

T.C.

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

YENİÇAĞ TARİHİ PROGRAMI

ŞAM EYALETİ'NİN GÜNEY SANCAKLARINDA (FİLİSTİN) NÜFUS

XVI. YY

DOKTORA TEZİ

HAZIRLAYAN: MUSTAFA ÖKSÜZ

20096353

DANIŞMAN: PROF. DR. ÖMER İŞBİLİR

İSTANBUL 2016

T.C.

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

YENİÇAĞ TARİHİ PROGRAMI

ŞAM EYALETİ'NİN GÜNEY SANCAKLARINDA (FİLİSTİN) NÜFUS

XVI. YY

DOKTORA TEZİ

HAZIRLAYAN: MUSTAFA ÖKSÜZ

20096353

DANIŞMAN: PROF. DR. ÖMER İŞBİLİR

İSTANBUL 2016

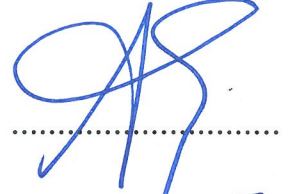
Mustafa ÖKSÜZ tarafından hazırlanan **Şam Eyaleti'nin Güney Sancaklarında (Filistin) Nüfus XVI. YY.** adlı bu çalışma aşağıda adları yazılı jüri üyelerince Oybirliğiyle / ~~Oyçokluğuyla~~ Doktora Tezi olarak Kabul Edilmiştir.

Kabul (Sınav) Tarihi : 15 / 01 / 2016

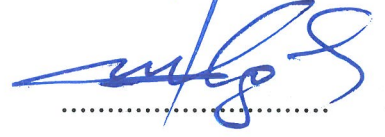
(Jüri Üyesinin Ünvanı , Adı , Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi : Prof.Dr.Ömer İŞBİLİR (Danışman-Tez İz. Kom.Üy.)

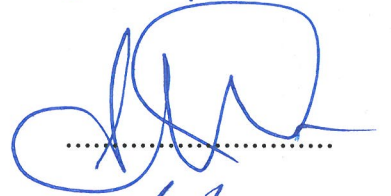
Jüri Üyesi : Prof.Dr.Ahmet TAŞAĞIL
(Tez İz. Kom. Üy.Yeditepe Ü Öğr.Üy.)

Jüri Üyesi : Prof. Dr.Muzaffer DOĞAN
(Tez İz. Kom. Üy.-Marmara Ü. Öğr.Üy.)

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Fatma ÜREKLİ

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Abdülkadir ÖZCAN
(Fatih Sultan Mehmet Ü. Öğr.Üy.)

Yedek Jüri : Prof.Dr.Erhan AFYONCU (Marmara Ü. Öğr.Üy.)

Yedek Jüri : Doç.Dr. Filiz KARACA

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖNSÖZ.....	VII
ÖZET.....	IX
ABSTRACT.....	X
KISALTMALAR.....	XI
TABLolar LİSTESİ.....	XIV
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XXI
GİRİŞ.....	1
I) Filistin: Tarih ve Coğrafya.....	1
II) XVI. Asırda Osmanlı İdaresinde Şam Eyaleti'nin Güney Sancakları/Filistin.....	4
III) Kaynaklar.....	15
1) XVI. Asır Şam Eyaletinin Güney Sancakları/Filistin Tahrirleri.....	17
IV) Çalışmalar.....	21
BİRİNCİ BÖLÜM.....	23
OSMANLI HÂKİMİYETİNİN YERLEŞME SÜRECİ (1516-1544).....	23
1.1. Aclun Sancağı.....	23
1.1.1. Aclun Nahiyesi.....	32
1.1.1.1. Aclûn Kasabası.....	32
1.1.1.2. Aclûn Nahiyesi Köyleri.....	33
1.1.2. Benî 'Ulvân Nahiyesi.....	34
1.1.3. Salt Gavr Nahiyesi.....	38
1.1.4. Kerek Nahiyesi.....	41
1.1.5. Gavr Nahiyesi Tâbi'-i Kerek-Şûbek.....	43
1.1.6. Şûbek Nahiyesi Tâbi'-i Kerek.....	43
1.1.7. Vâdî Mûsâ Nahiyesi.....	44
1.1.8. Cebel-i Hamîde Nahiyesi.....	44
1.1.9. Allân Nahiyesi.....	45
1.1.10. Arap Cemaatler.....	45
1.2. Gazze Sancağı.....	47
1.2.1. Gazze Nahiyesi.....	53
1.2.1.1. Gazze Şehri.....	53
1.2.1.1.1. Gazze Şehri Müslümanları.....	53
1.2.1.1.2. Gazze Şehri Hristiyanları.....	55

1.2.1.1.3.	Gazze Şehri Yahudileri	57
1.2.1.1.4.	Arap Cemaatler	59
1.2.1.2.	Gazze Sancağı Köyleri	60
1.2.2.	Remle Nahiyesi	70
1.2.2.1.	Remle Kasabası.....	70
1.2.2.2.	Remle Nahiyesi Köyleri.....	74
1.3.	Nablus Sancağı.....	80
1.3.1.	Nablus Kasabası	87
1.3.1.1.	Nablus'taki Cemaatler	90
1.3.2.	Cebel-i Kibeli Nahiyesi.....	91
1.3.3.	Şâmî Nahiyesi.....	96
1.3.4.	Benî Sa' b Nahiyesi.....	99
1.3.5.	Kakun Nahiyesi.....	101
1.3.6.	Merc-i Benî Âmir Nahiyesi.....	103
1.4.	Kudüs Sancağı	105
1.4.1.	Kudüs Nahiyesi	118
1.4.1.1.	Kudüs Şehri.....	118
1.4.1.1.1.	Müslüman Mahalleler	120
1.4.1.1.2.	Yahudi Mahalleleri.....	123
1.4.1.1.3.	Hristiyan Mahalleleri	125
1.4.1.2.	Kudüs Nahiyesi Köyleri	127
1.4.2.	Halilurrahman Nahiyesi	137
1.4.2.1.	Halilurrahman Kasabası.....	137
1.4.2.2.	Halilurrahman Nahiyesi Köyleri.....	140
1.5.	Safed Sancağı	143
1.5.1.	Safed Kasabası	151
1.5.2.	Cîre Nahiyesi.....	154
1.5.3.	Şakif Nahiyesi	158
1.5.4.	Tibnin Nahiyesi.....	160
1.5.5.	Taberiyye Nahiyesi.....	166
1.5.6.	Akka Nahiyesi	172
1.5.7.	Tarabay Nâhiyesi.....	176
1.6.	Genel Değerlendirme	177
	İKİNCİ BÖLÜM	185

OSMANLI İSTİKRARI (1545-1572)	185
2.1. Aclun Sancağı	185
2.1.1. Aclûn Nahiyesi	190
2.1.1.1. Aclun Kasabası	190
2.1.1.2. Aclûn Nahiyesi Köyleri	191
2.1.2. Benî Ulvân Nahiyesi	193
2.1.3. Kûre Nahiyesi	195
2.1.4. Gavr Nahiyesi	197
2.1.5. Salt Nahiyesi.....	198
2.1.6. Allân Nahiyesi	201
2.1.7. Kerek Nahiyesi.....	202
2.1.8. Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi	203
2.1.9. Şûbek Nahiyesi.....	204
2.2. Gazze Sancağı	206
2.2.1. Gazze Nahiyesi.....	215
2.2.1.1. Gazze Şehri	215
2.2.1.1.1. Gazze Şehri Müslüman Mahalleleri	215
2.2.1.1.2. Gazze Şehri Hristiyanları	217
2.2.1.1.3. Gazze Şehri Yahudileri	219
2.2.1.2. Gazze Nahiyesi Köyleri	221
2.2.2. Remle Nahiyesi	230
2.2.2.1. Remle Kasabası.....	230
2.2.2.2. Remle Nahiyesi Köyleri.....	233
2.2.3. Arap Cemaatler	240
2.3. Nablus Sancağı.....	242
2.3.1. Nablus Kasabası	245
2.3.2. Şâmî Nahiyesi.....	248
2.3.3. Cebel-i Kîbelî Nahiyesi.....	251
2.3.4. Kākûn Nahiyesi.....	256
2.3.5. Benî Sa‘b Nahiyesi	259
2.4. Kudüs Sancağı	261
2.4.1. Kudüs Nahiyesi	267
2.4.1.1. Kudüs Şehri.....	267
2.4.1.1.1. Müslüman Mahalleleri.....	267

2.4.1.1.2. Kudüs Şehri Hristiyanları	272
2.4.1.1.3. Kudüs Şehri Yahudileri	277
2.4.1.2. Kudüs Nahiyesi Köyleri	278
2.4.2. Halilurrahman Nahiyesi	290
2.4.2.1. Halilurrahman Kasabası	290
2.4.2.2. Halilurrahman Nahiyesi Köyleri.....	293
2.5. Safed Sancağı	297
2.5.1. Safed Kasabası.....	302
2.5.1.1. Müslüman Mahalleler	302
2.5.1.2. Yahudi Mahalleler.....	305
2.5.2. Cîre Nahiyesi.....	309
2.5.3. Tibnin Nahiyesi.....	314
2.5.4. Şakîf Nahiyesi	319
2.5.5. Akka Nahiyesi.....	321
2.5.6. Taberiyye Nahiyesi	328
2.5.7. Genel Değerlendirme	334
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	341
NİZAMIN SARSILMASI (1573-1600).....	341
3.1. Aclun Sancağı	341
3.1.1. Aclun Nahiyesi	347
3.1.1.1. Aclun Kasabası	347
3.1.1.2. Aclûn Nahiyesi Köyleri	348
3.1.2. Benî 'Ulvân Nahiyesi	350
3.1.3. Gavr Nahiyesi	353
3.1.4. Salt Nahiyesi.....	354
3.1.5. Allân Nahiyesi.....	357
3.1.6. Kûre Nahiyesi	357
3.1.7. Kerek Nahiyesi.....	359
3.1.8. Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi	361
3.1.9. Şûbek Nahiyesi.....	361
3.2. Gazze Sancağı	363
3.2.1. Gazze Nahiyesi.....	368
3.2.1.1. Gazze Şehri	368
3.2.1.1.1. Müslüman Mahalleler	369

3.2.1.1.2. Gazze Şehri Hristiyanları	370
3.2.1.1.3. Gazze Şehri Yahudileri	371
3.2.1.2. Gazze Nahiyesi Köyleri	372
3.2.2. Remle Nahiyesi	378
3.2.2.1. Remle Kasabası.....	378
3.2.2.2. Remle Nahiyesi Köyleri.....	380
3.2.3. Arap Cemaatler	384
3.3. Kudüs Sancağı	385
3.3.1. Kudüs Nahiyesi.....	391
3.3.1.1. Kudüs Şehri.....	391
3.3.1.1.1. Müslüman Mahalleler	391
3.3.1.1.2. Kudüs Şehri Hristiyanları	392
3.3.1.1.3. Kudüs Şehri Yahudileri	393
3.3.1.2. Kudüs Nahiyesi Köyleri	394
3.3.2. Halilurrahman Nâhiyesi	403
3.3.2.1. Halilurrahman Kasabası	403
3.3.2.2. Halilurrahmân Nâhiyesi Köyleri.....	405
3.4. Leccûn Sancağı	407
3.4.1. Şifâ Nahiyesi.....	407
3.4.2. Sâhil-i 'İslîs Nahiyesi	408
3.4.3. Şa'ra Nahiyesi	409
3.4.4. Cenîn Nahiyesi	410
3.5. Nablus Sancağı.....	412
3.5.1. Nablus Kasabası	419
3.5.2. Cebel-i Şâmî Nahiyesi	422
3.5.3. Cebel-i Kibelfî Nahiyesi.....	425
3.5.4. Kākūn Nahiyesi.....	430
3.5.5. Benî Sa' b Nahiyesi.....	433
3.6. Safed Sancağı	435
3.6.1. Safed Kasabası.....	444
3.6.1.1. Müslüman Mahalleler	444
3.6.1.2. Yahudi Mahalleler.....	446
3.6.2. Cîre Nahiyesi.....	449
3.6.3. Tibnin Nahiyesi.....	454

3.6.4. Şakîf Nahiyesi	458
3.6.5. Akka Nahiyesi	460
3.6.6. Taberiyye Nahiyesi	466
3.7. Genel Değerlendirme	469
SONUÇ	476
EKLER.....	479
KAYNAKÇA	711
ÖZGEÇMİŞ.....	718

ÖNSÖZ

Üç semavi din için ehemmiyeti çok yüksek olan ve sınırları üzerinde tam bir ittifakın olmadığı Filistin, 1516'da Yavuz Sultan Selim'in Arap topraklarını fethetmesiyle Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. Osmanlılarla birlikte başlayan yeni süreç, bölgenin dönüşümüne katkı sağlayarak gelişimini derinden etkilemiştir. Nitekim imparatorluğun inkırazından sonra Osmanlı Devleti'nin bölgeye getirdiği barışın kıymeti bugün daha iyi anlaşılmaktadır.

Osmanlıların fethettikleri arazinin hususiyetlerini tespit namına giriştikleri bölgeye ilişkin tahrir ameliyesi I. Selim devrinde emredilmekle birlikte, incelediğimiz defterler Kanuni Sultan Süleyman dönemine aittir. I. Selim'in saltanatının kısa süreli oluşu ve bölgede istikrarın henüz tesis edilemeyişi tahririn gecikmesine ya da yapılamamasına sebebiyet vermiştir.

Tahrir, Osmanlıların bir toprağı kendi ülkelerine ilhak ettikten sonra ele geçirilen araziye tanımak amacıyla kullandıkları idari bir vasıta. Bu vasıtayla devlet toprağın iktisadi ve idari boyutlarını tespit ederek onu kendi sistemine katardı. Arazi, ideal yapısına kavuşuncaya değin zaman içerisinde idari ve mali değişikliklere maruz kalabilir ve devlet için olması gereken noktaya vasıl olduğunda ise yapısını muhafaza ederdi. Bu açıdan tahrirler dönemin idari, iktisadi, mali, hukuki, coğrafi ve nüfus ahvalini muhafaza eden defterler olarak tarihçiler ve sosyal bilimciler için vazgeçilmez kaynaklardır.

Tez konusu olarak seçtiğimiz "XVI. Yüzyılda Güney Bilâdüşşâm Sancaklarında Nüfus (Filistin)"; bugün dünya siyaset gündemini meşgul eden toprakların Osmanlı idaresi altındaki ilk yüzyılının nüfusunu incelemeyi hedeflemektedir. Filistin'in on altıncı yüzyıl nüfusuna dair muhtelif çalışmalar yapılmış olmakla birlikte elinizdeki çalışma, tanımlanamayan bölgeyi Osmanlı Devleti'nin idari zaviyesinden ele alarak Aclun, Nablus, Leccun, Gazze, Kudüs ve Safed sancakları bağlamında incelemektedir. Böylece Osmanlı hâkimiyetinin ilk asrında bu topraklarda yaşayan farklı dinî, mezhebî ve kavmî mensubiyetlere sahip toplulukların bir asır boyunca geçirdiği gelişim ve değişim ortaya konulacaktır.

Çalışma giriş, üç bölüm, sonuç ve eklerden oluşmaktadır. Girişte on altıncı yüzyıl Osmanlı Egemenliği'ne, tezin kaynaklarına ve bu konuda yapılan çalışmalara değinilmiştir. Birinci, ikinci ve üçüncü bölümlerde Aclun, Nablus, Leccun, Gazze, Kudüs ve Safed sancaklarının nüfusları sistematik bir şekilde incelenmiş ve her bölümün sonunda genel

değerlendirmeler yapılmıştır. Ekler kısmında ise tezde kullanılan kaynaklar tenkitli bir şekilde incelenerek günümüz okuyucusunun ana kaynaklara ulaşması hedeflenmiştir.

Köy ve cemaat isimlerinin okunması haddi zatında problemlili bir iş olduğundan muhtelif internet siteleri ile çalışma eserlerinden istifade yoluna gidilmiştir. Mevcudiyetlerine rastlanılan köylere dipnotlarda değinilerek coğrafyanın devamlılığı gösterilmek istenmiştir. Dört asır öncesine ait mekân ve topluluk isimlerini okumak başlı başına bir mesele olduğundan hataya düşülmesi kaçınılmazdır.

Tez çalışmam esnasında çeşitli kişi ve kurumların yardımları görülmüştür. Çamlıca Kültür ve Yardımlaşma Vakfı ve Türk Tarih Kurumu doktora tez çalışmasında verdikleri kısmi burslarla destek olmuşlardır. Prof. Dr. Gabor Agoston'un tavassutuyla bir yıl süreyle Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Georgetown Üniversitesi'nde araştırmalar yapılmıştır. Ayrıca bir ay süreyle Ürdün Üniversitesi'nde Bilâdüşşâm Araştırmaları, Yazmalar ve Belgeler Merkezi'nde tezde kullanılan Kudüs Şeriyeye Sicilleri incelenmiştir. Merkez'deki araştırmalarım esnasında yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Adnan Bahit'e, Prof. Dr. Nûfân Recâ Es-Sevâriye'ye ve Able El-Mühtedi'ye teşekkür ederim. İsam ve İrcica kütüphaneleri tez yazım esnasında sıklıkla kullandığım mekânlar olmuştur. Nezaketleri ve yardımseverliklerinden dolayı personellerine ve ayrıca Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Kuyudu Kadime Arşivi ve Topkapı Sarayı Kütüphanesi görevlilerine araştırmam esnasında gösterdikleri ilgi ve yardımlardan dolayı müteşekkirim. Tarih bölümündeki mesai arkadaşlarıma da yardımlarından ve anlayışlarından dolayı teşekkür etmek benim için zevkli bir borçtur. Değerli dostlarım M. Fatih Çalışır ve Ramazan Aktemur'a; George Mason Üniversitesi'nden Doç.Dr. Hüseyin Yılmaz'a ve değerli hocalarım Prof. Dr. Süleyman Kızıltoprak, Prof. Dr. Ahmet Taşağıl ve Prof. Dr. Fatma Ürekli'ye çalışmalarım hususunda yardımlarını esirgemedikleri için teşekkür ederim. Tez danışmanım Prof. Dr. Ömer İşbilir'e de tez esnasında gösterdiği anlayış ve yardımlardan dolayı müteşekkirim. Eşime bu süreçte bana verdiği destek ve emekleri için minnettarım.

Mustafa ÖKSÜZ

İstanbul 2016

ÖZET

Osmanlı sultanı Yavuz Sultan Selim'in (saltanatı: 1512-20) 1516 yılında Memlûklere karşı kazanmış olduğu Mercidabık ve Ridaniye zaferleri sonrasında imparatorluk topraklarına katılan Aclun, Nablus, Leccun, Gazze, Kudüs ve Safed sancakları Osmanlılar tarafından on altıncı yüzyıl boyunca Şam Eyaleti'ne bağlı olarak idare edilmiştir. Bu sancaklar günümüzde başta Lübnan'ın güneyi olmak üzere Ürdün ve İsrail topraklarının büyük bir kesimini oluşturmaktadır. Coğrafi tanımı noktasında fikir ayrılığı yaşanan bir bölge olan Filistin de bahsedilen sancakların sınırları içinde yer almıştır. Elinizdeki çalışmada modern dünyanın en tartışmalı coğrafyalarından biri olan bu bölgede on altıncı yüzyılda tesis edilen Osmanlı hakimiyeti idari ve nüfus açısından inceleme konusu yapılmıştır.

On altıncı yüzyıl Osmanlı kayıtlarına ve özellikle de Tapu Tahrir Defterleri'ne dayanılarak yapılan bu çalışmada söz konusu dönemde bölge nüfusunun farklı dini ve etnik unsurlardan oluştuğu gözlemlenmiştir. Müslümanlar bu bölgenin hâkim unsurunu oluştururken gayrimüslimlerin azınlık durumunda oldukları görülmüştür. Müslümanlar içinde Araplar egemen kesimi oluşturmuş, bölgede yönetici ve askeri sınıfı temsil eden Türkler ve çeşitli Kürt kabilelerine de tesadüf olunmuştur. Gayrimüslim gruplar arasında Hristiyanların Yahudilere nazaran daha fazla nüfusa sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Hristiyanların ekseriyeti yerli Araplardan oluşurken Ermeni, Kıpti ve Süryaniler başta olmak üzere çeşitli milletlerden Hristiyanlar da bahsedilen sancaklarda yaşamamışlardır. Bu sancaklarda ikamet eden az sayıdaki Yahudi nüfusunun bölgeye büyük ölçüde dışarıdan göç ettiği anlaşılmaktadır. İlk başlarda Yahudiler içinde egemen unsuru Arap Yahudileri oluştururken bu durum zamanla değişmiş ve Avrupalı Yahudiler (İspanyol, Portekiz, Alman, İtalyan) hakim unsuru oluşturmaya başlamışlardır. Ne var ki, batılı Yahudilerin bölgeye yönelik ilgileri sınırlı olmuştur. Bu durum söz konusu bölgenin on altıncı yüzyılda Yahudi nüfus nezdinde pek rağbet görmediği ve Yahudilerin bu bölge yerine imparatorluğun farklı bölgelerinde yaşamayı tercih ettiklerine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Şam Eyaleti, Filistin, Aclun, Nablus, Leccun, Kudüs, Gazze, Safed, Nüfus, Müslüman, Hristiyan, Yahudi, Tapu Tahrir Defteri

ABSTRACT

In 1516, following the victories of Ottoman Sultan Selim I (r. 1512-20) at the battles of Mercidabık and Ridaniye against the Mamluks, the sanjacks of Ajloun, Nablus, Lajjun, Gaza, Jerusalem and Safad were incorporated into the Ottoman realm. These sanjacks became administrative units attached to the Province of Damascus during remaining part of the sixteenth century. The geographical area of these sanjacks consisted of modern-day Jordan, the northern Lebanon, and a large portion of Israel. Palastine, a complex region that is historically hard to define its geographical boundaries, was also within the borders of these sanjacks. This dissertation aims to examine the Ottoman rule in the region which constitutes one of the most controversial geographies of the modern world in the sixteenth century by closely looking at its administrative and demographical structures.

This dissertation that was based on the sixteenth-century Ottoman records and particularly on the Tapu Tahrir registers demonstrates that the region under consideration consisted of various religious and ethnic groups in the sixteenth century. While the Muslim Arabs dominated the area in terms of population, the Muslim Turks who represented the ruling elite and the military class and some of the Muslim Kurdish tribes were also visible in the archival records. Among the non-Muslims, the local Christian Arabs formed the most dominant ethnic and religious groups while it is also possible to see some other Christian ethnic groups including Armenians, Copts, and Syriacs in the records. The archival material at our disposal testifies that the Jews formed the lowest demographic component of the region. The Arab origin Jews were the largest group among the Jewish population at the early phases of the Ottoman rule. However, the demographical composition of the Jews changed with the arrival of the European Jews from Spain, Portugal, Germany, and Italy. While the immigration wave continued during the sixteenth century, the region was never became the an attractive center for the European Jews immigrating into the Ottoman lands since most of them chose to settle in other parts of the empire.

Key words: Ottoman Empire, the Province of Damascus, Palastine, Ajloun, Nablus, Lajjun, Jerusalem, Gaza, Safad, demography, Muslims, Christians, Jews, Tapu Tahrir registers

KISALTMALAR

A: A'ma

A.DVNS.MHM.d.: Mühimme Defterleri

Agd: Adı geçen defter

Agm: Adı geçen makale

Ags: Adı geçen sicil

Agy: Adı geçen yazar

Al: Alaybeyi

Ar: A'rac

as: Aleyhi's-selâm

B: Bevvâb

bkz: bakınız

BOA: Başbakanlık Osmanlı Arşivi

C: Cündî

Ch: Cündiyyân-ı Halkâ

çev: Çeviren

D: Divane

DİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

DI: Dellal

Ed: Editör/ler

E.İ: Ehl-i İlim

F: Fakih

Gös. Yer: Gösterilen Yer

H: Hane

Haz: Hazırlayan

Hc: Hicri

Hd: Hadim

Hf: Hafız

Hk: Hekim

Hr: Hristiyan

Ht: Hatip

Hz: Hazreti

İ: İmam

K: Kadı

KDŞŞSCL: Kudüs Şeriyye Sicilleri

KK.d.: Kamil Kepeci Defteri

KKTD: Kuyudu Kadime Arşivi Tapu Tahrir Defteri

Km: Kilometre

Kth: Kethuda

Ky: Kayyım

L: La'1

M: Mücerred

MAD: Maliyeden Müdevver

Mc: Mecnun

Md: Müderris

Mh: Muhassıl

Ml: Miladi

Mm: Mimar

Ms: Misafir

Müs: Müslüman

Mz: Müezzin

Nk: Nâib-i Kale

R: Reis

ra: Radya'llâhu 'anh

S: Seyyid

Sf: Sayfa

Sh: Sahibu'l-Harem

Ş: Şerif

Şh: Şeyhu'l-Hârre

Şz: Şeyh-i Zaviye

TT. d.: Tapu Tahrir Defteri

Vr: Varak

Yh: Yahudi

Z: Zaviyedar

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Şam Eyaleti Güney Sancakları/Filistin Tahrir Defterleri.....	19
Tablo 2: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Nüfus Dağılımı.....	26
Tablo 3: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	30
Tablo 4: Aclun Sancağı Yahudi Nüfusu.....	31
Tablo 5: Aclun Kasabası Mahalleleri Nüfus	32
Tablo 6: 945/1538 Senesi Aclun Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı	33
Tablo 7: 945/1538 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Köyleri	36
Tablo 8: 945/1538 Senesi Salt Gavr Nahiyesi Köyleri	39
Tablo 9: 945/1538 Senesi Kerek Nahiyesi Köyleri.....	41
Tablo 10: 945/1538 Senesi Gavr Tâbi'-i Kerek-Şûbek Nahiyesi Köyleri.....	43
Tablo 11: 945/1538 Senesi Şûbek Nahiyesi Tâbi'-i Kerek Köyleri.....	44
Tablo 12: 945/1538 Senesi Vâdî Mûsâ Nahiyesi Köyleri	44
Tablo 13: 945/1538 Senesi Cebel-i Hamîde Nahiyesi Köyleri	45
Tablo 14: 945/1538 Senesi Allân Nahiyesi Mahalleleri.....	45
Tablo 15: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı'ndaki Arap Kabileler	46
Tablo 16: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Sancağı Nüfus	48
Tablo 17: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Sancağı Müslüman Nüfus	50
Tablo 18: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus.....	51
Tablo 19: 932/1525-26-945/1538 Senesi Gazze Sancağı Yahudi Nüfus	53
Tablo 20: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Şehri Müslüman Mahalleler Nüfus	53
Tablo 21: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Şehri Hristiyan Nüfusu.....	56
Tablo 22: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Şehri Yahudi Nüfusu.....	57
Tablo 23: 945/1538 Senesi Gazze Sancağı Arap Kabileleri.....	60
Tablo 24: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Köyleri.....	67
Tablo 25: Remle Kasabası 932/1525-26-945/1538 Seneleri Nüfus	70
Tablo 26: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Remle Nahiyesi Köyleri.....	78

Tablo 27: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı.....	82
Tablo 28: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	83
Tablo 29: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Yahudi Nüfus.....	84
Tablo 30: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Hristiyan Nüfus.....	85
Tablo 31: 945/1538 Senesi Nablus Kasabası Mahalleleri.....	87
Tablo 32: 945/1538 Senesi Nablus Cemaatleri	90
Tablo 33: 945/1538 Senesi Cebel-i Kıbelî Nahiyesi Köyleri.....	94
Tablo 34: 945/1538 Senesi Şâmî Nahiyesi Köyleri	98
Tablo 35: 945/1538 Senesi Benî Sa'b Nahiyesi Köyleri.....	101
Tablo 36: 945/1538 Senesi Kakun Nahiyesi Köyleri.....	102
Tablo 37: 945/1538 Senesi Merc-i Benî Âmir Nahiyesi Köyleri.....	104
Tablo 38: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Sancağı.....	107
Tablo 39: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus.....	111
Tablo 40: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus	113
Tablo 41: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Sancağı Yahudi Nüfusu	116
Tablo 42: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Şehri Nüfusu	119
Tablo 43: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Köyleri.....	133
Tablo 44: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Halilurrahman Kasabası	138
Tablo 45: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Halilurrahman Nahiyesi Köyleri.....	142
Tablo 46: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Safed Sancağı.....	144
Tablo 47: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Safed Sancağı Müslümanları.....	146
Tablo 48: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Safed Sancağı Yahudileri.....	147
Tablo 49: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Safed Sancağı Hristiyanları.....	150
Tablo 50: 932/1525-26 Senesi Safed Kasabası	151
Tablo 51: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Cire Nahiyesi Köyleri	156
Tablo 52: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Şakif Nahiyesi Köyleri.....	159
Tablo 53: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Tibnin Köyleri.....	163

Tablo 54: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Taberiyye Nahiyesi Köyleri	168
Tablo 55: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Akka Nahiyesi Köyleri.....	174
Tablo 56: 932/1525-26 Senesi Tarabay Nahiyesi Köyleri	176
Tablo 57: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Aclun, Gazze, Kudüs, Nablus ve Safed Sancakları Nüfus	177
Tablo 58: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı	187
Tablo 59: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı Müslümanları	189
Tablo 60: 955/1548-49 Senesi Aclun Mahalleleri.....	190
Tablo 61: 955/1548-49 Senesi Aclun Nahiyesi Köyleri.....	192
Tablo 62: 955/1548-49 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Köyleri	194
Tablo 63: 955/1548-49 Senesi Kûre-i Aclûn Nahiyesi Köyleri	196
Tablo 64: 955/1548-49 Senesi Gavr Nahiyesi Köyleri	198
Tablo 65: 955/1548-49 Salt Nahiyesi.....	199
Tablo 66: 955/1548-49 Senesi Allan Nahiyesi.....	201
Tablo 67: 955/1548-49 Senesi Kerek Nahiyesi Köyleri.....	202
Tablo 68: 955/1548-49 Senesi Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi Köyleri	203
Tablo 69: 955/1548-49 Senesi Şûbek Nahiyesi.....	205
Tablo 70: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Sancağı	206
Tablo 71: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Şehri	215
Tablo 72: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Hristiyanları.....	218
Tablo 73: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Şehri Yahudileri	219
Tablo 74: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Sancağı Köyleri.....	227
Tablo 75: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Remle Kasabası.....	230
Tablo 76: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Remle Köyleri	237
Tablo 77: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Arap Kabileleri.....	241
Tablo 78: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı.....	242
Tablo 79: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Müslüman Nüfus	243
Tablo 80: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Yahudi Nüfus	244

Tablo 81: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Hristiyan Nüfus	244
Tablo 82: 955/1548-49 Senesi Nablus Kasabası	245
Tablo 83: 955/1548-49 Senesi Şâmî Nahiyesi Köyleri	250
Tablo 84: 955/1548-49 Senesi Cebel-i Kibelî Nahiyesi Köyleri.....	255
Tablo 85: 955/1548-49 Senesi Kakun Nahiyesi Köyleri.....	257
Tablo 86: 955/1548-49 Senesi Benî Sa‘b Nahiyesi Köyleri.....	260
Tablo 87: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Kudüs Sancağı	261
Tablo 88: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Kudüs Şehri Müslüman Mahalleleri	267
Tablo 89: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Kudüs Şehri Hristiyanları	273
Tablo 90: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Kudüs Şehri Yahudileri	277
Tablo 91: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Kudüs Köyleri.....	286
Tablo 92: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Halilurrahman Kasabası.....	290
Tablo 93: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Halilurrahman Nahiyesi Köyleri.....	294
Tablo 94: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Safed Sancağı.....	297
Tablo 95: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Safed Kasabası Müslüman Mahalleleri.....	302
Tablo 96: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Safed Kasabası Yahudi Mahalleleri	306
Tablo 97: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Cîre Nahiyesi Köyleri	311
Tablo 98: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Tibnin Nahiyesi Köyleri.....	317
Tablo 99: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Şakif Nahiyesi Köyleri.....	320
Tablo 100: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Akka Nahiyesi Köyleri.....	324
Tablo 101: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Taberiyye Nahiyesi Köyleri	331
Tablo 102: 955/1548-49-964/1557-961/1553-54-970/1563 Seneleri Sancaklar Hane ve Mücerred Sayıları	334
Tablo 103: XVI. Yüzyıl Aclun Sancağı	342
Tablo 104: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı	342
Tablo 105: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı Müslüman Ahali	345
Tablo 106: XVI. Yüzyıl Aclun Sancağı Müslüman Ahalisi.....	345
Tablo 107: XVI. Yüzyıl Aclun Sancağı Hristiyan Ahalisi.....	346

Tablo 108: 1005/1596-97 Senesi Aclun Kasabası.....	347
Tablo 109: 1005/1596-97 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Köyleri	351
Tablo 110: 1005/1596-97 Senesi Gavr Nahiyesi Köyleri	353
Tablo 111: 1005/1596-97 Senesi Salt Nahiyesi	355
Tablo 112: 1005/1596-97 Senesi Allân Nahiyesi.....	357
Tablo 113: 1005/1596-97 Senesi Kûre Nahiyesi.....	358
Tablo 114: 1005/1596-97 Senesi Kerek Nahiyesi.....	360
Tablo 115: 1005/1596-97 Senesi Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi	361
Tablo 116: 1005/1596-97 Senesi Şûbek Nahiyesi.....	362
Tablo 117: XVI. Asır Gazze Sancağı.....	363
Tablo 118: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Müslümanları.....	365
Tablo 119: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Hristiyanları	366
Tablo 120: 005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Yahudileri	367
Tablo 121: 1005/1596-97 Senesi Gazze Şehri Müslüman Mahalleleri.....	369
Tablo 122: 1005/1596-97 Senesi Gazze Şehri Hristiyanları	370
Tablo 123: 1005/1596-97 Senesi Gazze Şehri Yahudileri	371
Tablo 124: 1005/1596-97 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri	376
Tablo 125: 1005/1596-97 Senesi Remle Kasabası.....	378
Tablo 126: 1005/1596-97 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri.....	382
Tablo 127: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Arap Kabileleri	384
Tablo 128: XVI. Yüzyıl Kudüs Sancağı.....	385
Tablo 129: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Müslümanlar	388
Tablo 130: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyanları.....	389
Tablo 131: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Yahudileri.....	390
Tablo 132: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Şehri Müslüman Mahalleri	391
Tablo 133: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Şehri Hristiyanları.....	392
Tablo 134: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Şehri Yahudileri.....	393

Tablo 135: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri.....	401
Tablo 136: 1005/1596-97 Senesi Halilurrahman Kasabası.....	403
Tablo 137: 1005/1596-97 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri.....	406
Tablo 138: 1005/1596-97 Senesi Leccun Sancağı.....	407
Tablo 139: 1005/1596-97 Senesi Şifa Nahiyesi Köyleri.....	408
Tablo 140: 1005/1596-97 Senesi Sâhil-i İslîs Nahiyesi Köyleri.....	408
Tablo 141: 1005/1596-97 Senesi Şa‘ra Nahiyesi Köyleri.....	410
Tablo 142: 1005/1596-97 Senesi Cenîn Nahiyesi Köyleri.....	411
Tablo 143: XVI. Yüzyıl Nablus Sancağı.....	413
Tablo 144: 1005/1596-97 Senesi Nablus Sancağı Müslümanları.....	416
Tablo 145: 1005/1596-97 Senesi Nablus Hristiyanları.....	417
Tablo 146: 1005/1596-97 Senesi Nablus Kasabası Yahudileri.....	418
Tablo 147: 1005/1596-97 Senesi Nablus Kasabası.....	419
Tablo 148: 1005/1596-97 Senesi Cebel-i Şâmî Nahiyesi.....	424
Tablo 149: 1005/1596-97 Senesi Cebel-i Kibelî Nahiyesi.....	429
Tablo 150: 1005/1596-97 Senesi Kākūn Nahiyesi.....	431
Tablo 151: 1005/1596-97 Senesi Benî Sa‘b Nahiyesi.....	434
Tablo 152: XVI. Yüzyıl Safed Sancağı.....	435
Tablo 153: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Safed Sancağı Müslüman Ahalisi.....	440
Tablo 154: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Safed Sancağı Yahudileri.....	440
Tablo 155: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Safed Sancağı Hristiyanları.....	443
Tablo 156: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Safed Kasabası Müslümanları.....	444
Tablo 157: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Safed Kasabası Yahudi Mahalleleri.....	447
Tablo 158: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Cîre Nahiyesi.....	451
Tablo 159: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Tibnîn Nahiyesi.....	457
Tablo 160: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Şakîf Nahiyesi.....	459
Tablo 161: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Akka Nahiyesi.....	462

Tablo 162: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Taberiyye Nahiyesi	467
Tablo 163: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Sancaklar Nüfusu	469

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Nahiyeler Nüfus Dağılımı	26
Grafik 2: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Nüfus Dağılımı.....	28
Grafik 3: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı.....	28
Grafik 4: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılım	30
Grafik 5: 945/1538 Senesi Aclun Kasabası Mahalleler Nüfus Dağılımı.....	32
Grafik 6: 945/1538 Senesi Aclun Kasabası Nüfus Dağılımı.....	33
Grafik 7: 945/1538 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Nüfus Dağılım.....	37
Grafik 8: 945/1538 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	38
Grafik 9: 945/1538 Senesi Salt Gavr Nahiyesi Nüfus Dağılım.....	40
Grafik 10: 945/1538 Senesi Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılım	42
Grafik 11: 945/1538 Senesi Kerek Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	42
Grafik 12: 945/1538 Senesi Şûbek Tâbi'-i Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılım	44
Grafik 13: 932/1525-26 Senesi Gazze Sancağı Nüfus Dağılımı	47
Grafik 14: 945/1538 Senesi Gazze Sancağı Nüfus Dağılımı	48
Grafik 15: 932/1525-26 Senesi Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	49
Grafik 16: 945/1538 Senesi Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	50
Grafik 17: 932/1525-26 Senesi Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus	52
Grafik 18: 945/1538 Senesi Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus.....	52
Grafik 19: 932/1525-26 Gazze Şehri Mahalleleri	54
Grafik 20: 945/1538 Gazze Şehri Mahalleleri.....	55
Grafik 21: 932/1525-26 Senesi Gazze Şehri Hristiyan Nüfusu.....	56
Grafik 22: 945/1538 Senesi Gazze Şehri Hristiyan Nüfusu.....	57
Grafik 23: 932/1525-26 Senesi Gazze Şehri Yahudi Nüfusu.....	58
Grafik 24: 945/1538 Senesi Gazze Şehri Yahudi Nüfusu	58
Grafik 25: 932/1525-26 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı	68

Grafik 26: 945/1538 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı.....	69
Grafik 27: 932/1525-26 Senesi Remle Kasabası Mahalleleri Nüfus Dağılımı.....	71
Grafik 28: 932/1525-26 Senesi Remle Kasabası Nüfus Dağılımı.....	72
Grafik 29: 945/1538 Senesi Remle Kasabası Nüfus Dağılımı	73
Grafik 30: 945/1538 Senesi Remle Kasabası Mahalleleri Nüfus	73
Grafik 31: 932/1525-26 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri Nüfus	78
Grafik 32: 945/1538 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri Nüfus	79
Grafik 33: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Nüfus Dağılımı	82
Grafik 34: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Nüfus Dağılımı	83
Grafik 35: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	84
Grafik 36: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Yahudi Nüfusu Dağılımı	85
Grafik 37: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı	86
Grafik 38: 945/1538 Senesi Nablus Mahalleleri Nüfus Dağılımı	88
Grafik 39: 945/1538 Senesi Nablus Kasabası Nüfus Dağılımı	88
Grafik 40: 945/1538 Senesi Nablus Kasabası Yahudi Nüfus Dağılımı.....	89
Grafik 41: 945/1538 Senesi Nablus Kasabası Mahalleleri Hristiyan Nüfus Dağılımı	90
Grafik 42: 945/1538 Senesi Cebel-i Kibelî Nahiyesi Nüfus Dağılımı	94
Grafik 43: 945/1538 Senesi Cebel-i Kibelî Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	95
Grafik 44: 945/1538 Senesi Şâmî Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	98
Grafik 45: 932/1525-26 Senesi Kudüs Sancağı Nüfusu.....	108
Grafik 46: 932/1525-26 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus Dağılımı.....	109
Grafik 47: 945/1538 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus	110
Grafik 48: 945/1538 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus Dağılımı.....	110
Grafik 49: 932/1525-26 Senesi Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı.....	111
Grafik 50: 945/1538 Senesi Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	112
Grafik 51: 932/1525-26 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	113
Grafik 52: 945/1538 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı	114

Grafik 53: 945/1538 Senesi Kudüs Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı	116
Grafik 54: 932/1525-26 Senesi Kudüs Şehri Nüfus Dağılımı	120
Grafik 55: 932/1525-26 Senesi Kudüs Müslüman Mahalleleri.....	120
Grafik 56: 945/1538 Senesi Kudüs Şehri Nüfus Dağılımı	121
Grafik 57: 945/1538 Senesi Kudüs Mahalleleri Müslüman Nüfus	122
Grafik 58: 945/1538 Senesi Kudüs Şehri Yahudi Nüfusu.....	124
Grafik 59: 945/1538 Senesi Kudüs Şehri Hristiyan Nüfus Dağılımı	125
Grafik 60: 945/1538 Senesi Kudüs Şehri Hristiyan Nüfus Dağılımı	126
Grafik 61: 932/1525-26 Senesi Kudüs Köyleri Nüfus Dağılımı	134
Grafik 62: 932/1525-26 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı	134
Grafik 63: 945/1538 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı	135
Grafik 64: 945/1538 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı	136
Grafik 65: 932/1525-26 Senesi Halilurrahman Kasabası Müslüman Mahalleleri.....	138
Grafik 66: 945/1538 Senesi Halilurrahman Kasabası Müslüman Mahalleleri.....	138
Grafik 67: 945/1538 Senesi Halilurrahman Kasabası Nüfus Dağılımı	139
Grafik 68: 932/1525-26 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı	142
Grafik 69: 945/1538 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı	142
Grafik 70: 932/1525-26 Senesi Safed Sancağı Nüfus	145
Grafik 71: 932/1525-26 Senesi Müslüman Nüfus Taksimatı.....	147
Grafik 72: 932/1525-26 Senesi Safed Sancağı Yahudi Nüfusu Dağılımı	148
Grafik 73: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Safed Sancağı Hristiyan Nüfus	150
Grafik 74: 932/1525-26 Senesi Safed Müslüman Mahalleleri	152
Grafik 75: 932/1525-26 Senesi Safed Kasabası Yahudi Mahalleleri Nüfus Dağılımı	153
Grafik 76: 932/1525-26 Senesi Safed Kasabası Nüfus	153
Grafik 77: 932/1525-26 Senesi Cire Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	156
Grafik 78: 932/1525-26 Senesi Cîre Nahiyesi Cemaatler	156
Grafik 79: 932/1525-26 Senesi Cîre Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı	157

Grafik 80: 932/1525-26 Senesi Tibnîn Nahiyesi Nüfus	164
Grafik 81: 945/1538 Senesi Tibnîn Nahiyesi Nüfus	165
Grafik 82: 932/1525-26 Senesi Taberiyye Nahiyesi Nüfus Dağılımı	168
Grafik 83: 945/1538 Senesi Taberiyye Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	170
Grafik 84: 932/1525-26 Senesi Akka Nahiyesi Nüfus Dağılımı	174
Grafik 85: 945/1538 Senesi Akka Nahiyesi Nüfus Dağılımı	175
Grafik 86: 932/1525-26 Senesi Gazze, Kudüs ve Safed Sancakları Nüfus Dağılımı.....	178
Grafik 87: 932/1525-26 Senesi Genel Nüfus Dağılımı	179
Grafik 88: 932/1525-26 Senesi Müslüman Nüfus Dağılımı.....	179
Grafik 89: 932/1525-26 Senesi Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	180
Grafik 90: 932/1525-26 Senesi Yahudi Nüfus Dağılımı	180
Grafik 91: 945/1538 Senesi Nüfus Dağılımı	181
Grafik 92: 945/1538 Senesi Sancaklar Nüfus Dağılımı	182
Grafik 93: 945/1538 Senesi Müslüman Ahali Nüfus Dağılımı	182
Grafik 94: 945/1538 Senesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	183
Grafik 95: 945/1538 Senesi Yahudi Nüfus Dağılımı	183
Grafik 96: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı Nüfus Dağılımı	186
Grafik 97: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı Nahiyeler Nüfus Dağılımı.....	187
Grafik 98: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	188
Grafik 99: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	189
Grafik 100: 955/1548-49 Senesi Aclûn Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	190
Grafik 101: 955/1548-49 Senesi Aclun Nahiyesi Mahalle/Köy Nüfus Dağılımı.....	190
Grafik 102: 955/1548-49 Senesi Aclun Kasabası Nüfus Dağılımı.....	191
Grafik 103: 955/1548-49 Senesi Aclun Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı.....	192
Grafik 104: 955/1548-49 Senesi Aclun Nahiyesi Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	193
Grafik 105: 955/1548-49 Senesi Benî Ulvan Nahiyesi Nüfus Dağılımı	194
Grafik 106: 955/1548-49 Senesi Benî Ulvan Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	195

Grafik 107: 955/1548-49 Senesi Kûre-i Aclûn Nahiyesi Nüfus Dağılımı	196
Grafik 108: 955/1548-49 Senesi Kûre-i Aclûn Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	197
Grafik 109: 955/1548-49 Senesi Salt Nahiyesi Nüfus Dağılımı	200
Grafik 110: 955/1548-49 Senesi Salt Nahiyesi Genel Nüfus Dağılımı.....	200
Grafik 111: 955/1548-49 Senesi Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	202
Grafik 112: 955/1548-49 Senesi Kerek Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	203
Grafik 113: 955/1548-49 Senesi Cibâl-i Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	204
Grafik 114: 955/1548-49 Senesi Şûbek Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	205
Grafik 115: 955/1548-49 Senesi Şûbek Nahiyesi Genel Nüfus Dağılımı	205
Grafik 116: 955/1548-49 Gazze Sancağı Nüfus.....	206
Grafik 117: 955/1548-49 Senesi Gazze Sancağı Nahiyeleri Nüfus Dağılımı	207
Grafik 118: 955/1548-49 Senesi Gazze Şehri Nüfus Dağılımı	207
Grafik 119: 964/1557 Senesi Gazze Sancağı Nüfus.....	208
Grafik 120: 964/1557 Senesi Gazze Sancağı Nüfus Dağılımı	208
Grafik 121: Gazze Mahalleleri Nüfus Değişim Grafiği	209
Grafik 122: Remle Mahalleleri Nüfus Değişim	209
Grafik 123: 964/1557 Senesi Gazze Şehri Nüfus Dağılımı.....	210
Grafik 124: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Değişimi.....	211
Grafik 125: 955/1548-49 Senesi Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Dağılım	211
Grafik 126: 964/1557 Senesi Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Dağılım.....	212
Grafik 127: Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus Değişim.....	212
Grafik 128: 955/1548-49 Senesi Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	213
Grafik 129: 964/1557 Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılım	213
Grafik 130: Gazze Şehri Yahudi Nüfus Değişim	214
Grafik 131: 955/1548-49 Senesi Gazze Şehri Müslüman Mahalleleri.....	215
Grafik 132: 955/1548-49 Senesi Müslüman Mahalleler Nüfus.....	216
Grafik 133: 964/1557 Senesi Gazze Şehri Müslüman Mahalleleri	216

Grafik 134: 964/1557 Senesi Müslüman Mahalleler Nüfus.....	217
Grafik 135: 955/1548-49 Senesi Gazze Şehir Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	218
Grafik 136: 964/1557 Senesi Gazze Şehri Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	219
Grafik 137: 955/1548-49 Senesi Gazze Şehri Yahudileri Nüfus Dağılımı	220
Grafik 138: 964/1557 Senesi Gazze Şehri Yahudileri Nüfus Dağılımı.....	220
Grafik 139: 955/1548-49 Senesi Gazze Nahiyesi Köyler Nüfus Dağılımı.....	227
Grafik 140: 955/1548-49 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri Hristiyan Ahali Nüfus Dağılımı.....	228
Grafik 141: 964/1557 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı.....	229
Grafik 142: 964/1557 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri Hristiyan Ahali Nüfus Dağılımı	230
Grafik 143: 955/1548-49 Senesi Remle Kasabası Nüfus Dağılımı.....	231
Grafik 144: 955/1548-49 Senesi Remle Kasabası Mahalleleri Nüfus Dağılımı.....	231
Grafik 145: 964/1557 Senesi Remle Kasabası Nüfus	232
Grafik 146: 964/1557 Senesi Remle Kasabası Mahalleleri Nüfus Dağılım.....	232
Grafik 147: 964/1557 Senesi Remle Kasabası Hristiyan Nüfus Dağılımı	233
Grafik 148: 955/1548-49 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı.....	238
Grafik 149: 955/1548-49 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı	238
Grafik 150: 964/1557 Senesi Remle Nahiyesi Köyler Nüfus Dağılımı	239
Grafik 151: 964/1557 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılım.....	240
Grafik 152: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Nüfus	242
Grafik 153: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Nüfus Dağılımı.....	242
Grafik 154: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı.....	243
Grafik 155: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı	244
Grafik 156: 955/1548-49 Senesi Nablus Kasabası Nüfus Dağılımı.....	245
Grafik 157: 955/1548-49 Senesi Nablus Mahalleleri	246
Grafik 158: 955/1548-49 Senesi Nablus Kasabası Yahudi Nüfus Dağılımı	246
Grafik 159: 955/1548-49 Senesi Nablus Mahalleleri Hristiyan Nüfus Dağılımı	247
Grafik 160: 955/1548-49 Senesi Şâmî Nahiyesi Nüfus Dağılımı	251

Grafik 161: 955/1548-49 Senesi Cebel-i Kıbelî Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	256
Grafik 162: 955/1548-49 Senesi Kakun Nahiyesi Nüfus Dağılımı	258
Grafik 163: 961/1553-54 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus Dağılımı	261
Grafik 164: 961/1553-54 Senesi Kudüs Sancağı Nahiyeleri Nüfus Dağılımı	262
Grafik 165: 970/1562-63 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus Dağılımı	262
Grafik 166: 970/1562-63 Senesi Kudüs Sancağı Nahiyeleri Nüfus Dağılım	263
Grafik 167: 961/1553-54 Senesi Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus Dağılım	263
Grafik 168: 970/1562-63 Senesi Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus Dağılım	264
Grafik 169: 961/1553-54 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılım	265
Grafik 170: 970/1562-63 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılım	265
Grafik 171: 961/1553-54 Senesi Kudüs Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı	265
Grafik 172: 970/1562-63 Senesi Kudüs Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı	266
Grafik 173: 961/1553-54 Senesi Kudüs Şehri Nüfus Dağılımı	268
Grafik 174: 961/1553-54 Senesi Kudüs Mahalleleri Müslüman Nüfus Dağılımı	268
Grafik 175: 970/1562-63 Senesi Kudüs Şehri Nüfus Dağılımı	269
Grafik 176: 970/1562-63 Senesi Kudüs Mahalleleri Müslüman Nüfus Dağılımı	271
Grafik 177: 961/1553-54 Senesi Kudüs Şehri Hristiyan Nüfus Dağılım	274
Grafik 178: 970/1562-63 Senesi Kudüs Mahalleleri Hristiyan Nüfus Dağılımı	275
Grafik 179: 961/1553-54 Senesi Kudüs Mahalleleri Yahudi Nüfus Dağılım	277
Grafik 180: 970/1562-63 Senesi Kudüs Mahalleleri Yahudi Nüfus Dağılımı	278
Grafik 181: 961/1553-54 Senesi Kudüs Köyleri Nüfus Dağılım	287
Grafik 182: 961/1553-54 Senesi Kudüs Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı	287
Grafik 183: 970/1562-63 Senesi Kudüs Köyleri Nüfus Dağılım	288
Grafik 184: 970/1562-63- Senesi Kudüs Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı	289
Grafik 185: 961/1553-54 Senesi Halilurrahman Kasabası Nüfus Dağılım	290
Grafik 186: 961/1553-54 Senesi Halilurrahman Kasabası Mahalle/Cemaat Nüfus Dağılımı	291
Grafik 187: 970/1562-63 Senesi Halilurrahman Kasabası Nüfus Dağılım	292

Grafik 188: 970/1562-63 Senesi Halilurrahman Kasabası Mahalleleri.....	292
Grafik 189: 961/1553-54 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı	295
Grafik 190: 970/1562-63 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı	295
Grafik 191: 955/1548-49 Senesi Safed Sancağı Nüfus Dağılımı	297
Grafik 192: 955/1548-49 Senesi Safed Sancağı Nüfus	298
Grafik 193: 970/1563 Senesi Safed Sancağı Nüfus	298
Grafik 194: Grafik 194: 970/1563 Senesi Safed Sancağı Nüfus Dağılımı.....	299
Grafik 195: 955/1548-49 Senesi Safed Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	300
Grafik 196: 970/1563 Senesi Safed Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	300
Grafik 197: 955/1548-49 Senesi Safed Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı	301
Grafik 198: 970/1563 Senesi Safed Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı.....	301
Grafik 199: 955/1548-49 Senesi Safed Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı	301
Grafik 200: 970/1563 Senesi Safed Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı	302
Grafik 201: 955/1548-49 Senesi Safed Müslüman Mahalleleri Nüfus Dağılımı	303
Grafik 202: 970/1563 Senesi Safed Müslüman Mahalleleri Nüfus Dağılımı.....	304
Grafik 203: 955/1548-49 Senesi Yahudi Mahalleleri Nüfus Dağılımı.....	306
Grafik 204: 970/1563 Senesi Safed Yahudi Mahalleleri Nüfus Dağılımı.....	308
Grafik 205: 955/1548-49 Senesi Cire Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	312
Grafik 206: 955/1548-49 Senesi Cire Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı	312
Grafik 207: 970/1563 Senesi Cire Nahiyesi Nüfus Dağılımı	313
Grafik 208: 970/1563 Senesi Cire Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı	314
Grafik 209: 955/1548-49 Senesi Tibnin Nahiyesi Nüfus Dağılım	318
Grafik 210: 970/1562-63 Senesi Tibnin Nahiyesi Nüfus Dağılım	318
Grafik 211: 955/1548-49 Senesi Akka Nahiyesi Nüfus Dağılımı	325
Grafik 212: 955/1548-49 Senesi Akka Nahiyesi'ndeki Yahudi Nüfus Dağılımı.....	325
Grafik 213: 955/1548-49 Senesi Akka Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	326
Grafik 214: 970/1563 Senesi Akka Nahiyesi Nüfus Dağılımı	327

Grafik 215: 970/1563 Senesi Akka Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı	327
Grafik 216: 970/1563 Senesi Akka Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	328
Grafik 217: 955/1548-49 Senesi Taberiyye Nahiyesi Nüfus Dağılımı	331
Grafik 218: 955/1548-49 Senesi Taberiyye Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	332
Grafik 219: 970/1563 Senesi Taberiyye Nahiyesi Nüfus Dağılımı	333
Grafik 220: 970/1563 Senesi Taberiyye Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	334
Grafik 221: III. Tahrir Genel Nüfus Dağılımı	334
Grafik 222: III. Tahrir Sancaklar Nüfus Dağılımı.....	335
Grafik 223: III. Tahrir Sancaklar Müslüman Nüfus Dağılımı.....	335
Grafik 224: III. Tahrir Sancaklar Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	336
Grafik 225: III. Tahrir Sancaklar Yahudi Nüfus Dağılımı	336
Grafik 226: IV. Tahrir Genel Nüfus Dağılımı.....	337
Grafik 227: IV. Tahrir Sancaklar Nüfus Dağılımı.....	338
Grafik 228: IV. Tahrir Sancaklar Müslüman Nüfus Dağılımı.....	338
Grafik 229: IV. Tahrir Sancaklar Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	339
Grafik 230: IV. Tahrir Sancaklar Yahudi Nüfus Dağılımı.....	339
Grafik 231: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı Nüfus Dağılımı	342
Grafik 232: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı Nahiyeler Nüfus Dağılımı.....	343
Grafik 233: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	344
Grafik 234: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	346
Grafik 235: 1005/1596-97 Senesi Aclun Kasabası Nüfus Dağılımı.....	347
Grafik 236: 1005/1596-97 Senesi Aclun Kasabası Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	348
Grafik 237: 1005/1596-97 Senesi Aclun Nahiyesi Köyleri.....	349
Grafik 238: 1005/1596-97 Senesi Aclun Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	349
Grafik 239: 1005/1596-97 Senesi Aclun Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı	349
Grafik 240: 1005/1596-97 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Nüfus Dağılımı	351
Grafik 241: 1005/1596-97 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	352

Grafik 242: 1005/1596-97 Senesi Salt Nahiyesi Nüfus Dağılımı	355
Grafik 243: 1005/1596-97 Senesi Salt Nahiyesi Nüfus	356
Grafik 244: 1005/1596-97 Senesi Salt Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	356
Grafik 245: 1005/1596-97 Senesi Kûre Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	358
Grafik 246: 1005/1596-97 Senesi Kûre Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	359
Grafik 247: 1005/1596-97 Senesi Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	360
Grafik 248: 1005/1596-97 Senesi Kerek Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	360
Grafik 249: 1005/1596-97 Senesi Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	361
Grafik 250: 1005/1596-97 Senesi Şûbek Nahiyesi Nüfus.....	362
Grafik 251: 1005/1596-97 Senesi Şûbek Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	363
Grafik 252: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Nüfus	364
Grafik 253: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Nüfus Dağılımı	365
Grafik 254: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	366
Grafik 255: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı	367
Grafik 256: XVI. Yüzyıl Gazze Sancağı Yahudileri Nüfus Hareketleri	367
Grafik 257: 1005/1596-97 Senesi Gazze Şehri Nüfus Dağılımı	368
Grafik 258: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Mahalleler Nüfus Dağılımı.....	369
Grafik 259: 1005/1596-97 Senesi Gazze Şehri Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	371
Grafik 260: 1005/1596-97 Senesi Gazze Mahalleleri Yahudi Nüfus Dağılımı.....	372
Grafik 261: 1005/1596-97 Senesi Gazze Köyleri Nüfus Dağılımı.....	377
Grafik 262: 1005/1596-97 Senesi Gazze Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	377
Grafik 263: 1005/1596-97 Senesi Remle Mahalleleri Nüfus	378
Grafik 264: 1005/1596-97 Senesi Remle Kasabası Nüfus Dağılımı.....	379
Grafik 265: 1005/1596-97 Senesi Remle Kasabası Hristiyan Nüfus Dağılımı	379
Grafik 266: 1005/1596-97 Senesi Remle Köyleri Nüfus Dağılımı	383
Grafik 267: 1005/1596-97 Senesi Remle Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı	383
Grafik 268: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus.....	387

Grafik 269: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus Dağılımı.....	387
Grafik 270: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı.....	388
Grafik 271: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	390
Grafik 272: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı	390
Grafik 273: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Şehri Nüfus Dağılımı	391
Grafik 274: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Şehri Müslüman Nüfus Dağılımı.....	392
Grafik 275: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı	401
Grafik 276: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri Hristiyan Ahali Nüfus Dağılımı	402
Grafik 277: 1005/1596-97 Senesi Halilurrahman Kasabası Mahalleleri.....	404
Grafik 278: 1005/1596-97 Senesi Halilurrahman Mahalleleri Nüfus Dağılımı	404
Grafik 279: 1005/1596-97 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı	406
Grafik 280: 1005/1596-97 Senesi Leccun Sancağı Nüfus Dağılımı	407
Grafik 281: 1005/1596-97 Senesi Sâhil-i İslîs Nahiyesi Cemaatler.....	409
Grafik 282: 1005/1596-97 Senesi Cenîn Cemaatleri.....	412
Grafik 283: 1005/1596-97 Senesi Nablus Sancağı Nüfus	414
Grafik 284: 1005/1596-97 Senesi Nablus Sancağı Nüfus Dağılımı.....	414
Grafik 285: 1005/1596-97 Senesi Nablus Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı.....	416
Grafik 286: 1005/1596-97 Senesi Nablus Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı	417
Grafik 287: 1005/1596-97 Senesi Nablus Mahalleleri Nüfus Dağılımı	419
Grafik 288: 1005/1596-97 Senesi Nablus Kasabası Nüfus Dağılımı	420
Grafik 289: 1005/1596-97 Senesi Nablus Kasabası Yahudi Nüfus Dağılımı	420
Grafik 290: 1005/1596-97 Senesi Nablus Kasabası Hristiyan Nüfus Dağılımı	421
Grafik 291: 1005/1596-97 Senesi Cebel-i Şâmî Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	425
Grafik 292: 1005/1596-97 Senesi Cebel-i Kibeli Nahiyesi Nüfus Dağılımı	429
Grafik 293: 1005/1596-97 Senesi Cebel-i Kibeli Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	430
Grafik 294: 1005/1596-97 Senesi Käkün Nahiyesi Nüfus Dağılımı	432
Grafik 295: 981/1574 Senesi Safed Sancağı Nüfus Dağılımı	436

Grafik 296: 981/1574 Senesi Safed Sancağı Nahiyeler Nüfus Dağılımı.....	437
Grafik 297: 1005/1596-97 Senesi Safed Sancağı Nüfus Dağılımı	438
Grafik 298: 1005/1596-97 Senesi Safed Sancağı Nahiyeleri Nüfus Dağılımı	438
Grafik 299: 981/1574 Senesi Safed Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	439
Grafik 300: 1005/1596-97 Senesi Safed Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı	440
Grafik 301: 981/1574 Seneleri Safed Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı	441
Grafik 302: 1005/1596-97 Seneleri Safed Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı.....	441
Grafik 303: 981/1574 Senesi Safed Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı	443
Grafik 304: 1005/1596-97 Senesi Safed Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı	444
Grafik 305: 981/1574 Senesi Safed Sancağı Müslüman Mahalleleri Nüfus Dağılımı.....	445
Grafik 306: 1005/1596-97 Seneleri Safed Müslüman Mahalleleri	445
Grafik 307: 981/1574 Senesi Safed Yahudi Mahalleleri Nüfus Dağılımı.....	447
Grafik 308: 1005/1596-97 Senesi Safed Yahudi Mahalleleri Nüfus Dağılımı.....	448
Grafik 309: 981/1574 Senesi Cîre Nahiyesi Nüfus Dağılımı	452
Grafik 310: 981/1574 Senesi Cîre Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı	452
Grafik 311: 1005/1596-97 Senesi Cîre Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	453
Grafik 312: 1005/1596-97 Senesi Cîre Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı	454
Grafik 313: 981/1574 Senesi Tibnîn Nahiyesi Nüfus Dağılımı	457
Grafik 314: 1005/1596-97 Senesi Tibnîn Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	457
Grafik 315: 981/1574 Senesi Akka Nahiyesi Nüfus Dağılımı	463
Grafik 316: 981/157 Senesi Akka Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı	463
Grafik 317: 981/1574 Senesi Akka Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	464
Grafik 318: 1005/1596-97 Senesi Akka Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı	465
Grafik 319: 1005/1596-97 Senesi Akka Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı	465
Grafik 320: 981/1574 Senesi Taberiyye Nahiyesi Nüfus Dağılımı.....	468
Grafik 321: 981/1574 Senesi Taberiyye Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı.....	468
Grafik 322: 1005/1596-97 Senesi Şam Eyaletinin Güney Sancaklarında Nüfus Dağılımı	470

Grafik 323: 1005/1596-97 Senesi Şam Eyaletinin Güney Sancakları Nüfus Taksimatı	470
Grafik 324: 1005/1596-97 Senesi Şam Eyaletinin Güney Sancaklarında Müslüman Nüfus Dağılımı	472
Grafik 325: 1005/1596-97 Senesi Şam Eyaletinin Güney Sancakları Hristiyan Nüfus Dağılımı	472
Grafik 326: 1005/1596-97 Senesi Şam Eyaletinin Güney Sancakları Yahudi Nüfus Dağılımı	473

GİRİŞ

D) Filistin: Tarih ve Coğrafya

Coğrafi sınırlarının tahdidinin mümkün olmaması farklı tanımların doğmasına neden olmakla birlikte, 1921’de Milletler Cemiyeti tarafından İngilizlere yönetmesi için tevdi edilen Filistin, bugünkü Ürdün, İsrail, Batı Şeria ve Gazze’yi kapsamaktaydı.¹ Roger Garaudy de aynı zorluğa işaret ederek en uygun coğrafi tanımın İngiliz mandası altına konan topraklar olduğunu söylemiştir.² Amnon Cohen ile Bernard Lewis de tam olarak bir coğrafi çağrışımının olmamasından dolayı İngiliz mandası altında kurulan devletin batısı ile Batı Şeria’yı kapsayan yerin Filistin olduğunu ifade etmişlerdir.³ Filistinli tarihçi Abdüllatif Tibawi de tarihte ilk defa Filistin adında siyasi sınırları belirlenmiş bir yerin ortaya çıkışının Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra vuku bulduğunu söyleyerek bu zamana kadar bu ismin farklı zamanlarda tarihi, coğrafi ve idari olarak çeşitli anlamlara geldiğini belirtmiştir. Fakat o, genel olarak coğrafi manada Filistin’in, her zaman Suriye’nin güney-batı ucu, Akdeniz ile Toros Dağları, Fırat Nehri ve Sina Sahrası arasında uzanan kara parçası olarak algılandığını da işaret etmiştir.⁴ Görüldüğü üzere Filistin, siyasi bir entite olarak mevcudiyetini Osmanlı Devleti’nin tarih sahnesinden çekilmesinin akabinde İngiliz sömürgeciliğinin siyasi bir proje olarak kendisini yoktan var etmesine medyundur.⁵

Yirminci yüzyılda siyasi bir mahiyete kavuşan toprakların geçmişte neresi olduğunu tespit etmek zor ve münakaşalı bir iş olduğundan tez başlığı olarak “Şam Eyaleti’nin Güney Sancakları’nda (Filistin) Nüfus XVI. YY” ünvanı tercih edilmiştir. Filistin’in sınırlarının tayin ve tespitinin mümkün olamayacağı kabulünden hareketle, buranın Şam’ın (Müslüman

¹ Michael Curtis, “Introduction” **The Palestinians People, History, Politics**, Michael Curtis Joseph Neyer, Chaim I. Waxman, Allen Pollack (ed.), Transaction Books New Brunswick, New Jersey, 1975, sf. 2

² Roger Garaudy, **İlâhî Mesajlar Toprağı Filistin**, çeviren Cemal Aydın, Türk Edebiyat Vakfı Yayınları, İkinci Baskı, İstanbul, 2011, sf. 9

³ Amnon Cohen and Bernard Lewis, **Population and Revenue in the Towns of Palestine in the Sixteenth Century**, Princeton University Press, Princeton-New Jersey, 1978, sf. 9

⁴ A. L. Tibawi, **Anglo-Arab Relations and The Question of Palestine 1914-1921**, London, 1978, sf. 1

⁵ İngiliz Donanma İstihbarat Bölümü’nün hazırladığı kitapta “Palestine was then generally known in the East as Southern Syria.” Filistin’in Şark’ta Güney Suriye olarak bilindiğine dair ifade vardır. **Palestine and TraTransjordan**, Geographical Handbook Series, Naval Intelligence Division, December 1943, sf. 2.

coğrafyacılara ve tarihçilerin ifadesiyle Bilâdüşşâm) ayrılmaz bir parçası olduğu bu başlıkla vurgulanmak amaçlandığı gibi aynı zamanda dört asır boyunca Osmanlı Devleti'nin idaresinde kalan toprakların on altıncı yüzyılda nasıl idare edildiği gösterilmek istenmiştir. Bu satırlardan hareketle, Türk hâkimiyetinin ilk asrında tesis olunan idari taksimatın devamlı bir surette korunmayarak zaman içinde değişime uğradığı da bilinmelidir.

Filistin'in bilinen ilk sakinleri Yahudiler değildir. İlk yerlileri yarı göçebe kabileler olmakla birlikte milattan önce yirminci yüzyılda bölgeye Kenaniler gelip yerleşmişlerdir. Köyler ve şehirler inşa eden Kenanlılar'dan dolayı burası İncil'de "Kenan Toprağı" olarak isimlendirilmiştir. İsraililer ise Mısır'dan çıktıktan sonra milattan önce 12. Yüzyılda, bölgeyi işgal edip yerleşerek vatan edinmişlerdir. Aşağı yukarı aynı tarihlerde (Milattan Önce 1175) Filistin'e isimlerini veren Filistler de Kenan Toprakları'na göç ederek güney ve doğu sahillerini yurt edinmişlerdi.⁶

Hz. Davud'un (as) ardından oğlu Hz. Süleyman'ın (as) savaşları, Kenanileri'nin tasfiyesine ve egemenliğin değişmesine neden oldu. Baba oğul peygamberlerin riyasetinde parlak günlerini yaşayan İsrail Krallığı, Hz. Süleyman'ın (as) vefatından sonra ikiye bölündü. Kuzeyde on kabilenin desteklediği İsrail, güneyde ise Kudüs merkezli Yahuda krallığı kuruldu. İki devlet arasındaki amansız savaşlar onları zayıflatırken dışarıdaki istilacılara fırsatlar sundu. Kuzeydeki İsrail krallığı milattan önce 722'de Asur Kralı II. Sargon tarafından tarih sahnesinden silinmiştir. Kuzey krallığının tarih sahnesinden çekilmesinden sonra Kudüs merkezli Yahuda krallığı da Babil Kralı II. Nebukadnezzar'ın (Buhtunnasr) eliyle milattan önce 586 tarihinde tapınakla birlikte yerle bir edilecektir. İşgalin akabinde Yahudiler sürülerek Babil'e götürülecektir. Babil Devleti'ni yıkan Pers Kralı Koreş, milattan önce 538'de sürgünde yaşayan Yahudilerin bir kısmının geri dönmesine ve tapınaklarını yeniden inşa etmelerine izin verdi. İskender'in Pers Krallığı'nı yenerek devre dışı bırakması (milattan önce 332), Grek egemenliğinin başlamasına sebep oldu. İskender ve haleflerinin döneminde (Milattan önce 322-200 yılları arası Mısır'daki Ptolemiesler; Milattan önce 200-164 yılları arasında Suriye'deki Selevkoslar) ülke Mısır ve Suriye'ye bağlı olarak idare edildi. Milattan önce 167-164 yılları arasında Grek kültürüne ve hegemonyasına karşı Makkabi önderliğinde başlayan isyan, Kudüs merkezli Yahuda krallığının kurulmasıyla neticelenecektir. Romalılar Selevkosların zayıflamasıyla önce bu devleti tarih sahnesinden kaldıracak ve ardından milattan önce 63 yılında Yahuda krallığına son vereceklerdir. Başlangıçta bölgeyi doğrudan

⁶ Henry Cattan, Palestine, **The Arabs&Israel's The Search For Justice**, Longmans, 1969, sf. 3; aynı yazar, **The Palestine Question**, Bristol, England, 1988, sf. 3

idare etmek yerine tabi bir krallık olarak yönetmeyi tercih eden Romalılar, Herod'ı (milattan önce 40) kral olarak atamış, ölümünün ardından (Milattan önce 4) siyaset değişikliğine giderek burayı doğrudan kendisine bağlamıştır. Bir Mesih beklentisi içinde olan Yahudiler, 66 yılında Roma'ya karşı bir isyan başlatmıştır. İsyen 70 yılında Roma tarafından kanlı bir şekilde bastırılmış ve mabet yıkılmıştır. İsyenin akabinde Bar Kohba önderliğinde, 132-135 yılları arasında yeni bir isyan daha patlak vermiş ancak bu da Romalılar tarafından bastırılmıştır. Son isyandan sonra Yahudiler Kudüs'ten çıkarılarak buranın adı Filistin (Palaestina) olarak değiştirilmiştir.⁷

Suriye'nin bir parçası olarak Romalılar ve Bizanslılar tarafından idare edilen Filistin, zaman zaman idari değişikliklere uğramıştır. İmparator Trajan tarafından 105 yılında kurulan Arabistan Eyaleti, Diocletianus zamanında Filistin'e bağlanmakla birlikte 358 yılında bu bölge, Necef ve Güney Ürdün'ü kapsayacak şekilde ayrı bir eyalet altında Palestina Salutaris olarak teşkil edilmiştir. 400 yılında Filistin, Palestina Prima ile Palestina Secunda olarak ikiye taksim edilirken Palestina Salutaris, Palestina Tertia olarak yeniden adlandırılmıştır. Başkenti Kaysariyya olan Palestina Prima, ülkenin merkezinde bulunmaktaydı. Burası güney Refah'ın sahil ovaları, Edomla birlikte Yahuda ve Samiriyye'nin tarihi topraklarını şumul ediyor ve doğuda Ürdün'e kadar uzanıyordu. Kuzeyde Palestina Secunda güneyde ise Palestina Tertia ile sınırdı. Palestina Secunda'nın merkezi Baysan olup Merc ibn-i Âmir Vadisi'ni, Celile'yi, kuzey Ürdün'ü ve Golan bölgesini ihtiva etmekteydi. Merkezi Petra olan Palestina Tertia ise Necef, Güney Ürdün ve Sina'nın bir kısmını kapsıyordu.⁸

Son isyanın bastırılmasından sonra Hadrian Kudüs Şehri'ni yıkarak Colonia Aelia Capitolina adında yeni bir şehir kurdu ve Jupiter adına bir tapınak inşa etti. Yahudilerin şehre girmesi yasaklandı. Girmeye teşebbüs edenler, ölüm cezasına çarptırılıyordu. Roma'nın devamı olan Doğu Roma'ya da büyük bir kin besleyen Yahudiler, 614 yılında Pers ordusunun Filistin'i işgali esnasında Perslerle birlikte hareket ederek Hıristiyanları katlederek kiliseleri tahrip etmiştir. İşgal sona erdiğinde Yahudilerin yapmış olduğu ihanet unutulmayarak Hadrian zamanında Kudüs'e girişlerini yasaklayan emir, tekrar yürürlüğe konulmuştu. Müslümanların Filistin'i fethinden sonra Roma/Bizans idari taksimatı kabaca takip edilmiş gözükmektedir. Roma ve Doğu Roma'nın Palaestina Prima'sı, kabaca Cünd-i Filistin'i teşkil ederken Palaestina Secunda, Celile ve Ürdün Vadisi'ni içerecek şekilde biraz daha genişletilerek Cünd-i Ürdün oluyordu. Arap Yarımadası'nın kıyısında olan Palaestina Tertia ise İslam

⁷ Salime Leyla Gürkan, "Yahudilik Giriş ve Tarih" **DİA XLIII**, İstanbul, 2013, sf. 189-191

⁸ Bernard Lewis, "Palestine: On the History and Geography of a Name" **The International History Review**, Vol., 2, No. 1 (Jan., 1980), sf. 1-12

fethinden sonra ehemmiyetini kaybetmiş ve zamanla kullanımdan kalkmıştır. Filistin'in Müslümanlar tarafından fethini ele alan ilk İslam kronikleri, Suriye yerine hem Filistin'i hem de tüm Suriye'yi kapsayacak şekilde Şam tabirini kullanmışlardır.⁹

636'da Hz. Ömer'in (ra) Kudüs'e gelerek şehri bizzat teslim alması, Filistin'in tarihinde yeni bir sayfa açmıştır. Bu tarihten itibaren Müslümanlar, bölgeyi yeniden şekillendirerek İslam'ın silinmez damgasını vuracaklardır. Hulefa-yı Raşidin'den sonra sırasıyla Emeviler (VIII. Asrın ortasına kadar), Abbasiler (X. Asrın ortasına kadar), Tolunoğulları, İhşidiler, Fatimiler (XI. Asrın ortasına kadar) ve Selçuklular (1070'lerden sonra kısa bir süreliğine) Filistin'de hâkimiyetlerini sürdüreceklendir. Haçlıların işgali, Müslümanların egemenliğini 200 yıllık bir inkıtaya sokmakla birlikte 1187'de Selahaddin Eyyubi'nin Kudüs'ü yeniden almasıyla Filistin'in büyük çoğunluğu yeniden Müslümanların (XIII. Yüzyıl ortalarına kadar Eyyübî Hâkimiyeti) hâkimiyeti altına girecektir. Eyyubilerin tarih sahnesinden çekilmesinden sonra Memlûklüler burayı 266 yıl boyunca Mısır'dan idare edeceklerdir. 1516'dan itibaren bölge dört asır boyunca Osmanlı idaresi altında kalacaktır.¹⁰

II) XVI. Asırda Osmanlı İdaresinde Şam Eyaleti'nin Güney Sancakları/Filistin

Yavuz Sultan Selim'in Merc-i Dâbık zaferinden (25 Receb 922/24 Ağustos 1516) sonra Osmanlı Devleti'nin hâkimiyeti altına giren Şam ve civarı, büyük bir imparatorluğun parçası olmuştur. Bilâdüşşâm¹¹ diye adlandırılan topraklar, ticaret yollarının emniyete alınma çabaları neticesinde hariçteki yeni pazarlara ulaşma hususunda daha avantajlı bir konuma gelmesi ve yeni idarecilerin bölgede tesis etmiş olduğu emniyet ve istikrarla on altıncı yüzyıl boyunca iktisadi açıdan gelişme göstermiştir.¹²

Şam Eyaleti'nin güney sancaklarını teşkil eden Aclûn, Nâblûs, Leccûn, Gazze, Kudüs ve Safed sancaklarında, Osmanlı hâkimiyetinin tesisi hemen gerçekleşmemiştir. Yavuz Sultan Selim, Merc-i Dâbık zaferinin ardından kendisine itaat edip ayrıca diğer Memlûklü

⁹ Tibawi, **Anglo-Arab Relations and The Question of Palestine 1914-1921**, sf. 6-7

¹⁰ Moshe Sharon, "Palestine in the Islamic and Ottoman Period" **The Palestinians People, History, Politics**, Michael Curtis Joseph Neyer, Chaim I. Waxman, Allen Pollack (ed.), Transaction Books New Brunswick, New Jersey, 1975, sf. 9-10. Yazar, kaynak göstermeksizin Müslümanların fethi esnasında Filistin'in nüfusunun takribi dört milyon olduğunu iddia etmiştir. Bkz: **agm**, sf. 11.

¹¹ Bilâdüşşâm Kavramı idari bir gayeden daha ziyade bir coğrafi terim olarak Osmanlılar tarafından kullanılmıştır. Nitekim bu terime uygun düşecek bir şekilde Aclûn, Leccûn, Nablûs, Gazze, Kudüs ve Safed sancakları Şam Eyaleti'ne bağlı güney sancaklar olarak on altıncı yüzyılda idare edilmişlerdir. Bilâdüşşâm Kavramı için bkz: "Sâbıkâ Şam Vâlisi olan Nasuh Paşa'nın Bilâdüşşâmiyye ve Sayda ve Beyrut ve Trablusşam taraflarındaki" 506 numaralı ve Evâil-i Zilhicce 1125/19-28 Aralık 1713 tarihli hüküm, **A.DVNSMHM**, **CXX**, sf. 136

¹² Thomas Philipp, "The Economic Impact of the Ottoman Conquest on Bilad Al-Sham" **Syrian and Bilad Al-Sham Under Ottoman Rule, Essays in Honor of Abdulkarim Rafeq**, (edited by) Peter Sluglett with Stefan Weber, Brill, Leiden Boston 2010, 112

emirlerinin de inkıyadına vesile olan Canbirdi Gazali'yi, yaptığı hizmetlerden dolayı Şam valisi tayin etmişti. Sultan Selim'in ölümü üzerine eski Memlûk valisi, kendi emellerini gerçekleştirme gayesiyle isyan başlatarak Şam Eyaleti ile ona tabi güney sancaklarına hâkim olmuştu. Suriye'nin büyük şehirlerinde egemenliğini perçinleyen Gazali, Haleb'i de hâkimiyeti altına almak istemiş ancak başarılı olamamıştı. Saltanatının daha başlangıcında babasının devlete kazandırmış olduğu toprakları kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalan genç Sultan I. Süleyman, 22 Safer 927/26 Şubat 1521'de isyanı bastırarak devlet egemenliğini bölgede yeniden tesis etmiştir. İsyanın bastırılmasının akabinde Bilâdüşşam, yeni bir idari taksimata tabi tutularak Şam ve Haleb olmak üzere iki eyalete ve onlara bağlı sancak ve nahiyelere bölünmüştür.¹³ Bugünkü Lübnan'ın güneyi ile Ürdün, Filistin ve İsrail'i kapsayan Şam Eyaleti'nin güney sancakları (Aclûn, Nâblûs, Leccûn, Gazze, Kudüs ve Safed), Şam valisinin idaresi altında müstakil sancaklar olarak yönetilmiştir.

Yavuz Sultan Selim, Mısır seferi dönüşü Şam Eyaleti'nin tahririni emretmiş; padişahın emri üzerine yapılan ilk tahrir 1519'da tamamlanmıştı. Ancak bu tarihe ait tahrir ne yazık ki bugün mevcut değildir. Muhtemelen mezkûr tarihte icra edilen tahrirde, eyaletin güney sancakları da tahrir edilmiş olmalıdır.¹⁴ I. Selim'in saltanatına ait tahrir defterlerinin mevcut olmayışlarından dolayı eldeki ilk tahrirler, oğlu Kanuni Sultan Süleyman devrinden kalmıştır.

Osmanlılar, Şam Eyaleti'ne yeniden hâkim olduklarında, Haçlı seferini engellemek amacıyla Memlûk Devleti tarafından tahrip edilen sahil şeridindeki kentler¹⁵ ve salgınlar, afetler ve Arap kabilelerin zapt u rapt altına alınamaması sebebiyle harap olmuş sancaklarla karşılaşmışlardı. İşte bu şartlar altında sancaklar, yeniden organize edilirken Memlûk Devleti'nin tatbik etmiş olduğu idari taksimat genel hatlarıyla muhafazaya edilmekle birlikte bir takım değişikliklere de gidilmiştir.¹⁶ Nitekim yapılan bu değişiklikler, on altıncı yüzyılda

¹³ Enver Çakar, **Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)**, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2012, sf. 88. Bakhit, Bilâdüşşam'ın "Şam, Haleb ve Trablus olmak üzere üç vilayete ayrıldığını" söylemektedir. Hâlbuki Trablus 1579 yılında vilayet olmuştur. Bu hususta bkz: Muhammad Adnan Bakhit, **Studies in the History of Bilâd al-Shâm in the Sixteenth Century**, Introduced and co-edited by Thaer T. Al-Kadi, Bilâd al-Shâm History Committee The University of Jordan, Amman 2009, sf., 30

¹⁴ Feridun M. Emecen, "The Early Period of Ottoman Rule in Jerusalem" **Proceedings of the International Congress on Al-Quds During The Ottoman Era**, Damascus 22-25 June 2009, Ircica, İstanbul 2012, sf. 31

¹⁵ Nehemia Levtzion, "Conversion to Islam in Syria and Palestine, and the Survival of Christian Communities" **Conversions and Continuity: Indigenous Christian Communities in Medieval Islamic Lands, Eight to Eighteenth Century**, eds M. Gervers and R. J. Bikhazi, Toronto: Pontifical Institute of Medieval Studies, 1990, sf. 296. Aynı makale mezkûr yazarın başka bir kitabında da neşredilmiştir. Bkz: Nehemia Levtzion, **Islam in Africa and the Middle East, Studies on Conversion and Renewal**, Edited by Michel Abitbol and Amos Nadan, Ashgate Variorum, 2007.

¹⁶ Dror Ze'evi, **Kudüs 17. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağında Toplum ve Ekonomi**, çev., Serpil Çağlayan, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2000, sf. 2.

bölgenin toparlanmasına ve yeniden hayat bulmasına neden olmuştur. Bazı yazarların Filistin’i kasederek “Memlûklü döneminde olduğu gibi Osmanlılar tarafından ihmal edilerek önemsenmediği”¹⁷ iddialarının doğru olmadığı nüfus verilerinin incelendiği bölümlere bakıldığında ortaya çıkmaktadır.

Osmanlı Devleti’nin Memlûkleri yenmesi, egemenlik sahasını genişlettiği gibi önemli dini merkezlerin toprakları arasına dâhil olmasına sebep olmuştur.¹⁸ Ele geçirilen topraklardaki hâkim unsurun Müslüman oluşunun, devletin içindeki Müslüman nüfus oranının artışına katkı sağlamakla beraber Yahudi ve Hristiyanlar tarafından kutsal addedilen dini merkez/yerlerin (Kudüs gibi) Şam Eyaleti’nde ve onun güney sancaklarında bulunması, muhtelif mezheplere mensup gayrimüslimleri devletin şemsiyesi altına sokmuştu. Bütün bu gelişmeler, sancaklarda yaşayan ahali üzerinde müspet manada külli değişikliklere neden olmuş ve istikrarın temin edilmesiyle canlanan ekonomik faaliyetlerden her kesim istifade etmiştir.¹⁹

Halkın örf, adet ve dini inanışlarına kati bir surette müdahalede bulunmayan²⁰ Osmanlılar, kişilerin ve grupların tavırları, Müslüman ahaliyi ve dini inançları rencide ettiği anda iktiza eden tedbileri almışlardır.²¹

Özellikle kıtlık zamanlarında ehl-i örf taifesinin halkı ezmesi ve kudretli kişilerin gıda malzemesini karaborsa etmek istemelerine engel olunarak konuya ehemmiyet gösterilmiş²² ve halkın refahı için mücadele edilmiştir. Tatbikat sahasına konan eylemler, Şam

¹⁷ Joel L. Kraemer, “The Jerusalem Question” **Jerusalem Problems and Prospects**, Edited by Joel L. Kraemer, Praeger, 1982, sf. 18.

¹⁸ Şüphesiz Osmanlılar buraları ele geçirmeden evvel zaten kendi bünyelerinde muhtelif kültürlere ve dini inançlara sahip kitleleri barındırmaktaydı. Şam ve civarının Yahudilik ve Hıristiyanlığın doğduğu topraklar olması yeni ele geçirilen topraklara farklı bir ehemmiyet kazandırmaktaydı.

¹⁹ Benjamin Braude, “Introduction” **Christian and Jews in the Ottoman Empire The Functioning of a Plural Society, Volume II, The Arabic Speaking Lands**, ed., Benjamin Braude and Bernard Lewis, Holmes&Meier Publishers, Inc, New York-London, sf. 4-5

²⁰ Adel Manna, “Eighteenth and Nineteenth Century Rebellions in Palestine” **Journal of Palestine Studies**, Vol. 24, No. 1 (Autumn 1994), sf. 62

²¹ Kudüs-i Şerif beyine ve kadısına gönderilen hükümde Mescid-i Aksa, Mezâr-ı Meryem, Kadem-i İsa, Harem-i Şerif ve bunun gibi kutsal yerlerde özellikle Müslüman hanımlarla gayrimüslim kadınların muhtelif sebeplerle etrafı taciz ederek sıkıntı vermelerinin engellenmesi hususunda hüküm için bkz: 4 Safer 973/16 Eylül 1565 tarihli hüküm, **A.DVNS.MHM.d, V/191**. Yine bu bağlamda “... hamr husûsunda olan yasağ-ı hümâyunumu icrâ itmekte gereği gibi mukayyed olup belde-i tayyibeye aslâ hamr getirilmeyüp ve Müslüman’dan bir ferde şürb-i hamr ittirmeyüp keferetâifesine muhkem yasağ ve tenbih idüp i’lân-ı hamr ittirmeyüp ve Müslüman’dan bir ferde hamr virdirmeyesin. ...” denilerek Kudüs’teki içki yasağının titizlikle uygulanması Kudüs kadısından ve sancak beyinden talep edilmiştir. Bkz: 17 Zilhicce 972/16 Temmuz 1565 tarihli hüküm, **A.DVNS.MHM.d, VI/1344**.

²² Kudüs ve Halîlurrahmân ahalisinin adam gönderip bir miktar kıtlık olduğundan bahisle Gazze, Remle ve Nablus’ta sancakbeyi adamlarının yolları kesip buralara giden terekeleri ve mekulatı engelleyerek getirenlerden zorla para aldıklarını beyanla zulmü yapan kişilerin engellenmesi hususunda Gazze ve Nablus sancakları beyleri ile kadılarına gönderilen emir hususunda bkz: 7 Zilhicce 979/21 Nisan 1572 tarihli hüküm, **A.DVNS.MHM.d,**

Eyaleti'nin güney sancaklarını oluşturan yerlerde on altıncı asırda refahın yükselmesine ve buna paralel olarak nüfusun artmasına sebep olmuştur.

Mevcut durumun XVI. yüzyılda aynı şekilde devam ettiği elbette söylenemez. Sancaklarda bozulan nizama paralel olarak Arap kabilelerin sahaya çıkışları nüfusta gerilemeye neden olmuştur. Fakat bu gerilemeler ya da düşüşler, hiçbir surette Osmanlı hâkimiyetinin ilk zamanlarındaki vahim duruma varmamıştır.

Osmanlılar, Bedevi tehlikesine karşı savunma, saldırı ve istimalet/uzlaşma-antlaşma olmak üzere üç kademeli bir siyaset benimsemişlerdir. Birinci aşamada şehir surları²³ tahkim edilmiş ve gerektiğinde yeni kaleler²⁴ ve gözetleme noktaları²⁵ inşa edilerek sancaklar muhafaza altına alınmaya çalışılmıştır.

İkinci aşamada Osmanlı Devleti, aktif bir saldırı siyaseti takip ederek Bedevilerin gücünü kırmaya çalışmıştır. Kabilelerle devlet arasında cereyan eden savaşlar oldukça sert

XII/1162. Yine Gazze beyine ve kadısına şehrin dışında taşrada muhtekirlerin gıda malzemelerini satın almaları yüzünden halkın muzayaka çektiği ifade edilerek dışarıdan getirilen bütün malzemelerin yeni bina olunan hân-ı cedîd içinde satılması emredilmiştir. Bkz: 8 Muharrem 987 /7 Mart 1579 tarihli hüküm, **A.DVNS.MHM.d, XXXVI/342.**

²³ Kudüs Şehri'nin surlarının tamiri ile iştilal eden Mehmed'e Ovannes ve Yusuf adlı iki Ermeni'nin mukataaları hakkında bkz: Selh-i safer 947/5 Temmuz 1540 tarihli hüküm, **KDŞŞSCL IX**, sf. 22; Yine Kudüs Sur Bina Emîni Mehmed Çelebi'nin vazifesini eda edip avdet ettiği hakkında 19 Şaban 945/10 Ocak 1539 tarihli hüküm, **Ags.**, sf. 26

²⁴ Nâblûs Beyine Hüküm ki: Gazze Beyi Rıdvan Dâme 'uluvvuhu Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüp Nâblûs Sancağı'nda müceddeden fermân olunan kal'a Mısır yolu ve Şam yolu üzerinde ve 'Urbân ağzında olmağın 'Urbânın fesâd ve şenâ'ati eksük olmayup kal'a-i mezbûrede olan beşlüler at arkasından inmeyüp kâh mezâri'a ve kâh 'Urbân yol bağladuğu mahallere üzerlerine esfâr itmeğın mahallinde gündüz ve ba'zı mahalde gice ile bî-vakt kal'ada taşra çıkmağa lâzım gelüp ve gice ile kılâ' açılmak ve âdem girüp çıkmak hilâf-ı kânûn olmağla vâki' olan hizmet için gice ile 'asker girüp çıkmağa icâzet taleb eylemişsin. İmdi kal'a gice ile açılıp âdem girmek münâsib değildir buyurdum ki: Vusûl buldukda bu bâbda gereği gibi mukayyed olup ve dizdâra ve âhara muhkem tenbîh ve te'kid eylesin ki kemâl-i intibâh ve teyakkuz üzere olup anun gibi gâyet mühim ve lâzım oldukda evvelâ muhkem yoklayup pusuda düşmen olup ve kal'aya zarar itmek ihtimâlî olmaz ise ol zamânda 'asker çıkup girmek için kal'a kapusun ile açup amma kapuda yarar âdemler ile hâzır olup 'asker çıkınca ve girince kapuyu onat hıfz eyleyüp gaflet ile düşmeden zarar irişmek ihtimâlî olmaya. Sonra neticesi sana 'âyid olup ana göre mukayyed olasın. bkz: 20 Muharrem 979/14 Haziran 1571 tarihli hüküm, **A.DVNS.MHM.d, X/565**, sf. 349.

²⁵ "Şam Beylerbeyisi mektûb gönderüp Safed'e karîb Mısır ve Kudüs-i Şerîf yolu üzerinde Kunaytra dimekle ma'rûf menzil ormanlık ve derbend olup 'isyân üzere olan Heytem ve Benî Saîd A'râbından gelüp Müslümânlara zarar irişdirirler. Mahall-i mezkûrda olan kârbânsarây harâb olup ammâ kârbânsarâyın üzerine birkaç odalar binâ olunup sipahiden ve yeniçeriden yirmi nefer kimesne nevbetçi tarîkıyla konulursa yazda ve kışda gereği gibi hıfz olunup ve mevki'-i mezkûrda bir karye vardır. Sipahi timarıdır. Ormanlık ve derbend olmağla fellâhları perâkende olmuştur. Bi'l-fi'il âhar karyelerdedir. Karye-i mezkûre mu'âf olmak üzere buyurulursa mahall-i mezkûr şenlenüp ma'mûr olur deyü 'arz ittüğün yerlere kifâyet mikdârı âdem ta'yin idüp ve karyenin perâkende olan ahâlisini bulup temkîn ittirüp dirliği hıfz hirâset üzere tekâlif-i 'örfiye ve 'avârız-ı dîvâniyyeden mu'âf tutulmasın buyuruldu." 4 Rebiulevvel 966/15 Aralık 1558 tarihli hüküm, **KK.d CCXVI**, sf. 41.

geçtiğinden kayıtlarda, sıklıkla “Arap Muharebeleri”²⁶ olarak tasvir edilmiş ve yararlılık gösteren kişilere terakki verilerek azimleri ve şevkleri kamçılanmıştır.²⁷

Arap kabilelerinin şiddetli isyanları karşısında sancak beylerinin kimi zaman acziyete düştüğü durumlar olmuştur. 10 Rebûlevvel 976/2 Eylül 1568 tarihli Şam beylerbeyine gönderilen hüküm, gelinen noktayı ve sancak beylerinin durumu kontrol etme noktasında içinde buldukları zaafiyeti güzel bir şekilde anlatmaktadır:

“Şâm Beylerbeyisine hüküm ki: Südde-i Sa‘âdetime mektûb gönderüp Safed ve Leccûn ve Nâblûs ve sâyir sancaklarında ba‘zı havâss-ı hümayûnlarında ve ba‘zı kurâ halkından kabâil-i A‘râb‘dan ba‘zıları ‘isyân ve tuğyân üzere olup üzerlerine nice eşkiyâ cem‘ idüp kendü hâllerinde olan kurâları urup gâret ve hasâret idüp sancakbeyleri zabta kâdir olmadıkların bildirmişsin. İmdi memlekete vilâyet beylerbeyiler ve beyler nasb olunmakdan murâd memleket-i vilâyetin emn u emânı ve re‘âyânın emniyet ve refâhı içündür. Buyurdum ki anın gibi beylerbeyiliğe müte‘allık olup ‘arz ittüğün sancaklarda ehl-i fesâd ve şenâ‘at zuhûr idüp sancakbeyleri ele getürmeyip haklarından gelinmesine ‘adem-i kudret izhâr idüp fesâd ve şenâ‘atleri sana i‘lâm idüp te‘hîr itmeyüp hüsn-i tedbîr ve tedârükle ehl-i fesâd ve şekâvet olanları ele getürüp dahi şirret ve şekâvete ve fesâd ve şenâ‘atleri sâbit ve zâhir olanlardan bellü başlu olanları mûcib-i ‘ibret için ba‘zısının şer‘le hakkından gelüp ve ba‘zısın habs idüp ahvâllerin vukû‘u üzere yazıp bildiresin. Amma bu bâbda tamâm mukayyed olup bu bahâne ile kendü hâllerinde ve rençberliklerinde olanlara dahl ve ta‘arruz olunmakdan hazer idüp heman bellü ve başlu olan ehl-i fesâdın ele getürüp toprak kâdîları ma‘rifetiyle şer‘la haklarından gelasin. Hilâf-ı şer‘-i kavîm kimesneye iş ittirmekden ve taht-ı

²⁶ “... Fâyik ‘Arab Muhârebesi’nde yoldaşlık ittüğün ...” 13 Receb 962/3 Haziran 1555 tarihli hüküm, **KK.d CCXIII**, sf. 164; “... Nasuh Çavuş’un ‘Arab Muhârebesi’nde yoldaşlık ittüğün ...” 22 Muharrem 961/28 Aralık 1553 tarihli hüküm, **KK.d CCX**, sf. 165; “... Mehmed için Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarında ‘Urbân Muhârebesinde yoldaşlık itmîşdir ...” 13 Rebûlevvel 973/11 Ekim 1565 tarihli hüküm, **KK.d LXXV**, sf. 69; “... Emrullah ‘asî ‘Arab Muhârebesi’nde yoldaşlıkta bulunmağın ...” 13 Receb 976/1 Ocak 1569 tarihli hüküm, **KK.d LXXVII**, sf. 13; “... Abdülkerim ... ‘âsî ‘Arab Muhârebesi’nde bir şakînin başın kesüp ...” 5 Şevvâl 976/23 Mart 1569 tarihli hüküm, **KK.d LXXVI**, sf. 277.

²⁷ Bu hususta Kamil Kepeci Ahkâm Defterlerinde mebzul miktarda kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtlardan buralardaki mücadelelerin çok sert geçtiği anlaşılmaktadır. Bkz: “Şam Beylerbeyisine hüküm ki: Mektûb gönderüp hâlâ Safed Sancağı beyi olan Hasan için Şam tarafında fesâd üzere olan Dürzî Tâifesi üzerine varup yararlılık etmiştir deyü terakkî ricâsına ‘arz ittüğün ecilden yirmi bin akçe terakkî emr idüp buyurdum ki düşenden tevcih idesiz.” 8 Zilhicce 990/3 Ocak 1583 tarihli hüküm, **KK.d XCVI**, sf. 95; “Şam Beylerbeyisine hüküm ki: Dârende Şeyh Kethuda gelüp Şam ve Gazze sancağında ze‘amete mutasarrıf olup Kudüs-i Şerîf ve Nablus tarafında ‘isyân üzere olan ‘Arabların haklarından gelindikte yoldaşlıkta bulunmuştur deyü ‘arz olmağın iki bin terekkiye hüküm virilüp ...” 19 Zilkade 988/26 Aralık 1580 tarihli hüküm, **KK.d XCII**, sf. 291; Nablus’ta Rasulayn Kalesi’nde dizdarlık yapan Pervane’ye Arap taifesine karşı yapılan muharebede yoldaşlık ettiğinden mezbûra bölük başılık verilmesi için bkz: 5 Muharrem 980/18 Mayıs 1572 tarihli hüküm, **KK.d LXVII**, sf. 27.

hükûmetinde olan mevâki'î ehl-i fesâd ve şenâ'atden tathîr ve pâk eylemek bâbında mecd ve sâ'î olasin."²⁸

Sancak beylerinin mazereti karşısında devlet, onları dinlemeyerek bahanelere sarılmadan gerekenin yapılmasını hükümde vurgulamış ve Safed, Nablus, Leccun ve ismi zikredilmeyen (muhtemelen Kudüs, Gazze ve Aclun sancakbeyleri) sancaklara Şam valisinin yardım etmesini emretmiştir.

İsyankâr Arap kabilelerinin şekavetini engellemek adına devlet merkezi kesenin ağzını açmaktan çekinmeyerek sancak beylerine gereken maddi desteği temin etmiştir. 18 Cemâzeyilâhir 985/2 Eylül 1577 tarihli Gazze Beyi İskender'e gönderilen hükümde, asi Arap kabilelerine karşın daha fazla silahlı adam beslemek için sancak ifrazından terakki talebini havi mektubuna müspet cevap verilerek isteği karşılanmıştır.²⁹

Teşviklere rağmen Arap asi kabilelerle savaşmak istemeyen ehl-i örf taifesi vardı. İsyancılar, timarlarına ve zeametlerine saldırmadığı müddetçe harekete geçmeyerek yerel yöneticilerden gelen taleplere kulaklarını tıkıyorlardı. Tahammül edilemez tavırlarına bir çözüm bulunamayınca her zaman olduğu gibi İstanbul yardımı çağırılmış ve meselenin halli ondan talep edilmiştir. Anlaşıldığı kadarıyla kabileler de mümkün mertebe onların timar ve zeametlerine zarar vermekten kaçınıyordu. Zira timar ve zeamet sahipleri, gelir kaynaklarını müdafaa etmek için savaşmaktan çekinmediğinden isyankar kabilelere, bunun bedeli ağır oluyordu. Sancaklardaki olayları yakından takip eden devlet, iktiza eden ahvalde görev yerlerinde bulunmayan ehl-i örf taifesine, timarlarının alınacağını bildiren tehditvari bir hüküm yollamıştır. Yazılı tehdidin pek fazla bir işe yaramayacağı bilindiğinden, olayın ciddiyetinin anlaşılması için İstanbul'dan bir memur dahi gönderilmişti.³⁰

²⁸ 2010 numaralı hüküm, **A.DVNS.MHM.d, VII**, sf. 733.

²⁹ "Şam beylerbeyine hüküm ki: Gazze Beyi olan İskender dâme 'izzuhu âdem gönderüp livâ-i mezbûr Âsî 'Arab içinde olup ziyâde âdem salmak arzumdur deyu livâ-i mezbûrun ifrâzından ber-vech-i terakkî virilmek bâbında istid'â-yı 'inâyet itmeğin livâ-i mezbûrun ifrâzından kırk bin akçe virilmesin emr idüp buyurdum ki: siz fi'l-vâki' livâ-i mezbûrun ifrâzı olup mahlûl ile kırk bin akçelik ber vech-i terakkî ta'yîn idüp tezkiresin viresinki berât-ı şerîfim virile." 18 Cemâzeyilâhir 985/2 Eylül 1577 tarihli hüküm, **KK.d LXXXVIII**, sf. 283.

³⁰ Kudüs Sancakbeyine Hüküm: Hâlâ sancak beyi sipâhîleri kendü sancaklarında olmayup âhar yerlerde olup 'âsî A'râb ve ehl-i fesâd zuhûr idüp ele getürmek bâbında hâzır bulunmadıkları i'lâm olundu. İmdî zu'emâ ve sipâhîler ze'âmet ve timarları olduğu sancaklarda hâzır bulunmak lâzım olmağın buyurdum ki: dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mustafa Çavuş zîde kadruhu vusûl buldukta zikr olunan sancakbeyi zu'emâ ve sipâhîlerine gereği gibi tenbîh ve te'kîd eyleye. Senin dâimâ yanında hâzır bulunup anın gibi mu'âvenet lâzım oldukta yanına varup vech-i münâsib görüldüğü üzere hizmetinde bulunup mu'âvenet eyleyeler. Husûs-ı mezbûr mühimdir. Ba'de't-tenbîh işlemeyüp sancaklarından hâric yerde olup lâzım oldukta vakti ile beyleri yanında bulunmayanları isim ve resimleri ile yazup 'arz eylesin ki dirlikleri âhara virile. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîran fî evâsıt-ı Ramazânî'l-mübârek. Sene sitte ve seb'in ve tis'umieh. Be-makâm-ı Kostantınıyye. **KDSSSCL XLVII**, sf. 254

Sancaklardaki hâkimiyetlerini yalnızca savaşla tesis edemeyeceklerini idrakinde olan Osmanlılar, asi Arap kabile liderlerini kimi zaman affederek temiz bir sayfa açmıştır.³¹ Bazen asilerin bir kısmına dirlik verilerek devletin has adamları olmaları sağlanmıştır.³² Nitekim bu, her daim köşe bucak kaçan bir asi lider için iyi bir ödül olarak görünmektedir. İsyana tevessül etmeyenlerin sadakatleri unutulmayarak uygun bir şekilde taltif edilmişlerdir.³³ Her halükârda Arap aşiretlerinin bir şekilde sisteme katılmaları için uğraşılmıştır. Böylece istikbalde isyan ederek bela olmalarının önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Arap kabilelere karşı yürütülen siyaset, ilk başlarda başarılı sonuçlar (Örneğin Kanuni Sultan Süleyman döneminde kabileler kontrol altına alınabilmişti.) vermesine mukabil aynı başarı asrın son çeyreği için mevzu bahis değildi. Nitekim çıkan karışıklıklara bakıldığında zaman zaman sancak yetkililerinin aciz kaldıkları görülmektedir. Hatta bazen isyanlar, sancak beylerinin hayatlarını (Kudüs Sancağı Beyleri Mahmud Bey ile Hüdaverdi Bey gibi) kaybetmelerine sebep olmuştur.³⁴ Bu açıdan bakıldığında on altıncı asrın genelinde Osmanlıların aşiret siyasetleri işe yaramamış gözükmektedir.

On altı ve on yedinci yüzyıl Filistin’inde Bedevilerin siyasi rolünü inceleyen Moshe Sharon, devletin başarısızlığını, bölgedeki askerin gücün kifayetsizliği, Bedevilerin ateşli yeni silahlarla mücehhez oluşu ve yerleşik nüfusun dağınlığı olmak üzere üç temel nedene dayandırmaktadır. Yazara göre şarkta ve garpta yapılan savaşlar, bölgede fazla asker bulundurulmasına engel olmuştur.³⁵

³¹ Meşâyih-ı urbândan gelip itaat eden kişilerin isyanları esnasında işledikleri suçlardan dolayı mahkemede hesaba çekilmemeleri ve bu hususta yapılacak teşebbüslerin engellenerek müştekileri engellemek hususunda Kudüs kadısına hüküm. Bkz: Evâsıt-ı Safer 935/Ekim-Kasım 1528 tarihli hüküm, **KDSSSCL IX**, sf. 46.

³² “Şam Beylerbeyine hüküm ki: Mektûb gönderüp Gazze beyi ve Gazze ve Remle kadıları sana mektûb gönderüp Kudüs-i şerif yolunda Vâdî-i Ali’de Âyende ve ravendeyi rencide idüp ’isyân üzere olan ’Urbândan Emîr Ali sâbıkda ittüğü şenâ’ ate nâdim olup gelüp itâ’at eyleyüp tevbe ve istiğfâr eyleyüp mahall-i merhamettir deyü i’lâm idüp ve mezbûr dahi gelüp dirlik ricâ eyleyüp ...” 10 Cemâziyelahir 973/2 Ocak 1566 tarihli hüküm, **KK.d LXXV**, sf. 156.

³³ Gazze Beyi Ahmed Bey mektûb gönderüp livâ’-i mezbûrda bi’l-fi’il itâ’at üzere olan ‘Asâsife nâm tâife-i A’râbin şeyhleri olan Şer’â nâm Şeyhu’l-‘Arab her vecihle mutî’ ve yarar olup Kudüs-i Şerif ve Şam ve Mısır yollarına dirlik olup mâl itmeğe i’ânet üzere ola. Cemî re’âyâ vu berâyâ sakınur ve refâhiyyet üzere olup her vecihle gerekli kimesnedir deyü timar ile behre-mend olmak ricâsına ‘arz itmeğin dirlik olmak üzere on bin akçe timar virilmesin buyuruldu. 11 Rebülâhir 981/10 Ağustos 1573 tarihli hüküm, **KK.d CCXXV**, sf. 312.

³⁴ “Kudüs-i Şerif Kadısına hüküm ki: ... Kudüs-i Şerif beyi olup A’râb şekavet-mu’tâd muhârebesinde şehid olan Mahmud Bey mukaddemâ südde-i sa’âdetimde iken livâ-i mezbûr müteveccih oldukda Sahratullah Müşerrefe ta’miri için kendüye 1000 sikke filori verilip gönderilmişti....”. 298 numaralı 23 Muharrem 995/3 Ocak 1587 tarihli hüküm, **A.DVNS.MHM.d., LXI**, sf. 122; “...tavâif-i urbân dahi ittifâk edip evvelâ Hüdâverdi Beyin üzerine varıp şehid edip oğlun esir eyleyip ...”, 252 numaralı 5 Şevval 996/28 Ağustos 1588 tarihli hüküm, **A.DVNS.MHM.d., LXIV**, sf. 86-87.

³⁵ Moshe Sharon, “The Political Role of the Bedouins in Palestine in the Sixteenth and Seventeenth Century” **Studies on Palestine During the Ottoman Period**, Moshe Ma’oz (ed.), Jerusalem, 1975, sf. 18

Osmanlılar, isyancı Arap kabileleri karşısındaki başarısızlıklarını, Sharon'un dediği üzere kifayet miktarı askerin olmaması ve Bedevilerin daha iyi silahlara sahip olmaları gibi nedenlerden daha ziyade farklı etkenlere bağlıyorlardı. 9 Receb 1000/21 Nisan 1592 tarihli Şam beylerbeyisine gönderilen hüküm, devlet merkezinin vakıayı nasıl değerlendirdiğini ve neler yapılması gerektiği hususunu güzel bir şekilde betimlemektedir.

Şâm Beylerbeyisine hüküm ki: Bundan akdem Aclun Sancağı beyi olan Ferrîhoğlu Mansur 'azl olunup sâbıkâ 'isyân iden Kansu'nun oğluna virilüp sonra yine mezkûr Ferrîhoğlu'na Safed Sancağı'yla emûr-i hâclik virilüp mâbeyinlerinde 'azîm cenk ü cidâl vâki' olup mezkûr Kansuoğlu gâlib olup zûr ile livâ-i mezbûru zabt idüp ve mûmâ ileyh Ferrîhoğlu dahi mübâlağa 'Arab cem' idüp cenke gitmek üzere olup mâbeyninde nice re'âyâ kırılıp vilâyet harâbe-müşrif olduğu i'lâm olundu. Fi'l-vâki' bu makûle fesâd vâki' olursa def' itmeyüp ve 'arz itmemekle mes'ûl olmuşundur. Ol diyârın sancakları birer fellâha virilmekle re'âyâ vü berâyâ pâyimâl olduklarına rızâ-yı hümâyûnum yokdur. Hüsn-i tedbîr ile def' olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki: Vusûl buldukda bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup zikr olunan fitne vü fesâdı hüsn-i tedbîr ve tedârükle def' idüp ve min-ba'd ehl-i fesâd fellâh tâifesine sancak virilmeyüp yarar ve kâr-güzâr dîn ü devlet ri'âyetin ider gâzî beylere 'arz idesin. Ve emûr-i hacclik ümûru dahi senin re'y-i sâ'ibine tefvîz olunmuştur. Eğer Gazze Sancağı Beyi Ahmed dâme 'izzuhudur ve eğer gayrîdir dîn ü devlete ve huccâc-ı zevî'l-ibtihâca her kangısı enfa' ise anı ta'yîn idüp gönderesin. Ve bi'l-cümle ol diyârın intizâm-ı hâli ve huccâc-ı zevî'l-ibtihâcın refâhiyyet-i bâlî'l-bâlî maksûd-u hümâyûnumdur. Vech-i münâsib gördüğün üzere müşârun ileyh Ahmed Bey'i veya gayrîyi emûr-i hac ta'yîn ve eşkiyâ fellâh ellerinden ol arâzî-yi mukaddeseyi tathîr ve pâk idüp def'-i fitne ve mazarrat bâbında bezl-i maddûr ve sa'y-i nâ-kusûr idesin.³⁶

Hükme göre, mahalli Arap şeyhlerinin sancaklara bey olarak atanması yaşanan karmaşanın bir numaralı sebebiydi. Devlet bu konuda haklıydı. Zira sancak yöneticisi olmak isteyen ve bu hususta birbirleriyle acımasız rekabete tutuşan Arap reisleri kargaşanın zemini oluşturuyorlardı.³⁷ Şam valileri ise yaşanan olayları seyretmekle yetindikleri gibi devlet merkezini de gereği gibi bilgilendirmiyorlardı. Valilerin tutumu hükümde eleştirilerek

³⁶ 25 numaralı hüküm, **A.DVNS.MHM.d., LXIX**, sf. 13

³⁷ "Şam beylerbeyisine hüküm ki: Evlâd-ı 'Arab'dan olup bir tarîk ile sancağa duhûl idenlerin re'âyâyâ zulm ve te'addîleri hadden bîrun olup itâ'at ve inkıyâdları dahi ..." 4 Safer 999/2 Aralık 1590 tarihli 105 numaralı hüküm, **A.DVNS.MHM.d., LXVII**, sf. 41; "Şam Beylerbeyisine hüküm ki: Şam kâdîsı ile defterdârı mektûb gönderip bu senede vilâyet-i Şam'da olan 'Urbân mâbeyinlerinde ihtilâl vâki' olmağla 'Aclûn ve Havrân nâhiyelerinde nice re'âyâ vü berâyâ telef ve niceleri perâkende olup ve yollar tutulup tüccâr ve züvvâr mürûr ve 'ubûrdan kalmak üzere iken sen Şâm-ı Şerîfe dâhil olduğdan sonra hüsn-i tedbîr ve tedârük edip mazarrât def' itmedikten gayri" 25 Zilkade 996/16 Ekim 1588 tarihli 395 numaralı hüküm, **A.DVNS.MHM.d., LXIV**, sf. 152.

sorumluluk üstlenmeleri istenmiş ve sancak beylerinin tayini hususunda serbest bırakılmışlardır. Ancak aday seçimi noktasında “fellahların” gözden çıkarılarak yerlerine “gazi beylerin” tercih edilmesinin vurgulanması, sancakların idaresinde bir siyaset değişikliğine gidildiğini göstermektedir.

Aclûn, Nâblûs, Gazze, Kudüs ve Safed sancaklarında yaşayan gayrimüslimler de Müslümanlar gibi emniyet ve istikrar tesis edildiğinde genel refah dağılımından paylarını almışlar ve nüfuslarını arttırmışlardır. Ancak işler ters gittiğinde Müslümanlar gibi yaşanan süreçlerden zarar görmüşler ve kimi zaman yaşadıkları köyleri ya da şehirleri/kasabaları terk etmek zorunda kalmışlardır.

On altıncı asırda “Filistin” diye isimlendirilebilecek olan mezkûr sancakların hepsinde kâin toplam nüfus dağılımında Müslüman ahali büyük bir farkla birinci sırada yer alırken Hristiyanlar ikinci gelmiştir. Yahudiler ise genel nüfus dağılımında daima en son sırada yer bulmuşlardır. Bu sıralama adı geçen yüzyıl boyunca hiç değişmemiştir.

Osmanlı egemenliğinin ilk yüzyılında Yahudi nüfusunun, sıralamanın en sonunda yer alması bölgenin Museviler nazarında hicret için çok fazla tercih edilmediğini göstermektedir. Literatürde bazı tarihçilerin İspanya’dan kaçan Yahudilerin kitleler halinde Filistin’e hicret ettikleri savı boş bir iddiadan ibaret olup eldeki veriler, hariçten gelen göçleri ve bunların demografik yapının değişimine sağladığı katkıyı ölçmeyi mümkün kılmaktadır. Tezin birinci, ikinci ve üçüncü bölümleri incelendiğinde bazı yerlerde başta İspanya olmak üzere Avrupa’nın muhtelif yerlerinden gelen Yahudilere tesadüf olunmakla birlikte göçler demografik yapıyı değiştirmekten çok uzaktır. Yahudilerin nüfus sıralamasındaki yeri göçlerin ne kadar sınırlı olduğunun delilidir.³⁸

Filistin’de yaşayan Yahudi ve Hristiyanlara dair en önemli kaynak Osmanlı Arşivi’nde bulunan belgeler ile şeriyeye sicillerindeki kayıtlardır. Gayrimüslimler, Müslümanlar gibi zulme uğrasınlar ya da uğramasınlar günlük işlerinde (evlilik, boşanma, mehir, miras vesaire gibi) Osmanlı mahkemelerini kullanmışlardır. Hristiyan ve Yahudi din

³⁸ Osmanlı İmparatorluğu’na gelen Yahudi göçünü ve etkilerini inceleyen Kamen, Yahudi tarihçilerin “Musevilerin İspanya’yı terk etmesiyle Osmanlıların zenginleştiği ve Filistin’deki demografik yapının değiştiği hususundaki” görüşlerini inceleyerek bunların bilgi ve belgeye dayanmayan mesnetsiz iddialar olduğunu söyler. Bkz: Henry Kamen, “The Mediterranean and the Expulsion of Spanish Jews in 1492” **Past and Present**, Issue 119 (May, 1988), sf. 30-55. Yahudi göçlerinin Osmanlı Devleti’ni zenginleştirdiği görüşünü tevsik edecek belgeler bulunmadığı halde neredeyse müselleme bir hakikatmış gibi kabul edilmekte ve Yahudi tarihçiler tarafından devamlı bir surette dile getirilmektedir. Artık miadını doldurmuş bu iddia tarihi belgelere dayanarak yeniden ele alınmalı ve bütün boyutlarıyla ortaya konmalıdır. Bunun dışında belgeye dayanmaksızın yapılan değerlendirmeler lâf-ı güzâftan ibaret olacaktır.

adamlarının tepkilerine ve engellemelerine rağmen İslam mahkemelerine gitmeyi sürdürmüşlerdir.³⁹

Filistin’de yaşayan gayrimüslim kadınlar, Müslüman kadınlarla aynı kültürel çevreyi paylaştıklarından hâkim unsurun etkisi altında kalmışlardır. Bu etki giyim tarzlarına kadar işlemiştir. Örneğin İtalya’dan Filistin’e göç eden Israel Ashkenazi adlı Yahudi, dindaşlarının Avrupa’dan gelen Yahudilerin giyim kuşamlarıyla dalga geçtiklerini söylemektedir. Alaya alınmaktan bıkan Israel, kızlarına mahalli elbiselerden almış ve geldiği yere intibak etmeye başlamıştır.⁴⁰ Şüphesiz mevcut tesir, yalnızca giyim kuşamla sınırlı kalmamış İslam hukukunun gayrimüslim kadınlara sağlamış olduğu haklar sayesinde Yahudi ve Hristiyan aileyi derinden etkilemiştir.

Osmanlıların *arâzî-yi mukaddese* olarak tarif ettikleri sancaklarda yaşayan gayrimüslimler, haklarını aramak için mahkemeye müracaatlarının yeterli olmadığını gördüklerinde davalarını en üst makama, yani devlet merkezine taşımaktan çekinmemişlerdir. Bazen kendi aralarındaki rekabet⁴¹ bazen de ehl-i örf taifesinin zulmüne uğramaları⁴² onları İstanbul’un kapılarını adalet ve merhamet için aşındırmaya sevk etmiştir. Devletin gayrimüslim davacıların şikâyetleri hakkındaki tutumu aşağıda verilen hükmün ışığında cevaplandırılabilir.

Şeyh Ahmed Deccânî, Hazret-i Davud En-Nebî ‘aleyhisselâm kurbunda vâki’ olan ekmek fırını ve bir mikdâr bağçe ve binâ, defter-i cedîd-i hakanîde kendisine ve evlâdlarına vakf olarak kaydedilmişken hâliyâ Kudüs-i Şerîf’de sâkin olan Frenk Tâifesi balyosu olan zimmî bizümdur deyü nizâ’ idüp şeyhin tasarrufuna mâni’ olurlar imiş. Buyurdum ki hükm-i

³⁹ Halil İnalcık, “Ottoman Archival Materials on Millets” **Christian and Jews in the Ottoman Empire The Functioning of a Plural Society, Volume I** (ed) Benjamin Braude and Bernard Lewis, Holmes&Meier Publishers, Inc, New York-London, sf. 437

⁴⁰ Ruth Lamdan, “Communal Regulations as a Source for Jewish Women’s Lives in the Ottoman Empire” **The Muslim World**, Volume XCV, No II, April 2005, sf. 260

⁴¹ İspador adlı Ermeni Marhasası’nın Ovannes adlı bir diğer Ermeni’yi Mâr Yâkup Kilisesi’ne gelen Ermeni hacıların sadakalarına el koyduğu için İstanbul’a şikâyeti için bkz: 23 Rebiülevvel 947/28 Temmuz 1540 tarihli Kudüs kadısına hüküm, **KDSSSCL IX**, sf. 46

⁴² “... Hâliyâ Kudüs-i Şerîf’de Deyru’s-Süryânî dimekle ma’rûf mahallin râhibi ve nâzırı olan dârende-i Nasârâ Abdullah bu cânibe gelüp Kudüs-i Mukaddese’de Süryani ve Nasara ve Ermeni tâifesinin ziyâretleri olup mîriye müteveccih olan ‘âdetlerin verdiklerinden sonra sancakbeyi subaşılı ve ‘asesler ve muhtesibler cebrle hubzların ve me’külât cinsinden sâyir nesnelere alup hilâf-ı şer’ ve kânûn zulm ve te’addî iderler hayıfdir deyu ...” Evâil-i Safer 965/Kasım-Aralık 1557 tarihli Kudüs kadısına hüküm, **KDSSSCL XXXIV**, sf. 12; “Kudüs-i şerîfde sâkin ... Yahûdî tâifesi .. âdem gönderüp şöyle ‘arzuhal eylediler ki: Bunlar Ehl-i İslam mahallesinde cevâmî’ ve mesâcid kurbunda sâkinin olmayup Yahudi Mahallesi’nde sâkinler olup âyine-i bâtulâları üzerine ‘ibâdetlerine meşgüller olup aralarında ehl-i İslâm cevâmî’ ve mesâcidden ve mahalle olan Müslümanlar mukîm değiller iken mücerred celb-i mâl için ehl-i ‘örf tâifesi evlerünüzde sûr ve mihrâb vardır deyu cebr evlerine girüp âyinlerince itdikleri ‘ibâdetlerine mâni’ olup ta’addî iderlerimiş. Şer’le men’ olunmak bâbında emr-i hümâyûnum ricâ etdikleri ecilden buyurdum ki:” Evâil-i Şa’bân 977/Ocak 1570 tarihli Kudüs kadısına hüküm, **KDSSSCL XI**, sf. 86

şerîfîm vâcibü'l-ittibâ'um vardıkta ihzâr-ı husamâ kılup onat vech ile hak üzere teftîş ve tafahhus idüp göresiz. Şöyle ki mezbûr ekmek fırını ve bağçe ve binâ mezkûr zimmînin olmayup şeyhin kendüstüne ve evlâdına vakf olunan evkâfdan olup defter-i cedîd-i hakanîde şeyhe mukarrar vakf kayd olunup mezkûr zimmînin aslâ medhali yoğ iken hâliyâ bizimdir deyü bahâne idüp deftere muhalif şeyhin kendiye ve evlâdına vakf olunan fırına ve bağçeye ve binâyâ mezkûr zimmiyi dahl ittirmeyesiz. Temerrüd ve 'inâd ideni yazup 'arz eylesiz.⁴³

Bir tarafta Kanuni Sultan Süleyman'ın saygısını kazanmış Şeyh Ahmed Ed-Deccânî ile diğer tarafta Kudüs'teki Fransız balyosu davanın taraflarını teşkil etmekteydi. Fransızlara Kudüs'te balyosluk verilmesinin Avrupa'daki akisleri ve kazandırdığı itibar düşünüldüğünde dava daha da ilginç bir hal almakta ve bir bakıma uluslararası bir mahiyet kazanmaktaydı. Davaya bakıldığında Balyos, Şeyh Ahmed Deccânî'ye ve evlatlarına padişahın fermanıya vakıf olarak kaydedilen ekmek fırını, bir miktar bahçe ve binanın kendisine ait olduğunu iddia ederek “bunlar bizimdir” deyip şeyhin tasarrufuna engel olmaktaydı. Hükümdeki “*şeyhin tasarrufuna mâni' olurlar imiş.*” ifadesi balyosun şeyhi mahkemeye şikâyet ederek taciz ettiğini göstermesi açısından ilginçtir. Defterde kayıtlı olmasına ve Deccânî'nin devlet katındaki itibarına rağmen gönderilen hükümde “*ihzâr-ı husamâ kılup onat vech ile hak üzere teftîş ve tafahhus idüp*” denilerek davanın adalet üzere görülmesi kadiya emr olunmaktadır. Bu dava bir gayrimüslim bireyin yeri geldiğinde devrin en güçlü Müslüman kişilerini karşısına alarak mahkemeye şikâyet edebilme hakkına sahip olduğunu göstermektedir.

Bu ve bunun gibi sicillerde ve arşivlerde kayıtlı birçok örnek Osmanlı idaresi altında yaşayan gayrimüslim tebaanın hür bir şekilde haklarını aradıklarını ispat etmektedir. On altıncı asırda Avrupa'da Yahudilere ve sapkın olarak görülen Hristiyanlara neler yapıldığı ortadayken aynı dönemde Osmanlı, farklı dine sahip tebaasına adaletli bir şekilde davranmaktaydı. Böyle örneklerin bolluğuna rağmen müsteşriklerin yazdıklarında devamlı bir surette azınlıklara karşı baskı yapıldığı fikirlerinin ileri sürülmesi oldukça garip kaçmaktadır. Şüphesiz anlatılanlardan her şeyin gayrimüslimler için mükemmel olduğu anlamı çıkmaz. Zira her devletin ve toplumun kendine ait kural ve kaideleri vardır. Hâkim unsur, azınlıklardan bunlara uymasını ve saygı göstermesini bekler. Nitekim aynı şey günümüz dünyasında da geçerlidir. Hiçbir Müslüman fert kendi ülkesinde bulunduğu bazı hürriyetleri, batılı ülkelerde bulamaz. Günümüzde şahit olunan örneklerle rağmen bazı oryantalistlerin Müslümanların gayrimüslimlere karşı acımasız ve zalim olduklarını iddia etmesi boş

⁴³ Evâhir-i Muharrem 969/Eylül-Ekim 1561 tarihli Kudüs kadısına hüküm, **KDSSSCL XLII**, sf. 120

gürültüden başka bir şey değildir. Osmanlı arşivleri ve mahkeme sicilleri devletin, gayrimüslimlere karşı yapılan zulmü hiçbir şekilde onaylamadığını söylemektedir.

Deyr Sîk adlı kilise rahiplerinin mabetleri, çölde isyankâr Bedevi Arapların arasında bulunduğundan korunmak maksadıyla sakladıkları birkaç tüfekte ilgili hüküm yukarıda anlatılanları ikmal etmektedir. Kilisede silah saklandığını haber alan sancak beyi adamları ruhban tairesini taciz etmişlerdir. Zira halkın silah taşımalarının yasak olduğu bir devlette gayrimüslim rahiplerinin kiliselerinde tüfek saklamaları hiçbir şekilde kabul edilemezdi. Olay devlet merkezine intikal ettiğinde her zaman olduğu gibi mazlum korunarak rahiplerin şer‘a ve emre muhalif rencide edilmemeleri emr olunmuştur.⁴⁴

Osmanlı Devleti’nin Arap topraklarını ilhakı, suni sınırlara bölünmeden bir bütün olarak diğer tabii uzantılarıyla iletişimde olan ve dört asır boyunca değişerek-gelişerek imparatorluğun yıkılışına kadar süregelen yeni bir evreyi başlatmıştır. Nitekim bu yeknesak yapı, Osmanlı Devleti’nin inkırazından sonra parçalanacak; aynı tarihe, aynı hafızaya, aynı kültüre, aynı medeniyete ve dine sahip insanlar, suni sınırlara taksim olunmuş devletlerin içine hapsedilerek kimi zaman düşmanca ve birbirlerine şüpheyle bakarak yaşamaya mahkûm edileceklerdir. Eğer Arap topraklarındaki en büyük Osmanlı tesiri nedir diye sorulacak olursa bunun cevabı suni hudutların olmadığı aynı tabii çevreyi paylaşan milletlerin özgürce yaşayabildikleri dörtüzyıllık zaman kesitidir denilebilir.

III) Kaynaklar

Çalışmanın temel kaynaklarını İstanbul Başbakanlık Osmanlı Arşivi ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü’nün Kuyud-ı Kadime Arşivi’nde (Ankara) bulunan Tapu Tahrir Defterleri oluşturmaktadır. Bu kaynaklara ilaveten Osmanlı Arşivi’ndeki çeşitli tasnifler ile Kudüs Şerriyye Sicilleri de kullanılmıştır.

Modern manada nüfus verilerinin bulunmadığı on altıncı yüzyıla, yirmi birinci yüzyıldan bakarak nüfus tahmininde bulunmak oldukça riskli ve sorunlu bir iştir. Osmanlı İmparatorluğu’nun Şam Eyaleti Güney Sancakları nüfusunun tayin ve tespit ameliyesinin zor

⁴⁴ “... .. Kudüs-i Şerîf Sancakbeyi İlyâs dâme ‘izzuhu ve Kudüs-i Şerîf kâdisı zîde fadluhu tevkî-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Hâlâ Kudüs-i Şerîf’de Deyr Sîk nâm Kilisâ râhibleri dergâh-ı sa‘adet-me‘âbıma âdem gönderüp kilisâları berriyelik içinde olup dâimâ âsî ‘Arablar gelüp esbâblarumuzu gâret itmekten hâlî olmayup korunmak için bir iki üç ‘aded tüfenk ve yarak sakladıklarında sancakbeyi âdemleri dahl ve te‘addiden hâlî olmadıklarını bildürmeğın buyurdum ki göresiz. Kenisâları berriyyede ve âsî ‘Arab içinde olup kendülerin korunmak için bir iki üç ‘aded tüfenk ve bir mikdâr yarak sakladıkları için bunları incidüp te‘addı iderler ise ki fesâd itmek ihtimâli olmayup kendü hâllerinde ola şer‘a ve emre muhâlif kimesneye rencide ittirmeyesiz. Şöyle bilesiz. ‘Alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız. Tahrîran fî Evâhir-i Cemâzeyilûlâ sene isneyn ve seb’in ve tis’u mi‘eh. Be-makâm-ı Kostantınıyye.” Evâhir-i Cemâzeyilûlâ 972/Aralık 1564-Ocak 1565 tarihli Kudüs kadısına hüküm, **KDSSSCL XLVII**, sf. 2.

olmasının yegâne nedeni, eldeki defterlerin nüfus kayıtları olmamasından kaynaklanmaktadır. Yalnızca hane sayısını esas alan kayıtları ihtiva eden Tahrir Defterleri'nin tutulmasındaki maksat, devletin vergiye mükellef tutacağı arazinin ve ahalinin mali kudretini tespit etmek istemesi ve ona göre vergilendirme yapmak arzusudur. Dolayısıyla defterlerde sadece vergiye muhatap haneler ve onun reislerinin adları bulunmakta nüfusun geri kalan kısmına dair oldukça mahdut veriler bulunmaktadır. Örneğin defterlerde kadınlara, kölelere ve ergenlik çağına gelmemiş çocuklara dair malumat yoktur. Haddi zatında yine aynı defterler, günümüz okuyucusuna hanede ne kadar kişinin yaşadığına dair bir bilgi aktarmaz. Bütün bu kusurlarıyla mezkûr defterler, buldukları tarihi döneme ait nüfus tahminlerinde kullanılmaktadır. Buradan çıkan sonuçlar yukarıda zikrolunan kusurlar ve hane sayılarının bilinmemezliği cihetiyle kati bir netice ifade etmekten haliyle uzak olmakla birlikte araştırmacıya hakikate yakın bir resim sunarlar.

Çalışmada esas itibariyle hane ve mücerred sayılarına dayanılarak bir hesaplama yapılarak ortaya çıkan sonuç gösterilmiştir. Ancak sadece bununla iktifa edilmemiş, günümüz insanın köylerde, kasabalarda ve şehirlerde yaşayan kişilerin oranlarını kolay bir şekilde kavramaları gayesiyle tablolar ve grafikler hazırlanmıştır. Tabloların ve grafiklerin hazırlanmasında bir hanede⁴⁵ beş kişinin yaşıyor oluşu kabulünde Ömer Lütfi Barkan'ın izinden hareket edilerek hesaplamalar yapılmıştır. Kendisinin de ifade ettiği üzere ortaya attığı beş rakamı ilmi bir usule dayanmamaktadır.⁴⁶

Tahrir Defterleri yerleşik hayat süren bireylerin hane ve mücerred sayılarına ilişkin malumat verirken ekseriya kabileler hakkında isimleri ve vergileri haricinde bilgi sunmamaktadır. Sakin oldukları sancaklarda içtimai, iktisadi, siyasi ve kültürel olmak üzere müteaddit roller icra eden Arap aşiretlerinin nüfuslarının çoğunlukla bilinmemesi, umumi Filistin nüfusu hakkındaki bilgileri eksik bırakmaktadır. Bedevi Arap kabilelerinin Müslüman olduğu hatırlanırsa hem genel nüfusun hem de Müslüman ahalinin nüfusunun mevcut olan rakamdan daha fazla olması pek tabiidir. Bu hakikat aynı zamanda Hıristiyan ve Yahudiler aleyhine, Müslüman ahalinin oranının nüfus dağılımındaki tekaddümünü intaç etmesini gerektirmekle birlikte hane sayılarının bilinmeyişi araştırmacıyı muallâkta bırakmaktadır.

⁴⁵ Hane sayılarının ne olduğu ya da ne olması gerektiği bilim insanları tarafından tartışılmış ancak herkesin üzerinde ittifak edeceği bir rakama ulaşılabilmiştir. Ancak Barkan'ın hane sayısı için ileri sürdüğü beş rakamı sonradan birçok tarihçinin kabulüne mazhar olmakla birlikte üzerinde bir icma olmamıştır. Hane sayıları için bkz: Nejat Göyünç "Hane" **DİA XV**, İstanbul, 1997, sf. 552

⁴⁶ Ömer Lütfi Barkan, "Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi" **Türkiyat Mecmuası X** (1951-53) sf. 12

Buna binaen tezde nüfus değerlendirilmelerinin yapıldığı yerlerde eğer hane sayılarına dair bir rakam yoksa kabile isimlerinin verilmesiyle iktifa edilmiştir.

Filistin, dünyanın muhtelif yerlerinden hacılar başta olmak üzere din adamları, tüccarlar ve seyyahları kendine çekmiş ve bu ilgi imparatorluğun yıkılışına kadar hız kesmeden devam etmiştir. Osmanlı Devleti'nin idaresi altına girmesinin hemen akabinde⁴⁷ başlayan seyahatler on altıncı asır boyunca sürerek Hristiyan ve Yahudiler tarafından kutsal topraklara dair seyahatnameler erken zamanlarda Avrupa'da neşredilmeye başlanmıştır. Bölgeyi ziyaret eden seyyahların sancaklarda yaşayan ahaliye dair verdikleri bilgi, genellemeler, önceki eserlerden ödünç almalar ve istatistikî verilerden uzak yanlı değerlendirmelerle dolu olduğu için tezde kullanılmamıştır.⁴⁸ Tahrir Defterleri, nüfus noktasında seyyahların itimat edilmez bilgilerine nazaran daha esaslı bilgiler sunmaktadır.

1) XVI. Asır Şam Eyaletinin Güney Sancakları/Filistin Tahrirleri

Sancak	I	II	III	IV	V	VI
GAZZE	427 BOATD ⁴⁹	1015 BOATD ⁵⁰	265 BOATD ⁵¹	304 BOATD ⁵²		192 KKTD ⁵³

⁴⁷ Osmanlıların Şam'ı ele geçirmelerinden sonra Rabbi Moses Bassola, 1522 yılında Şam'da bulunmuş ve buradan aynı yılda Hamursuz Bayramı'nı geçirmek üzere Filistin'e geçmiştir. Bu konuda bkz: Bernard Lewis, "A Jewish Source on Damascus Just After the Ottoman Conquest" **Bulletin of the School of Oriental Studies**, University of London, Volume 10, Issue 1 February 1940, sf. 184

⁴⁸ Amnon Cohen, "New Evidence on Demographic Change: The Jewish Community in the 16th Century Jerusalem" **Mémorial Ömer Lütfi Barkan**, ed., R. Mantran. Paris: Librairie d'Amerérique et d'Orient Adrien Maisonneuve, 1980, 58. Benzer bir seyyah edîrisi için bkz: Bernard Lewis, "Some English Travellers in the East" **Middle Eastern Studies**, Volume 4, No. 3, (Apr., 1968), sf. 299

⁴⁹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki defterin kanunnamesi bulunmayıp "Defteru'l-Mufassal Livâ'-i Safed ve'l-Gazze ve'l-Kudûsi's-Şerîf" başlığını taşımakta ve toplam 321 sf.dan oluşmaktadır. Başlığın da işaret ettiği üzere defterin için sırasıyla Safed (1-160), Gazze (161-260) ve Kudûs (261-321) sancaklarına ait mufassal tahrir kayıtları bulunmaktadır. Bu deftere dayalı Gazze nahiyesi hakkında yapılan bir çalışma için bkz: Nûfân Recâ Es-Sevâriye, "Nâhiyetü Gazze fi'n-Nısfı'l-Karnı'l-Evvel mine'l-Karnı'l-Âşiri'l-Hicri/En-Nısfı'l-Evvel mine'l-Karnı's-Sâdisi 'Aşeri'l-Milâdi Dirâse fi'l-İdâre ve's-Sükkân ve't-Timar" **El-Mecelletü'l-Ürdüniyye li'-Târîh ve'l-Âsâr, El-Mücelled 2, El-'Aded 3**, 2008. Türkiye'de yapılmış bir diğer çalışma için bkz: Ümit Koç, **1527-28 (H. 934) Tarihli Gazze Mufassal Tahrir Defteri'nin Değerlendirilmesi**, basılmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.

⁵⁰ 1015 numaralı mufassal tahrir defteri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunup toplam 308 sf.dır. Defterin başında kanunnamesi, padişah tuğrası ve tahrir tarihine dair bir malumat yoktur. Defterde Kudûs (180-309) ve Gazze (1-179) sancaklarının mufassal tahrir kayıtları vardır.

⁵¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi 265 numarada (TT) kayıtlı defter 309 sf.dır. Defterin kabı ve kanunnamesi mevcut değildir. Defterin ilk sf.sında sancak hakkında icmal malumat verilmiştir. Defterin ikinci sf.sında sancağın Gazze ve Remle olmak üzere iki nahiyeden teşekkül ettiği belirtilmiştir. 3, 4 ve 5.inci sf.larda Gazze'deki Hâss-ı Hümâyûn'un listesi verilmiştir. Abdülfakir Mehmed'in riyasetinde Derviş ve Ahmed adlı kâtiplerin tayin edilmesiyle 955/1548-49'da tamamlanmıştır. Bu deftere istinaden hazırlanan yüksek lisans tezi için bkz: Sinan Yalçınkaya, **265 numaralı Mufassal Tahrir defterine göre 1548 yılında Gazze sancağı**, basılmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006

⁵² Başbakanlık Osmanlı Arşivi 304 numarada (TT) kayıtlı defter 323 sf.dır. Kabı olmayan defterin ilk sf.sında Kanuni Sultan Süleyman'ın tuğrası vardır. Defterin ikinci sf.sından Gazze Kanunnamesi vardır. Ahmed ve Kâtib Rüstem'e tevcih edilen Gazze Sancağı'nın tahriri, Receb Ayı'nın başında 964hc/1557ml Nisan senesinde tamamlanmıştır. Dördüncü sf.da sancağa dair icmal, beşinci sf. da ise sancak umumi fihristi ve 6-18. Sf.lar arasında hass-ı hümâyûn fihristi vardır.

⁵³ Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-ı Kadime Arşivi'nde (Ankara) 192 numarada kayıtlı defterin kapağı, kanunnamesi ve tuğrası (III. Mehmed) vardır. Muharrirlerin isimleri meçhul olmasına mukabil Safed ile Kudûs

	932/1525-26?	945/1538	955/1548-49	964 Recep/1557 Nisan		1005/1596- 97
KUDÜS	427 BOATD 932/1525-26? ⁵⁴	1015 BOATD ⁵⁵ 945/1538	289 BOATD ⁵⁶ 961/1553-54	112 KKTD ⁵⁷ 970/1562-63		178 KKTD ⁵⁸ 1005/1596- 97
SAFED	427 TD 932/1525-26?	1038 BOATD ⁵⁹ 945/1538	72 KKTD ⁶⁰ 955/1548-49	300 TD ⁶¹ Zilkade 970/Temmuz 1563	MAD 17738-559 TD ⁶² 981/1574?	686 TD ⁶³ 1005/1596- 97
NABLUS		1038 BOATD 945/1538	258 BOATD ⁶⁴ 955/1548-49			100/549 KKTD ⁶⁵

muharrillerinin aynı kişiler oluşu Gazze Sancağı'nda bu şahıslar tarafından tahrir edildiği ihtimalini akla getirmektedir. Defter 162 varaktır.

⁵⁴ Defterin Kudüs Şerif Sancağı kısmı yayımlanmıştır. Bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, *Livâ'ü'l-Kudüsi's-Şerîf Livâ'ü'l-Kuds min-Defter-i Mufassal-i Livâ'-i Safed ve'l-Gazze ve Kudsi's-Şerîf min-Defter-i Tahrîr (T.D. 427) 932hc/1525-26-934hc/1527-28ml*, Amman, 2005

⁵⁵ Defterin Kudüs Şerif Sancağı kısmı neşredilmiştir. Bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, *Livâ'ü'l-Kudüsi's-Şerîf min-Defter-i Tahrîr (T.D. 1015) 945hc/1538-39ml*, Amman, 2008

⁵⁶ 234 sf.dan ibaret ve Başbakanlık Osmanlı Arşivi 289 numarada (TT) kayıtlı mufassal tahrir defterinin kabı ve kanunnamesi mevcut değildir. Defterin 1.ci sf.sında sancağa dair bir icmal verilmiştir. Dördüncü ve beşinci sf.larda Kudüs-i Şerif'in fihristi vardır. Neşr olunan defter için bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, *Livâ'ü'l-Kudüsi's-Şerîf Defter-u Mufassal (T.D. 289) 961hc/1553-54ml*, Amman, 2010

⁵⁷ Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-ı Kadime Arşivi'nde (Ankara) 112 numarada kayıtlı defterin kapağı ve kanunnamesi vardır. Kapağında "Kubbe Altında Müdevver 'Atık Kudüs Mufassal Defteri" yazmakta ve kapağın altında "Yeni No: 112" kaydı (eski no 516) bulunmaktadır. Defterin tahrir tarihi 970 hc/1562-63'tür. 1.ci varakta Kudüs'ün kanunnamesine yer verilmiştir. Bu kanunname 3b varağına kadar şamil olmaktadır. Defterin 5.ci varakta Kudüs Şerif'in mahallelerinin tahriri başlamaktadır. Yayımlanan bu defter için bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, *Livâ'ü'l-Kudsi's-Şerîf, Defter-u Mufassal (516) (970hc/1562-63ml)*, Amman, 2011

⁵⁸ Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-ı Kadime Arşivi'nde (Ankara) 178 numarada (eski numarası 518) kayıtlı defterin kapağı, kanunnamesi, tuğrası ve defterin 1005/1596-97 senesinde Hasan bin Sinan ile Derviş Mehmed tarafından tutulduğuna dair kayıt vardır. Neşredilen bu defter için bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, *Livâ'ü'l-Kudsi's-Şerîf, Defter-u Mufassal (T.D. 515) (1005hc/1596-97ml)*, Amman 2012

⁵⁹ Safed (1-144) ve Nablus (146-299) sancaklarını ihtiva eden mufassal tahrir defteri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde TT 1038 numarada kayıtlıdır. Defter eksik olup kanunname, tuğra ve tarihi yoktur. Mezkûr defterin nakışlığından dolayı Safed'in mahalleleri ile Cîre Nahiyesi (yalnızca dört köyün kaydı vardır.) hakkındaki veriler eksiktir.

⁶⁰ Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-ı Kadime Arşivi'nde (Ankara) 72 numarada (Eski Numara 541) kayıtlı defterin kapağı ve kanunnamesi vardır. 955hc/1548-49ml tarihli defter Abdülfakir Mehmed'in riyasetinde ve Kâtip Derviş ile Kâtip Ahmed'in yardımlarıyla hazırlanmıştır.

⁶¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi 300 numarada (TT) kayıtlı defter 381 sf.dir. Kabı olmayan defterin kanunnamesi vardır. Sf. 5'teki kayıttan Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle tahririn yapıldı anlaşılma ile birlikte defterin girişinde tahrir tarihi yoktur.

⁶² Mad_17738 numaralı defter 559 numaralı tahrir defterinin başıdır. Her iki defterde de kanunname, tarih ve tuğra mevcut değildir.

⁶³ III. Mehmed'in tahta çıkışının akabinde yeni padişahın emri üzerine Hasan bin Sinan ve Derviş Mehmed'in marifetiyle Safed sancağı 1005 (1596-97) yılında tahrir tabi tutulmuştur. Bu kayıt defterin ilk sf.sındadır ve ayrıca padişahın tuğrası bu sf.ya çekilmiştir. Devam eden 3-5. Sf.larda Safed Kanunnamesi vardır. Kanunnamenin hitamından sonra 6. Sf.da Safed Livası'nın (Safed nahiyesi) mahallelerinin fihristi ile geri kalan nahiyelerin isimleri zikreden sf.nın altında bir başka fihrist daha vardır. 7. Sf.dan itibaren Safed nahiyesinin nüfusu ilk fihriste uygun düşecek tarzda mahalle sırasına göre verilmiştir. Defter eksiktir.

⁶⁴ Başbakanlık Osmanlı Arşivi 258 numarada (TT) kayıtlı Nablus Sancağı'nın tahririni ihtiva eden defterin kabı bulunmamaktadır. 1 numaralı sf.da sancağın icmali, 3-4'te Nablus'un kanunnamesi, 5'te padişah hasları ile sancak beyi hasları ve timarlarına yer verilmiştir. 6'da Nablus'un fihristi vardır. Sf. 7'de ise Dergâh-ı 'Âlî Defteri Kâtiblerinden Kâtib Derviş ve Kâtib Ahmed tarafından 955/1548-49 senesinde sancağın tahrir edildiği kayıtlıdır.

⁶⁵ Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-ı Kadime Arşivi'nde (Ankara) mevcut olan defterin kabı var olup eski numarası 549, yeni numarası 100'dür. Kaptan sonraki sf. müzeyyen ve boşdur. Defterde kanunname, padişah

						1005/1596-97
ACLUN		970 BOATD ⁶⁶ 945/1538	266 BOATD ⁶⁷ 955/1548-49			185 KKTD ⁶⁸ 1005/1596-97
LECCÛN						181 KKTD ⁶⁹ 1005/1596-97
MERC-İ BENÎ ÂMİR		192 BOATD 945/1538				

Tablo 1: Şam Eyaleti Güney Sancakları/Filistin Tahrir Defterleri

Şam Eyaleti'nin güney sancaklarının on altıncı yüzyılda farklı zamanlarda tahrir eylemine tabi oldukları tabloda gözükmektedir. Safed Sancağı tahrirlerine bakıldığında diğer sancakların da en az yedi kere tahrir edildiği ortaya çıkmaktadır. Ancak diğer sancakların tahrir defter sayıları, Safed'inkinden az ve sancaktan sancağa farklılık arz etmektedir. Kudüs ile Gazze'nin beş; Aclun ile Nablus'un üç ve Leccun ise bir tane defteri vardır.

Bu noktada, sancakların aynı zaman dilimi içinde tahrir olup olmadığı hususu belirlemekle birlikte kati bir şey söylemek mümkün değildir. Tabloya nazar edildiğinde sancakların kimi zaman aynı anda tahrir edildiği (III. Mehmed dönemi, ilk iki tahrir gibi) ve kimi zamanda birbirlerinden bağımsız tahrir edildikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Ancak defterlerin tarih tespitlerinin her zaman kesin olmadığı akılda tutulmalıdır. Mezkûr ihtimal ve sancakların birbirlerine yakın oluşları gibi nedenler, birinin tahrir edilirken diğerinin ihmal edilme olasılığını aza indirmekle beraber tahrirlerin aynı anda yapıldığı anlamına da gelmemektedir.

tuğrası ve Dergâh-ı Âlî Müteferrikalarından Ahmed bin Derviş Muhammed ile Hasan bin Sinan tarafından 1005/1596-97 senesinde tutulmuş olduğuna dair malumat vardır.

⁶⁶ 128 sf.dan ibaret olan ve Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde 970 (TT) numarada müseccel defterin eksik de olsa bir kanunnamesi vardır. Ancak padişah tuğrası ve defterin tarihi mevcut değildir. Defterin içindeki karinelere nazaran Aclun Sancağı'nın ikinci mufassal tahriri olduğu ortaya çıkmaktadır. Neşredilen bu defter için bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Defter-u Mufassal Livâ'-i 'Aclûn Tapu Defteri rakam 970, Dirâseh ve Tahkîk ve Tercüme**, Amman, 2011

⁶⁷ 187 sf.lı Başbakanlık Osmanlı Arşivi 266 numarada (TT) kayıtlı Nablus Sancağı'nın tahrir defterinin kabı yoktur. 1.ci sf. da sancaktaki köylerin, mezraaların, timar ehlinin adedi, mücerred, hane ve muafların sayıları verilmiştir. Sf. 3'te Kanunname bulunmaktadır. Sf. 9'da ise Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle Mehmed ve ona yardımcı tayin olunan Derviş ve Ahmed kâtiplerin marifetiyle 955/1548-49 senesinde, Aclun Sancağı'nın tahririnin ikmal edildiği kaydı vardır.

⁶⁸ Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-ı Kadime Arşivi'nde (Ankara) 185 numarada (Eski Numara 532) kayıtlı defterin kapağı, tuğrası ve kanunnamesi vardır. Dergâh-ı Âlî Müteferrikalarından Ahmed bin Derviş Muhammed ile Hasan bin Sinan tarafından 1005/1596-97 senesinde sancak tahrir edilmiştir. Neşredilen bu defter için bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Defter-u Mufassal Livâ'-i 'Aclûn Tapu Defteri rakam-i 185 Dirâseh ve Tahkîk ve Tercüme**, Amman, 1991

⁶⁹ Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-ı Kadime Arşivi'nde (Ankara) 181 numarada (Eski Numara 535) kayıtlı defterin kapağı, tuğrası ve kanunnamesi vardır. Dergâh-ı Âlî Müteferrikalarından Ahmed bin Derviş Muhammed ile Hasan bin Sinan tarafından 1005/1596-97 senesinde Gazze, Kudüs, Aclun, Safed, Nablus sancaklarıyla birlikte Leccun'u da tahrir etmişlerdir. Yayımlanan bu defter için bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Defter-u Mufassal Livâ'-i'l-Leccûn Tapu Defteri 181 Dirâse Tahfîliyye li'n-Nassi'l-'Osmânî ve tercümetühu ile'l-'Arabiyye ma'a's-Şurûhâti'l-Îzâhiyye**, Amman, 2010

Bazı bölgelere ait verilerin eksik oluşu, zamanın getirmiş olduğu tahribatlar, kanunnamelerin ve tarihlerinin olmayışı tahrir defterlerinde göze çarpan eksikliklerdir. Noksanlıklar defterlerden kâfi derecede istifadeyi zorlaştırırsa da tarihi değerlerine gölge düşürmemektedir. Bütün kusurlarına rağmen Şam Eyaleti'nin güney sancakları tahrir defterleri, on altıncı yüzyıldaki bölge nüfusuna, iktisadına, timar sistemine, içtimai hayata, vakıflara, coğrafyaya, yetiştirilen mahsulâta, ticarete ve Filistin'in muhtelif veçhelerine dair tarihi malumatlar ihtiva etmektedir. Defterlerin bünyelerinde gizlediği değerli istatistikî bilgiler olmaksızın on altıncı asır Filistin'ine hakkında doğru değerlendirmeler yapılması mümkün değildir.

Tarabay Ailesi'nin tasarrufunda olan yerlerin genel tahririni veren 192 numaralı Defter-i Mufassal-i Merc-i Benî Âmir⁷⁰ adlı defter ile tarihsiz “Defter-i evkâf-ı Nâblûs” başlığını taşıyan fakat varak 2b'de “Evkâf-u Hazret-i Halîlurrahmân ‘Aleyhi's-Salâtu ve's-Selâm der-Livâ'-i Nâblûs ma'a Livâ'-i Leccûn ve Livâ'-i Gazze 'an-mûceb-i defterin cedîd” kaydı bulunan 546 numaralı evkaf defteri⁷¹ ve Safed Sancağı'na ait tarihsiz, harap olmuş 18054 numaralı Maliyeden Müdevver Defteri⁷² tez çalışmasında kullanılmamıştır. Akka, Taberiyye ve Cîre nahiyelerine ait bazı kuraların tahririne rastlanılan defterin tarihsiz ve kötü bir vaziyette oluşu ondan layıkıyla istifade etmeyi mümkün kılmamıştır. 18054 numaralı MAD defter parçası üzerine yaptığımız tetkik on altıncı yüzyıla ait yeni bir tahrir defteri olduğunu ortaya çıkardı. Yine hulasa olarak Gazze, Safed ve Salt-Aclun'un avarız hanelerinden bahseden 998 numaralı, 937/1530 tarihli Muhâsebe-i Vilâyet-i Diyâr-i Bekr ve ‘Arab ve Zü'l-Kâdiriyye Defteri detaylı tahrir verileri sunmadığından kullanılmamıştır.⁷³

⁷⁰ Mezkûr tahrir defteri, Tarabay Ailesi'nin elinde bulunan yerlerin tahririni ihtiva eden bir derlemedir. Defterde Nâhiye-i Sâhil-i 'İslîs El-Garbî min-Merc-i Benî 'Âmir, Nâhiye-i Merc-i Benî 'Âmir, Nâhiye-i Gavr Der-Livâ-i 'Aclûn, Nâhiye-i Benî Kinâne Der-Livâ-i Şâm, Nâhiye-i Benî 'Abekî? Der-Livâ-i Şâm, Nâhiye-i Benî Cühme Der-Livâ-i Şâm (بنى جهمة) ve Nâhiye-i Kakun Der-Livâ-i Nablus gibi yerlerin tahrirleri bulunmaktadır. Yayımlanan bu defter için bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Defter-u Mufassal Nâhiye-i Merc-i Benî 'Âmir ve tev'abi'uhâ ve levâhikuhâ elletî kânet fi tasarrufi'l-Emîr Tarabay Sene 945hc/1538ml, Dirâsetün Tahlîliyyetün li'n-nassi'l-'Osmânî ve tercümetühu ile'l-'Arabiyye ma'a's-Şurûhâtî'l-İzâhiyye**, Ammân, 2010

⁷¹ Eski numarası 548 olan defter Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-u Kadime Arşivi'nde kayıtlıdır. Defter yukarıda işaret olunduğu üzere Nablus, Cebel-i Şâmî, Cebel-i Kibeli, Benî Sa'b, Kakun, Gazze, Remle, Şifa ve Şa'râ nahiyelerinde mezkur vakfa tahsis olunan köyler ile gayrimüslimlerin tahrirlerini ihtiva eden tarihsiz ve derleme bir defter oluşundan dolayı tezde kullanılmamıştır.

⁷² Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Maliyeden Müdevver Defter serileri içinde bulunan 18054 numaralı defter, Safed Sancağı'na ait bir tahrir defterinin parçasıdır. Defterin tertibinde köylerin birbirine karışması, haraplığı ve tarihsizliği kullanılmasını imkansız kılmıştır.

⁷³ Defterde Gazze, Kudüs ve Safed Sancaklarının “Gazze Hane-i 'Avarız 3466, hane-i gayr 'avâriz 690, zaim 4, timar 51; Remle Hane-i 'Avarız 1172, hane-i gayr 'avâriz 245, timar 28; Kudüs Sancağı Hane-i 'Avarız 2500, hane-i gayr 'avâriz 205, timar 81; Safed Sancağı Hane-i 'Avarız 5000, hane-i gayr 'avâriz 386, zaim 2, timar 151;” mahsulat ve avarız hanelerine dair icmal malumat verilmiştir. Yayımlanan defter için bkz: Ali Coşkun,

IV) Çalışmalar

Filistin, günümüz dünyasının netameli konularının başında geldiğinden Türkçe’de ve elsine-i ecnebiyede hakkında müteaddit kitaplara ve ilmi etütlere tesadüf olunmaktadır. Burada Osmanlı egemenliğinin ilk asrındaki nüfusa ve Aclun, Leccun, Nablus, Kudüs, Gazze ve Safed sancaklarına dair yapılan çalışmalara değinilmekle birlikte bazı mühim çalışmalar varsa onlara da temas edilecektir.

Kudüs’ün tarihine ait pek çok çalışma bulunmakla birlikte yalnızca tez konusunu alâkadar eden çalışmalara yer verilecektir. Ehud R Toledano, 1984’de sancağın topoğrafik ve demografik yönlerine dair bir makale kaleme almıştır.⁷⁴ Amy Singer da 1990 senesinde mezkûr sancağın nahiyesi olan Remle’nin taşrasını incelemiştir.⁷⁵ 1998 yılında da *XVI. Yüzyılda Kudüs Merkez ve Nahiyesinde Nüfus ve Etnik Yapı* Emine Erdoğan tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.⁷⁶

On altıncı yüz yıl Safed Sancağı, Amerika⁷⁷ ve Türkiye’de⁷⁸ iki farklı doktora tez çalışmasına konu olmuştur. Yine Mustafa Öztürk tarafından Safed’in on altıncı yüzyılın ilk yarısındaki nüfusu bir makalede ele alınmıştır.⁷⁹

Filistin’in Osmanlı hâkimiyetindeki ilk asrının nüfusunu tespit etmeye yönelik çalışmalar yetmişli yılların sonunda başlamıştır. İlk çalışma, bir Alman Müsteşrik ile Arap tarihçinin *Historical Geography of Palestine, Transjordan and Southern Syria in the Late 16th Century* başlığıyla hazırladıkları müşterek çalışmadır.⁸⁰ Alanında ilk olan eser Filistin, Ürdün ve Suriye’nin güneyindeki nüfusu on altıncı asrın son tahririne dayanarak incelemektedir. Ancak çalışmanın yalnızca Osmanlı hâkimiyetin ilk asrının son tahririne

Ahmet Özkılınç, Abdullah Sivridağ, Murat Yüzbaşıoğlu (haz), **998 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Diyâr-i Bekr ve ‘Arab ve Zü’l-Kâdiriyye Defteri (937/1530) II**, Ankara 1998, sf. 34-35

⁷⁴ Ehud R Toledano, “The Sanjaq of Jerusalem in the Sixteenth Century: Aspects of Topography and Population” **Archivum Ottomanicum**, IX, 1984, Otto Harrassowitz Wiesbaden, sf. 279-319

⁷⁵ Amy Singer, “The Countryside of Ramle in the Sixteenth Century: A Study of Villages with Computer Assistance” **Journal of the Economic and Social History of the Orient**, Volume XXXIII, No 1, 1990, sf. 51-79

⁷⁶ Emine Erdoğan, *XVI. Yüzyılda Kudüs Merkez ve Nahiyesinde Nüfus ve Etnik Yapı*, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998

⁷⁷ Harold Rhode, **The Administration and Population of the Sancak of Safed in the Sixteenth Century**, (basılmamış doktora tezi) Columbia University, 1979. Aynı yazarın on altıncı yüzyıl Safed Sancağı’nın coğrafyasına dair bir makalesi vardır. Bkz: agy, “The Geogrpahy of the 16th Century Sanjak of Safad” **Archivum Ottomanicum**, X, 1985 [1987], Otto Harrassowitz Wiesbaden, sf. 179-213

⁷⁸ Ünal Taşkın, **Osmanlı İdaresinde Safed (1516-1600)**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010. Adı geçen doktora tezi 2011’de Elazığ’da Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları tarafından neşredilmiştir.

⁷⁹ Mustafa Öztürk, “Population of Safad in the First Half of 16th Century According to the Tahrir Defters” *Orta Doğu Araştırmaları Dergisi*, VII/1, Elazığ, 2010, sf. 61-93

⁸⁰ Wolf-Dieter Hütteroth ile Kamal Abdulfettah, **Historical Geography of Palestine, Transjordan and Southern Syria in the Late 16th Century**, Erlangen 1977

odaklanmakta ve yüzyılın başları ve ortalarına dair kısımları ele almamaktadır. Sahadaki ikinci çalışma iki Yahudi tarihçiye Bernard Lewis ile Amnon Cohen'e aittir.⁸¹ İki müsteşrik de çalışmalarında Filistin'in tanımının zor olduğundan hareketle Ürdün'ü hariçte bırakarak yalnızca bugün Filistin ile İsrail'in elinde olan yerlerin şehir merkezlerini incelemişler ve buralardan alınan vergileri ortaya koymuşlardır. Ancak bu eser Safed Sancağı'nın mahallelerine ait tahrir defterlerinden hepsini almaması ve yalnızca şehirlere temerküz edip taşrayı incelememesi yönünden maluldür.

Şam Eyaleti'nin Güney Sancaklarında (Filistin) Nüfus XVI. YY başlıklı doktora tezi Filistin nüfusu hakkında kıymetli malumatlar veren iki çalışmanın eksik bıraktığı boşlukları doldurmak iddiasındadır. Tez, on altıncı asırdan günümüze intikal eden tahrir defterlerine dayanarak Osmanlı sancak taksimatına uygun düşecek şekilde köyleri ve kasabalarıyla bir bütün olarak bölge nüfusunu incelemektedir. Çalışma esnasında tahrir defterlerinin verileri aynen aktarılmayarak yeniden sayılmış ve nüfus çıkan sonuca göre hesaplanmıştır. Mevcut tez, kaynakların tenkidi ve coğrafyaya Osmanlı Devleti'nin idari taksimatı müvacehesinden yaklaşması hususlarında diğer iki çalışmadan farklılık arz etmektedir.

Filistin nüfusunu bir bütün olarak inceleyen mezkûr iki eser ve mevcut doktora tezinin haricinde bugün herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat sancaklara ve nüfuslarına dair çeşitli çalışmalar -yukarıda işaret olduğu üzere- vardır. Yurt dışında ve içinde sancakların tahrir defterlerinin neşrinde bir artış ve ilgi göze çarpmaktadır. Burada zikredilen tezler, kitaplar ve makaleler on altıncı asır Filistin nüfusuna ve doktora tezinin incelediği sancaklara yönelik çalışmalardır. Şüphesiz bu kısıtlama olmasaydı verilen eserlerin sayısı daha fazla olurdu.

⁸¹ Amnon Cohen and Bernard Lewis, **Population and Revenue in the Towns of Palestine in the Sixteenth Century**, Princeton University Press, Princeton-New Jersey, 1978

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI HÂKİMİYETİNİN YERLEŞME SÜRECİ (1516-1544)

Yavuz Sultan Selim'in 1516'da Kudüs'ü ziyaret etmesinin üzerinden on yıl geçmiş olmasına rağmen Osmanlı Devleti, bölgede egemenliğini tam olarak tesis edememişti. Memlük-Osmanlı mücadelesi ve ardından patlak veren Gazali isyanı, köyler ile şehirlerin harap olmasına ve ahalinin yerini yurdunu terk etmesine neden olmuştu.

Babasının vefatının ardından tahta çıkan Sultan Süleyman, Gazali isyanının bastırılmasının akabinde 932/1525-26 yılında tahrir yaptırmakla işe başlamıştı. İlk tahrirler bölgenin içinde bulunduğu vahim durumu, bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktaydı. Bu olumsuzluklara rağmen genç padişahın enerjisi ve devletin gücü, nizamın ve intizamın bölgede yerleşmesini mümkün kılmıştı. Alınan tedbirler ve tatbikat sahasına konan eylemler, kısa sürede bölge halkını yeni idarecilere ısındırmış ve sancakların ihya ve imarına zemin hazırlamıştı.

Tezin ilk bölümü Osmanlı Devleti'nin bölgeye yerleşme ve buraları yeniden ihya etme sürecini ele almaktadır. Sancılı fakat kısa sürede mühim adımların atıldığı ve büyük neticelerin elde edildiği bu zaman diliminde ahalinin yerlerine döndüğü ve nüfusun hızlı bir şekilde arttığı görülmektedir.

1.1. Aclun Sancağı

On altıncı asırda müstakil bir sancak olarak Şam Eyaleti'nin güney sancaklarından birini teşkil eden Aclun, bugün Amman'ın 73 km kuzey batısında İrbid Şehri'nin güneyinde bulunmakta ve Memlükler devrinde Şam'a bağlı olarak idare olunmaktaydı. Burada Salahaddin Eyyubi döneminde komutan İzzeddin Üsame tarafından 1184 yılında inşa edilen ve 1261 yılında esaslı bir tamirden geçerek yeni burçlar ilave edilip genişletilen Kahire, Şam ve Irak arasındaki ticaret kabilelerinin buluşma noktası olan bir kale vardı. Hareketli çarşısı, bağ ve bahçeleriyle canlı bir şehir olan Aclun, 1328'de büyük bir sel felaketine maruz kalarak

tahrip olmasına rağmen Şam Valisi Seyfeddin Tengiz bin Abdullah tarafından yeniden inşa edilmiştir.⁸² İbn-i Battuta Aclun'un çarşılarının çokluğundan ve kalesinin yüksekliğinden övgüyle bahseder.⁸³

Bölgedeki kargaşa ve istikrarsızlık ortamından Aclun Sancağı da tabi olarak nasibini almıştı. Durumun düzelmesini ve istikrarın tesisini isteyen Osmanlı Devleti, gerek Memlûklüler ile yapılan savaşların gerekse Canbirdi Gazali isyanının bıraktığı menfi tesirleri yok etmek maksadıyla isyanlara katılan taraflara bağışlayıcı bir tavır takınmaktan çekinmemiş ve onları affetme yoluna gitmiştir. Evasıt-ı Safer 935/Ekim-Kasım 1528 tarihinde Kudüs-i Şerîf kadısına, “meşâyih-ı urbândan gelip itaat eden kişilerin isyanları esnasında işledikleri suçlardan dolayı mahkemede hesaba çekilmemeleri ve bu hususta yapılacak teşebbüslere mani olunarak müştekîlerin engellemesi”⁸⁴ hususunda emir gönderilmiştir. Kadıya gönderilen hüküm, devletin eski defterleri kapatarak yeni bir sayfa açma hususunda irade ve isteğini ve reayanın emniyet ve huzurunu hedeflediğini göstermektedir.

Osmanlılar, tövbe eden asi Arap kabilelerini affedip yeni nizama dâhil olmaları için çabalarken bu sefer sahneye yerel görevliler çıkmıştır. Taşrada devletin eli kolu olan ehl-i örf taifesi, Arap kabilelerinin mallarına haksız yere el koyarak bedevilerin halka zulmetmelerine sebep olmuştu. Kabileler, sancakbeylerine kaptırdıkları mallarını reyadan tahsil etme yoluna gidince bölgedeki ahalinin huzuru kaçmıştı. Bedevilerin halkı rencide etmeleri ve sancak beylerinin sancaklarını adamakıllı muhafaza etmemeleri üzerine devlet merkezi devreye girerek “duruma hâkim olunması ve gerekenin yapılması hususunda”⁸⁵ Şam Beylerbeyisi İsa Bey'i ikaz etmiştir.

İsa Bey'e gönderilen emirde (Evâil-i Safer 949/Mayıs 1542 tarihli) “*Beylerbeyliğe müte'allik olan yerlerde vâki' olan sancakbeyleri ve kâdîlar ve alay beyleri ve ze'âmet ve timara mutasarrıf olan kimesneler ve ümenâ ve mübâşirîn ve re'âyâya hilâf-ı şer'-i şerîf ve kânûn-ı münîf envâ'-ı te'addiler idüp ve nâ-hak yere akçelerin alup re'âyâ tâifesi mesâfe-i ba'idden südde-i sa'âdetime gelmeğe tâkatleri olmayup ol ecilden ekserî yerlerin terk-i celâyı vatan idüp nice kurâ ve mezârî' hâlî ve harâb olmasına bâ'is ve sebep olurlar imiş. ... tâife-i mezbûrâdan bir ferde şer'â ve kânûna muğâyir zulm ve te'addî ittirmeyüp ve nâ-hak*

⁸² İdris Bostan, “Aclun” **DİA I**, İstanbul 1988, sf. 326-327

⁸³ İbn-i Battuta (1304-1369), **Büyük Dünya Seyahatnamesi Tuhfetü'n-Nuzzâr fi-garâibi'l-Emsâr ve'l-Acâibi'l-Esfar**, Yenişafak Kültür Armağanı, [Basım yeri ve tarihi yok], Sf. 61-62

⁸⁴ **KDŞŞC IX**, sf. 49

⁸⁵ Evâil-i Safer 949/Mayıs 1542 tarihli Şam Beylerbeyisi İsa'ya hüküm, **KDŞŞC IX**, sf. 69

yere akçelerin aldirmayasız ...”⁸⁶ denilerek devletin kati ve değişmez tavrı izhar edilerek idaredaki suistimallerin engellenmesine gayret edilmiştir.

Çabaların müspet neticeler doğurduğu, Gazze, Kudüs ve Safed sancaklarının on altıncı yüzyıla ait ikinci tahrir defterlerinin verilerinden müşahede olunmaktadır. Ancak Aclun, Nablus ve Leccûn sancaklarının defterlerinin tam olmaması işi zorlaştırıcı bir unsur olarak görünse de; Gazze, Kudüs ve Safed sancaklarının olumlu gelişimleri, Aclun, Nablus ve Leccûn sancaklarında da böyle bir gelişmenin olması noktasında fikir vermektedir.

Safed’in yedi, Kudüs ve Gazze’nin beşer tane tahrir defterine sahip oldukları dikkate alındığında Aclun Sancağı’nın mufassal tahrir defter sayısı (3) düşük kalmaktadır. Eldeki defter sayısına göre taksimat yapıldığında tezin ilk bölümünün zaman dilimine 970 numaralı tahrir defteri⁸⁷ girmektedir. Mezkûr defter, 945/1538 senesi sonuçlarını içermekle birlikte Aclun Sancağı’nın ilk tahrir defteri değildir.

932/1525-26 yılına ait verileri ihtiva eden defterin olmaması, yeni idarecilerin yönetimi altında Aclun’un savaş ve isyan sonrası durumunun tespiti hakkında belirsizliğe yol açmakta ve değişimin keyfiyeti hususunda yeterli bir mukayese yapma imkânından araştırmacıyı mahrum etmektedir. Yukarıda işaret olunduğu üzere Gazze, Kudüs ve Safed sancaklarındaki değişim ve gelişmeler esas alındığında, aynı sürecin Aclun Sancağı içinde geçerli olması beklenmelidir.

Osmanlı hakimiyetinin ilk döneminde Aclun Sancağı, Aclun, Benî Ulvân, Salt Gavr, Kerek, Gavr tâbi’-i Kerek-Şûbek, Şûbek tâbi’-i Kerek, Vâdî Musa, Cebel-i Hamîde ve Allân olmak üzere toplam dokuz nahiyeden oluşmaktadır. Nahiyelerin haricinde Benî Mehdî, Hüteym, Dümeydâd, Muhammedî, Benî Sahr ve Kerîm taifelerine bağlı 15 kabile yerleşik halkın civarında göçebe olarak hayatlarını sürdürmektedir. Arap göçerlerin varlığının hissediliyor derecede oluşu, sancağın aynı zamanda bedevi özelliğini ortaya koymaktadır. Bedevi toplumun hem yerel halkla hem de idarecilerle ilişkileri iktisadi, siyasi, içtimai ve kültürel alanlarda onlara mühim mevkieler açmakta ve kabileleri önemli bir oyuncu yapmaktadır.

Nahiye/Mahalle/Kabile	945/1538												
	Müslüman								Hristiyan		Yahudi		
	H	M	İ	Mz	ŞZ	B	A	S	R	H	M	H	M
Aclûn Mahalleleri	203	9	6	4	1					9			
Aclûn Nahiyesi Köyleri	65	4	3							10	1		

⁸⁶ KDSŞSC IX, sf. 68

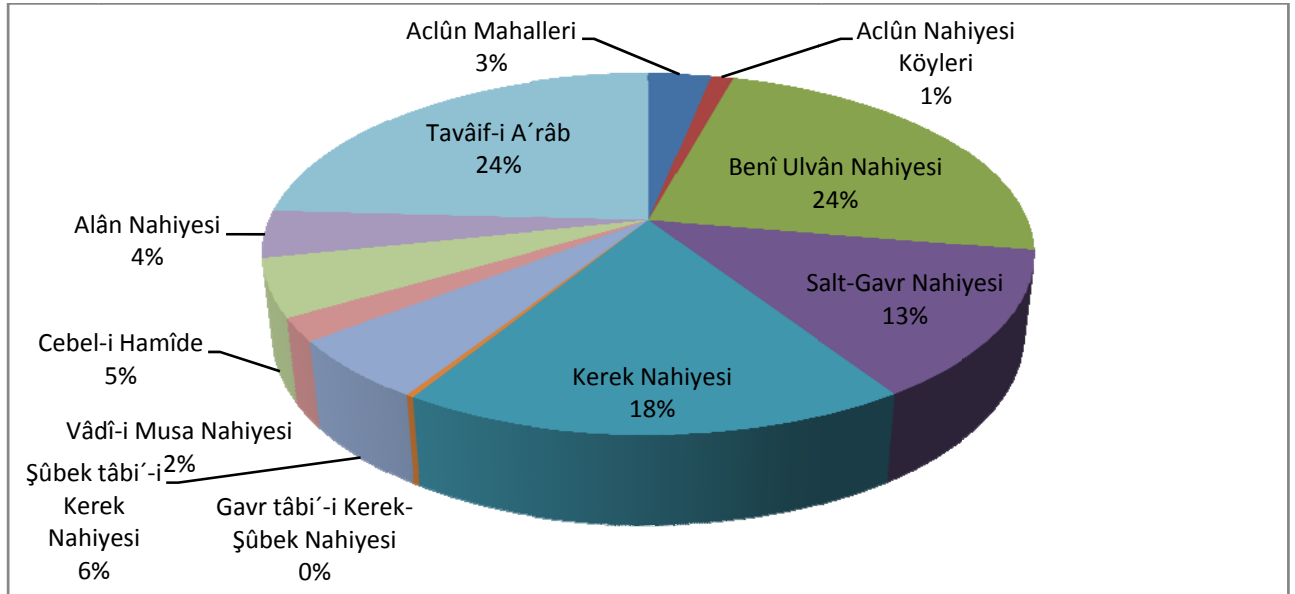
⁸⁷ Bu defter M. Adnan Bakhit ile Nûfan Reça El-Hamud tarafından neşredilmiştir. BAKHÎT, M. Adnan-Nûfan Reça el-HAMUD, **Defter-i Mufassal Liva-i Aclun Tapu Defteri bi-rakam 970**, Amman, 1989.

Benî Ulvân Nahiyesi	1417	68	53		2					173	6		
Salt-Gavr Nahiyesi	826	42	28			2				10		55	3
Kerek Nahiyesi	1084		22	1				3	1	145			
Gavr tâbi'-i Kerek-Şûbek Nahiyesi	19		1										
Şûbek tâbi'-i Kerek Nahiyesi	356	27	6							11			
Vâdî-i Musa Nahiyesi	139	11	3										
Cebel-i Hamîde	349	15	7										
Allân Nahiyesi	289	4	5										
Tavâif-i A'râb	1644	33					1						
Toplam	6.391	213	134	5	3	2	1	3	1	358	7	55	3

Tablo 2: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Nüfus Dağılımı

Benî Ulvân, 74 mücerred 1590 hanesiyle (Müslüman 68 mücerred 1417 hane; Hristiyan 6 mücerred 173 hane) sancağın en kalabalık nahiyesidir. Kerek ise 1229 haneyle (Müslüman 1084 hane; Hristiyan 145 hane) ikinci kalabalık nahiyeye olurken onu üç semavi dinin müntesiplerinin bir arada yaşadığı 3 mücerred 892 haneden (Müslüman 826 hane 42 mücerred; 10 hane Hristiyan; 3 mücerred 55 hane Yahudi) mürekkep Salt-Gavr takip etmektedir.

Nahiyelerin hiçbirisi göçebe Arap topluluklarından daha fazla nüfusa sahip değildir. 213 mücerred ve 1644 haneleriyle adeta müstakil bir nahiyeye olarak tebarüz eden kabileler yerleşik hayata meydan okuyacak bir heyet ve surettedirler. Arap kabilelerinin bu nüfuslarıyla sancak hayatının iktisadi, içtimai ve siyasi olayları üzerinde önemli tesirlerinin olması kaçınılmazdır.

Grafik 1: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Nahiyeler Nüfus Dağılımı

Şûbek tâbi'-i Kerek (Müslüman 356 hane 27 mücerred; Hristiyan 11 hane), Cebel-i Hamîde (15 mücerred 349 hane Müslüman), Allân (4 mücerred 289 hane Müslüman),

Aclun (268 hane 13 mücerred Müslüman; 1 mücerred 19 hane Hristiyan) ve Vâdî-i Musa (11 mücerred 139 hane Müslüman) yüz hanenin üzerinde nüfusa sahip olan fakat yukarıda zikredilen büyük nahiyelere kıyasla orta ölçekli yerlerdir.

Nüfus yoğunluğu bakımından büyük nahiyelere sahip olan sancakta 19 hanelik Gavr tâbi'-i Kerek-Şûbek gibi bir nahiyenin olması ilginçtir. Nahiyenin nüfus verilerine yakından bakıldığında tahrir defteri yedi tane Arap taifesinden bahsetmekte fakat sadece onlardan alınan vergileri göstermektedir. Kilâbnâ/Kilâbtâ, Müsâid, Harâşe, El-Hasene, El-Medâhir (?), Âl-i Yezîd ve'l-Muhammediyye ve Âl-i Musa adlı kabilelerinin hane sayıları hakkında ne yazık ki malumat yok. Bu örnek tahrir defterlerine yansıyan rakamların bazen yanıltıcı olabileceğini ortaya koymaktadır. Eğer kabilelerin hane sayıları verilmiş olsaydı nahiyenin ve dolayısıyla sancağın nüfusunun artacağı kesindir.

Gavr tâbi'-i Kerek-Şûbek ile Şûbek tâbi'-i Kerek, Kerek'e tabi alt nahiyeler olarak gözükmekle birlikte 945/1538'de müstakil olarak kaydedilmişlerdir. Bu kayıt, sancak idari taksimatında Osmanlılar'ın onları bağımsız birer nahiyeye olarak tasavvur ettiğine işaret eder.

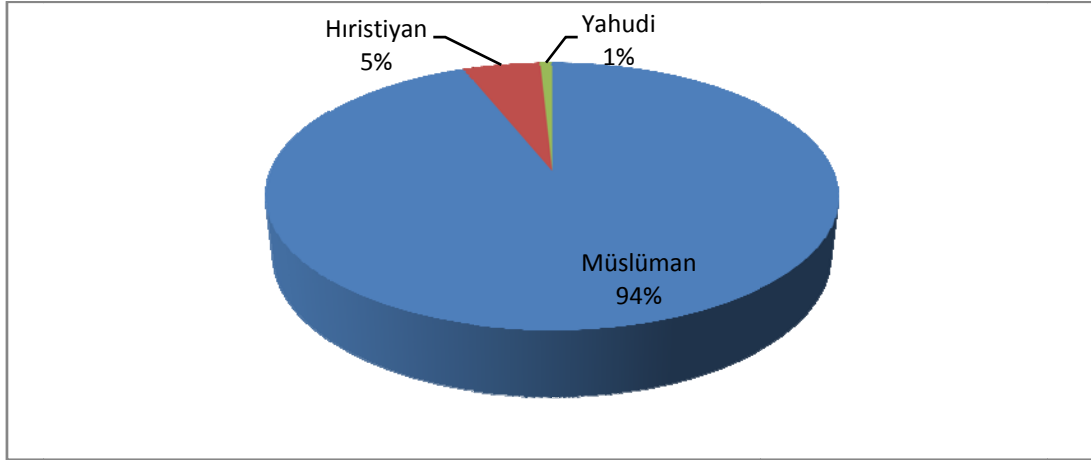
Osmanlı kaynaklarında müstakil Kerek-Şûbek Sancağı'ndan bahsedilmekle birlikte buraya ait mufassal tahrir defterleri yoktur. Ancak mezkûr sancak on altıncı asır boyunca devamlı bir surette Aclun Sancağı'na tabi olarak tahrir defterlerinde gösterilmiştir. Osmanlıların neden böyle bir yöntem tercih ettikleri belli değildir.⁸⁸

Bu tarihte sancakta zikredilen 15 cemaat (Benî Ulvân Nahiyesi'nde adı okunamayan bir tane cemaat) ve 7 tâife vardır. 15 cemaat Benî Mehdî, Hüteym, Dümeydâd, Muhammedî, Benî Sahr ve Kerîm taifelerine bağlı olarak bahsedilmiş ve hane sayıları verilmiştir. Kabilelerin tavâif-i Arab başlığı altında defterde zikredilmesi sancak dahilindeki önemli konularına işaret eder.

Gavr tâbi'-i Kerek-Şûbek Nahiyesi'nde yedi tane Arap taifesinden bahsedilmekle birlikte isimleri zikredilerek sadece kendilerinden alınan vergiler gösterilmiştir. Bu bilgi sancağın en düşük yoğunluğa sahip olan nahiyesinin aslında yarı göçebe ya da tam göçebe vasfa haiz olduğunu izhar etmekte ve yukarıda değinildiği üzere nahiyenin nüfusunun olduğundan daha farklı olabileceğini göstermektedir.

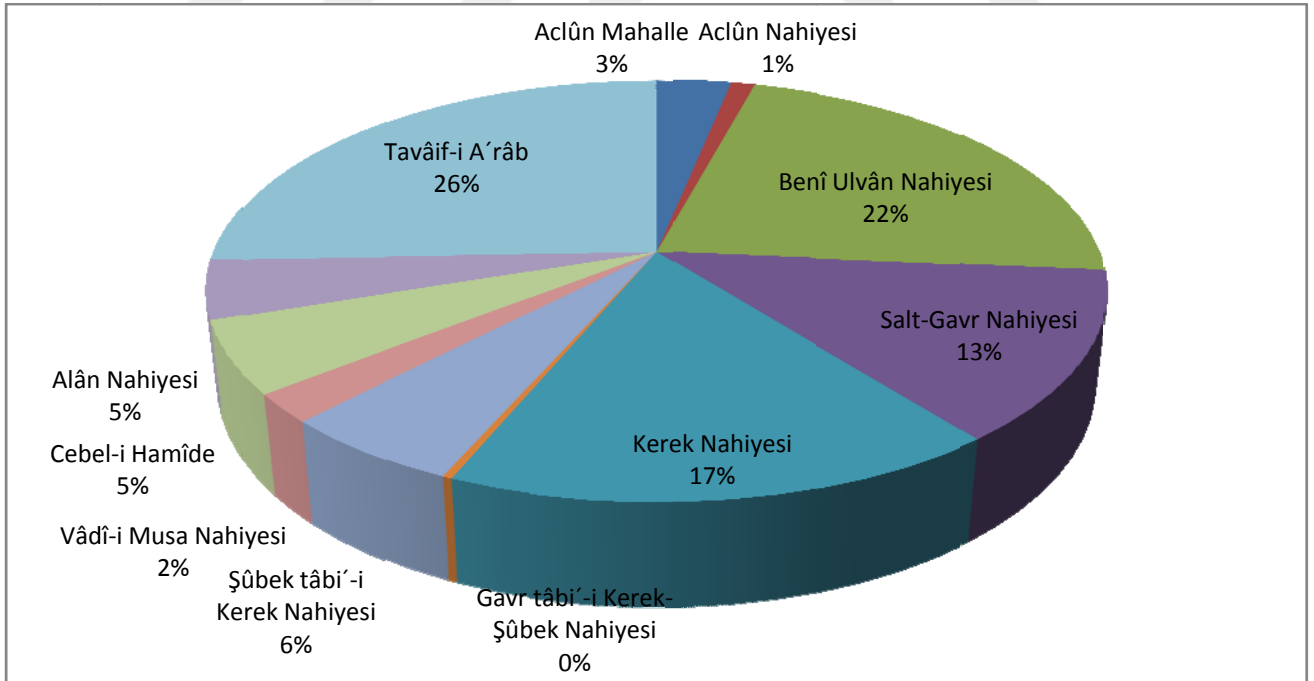
⁸⁸ Evâhir-i Cemâziyelevvel 961/Nisan-Mayıs 1554 tarihli Gazze, Kudüs, Halil, Nablus Aclun, Safed ve Leccûn sancakbeylerine gönderilen hükümde Kerek-Şûbek Sancak Beyi Ahmet'ten bahsedilmektedir. Bkz: **KDŞŞC XXIX**, sf. 38. Sancağın müstakil tahrir defterine ne bu tarihte ne de bundan önce ve sonrasında rastlanılmamaktadır. Tam tersine Kerek-Şûbek, mevcut defter serilerinde, Aclun'a tabi nahiyeye olarak kaydedilmiştir.

Müslüman unsurun hâkim olduğu sancakta toplam 6795 hane ve 223 mücerred yaşamaktadır. Sancak ahalisinin 213 mücerred 6392 hanesini Müslümanlar, 7 mücerred 358 hanesini Hristiyanlar ve 3 mücerred 55 hanesini de Yahudiler teşkil etmektedir.

Grafik 2: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Nüfus Dağılımı

Müslümanlar sancağın her yerinde ikamet ederken diğer gayrimüslim topluluklar için aynı şeyi söylemek mümkün gözükmemektedir. Üç semavi dinin müntesipleri yalnızca Salt-Gavr Nahiyesi'nde bir arada yaşamakta ve Hristiyanlar ile Yahudiler farklı köylerde hayatlarını sürdürmektedirler.

Grafik 3: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Allân, Cebel-i Hamîde, Vâdî-i Musa, Gavr tâbi'-i Kerek-Şûbek ile Kerek nahiyelerinde yalnızca Müslüman ahali yaşamakta ve gayrimüslimlere rastlanılmamaktadır.

Kerek'in 145 mücerred 1084 haneyle en kalabalık ikinci nahiye olduğu sancakta Gavr tâbi'-i Kerek-Şûbek baskın bedevi karakteriyle tezahür etmektedir.

Allân dört tane mahallesiyle, nahiyelerin içinde farklı bir hususiyet arz etmektedir. Mahallelerin mevcudiyeti, buranın köyden ziyade ticari, iktisadi ve içtimai farklı etkinliklerin icra edildiği bir kasaba merkezi olduğuna işaret etmektedir.

Müslümanlar, Aclun Nahiyesi başta olmak üzere Benî Ulvân, Salt Gavr ve Şûbek tâbi'-i Kerek'te Hristiyan ahali ile birlikte yaşarken Salt Gavr'da hem Hristiyan hem de Yahudilerle birlikte hayatlarını sürdürmüşlerdir.

135 imam, 5 müezzin, 3 Şeyh-i Zâviye, 2 Bevvâb, 3 seyyid, 1 a'ma ve 1 reis Müslüman ahali arasında bulunmaktadır. Gavr tâbi'-i Kerek-Şûbek hariç bütün nahiyelerde ve tavâif-i Arab'ın içinde imamlara tesadüf olunurken müezzinler ise imamlara nispetle oldukça düşük seviyede kalmışlardır. 5 müezzin, Aclûn Kasabası, Kerek ve Gavr tâbi'-i Kerek-Şûbek'de görev yapmaktadır. İmam ve müezzinin haricinde hatip, vaiz gibi diğer dini görevlilere tesadüf olunmaması ilginçtir. Bu da imamların hem hitabet hem de vaaz işleriyle meşgul olduklarını göstermektedir.

Aclun Kasabası'nda Bi'ne Mahallesi'nde (1) ve Benî Ulvan Nahiyesi'nde (2) olmak üzere toplam 3 zaviye şeyhinin zikredilmesi tasavvufi hayatın sancakta canlı olduğunu söylemektedir. Mutasavvıfların bedevi bir toplumu hazari bir topluma dönüştürmede önemli roller icra ettikleri unutulmamalıdır. Onlar terk edilmiş ve eşkiyaların mesken edindiği yerlere giderler ve oraları iskâna ve ümrana açarlardı.

Mahalleler, başta Aclun olmak üzere Salt-Gavr ve Allân'da bulunmaktadır. Bedevilerin nüfus açısından mühim bir aktör olduğu sancakta üç nahiyede mahallelerin mevcudiyeti, şehirleşme yönünde halk arasında bir teveccühün olduğunu göstermektedir.

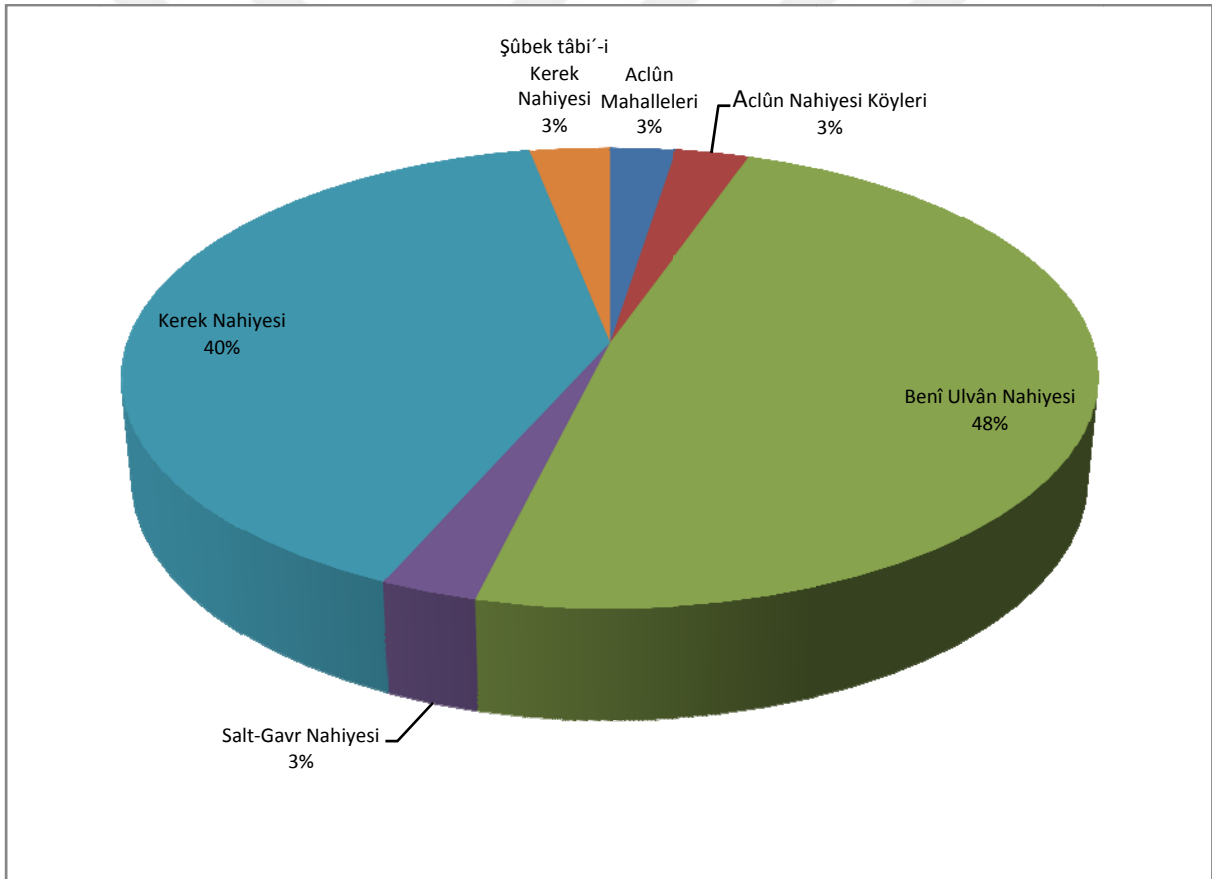
Salt-Gavr'da bulunan Avâmil ve Ekrâd mahalleleri, kalenin doğu-batı yönünde teşekkül etmiştir. Kasaba hayatına hariçten gelecek bedevi tehdidine karşı Ekrâd Mahallesi'nde hayatlarını sürdüren 6 kale neferi (ikisi kale bevvâbı) vardır.

Nahiye	Mahalle	Köy	945/1538					
			Hristiyan		Müslüman		Yahudi	
			H	M	H	M	H	M
Aclûn Kasabası	1		9		203	9		

Aclûn Nahiyesi Köyleri		1	10	1	65	4		
Benî Ulvân Nahiyesi		11	173	6	1417	68		
Salt-Gavr Nahiyesi	1		10		827	42	55	3
Kerek Nahiyesi		6	145		1084			
Şûbek tâbi'-i Kerek Nahiyesi		1	11		356	27		
Toplam	2	19	358	7	3952	150	55	3

Tablo 3: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

Hâkim unsurun Müslümanlar olduğu sancakta gayrimüslim cemaatler içinden en büyük kesimi, 7 mücerred 358 hane ile 2 mahalle ve 19 köyde kâin Hristiyan ahali oluşturmaktadır. Yaşadıkları yerlerde Müslümanların gerisinde kalan Hristiyanlar, Aclûn Nahiyesi başta olmak üzere Benî Ulvân, Salt-Gavr, Kerek ve Şûbek tâbi'-i Kerek'de yaşamaktadırlar. 11 köyde 6 mücerred 173 hane ile en fazla Nasârâ nüfusunun bulunduğu Beni Ulvan'ı, 6 köy 145 hane ile Kerek takip eder. Diğer yerlerdeki Hristiyan nüfus bu iki nahiyeye kıyasla küçüktür.

Grafik 4: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

Aclun ve Salt-Gavr'da 19 hanelik nüfuslarıyla mahallelerde ikamet eden Hristiyanlar, şehir hayatını az da olsa benimsemiş gözükmelerine rağmen ekseriyetle karyelerde kalarak köylü bir yaşamı tercih etmişlerdir.

Kanunnâmede ifade edildiği üzere Hristiyan nüfusa 40 Osmanlı Parası yani 80 akçe cizye tarh olunmuştur. Hristiyanların Müslümanlar gibi kendi reislerine sahip olması tabiidir. Ancak defterde buna bir işaret yoktur.

Nahiye	Mahalle	Köy	945/1538					
			Hristiyan		Müslüman		Yahudi	
			H	M	H	M	H	M
Salt-Gavr Nahiyesi		1	10		827	42	55	3
Toplam			10		827	42	55	3

Tablo 4: Aclun Sancağı Yahudi Nüfusu

Sancağın en küçük gayrimüslim unsuru olan Yahudiler, 3 mücerred 55 hane ile Salt-Gavr'da bulunmaktadır. Üç semavi dinin müntesiplerinin ikamet ettiği nahiyede Yahudiler ve Hristiyanlar bir arada yaşamayı tercih etmeyerek farklı yerlerde hayatlarını sürdürmüşlerdir. Tek bir köyde yaşayan Yahudiler, nahiyede Müslümanlardan sonra ikinci sırada gelmektedirler. Hristiyanların şehir merkezlerinde bulunmalarına mukabil sancak Yahudileri, köylü hayatı benimsemişlerdir. Genelde şehir hayatına yatkınlıklarıyla bilinen Musevilerin 945/1538'de köyde yaşamayı tercih edişleri herhangi bir tecride ve ayırımı uğramaksızın hür bir şekilde hayatlarını idame ettirdiklerine işarettir. Zira Yahudiler İslam toplumları haricinde tarih boyunca gettolarda yaşamaya mahkûm edildiklerinden ve buldukları toplumlarda tecride uğradıklarından tarımla ilgilenememişlerdir. Bu şartlar, onları, muhtemel bir sürgünde gidecekleri yerlerde hayatlarını kazandıracak mesleklerle meşgul olmaya sevk etmiştir. Müslümanlarla aynı köyü paylaşarak rahat bir şekilde ziraatla meşgul olmaları ayırımı uğramaksızın hayatlarını idame ettirdiklerini göstermektedir.

Yaşadıkları köyde Müslüman ahaliye nazaran daha fazla nüfusa sahip olan Yahudilerin ne kadar cizye ödedikleri defterde tayin edilmemesine karşın Hristiyan ahali ile birlikte 80 akçe cizye tediye ettikleri tahmin edilebilir.

Kudüs Şeriyeye Sicilleri'nde 15 Ramazan 944/15 Şubat 1538 tarihli bir davada Yakub adlı bir kişinin “Şeyhu'l-yehûd”⁸⁹ olarak zikri, Yahudiler arasında onların menfaatlerini çeşitli vesilelerle kamu önünde savunan kişilerin varlığından haber vermektedir. Yahudi toplumunun hem idare ile hem de Müslüman toplumla kuracakları ilişkide ve kendi aralarındaki meselelerin hallinde, mühim zamanlarda böyle bir görevi deruhte edecek kişilere ihtiyaç duyması pek tabiidir. Ancak tahrir kaydında bu kişi/lerin adının anılmaması muharririn tahrir esnasındaki takip ettiği usulle yakından alakalı olmakla birlikte Şeyhu'l-Yehud'un burada bulunmayacağı anlamına gelmemektedir.

⁸⁹ KDSŞSC VII, sf. 427

Yahudiler için zikredilen görevin/makamın bir benzerinin Müslüman ve Hristiyanlar arasında olması beklenmelidir. Kendi aralarındaki meseleler başta olmak üzere farklı konularda idarecilerle halk arasında onların maslahat ve menfaatlerini savunacak ve taleplerini çeşitli zeminlerde dile getirecek “şeyhlerin” mevcudiyeti elzem olmakla birlikte tahrir kayıtları bu mevzuda pek fazla bir şey söylememektedir.

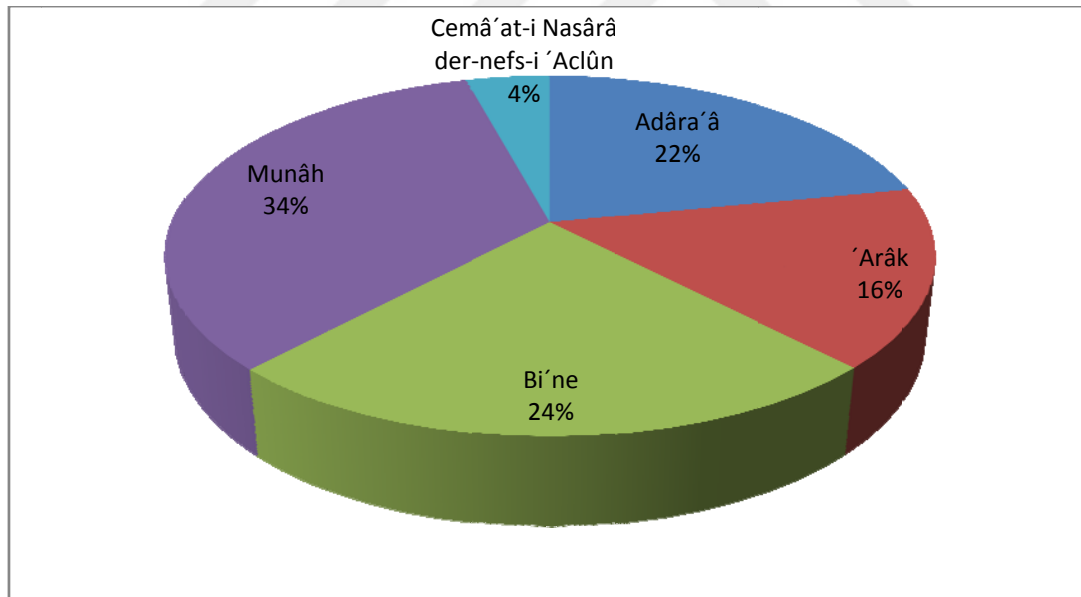
1.1.1. Aclun Nahiyesi

1.1.1.1. Aclûn Kasabası

Mahalle	945/1538						
	Müslüman					Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	ŞZ	H	M
Adâra'â (ادارعة)	46	3	2				
'Arâk (عراق)	34	1					
Bi'ne (بعنة)	51	4	2	2	1 ⁹⁰		
Munâh (مناخ)	72	1	2	2			
Cemâ'at-i Nasârâ der-nefs-i 'Aclûn						9 ⁹¹	
TOPLAM	203	9	6	4	1	9	

Tablo 5: Aclun Kasabası Mahalleleri Nüfus

Aclun Kasabası, 4'ü Müslüman ve 1'i Hristiyan olmak üzere toplam 5 mahalleden oluşmaktadır. 9 mücerred 203 hanesi Müslüman ve 9 hanesi Hristiyan olmak üzere ceman 9 mücerred 212 hane burada yaşamaktadır.

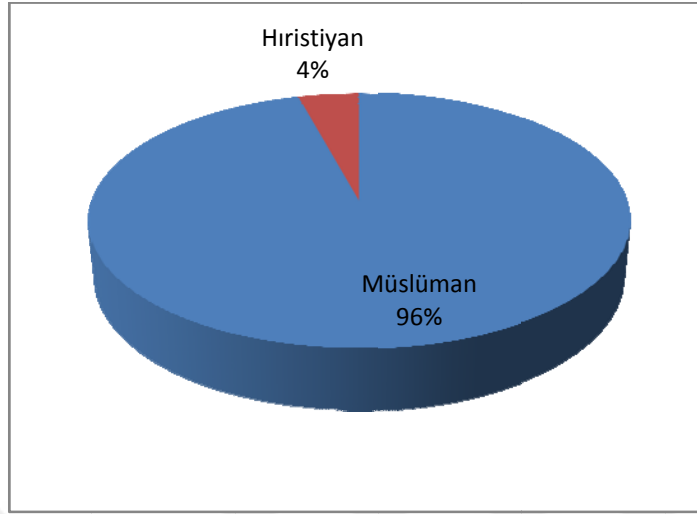
Grafik 5: 945/1538 Senesi Aclun Kasabası Mahalleler Nüfus Dağılımı

Munâh (1 mücerred 72 hane) en kalabalık mahalledir. Bi'ne (4 mücerred 51 hane), Adâra'â (3 mücerred 46 hane) ve 'Arâk (1 mücerred 34 hane) hane sayısı noktasından Munâh'a nazaran küçüktür. Müslüman ahali arasında 6 imam (Adâra'â, Bi'ne, Munâh), 4 müezzin (Bi'ne, Munâh) ve 1 şeyh-i zâviye (Bi'ne) bulunmaktadır. Bi'ne Mahallesi'nde Şeyh

⁹⁰ Şeyh Muhammed veled-i Ahmed adlı şeyh-i zâviye için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁹¹ Hâss-ı şâhî cizye-i gebrân tis'a neferan fî semânîn 720.

Ahmed adında bir zaviye şeyhinden bahsedilmesi, kasabada bir zaviyenin bulunduğunu göstermektedir.

Grafik 6: 945/1538 Senesi Aclun Kasabası Nüfus Dağılımı

Müslümanların haricinde 9 hanelik bir nüfusa sahip olan Hristiyanların müstakil bir mahallede yaşadıkları defter kaydından anlaşılmaktadır. Nasârâ'nın kişi başına 80 akçeden toplamda 720 akçe cizyeyi hâss-ı şâhî olarak ödedikleri belirtilmiştir.

1.1.1.2. Aclûn Nahiyesi Köyleri

Köy Adı	945/1538					
	Müslüman			Hristiyan		
	H	M	İ	H	M	
Rabez (ربض)	15	4	1	10	1	
Kefr 'Avân (كفر عوان) ⁹²	35		1			
Kefr Bîl (كفر بيل) ⁹³	15		1			
TOPLAM	65	4	3	10	1	

Tablo 6: 945/1538 Senesi Aclun Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

945/1538 yılında yapılan tahrirde nahiyede 3 köy bulunmaktadır. 4 mücerred 65 hanesi Müslüman ve 1 mücerred 10 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 5 mücerred 75 hane köylerde yaşamaktadır. Nahiyenin bu tarihte toplam üç köyden oluşması dikkat çekicidir. Bu da mezkur tarihte, Aclun Nahiyesi'nin mahalleleri ile birlikte fazlaca büyük olmadığını göstermektedir.

Köylerin nüfusu görece az olmakla birlikte Kefr 'Avân 35 hane ile en kalabalık nüfusa sahip köydür. Onu Rabez (4 mücerred 15 hane Müslüman; 1 mücerred 10 hane Hristiyan) ile

⁹² Vakf-u Zeyn? Müheyya? Bin Yusuf tamâmen. Bugün Ürdün'de İrbid'e tabi bu isimde bir köy vardır. Bkz: Yusuf Ubeyd, **Defil-u Mevâki'-i'l-Müdün ve'l-kurâ fi'l-Ürdün**, Menşûrât-i Lecenet-i Târîh-i Bilâdişşam, Amman 2005, sf. 58.

⁹³ Vakf-u Zeyn? Müheyya? Bin Yusuf tamâmen. Ürdün'de İrbid'e tabi Kefr İbil (كفر ايبيل) adlı bir köy vardır. Muhtemelen aynı köylerdir. Bkz: **gös.yer.**

Kefr Bîl (15 hane) takip etmektedir. Köylerin hepsinde imam var olmasına karşın diğer dini/idari görevlilere işaret bulunmamaktadır.

1 mücerred 10 hane ile Hristiyan ahali Rabez Köyü'nde Müslümanlarla (4 mücerred 15 hane Müslüman) birlikte azınlık olarak hayatlarını idame ettirmekte ve kişi başına 80 akçeden toplam 880 akçe cizye ödemektedir.

1.1.2. Benî 'Ulvân Nahiyesi

Köy	945/1538					
	Müslüman				Hristiyan	
	H	M	İ	ŞZ	H	M
Dibin (دببن) ⁹⁴					47	1
Merc-i Şeyh (مرح شيخ)	5				17	
Cemâ'at-i ... ⁹⁵	48		1	2		
Na'netu's-Su'âl (نعنة السعال)?	47		1		4 ⁹⁶	
Bermâ (برمة) ⁹⁷	34					
Gancerâ (غجرأ) ⁹⁸	34	3	1		16 ⁹⁹	3
Hazbernâ (خزبرنة)?	37	2	1			
Cenînü's-Safâ (جنين الصفا) ¹⁰⁰	45	2	1			
Semmû' (سموع) ¹⁰¹	37	4	1			
Deyr Gafr (دير غفر)?	35		1			
Zevbiyâ (زوبية) ¹⁰²	29	6	1			
Kefr Almâ (كفر الما) ¹⁰³	59	1	1			
Râcib Reyân (راجب ريان)?	19		1			
'Aynu'l-Ceddi'l-Kusayf (عين الجد القصيف) ¹⁰⁴	50	4	1		21 ¹⁰⁵	
İştēb (اشتب)?	10		1			
Râ'â (راعة)?	14		1		19 ¹⁰⁶	
'Asâ (عسا)	28		1			
Kefr İncî (كفر انجي)	16		1			
Kâfsâ (قافصة)?	12		1			
'Atek/'Abek/'Anek/'Ayek (عتك/عبك/عنك/عيك) ¹⁰⁷	33		1			
Kefr Katrâ (كفر قطرة)?	2					
'Alimûn (علمون) ¹⁰⁸	10		1			
Cîre (جيرة)	9		1			

⁹⁴ Nasârâ tâifesidir. Ürdün'de Ceraş'a tabi bu köy için bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 29.

⁹⁵ Defterin 13.cü sf.sının başı tahrip olduğundan cemaatin ismi okunamamıştır.

⁹⁶ 80 akçeden toplam 320 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

⁹⁷ Ürdün'de Ceraş'a tabi bu köy için bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 14.

⁹⁸ Bugün Ürdün'de Aclun İli El-Kasaba İlçesi'ne bağlı 'Ancerâ adlı bir köy vardır. Muhtemelen ikisi de aynı köydür. Bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 51.

⁹⁹ Kişi başına 80 akçeden toplamda 1520 akçe cizye Hristiyanlara tarh olunmuştur.

¹⁰⁰ Tâbi'-i Kûre. Ürdün'de İrbid İli Kûre İlçesi'nde bu köy bugün vardır. Bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 21.

¹⁰¹ Ürdün'de İrbid'e tabi bu köy için bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 41.

¹⁰² Ürdün'de İrbid'e bağlı El-Mezâru's-Şimâlî İlçesi'ndeki bu köy için bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 38.

¹⁰³ Tâbi'-i Kûre. Ürdün'de İrbid İli Kûre İlçesi'nde bu köy bugün vardır. Bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 58.

¹⁰⁴ Tâbi'-i 'Aclûn

¹⁰⁵ Kişi başına 80 akçeden toplamda 1680 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

¹⁰⁶ Kişi başına 80 akçeden toplamda 1520 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

¹⁰⁷ Tâbi'-i 'Aclûn

¹⁰⁸ Tâbi'-i 'Aclûn. Bugün Ürdün'de Ceraş'da Alimûn (عليمون) adlı bir köy vardır. Bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 50.

Halâfe (حلافة) ¹⁰⁹	20	1	1			
Deyr Yûsuf (دير يوسف) ¹¹⁰	7	2	1			
Fete (فتة)?	4					
Mansûrâ Vâdi-yi Şûf (منصورة وادى (شوف) ¹¹¹	31	2	1		5 ¹¹²	
'Ayn-u Necde (عين نجدة) ¹¹³	7					
'Ayn-u Ceddi'l-Kâdî (عين جد القاضى) ¹¹⁴	16		1		3 ¹¹⁵	
Necde (نجدة) ¹¹⁶	41	10	1			
Kâf (قاف)? ¹¹⁷	11	1				
Hamîmu'l-Fevkâ ve't-Tahtâ (حميم الفوقا (والتحتا)	8	1	1			
'Anbe (عنبه) ¹¹⁸	49	5	2			
Nef' Li'n-Nasârâ (نفع للنصارى)					27 ¹¹⁹	2
Rummâl (رمال)	15	2	1			
Deyr-u 'Amûd (دير عمود)	16	2	1			
Îstalûs (اسطلوس) ¹²⁰	5					
Mansûrâ (منصورة) ¹²¹	9	1	1			
Evсарâ (اوصرة) ¹²²	5	1				
El-Bedriye (البدرية) ¹²³	12		1			
Hatlà (حطلا) ¹²⁴	14		1			
Deyr Zikrît (دير زقريط) ¹²⁵	7					
'Aynâ (عينا) ¹²⁶	12					
Musallâ-yi Şeref (مصلى شرف)	36		1		6 ¹²⁷	
Nasbâ (نصبا)	3					
Racmu's-Sa'di'l-Fevkâ (رجم السعد الفوقا)	12		1			
'Absarâ (عبصرة) ¹²⁸	8		1			
Sâkib (ساكب) ¹²⁹	14		1			
Tebnetu'l-Fevkânî (تبنة الفوقاني) ¹³⁰	9					
Tebne (تبنة) ¹³¹	33		1			
Şeceriye (شجرية) ¹³²	18		1			

¹⁰⁹ Tâbi'-i Benî Ulvân

¹¹⁰ Tâbi'-i 'Aclûn. Ürdün'de İrbid'e bağlı El-Mezâru's-Şimâlî İlçesi'ndeki bu köy için bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 31.

¹¹¹ Tâbi'-i 'Aclûn

¹¹² Kişi başına 80 akçeden toplamda 400 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

¹¹³ Tâbi'-i 'Aclûn

¹¹⁴ Tâbi'-i Benî Kiddîs/Kureys (بنى قديس/قريس)

¹¹⁵ Kişi başına 80 akçeden toplamda 240 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

¹¹⁶ Tâbi'-i Benî 'Ulvân. Ürdün'de Ceraş'a bağlı El-Kasaba İlçesi'ndeki bu köy için bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 69.

¹¹⁷ Tâbi'-i 'Aclûn

¹¹⁸ Ürdün'de İrbid'e bağlı El-Mezâru's-Şimâlî İlçesi'ndeki bu köy için bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 51.

¹¹⁹ Kayıtta 29.

¹²⁰ Tâbi'-i Benî Kiddîs/Kureys (بنى قديس/قريس)

¹²¹ Tâbi'-i Benî Vahdân

¹²² Tâbi'-i Benî Kusayb (بنى قسيب). Aclun'da bu köy vardır. Bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 13.

¹²³ Der-nezd-i ahâlî-i karye-i 'Ayn Cerâ (عين جرا)

¹²⁴ Ürdün'de El-Mefrak'a bağlı bu köy için bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 28.

¹²⁵ Tâbi'-i Benî 'Ulvân

¹²⁶ Ürdün'de Kerek'e bağlı El-Mezâru'l-Cenûbî İlçesi'ndeki bu köy için bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 52.

¹²⁷ Kişi başına 80 akçeden toplamda 480 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

¹²⁸ Tâbi'-i Benî 'Ulvân

¹²⁹ Tâbi'-i 'Aclûn

¹³⁰ Tâbi' Benî 'Ulvân

¹³¹ Tâbi'-i Benî Sa'd. Ürdün'de İrbid'e bağlı El-Küre İlçesi'ndeki bu köy için bkz: Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 18.

¹³² Tâbi'-i Savîn (صوين)?

Deyr Varakā (دير ورقة) ¹³³	5					
Beyt Eydes (بيت ايدس)	- ¹³⁴					
El-Harâf (الحراف)? ¹³⁵	19	2	1			
Vâdî-i Şûf (وادي شوف) ¹³⁶	74	3	2		8 ¹³⁷	
Deyr İbn-i Kubeys (دير ابن قبيس)	15		1			
Muşrikâ/Müşrife (مشرقة/مشرفة) ¹³⁸	17		1			
Kâmiye (قامية) ¹³⁹	10		1			
ʿArcânu'l-Fevkânî ve't-Tahtânî (عرجان الفوقاني والتحتاني)	35		1			
Beyt Yâfâ (بيت يافا) ¹⁴⁰	39	1	1			
Bâ'ûn (باعون) ¹⁴¹	36		1			
Deyru'l-'Aselu's-Suğrâ (دير العسل الصغرى)	4					
Cebâ (جبا) ¹⁴²	31		1			
Ceraş ma'a Mezra'a-i Harnûbiyye ve Sûkiyye (جرش مع مزرعة خرنوبية و سوقية)	6					
Kefr Keyfâ (كفر كيفا) ¹⁴³	9	1	1			
Deyr Bîl (دير بيل) ¹⁴⁴	9		1			
Raymûn (ريمون) ¹⁴⁵	11		1			
Harsâ (حرثة) ¹⁴⁶	56	11	2			
Deyr Şübeyk (دير شببك) ¹⁴⁷	6					
Dâ'îye ¹⁴⁸	- ¹⁴⁹					
TOPLAM	1.417	68	53	2	173	6

Tablo 7: 945/1538 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Köyleri

Benî Ulvân Nahiyesi 945/1538'te, adı tespit edilemeyen 1 cemaat ve 69 köyden mürekkep olup 68 mücerred 1417 hanesi Müslüman ve 6 mücerred 173 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 74 mücerred 1590 hane burada ikamet etmektedir. Müslüman nüfus arasında 53 imam (Cemâ'at..., Na'netu's-Su'âl, Gancerâ, Hazbernâ, Cübnu's-Safâ , Semmû', Deyr Gafr, Zevbiyâ, Kefr Almâ, Râden-i Rummân?, 'Aynu'l-Ceddi'l-Kusayf, İsteb, Râ'â, 'Asâ, Kefr İncî, 'Atek/'Abek/'Anek/'Ayek, 'Alîmûn, Cîre, Halâfe, Deyr Yûsuf, Mansûrâ, Vâdi-yi Şûf, 'Ayn-u Ceddi'l-Kâdî, Necde, Hamîmu'l-Fevkâ ve't-Tahtâ, 'Anbe, Rummâl, Deyr-u 'Amûd, Mansûrâ, El-Bedriye, Hatlâ, Musallâ-yı Şeref, Recmu's-Sa'di'l-Fevkâ,

¹³³ Ürdün'de El-Mefrak'a bağlı Deyr Varak adlı köy vardır. Bkz:Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 31.

¹³⁴ Köyden alınan "hâsıl kısmun mine'r-rub' 1510" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

¹³⁵ Tâbi' Benî 'Ulvân

¹³⁶ Tâbi'-i 'Aclûn

¹³⁷ Kişi başına 80 akçeden toplamda 640 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

¹³⁸ Tâbi'-i Benî Vahdân

¹³⁹ Tâbi'-i Vâdi-yi Şûf

¹⁴⁰ Tâbi'-i 'Aclûn. Ürdün'de İrbid'e bağlı El-Kasaba İlçesi'ndeki bu köy için bkz:Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 17.

¹⁴¹ Tâbi'-i Kûre. Ürdün'de Aclun'a bağlı bu köy için bkz:Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 13.

¹⁴² Tâbi'-i Benî 'Aclûn. Ürdün'de Ceraş'a bağlı El-Kasaba İlçesi'ndeki bu köy için bkz:Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 19.

¹⁴³ Der-Hûk (در حوك)?

¹⁴⁴ Tâbi' Benî 'Ulvân

¹⁴⁵ Tâbi' Benî 'Ulvân. Ürdün'de Ceraş'a bağlı El-Kasaba İlçesi'ndeki bu köy için bkz:Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 36.

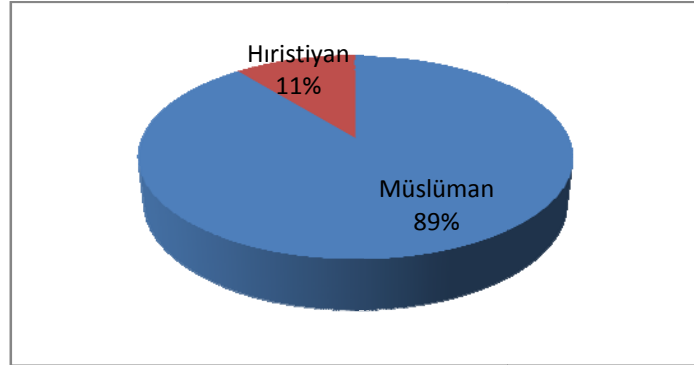
¹⁴⁶ Tâbi'-i Benî Vahdân. Ürdün'de İrbid'e bağlı Benî Kinâne İlçesi'ndeki bu köy için bkz:Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 23.

¹⁴⁷ Tâbi'-i Benî Vahdân

¹⁴⁸ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

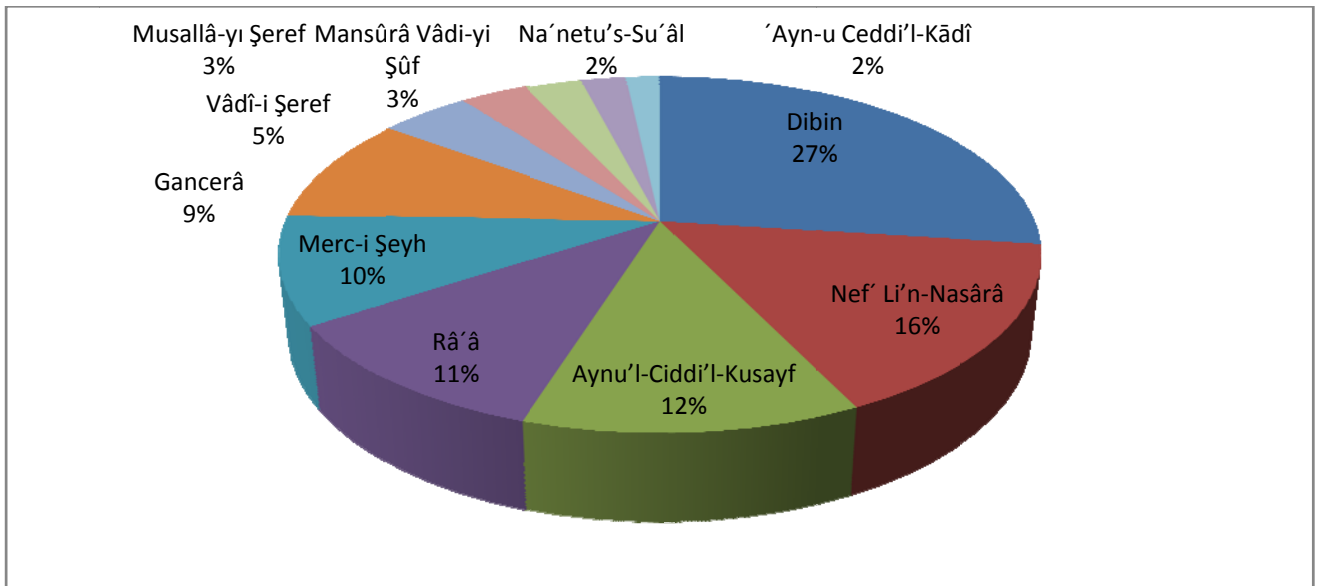
¹⁴⁹ Defter "hâsıl 3000" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

'Absarâ, Sâkib, Tebne, Şeceriye, El-Harâf, Vâdî-i Şûf, Deyr İbn-i Kubeys, Muşrikâ/Müşrife, Kâmiye, 'Arcânu'l-Fevkânî ve't-Tahtânî, Beyt Yâfâ, Bâ'ûn, Cebâ, Kefr Keyfâ, Deyr Bîl, Raymûn, Harbe) ile 2 şeyh-i zâviyeye (Cemâ'at..) tesadûf olunur.

Grafik 7: 945/1538 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Nüfus Dağılımı

100 haneden fazla köye rastlanılmayan nahiyede, Vâdî Şûf (3 mücerred 74 hane Müslüman; 8 hane Hristiyan), 'Aynu'l-Ceddi'l-Kusayf (4 mücerred 50 Müslüman; 21 hane Hristiyan), Harbe (11 mücerred 56 hane), Kefr Almâ (1 mücerred 59 hane), Gancerâ (3 mücerred 34 hane Müslüman; 3 mücerred 16 hane Hristiyan) ve Na'netu's-Su'âl (47 hane Müslüman; 4 hane Hristiyan) en kalabalık köyleri teşkil etmektedir. Kefr Katrâ (2 hane), Nasbâ (3 hane), Deyru'l-'Aselu's-Suğrâ (4 hane), Kubbe (4 hane), İstalûs (5 hane), Deyr Varakâ (5 hane), Evberâ (1 mücerred 5 hane), Ceraş ma'a Mezra'a-i Harnûbiyye ve Sûkiyye (6 hane), Deyr Şübeyk (6 hane), Deyr Zıkrît (7 hane), 'Ayn-u Necde (7 hane), 'Absarâ (8 hane), Hamîmu'l-Fevkâ ve't-Tahtâ (1 mücerred 8 hane), Deyr Yûsuf (2 mücerred 7 hane), Tebnetu'l-Fevkânî (9 hane), Deyr Bîl (9 hane), Cîre (9 hane), Mansûrâ (1 mücerred 9 hane) ve Kefr Keyfâ (1 mücerred 9 hane) karyeleri de en az nüfusa sahip köylerdir.

Grafik 8: 945/1538 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Nahiyede, Dibin (1 mücerred 47 hane), Nef' Li'n-Nasârâ (2 mücerred 27 hane), 'Aynu'l-Ceddi'l-Kusayf (4 mücerred 50 Müslüman; 21 hane Hristiyan), Râ'â (14 hane Müslüman; 19 hane Hristiyan), Merc-i Şeyh (5 hane Müslüman; 17 hane Hristiyan), Gancerâ (3 mücerred 34 hane Müslüman; 3 mücerred 16 hane Hristiyan), Vâdî-i Şûf (3 mücerred 74 hane Müslüman; 8 hane Hristiyan), Musallâ-yı Şeref (36 hane Müslüman; 6 hane Hristiyan), Mansûrâ Vâdi-yi Şûf (2 mücerred 31 hane Müslüman; 5 hane Hristiyan), Na'netu's-Su'âl (47 hane Müslüman; 4 hane Hristiyan) ve 'Ayn-u Ceddi'l-Kādî (16 hane Müslüman; 3 Hristiyan) köylerinde hayatlarını idame ettiren Hristiyanlar toplam 6 mücerred 173 hanelik bir nüfusa sahiptirler. Dibin (1 mücerred 47 hane) ile Nef' Li'n-Nasârâ (2 mücerred 27 hane) tamamen Hristiyan ahaliden oluşurken diğer köylerde Nasârâ tıfesi, Müslümanlarla birlikte hayatlarını sürdürmüş ve 80 akçe cizye ödemiştir.

1.1.3. Salt Gavr Nahiyesi

Köy	945/1538							
	Müslüman				Yahudi		Hristiyan	
	H	M	İ	B	H	M	H	M
Mahalle-i 'Avâmil ¹⁵⁰	85	2	2					
Mahalle-i Ekrâd ¹⁵¹	69+6 ¹⁵² T 75	6	2	2 ¹⁵³				
Cemâ'at-i Nasârâ							10 ¹⁵⁴	
Beyt Râmâ (بيت رامة) ¹⁵⁵	- ¹⁵⁶							
Hasbân (حسبان)	7							
Ümmü'l-'Amd (ام العمد) ¹⁵⁷	8							
'Alâkûn (علاقون) ¹⁵⁸	14	7						
Semâh/Yesmâh/Besmâh (سماح/يسماح/بيسماح) ¹⁵⁹	9							
Düveyr (دوير)	24		1					
Kefrîn (كفرين) ¹⁶⁰	38		1					
Nemrîn (نمرين) ¹⁶¹	5							
Refik/Refif (رفيق/رفيف) ¹⁶²	30	7	1					
Bîsân (بيسان)	21	1	1					
Kusayr (قصير) ¹⁶³	39		1					

¹⁵⁰ Fî-Şarki'l-kal'â

¹⁵¹ Fî-Garbi'l-kal'â

¹⁵² Neferât-ı Kal'â-i Salt.

¹⁵³ Muhammed veled-i Zeyneddin ile onun biraderi 'Asher kalenin bevvâbları olarak kaydedilmiştir.

¹⁵⁴ Kişi başına 80 akçeden toplamda 800 akçe cizyeleri Vakf-u Ebâ 'Ubeyde bin Cerrâh rahmetullâhi 'aleyh'dir.

¹⁵⁵ Tâbi'-i Gavr-u Salt

¹⁵⁶ Köyden alınan "yekûn 2290" gösterilerek hane sayısı verilmemiştir.

¹⁵⁷ Tâbi'-i Salt

¹⁵⁸ Tâbi'-i Salt

¹⁵⁹ Tâbi'-i Gavr. Cemâ'at-i 'Arab-ı Kerfîn ve Cemâ'at-i Ekrâd zirâ'at ider.

¹⁶⁰ Tâbi'-i Gavr-u Salt

¹⁶¹ Tâbi'-i Gavr-u Tahtânî min-mukâbele-i Salt. Vakf-u Sultân Melik Nâsır bin Ferec Sa'd Berkuk 'alâ mescidihi ve's-sahrâ ve türbe fi'l-Mısır

¹⁶² Tâbi'-i Gavr

¹⁶³ Tâbi'-i Gavr

Kûmâ (كوما) ¹⁶⁴	11	1					
Mezra'a-i Nâsîr (ناصر) ¹⁶⁵	9						
Mezra'a-i Mağârâ (مغارة) ¹⁶⁶	9		1				
Subhân (صبحان)	24	1	1				
Muşrife (مشرفة)	2						
Fahlu't-Tahtâ (فحل التحنا)	-						
Fahlu'l-Fevkâ (فحل الفوقا)	-						
Er-Rad'â (الردعة) ¹⁶⁷	25	3	1				
'Allân (علان) ¹⁶⁸	16	1	1				
Kefr Almâ (كفر الما) ¹⁶⁹	11		1				
Hal'â/Cel'â (حلعة/جلعة)	6						
Muhdise (محدثه) ¹⁷⁰	35	4	1				
Mezra'a-i Cûne (جونة) ¹⁷¹	18		1				
Hüsâmiye (حسامية)	16		1				
Zirâ'â (زراعة) ¹⁷²	12		1				
Deyr 'Ali ma'a Tell-i Na'r (دير على مع تل نعر)	35	5	1				
Merkabâ's-Süflâ (مرقبا السفلي)?	27	3			55	3	
Mezra'a-i Eş-Şâhekiyye'ş-Şarkıyye (الشاهكية الشرقية) ¹⁷³	21		1				
Kafâris (قفارس) ¹⁷⁴	29	1	1				
Kahvâne/Fehvâne (قحوانة/فحوانة) ¹⁷⁵	58		1				
Ümm-ü Karve' (ام قروغ) ¹⁷⁶	26		1				
Huseyne (حسينة)	16		1				
Deyr-i Rad'â (دير ردعة)	28		1				
Mezra'â-i Yüsrâ (يوسرا) ¹⁷⁷	12		1				
Cübûlu's-Süflâ (جبول السفلي) ¹⁷⁸	10		1				
Milhâ (ملحة) ¹⁷⁹	15		1				
Muhsîr (محسير) ¹⁸⁰	-						
Ceme Ceder (جمعة جدر) ¹⁸¹	-						
TOPLAM	826	42	28	2	55	3	10

Tablo 8: 945/1538 Senesi Salt Gavr Nahiyesi Köyleri

¹⁶⁴ Tâbi'-i Gavr

¹⁶⁵ Der-nezd-i mezra'a-i Basîr. Tâbi'-i Gavr. Kerîm Cemâ'at zirâ'at ider.

¹⁶⁶ Der-nezd-i Karye-i Muhdise (محدثه). 'Arab-ı Kerîm zirâ'at ider.

¹⁶⁷ Tâbi'-i Gavr

¹⁶⁸ Tâbi'-i Havrân mukâbele-i Salt

¹⁶⁹ Tâbi'-i Salt

¹⁷⁰ Tâbi'-i Gavr

¹⁷¹ Der-nezd-i Mihrân? Türkman Tâifesi zirâ'at ider. Ve mezbûr? mezra'âda sâkinlerdir.

¹⁷² Vakf-u Sultân Melik En-Nâsîr Ebî Saîd Berkuk 'alâ mescid fi's-Sahrâ fi'l-Mısr tamâmen.

¹⁷³ Benî Kerîm Cemâ'at zirâ'at iderler.

¹⁷⁴ Tâbi'-i Gavr

¹⁷⁵ Tâbi'-i Gavr

¹⁷⁶ Tâbi'-i Gavr

¹⁷⁷ Der-nezd-i Bâhir/Nâhir. Cemâ'at-i Kûrîm zirâ'at ider.

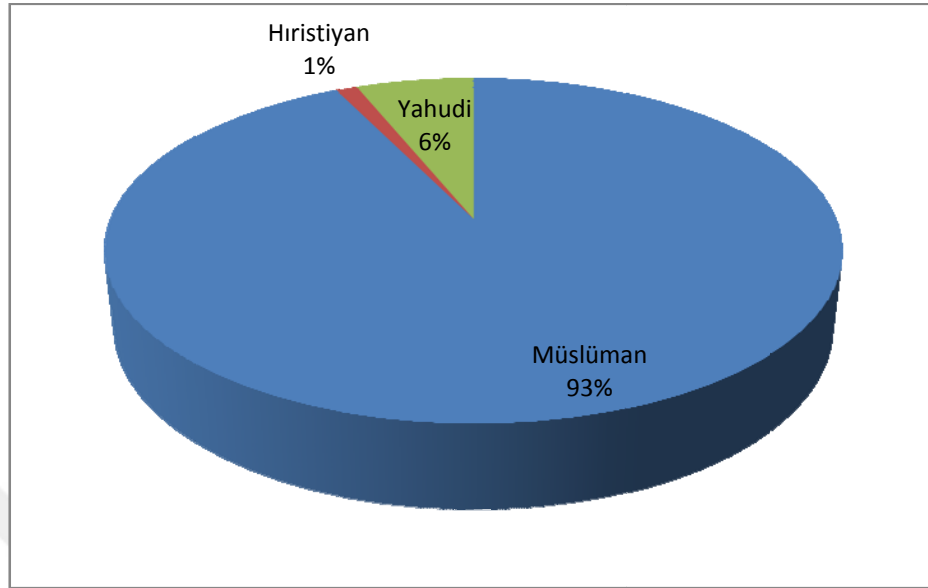
¹⁷⁸ Gavr'da Tahâliye Tâifesi zirâ'at ider. **İktâ'-ı Turabay.**

¹⁷⁹ Der-nezd-i Karye-i Bîsân (بيسان). **Tâbi'-i Gavr. Sâ'u'l Yâbir? Cemâ'at eker. İktâ'-ı Turabay**

¹⁸⁰ Defterde "hâsıl 1200" gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

¹⁸¹ Defterde "hâsıl 1440" gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

3 mahalle, 5 mezra'a ve 34 köyde 10 hanesi Hristiyan; 3 mücerred 55 hanesi Yahudi ve 42 mücerred 827 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 45 mücerred 892 hane Salt Gavr'da bu tarihte hayatlarını sürdürmektedir.

Grafik 9: 1945/1538 Senesi Salt Gavr Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Müslüman nüfus arasında 28 imam (Mahalle-i 'Avâmil, Mahalle-i Ekrâd, Düveyr, Kefrîn, Refik/Refif, Bebtân, Kuseyr, Mezra'a-i Mağâra, Subhân, Er-Red'â, 'Allân, Kefr Almâ, Muhdis, Mezra'a-i Cûne, Hüsâmiye, Zirâ'â, Deyr 'Ali ma'a Tell-i Na'r, Mezra'a-i Şâhekiye, Kafâris, Kahvâne/Fehvâne, Ümm-ü Karve', Huseyne, Deyr-i Rad'â, Mezra'â-i Yüsrâ, Cübûlu's-Süflâ, Milhâ) ve 2 bevvâba (Mahalle-i Ekrâd) tesadüf olunmaktadır.

100 haneden fazla köye rastlanılmayan nahiyede Mahalle-i Ekrâd (6 mücerred 75 hane) ve Kahdâne (58 hane) en fazla nüfusa sahip yerler olarak göze çarparken Muşrif (2 hane), Nemrîn (5 hane), Cel'â (6 hane), Hasbân (7 hane), Ümmü'l-'Amd (8 hane), Mezra'a-i Mağârâ (9 hane), Mezra'a-i Nâsır (9 hane) ve Semâh/Yesmâh/Besmâh'da (9 hane) en az nüfusun yaşadığı köyler olarak tezahür etmektedir.

Müslümanlardan sonra Salt Gavr'da en fazla nüfusa sahip gayrimüslim unsur 3 mücerred 55 hane ile Merkabâ's-Süflâ Köyü'nde hayatlarını idame ettiren Yahudilerdir. Köyde Müslümanlar 3 mücerred 27 hane ile Yahudi nüfusun gerisindedir. Defterde Yahudilerin ne kadar cizye ödedikleri ifade edilmese de Hristiyan ahalî ile aynı cizyeyi ödemeleri muhtemeldir. Zira kanunnâmede Yahudi-Hristiyan ayırımı yapılmaksızın "kefere" ifadesi kullanılmış ve 40 para, Osmanlı akçesi ile 80 akçe, cizye tarh olunmuştur.¹⁸²

¹⁸² 970 TT.d., sf. 2

10 hanelik nüfuslarıyla Yahudilerden sonra üçüncü sırada gelen Hristiyan ahâli nahiyenin merkezinde müstakil bir şekilde hayatlarını sürdürmekte ve Ebu Übeyde bin Cerrâh'ın vakfına 80 akçeden toplamda 800 akçe cizye ödemektedir.

Salt Gavr'da bulunan Avâmil ve Ekrâd adlı iki mahalle kalenin şark ve garp tarafına doğru kümelenmiştir. Şark'ta Avâmil Mahallesi bulunurken Garp tarafında Ekrâd Mahallesi kâindir. Ekrâd Mahallesi'nde oturan altı neferin isimleri altına "Neferât-ı Kal'â-i Salt" kaydı düşülmüştür. Mahallelerin kale civarında doğu-batı istikametinde teşekkülü, Salt Kalesi'nin ufak bir kale olduğunu işaret etmektedir.

1.1.4. Kerek Nahiyesi

Köy	945/1538								
	Müslüman						Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	S	R	H	M	R
Nefs-i Kerek (كرك)	66		2	1			117 ¹⁸³		2
Fedân (فدان)?	56		1						
'Ayn Mûsâ (عين موسى)	9		1						
Mukîr (مقير)	12		1						
Ra's (راس)	54		1			1			
Cûrâ (جورة)	74		1						
Temâyî (تماي)	53		1						
Kefr Riyâ (كفر ريا)	111		1				5 ¹⁸⁴		
Şecer (شجر)	15		1						
'Arâk (عراق)	86		1						
Tayyibe (طيبية)	114		3				1 ¹⁸⁵		
Hazîrâ (خزيرة)?	62		2				2 ¹⁸⁶		
'Ayn Sübül (عين سبل)	66		1				8 ¹⁸⁷		
Mezra'â (مزرعة)	64		2						
Sarfâ (صرفا)?	219		2		3		12		
Mecd Lîn (مجد لين)	23		1						
Kafra'/Kafû' (قفرع/قفوع)?	- ¹⁸⁸								
TOPLAM	1.084		20	1	3	1	145		2

Tablo 9: 945/1538 Senesi Kerek Nahiyesi Köyleri

17 köyden ibaret olup 1084 hanesi Müslüman ve 145 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 1.229 hanelik nüfusa sahip olan Kerek'de, Müslüman nüfus arasında 20 imam (Nefs-i Kerek, 'Ayn Mûsâ, Mukîr, Ra's, Cûrâ, Temâyî, Kefr Riyâ, Şecer, 'Arâk, Zarîrâ/Hinzîrâ, 'Ayn Sübül, Mezra'â, Sarfâ, Mecd Lîn), 1 müezzîn (Nefs-i Kerek), 3 seyyid (Sarfâ) ve 1 reis (Ra's) bulunmaktadır.

¹⁸³ Cemâ'at-i Nasârâ der-nefs-i Kerek fî semânîn. Müslim veled-i Nasârâ ile Sual? veled-i Menl adlı iki tane kişinin "reis" olduğu kayıta ifade edilmiştir.

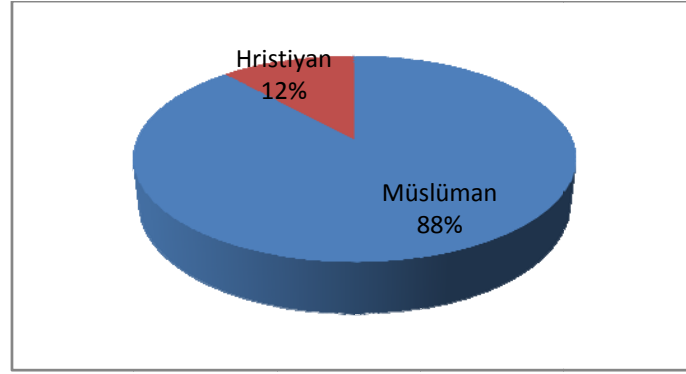
¹⁸⁴ Kişi başına 80 akçeden toplamda 400 akçe cizye ile mükellef kılınmıştır.

¹⁸⁵ 80 akçe ile cizye mükellef kılınmıştır.

¹⁸⁶ 80 akçe ile cizye mükellef kılınmışlardır.

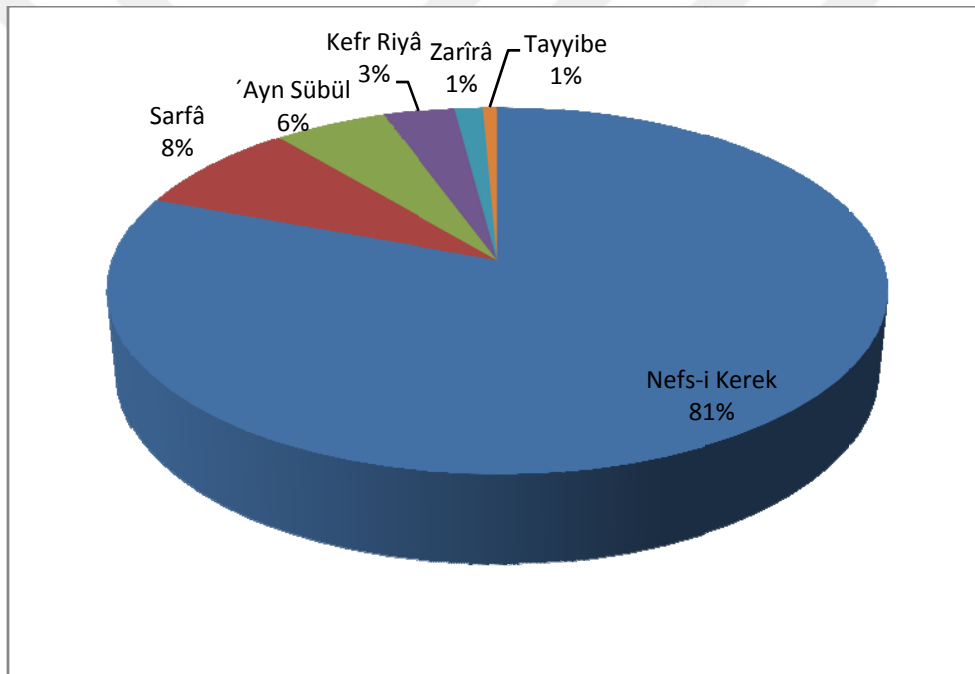
¹⁸⁷ Kayıta 7. 80 akçe ile cizye mükellef kılınmışlardır.

¹⁸⁸ Köyün adı verilmiş hane sayısı zikredilmemiştir.

Grafik 10: 945/1538 Senesi Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Sarfâ (231 hane), Nefs-i Kerek (183 hane), Keفر Riyâ (116 hane) ve Tayyibe (115 hane) en fazla nüfus barındıran köylerdir. 'Ayn Mûsâ, 9 hanelik nüfusuyla en az nüfusa sahip köydür.

Grafik 11: 945/1538 Senesi Kerek Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Müslümanlardan sonra nahiyede yaşayan yegâne gayrimüslim unsur 145 hane ile Hristiyanlardır. Bunlar Nefs-i Kerek (117 hane Hristiyan; 66 hane Müslüman), Sarfâ (12 hane Hristiyan; 219 hane Müslüman), 'Ayn Sübül (8 hane Hristiyan; 66 Müslüman), Keفر Riyâ (5 hane Hristiyan; 111 hane Müslüman), Zarîrâ/Hinzîrâ (2 hane Hristiyan; 62 hane Müslüman) ve Tayyibe (1 hane Hristiyan; 114 hane Müslüman) köylerinde hayatlarını sürdürmektedirler. Nefs-i Kerek haricinde diğer yerlerde azınlık durumunda olan Hristiyan ahâli, 80 akçe cizye ödemekle mükellef tutulmuştur.

Müslümanlar ile Hristiyanların arasında Reîs lakabına tesadüf olunması sancakta bugünkü muhtara benzer kişilerin mevcut olduğunu ve bunların kamu önünde köylerini/cemaatlerini temsil ettiklerini göstermektedir.¹⁸⁹

1.1.5. Gavr Nahiyesi Tâbi'-i Kerek-Şûbek

Köy	945/1538		
	Müslüman		
	H	M	İ
Mezra'â (مزرعة)	13		1
Sâfiye (صافية)	6		
Tâife-i 'Urbân-ı Kilâbnâ/Kilâbtâ (كلابنا/كلابنا) ¹⁹⁰	- ¹⁹¹		
Tâife-i 'Urbân-ı Mûsâ'id (مساعيد)	-		
Tâife-i 'Urbân-ı Harâşe (حراشة) ¹⁹²	-		
Tâife-i 'Urbân-ı El-Hasene (الحسنة)	-		
Tâife-i 'Urbân-ı El-Medâhir (المداهر)?	-		
Tâife-i 'Urbân-ı Âl-i Yezîd ve'l-Muhammediyye (ال يزيد والمحمدية) ¹⁹³	-		
Tâife-i 'Urbân-ı Âl-i Mûsâ (ال موسى) ¹⁹⁴	-		
TOPLAM	19		1

Tablo 10: 945/1538 Senesi Gavr Tâbi'-i Kerek-Şûbek Nahiyesi Köyleri

Sadece Müslüman ahalinin yaşadığı Kerek-Şûbek'e tâbi Gavr Nahiyesi, 2 köy (Mezra'a 13 hane; Sâfiye 6 hane) ve 7 cemaatten ibaret olup 19 hane burada yaşamaktadır. Mezra'a Köyü'ndeki imamın haricinde dini görevliler bulunmamaktadır.

Tâife-i 'Urbân-ı Kilâbnâ/Kilâbtâ, Tâife-i 'Urbân-ı Mûsâ'id, Tâife-i 'Urbân-ı Harâşe, Tâife-i 'Urbân-ı El-Hasene, Tâife-i 'Urbân-ı El-Medâhir, Tâife-i 'Urbân-ı Âl-i Yezîd ve'l-Muhammediyye ve Tâife-i 'Urbân-ı Âl-i Mûsâ kabilelerinin isimleri defterde zikredilmesine mukabil hane sayıları verilmemiş yalnızca onlardan alınan vergilere değinilmiştir. Kabilelerin hane sayılarının verilmemesi nahiyenin hane sayısının daha fazla olabileceğini göstermektedir.

1.1.6. Şûbek Nahiyesi Tâbi'-i Kerek

Köy	945/1538				
	Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M
Nefs-i Şûbek (شوبك)	147	16	2	11 ¹⁹⁵	
Şâhid (شاهد)	190	10	3		

¹⁸⁹ Buna örnek olarak Anderyas bin İbrahim En-Nasrânî adında bir Ermeni'nin "Reîs-u Nasârâ'l-Ermen" olarak Evâhir-i Ramazan 979/ Şubat 1572 tarihli kadı sicilinde zikri ile Kudüs'te Şumeyl adlı bir Yahudi'nin 18 Rebiussânî 979/ 9 Eylül 1571 tarihli sicilde "Şeyhu'l-Yahûd" olarak adının anılması. **KDSSSC, LIV, sf. 326**

¹⁹⁰ Tâbi'-i Kerek

¹⁹¹ Arap taifelerinin yalnızca isimleri ve onlardan alınan vergiler verilmiş hane sayıları hakkında herhangi bir malumat verilmemiştir.

¹⁹² Tâbi'-i Kerek

¹⁹³ 'An-cemâ't-i Şeyh ...Harben ve Ömer El-Misk ve Şeyh 'Ulvân?

¹⁹⁴ Mine'l-Harbend

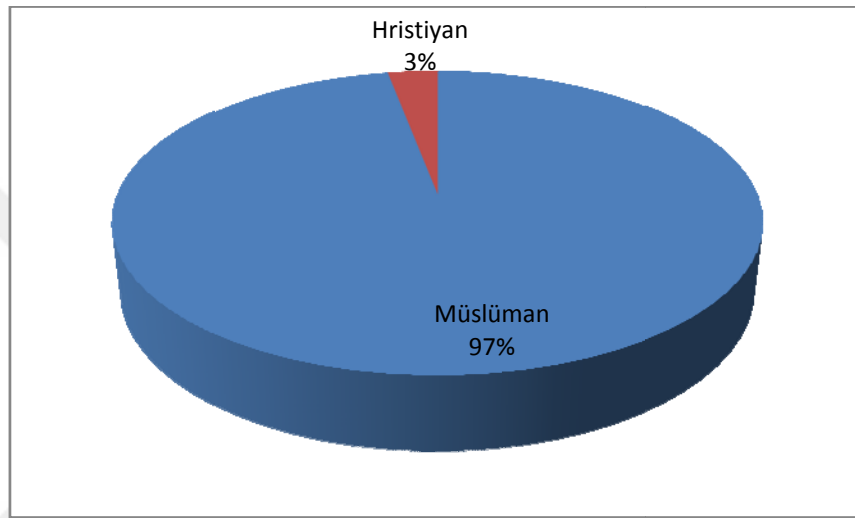
¹⁹⁵ Cizye-i mezkûrîn fi semânîn

Vâdî-i Dağım (وادي دغيم)	19	1	1		
TOPLAM	356	27	6	11	

Tablo 11: 945/1538 Senesi Şûbek Nahiyesi Tâbi'-i Kerek Köyleri

Kerek'e tabi Şûbek Nahiyesi'nde 11 hanesi Hristiyan bakisi 27 mücerred 356 hane Müslüman olmak üzere ceman 27 mücerred 367 hane yaşamaktadır. Müslüman köylerin hepsinde imamlar vardır.

Şâhid (10 mücerred 190 hane) ile Nefs-i Şûbek (16 mücerred 147 hane Müslüman; 11 hane Hristiyan) karyeleri nüfus açısından en kalabalık köyleri teşkil ederken Vâdî Dağım 1 mücerred 19 hane ile en az nüfusa sahip köydür.

Grafik 12: 945/1538 Senesi Şûbek Tâbi'-i Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Müslümanlar haricinde 11 hane ile Hristiyan ahali yalnızca Nefs-i Şûbek'te yaşamakta ve 80 akçe cizye tediye etmektedir. Hristiyan ahali hem nahiyenin umumunda hem de mezkûr karyede Müslüman ahaliye nazaran az bir nüfusa maliktir.

1.1.7. Vâdî Mûsâ Nahiyesi

Köy	945/1538		
	Müslüman		
	H	M	İ
Kuhayl (فحيل)?	91	11	2
El-Cebe (الجبة)	48		1
TOPLAM	139	11	3

Tablo 12: 945/1538 Senesi Vâdî Mûsâ Nahiyesi Köyleri

Vâdî-i Mûsâ Nahiyesi'nde toplam 11 mücerred 139 hane Müslüman yaşamakta ve Müslüman köylerin hepsinde imamlar bulunmaktadır. Kuhayl (11 mücerred 91 hane) en kalabalık köydür. El-Cebe 48 hane ile en az nüfusa sahip karyedir.

1.1.8. Cebel-i Hamîde Nahiyesi

Köy	945/1538		
	Müslüman		
	H	M	İ

Nemte (نمته) ¹⁹⁶	79	4	1
Tufeyl (طفيل) ¹⁹⁷	61		1
Ganem (غنم)	62	5	1
Kanhâ (قنحة)?	104	6	1
'Afer/'Akar (عفر/عقر)?	15		1
'Avmer/'Ümer (عومر/عومر)	10		1
Arhâb (ارحاب) ¹⁹⁸	18		1
TOPLAM	349	15	7

Tablo 13: 945/1538 Senesi Cebel-i Hamîde Nahiyesi Köyleri

7 köyün bulunduğu nahiyede 15 mücerred 349 hane ile yalnızca Müslümanlar yaşamakta ve köylerin hepsinde imam vardır.

Kanhâ (6 mücerred 104 hane) ile Temte (4 mücerred 79 hane Müslüman) en kalabalık köyleri teşkil ederken 'Avmer/'Uveyr 10 hane ile en az nüfusa sahip karyedir.

1.1.9. Allân Nahiyesi

Mahalle	945/1538		
	Müslüman		
	H	M	İ
Mahalle-i El-Kādî (القاضي)	58	1	1
Mahalle-i Salih bin Fâйд (صالح بن فايد)	56		1
Mahalle-i Muhammed bin Sâlih (محمد بن صالح)	82	2	2
Abdullah (عبد الله)	93	1	1
TOPLAM	289	4	5

Tablo 14: 945/1538 Senesi Allân Nahiyesi Mahalleleri

'Allân Nahiyesi'nde 4 mahalle bulunmakta ve 4 mücerred 289 hane ile yalnızca Müslüman ahali ikamet etmektedir. Mahallelerin hepsinde imamlara tesadüf olunmaktadır. Abdullah (1 mücerred 93 hane) ile Muhammed bin Salih (2 mücerred 82 hane) en kalabalık mahallerdir. El-Kādî (58 hane) ve Salih bin Fâйд (56 hane) diğerlerine nazaran orta ölçekli yerlerdir. Köylerden ziyade mahalle adlarının zikri buranın bir kasaba merkezi olduğuna işaret etmektedir.

1.1.10. Arap Cemaatler

Köy	945/1538		
	Müslüman		
	H	M	A
Tâife-i Benî Mehdî (مهدي)			
Cemâ'at-i Şeyh Ali veled-i Seb'a (سبع)? ¹⁹⁹	33	2	1
Cemâ'at-i Şeyh Tarîf/Zarîf veled-i Hasan ²⁰⁰	56	2	

¹⁹⁶ Ürdün'de Et-Tufeyl'e bağlı El-Kasaba İlçesi'ndeki bu köy için bkz:Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 70.

¹⁹⁷ Ürdün'de Et-Tufeyl'e bağlı El-Kasaba İlçesi'ndeki Et-Tufeyle adında bir köy vardır. Muhtemelen ikisi aynı köydür. bkz:Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 46.

¹⁹⁸ Ürdün'de Et-Tufeyl'ye bağlı El-Kasaba ile El-Mefrak İli'nde bu adı taşıyan iki köy bulunmaktadır. bkz:Yusuf Ubeyd, **agk**, sf. 8.

¹⁹⁹ Mezkûr 'Arablar Nâhiye-i Belkâ'dan hâric mezra'alar zirâ'at idüp koyunları ve keçileri için sâl be-sâl iki bin akçe virmeyi mültezim oldular.

²⁰⁰ Mezkûrlar dahi kezâlik resm-i ağnâmları için sâl be-sâl üç bin akçe virmeyi mültezim oldular.

Cemâ'at-i Şeyh Tav'ân veled-i 'Âmir ²⁰¹	13	2	
Tâife-i A'râb-ı Hüteym (هتيم)			
Cemâ'at-i Şeyh Ganim veled-i Mûn/Kûn (مون/قون)	150	9	
Cemâ'at-i Şeyh Sâlim veled-i Humeys (خميس)	206	9	
Cemâ'at-i Şeyh Şâhân veled-i Vetâ/Vesâ (وتا/وتا)	64	1	
Cemâ'at-i Şeyh Gaydan (غادين) veled-i Süleyman	107	1	
Tâife-i A'râb-ı Dümeydâd (دميداد)			
Cemâ'at-i Şeyh Müslim veled-i Hasbî (خصبي)?	45		
Cemâ'at-i Şeyh Berkî veled-i Bezâr (بركي ولد بزار)	45		
Cemâ'at-i Şeyh Seb' veled-i Hamza (سبع ولد حمزة)	94		
Tâife-i A'râb-ı Muhammedî (محمدى)			
Cemâ'at-i Şeyh Şüleyb veled-i Berke (شليب ولد بركة) ²⁰²	54		
Tâife-i A'râb-ı Benî Sahr (بنى صخر)			
Cemâ'at-i Şeyh 'Âmir veled-i Meğâmis (عامر ولد مغماس)?	253	4	
Cemâ'at-i Şeyh Ali veled-i Ganîm (علي ولد غشيم)	308 ²⁰³		
Cemâ'at-i Şeyh 'Ankâ veled-i Hâtîr (عنقا ولد خاطر)	125	1	
Tâife-i A'râb-ı Kerîm (كريم)			
Cemâ'at-i Şeyh Fevvâz veled-i 'Âmir (فواض ولد عامر) ²⁰⁴	91	2	
TOPLAM	1.644	33	1

Tablo 15: 945/1538 Senesi Aclun Sancağı'ndaki Arap Kabileler

33 mücerred 1644 haneden ibaret Arap taifesi Aclun Livâsı'na tabi olarak kaydedilmiştir. Kabile isimlerine nazar edildiğinde, Tâife-i Benî Mehdî (6 mücerred 102 hane), Tâife-i A'râb-ı Hüteym (20 mücerred 527 hane), Tâife-i A'râb-ı Dümeydâd (184 hane), Tâife-i Muhammedî (54 hane), Tâife-i A'râb-ı Benî Sahr (5 mücerred 686 hane) ve Tâife-i A'râb-ı Kerîm'in (2 mücerred 91 hane) çatı kabileleri teşkil ettiği görülmektedir.

Şeyh Hayır veled-i Guşeym (308 hane), Şeyh 'Âmir veled-i Meğâmis (4 mücerred 253 hane) ve Şeyh Sâlim veled-i Humeys (9 mücerred 206 hane) en fazla nüfusa sahip cemaatlerdir iken Şeyh Tav'ân veled-i 'Âmir (2 mücerred 13 hane) ise en az nüfusa sahip cemaattir.

Osmanlı muharrirlerinin “Zikr olan 'Urbân-ı Benî Muhammedî bin beş yüz haneden ziyâde olup kitâbet olunmak için âdem gönderildikte ekserî 'ısyân üzere olup yazılmayıp nihâyet bu mikdârı deftere kayd olundular.”²⁰⁵ ifadesiyle Arap kabileleri tahrir olmaya yanaşmadıklarından hepsinin hane sayısının tespiti mümkün olmamıştır. Muharririn 'Urbân-ı

²⁰¹ Zikr olan 'Urbân-ı Benî Mehdî bin beş yüz haneden ziyâde olup kitâbet olunmak için âdem gönderildikte ekserî 'ısyân üzere olup yazılmayıp nihâyet bu mikdârı deftere kayd olundular. 970 TT.d., sf. 75

²⁰² Mezkûr A'râb Muhammedî'nin cümlesi bin haneden ziyâde olup kitâbet olunmak için âdem gönderildikte 'ısyân idüp mezkûr Şeyh Şüleyb tâbî' oldukda deftere kayd olundu. A.g.d., sf. 82

²⁰³ Kayıta 300. Kaydın sonunda mücerredler için başlık açılarak 8 kişi olduğu ifade edilmiş ancak bu kişilerin isimleri verilmemiştir.

²⁰⁴ Mezkûr tâife-i Benî Sahr ve Kerîm sâl be-sâl resm-i ağnâmları için beher haneye ellişer akçe vermeyi mültezim oldukları ecilden defter-i cedîde kayd olundu. Min-ba'd zirâ'at itdikleri arâzînin kısmın sâhib-i arza virüp ve resm-i ağnâmları için her haneye ellişer akçe havâs emînlerine virdüklerinden sonra ziyâde nesne talep olunmaya. A.g.d., sf. 89

²⁰⁵ 970 TT.d., sf. 75

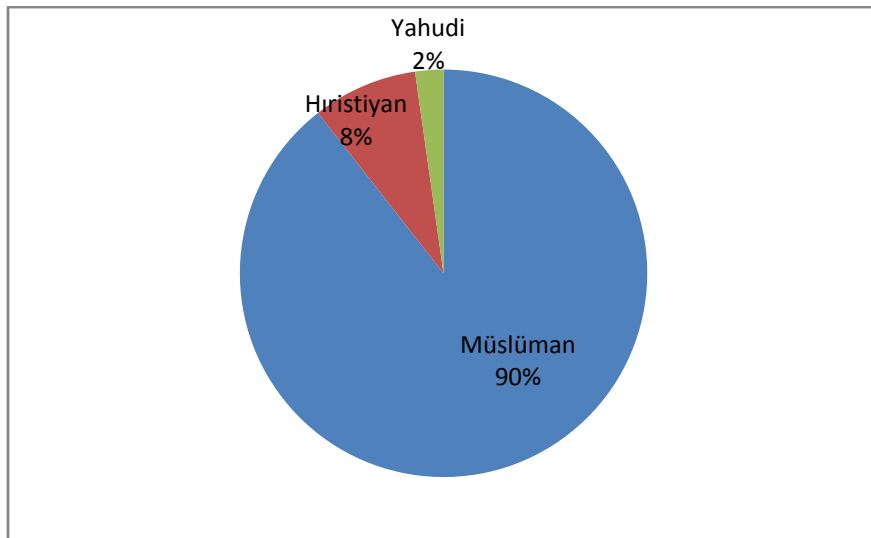
Benî Muhammedî'nin 1500 haneden ziyade nüfusa sahip olduğunu ifade etmesi sancağın nüfusunun yüksek olacağını ve devletin Arap kabilelerini tamamıyla zapt u rapt altına alamadığını göstermektedir.

1.2. Gazze Sancağı

Mısır, Suriye ve Anadolu'dan gelen hac ve ticaret kervanlarının buluşma noktası ve Kahire'nin kapısı olarak addedilen Gazze, Memlük Devleti zamanında bir naibin idaresi altında yönetilmiştir. Sultan Gavri'nin savaş meydanında ölümünün ardından Tomanbay Osmanlı ordusunu Gazze'de durdurmak istemiş ancak bunda muvaffak olamamış ve ardından şehir Osmanlıların eline düşmüştür.²⁰⁶

Osmanlı hakimiyetinin başlangıcında savaşın ve isyanların menfi tesirlerinden dolayı sancağın vaziyetinin harap olduğu 932/1525-26 senesi tahrir defterinin sonuçlarından anlaşılmaktadır. Ancak kötü durum uzun sürmeyecek ve devletin gereken adımları maharetli bir şekilde atmasının akabinde müspet sonuçlar ortaya çıkacaktır.

Gazze sancağı on altıncı yüzyıl boyunca daimi surette Gazze ve Remle adlı iki nahiyeden teşekkül etmiş ve bu taksimatta bir değişiklik olmamıştır. Buranın hac ve tüccar kervanlarının buluşma yeri ve Kahire'nin kapısı mesabesinde oluşu idari taksimatta değişiklik olmamasının nedenleri olarak gösterilebilir. Bu ya da farklı sebepler Osmanlıları bir yüzyıl boyunca aynı taksimatı izlemeye ve tatbik etmeye sevk etmiştir.

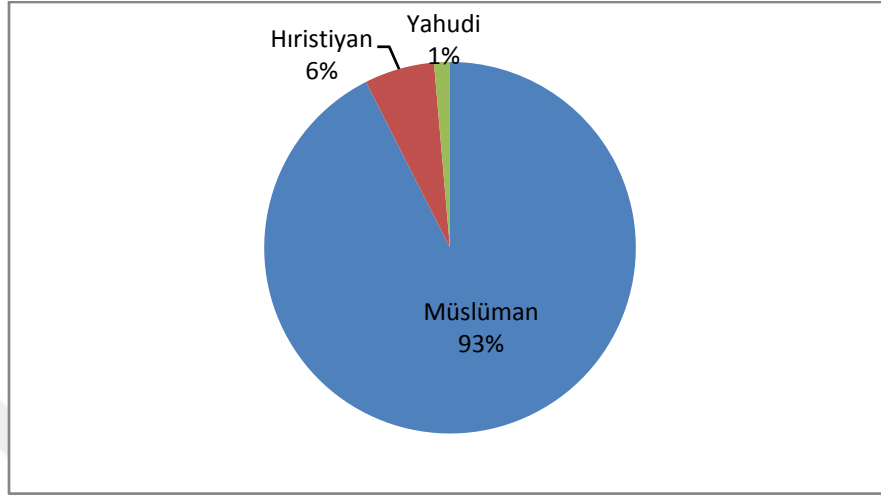

Grafik 13: 932/1525-26 Senesi Gazze Sancağı Nüfus Dağılımı

İki nahiyeden mürekkep sancakta Müslümanlar, Hristiyan ve Yahudilerle birlikte hayatlarını sürdürmektedir. İlk tahririn yapıldığı 932/1525-26'da ve ikinci tahririn icra

²⁰⁶ Gazze hakkında bkz: Mustafa L. Bilge, "Gazze" **DİA XIII**, İstanbul 1996, sf. 534-536

edildiği 945/1538 senesinde de Müslümanlar, sancağın hâkim nüfus unsurunu oluştururken diğer iki gayrimüslim topluluk azınlık olarak değişen oranlarda mevcudiyetlerini muhafaza etmişlerdir. Hristiyanlar, Yahudilere kıyasla sancakta her zaman daha fazla nüfusa sahip olmuşlardır.

Grafik 14: 945/1538 Senesi Gazze Sancağı Nüfus Dağılımı

945/1538 yılında da Gazze Sancağı'daki genel nüfus dağılımında büyük bir değişiklik olmamış Müslümanlarla Hristiyanlar hane sayılarını arttırırken Yahudiler nüfus kaybına uğramışlardır.

Mahalle/Köy	932/1525-26						945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Gazze Mahalleleri	580	38	232	1	120		1355	203	242	29	113	
Gazze Köyleri	2853	188	56				4102	304	84	12		
Remle Mahalleleri	319	15	26				409	29	32	1		
Remle Köyleri	962	100	129	11			1609	106	130	20		
Toplam	4714	341	443	12	120		7475	642	488	62	113	

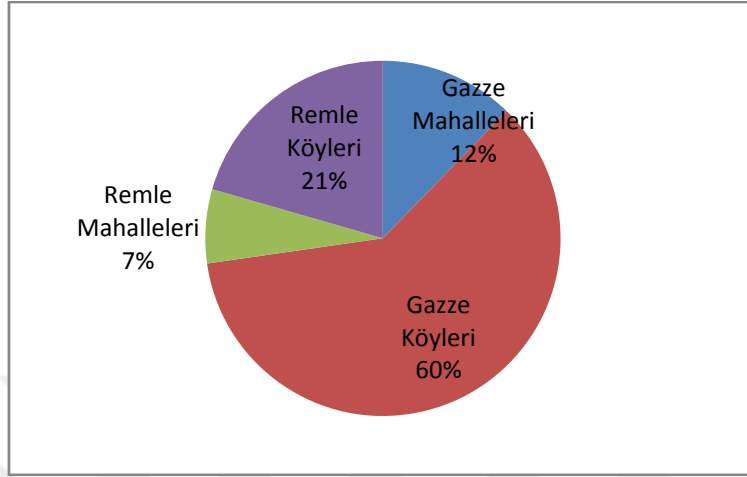
Tablo 16: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Sancağı Nüfus

Üç semavi dinin müntesiplerinin bir arada yaşadıkları Gazze Nahiyesi'nin nüfusu Remle'den daha fazladır. Gazze Şehri ile köylerinin nüfusları 945/1538'de hızlı bir şekilde artmıştır. Kudüs'e yaklaşık 45 km mesafede Süleyman bin Abdülmelik tarafından kurulan Remle, Gazze'ye nispetle küçük bir yerdir. Bir zamanlar Kudüs'ten bile daha fazla görkemli olan Remle on altıncı asır boyunca Gazze'ye tabi bir nahiye olarak idare olunmuştur.²⁰⁷

Müslüman halk hem şehirli hem de köylü olarak sancağın her yerinde hayatını sürdürmekte; kimi zaman Hristiyanlarla kimi zaman da Yahudilerle birlikte aynı mahalleyi ve aynı köyü paylaşmaktaydı.

²⁰⁷ Remle'nin tarihi için bkz: Sami es-Sakkar, "Remle" **DİA XXXIV**, İstanbul 2007, sf. 560-561

Osmanlıların Gazze ve civarını ele geçirdikten önceki ve sonraki dönemlerde bölgede çıkan olaylardan en çok etkilenen kesim Müslümanlardır. Yahudi ve Hristiyan ahalinin nispeten az etkilendiği bu çalkantılı süreç Müslüman ahaliyi derinden sarsarak onu yerini ve yurdunu terke mecbur etmiştir.

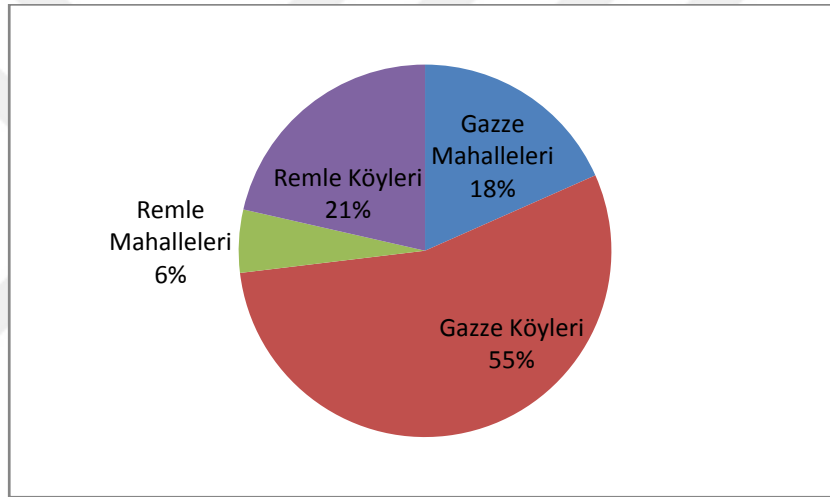
Grafik 15: 932/1525-26 Senesi Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Müslüman halk çalkantılı dönemde nereye kaçmıştır meselesi ehemmiyet kesbetmektedir. Zira aynı sorun neden Yahudi ve Hristiyanlar, Müslüman ahali gibi terk-i diyar etmemişler ve yerlerinde kalmışlardır sualinin cevaplanmasını icbar ve ilzam etmektedir. Müslümanlar çalkantılı dönemde civarda bulunan emin yerlere ve Arap kabilelerine sığınmış ortalık sakinleşince tekrar yurtlarına dönmüşlerdir. Bu aynı zamanda yerleşik nüfusla bedeviler arasındaki güçlü ilişkinin delili, iki grup arasındaki akışkanlığın ve iletişimin güzel bir örneğidir. Şehirlilerin kabile kökenleri onlara kritik zamanlarda göçebe Arapların yanında güvenli limanlar tesis etmektedir. İşte bu vasat ikinci tahrirde Müslüman ahalinin nüfusunun hızlı bir şekilde artmasında büyük etken olmuştur.

Aynı şeyi Yahudi ve Hristiyanlar için söylemek mümkün gözükmemektedir. Zira diğer Müslüman ahali gibi aynı dili konuşular da aynı dine mensup olmamak onların bedevi kabilelere sığınmasında bir mani teşkil etmekte ve iki yapı arasındaki ilişkiyi tahdit etmektedir. Din faktörü aynı zamanda, Yahudi ve Hristiyanların buldukları yerde kalmasında bir diğer sebeptir. Zira onların hayatlarında gelen idarecilerle birlikte çok fazla değişiklik hissedilmeyeceğinden, zorunlu kalmadıkça yerlerini ve yurtlarını terki gerekli görmemişlerdir. Memlûk Devleti ile Osmanlılar her ne kadar birbirlerine rakip ve düşman olsalar da son tahlilde aynı medeniyet havzasının çocukları idiler. Onların gayrimüslim tebaaya davranışı İslami bir ananeden neşet etmekte ve cüzi farklılıklarla gayrimüslim tebaalarını idare etmekteydiler. Dolayısıyla yeni gelen Müslüman idareci, son tahlilde

gayrimüslim tebaa üzerinde külli bir değişiklik yapmayacağından, Yahudi ve Hristiyan ahali üzerindeki tesirleri iktisadi noktadan olacaktır.

Müslümanların değişen efendiler karşısındaki konumları gayrimüslimler dikkate alındığında farklılık arz etmektedir. Zira onlar eski efendilerinin gidişiyle alıştıkları birçok şeyden feragat etme tehlikesiyle karşı karşıya kalmakla ve belki de yeni gelenlerin eskileri aratacağı bir istikballe yüzleşmek üzereydiler. Bütün bu müphemlikler kısa süreli de olsa onları yerlerini, yurtlarını terke mecbur ediyordu. Ancak etraf sakinleştiğinde ve yeni yöneticiler kendi idari usul ve metotlarını ortaya koyduklarında ve kendilerini eskilerden daha iyi, hayırlı bir idareci olarak takdim ettiklerinde ortaya çıkan müspet manzara Müslüman ahaliyi yerlerine dönme hususunda teşvik etmekteydi. Nitekim ilk fırsatta onlar, eski yerlerine avdet ederek hayatlarına kaldıkları yerden devam ediyorlardı.

Grafik 16: 945/1538 Senesi Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Yukarıda söylenenler ışığında denilebilir ki korku, kargaşa ve bilinmezlik nedenleriyle evlerini terke mecbur kalan Gazze'nin Müslüman ahali yeni idarecilerin onlar üzerinde bırakmış olduğu müspet tesir nedeniyle tekrar evlerine avdet etmiştir. Bu aynı zamanda Osmanlıların kısa süre içinde ahalinin kalplerini kazandığını ve adil bir sistem vazettiklerini göstermektedir.

Mahalle/Köy	932/1525-26									945/1538						
	Müslüman									Müslüman						
	H	M	İ	Mz	Ht	F	C	K	T.İ.	H	M	İ	Ht	Ş	F	A
Gazze Mahalleleri	580	38	16	2	6	5	1	1		1355	203	24		13		1
Gazze Köyleri	2853	188	21		4					4102	304	127		5	1	
Remle Mahalleleri	319	15	7		1				1	409	29	9	1	13		
Remle Köyleri	962	100	8							1609	106	54	1			
Toplam	4714	341	52	2	11	5	1	1	1	7475	642	214	2	31	1	1

Tablo 17: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Sancağı Müslüman Nüfus

Gazze Sancağı'nda 932/1525-26'da Müslüman ahali arasında 52 imam, 2 müezzin, 11 hatip, 5 fakih, 1 cümdi, 1 kadı ve 1 tâlib-i ilim'e tesadüf olunurken 945/1538 yılında 214 imam, 2 hatip, 31 şerif 1 fakih ve 1 ama bulunmaktadır.

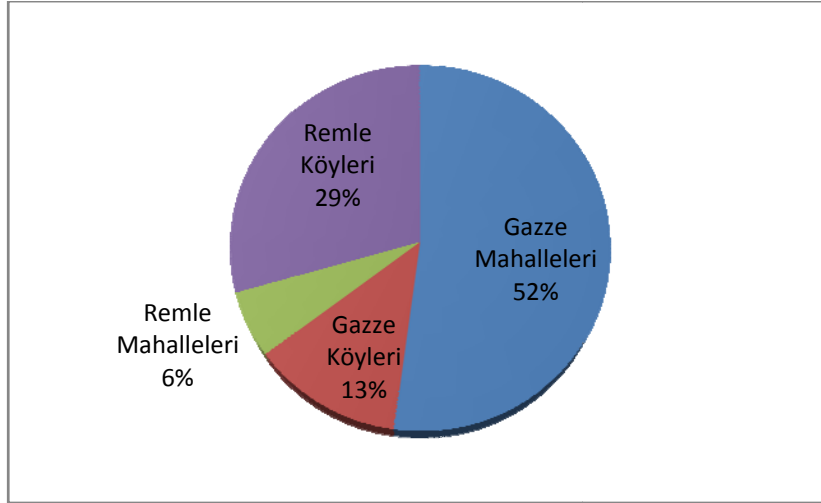
Osmanlı idaresinin ilk döneminde Gazze'de kadıya tesadüf olunulması devlet otoritesinin tesisinin ve kurumlarının burada çalışmaya başladığının işaretidir. Daha ilk tahrirde 5 tane fakihten ve bir tane de ilim taliplisinden bahsedilmesi ilmî hayatın sancaktaki hareketliliğini göstermektedir.

İmamların sayısı ikinci tahrirde hem Gazze'de hem de Remle'de artarken müezzin ve hatiplerin sayısında fazla bir artışa rastlanılmaması müezzinlik vazifesinin halk tarafından yapıldığını, hitabetin ise imamlar tarafından icra edildiğini ima etmektedir. Burada akılda tutulması gereken husus, defterlerde zikredilmeyen dini görevlilerin de olabileceği hakikattir. Zira tahrir defterleri vergi maksadına matuf tutulmuş oldukları için, her dini görevliyi kaydetmediği gibi kimi zaman kaydettiği halde isimlerini vermeyi gerekli görmemektedir. Nitekim bu defterler toplumun her katmanına ait verileri sadece vergi bağlamında zikretmekte ve vergi harici diğer sınıfları ihtiva etmemekle adeta onları yokluğa mahkûm etmektedir.

Mahalle/Köy	932/1525-26						945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Gazze Mahalleleri	580	38	232	1	120		1355	203	242	29	113	
Gazze Köyleri	2853	188	56				4102	304	84	12		
Remle Mahalleleri	319	15	26				409	29	32	1		
Remle Köyleri	962	100	129	11			1609	106	130	20		
Toplam	4714	341	443	12	120		7475	642	488	62	113	

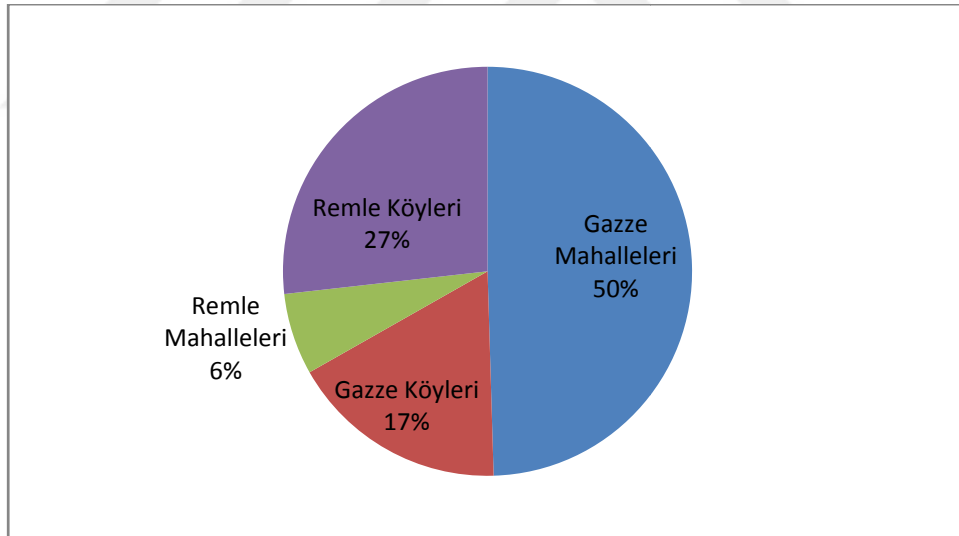
Tablo 18: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus

Hristiyan ahali, Müslümanlar gibi Gazze Sancağı'nın bütün mahalle ve nahiyelerinde yaşamakta ve ikinci büyük kesimi oluşturmaktadır. Savaşın ve kargaşanın getirmiş olduğu acı felaketlerden Müslümanlar derecesinde müteessir olarak yerlerini yurtlarını terke mecbur olmamışlardır. Tam tersine evlerinde kalarak yeni hâkimlere itaat yolunu tercih etmişlerdir. Bu yolu benimsemelerindeki en önemli neden, hayatlarında yeni efendilerinin gelmesiyle külli ve esas bir değişimin olmayacağı inancı idi. Zira Hristiyanlar, her halükarda cizyelerini eski efendilerine ödedikleri gibi yeni gelenlere de ödeyeceklerdi. İslam toplumundaki konumlarında ve İslam'ın onlara tayin etmiş olduğu sınır ve ruhsatlarda lehlerinde ve aleyhlerinde değişen fazla bir şey olmayacaktı.

Grafik 17: 932/1525-26 Senesi Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus

Gazze Sancağı'nda 932/1525-26 yılında 12 mücerred 443 hanelik bir nüfusa sahip olan Hristiyanlar, 945/1538'de 62 mücerred 488 haneye vasıl olmuşlardır. Tabloya nazar edildiğinde Gazze'de ilk tahrirde Deyru'd-Dârûm adlı bir köyde 56 haneye sahip Hristiyan ahali ikinci tahrirde mezkur köye (8 mücerred 54 hane Hristiyan) ilaveten Savâfiru'l-Melîhâ'da da (4 mücerred 30 hane Hristiyan) yaşamaya devam etmişlerdir.

Grafik 18: 945/1538 Senesi Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus

İlk tahrirde Deyru'd-Dârûm Köyü'nde yaşayan Hristiyan ahali hane başına 142.85 akçe cizye öderken ikinci tahrirde bu oran 80 akçeye düşmüştür. 932/1525-26'da cizyenin neden bu kadar yüksek alındığı belli değildir. Muhtemelen muharririn cizye haricinde diğer vergileri de hesaba katması defterdeki cizyenin artmasına neden olmuştur. Remle'de Eş-Şakr Mahallesi'nde yaşayan Hristiyan ahali, ilk tahrirde 60 akçe cizye ile mükellef kılınmışlar iken ikinci tahrirde cizyeleri 80 akçeye düşmüştür. Ancak Lud Köyü'nden alınan cizye miktarı ilk defterde tayin edilmemiş sonraki defterde 80 akçe olarak belirtilmiştir.

Mahalle/Köy	932/1525-26						945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Gazze Mahalleleri	580	38	232	1	120		1355	203	242	29	113	
Toplam	4714	341	443	12	120		7475	642	488	62	113	

Tablo 19: 932/1525-26-945/1538 Senesi Gazze Sancağı Yahudi Nüfus

Sancakta yaşayan Yahudiler, yalnızca Gazze Şehri'nde ikamet etmekte ve buranın haricinde diğer yerlerde bulunmamaktadırlar. Buradan hareketle Yahudilerin köylü bir hayat tarzından daha ziyade şehirli bir yaşamı tercih ettikleri söylenebilir. İlk tahrirde 120 hanelik nüfusa sahip olan Yahudiler, 945/1538 yılında 113 haneye düşerek nüfus kaybına uğramışlardır. Müslümanlar ve Hristiyanlar nüfuslarını arttırırken Yahudilerin nüfus kaybına maruz kalmaları ilginçtir. Muhtemelen iktisadi ya da başka nedenlerden sancağı terk ederek başka yere göç etmiş olabilirler.

Tahrirlere yakından bakıldığında Yahudi cemaati Samiri ve diğerleri olmak üzere iki sınıftan teşekkül ettiği görülmektedir. Azınlığı teşkil eden Samiriler, ikinci tahrirde 10 hane kaybederek 15 haneye gerilemiştir. Diğer Yahudiler ise 3 hanelik artışla 98 haneye ulaşmışlardır. Samirilerin bir kısmının sancağı terk etmesi Yahudiler arası antlaşmazlık ya da diğer nedenlerden kaynaklanmış olabilir.

Bütün Yahudiler 932/1525-26 yılında 60 akçe cizye öderken bu meblağ Hristiyanlar da olduğu gibi 945/1538'de 80 akçeye yükselmiştir.

1.2.1. Gazze Nahiyesi

1.2.1.1 Gazze Şehri

1.2.1.1.1. Gazze Şehri Müslümanları

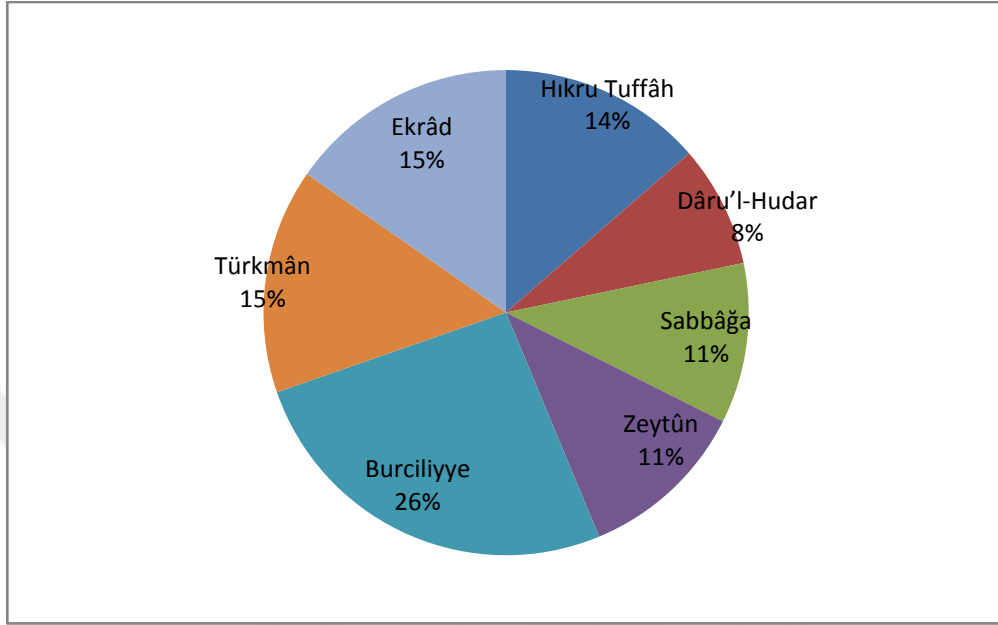
Mahalle	932/1525-26									945/1538				
	H	M	İ	Mz	Ht	F	C	Kd	Vd	H	M	İ	Ş	A
Hıkrı Tuffâh (حكر تفاح)	80		2		1	3				221	38	5	5	
Dâru'l-Hudar ²⁰⁸ (دار الخضار)?	47	3	1		2					142	23	3		1
Sabbâğâ (صباعة)	62	4			2				1					
Zeytûn (زيتون)	61	28	2	2	1		1			111	17	2		
Burciliyye (برجلية)	152	2	11					1		431	80	7	8	
Türkmân (تركمان)	88	1								184	20	3		
Ekrâd (اكراد) ²⁰⁹	90									266	25	4		
TOPLAM	580	38	16	2	6	3	1	1		1355	203	24	13	1

Tablo 20: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Şehri Müslüman Mahalleler Nüfus

²⁰⁸ Mahallenin adının sonunda "der-nefs-i Garb" kaydı vardır. Buradan mahallenin şehrin batı köşesinde olduğu söylenebilir. Mezkûr mahalle 945/1538 tarihli 1015 numaralı defterde Dâru'l-Hudar ma'a Mahalle-i Tabbâğiye olarak kaydedilmiştir. Bkz: **1015 TD**, sf. 4

²⁰⁹ 945/1538 tarihli 1015 numaralı tahrir defterinde mahallenin adı Şücâ'iyetü'l-Ekrâd (شجاعية الاكراد) olarak kaydedilmiştir. Bkz: **agd**, sf. 9

Gazze Şehri'nde, Müslümanların yaşamış olduğu Hıkr Tuffâh, Dâru'l-Hudar, Sabbâğâ, Zeytûn, Burciliyye, Türkmân ve Ekrâd adlı 7 mahalle bulunmaktadır. Mahallelerden bazılarının adlarına (Türkmân, Ekrâd gibi) yakından bakıldığında onların teşekkülünde kavmi mensubiyetin rol oynadığı görülmektedir.

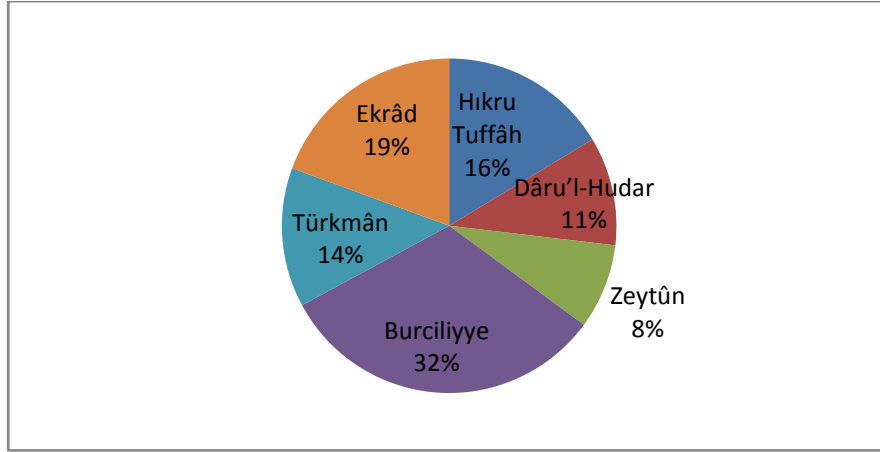

Grafik 19: 932/1525-26 Gazze Şehri Mahalleleri

Toplam 38 mücerred 580 hanelik nüfusun bulunduğu mahallelerde 16 imam (Hıkr Tuffâh, Dâru'l-Hudar, Zeytûn, Burciliyye²¹⁰), 2 müezzîn (Zeytûn), 6 hatip (Hıkr Tuffâh, Dâru'l-Hudar, Sabbâğâ, Zeytûn), 3 fakîh (Hıkr Tuffâh), 1 cündî (Zeytûn), 1 vakıf-ı dükkan (Sabbâğâ) ve 1 kadı (Burciliyye) ikamet etmektedir. Türkmân ve Ekrâd mahalleleri içinde dini, idari herhangi bir görevliyle karşılaşmamaktadır. Kadının Burciliyye'de oturması ve ayrıca buranın nüfusunun fazla oluşu mahallenin merkezi konumuna işaret etmektedir. Gazze'de Müslümanlar arasında en az 5 fakihe tesadüf edilmesi fıkıh ilminin şehir Müslümanları arasında popüler olduğunu göstermektedir.

En fazla nüfusa sahip mahalleler Burciliyye (152 hane 2 mücerred), Ekrâd (90 hane), Türkmân (88 hane 1 mücerred) ve 80 hane ile Hıkr Tuffâh'tır. Zeytûn (28 mücerred 61 hane), Sabbâğâ (4 mücerred 62 hane) ve Dâru'l-Hudar (3 mücerred 47 hane) şehrin en az nüfusa sahip mahalleleridir.

²¹⁰ Burciliyye'de 11 kişi imam, hatip ve fukahâ başlığı altında isimleri zikredilmeden verildiğinden kaç tane imam, hatip ve fukahânın olduğu belli değildir. Bundan dolayı mezkûr 11 kişi imam sınıfına dâhil edilmiştir.

Grafik 20: 945/1538 Gazze Şehri Mahalleleri

945/1538 yılı, Gazze Şehri'nin nüfusunu arttırdığı ve sıkıntılı zamanları geride bırakmaya başladığı yeni bir dönemi işaret etmektedir. Kentin merkezinde Müslümanların yaşamış olduğu Burciliyye, Dâru'l-Hudar ma'a mahalle-i Tabbâğıyye, Hıkr-u Tuffâh, Şücâ'iyetü'l-Ekrâd, Türkmân, Zeytûn adlı 6 mahalle bulunmakta ve 1355 hane 203 mücerred hayatlarını idame ettirmektedir.

203 mücerred 1355 hanelik toplam nüfusun bulunduğu mahallelerde 24 imam (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyetü'l-Ekrâd, Dâru'l-Hudar ma'a mahalle-i Tabbâğıyye, Hıkr-u Tuffâh, Türkmân), 13 şerif (Burciliyye, Hıkr-u Tuffâh) ve 1 a'mâ (Dâru'l-Hudar ma'a mahalle-i Tabbâğıyye) bulunmaktadır.

Burciliyye (431 hane 80 mücerred), Şücâ'iyetü'l-Ekrâd (266 hane 25 mücerred), Hıkr-u Tuffâh (221 hane 38 mücerred), Türkmân (184 hane 20 mücerred) ve Zeytûn (17 mücerred 111 hane) en fazla nüfusa sahip mahalleleridir. Nüfusu en az olan mahalle ise 23 mücerred 142 hane ile Dâru'l-Hudar ma'a mahalle-i Tabbâğıyye'dir.

1.2.1.1.2. Gazze Şehri Hristiyanları

Mahalle/Cemaat	932/1525-26		945/1538	
	H	M	H	M
Der- Nefs-i Gazze	81	1	115	
Cemâ'at-i Şûbek (شوبك) ²¹¹	28		19	7
Cemâ'at-i Rızkullâh (رزق الله)	35		30	5
Cemâ'at-i Vâdî (وادی)?	16		19 ²¹²	
Cemâ'at-i El-Cebbârâ (الجبارة)	25		20 ²¹³	7

²¹¹ 'an-Nasârâ der-Nefs-i Gazze. Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

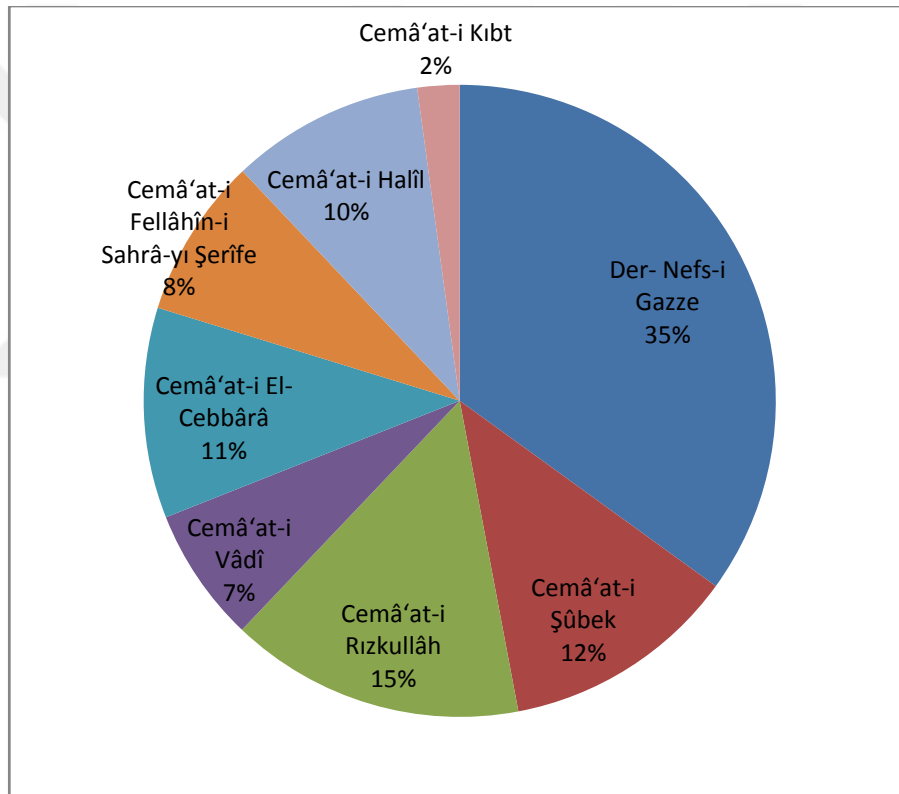
²¹² Cemâ'ât-i Vâdî-i Nasârâ olarak bu defterde kaydedilmiştir.

²¹³ 945/1538 tarihli 1015 numaralı tahrir defterinde Cebbâriyye olarak kaydedilmiştir.

Cemâ'at-i Fellâhîn-i Sahrâ-yı Şerîfe	19		18 ²¹⁴	8
Cemâ'at-i Halîl	23			
Cemâ'at-i Kıbt (قبط)	5		5	2
Cemâ'at-i Tekâ'ine (تقاعة)? ²¹⁵			6	
Cemâ'at-i Sahrâti'ş-Şerîfe mütemekkinîn fi'Mısı ²¹⁶			10	
TOPLAM	232	1	242	29

Tablo 21: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Şehri Hristiyan Nüfusu

Toplam 1 mücerred 232 hane Hristiyan, 932/1525-26 senesinde Gazze'de yaşamaktadır. En çok nüfus 1 mücerred 81 hane ile Nefs-i Gazze'dedir. Diğer Hristiyanlar cemaatler şeklinde hayatlarını idame ettirmektedirler. En fazla nüfusa sahip cemaat, 35 hane ile Rizkullah'tır. Onu 28 hane ile Şûbek; 25 hane ile El-Cebbârâ; 23 hane ile Halîl ve 19 hane ile Fellâhîn-i Sahrâ-yı Şerîfe takip etmektedir. En az nüfusa sahip Hristiyan cemaati ise 5 hane ile Kıbtîler'dir.

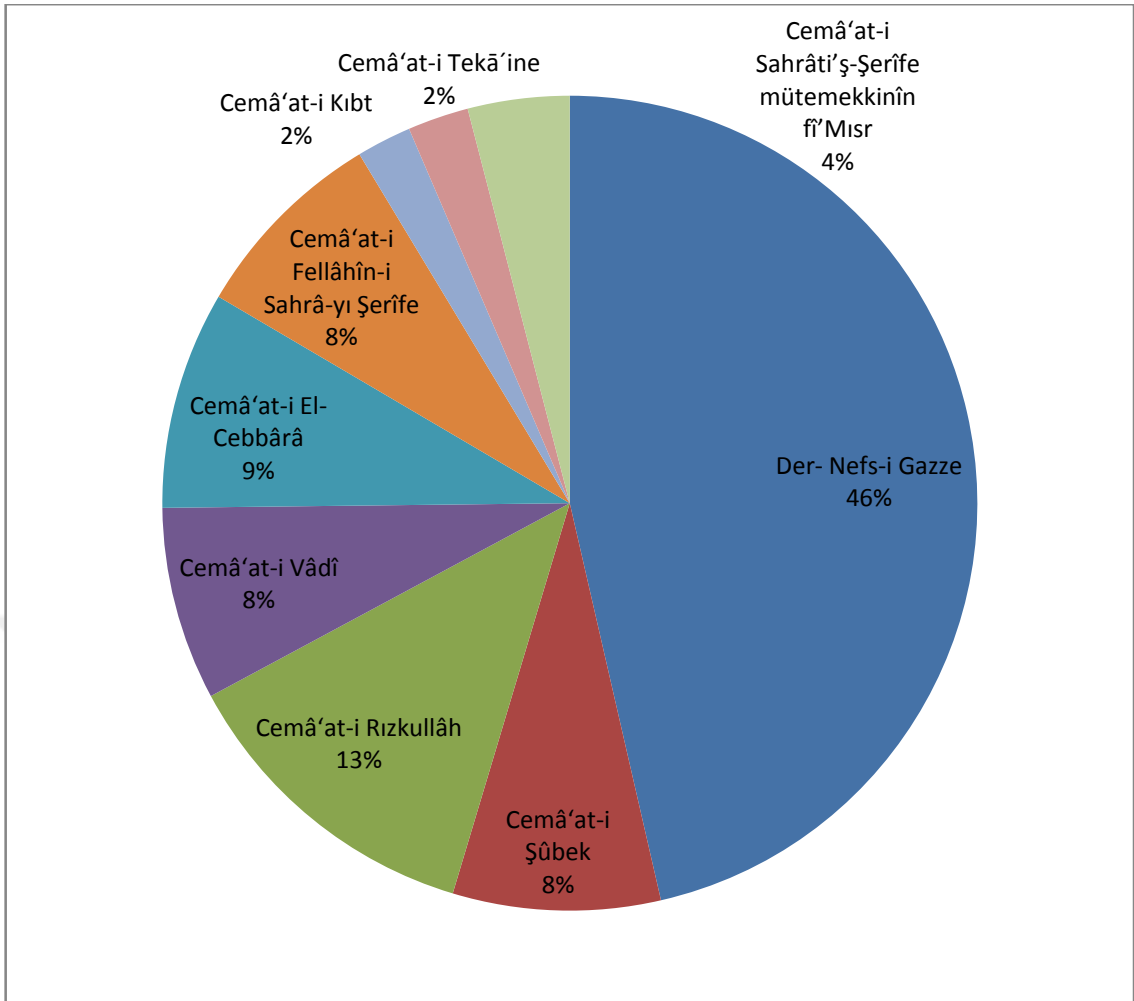
Grafik 21: 932/1525-26 Senesi Gazze Şehri Hristiyan Nüfusu

Hristiyan ahalinin cizyeleri Yahudi cizyeleri ile birlikte kişi başına 60 akçeden ceman 21.180 akçe olarak hesaplanmıştır. Bu hesaba göre 13.980 akçe cizye, Hristiyanlar tarafından devlete ödenmektedir.

²¹⁴ Nasârâ der-Gazze. Bu cemaat ikinci defterde Cemâ'at-i Sahrâti'ş-Şerîfe olarak kaydedilmiştir. Kişi başına 80 akçeden toplamda 2080 akçe cizye tarh olunmuştur.

²¹⁵ Min-cebel-i Kuds-i Şerîf der-nefs-i Gazze. Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

²¹⁶ Kişi başına 80 akçeden toplamda 800 akçe cizye tarh olunmuştur.

Grafik 22: 945/1538 Senesi Gazze Şehri Hristiyan Nüfusu

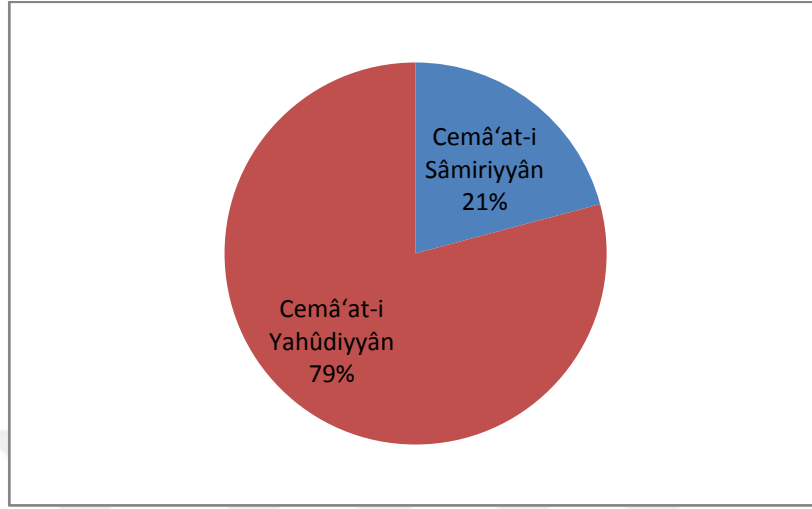
945/1538 yılına gelindiğinde Müslüman nüfusta olduğu gibi Hristiyan nüfusta da bir artış görülmektedir. Toplam 29 mücerred 242 hane Hristiyan ahali bu tarihte şehirde yaşamaya devam etmektedir. En çok nüfus 115 hane ile Nefs-i Gazze'dedir. Diğer Hristiyanlar cemaatler şeklinde hayatlarını idame ettirmektedirler. En fazla nüfusa sahip cemaat 5 mücerred 30 hane ile Cemâ'at-i Rizkullâh'tır. Onu sırasıyla Cebbâriyye (7 mücerred 20 hane), Şûbek (7 mücerred 19 hane), Cemâ'at-i Sahrâti's-Şerîfe (8 mücerred 18 hane) ve Vâdî (19 hane) izlemektedir. En az nüfusa sahip Hristiyan cemaatler ise 2 mücerred 5 hane ile Kıptîler ve 10 hane ile Cemâ'at-i Sahrâti's-Şerîfe mütemekkinîn fi'Mısr'dır. Bütün Hristiyan ahaliye 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

1.2.1.1.3. Gazze Şehri Yahudileri

Mahalle	932/1525-26		945/1538	
	H	M	H	M
Cemâ'at-i Sâmiriyyân (سامريان)	25		15	
Cemâ'at-i Yahûdiyyân	95		98	
TOPLAM	120		113	

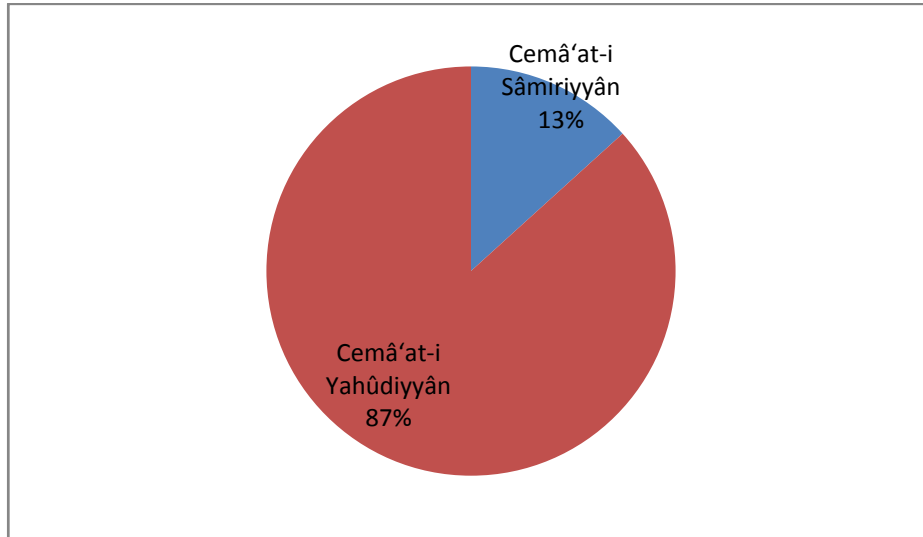
Tablo 22: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Şehri Yahudi Nüfusu

932/1525-26 yılında şehirde 120 hane Yahudi yaşamakta olup bunlar kişi başına 60 akçeden toplamda 7.200 akçe cizye ödemektedir. Samiriler 25 hane ile Yahudi nüfus içinde azınlığı teşkil etmektedirler.

Grafik 23: 932/1525-26 Senesi Gazze Şehri Yahudi Nüfusu

Defterde kayıtdaki “*cizye-i Nasârâ ve 'l-Yehûd ve 's-Semera beher nefer fî 60 fî sene*” ibaresi Samiriler ile diğer Yahudiler arasındaki ayrışmaya işaret etmektedir. Zira hâkim Yahudi inancı, Samirileri Yahudilik dışı olarak kabul etmektedir. Her iki mezhep arasındaki akide farklılığı onları yaşadıkları yerlerde birbirlerinden ayrı bulunmaya sevk etmiştir.

Grafik 24: 945/1538 Senesi Gazze Şehri Yahudi Nüfusu

Müslümanların ve Hristiyanların 932/1525-26 yılına nazaran nüfuslarını arttırdığı 945/1538-39 senesinde şehirli Yahudiler nüfus kaybına uğramışlardır. Hane sayılarına yakından bakıldığında Yahudileri oluşturan bütün kesimlerin nüfus kaybetmediği görülmektedir. 945/1538-39'da Gazze Şehri'nde yaşayan Samiriler, bir önceki tahrir nazaran

10 hane kaybederek 15 haneye gerilemişlerdir. Dindaşları diğer Yahudiler ise nüfuslarını 3 hane arttırarak 98 haneye ulaşmışlardır. Ancak bu artış bile şehir Yahudi genel nüfusunun düşüşünü engelleyememiştir. Şehirdeki Yahudi genel nüfusunun düşüşüne neden olan Samirilerin nüfus düşüş sebepleri belli değildir. Muhtemelen Yahudiler arasındaki anlaşmazlık ya da başka bir şey onların kenti terk etmelerinde etken olmuştur. Yahudiler, Hristiyan ahaliye tarh olunan 80 akçelik cizyeyi ödemekle yükümlü kılınmışlardır.

1.2.1.1.4. Arap Cemaatler

945/1538-39				
'Arab-ı Benî Atıyye (بني عطيا) ²¹⁷	'Urbân-ı Cerm (عربان جرم)	'Âdet-ı 'Urbân-ı Hüteym (هتيم)	'Urbân-ı Benî Atâ (بني عطا) ²¹⁸	'Arab-ı Benî Sevâlîme (بني سوالمة) ²¹⁹
Tâife-i Sevârik (سوارك)	Tâife-i Samârâ (صمارة)?	Tâife-i Selhıyâ (سلحيا)?	Tâife-i 'Âside (عاسيدة)?	Tâife-i Sevâlîme (سوالمة)
Tâife-i Reşîdât (رشيدات)	Tâife-i Mebsârâ (مبصارا)	Tâife-i Es-Sâmîd (الصامد)	Tâife-i 'Arab-ı Meyvâmiyye/ Meyvâmîd (ميوامية/ميواميد)?	Tâife-i Se'âlîbe (تعالبة)
Tâife-i Vehîdât/Vüheydât (وهيدات)	Tâife-i Kar'âvine/Fer'âvine (قرعاونة/فرعاونة)	Tâife ²²⁰	Tâife-i Dumeytâr (دميطار)?	Tâife-i Benî Eyyûb (بني ايوب)
Tâife-i Reşîmân (رشيمان)	Tâife-i El-Mahâviriye (المحاورية)		Tâife-i El-'Ayz (العيز)?	Tâife-i Benî 'Âmir (بني امير)
Tâife-i Er-Rûmâ/Er-Rûnâ/Er-Raviyye/Ed-Deviyye (الرومة/الرونة/الروية/الدوية)	Tâife-i 'Âlik (عاليك)		Tâife-i 'Ubeyde (عبيدة)	Tâife-i Benî Vâsîl (بني واصل)
Tâife-i El-Mâ 'îd/E'â'iyye (الماعيد/اعايعية)?	Tâife-i Hamîde (حميدة)		Tâife-i Âl-i/ Râsiye (ال/ راصية)?	Tâife-i Ta'libeyye-i Minhâr (تعليبية منحار)
Tâife-i Es-Serâyîni (السرائيني)	Tâife-i Râbide (رابدة)?		Tâife-i Sikyîn/Sikbîn (سكيين/سكبين)?	Tâife-i Vâbîsa/Râbi'a (وابصة/رابعة)?
Tâife-i Er-Rebâtîn (الرباتين)	Tâife-i Benî 'Atıyye (بني عطية)		Tâife-i Berâmîd (براميد)?	Tâife-i Ed-Dîde (الديدة)?
Tâife-i El-'Umrân/'Umrîn (العمران/العمرين)	Tâife-i Mukâbile (مقابلة) ²²¹		Tâife-i Bu'ayliye (بعليية)?	Tâife-i Benî Sâlih (بني صالح)
Tâife-i El-Huveytâb (الحويطاب)	Tâife-i Da'im (دعيم)			
Tâife-i El-Ma'âzâ/El-Ma'ârâ (المعازة/المعارة)?	Tâife-i Merârîn (مرارين)?			
Tâife-i Et-Tâniye (الطانية)	Tâife-i Benî Cümeyl (بني جميل) ²²²			

²¹⁷ Hâss-ı Şâhî fi sene 15.000

²¹⁸ Hâss-ı Mir-Livâ fi sene 12.500

²¹⁹ Hâss-ı Mir-Livâ fi sene 12.500

²²⁰ Muharrir cemaatin ismini vermemiştir. Hâss-ı Şâhî fi sene 8.000

²²¹ Hâss-ı Şâhî fi sene 15.000

Tâife-i Es-Serâfiye/Es-Serârîne (السرافية/السرارينية)?				
Tâife-i El-'Akeriyye/El-'Îriyye (العكرية/العيرية)?				

Tablo 23: 945/1538 Senesi Gazze Sancağı Arap Kabileleri

932/1525-26 yılında adları geçmeyen Arap kabilelerine 945/1538 senesi tahrir defterinde rastlanmaktadır. Defterde, Benî Atıyye, Cerm, Hüteym ve Benî Sevâlîme olmak üzere dört ana kabile ile onlara tabi olan taifelerin adları verilmiştir. Yalnızca kendilerinden alınan vergilerin gösterildiği Arap taifelerin hane sayıları hakkında herhangi bir malumat bulunmamasına rağmen ciddi bir hane sayısına sahip oldukları tahmin edilebilir. Defterde isimleri verilen kabileler, Gazze Sancağı'nın Bedevi karakterini ve kabilelerin sancağın iktisadi, siyasi ve içtimai hayatında mühim rollerinin olduğunu göstermektedir. 932/1535-26 yılında kabilelerden bahsedilmemesi, onların devlet hâkimiyetine tam olarak girmemesinden kaynaklanmaktadır. Nitekim on altıncı asır boyunca devlet bölgede Arap kabilelerini kontrol altına aldığı müddetçe sancaklar refaha kavuşacak ve buna bağlı olarak gelişecektir.

Kabileler içinde Benî Atıyye ile Cerm'in kendilerine bağlı olan taife sayısı esas alındığında, bunların kabileler içinde ehemmiyetli rol oynayacakları kesindir. Özellikle Benî Atıyye yüzyılın ortasından itibaren sahneye çıkarak bölgedeki nizamın alt üst olmasında başat rol üstlenecektir. Onların sancaklara vermiş olduğu zarar ikinci ve üçüncü bölümde incelenecektir.²²³

1.2.1.2. Gazze Sancağı Köyleri

Köy	932/1525-26						945/1538						
	Müslüman				Hristiyan		Müslüman					Hristiyan	
	H	M	İ	Ht	H	M	H	M	İ	F	Ş	H	M
Hiribyâ (هريبة) ²²⁴	116	8	1	1			159	25	2				
Mecdel (مجدل) ²²⁵	186	6	1	2			506	30	5				
Hamâme (همامة) ²²⁶	33	1	1				30	2	1				
Deyru'd-Dârûm (دير الداروم)	87		2		56		80	16	2			54	8

²²² Hâss-ı Şâhî fi sene 10.000. Son üç kabile diğerlerinden ayrı tutularak onlardan senelik 10.000 alındığı ifade edilmiştir.

²²³ Biladüşşam'daki Arap kabileleri hakkındaki makale için bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, "El-'Aşâiru'l-'Arabiyye Fî Vilâyet-i Dımaşkı'ş-Şâm fi'l-karni'l-'âşiri'l-hicri/ Es-Sâdis 'Aşer El-Milâdi fi zav'-i Defâtiri't-Tabu ve'l-mühimmeti'l-'Osmâniyye" *Dirâsât fi târîh-i Bilâdi'ş-Şâm Suriye ve Lübnan*, Dımaşk, 2008, sf. 227-282

²²⁴ Gazze Bimâristânı'na vakıftır. 1 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Hiribya/ar/index.html>

²²⁵ Mecdel zamanla kendisine 45 köyün bağlı olduğu bir şehre dönüşmüştür. Bu şehir ve bu şehre bağlı olan köyler İsrail tarafından tamamen yok edilmiştir. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=359>

²²⁶ 4 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Hamama/ar/index.html>

Devâdî (دوادى) ²²⁷	58		1			55		1				
Cibâliyye (جبالية) ²²⁸	122		1	1		219	31	4	1			
Beyt Lehyâ (بيت لاهيا) ²²⁹	34					43	3	1				
Mûn (مون)? ²³⁰	59	2										
Aksâs/Afsâs (اقصاص\افصاص)?	50					60		2				
Satr/Şatr (سطر\شطر) ²³¹	29					29	1	1				
Zentâ (زنتة)?	22					19	2	1				
Kûfyê (كوفية)	52	9	1			55	3	1				
Burciliyye (برجلية)	5					6	1					
Resîmu'ş-Şarkî (رسيم الشرقى)	27	4				31	2	1				
Ni'liyâ (نعليا) ²³²	39	3				50	5	1				
Beyt Circâ (بيت جرجة) ²³³	42	3				49	1	1				
Kefr Neml (كفر نمل) ²³⁴	29	2	1			29	2	1				
Mansûrâ (منصورة) ²³⁵	17	4				16	2	1				
'Usayfiriye (عصيفرية)?	16	2				17		1				
Lesen (لسن)? ²³⁶	31	2				38	2	1				
Beyt Derdes (بيت دريس)	5					9		1				
Resîmu'l-Garbî (رسيم الغربى)	10	4				10	2	1				
Dümeyšê (دميشة)	22	1				91	3	2				
Simsim (سمسم) ²³⁷	24	2				24	1	1				
'Ibdis (عبدس) ²³⁸	24	2				22	1	1				

²²⁷ Beyt-i Mencik'e tamamıyla vakıftır.

²²⁸ Alâmüddin bin Sencer El-Câzâ'nın tamamen vakfidır.

²²⁹ Bugün Gazze'de bu isimde bir köy (بيت لاهيا) ve belediye vardır.

<http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=359>

²³⁰ Kaydın sonunda köyün bir zamanlar mamur olduğunu ve fidan başına altışar altın ödedikleri ancak şu an harap olduğunda köyde on bir fidan kaldığını ve bu sebeple iki altın mukarrer kılındığı belirtilmiştir. **427 TT.d.**, sf. 180

²³¹ İbn-i Fezher El-Ensârî'nin ve medresesine tamamen vakfidır.

²³² 4 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/Gaza/Ni'ilya/ar/index.html>

²³³ 30 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/Gaza/Bayt-Jirja/ar/index.html>

²³⁴ Melik Ez-Zâhir Bayırbas'ın Kîrbâlî'nin? insanlarına çocuklarına ve zürriyetine vakfidır.

²³⁵ 20 Nisan 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Mansura/ar/index.html>

²³⁶ Sultân Kayıtbây'ın medresesine tamamen vakfidır.

²³⁷ 13 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/Gaza/Simsim/ar/index.html>

²³⁸ 8 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/Gaza/Ibdis/ar/index.html>

Tellü's-Sâfiye (تل الصافية)	82	4	1			83	7	2				
Hûc (هوج) ²³⁹	51	5	1			66		2				
Menşiyetü Tell-i 'Acûl (منشئية تل عجل)	11					24	1	1				
Harsâ (خرسا)?	39	4	1			52	7	1				
Tell-ü Kebed (تل كبد)?	5											
Hazûr/Sahrûr/Y ahrûr (خزور سحرورايحورور/ سحرورايحورور)	33	2				44		1				
Nâsirâ (ناصره)?	6					5						
Bureyr (بيرير) ²⁴⁰	68	3	1			85	5	2				
Zeytû'l-Harâdîn (زيت الخرادين)	18	2				16	1	1				
Deyru'n-Necd (دير النجد)	27	2				28	2	1				
El-Behâ (البها)	16	1				22		1				
Necdû'l-Garbî (نجد الغربى)	36	2				28	7	1				
Bizâ/Bezâ (بزة)?	11					13		1				
Cehşîn (جهشين)?	7					17	1	1				
El-'Azâr/El- Kadâr (العذار/القذار)?	28	2				20	3	1				
Bâbiliye (بابلية)	14					19		1				
Sayhân (صيحان)? ²⁴¹	31	2				26		1				
Sa'ûd (صعود)	6					_ ²⁴²						
'Ûkâ (عوقه)?	14					20		1				
Beyt Zeytûn (بيت زيتون) ²⁴³	16					16	3	1				
Beyt Tîme (بيت طيمة) ²⁴⁴	53	5	1			61	3	2				
Mihâvî/Nehâzî (نحاذى/محاوى)?	7	4				10	1	1				
Beyt Hânûn (بيت حانون) ²⁴⁵	18					19		1				
Berberâ (بربرا) ²⁴⁶	45	5	1			68	8	2				

²³⁹ 13 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Huj/ar/index.html>

²⁴⁰ 12 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. Bak. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Burayr/ar/index.html>

²⁴¹ Tâcüddîn bin Abdulvehhâb bin Harâre'nin yetimlerin eğitimi için mektebe, çocuklarına ve zürriyetine tamamen vakıftır.

²⁴² Kesret-i mehâyifden harâb olmuş.

²⁴³ El-Cevheriyye Medresesi'ne tamamen vakıftır.

²⁴⁴ 18 Ekim 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Bayt-Tima/ar/index.html>

²⁴⁵ Muhammed bin Mukbil Er-Rûmî'nin bir ve sadaka cihetine vakıftır. Bugün bu köy Gazze'de mevcuttur. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=359>

²⁴⁶ 4 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Barbara/ar/index.html>

Gacru'r-Ra's (عجرالراس)	30	5					26	1	1				
Kûfhâ (كوفحا) ²⁴⁷	18						22		1				
Eşrâf (اشراف)	10						13	1	1				
'Arâk (عراق)?	45						35	6	1				
Beyt Derâs (بيت دراس) ²⁴⁸	22						25	3	1				
Bîre (بيرة)	17		1				25		1				
Celeme(جلمة) ²⁴⁹	13						34	5	1				
Savâfiru'ş-Şarkî (سوافير الشرقى) ²⁵⁰	23		1				24	2	1				
Makûs/Mukavves (مقوس)	19						19		1				
Cûlis (جولس) ²⁵¹	22						29	2	1				
Sedûd (سدود)?	40	4					50	6	1				
Kartiyâ (قرتية) ²⁵²	62	5	1				70	4	2				
Yibnâ (يبنا) ²⁵³	38	3	1				52	1	1				
Kevkeb (كوكب) ²⁵⁴	10						13		1				
Huleykât (حليقات) ²⁵⁵	18	1					20	2	1				
Sûk Yâzîn (سوق يازين)?	11												
Ma'siyye (معصية)	11	1					19		1				
'Amûkâ Benî Kinâne (عموكة بنى كنانة) ²⁵⁶	32	1	1				34		1				
Ümm-ü Mantûr (ام منطور)?	19	2	1				20	5	1				
'Amûkâ Benî 'Âmir (عموكة بنى عامر)	23	2					27	3	1				
Karâniye/Kadân iye (قرانية/قدانية)	11						19		1				

²⁴⁷ Gazze'nin doğusunda 19 km uzaklıkta olan köy 25 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayarak tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Kawfakha/ar/index.html>

²⁴⁸ 932/1525-26 tarihli 1015 numaralı defterde Beyt Derâsi'l-Kübrâ (بيت دراس الكبرى) olarak kaydedilmiştir. 11 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Bayt-Daras/ar/index.html>

²⁴⁹ 1 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Tulkarm/al-Jalama/ar/index.html>

²⁵⁰ 18 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Sawafir-al-Sharqiyya/ar/index.html>

²⁵¹ 11 Haziran 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tamamen tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Julis/ar/index.html>

²⁵² “Karye-i mezbûreden cümle-i mutahassıldan evvel ‘öşr alınur. Andan sonra kısım olunur. Benî ‘Atâ nâm ‘Arab alur ‘an kadîmi'z-zamân” kaydından bu köyün tekrar timar olarak Beni Atâ Arabı'na Osmanlılar tarafından tevdi edildiği görüyoruz. 427 TT.d., sf. 204

²⁵³ 4 Haziran 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Yibna/ar/index.html>

²⁵⁴ 12 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Kawkaba/ar/index.html>

²⁵⁵ 12 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Hulayqat/ar/index.html>

²⁵⁶ Umûr Hayır Bey'in tamamen evlatlarının vakfidir.

Kidnâ/Küdnâ (كدنا) ²⁵⁷	13	2					23	2	1				
Melâkîs (ملاقيس)	24	3					37	1	1				
Beşâ (بشا)	19	2					26	1	1				
Deyr Süneyd (ديرسنيد) ²⁵⁸	5						10		1				
Bir Beşîde (بير بشيدة) ²⁵⁹ ?	13						25		1				
Fâlûcâ (فالوجة) ²⁶⁰	49	4					49		1				
Fesdhane (فسدحنة)?	8	1											
Beyt Yâfil (بيت ياफल)?	10	2											
Tânise (طانسة)?	12	3											
Zâviye (زاوية)	7	3					10		1				
Kaytûn (قبتون)	13	7					23	5	1				
Beyt 'Affâ (بيت عفا) ²⁶¹	18	2					18	3	1				
Summilu'l- Mağâr (صميل المغار)	10	2											
Celediyye (جلدية) ²⁶²	6						8	2	1				
Harbetü'l-Cevz (خرية الجوز)	4						_263						
Sakrate's-Suğrâ (سقرتا الصغرى)	8	2					8		1				
Zeytü'l-Melâd/t (زيت المالدط)	8	1					_264						
Şitârâ (شتارة)	19	2											
Cüseyr (جسير) ²⁶⁵	15	3					27	4	1				
'Arakâ (عرفة) ²⁶⁶	25	1											
Sevâfiru'l- Mâlihâ (سوافير المالحا) ²⁶⁷	73	3					61	15				30	4

²⁵⁷ 22 Ekim 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/Hebron/Kudna/ar/index.html>

²⁵⁸ 30 Ekim 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi.
<http://www.palestineremembered.com/Gaza/Dayr-Sunayd/ar/index.html>

²⁵⁹ Halilurrahmân'ın vakfidır.

²⁶⁰ 1 Mart 1949'da İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Faluja/ar/index.html>

²⁶¹ 10 Ocak 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/Gaza/Bayt-'Affa/ar/index.html>

²⁶² 8 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan El-Celediyye (الجلدية) köyü tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Jaladiyya/ar/index.html>

²⁶³ Kesret-i mehâyifden harâb olmuş.

²⁶⁴ Köyün adı verilmiş hane sayıları yerine alınan vergiler gösterilmiştir. Hintâ 42, 480; Şa'îr 45, 650.

²⁶⁵ 17 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/Gaza/Jusayr/ar/index.html>

²⁶⁶ Cenîn'in 15 kilometre batısında bu köy bugün vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Araqa_565/ar/index.html

²⁶⁷ Vakf-ı Halilurrahmân?

Summîl (صميل) ²⁶⁸	25	2											
Cilis (جلس)?	19	2				26	3	1					
Cedîde (جديدة)	9	1				- ²⁶⁹							
Mîtâ/Melîtâ (ميطا/مليطا)?	10	2				10		1					
Ferâtiye (فرائية)	6	1											
Müşîrfe't- Tayyâr (مشيرة الطيار)?	21					17	1	1					
El-Menşiyye (المنشية) ²⁷⁰	16	2				29	3	1					
Kamsa (قمصا)	3					3							
Atarba/Ataryâ (اطربة/اطرية)?	24	2				- ²⁷¹							
Riyârân (رياران)?	28	2				38		1					
Aksâs/Afsâs (اقصاص/افصاص) ²⁷²	- ²⁷³					49		2					
'Amûriyye (عمورية) ²⁷⁴	- ²⁷⁵					- ²⁷⁶							
Sevâfiru'l-Garbî (سوافير الغربى) ²⁷⁷	- ²⁷⁸					9	2	1					
Dâcûn (داجون)	- ²⁷⁹												
Ed-Denbile (الدنبلة) ²⁸⁰	- ²⁸¹												
Deyr-i 'Âr (دير عار)?	- ²⁸²					- ²⁸³							
Zikrîn (نكرين) ²⁸⁴	33	7				37	1	1					
Beşît (بشيت) ²⁸⁵	24	3				31	2	1					

²⁶⁸ Tamamen Halilurrahmân vakfidir. 8 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Summil/ar/index.html>

²⁶⁹ Kesret-i mehâyifden perâkende olmuşlar.

²⁷⁰ Tâbi' Benî 'Abâş (بنى عباش) El-meşhûr El-Menşiyye Sahlîn (سحلين)? 945/1538 tarihli 1015 numaralı tahrir defterinde Menşiyyetü's-Sahlîn olarak verilmiştir.

²⁷¹ Hasıl 1455. Köyün hane sayısı verilmemiştir.

²⁷² Tâbi'-i Gazze.

²⁷³ Der-nezd-i Karye-i Mecdel hudûduyla bile mahdûd olup bir karyede bile Derler. 'Amel olunmayup müstakil karyedir. Ol sebebden fellâhları gelüp yazılmadı.

²⁷⁴ Nablus'un 25 kilometre güneyinde bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ammuriya_789/ar/index.html

²⁷⁵ Fellâhları perâkende bulunduğu ecilden gelüp yazılmadı.

²⁷⁶ Kesret-i mehâyifden harâb olmuş.

²⁷⁷ 18 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Sawafir-al-Gharbiyya/ar/index.html>

²⁷⁸ Fellâhları perâkende bulunduğu sebebden yazılmadı.

²⁷⁹ Fellâhları perâkende bulunduğu sebebden yazılmadı.

²⁸⁰ Der-nezd-i Telli's-Sâfiye

²⁸¹ Köyün adı verilmesine karşın hane ve mücerred sayıları belirtilmemiştir. Hâsıl 4000

²⁸² Esâmî-i fellâh perâkende olmağın yazılmadı.

²⁸³ Hasıl 2400

²⁸⁴ 22 Ekim 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Thikrin/ar/index.html>

²⁸⁵ 13 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bashshit/ar/index.html>

Yâsûr (ياسور) ²⁸⁶						15				5		
Sitâre Benî 'Ayyâş (ستارة بنى (عياش)?)						²⁸⁷						
Besre (بسرة) ²⁸⁸						²⁸⁹						
Remnîsâ (رمنيسا)?)						2	1					
'Aclâne (عجلانة)						19	2	1				
Harice Sedûd (خارجة سدود)?)						10		1				
El-Tebne (التبنة)?)						10		1				
Sekriyyetü'l- Kādî (سكرية (القاضي)						9	3					
Katrâ (قطرا) ²⁹⁰						40	4	1				
Kāmâs (قاماص) ²⁹¹						²⁹²						
Sakratâ'l-Kübrâ (سقرتا الكبرى)?)						²⁹²						
Kîdâtâ (قداتا)?)						4						
Berde'â (بردعا)?)						9		1				
Berkâ (برقا) ²⁹³						4						
'Accûr (عجور) ²⁹⁴						18		1				
Batânu'l-Garbî (بطان الغربى) ²⁹⁵						8	1	1				
Selkâ (سلقا)?)						28	7	1				
Kubeybetü'l- Beyt (قبيلة البيت) ²⁹⁶						17	1	1				
El-Mağâr (المغار) ²⁹⁷						13		1				
Cûn (جون)?)						56	1	1				
Deyr Şâtîr (دير شاطر)						3						
Denbe (دنبه)?)						16	2	1				
Şemsiyât (شمسيات)?)						26	1	1				

²⁸⁶ 9 Haziran 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. Bak. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Yasur/ar/index.html>

²⁸⁷ Kesret-i mehâyifden perâkende olmuşlar.

²⁸⁸ Vakf-u Sultân Kayıtbây 'alâ medresetihî tamâmen

²⁸⁹ Hasıl 3000

²⁹⁰ 17 Mayıs 1948'de köy İsrail tarafından yok edilerek halkı tehcir edilmiştir. Bak. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Qatra/ar/index.html>

²⁹¹ Hasıl ma'a rüsûm 1500. Köyün hane sayısı verilmemiştir.

²⁹² Hasıl 4742. Köyün hane sayıları verilmemiştir.

²⁹³ 13 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Barqa/ar/index.html>

²⁹⁴ 23 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Ajjur/ar/index.html>

²⁹⁵ 13 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Batani-al-Gharbi/ar/index.html>

²⁹⁶ 27 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayıp halkı tehcir edilen El-Kubeybâ adlı bir köy Remle'de vardı. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Qubayba/ar/index.html>

²⁹⁷ 18 Mayıs 1948'de İsrail işgaline maruz kalan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Maghar/ar/index.html>

Tell-ü Ceme (تل جمعة)						11	1	1				
Sekrîr (سكرير)						19	2	1				
Karkafâ (قرقفا)?						5						
Beyt Cimâl (بيت جمال)						16		1				
Nuhâsiyye (نحاسية)?						9	2	1				
Beyt Hayrâb (بيت حيراب)?						8		1				
Kastîniyye (قسطينية) ²⁹⁸						37	4	1				
Santâ Zayye (صنتة ضية)?						10		1				
Deyr Dübân nâm-ı diğêr Benî ‘Âmir (دير دبان بنى عامر)						9		1				
Kûznân/Kuztân (قوزنان/قوزتان)?						32		1				
Tînâ (تينة)						23		1				
‘Abesân (عبسان) ²⁹⁹						10		1				
Muharrakâ (محرقة) ³⁰⁰						39		1				
Samûyîl (صمويل) ³⁰¹						36						
Muğallis (مغلس) ³⁰²						15	4	1				
TOPLAM	2.852	189	21	4	56	4133	306	128	1	5	84	12

Tablo 24: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Gazze Köyleri

932/1525-26 senesinde 109 karyeden mürekkep Gazze nahiyesinin köylerinde 189 mücerred 2852 hanesi Müslüman ve 56 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 188 mücerred 2908 hane yaşamaktadır. İlk tahrirdeki düşük nüfus, sancağın Osmanlı-Memlûklü mücadelesi ile Canbirdi Gazali isyanının etkilerinden kurtulamadığının delilidir. Bu durum ikinci tahrirde (945/1538) düzelmeye başlayacaktır.

21 imam (Hiribyâ, Mecdel, Hamâme, Deyru’ d-Dârûm, Devâdî, Cibâliyye, Kûfyê, Kefr Neml, Tellü’s-Sâfiye, Hûc, Harsâ, Bureyr, Beyt Tîme, Berberâ, Bîre, Savâfiru’ş-Şarkî,

²⁹⁸ 9 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Qastina/ar/index.html>

²⁹⁹ Vakf-u Halilirrahman ‘aleyhissalâtu ve’s-selâm tamamen.

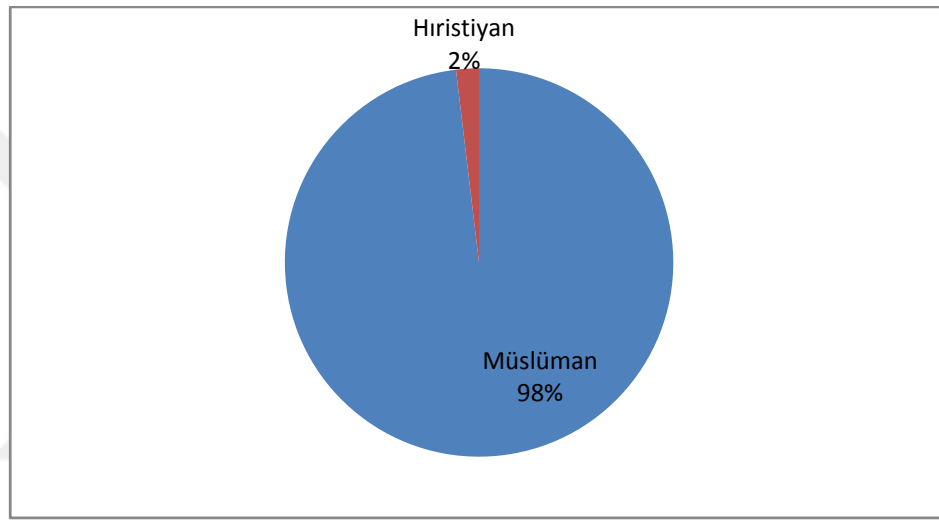
³⁰⁰ 27 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Muharraqa/ar/index.html>

³⁰¹ Vakf-u Halilirrahman (as)

³⁰² Vakf-u râh-ı âb der-Kudüs-i Şerîf tamamen. 9 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Mughallis/ar/index.html>

Kartiyyâ, Yibnâ, ‘Amûkâ Benî Kinâne, Ümm-ü Mantûr) ve 4 hatip (Cibâliyye Hiribyâ, Mecdel) nahiyenin köylerinde vazifelerini eda etmektedir.

Mecdel (186 hane, 6 mücerred), Deyru’d-Dârûm (143 hane), Cibâliyye (122) ve Hiribyâ (116 hane 8 mücerred) en çok nüfusa sahip köylerdir. Kamsâ (3 hane), Harbetü’l-Cevz (4 hane), 5’er haneli Beyt Derdes?, Burciliyye, Tell-ü Kebed, Deyr Süneyd; 6’şar haneli Ferâtiyye, Celediyye, Sa’ûd, Nâsırâ; 7’şer haneli Cehşîn, Mihâvî/Nehâzî (7 hane 4 mücerred), Zâviye (7 hane 3 mücerred); Fesdhane (8 hane 1 mücerred), Zeytü’l-Melâd (8 hane 1 mücerred), Sakratü’s-Suğrâ (8 hane 2 mücerred) ve Cedîde (9 hane 1 mücerred) en az nüfusa sahip karyelerdir.

Grafik 25: 932/1525-26 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

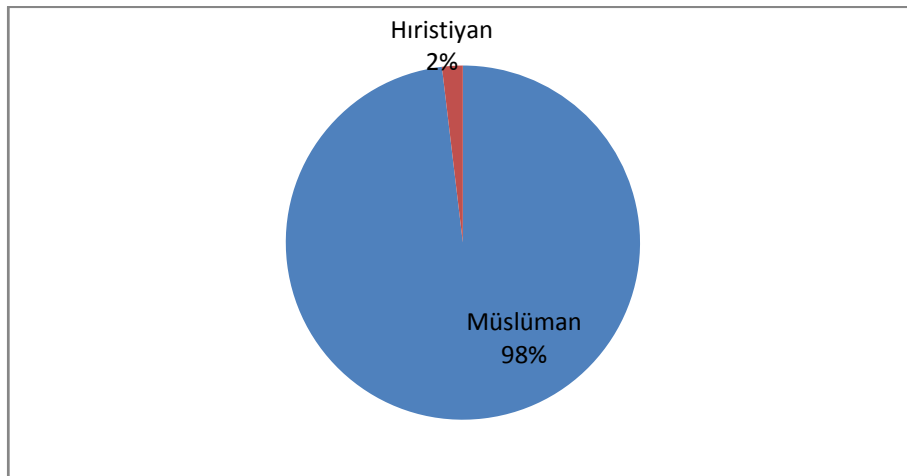
Hristiyanlar, 56 hane olarak Deyru’d-Dârûm’da ikamet etmektedirler. Müslümanlar 87 hanelik nüfuslarıyla köy içinde hâkim unsurlardır. 56 hanelik Hristiyan ahali senelik 8000 akçe cizye ödemekle mükellef kılınmışlardır. Bu hesaba göre hane başına takribi 142,85 akçe cizye düşmektedir.

945/1538 senesi Osmanlı egemenliğinin yerleşmeye başladığı evreyi temsil etmektedir. Devlet bölgenin yeniden imar ve ihyası için iktiza eden tedbirleri almış ve sağa sola dağılan halkın geri dönmesi için gerekli ortamı tesis etmişti. Kaosun bittiğini ve istikrarın yerleştiğini göre ahali, yerlerine dönmeye başlamıştır. Bu tarihte 147 karyede 304 mücerred 4102 hanesi Müslüman ve 12 mücerred 84 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 316 mücerred 4186 hane yaşamaktadır. Görüldüğü üzere köyler ahalisinin ekseriyetini Müslümanlar teşkil etmektedir. Gayrimüslimlerden yalnızca Hristiyanlar, sancağın köylerinde ikamet etmektedir.

Köylerdeki Müslümanlar arasında 127 imam, (Hiribyâ, Mecdel, Hamâme, Deyru’d-Dârûm, Devâdî, Cibâliyye, Beyt Lehyâ, Aksâs/Afsâs, ‘Usayfiriye, Beyt Derdes?, Lesen,

Resîmu'l-Garbî, Dümeşşe, Simsim, Hûc, Tellü's-Sâfiye, Zentâ, Satr/Şatr, Kûfyê, Resîmu'ş-Şarkî, Ni'liyâ, Kefr Neml, Beyt Circâ, Mansûrâ, 'Ibdîs, Menşiyetü Tell-i 'Acûl, Harsâ, Hazûr/Sahrûr/Yahrûr, Bureyr, Zeytû'l-Harâdîn, Deyru'n-Necd, El-bahâ, Necdü'l-Garbî, Bezâ/Bizâ, Cehşîn, Bâbiliye, El-'Azâr/El-Kadar, 'Ûkâ, Sayhân, Berberâ, Beyt Zeytûn, Mihâvî/Nehâzî, Beyt Hânûn, Beyt Tîme, Berberâ, Eşraf, 'Arâk, Kûfhâ, Gacru'r-Ra's, Celeme, Beyt Derâs, Bîre, Savâfiru'ş-Şarkî, Makûs/Mukavves, Kartiyyâ, Sedûd, Yibnâ, Kevkeb, Cûlis, Huleykât, Ma'siyye, 'Amûkâ-i Benî Kinâne, Ümm-ü Mantûr, 'Amûkâ Benî 'Âmir, Karâniye/Kadâniye, Kidnâ/Küdnâ, Deyr Süneyd, Beşâ, Melâkis, Bîr Beşîde, Fâlûcâ, Zâviye, Kaytûn, Beyt 'Affâ, Celediyye, Cüseyr, Mîtâ/Melîtâ, Cilis, Muşîrfe't-Tayyâr, El-Menşiyeye, Riyârân, Aksâs/Afsâs, Sevâfiru'l-Garbî, Zikrîn, Beşît, 'Aclâne, Harice Sedûd, Et-Tebne, Katrâ, Berde'â, 'Accûr, Batânu'l-Garbî, Sakratâ's-Suğrâ, Selkâ, Kubeybetü'l-Beyt, El-Mağâr, Cûn, Denbe, Şemsiyât, Tell-ü Ceme, Sekrîr, Beyt Cimâl, Nuhâsiyye, Beyt Hayrâb, Kastîniyye, Santa Zayye?, Deyr Dübân nâm-ı diğêr Benî 'Âmir, Kûznân/Kûztân, Tîna, 'Abesân, Muharrakâ, Muğallis) 1 fakih (Cibâliyye) ve 5 şerif (Yâsûr) bulunmaktadır.

Mecdel (30 mücerred 506 hane), Cibâliyye (31 mücerred 219 hane), Hiribyâ (25 mücerred 159 hane) ve Deyru'd-Dârûm (24 mücerred 134 hane) Gazze Nahiyesi'nin en kalabalık köyleridir. Remnîsâ (1 mücerred 2 hane), Kamsâ (3 hane), Deyr Şâtır (3 hane), Berkâ (4 hane), Karkafâ (5 hane), Kîdâtâ (4 hane), Sekriyyetü'l-Kâdî (3 mücerred 9 hane), Burciliyye (1 mücerred 6 hane), Beyt Hayrâb (8 hane), Sakratâ's-Suğrâ (8 hane), Batânu'l-Garbî (1 mücerred 8 hane), Celediyye (2 mücerred 8 hane), Berde'â (9 hane), Beyt Derdes? (9 hane), Deyr Dübân nâm-ı diğêr Benî 'Âmir (9 hane), Sevâfiru'l-Garbî (2 mücerred 9 hane) ve Nuhâsiyye (2 mücerred 9 hane) nahiyenin en az nüfusa sahip köyleridir.

Grafik 26: 945/1538 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

Toplam 12 mücerred 84 hanelik nüfusla Hristiyan ahali, Deyru'd-Dârûm (8 mücerred 54 hane Hristiyan; 80 müslüman hane 16 mücerred) ve Savâfiru'l-Mâlihâ (4 mücerred 30 hane Hristiyan 15 mücerred 61 hane Müslüman) adlı iki köyde hayatlarını sürdürmektedir. Bütün Hristiyan ahaliye fark gözetilmeksizin 80 akçe cizye tarh olunmuştur. Bir önceki tahrir nazaran Hristiyanların yaşadığı köylerin sayısının artması, onların da savaş ortamından dolayı yerlerini terk ettiğini göstermektedir.

932/1525-26 yılı tahrir defterinde Hamâme, Tell-ü Kebed, Sûk Yâzîn, Fesdhane, Beyt Yâfil, Tânise, Summîlu'l-Mağâr, Şitârâ, 'Arâkâ, Summîl, Ferâtiye, Dâcûn ve Ed-Denbile 13 köy 945/1538'de gözükmemektedir. Ayrıca ikinci tahririn yapıldığı 945/1538'de Yâsûr, Sitâre Benî 'Ayyâş, Besre, Remnîsâ, 'Aclâne, Et-Tebne, Harice Sedûd, Sekriyyetü'l-Kâdî, Katrâ, Kâmâs, Sakratâ'l-Kübrâ, Kîdâtâ, Berde'â, Berkâ, 'Accûr, Batânu'l-Garbî, Selkâ, Kubeybetü'l-Beyt, El-Mağâr, Cûn, Deyr Şâtır, Denbe, Şemsiyât, Tell-ü Ceme, Sekrîr, Beyt Cimâl, Karkafâ, Nuhâsiyye, Beyt Hayrâb, Kastîniyye, Santâ Zayye, Deyr Dübân nâm-ı diğer Benî 'Âmir, Kûznân/Kuztân, Tînâ, 'Abesân, Samûyîl, Muharrakâ ve Muğallis adlı köyler bir önceki defter olmayan 37 yeni köydür. Köy sayısındaki hızlı artışın nedeni halkın yerine yurduna dönmesinden kaynaklanmaktadır. Ancak bir önceki defterde bulunup şimdi gözükmeyen köyler ise muhtemelen idari tasarrufla ya başka yerlere ilhak edildiler ya da zamanla mezraya dönüştüler.

1.2.2. Remle Nahiyesi

1.2.2.1. Remle Kasabası

Tablo 25: Remle Kasabası 932/1525-26-945/1538 Seneleri Nüfus

Mahalle	932/1525-26						945/1538							
	H	M	İ	Ht	T.İ.	Hristiyan		H	M	İ	Ht	Ş	Hristiyan	
						H	M						H	M
Mısıryyîn (مصريين)	39	2	1		1			72	3	2		12		
Başkardı (باشقردى)	29	2	1					35		2	1			
Câmi'u'l-Ebyaz (جامع الابيض)	31	2						41	6	1				
Halef (خلف)	104	4	2					122		5				
Eş-Şakr (الشقر)?	60	2	2			26 ³⁰³		74	8	2			32	1
Türkman (ترکمان)	56	3	1	1				65	7	2		1		
TOPLAM	319	15	7	1	1	26		409	24	14	1	13	32	1

³⁰³ 932/1525-26 tarihli 427 numaralı defterde Hristiyan ahalinin yalnızca Remle'de sakin oldukları ifade edilmiş ancak mahallelerine dair bir malumat verilmemiştir. 945/1538 tarihli defterde tekrar mezkûr taifeden bahsedilerek Eş-Şakr Mahallesi'nde kâin oldukları ifade edilmiştir. Bu taifenin başlangıçtan itibaren aynı mahallede Müslüman ahali ile birlikte hayatlarını idame ettirdikleri anlaşılmaktadır.

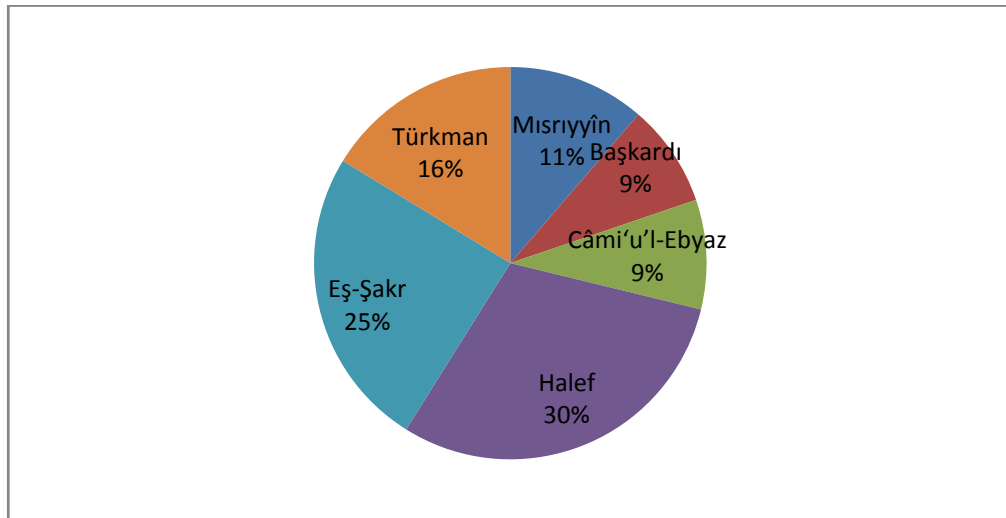
6 mahalleden ibaret Remle Kasabası'nda 932/1525-26 senesinde 15 mücerred 319 hane Müslüman, 26 hane Hristiyan olmak üzere toplam 15 mücerred 345 hane yaşamaktadır. İlk tahrir sonuçları kasaba halkının daha evlerine dönmediğini göstermektedir. Halkın ortalığın sakinleşmesini ve güvenliğin tesis edilmesini beklediği açıktır. Nitekim ikinci tahrir de beklentiler karşılanarak durumun değiştiği ve ahalinin kasabaya avdet ettiği müşahede olunacaktır.

Mahallelerin Eş-Şakr hariç bakisi Müslüman unsurlardan teşekkül etmekte 7 imam (Mısıryyîn, Başkardî, Halef, Eş-Şakr, Türkman), 1 hatip (Türkman) ve 1 tâlibü'l-îlim (Mısıryyîn) kasabada hayatlarını idame ettirmektedir.

Mahallelerin isimlerine bakıldığında kökenleri hakkında tahminler yürütmek mümkündür. Mısıryyîn Mahallesi'nin Mısır'dan gelen kişiler tarafından tesis edildiği isminden çıkartılabilir. Tabi Mısırlıların buraya ne zaman ve ne saikle geldikleri meçhuldür.

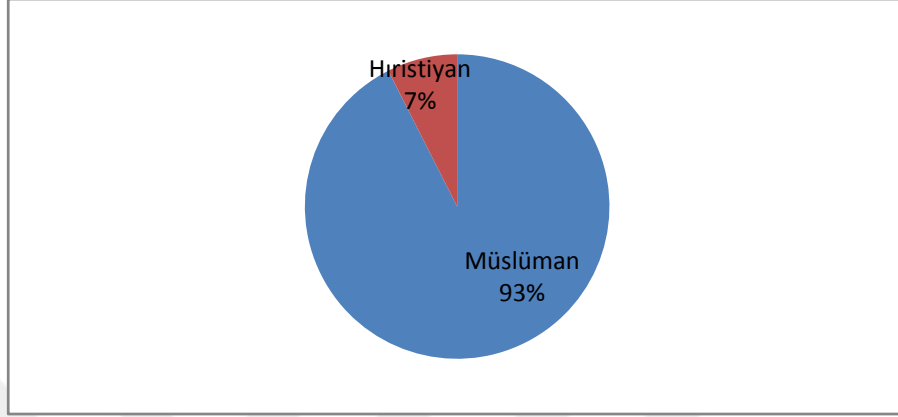
Aynı şeyi Türkman Mahallesi için de söylemek mümkündür. Türklerin bu coğrafyadaki varlıkları çok eski zamanlara dayanmaktadır. Askeri ve idari sınıfın temsilcileri olarak bölgede yüzyıllarca bulunmuşlardır.

Câmi'ü'l-Ebyaz Mahallesi, isminin de işaret ettiği üzere Beyaz Cami'nin etrafında kurulmuştur. Caminin ne zaman inşa edildiğine dair bir malumat bulunmamaktadır. Mahallelerin camiler, medreseler, türbeler ve önemli tarihi hatırayı muhafaza eden eserlerin yanında kurulması ve kuruldukları yerlerin isimlerini alması oldukça tabiidir. Belki taşıdıkları isme dair adından başka bir yadigâr kalmasa da mekânlar, asırlar boyunca meşhur/maruf oldukları isimleriyle anılarak günümüze kadar ulaşmıştır.

Grafik 27: 932/1525-26 Senesi Remle Kasabası Mahalleleri Nüfus Dağılımı

En çok nüfusa sahip mahalle 4 mücerred 104 hane ile Halef'dir. Onu 2 mücerred 86 hane ile Eş-Şakr ve 3 mücerred 56 hane ile Türkman mahalleleri takip etmektedir. Mısıryyîn (2 mücerred 39 hane), Câmi'ü'l-Ebyaz (2 mücerred 31 hane) ve Başkardî (2 mücerred 29 hane) mahalleleri bunlara nispetle daha az nüfusa sahiptirler. Mahallelerin az nüfusa sahip olmasının nedeni, halkın karışıklık yüzünden kasabayı terk etmiş olmasıdır.

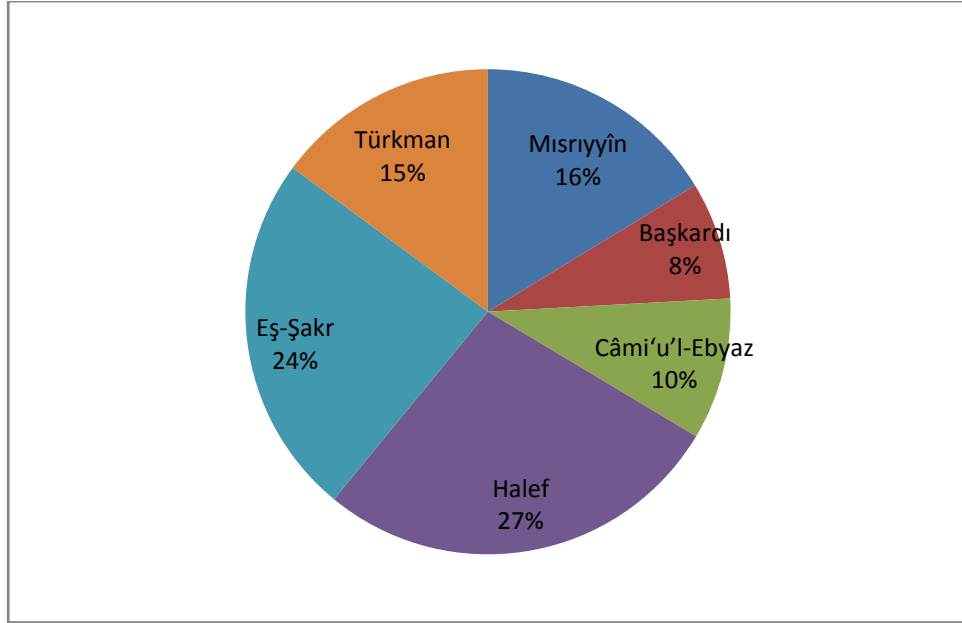

Grafik 28: 932/1525-26 Senesi Remle Kasabası Nüfus Dağılımı

Bu tarihte Remle'de Eş-Şakr Mahallesi'nde 26 Hristiyan hane yaşamaktadır. Hristiyan ahali hem umumi nüfusa hem de buldukları mahalle nüfusuna oranla Müslüman ahalinin gerisinde ve kişi başına 60 akçeden toplamda 1560 akçe cizye ile mükellef kılınmışlardır.

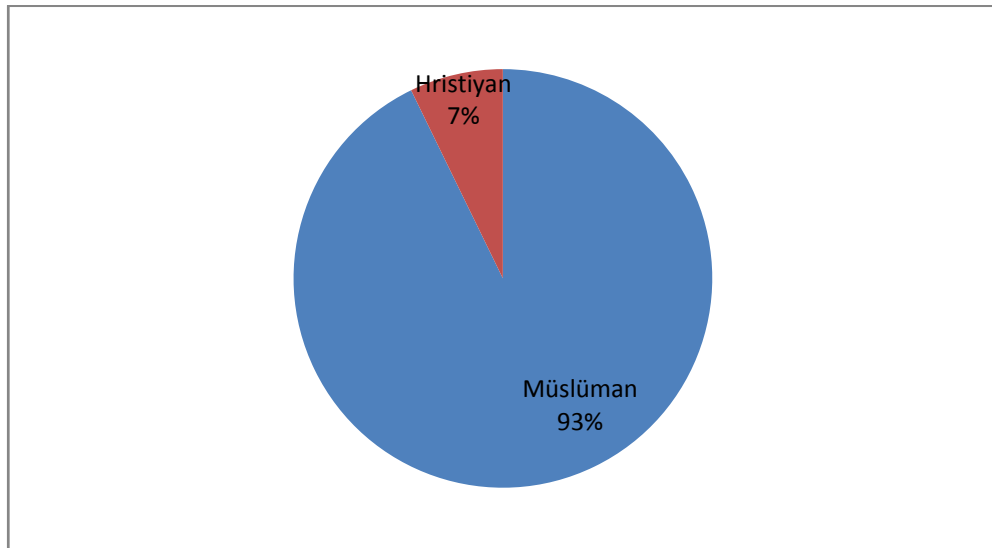
945/1538 yılına gelindiğinde Remle Kasabası'nın çehresinin değiştiği görülmektedir. Yeni idarecilere ısınan ahali, kaçtığı yerlerden kademeli bir şekilde dönmeye başlayarak kasabayı şenlendirmiştir. Bedevi hayat tarzı ile şehirli yaşam tarzının iç içe olması muhtemel bir kriz esnasında halkın, sıhriyet ve kabile bağlarının bulunduğu konargöçer Arap kabilelerine iltica etmesine olanak sağlamıştır. Kargaşa geçip istikrar yerleştikten sonra kaçan halk yeniden yerine ve yurduna dönerek hayatına kaldığı yerden devam etmiştir. Şehirli için geçerli olan durum, konargöçer toplumlar için de geçerliydi. Göçebeler kendileri üzerindeki otorite tesis edildiğinde yerleşik hayata intikalleri mümkün olabilirdi. Ancak bu süreç bir anda gerçekleşecek bir şey değildi. Bunun gerçekleşmesi bazen asırları bazen de birkaç on yılı bulabilmekteydi.

İlk tahririn üzerinde yaklaşık 12 yıl geçtikten yapılan ikinci tahrirde nahiye merkezindeki 6 mahallede toplam 25 mücerred 441 hane (24 Mücerred 409 hane Müslüman; 32 hane 1 mücerred Hristiyan) yaşamaktadır. Eş-Şakr hariç geri kalan diğer mahalleler Müslüman unsurlardan teşekkül etmekte 9 imam (Câmi'ü'l-Ebyaz, Eş-Şakr, El-Mısıryyîn, Başkardî, Et-Türkman, Halef), 1 hatip (Bâşkardî) ve 18 şerîf (El-Mısıryyîn, Et-Türkman) kasabada ikamet etmektedir.

Grafik 29: 945/1538 Senesi Remle Kasabası Nüfus Dağılımı

En çok nüfusa sahip mahalle 122 hane ile Halef'dir. Onu 9 mücerred 106 hane ile Eş-Şakr (1 mücerred 32 hane Hristiyan) takip eder. Et-Türkman (7 mücerred 65 hane) ve El-Mısıryyîn (3 mücerred 72 hane) mahalleleri orta büyüklüktedir. 35 hanelik Başkardî ile 6 mücerred 41 hanelik Câmi'û'l-Ebyaz kasabanın en düşük nüfuslu mahalleleri olarak tezahür etmektedir.

Grafik 30: 945/1538 Senesi Remle Kasabası Mahalleleri Nüfus

Nahiyenin tek gayrimüslim unsuru olan Hristiyanlar, 1 mücerred 32 hane ile Eş-Şakr Mahallesi'nde Müslümanlarla birlikte hayatlarını sürdürmekte ve 80 akçeden toplamda 2640 akçe cizye ödemektedirler. Hristiyan cizyelerinin 12 yıl sonra 20 akçe zamlanmış olması nahiyedeki iktisadi gelişmişliğe ve istikrara işaret etmektedir.

1.2.2.2. Remle Nahiyesi Köyleri

Köy	932/1525-26					945/1538					
	Müslüman			Hristiyan		Müslüman				Hristiyan	
	H	M	İ	H	M	H	M	İ	Ht	H	M
'Ākır (عاقِر) ³⁰⁴	8					9	1	1			
Sarfent (صرفنت) ³⁰⁵	45	3				55	2	1			
'İmvâs (عمواس) ³⁰⁶	6					12		1			
Yâfâ (يافا)	27					34	2	1			
Sâkâ (ساکا)	35	5				43	3	1			
Sînârâ/Sitbârâ (سينارة/ستبارة) ³⁰⁷	47	3	1 ³⁰⁸			72	5	2			
Kefr 'Îmân (كفر عمان) ³⁰⁹	6										
Kûlâ (قولة) ³¹⁰	35 ³¹¹	6	1 ³¹²			68	1	2	1		
Benî İrkâ/Ebrakâ (بنی ايرقة/ابقة)	18 ³¹³	2	1 ³¹⁴			28		1			
Dikrîn/Zikrîn (دكرين) ³¹⁵	8	2				10	1	1			
Mezra'a-i Ersûf (مزرعة ارسوف) ³¹⁶	11										
Kuleyl (قليل)	1										
'Ayn Şems (عين شمس)	15					54	2	1			
Yâlû (يالو) ³¹⁷	- ³¹⁸					42	3	1			

³⁰⁴ Köy 6 Mayıs 1948'de İsrail tarafından işgal edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Aqir/ar/index.html>

³⁰⁵ Korkaz'ın [Çerakise zamanında Emîr-i Kebîr] Kahire'deki türbesine ve medresesine tamamen vakfıdır. Bu köyün 945/1538 tarihli 1015 numaralı defterde Sarfend El-Kübrâ olarak kaydedilmiştir. Köyün bir diğer adı Sarfend El-'Amâr'dır. Bak. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=436> 20 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Sarafand-al-'Amar/ar/index.html>

³⁰⁶ 7 Haziran 1967'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Imwas/ar/index.html>

³⁰⁷ Vakf

³⁰⁸ İmamın adı verilmemiştir.

³⁰⁹ Tâbi' el-meşhûr bi'l-Mezraka (بالمزرقة). Amma halkı ba'zı ve Kefr Ecyen (كفر احين)? Karyede sâkin olup mezra'aların zirâ'at idüp hâsılların yine sâhib-i timara virtürler.

³¹⁰ 10 Temmuz 1948'de İsrail tarafından bu köy yok edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Qula/ar/index.html>

³¹¹ Kayıtta 34

³¹² İmamın adı verilmemiştir.

³¹³ Kayıtta 18

³¹⁴ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁵ Der-nezd- Mecdel Yâbâ (مجدل يابا)

³¹⁶ Der-nezd- mezâr-ı Alî bin Alîm (رحمة الله عليه)

³¹⁷ Zikr olan karyeler gelüp yazıldığı ecilden esâmî yazılmadı. Ammâ icmâl üzerine kayd olundu. Hasıl kısmun mine's-sülüs 3677. 7 Haziran 1967'de İsrail tarafından işgal edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Yalu/ar/index.html>

³¹⁸ Sonraki köylerin yalnızca isimleri ve alınan vergiler verilmiştir.

Beyt Sûsîn (بيت سوسين) ³¹⁹	- ³²⁰					12	2	1			
Bedâs (بداس)?	- ³²¹					11	3	1			
Beyt Nebâle (بيت نبالا) ³²²	- ³²³					21	5	1			
Atrûn (اطرون)?	- ³²⁴					57	8				
‘Âyûd/ ‘Âbûd (عايود/عابود)?	- ³²⁵					- ³²⁶					
Tîrbâs/Tûbâs (طرباس/طوباس)	- ³²⁷					- ³²⁸					
El-Kîbâb (القباب) ³²⁹	- ³³⁰					44	2	1			
Kefr Cins (كفر جنس)	- ³³¹										
Deyr ‘Umrân (دير عمران)	- ³³²										
Deyru’s-Selâm (دير السلام) ³³³	- ³³⁴					19		1			
Beşît (بشيت) ³³⁵	- ³³⁶					8		1			
Beyt Fevkâ (بيت فوقا)	- ³³⁷					8		1			
Lûd (لد) ³³⁸	197	33		129 ³³⁹	11	268	3	4		130	20
Cimzû (جمزو) ³⁴⁰	10	1									
Kefr Tâb (كفر طاب) ³⁴¹	9	2									

³¹⁹ 30 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy yıkılarak halkı tehcir edildi.

<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bayt-Susin/ar/index.html>

³²⁰ Hasıl 2400.

³²¹ Hasıl 2400

³²² 13 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bayt-Nabala/ar/index.html>

³²³ Hasıl 2000.

³²⁴ Vakf-ı Halilurrahman hasıl 2500

³²⁵ Vakf-ı Haremeyn-i Şerîfeyn hasıl 2000

³²⁶ Vakf-u Haremeyn-i Şerîfeyn. Hane sayısı verilmeyerek köyde alınan “hâsıl 1000” gösterilmiştir.

³²⁷ Vakf-ı Haremeyn-i Şerîfeyn hasıl 2000

³²⁸ Vakf-u Haremeyn-i Şerîfeyn. Hâsıl ‘âtıl.

³²⁹ 15 Mayıs 1948’de İsrail tarafından işgal edilerek tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Qubab/ar/#mod_Articles 1015 numaralı defterde Kîbâb olarak kaydedilmiştir.

³³⁰ Hasıl kısmun mine’s-sülüs 2000.

³³¹ Hasıl 2400

³³² Hasıl kısmun mine’s-sülüs 2400.

³³³ 945/1538 tarihli 1015 numaralı defterde Deyr Selâm olarak kaydedilmiştir.

³³⁴ Hasıl 3300

³³⁵ 13 Mayıs 1948’de İsrail tarafından işgal edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bashshit/ar/index.html>

³³⁶ Vakf-ı evlâd-ı Ebu’l-Hüda Muhammed el-‘Ârifbillâh Hasıl 4500.

³³⁷ Hasıl 3000

³³⁸ 10 Temmuz 1948’de İsrail işgali altına girmiştir. İşgalden sonra buradaki ahali İsrail tarafından sürülmüştür.

<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Lydd/ar/index.html>

³³⁹ Ber-vech-i maktû ma‘a cizye’i’n-nasârâ gayr-i ez-vakf-ı sahrâ-yı şerîfe fi sene 40.000

³⁴⁰ Tâbi‘-i Lüdd. Fellâhları Lüdd’de sâkin olup yine kendü yerlerin zirâ‘ât iderler. 10 Temmuz 1948’de İsrail tarafından işgal edilen köy tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Jimzu/ar/index.html>

³⁴¹ Tâbi‘-i Lüdd min-tevâbi‘-i Remle der-Livâ‘-i Gazze ve Kudüs-i Şerîf

Beyt ‘Arîf (بيت عريف)	7	1									
Kefr Ecûn (كفر اجون)	16	4				24	2	1			
Deyr Zarîf (دير ظريف) ³⁴²	43 ³⁴³	2 ³⁴⁴				59		2			
Evtaryâ/Evyâryâ (اوبارية/اونارية)?	39	5				39	6	1			
Cebelûs (جبلوس)	22	2				28	1	1			
Sâfirîye (سافرية) ³⁴⁵	53	7				73		2			
Cindâs (جنداس) ³⁴⁶	14 ³⁴⁷	3 ³⁴⁸				17	1	1			
Yâzûr (يازور) ³⁴⁹	63	7	1			72	10	2			
Beyt Decen (بيت دجن) ³⁵⁰	121	8	2			116	11	3			
Kefr Hîr/Mîr (كفر هير/مير)?	7					- ³⁵¹					
Yehûdiyye (يهودية) ³⁵²	88	4	2			87	15	2			
Zântiye (زانطية) ³⁵³	6					12					
‘Înnâbe (عنابة) ³⁵⁴	8	1				14	2	1			
Celyebe (جليبة)	6										
Tîme (طيمة) ³⁵⁵	- ³⁵⁶										
‘Accûr (عجور)	- ³⁵⁷										
Bîr-u Ümm-i 'Ayn (بير ام عين) ³⁵⁸	-										
Nî‘lîn (نعلين) ³⁵⁹	- ³⁶⁰					15		1			
Taberiye (طبرية)?	- ³⁶¹					20		1			

³⁴² 10 Temmuz 1948’de İsrail tarafından işgal edip halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Dayr-Tarif/ar/index.html>

³⁴³ Kayıtta 42

³⁴⁴ Kayıtta 3

³⁴⁵ 20 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi.
<http://www.palestineremembered.com/Jaffa/al-Safiriyya/ar/index.html>

³⁴⁶ 12 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy İsrail tarafındadır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jindas_1229/ar/index.html

³⁴⁷ Kayıtta 15

³⁴⁸ Kayıtta 2

³⁴⁹ 1 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/Jaffa/Yazur/ar/index.html>

³⁵⁰ Vakf ve mülk. 25 Nisan 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/Jaffa/Bayt-Dajan/ar/index.html>

³⁵¹ Hâsil 1066. Köyün hane sayısı verilmemiştir.

³⁵² 4 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/Jaffa/al-'Abbasiyya/ar/index.html>

³⁵³ Karye-i Yahûdiyye’de sâkinlerdir.

³⁵⁴ 10 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi.
<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Innaba/ar/index.html>

³⁵⁵ Tâbi‘-i Lüdd hasıl 1500

³⁵⁶ Zıkr olan kurânın halkı perâkende olmuş bulunduğu ecilden esâmî-i fellâh yazılmayıp icmâl üzerine kayd olunmuştur.

³⁵⁷ Tâbi‘-i Remle hasıl 6300

³⁵⁸ Tâbi‘-i Benî Hâris

³⁵⁹ Bugün Ramallah İli’nde bu adı taşıyan bir yer vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ni_lin_1458/ar/index.html

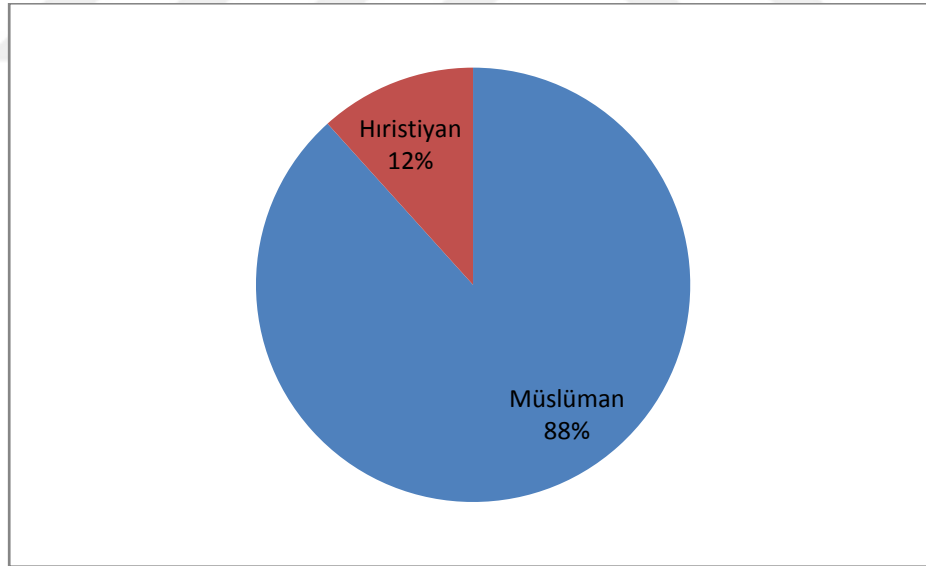
³⁶⁰ Hasıl kısmun mine’s-sülüs 4000.

TOPLAM	971	101	8	129	11	1610	106	54	1	130	20
---------------	------------	------------	----------	------------	-----------	-------------	------------	-----------	----------	------------	-----------

Tablo 26: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Remle Nahiyesi Köyleri

932/1525-6 yılında 49 köyden oluşan nahiyede 101 mücerred 971 hanesi Müslüman ve 11 mücerred 129 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 112 mücerred 1100 hane yaşamaktadır. Köylerde 8 imam (Sînârâ/Sitbârâ, Kûlâ, Benî Irkâ/Ebrakâ, Yâzûr, Beyt Decen, Yehûdiyye) bulunmaktadır. 19 köyün ahalisinin hane sayısı verilmemiş bunlardan alınan vergiler belirtilmiştir. Köylerin hane sayılarının düşüklüğü sancaktaki genel durumla uyumludur. Zira halk savaşlardan ve olumsuz gidişattan bıkararak yerini yurdunu terke mecbur kalmıştı. Osmanlılar takip etmiş oldukları siyasetle sancaktaki olumsuz manzarayı müspete çevirecek ve bir bakıma halkın gönlüne gireceklerdir. Nitekim ikinci tahrirdeki ani nüfus yükselişi Osmanlıların siyasetinin başarıya ulaştığının kanıtıdır.

44 mücerred 326 hane ile Lud nahiyenin en kalabalık köyü unvanına sahip olurken 8 mücerred 121 hane ile Beyt Decen onu takip etmektedir. Kuleyl (1 hane), 6'şar hane ile 'İmvâs, Kefr 'Îmân, Zântiye, Celyebe; Kefr Hîr/Mîr (7 hane), Beyt 'Arîf (1 mücerred 7 hane), 'Âkır (8 hane), 'İnnâbe (8 hane 1 mücerred), Dikrîn (8 hane 2 mücerred) ve Kefr Tâb (9 hane 2 mücerred) en az nüfusa sahip karyelerdir.

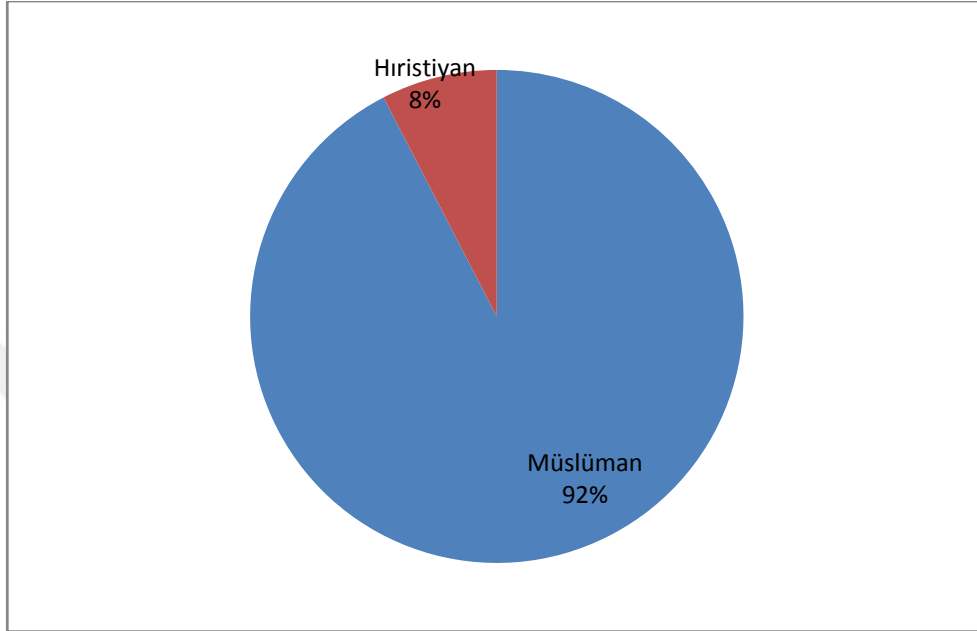

Grafik 31: 932/1525-26 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri Nüfus

Nahiyede yaşayan tek gayrimüslim unsur Hristiyan ahali, Lud Köyü'nde 11 mücerred 129 hane olarak hayatlarını idame ettirmektedir. Müslümanlar, mezkûr köyde 33 mücerred 197 hane olarak Hristiyan ahalinin nüfus açısından önündedirler. Hristiyanlardan alınan cizye

³⁷⁵ 6 Mart 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Dayr-Ayyub/ar/index.html>

ve diğ er vergiler “Ber-vech-i maktû ma‘a cizye’i’n-nasârâ gayr-i ez-vakf-ı Sahrâ-yı Şerîfe fi sene 40.000” kaydıyla senelik 40.000 olarak tayin edilmiştir. Burada hane ya da kişi başına ne kadar cizye tarh olunduğı ifade edilmemiştir. Mahallelerdeki gayrimüslim unsurlara 932/1525-26’da 60 akçe cizye tarh olunduğı akla getirilirse aynı meblağın köylerde yaşayan Hristiyan ahaliye de tatbik edilme ihtimali akla gelmektedir.

Grafik 32: 945/1538 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri Nüfus

945/1538-39 senesi, Osmanlıların sancak ve bölge genelinde yürütmüş oldukları halkı kazanma siyasetlerinin semerelerinin alındığı yıldır. Remle nahiyesi köylerinin nüfusları bu tarihte hızlı bir artış kaydederek 58 köyde toplam 126 mücerred 1740 haneye ulaşmıştır. Mezkûr nahiyede 20 mücerred 130 hanelik nüfuslarıyla Hristiyan ahali, bir önceki tahrirde olduğu üzere ikamet etmeye devam etmiştir.

Köylerde 54 imam (Sar‘â, Rafâtu’s-Sâhil nâm-ı diğ er ‘Arafât, Şevâ‘, Fehbiyâ, Lud, Kûlâ, Yâfâ, Deyr Zarîf, Beyt Fevkâ, Sînârâ/Sitbârâ, Beyt Decen, Sâfiriye, Beyt Sûsîn, Yâzûr, ‘Âkır, ‘Ayn Şems, Sarfend El-Kübrâ, Yehûdiyye, Tîre/Taberiyye, Bîr Ma‘în, ‘İnnâbe, Beyt Nebâle, ‘Arnûf, Ûtaryâ/Evtâryâ, Kefr Vây, ‘İmvâs, Sâkâ, Hadîse, Cindâs, Benî Ebrakâ/Îrkâ, Bedâs, Dikrîn, Cebelûs, Kefr Ecûn, Yâlû, Deyr Selâm, İslîn, Kubeybâ, Harbetâ, Ni‘lîn, Beşît, Deyr Eyyûb, Kıbâb,) ve 1 hatip (Kûlâ) bulunmaktadır.

Lud (23 mücerred 398 hane) ile Beyt Decen (11 mücerred 116 hane) nahiyenin en kalabalık köyleridir. Rafâtu’l-Cebel (1 mücerred 4 hane), Bel‘ît (5 hane), Şa‘bâ (5 hane), Deyr Kıddîs (5 hane), ‘Allîn (5 hane), Summîl (6 hane), Hîr‘â (1 mücerred 6 hane), Deyr Eyyûb (1

mücerred 7 hane) Harbetâ (8 hane), Beşît (8 hane), Fehbiyâ (8 hane), Beyt Fevkâ (8 hane), Hadîse (2 mücerred 8 hane) ve ‘Âkır (1 mücerred 9 hane) ise en az nüfuslu köylerdir.

20 mücerred 130 hane ile Hristiyanlar, Lud köyünde Müslümanlarla (3 mücerred 268 hane) birlikte yaşamaya devam ederek kişi başına 80 akçeden toplamda 12.000 akçe cizye ödemekle mesul tutulmuşlardır.

Köy sayısındaki artış ve buna paralel olarak hane sayısındaki fazlalaşma Osmanlıların nahiyenin köylerinde nizam ve intizamı tesis ettiklerini göstermektedir. 945/1538-39’da şehirlere paralel olarak köylerdeki gayrimüslimlerin cizyesine 20 akçe zam yapılması umumi iyileşmenin ve gelişmenin Müslümanların haricinde Hristiyan ahaliyi kapsadığına işaret etmektedir.

Kefr ‘Îmân, Mezra‘a-i Ersûf, Kuleyl, Kefr Cins, Deyr ‘Umrân, Cimzû, Kefr Tâb ve Beyt ‘Arîf adlı 13 köy ilk tahrirde yer almalarına rağmen ikinci tahrirde kendilerinden bahsedilmemiştir. Buna mukabil Sar‘â, Rafâtu’s-Sâhil nâm-ı diğer ‘Arafât, Rafâtu’l-Cebel, ‘İllîn, Şevâ‘, Fehbiyâ, Dâcûn, Beyt Sîrâ, Beyt ‘Ûru’s-Süflâ, Summîl, Cemîz, Bîr Ma‘în, ‘Artûf, Kefr Vây, Hadîse, ‘İslîn, Bel‘ît, Kubeybâ, Harbetâ, Şa‘bâ, Deyr Kıddîs ve Deyr Eyyûb adlı 22 yeni köyden ikinci tahrirde söz edilmiştir. Köylerin sayısındaki değişim, bazılarının başka sancak ve nahiyelere bağlanmasından ve bir kısmının da geçici köy vasfına sahip mahaller oluşundan kaynaklanmaktadır.

1.3. Nablus Sancağı

Kudüs’ün kuzeyinde Tur ile Selimiye dağları arasında kuzeybatı güney doğu doğrultusunda ticaret yolları güzergâhında kurulan ve su kaynaklarının bolluğu sayesinde önemli bir yerleşim merkezi olan Nablus’un adı, Miladi 70 yılında Kudüs’ü Yahudilerin elinden alan Roma İmparatoru Flavius’a nispetle “Flavia Neapolis” kelimelerinden gelmektedir. Tevrat’ta adı geçen Şekim Şehri ise Nablus’a bağlı Balâta köyündedir. Nablus’ta Sâmirîlerce kutsal sayılan Gerzim Dağı (Cerizim) ile Hz. Yakub’a ait olduğuna inanılan su kuyusu ve Hz. Yusuf’un olduğu iddia edilen türbesi vardır. Amr bin Âs tarafından barış yoluyla İslam hâkimiyetine giren şehir Memlûk devrinde önce Gazze niyabetine bağlı bir valilik haline getirildi ise de XIV. Yüzyılda Kudüs niyabetinin tesisinin akabinde buraya bağlandı.³⁷⁶

³⁷⁶ Ş. Tufan Buzpınar, “Nablus” **DİA XXXII**, İstanbul 2006, sf. 265-268

922 (1516) yılında Osmanlı egemenliğine dâhil olan Nablus'a dair üç adet mufassal tahrir defteri bulunmaktadır. Eldeki en erken tarihli defter 945/1538 senesine ait olup Osmanlı idaresinin icra etmiş olduğu ikinci tahriri ihtiva etmektedir. İlk defterin olmayışı, ikinci tahririn neticelerini mukayese noktasında bir noksanlık oluşturmakla birlikte 945/1538'de Kudüs, Gazze ve Safed sancaklarının müspet gelişimleri dikkate alındığında, burada da Osmanlı idaresinin bir gelişme kaydederek sancaktaki nüfusun artması muhtemeldir. İlk tahririn sonuçları mevcut olsaydı, sancağın içine düştüğü olumsuz vasatın çehresi ortaya çıkacak ve ikinci tahrirde yaşanan değişimin seyri takip edilebilecekti.

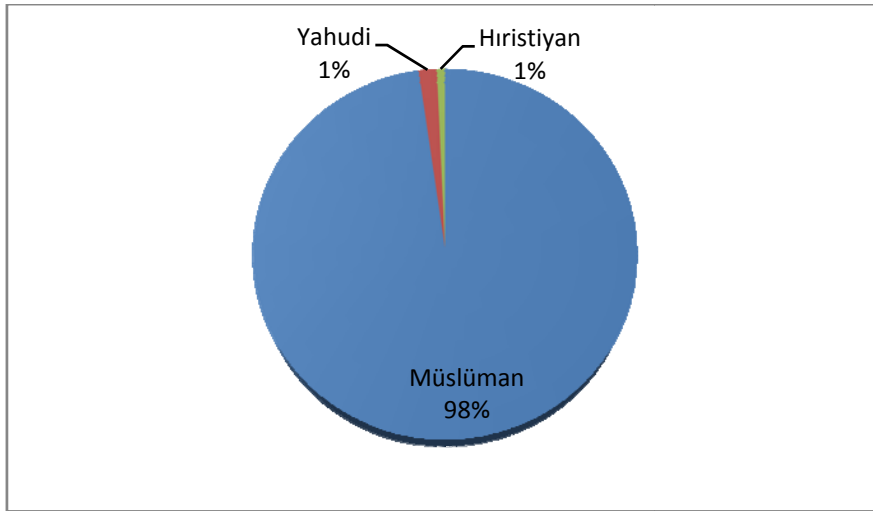
Osmanlılar savaşın ve isyanın neden olduğu olumsuz vaziyeti izale etmek adına iktiza eden her şeyi yapmakta tereddüt etmemişlerdir. İsyân eden fakat sonraları nadim olup itaat etmek isteyen Arap kabileleri mazide işlemiş oldukları cürümlerine bakmaksızın affedilmiş³⁷⁷ ve iktiza ettiğinde halk, ehl-i örf taifesinin kural tanımaz hareketlerine karşı korunarak³⁷⁸ bölgedeki durumun iyileşmesi için muhtelif tedbirler tatbikat sahasına konulmuştur. Aslında ikinci tahririn neticeleri, Osmanlı Devleti'nin icra etmiş olduğu bütün eylemlerin müspet aksülameli ve yaptıklarının mükâfatını aldığı başarılı bir karnedir. Ancak akılda tutulması gereken nokta, yukarıda da işaret edildiği üzere sancaktaki tabii ve tarihi gelişimin seyrini takipten alıkoyan ilk defterin bulunmayışıdır.

945/1538 yılında Nablus, başta kasaba olmak üzere, Cebel-i Kıbel, Şâmî, Benî Sa'b, Kakun ve Merc-i Benî Âmir nahiyelerinden oluşmaktadır. Mezkûr tarih aynı zamanda savaşın ve isyanın artık geride kaldığı, Osmanlı hâkimiyetinin bütün kurumlarıyla teessüs ettiği ve büyük bir imparatorluğun parçası olarak sancağın geleceğinin teşekkül etmeye başladığı bir dönemdir. Sancaktaki değişim dönüşüm devletin inkırazına kadar devam eden sürede farklı şekiller alacaktır.

158 mücerred 6241 hanesi Müslüman; 4 mücerred 100 hanesi Yahudi ve 4 mücerred 44 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 166 mücerred ve 6385 hanenin bulunduğu Nablus Sancağı, bu tarihte, kendisi gibi ilk tahrir defterinden yoksun olan Aclun'dan (6795 hane ve 223 mücerred) nüfus açısından küçük gözükmetedir.

³⁷⁷ KDSŞSC IX, sf. 49

³⁷⁸ Ağıs, sf. 68-69

Grafik 33: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Nüfus Dağılımı

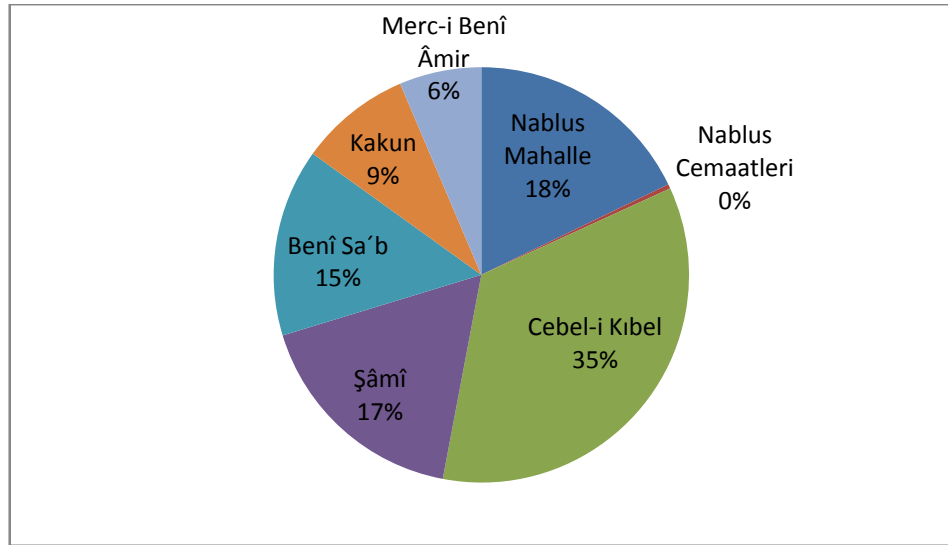
Tabloya bakıldığında 158 mücerred 6241 hane ile Müslümanların sancakta hâkim unsur olduğu görülmektedir. Müslümanların peşinden 4 mücerred 100 hane ile Yahudiler ve onların ardından da 4 mücerred 44 hane ile Hristiyan ahalî gelmektedir. Hristiyanlar ile Yahudilerin, sancağın genelinde Müslümanlara nazaran düşük bir nüfusa sahip oldukları görülmektedir.

Nahiye/Mahalle/Kabile	945/1538												
	Müslüman									Hrs		Yh	
	H	M	İ	Mz	Ht	Fk	Ş	A	Mc	H	M	H	M
Nablus Kasabası	1022	30	18	1	1		2	3	3	15		100	4
Nablus Cemaatler	22	4											
Cebel-i Kıbelî	2199	80	5			4	5			18	4		
Şâmî	1095	25	5		2					11			
Benî Sa'b	936	16	1										
Kakun	557	2	1										
Merc-i Benî Âmir	410	1											
Toplam	6241	158	30	1	3	4	7	3	3	44	4	100	4

Tablo 27: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı

Cebel-i Kıbelî 84 mücerred 2217 hanesiyle en büyük nahiyeyi teşkil etmektedir. Burada Müslümanların haricinde 4 mücerred 18 hane ile yalnızca Hristiyan ahalî bulunmakta Yahudiler Cebel-i Kıbelî'de yaşamamaktadırlar. Şâmî 25 mücerred 1106 hane ile nüfus açısından ikinci büyük nahiyedir. Nüfus açısından üçüncü büyük kısmı, üç semavi dinin müntesiplerinin yaşadığı 34 mücerred 1137 hanelik nüfusuyla Nablus'un kasabası oluşturmaktadır. 16 mücerred 936 hanelik Benî Sa'b Nahiyesi'ni istisna tutarsak diğer nahiyeler nüfus noktasından mütevazı bir görünüm arz etmektedir.

Genel nüfusa nazaran mahallelerin nüfus açısından mühim bir oranı temsil etmesi sancakta şehirli hayata yönelik olarak Müslüman halk arasında bir teveccühün bulunduğunu göstermektedir.

Grafik 34: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Nüfus Dağılımı

Sancak içinde Nablus civarında yaşayan kabilelerden yalnızca Kürtlere ait bilgiler verilerek 4 mücerred 22 haneden ibaret olduklarına işaret edilmiştir. Arap kabilelerin yalnızca isimlerinden bahsedilerek alınan vergiler gösterilmiştir. Kabilelerin hane sayılarının zikredilmemesi nüfus kesafetini tahmin etme hususunda sıkıntıya neden olmaktadır. Göçebe Arap kitlesinin mevcudiyeti Nablus Sancağı'nın konargöçer hususiyetini ortaya koymaktadır.

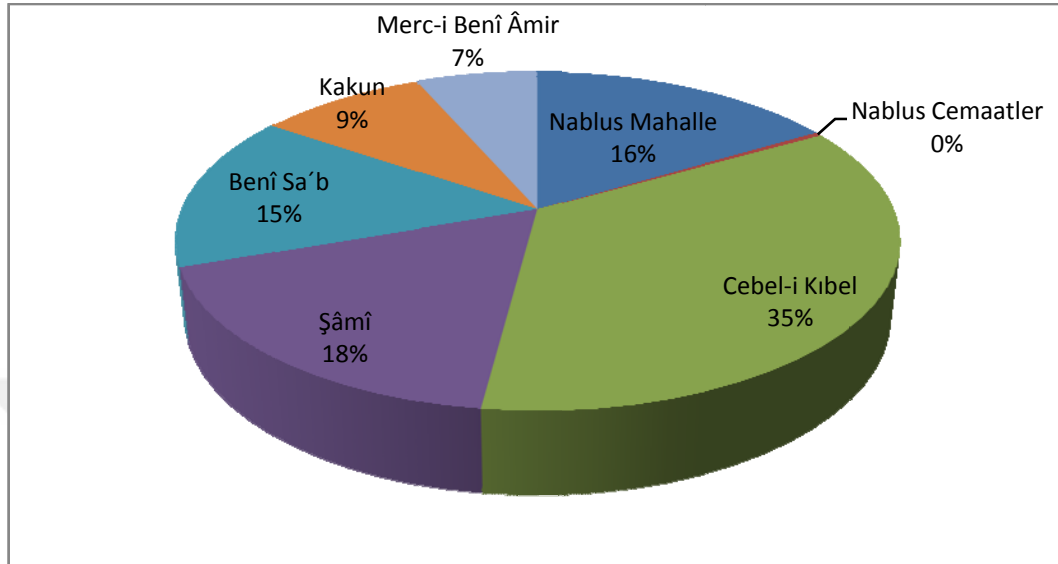
2 mücerred 557 hanelik Kakun ile 1 mücerred 410 hanelik Merc-i Benî Âmir diğer nahiyelere nazaran daha az nüfusa sahiptir. Her iki nahiyede de yalnızca Müslümanlar yaşamakta Yahudi ve Hristiyanlara rastlanılmamaktadır.

Nahiye/Mahalle/Kabile	945/1538									
	Müslüman									
	H	M	İ	Mz	Ht	Fk	Ş	A	Mc	
Nablus Kasabası	1022	30	18	1	1		2	3	3	
Nablus Cemaatler	22	4								
Cebel-i Kıbelî	2199	80	5			4	5			
Şâmî	1095	25	5		2					
Benî Sa'b	936	16	1							
Kakun	557	2	1							
Merc-i Benî Âmir	410	1								
Toplam	6241	158	30	1	3	4	7	3	3	

Tablo 28: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

158 mücerred 6241 hane ile sancağın her yerinde hâkim unsur olarak bulunan Müslümanlar, kimi zaman mahallelerde şehirli hayatı yaşamakta; kimi zaman da köylerde yaşayarak kırsal hayata katkı sağlamakta ve bazen de bedevi hayat tarzını benimsemekteydiler. Bu halleriyle onlar, hayatın her alanına nüfuz etmişlerdir. Gayrimüslimler için aynı şeyi söylemek mümkün gözükmemektedir.

Sancakta 30 imam, 1 müezzin, 3 hatip, 4 fakih, 7 şerif, 3 a'ma ve 3 mecnun Müslüman ahali arasında hayatlarını sürdürmektedir. Müezzin ve hatiplerin bütün nahiyelerde bulunmayışı müezzinliğin halk tarafından hatipliğin ise imamlar tarafında icra edildiğine işarettir.

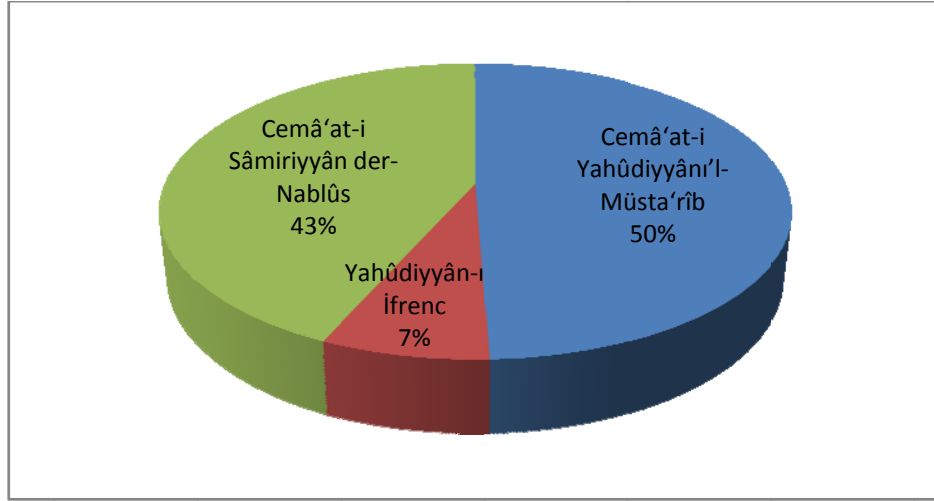
Grafik 35: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Cebel-i Kibel (80 mücerred 2199 hane), Şâmî (25 mücerred 1095 hane), Nablus Kasabası (30 mücerred 1022 hane) ve Benî Sa'b (16 mücerred 936 hane) Müslümanların en yoğun buldukları yerlerdir. Merc-i Benî Âmir (1 mücerred 410 hane) ve Kakun (2 mücerred 557 hane) diğerlerine kıyasla Müslümanların en az buldukları nahiyelerdir.

Nahiye/Mahalle/Kabile	945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M
Nablus Kasabası	1022	30	15		100	4
Toplam	6241	158	44	4	100	4

Tablo 29: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Yahudi Nüfus

Yahudilerin yalnızca Nablus'un mahallelerinde yaşamayı tercih etmeleri, şehirli hayatı benimsemeleriyle yakından alakalıdır. Köylerde ikamet etmeyi sevmeyen bu kesim, şehirde ihtiyaç duyulan meslekler konusunda kendilerini techiz ederek kent hayatına odaklanmışlardır. Dolayısıyla onlar, sancakta ve bölgenin genelinde, ekseriyetle kentlerde ikamet etmişlerdir. Hâlbuki Müslümanlar ve Hristiyanlar onlara nispetle hem şehrin merkezinde hem de köyler de hayatlarını sürdürmüşlerdir.

Grafik 36: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Yahudi Nüfusu Dağılımı

Yahudi nüfusuna yakından bakıldığında Müsta'rib (34 hane), İfrenc (5 hane) ve Sâmirî (29 hane 4 mücerred) olmak üzere üç kısımdan müteşekkil oldukları görülmektedir. İfrenc Yahudileri hariç tutulduğunda genel Yahudi nüfusunu Şarklı Museviler oluşturmaktadır.

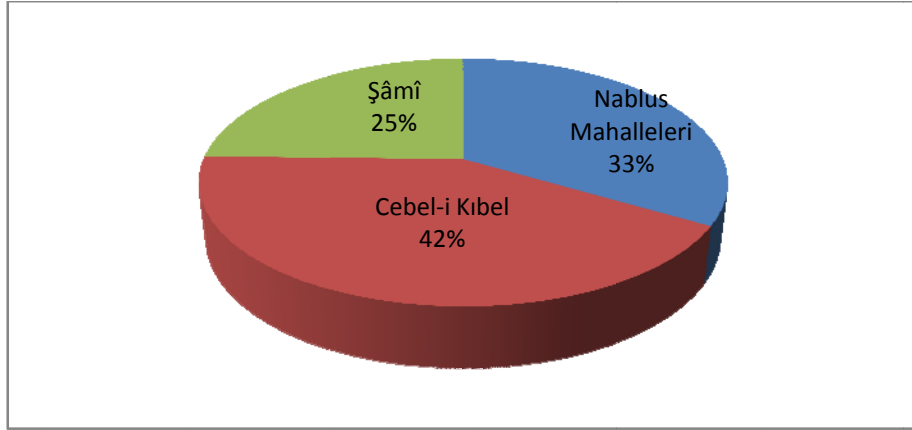
Sâmirî Yahudileri tarafından mukaddes kabul edilen bir takım dini mekânların Nablus Sancağı'nda oluşu buranın onlar tarafından tercih edilmesinde büyük bir etkidir. Ancak bu kesim, genel Yahudi nüfus içinde azınlık konumundadır.

İfrenc Yahudileri, adlarının da işaret ettiği üzere Avrupa'dan göç ettikleri malum olmakla birlikte ne zaman Nablus'a geldikleri belli değildir. Ama hane sayılarının 5 oluşu onların yakın zamanlarda buraya yerleştiğini ima etmektedir.

Nahiye/Mahalle/Kabile	945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M
Nablus Kasaba	1022	30	15		100	4
Cebel-i Kibelî	2199	80	18	4		
Şâmî	1095	25	11			
Toplam	6241	158	44	4	100	4

Tablo 30: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Hristiyan Nüfus

Sancak genelinde en az nüfusa sahip topluluk olan Hristiyanlar, 4 mücerred 44 hanelik nüfuslarıyla başta kasaba olmak üzere Cebel-i Kibel ve Şâmî nahiyelerinde yaşamaktadırlar.

Grafik 37: 945/1538 Senesi Nablus Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

Sancaktaki Hristiyan yerleşimi, Yahudilerden farklı olarak Müslüman ikamet tercihine benzer bir seyir izlemiştir. Onlar hem mahallelerde hem de köylerde hayatlarını sürdürmüşlerdir. Bu özellikleriyle Müslümanlar gibi şehirli ve kırsal hayata katkı sağlamışlardır.

Nablus kasabası Hristiyan hacıların Kudüs'e varmadan önce bâclarını ödedikleri yerlerden biriydi. Ermeni ve Rum hacılar, Nablus kasabasına ulaşmadan evvel önce Şâmî Nahiyesi'ndeki Fendekumiyye Köyü'ne uğrarlar ve orada her birinden 8 para tahsil edilirdi. Bâclarını eda eden hacılar, Nablus Kasabası'na geldiklerinde ikişer para daha öderlerdi. Böylece ödedikleri vergi toplam da 10 paraya vasıl olurdu. Ancak bazen eminlerin kanunnameye muhalif olarak gelen hacılardan fazla para istedikleri de görülmekteydi. 22 Recep 946/3 Aralık 1539 tarihli Kudüs ve Nablus kadılarına gönderilen hükümlerde, "Ermeni ve Rum hacılardan alınan vergiler sıralanarak görevlilerin şimdilerde birer flori ile onar para aldıkları ve ruhbanlardan da yolda gafar tahsil ettikleri ifade edilerek"³⁷⁹ yapılan yolsuzluğun engellenmesine çalışılmıştır.

Fendekumiyye Köyü ile Nablus'ta Hristiyan hacılardan toplanan gafar, Kudüs Kalesi'ndeki bazı hisar erleriyle Şam'da görevli yeniçerileri ayartmış gözükmektedir. Bu iki kesim kendi aralarında işbirliğine giderek hacıların devlete ödemekle mükellef oldukları paraya göz dikerek onlara, devlete verdiklerinden daha az miktara Kudüs'e, vergi noktalarına takılmadan götürmeyi vaat etmişlerdi. Ne de olsa kaledeki hisar erleri ile yeniçeriler kısa ve tenha yolları çok iyi biliyorlardı. Şüphesiz bu teklif daha kısa yol ve daha az vergi demek olduğundan Hristiyan hacıların da işine geliyordu.

³⁷⁹ Ovannes adlı Ermeni'nin yollarda Hristiyan hacılardan alınan vergilerde haksızlık yapıldığı şikâyeti üzerine Kudüs ve Nablus kadılarına 22 Recep 946/3 Aralık 1539 tarihli hüküm, **KDŞŞSC IX**, sf. 11

Bu yolculuğun başlangıç noktası ve tarafların antlaşma yerleri Şam'da Hristiyan hacıların konakladıkları hanlardı. Hanları ziyaret eden Kudüs hisar erleri ile Şam yeniçerileri Hristiyan hacıların çoğunu ayartmayı becermişlerdi. Onların ticari başarısı aynı zamanda devletin hac işinden elde ettiği gelirlerin azalması, yani miri hazinenin başarısızlığı anlamına gelmekteydi. Nitekim Nablus Has Emîni Murad devlet merkezine yaptığı şikâyetinde bâc gelirlerinin azalmasından bahsederek Hristiyan hacıların Fendekumiyye ile Nablus'a uğramadan kendilerine edası lazım gelen vergileri ödemediğini Kudüs'e vasıl olduklarını ve bunda Kudüs hisar erleri ile yeniçerilerinin parmağı olduğunu söyleyerek gereken tedbirlerin alınmasını talep etmiştir. Nablus kadısına gönderilen 6 Ramazan 947/4 Ocak 1541'de gönderilen hükümde, bu işe tevessül eden Hristiyan hacılardan vermedikleri bâcların tahsili ve aracı olan Kudüs hisar erleri ile yeniçerilerin isimlerinin gönderilmesi istenilmişti.³⁸⁰

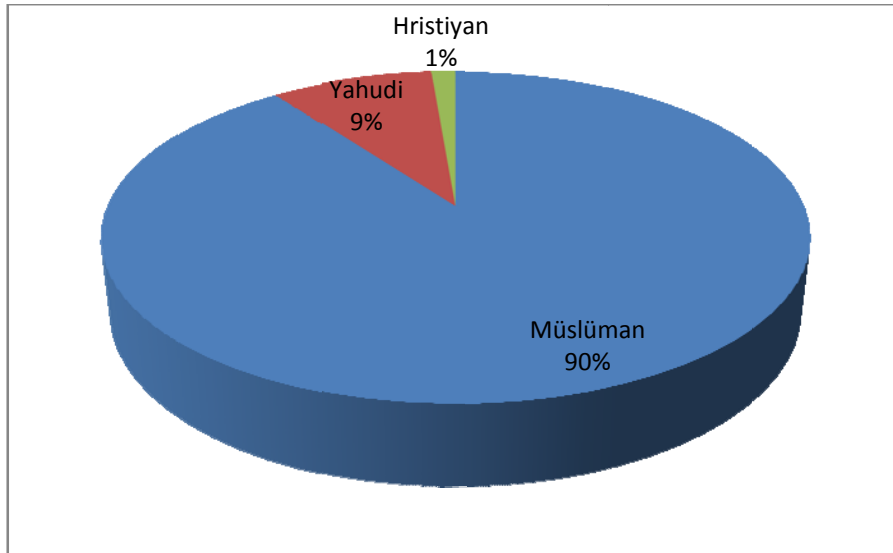
1.3.1. Nablus Kasabası

Mahalle Adı	Müslüman								Yahudi		Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Ş	A	Mc	H	M	H	M
945/1538												
El-Kaysâriyye (القيسارية)	102	2	2					2				
'Akabe (عقبة)	104	2	2									
Ed-Debbûra (الدبورة)	96	2	2				1	1	32			
Garb (غرب)	259	17	4				2				7	
Yâsemîn (ياسمين)	157	5	3	1		2					8	
Habele (حبله)	304	2	5		1							
Cemâ'at-i Yahûdiyyân'l-Müsta'rib (مستعرب)									34			
Yahûdiyyân-ı İfrec (افرنج)									5			
Cemâ'at-i Sâmiriyyân der-Nablûs (سامريان)									29	4		
TOPLAM	1022	30	18	1	1	2	3	3	100	4	15	

Tablo 31: 945/1538 Senesi Nablus Kasabası Mahalleleri

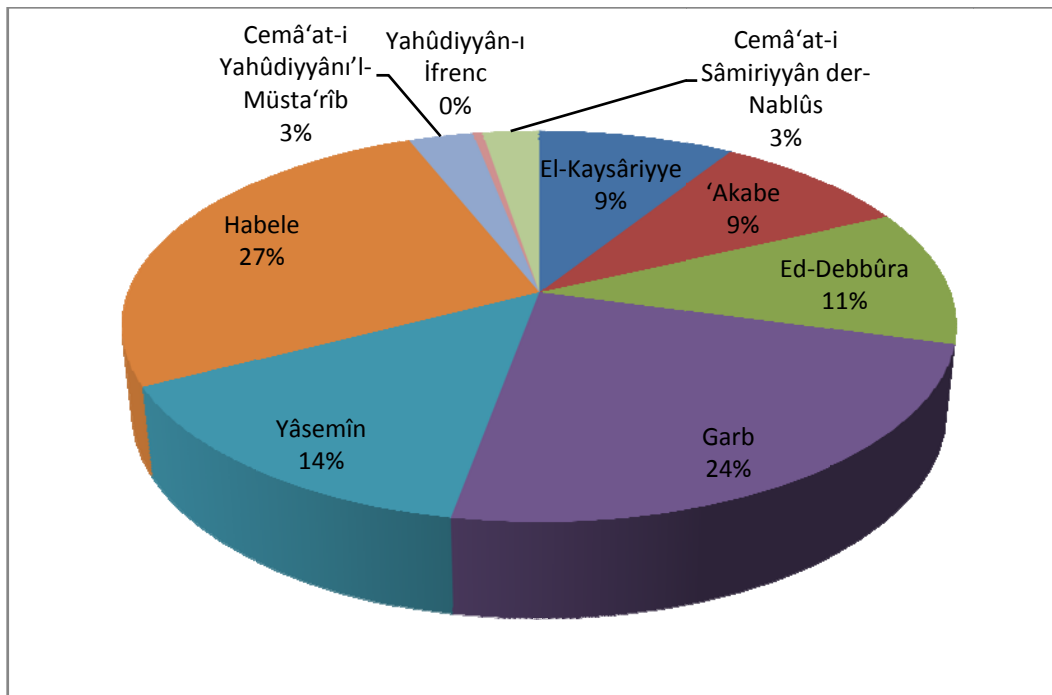
9 mahalleden oluşan Nablus Kasabası'nda 30 mücerred 1022 hanesi Müslüman; 4 mücerred 100 hanesi Yahudi ve 15 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 34 mücerred 1137 hane ahali ikamet etmektedir. Verilerin de işaret ettiği üzere Nablus merkezi teşkil eden mahallelerin egemen unsuru Müslümanlardır. Onları Yahudiler takip etmekte ve en son sırada Hristiyanlar gelmektedir. Birinci tahrir defterinin yokluğu, kasabadaki değişim ve gelişimi izleme hususunda bir mani teşkil etmekle birlikte Kudüs, Gazze ve Safed örneklerine imtisalen burada da olumlu bir toparlanmanın olmasından bahsedilebilir.

³⁸⁰ ags, sf. 41

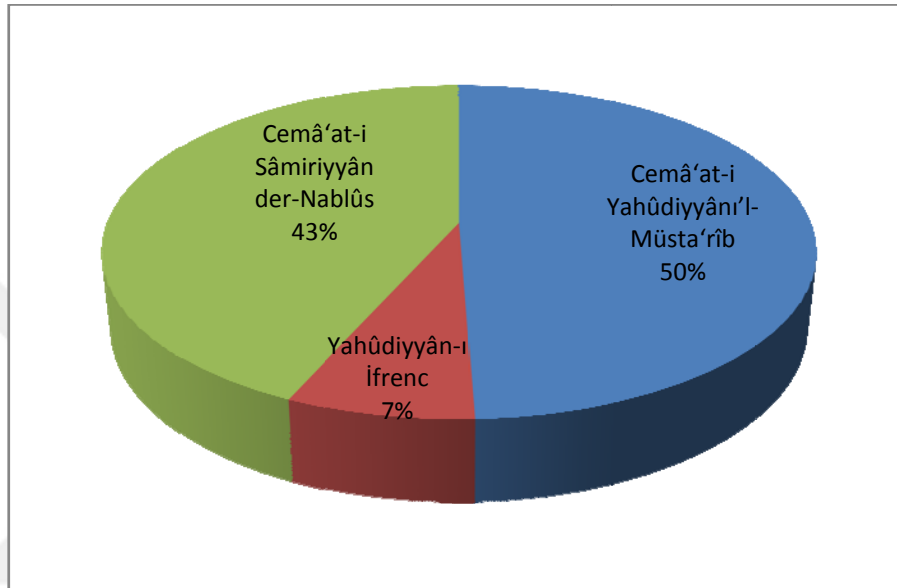
Grafik 38: 945/1538 Senesi Nablus Mahalleleri Nüfus Dağılımı

Habele (2 mücerred 304 hane), Garb (17 mücerred 266 hane), Yâsemîn (5 mücerred 165 hane), Ed-Debbûra (2 mücerred 128 hane), ‘Akabe (2 mücerred 104 hane), ve El-Kaysariyye (2 mücerred 102 hane) kasabanın en kalabalık mahalleleridir. Kasabada kâin Yahudilerin (Ed-Debbûrâ’daki Yahudiler hariç) Cemâ‘at-i Yahûdiyyânî’l-Müsta‘rîb (34 hane), Cemâ‘at-i Sâmiriyyân (4 mücerred 29 hane) ve Yahûdiyyân-ı İfrec (5 hane) adlarıyla kaydedilmelerine mukabil defterde hangi mahallede yaşadıkları hususunda bir bilgi mevcut değildir.

Grafik 39: 945/1538 Senesi Nablus Kasabası Nüfus Dağılımı

Müslümanlar 30 mücerred 1022 hane ile hâkim unsuru teşkil ederek Habele (2 mücerred 304 hane), ‘Arab (17 mücerred 259 hane), Yâsemîn (5 mücerred 157 hane), ‘Akabe (2 mücerred 104 hane), El-Kayseriyye (2 mücerred 102 hane) ve Ed-Debbûra (2 mücerred 96 hane) mahallerinde hayatlarını sürdürmektedirler. Kasabadaki Müslüman ahali arasında 18 imam (El-Kayseriyye, ‘Akabe, Ed-Debbûra, ‘Arab, Yâsemîn, Habele), 1 müezzîn (Yâsemîn), 1 hatip (Habele), 2 şerif (Yâsemîn), 3 a‘ma (Ed-Debbûra, ‘Arab), ve 3 mecnun (El-Kayseriyye, Ed-Debbûra) bulunmaktadır.

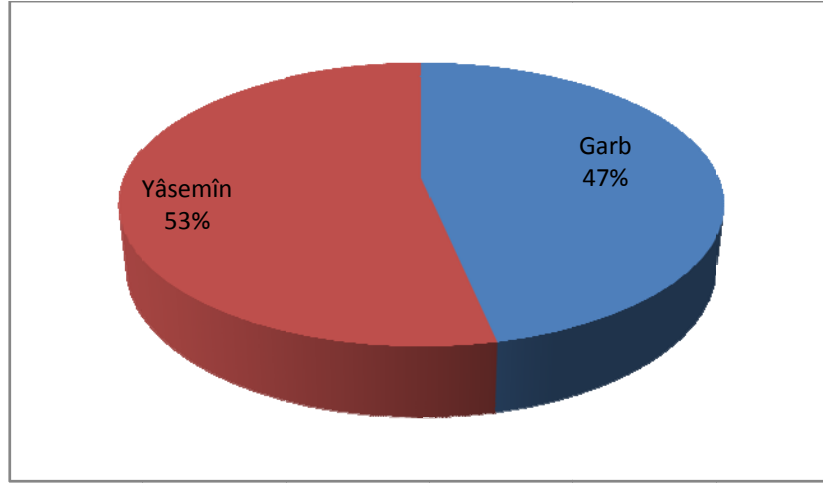

Grafik 40: 945/1538 Senesi Nablus Kasabası Yahudi Nüfus Dağılımı

4 mücerred 100 hane ile Müslüman ahaliden sonra kasabada nüfus dağılımında ikinci mevkii işgal eden Yahudiler, Ed-Debbûra (32 hane Yahudi; 2 Mücerred 96 hane Müslüman), Cemâ‘at-i Yahûdiyyânî‘l-Müsta‘rib (34 hane), Yahûdiyyân-ı İfrec (5 hane) ve Cemâ‘at-i Sâmiriyyân (4 mücerred 29 hane) şeklinde taksimata tabi tutulmuşlardır. Yahudilerin ne kadar cizye ödediği belli değildir.

Samiriler, toplam Yahudi nüfus içinde önemli bir azınlığı teşkil etmekte ve kasabada doğu kökenli Yahudilerin baskın olduğu müşahede olunmaktadır. Ancak Batılı Yahudilerin mevcudiyeti aynı zamanda sancak ve bölgedeki Yahudiler için yeni bir dönemin başlangıcını tebşir etmektedir. Zamanla Avrupa menşeli Museviler, Şarklı Yahudileri nüfus açısından geride bırakarak kültürel ve içtimai yapıda egemen topluluk olacaklardır.³⁸¹

³⁸¹ Amnon Cohen, “The Jews under Islam: c. 1500-Today” **The Jewish World: Revelation, Prophecy and History**, ed. E. Kedourie, London: Thames and Hudson, 1979, sf. 5-6

Grafik 41: 945/1538 Senesi Nablus Kasabası Mahalleleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

Garb (7 hane Hristiyan; 17 mücerred 259 hane Müslüman) ve Yâsemîn (8 hane Hristiyan; 5 mücerred 157 hane Müslüman) mahallelerinde Müslüman nüfusa nispetle azınlık durumunda hayatlarını idame ettiren Hristiyan ahali toplam 15 haneden teşekkül etmekle birlikte ne kadar cizye ile mükellef oldukları sabit değildir. Yâsemîn, Hristiyan nüfusun en fazla bulunduğu mahalle unvanını taşımaktadır.

1.3.1.1. Nablus'taki Cemaatler

Cemaat 945/1538	Müslüman	
	H	M
Tâife-i 'Urbân-ı Benî Na'ce (نعجة)? ³⁸²	-	-
Tâife-i 'Urbân-ı Temîm (تميم) ³⁸³	-	-
Tâife-i 'Urbân-ı Benî Şâkir (شاكِر) ³⁸⁴	-	-
Tâife-i 'Urbân-ı Benî Fuheyd (فهيْد) ³⁸⁵	-	-
Tâife-i 'Urbân-ı Hamîde (حميدة)? ³⁸⁶	-	-
Cemâ'at-i Ekrâd	22	4
TOPLAM	22	4

Tablo 32: 945/1538 Senesi Nablus Cemaatleri

1038 numaralı defterin mahalle kayıtlarının hitamında “Mukâta'ât-ı Nefs-i Nablus”³⁸⁷ başlığı altında kasabadan elde edilen gelirler senelik olarak sıralanmıştır. Listenin içinde 5 taife ve 1 tane cemaate tesadüf olunmaktadır. Bunlardan yalnızca Ekrâd'ın (4 mücerred 22 hane) hane ve mücerred sayıları verilerek konargöçer oldukları ve ziraat ettikleri yerin sahibine kısmet verdikleri ifade edilmiştir.

Benî Na'ce, Temîm, Benî Şâkir, Benî Fuheyd ve Hamîde adlı Arap kabilelerinin sadece isimlerinin zikredilerek hane sayılarının ne kadar olduğu hakkında herhangi bir

³⁸² Fî sene 4000

³⁸³ Fî sene 6000

³⁸⁴ Fî sene 6000

³⁸⁵ Fî sene 10000

³⁸⁶ Fî sene 5000

³⁸⁷ **1038 TT d.**, 76 numaralı poz.

malumat verilmemiş yalnızca onlardan alınan vergiler gösterilmiştir. Bu da kasabada/sancakta 945/1538’de ne kadar Arap göçerin yaşadığı hususunu muğlâkta bırakmaktadır. Kabilerin hane sayıları biliniyor olsaydı sancağın ve Müslümanların nüfus oranında bir artış olacağı kesindi.

1.3.2. Cebel-i Kıbelî Nahiyesi

Köy	945/1538						
	Müslüman					Hristiyan	
	H	M	İ	F	Ş	H	M
Leybu’l-Kefr (ليب الكفر)?	22	1	1				
El-Kefr Benî Hamîd (الكفر بنى حميد)	57	5	1			7 ³⁸⁸	
Reşâ Benî ‘Âmir (رشا بنى عامر)	18	3	1				
Deyr Sukâke (دير سكاكة)	17	1					
Hâris (حارث)	17	1					
Sûsbâ (سوسبا)	6						
‘Azzûn (عزون) ³⁸⁹	30	3					
Kefr Hâris (كفر حارث)	39	3					
Sukâke (سكاكة) ³⁹⁰	26						
Deyr Sicâle (دير سجالة)	3						
Sâviye (ساوية) ³⁹¹	30						
Dûmâ (دوما)	21	5					
Hakîr (حقير)?	19	3					
Beyt Fûrik (بيت فوريك)	30	2					
Kefr ‘Âtiye (كفر عاطية)	25	1					
Evsarîn (اوصرين) ³⁹²	6						
Kefr Kar‘ (كفر قرع) ³⁹³	30						
‘Ûrîf (عوريف)	7						
Kefrûr (كفرور)	112						
Mâdemâ (مادما)	24	5					
‘Amrâ (عمرة)?	90						
Til (تل)	22						
Kefr Astûnâ (كفر اسطونا)	4						
Kabelân (قبلان) ³⁹⁴	7						
Sâmiriye (سامرية)	9						
Bîretu Rahm (بيرة رحم)?	- ³⁹⁵						
Ezrûne/Errûne (ازرونة/اررونة)?	- ³⁹⁶						
Zayfirne/Sayfirne (ضيفيرنة/صيفيرنة)?	4						

³⁸⁸ Kişi başına 80 akçeden toplamda 560 akçe cizye Hristiyanlara tarh olunmuştur.

³⁸⁹ Tûlkerm’de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Azzun_2232/ar/index.html

³⁹⁰ Bu köy bugün Nablus’ta mevcuttur. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22573.html>

³⁹¹ Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Sawaiya_1100/ar/index.html

³⁹² Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Usarin_597/ar/index.html

³⁹³ Vakf-u Medrese-i Isfehâniye el-ma‘rûf ‘Osmâniye fî Kudûs-i Şerîf tamâmen gayr-i ez-‘ösr. Hayfa’da bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Qari_1266/ar/index.html

³⁹⁴ Bugün Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qabalan_1467/ar/index.html

³⁹⁵ Köyden alınan vergiler “yekûn 540” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

³⁹⁶ Köyden alınan vergiler “yekûn 917” olarak kaydedilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

Deyr Bellût (دير بلوط)	- ³⁹⁷					
Mestavî (مسطوير)?	14				3	
‘Avarâtâ (عورتا) ³⁹⁸	37					
Rases (رسس)?	36					
Cerâ‘â (جراعا)?	3					
Deyr ‘Ûrîf (دير عوريف)	- ³⁹⁹					
Merdâ (مردا) ⁴⁰⁰	259					
Bidyâ (بديا) ⁴⁰¹	8					
Sartâ (صرطا)	2	5				
Mesîhâ (مسيحة) ⁴⁰²	4					
Kânâ/Tânâ (كانا/طانا)?	5	2				
Karâvâ Benî Hassân (قراوا بنى حسان) ⁴⁰³	3					
Bûrîn (بورين) ⁴⁰⁴	97	10				
‘Aynâbûs (عينابوس) ⁴⁰⁵	29					
Deyr ‘Ûrîf (دير عوريف) ⁴⁰⁶	4	1				
Sûrnîb/Sûrtîb (صور نيب/صور تيب)?	12					
Sâlim (سالم) ⁴⁰⁷	20					
Beyt Îbâ (بيت ابا) ⁴⁰⁸	20	1				
Karâvâ Lefûr/Lekûr (قراوا لفور القور)	11		1			
‘Asker (عسكر) ⁴⁰⁹	21	4			11 ⁴¹⁰	4
Balât (بلاط)	25					
Deyru’l-Emîr (دير الامير)	9					
Kefr Kaddûm (كفر قديم) ⁴¹¹	11					
‘Ûsîrâ (عسفيرا)?	18					
Mecdel Yâbâ (مجدل يابا) ⁴¹²	11					
Hablâ (حبلى) ⁴¹³	38	1 ⁴¹⁴				
Kefr Kallîl (كفر قليل)	33					
Mecd El-Fevkâ (مجد الفوقا)?	12					
Kûzîr (قوزير)	6					
Seblûn (سبلون)?	10	3				

³⁹⁷ Köyden alınan vergiler “yekûn 2130” olarak kaydedilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

³⁹⁸ Bugün Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Awarta_574/ar/index.html

³⁹⁹ Köyden alınan verginin “hâsıl el-ma‘âl? 800” olduğu gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁰⁰ Vakf-u Bîmâristân-ı Mansûrî der-Mısır ve’l-bakiyye? ve’l-medrese li-hâni’l?-mezkûr. Bugün Nablus’ta bu yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Marda_1399/ar/index.html

⁴⁰¹ Bugün Nablus’ta bu yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Biddya_905/ar/index.html

⁴⁰² Bugün Nablus’ta bu yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Mas_ha_1402/ar/index.html

⁴⁰³ Bu köy için bkz: <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22598.html>

⁴⁰⁴ Bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Burin_927/ar/index.html

⁴⁰⁵ Bugün bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Aynabus_587/ar/index.html

⁴⁰⁶ Bu köy ismi ikinci kez tekrar etmiş hane sayısı verilerek köyden alınan vergilerin “yekûn 4131” olduğu gösterilmiştir. Bu da aynı isme sahip iki köyün olduğunun işaretidir.

⁴⁰⁷ Bugün bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Salim_2208/ar/index.html

⁴⁰⁸ Bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Iba_863/ar/index.html

⁴⁰⁹ Bugün bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Askar_571/ar/index.html

⁴¹⁰ Kişi başına 80 akçeden toplamda 1200 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

⁴¹¹ Bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Qaddum_1264/ar/index.html

⁴¹² 13 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. Köy ayrıca Mecdel Es-Sâdık adıyla da bilinmektedir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Majdal-Yaba/ar/index.html>

⁴¹³ Hablâ adında köy bugün Tülkerm İli’nde mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Habla_1158/ar/index.html

⁴¹⁴ Müccered için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Telfit (تلفيت) ⁴¹⁵	4					
Huvvârâ (حوارة) ⁴¹⁶	37	1				
‘Azmût (عزموط)	13					
Rûcîb (روجيب)	16					
Ruveysûn (رويسون)?	16					
Kefr Hattâ (كفر حتى)	9					
Evfâr (اوفار)?	25					
Evdâ (اودا)?	8					
Yezûkîn (يزوقين)?	10	4				
Aknedya (اكديا)?	4					
Mâtîn (ماتين)?	15					
Cerlîmâ (جرليما)?	3					
Yânûn (يانون)	18					
Yâsûfu`r-Rummân (ياسوف الرمان)	20					
Cüneyd Cemâl (جنيد جمال)?	29	3		4		
Behâ/Sehâ (بحا/سحا)?	4	1				
‘Arkîn (عرفين)?	4					
Fera`tâ (فرعتا) ⁴¹⁷	8					
Refât (رفات) ⁴¹⁸	16					
Bîrâ/Hîrâ/Mîrâ (بيرا/حيرا/ميرا)	18					
Şahînu`l-Yakîn (شيخين اليقين)?	38				2	
‘Ammûriyâ (عموريا) ⁴¹⁹	6	1				
Ferhâ (فرخا) ⁴²⁰	19					
Karyût (قريوت) ⁴²¹	6	1				
Kefr Bunyâ (كفر بنيا)	10					
Cemmâ`în (جماعين) ⁴²²	20					
Kabrâ (قبرا)	13					
Deyr Kîs (دير قيس) ⁴²³	-					
Mezra`â (مزرعة)	4					
Cebkîn/Ceykîn (جبقين/جيقين)?	9					
Beyt Vezên (بيت وزن) ⁴²⁴	32					
Kusrâ (قصر) ⁴²⁵	12					
Cûrîş (جوريش) ⁴²⁶	7					
‘Ûrîm (عوريم)?	4					
Deyr Sâlim (دير سالم)	23					

⁴¹⁵ Bugün Nablus'ta bu isimde bir köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Talfit_1628/ar/index.html

⁴¹⁶ Nablus'ta bu ismi taşıyan köy bugün vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Huwwara_1181/ar/index.html

⁴¹⁷ Nablus'ta bu adı taşıyan bir köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Far_ata_1123/ar/index.html

⁴¹⁸ Nablus'ta bugün bu adı taşıyan köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Rafat_2228/ar/index.html

⁴¹⁹ Nablus'ta bu isimde bir köy bugün vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Ammuriya_789/ar/index.html

⁴²⁰ Nablus'ta bu isimde bir köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Farkha_1129/ar/index.html

⁴²¹ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qaryut_1482/ar/index.html

⁴²² Nablus'ta bu köy bugün mevcuttur.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jamma_in_1212/ar/index.html

⁴²³ Köyden alınan vergi "hâsıl kısmun mine's-sülûs 1145" olarak gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

⁴²⁴ Nablus'ta bugün bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Wazan_894/ar/index.html

⁴²⁵ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qusra_1497/ar/index.html

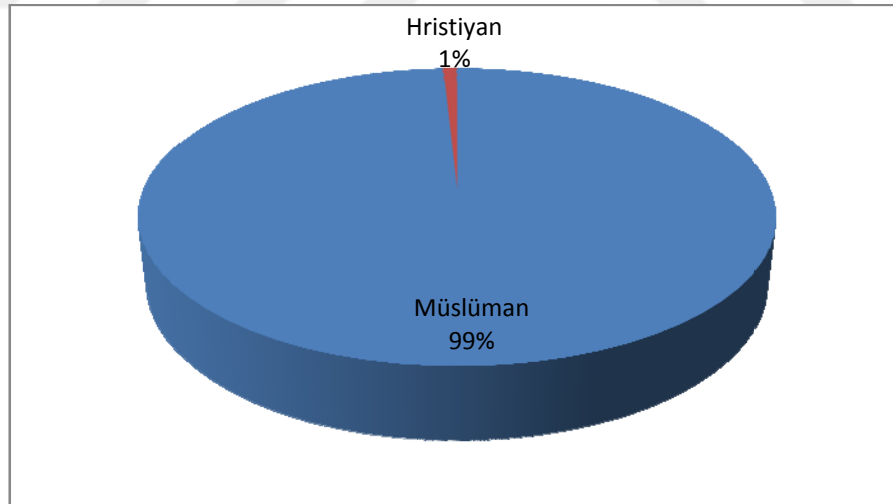
⁴²⁶ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jurish_1242/ar/index.html

Beytâ (بيتا) ⁴²⁷	60	9					
Merâ‘aş/Berâ‘aş (مراعتش/براعتش)?	2						
Mecdel (مجدل)	9						
Akfâs (اقفاص)?	2						
Câlût (جالوت) ⁴²⁸	19						
Lebîbu‘ş-Şâvîr (ليبب الشاوير)? ⁴²⁹	25						
Deyr İstyâ (دير اسطيا) ⁴³⁰	130		1				
Beyt Decen (بيت دجن) ⁴³¹	36						
Taksâ/Takyâ (طقسا/طقيا)? ⁴³²	3						
TOPLAM	2.199	80	5	4	5	18	4

Tablo 33: 945/1538 Senesi Cebel-i Kibeli Nahiyesi Köyleri

102 köyden ibaret Cebel-i Kibeli Nahiyesi’nde 80 mücerred 2199 hanesi Müslüman 4 mücerred 18 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 84 mücerred 2217 hane yaşamaktadır. Nahiyeye köylerindeki Müslüman nüfus arasında 5 imam (Reşâ Benî ‘Âmir, El-Kefr Benî Hamîd, Leybu’l-Kefr, Karâvâ Lefûr/Lekûr, Deyr İstyâ), 4 fakih (Cüneyd Cemâl) ve 5 şerif (Şahînu’l-Yakîn) bulunmaktadır.

Yukarıda işaret olunduğu üzere sancağın ilk tahrir defterinin mevcut olmayışı nahiyenin nüfusunun seyrini takip, tahlil ve mukayesesini yapmak konusunda bir zorluk teşkil etmektedir. Ancak bölgede ilk tahrirde sahip sancakların gelişimleri incelendiğinde Nablus ve nahiyelerinde 945/1538’de olumlu gelişmenin olduğu ve Osmanlı Devleti’nin bölgeye iyice yerleştiği ileri sürülebilir.

Grafik 42: 945/1538 Senesi Cebel-i Kibeli Nahiyesi Nüfus Dağılımı

⁴²⁷ Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Beita_895/ar/index.html

⁴²⁸ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman (a.s.)

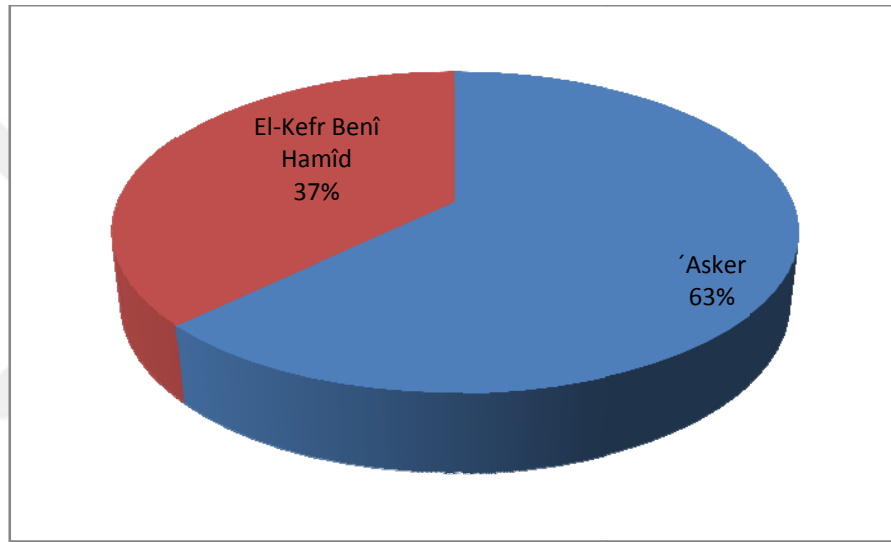
⁴²⁹ Vakf

⁴³⁰ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman (a.s.). Bugün Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Istiya_967/ar/index.html

⁴³¹ Vakf-u Medrese-i Şeyhüniye fi’l-Kudüs-i Şerif. Bugün Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Dajan_855/ar/index.html

⁴³² Vakf-u Halilurrahman (a.s.) tamâmen.

Nahiyeenin en kalabalık köylerini Kefrûr (112 hane), Deyr İstyâ (130 hane) ve Merdâ (259 hane) teşkil etmektedir. Akfâs, (2 hane), Merâ‘aş/Berâ‘aş (2 hane), Sartâ (5 mücerred 2 hane), Cerlîmâ (3 hane), Deyr Sicâle (3 hane), Cerâ‘â (3 hane), Taksâ/Takyâ (3 hane), Karâvâ Benî Hassân (3 hane), Aknediyâ (4 hane), ‘Ûrîm (4 hane), Mezra‘â (4 hane), ‘Arkîn? (4 hane), Mesîhâ (4 hane), Kefr Astûnâ (4 hane), Zayfîrne/Sayfîrne (4 hane), Behâ/Sehâ ? (1 mücerred 4 hane), Deyr ‘Ûrîf (1 mücerred 4 hane), Kânâ/Tânâ (2 mücerred 5 hane), Sûsbâ (6 hane), Evsarîn (6 hane), Karnûn (1 mücerred 6 hane), ‘Ammûriyâ (1 mücerred 6 hane), Cûrîş (7 hane), Kabelân (7 hane), ‘Ûrîf (7 hane), Fera‘tâ (8 hane), Bidyâ (8 hane), Mecdel (9 hane), Cebkîn/Ceykîn (9 hane), Deyru’l-Emîr (9 hane) ve Sâmiriye (9 hane) en az nüfusa sahip karyelerdir.

Grafik 43: 945/1538 Senesi Cebel-i Kibeli Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Müslümanların haricinde nahiyede yaşayan yegâne gayrimüslim unsur Hristiyan ahalidir. 4 mücerred 11 hane olarak 'Asker (Müslümanlar 4 mücerred 21 hane) ve 7 hane olarak El-Kefr Benî Hamîd (Müslümanlar 5 mücerred 57 hane) köylerinde yaşayan Hristiyanlara 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

Bu tarihte Bîretu Rahm, Ezrûne/Errûne, Deyr Bellût, Deyr 'Ûrîf ve Deyr Kîs adlı köylerin isimleri defterde zikredilmesine karşın hane sayıları verilmemiştir. Bunun sebebi belli değildir. Herhalde ahali ya tahrirden kaçmak için ya da bilinmeyen bir nedenden dolayı tahrir esnasında köyde bulunmamış olabilirler. Diğer bir ihtimal de bazı köylerin ziraat için kullanılması ve ikamet için tercih edilmemesidir. Bu yerleşim modelinde köylü civarındaki köyün arazisini kullanır ancak oraya yerleşmeyi muhtelif nedenlerden ötürü istemez ve sadece orada tarım maksadıyla ziraat zamanında bulunur. Mezkûr köylerin böyle olabilme ihtimali de vardır.

1.3.3. Şâmî Nahiyesi

Köy	945/1538					
	Müslüman			Hristiyan		
	H	M	İ	Ht	H	M
Revân (روان)?	10	1				
Kefr Yâseslâ (كفر ياسسلا)?	16					
Kefr Fidân (كفر فدان)?	15	3				
Celsîyâ/Halsîyâ (جلسييا/حلسييا)	14					
‘Ace (عجة)	30					
Râbâ (رابة) ⁴³³	18					
‘İllâr (علا)	15					
Bûrîn (بورين) ⁴³⁴	11					
‘Attîl (عتيل) ⁴³⁵	21+10 ⁴³⁶					
	T 31					
Râvne (راونة)?	9					
‘Akkâbâ (عقابا) ⁴³⁷	7					
Kufeyr (كفير) ⁴³⁸	6					
Beyt Lîd (بيت ليد) ⁴³⁹	42					
Harbe (خربة)	8					
Seffârîn (سفارين) ⁴⁴⁰	8					
Râmîn (رامين) ⁴⁴¹	4	1				
Cebe (حبع)	38	1	1			
‘İsbâ/İsyâ	40	1				
Musliye (مسليية)?	6					
Anâsîd (اناصيد)?	5	8				
Tallûzâ (طلوزة) ⁴⁴²	29					
Kaşdâ (قشدا)	15					
Bel‘â (بلعا) ⁴⁴³	5					
Tebâsîr (تباسير)?	21					
Beyt Selûm (بيت سلوم)?	19					
Kaysîn (قيصين)?	36		1			
Dâliye (دالية)	9					
Berkâ/Yerkâ (برقايرقا)?	7					
Tammûn (طمون) ⁴⁴⁴	27					
İbrîk (ابريق)?	5					
Tabers/Tîrs (طبرس/طيرس)?	19					
Sûv/Sûd/Seded (سوواسود/سدد)?	2					
Yasbud/Yakbud (يصبد/يقبد)?	28	2				
‘Asrîr (عصرير)?	15					

⁴³³ Bugün Cenîn’de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Raba_1499/ar/index.html

⁴³⁴ Bugün Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Burin_927/ar/index.html

⁴³⁵ Bu köy Tûlkerm’dedir. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Attil_573/ar/index.html

⁴³⁶ Şeyh Muhammed Er-Rufâ‘î’nin Zâviyesi’nde sâkin olan cemaatidir.

⁴³⁷ Bugün Nablus’ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Aqqaba_555/ar/index.html

⁴³⁸ Bugün Cenîn’de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kufayr_1375/ar/index.html

⁴³⁹ Bugün Tûlkerm’de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Lid_874/ar/index.html

⁴⁴⁰ Tûlkerm’de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Saffarin_1536/ar/index.html

⁴⁴¹ Bugün Tûlkerm’de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ramin_1508/ar/index.html

⁴⁴² Bugün Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Talluza_1630/ar/index.html

⁴⁴³ Bugün Tûlkerm’de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bal_a_825/ar/index.html

⁴⁴⁴ Bugün Nablus’ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tammun_1631/ar/index.html

Kefr Rummân (كفر رمان) ⁴⁴⁵	13				
Tûbâs (طوباس) ⁴⁴⁶	19				
Fendekûmiyye (فندقومية) ⁴⁴⁷	21				
Sîr (صير)	12				
Beyt Berîn (بيت برين)?	3				
Kefâ (كفا) ⁴⁴⁸	10				
Resâbe/Esâbe (رسابة/اسابة)?	18				
Merkebe (مركبة)	24				
Beyt Zemrîn (بيت زمرين)?	8				
Fercebîn/Mez Cübeyl (فرجيين)?	12	1		11	
Mislîn/Miskîn (مسلين/مسكين)?	11				
Funduku'l-Menâcis (فندق المناجيس)	7				
Cüdeydâ (جديدة) ⁴⁴⁹	11				
Lâvibe/Lâvine (لاوية/لاونة)?	21	1			
'Anze (عززة) ⁴⁵⁰	9				
El-Cirbâ (الجريا)	3				
Selhîn (سلحين)?	11				
Kefr Kûd (كفر قود) ⁴⁵¹	9	1			
Seberbes (سبريس)?	12				
Birkîn (برقين) ⁴⁵²	22				
Kemmerâ/Kemzâ (كمر/كمزا)?	5				
'Arrâbe (عرابة) ⁴⁵³	66+19 ⁴⁵⁴	1		1	
	T 85				
Bâkâ'ş-Şarkıyye (باقا الشرقية) ⁴⁵⁵	36				
Kabâtiyye (قباطية) ⁴⁵⁶	33				
Sânûr (صانور) ⁴⁵⁷	14				
Kefrayn (كفرين) ⁴⁵⁸	22				
Beyt/Nîl/Tîl/Bîl (نیل/تیل/بیل/بیت)?	5				
Sebastiya (سبسطية) ⁴⁵⁹	17				
Deyr Hamîd (دير حميد)	4				
Karbedîs (قرديدس)?	6				

⁴⁴⁵Tûlkerm'de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Rumman_1270/ar/index.html

⁴⁴⁶Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tubas_1653/ar/index.html

⁴⁴⁷Cenîn'de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Fandaqumiya_1012/ar/index.html

⁴⁴⁸Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story23025.html>

⁴⁴⁹Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Judeida_1237/ar/index.html

⁴⁵⁰Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Anza_554/ar/index.html

⁴⁵¹Bugün Cenîn'de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Qud_1268/ar/index.html

⁴⁵²Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Burqin_931/ar/index.html

⁴⁵³Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Arabba_807/ar/index.html

⁴⁵⁴Zâviyelerân der-karye-i mezbûre.

⁴⁵⁵Bugün Tûlkerm'de bu köy mevcuttur.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Baqa_al_Sharqiya_832/ar/index.html

⁴⁵⁶Bugün Cenîn'de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qabatiya_1468/ar/index.html

⁴⁵⁷Bugün Cenîn'de bu köy mevcuttur.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sanur_1550/ar/index.html

⁴⁵⁸12 Nisan 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/Haifa/al-Kafrayn/ar/index.html>

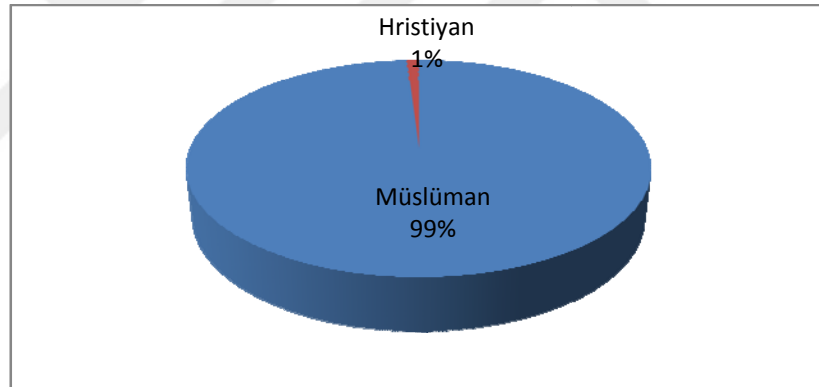
⁴⁵⁹Bugün Nablus'ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sabastiya_1533/ar/index.html

Kefr Lebed (كفر لبد) ⁴⁶⁰	17		1			
Mağârâ (مغارة)	9					
Râbâ/Râne (رابة/رانة)?	13					
Beyt Yârûn (بيت يارون)	9					
Bezzârye (بزارية) ⁴⁶¹	8		1			
‘Amâ/‘Abâ/Yemâ (عما/عبا/يما)?	17			1		
Es-Sebîlî (السبيلي)?	40					
‘Atârâ (عطارة) ⁴⁶²	13					
Bâkâ’l-Garbiyye (باقا الغربية) ⁴⁶³	7					
Meydâ (ميدا)?	39		1			
Deyr Şeref (دير شرف) ma‘a Beyt Cidbâ (بيت جدبا) ve’l-Batlâ (بطلى) ve’l-Bu‘ayrâ (البعيرة) ⁴⁶⁴	30	4				
TOPLAM	1.095	25	5	2	11	

Tablo 34: 945/1538 Senesi Şâmî Nahiyesi Köyleri

11 hanesi Hristiyan, 25 mücerred 1095 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 25 mücerred 1106 hane, 75 köyden oluşan Cebel-i Şâmî’de yaşamaktadır. Müslüman nüfus arasında 5 imam (Cebe‘, Kaysîn, Bezzârye, Kefr Lîd, Meydâ) ve 2 hatip (‘Arrâbe, ‘Amâ/‘Abâ/Yemâ) vardır.

Grafik 44: 945/1538 Senesi Şâmî Nahiyesi Nüfus Dağılımı

‘Arrâbe’nin (85 hane) en fazla nüfusa sahip olduğu nahiyede 100 hanenin üzerinde herhangi bir köye 945/ 1538 senesinde tesadüf olunulmamaktadır. Buna mukabil Sûv/Sûd/Seded (2 hane), Beyt Berîn (3 hane), El-Cirbâ (3 hane), Râmîn (4 hane), Deyr Hamîd (4 hane), Beyt/Nîl/Tîl/Bîl (5 hane), Bel‘â (5 hane), Anâsîd (8 mücerred, 5 hane), İbrîk (5

⁴⁶⁰Tûlkerm’de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_al_Labad_1253/ar/index.html

⁴⁶¹Bugün Nablus’ta bu köy vardır. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisten/Story22480.html>

⁴⁶²Bugün Ramallah’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Atara_572/ar/index.html

⁴⁶³Tûlkerm’de bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Baqa_al_Gharbiya_831/ar/index.html

⁴⁶⁴Vakf-u Medrese-i Hasekiyye der-Remle tamâmen. Nablus’ta bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Sharaf_973/ar/index.html

hane), Kemmâre/Kemzâ (5 hane), Karbedîs (6 hane), Kufeyr (6 hane), Musliye (6 hane), ‘Akkâbâ (7 hane), Funduku’l-Menâcis (7 hane), Bâkâ’l-Garbiyye (7 hane), Berkâ/Yerkâ (7 hane), Beyt Zembrîn (8 hane), Harbe (8 hane), Sekârîn/Se‘ârîn (8 hane), Bezzârye (8 hane), Râvne (9 hane), ‘Anze (9 hane), Dâliye (9 hane), Beyt Yârûn (9 hane), Mağârâ (9 hane) ve Kefr Kûd (1 mücerred 9 hane) gibi 10 hanenin altında olan köyler oldukça fazladır.

11 hanelik nüfuslarıyla Hristiyanlar Fercebîn/Mez Cübeyl’de (1 mücerred 12 hane Müslüman) hayatlarını idame ettirmektedir. Mezkûr köyde Müslümanlara yakın bir nüfusa sahip Hristiyanların ne kadar cizye ile mükellef oldukları defterde ifade edilmemiştir.

Cebel-i Şâmî Nahiyesi’nde iki köyde zaviyelerin olduğu defter kaydından öğrenilmektedir. Bunlardan ilki 10 zâviyedârın bulunduğu ‘Attîl Köyü’ndeki Şeyh Muhammed Rufâ’î’nin Zaviyesi’sidir. 19 zaviyedârın ikamet ettiği ‘Arrâbe Köyü’ndeki zaviyenin kime ait olduğu belirtilmemiştir. Nahiyenin iki köyünde zaviyelerden zikrediliyor oluşu tasavvufî faaliyetlerin hareketliliğini göstermesi açısından önemlidir. Bölgenin Müslümanlar nezdinde mukaddes oluşu, başta sufiler olmak üzere muhtelif din adamlarını buralara celp etmiştir. Dolayısıyla Kudüs⁴⁶⁵ ve Halilurrahman’da muhtelif zaviyelerde yaşayan kişilere rastlanıldığı gibi Şâmî Nahiyesi’nde de onlarla karşılaşılmaktadır.

1.3.4. Benî Sa‘b Nahiyesi

Köy	945/1538		
	Müslüman		
	H	M	İ
Sanem Sâfût (صنم صافوط)	18	7	
‘Askûr (عسكور)	7		
Funduk (فندق) ⁴⁶⁶	58	4	
Ceyyûs (جيووس) ⁴⁶⁷	27		1
‘Aslâ (عسلا)	13		
Beyt Cefâ (بيت جفا)	46	2	
Kefr Lâkîf (كفر لاقف) ⁴⁶⁸	22		
Sîr (صير)	17		
İlyâs (الياس)?	3		
Cemâ‘at-i Cemmâsîn der-mezra‘a-i ‘Aşâne/Kaşâne (عشانة/قشانة)	19		
Cemâ‘at-i Cemmâsîn der-mezra‘a-i Bukye (بقية)?	19		
Kalkîliya (قلقيلية) ⁴⁶⁹	16		

⁴⁶⁵ Mağrib Mahallesi’nde yaşayan mücavirlerin muhalefatı hakkında Evâsıt-ı Cemaziyelevvel 966 tarihli hüküm, **KDŞSCL XXXII**, sf. 10; Yine mezkûr mahallede kâin mücavirin muhalefatları hakkında Evâsıt-ı Receb 967 tarihli bir diğer hüküm, **ags**, sf. 77

⁴⁶⁶Bugün Nablus’ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Funduk_1014/ar/index.html

⁴⁶⁷Bugün Tûlkerim’de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jayyus_1206/ar/index.html

⁴⁶⁸Bugün Nablus’ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Laqif_1259/ar/index.html

Berîkâ (بريكا)?	4		
Celeme (جملة) ⁴⁷⁰	16		
Kefr Sâbâ (كفر سابا) ⁴⁷¹	73		
Kefr Sûr (كفر صور) ⁴⁷²	20		
Kefr 'Abbûş (كفر عبوش) ⁴⁷³	11		
İrtâh (ارتاح) ⁴⁷⁴	28		
Kûr (كور) ⁴⁷⁵	33		
Arsûf/Arsûk (ارسوف/ارسوق)?	10		
Kefr Cemmâl (كفر جمال) ⁴⁷⁶	23		
Mezra'a (مزرعة)	11	1	
Kefr Zibâd (كفر زيباد) ⁴⁷⁷	44		
Mecdel Muyûl (مجدل ميول)?	42		
Felâmiyye (فلامية) ⁴⁷⁸	32		
Halîl (خليل)	8		
Tâife-i 'Arab-ı Benî Munîf (بنى منيف) ⁴⁷⁹	-		
Tâife-i 'Arab-ı Mehâne (محنة)?	-		
Tâife-i El-Fer'avne (الفرعائنة)?	-		
Tâife-i Şeref (شرف)	-		
Tâife-i Fâtiha (فاتحة)?	-		
Tâife-i Benî 'Âmir (بنى عامر)	-		
Tâife-i Benî Mu'allim Kâkûn fi'l- Ġâbe (بنى معلم فى الغابة)	-		
Tâife-i Benî Mu'allim (بنى معلم)	-		
Tâife-i Hurrem ve'l-Merâzikâ (حرم والمرزقا)?	-		
Cirîşîye (جريشية)	11		
Bâkâ (باقة)	38	1	
Kalansivâ (قلنسوة) ⁴⁸⁰	27		
Cemâ'at-i A'râbu'l-Ġâbe (اعراب الغابة)	17		
Mahâ (محا)? ⁴⁸¹	84		
Celcûlye (جلجولية) ⁴⁸²	53		
Serâfâ (سرافا)? ⁴⁸³	5		

- ⁴⁶⁹Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qalqiliya_1475/ar/index.html
- ⁴⁷⁰ Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jalama_1207/ar/index.html
- ⁴⁷¹ 15 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/Tulkarm/Kafr-Saba/ar/index.html>
- ⁴⁷²Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Sur_1273/ar/index.html
- ⁴⁷³Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Abbush_1248/ar/index.html
- ⁴⁷⁴ Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Irtah_1195/ar/index.html
- ⁴⁷⁵ Tûlkerm'de bu köy bugün için vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kur_1378/ar/index.html
- ⁴⁷⁶Tûlkerm'de bugün bu köy mevcuttur.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Jammal_1255/ar/index.html
- ⁴⁷⁷ Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Zibad_1276/ar/index.html
- ⁴⁷⁸ Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Falama_1121/ar/index.html
- ⁴⁷⁹ Aşağıda adları verilen Arap aşiretlerinin adı verilmiş ancak hane sayıları ifade edilmemiştir.
- ⁴⁸⁰Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qalansiwa_1474/ar/index.html
- ⁴⁸¹ Vakf-u Bimâristân-ı Mansûrî der-Mısır tamâmen.
- ⁴⁸²Vakf tamâmen. Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jaljuliya_1209/ar/index.html
- ⁴⁸³ Vakf-u İbn-i 'aleyhi's-selâm.

Deyr 'Asfîn (دير عسفين) ⁴⁸⁴	7		
Ferdîsyâ (فرديسيا) ⁴⁸⁵	10		
Tayyibetü'l-İsmi'l-Müslimîn (طيبة الاسم المسلمين) ⁴⁸⁶	46	1	
Fer'ûn (فرعون) ⁴⁸⁷	12		
Re's (راس) ⁴⁸⁸	6		
Kefr Sûm (كفر سوم)	- ⁴⁸⁹		
TOPLAM	936	16	1

Tablo 35: 945/1538 Senesi Benî Sa'b Nahiyesi Köyleri

Benî Sa'b Nahiyesi'nde 37 köy, 9 taife ve 2 cemaat vardır. Nahiyede 16 mücerred 936 hane ile yalnızca Müslümanlar hayatlarını idame ettirmekte ve 1 imam Ceyyûs Köyü'nde bulunmaktadır.

Kefr Sâba (73 hane) ile Mahâ (84 hane) en kalabalık köyler olarak göze çarparken İlyâs? (3 hane), Berîkâ (4 hane), Serâfâ (5 hane), Re's (6 hane), Deyr 'Asfîn (7 hane), Askûr (7 hane) ile Halîl (8 hane) en az nüfusa sahip karyelerdir. Köylerin hane sayılarına nazar olduğunda hane sayısı açısından fazlaca büyük olmadığı dikkatlerden kaçmamaktadır.

Benî Munîf, Mehâne, El-Fer'avne, Şeref, Fâtiha, Benî 'Âmir, Benî Mu'allim Kâkûn fi'l-Ğâbe, Benî Mu'allim ve Hurrem ve'l-Merâzikâ adlı 9 tane Arap taifesinden bahsedilmiş ancak hane sayılarına dair herhangi bir bilgi verilmemiştir. Yalnızca Arap topluluklarından alınan vergiler kayda geçirilmiştir. Arap kabilelerin isminin zikri nahiyenin aynı zamanda bedevi yönünü de ortaya koymaktadır. Ancak göçebelerin hane sayılarının verilmeyişi nahiyenin ve dolayısıyla sancağın nüfus oranının daha yüksek olabileceğini göstermektedir.

Nahiyede Bukye ve Haşâne/Maşâne Mezraası'nda hayatlarını idame ettiren Cemmâsîn Cemaati bulunmaktadır. Her iki grupta 19 hanelik bir nüfusa sahiptirler. Aynı adı taşıyan cemaatin farklı yerlerde ikamet etmesi yer darlığından ya da aralarındaki çeşitli sorunlardan kaynaklanmış olabilir.

1.3.5. Kakun Nahiyesi

Köy	945/1538		
	Müslüman		
	H	M	İ
Asbân/Asyân (اسبان/اسيان)	13		

⁴⁸⁴ Vakf-u Halilirrahman a.s.

⁴⁸⁵ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman a.s. tamâmen. 1 Nisan 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Tulkarm/Fardisya/ar/index.html>

⁴⁸⁶ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman 'aleyhi's-selâm tamâmen.

⁴⁸⁷ Vakf. Bugün Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Far_un_1124/ar/index.html

⁴⁸⁸ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman. Bugün Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Ras_1085/ar/index.html

⁴⁸⁹ Köyden alınan verginin "hâsıl kısmun mine's-sülûs 2000" olduğu gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

Şüveyka (شويكى) ⁴⁹⁰	114+28 ⁴⁹¹ T 142		1
Zeytâ (زيتا) ⁴⁹²	107		
İfrâsîn (إفراسين) ⁴⁹³	5		
Kefr Râ'î (كفر راعي) ⁴⁹⁴	21		
Kefr Sît (كفر سبت)	22		
Nefs-i Kākun (فاقون) ⁴⁹⁵	35		
Cemâ'at-i Cemmâsîn (جماسين) ⁴⁹⁶	18		
Cemâ'at-i Türkmânân ⁴⁹⁷	23		
Mahmâ (محمة)?	23		
Zinnâbâ (ذنابة) ⁴⁹⁸	9		
Celme Benî Sa'd (جلمة بنى سعد)	13		
Misîn (مسين)? ⁴⁹⁹	2		
Tûlkerm (طولكرم) ⁵⁰⁰	93	2	
Deyr Gusûn (دير غصون) ⁵⁰¹	31		
TOPLAM	557	2	1

Tablo 36: 945/1538 Senesi Kakun Nahiyesi Köyleri

Kakun Nahiyesi'nde 13 köy ve 2 cemaat vardır. Benî Sa'b gibi burada da, 2 mücerred 557 hane ile yalnızca Müslüman ahali yaşamaktadır. Dini görevlilerden sadece bir imama Şüveykâ Köyü'nde rastlanmaktadır.

Şüveykâ (1 mücerred 138 hane) ile Zeytâ (107 hane) ve Tûlkerm (2 mücerred 93 hane) en fazla nüfusa sahip köylerdir. Misîn? (2 hane), İfrâsîn (5 hane) ve Zinnâbâ (9 hane) en az nüfuslu karyeler olarak tebarüz etmektedir.

Şüveykâ'da 28 hanelik nüfusa sahip Cemmâsîn Cemaati vardır. Memluk devri dirlik sahibi sipahi oğulları ve ziraatla meşgul oldukları bilgisi bunların raiyyet olarak hayatlarına devam ettiklerini ve eski imtiyazlarını Osmanlı döneminde muhafaza edemediklerini göstermektedir. Cemmâsîn adıyla 18 haneden ibaret bir diğer cemaat daha göze çarpar. Ancak bunların "Arap" olduğu ve ziraatla işgal etmeyip halkın camışlarına çobanlık ettikleri kaydı

⁴⁹⁰Tûlkerm'de bugün bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Shuweika_1587/ar/index.html

⁴⁹¹ Cemmâsîn mukâtâ'â ki mezra'a-i Deyr Râmîn'[de] zirâ'at iderler. Kısımların virirler. Çerâkise zamânında dirlik tasarruf iderlermiş. Ra'iyet olmayun sipâhizâdelerdir.

⁴⁹² Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Zayta_2085/ar/index.html

⁴⁹³ Cenîn'de bu köy vardır. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22806.html>

⁴⁹⁴ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Ra_i_1269/ar/index.html

⁴⁹⁵ 5 Haziran 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Tulkarm/Oaqun/ar/index.html>

⁴⁹⁶ 'Arab tâifesidir. Zirâ'at itmezler. Halkun câmûsların cem' idüp çobanlık iderler. Mevcûd bulunan câmûsun resmîn edâ iderler. Hâss-ı mirlivâ.

⁴⁹⁷ Renklu Ayşe nâm mevzi'de sâkin olup zirâ'at itmezler. Halkun câmûsların cem' idüp çobanlık iderler. Mevcûd bulunan câmûsun rûsûmların virirler. Hâss-ı mirlivâ.

⁴⁹⁸ Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Thinnaba_941/ar/index.html

⁴⁹⁹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

⁵⁰⁰Vakıf tamâmen. Bugün Tûlkerm bir il olmuştur. Bkz: <http://www.palestineremembered.com/ar/Tulkarm/TownsSnapshot.html>

⁵⁰¹ Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_al_Ghusoun_959/ar/index.html

dikkat çekmektedir. Bu da Şüveykâ'daki cemaatle bunların farklı gruplar olduğunu göstermektedir.

Nahiyede yaşayan bir diğer cemaat ise 23 hanelik nüfuslarıyla çobanlık yaparak hayatlarını sürdüren ve ziraatla ilgilinmeyen Türkmenler'dir.

1.3.6. Merc-i Benî Âmir Nahiyesi

Köy	945/1538		
	Müslüman		
	H	M	İ
Sevâfir (سوافير)	11		
El-Cebâ (الجبا)	8		
Serâyâ/Serâbâ (سرايا/سرابا)?	502		
Tîretu'l-Levz (طيرة اللوز)	43		
Sarfend (صرفند) ⁵⁰³	8		
Kefr Râm (كفر رام)	6		
Ümmi'l-Sûs (ام الصوص)	9		
Sayfâ (صيفا)	16		
Şeyh Bureyk (شيخ بريك) ⁵⁰⁴	14		
Cibîn (جبين) ⁵⁰⁵	4		
Zir'in (زرعين) ⁵⁰⁶	11		
'Arrâne (عرانة) ⁵⁰⁷	11		
Celeme (جلمة) ⁵⁰⁸	13		
Deyr Gazâlâ (دير غزالة)	5		
Kefr Dân (كفر دان)	8		
Sûlem (سولم)	3		
Deyr Karvân (دير قروان)	3		
Tûres (تورس)?	6		
Ebîra (ابيرة)?	23		
Ümmü'l-Fahm (ام الفحم) ⁵⁰⁹	5		
'Anîn (عانين) ⁵¹⁰	6		
Rummânâ (رمانة)	9		
Zebdâ (زبدا)	6		
'Arrâ (عرا)?	12		
Had (حد)	8	1	
Tayyibe (طيبة)	3		
'Arnûr/'Arbûr (عرنور/عربور)	5		
Kusayb (قصيب)	7		
Han Leccûn (خان لجون)	7		
Serînu'l-Mîzân (سرین الميزان)	22		
Salhâ (صلحا)	4		
Mansûrâ (منصورة)	2		

⁵⁰² Köyden alınan "hâsıl 1200" verilmiş fakat hane sayıları gösterilmemiştir.

⁵⁰³ 16 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Haifa/al-Sarafand/ar/index.html>

⁵⁰⁴ Hayfâ'daki bu köy için bkz.: <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story25659.html>

⁵⁰⁵ Vakf-u Muhammed Bey bin Temûrdî tamâmen.

⁵⁰⁶ 18 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jinin/Zir'in/ar/index.html>

⁵⁰⁷ Cenîn'de bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Arrana_567/ar/index.html

⁵⁰⁸ Cenîn'de bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jalama_1207/ar/index.html

⁵⁰⁹ Cenîn'de bugün köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Umm_al_Fahm_1665/ar/index.html

⁵¹⁰ Cenîn'de bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Anin_553/ar/index.html

Harûr (حرور)	2		
El-Mahfer (المحفر)	2		
Belgam (بلغم)?	2		
Seykîn (سيقين)?	3		
Ümmü't-Tûn (ام التون)	3		
Deyr Serdân (دير سردان)?	2		
Ecbâ Süvâr (اجبا سوار)?	8		
Et-Tayyibetü'l-İsm (الطيبة الاثم)	4		
'Aydûr (عيدور)	2		
Tîretü'l-Kıbeliyye (طيرة القبليّة)	2		
Tîretü'ş-Şimâliyye (طيرة الشماليّة)	2		
El-Kevkebu'l-Hevâ (الكوكب الهوا)	4		
E cram (اجرم)	4		
Deyr Sibâh (دير سباح)	3		
Beyt Kâr (بيت قار)	6		
En-Nâ'ûrâ (الناعورا) ⁵¹¹	3		
El-Bâmûn (البامون)	34		
Cemâ'at-i Cemmâsîn (جماسين)	13		
Cemâ'at-i Türkmânân	13		
TOPLAM	410	1	

Tablo 37: 945/1538 Senesi Merc-i Benî Âmir Nahiyesi Köyleri

49 köy ve 2 cemaatin bulunduğu Merc-i Benî Âmir Nahiyesi'nde 1 mücerred 410 hane ile yalnızca Müslüman ahali hayatını sürdürmekte ve dini, idari vazifelilere tesadüf olunulmamaktadır. Defterde nahiyenin Arap ümerasından Tarabay'ın tasarrufunda olduğuna dair bir işaret yoktur. Bu nahiyeye 932/1525-26 yılında Safed Sancağı'na tabi Taberiyye Nahiyesi ile birlikte bir nahiyeye olarak gösterilmiş ancak 945/1538 yılında ise Nablus Sancağı'na tabi olarak kaydedilmiştir. Osmanlılar, coğrafyayı tanımadıklarından ilk idari taksimatta farklı seçenekleri tecrübe ederek kendilerine en münasip tercihi benimsemişlerdir. İdeal idari nizamı yerleştirme gayreti, uygun model bulununcaya kadar devam etmiş ve zaman ve mekâna göre ihtiyaca binaen değişiklikler arz etmiştir.

Tîretü'l-Levz (43 hane), El-Bâmûn (34 hane), Ebîra (23 hane) ile Serînu'l-Mîzân (22 hane) en kalabalık köylerdir. Aydûr (2 hane), Tîretü'ş-Şimâliyye (2 hane), Tîretü'l-Kıbeliyye (2 hane), Deyr Serdân (2 hane), Mansûra (2 hane), Harûr (2 hane), El-Mahfer (2 hane), Belgam (2 hane), Seykîn (3 hane), Ümmü't-Tûn (3 hane), Deyr Sibâh (3 hane), En-Nâ'ûrâ (3 hane), Sûlem (3 hane), Deyr Karvân (3 hane), Tayyibe (3 hane), Cibîn (4 hane), Salhâ (4 hane), Et-Tayyibetü'l-İsm (4 hane), El-Kevkebu'l-Hevâ (4 hane) ve E cram (4 hane) (nahiyenin nüfusu az olduğundan 4 ve altı az haneli köy nüfusunun tespitinde esas alınmıştır.) az nüfusa sahip köylerdir.

Nahiyede bu tarihte Cemmâsîn ve Türkmânân adlı 13'er hanelik nüfusa sahip iki cemaat vardır. Cemmâsîn'in kavmi menşei hakkında herhangi bir malumata sahip

⁵¹¹ Bugün Nâsıra'da bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Na_ura_1440/ar/index.html

olunmamakla birlikte Türkmânân adlı cemaatin isminin de işaret ettiği üzere “Türk” olduğu aşikârdır.

1.4. Kudüs Sancağı

Mercidâbık zaferinin akabinde Yavuz Sultan Selim, İdris-i Bitlisi'nin de aralarında bulunduğu bir grup devlet adamı ve maiyetindeki muhafız askerleriyle Halep, Hama, Şam üzerinden güneye doğru ilerleyerek 4 Zilhicce 922'de (29 Aralık 1516) Kudüs'e gelerek şehirdeki kutsal yerleri ziyaret etti.⁵¹² Bu ziyaret aynı zamanda Osmanlı hâkimiyetinin İslam'ın üçüncü mukaddes şehri Kudüs'te fiili olarak başladığının işaretidir. Hâkimiyetin başlamasıyla devletin buradaki iktidarını tesis etmesi aynı zamanda olmamıştır. Zira I. Selim'in vefatının akabinde, kendisine Şam eyaleti verilen Canbirdi Gazali'nin isyanı, Osmanlı hâkimiyetini tehlikeye sokarak kısa süreli bir inkıtaa uğratmıştı.

İsyankâr Memlûk emîri 23 Ocak 1517'de meydana gelen Ridâniye Muharebesi'nden sonra Gazze'ye çekilmiş ve bir diğer Memlûklu emîri Hayır Bey'in tavassutuyla Yavuz Sultan Selim'e teslim olarak Osmanlı egemenliğini kabul etmişti. I. Selim Osmanlı idaresinin bölgede tam olarak yerleşmesinde onun faydalı olacağını düşünerek kendisine Gazze, Safed, Kudüs, Kerek ve Nablus'u (25 Eylül 1517) vermişti. O da buradaki isyankâr Arap aşiretleriyle mücadele ederek devlet otoritesini tesis etmeye ve hac yollarını emniyet altına almaya çalışmıştır. Çok geçmeden Yavuz bu başarılı çalışmalarına mebni ona 15 Şubat 1518'de Şam eyaletini tevcih etmişti. I. Selim'in ölümüne kadar Osmanlı Devleti'ne sadık kalan Canbirdi Gazâlî, I. Süleyman'ın tahta çıkışıyla devlete karşı tavır ve siyasetinde değişikliklere gitmiş ve ardından genç padişaha isyan ederek kendini sultan ilan etmiş ve devlet kurma teşebbüsünde bulunmuştu. Onun bu tutumunun ardında I. Süleyman'ın genç ve tecrübesiz oluşu ve kendisinin eski bir Memlûklü emiri olarak coğrafyayı biliyor oluşu büyük bir etkendi. Şah İsmail ile ve muhtelif Memlûklü ümerâsıyla yazışan ve kendisine yardımcı bulmaya çalışan Gazâlî, 27 Ocak 1521'de Ferhad Paşa idaresindeki Osmanlı ordusuna yenilerek savaş meydanından kaçarken öldürüldü.⁵¹³

Gazâlî'nin tasfiyesiyle, kısa süreli bir inkıtaa uğrayan Osmanlı hâkimiyeti yeniden tesis edilerek 932/1525-26 yılında ilk tahrir yapılmıştı. İlk tahrir aynı zamanda sancakta yaşanan kargaşanın bir şahididir. Zira hem Memlûklü-Osmanlı mücadelesi esnasında hem de peşinden Canbirdi'nin isyanında halk huzur ve emniyet yokluğundan kendisini emin ve güvende hissedecekleri yerlere kaçmış adeta buralar harabeye dönmüştü. Dolayısıyla halkın

⁵¹² Kamil Cemil El-Aselî, “Kudüs” **DİA XXVI**, Ankara 2002, sf.334

⁵¹³ Feridun Emecen, “Canbirdi Gazâlî” **DİA VII**, İstanbul 1993, sf. 141-143

yeni idarecilere ısınma süreci ve yaşadıkları korku ve çekingenliği üzerlerinden atmaları hemen mümkün olmamıştır. Kudüs, Gazze, Safed, Nablus ve Aclun'un ilk iki tahriri bu şartlar altında okunması daha sağlıklı neticelere ulaşmayı teşkil edecektir.

Devlet, köylüler üzerinde otoritesini tesis ederken kimi zaman direnişle karşılaşmıştır. Kasım 1536 tarihli sicil kaydında tımarlı sipahiler Kasım bin Ali ve Ali bin Abdullah mahkemeye gelerek tımarları olan Kefr Sûm Köyü'nün ahalisinin kendilerine itaat etmediğini ve onlardan haklarını alamadıklarını ifade ederek şikâyetle bulunmuşlardır. Bunun üzerine mahkeme olayın aslını tahkik için bir mübaşir tayin ederek Gazze Sancak Beyi Mustafa'nın çavuşuyla göndermiş fakat ahali onları da dinlemeyerek isyankâr tavırlarını sürdürmüştür. Bunun üzerine ilgili görevliler tekrar mahkemeye avdet ederek durumu aynı şekilde tescil ettirmişlerdir.⁵¹⁴

Yine Evâsıt-ı Zilhicce 947/Nisan 1541 tarihli hükümde Beyt Sikâyâ adlı köyün ahalisinin isyan ve tuğyan üzere olduğu Kudüs kadısının mektubunda ifade edilmiştir. Ahali, Ashab-ı vakf başta olmak üzere tımar sahiplerinin haklarını eda etmeyerek sancakbeyinden itaat etmeleri yönünde adam gönderilmesine rağmen isyanlarına devam etmişlerdi. Kadı mektubunda köylülerin haklarından gelinmesi hususunda izin talep etmesine rağmen devlet, ahalinin hemen cezalandırılması tercihini benimsemeyerek istimalet yolunun kullanılmasını ve ahaliye mutemed adamlar vasıtasıyla Arapça mektuplar yazılarak onlara nasihat da bulunulmasını tavsiye etmiştir. Eğer bu da mümkün değilse isyanlarına Şer'-i Şerîf ve Sahratullahi Müşerrefe mütevellisinden “muhkem temessük” alınıp asker halkı ile dört bir taraftan üzerlerine gidilmesini “*ihâtâ olunup ne vecihle mümkün ise cümlesin ele getirüp tutup habs idüp vakfa ve erbâb-ı timara hakların defter-i hakanî muktazâsınca halâs idüp bî-kusûr aliviresiz*” diyerek emr etmektedir. Devlet halka şiddet kullanılmasını ancak “*âlât-ı harb ile mukâbele ve mukâtele idecek olurlar ise ol vakitte gârat hükmünde olur. Heman mecâl virmeyüp haklarından gelüp ve diri ele gelenlere dahi anda muhkem habs idüp*” şartına bağlayıp “*Mezbûr karye halkı tarafından âlât-ı harb ile mücâdele ve mukâtele olmadan sizün cânibinizden dahi mukâtele ve mücâdele eylemek câiz değildir*”⁵¹⁵ diyerek saldırıyı ilk başlatanın kendi görevlileri olmamasını tenbih etmiştir.

Hükümün işaret ettiği usul, halkın tahribinden ziyade meselenin sulh ile çözümünü, ahaliye mümkün mertebe şefkat gösterilmesini ve şiddeti de olabildiğince tahdit etmeyi gaye edinerek bölgenin imarına ve refahına katkıda bulunmayı hedeflemiştir.

⁵¹⁴ Evâsıt-ı Cemâziyelahir 943/ Kasım 1536 tarihli 867 numaralı hüküm, **KDSSSC, VI**, sf. 259

⁵¹⁵ **KDSSSC, IX**, sf. 41-43

Osmanlıların Kudüs-i Şerif diye adlandırdıkları İslam'ın üçüncü mukaddes şehri yeni idarecilerinin altında farklı bir tarihi döneme doğru yol alacaktır. Şehre kendi damgalarını vurmak isteyen Osmanlılar, Memlüklü'nün son zamanlarında dâhili sıkıntılarla boğuşan Kudüs'ü ihya edeceklerdir.

I. Süleyman, işe babasının ziyaret ettiği şehrin surlarının tamirinden başlayarak kentin çehresini değiştirmeye başlayacaktır. Bu şekilde Bedevilerin şehre yaptıkları taarruzlar durdurulmaya çalışılarak onların kontrol altına alınmaları temin edilmiştir. On altıncı yüzyılın ilk yarısında yapılan icraatlar, nüfusun artışına ve buna paralel olarak iktisadi gelişmeye katkı sağlayacaktır.⁵¹⁶ Nitekim tabloya bakıldığında devletin gayretlerinin müspet sonuçlar intaç ettiği aşikârdır.

Mahalle/Köy	932/1525-26						945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Kudüs Mahalleleri	624	2	119		199		1204	74	177	27	222	21
Kudüs Köyleri	1056	107	356	1			1656	96	350	8		
Halilurrahman Mahalleleri	133						774	231	7		21	
Halilurrahman Köyleri	161		54				549	18	95	12		
TOPLAM	1974	109	529	1	199		4183	419	629	47	243	21

Tablo 38: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Sancağı

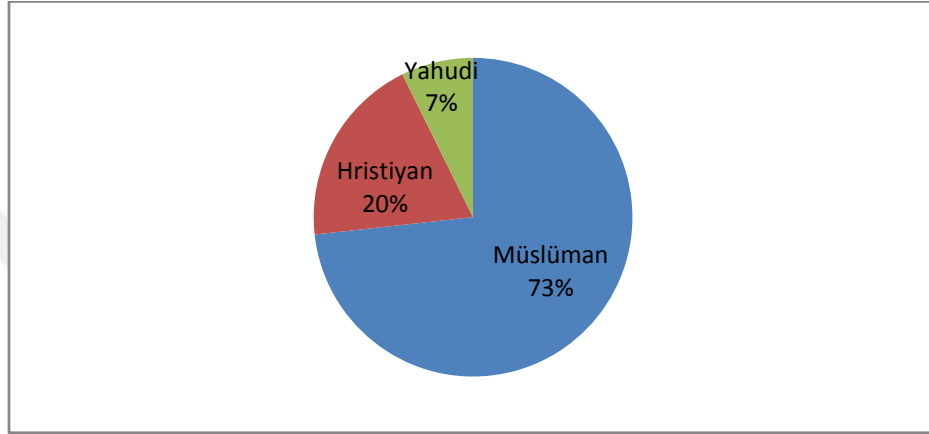
Üç semavi dinin müntesiplerine ev sahipliği yapan Kudüs Şehri'nde gayrimüslimler, kimi zaman kendi müstakil mahallelerinde kimi zamanda Müslümanlarla birlikte hayatlarını sürdürmekteydi. Dikkat çeken husus Müslümanlar her iki gayrimüslim unsurla birlikte hayatlarını idame ettirirken ne Yahudiler ve ne de Hristiyanlar aynı şehri paylaşmalarına rağmen aynı mahallede yaşamayı tercih etmemişlerdir. Yahudi ve Hristiyanların birbirleri aleyhinde beslemiş oldukları menfi düşünce/inançların etkisi bu tercihin ardındaki en önemli nedendi. Karşılıklı nefrete en güzel örneklerden biri, Hamursuz Bayramı'nda "Yahudilerin hamursuz ekmeğe Hristiyan kanı kattıklarına dair"⁵¹⁷ Hristiyan ahalinin inancıdır.

Müslümanlar, Yahudiler ile Hristiyanların birbirleri hakkında sahip oldukları ön yargılarla dolu değillerdi. Başka din müntesiplerine karşı farklı kabulleri ve inançları olmakla birlikte hiçbir surette kendilerinden olmayan kişilere Yahudilerle Hristiyanların birbirlerine davrandıkları gibi muamelede bulunmamışlardır. Tam tersine nerede olursa olsun bu iki unsurla aynı mahalleyi ve mekânı paylaşabilmişlerdir.

⁵¹⁶ Amnon Cohen, "Local Trade, International Trade and Government Involvement in Jerusalem During The Early Ottoman Period" *Asian and African Studies* 12, 1978, sf. 7, (Amnon Cohen, *Studies on Ottoman Palestine*, VII Ashgate Variorum, 2011'in içinde)

⁵¹⁷ Avram Galanti, *Türkler ve Yahudiler Târîhî ve Siyâsî Tedkik*, İstanbul 1928, sf. 23

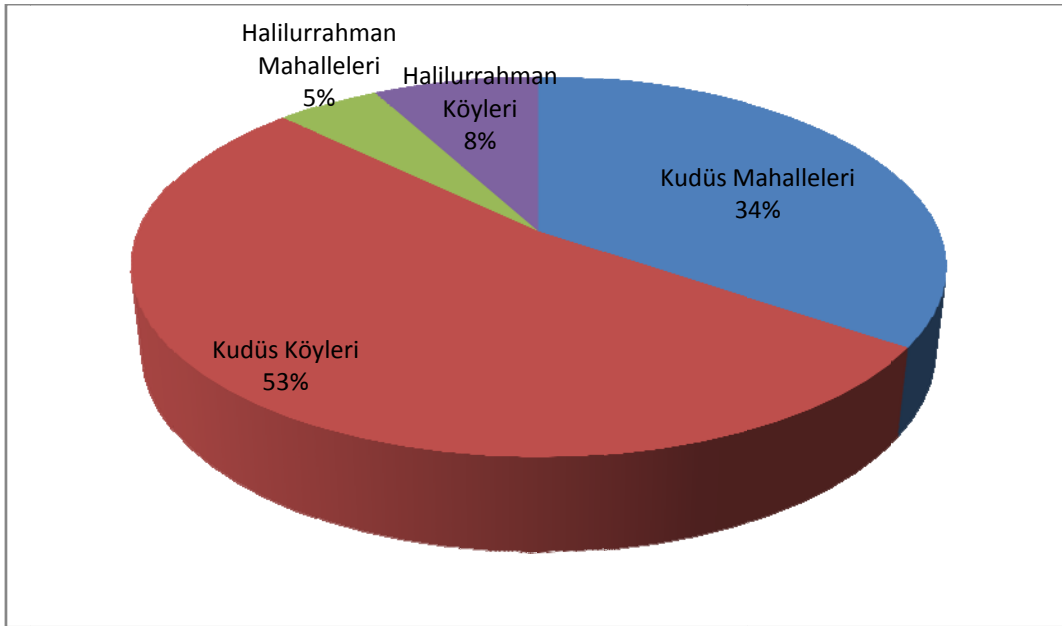
Üç dinin müntesiplerinin mahallelerini paylaştığı Kudüs Şehri'nde, en fazla nüfusa Müslümanlar malik iken onları Yahudiler takip etmekte üçüncü sırada ise Hristiyan ahali gelmektedir. Hristiyanlığın kutsal mekânlarının bulunduğu kentin her sene dünyanın muhtelif yerlerinden hacıları kendine cezp ettiği düşünüldüğünde Hristiyanların şehirde az nüfusa sahip olarak Yahudilerin ardına düşmesi garip gözükmemektedir. Ancak bu durum ilerleyen dönemlerde Hristiyan nüfus lehine değişecek ve Yahudiler şehirde üçüncü sıraya gerileyecektir.

Grafik 45: 932/1525-26 Senesi Kudüs Sancağı Nüfusu

İlk tahririn icra edildiği 932/1525-26 yılında Müslümanlar (% 73) sancağın hâkim unsurunu oluştururken Hristiyanlar (% 20) ikinci sırada Yahudiler (% 7) ise en son sırada gelmektedir. Müslümanlar ve Hristiyanlar hem köylerde hem de şehirlerde ikamet ederken aynı şeyi Yahudiler için söylemek mümkün gözükmemektedir. Onlar yalnızca mahallelerde yaşamayı seçmişler taşraya açılmamışlardır.

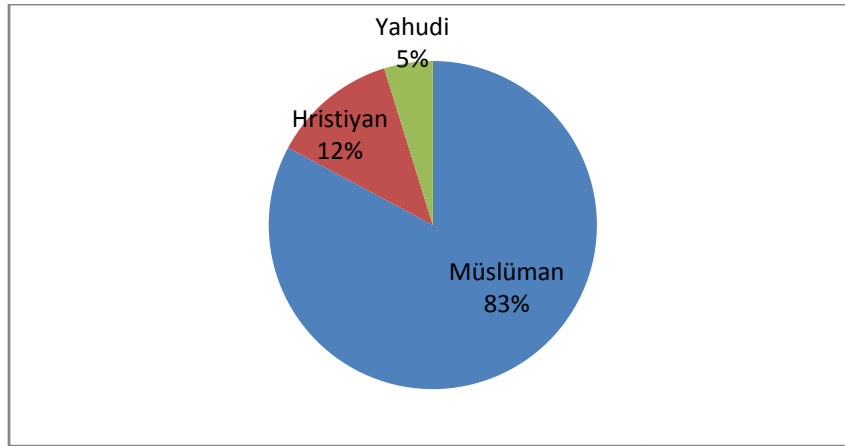
932/1525-26 yılına ait tahririn verileri, sancağın içine düştüğü durumu çarpıcı bir şekilde tasvir etmektedir. Savaşın ve isyanın neden olduğu anarşinin kol gezmesi ve istikrarın bir türlü tesis edilememesi halkı dehşete düşürerek yaşadığı yerleri terke mecbur kılmıştı. Ancak durumun süratle değiştiği ve olumlu yönde seyrettiği ikinci tahririn (945/1538) verileriyle ortaya çıkmaktadır.

Grafik 46: 932/1525-26 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus Dağılımı

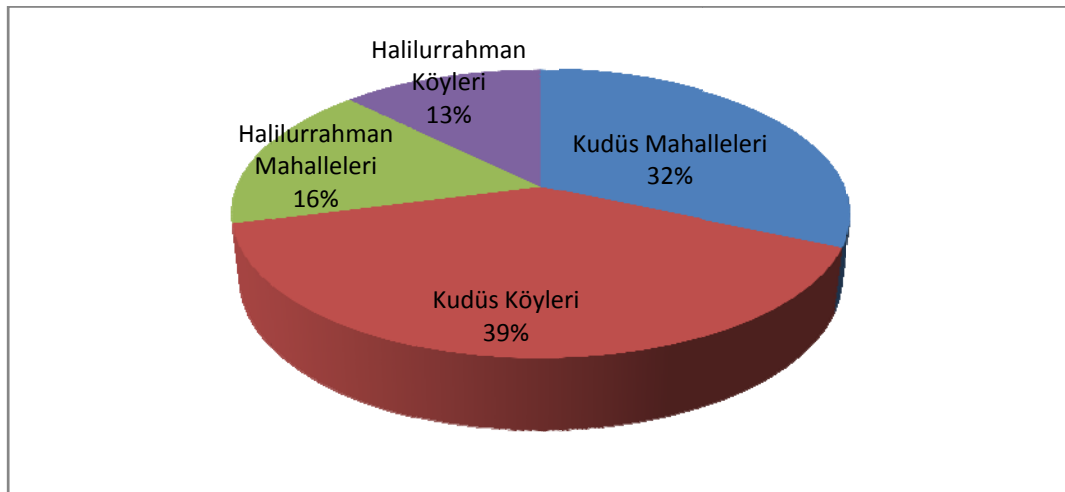
932/1525-26'da Kudüs Nahiyesi sancak genel nüfusun ekseriyetini (% 87) barındırmaktaydı. Sancağın geri kalan nüfusu (% 23) Halilurrahman Nahiyesi'nde yaşamaktaydı. Kudüs Nahiyesi hem nüfus hem de mesaha noktasından Halilurrahman'dan her daim büyük ola gelmiştir. Nitekim bu durum asrın sonuna kadar hiçbir surette değişmemiştir. Mahallelerin kırsal yaşam karşısındaki oranı (% 39) daha ilk baştan itibaren (Hatta Osmanlı hâkimiyetinden de önce) Kudüs Sancağı'nda kuvvetli bir şehirleşmenin mevcudiyetini göstermektedir. Özellikle Kudüs Şehri dini ehemmiyetinin yanında ticari ve sınaî yönleriyle de tebellür etmektedir.⁵¹⁸ Şehir merkezlerinin nüfus dağılımındaki oranlarının yüksek oluşu 932/1525-26 yılı esas alındığında yanıltıcı olabilir. Zira köylerin çoğu yaşanan savaşlar ve isyanlardan dolayı harabe olduğundan halkın çoğu sağa sola kaçarak perişan olmuştur. Dolayısıyla işler yoluna girdiğinde oranlarda bir değişimin olacağı kesindir. Resmin eksik kısımları akılda tutularak bu tarihte sancak nüfusunun kahir ekseriyetinin (% 53) Kudüs'ün köylerinde yaşadığı ortaya çıkmaktadır. Onu sırasıyla Kudüs Şehri (% 34), Halilurrahman Nahiyesi'nin köyleri (% 8) ve Halilurrahman Kasabası (% 5) takip etmektedir.

⁵¹⁸ Kudüs'teki loncalar için bkz: Amnon Cohen, **Osmanlı Kudüs'ünde Loncalar** (çev.) Nurettin Elhüseyni, Tarih Vakfı Yurt Yayınları İstanbul 2003

Grafik 47: 945/1538 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus

945/1538 senesi, sancakta durumların düzeldiği ve devlet hâkimiyetinin bütün kurumlarıyla yerleştiği bir dönemdir. Mezkûr tarihte sancakta doğum oranlarıyla açıklanamayacak düzeyde nüfus hızlı bir şekilde artacaktır. İlk tahrirdeki pasta sıralaması değişmeyecek fakat grupların temsil ettikleri oranlarda gözle görülür bir gelişime şahit olunacaktır. Hâkim unsuru teşkil eden Müslümanların (% 83) nüfus dağılımındaki paylarını yüksek oranda arttırdıkları görülmektedir. Hristiyanlar (% 12) ve Yahudiler (% 5) Müslümanlar gibi nüfuslarını artırmış olsalar da nüfus artış hızları Müslümanlarınkine yetişememiştir. Ancak burada akılda tutulması gereken nokta Müslümanların nüfusunun artmasındaki en büyük etken halkın yerlerine avdet etmesidir.

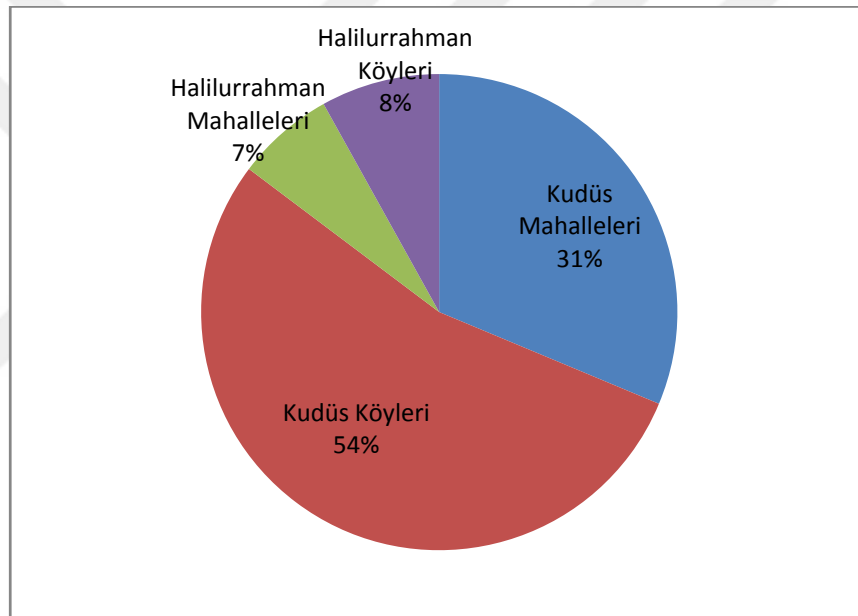
Grafik 48: 945/1538 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus Dağılımı

945/1538'de sancak nüfus dağılımında Kudüs'ün köyleri (% 39) ilk sırayı alırken onu Kudüs Şehri (% 32), Halilurrahman Kasabası (% 16) ve Halilurrahman Nahiyesi'nin köyleri (% 13) izlemektedir. Sancaktaki şehirli kesimin oranı (% 48) bu tarihte oldukça yüksektir. Kentli nüfus için büyük bir başarı olarak gözüken bu oran ilerleyen zamanlarda kırsal hayatın gelişimi ile gerileyecektir.

Mahalle/Köy	932/1525-26			945/1538										
	Müslüman			Müslüman										
	H	M	İ	H	M	İ	Ş	ŞZ	Md	Ht	A	SH	NK	
Kudüs Mahalleleri	624	2	1	1204	74	26	8				1	1	1	1
Kudüs Köyleri	1056	107	7	1656	96	72								
Halilurrahman Mahalleleri	133			774	231	20	9	1	1					
Halilurrahman Köyleri	161			549	18	28								
TOPLAM	1974	109	8	4183	419	146	17	1	1	1	1	1	1	1

Tablo 39: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus

Müslüman ahali sancağın her tarafında yaşamakta ve diğer iki semavi dinin müntesipleriyle de zaman zaman aynı mahalleyi ve köyü paylaşmaktadır. Her üç din açısından önemli olan Kudüs Şehri'nin bir İslam kenti olduğu verilere yakından bakıldığında ortaya çıkmaktadır.

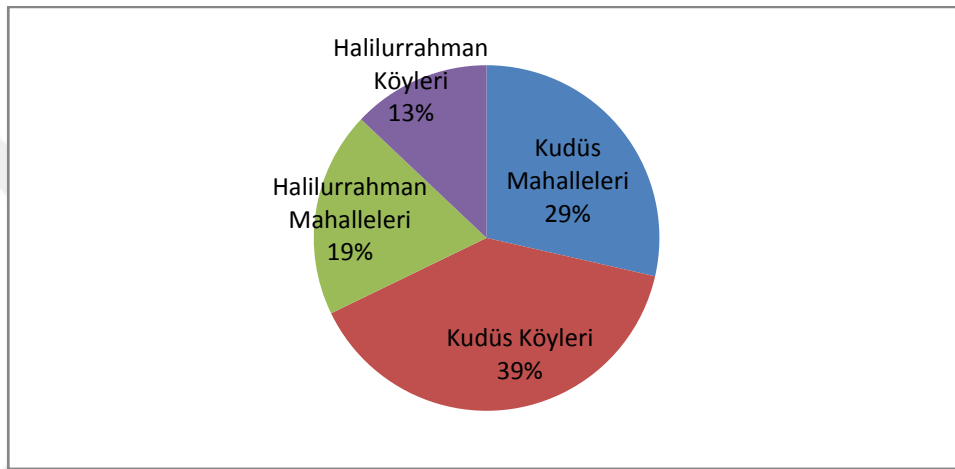

Grafik 49: 932/1525-26 Senesi Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Müslümanlar arasında ilk tahrirde dini ve idari görevlilerden yalnızca 8 tane imam Kudüs mahallelerinde ve köylerinde kaydedilmiştir. Halilurrahman'ın hem mahallelerinde hem de nahiyelerinde imamların zikredilmemesi yaşanan sıkıntılarla ilgilidir. İkinci tahrirde imamlar sancağın her yerinde görünür olmuşlar ve sancaktaki imam sayısı 146'ya ulaşmıştır.

İmamların haricinde 1 hatip, 17 şerif, 1 şeyh-i zaviye, 1 müderris, 1 a'ma, 1 sahib-i harem ve 1 kale naibine ikinci tahrirde rastlanmaktadır. Aslında zikredilen sınıfların bir kısmına bakıldığında mevcut sayının daha fazla olması muhtemeldir. Örneğin müderrislerin Kudüs Sancağı'nda bir tane olması düşünülemeyeceği gibi başta Kudüs Şehri olmak üzere her yerde muhtelif zaviyelerinin bulunacağı ve bunlarında birer şeyhinin olacağı düşünüldüğünde mevcut rakamın fazla daha yüksek olması gerekir.

Müslümanların diğer sancaklarda olduğu gibi burada da dâhili kargaşadan müteessir oldukları ikinci tahririn neticesiyle ortaya çıkmaktadır. Hristiyan ve Yahudiler, Müslümanlara nispetle kriz ortamından daha az etkilenmişlerdir. Ancak devletin tatbikat sahasına koymuş olduğu idari, iktisadi ve emniyet tedbirleriyle halk kısa sürede toparlanıp yerlerine dönerek hayatlarına devam etmişlerdir. İcraatların başında şehrin güvenliğinin en önemli simgesi olan surlar gelmekteydi. Kanuni Sultan Süleyman kentin surlarının tamiri ile bizatihi ilgilenerek Mehmed Çelebi'yi bu işe memur kılmış ve onun arzı üzerine inşaat işlerinde çalışmak üzere gereken adamların hisar erlerinden karşılanması hususunda kale dizdarına hüküm göndermiştir.⁵¹⁹

Grafik 50: 945/1538 Senesi Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Kudüs'teki hayatın normale dönmesi ve halkın refahının artması için yapılan gayretler sadece sultan ile sınırlı kalmamış buna Anadolu kazaskeri de katılmıştır. Kadıya gönderdiği hükümde kazaskere müteallik Kudüs ve Halilurrahman kasabaları ehlinin resm-i kısımları, resm-i nikâh, itak-nâmleri vesair rüsûm-ı hacc gibi resimlerini affettiğini bildirmiştir.⁵²⁰ Bu teşebbüsler Müslüman ahalinin refahını ve memnuniyetini arttırarak onları yeni devlete/idarecilere itaat/bağlılık hususunda teşvik edici olmuştur.

Halkın devlete inkıyadının yalnızca böyle teşviklerle mümkün olmayacağı bedihidir. Ehl-i örf taifesinin halka zulmünün engellenmesi ve bu hususta devlet merkezine intikal eden şikâyetlere ivedilikle cevap verilmesi⁵²¹ ahalide rahatsızlık meydana getirecek bazı

⁵¹⁹ 2 Rebiulevvel 943/19 Ağustos 1536 tarihli hüküm, **KDŞŞSC, IX**, sf. 52

⁵²⁰ Selh-i Cemâziyelahir 944/3 Aralık 1537 tarihli 244 numaralı hüküm, **KDŞŞSC, VII**, sf. 119

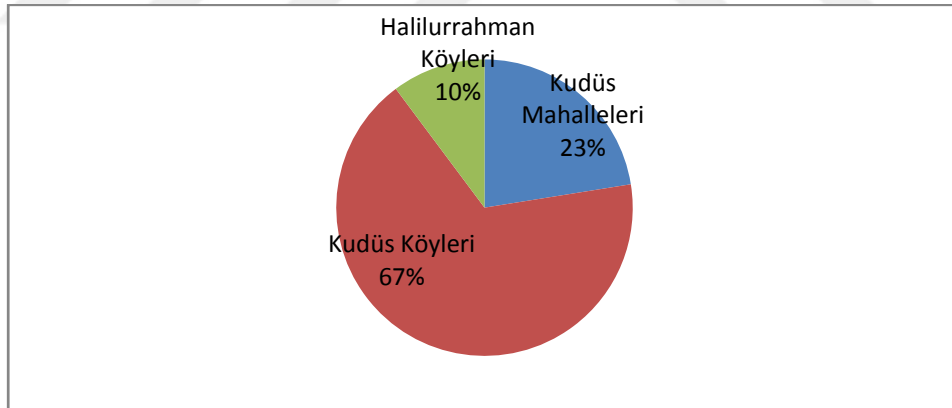
⁵²¹ Şam'a müteallik arazide sancak beyleri, mübaşirler, erbâb-ı ze'âmet ve ashâb-ı timar ve havâs eminleri ve amillerin halktan ziyade akçe talep ederek zulmettikleri ve bunun engellenmesi hususunda Şam Beylerbeyisine gönderilen Evâhir-i Zilhicce 946/Aralık 1537 tarihli hüküm, **KDŞŞSC, IX**, sf.16; Kudüs'teki evkaf mütevellisi Muhammed'in İstanbul'a giderek Kudüs ve Halilurrahman evkafının sancakbeyleri ve subaşları ve adamlarının reyaya akçe getirin diye zulmettiklerine dair şikâyette bulunduğu ifade edilerek bunun engellenmesi hususunda 16. Evâhir-i Şevvâl 946/ Mart 1540 tarihli hüküm, **ags**, sf. 20-21

problemleri berteraf ederek sosyal barışı muhafaza etmiştir. Nitekim 945/1538 tahrir verileri devletin almış olduğu tedbirler ile uygulamaya koymuş olduğu icraatlerin işe yaradığını göstermektedir.

Mahalle/Köy	932/1525-26						945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Kudüs Mahalleleri	624	2	119		199		1204	74	177	27	222	21
Kudüs Köyleri	1056	107	356	1			1656	96	350	8		
Halilurrahman Mahalleleri	133						774	231	7		21	
Halilurrahman Köyleri	161		54				549	18	95	12		
TOPLAM	1974	109	529	1	199		4183	419	629	47	243	21

Tablo 40: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus

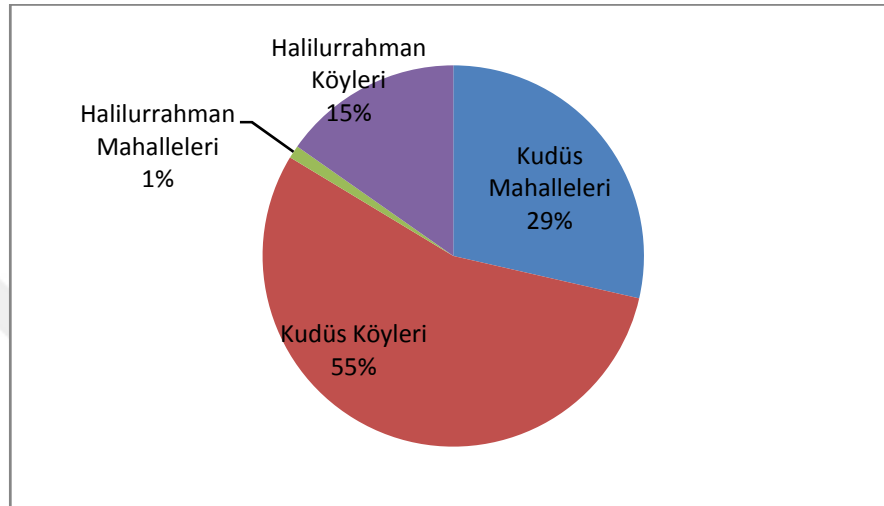
Hristiyan ahali de Müslümanlar gibi sancağın her yerine (ilk tahrirde Halilurrahman Mahalleleri hariç) dağılmışlardır. Yahudilerden farklı olarak köylerde yaşayarak tarımla da ilgilenmişlerdir. İkinci tahrirde nüfuslarını arttırmalarına ve sancakta nüfus dağılımında Müslümanların peşinden ikinci sırada olmalarına rağmen Kudüs gibi Hristiyanlık akidesi için çok önemli olan bir şehirde nüfus sıralamasında Yahudilerin ardından en son sırada gelişleri dikkat çekicidir. İlerleyen yıllarda bu durum tersine dönecek ve şehirdeki Hristiyan nüfus Musevileri geçerek ikinci sıraya yükselecektir. Muhtemelen kentteki problemler onların burayı terk etmelerine neden olmuştur.

Grafik 51: 932/1525-26 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

945/1538'de Kudüs Şehri'nde nüfuslarını artıran Hristiyan ahali, Kudüs'ün köylerinde 6 hanelik bir kayba uğramıştır. Kent Hristiyanlarının nüfusunun hızlı bir şekilde artması, yaşanan sıkıntılardan, savaştan ve bedevi kabilelerin taarruz ve tacizinden dolayı şehri terk etmek zorunda kalan kesimin yeniden Kudüs'e dönmesinden kaynaklanmaktadır. Kanuni Sultan Süleyman'ın şehrin surlarını tamirle işe başlaması boşuna değildi. Böylece halka güven hissi aşılanmaya çalışılmıştır. Nitekim güvenlik tedbirlerinin işe yaradığı ikinci tahrir verilerinden anlaşılmaktadır.

Halilurrahman Kasabası'nın ilk tahririnde Hristiyana rastlanılmazken ikinci tahrirde 7 hanenin buraya gelip yerleştiği ve Halilurrahman Nahiyesi'nin köylerinde 932/1525-26'da 54 hane Hristiyan ahalinin mevcudiyetinin 945/1538'de 12 mücerred 95 haneye yükseldiği görülmektedir. Yukarıda işaret olunduğu üzere nüfus artışının nedeni, kaos ortamı yüzünden yurtlarını terk eden Hristiyan ahalinin tekrar yerlerine dönmesidir. Onlar da sıkıntılı zamanlarda Müslümanlar gibi sağa sola dağılmışlar ve vaziyetin normale dönmesini beklemişlerdi.

Grafik 52: 945/1538 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

Kudüs'ün Hristiyanlar için hac mekânı oluşu hasebiyle yolda ödedikleri gafarlar ile Kamame ziyareti esnasında ödedikleri paralar miri için gelir teşkil etmekteydi. Ancak bu gelir kaynağı, kimi zaman devlet görevlileri eliyle istismar edilerek zarara uğratılmakta ve bazende Hristiyan hacılar ile Kamame'yi ziyaret eden ruhban taifesi taciz edilmekteydi.⁵²²

Ovannes adlı Ermeni, "Kudüs'teki Kamame Kilisesi'ni ziyaret eden Hristiyanlardan kanuna muhalif eminlerin marifetiyle paraların noksan alınarak miriye zarar geldiğini ve ayrıca Kudüs'e yakın Fendekumiyye nam yerde Ermeni ve Rumlardan nefer başına 8 para ve Nablus Kasabası'na vardıklarında ikişer para olmak üzere toplam on para alındığını ve bunun bir altına tekabül ettiğini ancak eminlerin şimdi mezkûr taifeden kanuna muhalif olarak birer filori ile onar para tahsil ettiklerini ve Ruhbandan Kamame kapısında ve yolda gafarlar alınmaz iken şimdi eminler eliyle bunun da alındığını"⁵²³ belirterek şikayette bulunmuştu.

⁵²² Ruhban taifesinden Kamameyi ziyaret edenden ve Kamame kapısında ve yolunda gafar alına gelmediği ifade edilerek bunlardan hilaf-ı kanun ve defter bir şey alınmayarak taciz edilmemeleri hususunda 2 Receb 945/24 Kasım 1538 tarihli hüküm, **ags**, sf. 26

⁵²³ Kudüs ve Nablus kadılarına gönderilen 22 Receb 946/3 Aralık 1539 tarihli hüküm, **ags**, sf. 11

Yukarıdaki şikâyetler şehirde bulunan kilise ve manastır gibi Hristiyan dini mabetlerinin iktisadi vaziyeti ile birebir alakalıydı. Zira hacılar, mabetlerin bakım, onarım ve iâşe-ikmal gibi ihtiyaçlarının karşılanmasında mühim bir rol oynamaktaydı. Ehl-i Örf taifesinin zaman zaman müdahaleleri, kurumları alması gereken maddi yardımdan alıkoyuyor ve onları iktisadi dar boğaza itiyordu. Bundan dolayı Hristiyan din adamları hemen İstanbul'un yardımına müracaat ederek haksız uygulamaların önüne geçmeye çalışıyordu. Aslında kanuna muhalif her hareket, yalnızca Hristiyan hacılara zarar vermiyor tahsil edilmesi gereken gelirin azlığından dolayı miriyi de zarara uğrattıyordu. Bu vasat hem devleti hem de ruhban sınıfını kanunlar çerçevesinde hareket etmeye zorluyor ve taşkınlıklara karşı birlikte hareket etmeye sevk ediyordu.

Kudüs'teki Ortodoks patriği, sancak beyinin bazı müdahalelerinden şikâyette bulunarak "Boğdan, Eflak vesair yerlere para toplamak için kendi vekillerinin Kudüs'ten gönderildiğini ve bunun keyfi olarak yetkililer tarafından engellendiğini"⁵²⁴ söylemektedir. Ruhban sınıfının sadaka toplamak amacıyla çıktıkları ziyaretler, Kudüs'teki Hristiyan mezheplerin hariçteki Hristiyan âlemi ile geliştirdikleri ilişkilerde önemli bir rol oynamaktadır. Çıkılan yolculukta mabetlerin ihtiyaç duyduğu maddi finansman temin edilirken diğer taraftan Hristiyanların kutsal topraklara olan manevi bağları takviye edilmekte ve onların heyecanları/dikkatleri diri tutulmaktaydı.

Hristiyan hacıların Kudüs ziyaretinde mabetlere uğradıkları vakit yapmış oldukları sadakalar/bağışlar kimi zaman Hristiyanları birbirine düşürmüş ve aralarında antlaşma sağlanmadığı zaman İstanbul'a sorunun halli için müracaatta bulunulmuştur. Mâr Yakup Kilisesi Marhasası İspador adlı Ermeni, "Kamame ziyaretine gelen Ermeni taifesinin önceden Mar Yakup Kilisesi'ne geldiklerini sonra Kamame'yi ziyaret ettiklerini ve kanun üzerine baclarını Kamame'de verdikten sonra adetleri üzere kilisede olan huddâm ve mücavirine sadakalarını verdiklerini" ifade ederek Ovannes adlı Ermeni'nin "ziyaretçilerin size verdiği

⁵²⁴ Patriğin şikâyetleri şunlardır: 1) "keşişlerden ve keşişelerden birisi fevt oldukda muhalefâtları evvelden şimdiye değin mezbûr patriğe ve kilisâlarına tâbî' olup mezbûr zabt idegelmiş iken sancakbeyi cânibinden dahl olunup onların metrûkâtı beytûlmâldır. Sancakbeyine râci'dir deyu nizâ' iderlermiş" 2) "Mezbûr patrik hizmet-i vaktinde 'âdetleri üzere zimmiler üzerine çıktıkta müşârun ileyh (sancakbeyi) cânibinden dahl olunup koyuverilmeyüp kefil talep olunup ve kendüye müt'e'allik keşişlerden ma'rifetiyle olgelen 'âdet ve kânûnları üzere Boğdan ve Eflak ve Varadin'e? Gönderdikte sancakbeyi âdemleri koyuvermeyip beyden mektûb alın deyu nizâ' iderler imiş. 3) Yabandan kiliselere getirilen üzûme kethûdaların müdahale ederek kethûdalık hakkı talep etmeleri 4) "'Asesler kilisâlarına gelüp içerü girüp cebr ile muamları ve şîrelerin alurlarmış" 5) "Ba'zı manâstırların vâki' olan odaları buna mahsûs olup hâricden gelüp sâkin olan keşişlerden anun gibi birisi 'âdet ve kânûnlarına muhâlîf fesâd ve şenâ'at idüp çıkarmak istedikde ta'allül idüp çıkmazmış anı dahi göresiz" 6) "'âdet ve âyinleri üzere ba'zı zimmiler kilisâlarına girmekden men' olunmuş iken anun gibi husûslarına sancakbeyi subaşî dahl ider imiş" Şam beylerbeyisi, kadısı ve Kudüs ve Gazze kadılarına gönderilen evâil-i Muharrem 948/Nisan-Mayıs 1541 tarihli hüküm, **ags**, sf. 51-52

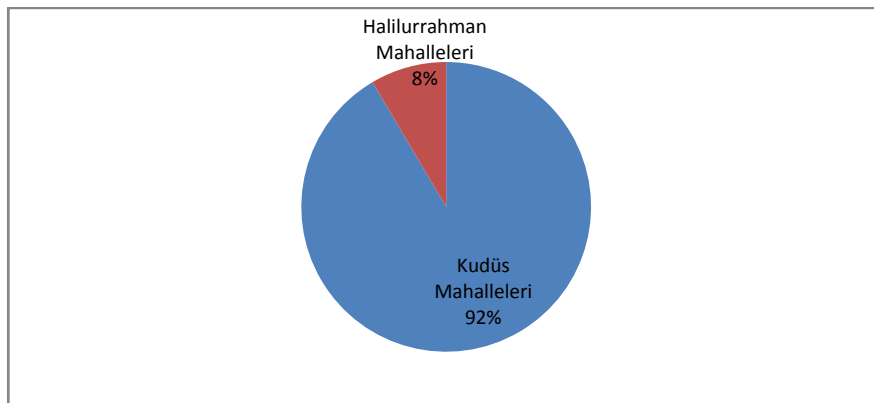
sadakayı ben iltizam eyledim” deyip ziyaretçilerin verdikleri sadakaya müdahale edip kendi almak istediğini bildirerek zulmün engellenmesi hususunda devlet merkezine şikâyetle bulunmuştur. Anlaşılan Hristiyan hacıların ruhbanlara verdiği sadaka Ovannes’in aklını başından almış ve onu adeta kabadayı bir şekilde davranmaya teşvik ederek bu geliri kendi tekeline almaya sevk etmişti. Devletin tavrı her zamanki gibi “Eğer mezburun dediği gibi olup ... vech-i mezkûr Ovannes ve gayri dahl ittirmeyüp ve bu bâbda ... bunları incidirmeyüp nesne aldirmayasın.” diyerek kanuni sınırları işaret etmek olmuştur.⁵²⁵ Nitekim bu tavır hem devletin gelirlerinin hem de Hristiyan mabetlerinin zarar görmesini engellemekte ve başıboşluğa fırsat vermemektedir.

Mahalle/Köy	932/1525-26						945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Kudüs Mahalleleri	624	2	119		199		1204	74	177	27	222	21
Halilurrahman Mahalleleri	133						774	231	7		21	
TOPLAM	1974	109	529	1	199		4183	419	629	47	243	21

Tablo 41: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Sancağı Yahudi Nüfusu

Sancak genelinde nüfus dağılımında üçüncü sırada yer alan Yahudiler, Kudüs Şehri’nde ikinci sıradadırlar. Tablonun da işaret ettiği üzere şehir merkezlerinde hayatlarını sürdüren ve kentli bir toplum olmayı tercih eden Yahudiler, Müslümanlar ve Hristiyanlar gibi 945/1538’de nüfuslarını artırmışlardır.

Halilurrahman’ın ilk tahririnde Hristiyan ahali gibi yer almayan Yahudiler, Hristiyanlardan fazla nüfusa sahip olarak ikinci tahrirde gözükmetedirler. 932/1525-26 senesinde Halilurrahman’da bulunmayan Yahudilere, 945/1538 yılında rastlanılması önceden burada yaşayıp yaşamadıkları sorusunu gündeme getirmekle birlikte bu hususta kati bir şey söylenemez.

Grafik 53: 945/1538 Senesi Kudüs Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı

⁵²⁵ Kudüs kadısına gönderilen 23 Rebiulevvel 947/28 Temmuz 1540 tarihli hüküm, **ags**, sf. 21

Şehirde yaşamını idame ettirecek kişinin kent hayatının iktiza ettiği bir takım evsafa sahip olması elzendir. Zaten burada hayatlarını sürdürmeye karar veren kişiler, kendilerine artı bir değer katan bir vasfa sahip olacaklar ya da gündelik-muhtelif işler için aranan vasıfsız elemanlar olacaklardır. Kudüs gibi yeni idarecilerinin yönetimi altında istikrara ve emniyete kavuşmuş beynelmilel bir kent, her kesimden kişilere ve sınıflara yeni fırsatlar sunmaktaydı. Özellikle Yahudi nüfusunun şehir merkezine temerküz etmiş olması bizatihi şehir hayatının sunmuş olduğu fırsatlarla yakından alakalıydı. Nitekim onlar da herkes gibi bundan istifade etme yoluna gitmişlerdir.

Kudüs Şeriyeye Sicilleri'ndeki 10 Rebiulevvel 935/22 Kasım 1528 tarihli bir hüküm Yahudi toplumunun İslam cemiyet hayatına nasıl eklemelendiğini göstermesi açısından güzel bir örnektir. Kudüs'teki Halilurrahman Vakfı'nda yevmi 5 akçe ile sarraflık yapan Yahudi Musa, işini bazı kişilerin müdahalesiyle kaybetmişti. Günlük aldığı yevmiyeye bakılırsa Kudüs'te bu işi yapmak isteyen birçok kişinin bulunacağı gün gibi aşikârdır. Rakiplerinin ve kendisini çekemeyenlerin müdahaleleri sonucunda ya da sebebini tam olarak kestiremediğimiz bir şeyden dolayı işini kaybetmiş olması Musa'yı hakkını aramaktan alıkoymamıştır. Bunun üzerine İstanbul'a şikâyet dilekçesini göndererek kendisine haksızlık yapıldığını söylemiştir. Hükme bakılırsa ona zulüm yapıldığı hususunda Bâb-ı Âlî'yi ikna etmiş ve yeniden görevine iade edilerek kimsenin ona müdahalede bulunulmaması hususunda güvence almıştır.⁵²⁶

Kudüs'ün beynelmilel bir şehir olduğu ve muhtelif yerlerden hacıların buraya akın ederek kendi memleketlerine ait çeşitli paraları bozdurdukları göz önünde tutulursa sarraflık mesleğinin ve buradan elde edilen gelirin vakıf için ehemmiyeti kendiliğinden meydana çıkacaktır. Bütün bu söylenenler ışığı altında mezkûr misal, İslam'ın mukaddes saydığı yerlerin hizmeti için ihdas edilmiş Halilurrahman Vakfı'nda sarraflık işinin bir Yahudi'ye tevdi, Müslüman cemiyetin ne kadar açık ve ön yargısız bir toplum olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bu örnek bir Yahudi'nin kendisine haksızlık yapıldığında hakkını aramak için en üst merciye büyük bir özgüvenle müracaat edebildiğini ortaya koymaktadır.

Burada devletin tavrı da ayrıca bir ehemmiyet kesp etmektedir. Devlet adalet zaviyesinden vakıya baktığından kendisine başvuran kişinin dini ve etnik menşesine itibar etmeksizin hükmü altında tasarrufta bulunan İslam kurumlarına karşı müştekiyi haklı buluyor ve onu tekrar aynı görevine iade ediyordu. Zikredilen örnek yaşadığımız yirmi birinci yüzyıl

⁵²⁶ 10 Rebiulevvel 935/22 Kasım 1528 tarihli 1055 numaralı hüküm, **KDŞŞSC I**, sf. 1

da bile az rastlanır misallerdendir. Bütün bunlar sancakta ve bölgede yaşanan nüfus artışının nedenidir.

Bir Yahudi'ye dönemin Avrupa'sında bu şekilde davranılması hayaldi. On sekizinci asırda Yahudilerin Paris'e girmelerinin yasak olduğu devirden⁵²⁷ çok önce Museviler özgür bir şekilde İstanbul ile yazıştığı gibi gerektiğinde uğradıkları zulmü ve haksızlığı anlatmak üzere imparatorluğun başkentini ziyaret etmekten çekinmiyorlardı. Kimse de onları devletin başkentini ziyaretten dini ve kabilevi menşelerinden dolayı alıkoymuyordu. Bu hürriyet sadece Yahudilere tanınmış bir imtiyaz değildir. Hristiyanlar da başları derde girdiğinde Yahudiler gibi özgür bir şekilde haklarını aramak üzere İstanbul'a gider ve şikâyetlerini rahat bir biçimde ifade ederlerdi.⁵²⁸

Muhallefat hususunda yaşadıkları sıkıntı Yahudilerin haklarını aramalarına başka bir örnek olarak gösterilebilir. 3 Zilhicce 942/24 Mayıs 1536 tarihli Kudüs kadısına gönderilen hükümde, Yahudilerden biri öldüğünde isbât-ı verâset için beytü'l-mâlcıların Müslüman şahitler talep ettiği fakat Musevilerin Müslüman şahitler bulmakta zorlandıkları anlatılmıştır. Başkente sunmuş oldukları arizalarında kendilerine haksızlık yapıldığını söyleyen Yahudiler, meseleye bir çözüm bulunmasını devlet merkezinden talep etmişlerdi. Bunun üzerine devlet “*Bu husûsta şer’-i şerîf ne ise anunla ‘amel idüp betyü’l-mâlcılara hilâf-ı şer’ iş ittirmeyesiz.*”⁵²⁹ diyerek meselenin hukuk dairesi içinde çözülmesini Kudüs'teki kadısına emretmiş ve hukukun dışına çıkılmasını tasvip etmemiştir.

Devletin böyle davalarda Şer’-i Şerîf’e vurgu yapması, adalet konusunda ne kadar hassas olduğunu ve davalılar kim olursa olsun meselenin adalet ve hukuk çerçevesinde halledilmesi yönünde taraftar olduğunu göstermektedir.

1.4.1. Kudüs Nahiyesi

1.4.1.1. Kudüs Şehri

Mahalle	932/1525-26							945/1538															
	Müs			Hr		Yh		Müslüman								Hr		Yh					
	H	M	İ	H	M	H	M	H	M	İ	H	t	A	Ş	S	H	N	K	H	M	H	M	
Bâbu'l-Hittâ (باب الحطة)	111		1					177	19	3	1	1	8	1									
Bâbu'l-	102	1						131	7	3													

⁵²⁷ “..... onbeşinci asrın nihayetinden itibaren Türkiye Musevileri Türkiye’de hürriyet-i tâmmе içinde inkişâf ederler iken, onsekizinci asırda Fransa’da bulunan Musevilerin Paris’e girmeleri memnu idi.” Bak., Galanti, **Türkler ve Yahudiler Târîhî ve Siyâsî Tedkik**, sf. 74

⁵²⁸ Mar Yakup Kilisesi Marahasası İspador’un Ovannes nam zimmîden şikâyeti için bkz: 22 Rebiulevvel 947/28 Temmuz 1540 tarihli hüküm, **KDŞŞSC IX**, sf. 21

⁵²⁹ 2518 numaralı hüküm, **KDŞŞSC XVII**, sf. 590

Kattânîn (باب القطنين)																		
Zerâ'ine (زرعنة)	110						162	4	3							19		
Rîşe (ريشة)	15						84 ⁵³⁰	1	2							12		
Benî Hâris (بني حارث)	7						9											
Zaviye (ضوية)	24																	
Havâlidî /Cevâlidî (خوالدي/جوالدي)	11						17		1									
Şeref (شرف)	89 ⁵³¹						272	26	5							83	11	
Bâbu'l-Âmûd (باب العامود)	78	1					119	14	3									
Benî Zeyd (بني زيد)	46						128	1	4									
Mağâribe	31 ⁵³²						70	1	1					1				
Cemâ'at-i Akabetü's-Sit (عقبة الست)							35	1	1									
Melkiye (ملكية)				96								3				85	22	
Ya'âkibetü'n-Nasrânî (يعاقبة النصراني)				15														
Süryân (سريان) ⁵³³				8												13		
Cemâ'at-i Yahûdiyyân					199													
Ruhbân Der-Deyr-i Zeytûn																3		
Ruhbân Der-Deyr-i Anderyâs																3		
Ruhbân Der-Deyr-i Mâr Yâkûb.																15		
Cemâ'at-i Kibtîyân (قبطيان)																27	5	
Meslah (مسلخ)																	43	4
Ed-Dâbişe (الدابشة)																	96	6
TOPLAM	624	2	1	119	199		1204	74	26	1	4	8	1	1	177	27	222	21

Tablo 42: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Şehri Nüfusu

Kudüs Şehri, kimi zaman Müslümanların Hristiyanlar ve Yahudilerle, kimi zaman da her dinin müntesibinin hatta farklı mezheplerin tâbilerinin müstakil olarak yaşadığı

⁵³⁰ 945/1538 tarihli 1015 numaralı defterde mahallenin adı Rîşe ve Sahyûn olarak verilmiştir.

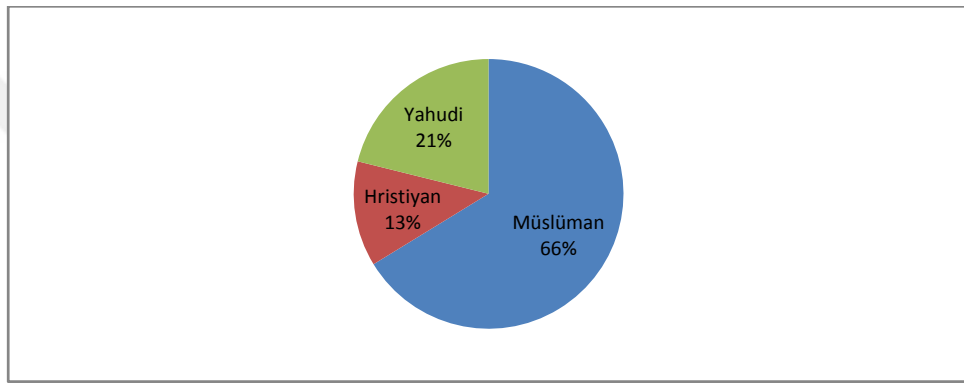
⁵³¹ Nâm-ı diğere 'Alem (علم)

⁵³² Cema'at olarak kaydedilen mahallenin başında nasıl oluştuğu hakkında bilgi verilmiştir. Bilgilere göre mahalle, Salahaddin bin Yusuf bin Eyyub tarafından vakfedilip Mağrîbîlere (mücvir olarak yaşadıklarından dolayı) içlerinde kimsesiz ölenlerin muhalledatının zaviye tarafından zabtedilip masrafına harcanmasına dair mersûm verilmiştir. Sonraki sultanlar da mersumları aynen kabul ettikleri ecilden Osmanlılar da tasdik etmişlerdir.

⁵³³ Cemâ'at olarak kaydedilmişlerdir.

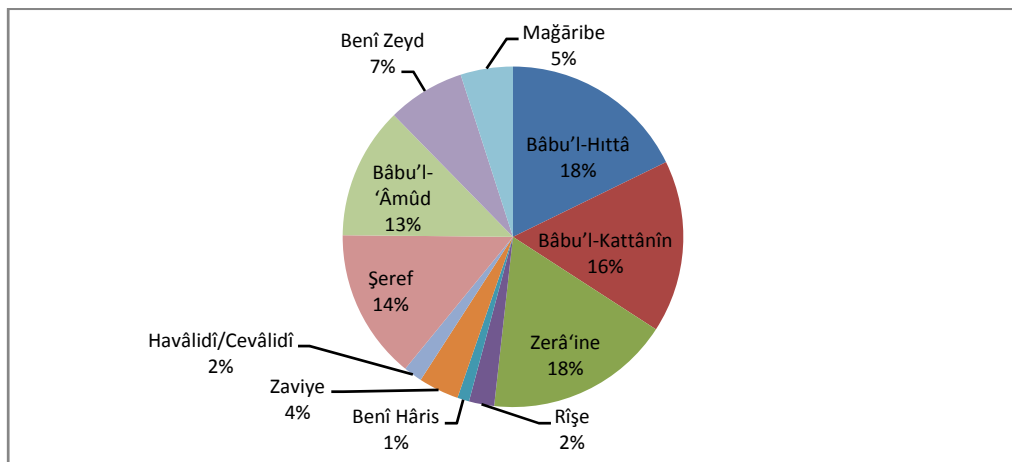
mahallelerden oluşmaktadır. Tahrir defterlerinin şehrin tüm mahallelerinin ismini zikrettiğini söylemek mümkün değildir. Zira siciller tahrir defterlerinin işaret etmediği muhtelif mahalle isimlerini vermektedir. Burada mahalle nedir ve muharrirler mahalleleri nasıl algılamışlardır sualleri zuhur etmektedir. Muharrirlerin şehri tahrir ederken yanlarında görevli ve burayı iyi bilen kişilerin olduğu muhakkaktır. Onlar, tahrir esnasında danışman kişilerin yönlendirmesiyle kayıt ameliyesini gerçekleştirmişlerdir. Buradan hareketle, tahrir defterlerindeki verilerin bir yanlış taksimi değil daha ziyade ana mahalleleri tayin eden bir anlayışı aksettirdiğini kabul etmek gerekir. Bu taksimat ışığında tahrir defterleri ile siciller arasında meydana çıkan ihtilaf halledilebilir.

1.4.1.1.1. Müslüman Mahalleler

Grafik 54: 932/1525-26 Senesi Kudüs Şehri Nüfus Dağılımı

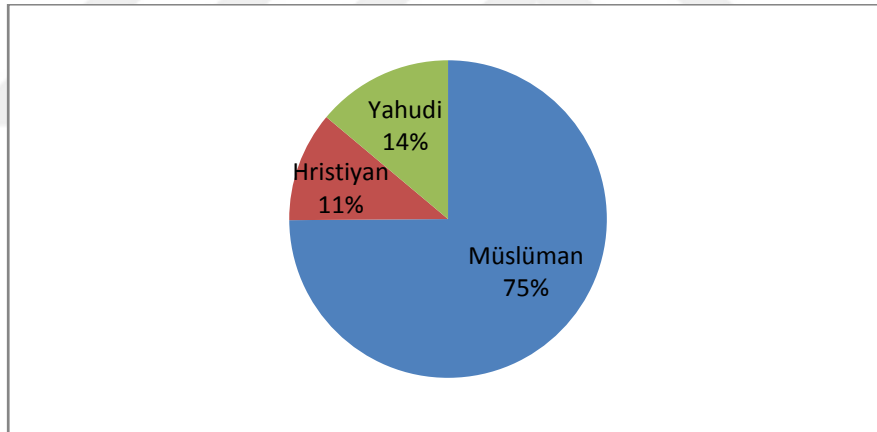
932/1525-26 senesinde Kudüs'te 11 tane Müslüman Mahallesi bulunmakta ve 2 mücerred 624 hane hayatlarını sürdürmekteydi. Bâbu'l-Hittâ'da kâin imamın haricinde diğer mahallelerde dini ve idari görevlilerle karşılaşılmamaktadır. İslam'ın üçüncü mukaddes şehrinde dini görevlilerin sayısı elbette daha fazladır. Ancak muharrir onları bilinmeyen bir neden dolayı kaydetmeyi gerekli görmemiştir.

Grafik 55: 932/1525-26 Senesi Kudüs Müslüman Mahalleleri

Bâbu'l-Hıttâ (111 hane), Zerâ'ine (110 hane) ve Bâbu'l-Kattânîn (1 mücerred 102 hane) en kalabalık mahalleler olarak göze çarpmaktadır. Nüfus bakımından bu kadar büyük mahallelere sahip olan Kudüs'te, bu tarihte Benî Hâris (7 hane) ve Havâlidî/Cevâlidî (11 hane) gibi düşük nüfus ihtiva eden mahalleler de vardı.

Kudüs, İslam Dünyası'ndaki manevi ehemmiyetinden naşi, kadim zamandan itibaren sofuların, ulemanın ve ahir ömrünü mübarek yerlerde geçirmek isteyen kişilerin gelip yerleştiği bir şehir olagelmiştir. Bu kişiler buraya hem manevi hem ilmi ve hem de kültürel noktadan zenginlik katmışlardır. Bu özelliğiyle Kudüs, İslam Dünyası'nın bir buluşma noktası olmuştur. Bunun en güzel örneklerinden biri 31 hanelik Mağâribe Mahallesi'dir. Mahalle, Salahaddin bin Yusuf bin Eyyup tarafından cümle hududuyla vakfedilmiş ve burada bilâ-vâris ölenlerin muhallefâtı mahalledeki zaviyenin ihtiyaçları için el konulmuş ve bu hususta mezkûr sultan zaviyedekilere mersum vermiş ve aynı mersûm sonraki selâtîn tarafından tanınarak Osmanlı sultanlarına kadar intikal etmiştir. Nitekim Osmanlı Devleti de bu ananeyi takip ederek dervişlere ve zaviyeye kendinden önce verilerin hakları “.. *vech-i meşrûh üzere mukarrer kıldı*”⁵³⁴ diyerek onaylamıştır.

Grafik 56: 945/1538 Senesi Kudüs Şehri Nüfus Dağılımı

945/1538 senesinde yapılan ikinci tahrirde, Kudüs'te yaşayan nüfusun kemmiyet ve keyfiyet noktasından çeşitlendiği müşahede olunmaktadır. Mahalleler bir önceki tahrirde olduğu gibi Müslüman, Hristiyan ve Yahudi mahalleleri gibi alt başlıklara tasnif edilerek verilmemiş hepsi bir başlık altında toplanarak tahrir edilmiştir. 27 mücerred 177 hane Hristiyan, 21 mücerred 222 hane Yahudi ve 74 mücerred 1204 hane Müslüman'ın mukim olduğu Kudüs'te toplam 122 mücerred 1603 hane hayatlarını sürdürmekteydi. Nüfustaki artış, Osmanlı Devleti'nin bölgede tesis etmiş olduğu istikrar ve emniyetin başarısıydı.

⁵³⁴ 427 TT.d., sf. 266

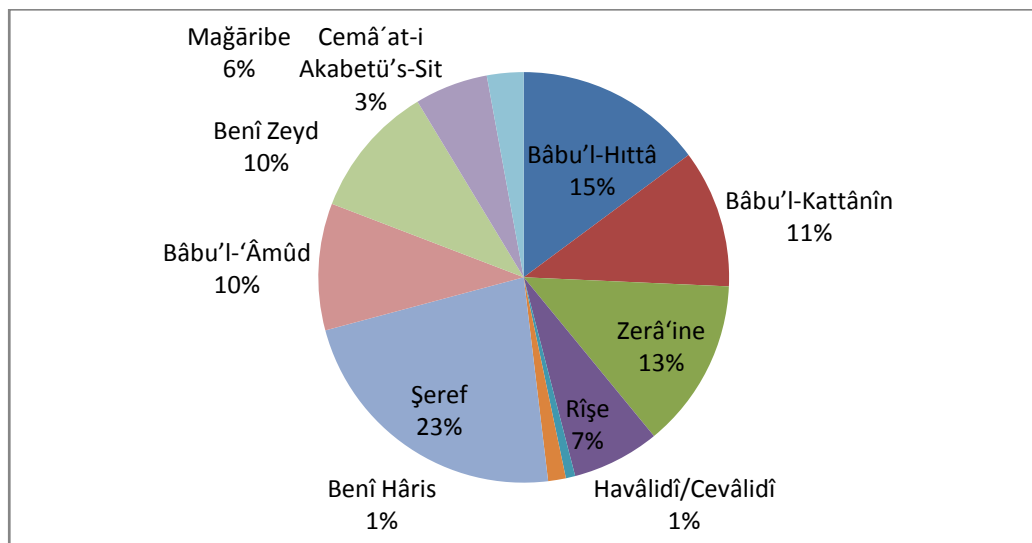
Şehirde toplam 11 mahalle (Şeref, Bâbu'l-Kattânî, Bâbu'l-'Âmûd, Zerâ'ine, Benî Hâris, Benî Zeyd, Bâbu'l-Hittâ, Rîşe ve Sahyûn, Meslah, Ed-Dâbişe), 6 cemaat (Cemâ'at-i Akabetü's-Sit, Cemâ'at-i Döğër, Cemâ'at-i Mağâribe, Cemâ'at-i Süryânî, Cemâ'at-i Melikiye, Cemâ'at-i Kıbtıyân) ve 4 manastır (Deyr-i Frenk, Deyr-i Zeytûn, Deyr-i Anderyâs, Deyr-i Mâr Yâkûb) mevcuttur. Buradaki cemaat tasnifini mahalle ya da mahallenin bir alt birimi olarak anlamak da mümkündür. Muharrirler cemaat olarak zikrettiği bir yeri daha sonra mahalle olarak kaydetmek de beis görmemişlerdir.

Meslah ve Ed-Dâbişe hariç olmak üzere geri kalan 9 mahalle (Şeref, Bâbu'l-Hittâ, Bâbu'l-Kattânî, Benî Zeyd, Bâbu'l-'Âmûd, Rîşe ve Sahyûn, Cevâlidî, Benî Hâris) ve iki cemaatte ('Akabetü's-Sit ve Mağâribe) toplam 74 mücerred 1204 hane Müslüman, ikamet ederek kent nüfusunun hâkim kısmını oluşturmaktaydı.

Şehirde 945/1538'de Benî Hâris Mahallesi hariç 26 imam bulunmaktadır. 1 hatip (Bâbu'l-Hittâ), 1 a'mâ (Bâbu'l-Hittâ), 8 şerif (Bâbu'l-Hittâ), 1 sâhibu'l-haram (Bâbu'l-Hittâ) ve 1 tane kale naibine (Mağâribe Mahallesi) mahallelerde rastlanmaktaydı.

Kale Naibi 'Alâ'nın Mağâribe Mahallesi'nde bulunuşu, bu kişinin sofilerle olan ilişkisini akla getirmektedir. Osmanlı Devleti'nde büyüklü küçüklü devlet adamlarının erbâb-ı tasavvuf ile daima güzel ilişki tesis ettikleri malumdur.

Kudüs şehir merkezindeki devlet görevlilerinin sayısının daha fazla olduğu kesin olmakla birlikte isimlerinin defterde zikredilmemesi tahrir usulüyle alakalıdır. Kudüs gibi ehemmiyetli bir şehirde az devlet görevlisinin bulunması makul ve muhtemel değildir.

Grafik 57: 945/1538 Senesi Kudüs Mahalleleri Müslüman Nüfus

Şeref (26 mücerred 272 hane Müslüman; 11 mücerred 83 hane Yahudi) en fazla nüfusa malik mahalledir. Onu sırasıyla Zerâ'ine (4 mücerred 162 hane Müslüman; 19 hane Hristiyan), Bâbu'l-Hittâ (19 mücerred 177 hane Müslüman), Bâbu'l-Kattânîn (7 mücerred 131 hane Müslüman), Benî Zeyd (1 mücerred 128 hane Müslüman), Bâbu'l-'Amûd (14 mücerred 119 hane), Rîşe ve Sahyûn (1 mücerred 84 hane Müslüman; 12 hane Hristiyan), Cevâlidî (17 hane) ve Benî Hâris (9 Müslüman) takip etmektedir. Görüldüğü üzere Müslümanlar, hem Yahudilerle hem de Hristiyanlarla birlikte aynı mahalleleri paylaşmışlardır.

Müslüman unsur içinde Akabeti's-Sit (1 mücerred 35 hane), Mağāribe (1 mücerred 70 hane) ve Döğer adlı 3 cemaat bulunmaktadır. Bunlardan ilk iki tanesi cemaat olarak kaydedilmekle birlikte mahalle hususiyetini haizdirler. Bir Türk topluluğu olan Döğerler ise ikisinden farklı olarak müstakil mahalle teşkil etmeyen bir cemaattir. Döğerler toplam 24 hane olarak Bâbu'l-'Amûd (16 hane Döğer; 14 mücerred 103 hane diğer Müslümanlar) ve Benî Zeyd (8 hane Döğer; 1 mücerred 120 hane diğer Müslümanlar) mahallerinde yaşamakta ve buldukları yerde kendilerine ait imamları bulunmaktadır. Kendilerine ait imamlarının olması onların kendi lisanlarında dini vazifelerini (Cuma ve Bayram hutbeleri gibi) eda ettikleri ihtimalini akıllara getirmektedir.

Döğerler'e ilk tahrirde rastlanılmaması, evveliyatları hakkında bazı meseleleri gündeme getirmektedir. Onların Kudüsle irtibatlarının ne zaman başladığı bilinmemektedir. Şehirdeki mevcudiyetleri Osmanlı öncesine uzanıyorsa muhtemelen kargaşa yıllarında burayı terke mecbur kalarak başka yerlere gitmiş olmalıdırlar. Ortalık sakinleşince yeniden şehre dönmeyi tercih etmişlerdir. Döğerler'in Kudüs'teki var oluşları Osmanlı öncesine irca ettirildiğinde, Osmanlı-Memlûklü mücalesinde ve ardından patlak veren Gazali isyanında Osmanlı karşı cephenin içinde yer aldıklarını göstermektedir. Gazâlî'nin isyan esnasında Osmanlılara karşı cephesini genişletmek maksadıyla dâhil ve hariçte kendisine müttefik aradığı bilinmektedir. Tabi bütün bu söylenenler kesin hükümler değildir. Onların Osmanlılar tarafından şehri şenlendirmek maksadıyla buraya iskân ettirilmiş olmaları da ihtimal dâhilindedir.

1.4.1.1.2. Yahudi Mahalleleri

932/1525-26 yılında Kudüs'te Hristiyan ahalinin haricinde bir cemaat olarak 199 Yahudi hanesinden bahsedilmiştir. Defterdeki kayda göre⁵³⁵ Hristiyanlar gibi kişi başına 60

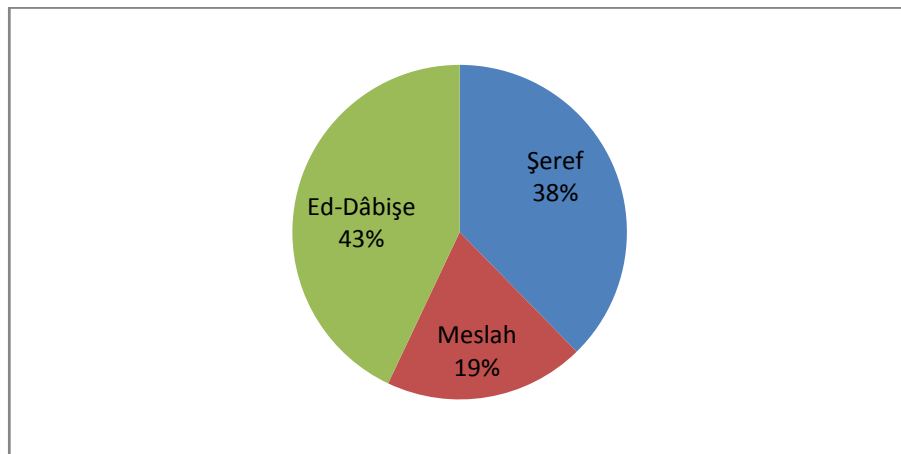
⁵³⁵ Cizye-i Yehûdiyyân der-nefs-i Kuds-i Şerîf 199 neferan 11940. 427 TT. d., sf. 269

akçeden toplamda 11.940 akçe cizye ödemekle mükellef kılınmışlardır. Şehir nüfus dağılımında Yahudiler, hane sayılarıyla Müslümanlardan sonra ikinci sırada yer almaktadır.

Defter kaydındaki “cemaat” ifadesiyle, Kudüs’ün muhtelif yerlerine dağılmış ve birbirlerinden fiziki olarak kopuk tüm Yahudi topluluğu kastedilmiştir. Zira ikinci tahrirde (945/1538) Müslümanların arasında yaşayan Yahudilere tesadüf olunacaktır. 932/1525-26’da muharrir bunları kendi yaşadıkları mahallelerde ayrı ayrı ele alacağına hepsini bir çatı altında toplamayı tercih etmiş gözükmektedir.

Bu usul Hristiyan unsurların tahririnde de kullanılmıştır. Zira Hristiyanlar kendi aralarında muhtelif mezheplere bölünmüşler ve farklı mahallelerde hayatlarını sürdürmüşlerdir. Yahudiler de olduğu gibi Hristiyanlar arasında da bir mezhep diğerine karşı mesafeli ve kimi zaman düşmanca tavır ve tutum içinde olmasına rağmen hepsi bir çatı altında zikredilmiştir.

Bu küllî yaklaşımın ardındaki neden, muharririn Hristiyan ve Yahudiler arasındaki dini bölünmüşlüğe olan ilgisizliğidir. Bu bölünmüşlük muharririn dünyasında bir anlam ifade etmemektedir. Zira onun için Yahudi ile Hristiyan arasında “kâfir” olma açısından bir fark yoktur ve her iki sınıfta son tahlilde “küfür milletinin” içindedir. Dolayısıyla onları en küçük cüzlerine kadar taksim etmek nihai anlamda muharrire bir fayda sağlamayacağından tafsilatlı bir tahrirde teşebbüs edilmemiştir. Ancak bu yaklaşım her daim geçerli olmamıştır. Yeri geldiğinde muharrirlerin tafsilatlı bir şekilde mezhepleri/cemaatleri kaydettikleri görülmektedir. Netice itibarıyla her şey biraz da muharririn tahrir esnasındaki usulüne bağlıydı. O kaydederken buna göre hareket etmekteydi.

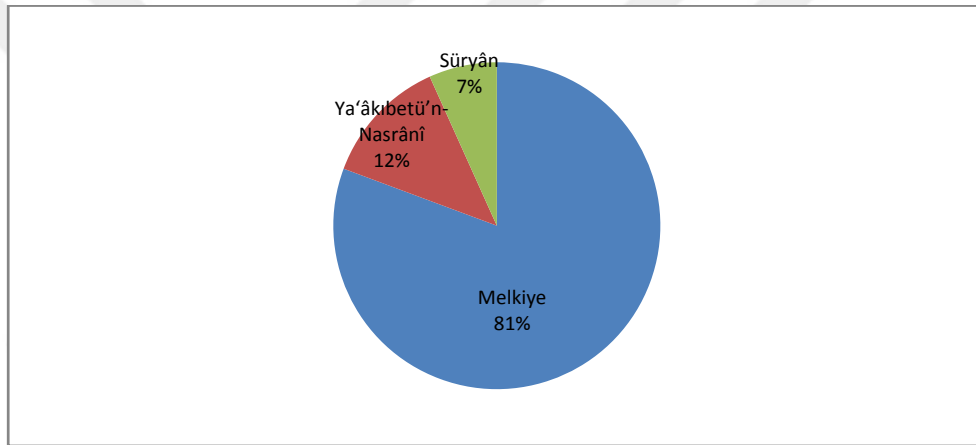
Grafik 58: 945/1538 Senesi Kudüs Şehri Yahudi Nüfusu

945/1538 senesinde de kent nüfus dağılımında ikinci sırada yer alan Yahudiler, 21 mücerred 222 hane ile Ed-Dâbişe (6 mücerred 96 hane Yahudi), Şeref (26 mücerred 272 hane

Müslüman; 11 mücerred 83 hane Yahudi) ve Meslah (4 mücerred 43 hane Yahudi) mahallerinde ikamet etmeye devam etmişlerdir. Ed-Dâbişe ve Meslah mahallelerinde müstakil olarak hayatlarını sürdüren Yahudi ahalî, Şeref Mahallesi'nde Müslümanlarla birlikte yaşamaktadır. Bir önceki tahrirde cemaat olarak zikredilen Yahudilerin şehirde nerelerde yaşadıkları bu tahrir de belirtilmiştir.

Ed-Dâbişe Mahallesi'nde Menaham adında bir kişinin isminin altına “Şeyhu'l-Yehûdiyyân”⁵³⁶ notu düşülmesi, Yahudiler arasında reis sayılan kişilerin bulunduğunu ve bunların devlet ve toplum nezdinde onları temsil ettiğini göstermektedir. Nitekim 15 Ramazan 944/15 Şubat 1538 tarihli bir davada Yakub adlı bir Yahudi'nin “Şeyhu'l-Yehûd” olarak Kudüs Şer'iyye Sicilleri'nde adının zikredilmesi⁵³⁷ makamın mevcudiyetini tevsîk etmektedir.

1.4.1.1.3. Hristiyan Mahalleleri

Grafik 59: 945/1538 Senesi Kudüs Şehri Hristiyan Nüfus Dağılımı

932/1525-26 yılında toplam 119 hane Hristiyan ahalî, ikisi mahalle diğeri 1 cemaat olmak üzere şehirde 3 yerde mukimdir. Melkiye 96 hane ile en fazla nüfusa sahip mahalle olarak tezahür etmekte onu 15 hane ile Ya'âkîbe Mahallesi takip etmektedir. En son sırada cemaat olarak kaydedilen 8 hanelik Süryânîler gelmektedir. Hristiyanlar 60 akçeden toplamda 7140 akçe cizye ödemektedirler.

Şehirdeki Hristiyanların yaşadıkları mahalleler ile burada bulunan cemaatler (Kıptî⁵³⁸, Ermeni⁵³⁹, Rum⁵⁴⁰, Gürcü⁵⁴¹ ve Habeşlilerin⁵⁴²) hususunda Kudüs Şer'iyye Sicilleri bilgi vermektedir. Sicillere göre Hristiyan ahalî, şehrin kuzey batı kısmında nispeten küçük

⁵³⁶ 1015 TT.d., s. 153

⁵³⁷ 1120 numaralı hüküm, KDSŞSC VII, sf. 474

⁵³⁸ 17 Zilhicce 936hc/12 Ağustos 1530ml Huccet 2, KDSŞSC 1, sf. 35.

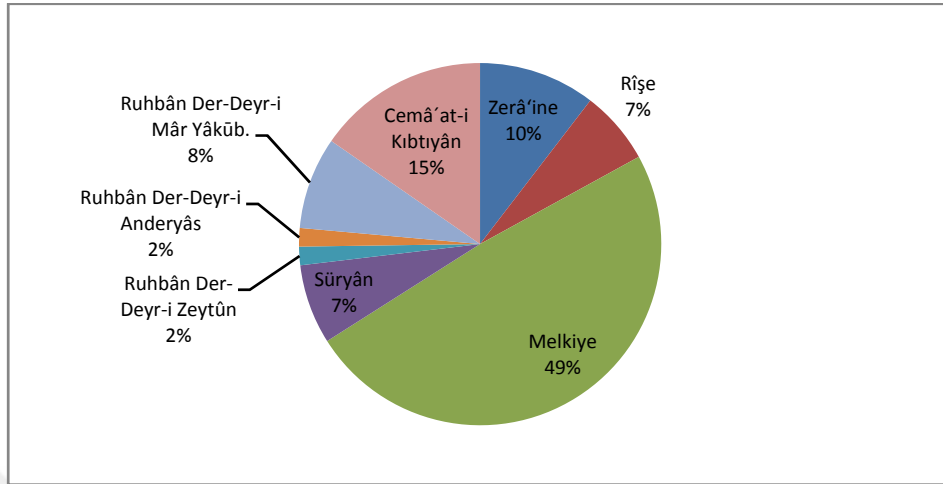
⁵³⁹ 27 Safer 941hc/8 Eylül 1534ml Huccet 1, KDSŞSC 4, sf. 331,

⁵⁴⁰ 10 Rebiulevvel 939h/10 Ekim 1532ml Huccet 5, KDSŞSC 1, sf. 108.

⁵⁴¹ 12 Safer 941hc/23 Ağustos 1534 Huccet 5, KDSŞSC 4, sf. 307,

⁵⁴² 11 Zilkade 940hc/23 Haziran 1534ml Huccet 3, KDSŞSC 1, sf. 136.

mahallelerde (Nasârâ, Evlâd-u Kıbtıyye, Rahbetu İbn-i İzzeddîn El-Melât, İfrec ve Et-Tibâne) hayatlarını sürdürmekte ve onlardan bir kısmı da Müslümanlarla beraber aynı mahalleyi (Şeref ve Rîşe) paylaşmaktaydı.⁵⁴³

Grafik 60: 945/1538 Senesi Kudüs Şehri Hristiyan Nüfus Dağılımı

945/1538 senesine gelindiğinde Hristiyan nüfusun arttıran Hristiyanlar, Rîşe ve Sahyûn (1 mücerred 84 hane Müslüman; 12 hane Hristiyan) ve Zerâ'ine (4 mücerred 162 hane Müslüman; 19 hane Hristiyan) mahalleleri dışında Melikiye (22 mücerred 85 hane Hristiyan), Kıbtıyân (5 mücerred 27 hane Hristiyan) ve Süryânî (13 hane) olmak üzere cemaat adlarıyla kaydedilmişlerdir. Cemaatlerin ayrı olarak kaydedilmesi Hristiyanlar arasındaki teolojik ve mezhebî anlaşmazlıktan kaynaklanmaktadır.

Kentte Hristiyan ahalinin dışında Deyr Zeytûn (3 ruhbân), Deyr-i Anderyâs (3 hane Ruhbân) ve Deyr-i Mâr Yâküb (15 hane ruhbân) manastırlarında 21 rahip bulunmaktadır. Kudüs'ün Hristiyan haccı için ehemmiyeti nazara alındığında mezkûr din adamları, hem burada bulunan Hristiyanlara hem de hacılara dini hususlar da rehberlik ve önderlik etmekteydi.

Zerâ'ine Mahallesi'nde Frenk Manastırı olduğunu ve 19 tane rahibin bulunduğunu defter kaydından öğrenmekteyiz. Bunlar Kudüs'te Katolik akidenin temsilciliği vazifesini eda etmekte ve Katolik hacılara yardımcı olmaktadır. Katolikler ile diğer mezhepler arasındaki tarihi husumet ve Kudüs ile civarı halkının kahir ekseriyetinin Ortodoks ve diğer Şark mezheplerine müntesip olduğu dikkate alındığında, Frenk Manastırı rahiplerinin asıl tabanlarının hariçten gelen hacılar olduğu ortaya çıkmaktadır. Haçlıların Kudüs'ü işgalinden

⁵⁴³ Yukarıda zikredilen siciller Bahit ile Sevâriye'nin çalışmasından iktibas edilmiştir. Bkz: Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, *Livâ'ü'l-Kudüsî's-Şerîf Livâ'ü'l-Kudüs Min-Defteri Mufassal Livâ'-i Safed ve'l-Gazze [Gazze] ve'l-Kudüsî's-Şerîf Min-Defteri Tahrîr* (T.D. 427), 932 H./1525-1526 M.-934H./1527-1528 M., sf.51

sonra buradaki diğer mezheplere karşı katı uygulamaları Katolikler ile diğer mezhepler arasındaki düşmanlığı ve nefreti körüklemiştir.

Hristiyan ve Yahudilerden kişi başına 80 akçe cizye alındığı ve toplam 407 kişinin cizye ödemekle mükellef oldukları⁵⁴⁴ defter kaydında ifade edilmiştir. Hâlbuki defterde 447 tane gayrimüslim (21 mücerred 222 hane Yahudi; 27 mücerred 177 hane Hristiyan) vardır. Devlet, manastırlarında ibadetle meşgul olan ve bağışlar/sadaka ile geçinen 40 Hristiyan rahibi cizyeden muaf tutmuş gözükmektedir.

1.4.1.2. Kudüs Nahiyesi Köyleri

Köy	932/1525-26					945/1538				
	Müslüman			Hristiyan		Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M	H	M	İ	H	M
‘İzeriyye (عيزرية) ⁵⁴⁵	25	1				31	2	1		
Beyt-u Sâhûri'l-Vâdî (بيت ساحور الوادي)	18					14		1		
Ebû Dîs (أبو ديس) ⁵⁴⁶	29	2	1			46	1	1		
‘İsâviyye (عيسى وية) ⁵⁴⁷	12					13		1		
Tûr-u Zeytâ (طور زيتا) ⁵⁴⁸	18		1			14		1		
Likâ/Liftâ (ليقا/لفتا)	22		1			24		1		
Sârîs (ساريس) ⁵⁴⁹	9					13	6	1		
Beyt Lahm (بيت لحم) ⁵⁵⁰	39			60 ⁵⁵¹		47		1	81	2
Beyt Câlâ (بيت جالا) ⁵⁵²				128 ⁵⁵³	1				151	6
Burkâ (برقا)	11					21		1		
Mâlihatu's-Suğrâ (مالحة الصغرى)	16	1	1			21		1		
Artâs (ارطاس) ⁵⁵⁴	40		1			46				
Cîb (جيب) ⁵⁵⁵	43	6	1			45	10	1		
‘Ayn Kârim (عين كارم) ⁵⁵⁶	10					29	1	1		

⁵⁴⁴ “Mahsûl-u Cizye-i Gebrân ve Sürÿaniyân ve Kıbtîyân ve Yehûdiyân der-nefs-i Kudîs-i Şerîf neferan 407 beher nefer fî semânîn 32560” **1015 TT.d.**, sf. 153

⁵⁴⁵ Vakf-u Halîlirrahmân. Kudüs'te bugün bu köy mevcuttur. Mezkûr Köy için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bethany_4089/ar/index.html

⁵⁴⁶ Vakf-u evlâd-ı Salâhuddîn bin Eyyûb. Kudüs'te bugün bu adı taşıyan bir şehir vardır. Mezkûr şehir için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Abu_Dis_619/ar/index.html

⁵⁴⁷ Kudüs'ün kuzey doğusunda yer alan bu köy için bkz: <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story25851.html>

⁵⁴⁸ Vakf-u evlâd-ı Melik Salâhuddîn bin Eyyûb tamâmen

⁵⁴⁹ 16 Nisan 1948'de köy İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcire uğramıştır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=7176> 1948'deki nüfusu 650 kişi idi.

⁵⁵⁰ Bugün il ve şehir olan bu köy için bak. <http://www.palestineremembered.com/ar/TownSanpshot-Bethlehem.html>

⁵⁵¹ Defter kaydından 60 hane bulunmasına karşın 61 kişiden 70 akçeden toplamda 4270 akçe cizye alınmıştır.

⁵⁵² Bugün şehir olan bu köy için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Jala_866/ar/index.html

⁵⁵³ Hristiyan ahalinin bulunduğu köyde kişi başına 70 akçeden cizye alındığı ifade edilmiştir. Hesaba göre 9030 akçe cizye alınması gerekirken kayıta toplam 7740 akçe cizye alındığı belirtilmiştir.

⁵⁵⁴ Vakf-u Sâkiye ve'r-Ribât ve Bîmârîstân fî harem-i Halîlirrahmân 'aleyhi's-selâm.

⁵⁵⁵ Vakf-u Sultân İnâl 'alâ hankâh ve Surrâ/Hayr? der-mahrûse-i Mısır. Kudüs'e 10 kilometre uzaklıkta kuzey batıda yer alan bu köy için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Jib_1025/ar/index.html

⁵⁵⁶ Vakf-u zâviye-i'l-Mağârîbe fî Kudüs-i Şerîf. El-vâkıf Salâhuddîn bin Eyyûb. 18 Temmuz 1948'de İsrail işgaline maruz kalan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Ayn-Karim/ar/index.html>

Beyt-u Sâhûri'n-Nasârâ (بيت ساحور النصرارى)	7			5 ⁵⁵⁷	8			8	
Sûr Bâhir (صور باهر)	19	1			18		1		
Ümm-ü Tûbâ (ام طوبا)	10				12	1	1		
Kâlîn/Gâlîn (قالين/غالين)?	14				17	1	1		
Kefr Sûm (كفر صوم)	5				- ⁵⁵⁸				
Beyt Safâfâ (بيت صفافا) ⁵⁵⁹	8				8		1		
Bîr Nebâlâ (بئر نبالة)	9	1			8				
Beyt Hanînâ (بيت حنيننا) ⁵⁶⁰	9	2			16	1	1		
Refât (رفات)	8	1			17	1	1		
Râm (رام) ⁵⁶¹	18	2			26	3	1		
Harbâ/Hazmâ (خربا/حزما)	12	2			18	2	1		
Cebe' u'l-Bittîh (جبع البطيخ)	19	2			22	3	1		
Deyr Dîvân (دير ديوان)	15				50		1		
Bîr Zeyt (بئر زيت) ⁵⁶²	11	3			16	1	1		
El-Harb/El-Hirab (الحرب/الخراب) ⁵⁶³	10	3			13		1		
Biddu (بدو) ⁵⁶⁴	6	3			15		1		
Fâgûr (فاغور) ⁵⁶⁵	10				10		1		
Karbîd/Karîbe (قربيد/قريبه)?	3	1			- ⁵⁶⁶				
Beyt Sâvîr (بيت ساوير) ⁵⁶⁷	6	1			- ⁵⁶⁸				
Biryekût (بريكوت) ⁵⁶⁹	11	1			- ⁵⁷⁰				
Velece (ولجة) ⁵⁷¹	11	2			20	1	1		
Rîhâ (ريحا)	49	1			60	7	1		
Mezra'atü'l- ⁵⁷² 'Iyâs? (مزرعة العياص)	16	2	1		10	4	1		
Beyt Rîmâ (بيت ريمما) ⁵⁷³	30				31	2	1	6	
Mezârî'-i Benî Zeyd (مزارع بني زيد) ⁵⁷⁴	8	2							
Kefr 'Ayn (كفر عين) ⁵⁷⁵	7	3			15				

⁵⁵⁷ Hane başına 60 akçeden toplamda 300 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

⁵⁵⁸ "Hâsıl 6300" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁵⁵⁹ Kudüs'ün haricinde güney batıda bulunan bu köyün adını taşıyan Kudüs'teki şehir için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Safafa_883/ar/index.html

⁵⁶⁰ Kudüs'ün kuzey batısında 8 km uzaklıkta olan bu köyün adını taşıyan Kudüs'teki şehir için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Hanina_860/ar/index.html

⁵⁶¹ Kudüs'ün kuzeyinde 5 km uzaklıkta olan bu köyün adını taşıyan Kudüs'teki şehir için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Ram_2089/ar/index.html

⁵⁶² Ramallah'ın kuzeyinde 11 km uzaklıktadır. Bkz: Mustafa Murad Ed-Debbâğ, **Bilâdunâ Filistîn, C. 8/2**, sf. 316-320. Bugün bir şehre dönüşen bu köy için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bir_Zeit_917/ar/index.html

⁵⁶³ Vakf-u Kaymas bin Abdullah En-Necmî 'alâ zürriyetihi ve ba'de'l-inkırâz 'alâ Sahrâ ve Mescid-i Aksâ.

⁵⁶⁴ Kudüs'ün kuzey batısında olan köy bugün bir şehre dönüşmüş ve 2007 nüfusu 5885 kişidir. Bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Biddu_904/ar/index.html

⁵⁶⁵ Vakf-ı Hazret-i Musa ve Yunus ve Lut Enbiyâ (عليهم الصلاة والسلام).

⁵⁶⁶ "Hâsıl 700" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁵⁶⁷ Vakf-u medrese-i Lu'lu'yye ma'a zâviye fî Kudüs-i Şerîf.

⁵⁶⁸ "Hâsıl 1000" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁵⁶⁹ Kudüs şehrinin güney batısında yer alır.

⁵⁷⁰ Köyden alınan "hâsıl 4362" gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

⁵⁷¹ Kudüs'ün 8 km batısında yer alan bu köy 21 Ekim 1948'de Siyonist işgaline uğrayarak tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/al-Walaja/ar/index.html>

⁵⁷² Vakf-u Hazret-i Musa

⁵⁷³ Ramallah'ın 22 km kuzey batısında ve denizden 480 metre yükseklikte olan köy bugün bir şehre dönüşmüştür. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Rima_882/ar/index.html

⁵⁷⁴ Vakf-u Halilurrahmân 'aleyhi's-selâm.

Karāvâ Benî Zeyd (قراوا بني زيد) ⁵⁷⁶	8	2			15	2	1		
Arvarâ (عرورا)?	10	3			20	2	1		
Abûnîn (عبونين)?	7	3			21		1		
Deyr 'Asâkî (دير عساقى)?	26	2							
Atârâ Benî Zeyd (عطارة بني زيد)	6	2							
Tarfîn (طرفين)	3				5				
Kefr Sevâ/Şû' (كفر سوا)?	4				5				
Tuveyr (طوير)	6				6				
Bîrûn (بيرون)?	4								
Tayyibetü'l-İsm (طيبة الاسم)				98 ⁵⁷⁷				100	
Kefr 'Annâ (كفر عنا) ⁵⁷⁸	6				8				
Cifnâ (جفنا) ⁵⁷⁹				10 ⁵⁸⁰					
Sincil (سنجل) ⁵⁸¹	13	2							
Seb'îr (سبعير) ⁵⁸³ ?	24	4							
Beyt Fehûş/Fecûs (بيت فحوش/فجوس)	6	2							
'Ayn Kaynâ (عين قينا) ⁵⁸⁵	12	4							
Sevân (سوان)?	4								
Nîlû (نيلو) ⁵⁸⁷ ?	15	2							
Cemmâlâ (جمالا) ⁵⁸⁸	10	1			12		1		
'Ineb (عناب) ⁵⁸⁹ ?	5	2							
Deyr Şette/Şene (دير شتة/شنة)?	16	2			19	1	1		
Beyt Karnel (بيت قرنل)?	3	3			8		1		
Deyr 'Ammâr (دير عمار) ⁵⁹⁰	18	4			26		1		
Beyt Sikâyâ (بيت سقايا)	5	3							
'Ayn Silvân (عين سلوان) ⁵⁹²	6	3			11		1		

⁵⁷⁵ Ramallah'ın kuzey batısında bu köy bugün vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Ayn_1247/ar/index.html

⁵⁷⁶ Ramallah'ın kuzey batısında 22 km uzaklıktadır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qarawat_Bani_Zeid_1480/ar/index.html

⁵⁷⁷ Yalnızca 98 Hristiyan ahalinin yaşadığı köyde hane başına 60 akçeden toplamda 5880 akçe cizye ödenmektedir.

⁵⁷⁸ Tâbi'-i Hâris

⁵⁷⁹ Üzümleriyle meşhur olan bu köy Ramallah'a 10 km mesafe uzaklıkta ve kuzeyde yer almaktadır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jifna_1225/ar/index.html

⁵⁸⁰ Yalnızca 10 Hristiyan ahalinin yaşadığı köyde hane başına 60 akçeden toplamda 600 akçe cizye ödenmektedir.

⁵⁸¹ Ramallah'ın kuzey doğusunda 21 km mesafededir.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sinjil_1595/ar/index.html

⁵⁸² "Hâsıl 6500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁵⁸³ Vakf-u Medrese-i Berkukiye tamamen

⁵⁸⁴ "Hâsıl 2200" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁵⁸⁵ Vakf-u Medrese-i Denkiziye

⁵⁸⁶ "Hâsıl 1170" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁵⁸⁷ Tâbi'-i İklîm-i Benî Hâris

⁵⁸⁸ Tâbi'-i İklîm-i Benî Hâris. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jammala_1213/ar/index.html

⁵⁸⁹ Kudüs'ün 13 km batısında olan bu köyün bir diğer adı Ebû Gûş'dur.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qaryet_al_Inab_Abu_Goush_1481/ar/index.html

⁵⁹⁰ Tâbi'-i Benî Hâris. Vakf-u Sultân Ebî Bekr bin Eyyüb 'alâ kırâ'eti'l-Mesâb Et-Tâvise. Ramallah'ın kuzey batısında 17 km mesafededir.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Ammar_948/ar/index.html

⁵⁹¹ "Hâsıl 4000" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

Kabâle/Kayâle (قبالة/قبالة) ⁵⁹³	3				6	3	1		
Cüdeyrâ (جديرة) ⁵⁹⁴	8	2			8	2	1		
Kalveniye (قلونية) ⁵⁹⁵	5				8	1	1		
‘Ayn Tût (عين توت)	3				6				
Bint-i ‘Înân (بنت عنان) ^{596?}	4				11		1		
Kalbiye (قلبية)	2								
Beyt Kâsîn/Fâsîn (بيت قاسين/فاسين) ^{597?}	6				7				
Sûrik (سوريق)	5								
Beyt Ta‘mer (بيت تعمر)	9	3			61	1	1		
Deyr Benî ‘Ubeyd (دير بنى عبيد)	8	3			12		1		
Necme (نجمة)	7				- ⁵⁹⁸				
Beyt İksâl (بيت اكسال)	7								
Beyt Zulmâ (بيت ظلما)	5				5				
Kalendiye (قلنديه) ⁵⁹⁹	4	1			13		1		
Deyr Benî Şucâ‘ (دير بنى شجاع)	6								
Tekû‘ (تقوع) ⁶⁰⁰	25	2		55 ⁶⁰¹	28		1	4	
Bîretü’l-Kübrâ (بيرة الكبرى) ⁶⁰²	22	4			19		1		
Beyt Nettîf (بيت نتيف) ⁶⁰³	7				22		1		
Zânû‘/Rânû‘ (زانوع/رانوع) ⁶⁰⁴	4				- ⁶⁰⁵				
Kefr ‘Akab (كفر عقب) ⁶⁰⁶	10	2			21	4	1		
‘Almîr (علمير)	5	1			14		1		
Şa‘fât (شعفات)	6								
Kar/Hay (قر/حي)?	12	2			21		1		
Bukay‘u’s-Sârâ (بقيع الصارة)?	12								
‘Anâtâ (عناتا) ⁶⁰⁷	4				5				
Bettîr (بتير) ⁶⁰⁸	9				14	1	1		

⁵⁹² Vakf-u Medrese-i Salâhiyye

⁵⁹³ Vakf-u Cemaleddin bin Abdullah Es-Sâmit ‘alâ evlâdihi ve zürriyetihi

⁵⁹⁴ Kudüs’ün 9 km kuzey batısındadır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Judayra_1238/ar/index.html

⁵⁹⁵ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye fi’l-Kâhire.

⁵⁹⁶ Vakf-ı Sahrâ’i’ş-şerîfe

⁵⁹⁷ Mülk-ü evlâd-ı Muhıbbüddin bin Muvakki‘ Ebubekir ve Ali ve Osman ve Ömer ve Ebu’l-Fazl ve gayrihim tamâmen.

⁵⁹⁸ Hane sayısı verilmemiştir.

⁵⁹⁹ Kudüs’ün 11 km kuzeyinde olan bu köy bugün mevcuttur. Bak.,

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qalandiya_1473/ar/index.html

⁶⁰⁰ Bugün hala mevcut olan bu yer Beyt Lahm’in 10 km güney doğusundadır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Taqu_2102/ar/index.html

⁶⁰¹ Kişi başına 60 akçeden toplamda 3360 akçe cizye Hristiyan ahali tarafından ödenmiştir. Bu hesaba göre 56 haneden cizye ödemiştir. Hâlbuki defterde 55 hane vardır.

⁶⁰² Kudüs’ün kuzeyindedir.

⁶⁰³ Tâbi‘-i Benî ‘Ömer. Halil’in kuzey batısında kâin köy 21 Ekim 1948’de Yahudi işgaline uğrayarak tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Bayt-Nattif/ar/index.html>

⁶⁰⁴ Nâm-ı diğere Zeytâ (زيتا)

⁶⁰⁵ “Hâsıl 750” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁰⁶ Min-mu‘âmele-i Benî ‘Umeyra. Kudüs’ün 13 km kuzeyindedir.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Aqab_1246/ar/index.html

⁶⁰⁷ Vakf-u Bedreddîn Hasan bin Katînâ/Kuteynâ ‘alâ evlâdihi ve zürriyetihi ba‘de’l-inkırâz ‘alâ harami’l Kuds ve Halilurrahman ‘aleyhi’s-selâm tamâmen. Bugün Kudüs’ün 4 km kuzey doğusunda bu ismi taşıyan bir yer vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Anata_552/ar/index.html

El-Kasûr/Kasûr (القصور/قصور) ⁶⁰⁹ ?	7					9		1		
Mezra‘a (مزرعة) ⁶¹⁰	5					6				
Kefr Bîr (كفر بئر)	7									
Büreyk (بريك) ⁶¹¹	- ⁶¹²									
‘Ayn Ebrût/ Bîrûd/Yebrûd (ابروت) / عين (بيروت/بيروود) ⁶¹³ ?	-					11		1		
‘Accûl (عجول) ⁶¹⁴	-					14	2	1		
Beyt ‘Îtâb (بيت عطاب) ⁶¹⁵	-									
Beyt Evliyâ (بيت اوليا) ⁶¹⁶	-									
Sanâsil/Sanâcîl (صناصيل/صناجيل) ⁶¹⁷ ?	-									
‘Ayn Hâdûr/Câdûr (عين حادور/عين جادور)	-									
Beyt Erze (بيت ارزة)?	-					2	2			
Turmus ‘Ayyâ (ترمس عيا) ⁶¹⁹	-					8		1		
Bir-u Eyyûb (بئر ايوب) ⁶²⁰	-									
Kefr Mâlik (كفر مالك) ⁶²²	-									
Harûbe (خروبة) ⁶²⁴ ?	-									
Ridâye (رداية)?	-									
Siltâ (صلتا) ⁶²⁵ ?	-									
Rabûn (ربون)?	-									
Duhâniye (دحانية) ⁶²⁶ ?	-					14		1		
Kefr Râ‘în/Râ‘îl (كفر راعين/راعيل)?	-					3				
Deyr Ebû Meş‘al (دير ابو مشعل) ⁶²⁷	-									

⁶⁰⁸ Vakf-u Medreseti’l-Mu‘azzamiyyeti’l-Hanefiyye. Kudûs’ün 8 km güney batısında kâin köy hala vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Battir_839/ar/index.html

⁶⁰⁹ Vakf-u Medîneti’l-Münevvera (عليه افضل الصلاة والسلام)

⁶¹⁰ Tâbi‘-i Bilâd-ı Benî Hâris

⁶¹¹ Vakf-u Sahrâ-yı’ş-Şerîfe ve ve Mescid-i Aksâ ve Câmî‘-i Meğâribetü’l-Ömeriyye

⁶¹² Min-ba‘d zikr olan kurânın fellâhları perâkende olmuş bulunup esâmî-i fellâh yazılmadı. Ammâ yine âhar yerlerde sâkin olup yerlerin zirâ‘at idüp hakların virirler.

⁶¹³ Vakf-u Sahrâ-yı’ş-Şerîfe ve ve Mescid-i Aksâ ve Câmî‘-i’l-Meğâribeti’l-Ömerî

⁶¹⁴ Bugün bu köy Ramallah’ın 20 km kuzey batısındadır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ajjul_546/ar/index.html

⁶¹⁵ Kudûs’de kâin bu köy 21 Ekim 1948’de Yahudî işgaline uğraymış ve yerle bir edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Bayt-Itab/ar/index.html>

⁶¹⁶ Vakf-u Sahrâ-yı’ş-Şerîfe

⁶¹⁷ Tâbi‘-i Benî ‘Adî

⁶¹⁸ “Hâsıl 626” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶¹⁹ Ramallah’ın 23 km kuzey batısında bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Turmus_Ayya_1656/ar/index.html

⁶²⁰ Vakf-u Medrese-i Salâhiyye

⁶²¹ Hâsıl 3000” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶²² Ramallah’ın 17 km kuzey doğusunda bu isimde bir köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Malik_1260/ar/index.html

⁶²³ “Hâsıl 2000” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶²⁴ Hissa-i Vakf-ı Muhammed bin Ahmed bin Sirâcuddin 150

⁶²⁵ Vakf-u Halîlurrahmân

⁶²⁶ Vakf-u Sahrâ-yı’ş-Şerîfe ve ve Mescid-i Aksâ

⁶²⁷ Mezkûr köy Ramallah’ın 24 km kuzeyinde bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Abu_Mash_al_951/ar/index.html

Beyt Lûkye (بيت لوقية)?	-				4				
Muğallis (مغلس)	-								
'Arlâyâ (عرا ليا) ⁶²⁹ ?	- ⁶³⁰								
Bû'râ (بو عرا) ⁶³¹	-								
Sârâ (سارا) ⁶³²	-								
'Âlîn (عالين) ⁶³³	-								
Artûf (ارتوف) ⁶³⁴	-								
Şevâ (شوا) ⁶³⁵ ?	-								
Aslîn (اصلين) ⁶³⁶ ?	-								
Kefr Verne/Verbe (كفر ورنه ووربه)?	-								
Şakrân (شقران)					3				
Deyr Gassânâ (دير غسانى) ⁶³⁷					25				
Beytûniye (بيطونية)					56		1		
Deyr Sâlih (دير صالح)					2				
Beyt Likyâ (بيت لقيا) ⁶³⁸					1				
Sâbâk/Sâyâk (صايق/صايق) ⁶³⁹					- ⁶⁴⁰				
Tibnâ/Tinâ (طبنا/طينا)					5				
El-Cifâ (الجيفا)					3				
Beyt Kisa (بيت كسا)					16		1		
El-Mezra'a ve'd-Dâs (المزرعة والداس)					6				
Turrâ (طررة) ⁶⁴¹ ?					5				
Hûbîl (هوبيل)					- ⁶⁴²				
Deyr Sûdîn (دير سودين)					3				
'Ayn (عين)					11	1	1		
El-'Alâru'l-Fevkâ (العلار الفوقا) ⁶⁴³					7	1	1		
Hûsân (حوسان) ⁶⁴⁴ ?					5	1			
Yebrûd (بيروود)					3	1			
Ebû Muğîr (ابو مغير)					6				
Bukay'atu'z-Zân (بقيعة الضان) ⁶⁴⁴ ?					14		1		
Deyr Burhân (دير برهان) nâm-ı diğêr Cenâ'îr (جناعير)					- ⁶⁴⁴				

⁶²⁸ "Hâsıl 500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶²⁹ Nâhiye-i Benî 'Ömer tâbi'-i Kudüs-i Şerîf. Halkı perâkende olup yazılmadılar. Bundan sonraki köyler Benî Ömer Nâhiyesi'ne bağlıdırlar.

⁶³⁰ Hâsıl 2790

⁶³¹ Hâsıl 3000

⁶³² Hâsıl 4050

⁶³³ Hâsıl 4500

⁶³⁴ Hâsıl 3000

⁶³⁵ Hâsıl 5000

⁶³⁶ Hâsıl 5000

⁶³⁷ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen. Bu köy bugün Ramallah İli'nin 26 km kuzey batısında yer almaktadır. Bak. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Ghassana_963/ar/index.html

⁶³⁸ Der-nezd-i Küber. Bugün Ramallah İli'nin 20 km güney batısında kâindir. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Liqya_875/ar/index.html

⁶³⁹ Der-nezd-i Kusûr

⁶⁴⁰ Hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁴¹ Der-nezd-i Cübne?

⁶⁴² "Hâsıl 579" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁴³ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiye'l-Hanefiyye tamâmen.

⁶⁴⁴ "Hâsıl 2500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

Beyt 'Îtâbu's-Süflâ ve'l-Fevkâ (بيت عتاب السفلى والى والى)						11		1		
Beyt İllû (بيت ايلو)						11		1		
Tibnâ (تبنا)						- ⁶⁴⁵				
Havrâ (حورا)						3				
Beyt 'Atârâ (بيت عطارا)						- ⁶⁴⁶				
Beyt 'Ûru's-Süflâ (بيت عور السفلى)						- ⁶⁴⁷				
Kefr Ni'me (كفر نعمة)						- ⁶⁴⁸				
Beyt Sûrîn (بيت سورين)						10		1		
Till-i Ebû Za'rûr (تل ابو زعور)						2				
Deyr Şeyh (دير شيخ)						- ⁶⁴⁹				
Rammûn (رمون) ⁶⁵⁰						38	9	1		
'Ulyânâ (عليانا)						2				
Cilciliyyâ (جلجلية) ⁶⁵¹						4				
Beyt Dukvâ (بيت دقوا) ⁶⁵²						3				
Kahmâs (قحماص)						13		1		
El-'Alâru's-Süflâ (العار السفلى) ⁶⁵³						4	1			
Deyr Ebû's-Sûr (دير ابو السور) ⁶⁵⁴						4				
Deyru's-Sed (دير السد) nâm-ı diğer Deyr Selâm (دير السلام) ⁶⁵⁵						5				
'Avcâ (عوجة) ⁶⁵⁶						23		1		
Râmallâh (رام الله) ⁶⁵⁷						4				
Zekeriyye El-Bittîh (زكريا البطيخ) ⁶⁵⁸						11	1	1		
Beyt Ünyâ (بيت اونيا) ⁶⁵⁹						46	11	1		
Mezârî (مزارع) ⁶⁶⁰						9	2	1		
Halebbâ (حلبا) ⁶⁶¹						- ⁶⁶²				
TOPLAM	1056	107	7	356	1	1656	96	72	350	8

Tablo 43: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Kudüs Köyleri

⁶⁴⁵ "Hâsıl 800" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁴⁶ "Hâsıl 1000" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁴⁷ "Hâsıl 1500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁴⁸ "Hâsıl 1206" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁴⁹ "Hâsıl 2500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁵⁰ Ramallah'ın 15 km kuzey doğusunda bu köy bugün vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Rammun_1510/ar/index.html

⁶⁵¹ Bugün Ramallah İli'nin 13 km kuzeyinde bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jiljilya_1226/ar/index.html

⁶⁵² Kudüs'ün kuzey batısında 17 km uzaklıkta olan Beyt Dukkü adında bir köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Duqqu_857/ar/index.html

⁶⁵³ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiyye El-Hanefiyye

⁶⁵⁴ Vakf-u Medrese-i Şeyh Ahmed Ebû's-Sûr tamâmen.

⁶⁵⁵ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiyye El-Hanefiyye

⁶⁵⁶ Vakf-u Kudüs-i Şerîf ve Halilurrahmân

⁶⁵⁷ Vakf-u Halilurrahman 'Aleyhisselâm tamâmen. Râmallâh bugün Filistin'in illerinden biridir.
<http://www.palestineremembered.com/ar/TownSanpshot-Ramallah.html>

⁶⁵⁸ Vakf-u Seyyidinâ Halîl 'Aleyhisselâm tamâmen.

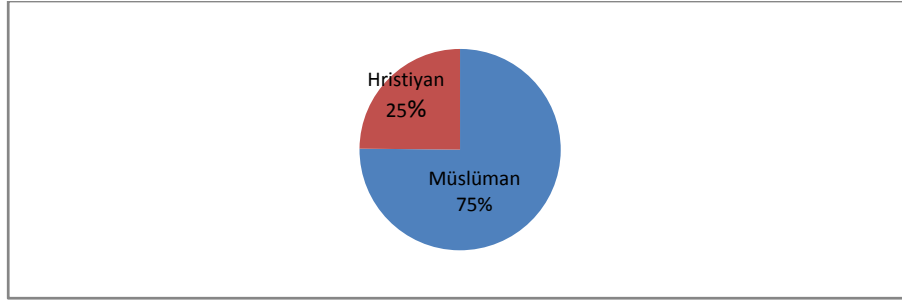
⁶⁵⁹ Vakf-u's-Sahrati'îş-Şerîfe tamâmen.

⁶⁶⁰ Vakf-u Seyyidinâ Halîl 'Aleyhisselâm tamâmen.

⁶⁶¹ Vakf-u Halilurrahman 'Aleyhi's-selâm

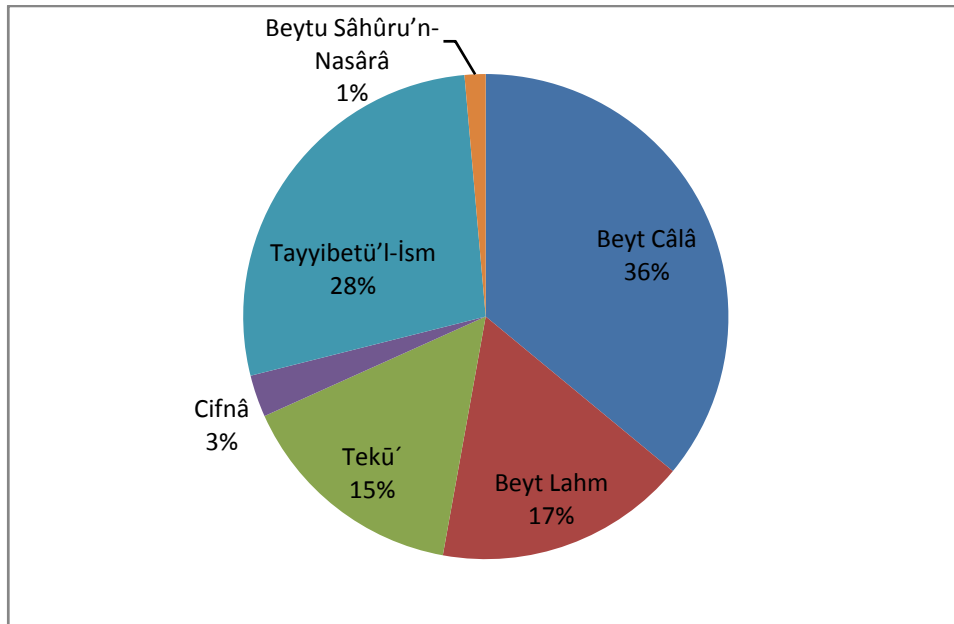
⁶⁶² "Hâsıl 500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

932/1525-26'da Kudüs-i Şerif Sancağı'nın köylerinde 1 mücerred 356 hanesi Hristiyan ve 107 mücerred 1056 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 108 mücerred 1412 hane yaşamaktadır. Kudüs'ün köylerinde hiçbir Yahudi'ye rastlanılmamaktadır. Tahrir verileri, halkın korkudan köylerini terk ettiklerini ancak durumun düzelmesiyle yeniden yerlerine döndüklerini göstermektedir.

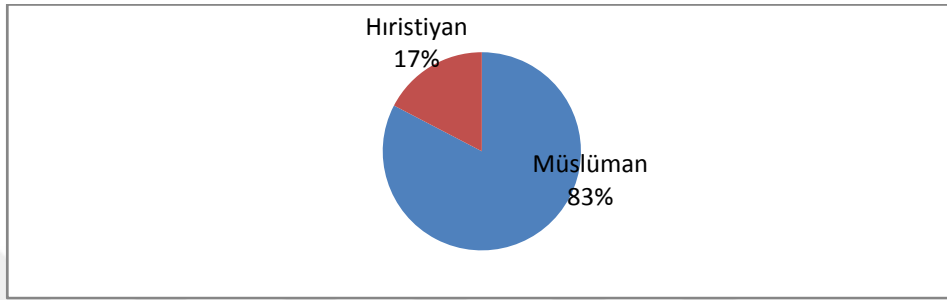
Grafik 61: 932/1525-26 Senesi Kudüs Köyleri Nüfus Dağılımı

122 köyde, 7 imam (Mezra'atü'l-'Iyâs, Cîb, Artâs, Mâlihatu's-Suğrâ, Lîkâ/Liftâ, Tûr-u Zeytâ, Ebû Dîs) haricinde diğer dini ve idari vazifelilere 932/1525-26'da tesadüf olunmamaktadır. 28 karyenin hane sayısının verilmemesi, savaş ve anarşinin tam olarak son bulmamasına ve ahalinin korkusundan köylerine dönmeye cesaret edememesinden kaynaklanmaktadır. Yeni idarecileri tanımama, halkta yöneticilere karşı bir güvensizlik ve soğukluk oluşturmuş ve köylerine dönüşlerini geciktirmiştir. Ancak tarafların arasındaki güvensizliğin kısa sürede aşıldığı görülmektedir.

Grafik 62: 932/1525-26 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

Müslümanların dışında köylerde yaşayan yegâne gayrimüslim kitle Hristiyanlardır. 1 mücerred 356 hanelik nüfusa sahip olan Hristiyan ahali Beyt Câlâ (1 mücerred 128 hane Hristiyan), Beyt Lahm (60 hane Hristiyan 39 hane Müslüman), Tekû' (55 hane Hristiyan; 2 mücerred 25 hane Müslüman), Cifnâ (10 hane Hristiyan), Tayyibetü'l-İsm (98 hane Hristiyan) ve Beytu Sâhûru'n-Nasârâ (5 hane Hristiyan; 7 hane Müslüman) köylerinde yaşamaktadır. Hristiyanlar, Beyt Câlâ, Cifnâ ve Tayyibetü'l-İsm'de tek başlarına yaşarken diğer karyelerde Müslüman ahali ile birlikte hayatlarını sürdürmüşler ve 60 akçe cizye ödemişlerdir.

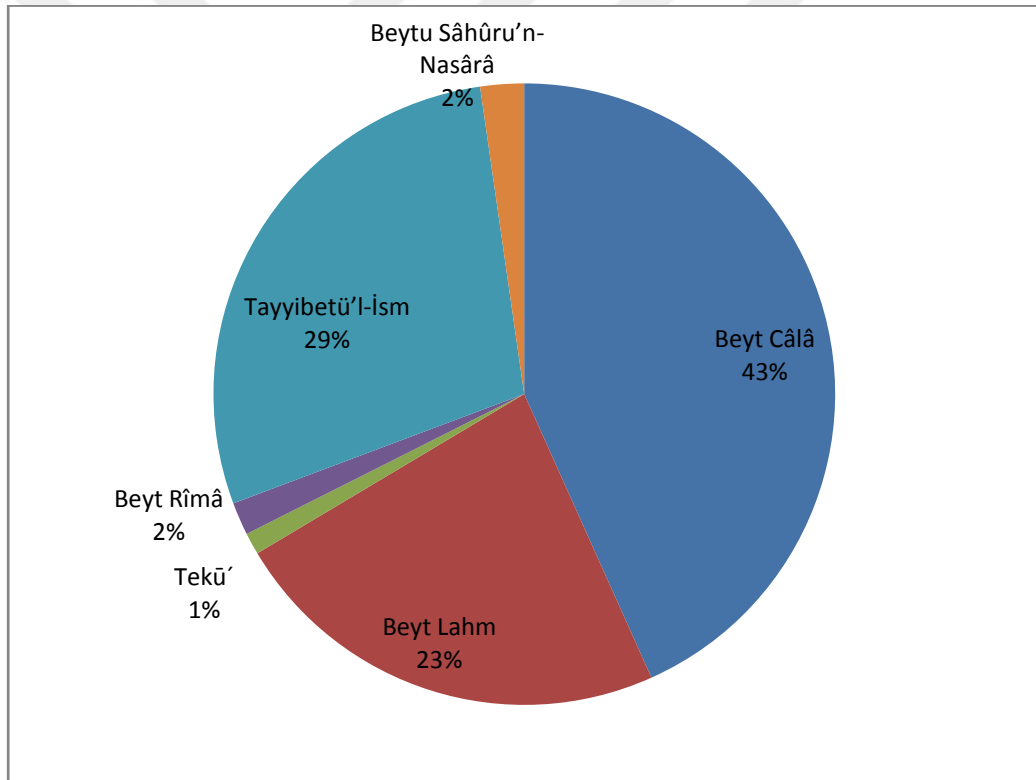
Grafik 63: 945/1538 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

945/1538 senesinde nahije köylerinde bir değişimin olduğu görülmektedir. Geçen tahrir nazaran hem köy sayısı hem de nüfus artış göstermiştir. 133 köyde 8 mücerred 350 hanesi Hristiyan ve 96 mücerred 1656 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 104 mücerred 2006 hane yaşamaktadır.

Müslüman ahali arasında 72 imama (Mezâri', Beyt Rîmâ, Kefr 'Ayn, Beyt Ünyâ, Zekeriyye El-Bittîh, Bint-i 'Înân, Râmallâh, Kusûr, Duhâniye, Fâ'ûr/Fâgûr, Gayzeriyye/'Îzeriyye, 'Avcâ, Mezra'atü'l-'Iyâs, Kahmâs, Rammûn, Tûr-u Zeytâ, Bîr Zeyt, Kabâle/Kayâle, Gâln, Deyr Dîvân, Bîretü'l-Kübrâ, Beyt Safâfâ, Sârîs, Beyt Sûrîn, Turmus 'Ayyâ, 'Almît, Mâlihatu's-Suğrâ, 'Ayn Silvân, Tekû', El-Hirab, Beyt-u Sâhûri'l-Vâdî, 'Ayn Kârim, Beyt Hanînâ, Cemmâlâ, Beyt 'Îtâbu's-Süflâ ve'l-Fevkâ, Sûr Bâhir, Kefr 'Akab, Beyt İllû, Harbâ/Hazmâ, Cüdeyrâ, 'Îsâviyye Bettîr, 'Arvarâ, 'Accûl, Kalveniye, Biddu, Râm, Beyt Ta'mer, Bukay'atu'z-Zân, Ümm-ü Tûbâ, Deyr Şette/Şene, Burkâ, Velece, El-'Alâru'l-Fevkâ, 'Ayn, Refât, Cebe'u'l-Bittîh, Deyr Benî 'Ubeyd, Deyr 'Ammâr, Cîb, Beyt Kisa, Kalendiye, Lîkâ/Lîftâ, Rîhâ, Beyt Karnel, 'Abûnîn, Ebû Dîs, Beyt Nettîf, Karâvâ Benî Zeyd, 'Ayn Bîrûd/Yebrûd, Beytûniye, Kar/Hay, Beyt Lahm) tesadûf olunurken diğer dini ve idari görevlilere rastlanılmamaktadır.

Beyt Câlâ (151 hane 6 Mücerred Hristiyan), Beyt Lahm (81 hane 2 mücerred Hristiyan; 47 hane Müslüman) ile Tayyibetü'l-İsm (100 hane Hristiyan) nahiyenin en fazla nüfusa malik köyleridir. Hristiyan ahalinin yaşadığı köylerin nüfus kesafeti bakımından öne

çıkması dikkat çekicidir. Beyt Likyâ (1 hane), Deyr Sâlih (2 hane), 'Ulyânâ (2 hane), Till-i Ebû Za'rûr (2 hane), Beyt Erze (2 hane 2 mücerred), Havrâ (3 hane), Kefr Râ'îl (3 hane), Şakrân (3 hane), Deyr Sûdîn (3 hane), El-Cîfâ (3 hane), Beyt Dukvâ (3 hane), Yebrûd (3 hane 1 mücerred), Beyt Lûkye (4 hane), Cilciliyyâ (4 hane), Râmallâh (4 hane), Deyr Ebû's-Sûr (4 hane), El-'Alâru's-Süflâ (4 hane 1 mücerred), Tarfîn (5 hane), Tıbnâ/Tînâ (5 hane), 'Anâtâ (5 hane), Kefr Şû' (5 hane), Turrâ (5 hane), Deyru's-Sed (5 hane), Beyt Zulmâ (5 hane) ve Hûsân (5 hane 1 mücerred) nahiyenin en az nüfuslu köyleridir. Halebbâ, Kefr Sûm, 'Ayn Kaynâ, Kefr Ni'me, Beyt 'Ûru's-Süflâ, Beyt 'Atârâ, Sincil, Beyt Fecûs, Deyr Burhân, Tibnâ, Beyt Sikâyâ, Hûbîl, Bîr-u Eyyûb, Deyr Ebû Meş'al, Sanâsîl, Kefr Mâlik, Biryekût, Zânû', Karîbe, Beyt Sâvir, Necme ve Sâbâk/Sâyâk olmak üzere toplam 22 köyün nüfusunun verilmeyişi 945/1538'de halkın bir kısmının yerlerine dönme noktasında isteksiz olduğunu göstermektedir.

Grafik 64: 945/1538 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

Hristiyanlar, Beyt Câlâ (151 hane 6 Mücerred Hristiyan), Tayyibetü'l-İsm (100 hane Hristiyan), Beyt Lahm (81 hane 2 mücerred Hristiyan; 47 hane Müslüman), Beyt-u Sâhûru'n-Nasârâ (8 hane Hristiyan; 8 hane Müslüman), Beyt Rîmâ (6 hane Hristiyan; 2 mücerred 31 hane Müslüman) ve Tekû' (4 hane Hristiyan; 28 hane Müslüman) köylerinde yaşamakta ve 80 akçe cizye ödemeye devam etmektedirler. Beyt Câlâ ve Tayyibetü'l-İsm'de tek başlarına yaşayan Hristiyanlar diğer köylerde Müslüman ahali ile birlikte ikamet etmektedirler.

Müslüman ahalinin nüfusunda bir artış göze çarparken Hristiyan ahalinin nüfusunun artmadığı müşahede olunmaktadır. Bazı Hristiyanların şehir hayatının cazibesine kapılarak 945/1538'de köylerini terk ettiği görülmektedir.

Kefr Verne/Verbe, Aslîn, Şevâ, Artûf, 'Âlîn, Sârâ, Bû'râ, 'Arlâyâ, Muğallis, Rabûn, Siltâ, Ridâye, Harûbe, 'Ayn Hâdûr/Câdûr, Beyt Evliyâ, Beyt 'Îtâb, Büreyk, Kefr Bîr, **Bukay'u's-Sârâ**, Şa'fât, Deyr Benî Şücâ', Beyt İksâl, Sûrik, Kalbiye, 'İneb, Nîlû, Sevân, Seb'îr, Cifnâ, Bîrûn, 'Atârâ Benî Zeyd, Deyr 'Asâkî ve Mezâri'-i Benî Zeyd adlı 33 köy 932/1525-26 yılında yapılan tahrirde gözükrken ikinci tahrirde yer almamıştır. Halebbâ, Mezâri', Beyt Ūnyâ, Zekeriyye El-Bittîh, Râmallâh, 'Avcâ, Deyru's-Sed nâm-ı diğer Deyr Selâm, Deyr Ebû's-Sûr, El-'Alâru's-Süflâ, Kahmâs, Beyt Dukvâ, Cilciliyyâ, 'Ulyânâ, Rammûn, Deyr Şeyh, Till-i Ebû Za'rûr, Beyt Sûrîn, Kefr Ni'me, Beyt 'Ūru's-Süflâ, Beyt 'Atârâ, Havrâ, Tibnâ, Beyt İllû, Beyt 'Îtâbu's-Süflâ ve'l-Fevkâ, Deyr Burhân nâm-ı diğer Cenâ'îr, Bukay'atu'z-Zân, Ebû Muğîr, Yebrûd, Hûsân, El-'Alâru'l-Fevkâ, 'Ayn, Deyr Sûdîn, Hûbîl, Turrâ, El-Mezra'a ve'd-Dâs, Beyt Kisa, El-Cîfâ, Tıbnâ/Tinâ, Sâbâk/Sâyâk, Beyt Likyâ, Deyr Sâlih, Beytûniye, Deyr Gassânâ ve Şakrân adlı 44 köy 945/1538'de ikinci tahrirde varken birinci tahrirde yoktur. Bazı köylerin geçici olması ve bazılarının da idari tasarrufa mebni farklı yerlere bağlanması köy sayılarının değişiminin ardındaki neden olarak gösterilebilir.

1.4.2. Halilurrahman Nahiyesi

1.4.2.1. Halilurrahman Kasabası

Mahalle	932/1525-26		945/1538										
	Müslüman		Müslüman						Hrs		Yh		
	H	M	H	M	İ	Ş	ŞZ	Md	H	M	H	M	
Şeyh Alî Bekâ Yemânî (شيخ علي بك يمانى)	17		47	21	2								
Kaytûn (قيطون) ⁶⁶³	17		237	53	5	4		1					
Cebâniye (جبانية)	22												
Hâfîzu'd-dîn (حافظ الدين)	14												
Kazzâzîn (قزازين)	15		179	76	4	2							
Ekrâd-u Kaysî (اكراد قيسي) ⁶⁶⁴	48		151	30	4	2	1						
El-Medrese (المدرسة) ve'l-'Akabe (العقبة) ve'ş- Şi'âniye/Şe'âbine (الشعانية/الشعابية)			160	51	5	1							

⁶⁶³ 945/1538 tarihli 1015 numaralı defterde mahallenin adı El-Vüstâ ve'l-Kaytûn (الوسطى والقيطون) olarak verilmiştir.

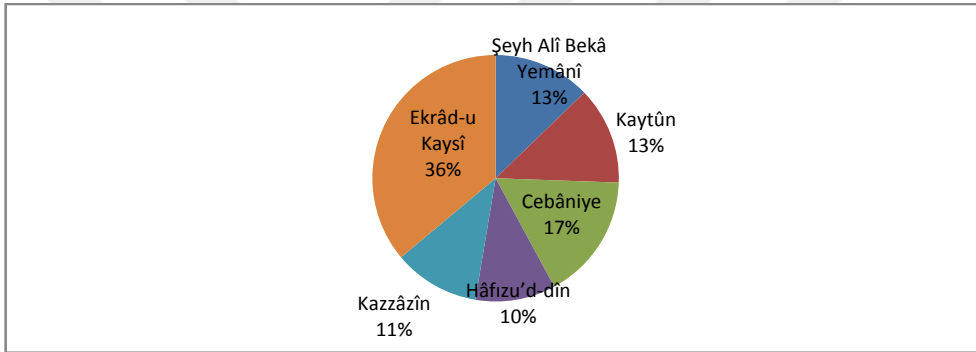
⁶⁶⁴ 945/1538 tarihli 1015 numaralı defterde mahallenin adı El-Ekrâd (الاکراد) olarak kaydedilmiştir.

Mahalle-i El-Yehûd (اليهود)												21
Cemâ'at-i Nasârâ (نصارى)									7			
TOPLAM	133		774	231	20	9	1	1	7		21	

Tablo 44: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Halilurrahman Kasabası

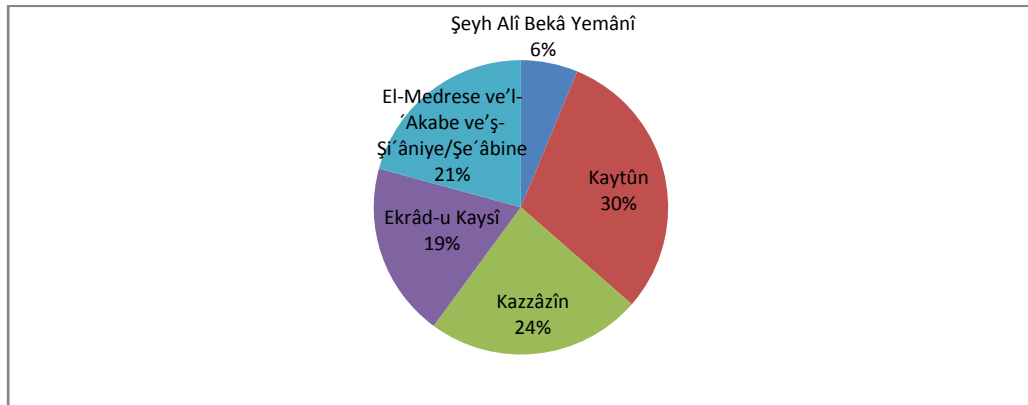
Halilurrahman Kasabası'nda ilk tahririn yapıldığı 932/1525-26'da 6 mahalle bulunmakta ve yalnızca Müslüman ahali yaşamaktadır. 133 haneye sahip mahallelerin hiç birinde dini ve idari vazifelilere tesadüf edilmemektedir.

Ekrâd-ı Kaysî, 48 hanelik nüfusuyla en fazla nüfusa sahip mahalledir. Onu sırasıyla Cebâniye (22 hane), Şeyh Ali Bekâ Yemânî (17 hane), Kaytûn (17 hane), Kazzâzîn (15 hane) ve Hâfızuddin (14 hane) mahalleleri takip etmektedir. Kasabanın nüfusunun düşüklüğü sancağın ve bölgenin yaşamış olduğu sıkıntılardan kaynaklanmaktaydı. Nitekim diğer yerlerde görüldüğü üzere olumsuz durum/lar izale olunduğunda ahali evlerine dönmüştür.

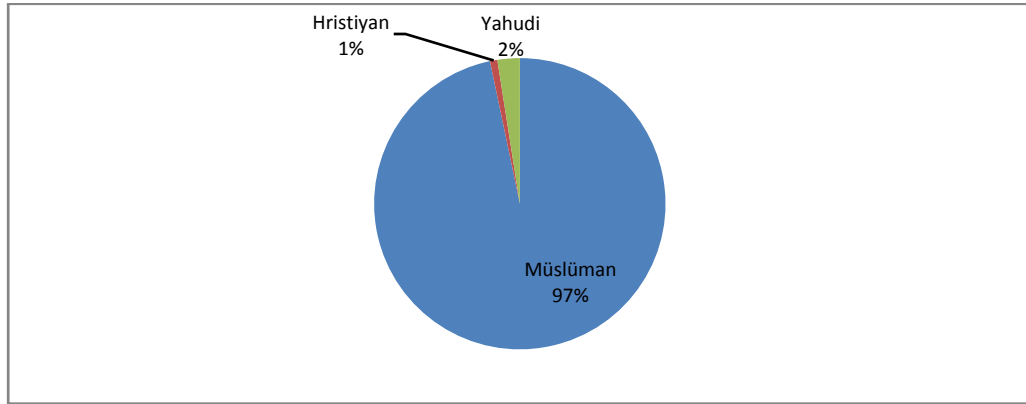
Grafik 65: 932/1525-26 Senesi Halilurrahman Kasabası Müslüman Mahalleleri

Ekrâd-u Kaysî ve Şeyh Alî Bekâ Yemânî gibi mahalle isimleri sakinlerinin menşesine ve ilk banilerine dair tarihi malumatları ihtiva etmektedir. Binaen aleyh Ekrâd-u Kaysî'nin Kürtlerle ve Şeyh Alî Bekâ Yemânî'nin de Yemen kökenli Araplarla meskûn olduğu neticesine varılabilir.

Grafik 66: 945/1538 Senesi Halilurrahman Kasabası Müslüman Mahalleleri

945/1538-39 yılında kasabanın nüfusunun arttığı görülmektedir. 7 hanesi Hristiyan; 21 hanesi Yahudi ve 231 mücerred 774 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 231 mücerred 802 hane mahallelerde yaşamaktadır.

Grafik 67: 945/1538 Senesi Halilurrahman Kasabası Nüfus Dağılımı

Müslüman mahallelerin hepsinde 20 imam bulunmaktadır. İmamların haricinde 9 şerif (El-Medrese ve'l-'Akabe ve's-Şi'âniye/Şe'âbine, El-Vustâ ve'l-Kaytûn, Kazzâzîn), El-Vustâ ve'l-Kaytûn'da 1 müderris ve Ekrâd Mahallesi'nde 1 tane zaviye şeyhi ikamet etmektedir. Şeyh ve müderristen bahsedilmesi kasabada zaviye ile medresenin mevcudiyetini göstermektedir.

Şeyh Alî Bekâ'nın (21 mücerred 47 hane) haricindeki diğer Müslüman mahallelerin nüfusları 150 hanenin üzerindedir. El-Vustâ ve'l-Kaytûn (53 mücerred 237 hane) kasabanın en kalabalık mahallesidir. Mahallenin adının El-Vustâ ve'l-Kaytûn olarak iki isimden teşekkül edişi, buranın iki ayrı kısımdan oluştuğu izlenimini vermektedir. Aynı durum, 51 mücerred 160 hanelik El-Medrese ve'l-'Akabe ve's-Şi'âniye/Şe'âbine Mahallesi için de geçerlidir. Mahallenin üç isimden ibaret oluşu 3 farklı kısımdan teşekkül ettiğine ve adının El-Medrese ile başlaması bir medresenin varlığına kanıttır. Ayrıca El-Vustâ ve'l-Kaytûn Mahallesi'nde Şeyh Alauddin adlı bir müderrise tesadüf olunması, El-Medrese Mahallesi'ndeki medresenin de faal olduğuna işarettir.

Müslümanların haricinde nahiyeye merkezinde 21 hane ile Yahudiler en fazla nüfusa sahip gayrimüslim unsur olarak tezahür etmektedir. Yahudilerin içinde 1 a'mâ bulunmaktadır. 80 akçe cizye ile mükellef kılınan 20 Yahudi haneden bahsedilmesi, a'manın cizyeden muaf tutulduğunu göstermektedir. Yahudiler mevcut nüfuslarıyla kasabada ayrı bir mahalle teşkil etmişlerdir.

Yahudilerden sonra kasabada yaşayan bir diğer gayrimüslim kesim, 7 hane ile Hristiyan ahalidir. Yahudiler gibi 80 akçe cizye ödemekle mükellef kılınan Hristiyanların, kasabada nerede yaşadıkları belirtilmemiş sadece kendilerinden cemaat olarak bahs edilmiştir.

1.4.2.2. Halilurrahman Nahiyesi Köyleri

Köy	932/1525-26					945/1538				
	Müslüman			Hristiyan		Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M	H	M	İ	H	M
Guveyru'l-'Ulyâ (غوير العليا)	17					24		1		
Semû' (سموع) ⁶⁶⁵	7					7	1	1		
Mecdel Fudayl (مجدل فضيل)				54 ⁶⁶⁶					95	12
Harsâ (خرسا) ⁶⁶⁷	25					12		1		
Halhûl (ححول) ⁶⁶⁸	30					45	2	1		
Kefr Büreyk (كفر بريك) ⁶⁶⁹	20					17		1		
Ni'liyâ/Nikliyâ (نعليا/نقليا)	19					68		2		
Seymâ/Simyâ Bürîn (سيما/سيميا بورين) ^{670?}	15					13		1		
Şüveyke Benî Kays (شويكة بنى قيس)	10					16		1		
Beyt Bâ'ir (بيت باعر)	18									
Katmân (قطمان) ⁶⁷¹	- ⁶⁷²					24	3	1		
Reyâkyâ (رياقيا) ⁶⁷³	-									
Bâkiye (باقيه)?	-									
Anka/Nukûr (انقة/نقور)?	-									
Beyt A'lâm (بيت اعلام)	-					12		1		
Beyt Cemâl (بيت جمال)	-									
Beyt Cibrîn (بيت جبرين) ⁶⁷⁴	-									
Beyt Ümmer (بيت امر) ⁶⁷⁵	-									
Beyt Fuzayl (بيت فضيل)	-									
Beyt 'Îrâ (بيت عيرا)?	-									
Beyt 'Aynûn (بيت عينون) ⁶⁷⁶	-					7	2	1		
Beyt Nâhiyâ (بيت ناحيا)	-									
Benî Selîm (بنى سليم)	-					11	2	1		
Terkûmiyye (ترقومية) ⁶⁷⁷	-					28	1	1		

⁶⁶⁵ Halil'in 14 km güney batısında kâin bu köy 2007 senesi itibarıyla 18.457 kişinin yaşamış olduğu bir şehre dönüşmüştür. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Samu_1095/ar/index.html

⁶⁶⁶ Kişi başına 60 akçe cizye tarh olunmuş, 3240 akçe cizye alınması gerekirken toplam 3780 akçe cizye gösterilmiştir. Bu hesaba göre köyde 63 hane olması gerekirken kayıta 54 hane vardır. Ahalisinin tamamı Hristiyan olan köyün cizyesi Sahrâ-yı Şerife ile Mescid-i Aksa'ya vakfedilmiştir.

⁶⁶⁷ Vakf-u Halilurrahmân. 2007'de nüfusu 3440 kişidir. Bak. <http://www.wafainfo.ps/community.aspx>

⁶⁶⁸ Vakf-u 'alâ darîh-i Halil ve's-Simât tamâmen. 2007'de nüfusu 22.128 kişidir. Bak. <http://www.wafainfo.ps/community.aspx>

⁶⁶⁹ Vakf-u Halilurrahmân 'aleyhi's-selâm.

⁶⁷⁰ Tu'rafı eyzan Seymâ Benî Hasan

⁶⁷¹ Hasıl ber-vech-i maktû' 5000

⁶⁷² Min-ba'd zıkr olan kurâ ki Halilurrahman (as) Nâhiyesi'ndedir. Esâmî yazdırmadılar. Fellâh perâkende olmuştur deyu ammâ hâsılları icmâl üzerine yazılmıştır. Maktû' olmayandan gayrî kısm mine's-sülûsdür.

⁶⁷³ Hasıl 500

⁶⁷⁴ Ber-vech-i maktû' 5100

⁶⁷⁵ Halhûl kurbudadır. Halil'in 11 km kuzey batısındadır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Ummar_892/ar/index.html

⁶⁷⁶ Halil'in 5 km kuzey doğusunda bugün bu adı taşıyan bir köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Anun_4967/ar/index.html

⁶⁷⁷ Halil'in kuzey batısında 12 km mesafede bu isimde bir şehir vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tarquimiya_1636/ar/index.html

Teffûh (تفوح) ⁶⁷⁸	-				5		1		
Celcelâyâ/Celciyâ (جلجلايا/جلجلايا)	-				8		1		
Cemrût (جمروت)	-								
Cemrîn (جمرين)	-								
Deyr Âbân (دير ابان) ⁶⁷⁹	-								
Deyr Benî 'Âmir? (دير بنى عامر)	-								
'Îdâne/Abdâne (عيدانة/عبدانة)	-				10		1		
'Aclûn (عجلون)	-								
'Abdu'l-Miyâ/'Îdu'l-Miyâ (عبد/عبد الميا)	-				6	1			
Bûzâ (بوزا)	-								
Yettâ (يطا)	-				29		1		
Şüveykâ (شويكى)	-								
Düveyr (دوير)	-								
Beyt Evliyâ (بيت اوليا) ⁶⁸⁰					_681				
Deyr Nahhâs (دير نحاس) ⁶⁸²					5				
Sî'ir (سيعير) ⁶⁸³					36		1		
Cemrûn (جمرون)					5				
Beyt Makdûm (بيت مقدوم)					3				
Deyr Sâmit (دير صامت) ⁶⁸⁴					9		1		
Sîmyâ Ebu'l-'Ayn (سيميا ابو العين)					_685				
Beyt Havrân (بيت حوران)					7		1		
Beyt Hânûn (بيت حانون)					13		1		
Burcu'l-Hiyâm (برج الخيام)					4				
Derûsiye (دروسية)					15		1		
Beyt Emre (بيت امرة)?					6				
Ednâ (ادنى) ⁶⁸⁶					21	2	1		
Kefr Büreyk (كفر بريك) ⁶⁸⁷									
Nûbâ (نوبا) ⁶⁸⁸					22	3	1		
Sûbâ (سوبا) ⁶⁸⁹					11		1		
Şüveykâ Benî Hafîr (شويكى بنى حفير) ⁶⁹⁰					15		1		
'Ânâb/'Ânâtu'l-Kübrâ (عاناب/عانات الكبرى) ⁶⁹¹					12		1		
Dûrâ (دورى) ⁶⁹²					23		1		

⁶⁷⁸ Halil'in batısında 8 km uzaklıktadır. Mustafa Murad ed-Debbâğ, Bilâdunâ Filistîn, Cilt 5/2, Dâru'l-Hüdâ, Tab'a- Cedîde, 1991, sf. 212

⁶⁷⁹ 19 Ekim 1948'de Yahudi işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Dayr-Aban/ar/index.html>

⁶⁸⁰ Vakf

⁶⁸¹ "Hâsıl 1500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁸² Halil'in 20 km kuzey batısında olan bu köy 29 Ekim 1948'de Yahudi işgaline uğrayarak tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Dayr-Nakhkhas/ar/index.html>

⁶⁸³ Vakf-u Medrese-i Berkûkiye

⁶⁸⁴ Halil'in 20 km batısında olan bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Samit_2094/ar/index.html

⁶⁸⁵ "Hâsıl 1500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁸⁶ Vakf-u Seyyidünâ Halil 'a.m. tamâmen.

⁶⁸⁷ Vakf-u Halilurrahmân 'aleyhi's-selâm.

⁶⁸⁸ Vakfu's-Sahratî'ş-Şerîfe tamâmen. Halil'in 11 km kuzey batısında bugün bu adı taşıyan bir şehir vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Nuba_1462/ar/index.html

⁶⁸⁹ Vakf-u Seyyidünâ Halil 'a.m. tamâmen.

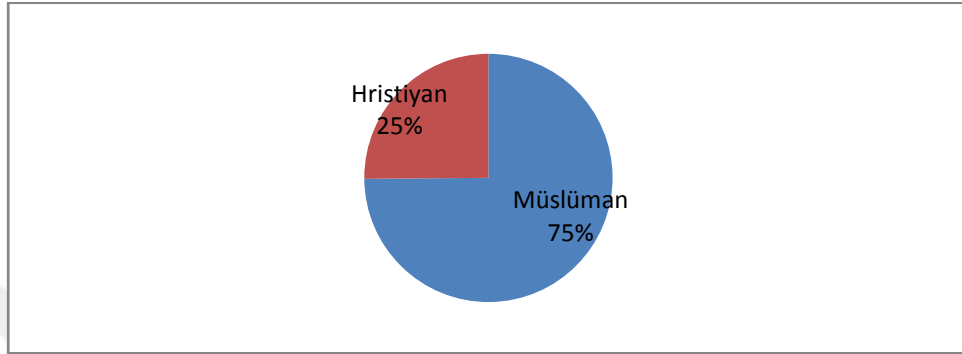
⁶⁹⁰ Vakf-u Seyyidünâ Halil 'a.m. tamâmen.

⁶⁹¹ Vakf-u Seyyidünâ Halil 'a.m. tamâmen.

TOPLAM	161		54	549	18	28	95	12
--------	-----	--	----	-----	----	----	----	----

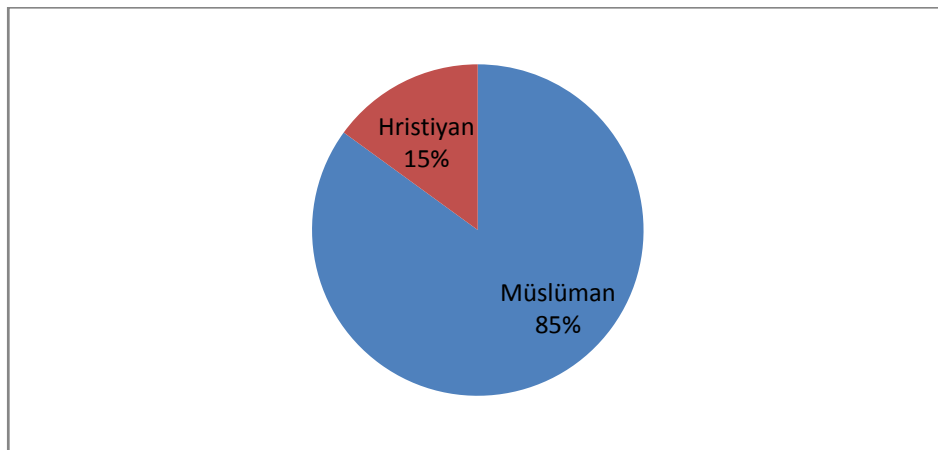
Tablo 45: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Halilurrahman Nahiyesi Köyleri

932/1525-26 yılında Halilurrahman Nahiyesi'nde 37 köy bulunmaktadır. 54 hane Hristiyan ve 161 hane Müslüman olmak üzere toplam 215 hanelik nüfus nahiyenin köylerinde yaşamaktadır. 27 köyün hane sayısının verilmediği nahiyede dini ve idari vazifelilerin isimlerine rastlanılmamaktadır. Bu tarihte sayısı azımsanılmıyacak köylerin nüfusunun verilmemesi, Osmanlı hâkimiyetinin tam olarak tesis edilememesiyle yakından alakalıdır.

Grafik 68: 932/1525-26 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

54 hanelik nüfuslarıyla Hristiyanlar, Mecdel Fudayl Köyü'nde tek başlarına hayatlarını idame ettirmekte ve 60 akçe cizye ödemektedirler. Kayıtta kişi başına 60 akçe cizye ödendiği gözükmele birlikte toplamda 3780 akçe cizye tarh olunmuştur. Bu hesaba göre köyde 63 hane Hristiyan'ın bulunması gerekirdi. Ancak Mecdel Fudayl'da 54 hane bulunmaktadır. Köydeki bazı Hristiyanların zengin oluşları, tarh olunan cizyenin miktarını etkilemiş olmalıdır. Cizyelerin hepsi Sahrâ-yı Şerîfe ile Mescid-i Aksa'ya vakfedilmiştir.

Grafik 69: 945/1538 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

945/1538-39 yılında, 37 köyde 12 mücerred 95 hane Hristiyan ve 18 mücerred 549 hane Müslüman olmak üzere toplam 30 mücerred 644 hanelik nüfus mukimdir. Sîmyâ Ebu'l-

⁶⁹² Bugün Halil'in 11 km güney batısında bu adı taşıyan bir şehir vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dura_982/ar/index.html

'Ayn ve Beyt Evliyâ köylerinin haricinde diğer karyelerin hane sayısı verilmiştir. İlk tahrirde 27 köyün hane sayılarının verilmediği nazarı itibara alındığında aradan geçen süre içinde köylere dönüşlerin seri bir şekilde arttığı müşahade edilmektedir. Nahiyedeki köye dönüşler, devletin istikrarı tesis ederek reayanın kalbini kazandığını göstermektedir. Beyt Emre, Burcu'l-Hıyâm, Teffûh, Cemrûn, Beyt Makdûm, Deyr Nahhâs, Beyt Evliyâ haricindeki bütün köylerde imam vardır. İmam haricinde diğer dini ve idari vazifelilere herhangi bir işaret bulunmamaktadır.

Nahiye köyleri nüfus açısından küçüktür. En kalabalık köyü bir Hristiyan köyü olan 12 mücerred 95 hanelik Mecdel Fudayl teşkil etmektedir. 68 hanelik Ni'liyâ Müslümanların yaşadığı en kalabalık köydür. Beyt Makdûm (3 hane) ile Burcu'l-Hıyâm (4 hane) en az nüfusa malik karyelerdir.

12 mücerred 95 hane ile Mecdel Fudayl Köyü'nde hayatlarını idame ettiren Hristiyanlar, 80 akçe cizye ödemektedirler. Hristiyanlardan alınan cizyelerin hepsi Sahrâ-yı Şerîfe ile Mescid-i Aksa'ya tahsis edilmiştir.

932/1525-26'da Düveyr, Şüveykâ, Yettâ, Bûzâ, 'Aclûn, Deyr Benî 'Âmir?, Deyr Âbân, Cemrûn, Cemrû, Beyt Nâhîyâ, Beyt 'Îrâ, Beyt Fuzayl, Beyt Ümmer, Beyt Cibrîn, Beyt Cemâl, Anka/Nukûr, Bâkiye, Reyâkyâ ve Beyt Bâ'ir adlı 18 köye ikinci tahririn yapıldığı 945/1538'de rastlanılmamaktadır. İlk tahrirde isimlerine tesadüf olunulmayan Dûrâ, 'Ânâb/'Ânâtu'l-Kübrâ, Şüveykâ Benî Hafîr, Sûbâ, Nûbâ, Kefr Büreyk, Ednâ, Beyt Emre, Derûsiye, Burcu'l-Hıyâm, Beyt Hânûn, Beyt Havrân, Sîmyâ Ebu'l-'Ayn, Deyr Sâmit, Beyt Makdûm, Cemrûn, Sî'ir, Deyr Nahhâs ve Beyt Evliyâ adlı 19 köy, 945/1538 yılı tahririnin yeni karyeleridir.

1.5. Safed Sancağı

Akkâ'nın 40 km. doğusunda ve Taberiye'nin 20 km. kuzeyinde bulunan Safed Şehri, Memlûklüler zamanında altı naiblikten birini teşkil etmekteydi. Yüksek rütbeli olmayan orta dereceli emirler tarafından idare edilen Safed'e Şakif, Tibnin, Taberiyye gibi yerler bağlıydı. Bu idari taksimat on altıncı asır boyunca aşağı yukarı Osmanlılar tarafından takip edilmiştir. Arap coğrafyacılarının zenginliğiyle övdüğü şehir, 749/(1348) yılında çıkan vebadan etkilenmiştir. 1356'da bir Hristiyan donanması burayı kuşatıp ele geçirmiş ancak Memlûk Devleti'nin hızlı bir şekilde müdahalesiyle tekrar geri alınmıştır.⁶⁹³

⁶⁹³ Ersin Gülsoy, "Safed" **DİA XXXV**, İstanbul 2008, sf. 445-447

Osmanlılar 932/1525-26 senesinde yaptıkları ilk tahrirde, sancağı Safed merkez ve yedi nahiye olarak tasarlamışlardır. 945/1538 senesine gelindiğinde Sûr Nâhiyesi'nin Tibnîn'e ilhak olduğunu ve bir diğer nahiye Tarabay'ın da artık sancağın nahiyeleri arasında yer almadığı görülmektedir. Elbette bu değişiklik, yeni idarecilerin coğrafyayı tanımıyor oluşları ve tecrübe yoluyla idari maslahatlarına en uygun çözümü bulmaya çalışmalarından kaynaklanmaktaydı. Ancak görünen o ki farklı seçenekleri tecrübe etme isteği terk edilerek sonraki dönemlerde Safed merkez, Cîre, Şakîf, Tibnîn, Taberiyye ve Akka nahiyeleri taksimatında karar kılınmıştır. İkinci tahrirden itibaren sancak, on altıncı yüzyıl boyunca bu idari taksimatı muhafaza etmiştir.

Sancakların asırlar boyunca değişimi, gelişimi ve hatta kimi zaman da eski konumlarını kaybederek basit bir şehir konumuna düşüşleri, harici ve dâhili şartların zorlaması ve Osmanlı Devleti'nin kendi idari maslahatına uygun en makul seçeneği tercih etme ihtiyacından kaynaklanmaktaydı. Bu bağlamda Osmanlılar, pragmatik düşünen idari maslahatçılardı. Nitekim sonraki yüz yıllar, Safed'in bir nahiyesi olan Akka'nın yükselişine şahit olacak ve mezkûr nahiye sancağa tebdil olunarak Safed tamamen arka planda kalacaktır.⁶⁹⁴

Osmanlı-Memlûk mücadelesi ve ardından çıkan Gazali isyanı sancağın genelinde menfi tesirleri olmasına mukabil Osmanlılar, bölgede hâkimiyetlerini süratli bir şekilde kurmuşlardır. Devlet otoritesinin inşa ve tesis edilmesiyle sancak 945/1538 senesinden itibaren toparlanmıştır. Nitekim eldeki veriler toparlanmanın mahiyeti hususunda kâfi derecede bir fikir sunduğu gibi ilk dönemki dâhili kargaşanın da boyutlarını göstermektedir.

Mahalle/Nahiye	932/1525-26						945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Safed Mahalleleri	737	39			233							
Cîre Nahiyesi	1025	76			75		190					
Şakîf Nahiyesi	238	19					805	72				
Sur Nahiyesi	167	37										
Tibnîn Nâhiyesi	846	89	11				2194	97	20	9		
Taberiyye Nahiyesi	947	20	14		50		1530	131	12		52	
Akka Nahiyesi	817	78			33		1505	108			70	1
Tarabay Nahiyesi												
TOPLAM	4777	358	25		391		6224	408	32	9	122	1

Tablo 46: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Safed Sancağı

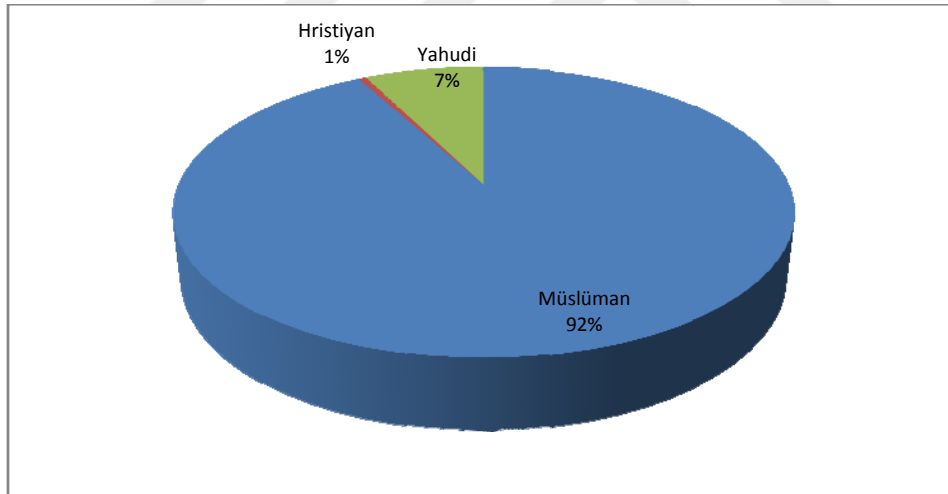
İkinci tahrirde mahallelerin ve Cîre Nahiyesi'nin kısm-i azamisinin nakıslığı araştırmacıyı mukayese fırsatından mahrum bırakmakta ve zihinlerde genel nüfus manzarası

⁶⁹⁴ Akka'nın yükselişi ve sancağa tahvili hususunda bkz: Ali İhsan Aydın, **Akkâ'nın İdari ve Sosyo-Ekonomik Yapısı (1864-1918)**, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013

hakkında boşluklar oluşmasına badi olmaktadır. Ancak her iki tahriri de mevcut olan Gazze, Kudüs ve hatta mevzubahis Safed'in nüfus verileri tam olan nahiyeleri, bölgede umumi bir toparlanmanın habercisi ve Osmanlı egemenliğinin artık iyice istikrar bulduğunun delilidir.

932/1525-26 senesinde sancakta Safed Kasabası ve yedi nahiye bulunmaktadır. 358 mücerred 4777 hane Müslüman, 391 hane Yahudi ve 25 hane Hristiyan olmak üzere toplam 358 mücerred 5193 hane burada ikamet etmektedir. Cîre (76 mücerred 1025 hane Müslüman; 75 hane Yahudi) nüfusun en yoğun olduğu nahiyedir. Onu sırasıyla Taberiyye (20 mücerred 947 hane Müslüman; 50 hane Yahudi; 14 hane Hristiyan), Safed Kasabası (39 mücerred 737 hane Müslüman; 233 hane Hristiyan), Tibnîn (89 mücerred 846 hane Müslüman; 11 hane Hristiyan), Akka (78 mücerred 817 hane Müslüman; 33 hane Yahudi), Şakif (19 mücerred 238 hane Müslüman) ve Sûr (37 mücerred 167 hane Müslüman) takip etmektedir.

Tarabay Nahiyesi'nde 932/1525-26'da kargaşanın hala sürdüğü ve halkının perakende olduğu defter kaydından öğrenilmektedir. Yukarıda da işaret edildiği üzere Sûr ile Tarabay nahiyeleri sonraki tahrir defterlerinde Safed Sancağı'nın idari taksimatında yer almayacaktır.

Grafik 70: 932/1525-26 Senesi Safed Sancağı Nüfus

358 mücerred 5193 hanelik nüfusu (358 mücerred 4777 hane Müslüman; 391 hane Yahudi; 25 hane Hristiyan) 932/1525-26 senesi Kudüs ve Gazze sancaklarının nüfuslarıyla karşılaştırıldığında Safed, Gazze'den küçük Kudüs'ten ise büyüktür. Aclun ve Nablus sancaklarının ilk tahrir defterleri mevcut olmamasına rağmen ikinci tahrir sonuçları Safed'in nüfus açısından onlardan da büyük olduğunu ortaya koymaktadır.

Safed'in 945/1538 senesine ait tahrir defter verilerinin kasaba ve Cire Nahiyesi kısmındaki eksiklikler genel nüfusun tahmini konusunda bir mesele teşkil etmekle birlikte

sancağın nüfusunda 932/1525-26'ya nazaran bir artış olmuştur. Mahalleler ile Cire'ye ait eksik kısımlarda da bir artışın olması muhtemeldir. 408 mücerred 6224 hanesi Müslüman; 1 mücerred 122 hanesi Yahudi ve 9 mücerred 32 hanesi Hristiyan olmak üzere ceman 418 mücerred 6378 hane sancakta 945/1538 yılında da hayatlarını sürdürmeye devam etmektedir. Nüfustaki artış sancaktaki toparlanmanın devam ettiğini göstermektedir.

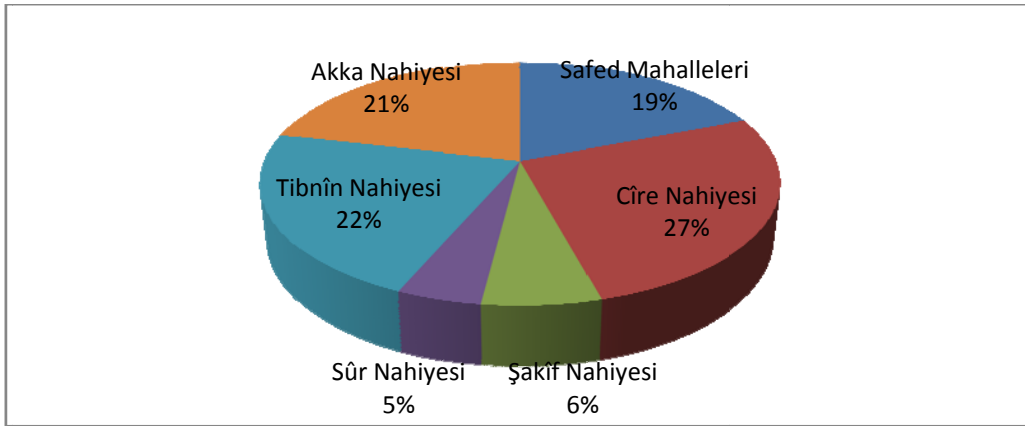
Tibnin (97 mücerred 2194 hane Müslüman; 9 mücerred 20 hane Hristiyan), Taberiyye (131 mücerred 1530 hane Müslüman; 52 hane Yahudi;12 hane Hristiyan) ve Akka (108 mücerred 1505 hane Müslüman; 1 mücerred 70 hane Yahudi) 945/1538'de sancağın en kalabalık nahiyelerini teşkil etmektedir. Yalnızca Müslüman ahalinin yaşadığı Şakif (72 mücerred 805 hane Müslüman) en az nüfusa sahip nahiyedir. Yukarıda işaret olunduğu üzere Cire ile Safed Kasabası'nın verileri eksik olduğundan sancak genel nüfus dağılımı kesinlik arz etmemektedir.

Mahalle/Nahiye	932/1525-26								945/1538			
	Müslüman								Müslüman			
	H	M	İ	Mz	Ht	A	S	E.H.	H	M	İ	Ş
Safed Mahalleleri	737	39	13	2	11	9	5	47				
Cire Nahiyesi	1025	76	18		2				190		4	
Şakif Nahiyesi	238	19							805	72	19	
Sur Nahiyesi	167	37	5									
Tibnîn Nâhiyesi	846	89	10						2194	97	64	9
Taberiyye Nahiyesi	947	20	10						1530	131	35	
Akka Nahiyesi	817	78	5						1505	108	35	
Tarabay Nahiyesi												
TOPLAM	4777	358	61	2	13	9	5	47	6224	408	157	9

Tablo 47: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Safed Sancağı Müslümanları

Müslümanlar, ilk tahrirde olduğu gibi ikinci tahrirde de nüfuslarını artırarak sancağın hâkim kesimi olarak hayatlarını sürdürmüşlerdir. 932/1525-26 yılı tahriri, kasabada yaşayan Müslüman ahalinin nüfusunun sancak Müslüman nüfus dağılımında önemli bir yer tuttuğunu ve şehirli hayatı benimsemenin Müslümanlar arasında yaygın olduğunu göstermektedir.

İkinci tahrirdeki Müslüman ahalinin nüfus artışı, doğum oranıyla tefsir olunacak mahiyette değildir. Savaşların getirmiş olduğu felaketten korkan halk doğal olarak güvenli yerlere çekilerek ortalığın sakinleşmesini beklemeye başlamıştır. Nihayetinde Osmanlılar karışıklıklara son vererek elzem olan nizam ve intizamı kurmuşlar ve aynı zamanda halka yeni idarecilerin farklı olduğunu hissettirerek onlar da bir emniyet duygusu hâsıl etmişlerdir. Bunun üzerine ahali, terk ettiği yerine ve yurduna dönerek hayatına kaldığı yerden devam etmiştir. 945/1538 senesi tahririnin sonuçları Osmanlı idaresinin istikrar ve emniyet hususunda elde etmiş olduğu başarının neticesidir.

Grafik 71: 932/1525-26 Senesi Müslüman Nüfus Taksimatı

932/1525-26 yılı sancaktaki Müslüman ahalinin yerleşim dağılımına bakıldığında Cîre Nahiyesi'nin (1025 hane 76 mücerred) ilk sırada geldiği görülmektedir. Onu sırasıyla Taberiyye (947 hane 20 mücerred), Tibnîn (846 hane 89 mücerred), Akka (817 hane 78 mücerred), Safed Mahalleleri (737 hane 39 mücerred), Şakîf (238 hane 19 mücerred) ve Sur (167 hane 37 mücerred) takip etmektedir. İkinci tahrirde Safed Kasabası ile Cîre Nahiyesinin verileri eksik olduğundan Müslüman ahalinin nüfus dağılımını doğru bir şekilde vermek mümkün gözükmemektedir.

Müslüman ahali sancağın her yerinde Hristiyan ve Yahudiler ile birlikte yaşarken Sûr ve Şakîf nahiyeleri 932/1525-26 yılı için istisna teşkil etmektedirler. Sur Nahiyesi'nin sancağın idari taksimatından kalkmasından sonra Şakîf istisna olma hususiyetini on altıncı yüzyıl boyunca devam ettirmiştir.

Müslüman nüfus arasında ilk tahrirde 61 imama (Şakîf ve Tarabay nahiyeleri hariç), 2 müezzine (Safed Mahalleleri), 13 hatibe (Safed Mahalleleri, Cîre), 9 a'maya (Safed Mahalleleri), 5 sipahiye (Safed Mahalleleri) ve Memlük askeri sınıfının mümessilleri 47 Ecnâd-ı Halka'ya (Safed Mahalleleri) rastlanmaktadır.

945/1538 senesinde Safed Mahalleleri ile Cîre Nahiyesi'nin verileri eksik olsa da sancak genelinde 157 imam (Cîre, Şakîf, Tibnîn, Taberiyye, Akka) ve 9 şerifle (Tibnîn) karşılaşılmaktadır.

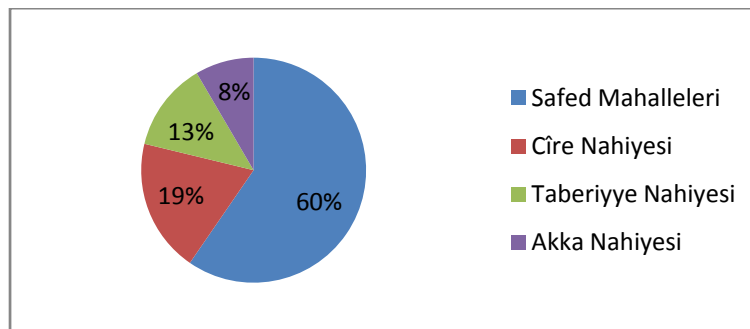
Mahalle/Nahiyeye	932/1525-26						945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Safed Mahalleleri	737	39			233							
Cîre Nahiyesi	1025	76			75		190					
Taberiyye Nahiyesi	947	20	14		50		1530	131	12		52	
Akka Nahiyesi	817	78			33		1505	108			70	1
TOPLAM	4777	358	25		391		6224	408	32	9	122	1

Tablo 48: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Safed Sancağı Yahudileri

Sancak nüfus dağılımında Müslümanlardan sonra ikinci sırayı alan Yahudilerin nüfusları 932/1525-26 yılında düşüktür. İlk tahrirde 391 hanelik bir nüfusa sahip olan Yahudiler, 945/1538'de 1 mücerred 122 haneye düşmüştür. Ancak bu netice mahalleler ile Cire Nahiyesi'nin verileri eksik olduğundan aldatıcı olabilir. Müslüman ahalinin sancaktaki genel nüfusundaki artışı noksanlıktan dolayı umulandan az gözüküyorsa aynı şey Yahudiler ve Hristiyanlar içinde beklenmelidir.

Sancaktaki gayrimüslimlerden Müslümanlar da olduğu gibi yoğun bir nüfus artışının beklenmesi doğru değildir. Zira Kudüs ve Gazze örneklerinin de gösterdiği üzere ikinci tahrirdeki gayrimüslim nüfus artışı Müslüman ahalinin artış hızına eşit değildir. Müslümanların muhataralı vaziyetlerde civar kabilelere ya da emniyetli yerlere sığınmaları ve ortamın sakinleşmesini beklemeleri sancaklardaki ani Müslüman nüfusun artışındaki büyük etkendi. Müslümanlarla bedeviler ve çöl hayatı arasında kuvvetli bir bağ bulunurken aynı ilişki gayrimüslim gruplar için beklenemezdi. Hatta onlar zor durumlarda çoğunlukla yerlerinde kalmayı ya da tamamen buldukları yerleri terk etmeyi tercih ediyorlardı. Burada Hristiyan ahali ile Yahudiler arasında bir ayırım yapmak gerekir. Hristiyanlar, Yahudilere nazaran bölgede daha yerli ve kadim olduklarından köylerde de hayatlarını sürdürmekteydiler. Dolayısıyla onlar olağanüstü durumlarda şehri terk etmek tercihiyle baş başa kaldıklarında köylerine avdet edebiliyorlardı. Yahudiler için aynı durum geçerli değildir. Onlar Hristiyanlar gibi kırsal da yaşamayı tercih etmediklerinden taşrayla bağlantıları yok denecek kadar azdı. Bundan dolayı sıkıntılı zamanlarda şehirleri terke mecbur kaldıklarında sancağı ya da bölgeyi tamamen terk edip başka yerlere gidebiliyorlardı.

Aclun Sancağı'nda köyde yaşayan Yahudiler, Gazze, Kudüs ve Nablus'ta yalnızca şehirlerde/kasabalarda bulunmaktaydı. Safed Sancağı ise Musevilerin hem mahallelerde hem de köylerde hayatlarını sürdürmeleri bağlamında diğerlerinden farklılık arz etmektedir.

Grafik 72: 932/1525-26 Senesi Safed Sancağı Yahudi Nüfusu Dağılımı

Yahudiler 932/1525-26'da Safed Kasabası (233 hane), Cîre (75 hane), Taberiyye (50 hane) ve Akka (33 hane) nahiyelerinde ikamet etmişlerdir. 945/1538'de ise (eldeki veriler ışığında) Taberiyye (52 hane) ve Akka'da (1 mücerred 70 hane) yaşamışlardır. Tabloların da işaret ettiği üzere Yahudi nüfusunun ekseriyeti (% 60) mahallelerde bulunmakta bakisi köylerde hayatlarını sürdürmektedir.

945/1538 tarihli ikinci tahrirde Cire Nahiyesi ile Safed mahallelerinin tahrir kayıtları eksik olduğundan Yahudi nüfusunun bu dönemine dair bir muamma oluşmaktadır. Ancak hem Taberiyye'de hem de Akka'daki Yahudi nüfusunun artışı, diğer yerlerde de nüfus artışı olabilme ihtimalini kuvvetlendirmekte fakat ne kadar olacağı konusu muallâkta kalmaktadır.

Safed'in merkezindeki Yahudilerin nüfusunun artmış olması ibadethane hususunda onları lakaytlığa sevk etmiş ve izinsiz bazı mahalleri kendilerine mabet edinmişlerdi. Onların vurduymaz tavrı, devlet merkezini harekete geçirerek bu konuya dikkat etmeleri gerekliliği hususu Şam beylerbeyine, kadısına ve eyaletteki kadılara "*Bundan akdem Safed Kazâsı'nda ba'zı Yahûdiler kenâyis-i kadîmelerinden gayrî ba'zı yerlerde cem' olup âyine-i bâtilâları mücebince cem'iyet ile 'ibâdet eyleyüp Şer'-i şerîfe muhâlif iş eyledikleri Sen ki beylerbeyisin vilâyet-i Şam emsârında mütemekkin Yahûdiler vesâyir kefereye ve sizler kadılsız taht-ı kazânuzda olan emsâr Yahûdilerine vesâyir kefereye tenbîh ve te'kîd ve yasâk idesiz ki Min-ba'd Yahûdiler vesâyir keferememâlik-i mahrûsemde vâki' olan emsârdan icâre ve şîrâ tarîki ile ve bi-eyyi tarîkin kâne kâdir oldukları mahalde 'ibâdethane ihdâs eyleyüp dahi cem'iyet ile âyine-i bâtilâları üzere izhâr-ı 'ibâdet eylemeler ve ittirmeyesiz. Ba'de't-tenbîh mütenebbih olmazlar ise muhkem ve müntehâ haklarından gelesiz. ...*"⁶⁹⁵ emriyle kaçak mabetlere asla izin verilmemesi gerektiği kati bir ifadeyle bildirilmiştir.

Muhtemelen Yahudi cemaati ibadethane edindikleri yerler için ehl-i örf taifesine rüşvet vererek yaptıkları işler için bir koruma sağlamışlardı. Ancak sağladıkları himaye onları daha özgür ve hareketlerinde ölçsüz kılınca Müslümanlar durumdan incinerek bir çözüm bulunması için devlet merkezine başvurmuşlardı. Neticede "*....mezâhib-i erba'ânın kenâyis-i kadîmeden gayri mahallerde Yahûdiler vesâyir keferemabed-hane Âyine-i bâtilâları üzere cem'iyet ile 'ibâdet idüp ve 'ibâdetleri izhâr eylemeleri kat'â câyiz olmadığına fetvâ virdikleri ...*"⁶⁹⁶ ifadeleriyle dört mezhebin bu husustaki fetvalarına istinaden yapılanların doğru olmadığı hatırlatılarak nahoş duruma bir son verilmesi emredilmiştir.

⁶⁹⁵ Şam Beylerbeyine, kadısına ve Şam Eyaletindeki kadılara Evâil-i Cemâziyelâhir 947/Ekim 1540 tarihli hüküm, **KDŞŞSC IX**, sf. 72-73

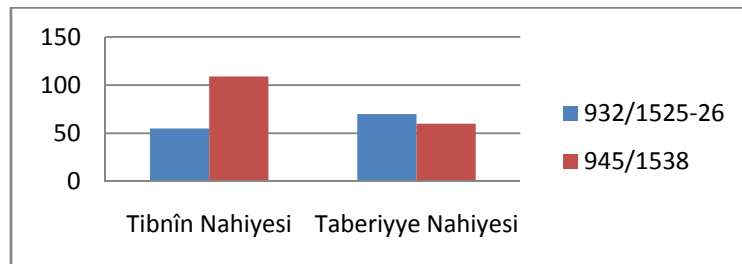
⁶⁹⁶ Gös.yer.

Yahudilerin yukarıdaki emre rağmen davranışlarından vazgeçmemeleri sanki bu hüküm onlara gelmemiş gibi vaziyet ve hallerinde bir değişikliğe gitmeden aynen devam etmeleri, Evâil-i Zilhicce 947/Mart-Nisan 1541 tarihli Kudüs kadısına gönderilen hükümden anlaşılmaktadır. Kudüs kadısına gönderilen hükümden “... *Safed Kazâsında ba’zı Yahûdilerin kenâyis-i kadîmelerinden gayrî yerlerde cem’ olup âyine-i bâtilâları mücebince cem’iyyet ile ‘ibâdet eyleyüp şer’-i şerîfe muhâlif iş eyledükleri ... istimâ’ olundu. Dört mezhebe göre Yahûdiler ile diğer keferenin ma’bedleri hâricinde cem’iyyet ile ‘ibâdetlerini izhâr ederek âyinlerini izhâr etmeleri câiz değildir. Emrim vârid olduktan sonra Yahûdiler ve Hristiyanların icâre vesâir yollarla edindikleri yerlerde hiçbir cem’iyyet ile âyine-i bâtilâlarını icrâ etmelerine ve oraları ‘ibâdethane edinmemelerine izin verilmemesi eğer bunlar bir tarîk ile bu yerler için hüküm almışlar ise buna da i’tibâr edilmeyerek bu hüküm ile ‘amel edilmesi hususunda te’kîd ve taht-ı kazânuзда ne mikdâr ... ‘ibâdethane bulundu ve ne vecihle oldu. Mufassal yazup ... bu cânibe i’lâm edesiz ...*”⁶⁹⁷ ifadeleriyle vakıa bir kez daha tafsilatlı anlatılarak durumun engellenmesi istenmiştir. Yahudilerin sonradan ihdas ettikleri ibadethaneleri için bir şekilde hüküm aldıkları ve kendilerine hukuki bir zemin hazırladıkları belirtilerek son gelen hükme itibar edilip öncekilerinin geçersiz olduğu vurgulanmıştır.

Mahalle/Nahiye	932/1525-26						945/1538					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Tibnîn Nâhiyesi	846	89	11				2194	97	20	9		
Taberiyye Nahiyesi	947	20	14		50		1530	131	12		52	
TOPLAM	4777	358	25		391		6224	408	32	9	122	1

Tablo 49: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Safed Sancağı Hristiyanları

Sancaktaki üçüncü nüfus kesitini temsil eden Hristiyanlar, hem 932/1525-26’da hem de 945/1538 senesinde Tibnin ve Taberiyye nahiyelerinde küçük bir azınlık olarak hayatlarını sürdürmüşlerdir. İlk tahrirle nispetle ikinci tahrirde nüfuslarında bir artış vardır. Ancak artış oranı Müslüman nüfusun artış hızıyla mukayese edildiğinde oldukça düşük kalmaktadır. Veriler aynı zamanda zor dönemlerde Safed Sancağı’ndaki Hristiyanların köylerini terk etmediklerini ve buldukları yerde kalmayı tercih ettiklerini göstermektedir.

Grafik 73: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Safed Sancağı Hristiyan Nüfus

⁶⁹⁷ KDSŞSC IX, sf. 41

Taberiyye Nahiyesi ilk tahrirde Hristiyan ahalinin en çok yaşadığı yer olarak tebarüz etmekle birlikte 945/1538’de bu durum Tibnîn lehine değişecek ve 9 mücerred 20 hanelik bir Hristiyan nüfusa burada rastlanılacaktır. Dikkat çeken nokta Taberiyye’deki Hristiyanların nüfus kaybına uğramasıdır. Herhalde bazı Hristiyanlar ya Tibnîn’e ya da başka bir yere bilinmeyen bir nedenden ötürü göç ettiler.

Müslümanlar ve Yahudilere nispetle sancaktaki Hristiyan ahali taşralı bir görünüm arz etmekte ve kasabada yaşamamaktadır. Hâlbuki başta Kudüs olmak üzere Gazze, Aclun ve Nablus’ta hem köylerde hem de şehirlerde/kasabalarda hayatlarını idame ettiren Hristiyanlar, Safed Sancağı’nda sadece köylere temerküz ederek tarımla uğraşmayı ve taşralı bir hayat tarzını tercih etmeyi benimsemişlerdir. Bu bağlamda Safed Hristiyanları diğer sancaklarda yaşayan dindaşlarından farklı bir tablo çizmekte ve bir istisna oluşturmaktadırlar.

1.5.1. Safed Kasabası

Mahalle	932/1525-26										
	Müs								Yh		
	H	M	İ	Ht	Mz	A	Sipahi	Ecnâd-ı Halka		H	M
								H	M		
Ekrad Mahallesi	123	26	3	2			5				
Savâvîn Mahallesi	206	5	3	3		4		20			
Âlûta (Elvatâ) Mahallesi	157	8	3	3		3		6			
Câmi’u’l-Ahmer Mahallesi	164		3	2		2		21			
Hendek Mahallesi	42		1								
Sûk Mahallesi	45			1	2						
Müstağribe											131
İfrence ⁶⁹⁸											48
Tâlyâ ⁶⁹⁹											21
Mağârîbe ⁷⁰⁰											33
TOPLAM	737	39	13	11	2	9	5	47		233	

Tablo 50: 932/1525-26 Senesi Safed Kasabası

İlk tahririnin yapıldığı 932/1525-26 yılında Safed Kasabası’nda 6’sı Müslüman 4’ü Yahudi olmak üzere toplam 10 mahalle bulunmaktadır. Müslüman mahallelerde toplam 737 hane (5 sipahi, 47’si Ecnâd-ı Halka) ve 39 mücerred yaşamaktadır.

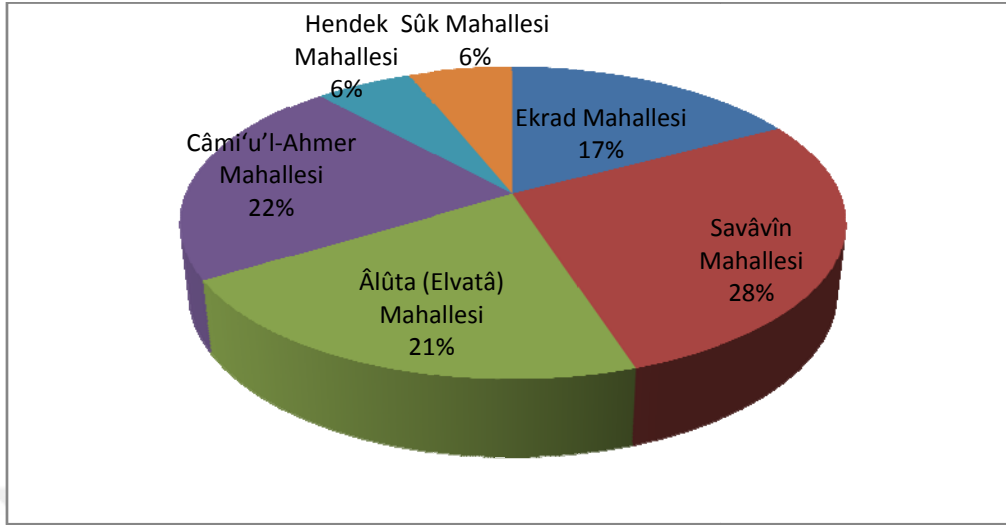
Bazı mahalle isimleri onların mazisi ve menşei hakkında bilgi vermektedir. Örneğin Ekrâd ismi mahallenin banilerinin Kürtler olduğunu ifade etmekle birlikte ne zaman kurulduğu bilinmemektedir. Câmi’u’l-Ahmer ise mahallenin kırmızı bir cami etrafında

⁶⁹⁸ Kayıтта Cemâ’at-i Yahûd-ı İfrence

⁶⁹⁹ Mahalle cemâ’at adıyla kaydedilmiştir.

⁷⁰⁰ Mahalle cemâ’at adıyla kaydedilmiştir.

teşekkül ettiğini göstermektedir. Sûk Mahallesi'nin ismi kasabanın ticari hayatının faal olduğu yeri işaret etmektedir.

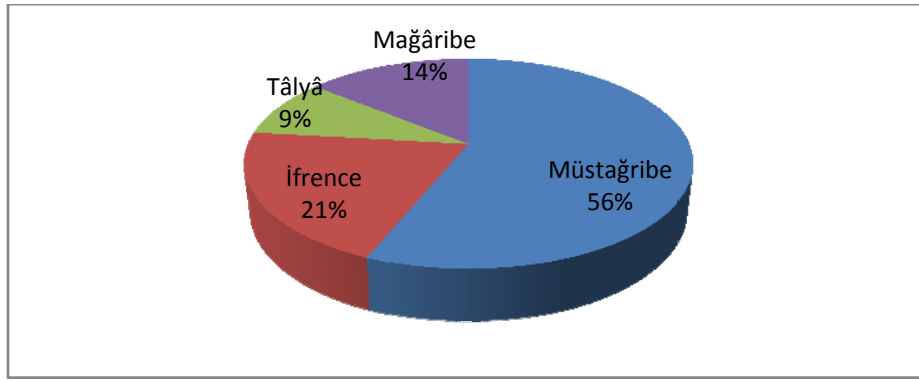
Grafik 74: 932/1525-26 Senesi Safed Müslüman Mahalleleri

Kasabadaki Müslüman mahallerin en büyüğü 5 mücerred 206 hane ile Savâvîn'dir. Nüfus kesafeti açısından onu sırasıyla Câmî'ü'l-Ahmer (164 hane), Âlûta/El-Vatâ (157 hane 8 mücerred), Ekrâd (123 hane 26 mücerred) ve Sûk (45 hane) takip etmektedir. 42 hane ile Hendek en az nüfusa sahip mahalledir. Safed Kasabası'nın nüfusunun düşük olması ilk tahrir için normaldir. Nüfus daha sonraki tahrirlerde hızlı bir şekilde artacaktır. Ancak ikinci tahririn mevcut olmayışı kasabadaki nüfus artışını takip etmeyi olanaksız kılmakla birlikte 945/1538'de diğer yerlerde olduğu gibi burada da bir artış beklenmelidir.

Müslüman nüfus arasında 13 imam (Ekrâd, Savâvîn, Âlûtâ/El-Vatâ, Câmî'ü'l-Ahmer, Hendek), 11 hatip (Ekrâd, Savâvîn, Âlûtâ/El-Vatâ, Câmî'ü'l-Ahmer, Sûk), 2 müezzin (Sûk), 5 sipahi (Ekrâd) ve 9 a'ma (Savâvîn, Âlûtâ/El-Vatâ, Câmî'ü'l-Ahmer) bulunmaktadır.⁷⁰¹

Memlûk askeri sınıfının temsilcileri olan Ecnâd-ı Halka, toplam 47 hanelik nüfuslarıyla Savâvîn, Âlûtâ/El-Vatâ, Câmî'ü'l-Ahmer mahallelerinde hayatlarını sürdürmektedir. Bunların ilk tahrirde kendilerine yer buluşları Osmanlı Devleti'ne karşı çıkan isyanlara iştirak etmeyip yeni idarecilere itaat etmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Zira bu tarih Osmanlı hâkimiyetinin tam olarak istikrar bulmadığı ve halkın korkularından naşi yerine yurduna avdet etmediği bir dönemdir.

⁷⁰¹ Dini görevlilerin rakamları kayıtların sonunda "imam hatib ve müezzin" başlığı altında tefrik yapılmaksızın rakamlar verilmiştir. Genel rakamlar burada izafi bir taksimata tabi tutularak karineler yardımıyla alakalı dini vazifelilere tevzi olunmuştur.

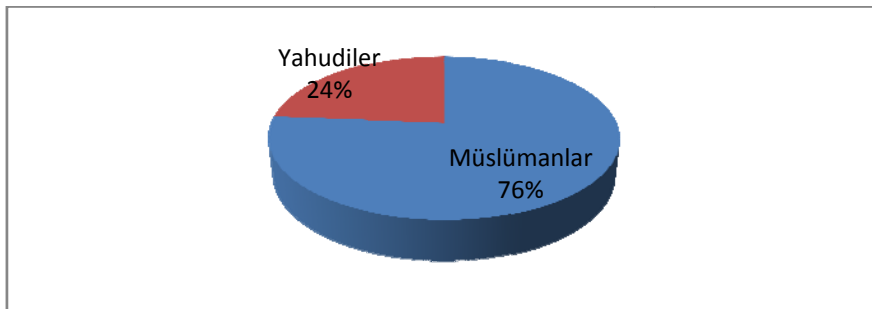

Grafik 75: 932/1525-26 Senesi Safed Kasabası Yahudi Mahalleleri Nüfus Dağılımı

Toplam 233 haneye sahip Yahudiler, 4 mahallede Müslümanlardan bağımsız olarak hayatlarını sürdürmektedirler. Müstağribe 131 hanelik mevcuduyla en fazla nüfusa malik Yahudi mahallesidir. İfrence (48 hane), Mağaribe (33 hane) ve Talyâ (21 hane) Müstağribe'ye nazaran küçük hanelere sahiptir.

Mahallelerde yaşayan Yahudilerin ne kadar cizye ödediği defterde tayin edilmemiştir. Sancaktaki Yahudilerin cizyelerinin sabit olmaması (Cîre' Nahiyesi'nin Ayn Zeytûn ile El-Yirbâ köylerinde kâin Yahudiler ile Akka Nahiyesi'ndeki Museviler 80 akçe cizye ödemekle sorumlu iken yine Cîre'ye tabi Kefr İnân Köyü'nde yaşayan dindaşları 70 akçe cizye ile mükellef tutulmuşlardır.) kasabadakilerin cizye meblağı hakkında bir belirsizlik oluşturmaktadır.

Yahudi mahallelerin isimlerine yakından bakıldığında sakinlerinin menşeleri hakkında ipuçları ortaya çıkmaktadır. Doğu Yahudiliğinin temsilcileri olan Müstağribe (131 hane) ve Mağaribe (33 hane) 164 hanelik nüfuslarıyla Yahudiler içinde hâkim unsuru teşkil etmektedir. Buna mukabil Batı Yahudilerinin temsilcileri olan İfrence (48 hane) ve Tâlyâ (21 hane) 69 hane ile azınlık konumundadır. İtalyan ve Frenk ülkelerinden gelen Yahudiler herhalde Memlûk döneminde buraya hicret etmiş olmalıdırlar. Sonraki yıllarda Batılı Yahudilerle Doğulu Yahudiler arasındaki demografik denge Doğulu Yahudilerin aleyhine süratle bozulacak ve Arapça bilen ve konuşan Yahudi grubu yeni gelenlerin gölgesinde kalacaktır.

Grafik 76: 932/1525-26 Senesi Safed Kasabası Nüfus

Müslüman nüfusla (737 hane 39 mücerred) Yahudilerin (233 hane) arasında 932/1525-26 senesi için bir mukayese yapıldığında Müslümanların ezici bir çoğunlukla Safed'in merkezinde ikamet ettikleri ortaya çıkmaktadır. Bu aynı zamanda sancakta Müslüman nüfus arasında şehirleşmeye yönelik bir teveccühün bulunduğu işaretidir. Bir Müslüman mahallesinin adının "Sûk" olarak tesmiyesi kasabanın ticaretinin Müslüman mahallesinde deveren ettiğini göstermektedir.

945/1538 tarihli defterin Cire Nahiyesi ile mahalleler kısmının nakıs oluşu ilk dönem Safed mahalleleri nüfusu hakkında mukayeseli bir değerlendirme yapmayı zorlaştırmaktadır. Ancak Kudüs ve Gazze'deki mahallelerin mezkûr tarihlerdeki verilerine bakıldığında ikinci tahrirde de Safed mahallelerinin nüfuslarının artması beklenmelidir. Zira ikinci tahrir istikrar, asayiş ve devlet nizamının yerleştiği bir merhaleye işaret etmektedir. Dolayısıyla olumlu ortamdan sancağın ve özellikle de kasabanın etkilenecek nüfusunu artırması pek tabiidir. Nitekim Safed'in diğer nahiyelerindeki gelişmeler de kasabadaki nüfus artış ihtimalini güçlendirmektedir.

1.5.2. Cîre Nahiyesi

Köy	932/1525-26						945/1538					
	Müslüman				Yahudi		Müslüman			Yahudi		
	H	M	İ	Ht	H	M	H	M	İ	H	M	
Câ'ûnâ (جاعونه)	8											
İbnîn (ابنين)?	13											
Fir'im (فرعيم)	25	2	1				61		1			
Aynu'z-Zeytûn (عين الزيتون) ⁷⁰²	45			1	42 ⁷⁰³							
'Almâ (علما)	137	2	3									
Taytabâ (طيّطبا)	31	3	1									
Yâkûk (ياقوق)	20	6	1				45		1			
Fârâ (فارا)	13	1		1								
El-Yîrbâ (البيربا)?	13	3			19 ⁷⁰⁴							
Mellâhâ (ملاحه)	4											
'Ulmâniyye (علمانيه)	- ⁷⁰⁵											
Deyru'l Vakkâsiyye (دير الوقاسية)	17	3	1									
Ciş (جش)	47	3	1									
Carmak (جرمق)	42	3	1									
Kaddîtâ (قديتا) ⁷⁰⁶	20		1									
Zâhiriyyetü't Tahtâ (ظاهريه التحتا)	17	1										

⁷⁰² Bu köy İsrail tarafından yok edilmiştir. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

⁷⁰³ 427 TT.d., s. 14. Burada köyde yaşayanların Yahudi oldukları ifade edilmesine mukabil cizye kısmında muharrir sehven "cizye-i Nasârâ der-karye-i mezbûr fi beher neferan 80 3360" kaydı düşmüştür. Köydeki Yahudiler, 974 senesinde cizyeleri tahsile gelen görevlilerin kendilerine zulüm yaptıklarını Müslümanları da şahit göstererek şikâyetle bulunmuşlardı. Bkz: 2 Recep 980/8 Kasım 1572 tarihli hüküm, KK.d LXVII, sf. 719

⁷⁰⁴ Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

⁷⁰⁵ Köyün adı 427 numaralı Tahrir Defterinde zikredilmiş fakat nüfusu verilmemiştir.

⁷⁰⁶ Köy İsrail tarafından yok edilmiştir. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

Meyrûn (ميرون) ⁷⁰⁷	30	3	1							
El-'Ukbâ (العقبه)?	7									
Zâhiriyyetü'l-Fevka (ظاهريةالوقفا)	6	3								
Dîşûn (ديشون) ⁷⁰⁸	8									
Bismûn/Bişmûn (بيسمون/بشمون)?	5	1								
Hâlisa (خالصه)	10									
Sefetî (سفتى)?	4									
Câhûla (جاحولا)	5									
Kabbâ'a (قباعه) ⁷⁰⁹	5									
Kefr Bir'im (كفر برعيم)	36	7	1			51		1		
Ferâdiyye (فرادية)	12									
Cübb-i Yusuf (جب يوسف) ⁷¹⁰	14		1							
Meyfed (ميفد)	3									
Behlûne/Mehlûne (بهلونة/مهلونة)?	6									
Safsafâ (صفصفا) ⁷¹¹	6									
Mârûniyye (مارونية)	5									
El-Hikâbâ (الحقبا)?	14	1								
Tâbiġa (طابغة)	4									
Abîs (ابيص)?	5									
Zâbûd (زابود)	14									
Maġâru'l-Hayt (مغار الحيط)	9		1							
Tüleyl (تليل)	8									
Kefr 'Înân (كفر عنان)	12	4				14 ⁷¹²				
Dellâte (دلته)	9	4								
Cemâ't-i Türkân-ı Hüseyin bin Arab (عرب حسين بن)	29									
Cemâ't-i Ekrâd-ı Kanâytlı/Kabâbli (قنايتلى/قبايلى)	39									
Cemâ't-ı Tâife-i Ekrâd-Kebâbişe ve Havâlîde ve Eşâfire (جماعت اكراد كبايشة و خوالدة و اشافرة)	34									
Sibânetü'l-Fevkâ (سبانة الفوقا)?	11									
Semû'iyye (سموعية)	29	3	1			33		1		
Mansûra (منصوره)	14									
Neber-tîn (نبرتين)?	4									
Kefr Mârûs (كفر ماروس)	11	2								
Kaysûn (قيسون)	7									

⁷⁰⁷ 1931 senesinde yapılan sayımda köyde toplam 47 hane 85'i bayan 104'ü erkek toplam 189 kişi yaşamaktadır. 31 yılına ait sayımda Müslümanlar 72'si bayan 86'sı erkek Yahudiler ise 13 bayan 18 erkek nüfustur. Bkz: E. Mills, **Census of Palestine 1931, Population of Villages, Towns, and Administrative Areas**, Jerusalem 1932, sf.108. Köy İsrail tarafından yok edilmiştir. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

⁷⁰⁸ Safed Kazası'nda yıkılan köyler arasında ديشوم adında bir köy vardır. Muhtemelen bu köy Dîşûn köyüdür. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

⁷⁰⁹ İsrail tarafından Safet'te yıkılan köylerin arasında Kabbâ'iyye (قباعية) adında bir köy bulunmaktadır. Bu köyün Kabbâ'a Köyü olma ihtimali vardır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

⁷¹⁰ Köyün adı Cübb-i Yusuf ma'a Mezra'a-i Cabâ olarak bu defterde kayıtlıdır. Köy mezraası ile birlikte Mukbil El-Husâmî tarafından çocuklarına vakfedilmiştir. Ahalisi Müslüman olan bu köy İsrail tarafından yıkılmıştır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

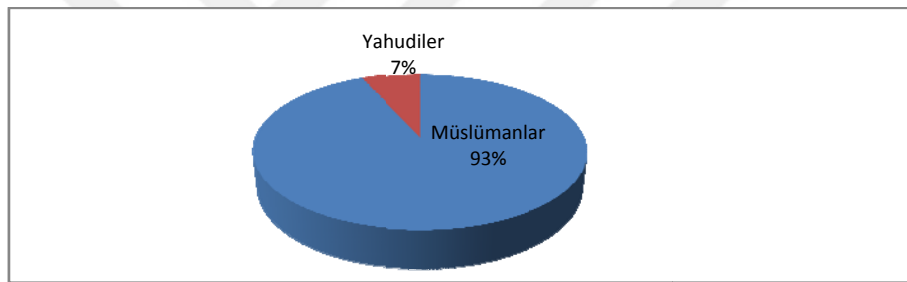
⁷¹¹ Bugün İsrail tarafından yok edilen köyler arasında صفصف Safsad adında bir köy vardır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

⁷¹² Yahudiler kişi başına 70 akçeden toplamda 980 akçe cizye ödemektedirler.

Sa'd İbn-i Ebî Vakkās (سعد ابن ابى وقاص)	4									
'Ammukā (عموكة)	36	8	1							
Sebcûr nâm-ı diğêr Şîrûz (سبجورنام ديكرشيزون)	17	1								
Re'su'l-Ahmer (رأس الاحمر)	12									
Minye (منية)	54	5	1							
Mecdel (مجدل)	2	1								
Kayyumiyye (قيومية)	10	3								
'Akbaratu'l-Hikāb? (عكبرة الحقاب)	20	3	1							
Mu'azzamiyye (معظمية)	3									
TOPLAM	1025	76	18	2	75		190		4	

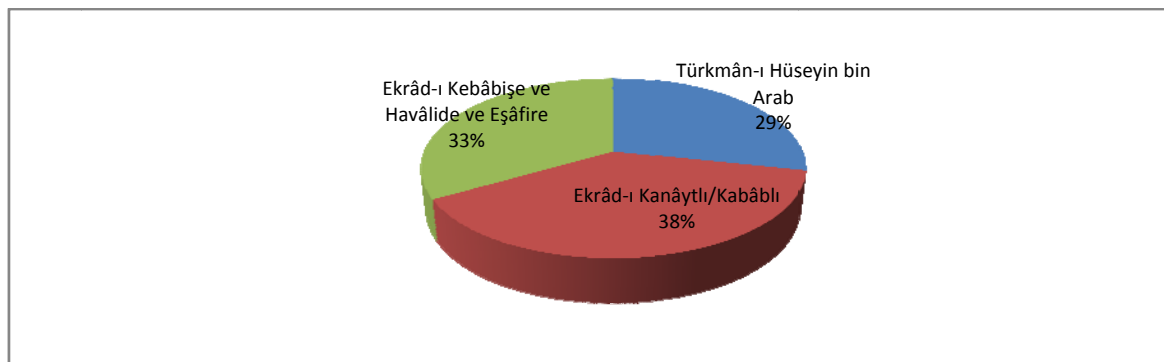
Tablo 51: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Cire Nahiyesi Köyleri

932/1525-26 senesinde toplam 55 köy ve 3 cemaatin bulunduğu nahiyede, 76 mücerred 1100 haneden ibaret ahalinin ekseriyetini Müslümanlar (1025 hane 76 mücerred) teşkil etmektedirler. Nüfusun geri kalanını 75 hane ile (14 hane Kefr İnân, 42 hane Aynuzzeytûn, 19 hane El-Yîrbâ) Yahudiler oluşturmaktadırlar. Nahiyede 18 imam ve 2 hatip görev yapmaktadır.

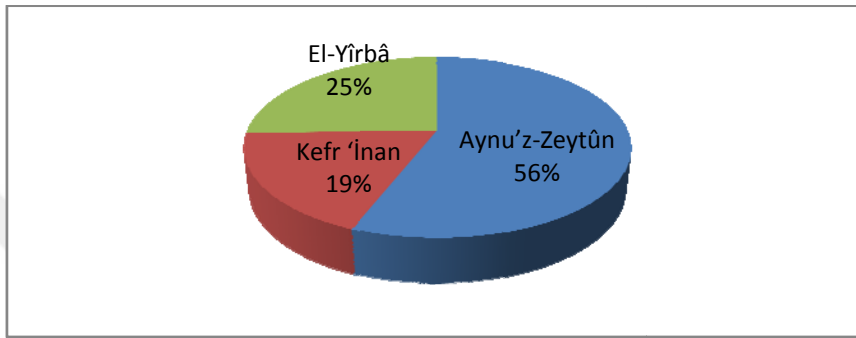
Grafik 77: 932/1525-26 Senesi Cire Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Meyfed (3 hane), Mu'azzamiyye (3 hane), Sa'd İbn-i Ebî Vakkās (4 hane), Neber-tîn (4 hane), Tâbîğa (4 hane), Mellâhâ (4 hane), Sefetî (4 hane), Câhûla (5 hane) ve Kabbâ'a (5 hane) en az nüfusa sahip köylerdir. 'Almâ (137 hane 2 mücerred) ve Aynu'z-Zeytûn (87 hane) en kalabalık köylerdir. 'Ulmâniyye Köyü'nün adı defterde zikredilmesine mukabil hane sayısı verilmemiştir.

Grafik 78: 932/1525-26 Senesi Cire Nahiyesi Cemaatler

29 haneli Türkmân-ı Hüseyin bin Arab, 39 hane ile Ekrâd-ı Kanâytlı/Kabâblı ve 34 hane ile Tâife-i Ekrâd-ı Kebâbişe ve Havâlide ve Eşâfire adlı 3 cemaat nahiyede hayatlarını idame ettirmektedir. Bu cemaatlerden Hüseyin bin Arap Türk diğerleri ise Kürt'tür. Cemaatlerin hiç birinde dini ve idari görevlilere tesadüf olunulmamaktadır. Kürt Cemaatler, toplam 73 haneye sahip iken buna mukabil Türk Cemaati'nin ise 29 hanesi vardır. 34 hanelik Ekrâd-ı Kebâbişe ve Havâlide ve Eşâfire adlı cemaatin ismi, Kebâbişe, Havâlide ve Eşâfire adında üç farklı alt gruptan teşekkül ettiğini ifade etmektedir. Nitekim onlar 945/1538 yılında 3 ayrı cemaat olarak Taberiyye Nahiyesi'nde kaydedileceklerdir.

Grafik 79: 932/1525-26 Senesi Cîre Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı

Yahudiler, Aynu'z-Zeytûn hariç (Müslümanlar 45 hane Yahudiler 42 hane) Keفر 'Înan (14 hane Yahudi; Müslümanlar 4 mücerred 12 hane) ile El-Yîrbâ'da (19 hane Yahudi; Müslümanlar 3 mücerred 13 hane) nüfus noktasından az bir farkla Müslümanların önündedirler. Rakamlarında işaret ettiği üzere Yahudi nüfusunun yarıdan fazlası Aynu'z-Zeytûn Köyü'nde yaşamaktadır.

Yahudilerin ödemiş olduğu cizyeler farklıdır. Aynı nahiyenin farklı köylerinde yaşayan Yahudiler Keفر 'Înân'da 70 akçe olarak cizye ile mükellef kılınırken diğer iki köyde El-Yîrbâ ve Ayn Zeytûn'da 80 akçe cizye onlara tarh olunmuştur. Yine Akka'daki Yahudiler de 80 akçe cizye ile mükellef kılınmışlardır. Cizye ödemelerinde farklılık iktisadi hallerinin iyi olmamasından kaynaklanmış olmalıdır.

945/1538 tarihli 1038 numaralı defter, Cîre Nahiyesi'nden yalnızca *Keفر Bir'im*, *Semû'iyye*, *Yâkûk* ve *Fir'im* adlı dört köyün tahririni içermekte diğer köyler hakkında herhangi bir malumat ihtiva etmemektedir. Zikrolunan köylerin hepsinde birer imam bulunmaktadır. Defterdeki noksanlıktan dolayı umumi bir mütalaa yapmak kabil-i imkân değildir. Ancak umumiyetle 945/1538 yılında nüfus artışına bütün yerlerde tesadüf olduğundan aynı artış Cîre'de de beklenebilir. Osmanlı hâkimiyeti bölgede yerleştiğinden

istikrarın, nizam ve intizamın tesis edildiği yerlerde nüfusun artması ve buna paralel olarak devlet gelirlerinde de bir yükselişin gözlemlenmesi doğaldır.

1.5.3. Şakif Nahiyesi

Köy	932/1525-26		945/1538		
	Müslüman		Müslüman		
	H	M	H	M	İ
Telefhâtâ (تلفحاتا)? ⁷¹³	5		9	1	1
Cemâ'at-i Türkân-ı Tayboğa (طبيغا)? ⁷¹⁴	53	2			
Kefür (كفور) ⁷¹⁵	7		23	2	1
Vâdî Reyhân (وادي ريحان)	7	1	35	3	1
Deyru's-Sağîr (دير الصغير)	10		49	3	1
Nebâtiyyetü'l-Fevkâ (نباطيه الفوقا) ⁷¹⁶	18	3	59	13	1
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	6	3	37	2	1
Kefr Rumân (كفر رمان)	8	2	48	11	1
Habûş (حبوش)?	5	2	36		1
Carmak (جرمق)	9	2	32	2	1
Kusaybâ/Kasabiyye (قصبية/قصبية)?	4		16	3	
'Aytâ (عيتا)	7		19	1	
Rît (ريط)	8				
Ka'ka'iyetü'n-Nehr? (قعقعية النهر)	3		27	3	1
Deyr-i Kebîr (دير كبير)	14	2	32		1
Yuhmur (يحممر)	9		22	1	
Kefr Zeydîn (كفر زيدين)?	2		6		
Nebâtiyyetü't-Tahtâ (نباطية التحتا)	19	2	83	13	1
Hamrâ (حمرا) ⁷¹⁷	3		16		
Deyr Burka' (دير برقع)	3		12	1	
'Aramtâ (عرمتا) ⁷¹⁸	4		17		
Meyfedûn (ميفدون)	4		7		
Harûf (حروف)	4		9	1	
Şarkıyye (شرقية)	4		14	1	
Kefr 'Aytâ (كفر عيتا)?	5				
Sîr? (صير)?	5		9	1	
Cibşid (جبشيد)	10		29		1
Tûl (تول)	2		7	1	
Dilib (دلب)	- ⁷¹⁹				
Lüveysiyye (لوسية)	- ⁷²⁰		3		

⁷¹³ Dividâri'nin evlatlarına tamamıyla vakfedilmiştir.

⁷¹⁴ Defterde adı okunamayan bir yerde ziraat ettikleri yazılıdır. Bu kayıttan onların yerleşik hayata geçtikleri anlaşılabilir.

⁷¹⁵ Bugün Lübnan'ın iki farklı ilinde; En-Nebtiyye İli En-Nebtiyye İlçesi'nde (<http://www.localiban.org/spip.php?article1877>); ve Cebel-i Lübnân İli'nin Kisrevân İlçesi'nde (<http://www.localiban.org/spip.php?article3178>) bu isim de köy bulunmaktadır.

⁷¹⁶ Köy Hammad bin Seleme El-Hasenî ? tarafından tamamıyla vakfedilmiştir.

⁷¹⁷ Bu köy Akboğa'nın ve onun oğlu Muhammed'in çocuklarına vakfidir.

⁷¹⁸ Muhammed bin Hoşkadem'in vakfidir.

⁷¹⁹ Köyden alınan mahsulat verilmiş fakat nüfus hakkında herhangi bir malumat yoktur.

⁷²⁰ Halkının perakende olmasından naşi ahalisinin isminin yazılmadığı defterde beyan edilmiştir. Köyün adı Şakîf'in mezralarının olduğu yerde zikredilmiştir. 427 TT.d., sf. 104

Kadîde (قديدة)?	- ⁷²¹					
Safsâfa	- ⁷²²					
Deyr Kabes/Kîs (دير قيس/قيس)			3	1		
‘Ayn İbnîn (عين ابنين)?			5			
El-Beyzâ (البيضا)			23		1	
Levîziyye/Luvezyiyye (لويزيّة)?			12		1	
Şelyûn (شليون)			4			
Kefr ‘Îmâ (كفر عيما)			18	3		
Raftâ/Zaftâ (رفتا/زفتا)			6 ⁷²³			
Numeyriye (نميرية)			10	2		
Dimeşkiyye (دمشقية)			23	1		
Hadîrâ (حديرة)?			3			
Kamsiyâ (قمصيا)?			42	2	1	
TOPLAM		238	19	805	72	19

Tablo 52: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Şakif Nahiyesi Köyleri

932/1525-26 senesinde 32 köy ile bir cemaatin bulunduğu nahiyede toplam 19 mücerred 238 hane Müslüman yaşamaktadır. Defterde Dilib, Lusiyye, Kadîde ve Safsafâ adlı köylerin isimleri verilmekle beraber hane sayılarından bahsedilmemiştir. Yalnızca Müslüman ahalini yaşadığı nahiyede ilk tahrirde dini görevlilere rastlanılmamaktadır.

Köylerin nüfuslarının az olduğu Şakîf’te Nebâtiyyetü’l-Fevkâ (3 mücerred 18 hane) ile Nebâtiyyetü’t-Tahtâ (2 mücerred 19 hane) en kalabalık köylerdir. En kalabalık köylerin nüfuslarının bu halde olduğu nahiyede Tûl (2 hane) ve Kefr Zeydîn (2 hane) en az nüfuslu köylerdir. Hane sayılarının çok düşük oluşu bölgede yaşanan sıkıntılarla ilgilidir. Devlet otoritesi tesis edildikçe ve emniyet tedbirleri etkin bir şekilde icra sahasına konulduğunda sağa sola kaçan ahali yeniden yerine dönecek ve buda hane sayılarına müspet bir şekilde yansiyacaktır.

Şakif köylerinin nüfus açısından düşük seyrettiği bu tarihte, Tayboğa adlı Türkmen Cemaati, 2 mücerred 53 hanelik nüfusuyla nahiyenin en kalabalık köyünden bile daha fazla nüfusa sahiptir. Sancağın diğer tahrirlerinde Tayboğa’dan bahsedilmemesi onların Safed Sancağı’nı tamamıyla terk ettiklerini göstermektedir.

945/1538 yılı bir toparlanma senesi olacak ve nüfusta hızlı bir artışın olduğu müşahede olunacaktır. On yıllık süre zarfında meydana gelen artışı, doğum hızıyla açıklamak kabil-i mümkün değildir. Buradaki temel sebep savaşın ardından istikrarın tesisiyle ahalinin kademe kademe köyelerine ve evlerine dönmesidir.

⁷²¹ Halkın perakende olmasından naşi ahalisinin isminin yazılmadığı defterde beyan edilmiştir. Köyün adı Şakîf’in mezralarının olduğu yerde zikredilmiştir. **gös.yer.**

⁷²² Nüfusu verilmeyen köyün adı Şakîf mezralarının olduğu yerde zikredilmesine karşın köyle ilgili buraya öncekilerde olduğu gibi kayıt düşülmemiştir. **gös.yer**

⁷²³ Bu tarihte ma‘a mezra‘a-i Râm? eki vardır.

Toplam 37 köyden mürekkep Şakîf’de 72 mücerred 805 hane ile yalnızca Müslüman ahali yaşamaya devam etmekte ve 19 imam (Telefhâtâ, Kefr Tibnîn, Nebâtiyyetü’l-Fevka, Kefr Rumân, El-Beyzâ, Levîziyye, Carmak, Habûş, Deyru’s-Sağîr, Dimeşkiyye, Yuhmur, ‘Aramtâ, Vâdî Reyhân, Kamsıyâ) vazifelerini eda etmektedir.

En az nüfusa malik köyler şunlardır: 3’er hane ile Hadîrâ, Lüveysiye, Deyr Kîs/Kabes (1 mücerred 3 hane); 4 hane Şelyûn; 5 hane ‘Ayn İbnîn; 6’şar hane ile Raftâ/Zeftâ, Kefr Zeydîn; 7’şer hane ile Meyfedûn, Tûl (1 mücerred 7 hane) ve 1 mücerred 9’ar hane ile Telefhâtâ, Harûf, Sîr. En fazla nüfusu olan köy ise 13 mücerred 83 hane ile Nebâtiyyetü’t-Tahtâ’dır.

Rît (8 hane), Kefr ‘Aytâ? (5 hane), Dilib (hane sayısı verilmemiş), Kadîde? (hane sayısı verilmemiş) ve Safsâfa (hane sayısı verilmemiş) köylerinin isimlerine 932/1525-26 yılında yapılan tahrir kaydında tesadüf olunurken 945/1538 senesinde rastlanılmamıştır. Kamsıyâ, Hadîrâ, Dimeşkiyye, Numeyriye, Raftâ/Zaftâ, Şelyûn, Kefr ‘Îmâ, Levîziyye/Luveziyye, El-Beyzâ, ‘Ayn İbnîn ile Deyr Kabes/Kîs köyleri 945/1538 yılı tahrir defterindeki mevcudiyetlerine rağmen ilk tahririn yapıldığı 932/1525-26’da isimleri mevcut değildir.

İlk tahrirde Dilib, Lüveysiyye, Kadîde, Safsâfa adlı dört köyün ismi zikredilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir. Mezkûr köylerden yalnızca Lüveysiyye ikinci tahrirde kendisine yer bulurken diğerlerinin ismi kaydedilmemiştir.

Bazı köylerin bir defterde görünüp diğerinde kaybolması, yaşanan sıkıntıların halk üzerindeki bıraktıkları olumsuz tesirlerle açıklanabileceği gibi ahalinin göçebe geçmişle de tefsir olunabilir. Zira köylerde yaşayan ahali, yerleşik hayattan şartlar müsait olmadığında hızlı bir şekilde feragat ederek civar kabilelere ya da daha uzak yerlere sığınmakta ve kendisine yeni bir hayat kurmaktadır. Bütün bunlara rağmen 932/1525-26 yılında 19 mücerred 238 hanelik bir nüfusa malik nahiye 945/1538 yılında 72 mücerred 805 haneye ulaşmıştır. Artış sadece nüfusla sınırlı kalmamış köylerin adedine de yansımıştır. İlk tahrirdeki 32 köy ikinci tahrirde 37’ye çıkmıştır.

1.5.4. Tibnin Nahiyesi

Köy	932/1525-26					945/1538					
	Müslüman			Hristiyan		Müslüman				Hristiyan	
	H	M	İ	H	M	H	M	İ	Ş	H	M
‘Aynâta (عيناتا) ⁷²⁴	28	5	1			71		1			

⁷²⁴ Köy Muhammed bin Sultan Gûrî’nin vakfidir.

Mecdel Selîm (مجدل سليم)	4					22	2	1			
Itrâ/Atrâ (اطرا)	8					8		1			
Yârîn (يارين)?	5										
Şem (شمع)	6					8		1			
Merkebe el-meşhûr bi-Merc Kebe (مركبه المشهور بمرج كبه)	4					14	1				
Bint-i Cübeyl (بنت جبيل)	39	5	1			81	13	1			
Nümevriyye (نميرية)	6										
Mâlîkiyye (مالكية)	53	10	2			67	2	1			
'Ayterûn (عيترون)	31	8	1			48	1	1			
Yârûn (يارون)	10					26		1			
Bir'asît/Bir'aşît (برعسيت)	15	3	1			45	6	1			
Mîs (ميس)	10	3				64		2			
Büleyda/Bilîda (بليدة)	6					24	4	1			
Kades (قدس)	24	14	1			52		1	1		
Kefr Tîn (كفرتين)?	35		1								
İşhûr (اشحور)	9					25	3	1			
Yârûnu's-Şikâyâ (يارون الشقايا)	5					14		1			
Tîretu Haddâse /Haddâtâ (طيرة حدائا/حدائا)	9					15		1			
'Ayta'l-Ġacer (العجر عينا)	11					23		1			
Şakrâ (شقرا)	36	2	1			56		1			
Nefs-i Tibnîn (نفس تبنين)	44	8	1			118		2			
Hâris (حارص)	18					38		1			
Şeyhayn (شيخين)? ⁷²⁵	10					23		1			
İdmit (ادميت) ⁷²⁶	1					4					
Tîrbîhâ/Tîrşîhâ (طير بيخا/طير شيخا)?	13					25		1			
Sarfa (صرف)?	11										
Dibil (دبل)	10					⁷²⁷					
İkrît (اقرت)? ⁷²⁸	18					50		1			
Yârûnu'n-Nasârâ (يارون النصارى)	17	1		11	⁷²⁹	36	20	1		20	9
İrşâf (ايرشاف)?	19					⁷³²					
Kefr Kûlâ (كفر كولا)	13					16		1			
Cedîde (جديده)	10					24	2	1			
Balât (بلاط)	11					28	3	1			
Dibîn (دبين)	7					25	1	1			

⁷²⁵ Adı okunamayan bir kişi tarafından yine adı tespit edilemeyen bir medrese ile zürriyetine vakıftır.

⁷²⁶ Medine-i Münevver'e vakfedilmiştir.

⁷²⁷ Köyden alınan vergiler gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁷²⁸ Wafa Info'nun İsrail tarafından yıkılan köyleri vermiş olduğu listede adında Celil Livası Akka İlçesi'ne bağlı İkrît köyü adında bir köy vardır. Bu köyün o köy olma ihtimali vardır. (<http://www.wafa.info.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

⁷²⁹ 11 Hristiyan hane. Kişi başına 80 akçe cizye ödendiği defterde mastur iken toplamda 770 akçe cizye alınmıştır.

⁷³⁰ 20 Hristiyan hane. Kişi başına 80 akçeden toplamda 2320 akçe cizye ödenmesi gerekirken Hristiyan ahali 2520 akçe cizye ödemişlerdir.

⁷³¹ 9 Hristiyan mücerred

⁷³² Defterde yalnızca köyden alınan mâl-ı maktû' 3000, Resm-i Ma'z 200, 'Âdet-i Devriyye 500 ve Bâd-ı Hevâ 10 akçe vergileri gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

Hiyâm (خيام)?	63		2			67	5	2			
Şitâ EHzârîyye (شتافزارية)?	5	1									
Bassâ (بصا)	23		1			63	2	1	2		
Salhâ (صلحة)	25	7	1			⁷³³					
Abil/İbil (ابيل)?	6					20		1			
‘Ûbâ (عوبا)	17	2				21		1			
Deyr Bestâ (دير بسطة)	38	8	1			89	1	2	1		
Haddâtâ/Haddâsa (حداتا/حداتا)?	14	1				32		1			
Râmiyye (رامية)	16	2				35	3				
Kafkafâ (قفقفا)	4	1				⁷³⁴					
Harîrle (حريرلة)?	4	1									
Yârînu’s-Semer (يارين الثمر)? ⁷³⁵	3										
El-Beyzâ (البيضا) ⁷³⁶	4										
Ahrîfiyye (احريفية)?	8					15		1			
Fasûtâ (فصوتا)	10	2				24	7	1			
Akbaru’l-Ġarbiyye (عكبر الغربية) ⁷³⁷	5	3				33		1	3		
Tayr Filsiyê/Kalsiyê (طير فلسية/كلسية)?	5					8		1			
Deyr Siryân (دير سريان)	4					12		1			
Mecdel Mîs (مجدل ميس)	12					31		1	2		
Tayru Zenbâ /Zîbâ (طير زنباء/زيبا)?	5					5					
Savâfî (صوافي)	7					7					
Hânîn (حانين)	8	2				30		1			
Mecdel Zevîl/Züveyl (مجدل زويل)? ⁷³⁸	4					14	1	1			
Mansûrâ (منصورة) ⁷³⁹	⁷³⁹					26		1			
Mecâdil (مجادل)	13 ⁷⁴⁰	1				36	1	1			
Ferdâne (فردانة)						6	1	1			
Cibbîn (جبين)						7					
İrmit (ارميت)?	3 ⁷⁴¹					10		1			
Sıddîkîn (صديقين)	16 ⁷⁴²	1	1			32	2	1			
Kânâ (قانا)	10 ⁷⁴³	4				36	3	1			
‘Uteyba Benî Selmân (عتيبا بني سلمان)						3	2	1			
El-Bâzûrîyye (البازورية)	10 ⁷⁴⁴	1	1			19		1			

⁷³³ Defterde köyden alınan vergiler gösterilmiş hane sayısı verilmiştir.

⁷³⁴ Köyden alınan vergiler gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁷³⁵ Defterde köyün ziraat edilecek yerinin az olduğu ifade edilmiştir. **427 TT.d.**, sf. 65

⁷³⁶ Şemseddin Muhammed El-‘Akkâr’ın çocuklarına vakıflarıdır.

⁷³⁷ İsrail Devleti tarafından Celil Livası Safed İlçesi’nde yok edilen köyler arasında ‘Akbara (عكبرة) adlı bir köy vardır. Bu köyün o köy olma ihtimali vardır. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

⁷³⁸ Şam’daki Davud Zaviyesi’ne vakıftır.

⁷³⁹ Muharrir karye halkının perakende oluşundan dolayı isminin yazılmadığını belirtiyor. Bu ifadeler bu civarda emniyetin kalmamasından naşi ve bazı nedenlerden dolayı halkın köyünü terk ettiğine işaretler. **Agd**, sf. 68

⁷⁴⁰ 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi içinde gösterilmiştir.

⁷⁴¹ 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi içinde gösterilmiştir.

⁷⁴² 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi içinde gösterilmiştir.

⁷⁴³ 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi içinde gösterilmiştir.

⁷⁴⁴ 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi içinde gösterilmiştir.

Ceviyye (جوية)	29 ⁷⁴⁵	14	1			64		1			
El-Ma'reke (المعركة)	13 ⁷⁴⁶	4				62		1			
Mezra'a (مزرعة)	24 ⁷⁴⁷	9	1			83		2			
Sûr ve'l-Ma'sûkâ (صور والمعشوقة)	29 ⁷⁴⁸	3	1			82	1	2			
Şu'aytiye (شعيطية)?	10 ⁷⁴⁹					21	5	1			
'Umrân (عمران)?						4					
Düneybe (دنيبة)?						12		1			
Safed El- Bittîh (صفد البطيخ)						6					
Zıbkîn (زبقين)	10 ⁷⁵⁰					10		1			
El/Ferâdiye (الفرادية)						6	2				
Şennâ (شنا)						8	1				
Sarûfi't-Tahtâ (صروفي التحتا)?						15	1				
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)						59	1	1			
Kefr Benîn (كفر بنين)?						3					
Yârîni's-Şemr/ Şemrâ (يارين الشمرا/الشمرا)						24		1			
Taytarâtâ (طيطرانا)?						4					
Râmiyye (رامية)						35	3	1			
TOPLAM	1013	126	15	11		2194	97	64	9	20	9

Tablo 53: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Tibnin Köyleri

932/1525-26 senesinde yapılan tahrirde Tibnin Nahiyesi'nin (bu tarihte nahiyenin tam adı Nâhiye-i Tibnîn El-Ma'rûf Benî Beşâre/Bişâre ve Cebel-i 'Âmil'dir.) bazı köyleri Sûr Nâhiyesi (Ceviyye, El-Bâzûriyye, Sıddîkîn, El-Ma'reke, Mezra'a ma'a Deyr-i 'Âmis?, Kânâ, Şu'aytiye, Mecâdil, Sûr ve'l-Ma'sûkâ, İrmit, Zıbkîn) ismi altında kaydedilmesine karşın diğer tahrirlerde böyle bir sınıflandırmayla karşılaşmamaktadır. Osmanlıların ilk yıllarda, bölgelerin taksimatı ve buna istinaden nasıl idare olunacağı hususunda siyasetlerinin belirgin olmaması farklılığın sebebidir. Nitekim diğer yıllarda Sur Nahiyesi'nin olmaması Osmanlıların buradan vazgeçtiklerini göstermektedir. Bundan dolayı ilk tahrirde müstakil olarak Sûr Nahiyesi'nin içinde gösterilen köyler, gerçekte oldukları yere, Tibnîn Nahiyesi'ne dâhil edilmişlerdir.

⁷⁴⁵ Ceviyye ile birlikte 11 köy 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi dâhilinde gösterilmiştir. Nahiyenin adı diğer defterlerde gözükmemesi, Osmanlıların bölgeyi tanımamalarından ve tesis edecekleri nizamı tayin edememelerinden kaynaklanmaktadır. Diğer defterlerde Sûr Nahiyesi'ne tesadüf olunmaması devletin bu taksimattan vazgeçtiğinin işaretidir.

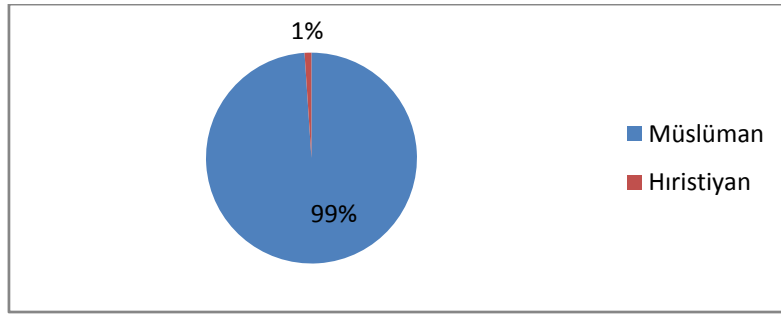
⁷⁴⁶ 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi içinde gösterilmiştir.

⁷⁴⁷ Bu tarihte Mezra'a ma'a Deyr-i 'Âmis olarak köyün adı 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi içinde gösterilmiştir.

⁷⁴⁸ 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi içinde gösterilmiştir.

⁷⁴⁹ 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi içinde gösterilmiştir.

⁷⁵⁰ 427 numaralı defterde Sûr Nâhiyesi içinde gösterilmiştir.

Grafik 80: 932/1525-26 Senesi Tibnîn Nahiyesi Nüfus

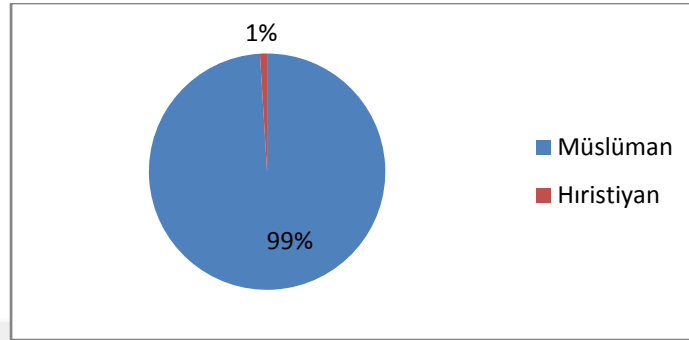
Toplam 70 köyden oluşan nahiyede (Sur Nahiyesi'nde 37 mücerred 167 haneli 11 köy) 126 mücerred 1013 hanesi Müslüman ve 11 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 126 mücerred 1024 hane yaşamaktadır. Mansûrâ Köyü'nün hane sayısının verilmediği ilk tahrirde, Yârîn, Nümevriyye, Sarfa', Kefr Tîn, Şitâ Efzâriyye, Harîrle, Yârînu's-Semer ve El-Beyzâ köylerine ikinci tahrirde tesadüf olunulmamaktadır.

Müslüman nüfus arasında 20 imam ('Aynâta, Bint-i Cübeyl, Mâlikiyye, 'Ayterûn, Bir'asît, Mîs, Kades, Kefr Tibnîn, Şakrâ, Nefs-i Tibnîn, Hıyâm, Bassâ, Salhâ, Deyr Bestâ, Ceviyye, El-Bâzûriyye, Siddîkîn, Mezra'a ma'a Deyr-i 'Âmis?, Sûr ve'l-Ma'şûkâ) görev yapmaktadır.

Nahiyenin en kalabalık köyleri 63 hane ile Hıyâm ve 10 mücerred 53 hane ile Mâlikiyye'dir. En küçük köyler ise şunlardır: İdmit (1 hane), İrmit (3 hane), Yârînu's-Semer (3 hane), Mecdel Zevîl/Züveyl (4 hane), El-Beyzâ (4 hane), Deyr Siryân (4 hane), Mecdel Selîm (4 hane), Merkebe el-meshûr bi-Merc Kebe (4 hane), Harîrle (1 mücerred 4 hane), Kafkafâ (1 mücerred 4 hane), Yârîn (5 hane), Şitâ Efzâriyye (5 hane), Akbaru'l-Ğarbiyye (5 hane), Tayr Filsiyе/Kalsiyе (5 hane), Yârînu's-Şıkâyâ (5 hane), Tayru Zenbâ /Zîbâ (5 hane), Abil/İbil (6 hane), Büleyda/Bilîda (6 hane), Nümevriyye (6 hane), Dibîn (7 hane), Savâfî (7 hane), Itrâ/Atrâ (8 hane), Hânîn (8 hane), Ahrîfiyye (8 hane), Tîretu Haddâse /Haddâtâ (9 hane) ve İşhûr (9 hane).

Müslüman ahaliden sonra nahiyede ikamet eden tek gayrimüslim kesim olan Hristiyan ahali, yalnızca Yârînu'n-Nasârâ adlı köyde 11 hane olarak (Müslümanlar 1 mücerred 17 hane) yaşamaktadır. Defter kaydında 11 Hristiyan hane bulunmasına karşın cizyeler kişi başına 80 akçeden toplamda 770 akçe olarak belirtilmiştir. Hâlbuki hesaba göre toplam cizye 880 akçe olmalıdır. Buradan bir hanenin açıklanmayan bir sebepten cizye muafiyeti elde ettiği ortaya çıkmaktadır.

Köy hane sayılarının çok düşük olduğu âşikârdır. Arap topraklarının zaptının akabinde bölgede bir türlü nizamın sağlanamaması nüfus düşüşünün arkasındaki temel nedendir. Zira savaş esnasında ahali hızlı bir şekilde yaşadıkları yerleri terk etmiş ve kendilerini emin hissedebilecekleri yerlere iltica etmiştir. Bu da köylerin harap olmasına ve nüfusun düşmesine sebep olmuştur.

Grafik 81: 945/1538 Senesi Tibnîn Nahiyesi Nüfus

945/1538 tarihli tahririn neticeleri yukarıda serdedilen görüşü takviye etmekte ve on yıllık süre zarfında sağa sola dağılan ahalinin köylerine dönmeye başladığını göstermektedir. Mezkûr tarihte 75 köyden oluşan Tibnîn'de, 97 mücerred 2194 hanesi Müslüman ve 9 mücerred 20 hanesi Hıristiyan olmak üzere toplam 106 mücerred 2.214 hane yaşamaktadır.

Dibil, İrşâf, Salhâ ve Kafkafâ köylerinin adları zikredilmesine karşın hane sayıları verilmezken Ferdâne, Cibbîn, Uteybâ Benî Selmân, 'Umrân, Düneybe, Safed El-Bittîh, El-Ferâdiye, Şennâ, Sârûfi't-Tahtâ, Kefr Tibnîn, Kefr Benîn, Taytarâtâ ve Râmiye ikinci tahririn yeni köyleridir. Yeni köylerin ikinci tahrirde zuhuru yukarıda işaret edildiği üzere istikrarın gelmesiyle köylerine dönmeye karar veren reaya ile açıklanabilir. Onlar, kendilerini emniyet içinde hissedebilecekleri bir ortamın varlığına inandıklarında yeniden yurtlarına dönerek eski evlerini ve köylerini şenlendirmişlerdir.

Müslüman ahali arasında 64 imam ('Aynâta, Yârîn Es-Semrâ, Şeyhayn, Zâmiyye, Mecdel Zevîl, Balât, Zıbkîn, Yârûn Şikâyâ, Tayr Şîmyâ, Mecdel Selîm, Mansûrâ, Düneybe, Fasûtâ, Bassâ, İtrâ/Atrâ, Kefr Kûlâ, Mîs, Abil/İbil, Şey'atiye, Cedîde, Büleyda/Bilîda, Mecdel Mîs, Tayr Filsiye, Hâris, Deyr Siryân, Kades, Hıyâm, Sûr ve'l-Ma'sûkâ, Haddâtâ, Mezra'a, 'Aytâ'l-Ğacr, Yârûn, Nefs-i Tibnîn, Bint-i Cübeyl, El-Ma'reke, Mâlikiyye, Tîretu Haddâse, 'Ûbâ, Ceviyye, Yârûnu'n-Nasârâ, El Bâzûrî, Hânîn, İkrît, Akbaru'l-Ğarbiyye, Kânâ, Siddîkîn, İrmit, Deyr Bestâ, Ferdâne, 'Atrûn/'Ayterûn, Dibîn, İşhûr, Kefr Tibnîn, Mücâdil, Bir'aşit, Şakrâ) ve 9 şerif (Bassâ, Mecdel Mîs, Kades, Akbaru'l-Ğarbiyye, Deyr Bestâ) bulunmaktadır.

Nahiyede 9 mücerred 20 hanelik nüfusuyla Hristiyan ahali, 932/1525-26'da olduğu gibi Yârûnu'n-Nasârâ Köyü'nde yaşamaya devam etmektedir. Mezkûr köyde Müslüman ahali 20 mücerred 36 hanelik bir nüfusa sahiptir. Hristiyan ahali kişi başına 86 kûsür akçe cizyeden toplamda 2520 akçe cizye ödemektedir. Hem Hristiyan ahalinin nüfusunda hem de Müslüman ahalininkin de artış göze çarpmaktadır.

En az nüfusa sahip köyler ise şunlardır: Kefr Tibîn (3 hane), 4'er hane ile Admî/İdmî, 'Umrân, Taytarâtâ; Tayru Zenbâ /Zibâ (5 hane), Safed El- Bittîh (6 hane), El-Ferâdiye (6 hane 2 mücerred), 7'şer hane ile Savâfî, Cibbîn; 8'er hane ile Itrâ/Atrâ, Tayr Filsiyê, Şem' ve Şennâ (1 mücerred 8 hane).

Nefs-i Tibnîn (118 hane), Deyr Bestâ (1 mücerred 89 hane), Mezra'a (83 hane) ve 1 mücerred 82 hane ile Sûr ve'l-Ma'sûkâ en çok nüfusa sahip köylerdir.

1.5.5. Taberiyye Nahiyesi

Köy	932/1525-26						945/1538							
	Müslüman			Yh		Hr		Müslüman			Yh		Hr	
	H	M	İ	H	M	H	M	H	M	İ	H	M	H	M
Nüceymiye (نجيميye)	6 ⁷⁵¹	4						15	1	1				
'Arrâbe (عرايه)	60	7	1					61	12	1				
Lûbiye/Lûbye (لوبييه)	106		2					123	2	2				
Meşhed-i Yûnus (مشهد يونس) ⁷⁵²	9							8						
'Aylebûn (عيلبون) ⁷⁵³	4							5	2	1				
Salâmiye (صلامييه)	6							13	2	1				
Şecere (شجرة) ⁷⁵⁴	40							31	2	1				
Tur'ân (ترعان)	20		1					25	2	1				
Saffûriyye (صفورية)	212		5					240	16	2				
Bu'ayne (بعينه) ⁷⁵⁵	13							1						
Hittîn (حطين) ⁷⁵⁶	29							70	9					
Taberiyye (طبرية)	6 ⁷⁵⁷							16		1				
Cancâr (جنجار)?	7 ⁷⁵⁸							11	2	1				
Kefr Kenne (كفر كنة) ⁷⁶⁰	104			50				93	2	1	52 ⁷⁵⁹			
Rayna (رينة) ⁷⁶⁰	32					8 ⁷⁶¹		52	5	1			6 ⁷⁶²	

⁷⁵¹ "ma'a 'Aynu'n-Nâtîf (عين الناطيف)" ilavesi 427 numaralı defterde vardır. Mezraa köyün ziraat yeri olarak defterde kaydedilmiştir.

⁷⁵² Köy türbesine vakıftır. Köy ahalisinin başka yerlerde yapmış oldukları ziraatlar için öşürlerini oralarda verirken kendi köylerinde yaptıkları ziraatın öşürlerini kendileri tasarruf edip gelen ve giden sarf ettikleri defterde kayıtlıdır.

⁷⁵³ Kefr Kene ile Taberiyye'ye tabi oldukları belirtilmiştir.

⁷⁵⁴ Defterde Kefr Kene'ye tabi olarak gösterilmiştir.

⁷⁵⁵ El-Bu'ayne (البعينه)

⁷⁵⁶ Melik En-Nâsîrî Salahuddin Yusuf tarafından Hz. Şuayb'ın (as) türbesine vakfedilmiştir.

⁷⁵⁷ Bu defterde Nefs-i Taberiyye

⁷⁵⁸ Taberiyye Nahiyesi Merc-i Benî 'Âmire tabi olarak gösterilen köy Şihâbüddin El-Bâ'ûnî'nin çocuklarına vakıftır. 963/1555-6 tarihli defterde Cancâr Köyü (جنجار) olarak köyün adı kaydedilmiştir.

⁷⁵⁹ 52 Yahudi hane 1038 numaralı defterde sehven "Hristiyan" hane olarak kaydedilmişlerdir. Geri kalan defterlerde buradaki gayrimüslim unsur "Yahudi" olarak geçmektedir. 80 akçeden toplam 4160 akçe cizye ödemişlerdir.

Kefr Mendâ (كفر مندأ)?	25 ⁷⁶³	5						40		1				
Eksâl (اكسال) ⁷⁶⁴	19							29		1				
Nâsirâ (ناصرأ)	43					6 ⁷⁶⁵		96		1			6 ⁷⁶⁶	
Deyr (دير)	2													
Rûnâ (رونأ)	40							45		1				
Yâfâ (يافأ)	5													
Müceydel (مجيدل)	6 ⁷⁶⁷							- ⁷⁶⁸						
Ma'lûl (معلول) ⁷⁶⁹	11													
Meskene (مسكنة)	14							31	9	1				
Kefr Sebt (كفر سبت)	8							15	7	1				
Kefr Keme (كفر كمة)	23							25		1				
Kebşâne (كباشانة)	4													
Kānā (قانا)	9							8	3	1				
Nimrîn (نمرين)	13													
Mağâr-ı Hazûr (مغار حزور) ⁷⁷⁰	46	4	1					99	25	2				
Debbûriyye (دبورية) ⁷⁷¹	25							- ⁷⁷¹						
Mecdel El-Meşhûr bi'l-Mecdeli'l-'Alâuddin	- ⁷⁷²													
'Aynu'l-Havz	- ⁷⁷³													
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Kebâşe (اکراد كباشة)								11						
Cemâ'at-ı Ekrâd-ı Havâlide (اکراد حوالدة)								38	2	1				
Cemâ'at-i Ekrâd-ı 'Aşâfire (عشافة)?								32	6	1				
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Kabâyılı ve Mahâmide (قبایلی ومحامدة)								25	2	1				
Deyr-i Bevvâbîn (دير بوابين)								- ⁷⁷⁴						
Hazûr (حزور)								17	4	1				
Mesîhâ (مسیحا)								5	2					
Tibîn (تبین)?								145	10	2				
Hadese (حدثة)?								31	1	1				
Şârûniye (شارونية) ⁷⁷⁵								4						

⁷⁶⁰ Köy Kefr Kenne'ye tabi olarak gösterilmiştir.

⁷⁶¹ 8 Hristiyan haneden 70 akçeden toplamda 560 akçe cizye alınmıştır.

⁷⁶² 6 Hristiyan hane hane 80 akçeden toplam 480 akçe cizye ödemişlerdir.

⁷⁶³ Nâm-ı diğer Kefr Medîn?(مدین) kaydı 427 numaralı defterde mevcuttur.

⁷⁶⁴ Merc-i Benî 'Âmir'e tabidir.

⁷⁶⁵ 6 Hristiyan hane 80 akçeden toplamda 480 akçe cizye ödemişlerdir.

⁷⁶⁶ 6 Hristiyan hane 80 akçeden toplamda 480 akçe cizye vermektedirler.

⁷⁶⁷ Merc-i Benî 'Âmir'e tabidir.

⁷⁶⁸ Köyden 1500 akçe hâsıl alındığı kaydedilmesine karşın hane sayısı verilmemiştir.

⁷⁶⁹ Merc-i Benî 'Âmir'e tabidir.

⁷⁷⁰ Kefr Kene'ye tabidir.

⁷⁷¹ 4000 akçe hâsılın kaydedildiği köyün hane sayısı bu defterde verilmemiştir.

⁷⁷² Defterde köyün sakinlerinin başka yerler fellahları olduğu kaydedilmiş fakat nüfusları verilmiştir.

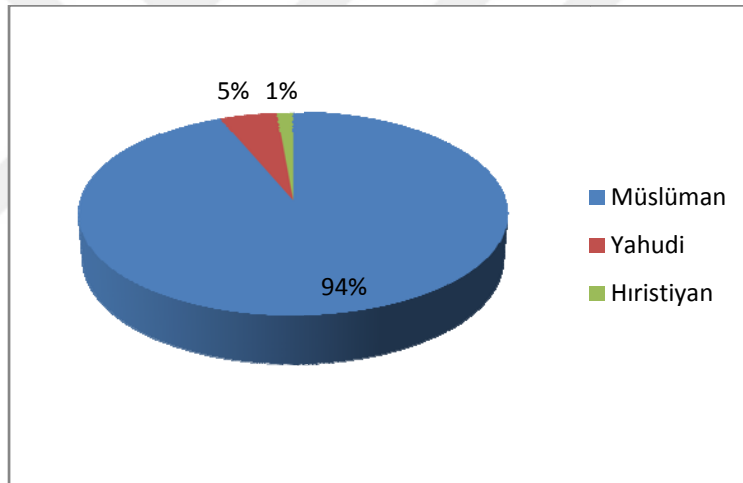
⁷⁷³ Köy Şeyh Sad bin Ebu Bekir bin Ebu'l-Heycâ tarafından Ekrâd Zâviyesi'ne vakfedilmiştir. Köy ahalisinin nüfusu verilmemiştir.

⁷⁷⁴ Kayıtta köyün adı verilmiş fakat nüfusla ilgili rakamlar verilmemiştir. Toplam alınan vergi 715 akçedir.

El-Yakīne (اليقينة)?							26		1				
Kefr Ma'zer/Ma'der (كفر معذر/معدر)							7	1	1				
Şebâtâ (شباتا)?							11		1				
Dâmiye (دامية)							7		1				
'Aylebûn/'Aleyûn (عيلبون/عيليون)							5	2					
Tayyibe (طيبة)							3	1					
Kāna (قانا)							8	3					
'Ūkem (عوكم)?							13		1				
Cibîn (جبين)							7 ⁷⁷⁶						
Erbil (اربل) ⁷⁷⁷							3	1					
Kesân (كسان)							17	1					
TOPLAM	947	20	10	50		14	1530	131	35	52		12	

Tablo 54: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Taberiye Nahiyesi Köyleri

932/1525-26 senesinde 33 köyden ibaret Taberiye ve Merc-i Beni 'Âmir Nahiyesi'nde toplam 1011 hane 20 mücerred yaşamaktadır. 20 mücerred 947 hane ile Müslümanlar hâkim unsuru teşkil ederken gayrimüslim tebaadan Yahudiler 50 hane ile ikinci, Hristiyanlar ise 14 hanelik nüfuslarıyla üçüncü sırada yer almaktadırlar.

Grafik 82: 932/1525-26 Senesi Taberiye Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Müslümanlar arasında 10 imam (Mağâr-ı Hazûr, Saffûriyye, Tur'ân, Lûbiye/Lûbye, 'Arrâbe) bulunmaktadır. Bu tahrirde 'Aynu'l-Havz, Mecdel El-Meşhûr bi'l-Mecdeli'l-'Alâuddin ve Kefr Mendâ köylerinin hane sayıları verilmemiştir. Herhalde ahali vergi vermemek için ya da başka nedenden dolayı köylerini terk etmiş olmalıdır. Reayanın vergiden kaçmak için tahrir zamanlarında köylerini terk etmesi bilinen bir vakıdır.

⁷⁷⁵ Kefr Ma'der'in yanındadır diye defterde kayıt vardır.

⁷⁷⁶ Kayıta köyün adı zikredilmiş fakat nüfus verilmemiştir.

⁷⁷⁷ Hz. Şuayb'a (as) vakıftır.

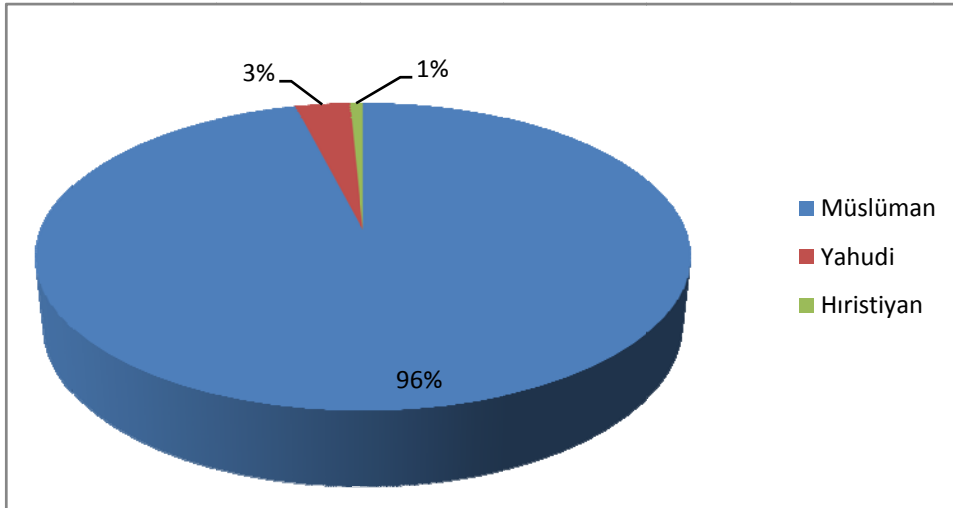
Deyr (2 hane), Kebşâne (4 hane), 'Aylebûn (4 hane), Yâfâ (5 hane) nahiyenin en az nüfusa sahip köyleri olarak tezahür ederken Lûbiye/Lûbye (106 hane), Saffûriyye (212 hane), Kefr Kenne (154 hane) en kalabalık köyleri teşkil etmektedir.

Müslümanlardan sonra nüfus yelpazesinde ikinci grubu temsil eden Yahudiler, 50 hane olarak Kefr Kenne Köyü'nde (Müslümanlar 104 hane) yaşamaktadırlar. 50 hanelik nüfus kaydedilmesine karşın Yahudi cizyeleri hakkında ilk tahrirde malumat bulunmamaktadır. Kefr Kenne'nin haricinde Yahudiler nahiyenin başka köylerinde gözükmemektedirler. Nasıra Köyü'nde yaşayan 6 kişinin "Yahudi" olarak kaydedilmesi doğru değildir. Zira diğer tahrir defterlerinde burada yaşayan kişiler Hristiyan olarak kaydedilmiştir. XVI. Yüzyıl Nâsıra'sını müstakil bir makalede ele alıp inceleyen Bernard Lewis, isimler üzerinde yaptığı tahkikatta bu kişilerin Yahudi olamayacaklarını zira hepsinin Hristiyan adı taşıdığını ifade eder.⁷⁷⁸ Zaten diğer tahrir kayıtlarında Nâsırâ'da yaşayan gayrimüslimler "Hristiyan" olarak tescil edilmiş ve böylece ilk tahrirde muharririn yapmış olduğu hata tashih edilmiştir.

14 hanelik nüfusa sahip Hristiyanlar Rayna (Hristiyanlar 8 hane; Müslümanlar 32 hane) ve Nâsıra'da (Hristiyanlar 6 hane; Müslümanlar 43 hane) yaşamaktadırlar. Hristiyan ahali Rayna'da 70 akçeden toplamda 560 akçe cizye öderken Nâsırâ'da 80 akçeden ceman 480 akçe cizye tediye etmiştir. Nâsırâ Hz. Meryem'in yaşadığı ve Hz. İsa'nın peygamberlik gelinceye kadar hayatını sürdürdüğü bir şehirdi. Ancak Osmanlı zamanında burası bir karye idi. Bir zamanlar şehir olan bu yer, on altıncı yüzyıl boyunca köy konumunu muhafaza etmeye devam edecek ancak Osmanlı Devleti'nin sonlarına doğru Akka Mutasarrıflığı'nı teşkil eden dört kazadan biri olacaktır. Hristiyanlık Roma'nın resmi dini olduktan sonra Nasıra hac merkezi ilan edilmiş ve özellikle İmparator Konstantin ve İmparatoriçe Helena'nın yaptırmış olduğu dini eserlerle Hristiyanlık Âlemi nezdinde dini ehemmiyeti artmıştır.⁷⁷⁹ Bütün bu bilgilerin ışığında Nasıra'ya hariçten gelen yüklü miktarda nakdî ve aynî yardımın Hristiyan taifenin mali durumunu güzelleştireceği tabiidir. Cizyenin de kişilerin iktisadi halleri esas alınarak tarh olunduğu dikkate alınırca Nâsırâ'daki Hristiyan topluluğun zengin oluşu onların daha fazla cizye ödemesinde etkili olmuştur.

⁷⁷⁸ Bernard Lewis, "Nazareth in the Sixteenth Century, According to The Ottoman Tapu Registers" **Arabic and Islamic Studies in Honor of Hamilton A. R. Gibb**, Leiden 1965, sf. 421

⁷⁷⁹ Nâsıra'nın tarihi gelişimi için bkz.: Mahmut Aydın, "Nâsıra" **DİA XXXII**, İstanbul, 2006, sf. 397-399

Grafik 83: 945/1538 Senesi Taberiyye Nahiyesi Nüfus Dağılımı

945/1538 senesinde nüfusunda bir toparlanma gözüken nahiyede 40 köy ve 4 cemaat bulunmaktadır. Müslümanların (131 mücerred 1530 hane) kahir ekseriyeti teşkil ettiği Taberiyye’de Yahudi (52 hane) ve Hristiyanlarda (12 hane) yaşamakta ve toplam nüfus 131 mücerred 1.594 haneye ulaşmaktadır.

35 imam (Nüceymiye, Meskene, ‘Ülem, Salâmiye, Kāna, Taberiyye, Cancâr, ‘Aylebûn, Şebâtâ, Kefr Ma‘der/Ma‘zer, Şecere, Kefr Keme, Kefr Sebt, El-Yakîne, Tur‘ân, Rayna, Nâsırâ, Saffûriyye, Tibîn, Eksâl, Rûnâ, Kefr Kenne, Hadese, Lûbiye/Lûbye, Hazûr, Mağâr-ı Hazûr, ‘Arrâbe, Cemâ‘at-i Ekrâd-ı Kabâyılı ve Mahâmide, Cemâ‘at-i Ekrâd-ı ‘Aşâfire, Cemâ‘at-ı Ekrâd-ı Havâlîde, Kefr Mendâ) Müslümanların arasında dini vazifelerini eda etmektedir.

Yahudiler, 932/1525-26 senesine nispetle Kefr Kenne Köyü’nde nüfuslarını 2 hane artırarak 52 haneye ulaşmışlardır. Aynı köyde Müslümanlar, 2 mücerred 93 hanelik nüfuslarıyla Yahudilerden daha fazla nüfusa sahiptirler. Müslümanlar ilk tahrirdeki 103 hanelik nüfuslarını muhafaza edemeyerek düşüş yaşamışlardır. Diğer defterlerde bu köyde oturan kişiler Yahudi olarak gösterilmesine mukabil ikinci tahririn icra edildiği 945/1538 yılında muharrir hataya düşerek Yahudileri, Hristiyan olarak kaydetmiştir. Yahudiler kişi başı seksen akçe cizye ile mükellef kılınmışlardır.

Toplam 12 hane nüfuslarıyla Taberiyye’de ikamet eden Hristiyanlar, 6’şar hane ile Rayna (Müslümanlar 5 mücerred 52 hane) ve Nâsıra Köyü’nde (Müslümanlar 96 hane) yaşamakta olup kişi başına 80 akçe cizye ödemektedirler. Rayna’da yaşayan Hristiyan köylüler ilk tahrire nazaran 2 hane kaybederken Nâsıra’daki dindaşları önceki hane sayılarını

muhafaza etmeyi başarmışlardır. Mevcut rakamlar Hristiyan ve Yahudilerin Osmanlı-Memlûk mücadelesi ile Canbirdi Gazali isyanından etkilenmediklerini göstermektedir. Bir önceki defterde meydana gelen Nasıra'daki Hristiyanların "Yahudi" olarak kaydedilmesi hatası bu kez tekrarlanmamış ve köydeki gayrimüslimler "Hristiyan" olarak kaydedilmiştir. Müslümanlar, Hem Rayna'da (932/1525-26'da Müslümanlar 43 hane) hem de Nâsıra'da (932/1525-26'da Müslümanlar 32 hane) Hristiyanlara nazaran nüfuslarını artırmayı başarmışlardır.

Nahiye de toplam 10 mücerred 106 hanelik nüfusa sahip Ekrâd-ı Havâlîde (2 mücerred 38 hane), Ekrâd-ı 'Aşâfire (6 mücerred 32 hane), Ekrâd-ı Kabâyılı ve Mahâmîde (2 mücerred 25 hane) ve Ekrâd-ı Kebâşe (11 hane) adlı 4 Kürt cemaati bulunmaktadır. Kebâşe hariç bütün cemaatlerde imama tesadüf olunmaktadır. Havâlîde ve 'Aşâfire ile Kabâyılı/Kanâyılı/Kabâblı ve Mahâmîde adlı cemaatler 932/1525-26 yılında Cîre Nâhiyesi'nde tahrir kayıtlarında görünürken 945/1538'de Taberiyye'de kaydedilmişlerdir. Cemaatlerin Cîre'den gelişleri kendi tercihleri ile mi yoksa devletin onları zorlamasıyla mı oldu bilinmemektedir.

En az nüfusa sahip köyler ise şunlardır: 1 hane ile Bu'ayne; 3'er hane ile Tayyibe ve Erbil (1 mücerred 3 hane); 4 hane ile Şârûniye; 2 mücerred 5'er hane ile Mesîhâ ve 'Aylebûn/'Ayleyûn; 7'şer hane ile Dâmiye, Kefr Ma'der/ Ma'zer (1 mücerred 7 hane); 8'er hane ile Meşhed-i Yûnus ve Kâna (3 mücerred 8 hane).

Saffûriye (16 mücerred 240 hane), Tibîn? (10 mücerred 145 hane), Lûbiye/Lûbya (2 mücerred 123 hane) ve Nâsıra (102 hane) en çok nüfusa sahip köylerdir. Deyr-i Bevvâbîn, Müceydel ve Debbûriyye köylerinin hane sayıları verilmemiştir.

932/1525-26 yılı tahrir kayıtlarında tesadüf edilen Deyr, Yâfâ, Ma'lûl, Kebşâne, Mecdel El-Meşhûr bi'l-Mecdeli'l-'Alâuddin ve 'Aynu'l-Havz adlı altı köye bir sonraki tahrir döneminde rastlanılmamaktadır. Muhtemelen bu köylerin bir kısmı mezra oldu ya da başka bir sancağa tahvil oldu. 945/1538 senesinde Deyr-i Bevvâbîn, Hazûr, Mesîhâ, Tibîn, Hades, Şârûniye, El-Yakîne, Kefr Ma'zer/Ma'der, Şebâtâ, Dâmiye, 'Aylebûn/'Ayleyûn, Tayyibe, Kâna, 'Ûkem, Cibîn, Erbil ve Kesân adlı on yedi köy ilk tahrirde yer almayan köylerdir. Bunlar da muhtemelen savaş ve kargaşadan dolayı halkın terk etmek zorunda kaldığı fakat vaziyet normale döndüğünde yeniden ihya olunan karyelerdir.

1.5.6. Akka Nahiyesi

Köy	932/1525-26					945/1538				
	Müslüman			Yahudi		Müslüman			Yahudi	
	H	M	İ	H	M	H	M	İ	H	M
Ebu Sinan (سنان ابو) ⁷⁸⁰	13	5				59	2	1		
Dîb (ديب)? ⁷⁸¹	28	5	1			86	6	1		
Ġabiye (غابية) ⁷⁸²	8	1				46		1		
El-Bukay‘a (البقيعة)	23	7		33 ⁷⁸³		57	1 ⁷⁸⁴	1	44 ⁷⁸⁵	1
Sârân (ساران)? ⁷⁸⁶	14									
Kefr Sümei‘ (كفر سميع) ⁷⁸⁷	16					42		1		
Râmâ/Râne (راماة/ارانة)	47	5	1			70		1		
Beit Cîn (بيت جن) ⁷⁸⁸	33	7				69	1	1		
Kefr Yâsif (كفر ياسف) ⁷⁸⁹	29					31	1	1	10 ⁷⁹⁰	
Nefs-i ‘Akkâ (نفس عكا)	31					60		1		
Telli’ş-Şakaf (تل الشقف) ma‘a mezra‘a-i Senberiyeye /Şenberiyeye (سنبرية/شنبرية) ⁷⁹¹	13	1				15		1		
Yerkâ (يركا) ⁷⁹²	40	13	1			69	2	1		
Şirne (شرنه) ⁷⁹³	9	2				31		1		
Şefâ ‘Amr (شفاعمر) ⁷⁹⁴	27		1			67	3	1	10 ⁷⁹⁵	
El-Birvâ (البروا) ^{796?}	8					15		1		
Tarşihâ (طرشيجا)	49					63		1		
İklîl (اكليل)	6					6				
Kâbûl (كابول)	18					12			6 ⁷⁹⁷	
Safed ‘Adî (صفد عادي)	6					12				
El-Mekr (المكر)	7					16		1		
Kefr Kefât (كفر كفات)?	14	2								
‘Amkâ (عمقا)	3					17	4	1		
Muğayra (مغيرة) nâm-ı diğer El-Mağâr (المغار)	11					13				
Tell Kisân (تل كسان) ⁷⁹⁸	3					5				
Temrâ (تمرا)	7	1				12		1		
Mecdel Urkamâs (مجدل اركماس)	6					7				
Kefr Bûdâ/Yûdâ	3					5	4	1		

⁷⁸⁰ Bugün Akka’da bu köy vardır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

⁷⁸¹ Köy Mısır’daki Mansûrî Bîmâristânî’na vakıftır. 963/1555-6 tarihli defterde **Dibin Köyü** (دين)? Adlı bir köyden bahsedilmiştir. Belki ikisi de aynı köy olabilir. Yeniden bakılması lazım.

⁷⁸² Köy Mısır’daki Mansûrî Bîmâristânî’na vakıftır.

⁷⁸³ 33 Yahudi hanesi. Kişi başına 80 akçeden toplamda 2640 akçe cizye Yahudiler tarafından tediye edilmiştir.

⁷⁸⁴ 1 Yahudi mücerred.

⁷⁸⁵ 44 Yahudi Hane. Yahudilerden kişi başı 80 akçeden toplamda 3600 akçe cizye alınmıştır.

⁷⁸⁶ Mısır’daki Şahûniyye? Medresesi’ne vakıftır.

⁷⁸⁷ Bu köy bugün Akka’da mevcuttur. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

⁷⁸⁸ Bu köy bugün Akka’dadır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

⁷⁸⁹ Mazak’ın? oğlunun vakfidir.

⁷⁹⁰ Yahudilerden kişi başına 80 akçeden toplamda 800 akçe cizye alınmıştır.

⁷⁹¹ Köy Akka Burcu’na vakıftır.

⁷⁹² Akka’da bugün bu köy halen mevcuttur. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416> Köy El-Yakîfe’ye tabi olduğu defterde ifade edilmiştir.

⁷⁹³ Mısır’daki Mansûrî Bimarhane’sine vakıftır.

⁷⁹⁴ Eşrefiye Vakfı’na tamamıyla vakfedilmiştir.

⁷⁹⁵ Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

⁷⁹⁶ Tamamıyla Sultân Gûrî’nin oğlunun vakfidir. Köyün adı El-Bervâ/El-Yervâ okunmaya müsaittir.

⁷⁹⁷ Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

⁷⁹⁸ Köyün adının yazılımlında Kisân’da sonda “nun” harfi düşmüş ve تل كسا olarak yazılmıştır.

(كفر بودا/يودا)									
Harfîş (حرفيش) ⁷⁹⁹	30								
Kabrâ (قبرا) ⁸⁰⁰	5				8				
Sehm Vatâ (سحم وط) ⁸⁰¹	35				47	3			
Şa'ab (شعب) ⁸⁰²	31	3			104	42	2		
El-Mezra'â (المزرعة) ⁸⁰³	8				14	4	1		
Mîliye (ميلية) ⁸⁰⁴	4				6				
Da'ûk	7				15	1	1		
Şeyhayn (شيخين)?	25				53		1		
Cûlis (جولس) ⁸⁰⁵	30	1			37	8	1		
Cid/Ced (جد) ⁸⁰⁶	15	4			21		1		
Meşta/Mestâ (مشطا/مسطا)	4				15				
El-Bi'ne (البعنة) ⁸⁰⁷	6	6							
Dâcûn (داجون)	6								
El-Munye (المونية)	4				5				
Hazûr (حزور)	9								
Basûtâ/Baslûtâ (بصوتا/بصلوتا)	5				10				
Nahaf (نحف) ⁸⁰⁸	36				51	12	1		
Sartaba (صرتبا)?	4				6				
Abtîn/Aytîn (ابطين/اليطين)?	3								
Küfratâ (كفرتا)	4				6				
Mecdel El-Kurûm (مجدل الكروم)	28	5			46		1		
Sa'sa' (سسع) ⁸⁰⁹	37	10	1						
Kevkebü'l-Ekrâd (كوكب الاكراد) ⁸¹⁰	9				13		1		
Kefr Dâne (كفردانة)					9				
El-Bukye (البقية)?					24	3	1		
Münâvelen/Münâvelet (مناولت/مناولن)?					33		1		
Kesrâ (كثرا)					5	2			
Şağbe/Şa'be (شغبة/شعبه)?					6				
Cemâ'at-i 'Arab-ı Şeref (عرب شرف)					- ⁸¹¹				
Mîgâr/Mî'âr (ميغار/ميعار)					8				

⁷⁹⁹ Sultân Gûri'nin oğlunun vakfidir.

⁸⁰⁰ Köyün Akka'da Şâğür'a tabi olduğu belirtilmiştir.

⁸⁰¹ Bu köy defterde Akka tevabiinden El-Bukay'a'ya bağlı olarak gösterilmiştir. Köy Senbatiye Burcu'na (برج) vakfedilmiştir.

⁸⁰² Köyün Şâ'ûr'da bulunduğu defterde kayıtlıdır. Mencik tarafından Mısır'daki Mencikiyye Medresesi'ne ve Sarnıca? Vakfedilmiştir. Bakisi ise evlatlarına ve zürriyetine vakfedilmiştir.

⁸⁰³ Mukbil El-Hac tarafından evlatlarına vakfedilmiştir. Neslinin inkırazından sonra Haremeyn-i Şerîfeyn'e vakfedilmiştir.

⁸⁰⁴ Akka'nın Şâ'ûr'unda olduğu kayıtlıdır.

⁸⁰⁵ Bugün Akka'da bu köy vardır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319> Köy defterde Akka'nın tevabiinden Bukay'a'ya bağlı olarak gösterilmiştir.

⁸⁰⁶ Bugün Akka'da Cit/Cet (جت) adında bir köy vardır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

⁸⁰⁷ Akka'nın Şâ'ûr'una bağlı olarak defterde gösterilmiştir.

⁸⁰⁸ Defterde köyün Şâ'ûr'a bağlı olduğu kayıtlıdır.

⁸⁰⁹ Baybars Melik Ez-Zâhir tarafından Safed'deki Câmî-i Ahmer'e vakfedilmiştir.

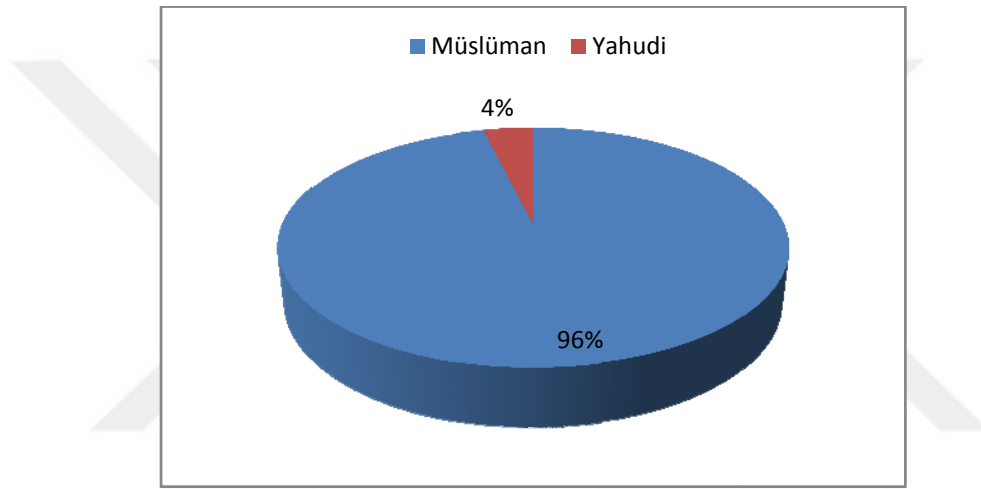
⁸¹⁰ "Ammâ karye-i mezbur kadîmü'l-eyyâmdan 'avâriz-i divâniyeden ve tekâlif-i 'örfiyeden ve mâl-ı sultâniden ve 'âdet-i devriyeden ve himâyeden ve sâyir teklifâtın mu'âf ve müsellemler olmağın yine eyle mukarrer kıldı." diye köyün mâl-ı sultânî, âdet-i örfiye ve himâyeden mu'âf ve müsellemler olduklarına dair defterde açıklama vardır.

⁸¹¹ Defterde cemaatin ismi verilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir. Kayıttan resm-i ma'z vergisinden 250 akçe alındığı kaydedilmiştir.

‘Ayn ‘Ât/‘Âtâ (عين عات/عاتا)					5				
Şeyrûr/Şeyrûz (شیرور/شیروز)					40	2	1		
Dâmûn (دامون)					18		1		
Tâyira (طایرة)					7	7	1		
Yâ Nûhu'l-Verd (یانوح الورد)					8		1		
TOPLAM	817	78	5	33	1575	109	35	70	1

Tablo 55: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Akka Nahiyesi Köyleri

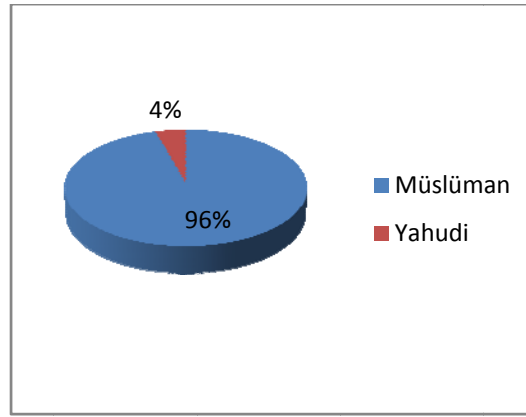
50 köyden oluşan Akka Nahiyesi'nde (427 numaralı defterde nahiyenin adı Akka ve'l-Bukay'a'dır.) 932/1525-26 yılında 78 mücerred 817 hanesi Müslüman ve 33 hanesi Yahudi olmak üzere toplam 78 mücerred 850 hane yaşamaktadır. 5 imam (Sa'sa', Şefâ 'Amr, Yerkâ, Rânâ/Râmâ, Dîb) köylerde ikamet etmektedir.

Grafik 84: 932/1525-26 Senesi Akka Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Rânâ/Râmâ (5 mücerred 47 hane), Yerkâ (13 mücerred 40 hane) ve Tarşîhâ (49 hane) en fazla nüfusa sahip köylerdir. 'Amkâ (3 hane), Abtîn/Aytîn (3 hane), Tell Kisân (3 hane), Kefr Bûdâ (3 hane), Küfratâ (4 hane), Sartaba (4 hane), Meştâ (4 hane), Mîliye (4 hane), Basûtâ/Baslûtâ (5 hane), Kabrâ (5 hane), Mecdel Urkamâs (6 hane), İklil (6 hane), Safed 'Âdî (6 hane), Dâcûn (6 hane), El-Bi'ne (6 mücerred 6 hane), El-Mekr (7 hane), Dâ'ûk (7 hane), Temrâ (1 mücerred 7 hane), Gâbiye (1 mücerred 8 hane), El-Birvâ (8 hane), El-Mezra'a (8 hane), Hazûr (9 hane), Kevkebu'l-Ekrâd (9 hane) ve Şirne (2 mücerred 9 hane) nüfusu on hanenin altında olan köylerdir.

Nahiyede yaşayan yegâne gayrimüslim unsur olan Yahudiler, 33 hane ile El-Bukay'a Köyü'nde (Müslümanlar 23 hane 7 mücerred) yaşamaktadırlar. Müslüman nüfusa oranla fazla nüfusa sahip olan Yahudiler, kişi başına 80 akçeden toplamda 2640 akçe cizye ödemişlerdir.

Grafik 85: 945/1538 Senesi Akka Nahiyesi Nüfus Dağılımı

945/1538 yılına gelindiğinde nahiyenin toparlandığı müşahede olunmaktadır. Bu tarihte 54 köy 1 cemaatten (Cemâ'at-i 'Arab-ı Şeref'in hane sayısı verilmemiştir.) oluşan Akka'da Müslüman (108 mücerred 1505 hane) ve Yahudi (1 mücerred 70 hane) olmak üzere toplam 109 mücerred 1.575 hane hayatını sürdürmektedir.

35 imam (El-Birvâ, Yâ Nûhu'l-Verd, Tâyira, Senberiyeye ma'a Tell Şakaf, Dâmûn Şirne, Kefr Bûdâ, Şîrûr/Şeyrûr, Şa'ab, Temrâ, Kevkebü'l-Ekrâd, Da'ûk, Şefâ 'Amr, Nümâyisiye, Dîb, 'Amkâ, Nefs-i 'Akkâ, El-Mekr, Kefr Yâsîf, Ebu Sinan, Münâvelen/Münâvelet, Tarşîhâ, Kefr Sümey', El-Bukay'a, Beyt Cîn, Râme, El-Bukye, Şeyhayn, Mecdel El-Kurûm, Yerkâ, ve Cid/Ced, Cûlis adlı köylerde camilerde görev yapmaktadır.

5'er haneli 'Ayn 'Ât, Tell Kîsân, El-Mûnye, Kesrâ (2 mücerred 5 hane), Kefr Bûdâ (4 mücerred 5 hane); 6'şar haneli Şağbe, Küfratâ, Sartaba, İklîl, Mîlîye; 7'şer hane ile Mecdel Urkamâs, Tâyira (7 mücerred 7 hane); 8'er hane ile Mîgâr, Kâbrâ, Yâ Nûhu'l-Verd ve 9 haneli Kefr Dâne en az nüfusa sahip köylerdir. Buna mukabil Şa'ab (42 mücerred 104 hane) ile Dîb (6 mücerred 86 hane) en fazla nüfusa malik köylerdir.

Toplam 1 mücerred 70 hanelik nüfuslarıyla nahiyede El-Bukay'a (1 mücerred 44 hane Yahudi; Müslümanlar 1 mücerred 57 hane), Kefr Yâsîf (10 hane Yahudi; Müslümanlar 1 mücerred 31 hane), Şefâ 'Amr (10 hane Yahudi; Müslümanlar 3 mücerred 67 hane) ve Kâbûl (6 hane Yahudi; Müslümanlar 12 hane) karyelerinde hayatlarını devam ettiren Yahudiler, bir önceki tahrire nazaran mukim oldukları köyler ile hane sayılarını arttırmışlardır. Bu da onların keşmekeş zamanlarında Müslümanlar gibi yaşadıkları yerleri terk ederek güvenli gördükleri bölgelere sığındıklarını göstermektedir. Nüfus noktasında Müslüman ahalinin gerisinde kalan Museviler, kişi başına 80 akçe cizye ödemekle mükellef tutulmuşlardır.

Köylerin haricinde Şeref adlı bir cemaatten bahsedilmesine mukabil hane sayısı verilmemiş yalnızca bunlardan 250 akçe resm-i ma'z vergisi alındığı gösterilmiştir.

Osmanlıların sancakta ve bölgede nizam ve intizamı sağlama gayretleri halkı köylerine dönmeğe ikna etmiştir. Netice olarak devlet tarafından atılan tüm adımlar, köylerin yeniden şenlenmesine sebep olmuş ve nüfusta hızlı bir artış görülmüştür.

932/1525-26 yılındaki tahrirde yer alan Sârân (14 hane), Kefr Kefât (14 hane 2 mücerred), Harfîş (30 hane), El-Bi'ne (6 hane 6 mücerred), Dâcûn (6 hane), Hazûr (9 hane), Abtîn/Aytîn (3 hane) ve Sa'sa' (37 hane 10 mücerred) köyleri 945/1538 tarihli defterde gözükmemektedir. Buna mukabil ilk tahrirde isimlerine rastlanılmayan Yâ Nûhu'l-Verd (8 hane), Tâyira (7 mücerred 7 hane), Dâmûn (18 hane), Şeyrûr/Şeyrûz (40 hane 2 mücerred), 'Ayn 'Ât/'Âtâ (5 hane), Mîgâr/Mî'âr (8 hane), Şağbe/Şa'be (6 hane), Kesrâ (5 hane 2 mücerred), Münâvelen/Münâvelet (33 hane), El-Bukye (24 hane 3 mücerred) ve Kefr Dâne (9 hane) köylerinin adlarına 945/1538 yılında tesadüf olunmaktadır.

1.5.7. Tarabay Nâhiyesi

Köy Adı	Müslüman	
	H	M
(427 TD)		
Fer'în (فرعين) ⁸¹²		
Sayfâ (صيفاء)		
Rest Derây (درای رست)?		
'Arbûn (عربون)		
Kakîr (ققيت)?		
Kefr Edân (كفرادان)?		
Ehûrs (اهورس)?		
'Artemâd (عرتماذ)?		
Serâyâ (سرايا)		
Meshâ ⁸¹³		
Beyt Nâle ? (نالة بيت)?		
Celeme (جلمة) ⁸¹⁴		
Deyr Gazâl (غزال دير)		
'Ânîn (عانين)		
El-Bâmûn (البامون)		
Tibnîn (تبنين)		

Tablo 56: 932/1525-26 Senesi Tarabay Nahiyesi Köyleri

Tarabay, 932/1526 senesi tahririnde Safed Sancağı'nın nahiyelerinden biri olarak gösterilmiş olmasına karşın sonraki tahrirlerde adı geçmemektedir. İlk başlarda Osmanlıların Safed'i 7 nahiye olarak tasarladıklarını ancak bundan vazgeçerek merkezle birlikte 6 nahiye olarak idare etmeyi tercih ettikleri söylenebilir. Mezkûr tarihte 16 köyden oluşan nahiye'nin tahriri halkının perâkende olmasından icra edilememiştir.⁸¹⁵ Bunu Osmanlı idaresinin ilk yıllarındaki istikrarsızlık ve savaşın getirmiş olduğu yıkıma bağlamak mümkündür.

⁸¹² El-meşhûr Şeyh Yermuk ? (يرموك) köyün bir diğeri olarak bu isim defterde verilmiştir.

⁸¹³ Kefr Kene'ye tabidir. Eş-Şefâ diye de (الشفا)? meşhurdur.

⁸¹⁴ Merc-i Benî 'Âmir'e tabidir.

⁸¹⁵ 427 TT.d., sf. 158-159

1.6. Genel Değerlendirme

Memlûk Devleti'nin bıraktığı sahneyi devralan Osmanlılar, sancakları Memlûk idari taksimatına uygun düşecek tarzda yapılandırmakla birlikte yeni idari tercihleri tatbik ve tecrübe etmekten geri durmamışlardır. İlk döneme ait tahrir defterlerinde çoğunlukla Memlûk idari taksimatına işaretlerin bulunması, bölgeyi tanıma hususunda ve sancakların idari taksimatında Osmanlılara rehber ve yardımcı olmuştur. Osmanlı egemenliğinin ilk evresini teşkil eden bu dönem, bölgenin istikrar bulma sürecini ve büyük bir imparatorluğun parçası olma merhalesini temsil etmektedir.

Sancak	932/1525-26 ⁸¹⁶						945/1538 ⁸¹⁷					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Aclûn							6.391	213	358	7	55	3
Gazze	4714	341	443	12	120		7475	642	488	62	113	
Kudüs	1974	109	529	1	199		4183	419	629	47	243	21
Nablus							6241	158	44	4	100	4
Safed	4777	358	25		391		6224	408	32	9	122	1
Toplam	11.465	781	997	13	710		30.514	1.840	1.551	129	633	29

Tablo 57: 932/1525-26-945/1538 Seneleri Aclun, Gazze, Kudüs, Nablus ve Safed Sancakları Nüfus

Osmanlı Devleti'nin hâkimiyeti sancaklarda hemen yerleşmemiş Gazali isyanının bastırılmasını müteakip istikrar hâkim olmuş ve devlet kurumlarıyla yapılanma sürecini ikmal etmiştir. İlk tahririn sonuçlarının düşük oluşu, halkın mevcut anarşik ortamdan korkmasından ve yeni yöneticilere karşı tedirginliği sebebiyle köylerini terk etmesinden kaynaklanmaktadır. Nitekim kaotik ortam sona erdiğinde ahalinin kademe kademe köylerine döndüğü görülecektir.

Osmanlı Devleti'nin eski defterleri kapatarak isyan eden fakat pişman olan kesimlere karşı tatbik etmiş olduğu af siyaseti,⁸¹⁸ taşrada devlet adına hareket eden ehl-i örf tairesinin halka karşı uygunsuz davranışlarına engel olarak adaleti tesis etmesi ve ahalinin refahı için gereken önlemleri ivedilikle tatbikat sahasına koyması⁸¹⁹ sancakların hızlı bir biçimde

⁸¹⁶ 932/1525-26 senesine ait tahrir defterlerinden yalnızca Gazze, Kudüs ve Safed sancaklarına ait defterler günümüze ulaşmıştır.

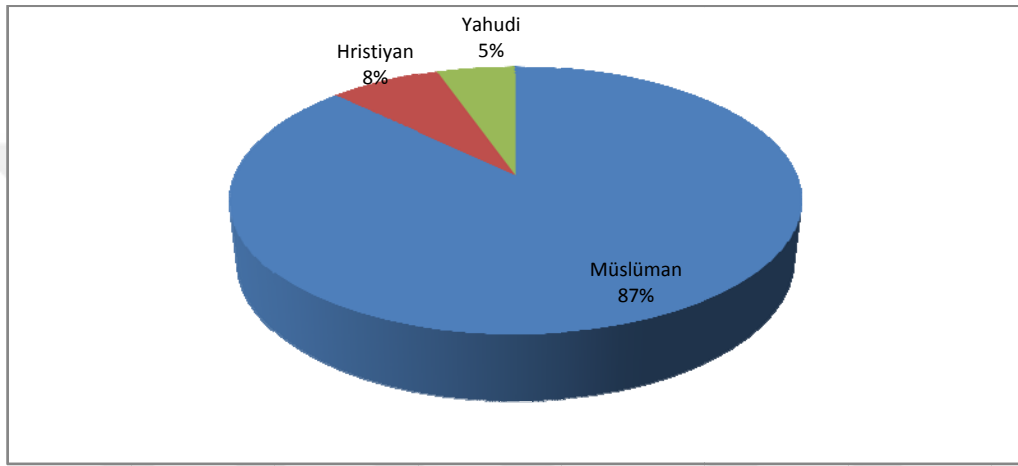
⁸¹⁷ 945/1538 yılında derlenen tahrir defterlerinden Aclun, Gazze, Kudüs, Nablus ve Safed sancaklarını ihtiva edenler günümüze ulaşırken Leccûn Sancağı'na dair defterlerin ne ilk tahrire ne de ikinci tahrire dair olanı mevcut değildir. Bu tarihli Safed Sancağı defterinin mahalleler ve Cîre Nahiyesi kısmı nakıstır. Tablodaki veriler değerlendirilirken bu nakıslık akılda tutulmalıdır.

⁸¹⁸ Meşâyih-i Urbândan gelip itaat edenlerin isyanları esnasında işledikleri suçlardan dolayı mahkemelerde hesaba çekilmemesi ve bu mevzuda yapılacak olan şikâyetlere ve müştekilere engel olunması hususunda Kudüs kadısına Evâsıt-ı Safer 935/Ekim Kasım 1528 tarihli hüküm, **KDSŞCL IX**, sf. 46

⁸¹⁹ Ehl-i örfün halka zulmünün engellenmesi hususunda Şam beylerbeyine gönderilen Evâhir-i Zilhicce 946/Nisan-Mayıs 1540 tarihli hüküm, **ags**, sf. 16; Evâhir-i Şevval 946/Şubat-Mart 1540 tarihli hüküm **ags**, sf. 20-21; Şam Beylerbeyisi İsa'ya Evâil-i Safer 949/Mayıs 1542 tarihli hüküm **ags**, sf. 68; yine Şam Beylerbeyisi İsa'ya bazı sancakbeyleri adamlarının asi Arapların develerine ve mallarına göz diktikleri bunun neticesinde asi Arapların halkı soydukları ve bunun engellenmesi hususunda Evâil-i Safer 949/Mayıs 1542 tarihli hüküm, **ags**, sf. 69.

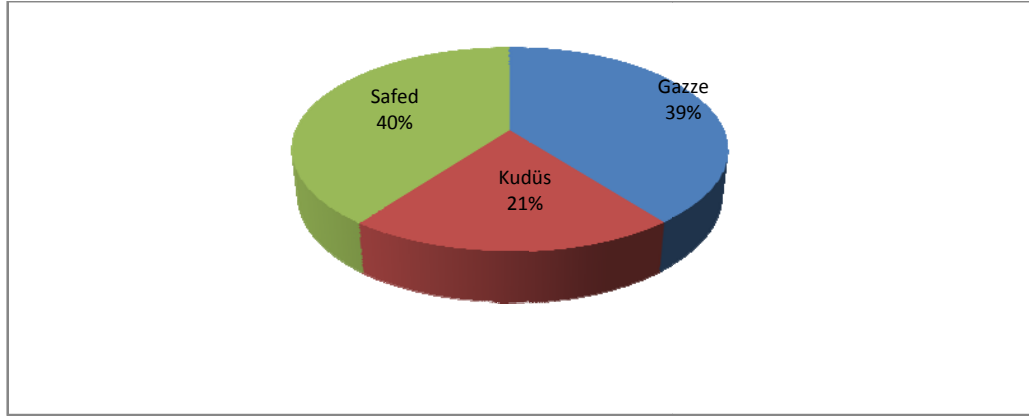
ihyâ/imarına zemin hazırlamıştır. Nitekim 945/1538 senesi tahriri sancaklardaki müspet gelişmeyi ve değişimi göstermektedir.

İlk döneme ait tahrir defter serileri tam olmadığından mukayese ve tahlil konusunda zorluk yaşanmaktadır. Örneğin Aclun, Nablus ve Leccun sancaklarına ait tahrir defterlerinin eksik oluşu, Osmanlı Devleti hâkimiyetinin ilk yıllarında mezkur sancakların durumu hakkında boşluk teşkil etmekte ve genel nüfus tahmininde noksanlık oluşturmaktadır. Dolayısıyla 932/1525-26 yılına ait doneler, bütün sancakları değil sadece Kudüs, Gazze ve Safed sancakları verilerini ihtiva etmektedir.

Grafik 86: 932/1525-26 Senesi Gazze, Kudüs ve Safed Sancakları Nüfus Dağılımı

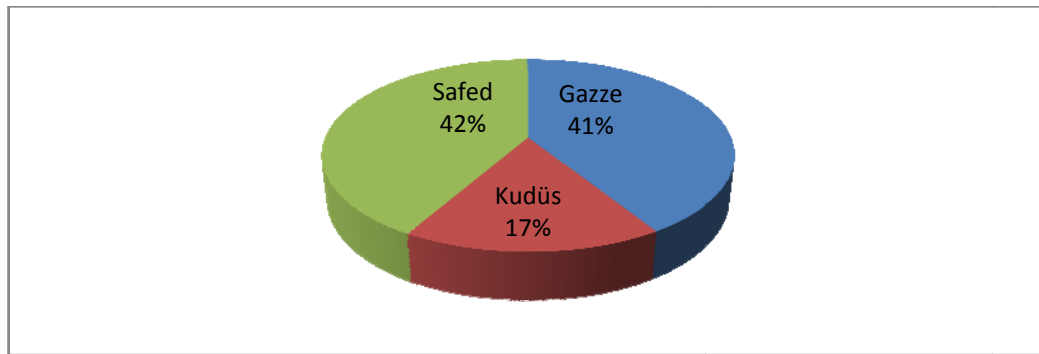
932/1525-26 senesinde icra edilen ilk tahririn neticelerine bakıldığında Gazze, Kudüs ve Safed sancaklarında yaşayan ahalinin ekseriyetini Müslümanların (% 87) teşkil ettiği görülmektedir. Hristiyanların (% 8) ikinci sırada yer aldığı nüfus pastasında Yahudiler (% 5) en son sırada gelmektedir. Aclun, Leccun ve Nablus sancaklarına ait tahrir defterlerinin olmadığı ve ahalinin tam olarak tahrir edilemediği bu dönemde Müslümanların nüfus yelpazesindeki oranının mevcut rakamdan daha yüksek olması beklenmelidir. Bir de buna yüzyıl boyunca defterlerde yalnızca isimlerine tesadüf olunan ve çoğunlukla hane sayıları hakkında malumatın bulunmadığı Bedevi Arap kabileleri de eklendiğinde nüfus dağılımındaki oranın Müslümanlar lehine diğerlerinin aleyhine değişmesi kesindir. Bir asır boyunca Arap kabilelerin tam olarak tahriri yapılamayacak yalnızca onlardan alınan vergiler, muharrirler tarafından kaydedilecektir.

Grafik 87: 932/1525-26 Senesi Genel Nüfus Dağılımı

Eldeki veriler ışığı altında nüfusun ekseriyetinin Safed Sancağı'nda yaşadığı (% 40) görülmektedir. Onu sırasıyla Gazze (% 39) ve Kudüs (% 21) izlemekle birlikte Aclun, Leccun ve Nablus sancaklarının tahrir defterlerinin olmayışı, sıralamanın daha farklı olabilme ihtimalini de akla getirmektedir.

Üç semavi dinin mukaddes saydığı Kudüs Şehri'ni içinde barındıran Kudüs Sancağı, Memlüklü Devleti'nin son zamanlarında bedevilerin çıkardığı isyanlar ve dâhili sıkıntılardan dolayı kötü bir vaziyetteydi. Sancaktaki kötüleşme ve bedevi Arapların taciz ve taarruzu yüzünden surları harap ve kötü vaziyette olan kent⁸²⁰ Kanuni Sultan Süleyman'ın saltanatında surların inşa/tahkimi⁸²¹ ve etraftaki kabilelerin zaptu rapt altına alınmasıyla yeniden hayat bulmuştu. Bu olumlu değişimler, sadece şehirle sınırlı kalmamış bütün sancağı ve bölgeyi kapsayarak iktisadi ve içtimai olmak üzere bir çok noktan gelişimi tetiklemiştir.

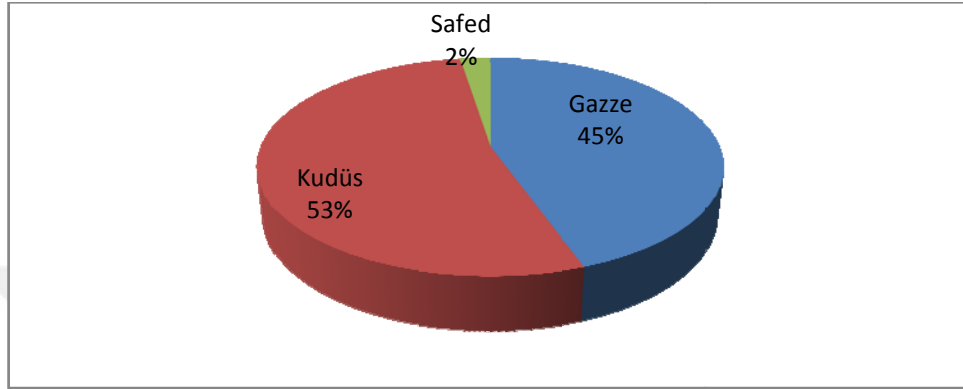

Grafik 88: 932/1525-26 Senesi Müslüman Nüfus Dağılımı

⁸²⁰ Amnon Cohen, "The Walls of Jerusalem" **The Islamic World, from Classical to Modern Times: Essays in Honor of Bernard Lewis**, eds C. E. Bosworth, Ch. Issawi, R. Savory, and A. L. Udovitch, Princeton, NJ: The Darwin Press, 1989, 467-477

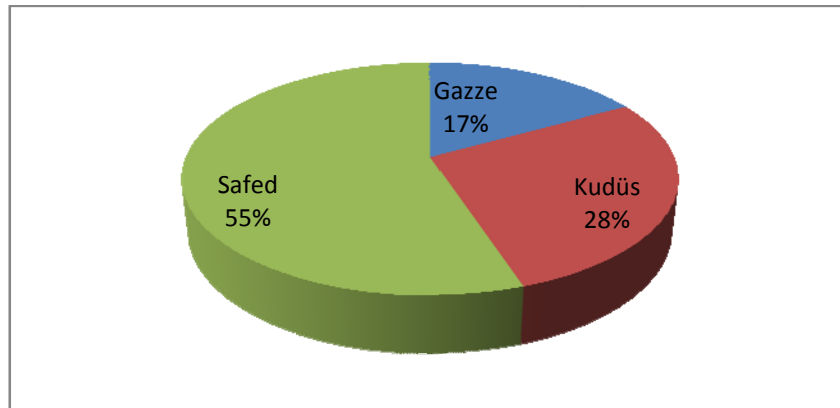
⁸²¹ Kudüs surlarının tamiri için görevlendirilen Sur Bina Emiri Mehmed Çelebi'nin vazifesini eda edip avdet ettiğine dair ve Kamame tevliyetinin Sur Kâtibi Gulam Şahı Hayreddin'e verilmesi hakkında 19 Şaban 945/10 Ocak 1539 tarihli hüküm, **KDSŞSC IX**, sf. 26

Safed Sancağı, 932/1525-26 yılında Müslüman ahalinin ekseriyetine (% 42) ev sahipliği yapmaktadır. Müslümanların ikamet tercihlerinde Safed'i az bir farkla Gazze Sancağı (% 41) takip etmekte ve Kudüs Sancağı da (% 17) en son sırada gelmektedir. Mevcut tablo, Aclun, Nablus ve Leccun sancaklarına ait tahrir defterlerinin eksik oluşu ve sancaklarda yaşanan sıkıntılar nedeniyle Müslüman ahalinin nüfus dağılımını tam olarak yansıtmamaktadır.

Grafik 89: 932/1525-26 Senesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

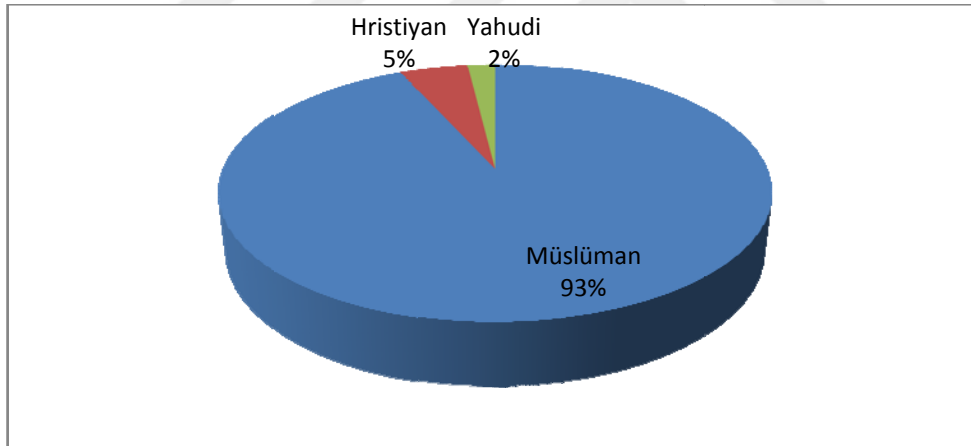
Müslüman ahalden sonra umumi nüfus dağılımında ikinci sırada gelen Hristiyanlar için (% 53) Kudüs Sancağı, yüzyıl boyunca yerleşim tercihlerinde birinci sırada yer alırken onu Gazze (% 45) ve Safed sancakları (% 2) izlemektedir. Hristiyan ahali nezdinde Safed, Kudüs ve Gazze sancaklarına nazaran ikamet seçiminde yüzyıl boyunca en son sırada gelmiştir. Burada hayatını sürdürmeyi tercih edenler kasabadan uzak durarak köylerde kalmayı benimsemişlerdir. Kudüs Sancağı, önemli dini merkezlere ev sahipliği yapmasından dolayı Hristiyanlar nezdinde diğer sancaklara nazaran daha popüler olmuş ve bu özelliğini yüzyıl boyunca muhafaza etmiştir. İlk dönemde ahalinin ekseriyetini, Müslümanlar da olduğu gibi, Araplar oluşturmuştur.

Grafik 90: 932/1525-26 Senesi Yahudi Nüfus Dağılımı

Kudüs, Gazze ve Safed sancakları genel nüfus dağılımında en son sırada gelen Yahudilerin (% 5) yaşamak için tercih ettikleri ilk yer Safed Sancağı (% 55) olmuştur. Onu sırasıyla Kudüs (% 28) ve Gazze (% 17) sancakları izlemiştir. On altıncı asırda Kudüs'ün Yahudiler nezdinde Safed Sancağı'nın gerisine düşüşü şaşırtıcıdır. Gerçekten bu tercih bir asır boyunca hiç değişmemiştir. 932/1525-26 yılı verileri üç sancakta yaşayan Yahudilerin ekseriyetini Arapça konuşan Musevilerin teşkil ettiğini ve Avrupa'dan buraya göçlerin gelmediğini göstermektedir. Göçler sonrası durum gelenlerin lehine ve Arapça konuşan Yahudilerin aleyhine değişecektir.

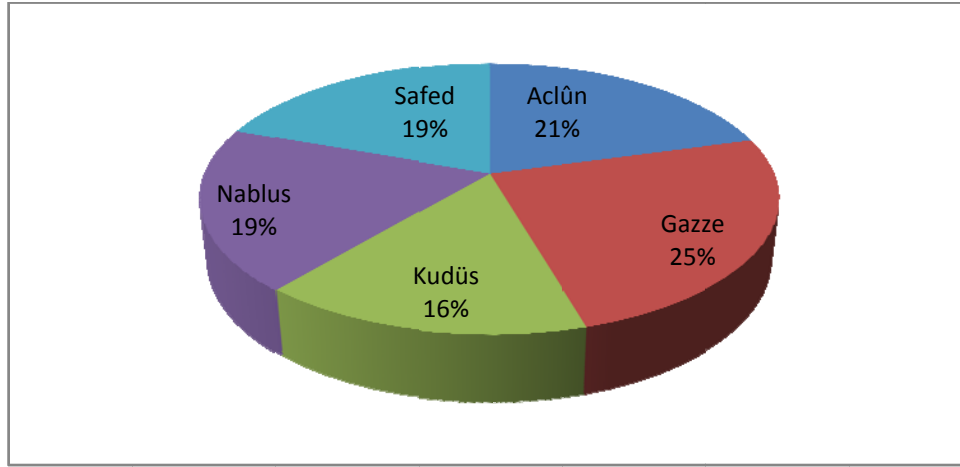
Görüldüğü üzere 932/1525-26 yılı sonuçları, sadece Safed, Kudüs ve Gazze sancaklarında kâin ahalinin durumu hakkında malumat sunmaktadır. Defterlerin noksanlığından dolayı Aclun, Nablus ve Leccun'un bu tarihteki hane sayıları ve durumları hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamamaktadır. Mevcut bilgiler ışığında nüfusu oluşturan üç kesimin (Müslüman, Hristiyan ve Yahudi) ekseriyetini, Arapça konuşanların teşkil ettiği söylenebilir. Yerli halkın haricinde bir kısmı göçebe, bir kısmı ise yerleşik hayatı benimsemiş Türk ve Kürt cemaatler, sancaklarda bulunmaktadır.

Grafik 91: 945/1538 Senesi Nüfus Dağılımı

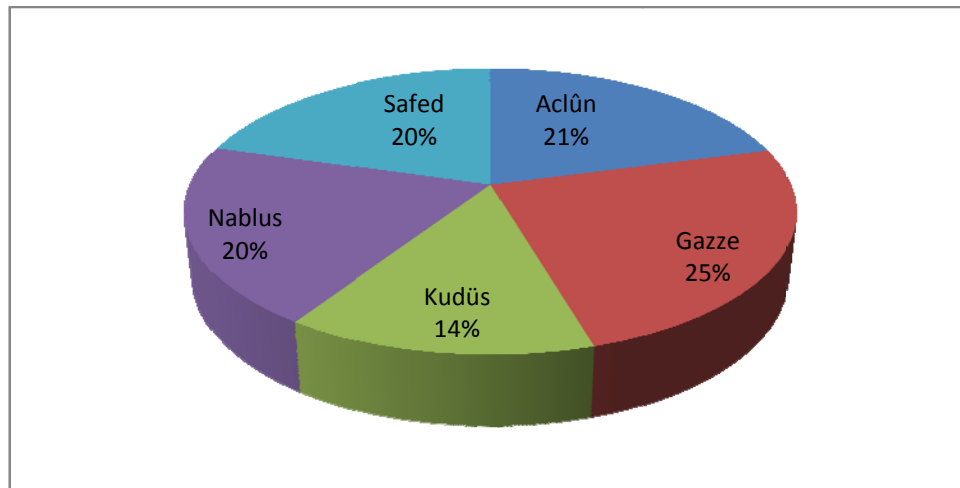
945/1538'e gelindiğinde Gazze, Kudüs ve Safed sancaklarında doğum oranıyla tefsir olunamayacak mahiyette yüksek nüfus artışı göze çarpmaktadır. Ancak ilk tahrirleri mevcut olmayan Aclun ve Nablus sancaklarında bir nüfus artışı olup olmadığı hususu muğlak kalmakla birlikte Gazze, Kudüs ve Safed sancaklarının gelişimi dikkate alındığında bir artış beklenmektedir. Bu tarihte de Müslümanlar (% 93) en yüksek nüfusa sahip olarak bölgenin hâkim unsurudur. Onları sırasıyla Hristiyanlar (% 5) ve Yahudiler (% 2) izlemektedir. Leccun Sancağı'nın tahrir defterinin olmayışı ve kabilelerin hepsinin tam olarak tahrir edilemeyişi

nüfus tablosunu eksik bırakmaktadır. Şüphesiz veriler tam olsaydı mevcut tabloda Müslümanlar lehine ve gayrimüslimler aleyhine bir değişimin olacağı kesindi.

Grafik 92: 945/1538 Senesi Sancaklar Nüfus Dağılımı

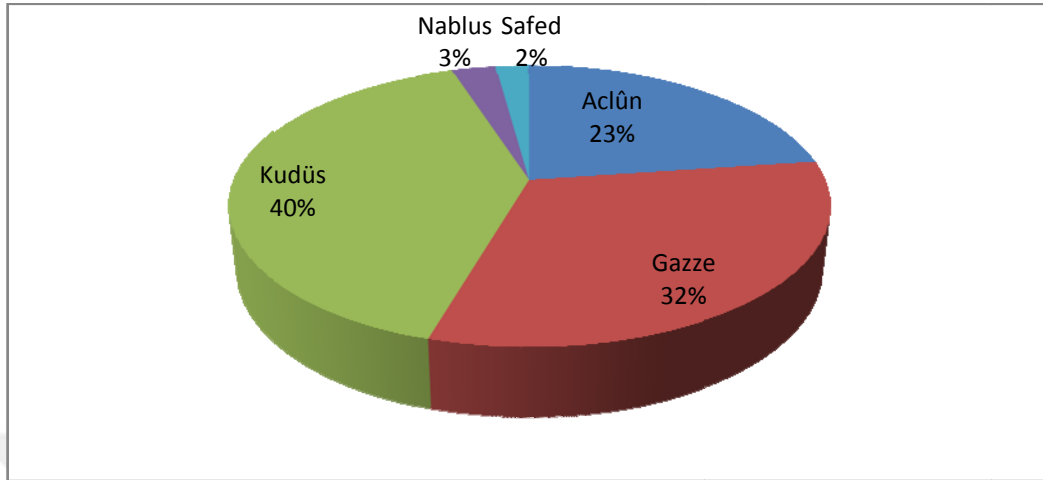
Gazze'nin (% 25) en çok nüfusa sahip olduğu bu tarihte onu sırasıyla Aclun (% 21), Nablus (% 19), Safed (% 19) ve Kudüs (% 16) sancakları takip etmektedir. Safed Sancağı'nın 945/1538 tarihli tahrir defterinin mahalleler ve Cîre Nahiyesi kısımları noksan olduğundan mevcut tablo, gerçeği tam olarak yansıtmamaktadır. Eğer sancağın verileri tam olsaydı genel sıralamadaki yeri değişecekti. Dolayısıyla nüfus oranlarını değerlendirirken bu noktayı akılda tutmak gerekir. Burada spekülasyonlardan kaçınmak adına tahmini rakamlar verme yoluna gidilmeyip eldeki verilere itibar edilerek tablo oluşturulmuştur.

Grafik 93: 945/1538 Senesi Müslüman Ahali Nüfus Dağılımı

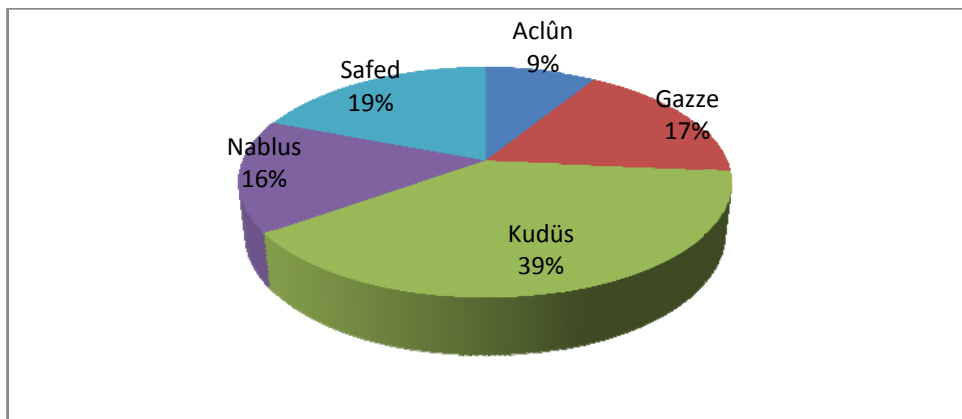
Müslüman ahalinin sancaklardaki yerleşimi, 932/1525-26 yılına nazaran Aclun ve Nablus sancaklarının ilavesiyle çeşitlenmiştir. Gazze Sancağı (% 25) Müslümanların ikametlerinde ilk sırayı alırken onu Aclun (% 21), Safed (% 20), Nablus (% 20) ve Kudüs (%)

14) sancakları takip etmiştir. Yukarıda işaret edildiği üzere mevcut tablo, Safed Müslümanlarının tahrir verileriyle Leccun Sancağı tahrir defterinin olmaması nedeniyle eksik kalmakta ve nüfus dağılımını tam olarak yansıtmamaktadır.

Grafik 94: 945/1538 Senesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Sancaklar genel nüfus dağılımında ikinci sırada yer alan Hristiyan ahali (% 5) için Kudüs Sancağı'nın vazgeçilmezliği (% 40) 945/1538'de de devam etmiştir. Kudüs Sancağı'nı, sırasıyla Gazze (% 32), Aclun (% 23), Nablus (% 3) ve Safed (% 2) izlemiştir. Leccun Sancağı'nda tahririnin bulunmayışı yukarıdaki tabloyu eksik bırakmaktadır. İlk tahrirde genel değerlendirme yapılırken Aclun ve Nablus sancakları defterlerinin olmayışından sıralama doğal olarak farklı olmuştur. 945/1538 tarihli genel resme bakılarak mevcut duruma benzer bir tablonun 932/1525-26 yılı için olması muhtemeldir. Her ne kadar ikinci tahrirde Hristiyan ahali, Nasıra gibi Hristiyanlık akidesinde ehemmiyetli bir yere ev sahipliği yapan Safed Sancağı'nda nüfusunu arttırmış olsa da burası Hristiyan yerleşim tercihi en son sıraya düşmekten kurtulamamıştır. Mezkur tarihte de Hristiyan ahalinin çoğunluğunu sancaklardaki Araplar teşkil etmeye devam etmiştir.

Grafik 95: 945/1538 Senesi Yahudi Nüfus Dağılımı

İlk tahrirde de olduğu gibi 945/1538'de de sancaklar genel nüfus dağılımında da (% 2) en son sırada gelen Yahudiler, Kudüs (% 39), Safed (% 19), Gazze (% 17), Nablus (% 16), ve Aclun (% 9) sancaklarında yaşamaktadırlar. Verilere bakıldığında Yahudilerin çoğunluğunun Kudüs'te yaşadığı ortaya çıkmaktadır. Safed Sancağı'nın mahalleler ile Cîre Nahiyesi kısımları eksik olduğundan bu resim aldatıcı ve yanıltıcıdır. Mezkur sancağın verileri tam olsaydı Yahudi nüfusunun dağılımını etkileyeceği muhakkak olmakla birlikte genel sıralamadaki yeri değiştirecek ölçüde olmayacağı kesindir.

Eksik sayıların ortaya koyduğu bir diğer hakikat, Yahudi nüfusunun kahir ekseriyetinin hala Kudüs Sancağı haricinde yaşamaya devam ettiğidir. Bu tarihte bölge Yahudilerinin kimlerden teşekkül ettiği konusu, Safed sancağı tahririnin eksikliğinden dolayı belli değildir. Ancak bu tarihten sonra Seferad Yahudileri Arapça konuşanları hâkimiyeti altına alarak baskın güç olacaklardır.

Sonuç olarak ilk tahririn icra edildiği 932/1525-26 yılından ikinci tahririn yapıldığı 945/1538 senesine kadar sancaklarda nüfus açısından önemli gelişmeler/değişimler olmuştur. Kahir ekseriyeti teşkil eden Müslüman ahalinin ikinci tahrirdeki hızlı nüfus artışı, onların coğrafyada yaşanan sıkıntıların en büyük kurbanı olduğunu göstermektedir. Ancak olumsuzluklar izale olduğunda ve müsait bir vasat tesis edildiğinde Müslümanlar yerlerine dönebilmişlerdir.

Hristiyanlar ve Yahudiler Müslüman ahaliye nazaran yerlerini ve yurtlarını daha az terk etmişler ve süreçten etkilenmeleri de az olmuştur. Nüfuslarında 945/1538'de artışa şahit olunmakla birlikte Müslümanlara kıyasla bu artış düşük seviyededir.

İKİNCİ BÖLÜM

OSMANLI İSTİKRARI (1545-1572)

I. Süleyman ve oğlu II. Selim'in saltanatlarını (büyük bölümünü) kapsayan ikinci dönemde Aclun, Kudüs, Leccun, Safed, Nablus ve Gazze sancakları gelişmeye devam etmiştir. Bölgedeki nüfus artışının devam ettiği bu devir, aynı zamanda dâhili bazı problemlerin de habercisiydi. Kanuni Sultan Süleyman'ın imparatorluğu önce kanlı saltanat mücadelelerine ve ardından çeşitli isyanlara şahit olacaktı. Olumsuz gelişmeler klasik yapıyı sarsmakla birlikte devlet mekanizmasının işler oluşu, menfi şartlar karşısında etkin ve kuvvetli bir tepkinin/siyasetin doğmasına neden olmuş ve olayların kontrolden çıkmasını engellemiştir.

Sancakların, devletin merkezinde/Anadolu ve Rumeli'de meydana gelen olumlu ya da olumsuz havadisın etkisinden uzak kalması düşünülemezdi. Nitekim merkezdeki olaylara paralel bir şekilde bölgede hareketlenmeler görülecekti. Hareketlenmenin baş aktörleri göçebe Arap kabileleriydi. İlk bölümde vurgulandığı üzere devletin gerek silahlı mücadelesi ve gerekse istimalet siyaseti bedevilerin olası tehditlerini savmış ve onları pasifize etmekle birlikte 1550'li yıllardan itibaren kabileler yeniden sahaya döneceklerdi. Tahrir defterlerinin verileri, bu dönemde isyanların nüfus üzerindeki tesirinin sınırlı olduğunu ve kabilelerin control altında tutulduğunu göstermekle birlikte 1575'lerden itibaren gidişat hızla mevcut nizamın aleyhine değişecektir.

2.1. Aclun Sancağı

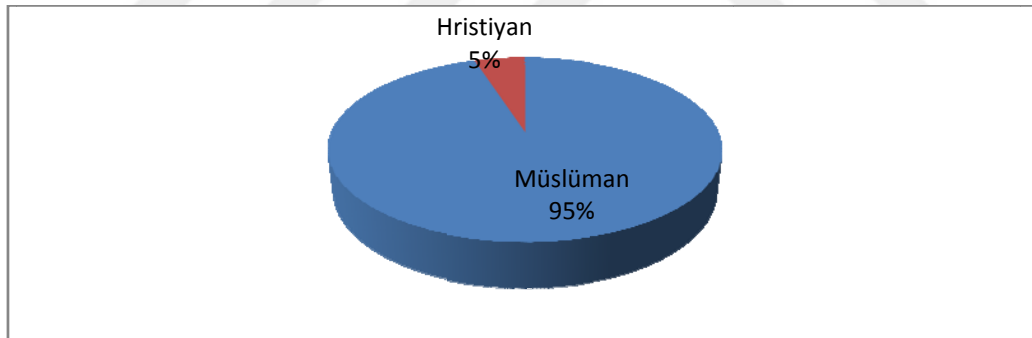
Nüfusunu arttırmaya devam eden sancakta, 962/1555 yılında Benî Sahr Kabilesi ve ona tabi aşiretler, Kerek'i merkez edinerek tedhiş hareketine girişmişlerdi. Asilerin karargâhlarını bertaraf etmeden isyanın bastırılmayacağını idrakinde olan sancak görevlileri, pasif bir tutum yerine aktif bir saldırı politikası benimseyip Kerek'e hücum ederek isyanı başarılı bir şekilde bastırmışlardır.⁸²²

⁸²² “Şam Beylerbeyisi mektûb gönderüp ‘Aclûn Beyi Murad Bey livâ-i mezbûrda ‘isyân üzere olan Benî Sahr A‘râbı tâifesinden Benî Şüreyk nâm müfsidin yerleri Kerek olmağın üzerine varup hakkından gelüp envâ‘-ı

İsyana sert bir şekilde karşılık verilmesi ve asilerin berteraf edilmiş olması Osmanlı klasik yapısının düzgün işleyişiyle ve devlet merkezinin kararlılığıyla yakından alakalıdır. Ancak isyanların bastırılması diğerlerinin çıkmasına engel olmamıştır. I. Süleyman'ın vefatına kadar Arap kabileleri sancakta sorun çıkarmaya devam etmekle birlikte mevcut nizamı derinden sarsacak bir netice elde edememişlerdir.⁸²³ Çatışmaların hükümet tarafından "A'rab Muharebesi"⁸²⁴ olarak tavsifi devlet ile bedeviler arasındaki mücadelenin şiddetini göstermektedir.

Aclun Sancak Beyi Ahmed'in kaleden çıkışını fırsat bilip reayanın mallarını yağmaya girişen asiler örneğinde olduğu gibi iyi bir istihbarat ağına sahip olan kabileler, devlet görevlilerinin her hareketini gözlemlemekte ve uygun fırsatı buldukça saldırıya geçmekteydiler. Abisi tarafından sancağın hıfz ve hiraseti kendisine tevdi edilen İbrahim Bey, yağmacıların peşine düşmüş ve serdarlarının başını keserek malları geri almıştır.⁸²⁵

Arap kabileler ile devletin arasında geçen iktidar kavgası sancağın/bölgenin gidişatını etkileyecektir. Aclun'un 955/1548-49 ile 1005/1596-97 seneleri arası takribi elli yıllık süreye dair tahrir defteri serilerinin tam olmayışı, taraflar arasındaki mücadelenin tesirlerini kapsamlı bir şekilde takip etmeyi olanaksız kılmaktadır.

Grafik 96: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı Nüfus Dağılımı

yoldaşlık ittüğün 'arz idüp yirmi bin terakkî buyuruldu.'" 8 Muharrem 963/23 Kasım 1555 tarihli hüküm, **KK.d CCXIV**, sf. 19.

⁸²³ "Şam Beylerbeyisi mektûb gönderüp 'Aclûn Sancağı muhâfazasına gönderilen Şam yeniçerilerine bölükbaşı olan Mustafa, 'Aclûn Beyi Süleyman ile 'Ayyâd nam 'âsî tâifesinin üzerine varup muhârebe ittükte hidmette bulunmuştur deyü mektûbu ile i'lâm idüğün 'arz itmeğın kânûn üzere timar buyuruldu.'" 12 Safer 971/1 Ekim 1563 tarihli hüküm, **KK.d CCXVIII**, sf. 50.

⁸²⁴ "Sâbıkâ Gazze Beyi Mustafa Paşa mektûb gönderüp Safed Sancağı'nda yirmi bir bin üç yüz akçelik ze'âmete mutasarrıf Şaban için Livâ-i 'Aclûn'da 'isyân ve tuğyân üzere olan Benî Sahr A'râbı Muhârebesi'nde yoldaşlık ittüğün i'lâm eylemeğın bin akçe terakkî buyuruldu.'" 16 Ramazan 962/4 Ağustos 1555 tarihli hüküm, **KK.d CCXIII**, sf. 231.

⁸²⁵ "Şam Beylerbeyisi 'arz gönderüp Aclûn Sancağı Beyi Ahmed Bey birkeler yaptırmağa gittikte yirmi iki bin ze'âmete mutasarrıf olan karındaşı İbrahim'i sancağın hıfz ve hirâseti için koyup 'âsî 'Arablardan yüz nefer mikdârı 'Arab gelüp bazı re'âyânın esbâbın gâret idüp mezbûr dahi 'akablerinden varup cenk idüp üç nefer serdârlarının başın kesüp ve kendüsü iki yerden mecrûh olup gâret olunan esbâbı alup sâhiblerine teslim eyleyüp her vakitle yarar olmağın terakkî olmak ricâsına 'arz itmeğın Defterdâr Murad Çelebi tezkire idüp 'arz itmeğın" 15 Şaban 971/29 Mart 1564 tarihli hüküm, **agd**, sf. 130

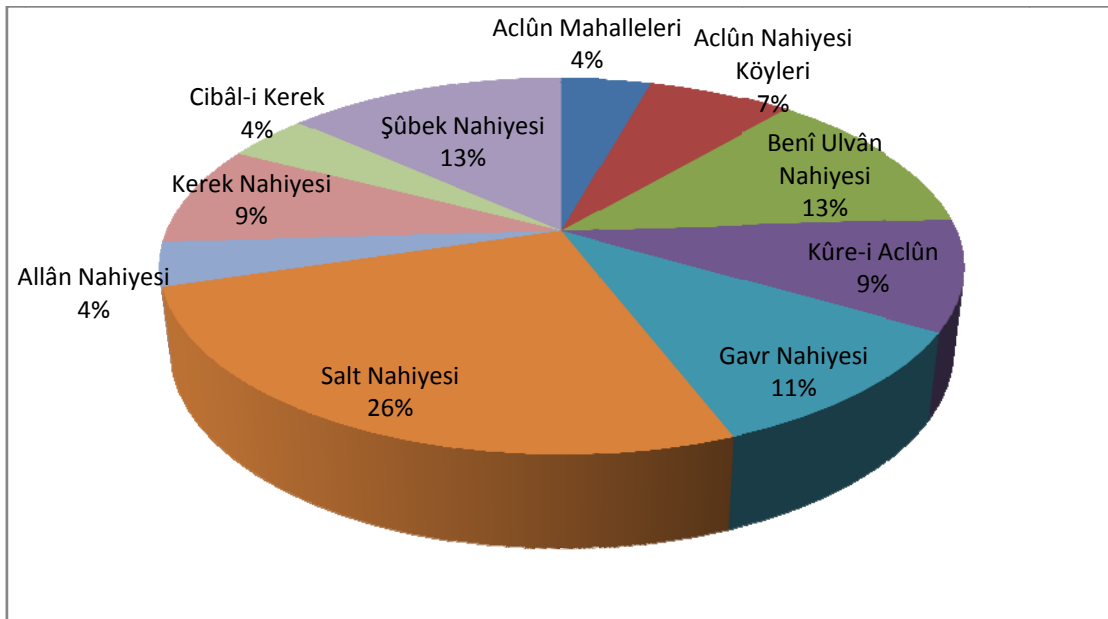
9 nahiyeye sahip Aclun Sancağı'nda, 955/1548-49 senesinde 128 mücerred 6782 hanesi Müslüman ve 43 mücerred 347 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 172 mücerred 7.129 hane yaşamaktadır. Aclun, bu tarihte üç semavi din müntesiplerinin bir arada yaşadığı sancak olma özelliğini kaybetmiş gözükmemektedir.

Nahiye/Mahalle/Kabile	955/1548-49									
	Müslüman								Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Z	S	B	H	M
Aclûn Kasabası	295	10	2	5	1				10	
Aclûn Nahiyesi	458	6	2	1					39	
Benî Ulvân Nahiyesi	778	35	6	2		5			117	34
Kûre	630	12	2						48	
Gavr Nahiyesi	768	3								
Salt Nahiyesi	1838	59			1		1	2	21	
Allân Nahiyesi	268	2	5							
Kerek Nahiyesi	508	2	1	1					104	9
Cibâlû'l-Kerek	282								3	
Şûbek Nahiyesi	957								5	
Toplam	6.782	129	18	9	1	5	1	2	347	43

Tablo 58: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı

Her zaman olduğu gibi nüfus yelpazesinin baskın ve belirleyici kesimini oluşturan Müslümanlar (% 95), bir önceki tahrir nazarında nüfuslarında bir artış sağlamıştır. Sancağın tek gayrimüslim unsuru olan Hristiyanlar (% 5) için aynı şeyi söylemek mümkün gözükmemektedir. Onlar ufakta olsa bir nüfus kaybına uğramışlardır.

945/1538 yılında sancakta kâin küçük bir Yahudi taifesinin 955/1548-49 senesinde sancağı terk ettiği görülmekte fakat göç nedenleri bilinmemektedir. 945/1538 yılı Yahudi nüfus dağılımına bakıldığında Aclun Yahudileri (% 9), genel Yahudi nüfusunun küçük bir kısmını oluşturmakta ve köyde hayatlarını sürdürmekteydiler.

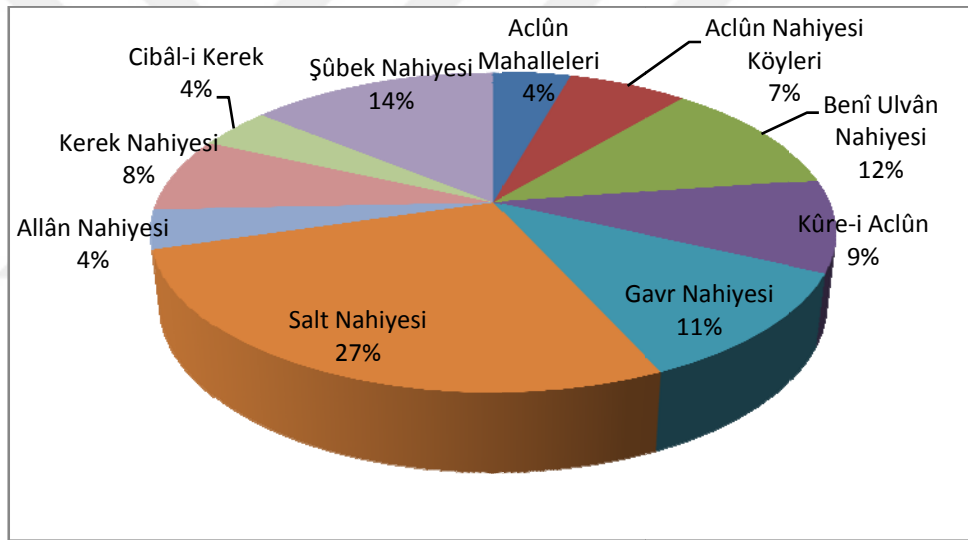

Grafik 97: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı Nahiyeler Nüfus Dağılımı

Salt (% 26), sancağın en kalabalık nahiyesidir. Onu sırasıyla Şûbek (% 13), Benî Ulvân (% 13), Gavr (% 11), Aclun Nahiyesi (% 11), Kerek (% 9), Kûre-i Aclun (% 9), Aclun Mahalleleri (% 4) Allan (% 4) ve Cibâl-i Kerek (% 4) izlemektedir.

Sancakta ufakta olsa (%8 ile % 9 civarlarında) şehirli diye tavsif edilebilecek bir kesimin varlığıyla karşılaşılması, Bedevi Arap kabilelerinin hareketliliği düşünüldüğünde, şehirleşme temayülünün halk arasında canlı olduğunu göstermektedir.

Osmanlı Devleti'nin geçen tahrir nazaran 955/1548-49 yılında nahije taksimatında farklı arayışlar içinde bulunması, devletin idari işleyiş hususunda istediği verimi alamadığını göstermektedir. Hâlbuki Aclun ile Safed karşılaştırıldığında Safed'in ikinci tahrirde kazanmış olduğu idari taksimat asrın sonuna kadar muhafaza edilmiştir. Kudüs ve Gazze sancakları ise her ikisinden farklı olarak ilk tahrirdeki idari taksimatlarını on altıncı yüzyıl boyunca korumuşlardır.

Grafik 98: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

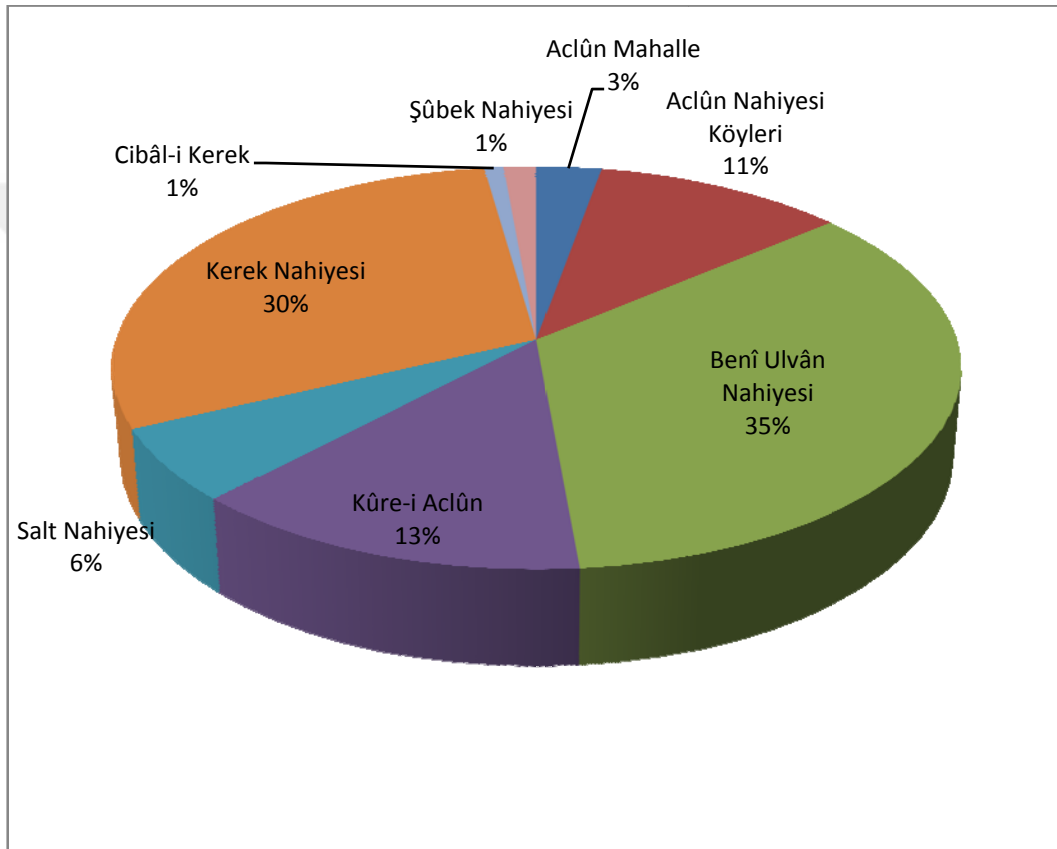
Müslümanların sancak içindeki dağılım oranlarına bakıldığında Salt Nahiyesi (% 27) ilk sırada yer almaktadır. Onu sırasıyla Şûbek (% 14), Benî Ulvân (% 12), Gavr (% 11), Aclun Nahiyesi (% 11), Kûre-i Aclûn (% 9), Kerek (% 8), Aclun Kasabası (% 4) ve Allân (% 4) takip etmektedir.

Nahije/Mahalle/Kabile	955/1548-49								
	Müslüman						Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	Ht	Z	B	H	M
Aclûn Kasabası	295	10	2	5	1			10	
Aclûn Nahiyesi	458	6	2	1				39	
Benî Ulvân Nahiyesi	778	35	6	2		5		117	34
Kûre-i Aclûn	630	12	2					48	
Gavr Nahiyesi	768	3							
Salt Nahiyesi	1838	59			1		2	21	

Allân Nahiyesi	269	1	5						
Kerek Nahiyesi	508	2		1				104	9
Cibâl-i Kerek	282							3	
Şûbek Nahiyesi	955							5	
Toplam	6.782	129	17	9	1	5	2	347	43

Tablo 59: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı Müslümanları

Hristiyan ahaliye nazaran nüfuslarını arttırmayı başaran Müslümanlar arasında 17 imam, 9 müezzin, 1 hatip, 5 zaviyedar ve Salt Nahiyesi'ndeki kalede görevli iki bevvâb vardır. Gavr ve Allân Nahiyeleri hariç geri kalan yerlerde Hristiyanlarla beraber yaşayan Müslümanlar, Hristiyanlardan farklı olarak göçebe hayat tarzını da devam ettirmişlerdir.

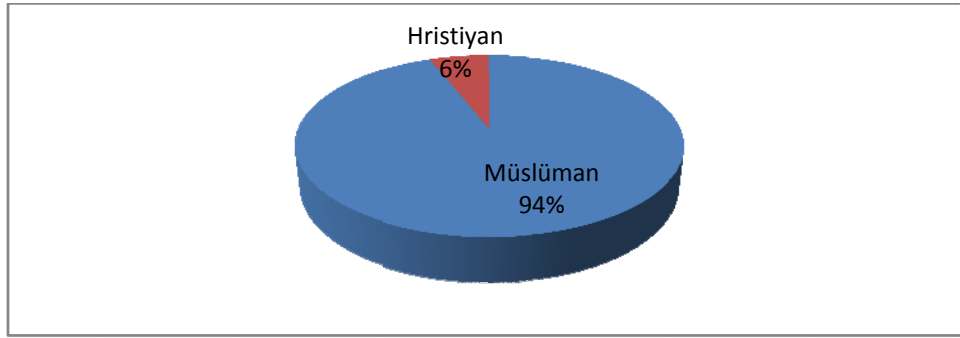

Grafik 99: 955/1548-49 Senesi Aclun Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

945/1538 senesi tahririne nazaran ufakta olsa bir nüfus kaybına uğrayan ve sancakta yaşayan tek gayrimüslim kesim olan Hristiyan ahalinin (% 5), nüfus kaybının nedeni belli olmamakla beraber göç, hastalık ya da anormal ölüm oranı düşüşün ardındaki sebepler olabilir.

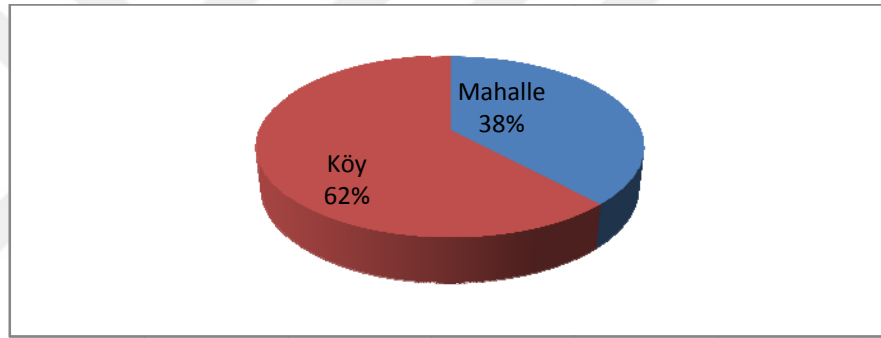
Nüfus dağılımlarına bakıldığında Benî Ulvân (% 35) ile Kerek (% 30) ön plana çıkmakta ve her iki nahiyedeki toplam Hristiyan nüfus, sancak Hristiyanlarının yarısından fazlasına denk gelirken bakisi, Aclun Nahiyesi (% 14), Kûre-i Aclûn (% 13), Salt (% 6) ve Şûbek (% 1) ile Cibâl-i Kerek'de (% 1) ikamet etmektedir.

2.1.1. Aclûn Nahiyesi

Grafik 100: 955/1548-49 Senesi Aclûn Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Mahalleler ve karyeler olmak üzere iki kısımdan müteşekkil olan Aclûn Nahiyesi, 16 mücerred 753 hanelik bir nüfusa ev sahipliği yapmaktadır. Nüfus büyüklüğü sıralamasında Gavr ile birlikte üçüncü sırada yer alan Aclun'da, Müslümanlar (% 94) kahir ekseriyeti teşkil ederken Hristiyanlar ise (% 6) azınlık durumundadırlar.

Grafik 101: 955/1548-49 Senesi Aclun Nahiyesi Mahalle/Köy Nüfus Dağılımı

Tabloya bakıldığında köylerin (% 62) baskın olduğu nahiyede, kasaba nüfusu (% 38) azımsanmayacak orandadır. Güçlü bir şehirleşme olgusuna rastlanılan sancağın merkezinde Hristiyanlar, Müslümanlar gibi hem kentli hem de köylü hayat tarzını benimsemişlerdir.

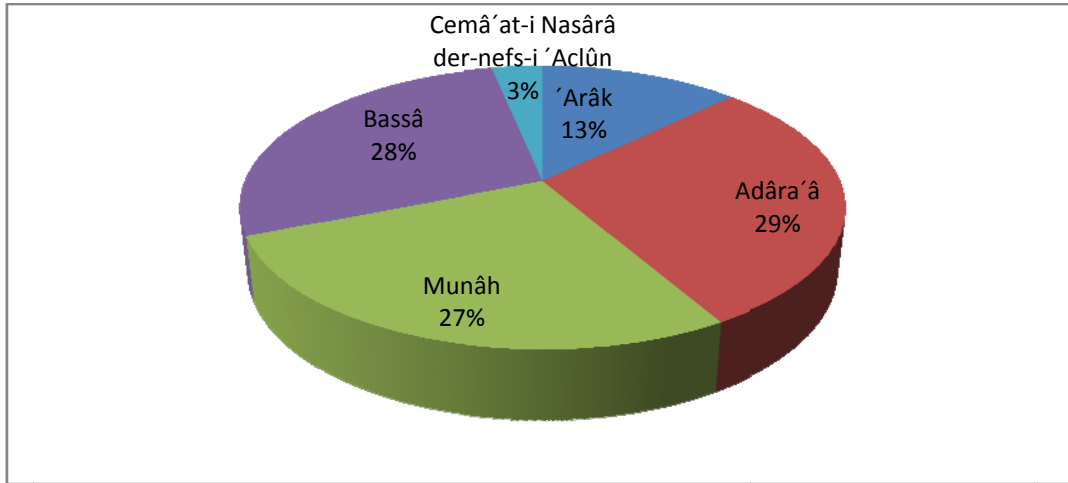
2.1.1.1. Aclun Kasabası

Köy Adı	Müslüman					Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	H	M
955/1548-49							
'Arâk (عراق)	39			1			
Adâra'â (ادارعة)	88	4	2				
Munâh (مناخ)	83	3		4			
Bassâ (بصة)	85	3			1		
Cemâ'at-i Nasârâ der-nefs-i 'Aclûn						10 ⁸²⁶	
TOPLAM	295	10	2	5	1	10	

Tablo 60: 955/1548-49 Senesi Aclun Mahalleleri

⁸²⁶ Hâss-ı şâhî cizye-i nasârâ beher nefer fî semânîn 7120. Burada bir hesap hatası vardır. Zira toplam cizye 800 akçe olması gerekir. Herhalde meblağın içinde başka vergiler bulunmaktadır.

Kasabada 4'ü Müslüman ve 1'i Hristiyan olmak üzere toplam 5 mahalle bulunmakta ve Müslümanlar (10 mücerred 295 hane) ile Hristiyanlar (10 hane) toplam 10 mücerred 305 hane olarak hayatlarını sürdürmektedirler. Müslümanlar nüfusun (% 97) kahir ekseriyetini oluştururken Hristiyanlar (% 3) azınlık durumundadırlar.

Grafik 102: 955/1548-49 Senesi Aclun Kasabası Nüfus Dağılımı

Adâra'â (4 mücerred 88 hane), Bassâ (3 mücerred 85 hane) ile Munâh (3 mücerred 83 hane) en kalabalık mahalleler olarak göze çarparken 'Arâk (39 hane) en az nüfusa sahip mahalledir. Kasabada 2 imam (Adâra'â), 5 müezzîn ('Arâk, Munâh) ve 1 hatip (Bassâ) bulunmaktadır.

Kasabada düşük bir nüfusa sahip olan Hristiyanlar, cemaat olarak (10 hane) kaydedilmişlerdir. Kişi başına 80 akçeden cizyelerini “hâss-ı şâhî” olarak ödeyen mezkûr kesim geçen tahrire nazaran bir hane nüfuslarını artırmıştır. Ancak bu artış Müslüman ahalinin nüfus artışıyla kıyaslandığında oldukça düşük kalmaktadır. Müslümanların nüfusu hızlı bir şekilde yükselirken aynı mekânı paylaşan Hristiyanların düşük bir oranda nüfuslarının artmasının ardında din değiştirmeler, hastalıklar, çocukların çok erken yaşlarda vefat etmesi ve göç gibi etkenler/ihimaller olabilir. Ancak hangisinin olduğunu tespit edilmesi mümkün gözükmemektedir.

2.1.1.2. Aclûn Nahiyesi Köyleri

Köy Adı	Müslüman				Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	H	M
955/1548-49						
Deyr Benî Vahdân (دير بني واحدان) ⁸²⁷	17					
Ebû'l-Harûf (ابو الحروف) ⁸²⁸	9					
Harbe (خربة) ⁸²⁹	87					

⁸²⁷ Nâm-ı diğer Deyr 'Amûdâ (دير عمودة)

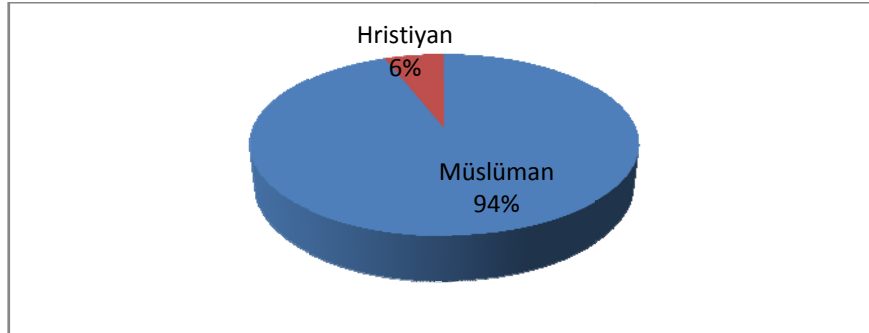
⁸²⁸ Tâbi'-i Benî Vahdân (بني واحدان)

⁸²⁹ Tâbi'-i 'Aclûn

ʿAncerâ (عنجرأ)	42				18 ⁸³⁰	
ʿAyn-u Cenneti'l-Fizzâ (عين جنة الفضا)	51 ⁸³¹	5	1 ⁸³²	1 ⁸³³	9 ⁸³⁴	
Râcib Reyân (راجب ريان)	27	1	1 ⁸³⁵			
Halâfe (حلافة)	21					
İşteb (اشتب)	7					
Evsarâ (اوصرة)	8					
ʿArcânu'l-Fevkâ ve't-Tahtâ (عرجان الفوقا و التحتا)	32					
Hâkisâ (خاقصة)?	8					
Kefr İnci (كفر انجي)	23					
Mansûr (منصور)	9					
Fârâ (فارة)	32					
Müşrife (مشرفة)	11					
Deyr Şübeyk (دير شبيك)	4					
Hamîmu'l/Cemîmu'l-Fevkâ ve't-Tahtâ (حميم/جميم الفوقا و التحتا)	7					
Râsûn (راسون)	9					
İstâlûs (اسطالوس)	3					
El-Bedriye (البدريية)	12					
Kefr Tarâ (كفر طرة)	13					
Rabez (ريض) ⁸³⁶	26				12 ⁸³⁷	
TOPLAM	458	6	2	1	39	

Tablo 61: 955/1548-49 Senesi Aclun Nahiyesi Köyleri

Mahallelerin haricinde nahiyede 22 köy bulunmakta ve buralarda 39 hanesi Hristiyan ve 6 mücerred 428 hanesi Müslüman olmak üzere ceman 6 mücerred 497 hane yaşamaktadır. Müslümanlar köyler nüfusunun (% 94) ekseriyetini oluştururken Hristiyan ahali geri kalan (% 6) kısmını teşkil etmektedir. 2 imam (ʿAyn-u Cenneti'l-Fizzâ, Râcib Reyân) ve 1 müezzin (ʿAyn-u Cenneti'l-Fizzâ) karyelerde vazifelerini eda etmektedir.

Grafik 103: 955/1548-49 Senesi Aclun Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

Harbe (87 hanesi) ile ʿAncerâ (42 hane Müslüman; 18 hane Hristiyan) en büyük köylerdir. İstâlûs (3 hane) ve Deyr Şübeyk (4 hane) en az nüfusa sahip karyelerdir. 100

⁸³⁰ Cizye-i hâs beher neferan fî semânîn 1440.

⁸³¹ Kayıta 49

⁸³² Ali bin Ammâr

⁸³³ Müezzinin adı verilmemiştir.

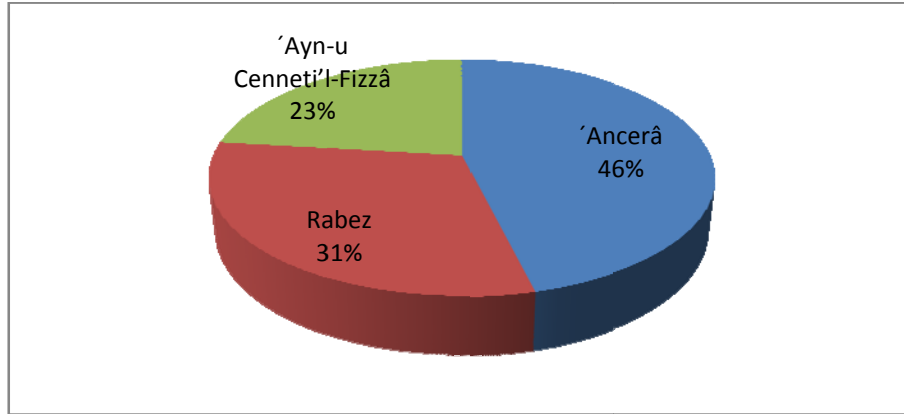
⁸³⁴ Cizye-i hâs beher neferan fî semânîn 720.

⁸³⁵ Yusuf bin Muhammed adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁸³⁶ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ʿAleyhisselâm tamâmen.

⁸³⁷ Vakf-u mezbûr. Cizye-i hâs beher neferan fî semânîn 960.

haneden fazla nüfusa sahip köye tesadüf olunmayan nahiye köyleri, nüfus açısından vasat bir durum arz etmektedir.

Grafik 104: 955/1548-49 Senesi Aclun Nahiyesi Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

Müslümanların haricinde 39 hanelik bir nüfusa sahip olan Hristiyanlar, 'Ayncerâ (18 hane Hristiyan; 42 hane Müslüman), Rabez (12 hane Hristiyan; 26 hane Müslüman) ve 'Ayn-u Cenneti'l-Fizzâ (9 hane Hristiyan; 5 mücerred 51 hane Müslüman) köylerinde bulunmaktadır. Ancera, Hristiyan ahalî tarafından en çok tercih edilen köy olurken, Rabez ikinci ve 'Ayn-u Cenneti'l-Fizzâ ise üçüncü sırada yer almaktadır. 80 akçe cizye ile mükellef kılınan Nasârâ taifesi, görüldüğü üzere Müslüman ahalinin nüfus bakımından gerisindedir.

2.1.2. Benî Ulvân Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman						Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Z	Hd	H	M
955/1548-49	H	M	İ	Mz	Z	Hd	H	M
'Alimûn (علمون) ⁸³⁸	9							
Nefite's-Süflâ (نفية السفلى)?	74						7 ⁸³⁹	
Dîbin (دين) ⁸⁴⁰							59 ⁸⁴¹	23
Bûrmâ (بورمة)	54	12						
Merc-i Şeyh (مرج شيخ)	9						10 ⁸⁴²	1 ⁸⁴³
Nahlâ (نحلى)	56		1	1				
Necde (نجدة) ⁸⁴⁴	38	8						
Deyr ibn-i Kubey's (دير ابن قبيس)	42	3			1			
Mansûr (منصور) ⁸⁴⁵	47	2					8 ⁸⁴⁶	
Ceraş (جرش)	15				2	2		

⁸³⁸ Tâbi'-i 'Aclûn

⁸³⁹ Beher nefer fî semânîn hâs

⁸⁴⁰ Nasârâ taifesidir.

⁸⁴¹ Hâs. Cizye fî semânîn 6740. Bu hesaba göre 84 kişilik cizye ortaya çıkmaktadır.

⁸⁴² Hâs. Beher nefer fî semânîn 880.

⁸⁴³ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁸⁴⁴ Tâbi'-i Benî 'Ulvân

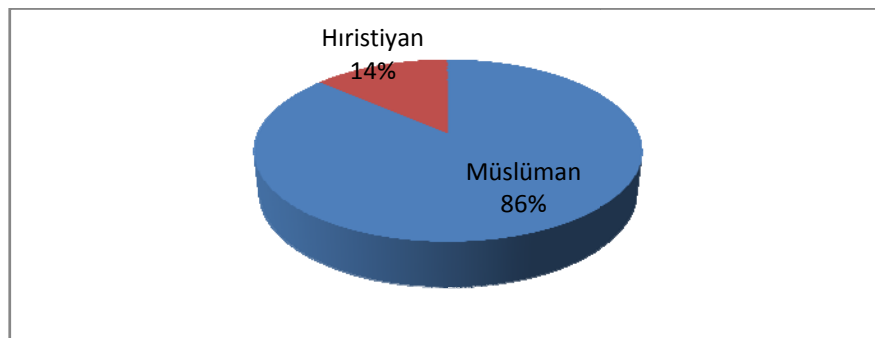
⁸⁴⁵ Tâbi'-i Benî 'Aclûn

⁸⁴⁶ Hâs. Beher nefer fî semânîn 640.

Sâkib (ساكب)	18							
'Absarâ (عصرة)	7							
Nefîte'l-Fevkâ (نفيتة الفوقا)?	13							
Râğâ (راغة)	11	1					11 ⁸⁴⁷	9
Musallâ (مصلى)	58				2		10 ⁸⁴⁸	
Bassâ (بصا)	2							
Sûk (صوق) ⁸⁴⁹	87	4	2	1			10 ⁸⁵⁰	
Kefr Katrâ (كفر قطرة)?	3							
Rummân (رمان)	23							
Rîmûn (ريمون) ⁸⁵¹	30	1						
'Ayn-u Necde (عين نجدة)	15						2 ⁸⁵²	1
'Ayn-u Cennetü'l-Kādî (عين جنة القاضي)	12	2						
Hemtâ (همتا)	15							
Kâmiye (قامية)	44	2	2					
Deyr Tuley (دير تليل)	7							
Şeceriye (شجرية)	9							
Cerâze (جرازة)	15							
'Anbâ (عنا) ⁸⁵³								
Deyr Varakâ (دير ورقة) ⁸⁵⁴								
Cebâ (جبا)	11							
'Atek/'Abek/'Anek/'Ayek (عتك/عبك/عنك/عيك)?	40							
Deyr Zikrît (دير زكريط)	14		1					
TOPLAM	778	35	6	2	5	2	117	34

Tablo 62: 955/1548-49 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Köyleri

32 köyün bulunduğu Benî Ulvân'da, 34 mücerred 117 hanesi Hristiyan ve 35 mücerred 778 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 69 mücerred 895 hane hayatlarını sürdürmektedir. Müslüman nüfus arasında 6 imam (Nahlâ, Sûk, Kâmiye, Deyr Zıkrît), 2 müezzin (Nahlâ, Sûk), 2 hadim (Ceraş) ve 5 zaviyedar (Deyr Benî Kubey's, Cerş, Musallâ) vardır.

Grafik 105: 955/1548-49 Senesi Benî Ulvan Nahiyesi Nüfus Dağılımı

⁸⁴⁷ Hâs. Beher nefer fî semânîn 1600.

⁸⁴⁸ Kişi başına 80 akçeden toplamda 800 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

⁸⁴⁹ Nâm-ı diğer Vâdî-i Sûk

⁸⁵⁰ Kişi başına 80 akçeden toplamda 800 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

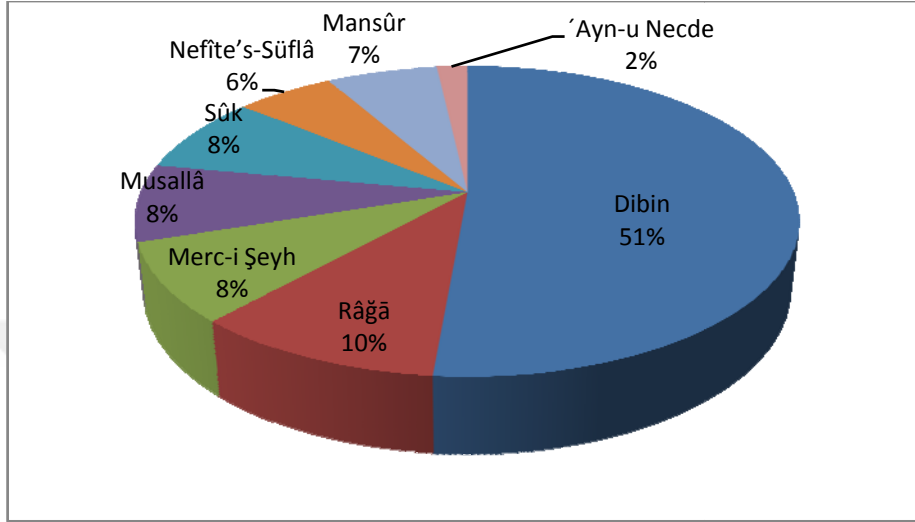
⁸⁵¹ Tâbi' Benî 'Ulvân

⁸⁵² Hâs. Cizye. Beher nefer fî semânîn 240

⁸⁵³ Hâsil kısmun mine'r-rub' 2500 olarak gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁸⁵⁴ Hâsil kısmun mine'r-rub' 1500 olarak gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

Nahiyede, Sûk (4 mücerred 87 hane Müslüman; 10 hane Hristiyan) ile Nefîte's-Süflâ (74 hane Müslüman; 7 hane Hristiyan) en kalabalık köyler olarak dikkat çekerken Bassâ (2 hane), Kefr Katrâ (3 hane), Deyr Tuleyl (7 hane), 'Absarâ (7 hane), Şeceriye (9 hane) ve 'Alemûn (9 hane) en az nüfusa sahip karyelerdir. Görüldüğü üzere nahiyede 100 hanenin üstünde fazla nüfusa sahip köylere tesadüf olunmamaktadır.

Grafik 106: 955/1548-49 Senesi Benî Ulvan Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

34 mücerred 117 hane ile Müslümanlardan sonra nahiyede yaşayan yegâne gayrimüslim kesim olan Hristiyanlar, Dibin (23 mücerred 59 hane), Râğâ (9 mücerred 11 hane Hristiyan; 1 mücerred 11 hane Müslüman), Merc-i Şeyh (1 mücerred 10 hane Hristiyan; 9 hane Müslüman), Musallâ (10 hane Hristiyan; 58 hane Müslüman), Sûk (10 hane Hristiyan; 4 mücerred 87 hane Müslüman), Mansûr (8 hane Hristiyan; 2 mücerred 47 hane Müslüman), Nefîte's-Süflâ (7 hane Hristiyan; 74 hane Müslüman) ve 'Ayn-u Necde (1 mücerred 2 hane Hristiyan; 15 hane Müslüman) köylerinde yaşamaktadırlar. 23 mücerred 59 hane ile yalnızca Nasârâ taifesinden oluşan Dibin, aynı zamanda nahiyeye Hristiyan nüfusun yarısından fazlasının yaşadığı yerdir.

2.1.3. Kûre Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M
955/1548-49					
Zevbiye (ذوبية) ⁸⁵⁵	38	5		7 ⁸⁵⁶	
Kefr A'vân (كفر اعوان) ⁸⁵⁷	48				
Kefr İbîl (كفر ابيل) ⁸⁵⁸	26		1		

⁸⁵⁵ Tâbi' Kûre der-'Aclûn

⁸⁵⁶ Beher nefer fi semânîn 720. Kayıttaki hesaba göre toplamda 9 kişilik cizye Hristiyan ahaliye tarh edilmiş gözüküyor.

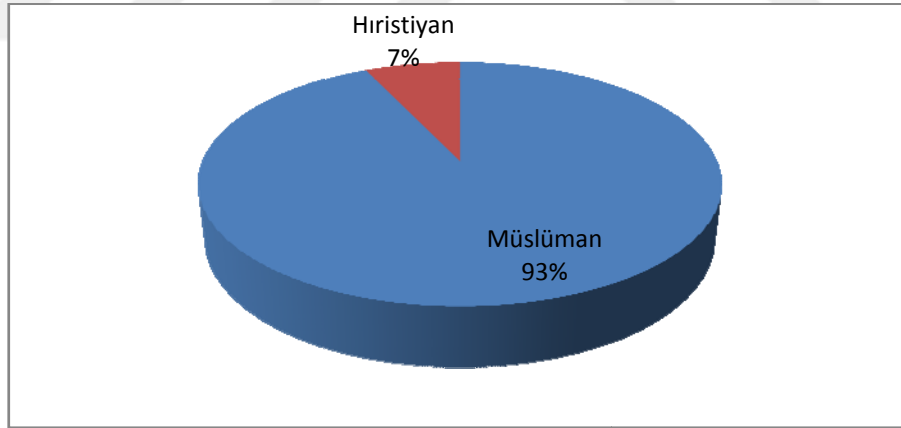
⁸⁵⁷ Tâbi' Kûre der-'Aclûn. Vakf-u Zübeyr Feha? bin Yusuf tamâmen

⁸⁵⁸ Tâbi' Kûre. Vakf-u Feha? bin Yusuf tamâmen

Hazîrâ (خزيرة)? ⁸⁵⁹	47				
Cedîse (جدیثة) ⁸⁶⁰	5				
Cenînu's-Safâ (جین الصفا)	35				
Deyr Gafer (دير غفر)	25				
Kefr Elmâ (كفر الما)	66				
Deyr Yûsuf (دير يوسف)	12	1			
Fete (فتة)?	7				
Deyr 'Asel (دير عسل)	4				
Muhrime (مهرمة)				21 ⁸⁶¹	
Cirâ (حيرة)?	23				
Beyt Yâfâ (بيت يافا)	57		1		
Bâ'ûn (باعون)	50	1			
Tebne (تبنة)	36	3			
Beyt Aydes (بيت ايدس)	10				
Racîm (رجيم)	8				
'Akabe (عقبة)	81	2			
Bukay'u'n-Nasârâ (بقيع النصارا)	4			20 ⁸⁶²	
Kefr Keyfâ (كفر كيفا)	13				
Semmû'â (سمواعة)	23				
Ze'âl (زعال)?	12				
TOPLAM	630	12	2	48	

Tablo 63: 955/1548-49 Senesi Kûre-i Aclûn Nahiyesi Köyleri

23 köyden ibaret Kûre-i Aclûn'da 48 hanesi Hristiyan ve 12 mücerred 630 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 12 mücerred 678 hane ikamet etmektedir. Kefr İbîl ve Beyt Yâfâ köylerinde birer imam bulunmaktadır. Bunların haricinde dini ve idari görevlilere tesadüf olunmamaktadır.

Grafik 107: 955/1548-49 Senesi Kûre-i Aclûn Nahiyesi Nüfus Dağılımı

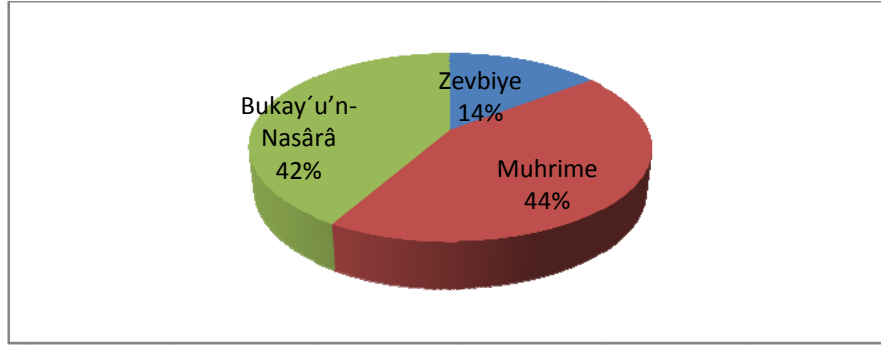
Hristiyan ahaliye (% 7) oranla Müslümanların (% 93) çoğunluğu teşkil ettiği nahiyede, 100 hane ve üzeri nüfusa sahip köyler mevcut değildir. 'Akabe (2 mücerred 81 hane) ile Kefr Elmâ (66 hane) en fazla nüfusa malik köylerdir. Buna mukabil Deyr 'Asel (4 hane), Hadîse (5 hane), Fete (7 hane) ile Racîm (8 hane) en az nüfuslu köylerdir.

⁸⁵⁹ Tâbi' Kûre.

⁸⁶⁰ Tâbi' Kûre.

⁸⁶¹ Hâs cizye. Beher nefer fî semânîn 1680.

⁸⁶² Kayıтта 19. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil mücerrede tesadüf olunmamıştır.

Grafik 108: 955/1548-49 Senesi Kûre-i Aclûn Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Zevbiye (7 hane Hristiyan; 5 mücerred 38 hane Müslüman), Muhrime (21 hane) ve Bukay'û'n-Nasârâ (20 hane Hristiyan; 4 hane Müslüman) adlı üç köyde toplam 48 hane olarak yaşayan Hristiyanlar, Muhrime'de tek başlarına bulunmakta ve Bukay'û'n-Nasârâ'da ise ekseriyeti teşkil etmekteydi. 80 akçe cizye ile sorumlu kılınan Hristiyan ahaliye Zevbiye'de "Beher nefer fî semânîn 720." kaydıyla toplamda 9 kişilik cizye tarh olunmuştur. Hesaba göre toplamda 560 akçe cizyenin Hristiyanlarca ödenmesi gerekirdi. Muhtemelen muharrir, cizye defterine bakarak önceden 9 hanenin cizye ödemekle mükellef olmasına binaen cizye hanelerinin azalması istenmediğinden düşüşü telafi etmek maksadıyla mükellef hane sayısını aynı tutmuş ya da zenginlere daha fazla meblağ yüklemiş olabilir.

2.1.4. Gavr Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman	
	H	M
955/1548-49		
Nemrîn (نمرين)	6	
Kefrîn (كفرين)	43	
Nahlu't-Tahtâ (نحل التحتا)	9	
Düveyr (دوير)	17	
Huseyne (حسينة)	22	
El-Beyse (البيسة)?	12	
Beyt Râmâ (بيت رامه)	- ⁸⁶³	
Ümm-ü Yerû'/Berû' (ام يروع/بروع)?	- ⁸⁶⁴	
Ceme Cûr (جمه جور)	- ⁸⁶⁵	
Kuceyne (قجينة)	14	
Deyr 'Alâ (دير علا)	60	
Rafîk (رفيق)	44	1
Kûmâ (كوما)	16	
Bîsân (بيسان)	56	
Deyr Radgâ (دير ردغه)	41	
Radgâ (ردغه)	24	
Kahvâne/Fehvâne (قحوانة/فحوانة)	96	
Hüsâmiye (حسامية)	25	
Kafâris (قفارس)	47	1

⁸⁶³ Hane sayısı verilemeyerek alınan vergiler gösterilmiş ve boş olduğu ifade edilmiştir.

⁸⁶⁴ Hane sayısı verilemeyerek alınan vergiler gösterilmiştir.

⁸⁶⁵ Hane sayısı verilemeyerek alınan vergiler gösterilmiştir.

Zirâ'â (زراعة) ⁸⁶⁶	17	
Kasîr/Kusayr (قصير)	55	
Sâsiye (ساسية)	15	
Mirfekatü't-Tahtâ (مرفقة التحتا)	80+18 ⁸⁶⁷ T 98	
Muhdise (محدثه)	42	1
Mezra'a-i Hamâzîne (حمازينة) nâm-ı diğêr Sâhâtu'l-Ba'l (ساحة البعل) ma'a arz-ı Berîm (بريم) ⁸⁶⁸	9 ⁸⁶⁹	
TOPLAM	768	3

Tablo 64: 955/1548-49 Senesi Gavr Nahiyesi Köyleri

24 köy ve 1 mezrada 3 mücerred 768 hane ile yalnızca Müslümanların yaşadığı Gavr'da dini ve idari vazifelilerin isimlerine tesadüf olunmamaktadır.

98 hane ile Mirfekatü't-Tahtâ ve 96 hane ile Kahvâne/Fehvâne en kalabalık köyler iken Nemrîn (6 hane), Fahlu't-Tahtâ (9 hane) ve Hamâzîne mezrası en an nüfusa sahip yerlerdir. En fazla nüfusa sahip Mirfekatü't-Tahtâ'da 18 hanelik bir Hind cemaati bulunmaktadır. Defterde mezkûr grubun buraya ne zaman geldiğine dair bir işaret bulunmamaktadır.

Beyt Râmâ, Ümm-ü Cerû' ve Ceme Cûr köylerinin hane ve mücerred sayıları verilmemiştir. Bunun nedeni hususunda defterde herhangi bir işaret bulunmamaktadır. Belki köy ahali tahrir esnasında tahrirden kaçmak maksadıyla ya da başka bir sebepten dolayı yerlerini terk etmiş olabilir.

Hamâzîne Mezraası'nda bir zaviye olduğu ve sakinlerinin zaman zaman buraya gelerek uzlete çekildikleri defter kaydından⁸⁷⁰ öğrenilmektedir.

2.1.5. Salt Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman					Hristiyan	
	H	M	Ht	B	S	H	M
955/1548-49							
Mahalle-i 'Avâmil	103	21	1				
Mahalle-i Ekrâd ⁸⁷¹	119+5 ⁸⁷² T 124	7		2	1	21 ⁸⁷³	
Subhân (صبحان)?	26						
'Alâkûn (علاقون) ⁸⁷⁴	8	2					

⁸⁶⁶ Vakf-u Sultan Berkuk 'alâ mecdihî fi'l-Mısr tamâmen.

⁸⁶⁷ Cemâ'at-i Hindiyân der-karye-i mezbûre.

⁸⁶⁸ Vakf-u Zâviye-i Hazret-i Sa'âd bin Ubeyde radiyallâhu 'anh.

⁸⁶⁹ Mezkûr fukarânın ba'zı zâviye-i mezbûrenin kadîmleri olup ve ba'zı dahi şerifleri 'uzlet ihtiyât etmiş fukarâ oldukları ecilden külliyyâ zâviye-i mesfûrda mütemekkin olmayup vukû' üzere deftere kayd olundu.

⁸⁷⁰ "Mezkûr fukarânın ba'zı zâviye-i mezbûrenin kadîmleri olup ve ba'zı dahi şerifleri 'uzlet ihtiyât etmiş fukarâ oldukları ecilden külliyyâ zâviye-i mesfûrda mütemekkin olmayup vukû' üzere deftere kayd olundu." **266 TT.d.**,

sf. 113

⁸⁷¹ Fi-Garbi'l-kal'â

⁸⁷² Neferât-ı Kal'â-i Salt.

⁸⁷³ Kişi başına 80 akçeden toplamda 1680 akçe cizyeleri Vakf-u Ebâ 'Ubeyde bin Cerrâh'a tahsis edilmiştir.

⁸⁷⁴ Tâbi'-i Salt

Hasbân (حسيان)	- ⁸⁷⁵						
Ümmü'l-'Amd (ام العمد) ⁸⁷⁶	- ⁸⁷⁷						
Muşrife (مشرفة)	- ⁸⁷⁸						
Cel'â (جلعة)	- ⁸⁷⁹						
Kefr Hûd (كفر هود)	22	1					
'Allân (علان)	31						
Kefr Almâ (كفر الما) ⁸⁸⁰	- ⁸⁸¹						
Tâife-i Benî Sahr (بني صخر)							
Cemâ'at-i Şeyh Ahmed bin Şeyh Ali bin Benî Muhammed	27	3					
Cemâ'at-i Şeyh Sâlim (ساليم)	82						
Cemâ'at-i Musa bin Rûbek (موسي بن روبك)	68	7					
Cemâ'at-i Şeyh Cenâl bin Fudayl (جنال بن فضيل)?	22						
Cemâ'at-i Şeyh Nâkes Nâsır (ناكس ناصر)?	75	5					
Cemâ'at-i Şeyh Halîfe bin Fâdil (خليفة بن فاضل)	100	10					
Cemâ'at-i Levâbisâ (لوابيصة)	50	2					
Cemâ'at-i Sumeyrâ (صميرا)	49						
Cemâ'at-i Şûbek (شوبك)	23						
Cemâ'at-i Cuhne (جهنة)?	26						
Cemâ'at-i Ravh ve Sîb (روح و سيب)	51						
Cemâ'at-i Kerîm (كريم)	85						
Tâife-i Sumendân (صمندان)							
Cemâ'at-i El-'Âniye (العانية)	60						
Cemâ'at-i El-Helvâniye ve'l-Hanâcirâ (الهلوانية والحناجرة)	49						
Cemâ'at-i El-'Ulmân ve'd-Devbân (العلمان والدوبان)	33						
Tâife-i Hetîm (هتيم)							
Cemâ'at-i Mûbârek (مبارك)	131						
Cemâ'at-i Sa'rân (سعران)	111						
Cemâ'at-i El-Hudecât (الحدجات)	18						
Cemâ'at-i Ebu Becce (ابو بجة)	20						
Cemâ'at-i 'Abân (عبان)	306	1					
Tâife-i Benî Mehdî (مهدي)							
Cemâ'at-i Kayâr (قيار)?	44						
Cemâ'at-i Sumâ'îye ve Savâlih ve'l-Mâtiye (سماعية و صوالح و الماطية)	45						
Cemâ'at-i Muhânede ve Berâce ve 'Arafe (محاندة وبراجة و عرفة)	49						
TOPLAM	1.838	59	1	2	1	21	

Tablo 65: 955/1548-49 Salt Nahiyesi

⁸⁷⁵ Kayıtta “Hâsıl fî sene 2500” gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

⁸⁷⁶ Tâbi'-i Salt

⁸⁷⁷ Kayıtta “Hâsıl 800” gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

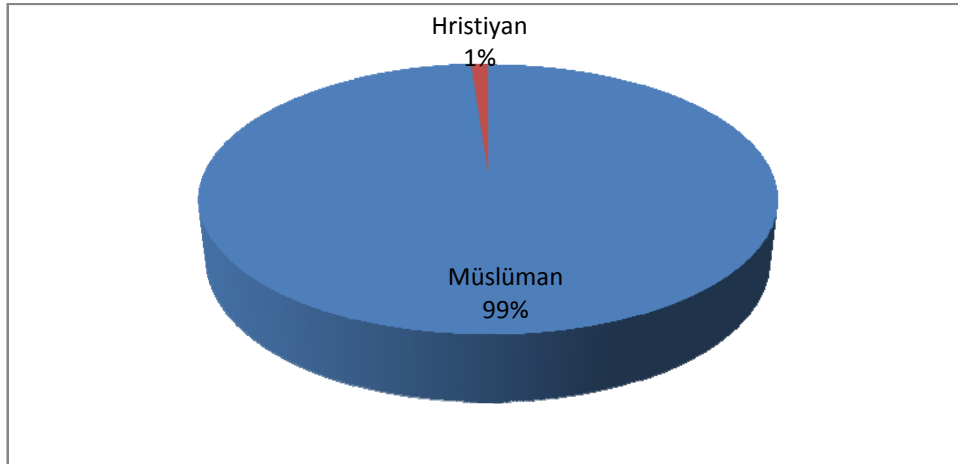
⁸⁷⁸ Kayıtta “Hâsıl 1000” gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

⁸⁷⁹ Kayıtta “hâliyâ dâd” denilerek hane sayısı verilmemiştir.

⁸⁸⁰ Tâbi'-i Salt

⁸⁸¹ Kayıtta “Hâsıl 1600” gösterilmesine mukabil hane sayısı verilmemiştir.

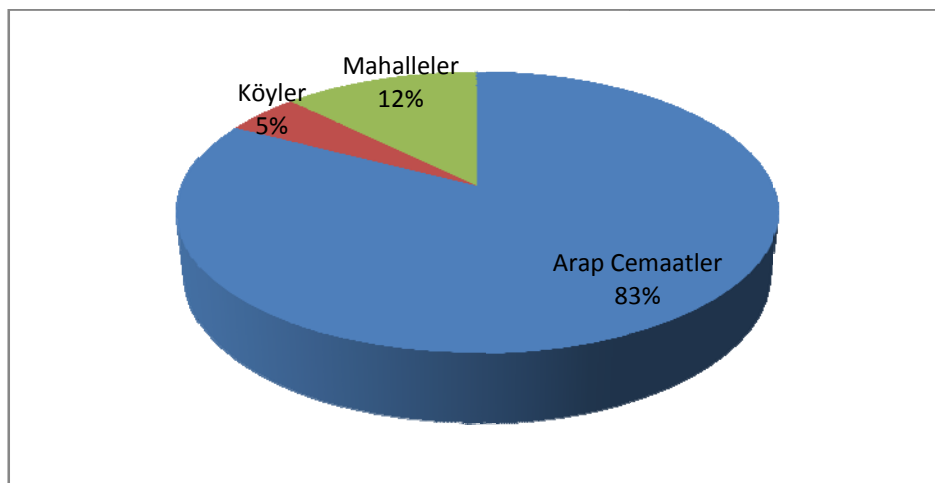
2 mahalle, 9 köy ve 23 Arap cemaatin bulunduğu sancağın en büyük nahiyesi Salt'ta 21 hane Hristiyan ve 59 mücerred 1838 hane Müslüman olmak üzere toplam 59 mücerred 1859 hane yaşamaktadır.

Grafik 109: 955/1548-49 Senesi Salt Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Nahiyenin hâkim unsuru Müslümanlar (% 99), arasında Avâmil Mahallesi'nde 1 hatibe ve Ekrâd Mahallesi'nde kalede görevli iki bevâb ile 1 seyyide tesadüf olunur. Ekrâd isminin bir mahalleye verilmesini sakinlerinin ve ilk müessislerinin Kürt olmasıyla açıklanabilir. Zira Kürtler, Salahaddin Eyyûbi zamanında Haçlılara karşı mücadeleye katılmak için bölgeye gelmişlerdi.

9 köyden 5 tanesinin (Hasbân, Ümmü'l-'Amd, Muşrife, Cel'â, Kefr Almâ) hane sayısının verilmeyip sadece alınan vergilerin gösterilmesi ahalisinin perakende olmasıyla ya da tahrirden kaçmalarıyla açıklanabilir. 'Allân 31 hanesiyle en fazla nüfusa sahip köydür. Buna mukabil 2 mücerred 8 hane ile 'Alâzûn/'Alâmûn en az nüfuslu karyedir.

Grafik 110: 955/1548-49 Senesi Salt Nahiyesi Genel Nüfus Dağılımı

Nahiye nüfusunun ekseriyetini oluşturan Arap cemaatlerin (% 83) hepsi 4 büyük kabile birliğine [Tâife-i Benî Sahr (658), Tâife-i Humendâd/Sumendâd (142 hane), Tâife-i Hetîm (586), Tâife-i Benî Mehdî (138 hane)] bağlıdır. Avâmîl ve Ekrâd mahallelerinin 955/1548-49'da mevcudiyetini muhafaza etmeleri nahiyedeki şehirleşme olgusunun inkıtaa uğramadan devam ettiğini ve göstermektedir.

Arap cemaatlerinin 1524 hane olduğu dikkate alındığında Salt'ın ticari, iktisadi, idari ve içtimai hayatında kabilelerin bariz bir rol üstleneceği muhakkaktır. Salt'ta bir kalenin bulunması, kesif bir nüfusa sahip kabileler üzerinde devletin otoritesini sağlamlaştırma ve muhtemel bir isyan durumunda vaziyete süratli bir şekilde el atma amacına yöneliktir.

Benî Sahr (658 hane) ile Hetîm (586 hane) en büyük kabilelerdir. İki kabilenin nüfuslarına ve içlerindeki cemaatlere nazar edildiğinde sancakta mühim rol oynamaları muhtemeldir.

'Abân (1 mücerred 306 hane), Mübârek (131 hane), Sa'rân (111 hane) ve Şeyh Halîfe bin Fâdîl (10 mücerred 100 hane) en kalabalık Arap cemaatlerini oluştururken El-Hudecât (18 hane) en az nüfusa sahip cemaattir.

21 hane ile Ekrâd Mahallesi'nde yaşayan Hristiyan ahali 80 akçelik cizyelerini Ubeyde bin Cerrâh'ın vakfına vermektedirler. Mahallede hayatlarını idame ettirerek şehirli bir hayat tarzını benimseyen Hristiyanlara, Salt'ın başka yerlerinde rastlanmamaktadır.

2.1.6. Allân Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman		
	H	M	İ
955/1548-49			
Mahalle-i El-Kādî (القاضي)	58		1
Mahalle-i Salih bin Fâyid (صالح بن فايد)	55		1
Mahalle-i Muhammed bin Sâlih (محمد بن صالح)	68	2	2
Abdullah (عبد الله)	87		1
Tavâif-i 'Urbân-ı 'Alân	⁸⁸²		
TOPLAM	268	2	5

Tablo 66: 955/1548-49 Senesi Allân Nahiyesi

4 mahallenin bulunduğu 'Allân'da 1 mücerred 269 hane ile yalnızca Müslüman ahali yaşamakta ve mahallelerin hepsinde imamlara tesadüf olunmaktadır.

Abdullah (87 hane) ile Muhammed bin Salih (69 hane) en kalabalık nüfusa sahip mahallelerdir. El-Kādî (58 hane) ve Salih bin Fâyid (55 hane) mahalleleri diğerlerine nazaran düşük nüfusa sahiptirler.

⁸⁸² Ber-müceb-i defter-i 'atik fi sene 20.000

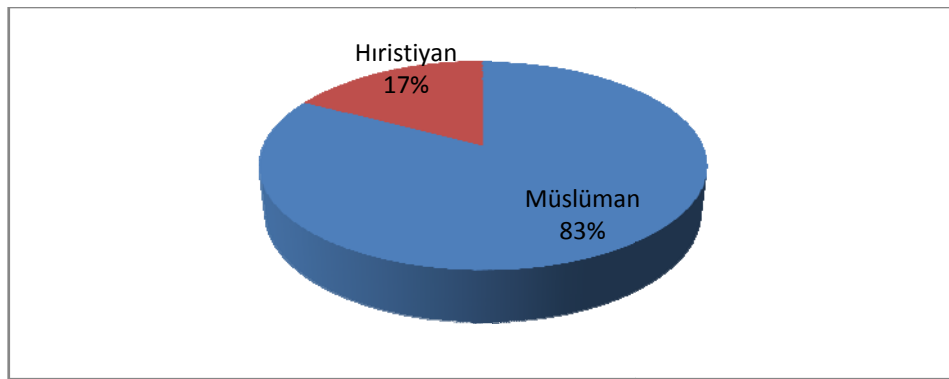
Defterde 'Allân'da yaşayan Arap taifelerinden bahsedilerek onlardan “*Ber-mûceb-i defter-i 'atîk fî sene 20.000*”⁸⁸³ kaydıyla senede 20.000 akçe alındığı ifade edilmiştir. “Defter-i 'Atîk” ifadesi ve Arap taifelerinin isminin ve hane sayılarının zikredilmeyişi devletin bunları tahrir edemediğine ve kabileler üzerindeki otoritesinin mahdud olduğuna işaretir.

2.1.7. Kerek Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman				Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	H	M
955/1548-49						
Kerek (كرك)	78	2	1	1	102 ⁸⁸⁴	9 ⁸⁸⁵
Mezârî' (مزارع)	88					
Sarfâ (صرفا)	144					
Fedân (فدان)?	35					
'Ayn Mûsâ (عين موسى)	15					
Kefr Riyâ (كفر ريا)	16				2	
Cûrâ (جورة)	14					
Ra's (راس)	13					
'Arâk (عراق)	19					
Tayyibe (طيبة)	17					
Şecer (شجر)	13					
Tufeylâ (طفيلي)	33					
Sâfiyâ (صافية)	9					
Mezra'â (مزرعة)	14					
TOPLAM	508	2	1	1	104	9

Tablo 67: 955/1548-49 Senesi Kerek Nahiyesi Köyleri

Müslümanlarla Hristiyanların bir arada yaşadığı Kerek, 14 köyden ibarettir. 2 mücerred 508 hanesi Müslüman ve 9 mücerred 104 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 11 mücerred 612 hane nahiyede yaşamaktadır. Müslüman nüfus arasında Kerek'te sadece bir muezzin ile bir imama tesadüf olunmakta diğer dini ve idari görevlilerin isimleri defterde bulunmamaktadır.

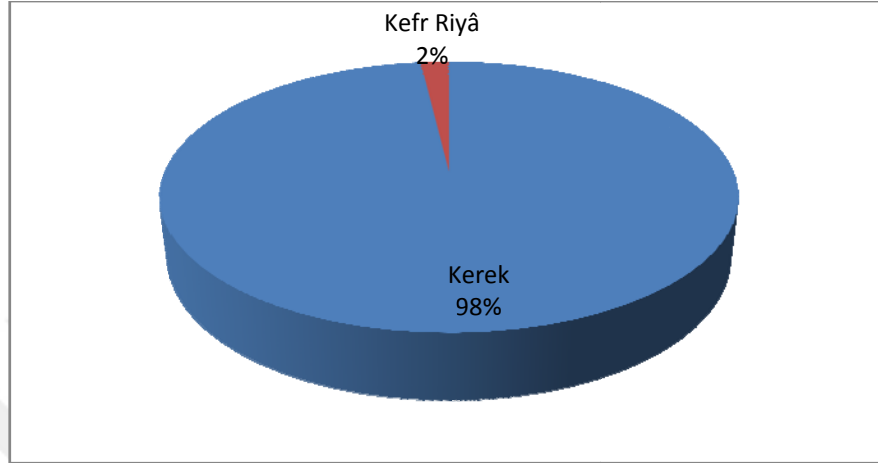
Grafik 111: 955/1548-49 Senesi Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılımı

⁸⁸³ 266 TT.d., sf. 144

⁸⁸⁴ Kayıtta 103

⁸⁸⁵ Kayıtta 8

Müslümanların (% 83) hâkim unsur olduğu nahiyede, Kerek (9 mücerred 102 hane Hristiyan; 2 mücerred 78 hane Müslüman) ile Sarfâ (144 hane Müslüman) en fazla nüfusa sahip köylerdir. Sâfiyâ 9 hane ile en az nüfusa malik köydür. Kerek (9 mücerred 102 hane Hristiyan; 2 mücerred 78 hane Müslüman), Sarfâ (144 hane Müslüman) ve Mezra'â'yı (88 hane) hariç tutarsak nahiyenin köyleri nüfus açısından vasat bir görünüm arz etmektedir.

Grafik 112: 955/1548-49 Senesi Kerek Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

9 mücerred 104 hane ile Hristiyanlar, Kerek (9 mücerred 102 hane Hristiyan; 2 mücerred 78 hane Müslüman) ile Kefer Riyâ⁸⁸⁶ (2 hane Hristiyan; 16 hane Müslüman) köylerinde hayatlarını sürdürerek 80 akçe cizye ödemektedirler.

2.1.8. Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M
955/1548-49	H	M	İ	H	M
Nemte/Temte (نمته/تمته)?	96		1		
Sanfece (صنفجة)	81				
ʿAyme/ʿİme (عيمة)	24				
Hazîr/Hinzîr/Hinzîrâ (خزير/خنزير/خنزيرة)	10				
ʿAyn Şübül (عين شبل)	19			3 ⁸⁸⁷	
Temây (تماي)	30				
Kantâ (قنتة) ⁸⁸⁸	22				
TOPLAM	282		1	3	

Tablo 68: 955/1548-49 Senesi Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi Köyleri

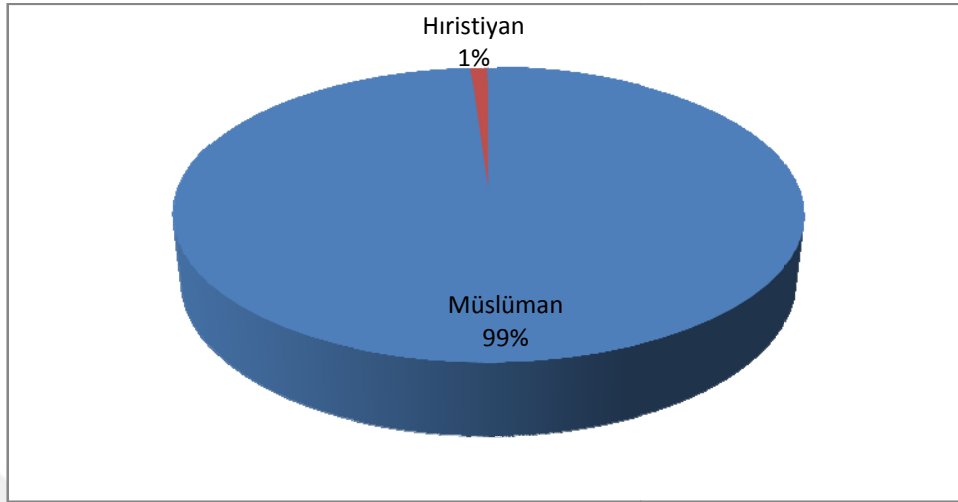
Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi, bu tarihte en az nüfusun yaşadığı yerlerden biridir. 7 köyden ibaret olup 282 hanesi Müslüman ve 3 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 285 hane hayatlarını sürdürmektedir.

⁸⁸⁶ Kerek haricinde Kefer Riyâ'da azınlık durumunda olan Hristiyan ahali Kanunname'de 80 akçe cizye ödemekle mükellef kılınmasına karşın defterin içinde ayrıca onlara tahmil olunan cizye miktarlarına ve nereye tahsis olduğuna dair bir işaret bulunmamaktadır.

⁸⁸⁷ Cizye beher nefer fi semânîn 240.

⁸⁸⁸ Nâm-ı diğeri A'cerî (اعجری)

Ahalinin ekseriyetini Müslümanların teşkil ettiği nahiyede bir imamın (Nemte/Temte) haricinde diğer dini görevlilere tesadüf olunulmamaktadır. Muhtemelen dini vazifeler fahri olarak bazı kişiler tarafından eda ediliyordu.

Grafik 113: 955/1548-49 Senesi Cibâl-i Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Müslüman ahalinin (% 99) nüfusun neredeyse tamamını oluşturduğu nahiyede Nemte/Temte (96 hane) ile Sanfece (81 hane) en fazla nüfus barındıran köyler iken buna mukabil Hazîr/Hinzîr/Hinzîrâ 10 hanelik nüfusuyla nahiyenin en az nüfusuna sahip köydür.

Hristiyanlar (% 1), 'Ayn Şübül'de yaşamakta (3 hane Hristiyan; 19 hane Müslüman) ve 80 akçe cizye ödemektedirler.

2.1.9. Şübek Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman		Hristiyan	
	H	M	H	M
955/1548-49				
Şübek (شوبك)	165		5 ⁸⁸⁹	
Belgar (بلغار)	15			
'Afrîr (عفرير)	10			
Arhâb (ارحاب)	18			
Şâhid (شاهد)	139			
Vâdî-yi Dağîm (وادي دغيم)	85			
Nahîl/Nuheyl (نحيل) ⁸⁹⁰	32			
El-Cebe (الجبعة) ⁸⁹¹	40			
Tâife-i Harbiye (حربية)				
Cemâ'at-i Âl-i Mûsâ (ال موسى)	72			
Cemâ'at-i Âl-i Hasene ve'l-Hamârice (ال حسنة والحمارجة)	45			
Cemâ'at-i Riyârân (رياران)	50			
Cemâ'at-i Hûbnân/Hûbyân (حوبنان/حوبيان)?	44			
Cemâ'at-i Ebî Tân (ابي طان)?	23			
Cemâ'at-i El-Hitâbân (الخطابان)?	66			

⁸⁸⁹ Hâs cizye. Beher nefer fî semânîn 400.

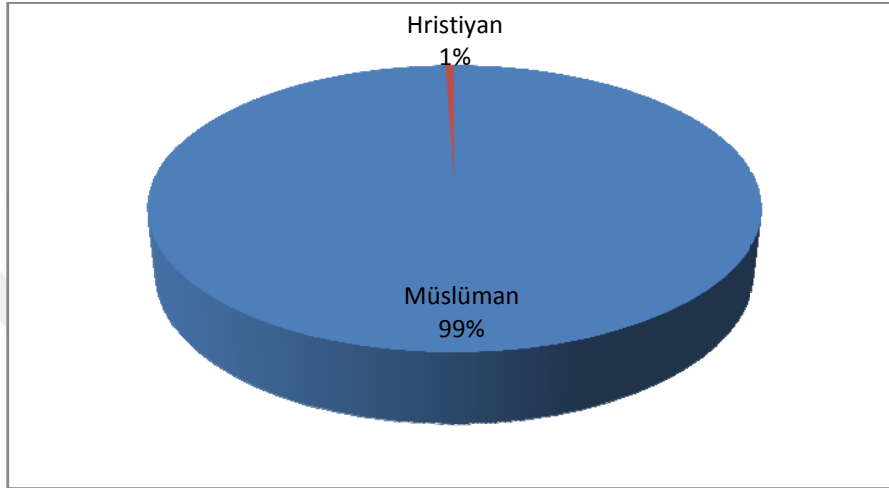
⁸⁹⁰ Der-Vâdî-i Mûsâ

⁸⁹¹ Fî-Vâdî-i Mûsâ

Cemâ'at-i Âl-i Yezîd ve'l-Muhammediyye (ال يزيد والمحمدية) ⁸⁹²	34			
Cemâ'at-i A'râb-ı Kelâyife (كلايفة)	40			
Cemâ'at-i 'Urbân-ı Mûsâ'id (مساعيد)	38			
Cemâ'at-i A'râb-ı Tâife-i El-Müvâherâ (المواهرة)	14			
Cemâ'at-i Su'yfân (سعيقان) min-Tâşfe-i Harâşe (حراشة)	27			
TOPLAM	957		5	

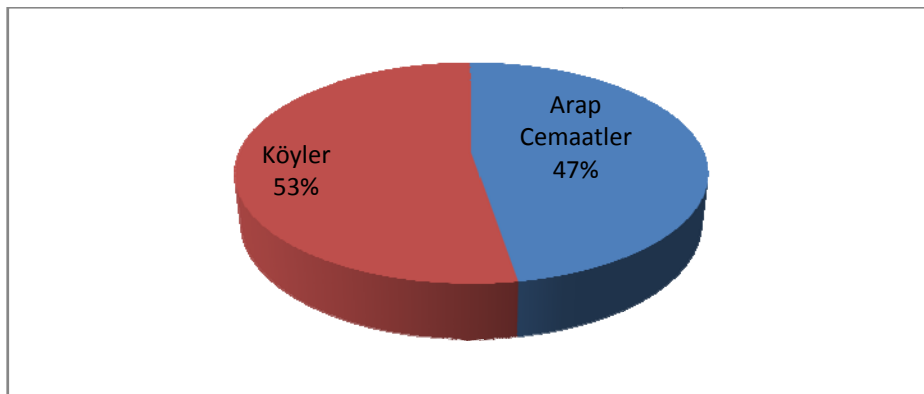
Tablo 69: 955/1548-49 Senesi Şûbek Nahiyesi

Nüfus kesafeti açısından ikinci sırada yer alan Şubek'te 5 hanesi Hristiyan ve 957 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 962 hane yaşamaktadır.

Grafik 114: 955/1548-49 Senesi Şûbek Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Müslüman nüfusun kahir ekseriyeti teşkil ettiği (% 99) nahiyede 8 köy ve Harbiye taifesine bağlı 11 Arap cemaati bulunmakta ancak dini görevlilere tesadüf olunmamaktadır. Şubek (163 hane Müslüman; 5 hane Hristiyan) ile Şâhid (139 hane) en kalabalık köyler iken 'Afrîr 10 hane ile en az nüfusa sahip köydür.

Grafik 115: 955/1548-49 Senesi Şûbek Nahiyesi Genel Nüfus Dağılımı

⁸⁹² 'An-cemâ'at-i Sâdullah?, ve Ömer Emselek? Ve Şeyh Ulvân?

453 haneye sahip Tâife-i Harbiye'ye bağlı 11 Arap cemaati, neredeyse nüfusun yarıya yakınına oluşturmaktadır. Nüfuslarındaki çokluk onları içtimai ve iktisadi hayatta mühim ve müessir bir oyuncu haline getirmektedir. Âl-i Mûsâ (72 hane) ile El-Hitâbân (66 hane) en fazla nüfusa sahip cemaatler iken A'râb-ı Tâife-i El-Müvâherâ 14 hane ile en az nüfusa sahip cemaattir.

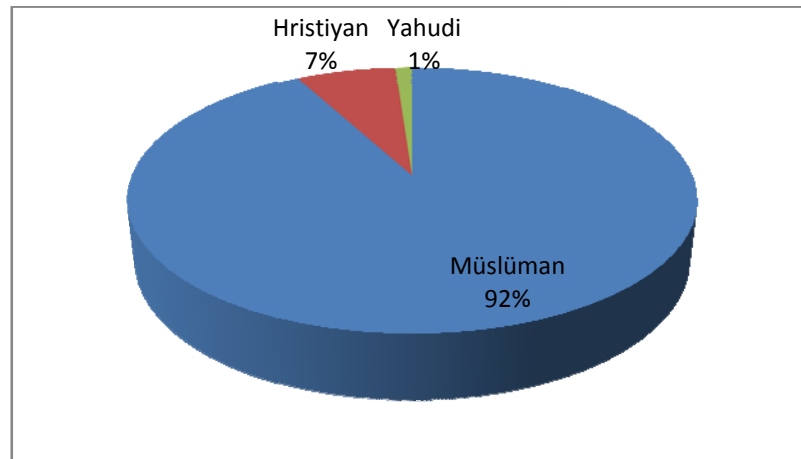
Cibâlû'l-Kerek'te olduğu gibi burada da nahiye nüfusunun (% 1) içinde küçük bir oranı teşkil eden Hristiyanlar, 5 hanelik nüfuslarıyla yalnızca Şûbek'te yaşamakta ve 80 akçe cizye ödemektedirler.

2.2. Gazze Sancağı

Mahalle/Köy	955/1548-49						964 Recep/1557 Nisan					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Gazze Mahalleleri	1829	173	324	9	134	7	1872	77	345		99	
Gazze Köyleri	6.307	397	180	11			6.854	112	150	16		
Remle Mahalleleri	532	64	58	7			550	77	75			
Remle Köyleri	2330	100	248	12			2682	9	268			
Toplam	10.998	734	810	39	134	7	11.958	275	838	16	99	

Tablo 70: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Sancağı

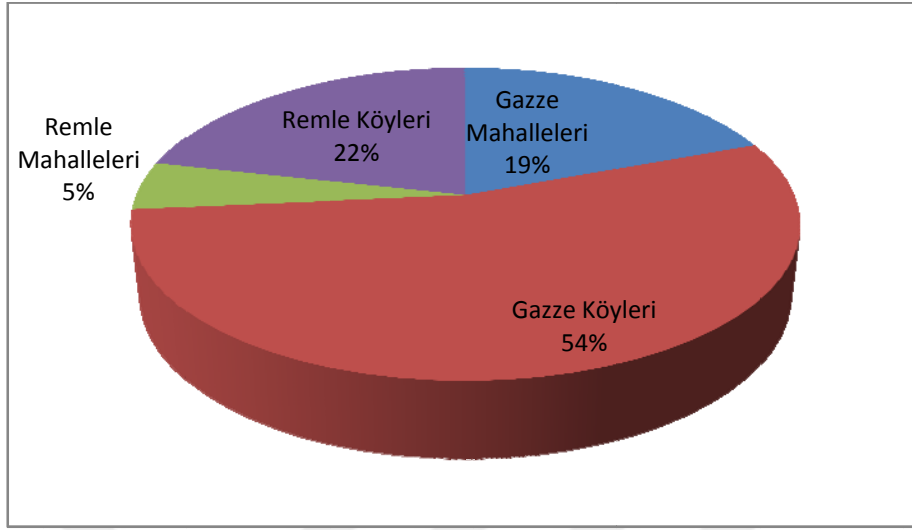
955/1548-49 senesinde Gazze Sancağı'nda 734 mücerred 10.998 hanesi Müslüman; 39 mücerred 810 hane Hristiyan ve 7 mücerred 134 hanesi Yahudi olmak üzere toplam 780 mücerred 11.942 hane yaşamaktadır. Sancak iki nahiyeden mürekkep şeklini muhafaza etmeye devam ederek herhangi bir idari değişikliğe maruz kalmamıştır.

Grafik 116: 955/1548-49 Gazze Sancağı Nüfus

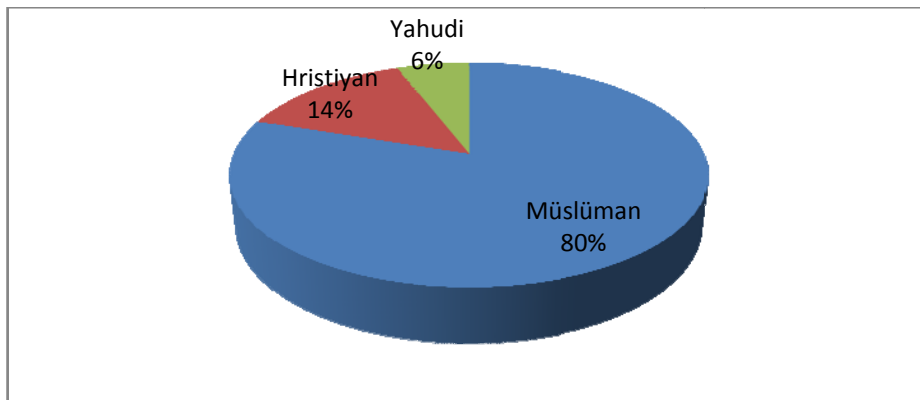
Müslümanların (% 92) belirleyici unsur olarak yaşamlarını devam ettirdiği sancakta Hristiyan ahali (% 7) ikinci sırada gelmekte Yahudiler (% 1) ise en son sırada yer almaktadır.

Müslümanlar, Hristiyanlar ve Yahudiler 945/1538 yılına kıyasla 955/1548-49'da nüfuslarını değişen oranlarda arttırmışlardır.

Grafik 117: 955/1548-49 Senesi Gazze Sancağı Nahiyeleri Nüfus Dağılımı

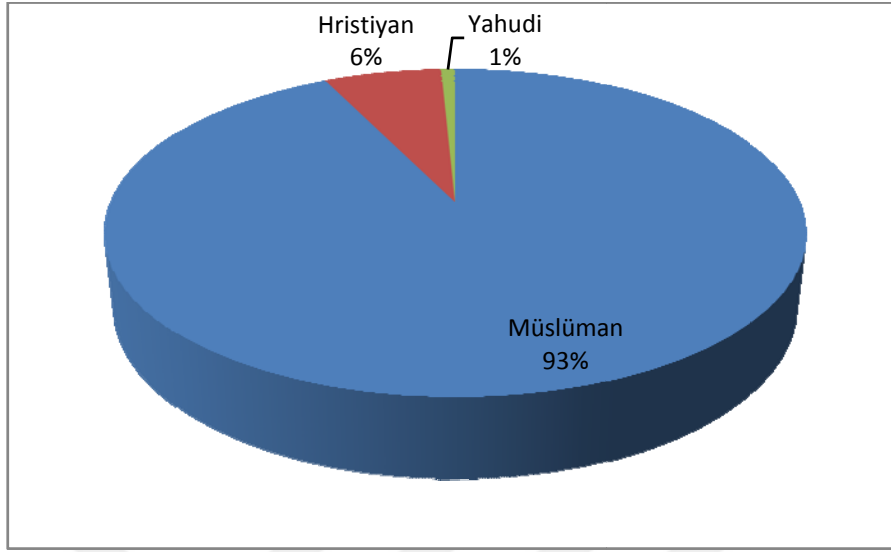
955/1548-49'da sancakta yaşayan ahalinin ikamet dağılımına bakıldığında 6307 hane 397 mücerred Müslüman ile 180 hane 11 mücerred Hristiyan'ın yaşadığı Gazze Nahiyesi'nin köylerinin (% 54) ilk sırayı aldığı görülmektedir. Onu 2330 hane 100 mücerred Müslüman ile 248 hane 12 mücerred Hristiyan'ın yaşadığı Remle Nahiyesi köyleri (% 22) takip etmektedir. 1829 hane 173 mücerred Müslüman ve 324 hane 9 mücerred Hristiyan ile 134 hane 7 mücerred Yahudi'nin ikamet ettiği Gazze Şehri (% 19) üçüncü sırada bulunurken 532 hane 64 mücerred Müslüman ve 58 hane 7 mücerred Hristiyan'ın kâin olduğu Remle Kasabası (% 5) dördüncü sırada gelmektedir.

Grafik 118: 955/1548-49 Senesi Gazze Şehri Nüfus Dağılımı

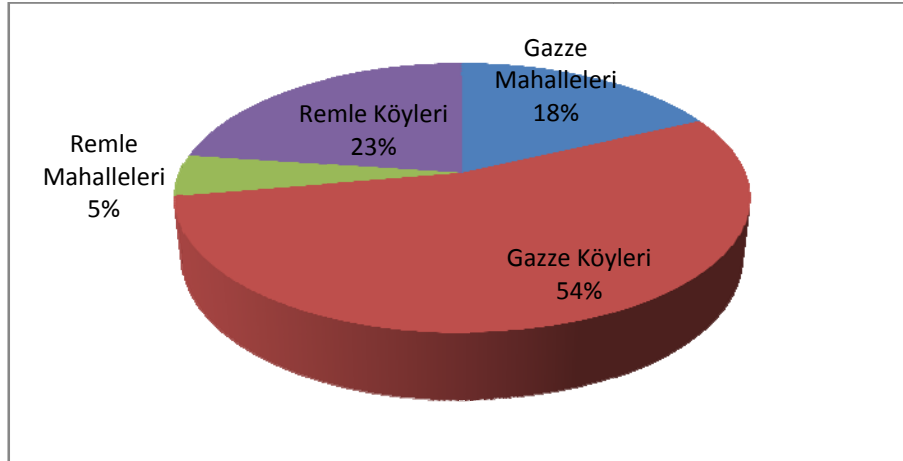
Şehirde yaşayan halkın ekseriyetini Müslümanlar (% 80) oluştururken Hristiyanlar (% 14) ikinci sırada gelmektedir. Sadece Gazze Şehri'nde hayatlarını sürdüren Yahudiler ise

(% 6) nüfus yelpazesinin üçüncü kesitini teşkil etmektedirler. Kent nüfusunun sancak içindeki oranı mühim olmakla birlikte köy nüfusunun ağırlığı daha fazladır.

Grafik 119: 964/1557 Senesi Gazze Sancağı Nüfus

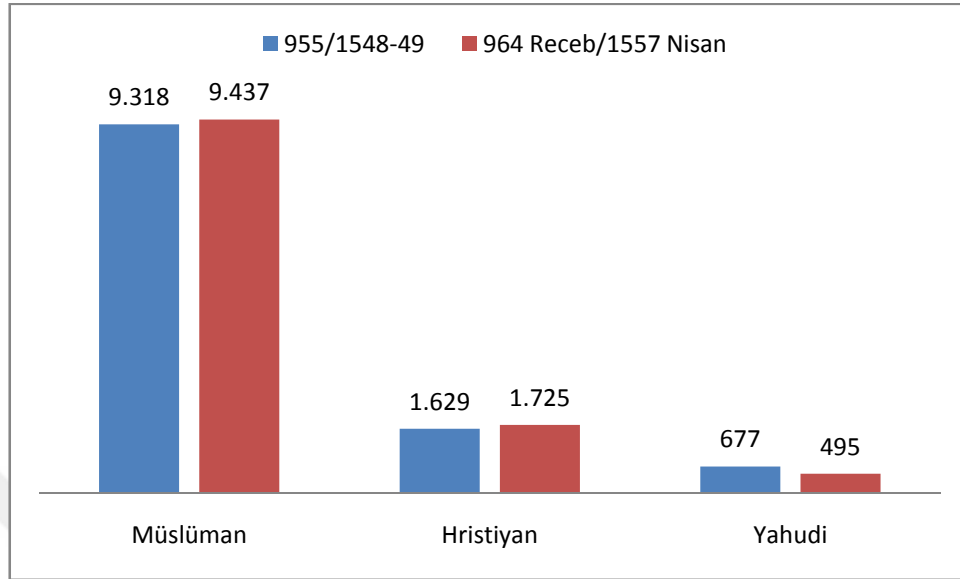
964 Receb/1557 Nisan tarihli ikinci tahrir, sancağın nüfusunun artmaya devam ettiğini göstermekle birlikte artış her kesimi kapsamamıştır. Yahudiler geçen tahrire nazaran nüfus kaybetmişlerdir. 275 mücerred, 11.958 hanelik nüfuslarıyla sancak nüfusunun (% 93) büyük kısmını oluşturman Müslümanları sırasıyla Hristiyanlar (16 mücerred 838 hane) ve Yahudiler (99 hane) izlemektedir.

Grafik 120: 964/1557 Senesi Gazze Sancağı Nüfus Dağılımı

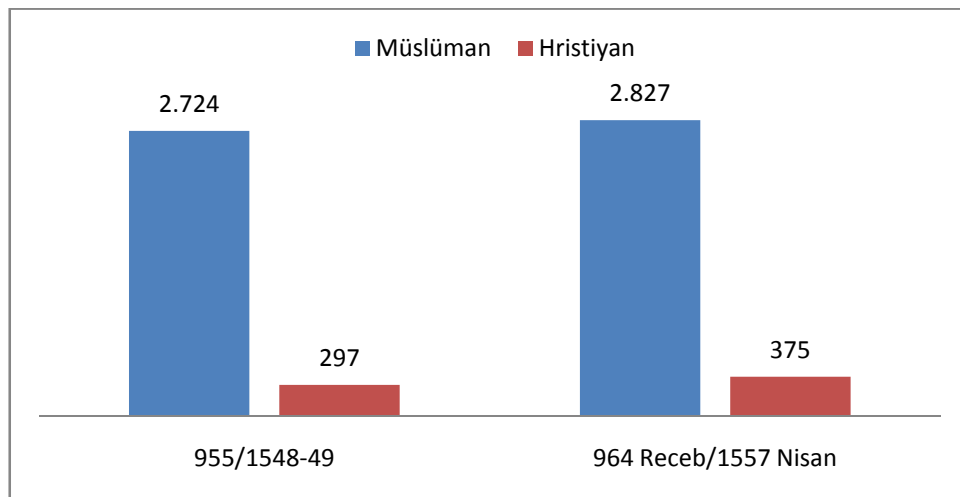
Ahalinin sancak içindeki ikamet dağılımı değişmemiştir. Mezkûr tarihte Gazze köyleri 6854 hane 112 mücerred Müslüman ve 150 hane 16 mücerred Hristiyan nüfusuyla her zamanki gibi (% 54) ilk sırada yer almıştır. Onu 2682 hane 9 mücerred Müslüman ve 268 hane Hristiyan nüfusuyla Remle'nin köyleri (% 23) takip etmektedir. Hem Gazze'nin hem de

Remle'nin köy nüfusunda 955/1548-49 senesine nazaran bir artış gözlemlense de bu olumlu gelişme herkesi kapsamamaktadır. Örneğin Gazze'nin köylerinde yaşayan Hristiyanlar, 955/1548-49'a kıyasla 964/1557'de nüfus kaybına uğramışlardır.

Grafik 121: Gazze Mahalleleri Nüfus Değişim Grafiği

Şehirli hayatın temsilcileri olan Gazze ve Remle mahalleleri 964/1557 senesinde genel nüfusun % 23'lük kısmını teşkil etmektedir. Gazze Şehri'ndeki Yahudilerin nüfuslarının düşüşünün getirdiği kayıp, Müslümanların ve Hristiyanların nüfuslarının artışıyla hissedilmemiş ve şehir nüfusu 955/1548-49'a göre 964/1557'de ufakta olsa büyümüştür.

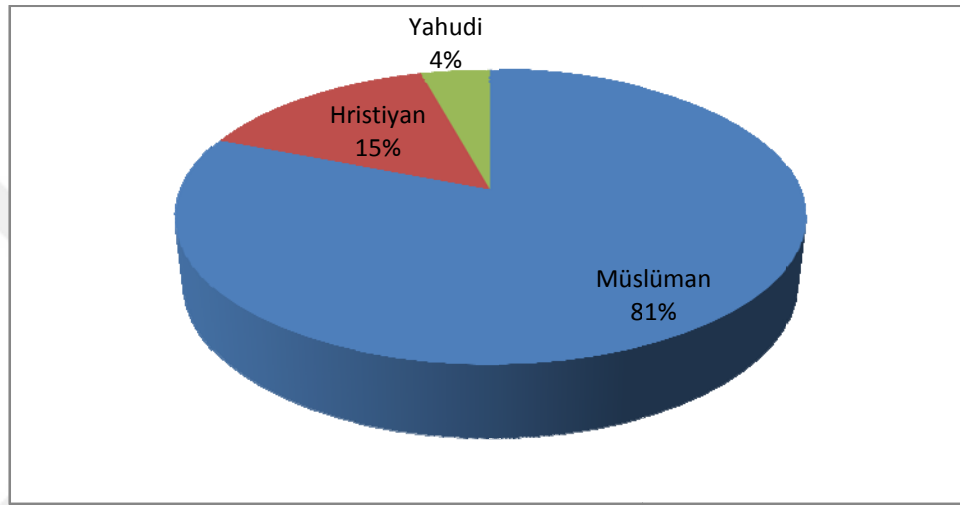

Grafik 122: Remle Mahalleleri Nüfus Değişim

Gazze Şehri ve köylerinde olduğu gibi Remle Kasabası'nda yaşayan Müslümanlar ile Hristiyanlar, nüfuslarını 964/1557 senesinde de arttırmaya devam etmişlerdir. Bu veriler 1550'li yıllardan sonra çıkan Arap isyanlarından şehirlerin ve sancakların genellikle

etkilenmediğini göstermektedir. Özellikle Benî Atıyye Kabilesi başta olmak üzere diğer Bedevi Arapların başını çektiği isyanlar, Gazze sancak beylerinin gayretleriyle başarılı bir şekilde savuşturulmuştur.⁸⁹³

Bu dönemde göçebe Arap kabilelerine karşı yapılan mücadelenin sonucunda bazı kabile reislerinin isyandan vazgeçerek devlet hizmetine girdiği de olmuştur. Devlet, af dileyenleri isyankâr kabilelere karşı mücadelesinde yerel müttelikleri olarak istihdam etmeye çalışmıştır. Dostunu çoğalt düşmanını azalt olarak adlandırılabilir bu siyasette kimi zaman başarılı da olunmuştur.⁸⁹⁴

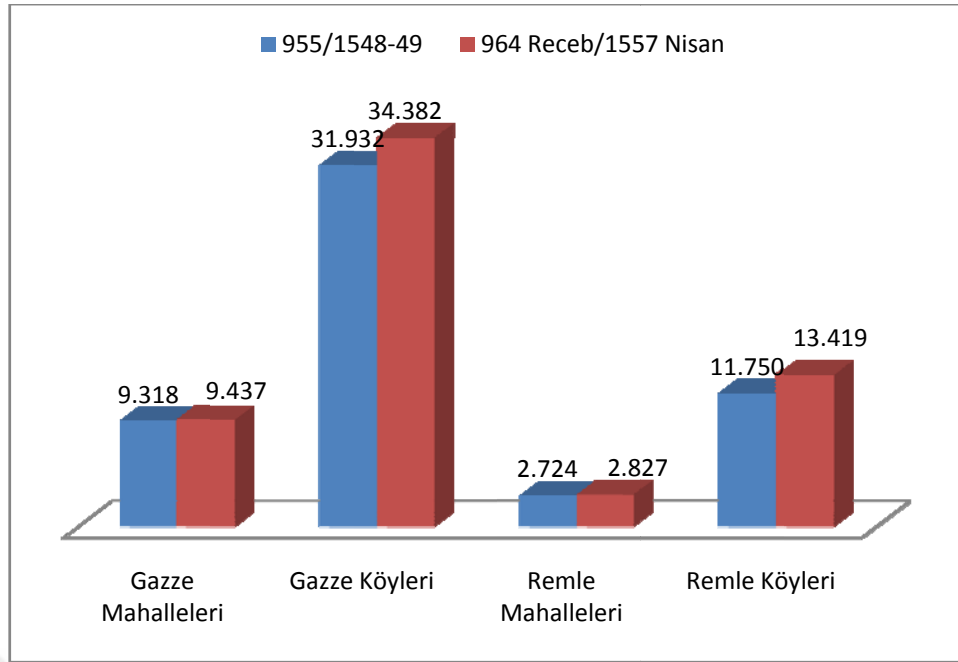

Grafik 123: 964/1557 Senesi Gazze Şehri Nüfus Dağılımı

Müslüman ahali (77 mücerred 1872 hane) Gazze Şehri'nde her zaman olduğu gibi hâkim unsur olmaya devam etmişlerdir. Hristiyanlar (345 hane) şehir nüfusunun ikinci kesitini oluştururken bir önceki tahrir nazaran nüfus kaybına uğrayan Yahudiler (99 hane) en son sırada yer almışlardır.

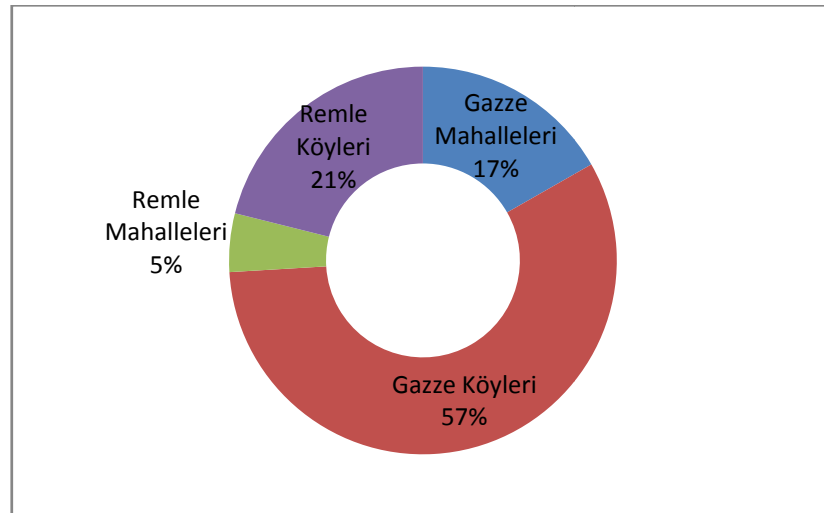
⁸⁹³ “Gazze Beyi Mustafa Bey mektûb gönderüp Murad için bu defa vâki olan Benî Atâ ve Benî Atıyye muhârebesinde bile bulunup gereği gibi cenk idüp bir yarar Arab'ın başın kesüp yoldaşlığı mukabelesinde dirlik ricâsına arz itmeğin ibtidâdan üç bin timar virilmek buyuruldu.” 18 Cemâzeyilâhir 962/10 Mayıs 1555 tarihli hüküm, **KK.d. CCXIII**, sf. 129; “Şâm beylerbeyine hüküm ki: Mektûb gönderüp Şâm ile Gazze mâbeyninde hacc-ı şerîf yolların kat' idüp 'isyân iden A'râb-ı Benî 'Atıyye'den Randân nâm kabileden elli altmış nefer kimesneleri ba'zı karyeye gâret kasdıyla gelüp üzerlerine ılgarıyla gelüp dârende Hüseyin için serdâr ta'yîn olunup bir bir arup başın kesüp bir nicesin mecrûh eylemişdir deyu 'inâyet ricâsına” 24 Cemâziyelahir 973/16 Ocak 1566 tarihli hüküm, **KK.d. LXXV**, sf. 173; “Şâm Beylerbeyisine mektûb gönderüp Gazze Sancağı'nda Benî 'Atıyye Arablarından Ahmed bin Musa nam müfsid ehl-i fesâd olup yol ve menzile inüp esbâb ve emvâl gâret idüp Abdullah oğlu dârende Behram elegetürüp başın kesmeğin” 5 Rebiulâhir 979/16 Eylül 1571 tarihli hüküm, **agd**, sf. 276.

⁸⁹⁴ “Şâm Beylerbeyine hüküm ki: Mektûb gönderüp Gazze beyi ve Gazze ve Remle kadıları sana mektûb gönderüp Kudüs-i şerîf yolunda Vâdî-i Ali'de Âyende ve ravendeyi rencide idüp 'isyân üzere olan 'Urbândan Emir Ali sâbıkda ittüğü şenâ'ate nâdim olup gelüp itâ'at eyleyüp tevbe ve istiğfâr eyleyüp mahal-i merhamettir deyu i'lâm idüp ve mezbûr dahi gelüp dirlik ricâ eyleyüp Remle'de 1000 akçe birer mezra'â ki havâs-ı hümayûna 'âid olup hâliyâ harâbe olup” 10 Cemâziyelahir 973/2 Ocak 1566 tarihli hüküm, **agd**, sf. 156.

Grafik 124: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Değişimi

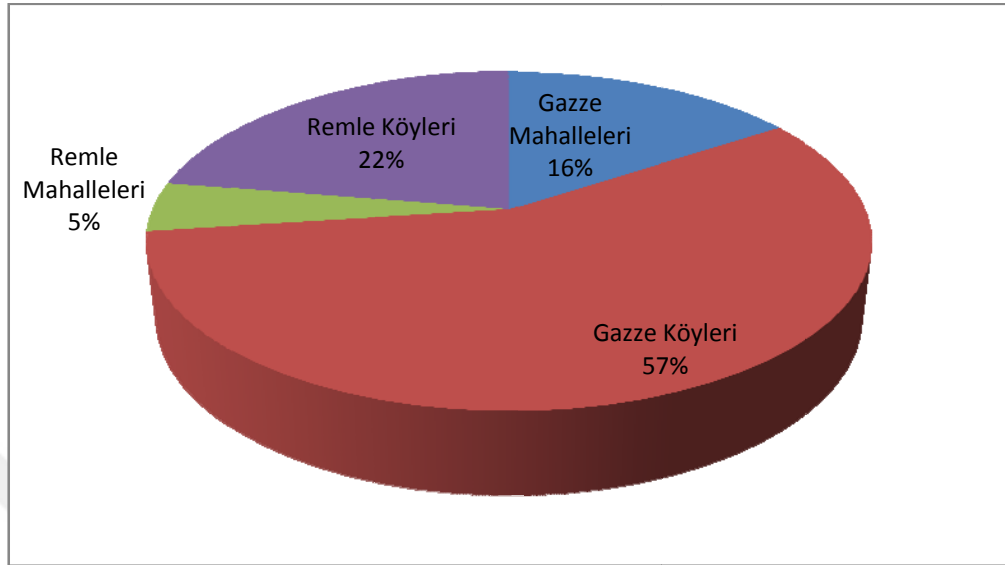
Müslüman ahali Osmanlı hâkimiyetinin başlangıcından bu zamana dek sürdürmüş olduğu nüfus artışını 955/1548-49 ve 964/1557 senelerinde de devam ettirmişlerdir. Bu dönemde Gazze ve Remle köylerinin Müslüman nüfusundaki artış mahallelerle mukayese edildiğinde dikkat çekici ve daha fazladır. 964/1557 yılı köylülerin şehir karşısında gücünü artırdığı bir dönemdir denilebilir. Nizam ve istikrarla yakından alakalı olan köylerdeki nüfus artışı, üretimin artmasına ve yeni yerlerin iskâna açılmasına zemin sağlamıştır.

Grafik 125: 955/1548-49 Senesi Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

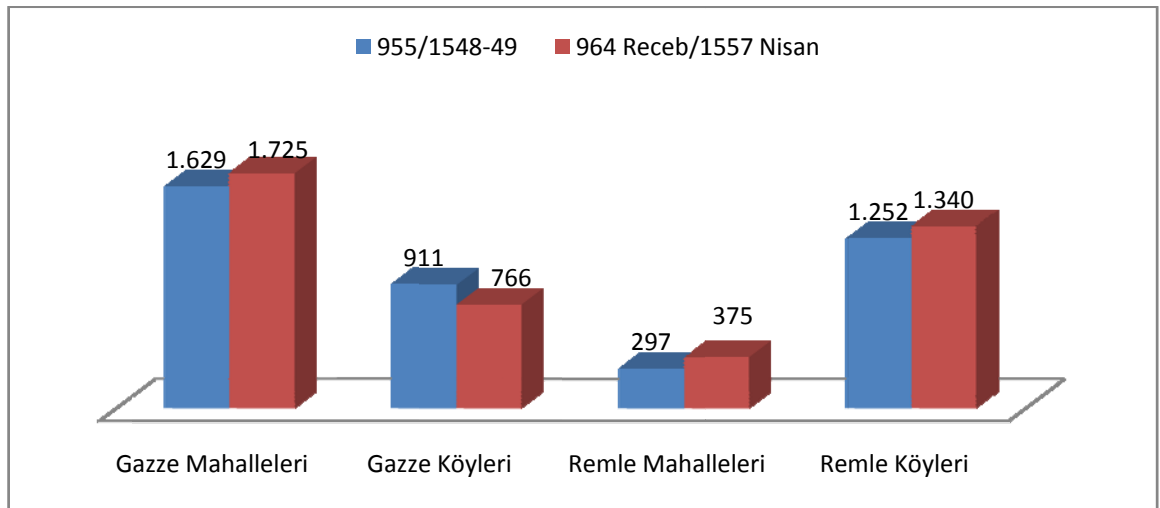
955/1548-49'de Müslüman ahalinin sancak içindeki intişarına bakıldığında Gazze Nahiyesi'nin köylerinin (397 mücerred 6307 hane) ilk sırayı aldığı görülmektedir. Onu sırasıyla Remle Nahiyesi köyleri (100 mücerred 2330 hane), Gazze Şehri (168 mücerred 1834

hane) ve Remle Kasabası (64 mücerred 532 hane) izlemektedir. Müslüman nüfusun büyük çoğunluğu köylerde hayatlarını sürdürmekle (% 78) birlikte azımsanmayacak bir kısmı da (% 22) şehirlerde ikamet etmektedir.

Grafik 126: 964/1557 Senesi Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

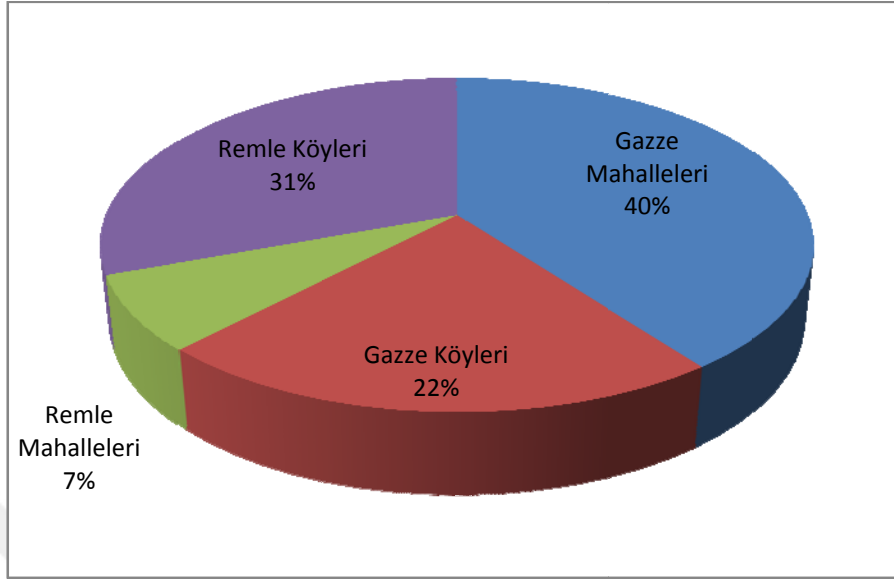
964/1557 yılına gelindiğinde Müslümanların nüfusları artmaya devam etmekle birlikte ikamet dağılımlarında değişen bir şeyin olmadığı görülmektedir. Onlar, Gazze köyleri (112 mücerred 6854 hane), Remle köyleri (2682 hane 9 mücerred), Gazze Şehri (1872 hane 77 mücerred) ve Remle Kasabası'nda (550 hane 77 mücerred) hayatlarını sürdürmeye devam etmişlerdir.

Grafik 127: Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus Değişim

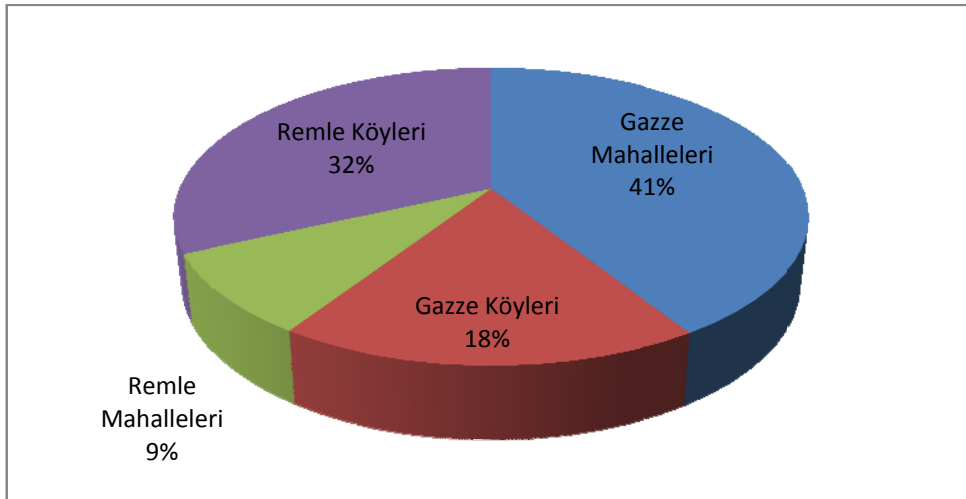
955/1548-49 senesinde, bir önceki tahririne nazaran sancak genelinde Hristiyan nüfus artarken 964/1557 yılına gelindiğinde Gazze'nin köylerinde bir önceki tahririne nazaran nüfus

kayıbı meydana gelmiştir. Sancak genelindeki nüfus artışını etkilemeyen bu kayıp Hristiyanlardan bazılarının muhtemelen Remle'nin köylerine ya da başka yerlere göç etmelerinden kaynaklanmaktadır.

Grafik 128: 955/1548-49 Senesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Hristiyan ahalinin 955/1548-49 senesi sancak nüfus dağılımlarına bakıldığında neredeyse yarıya yakının (% 47) şehirlerde yaşamayı tercih ettiği görülmekle birlikte çoğunluk köylerde kalmaya devam etmiştir. Hristiyan ikamet tercihinde Gazze Şehri (% 40) başta gelmektedir. Onu sırasıyla Remle'nin köyleri (% 31), Gazze'nin köyleri (% 22) ve Remle Kasabası (% 7) takip etmektedir.

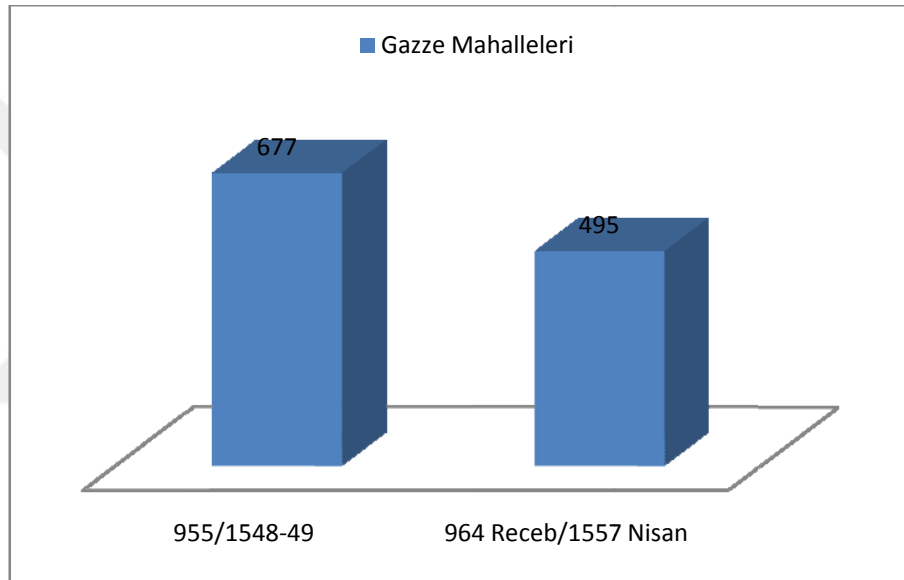

Grafik 129: 964/1557 Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

964/1557 yılında Hristiyan ahalinin yaşam tercih mekanları sıralamasında küllü bir değişiklik görülmemesine mukabil Gazze'nin köyleri hariç diğer yerlerde nüfus artışına şahit

olunmuştur. Bu tarih aynı zamanda Hristiyanların yarısının (% 50) şehir merkezlerinde yaşadığı dönemdir. Gazze Şehri (% 41) sancak Hristiyan ahalisinin ikamet tercihinde birinci sırada yer alırken Remle'nin köyleri (% 32) ikinci büyük hisseyi temsil etmektedir. Her iki yerde de 955/1548-49'a nispetle Hristiyan nüfusu artmıştır.

Gazze'nin köylerinde yaşayan bazı Hristiyanlar, yerlerini terk ederek şehir merkezlerine göç etmişlerdir. Muhtemelen şehrin sunduğu avantajlar ve özellikle de Gazze Şehri'ni bazı Yahudilerin terk etmesi bu göçü teşvik etmiş olmalıdır. Netice itibarıyla Yahudi ahalinin bıraktığı alan bir şekilde başkaları tarafından doldurulmalıydı. Hristiyanlar şehirli hayatına katılmada ve onun fırsatlarından istifade etmede istekli davranarak boşluğu doldurmuşlardır.

Grafik 130: Gazze Şehri Yahudi Nüfus Değişim

Yalnızca Gazze Şehri'nde ikamet eden Yahudiler, 955/1548-49'da ve 964/1557'de sancak genel nüfusunun küçük bir oranını (% 1) teşkil etmişlerdir. 932/1525-26'da 120 hane, 945/1538'de 113 hane, 955/1548-49'da 7 mücerred 134 hane ve 964/1557'de 99 hanelik bir nüfusa malik olarak zikzaklı bir eğilim sürdüren Yahudiler nüfuslarındaki erimeye mani olamamışlardır.

Musevilerin şehirdeki nüfus kaybı göçlere, hastalık ya da farklı afetlere atfedilebilir. Ancak hem Müslümanların hem de Hristiyanların nüfuslarını arttırmış olmaları hastalık ve afet ihtimalini devre dışı bırakmaktadır. Eğer dini bir baskı ya da zorba idareci etkenleri olsaydı o zaman Hristiyanlarla birlikte Müslümanlarında göç etmeleri beklenirdi. Muhtemelen şehirdeki imkânlar, Yahudilere yeterince cazip gelmediğinden başka yere göç etmek onlara cazip gelmiş olmalıdır.

2.2.1. Gazze Nahiyesi

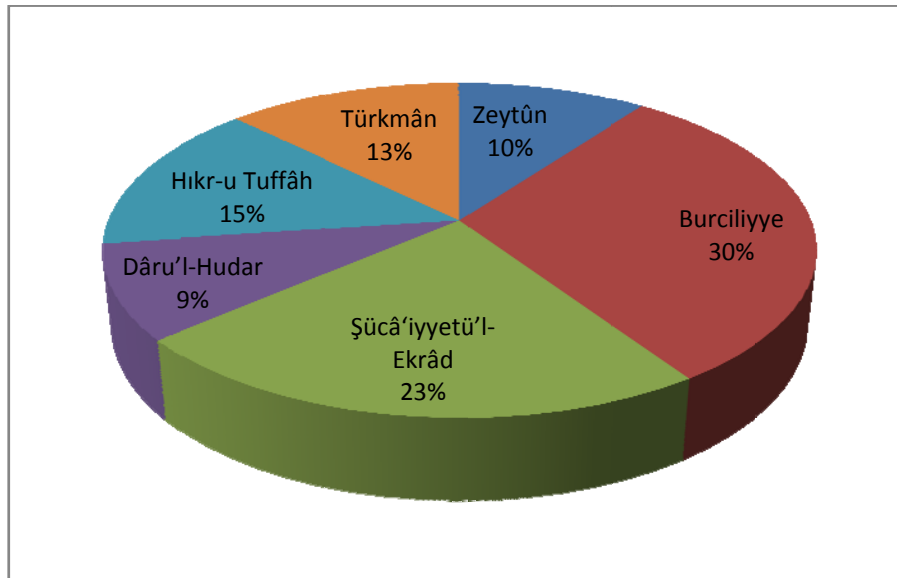
2.2.1.1. Gazze Şehri

2.2.1.1.1. Gazze Şehri Müslüman Mahalleleri

Mahalle	955/1548-49													964 Receb/1557 Nisan											
	Müslüman													Müslüman											
	H	M	İ	Mz	Ht	Ş	S	Mh	Di	A	Fm	K	CH		H	M	İ	Mz	Ht	Hk	Mh	Ş	A	Mc	CH
												H	M											H	M
Zeytûn (زيتون)	181	24	1	2		1	1	2	1			18	4	185		1	4	5	2	3	1	3		15	
Burciliyye (برجلية)	559	45	2			5		11				20	9	516	57	3	4	2	1	1	9	7	1	35	
Şücâ'iyetü'l-Ekrâd (شجاعية الاكراد)	424	29	1			6	4	4			1	17	22	446		5	5	2	5	3	15	2		34	
Dâru'l-Hudar (دار الخضار)	169	4	1	3	1			4				8		165	15	3	7	3	1	2	2	8		10	
Hıkr-u Tuffâh (حكر تفاع)	265	31	1	2			1	1		3		12	10	271	5	1	1	1			4			9	
Türkmân (تركمان)	228	43	5	1				3				27	38	289		2	1			1	1			69	
Toplam	1826	176	11	8	1	12	6	25	1	3	1	102	83	1872	77	15	22	13	9	10	32	20	1	172	

Tablo 71: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Şehri

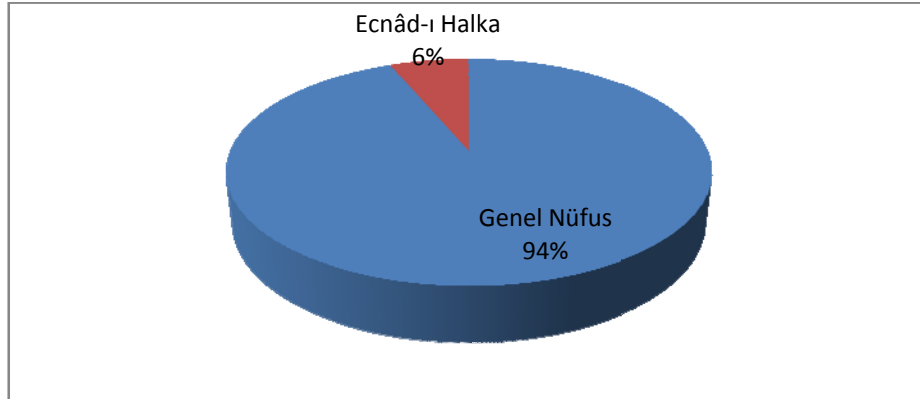
Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyetü'l-Ekrâd, Dâru'l-Hudar, Hıkr-u Tuffâh, Türkmân adlı 6 mahallenin bulunduğu Gazze Şehri'nde toplam 176 mücerred 1826 hane Müslüman yaşamaktadır.

Grafik 131: 955/1548-49 Senesi Gazze Şehri Müslüman Mahalleleri

Müslümanlar, Burciliyye (559 hane 45 mücerred), Şücâ'iyetü'l-Ekrâd (424 hane 29 mücerred), Hıkr-u Tuffâh (265 hane 31 mücerred), Türkmân (228 hane 43 mücerred), Zeytûn

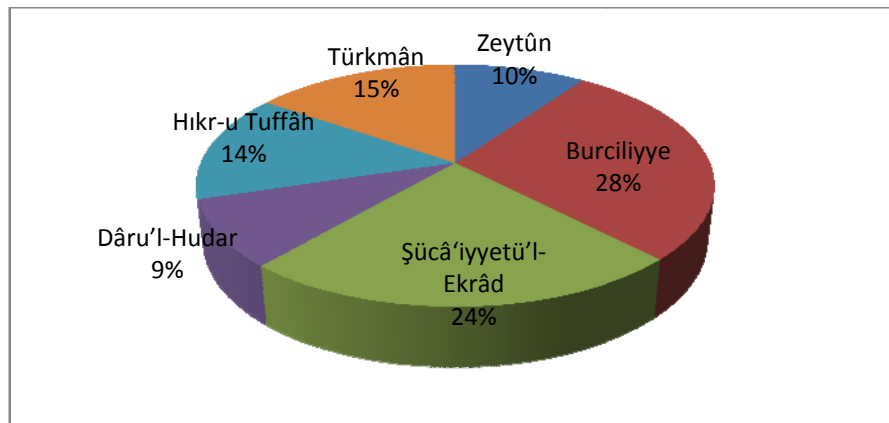
(24 mücerred 181 hane) ve Dâru'l-Hudar (4 mücerred 169 hane) mahallelerinde ikamet etmişlerdir.

Grafik 132: 955/1548-49 Senesi Müslüman Mahalleler Nüfus

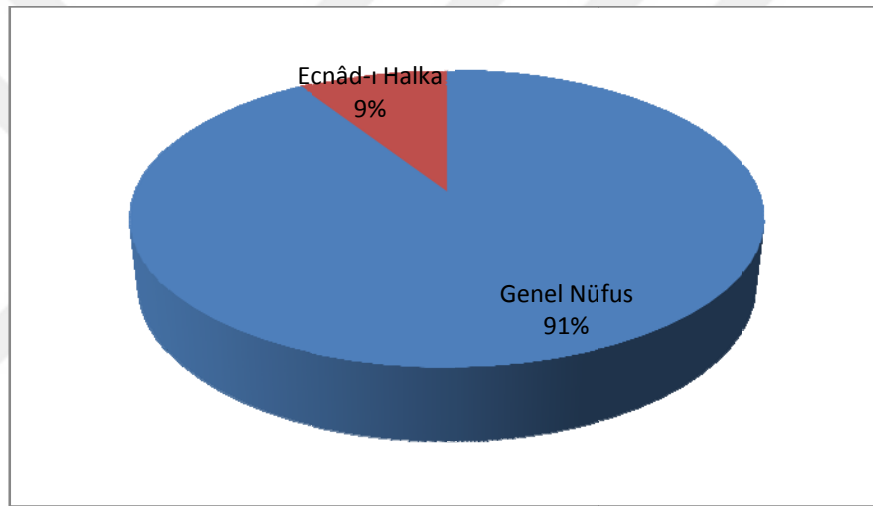
83 mücerred 102 hanelik nüfuslarıyla Çerâkise zamanından kalan eski Memluk askeri sınıfının temsilcileri Ecnâd-ı Halka şehirde yaşamaya devam etmekteydi. Mahalleler nüfusunun içinde ufak bir oranı (% 6) temsil eden Ecnâd-ı Halka ya da Cündî olarak adlandırılan bu sınıf, Türkman (27 hane 38 mücerred), Şücâ'iyetü'l-Ekrâd (22 mücerred 17 hane), Burciliyye (9 mücerred 20 hane), Zeytun (4 mücerred 18 hane), Hıkr-u Tuffâh (10 mücerred 12) ve Daru'l-Hudar (8 hane) mahallelerinde bulunmaktadır.

Toplam 168 mücerred 1834 hanelik Müslüman nüfusun bulunduğu mahallelerde 11 imam (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyetü'l-Ekrâd, Dâru'l-Hudar, Hıkr-u Tuffâh, Türkmân), 8 müezzîn (Zeytûn, Dâru'l-Hudar, Hıkr-u Tuffâh, Türkmân), 1 hatip (Dâru'l-Hudar), 12 şerif (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyetü'l-Ekrâd), 6 seyyid (Zeytûn, Şücâ'iyetü'l-Ekrâd, Hıkr-u Tuffâh), 25 muhassıl (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyetü'l-Ekrâd, Dâru'l-Hudar, Hıkr-u Tuffâh, Türkmân), 1 dellâl (Zeytûn), 3 a'ma (Hıkr-u Tuffâh), 1 ferrâş-ı mescid (Şücâ'iyetü'l-Ekrâd) ve 1 kadı (Hıkr-u Tuffâh) yaşamaktadır.

Grafik 133: 964/1557 Senesi Gazze Şehri Müslüman Mahalleleri

964/1557 yılına gelindiğinde bir önceki tahrirde olduğu gibi şehirde Müslümanların yaşamış olduğu mahallelerin sıralamasında külli bir değişiklik görülmemekte yalnızca bazı mahallerin nüfus oranlarında ufak çaplı değişikliklere tesadüf olunmaktadır. Burciliyye (516 hane 57 mücerred), Şücâ'iyye (446 hane), Türkmân, (289 hane), Hıkr-u Tuffâh (271 hane 5 mücerred), Zeytûn (185 hane) ve Dâru'l-Hudar (15 mücerred 165 hane) mahallelerinde 15 imam (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Dâru'l-Hudar, Hıkr-u Tuffâh, Türkmân), 22 müezzin (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Dâru'l-Hudar, Hıkr-u Tuffâh, Türkmân), 13 hatip (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Dâru'l-Hudar, Hıkr-u Tuffâh), 9 Hekim (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Dâru'l-Hudar), 10 muhassıl (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Dâru'l-Hudar, Türkmân), 32 şerif (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Dâru'l-Hudar, Hıkr-u Tuffâh, Türkmân), 20 a'ma (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Dâru'l-Hudar) ve 1 mecnûn (Burciliyye) vardır.

Grafik 134: 964/1557 Senesi Müslüman Mahalleler Nüfus

955/1548-49 senesine nazaran şehirdeki nüfuslarını arttıran Ecnâd-ı Halka, toplam 170 hane olarak Türkman (69 hane), Burculiyye (35 hane), Şücâ'iyye (34 hane), Zeytûn (15 hane), Dâru'l-Hudar (10 hane) ve Hıkr-u Tuffâh (9 hane) mahallelerinde hayatlarını idame ettirmektedir. Ecnâd-ı Halka arasında 4 imam, bir muhassıl ve bir hatip bulunmaktadır.

2.2.1.1.2. Gazze Şehri Hristiyanları

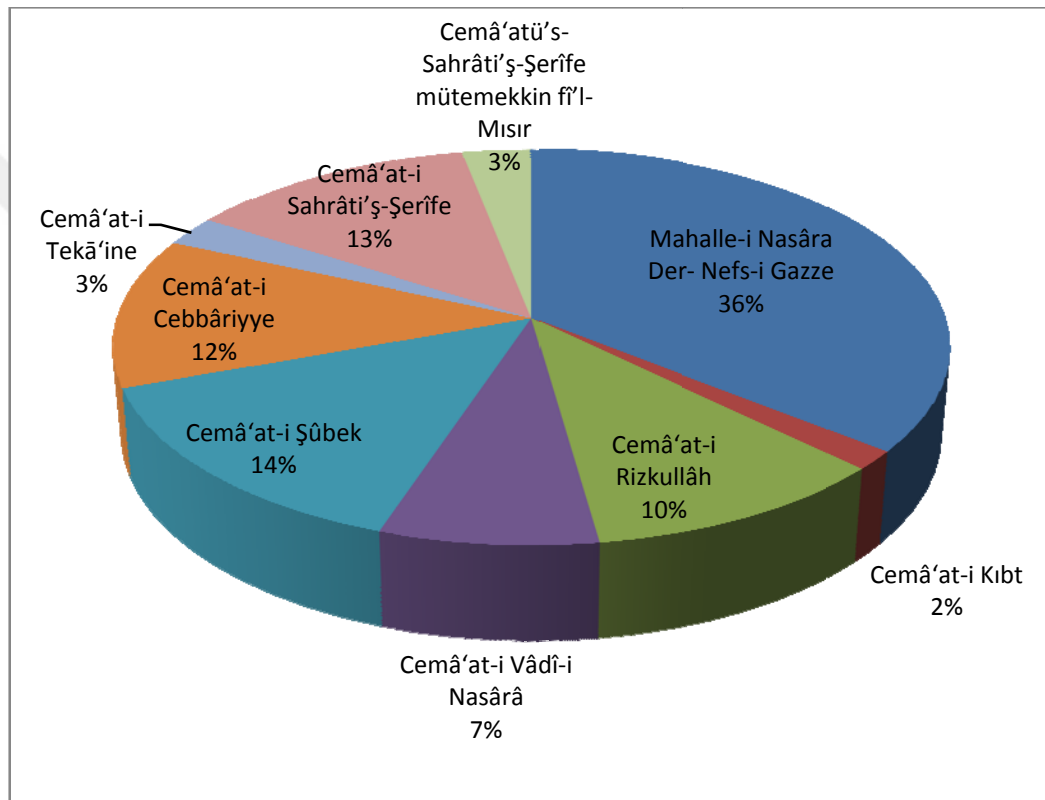
Mahalle/Cemaat	955/1548-49			964 /1557	
	H	M	A	H	M
Mahalle-i Nasâra Der- Nefs-i Gazze	116	3		99	
Cemâ'at-i Kıbt (قبط)	5				
Cemâ'at-i Rizkullâh (رزق الله)	34			38	
Cemâ'at-i Vâdî-i Nasârâ (واده)?	24			26 ⁸⁹⁵	
Cemâ'at-i Şûbek (شوبك)	46	1		45	

⁸⁹⁵ Bu tarihte cemaatin adı Cemâ'at-i Nasârâ-i Vâdî-i Mûsa (وادی موسی) olarak kaydedilmiştir.

Cemâ'at-i Cebbâriyye (جبارية)?	40	1	1	51	
Cemâ'at-i Tekâ'ine (تقاعة) ?	8			11 ⁸⁹⁶	
Cemâ'at-i Sahrâti's-Şerîfe	41	4 ⁸⁹⁷		75	
Cemâ'atü's- Sahrâti's-Şerîfe mütemekkin fi'l-Mısır	10				
TOPLAM	324	9	1	345	

Tablo 72: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Hristiyanları

955/1548-49'da toplam 9 mücerred 324 hane olarak şehirde mahalle/cemaatler şeklinde hayatlarını sürdüren Hristiyanlar, 80 akçe cizye ödemektedirler. Mahalle ve cemaat şeklindeki taksimatları mezhebi bölünmüşlük ile geldikleri kökenleri yansıtmaktadır. 1 a'ma Cebbariye Cemaati'nin içinde vardır.

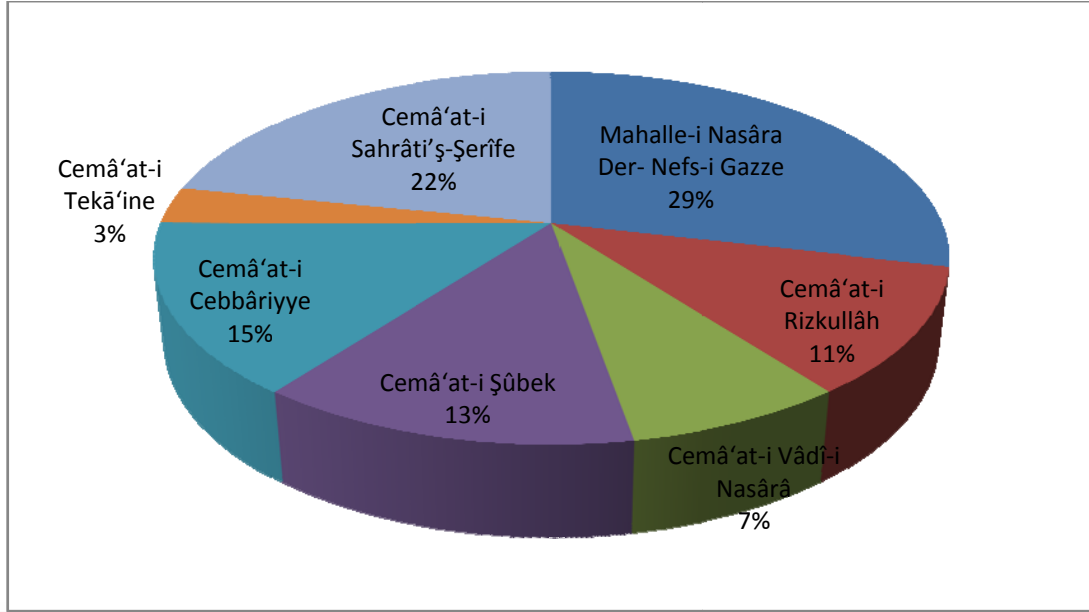

Grafik 135: 955/1548-49 Senesi Gazze Şehir Hristiyan Nüfus Dağılımı

Şehir Hristiyanlarının ekseriyeti Mahalle-i Nasârâ'da (3 mücerred 116 hane) ikamet etmektedir. Burada dikkat çeken husus diğer Hristiyanların cemaatler olarak kaydedilmesidir. Şûbek (1 mücerred 46 hane), Sahrâti's-Şerîfe (4 mücerred 41 hane), Cebbâriyye (1 mücerred 40 hane), Rizkullah (34 hane), Vâdî-i Nasârâ (24 hane), Sahrâti's-Şerîfe mütemekkin fi'l-Mısır (10 hane), Tekâ'ine (8 hane) ve Kıptî (5 hane) şehirde Hristiyanların yaşadığı cemaatlerin adlarıdır.

⁸⁹⁶ Kayıtta 9. İki kişinin Halilurrahman reayası olduğu belirtilmiştir.

⁸⁹⁷ Kayıtta 3.

Grafik 136: 964/1557 Senesi Gazze Şehri Hristiyan Nüfus Dağılımı

964/1557'de de nüfuslarını artırmaya devam eden Hristiyanlar, en çok 99 hane ile Mahalle-i Nasâra'da kâindirler. Bir önceki tahrirde göre mahalle nüfusunda bir düşüş göze çarpmakla birlikte bu, şehirdeki Hristiyan nüfusun oranına olumsuz yansıyacak durumda değildir. Muhtemelen Hristiyanların kendi aralarındaki tartışmaları taraflarından bir kısmının şehri terke mecbur bırakmış olabilir. Diğer Hristiyanlar bir önceki tahrirde olduğu gibi cemaatler şeklinde hayatlarını idame ettirmektedir. En fazla nüfusa sahip cemaat, 75 hanelik nüfusuyla Nasâra tâbi'-i Sahratullahi Müşerrefe'dir. Onu sırasıyla Cebbâriyye (51 hane), Şûbek (45 hane), Rizkullâh (38 hane), Nasârâ-i Vâdî-i Mûsa (26 hane) ve Tekâ'ine (11 hane) takip etmektedir.

80 akçe cizyenin ayırım yapılmaksızın Hristiyanlara tarh olduğu bu tarihte, 3 a'ma (Mahalle-i Nasâra Der- Nefs-i Gazze, Cemâ'at-i Nasârâ-i Şûbek) ve 1 divane (Cemâ'at-i Nasârâ-i Şûbek) Hristiyan ahali arasında hayatlarını sürdürmektedir.

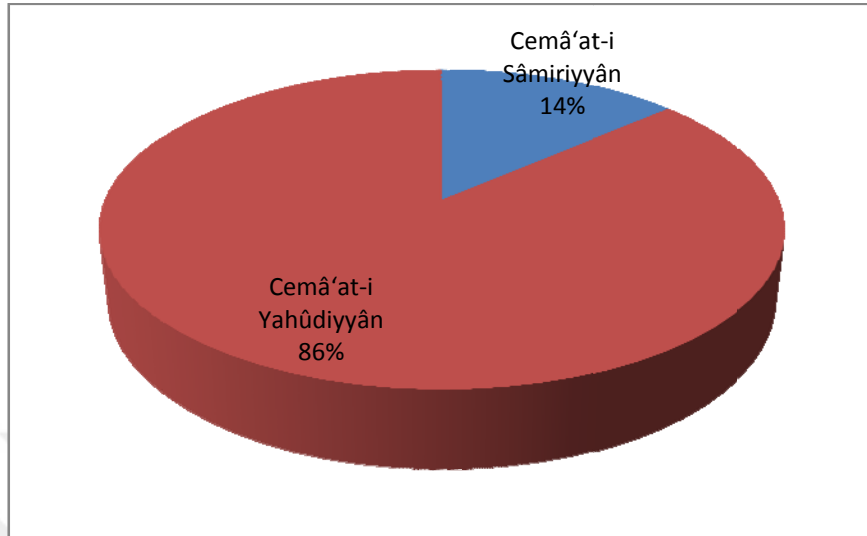
2.2.1.1.3. Gazze Şehri Yahudileri

Mahalle	955/1548-49		964/1557	
	H	M	H	M
Cemâ'at-i Sâmiriyyân (سامريان)	18	2	18	
Cemâ'at-i Yahûdiyyân	116	5	81 ⁸⁹⁸	
TOPLAM	134	7	99	

Tablo 73: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Şehri Yahudileri

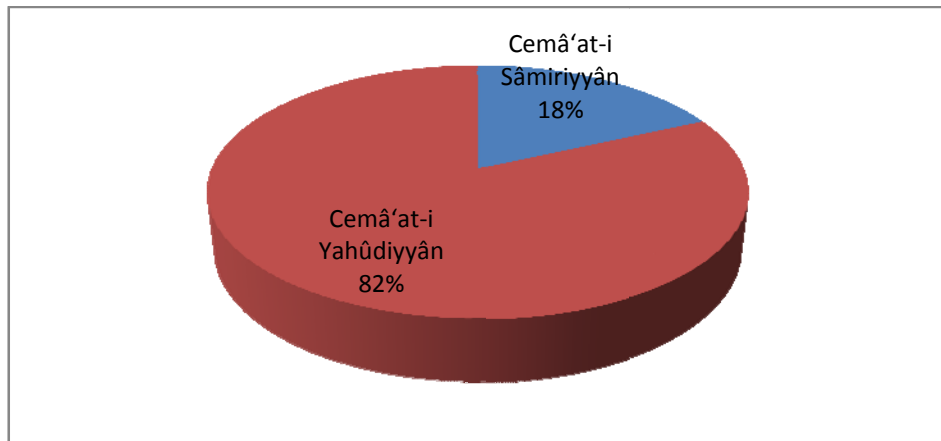
⁸⁹⁸ Kayıtta Halilurrahman reayası hariç 78 kişi olduğu ifade edilmiştir. Bunun haricinde 3 kişinin ismi Halilurrahman'ın reayası olarak ayrı olarak yazılmıştır.

Sancak nüfusunun en küçük kısmını (% 1) teşkil eden Yahudiler, yalnızca Gazze Şehri'nde yaşamayı tercih ederek köylere açılmamışlardır. Bu özellikleriyle Yahudiler, hem köylerde hem de şehirde hayatlarını sürdüren Müslümanlar ile Hristiyanlardan farklıdır.

Grafik 137: 955/1548-49 Senesi Gazze Şehri Yahudileri Nüfus Dağılımı

Sâmirî ve Cemâ'at-i Yahûdiyyân olmak üzere iki farklı gruptan oluşan Yahudiler, toplam 75 mücerred 134 hanedirler. Hâkim kesimi 5 mücerred 116 hane ile Cemâ'at-i Yahûdiyyân teşkil etmekte bunların arasında Kudüs ve Halilurrahman'dan dört kişiye tesadüf olunmaktadır. Bu kişiler ticaret maksadıyla ya da başka bir nedenden dolayı Gazze'ye gelmiş olabilirler. Kaydın sonunda ödedikleri cizye miktarı hakkında herhangi bir malumat mevcut değildir.

Grafik 138: 964/1557 Senesi Gazze Şehri Yahudileri Nüfus Dağılımı

Yahudiler 964/1557 senesinde Gazze'de nüfus kaybına uğramışlardır. Kendi aralarındaki ihtilaf ya da başka bir şey, şehri terk etmelerine neden olmuştur. Zira bir hastalık ya da felaket gibi herkesi etkileyecek bir şey olsaydı Müslümanlarla Hristiyanların da bundan

müteessir olması ve nüfus kaybetmeleri beklenirdi. Yahudiler, toplam 99 hane olarak bir önceki tahrirde de olduğu üzere iki farklı kısımdan teşekkül etmektedir. Hâkim grubu 81 hane ile Cemâ'at-i Yahûdiyyân oluştururken Samiriler, 18 haneye sahiptirler.

Ne kadar cizye tahmil edildiği defter kaydında belirtilmemiş olsa da kanunnameden Hristiyanlarla birlikte aynı meblağı (40 para) tediye hususunda mükellef tutuldukları bilinmektedir.

2.2.1.2. Gazze Nahiyesi Köyleri

Köy/Cemaat	955/1548-49							964 Recep/1557 Nisan															
	Müslüman						Hr		Müslüman										Hr				
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	H	M	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	Hd	Ş	S	L	D	H	M	
Cemâ'at-i Kureyş (قریش)	24								24														
Savâfiru'ş-Şarkî (صوافير الشرقى) ⁸⁹⁹	14								11						1								
Devâdî (دوادى) ^{900?}	37	2	1						25														
'Amûkâ-i Benî Kinâne (عموكة بنى كنانة) ⁹⁰¹	39		1						31														
'Affriye (عفريية)?	14								14														
Mûn (مون)?	50		1						80		1				2								
Beyt Tîme (بيت طيمة) ⁹⁰²	103	25							126		1	1											
Himâye-i Mecdel (حمایة مجدل) ⁹⁰³	82 ⁹⁰³ +1 0 ⁹⁰⁴ : T 92		1						67+17 905: T 84	10													
Bezzâ (بزا)?	23								50														
Beşâ/Besâ (بشا/بسا) ⁹⁰⁶	42								24														
Ahsâs-ı 'Askalân (احصاص عسقلان)	57								55	2													
Ahsâs (احصاص)?	188	11	1						200											2			
Cedîde (جدیده)	47								47														
'Aclân (عجلان)	26								25														
Tîbnâ (تبنا)	50	3							53														
Yîbnâ (يبنا) ⁹⁰⁷	121								124														
Kefr Kubbe (كفر قببة)?	59								55					1									

⁸⁹⁹ 18 Mayıs 1948'de İsrail tarafından işgal edilen köy tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. Bak. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Sawafir-al-Sharqiyya/ar/index.html>

⁹⁰⁰ Vakf-u Mencik? tamamen.

⁹⁰¹ Hayır Bey'in tamamen evlatlarının vakfidir.

⁹⁰² 18 Kasım 1948'de İsrail tarafından işgal edilen köy yerler bir edilerek halkı tehcir edilmiştir. Bak. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Bayt-Tima/ar/index.html>

⁹⁰³ 265 Numaralı defterde köyün adı Himâye olarak kaydedilmiştir.

⁹⁰⁴ Cemâ'at-i Şeyh İbrahim veled-i Şeyh Muhammed

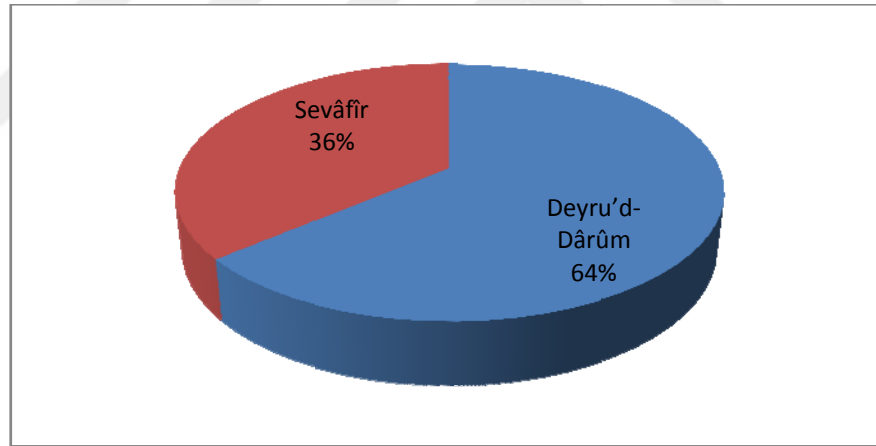
⁹⁰⁵ Cemâ'at-i Şeyh İbrahim veled-i Şeyh Muhammed

⁹⁰⁶ Der-nâhiye-i Mecdel.

⁹⁰⁷ 4 Haziran 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Yibna/ar/index.html>

Nüfusu çok olan köyler şunlardır: Mecdel (623 hane), Deyru'd-Dârûm (34 mücerred 299 hane), Cibâliyye (46 mücerred 263 hane), Bureyr (16 mücerred 214 hane), Savâfiru'l-Halîl (206 hane), Hiribyâ (16 mücerred 193 hane), Ahsâs (11 mücerred 188 hane), Tell Sâfiye (2 mücerred 143 hane), Menşiyetü's-Sahlîn (138 hane), Yibnâ (121 hane) Karâtiyyâ (13 mücerred 119 hane), Fâlûcâ (109 hane), Beyt Tîme (25 mücerred 103 hane). Bu köyler içinde Mecdel 623 hanelik nüfusuyla ve Şeyh Muhammed Muammer ve Şeyh Hasan adlı iki ayrı mahallesiyle dikkat çekicidir. Mahallelerin isminin başındaki Şeyh ifadesi buraların tesisinde kabile reislerinin müessir bir amil olduklarını göstermektedir. Gazze'deki yıkılan köylerin listesine bakıldığında 45 tane köyün El-Mecdel Şehri'ne tabi olduğu ortaya çıkar.⁹⁷⁰

Nüfusu fazla olan köylere mukabil oldukça düşük nüfus yoğunluklu karyeler de vardır. Bunlar şunlardır: Kamsâ (3 hane), Deyr Şâtır (3 hane), 'Amûriye (4 hane), Nâsirâ (5 hane), Resîmu'l-Garbî (5 hane), Kurâş (1 mücerred 5 hane), Burciliyye (6 hane), Saġaratâ'l-Kübrâ (6 hane), Yebrûd (7 hane), Beyt Sem'ân (7 hane), 'Arâk lil-Hâtem/Hâsim (7 hane), Saġaratâ's-Suġrâ (1 mücerred 7 hane), Beyt Cibrîn (8 hane), Kâmâs (9 hane), Bi'lîn (9 hane), Bellîtâ/Mellîtâ (5 mücerred 9 hane), Nuhâsiyye (7 mücerred 9 hane)

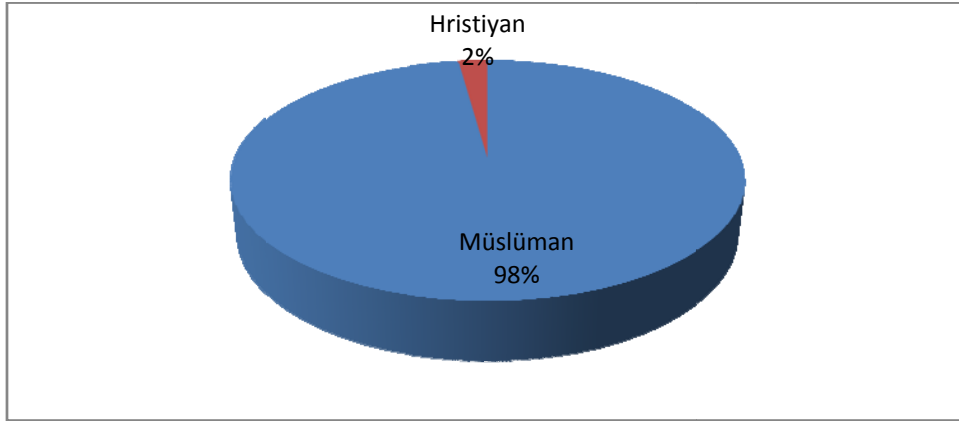

Grafik 140: 955/1548-49 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri Hristiyan Ahali Nüfus Dağılımı

Nüfusun küçük bir kısmını teşkil eden Nasârâ tâifesi, Deyru'd-Dârûm (114 hane 11 mücerred Hristiyan; 185 hane 23 mücerred Müslüman) ve Sevâfir (66 hane Hristiyan 140 hane Müslüman) köylerinde hayatlarını sürdürmektedir. Her iki köyde de nüfus açısından Müslüman ahalinin gerisinde kalan Hristiyanların Deyru'd-Dârûm'da ne kadar cizye ödediklerine dair bir malumata tesadüf olunmazken Sevâfir'de kişi başına 80 akçe ödedikleri belirtilmiş ancak toplam 5260 akçe olarak verilmiştir. Hâlbuki hesaba göre doğrusu 5280 akçe

⁹⁷⁰ Yıkılan köyler ve bu köylerin tabi oldukları şehirler için bkz.: <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=359>

olması gerekir. 20 akçelik eksiklik muharririn dikkatsizliğinden ya da bazı kişilerin az cizye ödemelerinden kaynaklanmış olabilir.

Grafik 141: 964/1557 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

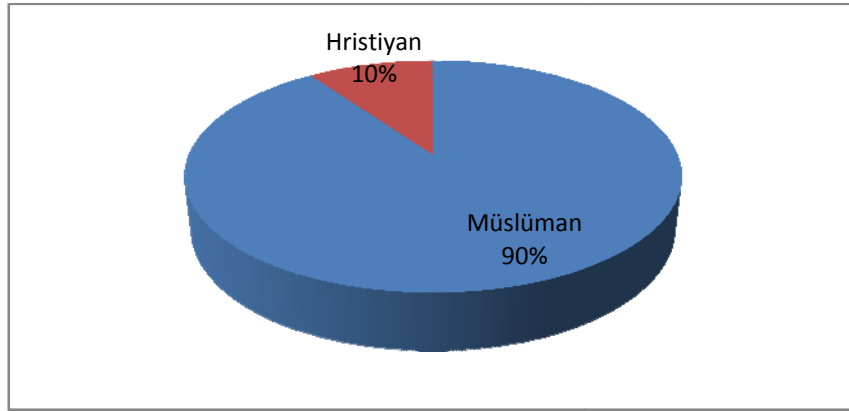
964/1557 yılına gelindiğinde 137 köyde 112 mücerred 6830 hanesi Müslüman ve 16 mücerred 150 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 128 mücerred 6980 hane bulunmaktadır. Müslümanların nüfusun eskeriyetini oluşturduğu nahiye köylerinde Hristiyan ahali geçen tahrir nazaran nüfus kaybı yaşamıştır.

Köylerde 5 imam (Beyt Cimâl, Beşît, Mecdel, Himâye-i Mecdel, Beyt Tîme), 4 müezzin (Mecdel), 10 Hatip (Mecdel, Beyt Lehyâ), 6 hekim (Satr, Deyru'd-Dârûm, Menşiyetü's-Sahlîn, Bâbiliye, Kidtâ/Kidnâ, 'Ûkâ), 8 a'ma (Devâdî, Dimyata, Südüd, Huleykât, Hiribyâ, Beşît), 6 Hadim (Beyt Tîme, Zâviye, Beşît, Batânu's-Şarkî), 13 şerif (Dimyata, Yâsûr, Riyârân), 1 seyyid (Yâsûr), 2 Lal (Ahsâs) ve 3 divane (Cibâliyye, 'Azâr, Celme) vardır.

Mecdel (605 hane), Cibâliyye (330 hane), Deyru'd-Dârûm (11 mücerred 294 hane), Bureyr (212 hane), Ahsâs (200 hane), Hiribyâ (2 mücerred 162 hane), Menşiyetü's-Sahlîn (137 hane), Beyt Tîme (126 hane), Yibnâ (124 hane), Karâtiyyâ (124 hane), Dimyata (116 hane), Savâfiru'l-Halîl (114 hane, 18 mücerred), Tell Sâfiye (112 hane), Fâlûcâ (102 hane) en kalabalık köylerdir.

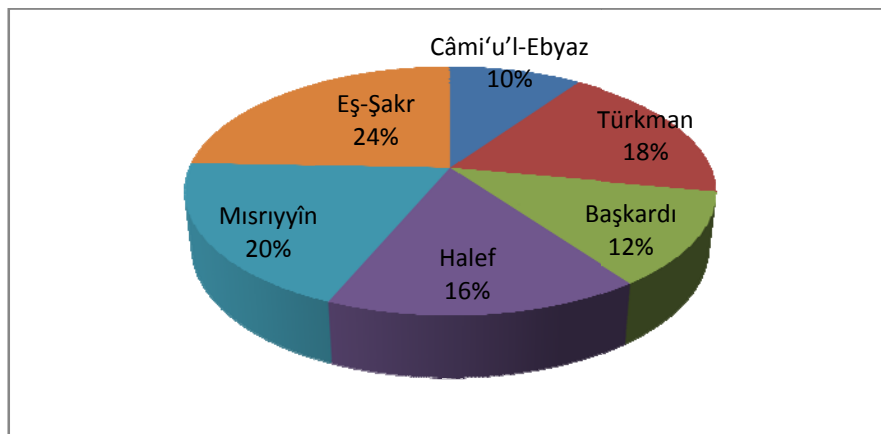
Bu kadar yüksek nüfusa sahip köylere mukabil Deyr Şâtır (4 hane), Kurâş (6 hane), Sağaratâ'l-Kübrâ (6 hane), 'Amûriyye (6 hane), Sağārete's-Suğrâ (8 hane), Burciliyye (8 hane), Kamsâ (8 hane), Karkakâ (8 hane), Beyt Sem'ân (8 hane), Kāmâs (9 hane) ve Bi'lîn (9 hane) gibi nüfusları az olanlar da mevcuttur.

etmektedir. 3 imam (Halef, Mısıryyîn), 1 müezzîn (Halef), 1 Cündî Halka (Eş-Şakr), 1 mücâvir (Câmi'ü'l-Ebyaz), 3 kethudâ (Türkman, Başkardı, Mısıryyîn), 18 şerîf (Türkman, Başkardı, Mısıryyîn) ve 2 a'maya (Eş-Şakr) mahallelerde tesadüf olunmaktadır.

Grafik 143: 955/1548-49 Senesi Remle Kasabası Nüfus Dağılımı

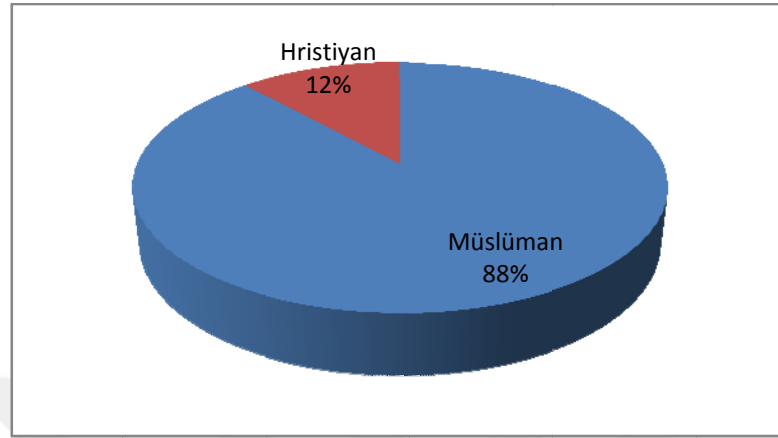
Müslümanların haricinde 7 mücerred 83 hane Hristiyan, Eş-Şakr Mahallesi'nde yegâne gayrimüslim unsur olarak gözükmetedir. Hristiyan ahali içinde Kudüs-i Şerîf'ten göç eden 25 hanelik Cemâ'at-i Rîmâviyyîn'in neden ve ne zaman hicret ettiği hakkında defterde bilgi bulunmamaktadır. Defter kaydı, bunların Beyt Rîme adlı Kudüs'e tabi bir köyden geldiklerini, kadimden cizyelerini Sahratullah'a ödediklerini ve gelen emir üzerine cevâlîlerinin (2000 akçe cizye) aynı vakfa tahsis edildiğini belirtmektedir.⁹⁷³ Diğer Hristiyan ahalinin ne kadar cizye ile mükellef olduğu belli olmamasına karşın 80 akçe cizye ödedikleri tahmin olunabilir. Cemâ'at-i Rîmâviyyîn'e ait diğer fertlere 48 hane olarak Lud karyesinde tesadüf olunmaktadır.

Grafik 144: 955/1548-49 Senesi Remle Kasabası Mahalleleri Nüfus Dağılımı

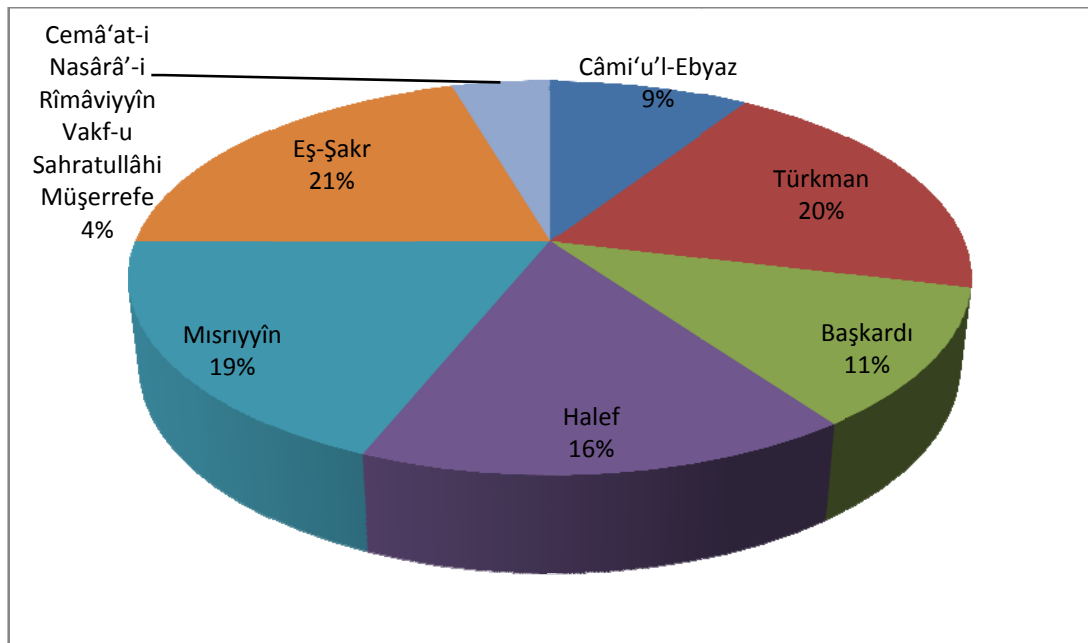
⁹⁷³ 265 TT. d., sf. 225

Eş-Şakr (10 mücerred 145 hane Müslüman; 7 mücerred 58 hane Hristiyan) kasabının en çok nüfusa sahip mahallesidir. Onu sırayla Mısıryyîn (10 mücerred 115 hane), Türkman (19 mücerred 107 hane), Halef (15 mücerred 95 hane), Başkardı (7 mücerred 72 hane) ve Câmî'ü'l-Ebyaz (10 mücerred 56 hane) mahalleleri izler.

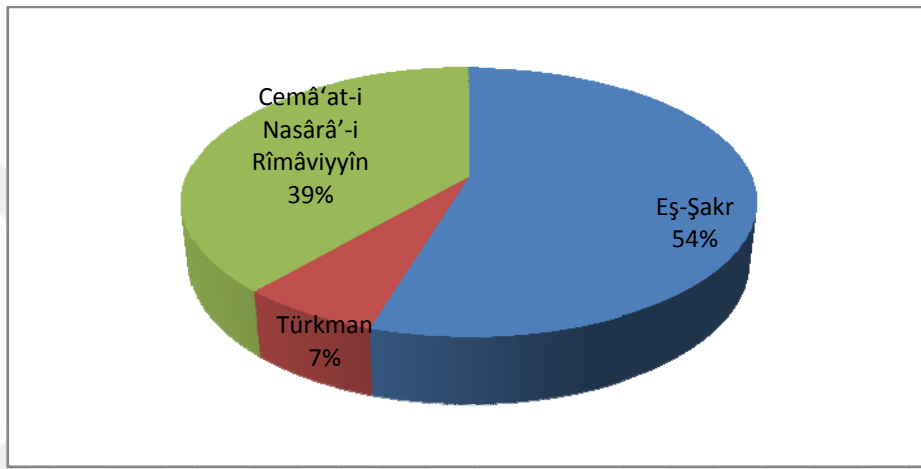
Grafik 145: 964/1557 Senesi Remle Kasabası Nüfus

964 /1557'de Müslümanlar ve Hristiyanlar nüfuslarını arttırmaya devam etmişlerdir. Kasabadaki 6 mahalle ve 1 cemaatte toplam 77 mücerred 625 hane (75 hane Hristiyan Ahali) yaşamaktadır. Mahallelerin Eş-Şakr ve Türkman hariç bakisi Müslüman unsurlardan teşekkül etmektedir. 4 imam (Başkardî, Türkman, Halef) 4 müezzin (Başkardî, Türkman, Halef), 4 a'ma (Başkardî, Türkman, Mısıryyîn), 2 divane (Türkman, Eş-Şakr) 23 şerîf (Başkardî, Türkman, Mısıryyîn) ve 5 Cündî Halkâ (Eş-Şakr) Müslüman ahali arasında bulunmaktadır.

Grafik 146: 964/1557 Senesi Remle Kasabası Mahalleleri Nüfus Dağılımı

Eş-Şakr (8 mücerred 130 hane, 41 hanesi Hristiyan), geçen tahrirde olduğu gibi 964/1557 senesinde de kasabanın en kalabalık mahallesidir. Onu sırasıyla Türkman (19 mücerred 122 hane, 5 hane Hristiyan), Mısıryyîn (118 hane), Halef (100 hane), Başkardı (18 mücerred 69 hane) ve Câmî‘u‘l-Ebyaz (9 mücerred 57 hane) mahalleleri takip etmektedir. Remle Kasabası'nda kâin Cemâ‘at-i Nasârâ‘-i Rîmâviyyîn'in (29 hane) hangi mahallede yaşadığı belirtilmeksizin haneleri ve adları verilmiştir. Bu tarihte Mahallelerin nüfus noktasından gelişiminde farklılıklar göze çarpmaktadır. Örneğin Türkman Mahallesi büyüyerek sıralamada ikinci mevkii almış ve birinci mahalle olan Eş-Şakr ile arasında fazla bir fark kalmamıştır.

Grafik 147: 964/1557 Senesi Remle Kasabası Hristiyan Nüfus Dağılımı

Hristiyanlar toplam 75 haneden müteşekkil olarak Eş-Şakr (8 mücerred 130 hane, 41 hanesi Hristiyan), Türkman (19 mücerred 122 hane, 5 hane Hristiyan) mahallelerinde ikamet etmektedir. Bunun haricinde yukarıda işaret olunduğu üzere Kudüs'teki Beyt Rîme adlı köyden gelen 29 haneli Rîmâviyyîn Cemaati de kasabada yaşamaktadır.

2.2.2.2. Remle Nahiyesi Köyleri

Köy/Cemaat	955/1548-49					964 Receb/1557 Nisan											
	Müslüman				Hristiyan	Müslüman										Hristiyan	
	H	M	İ	F	H	M	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	D	Ş	H	M
Meccîtâ (مجيتا)?	10						10										
Lud (لد) ⁹⁷⁴	302	3	1		198 ⁹⁷⁵	8	335				1					160 ⁹⁷⁶ +8 ⁹⁷⁷	T

⁹⁷⁴ 10 Temmuz 1948'de İsrail işgali altına girmiştir. İşgalden sonra ahali İsrail tarafından sürülmüştür. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Lydd/ar/index.html>

⁹⁷⁵ Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur. Alınan toplam akçe belirtilmemiştir. Kaydın sonunda "Minhâ Cemâ‘at-i Re‘âvenibki bundan akdem livâ‘-i Kuds-i Şerîf‘de Sahratullâh Vakfı olan Beyt Rîme nâm karyeden geliip bunda mütemekkin olmuşlardır. Anların cevâlisî hüküm-i şerîf ile yine Sahratullâh‘a vakf için zabt olunmak buyrulup ber-müceb-i emr-i ‘âlî hâliyâ zabt-ı Nasârânın cevâlisî defter-i cedîde emr-i şerîf üzere Sahratullah

Yehûdiyye (يهودية) ⁹⁸⁷	110	8	1				126	1	1	1							
Beyt Sûsîn (بيت سوسين) ⁹⁸⁸	52						56										
Yâlû (يالو) ⁹⁸⁹	61	4	1				40				1						
‘İnnâbe (عنابة) ⁹⁹⁰	25	2					30										
Zântiye/Rântiye (زانطية/رانطية)?	22	2					24										
‘Acencûl (عجنجول) ⁹⁹¹	- ⁹⁹²																
Hadîse (حديثه) ⁹⁹³	31						28										
Cendâs (جندياس) ⁹⁹⁴	36	4					39								15		
Cimzû (جمزو) ⁹⁹⁵	15	7					31										
Kefr Hîr (كفر هير)?	11						13	2									
Bedres/Bedrîs (بدرس/بدريس)?	37	2					50	1				1					
Dekrîn (دكرين) ⁹⁹⁶	24	3					22										
Harbetâ (خربتا)?	17						36									4	
Ûtaryâ/Evtaryâ (اوتارية)?	59	5	1	1			57										
Kefr Âcûn (كفر اجون)	29	2					22										
Beyt Nebâle (بيت نبالا) ⁹⁹⁷	46						58										

⁹⁸⁷ Tâbi‘-i Lüdd min-tevâbi‘-i Remle

⁹⁸⁸ 30 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy yıkılarak halkı tehcir edildi.
<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bayt-Susin/ar/index.html>

⁹⁸⁹ 7 Haziran 1967’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Yalu/ar/index.html>

⁹⁹⁰ 10 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi.
<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Innaba/ar/index.html>

⁹⁹¹ 12 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ajanjul_684/ar/index.html

⁹⁹² “Tâbi‘-i Remle nezd-i Yâlû. Sâbikâ ‘âlemin mezra‘a[sı] iken Çavuş Bayram nam kimesne teğâddî tarîkıyla ba‘zı A‘râbı temkîn itdürüp zirâ‘at ve hırâset itdürdükten sonra bedel-i kısm sülûsü Hizâne-i ‘Âmireye akçe virmeyi iltizâm itmeğın defter-i cedîde kayd olundu ki ber-vech-i maktû‘ tasarruf ide.” Kaydından buranın önceden mezra olduğu mezkûr çavuş vasıtasıyla Arapları iskanıyla köy suretini kazandığı anlaşılmaktadır. Fakat bu malumata nazaran yeni karyenin hane ve mücerred sayısı verilmemiştir. Kayıttan öğrenilen hasılın 200, olduğudur.

⁹⁹³ 12 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Haditha/ar/index.html>

⁹⁹⁴ 12 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy İsrail tarafındadır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jindas_1229/ar/index.html

⁹⁹⁵ 10 Temmuz 1948’de İsrail tarafından işgal edilen köy tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Jimzu/ar/index.html>

⁹⁹⁶ Der-nezd- Mecdel Yâbâ (مجدل يابا)

⁹⁹⁷ 13 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bayt-Nabala/ar/index.html>

Nil'in (نلعين) ⁹⁹⁸	28						33											
Medinetü'ş-Şarkī (مدينة الشرقي) ⁹⁹⁹	23						25											
Bi'r Mu'in (بر معين)?	19	1					49											
Beyt Şennâ (بيت شنأ) ¹⁰⁰⁰	8						4											
Cebelûs (جبلوس)	56		1				43											
Benî Ebrakâ (بنى ابرقة)?	32	5	1				44											
Deyr Kiddîs (دير قدیس)	20						17											
'Artuf (عرتوف) ¹⁰⁰¹	19						18											
Deyr Selâm (دير سلام)	25	1	1				27											
Deyr Eyyûb (دير أيوب) ¹⁰⁰²	13	3			6	1	17											
Tîre (طيرة)	29						30											
Kefr 'Annâ (كفر عنا)?	5																	
Ni'in (نلعين)	66	6					72											
Şaġbâ (شغبأ)	30	6					50											
Kubeybâ (قببأ) ¹⁰⁰⁴	52	1	1				61											
'İmvâs (عمواس) ¹⁰⁰⁵	29						54	6										
Selbît (سلبيت) ¹⁰⁰⁶	13																	
Kefr Verne (كفر ورنه)?	14	2					9											
Aslîn (عسلين)	14						14											
Sâkine (ساكنة)?	49	5					55										1	

⁹⁹⁸ Bugün Ramallah İli'nde bu adı taşıyan bir yer vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ni_lin_1458/ar/index.html

⁹⁹⁹ Tâbi'-i Remle. Sâbıkda mezra'a olup hâliyâ ma'mûr karye olmuştur.

¹⁰⁰⁰ Tâbi'-i Bermu'in. 15 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bayt-Shanna/ar/index.html>

¹⁰⁰¹ 18 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Artuf/ar/index.html>

¹⁰⁰² 6 Mart 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Dayr-Ayyub/ar/index.html>

¹⁰⁰³ Kişi başına 80 akçeden toplamda 560 akçe cizye Hristiyan ahali tarafından ödenmektedir. Cizyesi Halilurrahman vakfına aittir. Bu konudaki defter kaydı şudur: "Cizye beher nefer fî 80 560. Vakf-u Halilurrahman. Kadîmî vakf cizyeden gelmeğin cizyesi yine vakf yazıldı. Ber-müceb-i defter-i muhâsebe-i nâzır-ı defterdâr" **265 KKTĐ**, vr. 292b

¹⁰⁰⁴ 27 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Qubayba/ar/index.html>

¹⁰⁰⁵ 7 Haziran 1967'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Imwas/ar/index.html>

¹⁰⁰⁶ 15 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Salbit/ar/index.html>

Atrûn (اطرون) ^{1007?}	73	1					62										
Kıbâb (قباب) ¹⁰⁰⁸	58	2					56										
‘Âbûd (عابود) ¹⁰⁰⁹	33	1		44	3		16								19		
Harbûne (خربونة)?							- ¹⁰¹⁰										
Berfiliye (برفيلية) ¹⁰¹¹							8										
Kefr Cennes (كفر جنس)?							19								2		
‘Arafât (عرفات)							42										
Kefr ‘Âne (كفر عانة) ¹⁰¹²							11										
Haldâ (خلدا)?							12										
Beşît (بشيت) ¹⁰¹³							12										
Tell Cezr (تل جزر)							16										
Ceydâ (جيدا)?							- ¹⁰¹⁴										
Deyr Zâkir (دير ذاكر)							5										
Beyt Ciz (بيت جز)?							17										
Kefr Rûd (كفر رود)?							15										
Şilne (شلنة)?							8										
Beyt Nûbâ (بيت نوبه)							10										
Küneyyise (كنيسه) ¹⁰¹⁵							11										
Beyt Serâ (بيت سرا) ¹⁰¹⁶							17										
Beyt Fevkâ (بيت فوقه) ¹⁰¹⁷							11										
Küfratâ (كفرتا)							18										
TOPLAM	2330	100	15	1	248	12	2682	9	1	1	5	1	1	1	17	268	

Tablo 76: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Remle Köyleri

¹⁰⁰⁷ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

¹⁰⁰⁸ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ve Kuds-i Şerîf. 15 Mayıs 1948’de İsrail tarafından işgal edilerek tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Qubab/ar/#mod_Articles

¹⁰⁰⁹ Vakf-u Haremeyn vakıf tamâmen

¹⁰¹⁰ Köyden alınan “yekûn 3500” akçe vergi gösterilmiş hane sayısına yer verilmemiştir.

¹⁰¹¹ 10 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Barfiliya/ar/index.html>

¹⁰¹² 25 Nisan 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jaffa/Kafir-'Ana/ar/index.html>

¹⁰¹³ 13 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bashshit/ar/index.html>

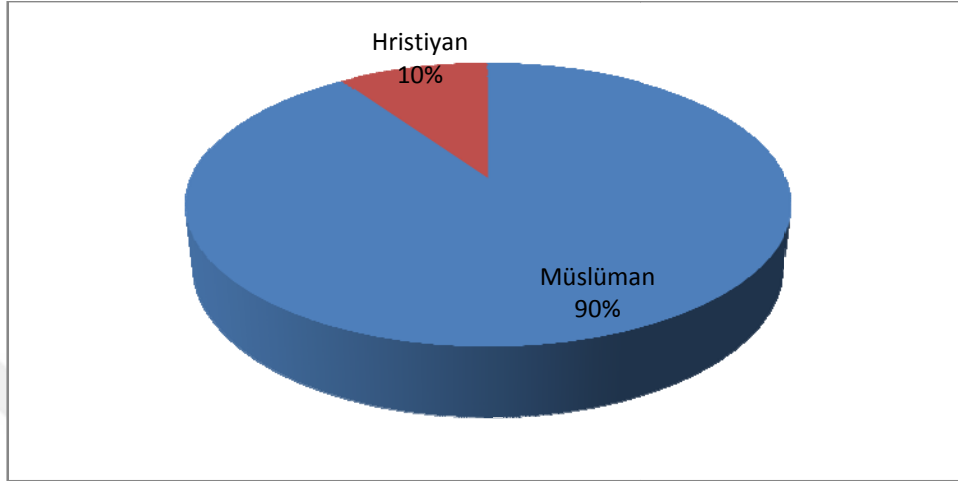
¹⁰¹⁴ Köyün hane sayısı verilmem alınan hâsıl 3500 gösterilmiştir.

¹⁰¹⁵ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 10 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Kunayyisa/ar/index.html>

¹⁰¹⁶ Vakf-u Hazret-i Davud En-Nebiyi ‘Aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

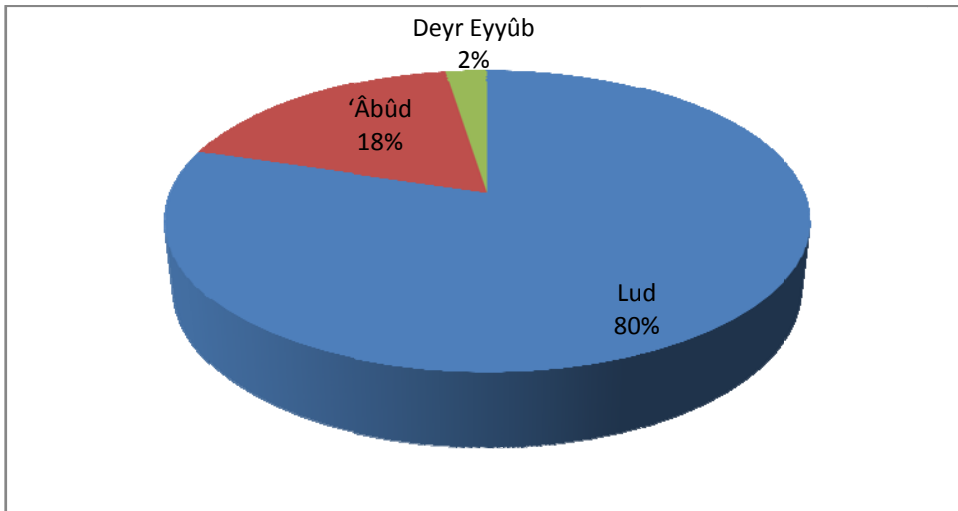
¹⁰¹⁷ Vakf-u Bîrmâristân der-Nefs-i Remle.

59 köyün bulunduğu nahiyede 955/1548-49 yılında, 100 mücerred 2330 hanesi Müslüman ve 12 mücerred 248 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 112 mücerred 2578 hane yaşamaktadır. Müslümanların arasında 15 imam (Lud, Sarfend El-Kübrâ, Yâzûr, ‘Âkır, Kûlâ, Sâfiriye, Beyt Dasîn, Yehûdiyye, Yâlû, Ûtaryâ/Evtâryâ, Cebelûs, Benî Ebrakâ, Deyr Selâm, Kubeybâ) ve 1 fakih (Ûtaryâ/Evtâryâ) bulunmaktadır.

Grafik 148: 955/1548-49 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

11 mücerred 500 hane ile Lud, 8 mücerred 110 hane ile Yehûdiyye ve onu takiben 1 mücerred 106 hane ile Beyt Dasîn en kalabalık köylerdir. En az nüfusa Kefr ‘Annâ (5 hane), ‘Allîn (6 hane), Beyt Şennâ (8 hane) ve Şebtîn (9 hane) köyleri sahiptir.

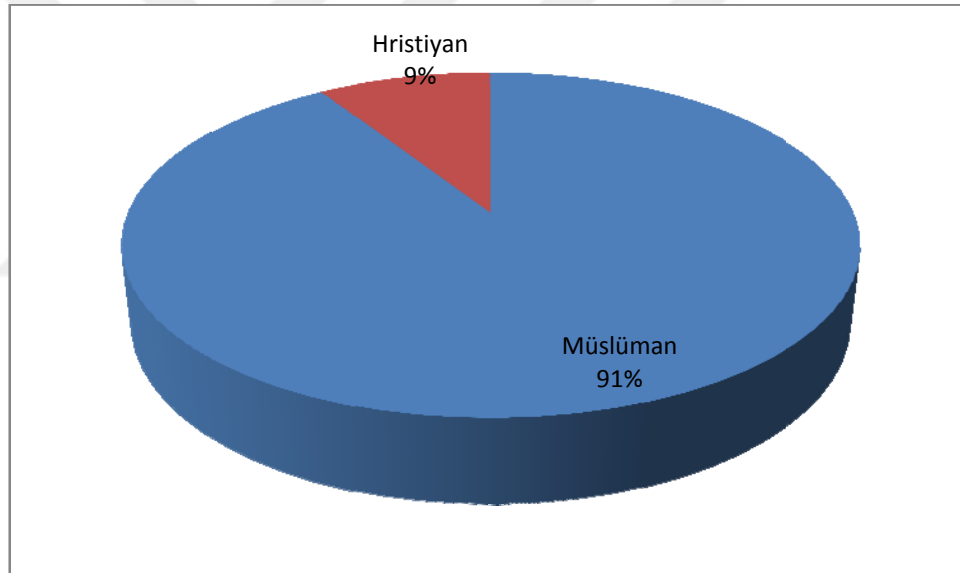
Grafik 149: 955/1548-49 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

Hristiyanlar Remle’de 3 köyde Müslüman ahali ile birlikte yaşamaktadır. Lud, 8 mücerred 198 hane ile Hristiyan ahalinin nüfus açısından en fazla buldukları köydür. Müslümanlar burada 3 mücerred 302 hanelik bir nüfusa sahiptir. 48 kişilik Cemâ’at-i Rîmâviyyîn adlı Beyt Rîme’den gelen Hristiyanların köydeki varlığından kaydın sonunda

cizyelerinin nereye tahsis edileceği hususunda bahis açılınca haberdar olunmaktadır. Mezkûr cemaat bilinmeyen bir nedenden ötürü Kudüs'teki Beyt Rîme adlı köyü terk ederek Lud'a göç etmişlerdir. Göçlerinin tarihi kati olmamakla birlikte bunun 955/1548-49 yılı öncesinde olduğunu söylemek mümkündür. Bunların cevâlîlerinin (80 akçeden 3840 cizye) kadîmi üzere Sahratullâh'a tahsis edilmiştir.

‘Âbûd 3 mücerred 44 hane ile Hristiyan ahalinin hâkim unsur olarak yaşadığı tek köy olmakla birlikte ödemekle yükümlü oldukları cizyeye işaret yoktur. Müslümanlar burada 1 mücerred 33 haneye sahiptirler. Köyün kendisinin tamamıyla Haremeyn vakfi oluşu cizyelerinde buraya tahsis edilebilme ihtimalini akla getirmektedir.

Deyr Eyyûb ise 1 mücerred 6 hane ile Hristiyanların en az nüfusa sahip olduğu köydür. Müslümanların 3 mücerred 13 hanelik nüfusa sahip olduğu köyde Hristiyan ahali kişi başına 80 akçeden toplamda 560 akçe cizyeyi Halflurrahman Vakfi'na ödemektedirler.

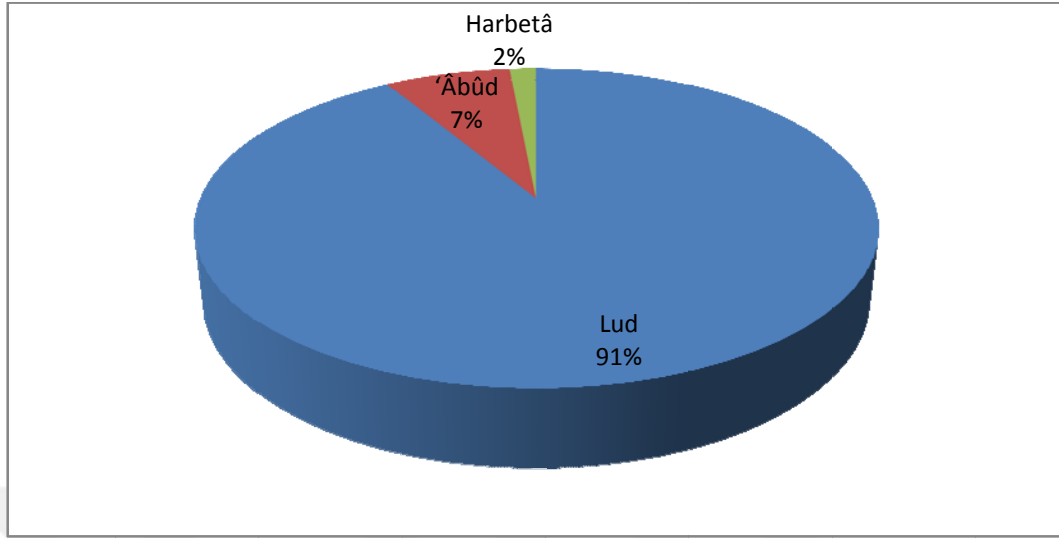

Grafik 150: 964/1557 Senesi Remle Nahiyesi Köyler Nüfus Dağılımı

964/1557'de 9 mücerred 2950 hane 72 köyde yaşamaktadır. Hem Müslümanlar hem de Hristiyanlar (268 hane), 955/1548-49 senesine nazaran nüfuslarını arttırmışlardır. Müslümanlar arasında 1 imam (Yehûdiyye), 1 müezzin (Yehûdiyye), 5 hatip (Yehûdiyye, Lud, Sarfend El-Kübrâ), 1 hekim (Yâlû), 1 a'ma (Bedrîs), 1 divane (Sâkine) ve 17 şerif (Cindâs, Kefr Cennes) vardır.

Lud (580 hane), Yehûdiyye (126 hane), Sitbârâ (125 hane), Beyt Decen (115 hane) nahiyenin en kalabalık köyleridir. Beyt Şenne (4 hane), Deyr Zâkir (5 hane), Berfiliiye (8

hane), Şilne (8 hane), Kefr Verne (9 hane), Şebten (9 hane) ile ‘Allîn (6 hane) ise en az nüfusa malik köylerdir.

Grafik 151: 964/1557 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

268 hane Hristiyan ahali, Lud (245 hane Hristiyan; 335 hane Müslüman), ‘Âbûd (19 hane Hristiyan; 16 hane Müslüman) ve Harbetâ (4 hane Hristiyan; 36 hane Müslüman) köylerinde yaşamakta ve kişi başına 80 akçe cizye ödemektedir. Rakamların da işaret ettiği üzere Hristiyanlar, ‘Âbûd hariç diğer köylerde nüfus açısından Müslüman ahalinin gerisindedirler.

955/1548-49 yılında Deyr Eyyûb’te yaşayan Hristiyanlar, bilinmeyen bir neden dolayı 964/1557’de köyü terk etmişlerdir. Muhtemelen Müslüman ahali ile aralarında meydana gelen bazı olaylar, onları Harbetâ Köyü’ne göçe sevk etmiş olabilir. Zira Harbetâ’da 955/1548-49 senesinde Hristiyan bulunmaz iken 964/1557’de onlara tesadüf olunmaktadır.

2.2.3. Arap Cemaatler

955/1548-49 - 964/1557				
‘Âdet-i ‘Arab-ı Benî Atıyye ve tavâifuhu (بنی عطيا) ¹⁰¹⁸	‘Urbân-ı Cerm ve tavâifuhu (عربان جرم) ¹⁰¹⁹	‘Âdet-i ‘Urbân-ı Hütaym (هتيم) ¹⁰²⁰	‘Urbân-ı Benî Atâ (بنی عطا) ¹⁰²¹	‘Arab-ı Benî Sevâlîme ve tavâifuhu (بنی سوالمة) ¹⁰²²
Tâife-i Sevârik (سوارك)	Tâife-i Samân (صمان)?		Tâife-i ‘Âsîde (عاسيدة)?	Tâife-i Sevâlîme (سوالمة)
Tâife-i Reşîdât (رشيدات)	Tâife-i Mibsârâ (ميصارة)		Tâife-i ‘Arab-ı	Tâife-i

¹⁰¹⁸ Yekûn tavâif 14 fî sene 15.000. 955/1548-49 senesinde bu kabileler Gazze Sancak beyinin haslarına ilhak edilmiştir.

¹⁰¹⁹ Yekûn tavâif 8 fî sene 5.000.

¹⁰²⁰ Fî sene 6000

¹⁰²¹ Yekûn tavâif 9 fî sene 15.000.

¹⁰²² Yekûn tavâif 9 fî sene 15.000.

			Meyvâmiyye/ Meyvâmîd (ميوامية/ميواميد)?	Se‘âlîbe (ثعالبة)
Tâife-i Vehîdât/Vüheydât (وهيدات)	Tâife-i Kar‘âvine/Fer‘âvine (قر عاونة/افر عاونة)		Tâife-i Dumeytâr (دميطار)?	Tâife-i Benî Eyyûb (بنى ايوب)
Tâife-i Reşîmân (رشيمان)	Tâife-i El-Mahâviriye (المحاورية)		Tâife-i El-‘Ayz/El- ‘Aysara (العبيص/العيصرة)?	Tâife-i Benî ‘Âmir (بنى عامر)
Tâife-i Er-Rûmâ/Er- Rûnâ/Er-Raviyye/Ed- Deviyye (الرومة/الرونة/الروية/الدوية)	Tâife-i ‘Âlik (عاليك)		Tâife-i ‘Ubeyde (عبيدة)	Tâife-i Benî Vâsîl (بنى واصل)
Tâife-i El-Mâ ‘îd/El- Mâ‘iyye (الماعيد/الماعية)?	Tâife-i Hamîde (حميدة)		Tâife-i Râsiye (راصية)?	Tâife-i Ta‘libeyye-i Minhâr (تعليبية منحار)
Tâife-i Es-Serâyînî (السرائيني)?	Tâife-i Benî Cümeyl (بني جميل)		Tâife-i Sikyîn/Sikbîn (سكيين/سكبين)?	Tâife-i Vâbîsa/Râbi‘a (وايصة/رابعة)?
Tâife-i Er-Rebâtîn (الرباتين)	Tâife-i Mukâbile (مقابلة)?		Tâife-i Berâmîd (براميد)?	Tâife-i Ed- Dîde (الديدة)?
Tâife-i El-‘Umrân/‘Umrîn (العمران/العمرين)			Tâife-i Bu‘ayliye (بعيلية)?	Tâife-i Benî Sâlih (بني صالح)
Tâife-i El-Huveytâb (الحويطاب)				
Tâife-i El-Ma‘âzâ/El- Ma‘ârâ/El-Matâra (المعازة/المعارة/المطارة)?				
Tâife-i Et-Tâniye (الطانية)				
Tâife-i Es-Serâfiye/Es- Esrârîne (السرافية/اسرارينة)?				
Tâife-i El-‘Akeriyye/El- ‘Îriyye (العكرية/العيرية)?				

Tablo 77: 955/1548-49-964/1557 Seneleri Gazze Arap Kabileleri

Gazze Sancağı'nda 955/1548-49 ve 964/1557 senelerinde Arap kabilelerine tesadüf olunmakla birlikte defterlerde yalnızca isimleri ile alınan vergiler zikredilmiştir. Ne kadar nüfusa sahip oldukları belli değildir. Ancak hane sayıları mevcut olsaydı sancak nüfusundaki Müslümanların sayısının artacağı ve nüfus dağılım oranlarının onların lehine değişeceği kesindir.

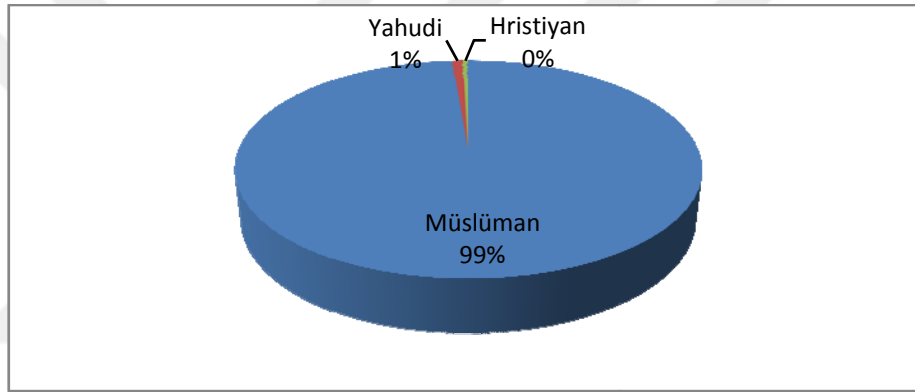
Kabileler 1550 yılından itibaren harekete geçerek sancaktaki nizamı alt üst etmeye çalışsalar da asrın son çeyreğine kadar bunda başarılı olamayacaklardır. Nitekim nüfusun 955/1548-49 ve 964/1557 senelerinde artmış olması kabilelerin zararının devlet tarafından engellendiğini ve genel gidişatı aksatacak etkilerinin henüz ortaya çıkmadığını göstermektedir. Ancak işler asrın son çeyreğinden itibaren değişecek ve bedeviler Gazze Sancağı'na büyük zararlar vereceklerdir.

2.3. Nablus Sancağı

Mahalle/Nahiye	955/1548-49														
	Müslüman											Yahudi		Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	F	S	A	Mh	Hd	H	M	H	M
Nablus Mahalleleri	927	108	6	13	2	2		5	4	2		70	6	15	2
Şâmî Nahiyesi	1.920	355	7	1	2		2	2						11	1
Cebel-i Kibelî	3.027	344	5		1	2	3		1					6	2
Kākūn Nahiyesi	865	127	1												
Benî Sa'b Nahiyesi	1.108	147	11	1						1	2				
Toplam	7.847	1.081	30	15	5	4	5	7	5	3	2	70	6	32	5

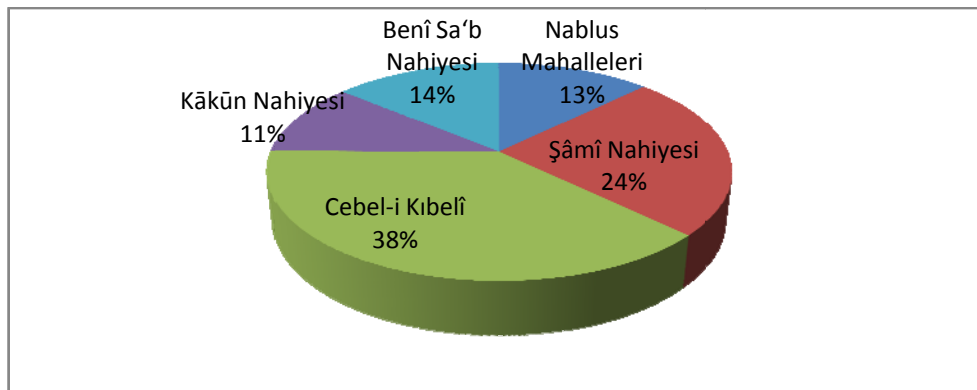
Tablo 78: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı

955/1548-49 yılında sancak, Nablus Kasabası başta olmak üzere, Şâmî, Cebel-i Kibel-i, Kākūn ve Benî Sa'b nahiyelerinden müteşekkil olup burada üç semavi dinin müntesipleri ikamet etmiştir.

Grafik 152: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Nüfus

Sancakta 1081 mücerred 7847 hane Müslüman; 6 mücerred 70 hane Yahudi ve 5 mücerred 32 hane Hristiyan olmak üzere toplam 7.949 hane ile 1.092 mücerred ikamet etmektedir. Hâkim unsur Müslümanları, kasabada yaşayan Yahudiler izlemekte ve en son sırada ise hem kasabada ve hem de kırsalda hayatlarını idame ettiren Hristiyanlar yer almaktadırlar.

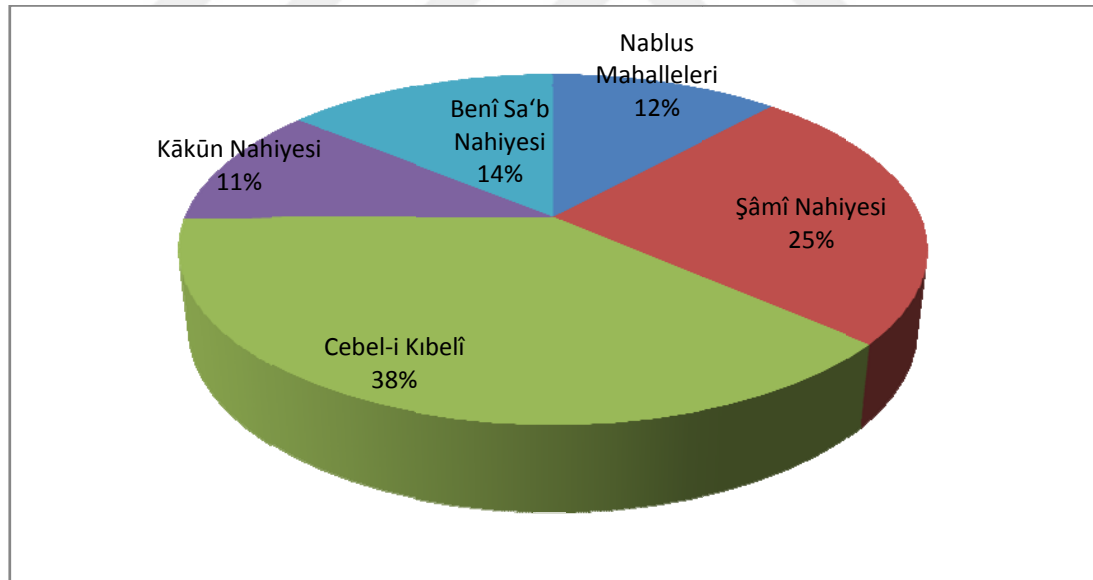
Grafik 153: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Nüfus Dağılımı

Bir önceki tahrirde nazaran nüfusunu arttıran Nablus'ta Cebel-i Kıbelî, sancağın en kalabalık nahiyesidir. Şâmî ikinci, Benî Sa'b üçüncü, Nablûs Kasabası dördüncü ve Kākūn beşinci sırada yer almaktadır. Geçen tahrirde sancağın nahiyelerinden birini oluşturan Merc-i Benî Âmir, bu tarihte idari taksimatta yer almamıştır. Osmanlılar mezkûr nahiyeyi farklı bir yere ilhak etmişlerdir.

Mahalle/Nahiye	955/1548-49										
	Müslüman										
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	F	S	A	Mh	Hd
Nablus Mahalleleri	927	108	6	13	2	2		5	4	2	
Şâmî Nahiyesi	1.920	355	7	1	2		2	2			
Cebel-i Kıbelî	3.027	344	5		1	2	3		1		
Kākūn Nahiyesi	865	127	1								
Benî Sa'b Nahiyesi	1.108	147	11	1						1	2
Toplam	7.847	1.081	30	15	5	4	5	7	5	3	2

Tablo 79: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Müslüman Nüfus

1081 mücerred 7847 hanelik nüfuslarıyla en kalabalık kesiti teşkil eden Müslüman halk arasında 30 imam, 15 müezzîn, 5 hatip, 4 hekim, 5 fakih, 7 seyyid, 5 a'ma, 3 muhassıl ve 2 hadim bulunmaktadır.

Grafik 154: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Ahalinin kahir ekseriyetini oluşturan Müslümanlar, sancağın her yerinde yaşamakta ve geçen tahrirde nazaran Hristiyan ve Yahudilerden farklı olarak nüfuslarını arttırmış gözükmektedirler. Sancak nahiyeleri içinde Cebel-i Kıbelî Müslüman ahalinin en fazla yaşadığı yerdir. Onu sırasıyla Şâmî, Benî Sa'b, Nablus Kasabası ve Kākūn takip etmektedir. Müslüman nüfusun ekseriyeti köylerde yaşamakla birlikte ufak bir kesimi (% 12) kasabada hayatını idame ettirmektedir.

Mahalle/Nahiye	955/1548-49					
	Müslüman		Yahudi		Hristiyan	
	H	M	H	M	H	M
Nablus Mahalleleri	927	108	70	6	15	2
Toplam	7.847	1.081	70	6	32	5

Tablo 80: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Yahudi Nüfus

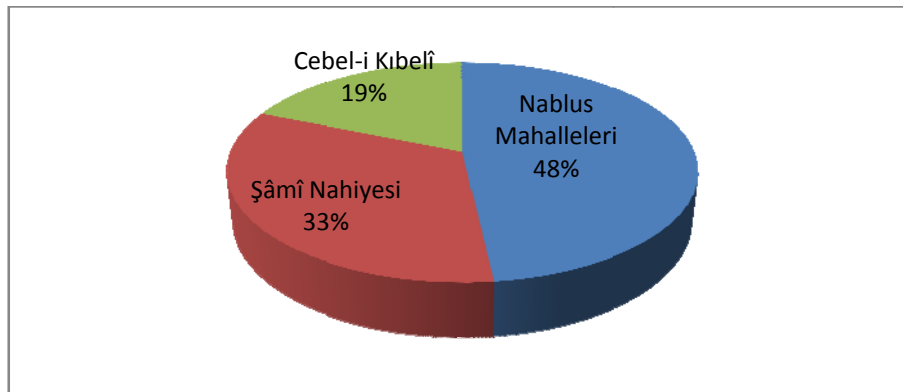
945/1538'de 4 mücerred 100 hanelik bir nüfusa sahip olan Yahudiler, on yıl sonra 955/1548-49'da nüfus kaybına uğramışlardır. Neden nüfus kaybettikleri hakkında bir bilgi bulunmamasıyla birlikte aynı tarihte kasabada yaşayan Hristiyanların bir önceki tahrir nazaran nüfuslarını muhafaza etmeleri ahaliyi külli bir şekilde rahatsız edecek bir sıkıntının olmadığını göstermektedir. Olumsuz bir durum olması halinde bundan Hristiyan ahalinin de müteessir olacağı kesindir.

Müslüman ahalinin mahallelerdeki nüfusunun bir önceki tahrir nazaran düşük çıkışı, 955/1548-49 tarihli tahrir defterinin Akabe Mahallesi verilerinin eksik olmasından kaynaklanmaktadır.

Mahalle/Nahiye	955/1548-49					
	Müslüman		Yahudi		Hristiyan	
	H	M	H	M	H	M
Nablus Mahalleleri	927	108	70	6	15	2
Şâmî Nahiyesi	1.920	355			11	1
Cebel-i Kıbelî	3.027	344			6	2
Toplam	7.847	1.081	70	6	32	5

Tablo 81: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Hristiyan Nüfus

Nüfus yelpazesinde en son sırada gelen Hristiyanlar, Yahudilerden farklı olarak başta mahalleler olmak üzere Şâmî ve Cebel-i Kıbelî nahiyelerinde ikamet etmektedirler. Müslümanlar gibi hem şehirli hem de kırsal hayatın hususiyetlerini taşımaktadırlar. Şâmî Nahiyesi ile kasabada nüfuslarını muhafaza eden Hristiyan ahali, Cebel-i Kıbelî'de nüfus kaybına uğramıştır.

Grafik 155: 955/1548-49 Senesi Nablus Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

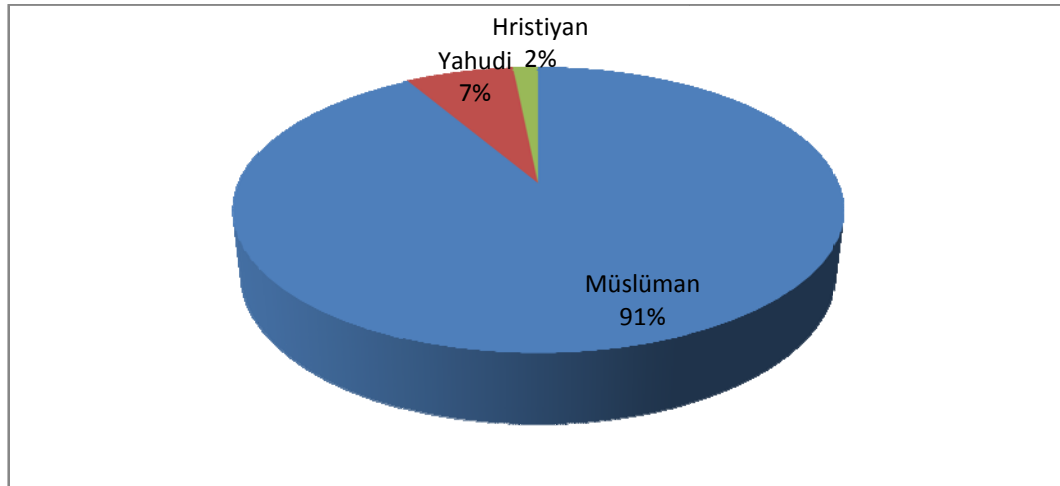
Hristiyan ahalinin ekseriyeti hatta neredeyse yarısı Nablus Kasabası'nda ikamet etmektedir. Buna mukabil Şâmî (% 33) ikinci ve Cebel-i Kibelî (% 19) ise en son sırada yer almaktadır. Hâlbuki 945/1538 senesinde Cebel-i Kibelî, en fazla Hristiyanın yaşadığı nahiye idi. Muhtemelen bazı menfî durumlar Hristiyanları nahiyeyi terke zorladı. Nablus'ta kâin Hristiyan ahali de, tıpkı Şâmî'dekiler gibi bir nüfus artışı yakalayamamıştır. Ez cümle sancak Hristiyan nüfusu, geçen tahrire nazaran nüfus kaybetmiş ancak bu kayıp sancağın her yerinde aynı olmamıştır.

2.3.1. Nablus Kasabası

Mahalle Adı	Müslüman									Yahudi		Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	S	A	Mh	H	M	H	M
955/1548-49													
Garb (غرب)	274	56	2	2	1	1	5	4	1			6	1
Yâsemîn (ياسمين)	180	18	1		1					34 ¹⁰²³	1	10	1
Kalyûn nâm-ı diğ̃er Debbûra (قليون/ديورة)	120	13	2	8						21	1		
Hablâ (حبلی)	353	21	1	3		1			1	12	3		
'Akabe (عقبة)										3	1		
TOPLAM	927	108	6	13	2	2	5	4	2	70	6	16	2

Tablo 82: 955/1548-49 Senesi Nablus Kasabası

5 mahalleli kasabada Müslümanlar, Hristiyanlar ve Yahudiler bir arada yaşamaktadırlar. Genel Müslüman nüfusun ufak bir kısmı (% 12), Hristiyan ahalinin ise neredeyse yarısı (% 48) ve Yahudilerin ise tamamı mahallelerde ikamet etmektedir.

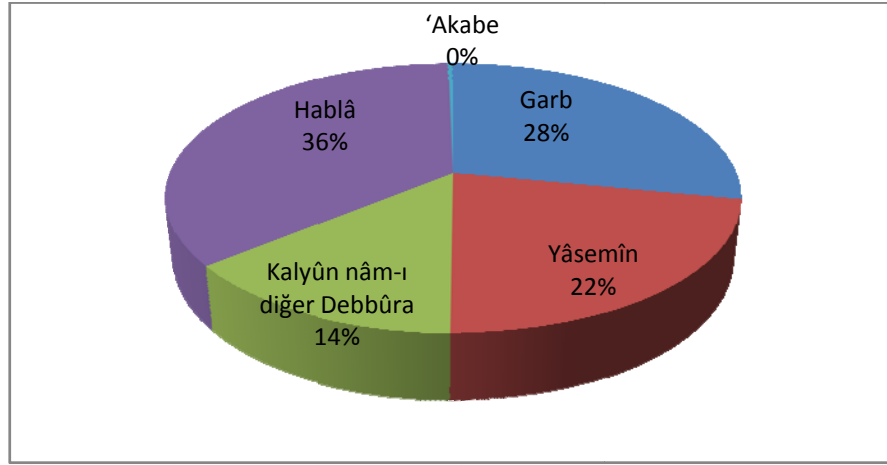

Grafik 156: 955/1548-49 Senesi Nablus Kasabası Nüfus Dağılımı

108 mücerred 927 hanesi Müslüman; 6 mücerred 70 hanesi Yahudi ve 2 mücerred 15 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 116 mücerred 1012 hane bulunmaktadır. Müslümanlar

¹⁰²³ Sâmirî Yahudileridir.

rakamların da işaret ettiği üzere kasabanın hâkim kesimidirler. Onlardan sonra Yahudiler gelmekte ve en son sırayı ise Hristiyanlar almaktadırlar.

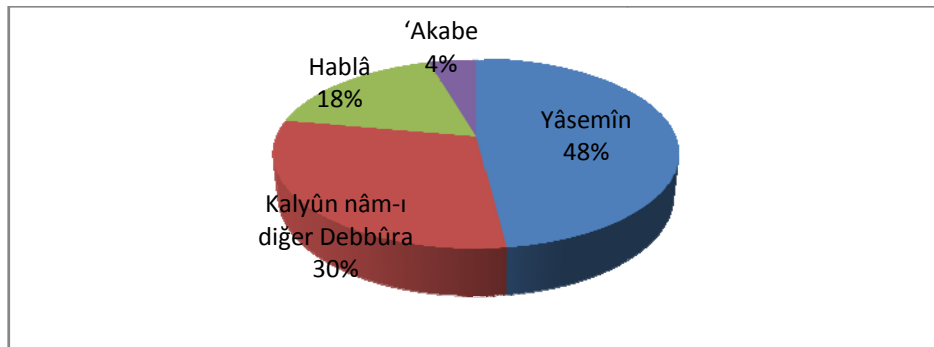

Grafik 157: 955/1548-49 Senesi Nablus Mahalleleri

Hablâ (24 mücerred 365 hane), Garb (57 mücerred 279 hane), Yâsemîn (20 mücerred 224 hane), Debbûra (14 mücerred 141 hane) en kalabalık mahalleleri teşkil ederken 'Akabe (1 mücerred 3 hane) en az nüfusa sahip mahalledir.

Akabe'de yaşayan Yahudilerin haricinde diğêr gruplara dair herhangi bir malumat verilmemiştir. Hâlbuki 945/1538 tarihinde adı geçen mahallede Müslümanların (104 hane 2 mücerred) kesretle bulunduğu görülmekte ve 955/1548-49'da ise Müslüman nüfusa tesadüf olunmayarak yalnızca geçen tahrirde burada bulunmayan Yahudilerden bahsedilmektedir. 955/1548-49 tarihli defterin noksanlığı, mahallede yaşayan Müslümanların hane sayıları hakkında bir neticeye ulaşmayı zorlaştırmaktadır.

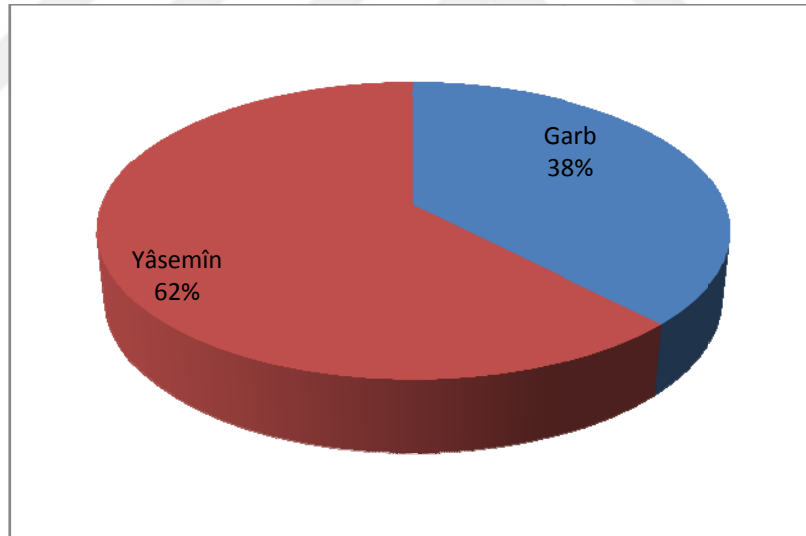
Hablâ (21 mücerred 353 hane), Garb (56 mücerred 274 hane), Yâsemîn (18 mücerred 180 hane) ve Ed-Debbûra (13 mücerred 120 hane) mahallerinde 6 imam (Ed-Debbûra, Garb, Yâsemîn, Hablâ), 13 müezzin (Ed-Debbûra, Garb, Hablâ), 2 hatip (Garb, Yâsemîn), 2 hekim (Garb, Hablâ), 5 seyyid (Garb), 4 a'ma (Garb) ve 2 muhassıl (Garb, Hablâ) bulunmaktadır.

Grafik 158: 955/1548-49 Senesi Nablus Kasabası Yahudi Nüfus Dağılımı

6 mücerred 70 hane ile Müslüman ahalden sonra ikinci mevkiyi işgal eden Yahudiler, Yâsemîn (1 mücerred 34 hane Yahudi; 18 Mücerred 180 hane Müslüman; 1 mücerred 10 hane Hristiyan), Ed-Debbûra (1 mücerred 21 hane Yahudi; 13 Mücerred 120 hane Müslüman), Hablâ (3 mücerred 12 hane Yahudi; 21 Mücerred 353 hane Müslüman) ve 'Akabe (1 mücerred 3 hane) mahallelerinde hayatlarını idame ettirmektedirler. Yahudi cizyesinin Kanunname'de 40 para 80 Osmânî olduğu ifade edilmesine mukabil mahalle kayıtlarının yanında toplanan cizyeye atıfta bulunulmamıştır.

Yahudilerin yeknesak bir yapı arz etmedikleri tahrir verilerinden anlaşılmaktadır. Samiriler (1 mücerred 34 hane), kasaba ve dolayısıyla sancak Yahudi nüfusunun yarısını teşkil etmektedirler. Geçen tahrirde (29 hane 4 mücerred) nazaran nüfuslarını arttıran Samirilerin, önceki tahrirde nerede yaşadıkları beyan edilmemekle beraber bu tarihte Yâsemîn Mahallesi'nde ikamet ettikleri öğrenilmektedir. Yine geçen tahrirde adı zikredilen İfrenç ve Müsta'rib adlı Yahudi cemaatlerinden bu tahrirde bahsedilmemiş sadece Sâmirîler diğerlerinden ayrı tutulmuştur. Samirilerin diğerleriyle anlaşamaması ve aralarında şiddetli geçimsizliğin bulunması ayırımın arkasındaki nedendir.

Grafik 159: 955/1548-49 Senesi Nablus Mahalleleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

Nüfus yelpazesinde de en son sırada yer alan Hristiyanlar, konumlarına uygun düşecek şekilde mahallelerde de en son sırada gelmektedirler. Geçen tahrirde nazaran kasabadaki nüfuslarını az da olsa arttırabilen Nasara, toplam 2 mücerred 15 hane ile Garb (1 mücerred 6 hane Hristiyan; 56 mücerred 274 hane Müslüman) ve Yâsemîn'de (1 mücerred 10 hane Hristiyan; 18 mücerred 180 hane Müslüman; 1 mücerred 34 Yahudi) ikamet etmektedir. Onlar da Yahudiler gibi 80 akçelik cizye ile mükellef kılınmışlardır.

2.3.2. Şâmî Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	F	S	H	M
955/1548-49									
Benâbîr (بنابير)?	30	18			1				
'Akkâbâ (عقابة) ¹⁰²⁴	23	3				1			
Kaşdâ (قشدا)	25								
Tammûn (طمون) ¹⁰²⁵	42	5							
Tûbâs (طوباس) ¹⁰²⁶	51	16					2		
'Asîrâ (عصيرة)	20	8							
Kufeyr (كفير) ¹⁰²⁷	15	5							
Sîr (صير) ¹⁰²⁸	32	3							
Tabers/Tîrs (طبرس/طيرس)?	44	8							
Meskene (مسكنة)	5	2							
Fendekûmiyye (فندقومية) ¹⁰²⁹	18	3							
Râvne (راونة)?	12	4							
Tallûzâ (طلوزة) ¹⁰³⁰	78	7							
Kabâtiye (قباطية) ¹⁰³¹	89	18							
Cebe (جبع) ¹⁰³²	30	15							
Berkâ/Yerkâ (برقة/يرقة)?	21	3							
Revâbe (روابا)	5								
Kaysîn (قيصين)?	64	7							
Hasbiyâ (حسبيا)?	24	5							
Râmâ (رامة) ¹⁰³³	14	8							
Hacce (حجة) ¹⁰³⁴	25	3							
Abralık (ابرلق)?	13	3							
Bûrîn (بورين) ¹⁰³⁵	11	9							
'Îllâr (علاير) ¹⁰³⁶	38	7							
Bâkâ'l-Garbiyye (باقة الغربية) ¹⁰³⁷	2	2							
'Attîl (عتيل) ¹⁰³⁸	57	7							
Asâk (اساق)?	18	3							
Râmîn (رامين) ¹⁰³⁹	9								
Nemesnâ (نمسننا)?	76	3							

- ¹⁰²⁴ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Aqqaba_555/ar/index.html
- ¹⁰²⁵ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tammun_1631/ar/index.html
- ¹⁰²⁶ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tubas_1653/ar/index.html
- ¹⁰²⁷ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kufayr_1375/ar/index.html
- ¹⁰²⁸ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sir_1596/ar/index.html
- ¹⁰²⁹ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Fandaqumiya_1012/ar/index.html
- ¹⁰³⁰ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Talluza_1630/ar/index.html
- ¹⁰³¹ Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qabatiya_1468/ar/index.html
- ¹⁰³² Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jaba_2087/ar/index.html
- ¹⁰³³ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Rama_1084/ar/index.html
- ¹⁰³⁴ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Hajja_1161/ar/index.html
- ¹⁰³⁵ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Burin_927/ar/index.html
- ¹⁰³⁶ Vakf-u Kutbuddîn Hafîr tamâmen. Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Illar_588/ar/index.html
- ¹⁰³⁷ Tûlkerm'de bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Baqa_al_Gharbiya_831/ar/index.html
- ¹⁰³⁸ Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Attil_573/ar/index.html
- ¹⁰³⁹ Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ramin_1508/ar/index.html

Deyr Şeref (دير شرف) ¹⁰⁴⁰	48	10							
Kefr Rummân (كفر رمان) ¹⁰⁴¹	18	4							
Bel'â (بلعا) ¹⁰⁴²	11	1							
Kefr Kîrân (كفر قران)?	14	1							
Kefâ (كفا) ¹⁰⁴³	11								
Şûfâ (شوفا) ¹⁰⁴⁴	8								
Beyt Lîd (بيت ليد) ¹⁰⁴⁵	82	11	4						
Seffârîn (سفارين) ¹⁰⁴⁶	12	1							
Beyt Sellûm (بيت سلوم)? ¹⁰⁴⁷	20	3							
Dâliye (دالية) ¹⁰⁴⁸	-								
Yâsîd (ياصيد) ¹⁰⁴⁹	38	11							
Harbe (خرية) ¹⁰⁵⁰	-								
Kefr Yâseslâ (كفر ياسسلا)? ¹⁰⁵¹	11		1						
Cüdeydâ (جديدة) ¹⁰⁵²	11	2							
Funduku'l-Menâcis (فندق المناجس)	9	4							
Merkebe (مركبة)	16	2							
Fercebîn/Mez Cübeyl (فرجيين)?	7	5					11 ¹⁰⁵³	1	
Erbe (اربة)?	20	3							
Mîselûn (ميتلون) ¹⁰⁵⁴	16	1							
Sedâvîn (سداوين)?	15	6							
'Arrâbe (عراية) ¹⁰⁵⁵	81+3 1 ¹⁰⁵⁶ T 112	18 1057+ 4 ¹⁰⁵⁸ T 22	1	1					
'Anze (عنزة) ¹⁰⁵⁹	19	5							
Kefr Kûd (كفر قود) ¹⁰⁶⁰	16								

¹⁰⁴⁰Vakf-u Medrese-i Hasekiyye der-Remle tamâmen. Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Sharaf_973/ar/index.html

¹⁰⁴¹Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Rumman_1270/ar/index.html

¹⁰⁴²Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bal_a_825/ar/index.html

¹⁰⁴³Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story23025.html>

¹⁰⁴⁴Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Shufa_1585/ar/index.html

¹⁰⁴⁵Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Lid_874/ar/index.html

¹⁰⁴⁶Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Saffarin_1536/ar/index.html

¹⁰⁴⁷Vakf-u Fakihuddin bin Hufeyri? tamâmen.

¹⁰⁴⁸Mezâlîmiden sâbîkâ harâb olmuşdur Kısmun mine's-sülüs 2500.

¹⁰⁴⁹Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Yasid_1701/ar/index.html

¹⁰⁵⁰“Yekûn 1470” vergi alındığı gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

¹⁰⁵¹Tâbi' Cebel-i Kibâl

¹⁰⁵² Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Judeida_1237/ar/index.html

¹⁰⁵³ Kişi başına 80 akçeden toplamda 960 akçe cizye ödedikleri ve bu cizyelerin Vakf-u Hazret-i Halilurrahman olduğu defterde kayıtlıdır.

¹⁰⁵⁴ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Meithalun_1417/ar/index.html

¹⁰⁵⁵ Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Arabba_807/ar/index.html

¹⁰⁵⁶ Zâviyederân der-karye-i mezbûre der-zâviye-i Şeyh Şule.

¹⁰⁵⁷ Kayıtta 19

¹⁰⁵⁸ Zâviyederân der-karye-i mezbûre der-zâviye-i Şeyh Şule.

¹⁰⁵⁹ Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Anza_554/ar/index.html

¹⁰⁶⁰ Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Qud_1268/ar/index.html

Kemmerâ/Kemzâ (كمرا/كمزا)?	6	3							
Birkîn (برقين) ¹⁰⁶¹	23	5							
Lâvibe/Lâvine (لاوية/لاونة)?	21	6							
Sebîd (سبید)?	45	15			1				
Kefrayn (كفرين) ¹⁰⁶²	29	4							
Sîrîs (سيريس) ¹⁰⁶³	18	2							
Sebastiya (سبسطية) ¹⁰⁶⁴	22	8							
Sânûr (صانور) ¹⁰⁶⁵	22	6							
Deyr Hamîd (دير حميد)	8	2							
Karbedîs (قربديس)?	7								
Kefr Lebed (كفر لبد) ¹⁰⁶⁶	62		1						
Cerbâ (جربا) ¹⁰⁶⁷	8	5							
Bezzârye (بزارية) ¹⁰⁶⁸	17	9							
Beyt Yârûn (بيت يارون)	17								
Râbâ/Râne (رابة/رانة)?	22	1							
Mağârâ (مغارة)	10	1							
'Amâ/'Abâ/'Yemâ (عما/عبا/يما)?	23								
Selhîn (سلحين)?	15	1							
Seblâ (سبلا)	27	9			1				
'Atârâ (عطارة) ¹⁰⁶⁹	10	6							
Hîrmeykâ (حيرميكا)	4	3							
Bîl/Nîl/Tîl (بيل/نيل/تيل)?	4	2							
Seydâ (سيدا) ¹⁰⁷⁰	83+								
	12								
	¹⁰⁷¹								
	T 95								
TOPLAM	1.920	355	7	1	2	2	2	11	1

Tablo 83: 955/1548-49 Senesi Şâmî Nahiyesi Köyleri

75 köy bulunduğu en kalabalık ikinci nahiye Şâmî'de 1 mücerred 11 hanesi Hristiyan ve 355 mücerred 1920 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 356 mücerred 1931 hane yaşamaktadır. 945/1538 senesine nazaran Müslümanların nüfusunda artış göze çarparken aynı şeyi Hristiyan ahali için söylemek mümkün gözükmemektedir. Onlar geçen tahrirdeki nüfuslarını muhafaza ederek mevcutlarına yalnızca bir tane mücerred ekleyebilmişlerdir.

¹⁰⁶¹ Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Burqin_931/ar/index.html

¹⁰⁶² 12 Nisan 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Haifa/al-Kafrayn/ar/index.html>

¹⁰⁶³ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Siris_1598/ar/index.html

¹⁰⁶⁴ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sabastiya_1533/ar/index.html

¹⁰⁶⁵ Bugün Cenîn'de bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sanur_1550/ar/index.html

¹⁰⁶⁶ Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_al_Labad_1253/ar/index.html

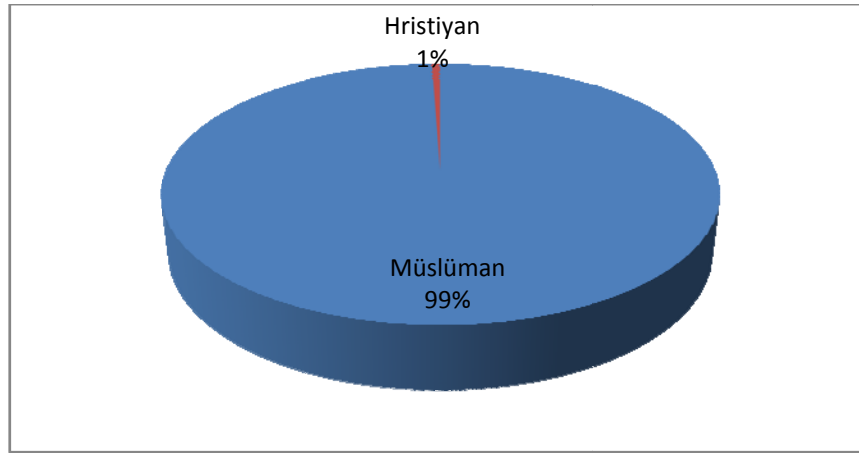
¹⁰⁶⁷ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jarba_1218/ar/index.html

¹⁰⁶⁸ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22480.html>

¹⁰⁶⁹ Bugün Ramallah'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Atara_572/ar/index.html

¹⁰⁷⁰ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

¹⁰⁷¹ Zâviye-i Şeyh Muhammed Rufâ'î rahmetullahi aleyh medfûn fî karye-i mezkûre işbu zâviyede mütemekkin olan cemâ'at-i fukarâ zirâ'at etmeyun sadekât-ı müslimîn ile İderler deyu defter-i 'atıkta mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere yine defter-i cedîde kayd olundu.

Grafik 160: 955/1548-49 Senesi Şâmî Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Bâkâ'l-Garbiyye (2 mücerred, 2 hane), Bîl/Nîl/Tîl (2 mücerred, 4 hane), Hîrmeykâ (3 mücerred 4 hane), Revâbâ (5 hane), Meskene (2 mücerred 5 hane), Kammerâ/Kemzâ (3 mücerred 6 hane), Karbedîs (7 hane), Şûfâ (8 hane), Deyr Hamîd (2 mücerred 8 hane), Cerbâ (5 mücerred 8 hane), Râmîn (9 hane) ve Funduku'l-Menâcis (4 mücerred 9 hane) Cebel-i Şâmî'nin en az nüfuslu karyelerini teşkil ederken 'Arrâbe (22 mücerred 112 hane) en fazla nüfusa sahip köydür.

7 imam (Beyt Lîd, Kefr Yâseslâ, 'Arrâbe, Kefr Lebed), 1 müezzin ('Arrâbe), 2 hatip (Benâbîr, Seblâ), 2 fakih ('Akkâbâ, Sebîd) ve 2 seyyid (Tûbâs) Müslümanların yaşadığı köylerde ikamet etmektedir.

Nahiyede Seydâ (Şeyh Muhammed Rufâi'nin zaviyesine mensup ziraat ile meşgul olan 12 kişi) ile 'Arrâbe (Şeyh Şule'ye tabi 4 mücerred 31 hane) köylerinde zaviyelerinde mukim olan ehl-i tarikat vardır. Sadakat-i Müslimîn ile dergâhlarında ibadet ile meşgul olan kişilerin varlığı tasavvufun nahiyede etkin olduğunu göstermektedir.

1 mücerred 11 hanelik nüfuslarıyla Hristiyanlar yalnızca Fercebîn/Mez Cübeyl'de (5 mücerred 7 hane Müslüman) hayatlarını Müslümanlarla birlikte sürdürmekte ve 80 akçe cizye ödemektedirler.

2.3.3. Cebel-i Kibelfî Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Ht	F	Hk	A	H	M
955/1548-49									
Sâlim (سالم) ¹⁰⁷²	32	5							
Beyt Decen (بيت دجن) ¹⁰⁷³	78	34							

¹⁰⁷² Nablus'ta bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Salim_2208/ar/index.html

¹⁰⁷³ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye fi'l-Kudüs-i Şerîf. Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Dajan_855/ar/index.html

Tasbâ/Tasyâ (طصبة/طصبة)?	17	12						
'Avartâ (عورتا) ¹⁰⁷⁴	52	5						
'Aynâbûs (عينابوس) ¹⁰⁷⁵	39	5						
Deyr 'Ûrîf (دير عوريف)	6	1						
'Ûrîf (عوريف) ¹⁰⁷⁶	7	1						
Ferâ'â (فراعة)?	5	1						
Deyr 'Ûrîf (دير عوريف) ¹⁰⁷⁷	6	2						
Kasdîne (قصدينة)?	2	1						
Kefrûr (كفور)	109	15	1					
Benânu's-Sâmîrîr (بنان الساميرين)?	28	12						
Mâdemâ (مادما) ¹⁰⁷⁸	31	1						
Kefrîra (كفريرا)	16							
Sukâke (سكاكة) ¹⁰⁷⁹	27	2						
'Asratâ/'Afratâ (عصرتا\عفرتا)	148	26				1 ¹⁰⁸⁰		
Reşâ Benî 'Âmir (رشا بني عامر)	24							
Kefr Hâris (كفر حارث)	47	3						
Sâviye (ساوية) ¹⁰⁸¹	41							
Bidyâ (بديا) ¹⁰⁸²	5	3						
Merdâ (مردا) ¹⁰⁸³	321							
Mesîhâ (مسيحا) ¹⁰⁸⁴	5							
Hâris (حارث)	29							
Deyr Sicâle (دير سجالة) ¹⁰⁸⁵	-							
Deyr Sukâke (دير سكاكة)	31 ¹⁰⁸⁶	7 ¹⁰⁸⁷						
Kabelân (قيلان) ¹⁰⁸⁸	4							
Bîretu'l-Hac (بيرة الحج)?	5	1						
Ed-Dâvbe/Ed-Dâvne (الداببة\الدابنة)?	4							
Mecdel Yâbâ (مجدل يابا) ¹⁰⁸⁹	8							
Sîferne (صيفرنة)?	10							

¹⁰⁷⁴ Bugün Nablus'ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Awarta_574/ar/index.html

¹⁰⁷⁵ Bugün bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Aynabus_587/ar/index.html

¹⁰⁷⁶ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Urif_596/ar/index.html

¹⁰⁷⁷ Bu köy ismi ikinci kez tekrar etmiştir. Bu da aynı isme sahip iki köyün olduğunun işaretidir.

¹⁰⁷⁸ Nâblus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Madama_1388/ar/index.html

¹⁰⁷⁹ Bu köy bugün Nablus'ta mevcuttur. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22573.html>

¹⁰⁸⁰ İbrahim bin Davud adlı hekim için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹⁰⁸¹ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Sawaiya_1100/ar/index.html

¹⁰⁸² Bugün Nablus'ta bu yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Biddya_905/ar/index.html

¹⁰⁸³ Vakf-u Bîmâristân-ı Mansûrî der-Mısır ve'l-bakiyye? ve'l-medrese li-hâni'l?-mezkûr. Bugün Nablus'ta bu yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Marda_1399/ar/index.html

¹⁰⁸⁴ Bugün Nablus'ta bu yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Mas_ha_1402/ar/index.html

¹⁰⁸⁵ Köyün adı verilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

¹⁰⁸⁶ Kayıtta 30

¹⁰⁸⁷ Kayıtta 8

¹⁰⁸⁸ Bugün Nablus'ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qabalan_1467/ar/index.html

¹⁰⁸⁹ Vakf-u Cemaleddin Yusuf bin Muhammed El-Yâsir alâ... ber-müceb-i emr-i 'âli. 13 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. Köy ayrıca Mecdel Es-Sâdık adıyla da bilinmektedir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Majdal-Yaba/ar/index.html>

Deyr Sukâke (دير سكاكة) ¹⁰⁹⁰	36								
Samûs (صموص)?	44								
Evсарîn (اوصرين) ¹⁰⁹¹	12	4							
Mestavî (مسطوير)?	17								
Libânu'l-Kefr (لبان الكفر)?	29								
Mîr (مير)	14	2							
El-Kefr Benî Hamîd (الكفر بنى حميد)	99	2							
Beyt Fûrîk (بيت فوريك)	79	12						2 ¹⁰⁹²	
Sûrnîb/Sûrtîb (صورنيب/صورتيب)?	32	2							
Bûrîn (بورين) ¹⁰⁹³	88	22	1 1094						
Sedâyeб (سدايب)?	21	7							
Karâkatu'l-Gûr (قراقة الغور)?	34								
Refât (رفات) ¹⁰⁹⁵	17								
Mecdel (مجدل)	21								
Deyr Belâmîr (دير بلامير)	10								
Dûmâ (دوما) ¹⁰⁹⁶	23								
Kefr Astûnâ (كفر اسطونا)	5								
Rases (رسس)?	9								
Seblûn (سيلون)?	6								
Fera'tâ (فر عتا) ¹⁰⁹⁷	4								
Merâ'aş/Berâ'aş (مراعى/براعى)?	3								
Sa'b (صعب)	18								
'Azzûn (عزون) ¹⁰⁹⁸	24	7							
Karâvâ Benî Hassân (قراوا بنى حسان) ¹⁰⁹⁹	5	1							
Cemmâ'in (جماعين) ¹¹⁰⁰	22								
Akfâs (اقفاص)?	5								
Kafrâ (قفرا)	4								
Cüneyd Cemâl (جنيد جمال)?	52	12							
'Arbût (عربوط)	15	5							
Evdâ (اودا)?	14	4							
Kefr Bunyâ (كفر بنيا)	19								
Renîdyâ (رينديا)?	6	4							
Kûzîr (قوزير)	13								

¹⁰⁹⁰ Bu köyün ikinci kez tekrar edişi aynı isme sahip iki köyün bulunduğu işaretidir.

¹⁰⁹¹ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Usarin_597/ar/index.html

¹⁰⁹² Kaydın sonunda iki Hristiyandan bahsedilerek adları verilmemiş ancak 160 akçe cizye verdikleri ifade edilmiştir.

¹⁰⁹³ Bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Burin_927/ar/index.html

¹⁰⁹⁴ Ramazan bin Faran?

¹⁰⁹⁵ Nablus'ta bugün bu adı taşıyan köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Rafat_2228/ar/index.html

¹⁰⁹⁶ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Duma_980/ar/index.html

¹⁰⁹⁷ Nablus'ta bu adı taşıyan bir köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Far_ata_1123/ar/index.html

¹⁰⁹⁸ Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Azzun_2232/ar/index.html

¹⁰⁹⁹ Bu köy için bk: <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22598.html>

¹¹⁰⁰ Nablus'ta bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jamma_in_1212/ar/index.html

Beyt Evzen (بيت اوزن) ¹¹⁰¹	30	1							
Hablâ (حبلَى) ¹¹⁰²	34	2							
Kefr Hattâ (كفر حتى)	13								
Beytâ (بيتا) ¹¹⁰³	69	14			1 ¹¹⁰⁴				
Yânûn (يانون)	20						1 ¹¹⁰⁵		
Evsûn (اوسون)?	21								
Kefr Kallîl (كفر قليل) ¹¹⁰⁶	45	17							
Meçd El-Fevkâ (مجد الفوقا)?	23	2							
‘Afirâ (عفيرة)	31	2	1 ₁₁₀₇			1 ¹¹⁰⁸			
‘Asker (عسكر) ¹¹⁰⁹	35	3		1 ¹¹¹⁰				4 ¹¹¹¹	2
Huvvârâ (حوارة) ¹¹¹²	64	12							
Sîrâ (صيرا)	21	5				1 ¹¹¹³			
Sârîne (صارنة)	7	1							
Deyr Sâlim (دير سالم)	35	2							
Balât (بلاط) ¹¹¹⁴	32	3							
Karûkîn (قروقين)?	16								
Telfîr (تلفيت) ¹¹¹⁵	5								
Yâsûfu’r-Rummân (ياسوف الرمان) ¹¹¹⁶	50	6	1 ₁₁₁₇						
Kar’atâ (قرعنا)	9	6							
Rûcîb (روجيب) ¹¹¹⁸	21								
Evfâr (اوفار)?	26	5							
Tîl (تل) ¹¹¹⁹	35	1						1 ₁₁₂₀	
Ferhâ (فرخا) ¹¹²¹	19								
‘Arkîn (عرقين)?	8	1							
Belmâ (بلما)	6								

¹¹⁰¹ Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Wazan_894/ar/index.html

¹¹⁰² Hablâ adında köy bugün Tûlkerm İli’nde mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Habla_1158/ar/index.html

¹¹⁰³ Bugün Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Beita_895/ar/index.html

¹¹⁰⁴ Ahmed bin Muhammed adındaki fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹¹⁰⁵ Ahmed bin Muhammed adındaki hekim için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹¹⁰⁶ Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Qallil_1265/ar/index.html

¹¹⁰⁷ Racul bin Hasan adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹¹⁰⁸ Abdulvehhab adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹¹⁰⁹ Bugün bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Askar_571/ar/index.html

¹¹¹⁰ Ahmed bin İsmail adındaki hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹¹¹¹ “Vakf-u Halilurrahman ber-müceb-i hüküm-i şerîf” kaydıyla kişi başına 80 akçeden toplamda 480 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

¹¹¹² Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Huwwara_1181/ar/index.html

¹¹¹³ Ali bin İbrahim adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹¹¹⁴ Nablus’ta bu köy vardır. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22334.html>

¹¹¹⁵ Bugün Nablus’ta bu isimde bir köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Talfit_1628/ar/index.html

¹¹¹⁶ Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Yasuf_1702/ar/index.html

¹¹¹⁷ Sinan bin Süleyman adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹¹¹⁸ Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Rujeib_1523/ar/index.html

¹¹¹⁹ Nablus’ta köy bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tall_1643/ar/index.html

¹¹²⁰ Ebu Yakub bin Şeyh Ali adlı a’ma için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹¹²¹ Nablus’ta bu isimde bir köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Farkha_1129/ar/index.html

Mezra‘â (مزرعة)	5								
Kusrâ (قصر) ¹¹²²	30	3							
Cûriş (جوريش) ¹¹²³	15								
‘Ûrîm (عوريم)?	5								
Kefr Kaddûm (كفر قديم) ¹¹²⁴	20 ¹¹²⁵	1 ¹¹²⁶							
Harâbâ (خرابا)?	7								
Harbe Kays (خرية قيس) ¹¹²⁷	1 ¹¹²⁸								
Hânîn (حانين)?	13	7							
Selkîbu ‘l-Basal (سلقيب البصل)?	137								
‘Ammûriyâ (عموريا) ¹¹²⁹	6	1							
Karyût (قريوت) ¹¹³⁰	9								
Câlût (جالوت) ¹¹³¹	20	12							
Taksâ/Takyâ (طقسا/طقيا)? ¹¹³²	8								
Deyr İstyâ (دير اسطيا) ¹¹³³	128	16	1 ¹¹³⁴						
Kefr Kar (كفر قرع) ¹¹³⁵	12								
TOPLAM	3.027	344	5	1	3	2	1	6	2

Tablo 84: 955/1548-49 Senesi Cebel-i Kibeli Nahiyesi Köyleri

103 köyden oluşan sancağın en kalabalık nahiyesi Cebel-i Kibeli’de, 2 mücerred 6 hanesi Hristiyan ve 344 mücerred 3027 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 346 mücerred 3033 hane yaşamaktadır.

5 imam (Kefrûr, Bûrîn, ‘Afirâ, Yâsûfu’r-Rummân, Deyr İstyâ), 3 fakih (Beytâ, ‘Afirâ, Sîrâ), 1 hatip (‘Asker), 2 hekim (‘Asratâ/‘Afratâ, Yânûn) ve 1 a‘ma (Til) köylerde Müslümanlarla birlikte ikamet etmektedir.

Kasdîne (1 mücerred 2 hane), Merâ‘aş/Berâ‘aş (3 hane), Fera‘tâ (4 hane), Kabelân (4 hane), Ed-Dâvbe/Ed-Dâvne (4 hane), Kafra (4 hane), Telfit (5 hane), Mesîhâ (5 hane), Kefr Astûnâ (5 hane), Akfâs (5 hane), Mezra‘â (5 hane), ‘Ûrîm (5 hane), Ferâ‘â (1 mücerred 5

¹¹²² Bugün Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qusra_1497/ar/index.html

¹¹²³ Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jurish_1242/ar/index.html

¹¹²⁴ Bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Qaddum_1264/ar/index.html

¹¹²⁵ Kayıtta 19

¹¹²⁶ Kayıtta 2

¹¹²⁷ Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kh_Qeis_1338/ar/index.html

¹¹²⁸ Köyün adı verilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

¹¹²⁹ Nablus’ta bu isimde bir köy bugün vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ammuriya_789/ar/index.html

¹¹³⁰ Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qaryut_1482/ar/index.html

¹¹³¹ Vakf-u Halilurrahman ‘aleyhi’s-selâm. Nablus’ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jalud_1211/ar/index.html

¹¹³² Vakf-u Halilurrahman (a.s.) tamâmen.

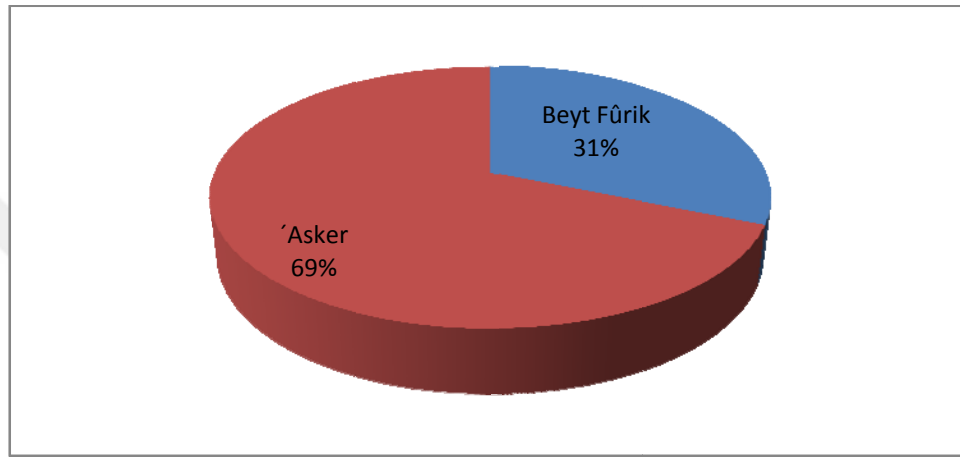
¹¹³³ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman (a.s.) Bugün Nablus’ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Istiya_967/ar/index.html

¹¹³⁴ Kaydın sonunda kendisi için başlık açılmamış olan Halil bin İbrahim adlı imam aynı zamanda fakih olarak kaydedilmiştir.

¹¹³⁵ Vakf-u Medrese-i Isfehâniye el-ma‘rûf ‘Osmâniye fi Kudûs-i Şerîf tamâmen gayr-i ez-‘öşr. Hayfa’da bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Qari_1266/ar/index.html

hane), Bîretu'l-Hac (1 mücerred 5 hane), Karâvâ Benî Hassân (1 mücerred 5 hane), Bidyâ (3 mücerred 5 hane), Seblûn (6 hane), Belmâ (6 hane), 'Ammûriyâ (1 mücerred 6 hane), Deyr 'Ûrîf (1 mücerred 6 hane), Deyr 'Ûrîf (2 mücerred 6 hane), Renîdyâ (4 mücerred 6 hane), Harâbâ (7 hane), 'Ûrîf (1 mücerred 7 hane), Sârine (1 mücerred 7 hane), Taksâ/Takyâ (8 hane), Mecdel Yâbâ (8 hane), 'Arkîn (1 mücerred 8 hane), Rases (9 hane), Karyût (9 hane), Kar'atâ (6 mücerred 9 hane) en az nüfusa sahip karyeler iken Kefrûr (15 mücerred 109 hane), Deyr İstyâ (16 mücerred 128 hane) Selkîbu'l-Basal (137 hane) ve 'Asratâ/'Afratâ (26 mücerred 148 hane) ise en çok nüfusa malik köylerdir.

Grafik 161: 955/1548-49 Senesi Cebel-i Kibeli Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

2 mücerred 6 hanelik bir nüfusa sahip Hristiyanlar, Beyt Fûrik (12 mücerred 79 hane Müslüman; 2 hane Hristiyan) ile 'Asker (3 mücerred 35 hane Müslüman; 2 mücerred 4 hane Hristiyan) köylerinde yaşamakta ve 80 akçe cizye ile mükellef tutulmuşlardır. Geçen tahrir nazaran (18 hane 4 mücerred) Hristiyan nüfusundaki azalmanın nedeni bilinmemektedir. Muhtemelen bazıları daha iyi bir yaşam gayesiyle farklı sancaklara ya da köylere göç ettiler.

2.3.4. Kākūn Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman		
	H	M	İ
955/1548-49			
Kefr Râ'î (كفر راعي) ¹¹³⁶	31	7	
Zeytâ (زيتا) ¹¹³⁷	90	27	
Şüveyka (شويكى) ¹¹³⁸	84+32 ¹¹³⁹ T 116	34+8 ¹¹⁴⁰ T 42	
Deyr Gusûn (دير غصون) ¹¹⁴¹	50	1	

¹¹³⁶ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Ra_i_1269/ar/index.html

¹¹³⁷ Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Zayta_2085/ar/index.html

¹¹³⁸ Tûlkerm'de bugün bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Shuweika_1587/ar/index.html

¹¹³⁹ Cemmâsîn mukâtâ'â ki mezra'a-i Deyr Râmîn'[de] zirâ'at iderler. Kısımların sâhib-i arza virirler. Çerâkise zamânında dirlik tasarruf iderlermiş. Ra'ıyyet olmayun sipâhîzâdelerdir deyu defter-i 'atıkta mukayyed olmağın yine vech-i meşrûh üzere defter-i cedîde kayd olundu.

¹¹⁴⁰ Cemâ'at-i Me'âlice

Tûlkerm (طولكرم) ¹¹⁴²	189	4	
İstânâ (استانا)	19	2	
İfrâsîn (إفراسين) ¹¹⁴³	6	1	
Zinnâbâ (ذئابا) ¹¹⁴⁴	16	2	
Kefr Sît (كفر سبت)	27	5	1 ¹¹⁴⁵
Nefs-i Kākun (فاقون) ¹¹⁴⁶	34	5	
Cemâ'at-i Türkmânân ¹¹⁴⁷	54 ¹¹⁴⁸		
Cemâ'at-i Cemmâsîn(جماسين) ¹¹⁴⁹	40	3	
Cemâ'at-i Ekrâd ¹¹⁵⁰	16	2	
Cemâ'at-i Seyrân ¹¹⁵¹ (سيران)	26	13	
Cemâ'at-i Mehyâ? ¹¹⁵² (مهيا)	7	3	
Cemâ'at-i Hîrne ¹¹⁵³ (حيرنة)?	14	3	
Cemâ'at-i Benî Celîs(بنى جليس) ¹¹⁵⁴	14	7	
Cemâ'at-i Rebâbende(ربابنده) ¹¹⁵⁵	9		
Cemâ'at-i Bukâ'(بقاع) ¹¹⁵⁶	8		
Cemâ'at-i Hilâl(هلال) ¹¹⁵⁷	10		
Cemâ'at-i Ahmed bin Bâr(احمد بن بار) ¹¹⁵⁸	87		
Kasek(كسك)?	2		
TOPLAM	865	127	1

Tablo 85: 955/1548-49 Senesi Kakun Nahiyesi Köyleri

11 köy ile 12 cemaat bulunduğu Kakun'da sadece Müslümanlar 127 mücerred 865 hane olarak hayatlarını devam ettirmektedirler. Nahiye sancak nüfus yelpazesinde en son sırada yer almaktadır.

¹¹⁴¹ Vakf-u ... Ebubekir Ferhâd? Ensârî tamâmen. Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_al_Ghusoun_959/ar/index.html

¹¹⁴² Vakıf tamâmen. Bugün Tûlkerm bir il olmuştur. Bkz.: <http://www.palestineremembered.com/ar/TulkarmTownsSnapshot.html>

¹¹⁴³ Cenîn'de bu köy vardır. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22806.html>

¹¹⁴⁴ Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Thinnaba_941/ar/index.html

¹¹⁴⁵ Ferâc bin Musa adındaki imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹¹⁴⁶ 5 Haziran 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Tulkarm/Oaqun/ar/index.html>

¹¹⁴⁷ Mezbûrlar Türkmanlar Abîd/Ubeyd nâm mevzi'de sâkin olup zirâ'at itmezler. Halkun câmûsların cem' idüp çobanlık iderler. Mevcûd bulunan câmûsun rûsûmların ve kendülerün ve resm-i 'arûs ve bâd-ı hevâların ve resm-i nahl ve resm-i ma'zların edâ [i]derler.

¹¹⁴⁸ Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil mücerrede tesadüf olunmamıştır.

¹¹⁴⁹ 'Arab tâifesidir. Zirâ'at itmezler. Halkun câmûsların cem' idüp çobanlık iderler. Mevcûd bulunan câmûsun her sağulın camusa 50 'Osmânî resm virirler. Ve kendüler dahi resm-i ma'z ve nahl ve resm-i 'arûs ve bâd-ı hevâsın mîr livâyâ virirler.

¹¹⁵⁰ Göçer ve konar tâife olup zirâ'at itdikleri yerlerin kısmın sâhib-i arza virirler. 'An-hâshâ-i mir livâ-i Nablûs.

¹¹⁵¹ 'An-tâife-i Benî Mühend

¹¹⁵² 'An-tâife-i Benî Mühend

¹¹⁵³ 'An-Tâife-i Benî Hamîd Mühend.

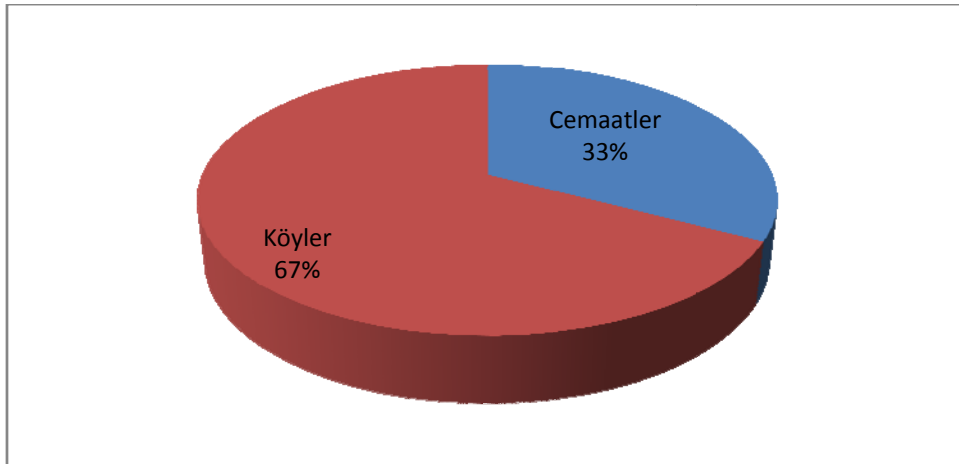
¹¹⁵⁴ 'An-Tâife-i Benî Mühend

¹¹⁵⁵ 'An-Benî Mühend

¹¹⁵⁶ 'An-tâife-i Benî Hamîd. Şimdiye değin mezkûr cemâ'atler Tarabay hâric ez-defter tasarruf idermiş. Amma kadîmî Nablus nâhiyelerinde mütemekkin oldukları ecilden 'âdetlerin sâbıkâ Hac Bey ve Üveys Bey tasarruf itmeğın yine Nablus'a yazıldı.

¹¹⁵⁷ 'An-tâife-i Benî Hamîd

¹¹⁵⁸ Tâife-i Benî Hamîd hâric ez-defter. Şimdiye değin Turabay tasarruf idermiş.

Grafik 162: 955/1548-49 Senesi Kakun Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Cemaatlerin varlığı nahiyedeki kabilelerin tesirini göstermesi açısından önemlidir. Türkmenler ile Arap Cemmâsîn, halkın sürülerine ücret mukabelesinde çobanlık ederken Ekrad ise konargöçer olmakla beraber ziraat ile işğal etmektedir. Diğerlerinin ziraat ya da başka bir işle meşguliyetlerine dair defterde kayıt yoktur.

Memluk devri sipahi-zadelerinden olup ziraatla uğraşan Cemmâsîn (8 mücerred 32 hane) Şüveykâ'da yaşamaya devam etmektedir. Artık askeri sınıfa mensup olma imtiyazını kaybetmiş bu topluluk, raiyyet hayatını iyiden iyiye benimsemiş gözükmemektedir. Mezkûr cemaat diğer cemaatler gibi müstakil olarak kaydedilmemiş yalnızca adı geçen köyün civarındaki mezrada köy ile irtibatlı bir surette zikredilmiştir. Anlaşılan Osmanlılar, Cemmâsîn Cemaati'ne devlet bünyesi içinde görev vermek istememişlerdir. Muhtemelen ilk başlarda, devlete kuvvetli bir direniş gösterdikleri için gözden düşmüş olabilirler.

Türkman (54 hane) ve Ekrâd (2 mücerred 16 hane) hariç tutulursa Ahmed bin Bar? (87 hane), Cemmâsîn (3 mücerred 40 hane), Seyrân (13 mücerred 26 hane), Benî Celîs (7 mücerred 14 hane), Hîrne? (3 mücerred 14 hane), Hilâl (10 hane), Rebâbende (9 hane), Bukâ' (8 hane) ve Mehyâ? (3 mücerred 7 hane) adlı geri kalan 9 cemaatin hepsi Araplardan teşekkül etmektedir.

Bu zamana kadar Tarabay'ın tasarrufunda olan cemaatlerin gelirleri, eskiden beri Nablus'ta ikamet etmelerinden dolayı yeniden Nablus'a tahsis edilmesi, sancağın gelirlerini ve kabileler üzerindeki devlet otoritesini arttırmak gibi nedenlerden kaynaklanıyor olabilir.

Yalnızca Kefr Sît Köyü'nde bir tane imama tesadüf olunmakta diğer köylerde dini ve idari vazifelilerin mevcudiyetine dair herhangi bir işaret bulunmamaktadır.

Tûlkerm (4 mücerred 189 hane), Şüveykâ (42 mücerred 116 hane) ve Zeytâ (27 mücerred 90 hane) en fazla nüfusa sahip köylerdir. İfrâsîn (1 mücerred 6 hane) ile Kasek? (2 hane) en az nüfuslu karyelerdir.

2.3.5. Benî Sa‘b Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman					
	H	M	İ	Mz	Mh	Hd
955/1548-49						
Funduk (فندق) ¹¹⁵⁹	76	14	2			
Sanem Sâfût (صنم صافوط) ?	25	1				
‘Askûr (عسكور)	8	1				
Mahâ (محا) ¹¹⁶⁰ ?	92	31			1	
Cemâ‘at-i Cemmâsîn der- mezra‘a-i Haşâne/Maşâne (حشانة/ماشانة)?	47	7				
Kefr Sûr (كفر صور) ¹¹⁶¹	18	3				
Cemâ‘at-i Cemmâsîn der- mezra‘a-i Bukye (بقية)?	37	4				
Celeme (جلمة) ¹¹⁶²	15	3				
Cirîşîye (جر يشية)	11					
Bâkâ (باقة)	123	14	1			
Felâmiyye (فلامية) ¹¹⁶³	17	5				
Mecdel Muyûl (مجدل ميول)?	42	3				
Fer‘ûn (فرعون) ¹¹⁶⁴	14					
İrtâh (ارتاح) ¹¹⁶⁵	26	6	1			
Kalansivâ (قلنسوة) ¹¹⁶⁶	22	5				
Mezra‘a (مزرعة)	17					
Kalkîliya (قلقيلية) ¹¹⁶⁷	10	3				
Berîkâ (بريكا)?	4					
Celcûlye (جلجولية) ¹¹⁶⁸	94	9	1			
Kefr Sâbâ (كفر سابا) ¹¹⁶⁹	37	4	1			
Kûr (كور) ¹¹⁷⁰	35					
Kefr Zîbâd (كفر زيباد) ¹¹⁷¹	48					
Beyt Cefâ (بيت جفا)	48					
Kefr Cemmâl (كفر جمال) ¹¹⁷²	28					

¹¹⁵⁹Bugün Nablus’ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Funduk_1014/ar/index.html

¹¹⁶⁰ Vakf-u Bimâristân-ı Mansûrî der-Mısır tamâmen.

¹¹⁶¹Bugün Tûlkerm’de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Sur_1273/ar/index.html

¹¹⁶² Bugün Cenîn’de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jalama_1207/ar/index.html

¹¹⁶³ Tûlkerm’de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Falama_1121/ar/index.html

¹¹⁶⁴Vakf. Bugün Tûlkerm’de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Far_un_1124/ar/index.html

¹¹⁶⁵ Bugün Tûlkerm’de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Irtah_1195/ar/index.html

¹¹⁶⁶Bugün Tûlkerm’de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qalansiwa_1474/ar/index.html

¹¹⁶⁷Bugün Tûlkerm’de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qalqiliya_1475/ar/index.html

¹¹⁶⁸Vakf tamâmen. Bugün Tûlkerm’de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jaljuliya_1209/ar/index.html

¹¹⁶⁹ 15 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/Tulkarm/Kafr-Saba/ar/index.html>

¹¹⁷⁰ Tûlkerm’de bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kur_1378/ar/index.html

¹¹⁷¹ Tûlkerm’de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Zibad_1276/ar/index.html

İlyâs (الياس)?	- ¹¹⁷³					
‘Aslâ (عسلا)	11					
Sîr (صير)	10					
Kefr Lâkîf (كفر لاقف) ¹¹⁷⁴	24	1				
Kefr ‘Abbûş (كفر عبوش) ¹¹⁷⁵	10					
Arsûf (ارسوف)	19	1	1	1		2
Halîl (خليل)	2					
Deyr ‘Asfîn (دير عسفين) ¹¹⁷⁶	19	3				
Re’s (راس) ¹¹⁷⁷	28	6				
Ferdîsyâ (فرديسيا) ¹¹⁷⁸	11	4	1			
Tayyibetü’l-İsmi’l-Müslimîn (طيبة الاسم المسلمين) ¹¹⁷⁹	66	18	3			
Serâfâ (سرافا)? ¹¹⁸⁰	14	1				
TOPLAM	1.108	147	11	1	1	2

Tablo 86: 955/1548-49 Senesi Benî Sa’b Nahiyesi Köyleri

955/1548-49 senesine gelindiğinde nüfusunda bir artış göze çarpan Benî Sa’b Nahiyesi’nde 34 köy ve 2 cemaatte 147 mücerred 1108 hane ile yalnızca Müslümanlar hayatlarını sürdürmektedirler. Benî Sa’b, bu haliyle sancağın (% 14) en kalabalık üçüncü nahiyesidir.

11 imam (Tayyibetü’l-İsmi’l-Müslimîn, Ferdîsyâ, Arsûf, Kefr Sâbâ, Celcûlye, İrtâh, Bâkâ, Funduk), 1 müezzîn (Arsûf), 1 muhassıl (Mahâ) ve 2 hadim (Arsûf) köylerde yaşamaktadır.

Mahâ (92 hane 31 mücerred), Celcûlye (94 hane 9 mücerred) ve Bâkâ (123 hane 14 mücerred) en kalabalık köylerdir. Halîl (2 hane), Berîkâ (4 hane) ve Askûr (8 hane 1 mücerred) en az nüfusa sahip karyeler olarak tezahür etmektedir.

İlyâs? adlı köyün “hâsıl 1200” kaydıyla toplanan vergisi gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir. Muhtemelen ahali tahrirden kaçmak için köylerini terk etmiş olabilirler. Zira köylü kesimi vergi ödememek adına zaman zaman bu tip eylemlere başvurabiliyordu.

Nahiyede aynı adı taşıyan ve Bukye ile Haşâne/Maşâne Mezraası’nda hayatlarını idame ettiren Cemmâsîn Cemaati bulunmaktadır. Haşâne/Maşâne’deki kesim 7 mücerred 47

¹¹⁷²Tülkerm’de bugün bu köy mevcuttur.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Jammal_1255/ar/index.html

¹¹⁷³Hâsıl 1200 olduğu gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

¹¹⁷⁴Bugün Nablus’ta bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Laqif_1259/ar/index.html

¹¹⁷⁵Bugün Tülkerm’de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Abbush_1248/ar/index.html

¹¹⁷⁶Vakf-u Halilirrahman a.s.

¹¹⁷⁷Vakf-u Hazret-i Halilirrahman. Bugün Tülkerm’de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Ras_1085/ar/index.html

¹¹⁷⁸Vakf-u Hazret-i Halilirrahman a.s. tamâmen. 1 Nisan 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Tulkarm/Fardisya/ar/index.html>

¹¹⁷⁹Vakf-u Hazret-i Halilirrahman ‘aleyhi’s-selâm tamâmen.

¹¹⁸⁰Vakf-u İbn-i ... ‘aleyhi’s-selâm.

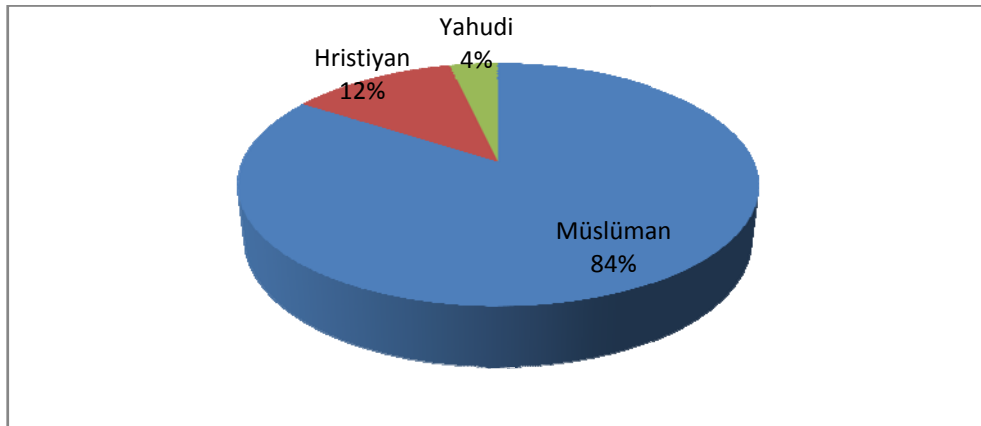
haneyle daha fazla nüfusa sahiptirler. Buna mukabil Bukye'deki fırka ise 4 mücerred 37 haneye maliktir.

2.4. Kudüs Sancağı

Mahalle/Köy	961/1553-54						970/1562-63					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Kudüs Mahalleleri	1944	132	416	25	325	13	2.109	32	383	41	237	12
Kudüs Köyleri	4.139	79	627	35			4.765	189	598	61		
Halilurrahman Mah.	930				8		989	134			11	
Halilurrahman Köyleri	800		91				1036	90	106	7		
TOPLAM	7.813	211	1.134	60	333	13	8.899	445	1.087	109	248	12

Tablo 87: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Kudüs Sancağı

961/1553-54 senesinde de nüfus artışını hızlı bir şekilde sürdüren sancakta, Müslümanlar (211 mücerred 7813 hane), Hristiyanlar (60 mücerred 1134 hane) ve Yahudiler (13 mücerred 333 hane) toplam 284 mücerred 9.280 hane olarak ikamet etmektedir. Müslümanlar, sancağın her yerinde buluna gelmişler iken aynı şeyi diğer iki kesim için söylemek mümkün gözükmemektedir. Yahudilerin aksine sancakta hem köylü ve hem de şehirli hayatı sürdüren Hristiyanlar, Halilurrahman Kasabası hariç sancağın geri kalan bölümlerinde yaşamışlardır. 945/1538'de Halilurrahman'ın mahallelerinde 7 hane ile temsil olunan Nasara mezkûr tarihin dışında burada gözükmemiştir. Herhalde onlar nedeni bilinmeyen bir şeyden dolayı kasabayı terk ettiler. Sancak genel nüfusunun azınlık kesitini teşkil eden Yahudiler, adetleri olduğu üzere yalnızca şehir merkezlerine teveccüh ederek kentli hayat tarzını benimsemişlerdir.

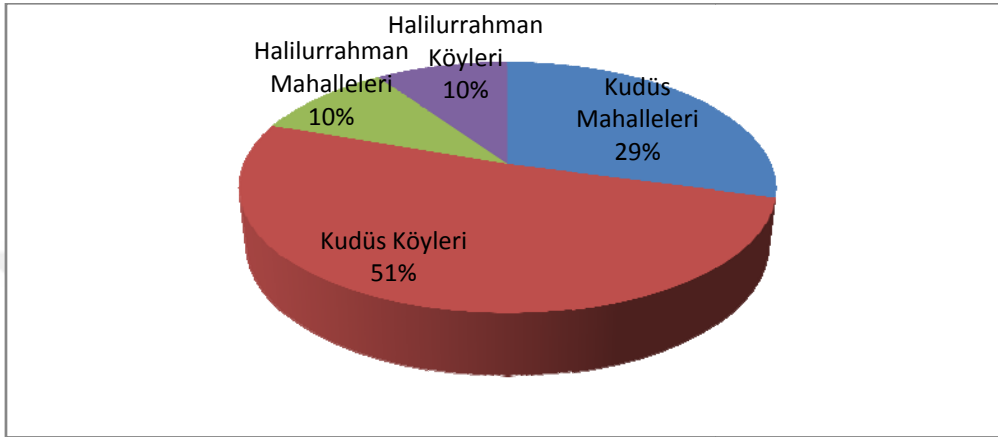

Grafik 163: 961/1553-54 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus Dağılımı

Müslümanlar 961/1553-54'de sancak nüfusunun ekseriyetini oluştururken Hristiyanlar (% 12) ikinci, Yahudiler ise (% 4) üçüncü sırada gelmektedirler. İlk tahrirden itibaren sancaktaki Müslüman nüfusun artış hızı gayrimüslimleriyle mukayese edildiğinde

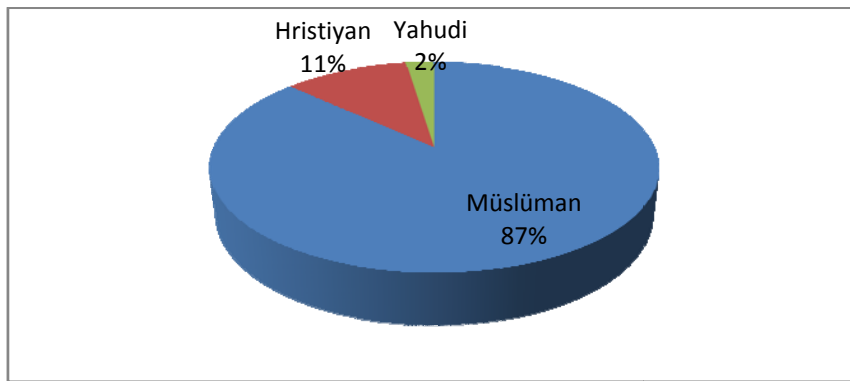
oldukça yüksektir. Müslümanların yüksek doğurganlık oranları, daha geniş aileye sahip olmaları ve köyelerine avdet etmeleri artışın ardındaki nedenler olarak gösterilebilir.

Mevcut veriler, Hristiyan ve Yahudilerin daha ufak aile yapılarına sahip olduğunu ve doğurganlık oranlarının da düşük olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bu durum, modern araştırmacılarca her grup için eşit alınan çarpanın (ister 5, ister 7 ya da daha fazlası veya azı olsun) herkes için tam bir adalet tesis edemeyeceği hakikatini de ortaya koymaktadır.

Grafik 164: 961/1553-54 Senesi Kudüs Sancağı Nahiyeleri Nüfus Dağılımı

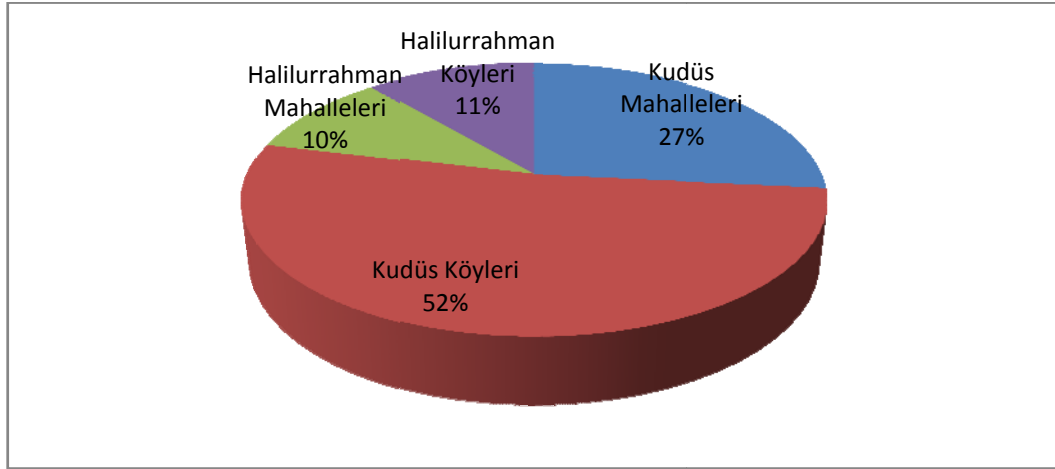
Mezkûr tarihte sancak genel nüfus dağılımına bakıldığında Kudüs'ün köyleri ilk sırayı almakta onu sırasıyla Müslüman, Hristiyan ve Yahudilerin birlikte yaşadığı Kudüs Şehri, Halilurrahman Kasabası ve köyleri takip etmektedir. Kudüs Nahiyesi mahalleleri ve köyleri ile beraber hem mesaha hem de nüfus açısından her daim Halilurrahman Nahiyesi'nden büyük olagelmıştır. 961/1553-54'de Halilurrahman Kasabası'nın nüfus açısından nahiyenin köylerini geçtiği görülmektedir.

Grafik 165: 970/1562-63 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus Dağılımı

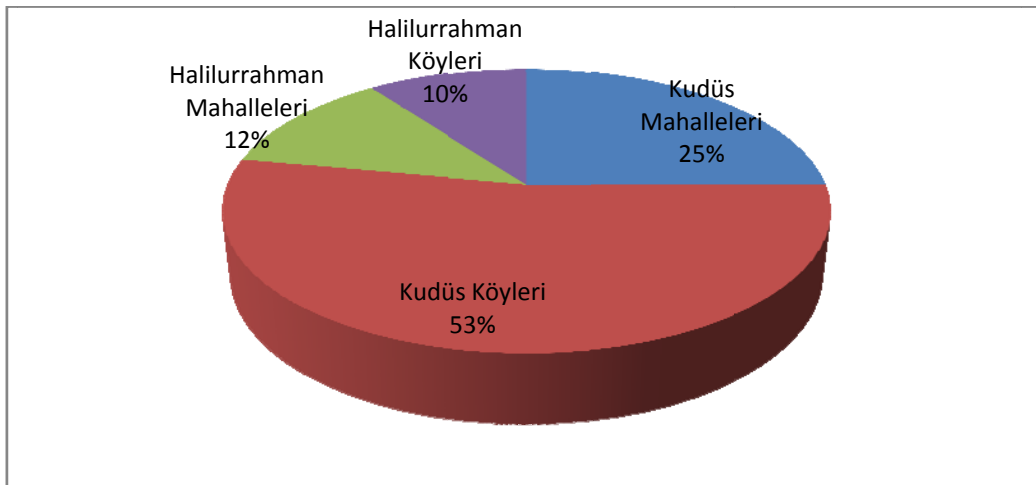
970/1562-63 senesinde de Müslüman ahali Kudüs Sancağı'nda nüfusunu arttırmaya devam ederken aynı durum Hristiyan ve Yahudiler için geçerli değildi. Onlar 932/1525-26'dan itibaren ilk üç tahrirde nüfuslarını arttırırken 970/1562-63 yılında ilk defa nüfus

kaybına uğramışlardır. Bu nüfus kaybı aynı zamanda gayrimüslimlerin genel nüfus oranındaki temsil gücünü de etkilemiştir.

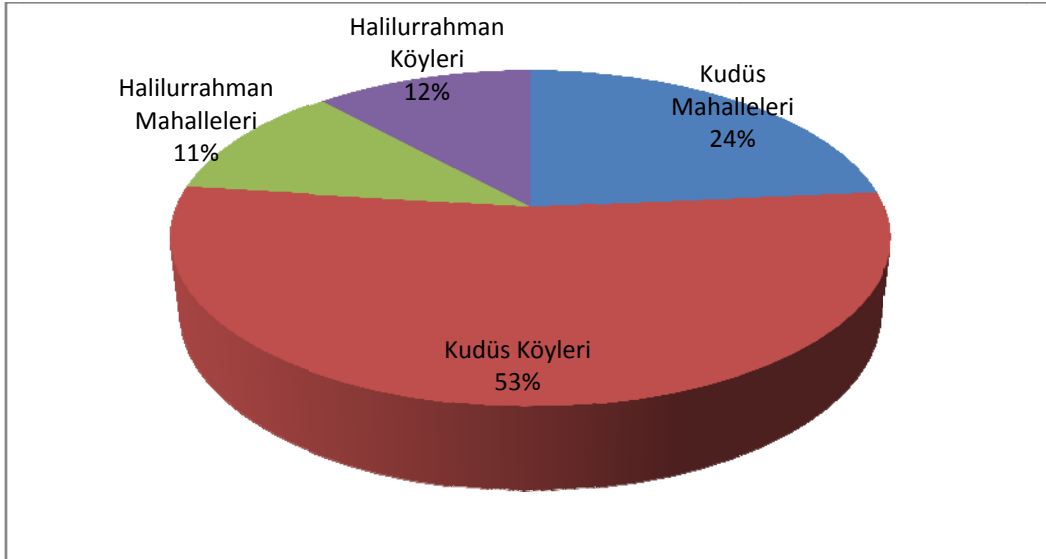
Grafik 166: 970/1562-63 Senesi Kudüs Sancağı Nahiyeleri Nüfus Dağılım

Sancak nüfus dağılımında Kudüs köyleri, 970/1562-63 senesinde her zaman olduğu gibi ilk sırada yer almıştır. Nahiyenin köylerinde Müslüman ahali nüfusunu arttırırken Hristiyanların nüfusunda düşüş gerçekleşmiştir. Nasara'nın nüfusunun azalmasına rağmen nahiyeye köyleri genel nüfusu, Müslüman ahalinin doğum oranı hızının yüksek olmasından dolayı yükselmeye devam etmiştir. Kudüs Şehri'nde yaşayan gayrimüslümler, geçen tahrir nazaran nüfus kaybına uğramışlardır. Ancak nüfus kayıplarına rağmen Müslümanların nüfus artış hızının yüksekliği, kayıpları dengeleyerek az da olsa şehir nüfusunu yükseltmiştir. 945/1538 ve 961/1553-54 senelerinde Halilurrahman Kasabası, nahiyeye köylerinden daha kalabalık olmuştur. Ancak bu durum 970/1562-63 yılından itibaren değişmeye başlamış ve kasaba nüfusu, nahiyeye köyleri karşısında gerilemiştir.

Grafik 167: 961/1553-54 Senesi Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus Dağılım

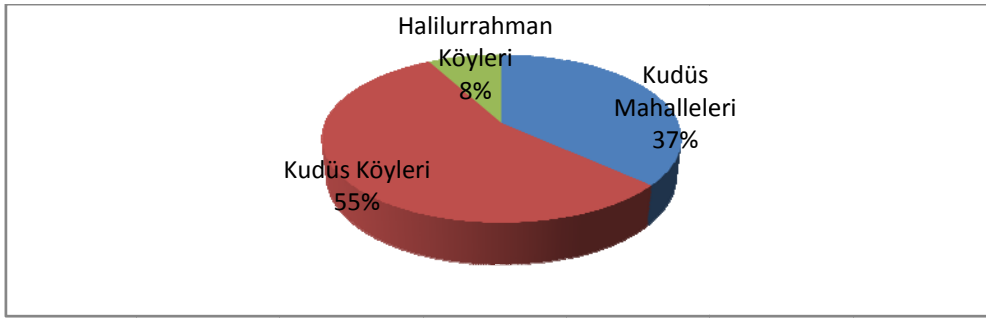
Çoğunluğu teşkil eden Müslümanlar, Hristiyan ve Yahudilerle birlikte kimi zaman aynı köyü ve kimi zaman da aynı mahalleyi paylaşarak hayatlarını sürdürmüşlerdir. Sancak Müslümanlarının yarısı 961/1553-54'de Kudüs'ün köylerinde (% 53) bulunurken onu sırasıyla Kudüs Şehri (% 25), Halilurrahman Kasabası (% 12) ile nahiyesinin köyleri (% 10) izlemektedir. Müslümanların çoğunluğu (% 63) köylerde yaşarken bakisi (% 37) şehirlerde hayatlarını devam ettirmişlerdir. Kentli Müslüman ahali azımsanmayacak düzeydedir.

Grafik 168: 970/1562-63 Senesi Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

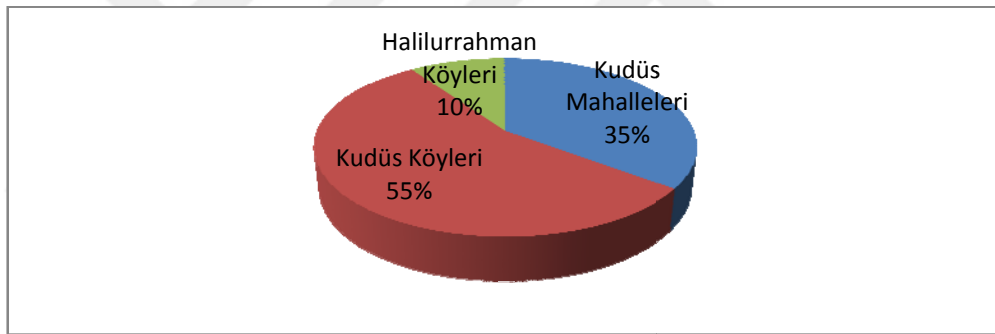
970/1562-63 yılı Müslüman nüfus dağılımına bakıldığında kırsal nüfusun şehirli nüfus karşısında artış kaydettiği müşahede olunmaktadır. Kudüs köyleri (% 53) Müslüman nüfusun yarısından fazlasına ev sahipliği yapmaya devam ederken Kudüs Şehri (% 24), Müslüman yerleşim listesinde ikinci sırada gelmektedir. Onu sırasıyla Halilurrahman Nahiyesi (% 12) köyleri ve kasabası (% 11) takip etmektedir.

Hristiyan ve Yahudilerin Kudüs Şehri'ndeki nüfus kayıpları, Müslüman nüfusun artış hızıyla dengelense bile kentteki nüfus artış hızı, köylü nüfusun artış hızına erişememiştir. Aslında mevcut durum, modern dönemdeki nüfus artış algısıyla aynıdır. Şehre gelen kişiler daha az çocuk yaparken kırsaldaki aile daha fazla çocuk yapma eğilimine sahip oluyordu. Zira ziraata dayalı bir hayatın sürdüğü köylerde, modern öncesi dönemde makinelerin olmadığı nazarı itibara alındığında insan gücü bütün yönleriyle ehemmiyet kesp etmektedir. Buna mukabil surların içinde ve etrafında teşekkül eden kadim dönemlerin şehirleri, modern sanayi üretimi ve tekniklerinin yokluğunda mevcut pazarın kapasitesine uygun düşecek tarzda üretim yapmak zorunda olduklarından kentin istihdam edeceği nüfus mahduttu. Bütün bu şartlar her iki taraftaki nüfus artış hızını ve ihtiyacını belirliyordu.

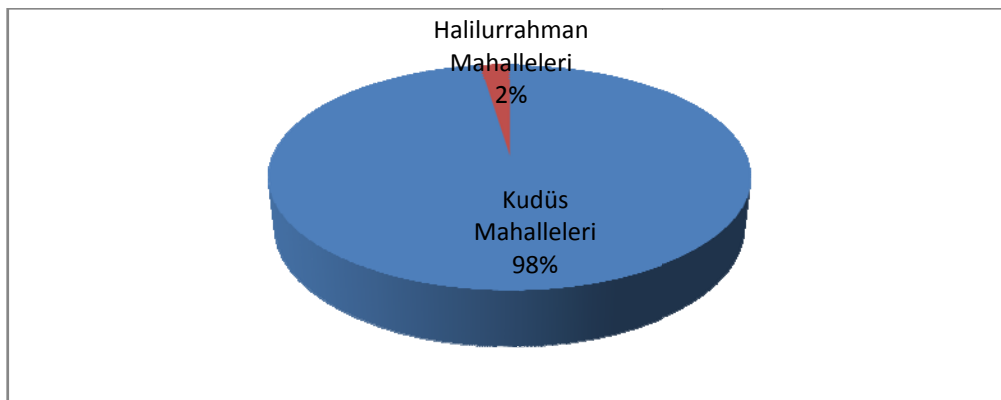
Grafik 169: 961/1553-54 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

961/1553-54 senesi Kudüs Sancağı Hristiyan nüfus dağılımına bakıldığında Halilurrahman Kasabası hariç sancağın diğer kısımlarında yaşadıkları görülmektedir. Müslümanlar gibi kentli ve kırsal hayat tarzının takipçileri olan Hristiyanlarının yarısından fazlası Kudüs'ün köylerinde (% 55) ikamet ederken onu sırasıyla Kudüs Şehri (% 37) ve Halilurrahman Nahiyesi köyleri (% 8) takip etmektedir. Sancak Hristiyan ahalisinin yarısından fazlasının (% 63) köylü olduğu ve geri kalan kısmının (% 37) ise şehirli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu ayırım aşağı yukarı Müslümanların köylü-şehirli taksimatıyla aynıdır.

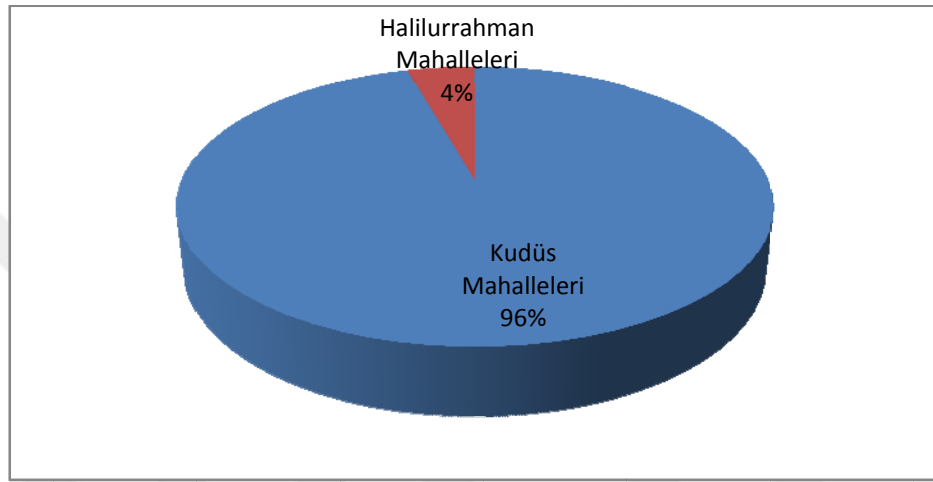
Grafik 170: 970/1562-63 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

970/1562-63'de sancak genelinde nüfus kaybına uğrayan Hristiyanlar, Halilurrahman Nahiyesi köylerinde 961/1553-54 yılında yaşadıkları düşüşün ardından asrın sonuna kadar nüfuslarını arttırmaya devam etmişlerdir.

Grafik 171: 961/1553-54 Senesi Kudüs Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı

Müslüman ve Hristiyanlara nazaran yalnızca şehirlere temerküz ederek hayatlarını sürdüren Yahudiler, 961/1553-54'de sancak genel nüfusunun (% 4) azınlık kısmını teşkil etmektedirler. Yahudilerin kahir ekseriyeti (% 98) Kudüs Şehri'nde yaşarken çok az bir kısmı (% 2) Halilurrahman Kasabası'nda hayatlarını sürdürmüşlerdir. 961/1553-54 senesine kadar şehirde Hristiyanlardan daha fazla nüfusa sahip olan Yahudiler, bu tarihten itibaren Hristiyanların gerisine düşeceklerdir. Sancak genelinde Müslümanlardan sonra nüfus dağılımında ikinci olan Hristiyanların, mezkûr tarihe kadar Kudüs Şehri'nde Yahudilerden daha az nüfusa sahip olmaları ilginçti.

Grafik 172: 970/1562-63 Senesi Kudüs Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı

970/1562-63 tarihinde sancak genel nüfusunun (% 2) üçüncü kesitini oluşturmaya devam eden Yahudiler, geçen tahrire nazaran Hristiyanlar gibi nüfus kaybetmişlerdir. Halilurrahman Kasabası'nda ikamet eden dindaşları, 970/1562-63'te nüfuslarını arttırmışlardır. Muhtemelen Kudüs Şehri'ndeki bazı Yahudiler buraya göç etmişlerdi.

Hamursuz Bayramı'nda hazırladıkları ekmeğe Hristiyan kanı kattıklarına dair Kan iftirası'nın¹¹⁸¹ Yahudilerin peşini bırakmadığı, 1554 yılında Arap topraklarındaki kadılara gönderilen hükümden anlaşılmaktadır. Anlaşılan davalardan/şikayetlerden bıkan İstanbul, Yahudilerin diğerlerinin dinlerine ve ağızlarına sövdüklerine dair yalancı şahitlerle desteklenen davaların "ahz-ı mâl ve celb-i menâfi"¹¹⁸² için olduğuna işaret edip iftira

¹¹⁸¹ Galanti, **Türkler ve Yahudiler Târîhî ve Siyâsî Tedkik**, İstanbul 1928, sf. 23

¹¹⁸² "Arabistân'da vâki' olan sancakbeyleri Ve zikr olunan sancaklarda olan kâdîlara tevki'-i refi'-i hümayûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki. Hâliyâ südde-i sa'âdetimde şöyle istimâ' olundu ki taht-ı kazânızda ba'zı eşirrâlar olup Yahûdî tâifesine envâ'-ı te'addîler ve zulümler eyleyüp âdem katl eyledünüz. Kanı ile ekmek pişirüp yerlermiş deyü iftirâ eyleyüp kâh dînimize ve ağızımıza şetm eyledünüz. Deyü celb-i mâl için kimi müdde'î ve kimi şahid olup bu tarikla Yahûdîlerden ahz-ı mal ve celb-i menâfi' eyleyüp hayıf ve iderlermiş. İmdi Yahudi tâifesi sâir harâc güzârım gibi harâc güzârıdır. Anlara hilâf-ı şer'-i kavim ve muğâyir-i kânûn-ı kadîm dahl ve ta'aruz eylemek câyiz değildir. Eyyâm-ı 'adâlet hümayûnumda bir ferde zulm ve te'addî olduğuna rızâ-yı şerîfim yoktur. Her mahalle kâdî ve hâkim nasb olunmaktan garaz oldur ki anda vâki' olan

yüzünden Yahudilerin zulme maruz kaldıklarına dikkat çekerek kadılara ve sancakbeylerine bunun engellenmesi hususunu emretmişti.

2.4.1. Kudüs Nahiyesi

2.4.1.1. Kudüs Şehri

2.4.1.1.1. Müslüman Mahalleleri

Mahalle	961/1553-54								970/1562-63										
	Müslüman								Müslüman										
	H	M	İ	Mz	A	B	C	Hd	H	M	İ	Mz	Ht	A	K	Hk	Ş	B	Ky
Şeref	279	20	3		1				415					1	2				
Bâbu'l-Kattânîn	219	17	1	2			2		195	3	19					1			
Bâbu'l-Âmûd	437+17 1183 T	25+5 1184 T 30	1	3				9	395					1			1		
Bâbu'l-Hittâ	357+25 1185 T 382	23	1	1				1	399 ¹¹⁸⁶ +20 1187 T 419	22+2 1188 T 24	42	5	1				20	1	2
Zerâ'ine	280	28							318	3									
Rîşe ve Sahyûn	168	3							188 ¹¹⁸⁹							1			
Cemâ'at-u Mağâribe	84+32 1190 T 116	11							130	2									
Cemâ'at-u Akabeti's-Sit	46		4			2		2	49		1					1		1	
Toplam	1944	132	10	6	1	2	2	12	2.109	32	62	5	1	2	2	3	21	2	2

Tablo 88: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Kudüs Şehri Müslüman Mahalleleri

Müslümanlar, 132 mücerred 1944 hanelik nüfuslarıyla 961/1553-54 senesinde de kahir ekseriyeti teşkil ederek 8 mahallede yaşamaktadırlar. 10 imam (Şeref, Bâbu'l-Kattânîn, Bâbu'l-Âmûd, Bâbu'l-Hittâ, Cemâ'at-u Akabeti's-Sit), 6 müezzîn (Bâbu'l-Kattânîn, Bâbu'l-Âmûd, Bâbu'l-Hittâ), 1 a'mâ (Şeref), 2 bevvâb (Cemâ'at-u Akabeti's-Sit), 2 cündî (Bâbu'l-

re'âyam ile berâyam devletimde müreffehü'l-bâl olmaktadır.", Evâil-i Şa'bân 961/Temmuz 1554 tarihli hüküm, **KDSSSCL XLII**, sf. 78

¹¹⁸³ Cemâ'at-i Döğeri. Kayıtta 18

¹¹⁸⁴ Cemâ'at-i Döğeri. Kayıtta 4

¹¹⁸⁵ Cemâ'at-i Eyyûbiye 'an-Cündiyyân-ı Halka. Kayıtta 26

¹¹⁸⁶ Kayıtta 308. Ali veled-i Muslihiddin "mi'mâr-ı âb-ı râh", Şeyh İbrahim veled-i Ukbe "hâdim-i Hazret-i Mûsâ" Şihabeddin veled-i Hacârâ "hâdim-i Seyyid Musa"; Ahmed veled-i Şeyh İbrahim "hâdim-i Hazret-i Mûsâ"; Ahmed veled-i Abdullah "hâdim-i Sahratullâh", Şeyh Şemseddin veled-i Serdî? "hâdim-i Sahratullâh", Şihabeddin veled-i Ma'âlî "hâdim-i Sahratullâh", Hasan veled-i 'Ali "hâdim-i Sahratullâh", Şeyh Ebussafâ veled-i Mahmûd "hâdim-i Sahratullâh"; Abdulvahhâb veled-i Muhammed "hâfiz-ı Aksâ", Şihabeddin veled-i İshak "hâfiz", Muhammed veled-i Muhammed "hâfiz", Zeynealabidin veled-i Ali "hâfiz", Ahmed veled-i Zeynealabidin "hâfiz"; ve Muhammed veled-i Hasan adlı kişinin isminin yanına okuyamadığımız Kanır Bey? İfadesi konulmuştur.

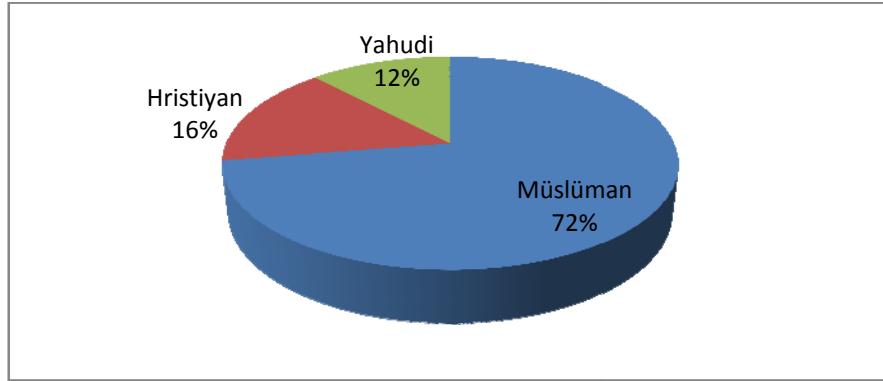
¹¹⁸⁷ Cemâ'at-i Eyyûbiyye der- mahalle-i mezbûre 'an-ecnâd-ı halkâ Kayıtta 19 hane

¹¹⁸⁸ Cemâ'at-i Eyyûbiyye der- mahalle-i mezbûre 'an-ecnâd-ı halkâ Kayıtta 3 mücerred

¹¹⁸⁹ Bu tarihte mahallenin adı Rîşe olarak kaydedilmiştir.

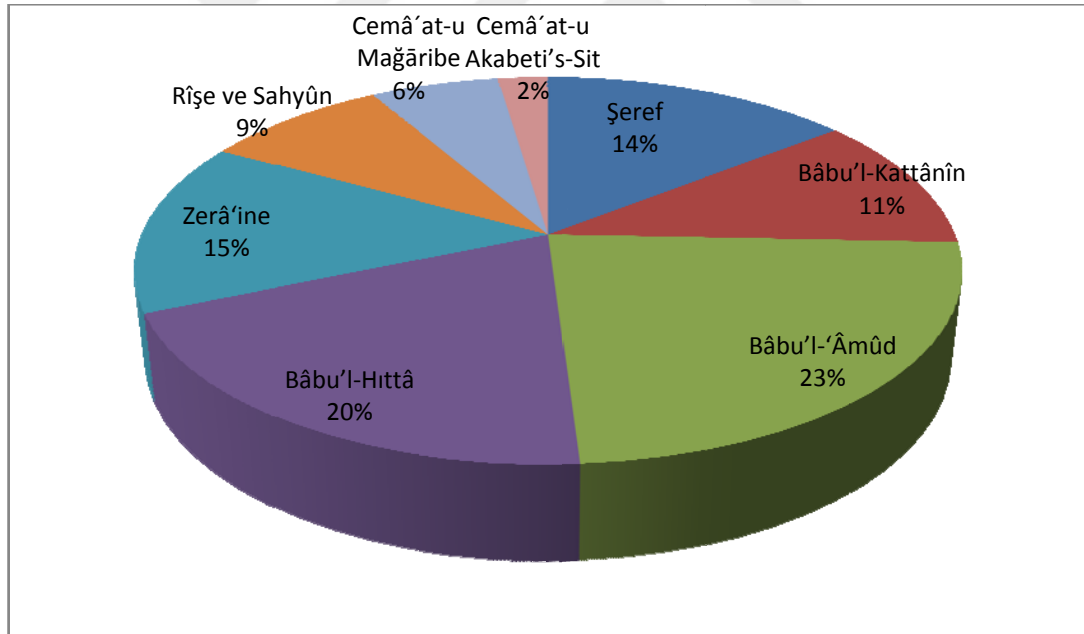
¹¹⁹⁰ Cemâ'at-i Şeyh Ahmed Mağribî 'an-mahalle-i mezbûrâ.

Kattânîn) ve 12 hâdim (Bâbu'l-‘Âmûd, Bâbu'l-Hittâ, Cemâ'at-u Akabeti's-Sit) şehirde bulunmaktadır.

Grafik 173: 961/1553-54 Senesi Kudüs Şehri Nüfus Dağılımı

Sancak ahalesinin yerleşim listesinde her zaman ikinci sırada yer alan Kudüs Şehri 961/1553-54 yılında 945/1538'e nazaran nüfusunu arttırmıştır. Müslümanlar (% 72), Hristiyanlar (% 16) ve Yahudiler (% 12) değişen oranlarda bir önceki tahririne nazaran nüfus artışından faydalanmışlardır.

Grafik 174: 961/1553-54 Senesi Kudüs Mahalleleri Müslüman Nüfus Dağılımı

Şehirli Müslüman ahali, yerleşim tercihlerine göre çeşitli mahalleler etrafında kümelenmişlerdir. Bâbu'l-‘Âmûd (30 mücerred 454 hane) ile Bâbu'l-Hittâ (23 mücerred 382 hane) Müslümanların yaşadıkları en kalabalık mahalleler iken onları sırasıyla Zerâ'ine (28 mücerred 280 hane Müslüman), Şeref (20 mücerred 279 hane Müslüman), Bâbu'l-Kattânîn

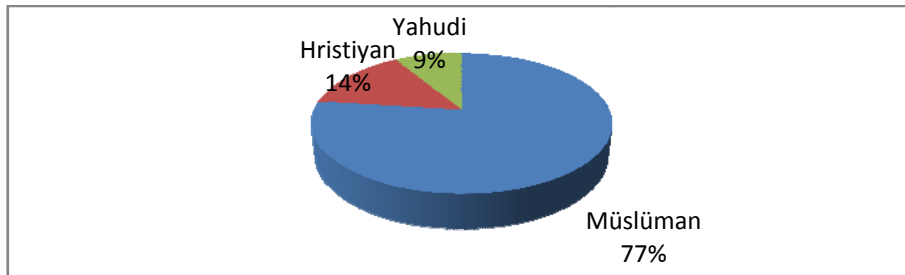
(17 mücerred 219), Rîşe ve Sahyûn (3 mücerred 168 hane Müslüman), Cemâ'at-i Mağāribе (11 mücerred 116 hane) ve Cemâ'at-u Akabeti's-Sit (46 hane) izlemektedir.

Müslümanlar içinde Memluk askeri sınıfı Cündiyyân-ı Halka'ya müntesip 25 hanelik Cemâ'at-i Eyyûbiyye, Bâbu'l-Hıttâ'da ikamet etmektedir. İlk iki defterde isimlerinin zikredilmemeleri, kentin Osmanlı hâkimiyetine girişi esnasında mukavemet edişleri ve şehrin elden çıkışını müteakip burayı terk edişleriyle izah olunabileceği gibi devlet egemenliğinin tesisinin akabinde yeni idarecilerle uzlaşarak tekrardan Kudüs'e dönüşleriyle de tefsir olunabilir. Bunların sonradan başka bir yerden şehre gelerek ikamet etmeyi tercih etmeleri de üçüncü bir açıklama olarak ileri sürülebilir.

İsmine diğer defterlerde de tesadüf olunan Türk Döğерler, 961/1553-54'de 5 mücerred 17 hane olarak Bâbu'l-'Amûd Mahallesi'nde hayatlarını sürdürmeye devam etmişlerdir.

Adı geçen iki cemaatin haricinde 32 hanelik Şeyh Ahmed Mağribî'ye ait başka bir topluluk Mağāribе Mahallesi'nde vardır. Cemaatin aynı mahalle içinde yaşayanlardan tefrik edilerek zikri yakın bir tarihte Kudüs'e geldiklerinin işaretidir. Şehir manevi ehemmiyeti sebebiyle İslam dünyasının muhtelif yerlerinden insanları kendine celp etmekteydi. Hususiyetle hac kervanlarının Mekke'ye gidiş ve dönüşlerinde hacılarla ve ulema ile dolup taşmaktaydı.

Mağāribе Mahallesi'nde yaşayanlar, zaman zaman ehl-i örf taifesiyle muhallefât hususunda karşı karşıya gelmişlerdir. Devlet, vefat edenlerin muhallefâtını mahalledeki zaviyeye meşrut olarak tahsisini onaylamasına rağmen görevliler miraslardan hisse alabilmek namına burada yaşayanları taciz etmişlerdir.¹¹⁹¹ Ehl-i örf taifesinin muhallefâta karışma arzusuna bakılırsa mahalle sakinlerinin fakir olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Grafik 175: 970/1562-63 Senesi Kudüs Şehri Nüfus Dağılımı

¹¹⁹¹ Mağrib Mahallesi'nde yaşayan kişilerden biri fevt olduktan sonra onun muhallefâtını Mağribliler zabta ede geldikleri halde hariçten kimselerin müdahale etmeleri hasebiyle Mağribliler, durumu Südde-i Saadete ihbar etmişlerdir. Bunun üzerine Kudüs Beyi Kaytas'a durum böyle ise kimselerin bunlara mani olmaması hususunda hüküm gönderilmiştir. Evâsıt-ı Cemaziyelevvel 966/Şubat 1559 tarihli hüküm, **KDSSSCL XXXIV**, sf. 10.

970/1562-63'de yapılan tahrir şehirdeki nüfus dağılımında Müslümanlar lehine fakat Hristiyan ve Yahudiler aleyhine bir değişimi göstermektedir. Gayrimüslimlerin bir önceki tahrire nazaran ciddi bir nüfus kaybettikleri müşahade olunmakla birlikte Müslümanların nüfus artış hızı meydana çıkan boşluğu dolduracak düzeydeydi.

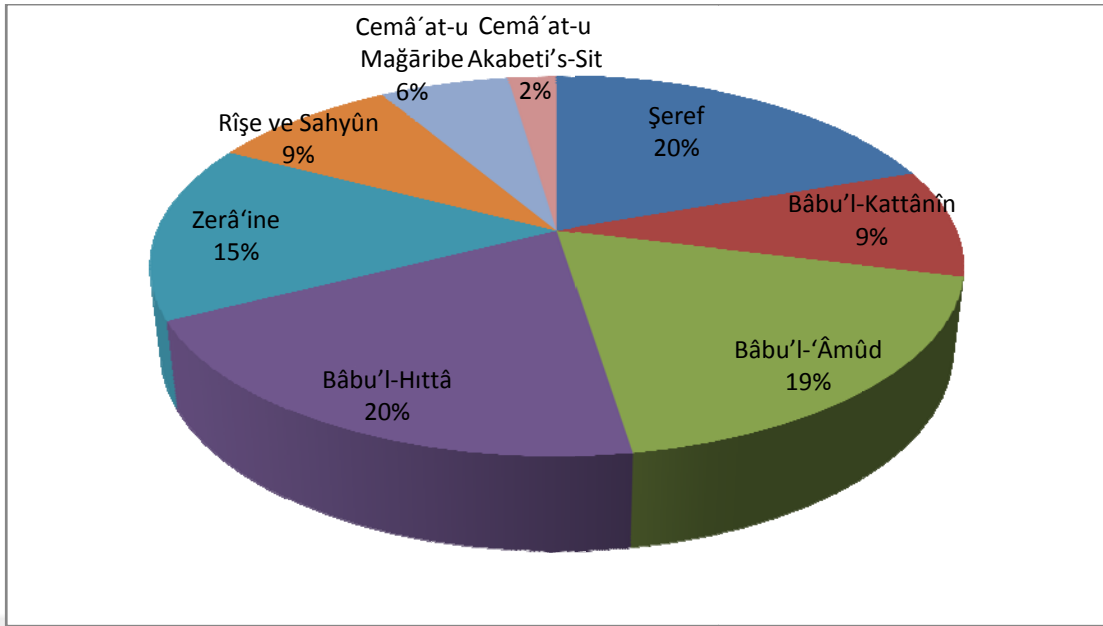
1552 yılından itibaren şehrin can suyu olan yağmurların kifayet miktarı yağmaması ve suyollarının civar köyler tarafından tahrip edilmesi Kudüs'te sıkıntıya neden olmuştu.¹¹⁹² Sancağı vuran kuraklığın aralıklarla devam etmesi ve ahalinin bir kısmının artık bu duruma takat edemeyerek “*terk-i diyâr mesâbesinde*”¹¹⁹³ oldukları 1562 yılında gönderilen hükümde beyan edilmişti. Nitekim 970/1562-63 tahriri, Yahudi ve Hristiyanların bir kısmının şehirde yaşanan su kıtlığına tahammül edemeyip sancağı terk ettiklerini göstermektedir.

961/1553-54'de yapılan üçüncü tahrire nazaran (132 mücerred 1944 hane) nüfuslarındaki artış devam eden Müslümanlar, 970/1562-63'e gelindiğinde 32 mücerred 2109 hanelik nüfuslarıyla şehrin egemen unsuru olmayı sürdürmüşlerdir. 8 mahallede kâin Müslüman nüfusun arasında 62 imam¹¹⁹⁴ (Bâbu'l-Kattânîn, Bâbu'l-Hittâ, Akabetü's-Sit) 5 müezzin (Bâbu'l-Hittâ), 21 müderris (Bâbu'l-Hittâ), 1 hatip (Bâbu'l-Hittâ), 2 a'mâ (Şeref, Bâbu'l-Âmûd), 2 kadı (Şeref), 3 hekim (Bâbu'l-Kattânîn, Rîşe, Akabetü's-Sit), 21 şerif (Bâbu'l-Âmûd, Bâbu'l-Hittâ), 2 bevvâb (Cemâ'at-u Akabeti's-Sit, Bâbu'l-Hittâ) ve 2 kayyım (Bâbu'l-Hittâ) bulunmaktadır.

¹¹⁹² “Kudüs-i Şerîf kâdisına hüküm ki: Dergâh-ı mu'allâma 'arz gönderüp nefsi-i mezbûrda câri olan suyun menba'ı beriyeye olup ve suyun başında iki 'azîm birke olup eyyâm-ı şitâda yağmur suyu ile dolup iki yıldır ki yağmur killet üzere yağub birkelerde su kalmayup ... dahi mürûr-ı eyyâm-ı kuruyup harâb ve su tutmaz olup ve suyun ... için ba'zı köyler olup kifâyet mikdârı kendülere su virilüp kanâ'at eylemeyüp yer yer ba'zı gözeklerin kesr idüp men' ile memnû' olmayup su yolları ...” 21 Rebûlâhir 961/26 Mart 1554 tarihli hüküm, **KDSSSCL XXIX**, sf. 15.

¹¹⁹³ “Haleb Cânibi Defterdârına hüküm: Kudüs Sancak beyi ile evkâf mütevellisi Turgud 'arz gönderip bundan akdem emri şerîf vârid olup mazmûnunda Kudüs'e gelmesi mümkün su tedârik olunup tahmîn ettirilip 'arz olundu. Deyü fermân buyurulmağın imtisalen li'l-emr ol cânibde tefâhhus olundukta mevcûd olan birkelerin su gelecek yollarına nazar olundukta şimdiki yollarından üçer birke dolacak su gelmeyüp az bir suyu olup ve 'Ayn-u 'Urub nâm 'ayn, kadîmden küffâr tarafından yaptırılan birkelere gelip kesret olduğu zamanlarda buralara dolup killet olduğu zamanlarda üç dört yıl Kudüs'e kifâyât edip ol takdîrce Müslümânlar su killetinden kat'â muzâyakâ çekmedikleri zâhir ve muhakkak olup ta'mîri lâzım ve Müslümânlara enfa' ve mühim olmağın üzerine mi'mârlar çağırıp mezbûr Ayn-ı 'Urub'un yolları birkelere gelince tahmîn-i sahîhi ile tahmîn ettirildikte 6500 flori ancak kifâyet eder. Ve iki yıldır bu vilâyette yağmur killet üzere olup birkelerde su olmayup nice kimesnenin terk-i diyâr mesâbesinde olup kemâl-i derecede suya muzâyakâ olup hammâmdan su munkati' olup 'imârete Mescid-i Aksa kapularından sarf olunup kemâli derecede muzâyakâ olunmuştur. Hükümün sana vârid oldukta gereken paranın hazînedan ihrâcî ve sancak beyi ile mütevellîye teslimi.” 25 Şevvâl 969/28 Haziran 1562 tarihli hüküm, **KDSSSCL XLII**, sf. 65.

¹¹⁹⁴ “Müderrişin ve hutebâ ve e'imme ve huddâm ve müezzinin ve gayruhu 48 neferan” kaydı Bâbu'l-Hittâ Mahallesi'nin sonunda verilmiş ancak müderris ve imamların sayısı belirtilmemiştir. 5 müezzin ve 1 hatibin adının verilerek geri kalan 42 kişinin görevleri belirtilmemiştir. Müderris ve imamlar arasında bu rakam bölündüğünde 21 müderris ve 21 imam ortaya çıkmakta ancak kesinlik ifade etmediğinden 42 kişi imamlar listesine eklenmiştir. Bkz: **112 KKTD**, varak 12b

Grafik 176: 970/1562-63 Senesi Kudüs Mahalleleri Müslüman Nüfus Dağılımı

Müslümanlar, şehirde Bâbu'l-Hittâ (24 mücerred 419 hane), Şeref (415 hane), Bâbu'l-Âmûd (395 hane), Zerâ'ine (3 mücerred 318 hane), Bâbu'l-Kattânîn (195 hane 3 mücerred), Rîşe (188 hane), Cemâ'at-u Mağâribe (130 hane 2 mücerred) ve Akabetü's-Sit (49 hane) mahallelerinde yaşamayı sürdürmüşlerdir.

Memluk eski askeri sınıfının mümessilleri olan Cündiyyân-ı Halka'ya müntesip 2 mücerred 20 hanelik Cemâ'at-i Eyyûbiyye, Bâbu'l-Hittâ Mahallesi'nde bu tarihte de hayatlarını sürdürmeye devam etmiştir.

945/1538 ile 961/1553-54 senesi tahrirlerinde ismi zikredilen Türk Döğerler Cemaati 970/1562-63 yılında tahrir defterlerinde kendilerine yer bulamamışlardır. Herhalde bunlar ya Kudüs'ü terk ederek farklı bir yere göç ettiler ya da şehrin içinde asimile olarak artık kendilerinden farklı bir cemaat olarak bahsedilmeye layık bir özellikleri bulunmadığından müstakil bir başlık altında zikredilmediler.

İmparatorluktaki şehirler için rol model olan İstanbul, taşrayı ve orada yaşayan ahaliyi olumlu ya da olumsuz bir şekilde etkiliyordu. Önce devletin merkezini tesiri altına alan kahvehane, Kudüs'e 1560 civarlarında ulaşmıştı. Anlaşılan hemen kendisine uygun bir vasat oluşturan yeni adet, şehirde yaşayan Müslümanları ibadetten alıkoyup, müdavimleri yapınca devlet, kadının marifetiyle vaziyete müdahil olmakta gecikmemiştir. Zahirde Müslümanların ibadetlerini aksatıcı sebeplerden kahvehanelerin kapısına kilit vuruluyor gözükse de aslında buralar, Kudüs Şehri gibi mübarek bir yeri, ileride sıkıntıya sokacak problemlerin peyda olacağı mekanlar olduğundan *tahakkuku vukuuna binaen* duruma süratle el konularak 1565

yılında kapatılmıştır.¹¹⁹⁵ Kahvehanelerin kapatılması olayı çözmüyordu. Zira bu mekanlar ileride tekrar açılacak ve toplumsal hayatta kendilerine önemli bir yer edineceklerdir.

2.4.1.1.2. Kudüs Şehri Hristiyanları

Mahalle/Cemaat	961/1553-54				970/1562-63		
	H	M	Mc	Hk	H	M	A
Mahalle-i Süryânî (سرياني)	22	4			19	5	
Der-Deyr-i Mâr Ya'kûb (مار يعقوب) ¹¹⁹⁶	54				31	3	
Deyr Zeytûn (زيتون)	1 ¹¹⁹⁷				7		
Deyr Anderyâs (اندرياس)	1 ¹¹⁹⁸				7		
Cemâ'at-i Kıbtıyân (قبطيان) ¹¹⁹⁹	43	4			53	8	
Cemâ'at-i Melikiye (ملكية)	138	14	3	1	91	7	
Cemâ'at-i Nasârâ Der-Karye'-i Beyt Lahm ¹²⁰⁰	30	3			28	1	2
Cemâ'at-i Nasârâ 'an-Karye'-i Beyt Câlâ ¹²⁰¹	19				21	1	
Der-Deyr-i Mende (دير مندة) ¹²⁰²	30				20		
Der-Deyr-i Sîk (سيق) ¹²⁰³	20				31		
Der-Deyr-i Kamâme (قمامة) ¹²⁰⁴	9				7		
Der-Deyr-i Sîrb (سرب) ¹²⁰⁵	15						
Der-Deyr-i Maryâs (مarias) ¹²⁰⁶ ?	1				3		
Der-Deyr-i Hızır (خضر)	1 ¹²⁰⁷						
Der-Deyr-i Sahyûn (صهيون) ¹²⁰⁸	14						
Der-Deyr-i Beyt Lahm (لحم) ¹²⁰⁹	3				4		
Der-Deyr-i Musallabe (مصلبة) ¹²¹⁰	15				15		
Cemâ'at-i Melikiye 'an-tâife-i Rîmâviyyîn ¹²¹¹					15	5	

¹¹⁹⁵ “Aksâ kuzâtî'l-Müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'denu'l-fadl [ve] 'l-yakin Mevlânâ Kudüs-i Şerîf kâdîsî zîdet fadâiluhâ tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki. Hâliyâ bâb-ı sa'âdet-me'âbıma mektûb gönderüp kadîmden Kudüs-i Şerîf'de kahvehâne olmayup ahâlî-i vilâyet evkât-ı hamsede 'ibâdet ve tâ'ata müdâvim iken beş yerde kahvehâne ihdâs olunup mecma'-ı levendât ve ehl-i dalâlet olup ve leylem ve nehâran fisk-u fesâddan ve mazarrat-ı 'ibâdetten hâlî olmayup Müslümânlar tâ'at ve ibâdetten alıkoyup ol emâkin-i müşerrefe de kahvehânelerün izâlesi ve kal'î dahi lâzımdır deyü bildirmişsin. İmdi ol emâkin-i mübârekeken anun gibi kahvehânelerün men' ve ref' olmasın emr idüp buyurdum ki hükm-i şerîf vâcibül-ittibâ'ım vusûl buldukta bu bâbda bizzât mukayyed olup anun gibi kahvehâneleri ref' idüp nefis-i Kudüs-i Şerîf'de kahvehâne yapmaya bir mahal komayup kimesneye cem'iyet oturmayup men' ve def' idüp memnû' olmayanı isimleriyle yazup 'arz eylesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîran fî evâil-i Cemâziyelûlâ sene selâse ve seb'in ve tis'u mieh. Be-makâm-ı Kostantınıyeti'l-Mahmiyye” Evâil-i Cemâzeyilûla 973/Kasım-Aralık 1565 tarihli hüküm, **KDŞSCL XLVII**, sf. 36

¹¹⁹⁶ 'An-Cemâ'at-i Ermeniyân

¹¹⁹⁷ Râhib

¹¹⁹⁸ Râhib

¹¹⁹⁹ 'An-Nasârâ

¹²⁰⁰ ki Kudüs-i Şerîf'de mütemekkindirler.

¹²⁰¹ ki Kudüs-i Şerîf'de mütemekkindirler. Harâcları Hazret-i Halilurrahman'a zabt olur.

¹²⁰² Ki Cemâ'at-i Habeş mütemekkinlerdir.

¹²⁰³ Cemâ'at-i Rûmiyyân der-nezd-i Bahr-i Lût

¹²⁰⁴ Cemâ'at-i Nasârâ-i Rûmiyyân

¹²⁰⁵ Cemâ'at-i Nasârâ-i Rûmiyyân

¹²⁰⁶ Râhib

¹²⁰⁷ Râhib

¹²⁰⁸ Cemâ'at-i Nasârâ-i Frenk

¹²⁰⁹ 'An-Cemâ'at-i Frenk

¹²¹⁰ Cemâ'at-i Nasârâ-i Gürciyyân

¹²¹¹ Nasârâ-i Melkiyye

Tâife-i Belediyî'n (بلدیین) ¹²¹²					13	8	
Tâife-i Nasârâ-i Halîliyyûn (خلیلیون) ¹²¹³					4	3	
Der-Deyr-i 'Âmûd (عامود) ¹²¹⁴					14		
TOPLAM	416	25	3	1	383	41	2

Tablo 89: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Kudüs Şehri Hristiyanları

Sancakta, Kudüs Şehri haricinde başka kentte yaşamayan Hristiyanlar, 25 mücerred 416 hane ile 961/1553-54'te Müslümanlardan sonra ikinci büyük kısmı oluşturmakla birlikte hepsi yerli ahaliden mürekkep değildi. Kudüs, Hristiyanlar mabeyninde mukaddes kabul edildiğinden dışarıdan dini gaye ile buraya gelip yerleşen kişiler bulunmaktaydı.¹²¹⁵

Mukaddes yerlerin ve orada bulunan cemaatlerin lehine aktif bir siyaset takip etmekten geri kalmayan Hristiyan devletler, manastır ile kiliselerin himayesi ve muhafazası hususunda İstanbul'da bulunan elçilikleri vasıtasıyla zaman zaman himaye etmiş oldukları taraflar lehine tavassutta bulunarak¹²¹⁶ hem kendi vatandaşları nezdinde hem de Hristiyan Alemi'nde itibar kazanmaktaydılar. Kilise ve manastırlar, hariçten gelen yardım ve sadakaya muhtaç olduğundan batılı devletlerin aracılığı, dini kurumların maddi ihtiyaçlarının karşılanması noktasında uygun bir ortam sağlıyordu.

Mâr Ya'kûb (54 hane Ermeni), Zeytûn (1 rahip), Anderyâs (1 rahip), Mende (30 nefer Habeşliler), Sîk (20 rahip), Kamâme (9 nefer Rûmî), Sırb (15 nefer), Maryâs (1 rahip), Hızır (1 rahip), Sahyûn (14 nefer Frenk), Lahm (3 nefer Frenk) ve Musallabe (15 nefer Gürcü) adlı 12 tane manastırın ismi 961/1553-54 tarihli tahrir defterinde zikredilmektedir. Manastırların bir kısmı atıl durumda olduklarından ilk iki defterde kaydedilmemiştir. Dolayısıyla tahrir defterlerinin bahsettiğinden fazla muhtelif mezheplere ait manastırların varlığı bilinmektedir.¹²¹⁷ Ancak cemaatlerin az nüfusa sahip olmaları, ibadethanelerin atıl durumda olmasına neden olmuştur.

¹²¹² Melkiyye-i nasârâ-yı Rûm

¹²¹³ Ki nefsi Kudüs-i Şerîf'de sâkinlerdir.

¹²¹⁴ Der-yed-i Ruhbân-ı İfrenç mütemekkindir. Deyr-i mezbûr ber-mûceb-i hükm-i şerîf ve hucet-i şer'iyeye

¹²¹⁵ "... Kudüs-i Şerîf kâdîsı zîdet fadâiluhâ tevkî'i refî'i-hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki. Hâliyâ Venedik Balyosu sütte-i sa'âdetime 'arzuhal gönderüp anda Kamâme nam kilîsâda dârende-i fermân-ı hümâyûn Yako nam papas kırk yıldan berü oturup pîr olup kimesne hilâf-ı şer'-i kavîm dahl ve tecâvüz itmek bâbında hükm-i şerîfim virilmesini ricâ eyledüğü ecilden buyurdum ki: Hükm-i şerîfim vâcibü'l-ittibâ'ım varıcak göresiz. Mezkûr papas zikr olunan kilîsâda kadîmden bu zamâna gelince oturduğu yerde oturup şer'-i şerîfe ve fermân-ı hümâyûnuma muğâyir ve muhâlif dahl ve tecâvüz etmek isteyenleri men' ve def' idüp kimesneye rencide ve remide ittirmeyesin. Esmâsını bildirüp ziyâde 'inâd ve muhâlefet idenler yazup sütte-i sa'âdetime 'arz eylesin." Evâhir-i Rebiulâhir 972/Kasım-Aralık 1564 tarihli hüküm, **KDSSSCL XLVII**, sf. 57

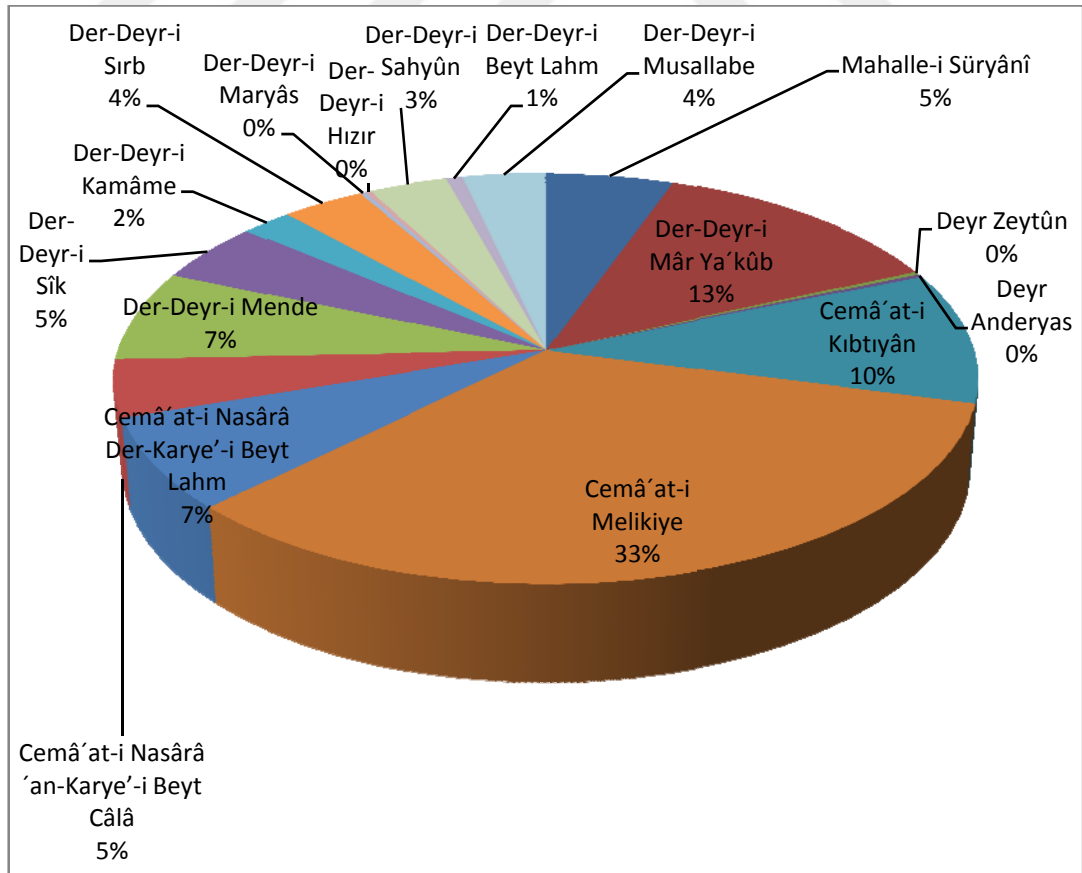
¹²¹⁶ "Şam Kadısına Kudüs-i şerîf beyine ve kadısına hüküm ki: Venedik Balyosu 'arzuhal gönderüp Beytullahm nâm mahalde bir burc olup kadîmden Frenk ruhbanlarının olup Rûm tâifesi ol burc üzerine hücreler binâ' idüp külli zarar iderler deyu i'lâm ittiklerin bildirdiği ecilden ..." 13 Cemaziyelevvel 972/17 Aralık 1564 tarihli hüküm, **KK.d LXXIV**, sf. 344

¹²¹⁷ "... tâife-i Gürce müte'allik yedi deyr mukayyed bulunup ..." Evâil-i Safer 967 tarihli hüküm, **KDSSSCL, XXXIV**, sf. 98-99.

Filhakika manastırlarda sakin kişiler, aynı zamanda Hristiyan dini hayatının tabii bir taksimatını vermektedir. Buna göre 54 hane ile Mâr Yakup'a yerleşen Ermeniler en fazla nüfusa sahip iken onları Mende Manastırı'ndaki 30 kişi ile Habeşliler takip etmektedir. Habeşlilere ilk iki defterde atıfta bulunulmaması Osmanlıların Kudüs'ü ele geçirmelerinden önce ya da sonra şehri terk ettikleri ihtimalini akla getirmektedir.

Kudüs ve civarında yaşayan Arap Hristiyanların kahir ekseriyeti Ortodoksluk Mezhebi'ne mensuptu. Tahrir defterlerinde kademeli bir şekilde onlardan bahsin fazlaşması şehirdeki nüfus konusunda elde ettikleri ekseriyetle yakından alakalıdır. Zira ilk iki tahrirde şaşılacak bir şekilde Hristiyan ahali Yahudilerin ardına düşmüştü. 961/1553-54'ten itibaren durumun değiştiği hem hane sayılarından hem de faaliyete geçen manastırlardan görülmektedir.

Gürcü, Ermeni ve Habeşlilerin Katolik ya da Ortodoksluğa tabi olmaksızın tasnif ve taksimi onların müstakil birer mezhep olmalarından kaynaklanmaktadır. Gürcü ve Habeşliler her ne kadar müstakil mezhep olsalar da Ermeni ve Ortodoks mezhepleri arasında bunlar üzerinde daima iktidar mücadelesi olagelmıştır. Hem Ermeniler hem de Ortodokslar, iki cemaati hâkimiyetleri altına alarak şehirde hakim konum elde etmeye çabalamışlardır.

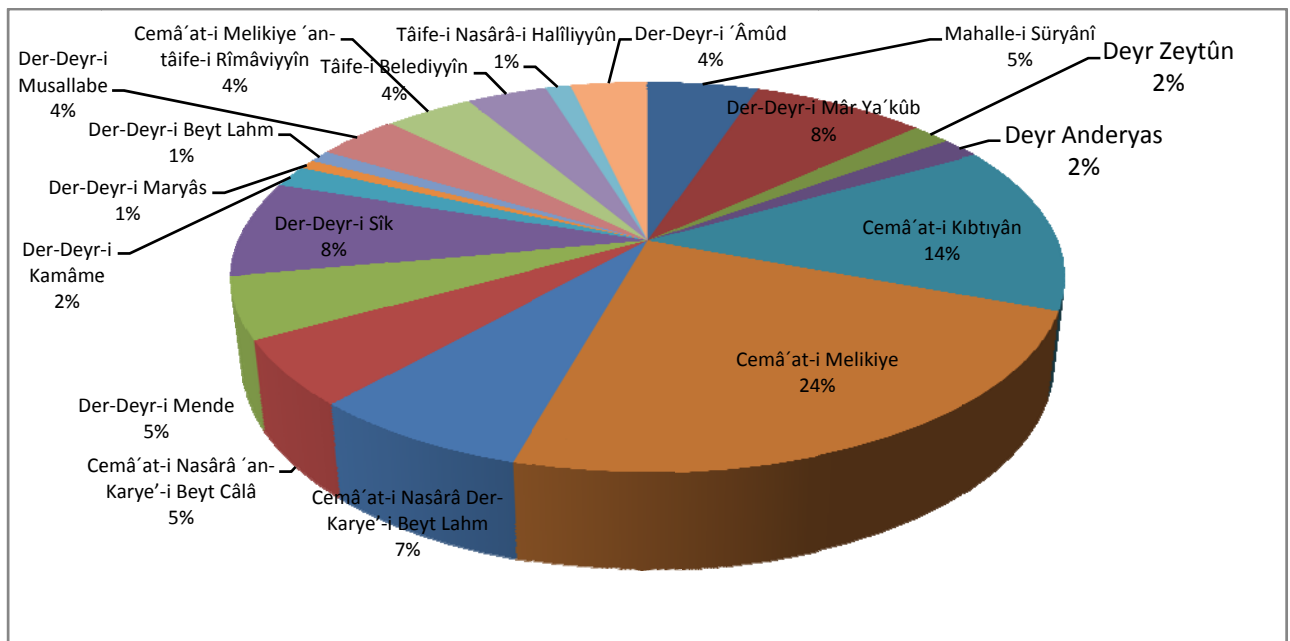

Grafik 177: 961/1553-54 Senesi Kudüs Şehri Hristiyan Nüfus Dağılımı

En kalabalık Hristiyan grup 14 mücerred 138 hane ile Cemâ'at-i Melikiye'dir. Onları sırasıyla Kıbtler (4 mücerred 43 hane), Beyt Lahm'den Kudüs'e göçen Hristiyanlar (3 mücerred 30 hane) ve Süryânî Mahallesi (4 mücerred 22 hane) izlemektedir. Burada dikkat çeken husus yalnızca Süryanilerin oturdukları yer mahalle olarak isimlendirilmiştir. En son sırada ise 19 hane ile Beyt Câlâ'dan Kudüs'e göç eden Hristiyanlar yer almaktadır. 961/1553-54'te Beyt Lahm ve Beyt Câlâ'dan gelip Kudüs'e yerleşen Hristiyanlar, cizyelerini köylerinde eda etmeye mecbur tutulmuşlardır. Böylece cizyelerin azalmasından dolayı meydana gelecek zarar tesviye edilmeye çalışılmıştır.

Muhtelif mahalleler ve cemaatler altında hane sayıları verilen Ortodoksların, sancakta ve şehirde Hristiyan ahali mabeyninde tartışmasız nüfus üstünlüğü vardır. Gürcü, Kıpti, Frenk, Habeş ve hatta Ermeni gibi topluluklar, şehirde sınırlı derecede nüfusa sahip olup dışarıdan gelen yardımlara ve onları maddi manevi destekleyen çevreye bağımlıydılar. Buna mukabil Ortodoks Araplar, bölgenin yerlisi olarak yüzyıllardır sancakta yaşamaktaydılar.

Hristiyanlar arasında Cemâ'at-i Melikiye'de 3 mecnuna ve 1 hekime tesadüf olunmaktadır. "Mahsûl-i cizye-i gebrân ve Süryâniyyân ve Kıptiyyân ve Yehûdiyyân der-Kuds-i Şerîf gayr-i ez-nasârâ-i Beyt Lahm ve Beyt Câlâ ki der-nefs-i Kuds-i Şerîf'de mütemekkindir. 791 neferan Beher Nefer fî semânîn meblağ 63.280"¹²¹⁸ kaydıyla bütün gayrimüslimlere 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

Grafik 178: 970/1562-63 Senesi Kudüs Mahalleleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

¹²¹⁸ 289 TT. d., sf. 48

970/1562-63'e gelindiğinde Kudüs köyleri ile şehirdeki Hristiyanlar nüfus /kaybetmişlerdir. 41 mücerred 383 hanelik bir nüfusa malik olarak şehirde yaşamaya devam eden Hristiyan ahalinin 961/1553-54 senesinde yapılan üçüncü tahrirdeki (25 mücerred 416 hane) hane sayıları esas alındığında düşüşün boyutu ortaya çıkmaktadır. Şehirdeki su sıkıntısı ve bazı olumsuzluklar onları yaşadıkları yerleri terke mecbur bırakmıştır.

Bir düşüşten bahsederken Kudüs Hristiyanlarının hepsinin yerli olmadığını hatırd tutmak lazımdır. Zira kente dini hizmet maksadıyla gelen rahipler, zaman zaman sadaka toplamak amacıyla harice seyahatler tertip ederek şehirden ayrılıyorlardı. Buna ilaveten bazı mezheplerin mensup oldukları hariçteki yapıların, Kudüs'te bulunan müntesiplerini kimi zaman finanse etmekte güçlük çektikleri dönemler olabiliyordu. Tabiiyle bu da dini gruplara olumsuz bir şekilde yansımaktaydı. Kendi masraflarını karşılayamadıklarından din adamları, muvakkat bir zaman için Kudüs'teki mabetlerini tatil etmeye mecbur kalıyorlardı.¹²¹⁹

Hristiyan nüfusun bir kısmının 10 tane manastırın civarında [Mâr Ya'kûb (3 mücerred 31 hane Ermeni), Deyr Zeytûn (7 rahip), Anderyâs (7 rahip), Sîk (31 hane), Musallabe (15 Hane Gürcü), Deyr 'Âmûd (14 hane Frenk), Deyr Beyt Lahm (4 nefer Frenk), Kamâme (7 nefer Rûmî), Mar İlyâs (3 hane), Mende (20 nefer Habeşliler)] kümelenmiş bir şekilde yaşadıkları görülmektedir. 961/1553-54'de 12 tane "deyr"den bahsedilirken 970/1562-63'te sayı ona düşmüştür. Manastırlarda yaşayan cemaatlerin hane sayılarına bakıldığında Ermenilerin en fazla nüfusa malik oldukları göze çarpmaktadır. Onları Mende'de sakin Habeşliler ve bunları da 'Âmûd ve Beyt Lahm manastırlarında hayatlarını sürdüren Katolik kilisesinin temsilcileri Frenkler takip etmektedir. Umum manastır ahalisinin ekseriyetini doğu Hristiyanları teşkil etmektedir.

Manastırlar harici en kalabalık Hristiyan kesim 7 mücerred 168 hane ile Cemâ'at-i Melikiye bir diğer deyişle şehirde yaşayan Arap Ortodokslardır. Kudüs'te mukim Ortodoks Arap tairesi yeknesak bir yapı arz etmemektedir. Bunlar, içlerinde Beyt Lahm (1 mücerred 28 hane), Beyt Câlâ (1 mücerred 21 hane), Belediyyîn (8 mücerred 13 hane), Rîmâviyyîn (5 mücerred 15 hane) ve Cemâ'at-i Melikiyye (7 mücerred 91 hane) olarak bölünmüşlerdir. Cemâ'at-i Melikiyye hariç diğerlerinin menşeleri, şehir hayatının cazibesine kapılarak Kudüs'e sonradan geldiklerini göstermektedir.

¹²¹⁹ Etiyopyalı Hristiyan Rahipler, 1560'lı içine düştükleri kötü durumdan kurtulmak ve yardım toplamak amacıyla Roma, Avusturya, Floransa ve İspanya'ya kadar gitmişlerdir. Bkz: Kirsten Stoffregen Pedersen, "Pilgrims and Ascetics From Africa: The Ethiopian Church and Community of Jerusalem" **The Christian Communities of Jerusalem and the Holy Land, Studies in History, Religion and Politics** (edited by) Anthony O'MAHONY, University of Wales Press, Cardiff 2003, sf. 138

Doğu Hristiyanlığının bir diğer temsilcisi Kıptiler (8 mücerred 53 hane), Kudüs'ün yerli Ortodoks Arap Hristiyanlarından sonra şehir nüfus yelpazesinde ikinci sırada gelmektedir. Onları Süryaniler (5 mücerred 19 hane) izlemektedir. Halil'den geldiği ifade edilen ancak mezhebî mensubiyetlerine işarette bulunulmayan 3 mücerred 4 hanelik bir Hristiyan grup vardır. Muhtemelen bunlar da Ortodoks Mezhebi'ne müntesip kişilerdir.

Hem Haçlı seferlerinin bıraktığı menfi tesir hem de mazideki kanlı ve şiddetli münakaşalar, yerli halkta Katolikliğe karşı bir nefretin doğmasına sebep olduğundan mezkûr mezhep yalnızca hariçten gelen ruhban sınıfıyla sınırlı kalmıştır.

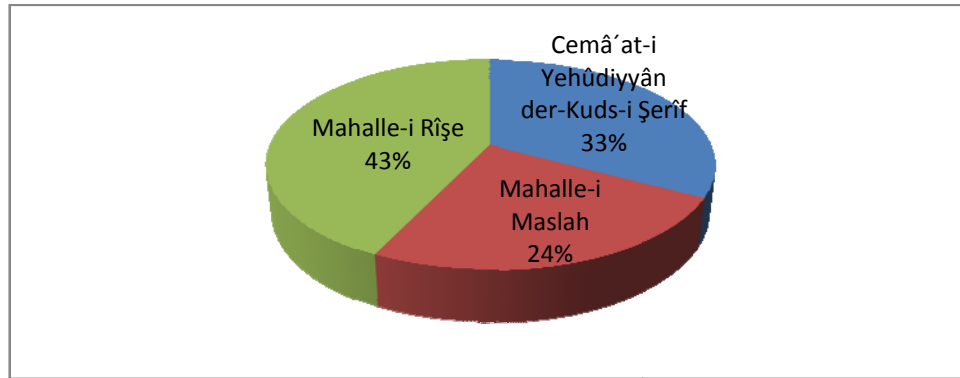
Cizyeleri hakkında herhangi bir malumatın verilmediği şehir Hristiyanları arasında Beyt Lahm kökenli iki a'maya tesadüf olunmaktadır.

2.4.1.1.3. Kudüs Şehri Yahudileri

Mahalle/Cemaat	961/1553-54					970/1562-63	
	H	M	A	Mc	Kh	H	M
Cemâ'at-i Yehûdiyyân der-Kuds-i Şerîf	107	3	1				
Mahalle-i Maslah	79	3					
Mahalle-i Rîşe	139	7		1	1 ¹²²⁰	51	5
Mahalle-i Vustâ						40	6
Mahalle-i Şeref						146	1
TOPLAM	325	13	1	1	1	237	12

Tablo 90: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Kudüs Şehri Yahudileri

961/1533-54 yılında şehir nüfusunun üçüncü kesitini oluşturan Yahudiler, 2 mahalle (Maslah, Rîşe) ve bir cemaat halinde toplam 13 mücerred 325 hane olarak şehirde hayatlarını sürdürmeye devam etmişlerdir.

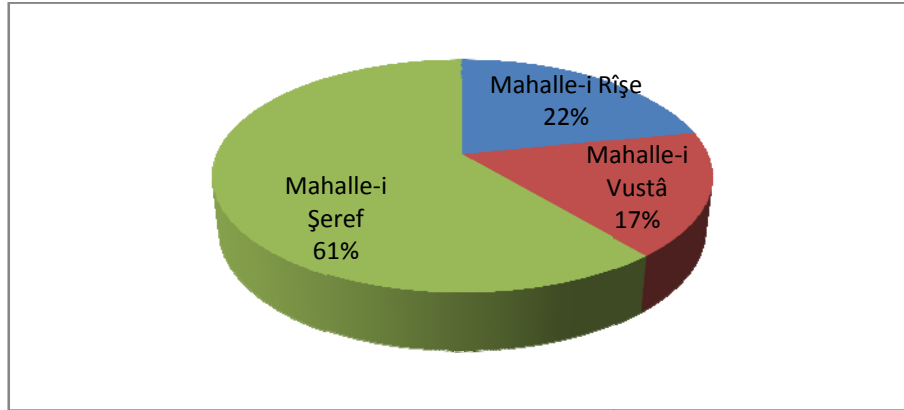

Grafik 179: 961/1553-54 Senesi Kudüs Mahalleleri Yahudi Nüfus Dağılımı

Yahudi ahalî, 7 mücerred 139 hane ile en fazla Rîşe'de ikamet ederken burayı 3 mücerred 107 hane ile "Cemâ'at-i Yehûdiyyân der-Kuds-i Şerîf" takip etmekte Maslah ise en son sırada yer almaktadır. Hristiyan ahalî gibi kişi başına 80 akçe cizye ödemekle yükümlü

¹²²⁰ Bakon adındaki Yahudi "Kethudâ-i Yehûdiyyân" olarak ifade edilmesine mukabil kendisi için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

kılınan Yahudiler arasında 1 a'mâ (Cemâ'at-i Yehûdiyyân der-Kuds-i Şerîf), 1 mecnûn (Rîşe) ve 1 tane kethuda (Rîşe) bulunmaktadır.

Grafik 180: 970/1562-63 Senesi Kudüs Mahalleleri Yahudi Nüfus Dağılımı

970/1562-63 senesinde Kudüslü Yahudiler, Hristiyanlar gibi bir önceki tahrirde kıyasla nüfus kaybına uğramakla birlikte 3 mahallede (Vusta, Rîşe, Şeref) 12 mücerred 237 hane olarak Müslümanlarla birlikte ikamet etmektedirler. Bir önceki defterde “Cemâ'at-i Yehûdiyyân der-Kuds-i Şerîf” başlığı altında müstakil bir cemaat/mahalle olarak zikredilenler 970/1562-63'te Şeref Mahallesi'nde gösterilmişlerdir.

Museviler, 1 mücerred 146 hane ile en fazla Şeref'de bulunurken burayı 5 mücerred 51 hane ile “Cemâ'at-i Yehûdiyyân der-Kuds-i Şerîf 'an-Mahalle-i Rîşe” takip etmekte en son sırada ise 6 mücerred 40 hane ile Vustâ Mahallesi gelmektedir.

2.4.1.2. Kudüs Nahiyesi Köyleri

Köy	961/1553-54							970/1562-63						
	Müslüman					Hristiyan		Müslüman				Hristiyan		
	H	M	İ	Hk	A	Mc	H	M	H	M	Hk	A	H	M
Burkâ (برقا) ¹²²¹	25								29					
Biryekût (بريكوت) ¹²²²	16								16					
'Alâru's-Süflâ (علازل السفلى) ¹²²³	7								7					
Sârîs (ساريس) ¹²²⁴	51								53					
Cebâ (جبا) ¹²²⁵	3								3					
Beyt Lukyâ? (بيت لقياء) ¹²²⁶	2								2					

¹²²¹ Ramallah'ın 6 km güney doğusunda kâin bu köy için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Burqa_930/ar/index.html

¹²²² Vakf. Kudüs şehrinin güney batısında yer alır.

¹²²³ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiyye'l-Hanefiyye tamâmen.

¹²²⁴ 16 Nisan 1948'de köy İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcire uğramıştır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=7176> 1948'deki nüfusu 650 kişi idi.

¹²²⁵ Nezd-i 'Ayn Kerem

¹²²⁶ Nezd-i Kûber

Deyr Sâlih (دير صالح)	2							2					
Deyru's-Sed (دير السد) ¹²²⁷	8							9					
Beyt 'Ūru'l-Fevkā (بيت عور الفوقى)	5							5					
Sehzûr (سحزور) ¹²²⁸	62												
'Abûnîn (? عبونين) ¹²²⁹	40							57					
Beyt Sikâyâ (بيت سقاييا) ¹²³⁰	31							49	3				
Kubeybâ (قببيبة) ¹²³¹	7							8					
Kefr Ni'me (كفر نعمة) ¹²³²	42							64					
Sâmiye (سامية)	4							4					
Zânû' (زانوع) ¹²³³	7							7					
Necme (نجمة)	17							17					
Beyt Tûl (بيت تول) ¹²³⁴	7							9	3				
'Ayn Tût (عين توت)	7							7					
Sanâsîl (? صناصيل) ¹²³⁵	10							10					
Deyr Şeyh (دير شيخ) ¹²³⁶	30							36	4				
Rîhâ (ريحا)	59	6	1	1				50					
Beyt Lahm (بيت لحم) ¹²³⁷	152	10			1	152	12	106	1			144	4
Beyt Câlâ (بيت جالا) ¹²⁴⁰						219	22					170	47
						1241 +	1243					1239	
						36						1244	
						T							
						255		2					

¹²²⁷ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiye'l-Hanefiyye

¹²²⁸ Vakf-u Halîlirrahmân

¹²²⁹ Vakf-u Halîlirrahmân

¹²³⁰ Vakf

¹²³¹ Kudûs'ün 12 km kuzey batısında olan bu adı taşıyan bir köy bugün vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Qubayba_1063/ar/index.html

¹²³² Bu köyün adı sf. 104 ve 105'te bir kere daha tekrar edilmiştir. Bundan dolayı ikinci bir kez yazma ihtiyacı duyulmamıştır. Ramallah'ın 13 km kuzey batısında bu isimde bir yer bugün vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Ni_ma_1263/ar/index.html

¹²³³ Nâm-ı diğeri Zeytâ (زيتا)

¹²³⁴ Vakf-u Medrese-i Tulûniyye tamâmen. Kudûs'te Beyt Sûl (بيت تول) adında bir köy vardır. 1 Nisan 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Bayt-Thul/ar/index.html>

¹²³⁵ Tâbi'-i Benî 'Adî

¹²³⁶ 21 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi.

<http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Dayr-al-Shaykh/ar/index.html>

¹²³⁷ Bugün il ve şehir olan bu köy için bak. <http://www.palestineremembered.com/ar/TownSanpshot-Bethlehem.html>

¹²³⁸ Kişi başına 80 akçeden toplamda 13.200 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur. Bu hesaba göre 165 kişi eder. Ancak defterde kayıtlı 164 kişi vardır.

¹²³⁹ Vakf-u 'Îmâret. Cizye-i Nasârâ neferan 149 fî semânîn 11920.

¹²⁴⁰ Bugün şehir olan bu köy için bak.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Jala_866/ar/index.html

¹²⁴¹ Kayıtta 220

¹²⁴² Cemâ'at-i Kesâbire ki karye-i mezbûrede sâkin olup harâcları kadîmden Hazret-i Halilurrahman Vakfı'na tasarruf olunur. Cemaatin cizyesi 80 akçeden toplamda 3120 akçe olarak tayin edilmiştir. Hesaba göre 39 kişiden cizye alınmaktadır. Ancak defterde kayıtlı kişi 36'dır.

¹²⁴³ Kayıtta 21

¹²⁴⁴ Kayıtta 171. Vakf-u 'Îmâret. Cizye-i Nasârâ 218 neferan fî semânîn 17.440.

Artâs (ارطاس) ¹²⁴⁵	61	6					7 ¹²⁴⁶	59					
Ebû Dîs (أبو ديس) ¹²⁴⁷	112	6						101	1				
Duveyr (دوير)	9							9					
Hay (حى)?	23							21					
Sincil (سنجل) ¹²⁴⁸	45							60					
Dâr-ı Cerîr (دار جرير)	17							23					
Kefr Mâlik (كفر مالك) ¹²⁴⁹	23							21					
Tayyibetü'l-İsm (طيبة الاسم)							101 1250					115 1251	
Kûber (كوبر) ¹²⁵²	31							31					
Cifnâ'n-Nasârâ (جفنا النصارى)							42 1253					31 1254	
Tibâ/Tayyibâ (طيبا)	17						3 ¹²⁵⁵	20					
Deyr Ebû Meş'al (دير ابو مشعل) ¹²⁵⁶	29							45					
Beyt Ta'mer (بيت تعمير) ¹²⁵⁷	70	1	1					54	11				
Deyr 'Ammâr (دير عمان) ¹²⁵⁸	36						1 ¹²⁵⁹	45					
Beyt Nettîf (بيت نتيف) ¹²⁶⁰	95							94	9				
Beyt Kîsa (بيت كيسا)	35	2						49					
Mezra'atü'l-'Iyâs (مزرعة العياص) ¹²⁶¹	70							60	21				
Tûr-u Mûsâviyye (طور موساوية) Turmus 'Ayyâ (ترمس عيا) ¹²⁶²	15							43					

¹²⁴⁵ Vakf-u Sâkiye ve Ribât ve Bîmâristân der-harem-i Halîlirrahmân 'aleyhi's-selâm. Beyt Lahm'dan 4 kilometre uzaklıkta güney taraftadır.

¹²⁴⁶ Cizye-i Nasârâ beher nefer fî semânîn

¹²⁴⁷ Vakf-u evlâd-ı Salâhuddîn bin Eyyûb. Kudüs'te bugün bu adı taşıyan bir şehir vardır. Mezkûr şehir için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Abu_Dis_619/ar/index.html

¹²⁴⁸ Ramallah'ın kuzey doğusunda 21 km mesafededir. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sinijil_1595/ar/index.html

¹²⁴⁹ Ramallah'ın 17 km kuzey doğusunda bu isimde bir köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Malik_1260/ar/index.html

¹²⁵⁰ Beher nefer fî semânîn 8080

¹²⁵¹ Kayıtta 116

¹²⁵² Ramallah'ın 13 km kuzey batısında kâin bu köy bugün mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kaubar_1284/ar/index.html

¹²⁵³ Kayıtta 44. Beher neferan fî semânîn 3360.

¹²⁵⁴ Cizye-i Nasârâ neferen 31 fî semânîn 2480

¹²⁵⁵ Beher neferan fî semânîn 340

¹²⁵⁶ Mezkûr köy Ramallah'ın 24 km kuzeyinde bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Abu_Mash_al_951/ar/index.html

¹²⁵⁷ Vakf.

¹²⁵⁸ Vakf-u El-Melil El-Mu'azzam 'Îsâ bin Eyyûb 'alâ Tâvûse bint-i Ebu'l-Kasım bin Muhammed El-Hakkârî. Ramallah'ın kuzey batısında 17 km mesafededir. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Ammar_948/ar/index.html

¹²⁵⁹ Musa adlı kişinin ismi altına "Nasrânî" kaydı konulmuştur. Ancak Hristiyan olan bu kişi için kaydın sonunda başlık açılmamış ve Müslüman hane içinde verilmiştir. Müslüman hane sayısı Hristiyan kişi ile birlikte 37'dir.

¹²⁶⁰ Halil'in kuzey batısında kâin köy 21 Ekim 1948'de Yahudi işgaline uğrayarak tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Bayt-Nattif/ar/index.html>

¹²⁶¹ Vakf-u Hazret-i Musa

'Ayn Kârim (عين كارم) ¹²⁸⁹	39								39	2				
Kalveniye (قلونية) ¹²⁹⁰	20	3							31					
Şeyh Bahtiyâr (شيخ بختيار)	3	1												
Deyr Benî 'Ubeyd (دير بني عبيد)	45								44	5				
'Îsâviyye (عيسى وية) ¹²⁹¹	38								32					
Cüdeyrâ (جديرة) ¹²⁹²	28								33					
Harbâ/Hazmâ (خربا/حزما)?	33								29					
Beyt Zulmâ (بيت ظلما)	9								3					
Biddu (بدو) ¹²⁹³	24								12					
Beyt Fâsîn (بيت فاسين) ¹²⁹⁴	26								30					
Beyt Karmîl (بيت قرميل) ¹²⁹⁵	22								34					
'Anbâ (عنا) ¹²⁹⁶	24													
Cebe'u'l-Bittîh (جبع البطيخ)	59								47	3				
Sûbâ (صوبا) ¹²⁹⁷	21						6 ¹²⁹⁸		19	2			3 ¹²⁹⁹	3
'Ayn Sîniyâ (عين سينية) ¹³⁰⁰	5								11	2				
Kefr 'Atıyye (كفر عطية)	5								9					
Tûratu'l-Cevz (طورة الجوز)	14								19					
Beyt Fecûs (بيت فجوس)	17								33	7				
Şerefât (شرفات) ¹³⁰¹	10								17					
Lisânu'l-Vâdî (لسان الواد)	8	1							18					
'Ayn Kanyâ/Kaynâ (عين قينا/قنيا) ¹³⁰²	20	1							27	6				
Deyr Burey' (دير بريع) ¹³⁰³	15								30					
Refât (رفات)	22								22					

¹²⁸⁹ Vakf-u zâviye-i'l-Mağârîbe fî Kudüs-i Şerîf. El-vâkıf Salâhuddin bin Eyyûb. 18 Temmuz 1948'de İsrail işgaline maruz kalan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.

<http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Ayn-Karim/ar/index.html>

¹²⁹⁰ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye tamâmen. Kudüs'ün batısında 9 km uzaklıktadır.

¹²⁹¹ Vakf. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story25851.html>

¹²⁹² Kudüs'ün 9 km kuzey batısındadır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Judayra_1238/ar/index.html

¹²⁹³ Vakf. Kudüs'ün kuzey batısında olan köy bugün bir şehre dönüşmüş ve 2007 nüfusu 5885 kişidir. Bkz:

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Biddu_904/ar/index.html

¹²⁹⁴ Vakf-u Evlâd-ı Muhyiddin bin Muvakki' Ebu Bekir ve Ali ve Osman ve Ömer ve Ebu'l-Fazl ve gayruhum tamâmen

¹²⁹⁵ Vakf

¹²⁹⁶ Vakf

¹²⁹⁷ Kudüs'ün 10 km batısında yer alan bu köy 10 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayarak yerle bir edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Suba/ar/index.html>

¹²⁹⁸ Cizye beher nefer fî semânîn 480

¹²⁹⁹ Cizye-i Nasârâ 6 neferan fî semânîn 480.

¹³⁰⁰ Vakf. Ramallah'ın 10 km kuzey doğusunda yer alan bu köy bugün vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Ayn_Siniya_585/ar/index.html

¹³⁰¹ Vakf. Kudüs'ün 6 km güney batısında olan köy bugün vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sharafat_1575/ar/index.html

¹³⁰² Vakıf

¹³⁰³ Vakf-u Medrese-i Melikiyye tamâmen

Kalendiye (قنديية) ¹³⁰⁴	20									15				
Beyt İza (بيت ايزة)?	6									3				
Beyt Havfâ (بيت حوفا)	2													
Kabâle (قبالة) ¹³⁰⁵	11									11				
Nahhâlîn (نحالين) ¹³⁰⁶	27									24			7 ¹³⁰⁷	
Mâlihatu's-Suğrâ (مالحة الصغرى)	45	5								41	21			
Saffâ (صفا) ¹³⁰⁸	19									18	2			
Sardâ (صردا)	6									10				
Bîr Zeytâ (بیر زیتا) ¹³⁰⁹	24									25				
Harîb/ Hirab (خریب/خراب) ¹³¹⁰	14									21				
Kefr Sûm (کفر صوم)	12									20				
Cilciliyyâ (جلجلیية) ¹³¹¹	6													
Tarfîn/Tarfîl (طرفین/طرفیل)?	10									12				
Hûbîl (هوبیل)?	7													
Cemmâlâ (جمالا) ¹³¹²	14									22				
'Alâru'l-Fevkâ (علا الفوقا) ¹³¹³	40									28	9			
'Ulyânâ (علیانة)	6									13				
Beyt Zekâriyye (بيت زکاريية)?	14									11				
Rammûn (رمون) ¹³¹⁴	47									68				
Beyt Sâvîr (بيت ساویر) ¹³¹⁵	5									7	1			
Mezra'a-i Ebû Dâse (مزرعة ابو داسة)	13									28				
Kefr E'yun (کفر اعین)	7													
Fâğûr (فاغور) ¹³¹⁶	57									49	13			
'İzeriyye (عيزرية) ¹³¹⁷	72									67	1			

¹³⁰⁴ Kudüs'ün 11 km kuzeyinde olan bu köy bugün mevcuttur. Bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qalandiya_1473/ar/index.html

¹³⁰⁵ Vakf-u Cemaleddin bin Abdullah Es-Sâmit tamâmen.

¹³⁰⁶ Beyt Lahm'in 14 km güney batısında bugün bu isimde bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Nahhalin_1449/ar/index.html

¹³⁰⁷ Cizye-i Nasârâ hâss-ı şâhî 7 neferan fi semânîn 560.

¹³⁰⁸ Bugün Ramallah'ın 18 km batısında bu ismi taşıyan bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Saffa_1535/ar/index.html

¹³⁰⁹ Ramallah'ın kuzeyinde 11 km uzaklıktadır. Bugün bir şehre dönüşen bu köy için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bir_Zeit_917/ar/index.html

¹³¹⁰ Vakf-u Kaymas bin Abdullah En-Necmî 'alâ's-Şeyh Abdülazîz ba'de'l-inkırâz 'alâ Sahrâti's-Şerîfe ve Mescid-i Aksâ tamâmen.

¹³¹¹ Bugün Ramallah İli'nin 13 km kuzeyinde bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jiljilya_1226/ar/index.html

¹³¹² Tâbi'-i İklîm-i Benî Hârîs. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jammala_1213/ar/index.html

¹³¹³ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiye'l-Hanefiyye tamâmen.

¹³¹⁴ Ramallah'ın 15 km kuzey doğusunda bugün bu ismi taşıyan bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Rammun_1510/ar/index.html

¹³¹⁵ Vakf-u Medrese-i Lûlû Gâzî ma'a zâviye ve ribât tamâmen.

¹³¹⁶ Vakf-ı Hazret-i Musa ve Yunus ve Lut Enbiyâ (عليهم الصلاة والسلام). Beyt Lahm'ın güney batısındadır.

¹³¹⁷ Vakf-u Halîlirrahmân. Kudüs'te bugün bu köy mevcuttur. Mezkûr Köy için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bethany_4089/ar/index.html

Beyt Dukkū (بيت دقو) ¹³³⁷									3						
Tâife-i 'Urbân-ı Mezârik (طائفة عربان مزارق)															
Cemâ'at-i Bedâh (جماعة بداح)									-1338						
Cemâ'at-i Ra's (جماعة راس)									-1339						
Cemâ'at-i Benî 'Atıyye (جماعة بني عطية)									-1340						
Kabû-yu Tahtânî ve Fevkânî (قبوی تحتانی و فوقانی)?									12						
Hûbîn (حوبین)?									19						
Kefr Tût (كفر توت)									10						
Kefr 'Akab (كفر عقب) ¹³⁴¹									46						
Deyru'l- 'Îzâm (دير العظام)									5						
Kefr Râ'in (كفر راعین)									8						
Bahtiyâr (بختیار)									6						
Cinciliyyâ (جنگلیه) ¹³⁴²									8						
Sâtâf (ساطاف)									11						
Kefr 'Âne (كفر عانة)									31	1					
El-'Ayn (العين) ¹³⁴³									28	6					
Karniye (قرنية)									6						
Nuvey'ime (نوبعمة) ¹³⁴⁴									34						
Cemâ'at-i 'Urbân-ı Şukayrât Berâgişe 'an- Tâife-i Hetîm (جماعة عربان شقيرات براغشة عن طائفة هتيم) ¹³⁴⁵									119						
Cemâ'at-i 'Asâkirâ (جماعة عساكرة) ^{1346?}	54 ¹³⁴⁷														
Cemâ'at-i 'Avâzim (جماعة عوازم) ¹³⁴⁸	- ¹³⁴⁹														
TOPLAM	4.139	79	4	1	1	1	627	35	4.765	189	4	1	598	61	

Tablo 91: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Kudüs Köyleri

¹³³⁷ Kudüs'ün 17 km kuzey batısında bu köy bugün mevcuttur.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Duqqu_857/ar/index.html

¹³³⁸ 'Âdet fi sene 8000

¹³³⁹ 'Âdet fi sene 1000

¹³⁴⁰ 'Âdet fi sene 2000

¹³⁴¹ Kudüs'ün 13 km kuzeyinde bu köyün ismini taşıyan bir yer vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Aqab_1246/ar/index.html

¹³⁴² Bugün Ramallah İli'nin 13 km kuzeyinde bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jiljilyya_1226/ar/index.html

¹³⁴³ Vakıf

¹³⁴⁴ Vakf-u Sahratullah tamâmen.

¹³⁴⁵ Vakf-u 'Îmâret

¹³⁴⁶ 'An-'Urbân-ı Hetîm

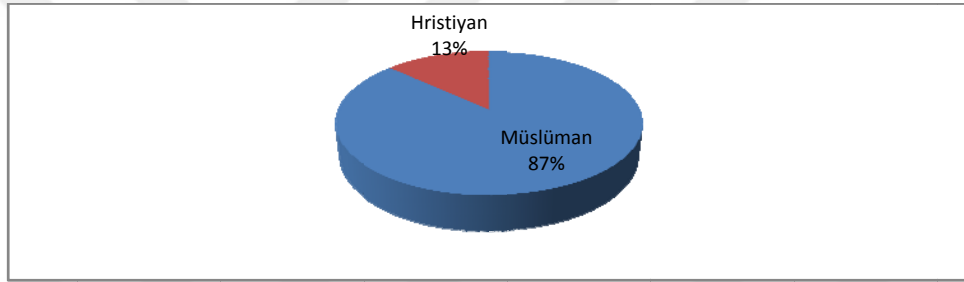
¹³⁴⁷ Kayıтта 56

¹³⁴⁸ 'An-'Urbân-ı Hetîm. Zıkr olan üç taife 'Îmâret Vakfı'ndan Rihâ nâm karyenin ve sâyirlerün terekeleri yetişip kalındukta taşıyup Kudüs-i Şerîf'e getirüp kirâ almazlar ve her senede 'âdet deyu yirmi yedişer ra's koyun ve keçi virmek kanun mukarrer imiş.

¹³⁴⁹ Defter-i cedîd-i vilâyette Esâmîleri mukayyed olmaduğundan ber-vech-i icmâl kayd olundu.

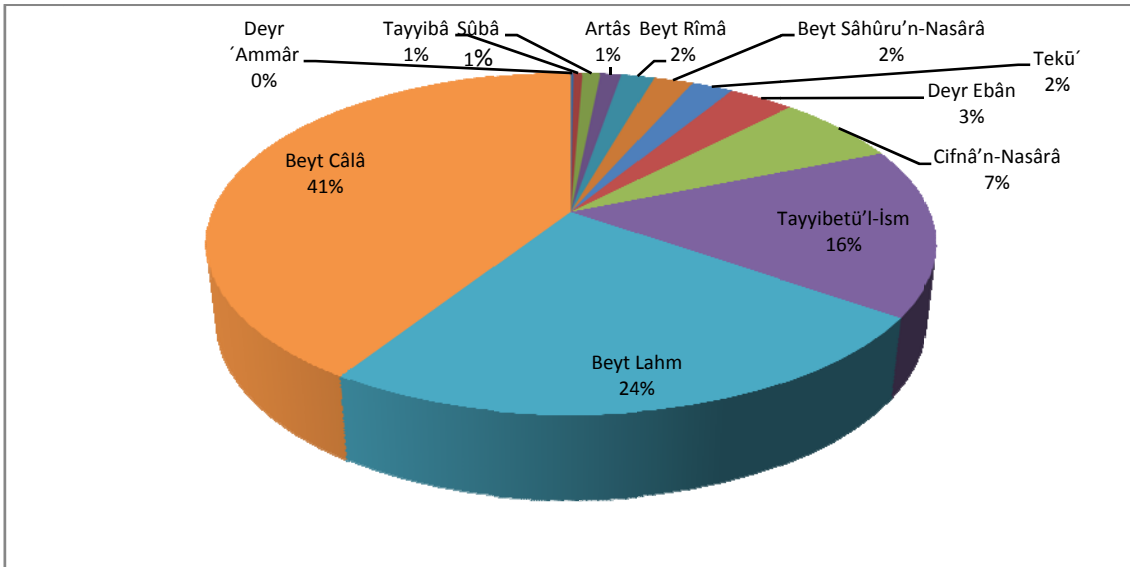
961/1553-54'te 146 köyde 35 mücerred 627 hane Hristiyan ve 79 mücerred 4.139 hane Müslüman olmak üzere toplam 114 mücerred 4766 hane bulunmaktadır. İkinci tahririn icra edildiği 945/1538-39 senesine nazaran hem köylerin sayısında (133 köy) hem de nüfus da artış vardır. 4 imam (Deyr Debân, Deyr Sûdîn, Beyt Safâfâ, Beyt Ta'mer), 1 hekim (Rîhâ), 1 a'ma (Rîhâ) ve 1 mecnun (Beyt Lahm) köylerde yaşamaktadır.

Beyt Lahm (12 mücerred 152 hane Hristiyan; 10 mücerred 152 hane Müslüman), Beyt Câlâ (22 mücerred 255 hane Hristiyan), Tekû' (14 hane Hristiyan; 115 hane Müslüman), Ebû Dîs (6 mücerred 112 hane Müslüman), Tayyibetü'l-İsm (101 hane Hristiyan) Kudüs'ün en kalabalık köylerini teşkil etmektedirler. Buna mukabil Deyr Sâlih (2 hane), Beyt Lukyâ (2 hane), Beyt Havfâ (2 hane), Cebâ (3 hane), Şeyh Bahtiyâr (1 mücerred 3 hane), Sâmiye (4 hane), Beyt Sâvîr (5 hane), Kefr 'Atiyye (5 hane), 'Ayn Sîniyâ (5 hane), Ebû Muğîr/â (5 hane) ve Beyt 'Ûru'l-Fevkâ (5 hane) da nahiyenin en az nüfusa malik karyeleridir.

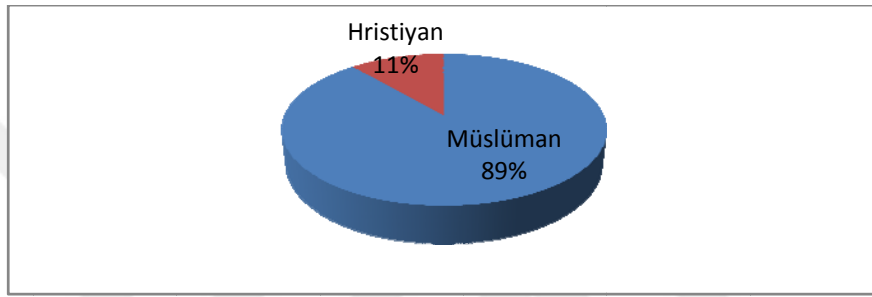
Grafik 181: 961/1553-54 Senesi Kudüs Köyleri Nüfus Dağılımı

Kudüs'ün köylerinde yaşayan Hristiyanlar (35 mücerred 627 hane), sancak Hristiyan nüfusunun (% 55) ekseriyetini oluşturmakta ve Müslümanlar gibi bir önceki tahrire nazaran nüfuslarını arttırmışlardır.

Grafik 182: 961/1553-54 Senesi Kudüs Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

Deyr 'Ammâr (1 hane Hristiyan; 36 hane Müslüman), Tayyibâ (3 hane Hristiyan; 17 hane Müslüman), Sûbâ (6 hane Hristiyan; 21 hane Müslüman), Artâs (7 hane Hristiyan; 6 mücerred 61 hane Müslüman), Beyt Rîmâ (11 hane Hristiyan; 63 hane Müslüman), Beyt Sâhûru'n-Nasârâ (1 mücerred 13 hane Hristiyan; 21 hane Müslüman), Tekû' (14 hane Hristiyan; 115 hane Müslüman), Deyr E/bân (22 hane Hristiyan; 20 hane Müslüman), Cifnâ'n-Nasârâ (42 hane Hristiyan), Tayyibetü'l-İsm (101 hane Hristiyan), Beyt Lahm (12 mücerred 152 hane Hristiyan; 10 mücerred 152 hane Müslüman) ve Beyt Câlâ (22 mücerred 255 hane Hristiyan) köylerinde Hristiyan ahali ikamet etmekteydi. Beyt Câlâ hariç bütün karyelerde Müslümanlarla birlikte hayatlarını sürdüren Hristiyanlar, kişi başına 80 akçe cizye ödemişlerdir.

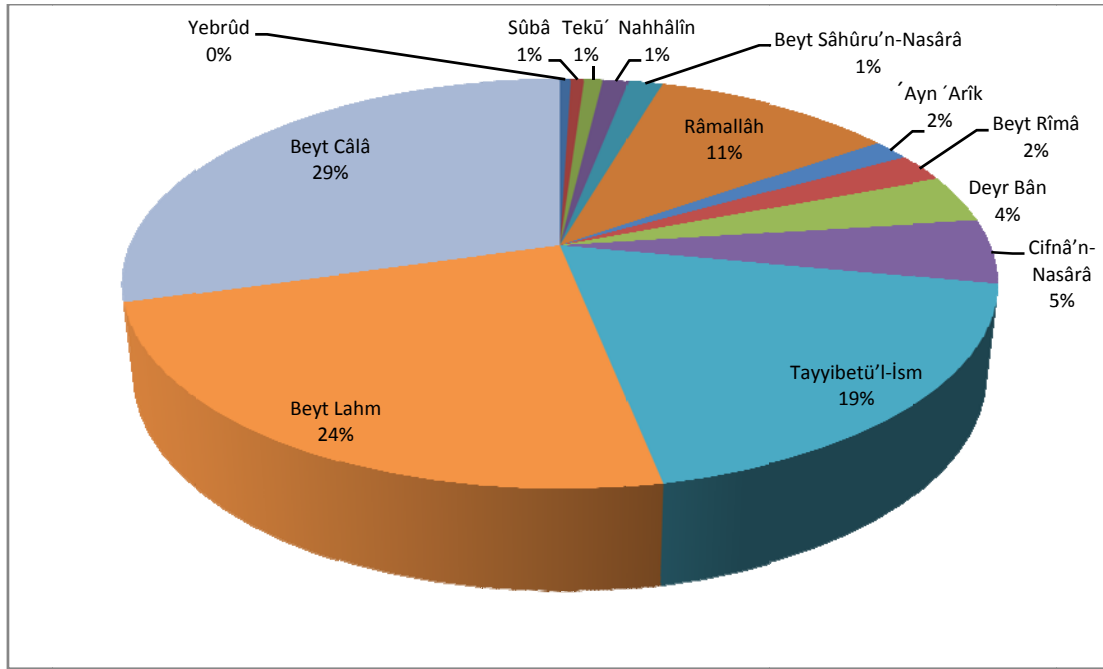

Grafik 183: 970/1562-63 Senesi Kudüs Köyleri Nüfus Dağılımı

970/1562-3 yılında 6 cemaat ve 152 köyde 61 mücerred 598 hanesi Hristiyan ve 189 mücerred 4765 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 250 mücerred 5363 hane yaşamaktadır. Müslümanların nüfuslarını arttırdığı bu tarihte Hristiyan ahali nüfus kaybına uğramıştır.

Müslüman nüfus arasında 4 hekim (Kefr Gill, Beyt Rîmâ, Deyr Debân, Tûr-u Zeytâ) ve 1 a'maya (Cîb) tesadüf olunmaktadır. Bu tarihte köylerdeki dini görevlilere atıfta bulunulmaması oldukça ilginçtir.

Beyt Lahm (1 mücerred 106 hane Müslüman; 4 mücerred 144 hane Hristiyan), Beyt Câlâ (2 hane Müslüman; 47 mücerred 170 hane Hristiyan), Tayyibetü'l-İsm (115 hane), Ebû Dîs (1 mücerred 101 hane) ve Beyt 'Îtâbu's-Süflâ ve'l-Fevkâ (101 hane) en fazla nüfusa sahip köylerdir. Beyt Kîsa (2 hane), Deyr Sâlih (2 hane), Ceb'â (3 hane), Beyt Dukkû (3 hane), Beyt İzâ (3 hane), Beyt Zulmâ (3 hane), Harbetu Benî 'Ades (4 hane), Harîbe Benî Sibâ' (4 hane), Sâmiye (4 hane), Beyt 'Ûru'l-Fevkâ (5 hane), Semmûyîl (5 hane) ve Deyru'l-'Îzâm (5 hane) en az nüfuslu karyelerdir. Nüfusun fazla olduğu köylerde Hristiyanların fazlaca oluşu dikkat çekmektedir.

Grafik 184: 970/1562-63- Senesi Kudüs Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

Müslümanların haricinde köylerde yaşayan tek gayrimüslim unsur olan Hristiyanlar, sancak genel Hristiyan ahalesinin ekseriyetini (% 55) teşkil etmekle beraber bu tarihte hem Kudüs Şehri'nde hem de köylerinde nüfus kaybına maruz kalmışlardır.

Hristiyanlar, Yebrûd (3 hane Hristiyan; 23 hane Müslüman), Sûbâ (3 mücerred 3 hane Hristiyan; 2 mücerred 19 hane Müslüman), Tekû' (5 hane Hristiyan; 15 mücerred 90 hane Müslüman), Nahhâlin (7 hane Hristiyan; 24 hane Müslüman), Beyt Sâhûru'n-Nasârâ (9 hane Hristiyan; 17 hane Müslüman), Râmallâh (7 mücerred 64 hane Hristiyan; 10 hane Müslüman), 'Ayn 'Arîk (10 hane Hristiyan; 3 mücerred 11 hane Müslüman), Beyt Rîmâ (14 hane Hristiyan; 55 hane Müslüman), Deyr Bân (23 hane Hristiyan; 2 mücerred 21 hane Müslüman), Cifnâ'n-Nasârâ (31 hane), Tayyibetü'l-İsm (115 hane), Beyt Lahm (4 mücerred 144 hane Hristiyan; 1 mücerred 106 hane Müslüman) ve Beyt Câlâ (47 mücerred 170 hane Hristiyan; 2 hane Müslüman) köylerinde ikamet ederek 80 akçe cizye vermekle mükellef tutulmuşlardır.

970/1562-63'te Kudüs civarında 6 Arap cemaatine tesadüf olunması nahiye civarına yakınlarda geldiklerini göstermektedir. 'Urbân-ı Şukayrât Berâğişe 'an-Tâife-i Hefîm (119 hane), 'Avâzime, 'Asâkira? ve Tâife-i 'Urbân-ı Mezârik (Cemâ'at-i Benî 'Atıyye, Cemâ'at-i Ra's, Cemâ'at-i Bedâh) olmak üzere 6 tane cemaatten oluşan Arap taifesinden yalnızca 119 hanelik Şukayrat Berâğişe ile 54 hanelik 'Asâkire'nin hane sayısı verilmiştir. Diğerlerinin hane ve mücerred sayılarına yönelik bir ifade defterde bulunmamaktadır. Hane kayıtları

belirtilmeyen kabileler hakkında “Defter-i cedîd-i vilâyette müfredâtıyla esâmîleri mukayyed olmaduğundan ber-vech-i icmal kayd olundu.”¹³⁵⁰ notu düşülmüştür.

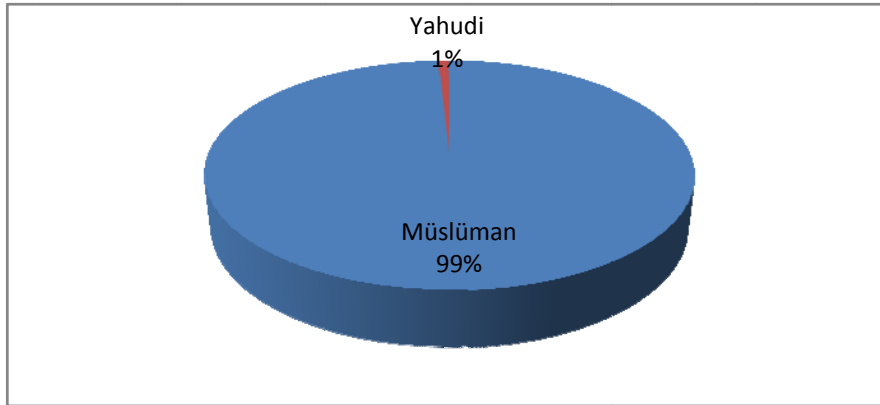
2.4.2. Halilurrahman Nahiyesi

2.4.2.1. Halilurrahman Kasabası

Mahalle	961/1553-54					970/1562-63							
	Müslüman			Yahudi		Müslüman						Yahudi	
	H	M	İ	H	M	H	M	A	Ş	Hk	D	H	M
Vustâ (وسطى)	155		1			156	1			3			
Şegâbine (شعابنة) ve 'I-Medrese (المدرسة)	79					144 ¹³⁵¹	32	1	1				
'Akabe (عقبة)	90												
Kazzâzîn (قزازين)	143					164	9	3		2	1		
Ra's-u Kaytûn (راس قيطون)	88					76 ¹³⁵²	32						
Fistikâ (فستقة)	99					99	29						
Ekrâd (اكراد)	207					304	12	1		2			
Şeyh Alî Bekâ (شيخ علي بكا)	69					46	19			1 ¹³⁵³			
Cemâ'at-i Yehûdiyyân (يهوديان)				8 ¹³⁵⁴								11 ¹³⁵⁵	
TOPLAM	930		1	8		989	134	5	1	8	1	11	

Tablo 92: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Halilurrahman Kasabası

945/1538-39 yılında 7 mahallenin kâin olduğu Halilurrahman Kasabası'nda, 961/1553-54 yılında 8 mahalle ve bir cemaatte 8 hane Yahudi ve 930 hane Müslüman olmak üzere toplam 938 hane ikamet etmektedir.

Grafik 185: 961/1553-54 Senesi Halilurrahman Kasabası Nüfus Dağılımı

Kahir ekseriyeti (% 99) Müslümanların teşkil ettiği kasabada Yahudiler oldukça düşük nüfusa sahiptirler. Vustâ Mahallesi haricinde Müslüman nüfus arasında dini ve idari

¹³⁵⁰ 122 KKTD., vr. 69a

¹³⁵¹ Bu tarihte mahallenin adı Şegâbine olarak kaydedilmiştir.

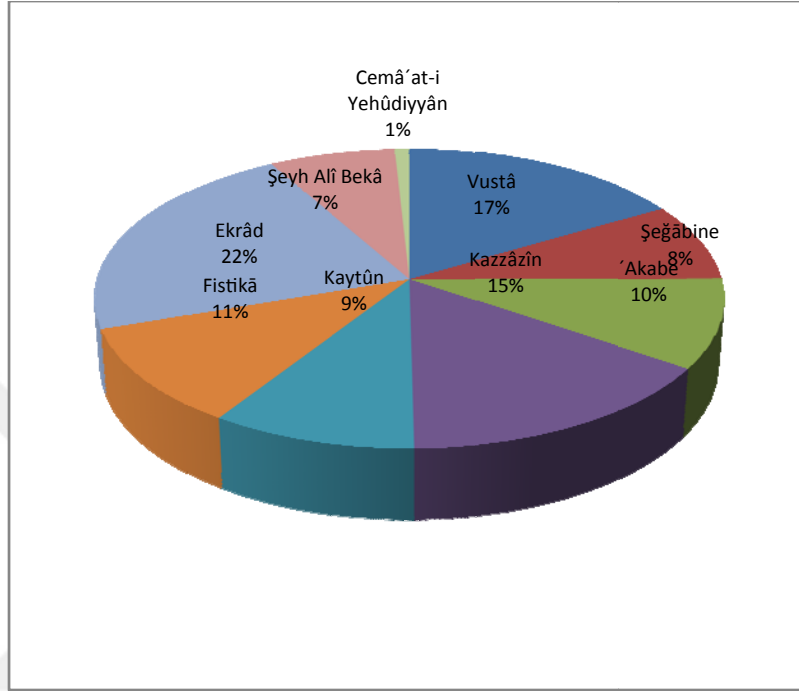
¹³⁵² Bu tarihte mahallenin adı Kaytûn olarak kaydedilmiştir.

¹³⁵³ Muhyiddin veled-i Bedreddin

¹³⁵⁴ Cizye beher nefer fi semânin 640 Vakf-u Hazret-i Halilurrahman.

¹³⁵⁵ Fî semânin 880 Vakf-u Halil 'a.m.

görevlilere rastlanılmamaktadır. Sadece bu mahallede bir imamın varlığından bahsedilmiş olması ve diğerlerine herhangi bir telmihte bulunulmaması garip karşılanacak bir durumdur. Hâlbuki bir önceki tahririn icra edildiği 945/1538 senesinde mahallelerde var olan dini vazifelilere işaretle bulunulmuştu. Bu farklılığı, dini ve idari vazifelilerin yokluğundan daha ziyade muharririn takip etmiş olduğu usule yormak daha doğrudur.

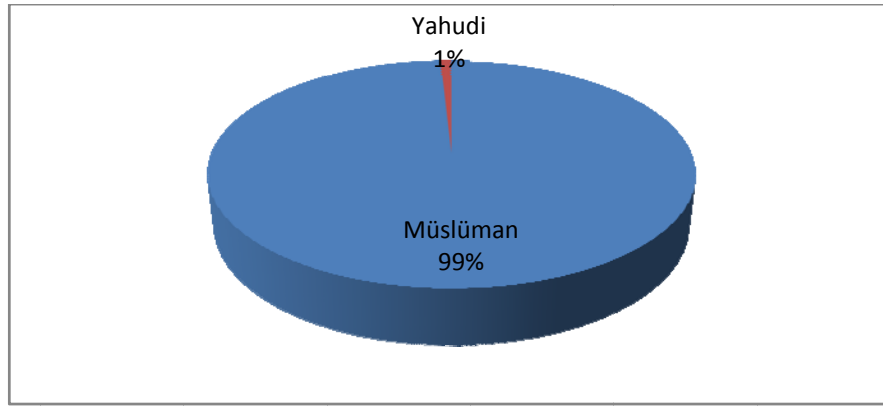

Grafik 186: 961/1553-54 Senesi Halilurrahman Kasabası Mahalle/Cemaat Nüfus Dağılımı

961/1553-54'te 207 hane ile Ekrâd en kalabalık mahalledir. Onu Vusta (155 hane) ve Kazzâzîn (143 hane) mahalleleri takip etmektedir. Sıralamada Fistika (99 hane) dördüncü, Akabe (90 hane) beşinci, Şeğâbine (79 hane) altıncı ve Şeyh Alî Bekâ (69 hane) yedinci olmaktadır.

Bu tarihte 79 hanelik Eş-Şeğâbine Mahallesi "El-Medrese ve Ş-Şeğâbine" olarak kaydedilmiştir. İsmi de işaret ettiği üzere mahalle iki kısımdan teşekkül etmektedir. El-Medrese adının mahallenin bir parçası olarak zikri burada bir medresenin bulunduğunu ve mahallenin medrese etrafında oluştuğunu göstermektedir. Ancak sonraki tahrirde mahallenin adı "Eş-Şeğâbine" olarak kaydedilerek El-Medrese kısmı kullanılmamıştır.

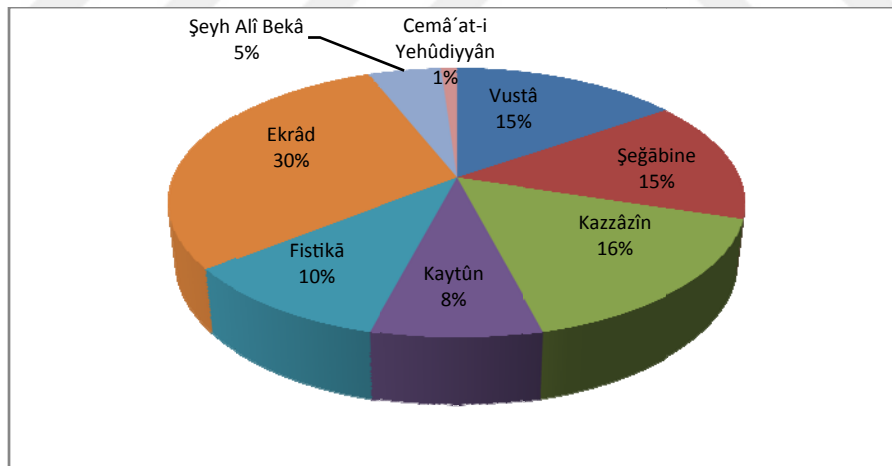
8 hanelik nüfuslarıyla kasabada yegâne gayrimüslim unsur olarak ikamet eden Yahudilerin 80 akçelik cizyeleri, Halilurrahman Vakfı'na tahsis olunmuştur. 945/1538'de burada ikamet eden 7 hanelik Hristiyan nüfusun 961/1553-54'de senesinde Kudüs Şehri'ne gidip yerleştiklerini tahrir defterlerinden öğrenilmektedir.

Grafik 187: 970/1562-63 Senesi Halilurrahman Kasabası Nüfus Dağılımı

970/1562-3 senesinde bir Yahudi Cemaati ile yedi Müslüman mahallede 11 hanesi Yahudi, 134 mücerred 989 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 134 mücerred 1000 hane kasabada hayatını sürdürmektedir. Bir önceki tahrirde nazaran hem Müslümanlar hem de Yahudiler nüfuslarını arttırmışlardır.

Kudüs Sancağı'nda 970/1562-63 yılında kırsal nüfus, şehirli nüfusa nazaran daha fazla artmıştır. Artışın arkasında devletin tesis ettiği istikrar ve emniyetin etkisi mühimdir. Müslüman ahali arasında 5 a'mâ (Şeğâbine, Kazzâzîn, Ekrâd), 1 şerif (Şeğâbine), 8 hekim (Şeyh Alî Bekâ, Vustâ, Kazzâzîn, Ekrâd) ve 1 divaneye (Kazzâzîn) rastlanmaktadır.

Grafik 188: 970/1562-63 Senesi Halilurrahman Kasabası Mahalleleri

Ekrâd (12 mücerred 304 hane), bu tarihte de en kalabalık mahalle unvanını taşımaktadır. Mezkûr mahallenin geçen tahrirde nazaran fazla bir nüfus artışı kaydettiği aşikârdır. Verilere yakından bakıldığında Kaytûn, Akabe ve Şeyh Alî Bekâ mahallerinden buraya bir göç akının olduğu görülür. Bunun nedeni belli değildir. Muhtemelen mezkûr üç mahalleye ait bir kısım yerler buraya inzimam edilmiş olabilir. Zira muharrirler tahrir esnasında bir önceki tahrirde bulunan mahalleleri ve yerleri aynı şekilde kaydetmiyorlardı.

Etraflarında onlara rehberlik eden kethüda, ehl-i örf vesaire kişilerin köylerin ve mahallelerin tahririnde tesirleri vardı.

Nüfus yoğunluğu sıralamasında Kazzâzîn (164 hane 9 mücerred) ikinci, Vusta (156 hane 1 mücerred) üçüncü, Şeğâbine (144 hane 32 mücerred) dördüncü, Fistikâ (99 hane 29 mücerred) beşinci ve Kaytûn (76 hane 32 mücerred) altıncı sırada yer almaktadır. En son sırada ise her zamanki gibi Şeyh Ali Bekâ (19 mücerred 46 hane) gelmektedir.

Kasabada yaşayan Yahudilerin Kudüs'teki dindaşlarının maruz kalmış olduğu nüfus kaybına uğramadıkları görülmektedir. Tam tersine az da olsa bir artış kaydederek hane başına 80 akçe cizye ödemeye devam etmişlerdir.

2.4.2.2. Halîlurrahman Nahiyesi Köyleri

Köy	961/1553-54						970/1562-63			
	Müslüman				Hristiyan		Müslüman		Hristiyan	
	H	M	İ	Ht	H	M	H	M	H	M
'Abdü'l-Miyâ (عبد المية) nâm-1 diğ. Sûr (سور)	36						36			
'Abdâ (عبد)	15						15 ¹³⁵⁶			
Deyr Bahâ (دير باحا)	18						19			
Cemrîn (جمرين)	7						7 ¹³⁵⁷			
Sî'îr/Sa'îr (سيعير/سيعير)	97						64	8		
Berkûmiyye (برقومية) ¹³⁵⁸	26						17			
'Uveyru'l/Guveyru'l-'Ulyâ (عوير/غوير العليا)	52						52			
Ni'liyâ (نعليا)	47						18	2		
Kûkîn (قوقين)	83		1	1 ¹³⁵⁹			71	10		
Yattâ (يطا) ¹³⁶⁰	48						121	6		
Mecdel Fudayl (مجدل فضيل)					91 ¹³⁶¹				106 ¹³⁶²	7
Benî Selîm (بنى سليم)	¹³⁶³									
Semû' (سموع) ¹³⁶⁴	16						16			

¹³⁵⁶ Karye-i mezbûrenin defter-i cedîdde esâmîleri mukayyed bulunmadığından defter-i 'atıktan tahrîr ve tesviye olundu.

¹³⁵⁷ Karye-i mezbûrenin defter-i cedîdde esâmîleri mukayyed olmadığından defter-i 'atıktan tahrîr ve tesviye olundu.

¹³⁵⁸ Halil'in kuzey batısında 12 km mesafede Terkûmiyye adında bir şehir vardır. Aynı yer olması muhtemeldir. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tarquimiya_1636/ar/index.html

¹³⁵⁹ Hatibin adı verilmemiştir.

¹³⁶⁰ Bugün Halil'in 14 km güney batısında bu adı taşıyan bir şehir vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Yatta_1705/ar/index.html

¹³⁶¹ Kişi başı 80 akçeden toplamda 7280 akçe cizye Vakfu's-Sahrati's-Şerife ve Mescidi'l-Aksâ'dır.

¹³⁶² Kayıtta 112. Cizye-i Nasârâ neferan 119 fi semânin 9520. Vakf-u Sahratullâhi'l-Müşerrefe ve Mescid-i Aksâ

¹³⁶³ Halkı Mısır'a rihlet etmiştir.

¹³⁶⁴ Halil'in 14 km güney batısında kâin bu köy 2007 senesi itibarıyla 18.457 kişinin yaşamış olduğu bir şehre dönüşmüştür. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Samu_1095/ar/index.html

Deyr Nahhâs (دير نحاس) ¹³⁶⁵	7					20			
Katmân (قطمان)	27					29	4		
Beyt Kânûn (بيت كانون)	8					8			
Deyr Şeyh (دير شيخ)	6					6			
Sîmyâ Bûrîn (سيميا بورين) ¹³⁶⁶ ?	18					18			
Beyt Fessâ/Kassâ (بيت فصا/قصا)?	7					7			
Sartâ (صرتا) ¹³⁶⁷	24								
Nûbâ (نوبه) ¹³⁶⁸	29					82			
Ednâ (ادنى) ¹³⁶⁹	30					62	6		
Kefr Bûreyk (كفر بريك) ¹³⁷⁰	39					31	11		
Halhûl (حلحول) ¹³⁷¹	33					75	17		
Şüveykâ Benî Kays (شويكى بنى قييس) ¹³⁷²	39					68	1		
'Ânâtu'l-Kübrâ (عانات الكبرى) ¹³⁷³	8					46	15		
Şüveykâ Benî Sabr (شويكى بنى صبر) ¹³⁷⁴	35					34			
Dûrâ/Dûrî (دورى) ¹³⁷⁵ ?	34					46	3		
Şûbâ/Sûbâ (شوبا/سوبا) ¹³⁷⁶ ?	11					15	2		
Harsâ (خرسا) ¹³⁷⁷						27	5		
Beyt 'Aynûn (بيت عينون) ¹³⁷⁸						18			
TAMAM	800	1	1	91		1036	90	106	7

Tablo 93: 961/1553-54-970/1562-63 Seneleri Halilurrahman Nahiyesi Köyleri

Nahiyenin 29 köyünde, 91 hanesi Hristiyan geri kalan 800 hanesi Müslüman olmak üzere ceman 891 hane bulunmaktadır. İkinci tahririn yapıldığı 945/1538-39 senesine ait defterde nahiyede 37 köye tesadüf olunurken bu tarihte 29 köye tesadüf olunmaktadır. Köy sayılarının azalmasının nedeni olarak muharririn bazı köyleri başka yerlere kaydetmesi gösterilebilir. Zira mahalli ya da merkezî ihtiyacın iktiza ettiği şartlar, muharrirlerin köylerin nereye kaydedileceği hususundaki davranışlarını etkilemekteydi.

¹³⁶⁵ Halil'in 20 km kuzey batısında olan köy 29 Ekim 1948'de Yahudi işgaline uğrayarak tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Dayr-Nakhkhas/ar/index.html>

¹³⁶⁶ Nâm-ı diğer Ebû Hasan

¹³⁶⁷ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen

¹³⁶⁸ Vakf-u Sahratullâh-i şerîf tamâmen. Halil'in 11 km kuzey batısında bu ismi taşıyan bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Nuba_1462/ar/index.html

¹³⁶⁹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen.

¹³⁷⁰ Vakf-u Halilurrahmân tamâmen.

¹³⁷¹ Vakf-u Halilurrahman tamâmen. Halil'in 5 km kuzeyinde bu adı taşıyan bir şehir vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Halhul_1162/ar/index.html

¹³⁷² Vakf-u Seyyidünâ Halil tamâmen.

¹³⁷³ Vakf-u Seyyidünâ Halil 'a.m. tamâmen.

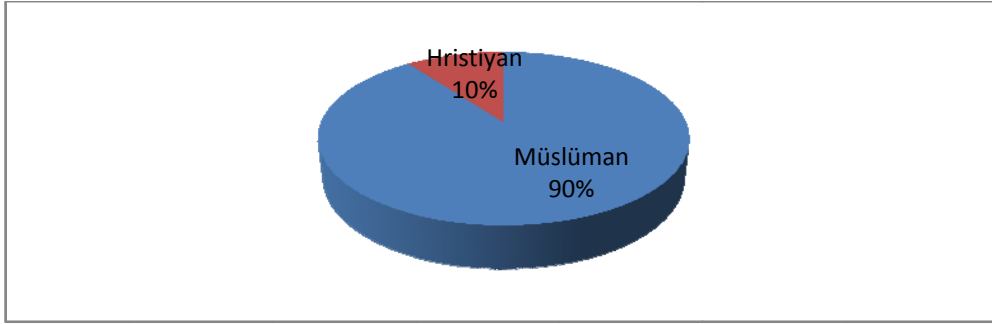
¹³⁷⁴ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen ve Sahratu'ş-şerîfe şerrefâhallâhu tamâmen.

¹³⁷⁵ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen. Halil'in 11 km güney batısında bu adı taşıyan bir şehir vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dura_982/ar/index.html

¹³⁷⁶ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen.

¹³⁷⁷ Vakf-u Hazret-i Halilullâh a.m. tamâmen.

¹³⁷⁸ Vakf.

Grafik 189: 961/1553-54 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

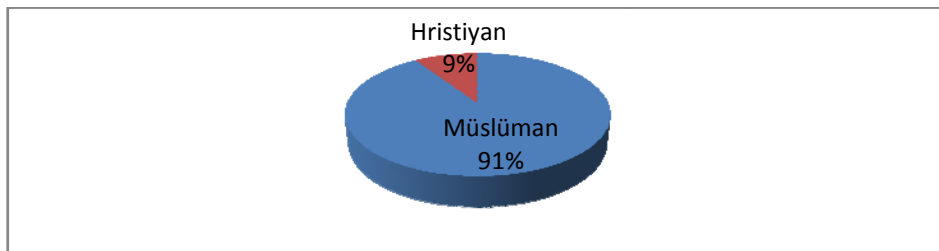
961/1553-54'te nahije köyleri nüfusu 945/1538'e kıyasla artmıştır. Müslümanlar, nüfusunun kahir ekseriyetini (% 90) teşkil ederken Hristiyanlar buna karşın küçük kısmını (% 10) oluşturmaktadırlar. Nahije nüfusunun artışı Hristiyan ahaliyi tam olarak kapsamamaktadır. Zira onlar, 961/1553-54 yılında bir önceki tahrir nazaran ufak da olsa bir kayıp yaşamışlardır. 945/1538-39'da 18 mücerred 549 hanelik nüfusa sahip Müslümanlar, 961/1553-54'de 800 haneye ulaşmışlardır. Müslüman ahalinin nüfus artış hızı, Hristiyanların nüfus kaybını fazlasıyla telafi ederek nahije nüfusunun artmasına olumlu katkı sağlamıştır.

Kükîn Köyü'nde 1 imamla 1 hatip haricinde diğer yerlerde dini görevlilere tesadüf olunmamaktadır. Nahiyedeki Müslüman köylerin fazlalığı ve İslamlaşma tarihlerinin çok eski olduğu düşünüldüğünde yalnızca mezkûr köyedeki imam ve hatibin adlarının verilmesi ilginçtir. Dini görevlilere rastlanılmayan köylerde, muhtemelen devletten beraat almaksızın fahri olarak görev yapan kişiler vardır.

Benî Selîm adlı köyün hane sayısı verilmemiştir. Defterde halkının Mısır'a rihlet ettiği belirtilerek göçün nedeni hakkında herhangi bir malumat verilmemiştir.

Sî'îr/Sa'îr (97 hane), Mecdel Fudayl (91 hane Hristiyan) ve Kükîn (83 hane) en kalabalık köyler iken Deyr Şeyh 6 hane ile en az nüfusa sahip karyedir.

91 hane ile Mecdel Fudayl Köyü'nde yaşayan Hristiyan ahali 80 akçe cizye ödemektedir. 945/1538 yılına göre nüfus kaybına maruz kalan Hristiyanların cizyeleri Sahrâ-yı Şerîfe ile Mescid-i Aksa'ya tahsis edilmiştir.

Grafik 190: 970/1562-63 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

970/1562-63'e gelindiğinde nahiye köyleri nüfusunda artışın devam ettiği görülmektedir. 7 mücerred 106 hanesi Hristiyan ve 90 mücerred 1036 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 97 mücerred 1142 hane Halilurrahman'ın 30 köyünde ikamet etmektedir. Köy sayısı 961/1553-54'e nazaran bir adet yükselmiştir.

Müslümanların yaşadığı köylerde dini, idari vazifeliler ait bir işaret bulunmamaktadır. Daha önce de işaret olunduğu üzere bunu tahrir defterinin mantığına ve muharririn tercihinine bağlamak mümkündür. Muharrir vergiye muhatap olan kitleyi tahrir eder ve diğerlerini kaydetmeyebilirdi. Tahrir defterlerinin içinde misafirleri ve bilumum vazifelileri kaydedip kimin vergi ile mükellef olduğunu taksim ve tayin edenler olduğu gibi sadece vergiye muhatap kitleyi tespitte gayret eden ve diğer kesim hakkında herhangi bir malumat vermeyi gereksiz görenler de mevcuttu.

961/1553-54 senesinde Benî Selîm adlı köyün hane sayısı verilmeyerek ahalsinin Mısır'a rihlet ettiği ifade edilmişti. 970/1563-63 yılında tekrar bu köyden bahsedilmemiştir. Buradan köylülerin bir daha dönmek üzere Halilurrahman'ı, terk-i diyar ettikleri anlaşılmaktadır.

Yattâ (6 mücerred 121 hane) ile Mecdel Fudayl (7 mücerred 106 hane Hristiyan) en kalabalık köyler iken Deyr Şeyh (6 hane) ve Beyt Fessâ/Kassâ (7 hane) en az nüfusa malik karyedir. Burada dikkat çeken husus, bir Hristiyan köyü olan Mecdel Fudayl'ın en kalabalık köy listesinde başta gelmesidir. Daha önce de işaret olunduğu üzere, bunu Hristiyanların Müslümanlara nazaran yerleşik düzene yüksek oranda adapte olmasıyla açıklamak mümkündür. Müslüman toplumun bedevi toplumla tesis etmiş olduğu alaka Hristiyan ahaliye nazaran daha üst seviyededir. Bu ilişki, istila, kriz vb. durumlarda Müslümanları, rahat bir şekilde civardaki kabilelere iltica etmeye teşvik edici bir vasat oluşturmaktadır. Aynı durum Hristiyanlar için geçerli değildir. Onlar Bedevilerle Müslümanların tesis ettiği münasebeti kuramadıklarından buldukları yerlere daha bağlı oluyorlar çok zorda kalmadıkları müddetçe yurtlarından ayrılmıyorlardı.

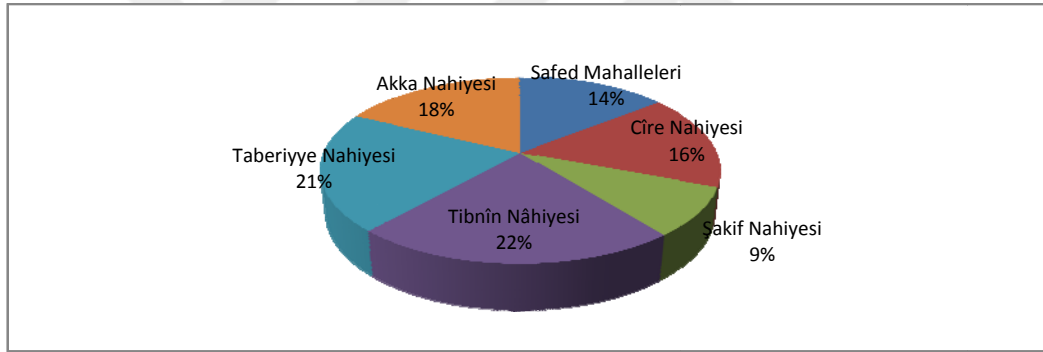
970/1562-63'te Hristiyanlar 113 hane olarak her zamanki yerlerinde Mecdel Fudayl'da yaşamaya devam etmekte ve 80 akçe olarak tayin edilen cizyelerini Sahrâ-yı Şerîfe ile Mescid-i Aksa'ya vermekteydiler.

2.5. Safed Sancağı

Mahalle/Nahiye	955/1548-49						970/1563					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Safed Mahalleleri	1.271	185			928	79	1.151	195			723	63
Cîre Nahiyesi	2.393	407			84	7	2129	472			94	3
Şakif Nahiyesi	1305	144					1321	127				
Tibnîn Nâhiyesi	3.365	386	38	11			3.341	520	44	12		
Taberiyye Nahiyesi	3.053	284	23	3	95	1	2.609	261	26	1	69	8
Akka Nahiyesi	2587	266	23		120	2	2.756	440	21		96	2
TOPLAM	13.974	1.672	84	14	1.227	89	13.307	2.015	91	13	982	76

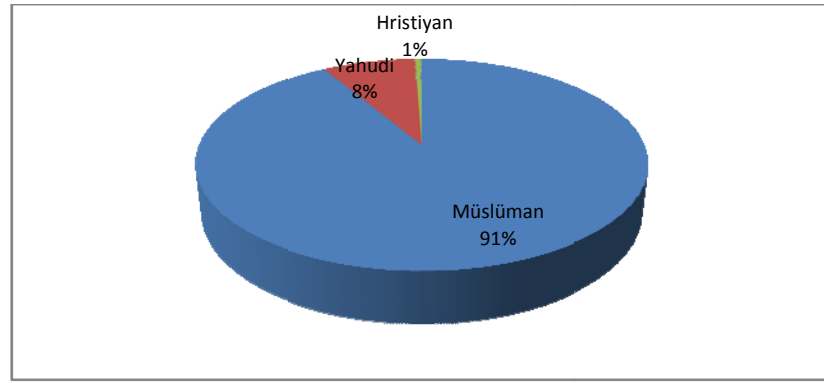
Tablo 94: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Safed Sancağı

Müslümanların, Yahudilerin ve Hristiyanların bir arada yaşadığı Safed Sancağı 955/1548-49 senesinde de nüfusunu arttırmaya devam etmiştir. 945/1538 yılı verilerinin noksanlığı artışın mahiyeti hakkında kâfi derecede malumat sahibi olunmasını engellemekte ve araştırmacıyı bir muamma ile karşı karşıya bırakmaktadır. Eksikliğe rağmen tablonun da işaret ettiği üzere, her üç grubun nüfuslarının önemli derecede arttığı aşikâr olmakla birlikte Müslümanların nüfus artış hızı diğerlerinden daha yüksektir.

Grafik 191: 955/1548-49 Senesi Safed Sancağı Nüfus Dağılımı

Sancak nüfus dağılım pastası esas alındığında 955/1548-49'da Tibnîn (% 22) ile Taberiyye'nin (% 21) en kalabalık nahiyeler olarak başı çekmektedir. Onları sırasıyla Akka (% 18), Cîre (% 16), Safed Kasabası (% 14) ve Şakif Nahiyesi (% 9) takip etmektedir. Sancakta genel olarak kırsal nüfusun ağırlığı mevcut olmakla birlikte mahallelerin oranı (% 14) şehirli hayatın azımsanamayacak boyutta olduğunun işaretidir. Sanayi öncesi dönemde, devlet gelirlerinin ekseriyetinin kırsal kesimin üretimine bağlı olduğu düşünüldüğünde, kentli nüfusun taksimatta önemli bir yer edinmesi aynı zamanda bu evredeki şehirlerin ziraatten başka, dönemin şartlarına ve ihtiyaçlarına göre bir üretim merkezi olduklarını gösterir.

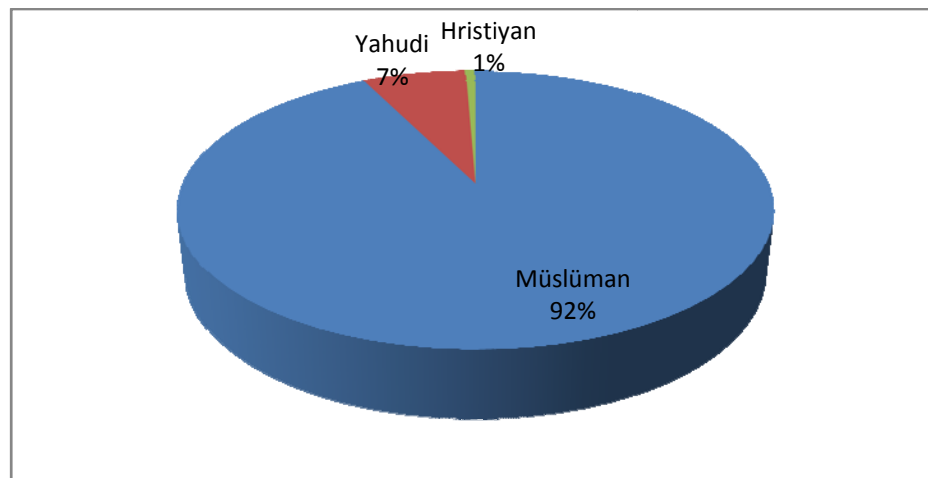

Grafik 192: 955/1548-49 Senesi Safed Sancağı Nüfus

Müslüman ahalinin kahir ekseriyeti (% 91) teşkil ettiği 955/1548-49 senesinde Yahudiler (% 8) ve Hristiyanlar (% 1) nüfusun bakisini oluşturmaktadırlar. Mezkûr iki grubun nüfus yelpazesindeki oranları Müslümanlara kıyasla düşüktür. Müslümanlar sancağın her yerinde ikamet ederken Hristiyanlar ve Yahudiler için aynı şeyi söylemek mümkün gözükmemektedir.

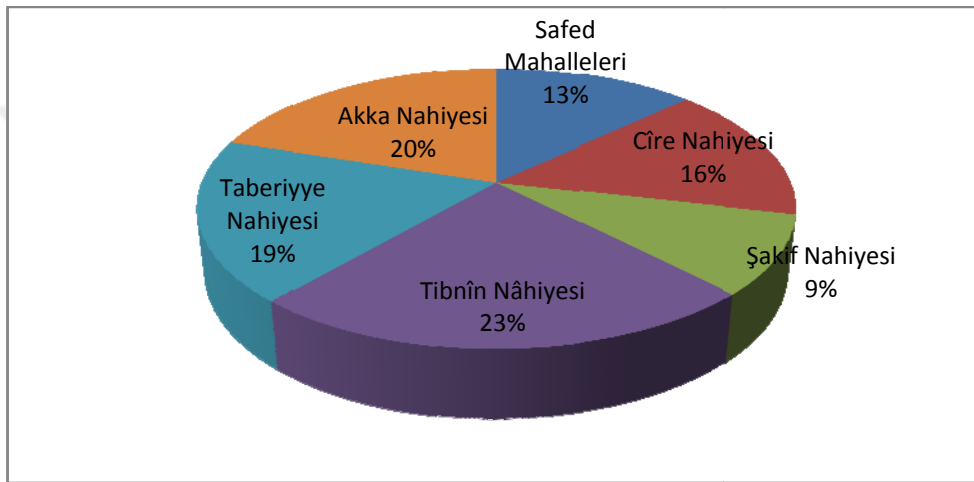
Nüfus pastasında ikinci sırada gelen Yahudiler, Safed Kasabası başta olmak üzere Cîre, Taberiyye ve Akka nahiyelerinde bulunarak Müslümanlar gibi hem şehirli hem de köylü hayatını devam ettirmişlerdir.

Aynı şey, sadece köylerde ikamet etmeyi tercih edip şehirden uzak durarak Tibnin, Taberiyye ve Akka nahiyelerinde yaşayan Hristiyanlar için söylenemez. Diğer sancaklardaki Hristiyan yaşam mekânları tercihiyle mukayese olunduğunda sancağın Hristiyan nüfusunun kasabada ikamet etmemesi ilginçtir. Onları buna iten nedenleri verilere bakarak tahmin etmek güçtür. Muhtemelen sancaktaki nüfuslarının yeterli olmaması onları şehirde yaşamaktan alıkoymuş olabilir.

Grafik 193: 970/1563 Senesi Safed Sancağı Nüfus

970/1563 senesi nüfus dağılımına bakıldığında Müslümanlar, sancakta hâkim unsur olma pozisyonlarını korumalarına rağmen 955/1548-49'a nazaran Şakif ve Akka nahiyeleri hariç sancağın her yerinde nüfus kaybına uğramışlardır. Aynı durum Cîre Nahiyesi hariç Safed Kasabası, Akka ve Taberiyye'de nüfus kaybeden Yahudiler için de geçerlidir. Safed Sancağı'nda Müslümanlardan daha fazla nüfus kaybına uğrayan Yahudiler, Kudüs Şehri'ndeki dindaşlarıyla aynı akıbeti paylaşmışlardır. Her iki sancağın merkezinde büyük ölçekli nüfus düşüşü yaşamaları başka bir yere gittiklerini göstermektedir. Kudüs Şehri'ndeki dindaşları aynı tarihte büyük bir nüfus kaybına uğramalarına rağmen Safed Hristiyanları, Müslüman ve Yahudilerin aksine az da olsa nüfuslarını arttırmışlardır

Grafik 194: Grafik 194: 970/1563 Senesi Safed Sancağı Nüfus Dağılımı

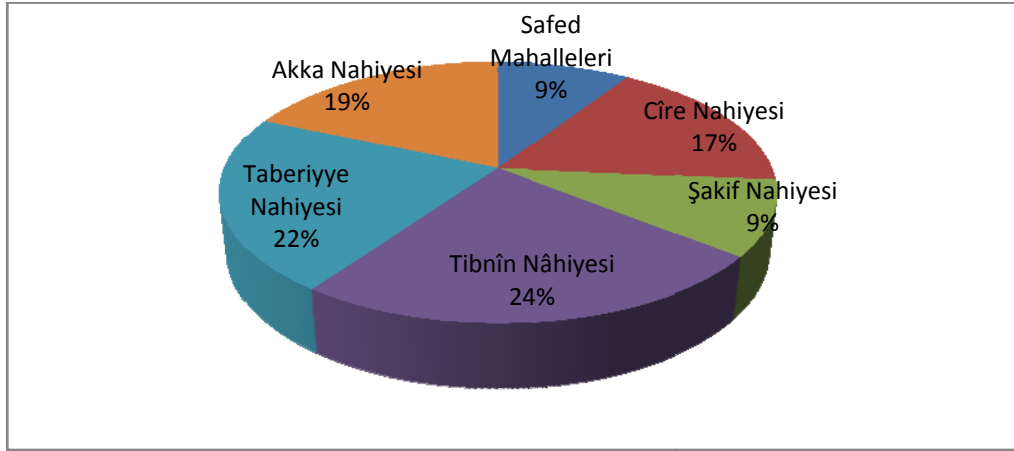
Müslümanların az Yahudilerin ise büyük nüfus kaybına uğradığı 970/1563'te Tibnîn (% 23) en kalabalık nahiyeye ünvanını muhafaza etmektedir. Onu sırasıyla Akka (% 20) Taberiyye (% 19), Cîre (% 16), Safed Kasabası (% 13) ve Şakif (% 9) izlemektedir.

Müslümanları ve Yahudileri etkisi altına alan nüfus kaybının sebebi sancaktaki asayişin bozulmasıdır. Kanuni Sultan Süleyman'ın son zamanlarından itibaren sahneye çıkan kabileler, yol kesme¹³⁷⁹ ve hırsızlık¹³⁸⁰ başta olmak üzere sancak güvenliğini tehlikeye atacaktır çeşitli eylemlere girişmişlerdi. İlk başlarda bedevilerin tecavüzlerine karşın başarılı müdahalelerde bulunmuş fakat sonraları işler kontrolden çıkmıştır. Bu dönemde Dürziler'in

¹³⁷⁹ “Şam Beylerbeyisi mektûb gönderüp Safed Sancağı ile Şam sınırında Cîs-r-i Ya'kub dimekle ma'rûf mevzi'de beriyye A'râbından yirmi beş atlu mikdârı harâmî cem' olup Mısır'dan gelan kâfileye inüp mâlların gâret itmek kâd ittıklarında Şam yeniçerilerinden beş akçe ulûfesi olan Süleyman bin Muhammed mezkûrûn harâmîlere râst gelüp birini attan yıkup helâk idüp ve nicesin mecrûh itmiştir deyü bildirmeğın beş bin timar buyuruldu. Kânûn üzere.” 15 Şaban 971/29 Mart 1564 tarihli hüküm, **KK.d CCXVIII**, sf. 129

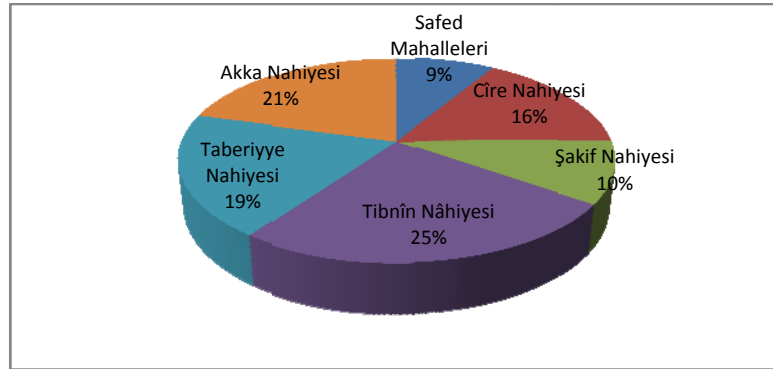
¹³⁸⁰ “Şam Beylerbeyisi mektûb gönderüp Nur? ve Raşid ve Süheyb nam müfsidler Safed Nâhiyesi'nde hırsızlık ve harâmîlik üzere âyende ve râvendenin mâlların ve kendülerin katl idüp ele gelmeleri müyesser değil iken nâhiye-i mezbûrede 7300 timara mutasarrıf Hasan Çavuş üzerlerine irsâl olundukta mezbûrları tutup getürmüşdür deyü i'lâm itmeğın bin beş yüz terakkî buyuruldu.” 10 Ramazan 971/22 Nisan 1564 tarihli hüküm, **agd**, sf. 151

de¹³⁸¹, Safed ve civarında etkin olmaya başlayarak yerleşik düzeni alt üst ettikleri görülmektedir. Bütün bunlar sancaktaki nüfus düşüşüne tesir etmiştir.

Grafik 195: 955/1548-49 Senesi Safed Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

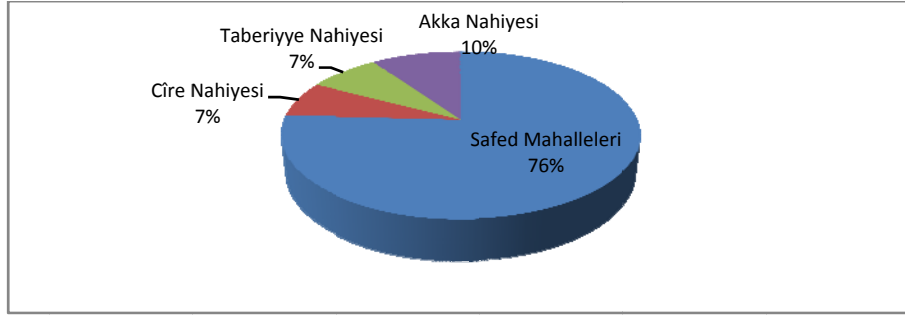
Sancak nüfusunun 955/1548-49'da da kahir ekseriyetini teşkil eden Müslümanlar, sancağın her yerinde [Tibnîn (% 24), Taberiyye (% 22), Akka (% 19), Cîre (% 17), Şakif (% 9), ile Safed mahalleleri (% 9)] bulunmaktadırlar. Mezkûr tarihte Müslümanlar, Yahudilerle başta Safed'in mahalleleri olmak üzere Cîre, Taberiyye ve Akka nahiyelerinde yaşamakta iken Hristiyan ahali ile paylaştığı nahiye sayısı (Tibnîn, Taberiyye, Akka) Musevilere nazaran düşüktür. Her üç dinin müntesibin yaşadığı yerler ise Taberiyye ve Akka'dır. Şakif ise yalnızca Müslüman ahalinin bulunduğu nahiye olmakla diğerlerinden farklılık göstermektedir.

Grafik 196: 970/1563 Senesi Safed Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

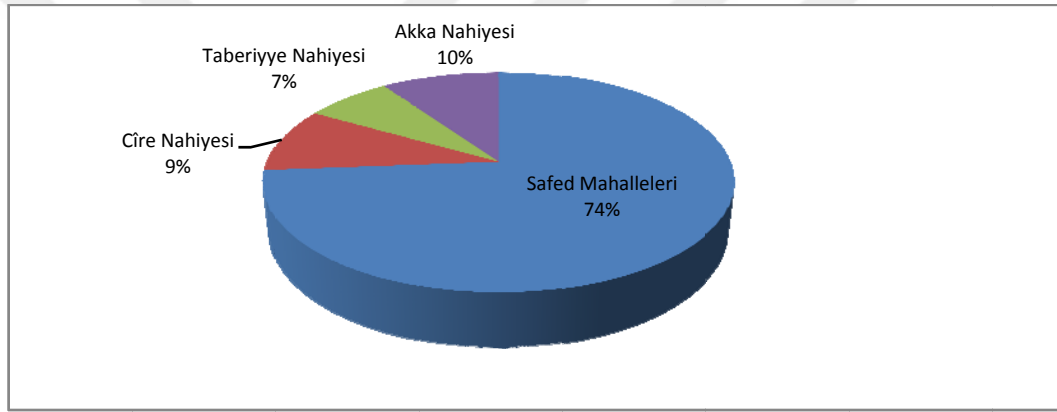
970/1563 senesinde Müslümanlar nüfus kaybetmekle birlikte sancaktaki hâkim unsur olmaya devam ederek Tibnîn (% 25), Akka (% 21) Taberiyye (% 19), Cîre (% 16), Şakif (% 10) ve Safed kasabasında (% 9) hayatlarını sürdürmüşlerdir.

¹³⁸¹ “Şam Beylerbeyine hüküm ki: Safed Beyi mektûb gönderüp hâliyâ kuttâ'u't-tarîk Dürzî tâifesi Şâm-ı Şerîf'den Kudüs-i Şerîf ziyâretine giden kavâfil-i Müslimîn Tûr Tağî nâm mahalden mürûr iderlerken üzerlerine inüp esbâbların gâret ve” 25 Şevval 979/ 11 Mart 1572 tarihli hüküm, **KK_d LXXIX**, sf. 222

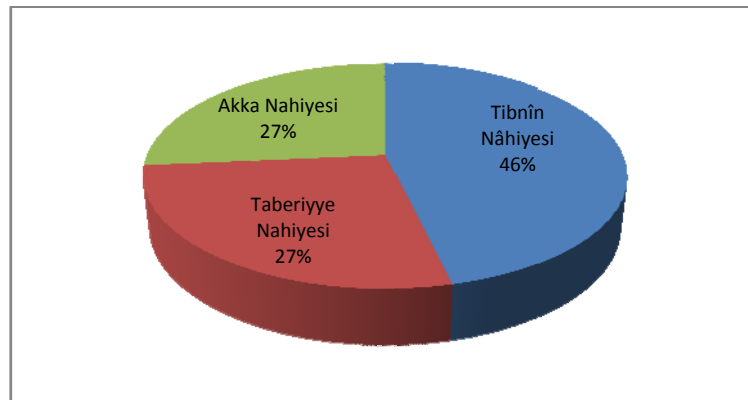
Grafik 197: 955/1548-49 Senesi Safed Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı

Müslümanlardan sonra nüfus yelpazesinde ikinci sırada gelen Yahudilerin ekseriyeti 955/1548-49'da kasabada (% 76) yaşamakta bakisi ise Akka, Taberiyye ve Cîre nahiyelerinde bulunmaktadır. Mezkûr tarihte Yahudiler için hem şehirli hem de kırsal hayatın bir arada tecrübe edildiği tek sancak Safet'tir.

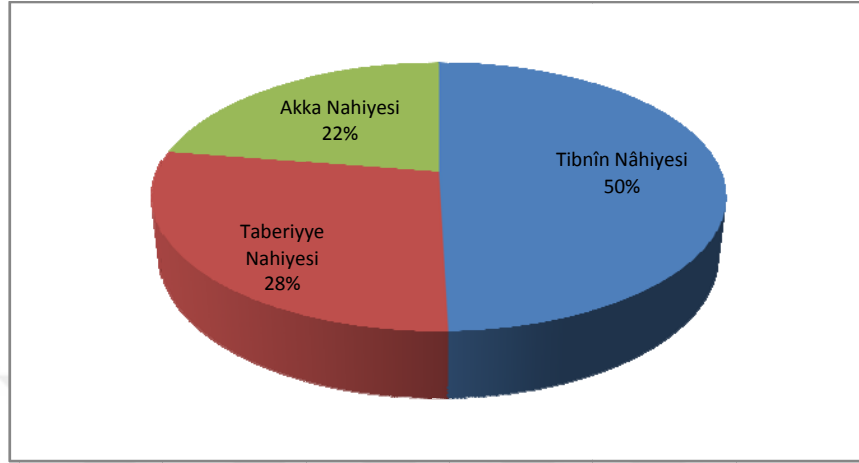
Grafik 198: 970/1563 Senesi Safed Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı

970/1563 senesinde Yahudilerin geçen tahrir nazaran nüfus kaybına uğradığı görülmekte ve Safed Kasabası başta olmak üzere Akka, Cîre ve Taberiyye nahiyelerinde ikamet etmeye devam etmektedirler. Kudüs'teki dindaşları gibi farklı yerlere göç eden Yahudiler çeşitli nedenlerden dolayı buraları terke mecbur kalmışlardır.

Grafik 199: 955/1548-49 Senesi Safed Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

Sancak nüfus yelpazesinin en küçük kısmını temsil eden Hristiyanlar, 955/1548-49 senesinde Tibnîn (% 46), Taberiyye (% 27) ve Akka (% 27) nahiyelerinde bulunarak diğer sancaklardaki dindaşlarının aksine sadece köylere teveccüh etmişler ve şehir hayatından uzak durmuşlardır.

Grafik 200: 970/1563 Senesi Safed Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

Müslümanların ve Yahudilerin nüfus kaybına uğradığı 970/1563 yılında Hristiyanlar nüfuslarını arttırarak Tibnîn, Taberiyye ve Akka nahiyelerinde yaşamaya devam etmişlerdir. Ancak bu artış her yerde aynı olmamış ve genel sancak nüfus dağılımındaki Hristiyan ahalinin oranını değiştirmemiştir. Akka Nahiyesi'nde diğer yerlere nazaran nüfus kaybı yaşanmıştır. Anlaşıldığı kadarıyla buradaki aileler Taberiyye'ye ya da başka bir yere göç etmişlerdir.

2.5.1. Safed Kasabası

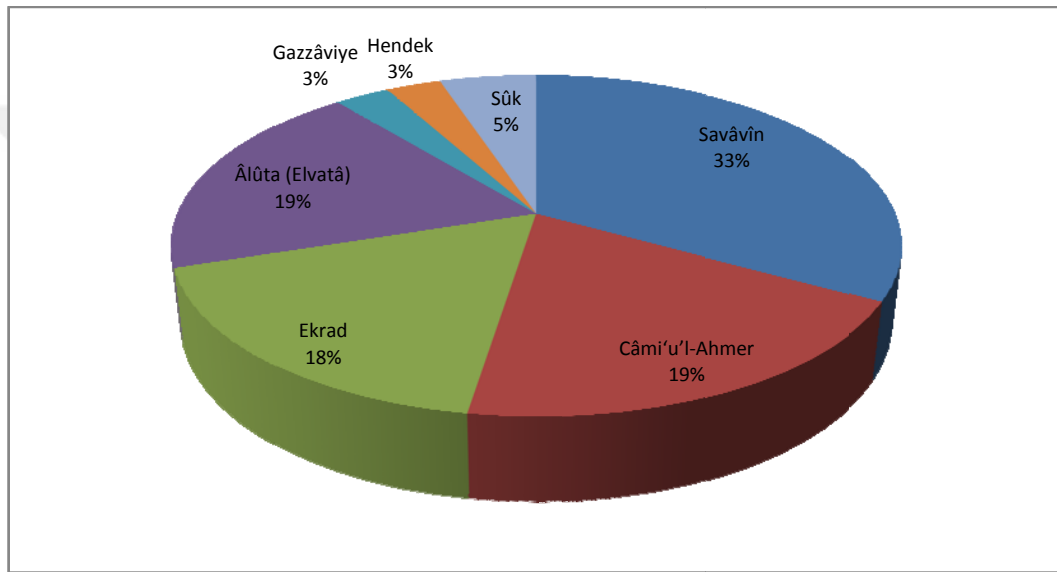
2.5.1.1. Müslüman Mahalleler

955/1548-49														970/1563																			
Müslüman													Yahudi	Müslüman																			
Mahalle	H	M	İ	Mz	Ht	F	A	Hk	S	Ş	Mh	R	Ch		E		Sâmîrî		H	M	İ	Mz	Ht	F	A	Hk	S	D	Ch		E		
													H	M	H	M	H	M											H	M	H	M	H
Savâvîn	420	80	9	6		4	2					1	26	4	12	3				450	19	8	8			2	2	1	1	26	3	14	1
Câmi' u'lAhmer	255	5		5	1	2			8	2	1		33	1						204	37	7	9			1	1			37			
Ekrad	217	43	2	1	1				10	6			13	1				5		169	67	2	2		1	1			12				
Âlûta (Elvatâ)	246	26	3	3	1		5						9						196	57	2	5	1		1			9	1				
Gazzâviye ¹³⁸²	37	7	1				1	1											40	4													
Hendek	37	6		1			1												27	1													
Sûk	64	18		4															65	10	2	13					1						
Toplam	1.276	185	15	20	3	6	9	1	18	8	1	1	81	6	12	3	5		1.151	195	21	37	1	1	5	3	1	1	84	4	14	1	

Tablo 95: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Safed Kasabası Müslüman Mahalleleri

¹³⁸² 427 numaralı defterde bu mahallenin ismi yoktur. 1038 numaralı defterin mahalleleri ihtiva eden kısmı da mevcut olmadığından mahalle/ler hakkında bir değerlendirme yapmak mümkün değildir. Mezkûr mahalle hakkındaki ilk veriye, 955/1548-49 yılındaki **72 KKTD**'de ulaşılmaktadır.

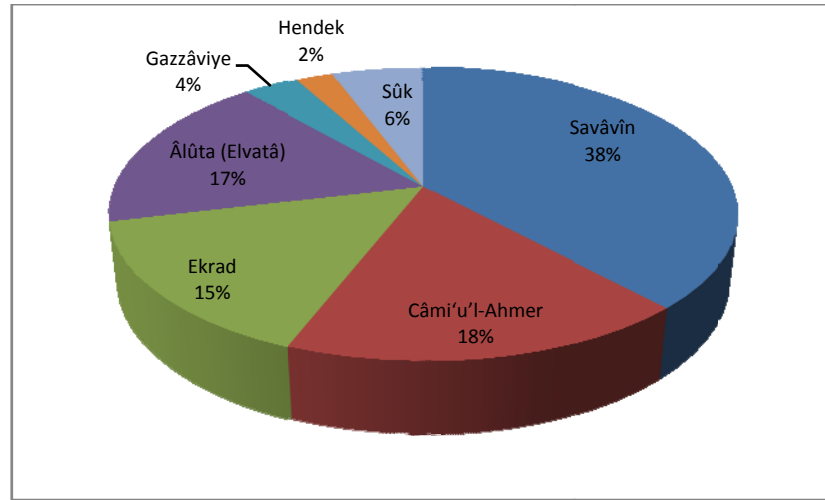
Kasabadaki Müslümanlar ve Yahudiler ayrı mahallelerde birbirlerinden bağımsız bir şekilde hayatlarını idame ettirmekte ve mümkün mertebe kendi içlerinde yaşamaya itina göstermektedirler. Bunun tek istisnası 955/1548-49 yılında küçük bir Sâmirî cemaatini barındıran Ekrâd Mahallesi'dir. Yahudiliğin farklı bir mezhebini oluşturan Sâmirîler, bu tarihten önce ve sonra adı geçen mahallede gözükmemektedirler. Muhtemelen Yahudiler içi bir münakaşadan ötürü kısa süreliğine Müslüman mahallesine iltica etmiş ve mesele halledildikten sonra ya mahallelerine ya da farklı bir yere gitmiş olmalıdırlar. Samiriler'den kişi başına 40 akçeden toplamda 200 akçe cizye alınmaktadır. Bu meblağ, Yahudi ve Hristiyan ahaliden alınan oranlarla karşılaştırıldığında düşük kalmaktadır.

Grafik 201: 955/1548-49 Senesi Safed Müslüman Mahalleleri Nüfus Dağılımı

Yüzyılın başında (932/1525-26) 39 mücerred 742 hanelik nüfusa sahip olan mahalleler, asrın sonunda (1005/1596-97) 373 mücerred 1089 haneye ulaşmakla birlikte XVI. yy. boyunca dalgalı bir seyir izleyerek en çok nüfusa (185 mücerred 1276 hane) 955/1548-49 senesinde malik olmuştur.

Savâvîn (% 33) en kalabalık mahalle unvanını yüzyıl boyunca muhafaza ederken, onu sırasıyla Câmî'u'l-Ahmer (% 19) ile Âlûta/Elvatâ (1574 ve 1005/1596-97 yılında Câmî'u'l-Ahmer Mahallesi'ni nüfus bakımında geri bırakmıştır) Ekrâd (% 18), Sûk (% 5), Gazzâviyye (% 3) ve Hendek (% 3) izlemiştir.

Grafik 202: 970/1563 Senesi Safed Müslüman Mahalleleri Nüfus Dağılımı

970/1563 senesinden sonra kasaba nüfusunda kademe kademe bir azalma gözükmele birlikte bazı mahalleler (Savâvîn, Gazzâviyye) değişen oranlarda büyümüşlerdir. Mezkûr tarihte nüfusunu arttıran Savâvîn (% 38) en büyük mahalle olma ünvanın korurken onu Câmî'ü'l-Ahmer (% 18), Âlûtâ/Elvetâ (% 17), Ekrâd (% 15), Sûk (% 6), Gazzâviyye (% 4) ve Hendek (% 2) takip etmektedir. Yukarıda işaret edildiği üzere Savâvîn ve Gazzâviyye haricinde değişen oranlarda nüfus kaybına uğrayan diğer mahallelerdeki Müslümanlar başka yerlere göç etmişlerdir.

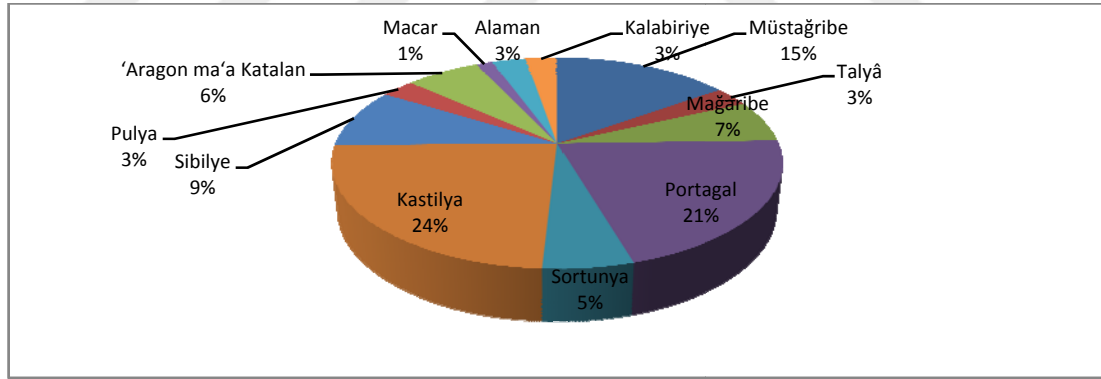
Kasabadaki Müslümanlar arasında imam (955/1548-49'da Savâvîn, Ekrad, Âlûtâ/Elvatâ, Gazzâviye; 970/1563'te Savâvîn, Ekrad, Câmî'ü'l-Ahmer, Âlûtâ/Elvatâ), müezzin (955/1548-49'da Savâvîn, Ekrad, Câmî'ü'l-Ahmer, Âlûtâ/Elvatâ, Hendek, Sûk; 970/1563'te Savâvîn, Ekrad, Câmî'ü'l-Ahmer, Âlûtâ/Elvatâ, Sûk) ve hatip (955/1548-49'da Ekrad, Câmî'ü'l-Ahmer, Âlûtâ/Elvatâ; 970/1563'te Âlûtâ/Elvatâ) gibi dini görevlilere tesadüf olunmaktadır.

İmam, müezzin ve hatiplerin sayıları yıllara göre farklılık arz etmektedir. Bunun nedeni tam olarak belli değildir. Muhtemelen muharririn tahririni yapmış olduğu mahallelerde/köylerde dini vazifeleri eda eden kişiler vardı. Ancak ellerinde beratları olmadığından, defterlere diğer ahaliden tefrik edilmeksizin kaydediliyorlardı. Yoksa bir tahrirde bir mahallede/köyde gözükken bir imamın ya da başka bir dini görevlinin diğer tahrirde bulunmaması muhtemelen mansıbının vefat ya da başka bir nedenle mahlûl olduğunu fakat onun yerine gelen kişi/lerin berat almadan fahri olarak mukaddes dini vazifeleri eda etmeye devam ettiğini göstermektedir.

Müstağribe	141	3				9			98	10
Talyâ	27	5				5	1		29 ¹³⁸³	
Mağaribe	60	2				1			38	7
Portagal	191 ¹³⁸⁴	28	3 ¹³⁸⁵	1 ¹³⁸⁶					143	18
Sortunya	49 ¹³⁸⁷	10			2 ¹³⁸⁸	4 ¹³⁸⁹				
Kastilya	220 ¹³⁹⁰	20	2		6 ¹³⁹¹	21	1		181	12
Sibilye	85	3			2 ¹³⁹²	6		1 ¹³⁹³	67	4
Pulya	26	2							21	1
'Aragon ma'a Katalan	59	3	1 ¹³⁹⁴		1	7			51	3
Macar	13	1							12	
Alaman	27	1	1 ¹³⁹⁵			5			24	1
Kalabiriye	25	1				2	1		24 ¹³⁹⁶	
Kurtuba									35	7
Toplam	923	79	7	1	11	60	3	1	723	63

Tablo 96: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Safed Kasabası Yahudi Mahalleleri

955/1548-9 tahriri Yahudi mahallelerinin sayısındaki artış ile isimlerindeki farklılıkları ve göçlerle gelen değişimi göstermektedir. Portagal, Sortunya, Kastilya, Sibilye, Pulya, 'Aragon ma'a Katalan, Macar, Alaman, Kalabiriye isimleri hem yeni mahalleleri hem de gelenlerin menşelerini yansıtıyordu. Bu tarihte Safed Kasabası'nda daha ziyade kabile olarak tanımlanan 12 Yahudi Mahallesi bulunmaktaydı.

Grafik 203: 955/1548-49 Senesi Yahudi Mahalleleri Nüfus Dağılımı

¹³⁸³ Burada Talyân olarak kaydedilmiştir.

¹³⁸⁴ Kayıtta 169.

¹³⁸⁵ İshak bin Salamon, Yusuf bin Dibn?, Musa bin Senyo?,

¹³⁸⁶ Yahuda bin Musa

¹³⁸⁷ Kayıtta 47.

¹³⁸⁸ Yalnızca birinin ismi verilmiştir.

¹³⁸⁹ Misafirlerin isimleri ve nereden geldikleri ile ilgili bilgi verilmemiştir.

¹³⁹⁰ Kayıtta 207. Yukarıdaki rakama misafir sayısı dâhil değildir.

¹³⁹¹ Defterde 4 tane ismi verilmiş a'ma vardır. Bunlardan biri hem a'ma hem de a'racdır.

¹³⁹² Yalnızca bir kişinin ismi verilmiştir.

¹³⁹³ Divanenin adı verilmemiştir.

¹³⁹⁴ Abraham bin Radol

¹³⁹⁵ Hekimin adı verilmemiştir.

¹³⁹⁶ Burada Kalavirte olarak kaydedilmiştir.

12 kabile/mahalle olarak yaşayan Yahudiler, 79 mücerred 923 haneden oluşmaktadırlar. En büyük mahalleyi, İspanyol kökenli Yahudilerin mukim olduğu Kastilya (220 hane) teşkil etmektedir. Onu sırasıyla 191 hane ile Portekiz kökenli Yahudilerin oturduğu Portakal ve 141 hane ile Müstağribe takip etmektedir.

54 mücerred 555 hanelik nüfuslarıyla Kastilya (220 hane 20 mücerred), Portakal (191 hane 28 mücerred), Sibilye (85 hane 3 mücerred) ve Aragon ma'a Katalan (59 hane 3 mücerred) mahallelerinde yaşayan İber kökenli Sefarad Yahudileri, kasaba Yahudi nüfusunun çoğunluğunu oluşturmaktadırlar. Bu da 955/1548-49 yılına doğru Safed'in İspanyol ve Portekiz Yahudileri tarafından hicret mekânı olarak tercih edildiğini göstermektedir. Görüldüğü üzere Sefarad Yahudileri mezkûr tarihte sancak Yahudilerinin egemen unsuru olmuşlardır.

İber Yahudilerinden sonra ikinci sırayı, Mağaribe (2 mücerred 60 hane) ile Müstağribe (3 mücerred 141 hane) mahallelerinde ikamet eden Arapça konuşan Şarklı Yahudiler almaktadır. Mağaribe Yahudileri isimlerinin de işaret ettiği üzere Mağrib'ten gelmektedirler. Müstağribe ise buralarda yaşayan Araplaşmış Yahudilerdir. Bunlar toplam 5 mücerred ile 201 haneden mürekkeptirler.

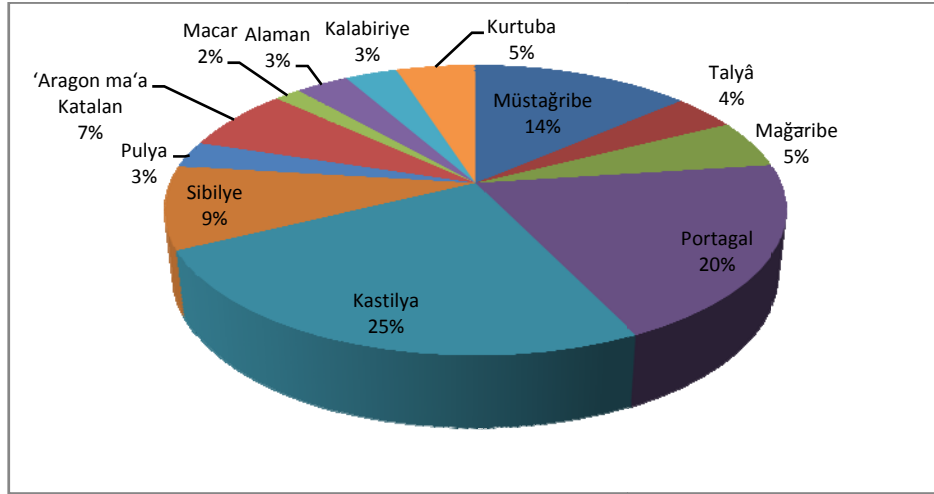
Arap Yahudilerinin peşinden 10 mücerred 49 haneye malik Sortunya (İtalya'daki Sardinya Adası), 5 mücerred 27 haneye sahip Talya, 2 mücerred 26 hanelik Pulya (Apulia/Puglia) ile 1 mücerred 25 hanelik Kalabiriye (İtalya'daki Calabria şehri) mahallelerinde oturan ve toplamda 18 mücerred 127 hanelik nüfusa sahip İtalyan kökenli Yahudiler gelmektedirler.

İtalyan Yahudilerini Aşkenaz kökenli Yahudiler izlemektedir. Alaman (27 hane 1 mücerred) ile Macar (13 hane 1 mücerred) mahallelerinde yaşayan Aşkenaziler toplam 2 mücerred 40 hanedir.

Yahudiler içinde 7 hekim vardır. Bunların 6'sı Sefarad (Portakal 3, Kastilya 2, Aragon ma'a Katalan 1) olup geri kalan bir tanesi ise Aşkenaz (Alaman 1) Yahudi'sidir. Safed Yahudileri içinde 1 dilsiz, 11 a'ma, 3 total ve 1 de divane bulunmaktadır.

Hac ya da başka bir gaye ile kasabayı ziyaret eden 60 yabancı Yahudi şehirdeki cemaatlere/mahallelere misafir olmuşlardır. En çok misafire 34 kişi ile Sefarad mahalleleri (Kastilya 21, Aragon ma'a Katalan 7, Sibilye 6) ev sahipliği yapmaktadır. Onları sırasıyla 11 misafir ile İtalyan Yahudileri (Sortunya 4, Talya 5, Kalabiriye 2), 10 misafir ile (Müstağribe 9, Mağaribe 1) Arap Yahudileri ve 5 misafirle Aşkenaz (Alaman 5) izler. Listeye bakıldığında

gelen misafirlerin kendi vatandaşları arasında ağırlandığı ve gelişigüzel bir yerde kalmadıkları görülmektedir.

Grafik 204: 970/1563 Senesi Safed Yahudi Mahalleleri Nüfus Dağılımı

970/1563 senesinde nüfus kaybına uğrayan Museviler 63 mücerred 723 haneden ibaret olarak 12 mahallede yaşamaya devam etmişlerdir. En büyük mahalleyi İspanyol kökenli Yahudilerin ikamet ettiği Kastilya (12 mücerred 181 hane) teşkil etmektedir. Onu Portekiz kökenli Yahudilerin teşkil ettiği Portakal (18 mücerred 143 hane) ile Müstağribe (10 mücerred 98 hane) takip etmektedir.

Listeye bakıldığında Sefarad Yahudilerinin Kastilya (181 hane 12 mücerred), Portakal (143 hane 18 mücerred), Sibilye (67 hane 4 mücerred), Aragon ma'a Katalan (51 hane 3 mücerred) ve Kurtuba (35 hane 7 mücerred) mahallelerinde toplam 477 hane 44 mücerred olarak yaşadıkları görülmektedir.

Toplam 17 mücerred 136 hanelik nüfuslarıyla Mağaribe (7 mücerred 38 hane) ve Müstağribe (10 mücerred 98 hane) mahallelerinde yaşayan Arapça konuşan Şarklı Yahudiler Safed Musevi nüfusu içinde ikinci baskın kesimdir.

Talya (1 mücerred 21 hane), Kalaviriyeye (24 hane) ve Pulya (21 hane 1 mücerred) mahallelerinde ikamet eden İtalyan kökenli Yahudiler toplam 2 mücerred 66 hanelik nüfusa sahiptirler.

İtalyan Yahudilerini, Alaman (24 hane 1 mücerred) ve Macar (12 hane) mahallelerinde yaşayan toplam 1 mücerred 36 hanelik nüfusa malik Aşkenaz kökenli Yahudiler izlemektedirler. Görüldüğü üzere Sefarad Yahudileri, bu tarihte de sancak Yahudilerinin hâkim unsuru olmaya devam etmiştir.

2.5.2. Cîre Nahiyesi

955/1548-49											970/1563																
Köy	Müslüman								Yahudi			Müslüman										Yahudi					
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	S	H	M	A	H	M	Ch	F	İ	Mz	Ht	Hk	A	S	Ş	D	H	M	A	
Câ'ûnâ (جاعونه)	29	3	1									28	14														
İbnîn (ابنين)?	21	4	1									17	10														
Fir'îm (فر عيم)	72	9	1									48	16														
Aynu'z-Zeytûn (عين الزيتون) ¹³⁹⁷	59	6	1	1			1	45 1398	3	1		63	16		1	1									53	1	
'Almâ (علماء)	300	128	3	2	2	3	1	7 1399	1			274	84	2	3	5	2	1	5						8 ¹⁴⁰⁰		
Taytabâ (طيطبا)	73	6	1									69	14		1	1											
Yâkûk (ياقوق)	70	2										56	6		1	1											
Fârâ (فارا)	40	11	1									41	13														
Mellâhâ (ملاحه)	4											8															
'Ulmâniyye (علمانيه) ¹⁴⁰¹	9	2	1									4															
Deyru'l Vakkâsiyye (دير الوكاسية)	62	15	1			1						52	23		1	1											
Ciş (جش)	70	20	1									51			1						1	1					
Carmak (جرمق)	79	12	1									79	17		1			1	1								
Kaddîtâ (قديتا) ¹⁴⁰²	26	1	1									27			1												
Zâhiriyyetü't Tahtâ (ظاهرية التحتا)	56		1	1								35	15		1	1											
Meyrûn (ميرون) ¹⁴⁰³	117	13	1				1					94	27		1												
El-'Ukbâ (العقبه)?	13		1																								
Zâhiriyyetü'l-Fevka (ظاهرية الفوقا)	48		1									27	4														
Dîşûn (ديشون) ¹⁴⁰⁴	9											5	2														
Bismûn/Bişmûn (بيسمون/بشمون)?												8	2														
Hâliisa (خالصه)	29											24	7														
Câhûla (جاحولا)	5											16	3														
Kabbâ'a (قباعه) ¹⁴⁰⁵	16	2										16	2														
Kefr Bir'im (بر عيم كفر)	115	41	1									86	34		1	1											

¹³⁹⁷ Bu köy İsrail tarafından yok edilmiştir. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

¹³⁹⁸ 45 Yahudi Hane. Yahudilerin içinde 1 tane a'ma vardır. Kayıtta kişi başına 80 akçeden toplam 3260 akçe cizye alınmıştır. Bu hesaba göre 40,75 kişiden cizye alınmıştır. Ancak kayıtta 48 kişi vardır. Bu hesaba göre takribi 7 kişiden cizye alınmamıştır.

¹³⁹⁹ 7 Yahudi Hanesi. Kişi başına 80 akçeden toplamda 8 kişiden 640 akçe cizye alınmaktadır.

¹⁴⁰⁰ 8 Yahudi Hane kişi başına 80 akçe cizyeden toplamda 640 akçe cizye ödemektedir.

¹⁴⁰¹ Köyün adı 427 numaralı Tahrir Defterinde adı verilmiş fakat nüfusu verilmemiştir.

¹⁴⁰² Köy İsrail tarafından yok edilmiştir. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

¹⁴⁰³ 1931 senesinde yapılan sayımda köyde toplam 47 hane 85'i bayan 104'ü erkek toplam 189 kişi yaşamaktadır. 31 yılına ait sayımda Müslümanlar 72'si bayan 86'sı erkek Yahudiler ise 13 bayan 18 erkek nüfustur. Bak., E. Mills, **Census of Palestine 1931, Population of Villages, Towns, and Administrative Areas**, Jerusalem 1932, sf. 108. Köy İsrail tarafından yok edilmiştir.

(<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

¹⁴⁰⁴ Safed Kazası'nda yıkılan köyler arasında ديشون adında bir köy vardır. Muhtemelen bu köy Dîşûn köyüdür. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

¹⁴⁰⁵ İsrail tarafından Safet'te yıkılan köylerin arasında Kabbâ'iyye (قباعية) adında bir köy bulunmaktadır. Bu köyün Kabbâ'a Köyü olma ihtimali vardır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

Ferâdiyye (فرادية)	40	3								42	4								
Cübb-i Yusuf (جب يوسف) ¹⁴⁰⁶	13			1				9		6							3	3	
Safsafâ (صنصفا) ¹⁴⁰⁷	25		1							25									
Mârûniyye (مارونية)	20									17	7								
Tâbiğa (طابغة)	8									8									
Zâbûd (زابود)	22	2								16	4								
Mağâru 'l-Hayt (مغار الحيط)	17									23									
Tüleyl (تليل)	36	3	1			1				33	10								
Kefr 'Înân (كفر عنان)	22	7						16 ¹⁴⁰⁸	2	21	7							17 ¹⁴⁰⁹	1
Dellâte (دلته)	21	2								18	4								
Cemâ'at-i Türkân-ı Hüseyin bin Arab (حسين بن عرب)	50	15	1							30 ¹⁴¹⁰	1	7			1				
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Kanâytlı/Kabâblı (قنابتلی/قبابلی) ¹⁴¹¹	24									24									
Cemâ'at-i Hâbek-i Tâife-i Ekrâd (جماعت حاكمة طائفة اكراد)	13									13									
Cemâ'at-i Mehâvide-i Tâife-i Ekrâd (جماعت محامدة طائفة اكراد)	6									6									
Cemâ'at-i A'râb-ı Kelbîn (اعراب كلبين)	35									20	5								
Cemâ'at-i A'râb-ı Hârîse (اعراب حارثة)	33									21									
Cemâ'at-i Süleymân 'an-A'râb-ı Hârîse (جماعت سليمان عن اعراب حارثة)	23									30									
Cemâ'at-ı Şomar an A'râb-ı Hârîse (جماعت شومر عن اعراب حارثة)	24									24									
Semû'iyye Köyü (سموعية)	52	4	1		1					49	8			1					
Mansûra (منصوره)	17	5								23	6								
Neber-tîn (نبرتين)?	4									2	2								
Kefr Mârûs (كفر ماروس)	32		1							32									
Kaysûn (قيسون)	23	8	1							27	6			1					
Sa'd İbn-i Ebî Vakkâs (سعد ابن ابي وقاص)	24		1							15									
'Ammukâ (عموكة)	65	6	1							47	21			1					
Sebcûr nâm-ı diğەر Şîrûz (سبجور نام)																			

¹⁴⁰⁶ Köyün adı Cübb-i Yusuf ma'a Mezra'a-i Cabâ olarak bu defterde kayıtlıdır. Köy mezraası ile birlikte Mukbil El-Husâmî tarafından çocuklarına vakfedilmiştir. Ahalisi Müslüman olan bu köy İsrail tarafından yıkılmıştır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

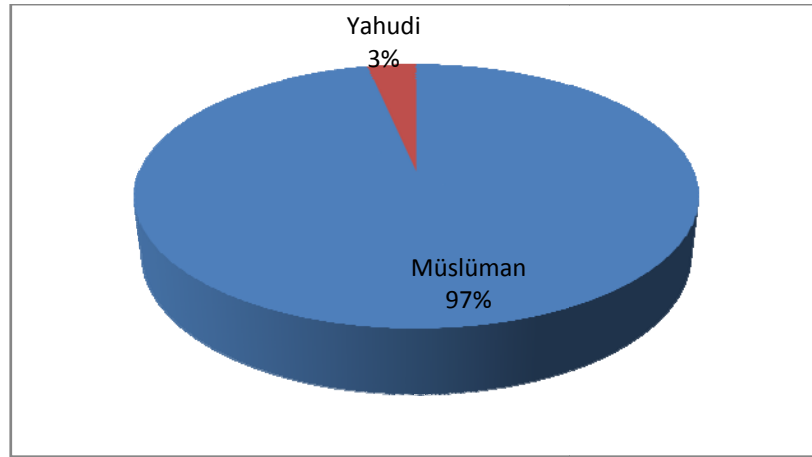
¹⁴⁰⁷ Bugün İsrail tarafından yok edilen köyler arasında **صنصفا Safsad** adında bir köy vardır. Bu köyün o köy olma ihtimali vardır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

¹⁴⁰⁸ 16 Yahudi Hane. 18 kişiden 80 akçeden toplamda 1440 akçe cizye alınmaktadır.

¹⁴⁰⁹ 17 Yahudi hane. Yahudiler kişi başına (18 kişi) 80 akçeden toplamda 1440 akçe cizye ödemişlerdir.

¹⁴¹⁰ 7 Kişi Ecnâd-ı Halka'dır.

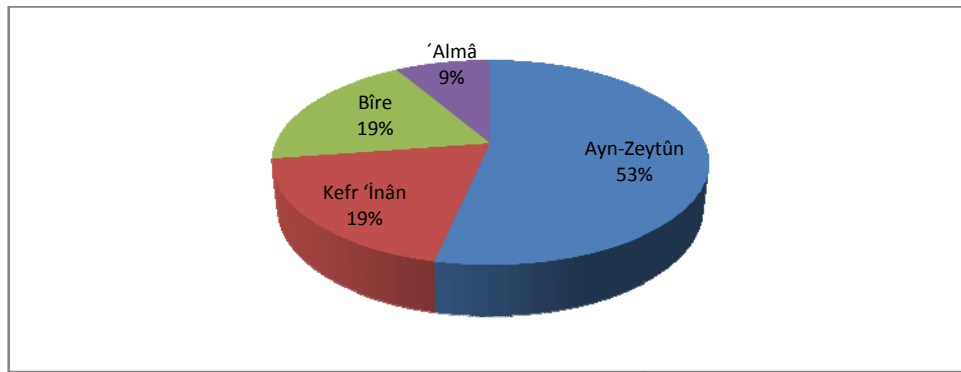
¹⁴¹¹ 955/1548-49 kaydında Kabâblî olarak kaydedilmiştir.

Grafik 205: 955/1548-49 Senesi Cire Nahiyesi Nüfus Dağılımı

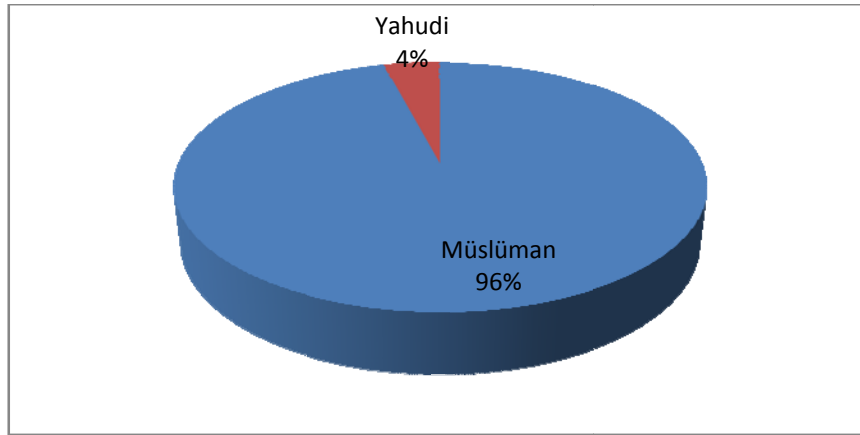
Kahir ekseriyetini Müslümanların (% 97) oluşturduğu Cîre'nin en kalabalık köyleri 'Almâ (300 hane 128 mücerred), Meyrûn (117 hane 13 mücerred), Kefr-Bir'im (115 hane 41 mücerred) ve 2 mücerred 110 hanelik Minye'dir. Mu'azzamiyye (3 hane) Mellâhâ (4 hane), Neber-Tîn (4 hane), Câhûlâ (5 hane), Kefr İllâ (7 hane) ve Tâbığa (8 hane) ise en az nüfusa sahip karyelerdir.

Nahiyede, Türkmân-ı Hüseyin Arab (15 mücerred 50 hane), Kabâblî-i Tâife-i Ekrâd (24 hane), Hâbek-i Tâife-i Ekrâd (13 hane), Mehâmide-i Tâife-i Ekrâd (6 hane), A'râb-ı Kelbîn (35 hane), A'râb-ı Hârise (33 hane), Süleymân 'an-A'râb-ı Hârise (23 hane), Şomar an A'râb-ı Hârise (24 hane) adlı cemaatler de vardır.

Grafik 206: 955/1548-49 Senesi Cire Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı

Toplam 7 mücerred 84 hanelik nüfusa sahip nahiyenin tek gayrimüslim kesimi Yahudiler, Ayn-Zeytûn (3 mücerred 45 hane, bir tane a'ma), Kefr 'Înân (2 mücerred 16 hane), Bîre (1 mücerred 16 hane) ve 'Alma'da (1 mücerred 7 hane) hayatlarını sürdürmekte ve kişi başına 80 akçe cizye ile mükellef kılınmalarına rağmen bu durum Ayn-Zeytûn Köyü'nde farklılık arz etmektedir. Köyde yaşayan kişilere 80 akçeden toplam da 3260 akçe cizye tarh olunmuştur. Hesaba göre takribi 7 kişiden cizye alınmamıştır.

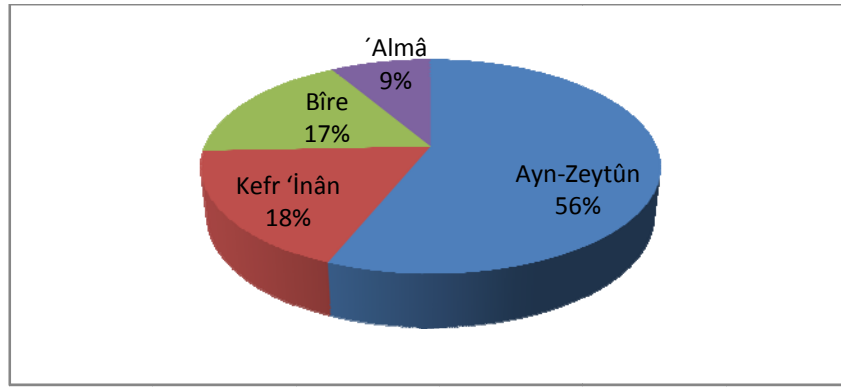
Grafik 207: 970/1563 Senesi Cire Nahiyesi Nüfus Dağılımı

1563 yılında nüfus kaybına uğrayarak 475 mücerred 2223 haneye gerileyen nahiyede 53 köy, 8 cemaat bulunmaktadır. 472 mücerred 2129 hane Müslüman ve 3 mücerred 94 hane Yahudi'nin yaşadığı Cire'de, Müslümanlar geçen tahrire nazaran ufak bir kayba uğramakla birlikte nüfusun büyük çoğunluğunu teşkil etmeye devam etmişlerdir.

21 imam (‘Almâ, Semû‘iyye, Carmak, Minye, Deyru’l-Vakkâsiyye, Meyrûn, Ciş, Kefr-Bir‘îm, ‘Ammukâ, Kayyumiyye, Kaysûn, Re’su’l-Ahmer, Zâhiriyyetü’t-Tahtâ, Taytayâ, Ayn-Zeytûn, Yâkûk, Hurfeş, ,Kaddîtâ, Sa’sa’), 15 müezzin (‘Almâ, Yâkûk, Cemâ‘at-i Türkmân-ı Hüseyin Arab, ‘Akbaru’l-Hıkâb/Hakâb?, Minye, Zâhiriyyetü’t-Tahtâ, Ayn-Zeytûn, Deyru’l-Vakkâsiyye, Hurfeş, Taytayâ, Kefr-Bir‘îm), 2 hatip (‘Almâ), 2 fakih (‘Almâ), 2 hekim (‘Almâ, Carmak), 3 a‘ma (‘Almâ, Minye, Carmak), 3 Seyyid (Cübb-i Yusuf), 3 Şerîf (Cübb-i Yusuf), 7 Cündî Halka (Cemâ‘at-i Türkmân-ı Hüseyin Arab) ve 1 divâne (Minye) köylerde yaşamaktadır.

‘Almâ (274 hane 84 mücerred ve 8 Yahudi hanesi), Minye (111 hane 11 mücerred) Meyrûn (94 hane 27 mücerred) ve Kefr-Bir‘îm (86 hane 34 mücerred) en kalabalık köylerdir. Neber-Tîn (2 hane 2 mücerred) Mu‘azzamiyye (3 hane) ‘Ulmâniyye (4 hane), Sârre (5 hane), Dîsûn (5 hane 2 mücerred), Cübb-i Yusuf (6 hane), ‘Uteybe (6 hane 2 mücerred), Mellâhâ (8 hane), Tâbîğa (8 hane) ve Bismûn(8 hane 2 mücerred) en az nüfusa sahip karyelerdir.

Cemâ‘at-i Türkmân-ı Hüseyin Arab (1 mücerred 30 hane), Cemâ‘at-i Kabâbli-i Tâife-i Ekrâd (24 hane), Cemâ‘at-i Hâbek-i Tâife-i Ekrâd (13 hane), Cemâ‘at-i Mehâmide-i Tâife-i Ekrâd (6 hane), Cemâ‘at-i A‘râb-ı Kelbîn (5 mücerred 20 hane), Cemâ‘at-i A‘râb-ı Hârise (21 hane), Cemâ‘at-i Süleymân ‘an-A‘râb-ı Hârise (30 hane), Cemâ‘at-ı Şomar an A‘râb-ı Hârise (24 hane) adlı cemaatler 970/1563’de de Cire’de yaşamaya devam etmektedirler.

Grafik 208: 970/1563 Senesi Cire Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı

Müslümanların aksine nüfuslarını arttıran ve 3 mücerred 94 haneye ulaşan Yahudiler, en çok Ayn-Zeytûn'da (53 hane, bir tane a'ma) yaşamaktadırlar. Köydeki Müslümanlar 63 hane 16 mücerred nüfusa sahiptirler. Rakamsal olarak birbirine yakın olsalar da Müslüman ahali Yahudi nüfusa oranla fazladır. Bu köyü sırasıyla Kefr 'Înân (1 mücerred 17 hane Yahudi; 6 mücerred 23 hane Müslüman), Bîre (1 mücerred 16 hane Yahudi; 36 hane Müslüman) ve Alma (8 hane Yahudi; 274 hane 84 mücerred Müslüman) karyeleri izlemektedir. Ayn-Zeytûn ve Bîre'de Yahudilerin ödedikleri cizyelerle ilgili malumat defterde yoktur. Geri kalan yerlerde kişi başına 80 akçe cizye ödemişlerdir.

2.5.3. Tibnin Nahiyesi

Köy	955/1548-49										970/1563													
	Müslüman										Hristiyan		Müslüman										Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	S	Ş		H	M	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	S	Ş	H	M	
'Aynâta (عيناتا) ¹⁴¹³	109	22											122	16			1			5				
Meodel Selîm (مجدل سليم)	51	8						9					59											
İtrâ/Atrâ (اطرا)	40	1											39	10										
Şem (شمع)	21												22											
Merkebe el-meşhûr bi-Merc Kebe (مركبه المشهور بمرج كيه)	15	1											18	1										
Bint-i Cübeyl (بنت جنيل)	239	59	2	1		1	2	25					221	31	1	1		1	1	23				
Mâlikiyye (مالكية)	67												65	5										
'Ayterûn (عيترون)													96	14	1	1			2					
Bir'asît/Bir'aşit (برعسيث)	46	7						2					57	9										
Mîs (ميس)	76	10			1		1	2					60	4			1							
Büleyda/Bilîda (بليدة)	39	2											37	3										

¹⁴¹³ Köy Muhammed bin Sultan Gûri'nin vakfidir.

Abilu'l-Kamh (ابل القمح)	23	2	1									19	2									
Ferârne (فرارنة)?	10																					
Râmiyye (رامية)												37	13									
Şârfî/Şerfî (شارفي شرفي)?												7	1									
TOPLAM	3.365	386	12	3	1	8	9	67	9	38	11	3.341	520	4	3	2	1	7	31	4	44	12

Tablo 98: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Tibnin Nahiyesi Köyleri

Nüfusunu arttırmaya devam eden Tibnîn'in 81 köyünde toplam 397 mücerred 3403 hanelik bir nüfus yaşamaktadır. Yahudilerin bulunmadığı nahiyede, 386 mücerred 3365 hanelik nüfuslarıyla Müslümanlar nüfusun büyük kısmını teşkil etmekte ve 11 mücerred 38 hane ile Hristiyanlar azınlık konumundadırlar.

12 imam (Bint-i Cübeyl, Yârûnu'ş-Şıkāyâ, Dibil, Abilu'l-Kamh, Kades, Mîs, El-Ma'reke, Kānâ, Temrûre, Hıyâm, Cedîde, Ahrîfiyye), 3 müezzin (Bint-i Cübeyl, Temrûra, Yârûnu'ş-Şıkāyâ), 1 hatip (Mîs), 8 hekim, 9 a'ma, 67 seyyid ve 9 şerif köylerde hayatlarını sürdürmektedir.

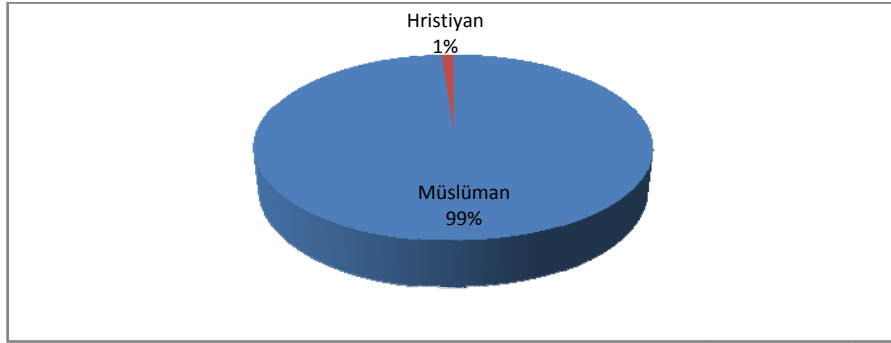
Tibnîn Nahiyesi hekim açısından oldukça zengindir. Nefs-i Tibnîn (2), Bint-i Cübeyl (1), Yârûnu'n-Nasârâ (2), Şakrâ (2) ve Dibil (1) adlı köylerde toplam 8 hekim görev yapmaktadır. Hekim sayısı, Müslüman ahali arasında mesleği icra edenlerin fazla olduğunu göstermektedir.

Ayrıca 67 seyyid (Tîretu Haddâse, Bir'aşît, Beyt Cibîn, Kānâ Nefs-i Tibnîn, Îrşâf, İkrît, Deyr Bestâ, Cûbâ, Mîs, Mecdel Selîm, Mezra'a, Yârûnu'ş-Şemrâ, Taytarākâ) ile 9 şerifin (Mecdel Mîs) bulunduğu nahiyeye hatırı sayılır derecede peygamber (as) soyundan gelen kişilere ev sahipliği yapmaktadır. Şerif ve seyyidlerin çok bulunduğu Tibnin'de dini görevlilerin az sayıda olması dikkat çekicidir. Muhtemelen seyyid ve şerifler buldukları yerlerde dini vazifeleri ifa ediyorlardı. Zira peygamber soyuna mensup kişilerin ekseriya ilim ve irfan gibi faziletlerle muttasıf olmaları onları doğal dini lider konumuna taşımaktadır.

Yukarıda zikredilenlere ilave olarak 9 a'ma, Hânîn (1), Bint-i Cübeyl (2), Temrûre (2), Mîs (1), Sûr ve'l-Ma'sûkâ (1), Zıbkîn (1) ve Yârûnu'ş-Şıkāyâ (1) köylerinde hayatlarını sürdürmektedir.

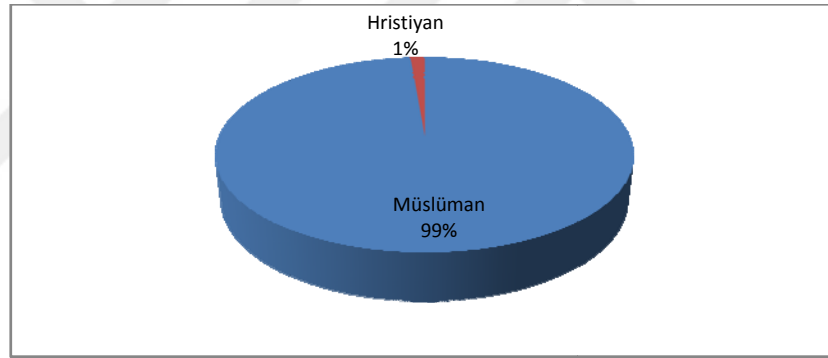
Hâris (100 hane 9 mücerred), Deyr Bestâ (105 hane 1 mücerred), 'Aynâta (109 hane 22 mücerred), Hıyâm (111 hane 7 mücerred), El-Ma'reke (119 hane 3 mücerred), Nefs-i Tibnîn (148 hane 13 mücerred), Bint-i Cübeyl (239 hane 59 mücerred) ve Mezra'a (125 hane 15 mücerred) Tibnîn'in en kalabalık köyleridir. Burc-i Reşmûn (4 hane), 'Uteyba Benî

Selmân (5 hane), Şâlîyye (5 hane), Taytarâta (6 hane), Ermehen (6), Cinîn (7 hane) ve Savâfî (7 hane) ise en az nüfusa sahip karyelerdir.

Grafik 209: 955/1548-49 Senesi Tibnin Nahiyesi Nüfus Dağılım

11 mücerred 38 hane ile Yârûnu'n-Nasârâ Köyü'nde yaşayan Hristiyan ahali nahiye nüfusunun ufak bir kısmını (% 1) teşkil eder. Köyde Müslümanlara (20 mücerred 37 hane) yakın oranda nüfusa sahip Hristiyanların cizye oranlarına dair defterde herhangi bir bilgi verilmemiştir.

Grafik 210: 970/1562-63 Senesi Tibnin Nahiyesi Nüfus Dağılım

Sancak nüfusunun ufak bir düşüş yaşadığı 970/1563 yılında Tibnîn, nüfusunu arttırmıştır. Bu tarihte 532 mücerred 3.385 hane, sancağın en kalabalık nahiyesinin 75 köyünde hayatlarını sürdürmektedir. 520 mücerred 3341 hane ile Müslümanlar hâkim unsurdurlar. Müslümanlardan sonra 12 mücerred 44 hane ile Hristiyan ahali gelir.

4 imam (Yârûn/Mârûnu'r-Re's, 'Ayterûn, Bint-i Cübeyl, Kefr Tîn), 3 müezzin ('Ayterûn, Bint-i Cübeyl, Kefr Tîn), 2 hatip ('Aynâta, Mîs), 1 hekim (Bint-i Cübeyl), 7 a'ma (Yârûnu'n-Nasârâ, 'Ayterûn, Bint-i Cübeyl, Kades, Salhâ, Zıbkîn), 31 seyyid ('Aynâta, Bint-i Cübeyl, Mecdel Mîs, İkrît) ve 4 şerife (Mecdel Mîs, İkrît) Müslümanlar arasında rastlanmaktadır.

12 mücerred 44 hane ile Hristiyan ahali, sadece Yârûnu'n-Nasârâ'da Müslümanlara (10 mücerred 51 hane) yakın oranda nüfusa sahip olarak yaşamaktadır. Hristiyanların cizye oranlarıyla alakalı olarak defterde herhangi bir bilgi verilmemiştir.

Bint-i Cübeyl (221 hane 31 mücerred), Nefs-i Tibnîn (158 hane 20 mücerred), Mezra'a (147 hane 10 mücerred), 'Aynâta (122 hane 16 mücerred), Ceviyye (115 hane 23 mücerred), Hıyâm (107 hane 26 mücerred), Deyr Bestâ (101 hane 19 mücerred) ile Ma'reke (100 hane 26 mücerred) nahiyenin en kalabalık köyleridir. Burc-i Reşmûn (4 hane), Taytarâta (6 hane), Savâfi (6 hane), İrmît (7 hane), Deyr Siryân (7 hane) ve Şârfî (7 hane) en az nüfusa sahip karyelerdir.

2.5.4. Şakîf Nahiyesi

955/1548-49							970/1563			
Müslüman							Müslüman			
Köy	H	M	İ	Ht	A	S	H	M	İ	Mz
Telefhâtâ (تلفحاتا)? ¹⁴²³	6						6			
Kefûr (كفور) ¹⁴²⁴	48		1				42	4	1	
Vâdî Reyhân (وادي ريحان)	47						47			
Deyru's-Sağîr (دير الصغير)	73	17		1	2		62	27		
Nebâtiyyetü'l-Fevkâ (نباطيه الفوقا) ¹⁴²⁵	104	25		1	1		127		1	1
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)							61	1	1	
Kefr Rumân (كفر رمان)	83	1	1				82	8		
Habûş (حبوش)?	60 ¹⁴²⁶	2					53	11		
Carmak (جرمق)	52	6					39	10		
Kusaybâ/Kasabiyye (قصبية/قصبية)?	26	7					33			
'Aytâ (عينتا)	22	2				4	12			
Ka'ka'iyetü'n-Nehr? (قعقععية النهر)	40		1							
Deyr-i Kebîr (دير كبير)	42	7					51			
Yuhmur (يحممر)	42	5					42	3		
Kefr Zeydîn (كفر زيدين)?	12	4					19			
Nebâtiyyetü't-Tahtâ (نباطية التحتا)	151	28					165	15	1	1
Hamrâ (حمرا) ¹⁴²⁷	18						19	1		
Deyr Burka (دير برقع)	24	2					13			

¹⁴²³ Dividâri'nin evlatlarına tamamıyla vakfedilmiştir.

¹⁴²⁴Bugün Lübnan'ın iki farklı ilinde, En-Nebtiyye İli En-Nebtiyye İlçesi'nde (<http://www.localiban.org/spip.php?article1877>) ve Cebel-i Lübnân İli'nin Kisrevân İlçesi'nde (<http://www.localiban.org/spip.php?article3178>) bu isim de köy bulunmaktadır.

¹⁴²⁵ Köy Hammad bin Seleme El-Hasenî ? tarafından tamamıyla vakfedilmiştir.

¹⁴²⁶ Hebûş (هبوش) olarak kaydedilmiştir.

¹⁴²⁷ Bu köy Akboğa'nın ve onun oğlu Muhammed'in çocuklarına vakfidir

'Aramtâ (عرمتا) ¹⁴²⁸	14		1				15			
Meyfedûn (ميفدون)	11						16	1		
Harûf (حروف)	12						12			
Şarkıyye (شرقية)	24						23	1		
Sîr? (صير)?	10						11			
Cibşîd (جيشيد)	39	10				3	56	4		
Tûl (تول)	15	2	1				18			
Dilib (دلب)	23						23			
Lüveysiyye (لوسية)	13						10			
Deyr Kabes/Kîs (دير قيس/قيس)	¹⁴²⁹									
'Ayn İbnîn (عين ابنين)?	8									
Levîziyye/Luveyziyye (لويزية)?	4						4			
Kefr 'Îmâ (كفر عيما)							25	7		
Raftâ/Zaftâ (رفتا/زفتا)	17	4					27	2		
Numeyriye (نميرية)	23	6					21			
Dimeşkiyye (دمشقية)	36						32	6		
Kamsıyâ (قمصيا)?	58	5								
Sartabâ (صرتبا)?	16	1								
Kefer Tîn (كفر تين)?	58	5				1				
Kefr Ulmâ (كفر علما)?	30	4								
Sarıra (صاريرة)?	10						7			
Şelba'1 (شلبعل)	8	1					8	2		
Rabîzâ (رببضا)?	26									
Ka'ka'ıyye (قعقعية)							42 ¹⁴³⁰	3		
Kefr Sîr (كفر صير)							9			
Marma'ıyye/Marmakıyye (مرمعية/امر مقية)?							49	21		
Bîkâ (بيقا)?							26			
Şerrîtâ / Serrîtâ (شریطة/سرىطة)?							14			
Toplam	1305	144	5	2	3	8	1321	127	4	2

Tablo 99: 955/1548-49-970/1563 Seneleri Şakif Nahiyesi Köyleri

26 köyden ibaret Şakîf Nahiyesi'nde 955/1548-49 senesinde 144 mücerred 1305 hane ile yalnızca Müslüman ahali yaşamaktadır. 5 imam (Kefür, Ka'ka'ıyyetü'n-Nehr, Kefr Rumân, Tûl, 'Aramtâ) 2 hatip (Nebâtiyyetü'l-Fevkâ, Deyru's-Sağîr), 3 a'ma (Nebâtiyyetü'l-Fevkâ, Deyru's-Sağîr) ve 8 seyyid (Kefer Tîn, Cibşîd, 'Aytâ) Müslümanların arasında hayatlarını sürdürmektedir.

¹⁴²⁸ Muhammed bin Hoşkadem'in vakfıdır.

¹⁴²⁹ Köyün hane sayısı verilmemiştir. Yalnızca köyden alınan vergiler mevcuttur. Kayıttan anlaşıldığına göre köy gelirlerinden 885 akçe Hazreti Şuayb Nebî (as) Vakfı'nın hissesidir.

¹⁴³⁰ Karyenin yol üzerinde olmasından ve gelen geçen ahaliye muzayaka vermesinden bura ahalisinin perakende olduğu defterde kayıtlıdır. **300 TT. d.**, sf. 124

Nahiyede en fazla nüfusa Nebâtiyyetü't-Tahtâ (28 mücerred 151 hane), Nebâtiyyetü'l-Fevkâ (25 mücerred 104 hane) ile Kefr Rumân (1 mücerred 83 hane) köyleri sahiptir. En az nüfus ise Levîziyye/Luvezyiyye (4 hane), Telefhâtâ (6 hane) ile 'Ayn-u İbnîn (8 hane) ve Şelba'1 (1 mücerred 8 hane) karyelerinde vardır.

Deyr Kabes/Kīs Köyü'nün hane sayısı defterde verilmemiştir. Bunun yerine alınan vergiler gösterilmiştir. Muhtemelen tahrir esnasında köy halkı perakende olduğundan hane sayıları tam olarak kaydedilmemiş olabilir.

970/1563 yılına gelindiğinde nahiyenin nüfus artış hızı azalmaya başlamış daha doğrusu tabii seyrine ulaşmıştır. Burada artık ahalin büyük çoğunluğunun evlerine döndüğünü ve hayatlarına kaldıkları yerden devam ettikleri söylenebilir. 38 köyde, 127 mücerred 1321 hane yaşamaktadır. 4 imam (Kefûr, Nebâtiyyetü't-Tahtâ, Nebâtiyyetü'l-Fevkâ, Kefer Tibnîn) ile 2 müezzîn (Nebâtiyyetü't-Tahtâ, Nebâtiyyetü'l-Fevkâ,) halkın arasında vazifelerini eda etmektedir.

Nebâtiyyetü't-Tahtâ (15 mücerred 165 hane), Nebâtiyyetü'l-Fevkâ (127 hane) ve Kefr Rumân (8 mücerred 82 hane) en fazla nüfusa sahip karyelerdir. Levîziyye/Luvezyiyye (4 hane), Telefhâtâ (6 hane), Sarîrâ (7 hane), Şelba'1 (2 mücerred 8 hane) ve Kefr Sîr (9 hane) en az nüfusun yaşadığı köylerdir.

2.5.5. Akka Nahiyesi

955/1548-49													970/1563													
Köy	Müslüman											Yahudi		Hristiyan		Müslüman							Yahudi		Hristiyan	
	H	M	İ	M	H	A	M	S	Z	F	H	M	H	M	H	M	İ	M	A	M	Z	H	M	H	M	
Ebu Sinan (سنان ابو) ¹⁴³¹	102	3				1										123	27			1						
Gābiye (غابية) ¹⁴³²	58	2														45	9									
El-Bukay'a (البقيعة)	77	7									79					91	17					45				
Kefr Sümei' (كفر سميع) ¹⁴³⁵	42	2														45	3									
Râmâ/Râne (راماة رانة)	96															79	23									
Beyt Cîn (بيت جن) ¹⁴³⁶	102	5														113										
Kefr Yāsif (كفر ياسف) ¹⁴³⁷	58	7									19					86	16					29				

¹⁴³¹ Bugün Akka'da bu köy vardır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

¹⁴³² Köy Mısır'daki Mansûrî Bîmâristânî'na vakıftır.

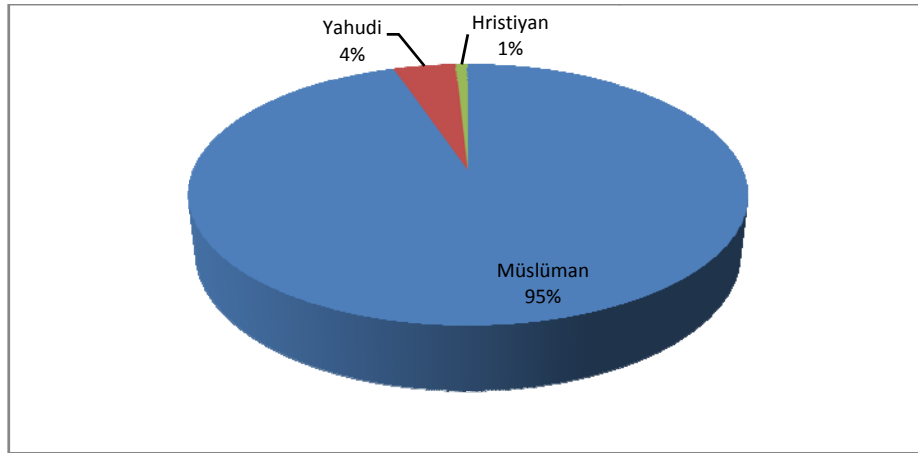
¹⁴³³ 79 Yahudi hane. Bir tane a'ma kişi var. A'ma hariç tutularak 78 kişiden 80 akçeden toplamda 6240 akçe cizye alınmıştır.

¹⁴³⁴ 45 Yahudi hane. Yahudi cizyesi hakkında bilgi verilmemiştir.

¹⁴³⁵ Bu köy bugün Akka'da mevcuttur. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

¹⁴³⁶ Bu köy bugün Akka'dadır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

¹⁴³⁷ Mazak'ın? oğlunun vakfidir.

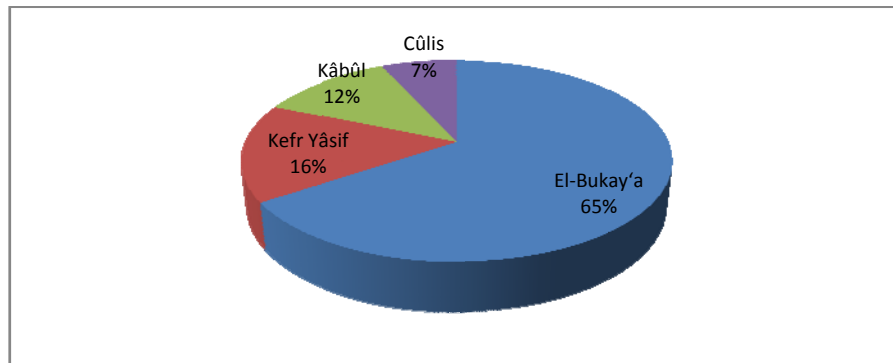

Grafik 211: 955/1548-49 Senesi Akka Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Müslüman nüfus arasında 12 imam (Kevkebü'l-Ekrâd, Dâmûn, Şa'ab, Kâbûl, Dibil, Nefs-i 'Akkâ, Nahaf, Tarşîhâ, El-Bi'ne, Mecdel Kurûm, Şeyhayn), 1 müezzin (Şa'ab), 3 hatip (Şa'ab, Tarşîhâ, Şeyhayn), 3 a'ma (Ebû Sinân, Dibil, Senberiyeye/Şenberiyeye), 1 mecnun (Muğayra), 5 seyyid (Şefâ 'Amr, Cemâ'at-i A'râb-ı Eşref, El-Burur/El-Bürûz), 1 zaviyedar (Kevkebü'l-Ekrâd) ve 4 fakih (El-Bi'ne, Mecdel Kurûm, Nefs-i 'Akkâ) yaşamaktadır.

Yerkâ (172 hane 24 mücerred), Dibil (132 hane 27 mücerred) ve Sehm Vata (123 hane 4 mücerred) Akka'nın en kalabalık köyleridir. El-Munye (4 hane), Tell Kisan (6 hane) ve Şa'ba (8 hane) en az nüfusa sahip karyelerdir.

Nahiyede Cemâ'at-ı Cum'a-i Tâyife-i A'râb-ı Kelbîn (26 hane), Cemâ'at-i Hüseyin 'an-Türkmânân-ı Cemâsin der-Sâhil-i Akkâ (5 mücerred 13 hane), Cemât-ı Kirâblı (5 mücerred 13 hane) ve Cemâ'at-i A'râb-ı Eşref (12 hane) adlı 4 tane cemaat bulunmaktadır. Kirâblı Cemaati, Şa'ab köyü içinde zikredilirken diğerleri müstakil olarak kaydedilmişlerdir.

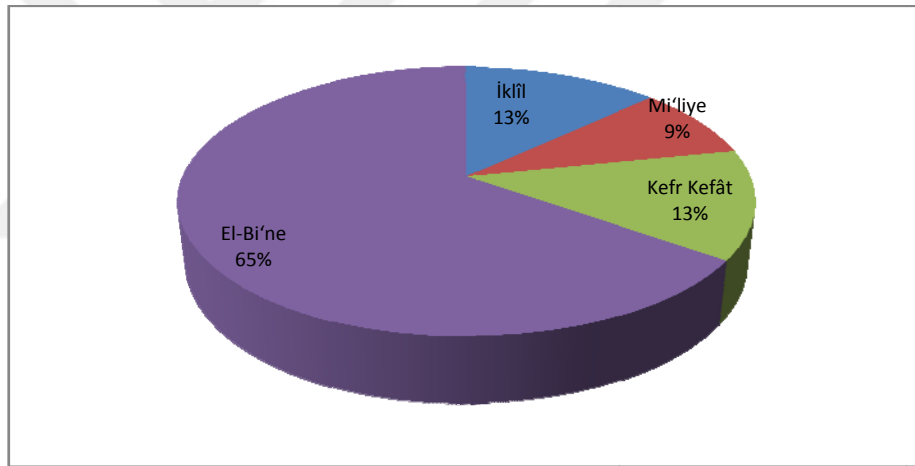

Grafik 212: 955/1548-49 Senesi Akka Nahiyesi'ndeki Yahudi Nüfus Dağılımı

Yahudiler, 2 mücerred 120 hane ile gayrimüslim tebaa içersinde en kalabalık kesiti oluşturmakla birlikte Müslümanlara kıyasla çok düşük haneye sahiptirler. 79 hane El-Bukay'a'da (Müslümanlar 7 mücerred 77 hane), 19 hane Keفر Yâsif'te (Müslümanlar 7

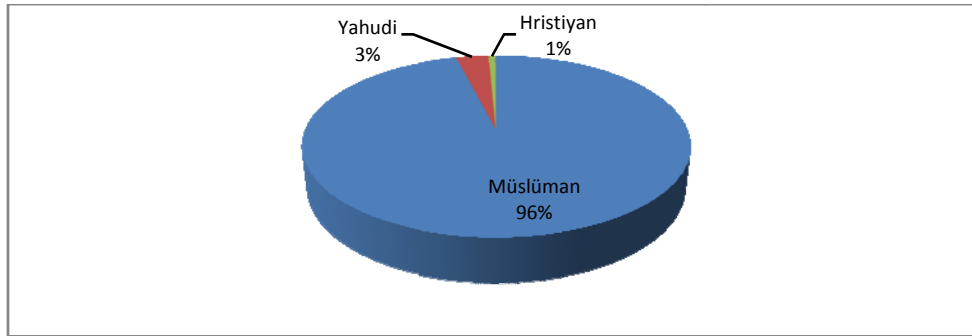
mücerred 58 hane), 14 hane 1 mücerred Kâbûl'de (Müslümanlar 9 mücerred 33 hane) ve 8 hane 1 mücerred olarak Cûlis'te (Müslümanlar 12 mücerred 58 hane) yaşayan Musevilerin arasında 2 a'ma (El-Bukay'a, Kefr Yâsîf) ve 1 a'rac (Kefr Yâsîf) bulunmaktadır.

Kişi başına 80 akçe cizye ödenmekle birlikte meblağlar köyden köye farklılık arz etmektedir. Cûlis'te 8 kişiye toplam 640 akçe cizye tarh olunmuştur. Hâlbuki kayıta mücerred ile birlikte 8 hane yani toplamda 9 kişi vardır. Buna göre mücerred ya da başkası cizyeden düşmüş olabilir. Kefr Yâsîf'te Yahudiler arasında bir a'ma ve bir a'rac bulunmakta ve kişi başına 80 akçeden toplamda 17 kişiden 1860 akçe cizye alınmaktadır. Bu hesaba göre (toplam 19 hane) a'ma ve a'ractan cizye mükellefi addedilmemiştir. El-Bukay'a'da a'ma hariç tutularak 78 kişiye (toplam hane 79) 80 akçeden toplamda 6240 akçe cizye konmuştur. Kâbûl Yahudilerin yaşadıkları yerler arasında cizyelerini bütün fertleriyle beraber ödeyen tek köydür. Burada kişi başına 80 akçeden toplamda 1200 akçe cizye Yahudiler tarafından ödenmektedir.

Grafik 213: 955/1548-49 Senesi Akka Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Hristiyan ahali, gayrimüslimler içinde en az nüfusa sahip olan kesimdir. İklîl'de 3 hane (Müslümanlar 13 hane), Mi'liye'de 2 hane (Müslümanlar 15 hane), Kefr Kefât'ta 3 hane (Müslümanlar 2 mücerred 22 hane) ve El-Bi'ne'de 15 hane (Müslümanlar 2 mücerred 44 hane) olmak üzere toplam 23 hane olarak yaşayan Hristiyanlar kişi başına 80 akçe cizye ödemektedirler. Müslüman, Hristiyan ve Yahudilerin bir arada yaşadığı köy Akka Nahiyesi'nde mevcut değildir.

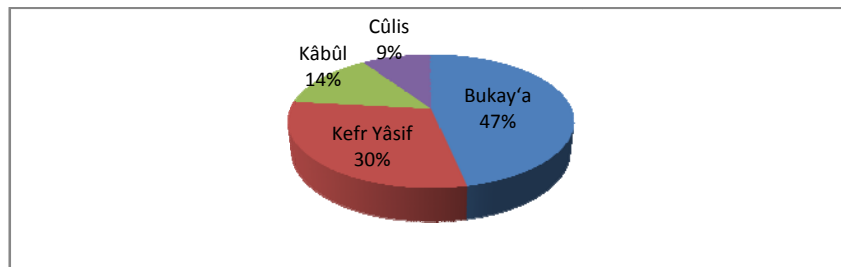
Grafik 214: 970/1563 Senesi Akka Nahiyesi Nüfus Dağılımı

970/1563 senesine gelindiğinde 64 köy ve 3 cemaatin bulunduğu Akka Nahiyesi'nin nüfusu bir önceki tahrir nazaran yükselişe geçmekle birlikte bu artış Yahudi ve Hristiyanları kapsamamaktadır. Toplam 442 mücerred 2693 hanenin yaşadığı nahiyede 440 mücerred 2756 hane ile Müslüman ahali birinci sırada gelirken onu Yahudiler (2 mücerred 96 hane) ve Hristiyanlar (21 hane) takip etmektedir. Görüldüğü gibi Müslümanlar, Yahudi ve Hristiyanların aksine nüfuslarını bir önceki tahrir nazaran artırmışlardır.

5 imam (Şa'ab, Mecdel Kurûm, Şeyhayn), 2 müezzin (Şa'ab, Mecdel Kurûm), 4 a'ma (Şa'ab, Mecdel Kurûm, Yerkâ, Ebu Sinan), 1 mecnun (Muğayr) ve 1 zaviyedar (Kevkebü'l-Ekrâd) nahiyenin köylerinde hayatlarını sürdürmektedir.

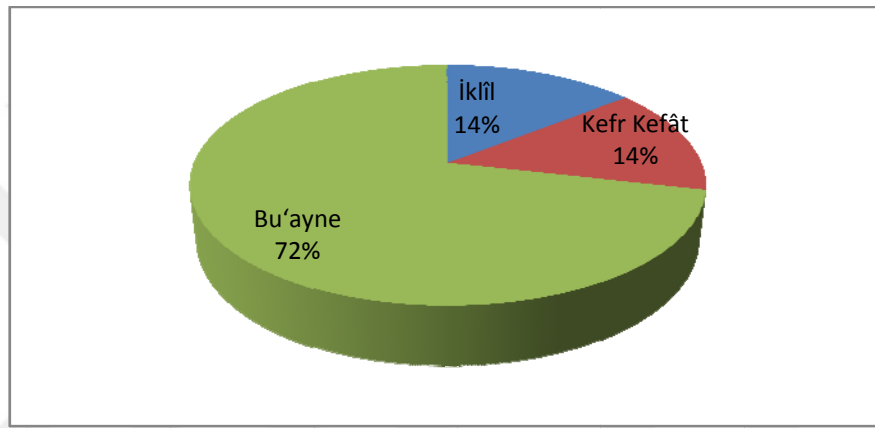
Yerkâ (225 hane 25 mücerred), Ebu Sinan (123 hane 27 mücerred), Tarşihâ (122 hane 18 mücerred), Dibin (119 hane 12 mücerred), Nahaf (118 hane 6 mücerred), Beyt Cin (113 hane), Şa'ab (104 hane 32 mücerred) ile Sehm Vata (102 hane 28 mücerred) Akka'nın en kalabalık karyeleridir. Sa'sa' (4 hane), 'Aylebûn/Ableyûn (5 hane), Kesrâ (7 hane), El-Munye (9 hane), Tell Kisan (9 hane), Şa'ba/Şağba (9 hane), Sartaba (9 hane) ve Mî'âr/Mîgâr (9 hane) en az nüfusa sahip köylerdir.

Cemâ'at-i Hüseyin 'an-Türkmânân-ı Cemâsin der-Sâhil-i Akkâ (18 hane) ve Cemâ'at-i A'râb-ı Eşref (12 hane) ile Cemât-ı Kirâblı (11 hane) adlı 3 tane cemaat nahiyede ikamet etmeye devam etmektedir. Bu tarihte de Kirablı Cemaati müstakil olarak kaydedilmeyerek Şa'ab Köyü içinde gösterilmiştir.

Grafik 215: 970/1563 Senesi Akka Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı

Bir önceki tahrir nazaran nüfus kaybına uğrayan Yahudiler, 2 mücerred 96 hane ile gayrimüslim tebaa içersinden en kalabalık kesiti oluşturmakla birlikte Müslümanlara nispetle çok düşük hane sayısına sahiptirler. Sancaktaki nüfus kaybı yalnızca şehir merkeziyle sınırlı olmayan Yahudiler, Bukay'a'da 45 hane (Müslümanlar 91 hane 17 mücerred), Kefr Yâsîf'te 29 hane (Müslümanlar 86 hane 16 mücerred), Kâbûl'de 13 hane 2 mücerred (Müslümanlar 28 hane 14 mücerred) ve Cûlis'te 9 hane (Müslümanlar 84 hane 18 mücerred) olarak hayatlarını sürdürmekte ve aralarında 2 a'ma (El-Bukay'a, Kefr Yâsîf) bir a'rac (Kefr Yâsîf) bulunmaktadır. Bukay'a ve Cûlis'te ne kadar cizye verdikleri belirtilmemekle birlikte diğer yerlerde 80 akçe ile mükellef oldukları ifade edilmiştir.

Grafik 216: 970/1563 Senesi Akka Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Yahudiler gibi bu tarihte nüfus kaybına maruz kalan Hristiyanlar, gayrimüslim ahali içinde en az nüfusa sahip kesimdir. İklîl'de 3 hane (Müslümanlar 6 mücerred 14 hane), Kefr Kefât'ta 3 hane (Müslümanlar 26 hane) ve Bu'ayne'de 15 hane (Müslümanlar 7 mücerred 41 hane) olarak toplam da 21 hane nüfusa maliktirler. İklîl Köyü hariç cizyeleri muayyen olan Hristiyan ahali, kişi başına 80 akçe cizye tediye etmekle mükellef kılınmışlardır.

2.5.6. Taberiyye Nahiyesi

955/1548-49														970/1563																			
Müslüman													Yh		Hr		Müslüman													Yh		Hr	
Köy	H	M	İ	Mz	Ht	Mh	A	Mc	S	Hk	Z	Ei	H	M	H	M	H	M	İ	Mz	Ht	A	Mc	S	Hk	Z	Ch	H	M	H	M		
Kesân (كسان)	17	1										1																					
Nüceymiye (نجيمية)	27	1															15	3															
'Arrâbe (عرايه)	125	2	1	2													101	23			1												
Lübiye/Lübye (لوبيية)	182 ¹⁴⁷⁸	32 ¹⁴⁷⁹	1														125	14															
Meşhed-i Yûnus (مشهد)	31	6	1														35	2															

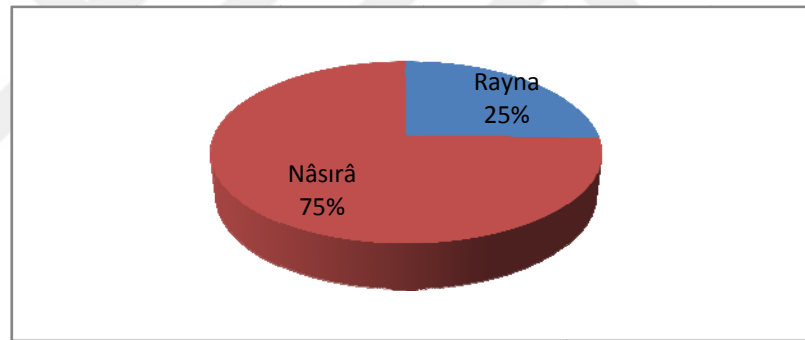
¹⁴⁷⁸ 7 Cemâ'at-i Haddâdîn hane.

¹⁴⁷⁹ 3 Cemâ'at-i Haddâdîn mücerredi.

Kefr Kenne (50 mücerred 521 hane), Saffûriyye (33 mücerred 367 hane), Nâsıra (31 mücerred 272 hane) ile Nîn (18 mücerred 210 hane) en kalabalık karyelerdir. Erbil (2 hane), Mimlâ (2 hane), Sercûn (3 hane), Es-Sâra (4 hane) ve Müceydel (4 hane) nahiyenin en az nüfuslu köyleridir. Bu kadar kalabalık köylere nazaran oldukça küçük olanlara tesadüf edilmesi şaşırtıcıdır.

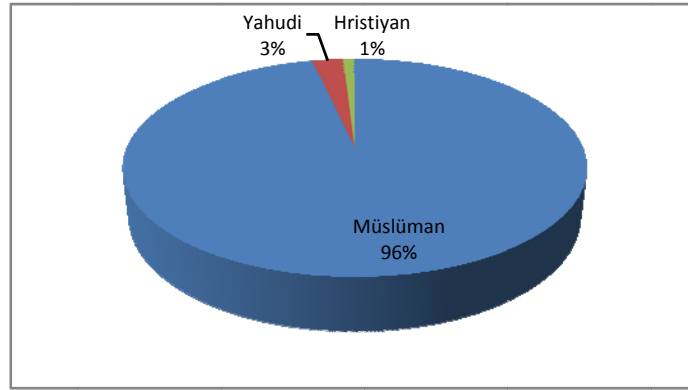
Nahiyede Cemâ'at-i Ekrâd-ı Havâlide (43 hane 7 mücerred), Cemâ'at-ı Ekrâd-ı 'Âmire (53 hane), Cemâ'at-i Ekrâd-ı Kebâbişe (7 hane) adlı üç Kürt cemaati yaşamaktadır. Toplam 7 mücerred 103 haneye sahip Kürt cemaatleri içinde dini görevlilere işaret yoktur.

Nahiyedeki ikamet eden iki azınlıktan birisi olan Yahudiler, 1 mücerred 95 hane ile ikinci sırada gelmekle beraber (Müslümanlar 49 mücerred 429 hane) yalnızca Kefr Kenne köyünde yaşamakta ve kişi başına 80 akçeden toplamda 7760 akçe cizye ödemektedirler. Bu hesaba göre 97 kişiden cizye alınmıştır. Hâlbuki köyde 1 mücerred ile 95 hane vardır. Muhtemelen bazı Yahudilerin zenginliği, daha fazla cizye ödemelerine neden olmuştur.

Grafik 218: 955/1548-49 Senesi Taberiyye Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

3 mücerred 23 hanelik nüfuslarıyla nahiyeye nüfus yelpazesinde üçüncü sırada gelen Hristiyanlar, Rayna (6 hane) ve Nâsırâ'da (17 hane 3 mücerred) yaşamaktadırlar. Her iki yerde Müslümanların nüfus bakımından hâkim unsur oldukları köylerdir. Rayna'da 5 mücerred 130 hane Müslüman yaşarken yalnızca 6 hane Hristiyan bulunmaktadır. Rayna'ya nisbetle biraz yüksek bir oranda, 3 mücerred 17 hane Hristiyan Nâsırâ'da yaşamaktadır. Ancak burada da Müslüman ahali 28 mücerred 255 haneye hâkim kesimi teşkil etmektedir. Rayna'da kişi başına 80 akçe cizye ödeyen Hristiyanlar, Nâsırâ Köyü'nde toplamda 1680 akçe cizye yani kişi başına 84 akçe vermişlerdir. Hâlbuki köyde cizyeye muhatap 3 mücerred 17 hane yaşamaktadır. Toplanan cizyeye göre 20 kişilik Hristiyan ahalden 21 kişilik cizye alınmıştır. Muhtemelen bazı Hristiyanların daha zengin oluşu farklılığın nedenidir.

Grafik 219: 970/1563 Senesi Taberiyye Nahiyesi Nüfus Dağılımı

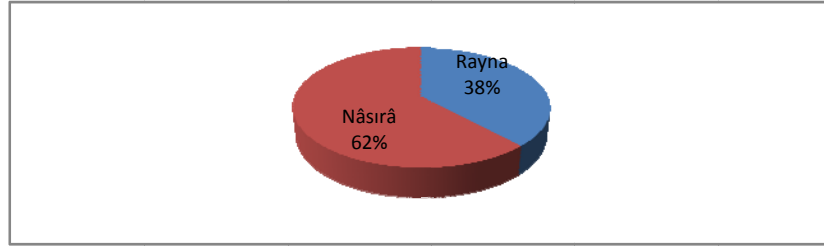
970/1563 senesinde nahiyenin nüfusunda düşüş göze çarpmaktadır. 270 mücerred 2.704 hane 50 köy ve 3 cemaatte hayatlarını sürdürmektedir. 261 mücerred 2609 hane ile Müslümanlar çoğunluğu teşkil ederken; Yahudiler 8 mücerred 69 hane ile ikinci Hristiyanlar ise 1 mücerred 26 hane ile en son sırada gelmektedirler.

7 imam (Hittîn, Rayna, Kefr Mendâ, Nâsırâ, Kefr Kenne), 10 müezzin (Kefr Mendâ, Nâsırâ, Saffûriyye, Kefr Kenne), 2 hatip (Nâsırâ, Saffûriyye), 13 a‘ma (Taberiyye, Saffûriyye, Nâsırâ, Kefr Kenne, Eksâl, ‘Arrâbe, Mağâr-ı Hazûr), 1 mecnun (Taberiyye), 6 seyyid (Saffûriyye), 7 hekim (Nâsırâ, Saffûriyye, Kefr Kenne), 1 zaviyedar (Eksâl) ve 11 ecnâd-ı halka (Eksâl) köylerde hayatlarını sürdürmektedir.

Muhtemelen ahalisi perakende olduğundan hane sayısı belirtilmeyen Rûmânâ'nın bulunduğu nahiyede, Kefr Kenne (58 mücerred 446 hane), Saffûriyye (1 mücerred 403 hane), Nâsırâ (13 mücerred 222 hane), Mağâr-ı Hazûr (25 mücerred 163 hane), Hittîn (14 mücerred 123 hane), ‘Arrâbe (23 mücerred 101 hane) ve Râynâ (10 mücerred 105 hane) en kalabalık karyelerdir. Erbil (2 hane), Sercûn (3 hane), Şârûniyye (3 hane), Es-Sâra (4 hane), Kebşâne (5 hane), Mesihâ (6 hane), Tayyibe (8 hane), Ümmü'l-Ğanem (9 hane), ile Sallâmiye (9 hane) ise nahiyenin en az nüfusa sahip köyleridir.

Taberiyye’de Cemâ‘at-i Ekrâd-ı Havâlîde (30 hane 1 mücerred), Cemâ‘at-ı Ekrâd-ı ‘Aşâfire (32 hane, 11 mücerred), Cemâ‘at-i Ekrâd-ı Kebâbişe (7 hane) adlı üç Kürt cemaati toplam 18 mücerred 69 haneye malik olarak geçen tahrirde olduğu gibi burada yaşamaya devam etmekte fakat dini görevlilere rastlanmamaktadır.

8 mücerred 69 hane ile ikinci sırayı işgal eden Yahudiler, yalnızca Kefr Kenne köyünde yaşamakta ve 80 akçeden toplamda 6000 akçe (75 hanelik cizye) cizye ödemektedirler. 1 divane ile 1 a‘ma cizyeden muaf tutulmuşlardır.

Grafik 220: 970/1563 Senesi Taberiye Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

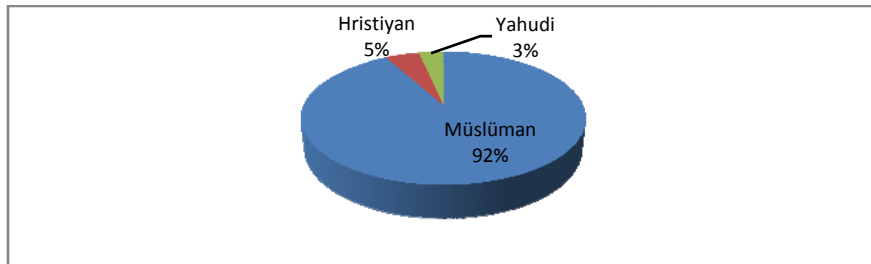
1 mücerred 26 hane ile Hristiyanlar, Rayna (10 hane Hristiyan; 10 mücerred 95 hane Müslüman) ile Nâsirâ (16 hane 1 mücerred Hristiyan; 12 mücerred 206 hane Müslüman) adlı iki köyde ikamet etmekte ve 80 akçe cizye ödemektedirler. Mezkûr köyler Müslümanların nüfus bakımından hâkim oldukları yerlerdir.

2.5.7. Genel Değerlendirme

Sancak	III. Tahrir						IV. Tahrir					
	955/1548-49-961/1553-54						964/1557-970/1563					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Aclûn	6.782	129	347	43								
Gazze	11.003	729	810	39	134	7	11.958 ¹⁵⁰¹	275	838	16	99	
Kudüs	7.813 ¹⁵⁰²	211	1.134	60	333	13	8.899	445	1.087	109	248	12
Nablus	7847	1081	32	5	70	6						
Safed	13.974	1672	84	14	1227	89	13307	2015	91	13	982	76
Toplam	47.419	3.822	2.407	161	1.764	115	34.164	2.735	2.016	138	1.329	88

Tablo 102: 955/1548-49-964/1557-961/1553-54-970/1563 Seneleri Sancaklar Hane ve Mücerred Sayıları

932/1525 yılından 945/1538'e kadar bölgede süregelen nüfus artışı 955/1548-49'da da devam etmiştir. 964/1557 senesine ait veriler tam olmadığı için bütün sancaklarda nüfus artışının devam edip etmediği bilinmemekle birlikte Kudüs ve Gazze sancaklarında yükselişin devam ettiği ve Şam eyaletinin güney sancaklarının en büyüğü olan Safed'in ufakta olsa bir kayıp yaşadığı müşahade olunmaktadır. Üçüncü tahririn icra edildiği dönemde, Kudüs (961/1553-54) hariç diğerleri yaklaşık olarak aynı zamanda tahrir edilmişlerdir. İlk iki tahrirde olduğu gibi Leccûn Sancağı'na ait defterler mevcut olmadığından bu tarihlerdeki nüfusuna dair malumat bulunmamaktadır.

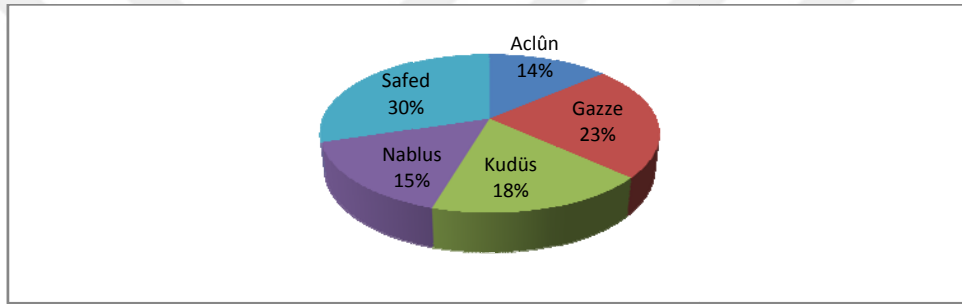
Grafik 221: III. Tahrir Genel Nüfus Dağılımı

¹⁵⁰¹ Gazze Sancağı tahriri 964/1557 yılına aittir.

¹⁵⁰² Kudüs Sancağı'nın tahrir kayıtları 961/1553-54 senesine aittir.

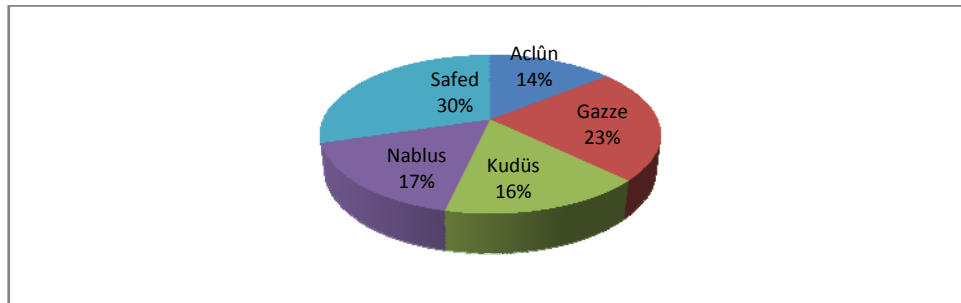
Üçüncü tahririn icra edildiği (Kudüs Sancağı tahriri 961/1553-54) tarihlerde 115 mücerred 1764 hane Yahudi; 161 mücerred 2407 hane Hristiyan ve 3822 mücerred 47.419 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 4.098 mücerred 51.590 hane Aclûn, Gazze, Kudüs, Nablus ve Safed sancaklarında yaşamaktadır. Görüldüğü üzere Müslümanlar bu toprakların kahir ekseriyetini (% 92) teşkil etmektedir. Nüfus yelpazesinin ikinci kısmını Hristiyan ahali (% 5) doldurmaktadır. En son sıra her zaman olduğu gibi Yahudilere (% 3) aittir.

İlk tahrirden üçüncü tahririn icra edildiği sene de dâhil olmak üzere nüfus artışından Müslümanlar, Hristiyanlar ve Yahudiler farklı oranlarda istifade etmekle birlikte Bedevi Arap kabilelerinin hane sayıları tespiti mümkün olmadığından Müslümanların hane sayılarının tespiti eksek kalmaktadır. Eğer kabilelerin hane sayıları bilinseydi doğal olarak nüfus yelpazesinde Müslümanların lehine gayrimüslimlerin aleyhine bir değişim zorunlu olacaktı.

Grafik 222: III. Tahrir Sancaklar Nüfus Dağılımı

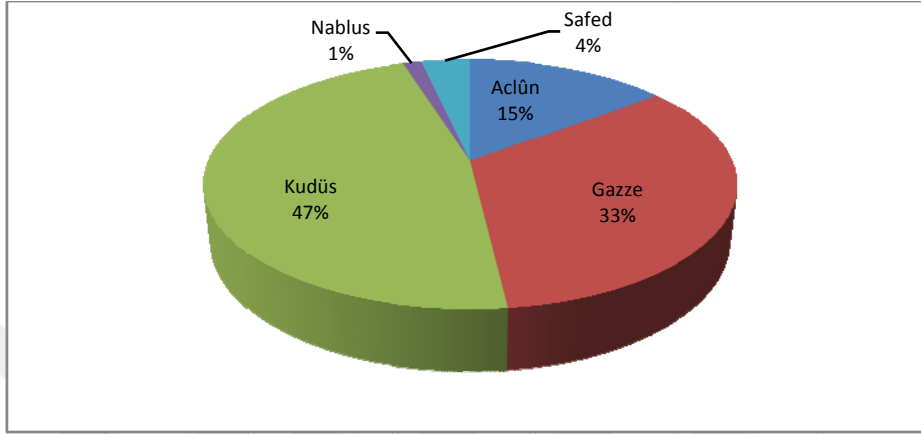
Bu dönemde (955/1548-49-961/1553-54) Safed (% 30) nüfus kesafeti zaviyesinden en büyük sancak olarak tezahür etmekte onu sırasıyla Gazze (% 23), Kudüs (% 18), Nablus (% 15) ve Aclun (% 14) takip etmektedir. 945/1538 senesine nazaran nüfusunu en fazla arttıran Safed gibi gözüksede mezkûr tarihe ait verilerin eksikliğinden dolayı artışın boyutu hakkında bir şey söylemek mümkün gözükmemektedir.

Grafik 223: III. Tahrir Sancaklar Müslüman Nüfus Dağılımı

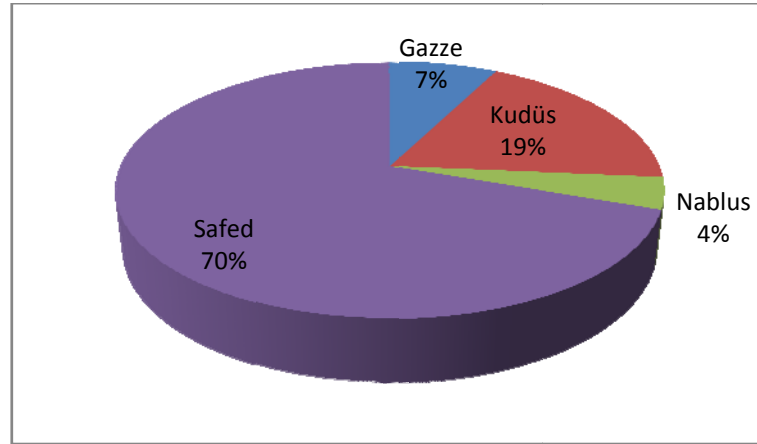
Genel nüfusun kahir ekseriyetini oluşturan Müslümanlar (% 92), sancakların hepsinde tartışmasız bir nüfus üstünlüğüne sahiptir. Bu tarihlerde en büyük sancak olan Safed

(% 30) tabii olarak Müslüman ahalinin en çok yaşadığı yerdir. Onu sırasıyla Gazze (% 23), Nablus (% 17), Kudüs (% 16) ve Aclun (% 14) izlemektedir. III. Tahririn yapıldığı dönemde 945/1538 senesine nazaran Müslüman nüfus oranlarının dağılımında farklılık görülmektedir. Bunun en büyük nedeni 945/1538 yılındaki verileri eksik olan Safed Sancağı'nın, III. Tahririn icra edildiği tarihlerdeki verilerinin tam olmasıdır.

Grafik 224: III. Tahrir Sancaklar Hristiyan Nüfus Dağılımı

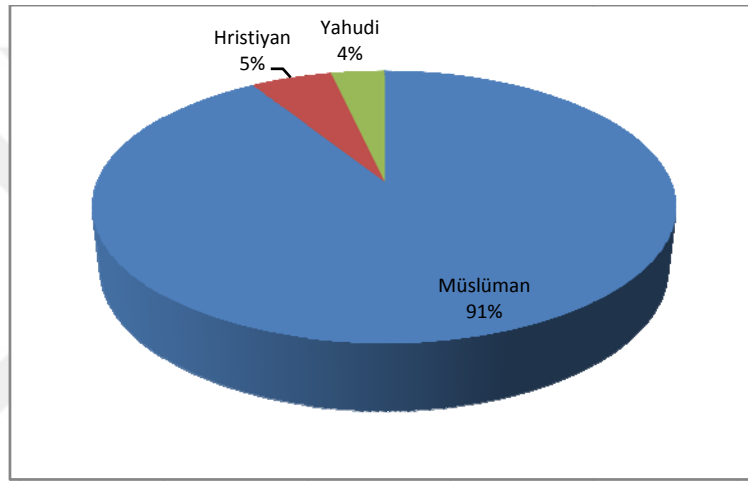
Şam Eyaleti'nin güney sancakları nüfus yelpazesi dağılımında Müslümanlardan sonra ikinci mevkiyi işgal eden Hristiyan ahali (% 5) bütün sancaklarda hayatını sürdürmekle birlikte en çok Kudüs Sancağı'nda (% 47) bulunmaktadır. Gazze (% 33), Aclun (% 15), Safed (% 4) ve Nablus (% 1) Hristiyanların ikamet ettiği diğer sancaklardır.

Grafik 225: III. Tahrir Sancaklar Yahudi Nüfus Dağılımı

Her zaman olduğu gibi nüfus yelpazesinin en sonunda kendilerine yer bulan Yahudiler (% 3), Müslümanlarla Hristiyanlar gibi her yerde ikamet etmemekte ve Safed (% 70), Kudüs (% 19), Gazze (% 7) ile Nablus (% 4) sancaklarında hayatlarını sürdürmektedirler. Yahudilerin en çok Safed Sancağı'nda yaşamayı tercih etmeleri ve Kudüs'ü yerleşim tercihlerinde ilk sıraya yerleştirmemeleri dikkat çekmektedir. Bunun nedeni Safed

Sancağı'nın on altıncı yüzyılda Isaac Luria (1534-72), Joseph Karo (1488-1575) ve Haim Vital (1542-1620) gibi meşhur kabalacı Yahudi âlimlerce ve mistiklere ev sahipliği yapmasıdır.¹⁵⁰³ Safed Sancağı'nın tercih edilmesi, Kudüs'ün dönemin Yahudi âlimleri ve mistikleri nezdinde pek de muteber olmadığını göstermektedir. Zira Yahudi mistikleri ve âlimleri kendi inançları için Kudüs'ü olmazsa olmaz olarak görselerdi Safed Sancağı'nda yürütecekleri faaliyetlerini orada da rahat bir şekilde icra edebilirlerdi. Çünkü Osmanlılar, Müslümanları rahatsız etmediği ve İslam'ın çizmiş olduğu sınırları aşmadıkları müddetçe gayrimüslimlerin dini hayatlarına ve mabetlerine asla karışmamıştır. Hatta zaman zaman ehl-i örfün ya da bazı mutassıp kişilerin müdahalelerine engel olarak gayrimüslimleri korumuşlardır.¹⁵⁰⁴

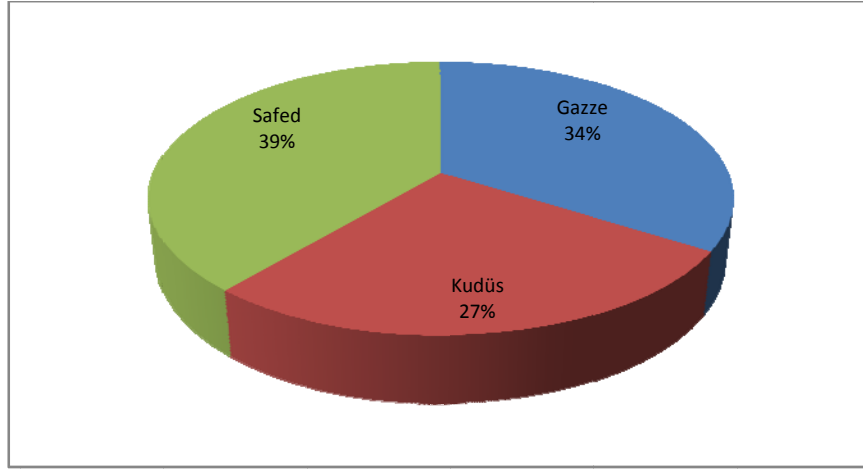

Grafik 226: IV. Tahrir Genel Nüfus Dağılımı

Dördüncü tahrir tıpkı üçüncü tahrirde olduğu gibi aynı tarihleri ihtiva etmemektedir. Burada Gazze (964/1557) haricinde Safed ile Kudüs yaklaşık olarak aynı vakitler tahrir tabi tutulmuştur. Aclun, Nablus ve Leccun sancaklarına ait defterler mevcut olmadığından sadece Gazze, Safed ve Kudüs'ün nüfuslarına dair malumatlara ulaşılmaktadır. Eldeki mevcut defter verilerine göre Gazze, Safed ve Kudüs sancaklarında Müslümanlar (% 91) genel bir kaide gibi nüfusun ekseriyetini oluşturmakta Hristiyanlar (% 5) ile Yahudiler (% 4) onları takip etmektedir.

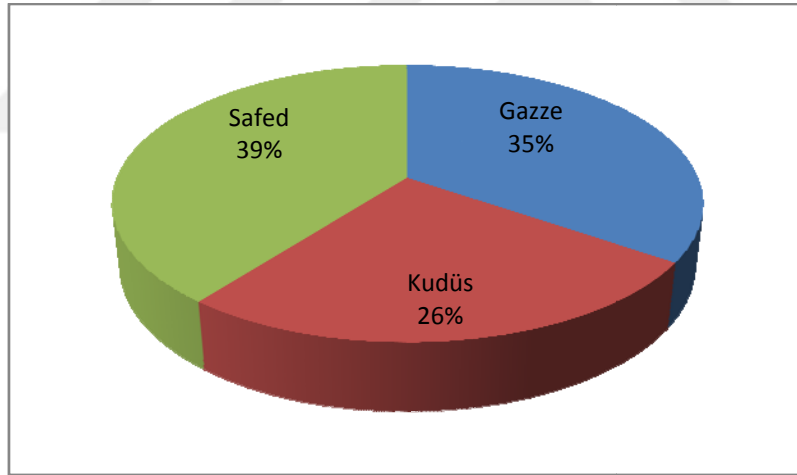
¹⁵⁰³ Jane Hathaway, "The Grand Vizier and the False Messiah: The Sabbatai Sevi Controversy and the Ottoman Reform in Egypt", *Journal of the American Oriental Society*, Vol.117, No. 4 (Oct-Dec., 1997), sf., 667.

¹⁵⁰⁴ Ehli örf taifesinin Süryani ve Ermeni taifesini Deyr Süryan adlı kiliseyi ziyaretlerine mani olmamaları hususunda Kudüs kadısına gönderilen emir için bkz: Evâil-i Safer 965/3-10 Aralık 1556 tarihli hüküm, **KDSSSCL, XXXIV**, sf. 12; Kudüs'te kâin Yahudilerin kadîmi kiliselerinde âyine-i batılları üzerine temessükât-ı şer'iye mucibince kadimüleyyandan ila yevmina hâzâ ibadet edegeldikleri, sancakbeyleri ve subaşılardan ve bazı ehl-i örf taifesinin mücerred ahz ve celb-i mâl için hilaf-ı şer'-i şerif dahil ve tecavüz ettikleri ve bunun engellenmesi hususunda Kudüs kadısına hüküm için bkz: Evâhir-i Rebûlevvel 965/10-20 Ocak 1558 tarihli hüküm, **KDSSSCL XLII**, sf. 86.

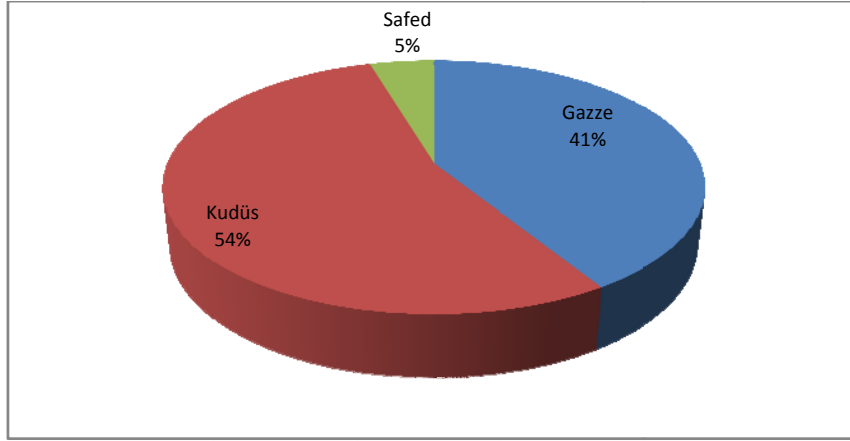
Grafik 227: IV. Tahrir Sancaklar Nüfus Dağılımı

Sancak nüfus dağılımına nazar edildiğinde Safed'in (% 39) birinci sırada olduğu görülecektir. Gazze (% 34) ikinci Kudüs (% 27) ise üçüncü sırada gelmektedir. Bu sıralama III. Tahrirdeki sıralamayla aynı fakat oranlar değişiktir. Muhtemelen diğer sancakların mufassal defterleri mevcut olsaydı oranlarda değişiklik olmakla birlikte üç sancağın sıralamasında büyük bir değişim gözlemlenmeyecekti.

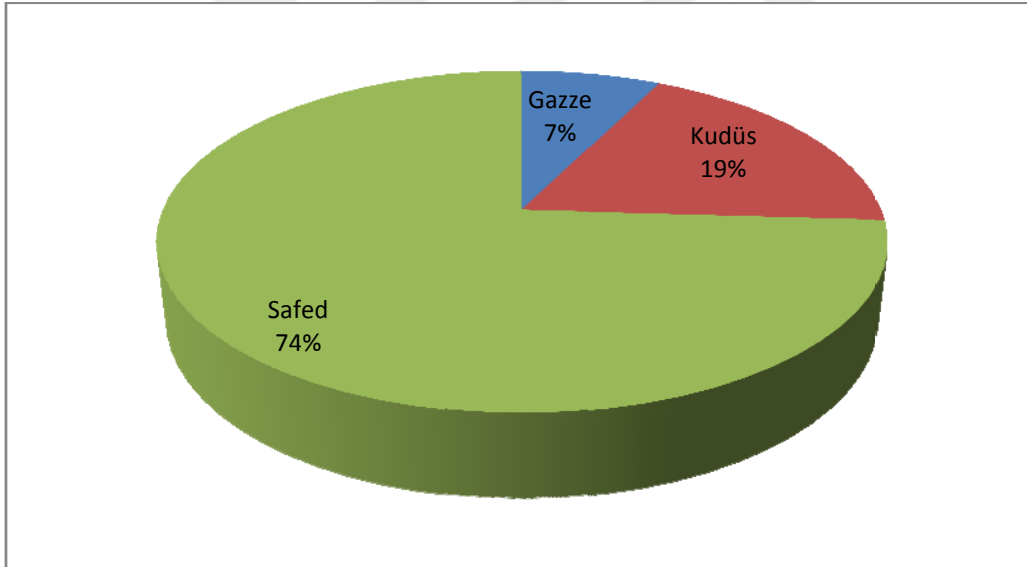
Grafik 228: IV. Tahrir Sancaklar Müslüman Nüfus Dağılımı

Sancak genel nüfus dağılımının hâkim unsuru olan Müslümanlar, en çok Safed Sancağı'nda (% 39) ikamet ederken Gazze (% 35) ikinci Kudüs (% 26) ise en son sırada gelmektedir. Geçen tahrirdeki aynı sıralamaya Kudüs hariç (Nablus'un gerisinde dördüncü sırada) hemen hemen tesadüf olunmakla birlikte aynı durumun bu tarihte devam edip etmediği belli değildir. Dördüncü tahrirdeki Aclun, Nablus ve Leccûn sancaklarının defterlerinin eksikliği kati bir sıralama imkanından araştırmacıyı mahrum etmektedir. Müslümanlar geçen tahrire nazaran Kudüs ve Gazze sancaklarında nüfuslarını attırırken Safed Sancağı'nda ufak bir kayba uğramışlardır.

Grafik 229: IV. Tahrir Sancağlar Hristiyan Nüfus Dağılımı

Müslümanlardan sonra nüfus yelpazesindeki ikinci kesitini temsil eden Hristiyanlar, en çok Kudüs Sancağı'nda (% 54) yaşarken Gazze (% 41) ikinci, Safed (% 5) ise yerleşim seçiminde en son sırada yer almaktadır. Aclun ve Nablus sancaklarının defterleri mevcut olmadığından buralardaki Hristiyan ahalinin nüfuslarına dair bir malumat yoktur. Gazze ve Safed sancaklarında nüfusları arttıran Hristiyanlar, Kudüs'te nüfus kaybına uğramışlardır.

Grafik 230: IV. Tahrir Sancağlar Yahudi Nüfus Dağılımı

Nüfus yelpazesinde en son sırada gelen Yahudiler, Safed (% 74), Kudüs (% 19) ve Gazze (% 7) sancaklarında hayatlarını sürdürmektedirler. Hristiyan (Sadece Kudüs'te nüfus kaybetmişlerdir.) ve Müslümanlardan farklı olarak bu tarihte her üç sancakta da nüfus kaybına uğrayan Yahudiler buldukları yerleri terk etmişlerdir.

Kudüs Sancağı, bu dönemde hem Yahudilerin hem de Hristiyanların şehrin etrafındaki asayiş sorunları¹⁵⁰⁵ başta olmak üzere kuraklık¹⁵⁰⁶ ve şehirdeki kimi tatsız olaylar¹⁵⁰⁷ nüfus kaybettikleri yerdir. Ancak Yahudi ve Hristiyanları yaşadıkları sancakları terke mecbur eden şey Müslümanlar için geçerli değilmiş gibi gözükmektedir. Safed Sancağı'nda çok ufak bir nüfus kaybına uğrayan Müslümanlar, Kudüs ve Gazze'de hane sayılarını arttırmışlardır. En azından buralardaki ortamın/şartların onlar için tahammül edilemez bir seviyede olmadığı söylenebilir.

¹⁵⁰⁵ Kudüs sancak beyine sancağını adamlarıyla birlikte Arap usata karşı korumasını ve sağa sola gitmemesini gereken yerlere adamlarını koyup onat vech ile sancağını koruyarak reayanın ehli fesadın zulmünden muhafazası yönünde Kudüs sancakbeyine Evâil-i Şaban 967/Nisan-Mayıs 1560 tarihli hüküm, **KDSSSCL XXXIV**, sf. 93

¹⁵⁰⁶ "... iki yıldır bu vilâyette yağmur killet üzere olup birkerelerde su olmayup nice kimesnenin terk-i diyâr mesâbesinde olup kemâl-i derecede suya muzâyakâ olup hammâmdan su munkati' olup imârete Mescidi Aksa kapularından sarf olunup kemâl-i derecede muzâyakâ olunmuştur." 25 Şevvâl 969/28 Haziran 1562 tarihli Halep Defterdarına gönderilen hüküm, **KDSSSCL XLII**, sf. 65.

¹⁵⁰⁷ "Hâliyâ Kudüs-i Şerîf Kadısı olan Mevlânâ Abdurrahman'ın südde-i sa'âdetime şikâyetçileri gelüp izhâr-ı tazallum ettikleri ecilden 'umûman teftîş olunmasın emr idüp ...' Evâil-i Zilkade 968/14-23 Temmuz 1561 tarihli hüküm, **ags.**, sf. 22.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

NİZAMIN SARSILMASI (1573-1600)

II. Selim'in saltanatının son iki senesiyle III. Murad ve III. Mehmed'in saltanatlarını (III. Mehmed 1603'te vefat etti.) kapsayan devir, kadim Osmanlı sisteminin derin bir sarsıntıya uğradığı bir zaman kesitini temsil etmektedir. Şarkta Safevilerle batı da Avusturyalılar ile yapılan uzun savaşlar, imparatorluğun enerjisini tüketmişti. Savaşların getirdiği iktisadi sıkıntılar, Anadolu'da Celali denilen isyancıların sahneye çıkmasına zemin hazırlayarak dâhili nizamın bozulmasına yol açmıştı.

Anadolu'daki Celali isyanlarına paralel olarak sancaklarda (Aclun, Kudüs, Gazze, Nablus, Leccun ve Safed) asrın ortasında başlamış olan Arap kabilelerin hareketlenmeleri artık kontrol altına alınamaz bir duruma gelecek ve Kanuni Sultan Süleyman döneminde tesis edilen vasat bozularak bölge kademeli bir şekilde zarar görmeye başlayacaktır.

Şam eyaletinin güney sancakları, olumsuz ortamın tesiriyle ve devletin bütün enerjisini Anadolu'ya/Rumeli'ye teksif etmesinden kaynaklanan güvenlik zafiyeti sebebiyle nüfus kayıplarına maruz kalacaktır. III. Mehmed devrinde yapılan son tahrir (1005/1596-97), bölgenin nüfus kaybını ve devlet idaresinin uğramış olduğu zafiyeti ortaya koymaktadır.

3.1. Aclun Sancağı

Nahiye	945/1538						955/1548-49				1005/1596-97			
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Müslüman		Hristiyan	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Aclûn Mahalleler	203	9	9				295	10	10		312	31	23	
Aclûn Nahiyesi	65	4	10	1			458	6	39		311	21	37	4
Benî Ulvân Nahiyesi	1417	68	173	6			778	35	117	34	680	45	127	6
Salt Nahiyesi	827	42	10	29	55	3	1838	59	21		1647	29	24	1
Kûre Nahiyesi							630	12	48		425	73	46	2
Kerek Nahiyesi	1084		145				508	2	104	9	506	3	113	2
Gavr Nahiyesi	19						768	3			670	20		
Cibâlû'l-Kerek							282		3		282		3	
Şûbek Nahiyesi	356	27	11				955		5		793		5	
Allân Nahiyesi	289	4					269	1			270			

Vâdî-i Musa Nahiyesi	139	11												
Cebel-i Hamîde	349	15												
Tavâif-i A' râb	1644	33												
TOPLAM	6.392	213	358	7	55	3	6.781	128	347	43	5896	222	378	15

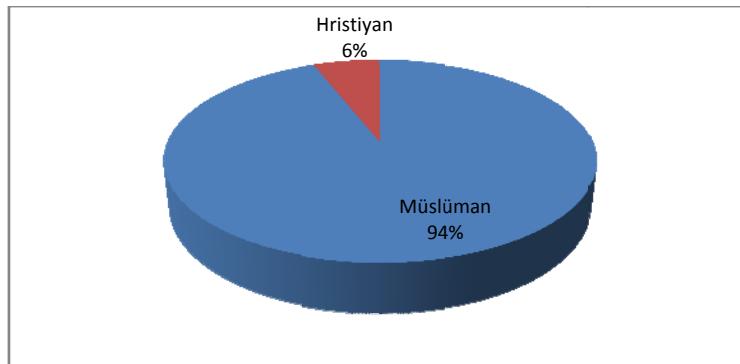
Tablo 103: XVI. Yüzyıl Aclun Sancağı

Mevcut defterlere göre Aclun Sancağı'nda, yüzyılın başında mevcut olan bir takım nahiyelerin sonraları kaldırıldığı ve 955/1548-49 senesinden sonraki taksimatın asrın nihayetine dek muhafaza edildiği görülmektedir. 955/1548-49'de de artmaya devam eden sancak nüfusunun ne zaman düşmeye başladığı defter serilerinin tam olmamasından dolayı bilinmemektedir. Eldeki mufassal tahrirlere göre sancağın en yüksek nüfusa ulaştığı zaman 955/1548-49 yılıdır.

Nahiye/Mahalle	1005/1596-97									
	Müslüman							Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	Z	Şh	F	H	M	
Aclûn Kasabası	312	31		2		1		23		
Aclûn Nahiyesi	311	21					1	37	4	
Benî Ulvân Nahiyesi	680	45	2	1	3		2	127	6	
Gavr Nahiyesi	670	20								
Salt Nahiyesi	1647	29	1	1				24	1	
Allân Nahiyesi	270									
Kûre Nahiyesi	425	73	2	1				46	2	
Kerek Nahiyesi	506	3	1	1				113	2	
Cibâlû'l-Kerek	282		1					3		
Şûbek Nahiyesi	793							5		
TOPLAM	5896	222	7	6	3	1	3	378	15	

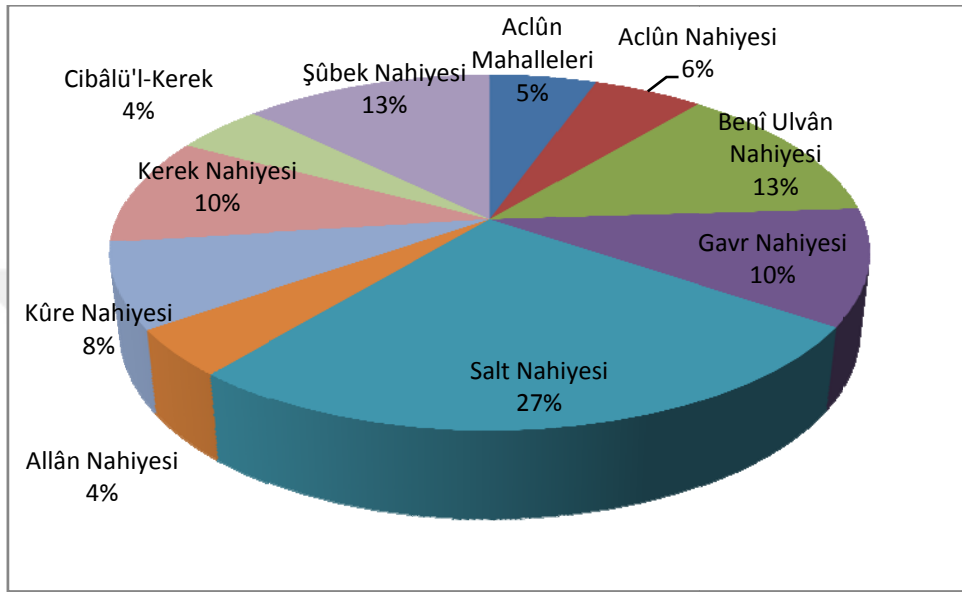
Tablo 104: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı

III. Mehmed'in saltanatı esnasında icra edilen yüzyılın son tahririnde Müslümanlar 222 mücerred 5896 hanelik (955/1548-49'da 6781 hane 128 mücerred) bir nüfusa sahiptirler. Bu rakamlar bir önceki tahrire nazaran nüfus kaybının olduğunu göstermektedir. Buna mukabil Hristiyanlar, 15 mücerred 377 hanelik (955/1548-49'da 347 hane 43 mücerred) nüfusla geçen tahrire nazaran artış kaydetmekle birlikte defter serilerinin eksikliği nedeniyle bu hususta sarih bir şey söylenememektedir.

Grafik 231: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı Nüfus Dağılımı

Arap kabilelerinin birbirleriyle savaşları ve sancakbeylerinin çıkardıkları problemler halkın perakende olmasına ve nizamın sarsılmasına neden olarak Müslüman ahaliyi etkilemiştir.¹⁵⁰⁸ Ancak Müslümanları menfi noktada etkisi altına alan vasatın aynı düzeyde Hristiyanları etkileyip etkilemediği belli olmamakla birlikte olumsuz gidişatın tesiri altında kalmaları muhtemeldir. Defter serilerinin eksik oluşu, nüfustaki düşüşün ne zaman başladığı hususunda bir belirsizlik oluşturmaktadır.

Grafik 232: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı Nahiyeler Nüfus Dağılımı

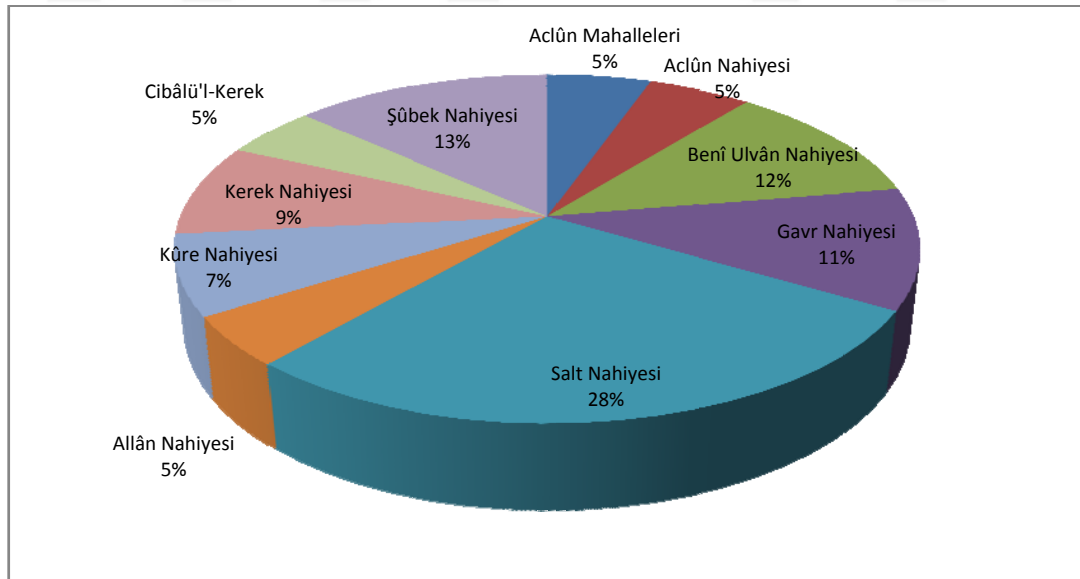
Bir önceki tahririne nazaran nüfus kaybına uğrayan Salt (955/1548-49'da 1838 hane 59 mücerred Müslüman; 21 hane Hristiyan; 1005/1596-97'de 1647 hane 29 mücerred Müslüman; 24 hane 1 mücerred Hristiyan), sancağın en kalabalık nahiyesidir. Onu sırasıyla Benî Ulvân (680 hane 45 mücerred Müslüman; 127 hane 6 mücerred Hristiyan; 955/1548-49'da 778 hane 35 mücerred Müslüman; 117 hane 34 mücerred Hristiyan), Şûbek (793 hane Müslüman; 5 hane Hristiyan; 955/1548-49'da 955 hane Müslüman; 5 hane Hristiyan), Aclûn, (623 hane 52 mücerred Müslüman; 60 hane 4 mücerred Hristiyan; 955/1548-49'da 753 hane 16 mücerred Müslüman; 49 hane Hristiyan), Gavr (670 hane 20 mücerred; 955/1548-49'da 768 hane 3 mücerred), Kerek (506 hane 3 mücerred Müslüman; 113 hane 2 mücerred

¹⁵⁰⁸ “Şam Beylerbeyisine hüküm ki: Şam kadısı ile defterdarı mektûb gönderip bu senede vilâyet-i Şam'da olan Urbân mâbeyinlerinde ihtilâl vâki olmağla Aclun ve Havran nâhiyelerinde nice re'âyâ ve berâyâ telef ve niceleri perâkende olup ve yollar tutulup tüccâr ve züvvâr mürûr ve ubûrdan kalmak üzere iken sen Şâm-ı şerîfe dâhil olduktan sonra hüsn-i tedbîr ve tedârük edip mazarrât def itmedikden gayri ...” 25 Zilkade 996/16 Ekim 1588 tarihli 395 numaralı hüküm, **A.DVN.MHM.d, LXIV**, sf. 152. “Şam Beylerbeyisine hüküm ki: Bundan akdem Aclun Sancağı beyi olan Ferrîh oğlu Mansur azl olunup sâbika isyan iden Kansunun oğluna virilüp sonra yine mezkûr Ferrîh oğluna Safed Sancağıyla emîr hâclik virilüp mâ beyinlerinde azîm cenk ve cidâl vâki olup mezkûr Kansu oğlu galib olup zûr ile livâ-i mezbûru zabt idüp ve mûmâ ileyh Ferrîh oğlu dahi mübâlağa Arab cem idüp cenke gitmek üzere olup mâbeyninde nice re'âyâ kırılıp vilâyet harâbe müşrif olduğu i'lâm olundu. ..” 9 Receb 1000/21 Nisan 1592 tarihli 25 numaralı hüküm, **A.DVN.MHM.d, LXIX**, sf. 13

Hristiyan; 955/1548-49'da 508 hane 2 mücerred Müslüman; 104 hane 9 mücerred Hristiyan), Kûre (425 hane 73 mücerred Müslüman; 46 hane 2 mücerred Hristiyan; 955/1548-49'da 630 hane 12 mücerred Müslüman; 48 Hristiyan), Cibâlû'l-Kerek (282 hane Müslüman; 3 hane Hristiyan; 955/1548-49'da 282 hane Müslüman; 3 hane Hristiyan) ve Allân (955/1548-49'da 269 hane 1 mücerred; 1005/1596-97'de 270 hane) nahiyeleri takip etmektedir.

Yukarıda zikredilen nahiyelerden Salt, Benî Ulvân, Şûbek, Aclun, Gavr ve Kûre 955/1548-49'da yapılan tahrirre göre nüfus kaybına uğramışlardır. 1005/1596-97 senesine en yakın vakitte icra olunan tahrir kayıtları mevcut olmadığından nüfustaki değişim tam olarak izlenememektedir. Son tahrirden evvel 1550-60'lı yıllarda yapılan tahrirlerde Gazze ve Kudüs sancaklarındaki nüfus artışının devam ettiği gözlemlenmektedir. Ancak mezkûr iki sancakta nüfus artışı olmasına rağmen Safed Sancağı'nda ufak bir düşüş yaşanmıştır. Binaen aleyh Aclun Sancağı'nda, Gazze ve Kudüs sancakları örneklerinde olduğu gibi bir nüfus artışının olması ya da tam tersi Safed Sancağı'nda olduğu üzere ufak bir kaybın yaşanması da muhtemeldir.

Sancağın genel olarak köylü ve konargöçer nüfustan mürekkep olduğu müşahede olursa da ilk tahrirden asrın sonuna kadar şehirli yaşamın temsilcileri olan bir mahalle unsuru sancakta devam edegelmiştir.

Grafik 233: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Nüfus kaybına uğrayan Müslümanlar, ekseriyeti oluşturmaya asrın sonunda da devam etmekte ve Salt başta olmak üzere sırasıyla Şûbek, Benî Ulvân, Gavr, Aclun, Kerek, Kûre, Cibâlû'l-Kerek ile Allân nahiyelerinde hayatlarını sürdürmektedirler.

Nahiye/Mahalle	1005/1596-97								
	Müslüman						Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	Z	Şh	F	H	M
Aclûn Kasabası	312	31		2		1		23	
Aclûn Nahiyesi	311	21					1	37	4
Benî Ulvân Nahiyesi	680	45	2	1	3		2	127	6
Gavr Nahiyesi	670	20							
Salt Nahiyesi	1647	29	1	1				24	1
Allân Nahiyesi	270								
Kûre Nahiyesi	425	73	2	1				46	2
Kerek Nahiyesi	506	3	1	1				113	2
Cibâlü'l-Kerek	282		1					3	
Şûbek Nahiyesi	793							5	
TOPLAM	5896	222	7	6	3	1	3	378	15

Tablo 105: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı Müslüman Ahali

Az bir kısmı şehirli hayatını benimseyen (% 10) ve çoğunluğu köyler ile konargöçer kabileler arasında ikamet eden Müslümanlar, Gavr ve Allân nahiyeleri hariç geri kalan yerlerde Hristiyan ahali ile yaşamışlardır. 5 imam, 5 müezzîn ve 3 zaviyedarın haricinde dini ve idari görevlilerin isimlerine tesadüf olunmaz.

Nahiye/Mahalle	945/1538		955/1548-49		1005/1596-97	
	Müslüman		Müslüman		Müslüman	
	H	M	H	M	H	M
Aclûn Mahalleleri	203	9	295	10	313	30
Aclûn Nahiyesi	65	4	458	6	311	21
Benî Ulvân Nahiyesi	1417	68	778	35	680	45
Salt Nahiyesi	827 ¹⁵⁰⁹	42	1838	59	1647	29
Kûre Nahiyesi			630 ¹⁵¹⁰	12	425	73
Kerek Nahiyesi	1084		508	2	507	3
Gavr Nahiyesi	19 ¹⁵¹¹		768	3	671	19
Cibâl-i Kerek			282		282	
Şûbek Nahiyesi	356 ¹⁵¹²	27	955		793	
Vâdî-i Musa Nahiyesi	139	11				
Cebel-i Hamîde	349	15				
Allân Nahiyesi	289	4	269	1	270	
Tavâif-i A'râb	1644	33				
TOPLAM	6.392	213	6.781	128	5896	222

Tablo 106: XVI. Yüzyıl Aclun Sancağı Müslüman Ahalisi

Eldeki defter serilerine göre Müslümanlar, nüfuslarını 955/1548-49 yılına kadar arttırmakla beraber en son tahrirle, mezkûr tarih arasında elli yıllık bir boşluk meydana geldiğinden nüfusun seyrini takip etmek mümkün değildir. Binaen aleyh yapılan mukayese,

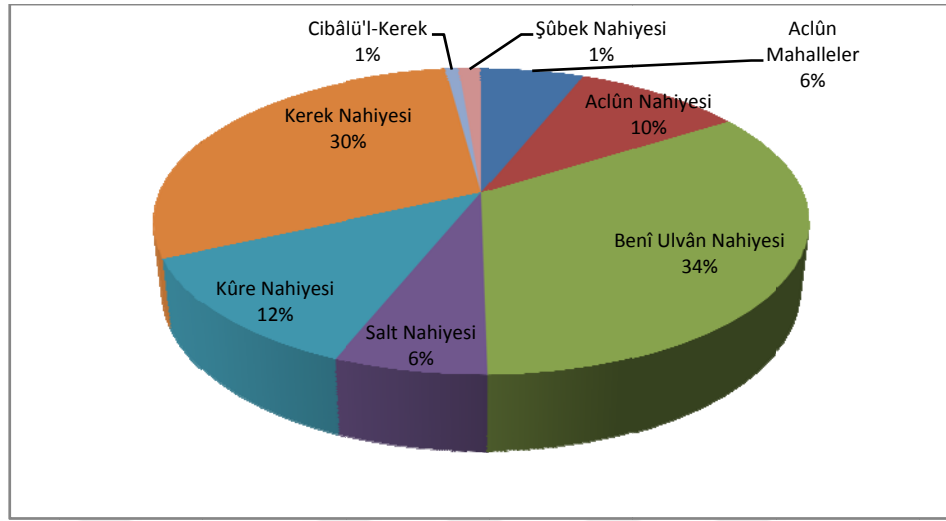
¹⁵⁰⁹ Bu tarihte nahiyenin adı Salt-Gavr'dır.

¹⁵¹⁰ Bu tarihte nahiyenin adı Kûre-i Aclûn'dur.

¹⁵¹¹ Bu tarihte nahiyenin adı Gavr tâbi'-i Kerek-Şûbek Nahiyesi'dir.

¹⁵¹² Bu tarihte nahiyenin adı Şûbek tâbi'-i Kerek'tir.

en yakın tahrirde yani elli yıl öncesine ait deftere itibarla olmakla birlikte asrın sonunda Müslüman ahalinin nüfus kaybettiği kesindir.

Grafik 234: 1005/1596-97 Senesi Aclun Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

Müslümanlardan sonra sancakta yaşayan yegâne gayrimüslim kesim olan Hristiyanlar (% 6), Benî Ulvân, Kerek, Aclun, Kûre, Salt, Şûbek ve Cibâlû'l-Kerek'de yaşamaktadırlar. Eldeki üç tahrir defterinin verilerine istinaden Allân ve Gavr nahiyelerine yüzyıl boyunca Hristiyan ahali yerleşmemiş denilebilir. Bunun haricindeki yerlerde değişen oranlarda bulunmuşlardır. Müslüman ahalinin nüfus hareketlerinin tam olarak takibi nasıl mümkün değilse aynı durum onlar içinde geçerlidir. 955/1548-49'a nazaran nüfuslarını arttırdıkları müşahede olursa da takribi elli yıllık döneme ait defterlerin bulunmayışı sağlıklı bir tespit yapmayı zorlaştırmaktadır.

Nahiy/Mahalle	945/1538		955/1548-49		1005/1596-97	
	Hristiyan		Hristiyan		Hristiyan	
	H	M	H	M	H	M
Aclûn Mahalleler	9		10		23	
Aclûn Nahiyesi	10	1	39		37	4
Benî Ulvân Nahiyesi	173	6	117	34	127	6
Salt Nahiyesi	10	29	21		24	1
Kûre Nahiyesi			48		46	2
Kerek Nahiyesi	145		104	9	112	2
Cibâl-i Kerek			3		3	
Şûbek Nahiyesi	11		5		5	
TOPLAM	358	7	347	43	377	15

Tablo 107: XVI. Yüzyıl Aclun Sancağı Hristiyan Ahalisi

Hristiyan nüfusu yüzyıl boyunca devamlı surette artmamış kimi zaman düşüşe geçmiş ve kimi zamanda yükselmiştir. 945/1538 tarihli ilk tahrirde 7 mücerred 358 haneye

sahip olan Hristiyanlar on yıl sonra yapılan ikinci tahrirde (955/1548-49) 43 mücerred 347 haneye gerileyerek ufak bir nüfus kaybı yaşamışlardır. 1005/1596-97 senesine (15 mücerred 377 hane) geldiğinde 955/1548-49'a nazaran nüfuslarında bir artış göze çarparsa da eksik defter serilerinden dolayı süreci doğru bir tahlil yapmak mümkün değildir.

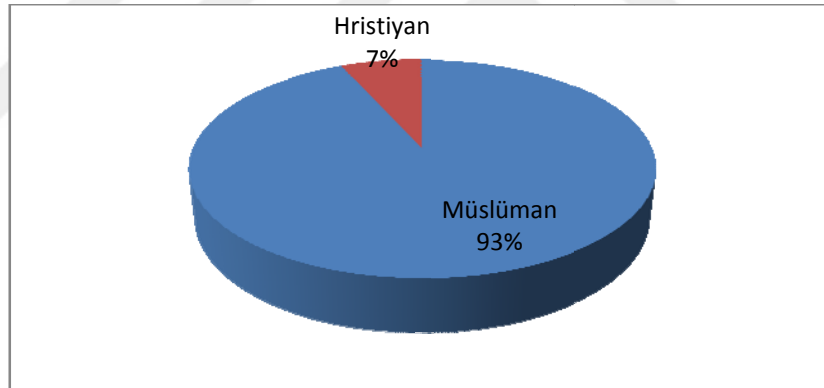
3.1.1. Aclun Nahiyesi

3.1.1.1. Aclun Kasabası

Mahalle	Müslüman				Hristiyan	
	H	M	Mz	Şh	H	M
1005/1596-97						
'Arâk (عراق)	54	2				
Adâra'â (ادارعة)	72	10			7 ¹⁵¹³	
Munâh (مناخ)	90	14		1		
Bassâ (بصة)	96	5	2			
Cemâ'at-i Nasârâ der-nefs-i 'Aclûn					16 ¹⁵¹⁴	
TOPLAM	312	31	2	1	23	

Tablo 108: 1005/1596-97 Senesi Aclun Kasabası

Dört mahalle ve bir Hristiyan cemaatin ikamet ettiği kasabada, geçen tahrirde kıyasla her iki kesim de hane sayılarını arttırmıştır. Ancak defter serilerinin eksikliği kasabanın nüfus hareketlerini takip etmeyi zorlaştırmaktadır.

Grafik 235: 1005/1596-97 Senesi Aclun Kasabası Nüfus Dağılımı

Nüfusun çoğunluğunu Müslümanların oluşturduğu kasabada, (31 mücerred 312 hane Müslüman; 23 hane Hristiyan) toplam 31 mücerred 335 hane yaşamaktadır.

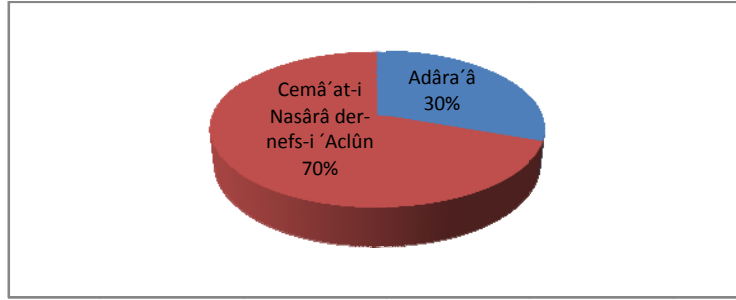
Bassâ (5 mücerred 96 hane), Munâh (14 mücerred 90 hane) ve Adâra'â (10 mücerred 72 hane Müslüman; 7 hane Hristiyan) en kalabalık mahalleler olarak göze çarparken 'Arâk (2 mücerred 54 hane) en az nüfusa sahip mahalledir.

Müslüman ahali arasında Bassâ'da kâin 2 müezzinin haricinde diğer dini görevlilere tesadüf olunmamaktadır. Kasabada ellerinde beraatı olmayıp dini vazifeleri fahri olarak eda

¹⁵¹³ Kayıtta 5. Beher nefer fi tis'in 637. Hesaba göre 630 olması gerekir.

¹⁵¹⁴ Hâss-ı Şâhî. Beher nefer fi tis'in 1500. Hesaba göre 1440 akçe olması gerekir.

eden kişiler bulunması muhtemeldir. Bunun haricinde Munah'da Şihab veled-i Muhammed adında “Şeyhu'l-Hârre” lakabını taşıyan bir kişiye rastlanması mahallelerde günümüz muhtarının görevini ifa eden şahısların bulunduğunu göstermektedir.

Grafik 236: 1005/1596-97 Senesi Aclun Kasabası Hristiyan Nüfus Dağılımı

23 hane olarak sancak merkezinde hayatlarını sürdüren Hristiyan ahalî Adâra'â Mahallesi (7 hane) ile müstakil bir cemaat şeklinde (16 hane) yaşamaktadır. Cemaat olarak kaydedilen kişilerin kasabada nerede yaşadığı belirtilmemiştir. Bunlar kendi mahalleleri ya da başka mahalle sınırları içinde ikamet etmiş olabilirler. 90 akçe cizye ödemekle mükellef kılınan Hristiyanlar, mezkûr meblağdan daha fazla cizye ödemişlerdir. Muhtemelen zengin kişilerin bulunması kanunnameye ifade edilen meblağın artmasına sebep olmuştur.

3.1.1.2. Aclûn Nahiyesi Köyleri

Köy Adı	Müslüman			Hristiyan	
	H	M	F	H	M
1005/1596-97					
Deyr Benî Vahdân (دير بني واحدان) ¹⁵¹⁵	5	3			
Ebü'l-Harûf (ابو الحروف) ¹⁵¹⁶	- ¹⁵¹⁷				
'Ancerâ (عنجرا) ¹⁵¹⁸	29	2		13 ¹⁵¹⁹	1
'Ayn-u Cenneti'l-Fizzâ (عين جنة الفضا) ¹⁵²⁰	43	3		12	3
Râcib Reyân (راجب ريان) ¹⁵²¹	10				
Halâfe (حلافة)	14	1			
Îşteb (اشتب)	11	2			
Evsarâ (اوصرة)	8				
'Arcânu'l-Fevkâ ve't-Tahtâ (عرجان الفوقا والتحتا)	24		1		
Hâkısâ (خاقصة)?	8				
Kefr İncî (كفر انجي)	9	1			
Mansûr (منصور)	7	2			
Fârâ (فارة)	30	3			
Müşrife (مشرفة)	11				

¹⁵¹⁵ Nâm-ı diğer Deyr 'Amûdâ (دير عمودة)

¹⁵¹⁶ Tâbi'-i Benî Vahdân (بني واحدان)

¹⁵¹⁷ Karye-i mezbûrenin fellâhları perâkende ve perîşân olmuşlardır. Hâricden zirâ'at iderler.

¹⁵¹⁸ Kayıtta 27

¹⁵¹⁹ Beher nefer fî tis'in 1260

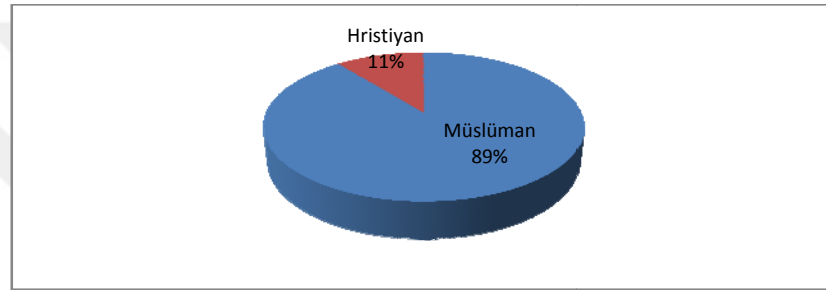
¹⁵²⁰ Hâs Beher nefer fî tis'in 1350

¹⁵²¹ Kayıtta 8. Mücerred için kaydı sonunda başlık açılarak 2 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil bu kişilerin isimleri belirtilmemiştir.

Deyr Şübeyk (دير شبيك)	4	1			
Hamîmu'l Fevkâ ve't-Tahtâ (حميم الفوقا والتحتا)	7				
Râsûn (راسون)	5 ¹⁵²²				
İstâlûs (اسطالوس)	3				
El-Bedriye (البدريه)	12				
Kefr Tarâ (كفر طرة)	13				
Rabez (ربض) ¹⁵²³	26			12 ¹⁵²⁴	
Harbe (خربة) ¹⁵²⁵	32	3			
TOPLAM	311	21	1	37	4

Grafik 237: 1005/1596-97 Senesi Aclun Nahiyesi Köyleri

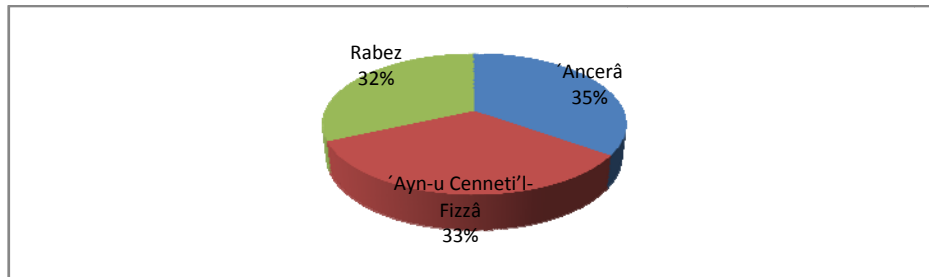
Mevcut tahrir defterlerine göre Aclun Nahiyesi'nin köyleri, 955/1548-49 yılında nüfus açısından zirveye ulaşmış gözüküyor. Ancak asrın sonunda nüfus kaybına maruz kaldığı belirgindir. 1005/1596-97'de 22 köyde 4 mücerred 37 hanesi Hristiyan ve 21 mücerred 311 hanesi Müslüman olmak üzere ceman 25 mücerred 348 hane yaşamaktadır.

Grafik 238: 1005/1596-97 Senesi Aclun Nahiyesi Nüfus Dağılımı

'Arcânu'l-Fevkâ ve't-Tahtâ Köyü'nde yaşayan bir fakihin haricinde dini görevlilerle karşılaşılmasının nedeni yukarıda izah edildiği üzere ellerinde beraat olmadığı için kaydedilmeyen kişiler olabilir.

'Ayn-u Cenneti'l-Fizzâ (6 mücerred 55 hane) ile 'Ancerâ (3 mücerred 42) en kalabalık köylerdir. İstâlûs (3 hane) ile Deyr Şübeyk (1 mücerred 4 hane) en az nüfusa sahip karyelerdir. 955/1548-49 senesi ile mukayese edildiğinde hane sayısındaki düşüş açıktır.

Grafik 239: 1005/1596-97 Senesi Aclun Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

¹⁵²² Kayıtta 4. Mücerred için kaydın sonunda başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil bu kişinin ismi belirtilmemiştir.

¹⁵²³ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman 'Aleyhisselâm tamâmen.

¹⁵²⁴ Vakf-u mezbûr. Cizye beher neferan fi tis'in 1080.

¹⁵²⁵ Tâbi'-i 'Aclûn

Müslümanlar haricinde 4 mücerred 37 hanelik bir nüfusa sahip Hristiyanlar, 'Ancerâ (1 mücerred 13 hane Hristiyan; 2 mücerred 29 hane Müslüman), 'Ayn-u Cenneti'l-Fizzâ (3 mücerred 12 hane Hristiyan; 3 mücerred 43 hane Müslüman) ve Rabez (12 hane Hristiyan; 26 hane Müslüman) köylerinde yaşamakta ve 90 akçe cizye ödemektedirler. Görüldüğü üzere hem buldukları köylerde hem de nahiyede Müslüman ahalinin nüfus bakımından gerisindedirler.

3.1.2. Benî 'Ulvân Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman						Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Z	F	H	M
1005/1596-97								
'Alimûn (علمون)	9							
Nefite's-Süflâ (نفیة السفلی)?	31	3					9 ¹⁵²⁶	
Dibîn (دیین) ¹⁵²⁷							71 ¹⁵²⁸	4 ¹⁵²⁹
Bûrmâ (بورمة)	32	4						
Merc-i Şeyh (مرج شیخ)	8						11 ¹⁵³⁰	
Nahlâ (نحلی)	50		1	1				
Necde (نجدة) ¹⁵³¹	35	6						
Deyr Benî Kubeys (دير ابن قبيس)	42	3			1			
Mansûr (منصور) ¹⁵³²	48	2				1	8 ¹⁵³³	
Ceraş (جرش)	14				2			
Sâkib (ساکب)	12							
'Absarâ (عبصرة)	7							
Nefite'l-Fevkâ (نفیة الفوقا)?	13							
Râgâ (راغة)	6	1					8 ¹⁵³⁴	2
Musallâ (مصلى)	44	5					7 ¹⁵³⁵	
Bassâ (بصا)	2							
Sûk (صوق) ^{1536?}	75	5	1			1	10 ¹⁵³⁷	
Kefr Katrâ (کفر قطرة)?	3							
Rummân (رمان)	18							
Raymûn (ريمون) ¹⁵³⁸	25	5						
'Ayn-u Necde (عين نجدة)	18	2					3 ¹⁵³⁹	
'Ayn-u Cennetü'l-Kādî (عين جنة القاضي)	12	3						
Hemtâ (همتا)	13	2						
Kâmiye (قامية)	32	4						

¹⁵²⁶ Beher nefer fi tis'in 810

¹⁵²⁷ Nasârâ tâifesidir.

¹⁵²⁸ Kayıtta 75. Beher nefer fi tis'in 6750

¹⁵²⁹ Kaydın sonunda mücerredler için başlık açılmamıştır.

¹⁵³⁰ Hâs. Beher nefer fi tis'in 990.

¹⁵³¹ Tâbi'-i Benî 'Ulvân

¹⁵³² Tâbi'-i Benî 'Aclûn

¹⁵³³ Cizye beher nefer fi tis'in 720.

¹⁵³⁴ Hâs. Beher nefer fi tis'in 900.

¹⁵³⁵ Hâs Cizye. Beher nefer fi tis'in 630

¹⁵³⁶ Nâm-ı diğeri Vâdi-i Sûk

¹⁵³⁷ Beher nefer fi tis'in 900.

¹⁵³⁸ Tâbi' Benî 'Ulvân

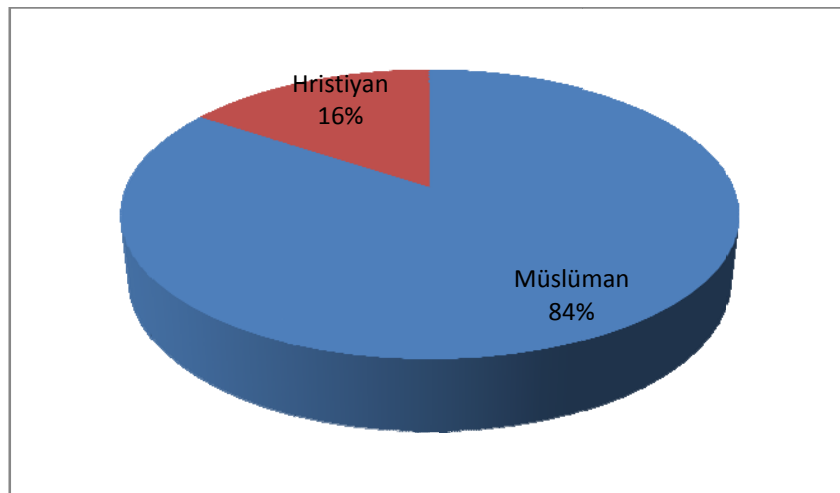
¹⁵³⁹ Cizye. Beher nefer fi tis'in 270.

Cebâ (جبة)	12							
Deyr Tuleyl (دير تليل)	7							
Şeceriye (شجرية)	9							
Cerâze (جراسة)	21							
'Anbâ (عنبا)	- ¹⁵⁴⁰							
Deyr Varakâ (دير ورقة)	- ¹⁵⁴¹							
Cebâ (جبا)	43							
'Atek/'Abek/'Anek/'Ayek (عتك/عنك/عنك/عنك)?	25							
Deyr Zıkrît (دير زقريط)	14							
TOPLAM	680	45	2	1	3	2	127	6

Tablo 109: 1005/1596-97 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Köyleri

Benî Ulvân, 955/1548-49 senesinden itibaren devamlı bir surette nüfus kaybetmekle birlikte 1005/1596-97'de Salt'tan sonra sancağın en kalabalık ikinci nahiyesi olmayı sürdürmüştür. 33 köyde 6 mücerred 127 hanesi Hristiyan ve 45 mücerred 680 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 51 mücerred 807 hane yaşamaktadır. Nahiyenin devamlı surette nüfus kaybetmesinin ardındaki neden Benî Ulvân'a bağlı köylerin sayısının devamlı surette azalmasıdır. 945/1538'de Benî Ulvân'a bağlı köy sayısı 69 iken 1005/1596-97'de bu sayı 33'e düşmüştür. Mezkûr nahiyeye küçülürken Salt hızlı bir şekilde büyümüşür. Anlaşılan Osmanlı idaresi kendi maslahatlarına uygun düşecek tarzda Salt'ı büyütürken Benî Ulvân'ı ise daha küçük bir nahiyeye konumuna indirmişlerdir.

Müslüman ahalinin nüfusunun 955/1548-49'dan itibaren devamlı surette azalmasına mukabil Hristiyanların nüfus hareketi farklı bir seyir izlemiştir. 955/1548-49'daki düşüşe rağmen son tahrirde tekrar nüfuslarını yükseltmekle birlikte bu artış 945/1538 senesindeki nüfus seviyesine ulaşamamıştır.

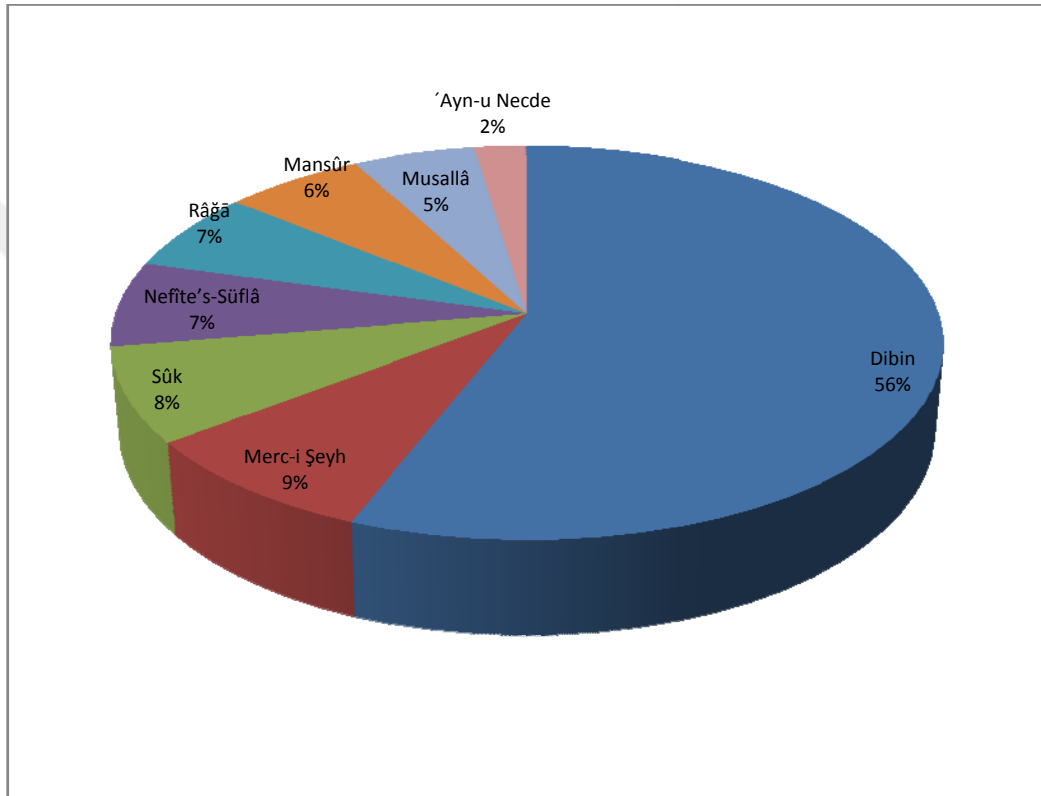
Grafik 240: 1005/1596-97 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Nüfus Dağılımı

¹⁵⁴⁰ Hâsıl kısmun mine'r-rub' 2500 olarak gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

¹⁵⁴¹ Hâsıl kısmun mine'r-rub' 1500 olarak gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

Nüfusunun ekseriyetini teşkil eden Müslümanlar arasında 2 imam (Nahlâ, Sûk), 1 müezzîn (Nahlâ), 3 zaviyedâr (Deyr Benî Kubeyş, Cerş) ve 2 fakih (Sûk, Mansûr) bulunmaktadır.

Sûk (5 mücerred 75 hane Müslüman; 10 hane Hristiyan) ile Dibîn (4 mücerred 71 hane Hristiyan) en kalabalık köyler olarak dikkat çekerken Bassâ (2 hane), Kefr Katrâ (3 hane), Deyr Tuleyl (7 hane), 'Absarâ (7 hane), Şeceriye (9 hane) ve 'Alemûn (9 hane) en az nüfusa sahip yerlerdir.

Grafik 241: 1005/1596-97 Senesi Benî Ulvân Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

6 mücerred 127 hanelik nüfuslarıyla Hristiyan ahali, Müslümanlardan sonra nahiyede yaşayan yegâne gayrimüslim kesimdir. Mezkûr grup, Dibin (4 mücerred 71 hane), Merc-i Şeyh (11 hane Hristiyan; 8 hane Müslüman), Sûk (10 hane Hristiyan; 5 mücerred 75 hane Müslüman), Nefite's-Süflâ (9 hane Hristiyan; 3 mücerred 31 hane Müslüman), Râğâ (2 mücerred 8 hane Hristiyan; 1 mücerred 6 hane Müslüman), Mansûr (8 hane Hristiyan; 2 mücerred 48 hane Müslüman), Musallâ (7 hane Hristiyan; 5 mücerred 44 hane Müslüman) ve 'Ayn-u Necde (3 hane Hristiyan; 2 mücerred 18 hane Müslüman) köylerinde ikamet etmektedir. Benî Ulvân'da sadece Dibin (4 mücerred 71 hane), Nasârâ taifesinden oluşmakta diğer köylerde Hristiyan ahali Müslümanlarla birlikte yaşamakta ve 90 akçe cizye ödemektedir.

3.1.3. Gavr Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman	
	H	M
1005/1596-97		
Nemrîn (نمرين)	6	
Kefrîn (كفرين)	43	
Fahlu't-Tahtâ (فحل التحتا)	9	
Düveyr (دوير)	17	
Huseyne (حسينة)	22	
El-Beyse (البيسة)?	12	
Beyt Râmâ (بيت رامة)	- ¹⁵⁴²	
Ümm-ü Yerû/Berû' (ام يروع/بروع)	- ¹⁵⁴³	
Ceme Cûr (جمعة جور)	- ¹⁵⁴⁴	
Kuceyne (قجينة)	- ¹⁵⁴⁵	
Deyr 'Alâ (دير علا)	46	4
Rafik (رفيق)	45	
Kûmâ (كوما)	16	
Bisân (بيسان)	38	4
Deyr Radgâ (ديرردغة)	41	
Radgâ (ردغة)	24	
Kahvâne/Fehvâne (قحوانة/فحوانة)	79	3
Hüsâmiye (حسامية)	23	
Kafâris (قفارس)	47	
Zirâ'â (زراعة) ¹⁵⁴⁶	17	
Kasîr/Kusayr (قصير)	46	4
Sâsiye (ساسية)	15	
Mirfekatü't-Tahtâ (مرفقة التحتا)	70+13 ¹⁵⁴⁷	T 83
Muhdise (محدثه)	32	
Mezra'a-i Hamâzîne (حمازينة) nâm-ı diğêr Sâhâtu'l-Ba'l (ساحة البعل) ma'a arz-ı Berîm (بريم)? ¹⁵⁴⁸	9 ¹⁵⁴⁹	
TOPLAM	670	20

Tablo 110: 1005/1596-97 Senesi Gavr Nahiyesi Köyleri

Gavr Nahiyesi'nde 20 mücerred 670 hane ile yalnızca Müslümanlar yaşamaktadırlar. 24 köy ve 1 mezrada dini ve idari vazifelilere tesadüf olunmamakta sadece Hamâzîne Mezrası'nda inzivaya çekilmiş mütedeyyin kişilere rastlanmaktadır. Bunlar ibadetle işigal etmelerinden naşi avarız ve tekâlif-i örfiyeden muaf ve müsellemlerdir.

5 mücerred 83 hane ile Mirfekatü't-Tahtâ ve 2 mücerred 80 hane ile Kahvâne/Fehvâne en kalabalık köyler iken Nemrîn (6 hane), Fahlu't-Tahtâ (9 hane) ve Hamâzîne mezrası en an nüfusa sahip karyelerdir.

¹⁵⁴² Hâliyâ harâb.

¹⁵⁴³ Hâricden zirâ'at olunur.

¹⁵⁴⁴ Hâricden zirâ'at olunur.

¹⁵⁴⁵ Karye-i mezbûrenin fellâhları perâkende ve perîşân olmuşlar. Hâricden zirâ'at olunur.

¹⁵⁴⁶ Vakf-u Sultan Berkuk 'alâ mecdihî fi'l-Mısır tamâmen.

¹⁵⁴⁷ Cemâ'at-i Hindiyân der-karye-i mezbûre.

¹⁵⁴⁸ Vakf-u Zâviye-i Hazret-i Mu'âz bin Cebel radiyallâhu 'anh [der] nezd-i Kasîr

¹⁵⁴⁹ Mezkûrûn fukarânın ba'zı zâviye-i mezbûrenin hâdimleri olup ve ba'zı dahi şerifleri 'uzlet ihtiyâr etmiş fukarâ oldukları ecilden külliyyâ zâviye-i mezbûrda mütemekkin olmağın vukû' üzere deftere kayd olundu deyu defter-i 'atıkta mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere zâviye-i merkûmenin hâdimleri ve fukarâsı olmak üzere defter-i cedîde kayd olundu. Sâlih ve mütedeyyin kimesnelerdir. 'Avârızdan ve tekâlif-i 'örfiyeden külliyyâ mu'âf ve müsellemlerdir.

En fazla nüfusa sahip Mirfekatü't-Tahtâ'da 13 hanelik bir Hind cemaati bulunmaktadır. Buraya ne zaman geldiklerine dair bir işaret bulunmamakla birlikte Aclun'un ticaret yolları üzerinde olduğu dikkate alındığında ticaret maksadıyla gelip yerleşmiş olabilirler.

Beyt Râmâ ile Kuceyne'nin harap oldukları defterde kaydedilmiştir. Ümm-ü Yerû'/Berû' ve Ceme Cûr köylerinin ise hariçden ziraat olunduğu ifade edilerek hane ve mücerred sayıları tahrir defterinde verilmemiştir.

3.1.4. Salt Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman				Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	H	M
1005/1596-97						
Mahalle-i 'Avâmil	27	4	1		3 ¹⁵⁵⁰	1
Mahalle-i Ekrâd	13	1		1	21 ¹⁵⁵¹	
Subhân (صبحان)?	26					
'Alâkûn (علاقون)	8	2				
Hasbân (حسبان)	- ¹⁵⁵²					
Ümmü'l-'Amd (ام العمدة)	- ¹⁵⁵³					
Muşrife (مشرفة)	- ¹⁵⁵⁴					
Cel'â (جلعة)	- ¹⁵⁵⁵					
Kefr Hûd (كفر هود)	22	1				
'Allân (علان)	31					
Kefr Almâ (كفر الما)	- ¹⁵⁵⁶					
Tâife-i Benî Sahr (بني صخر)						
Cemâ'at-i Şeyh Ahmed bin Şeyh Ali ibn-i Muhammed	22	3				
Cemâ'at-i Şeyh Sâlim (سالم)	82 ¹⁵⁵⁷					
Cemâ'at-i Musa [bin] Rûbek (موسي بن روبك)	71	4				
Cemâ'at-i Şeyh Cenâl bin Fudayl (جنال بن فضيل)?	22					
Cemâ'at-i Şeyh Nâkes [bin] Nâsır (ناكس ناصر)?	77	3				
Cemâ'at-i Şeyh Halife bin Fâdıl (خليفة بن فاضل)	101	9				
Cemâ'at-i Levâbîsâ (لوابيصة)	50	2				
Cemâ'at-i Sumeyrâ (صميرا)	48					
Cemâ'at-i Şûbek (شوبك)	23					
Cemâ'at-i Cuhne (جهنة)?	26					
Cemâ'at-i Ravh ve Sîb (روح و سيب)	51					
Cemâ'at-i Kerîm (كريم)	85					
Tâife-i Sumendân (صمندان)						

¹⁵⁵⁰ Kayıtta 4

¹⁵⁵¹ Kişi başına 90 akçeden toplamda 1890 akçe cizyeleri Vakf-u Ebâ 'Ubeyde bin Cerrâh'a tahsis edilmiştir.

¹⁵⁵² Harâb ve hâricden zirâ'at olunur. Hâsıl fî sene 2600

¹⁵⁵³ Hâlî 'ani'r-re 'âyâ hâricden zirâ'at olunur. Hâsıl fî sene 1000

¹⁵⁵⁴ Hâlî 'ani'r-re 'âyâ. Hâricden zirâ'at olunur. Hâsıl fî sene 1100

¹⁵⁵⁵ Hâlâ harâb

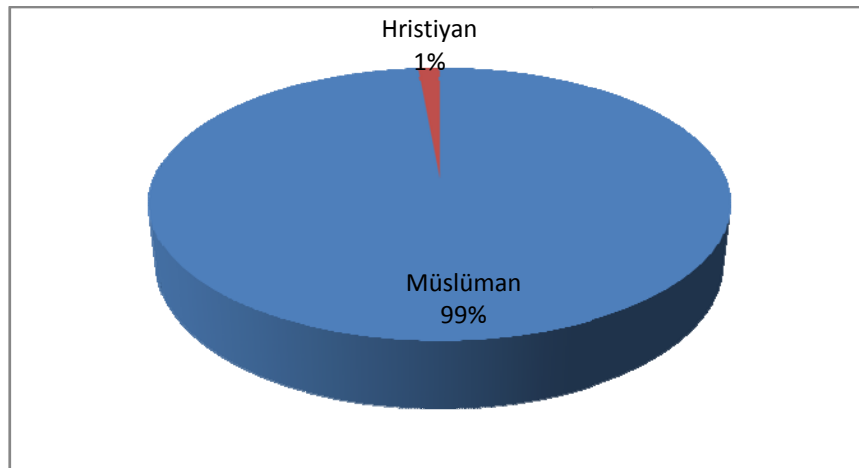
¹⁵⁵⁶ Hâlî ez-ra'iyet ber-müceb-i defter-i 'atîk hâsıl.

¹⁵⁵⁷ Kayıtta 75. 7 tane mücerred kişiden bahsedildiği halde kaydın içinde onlara tesadüf olunmamıştır.

Cemâ'at-i El-'Âniye (العانية)	60					
Cemâ'at-i El-Helvâniye ve'l-Hanâcirâ (الهلوانية والحنجرة)	44					
Cemâ'at-i El-'Ulmân ve'd-Devbân (العلمان والديوان)	33					
Tâife-i Hüteym (هتيم)						
Cemâ'at-i Mebrîk (ميريك)	131					
Cemâ'at-i Sa'rân (سعران)	111					
Cemâ'at-i El-Hudecât (الحدجات)	18					
Cemâ'at-i Ebu Becce (ابو بجة)?	20					
Cemâ'at-i 'Abân (عبان)?	307					
Tâife-i Benî Mehdî (مهدى)						
Cemâ'at-i Kayâr (قيار)?	44					
Cemâ'at-i Sumâ'iyе ve Savâlih ve'l-Mâtiye (سماعية و صوالح و الماطية)	45					
Cemâ'at-i Muhâneде ve Berâce ve 'Arafe (محادنة و براجة و عرفة)	49					
TOPLAM	1647	29	1	1	24	1

Tablo 111: 1005/1596-97 Senesi Salt Nahiyesi

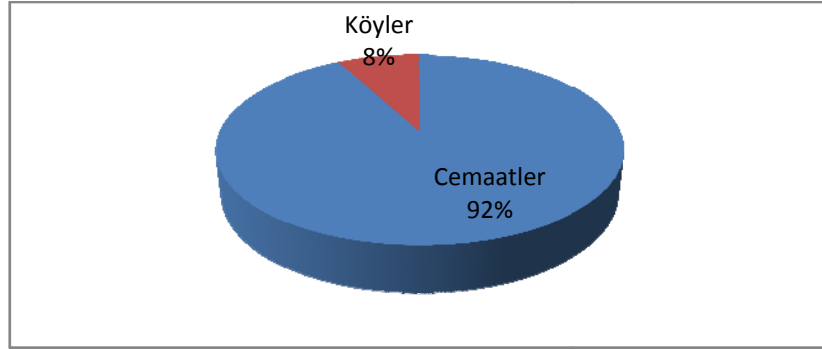
Yüzyılın sonunda 1 mücerred 24 hanesi Hristiyan; 29 mücerred 1647 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 30 mücerred 1671 hane Salt'ta yaşamaktadır. 1005/1596-97'de 2 mahalle, 9 köy ve 23 Arap cemaatinin bulunduğu nahiyе, yüzyıl içinde en yüksek nüfusa 955/1548-49'da (59 mücerred 1838 hane Müslüman; 21 hane Hristiyan) ulaşmıştır. Nüfusun ne zaman düşmeye başladığı defter serilerinin eksikliğinden ötürü tam olarak tespit edilememektedir. Ancak mevcut defterlere dayanılarak 955/1548-49 senesindeki nüfus büyüklüğünün bir daha yakalanılamadığı ve asrın sonunda nüfus kaybına maruz kaldığı söylenebilir. Müslümanlar arasında Avâmil Mahallesi'nde 1 imama ve Ekrâd Mahallesi'nde de 1 müezzine tesadüf olunur.

Grafik 242: 1005/1596-97 Senesi Salt Nahiyesi Nüfus Dağılımı

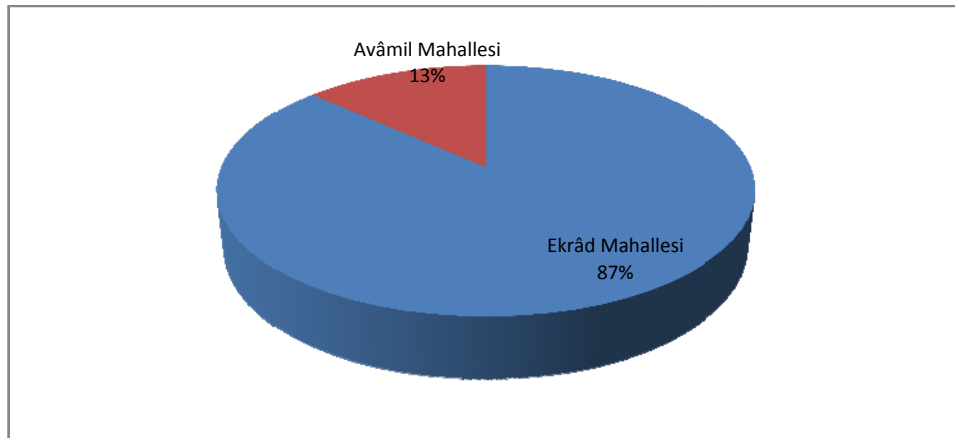
9 köyden 5 tanesinin (Hasbân, Ümmü'l-'Amd, Muşrife, Cel'â, Kefr Almâ) raiyyetten hali olarak kaydedilmesi ahalsinin perakende olduğunu göstermektedir. Aynı karyelerin 955/1548-49 senesinde de hane sayıları verilmeyip sadece alınan vergiler kaydedilmiştir.

Mezkûr tarihten en son tahririn yapıldığı vakte kadar 50 yıl geçtiğinden adı geçen köylerin durumları hakkında herhangi bir malumata vasıl olunamamaktadır. Nahiye'nin 23 Arap cemaati tarafından mesken seçildiği dikkate alındığında, devlet otoritesinin yokluğunda kabilelerin serkeşliğinden ahalinin zarar göreceği kesindir.

Grafik 243: 1005/1596-97 Senesi Salt Nahiyesi Nüfus

Rakamlarında işaret ettiği üzere Arap kabilelerin ağırlığı her yönüyle hissedilmektedir. Salt'taki Arap cemaatlerin hepsi 4 büyük kabile birliğine [Tâife-i Benî Sahr (658), Tâife-i Humendâd/Sumendâd (137 hane), Tâife-i Hüteym (587), Tâife-i Benî Mehdî (138 hane)] bağlıdır. Benî Sahr (658 hane) ile Hefîm (587 hane) en büyük kabileleri oluşturmaktadır. Cemâ't-i 'Abân (307 hane), Cemâ't-i Mübârek/Mebrîk (131 hane), Cemâ't-i Sa'rân (111 hane) ve Cemâ't-i Şeyh Halîfe bin Fâdıl (9 mücerred 101 hane) kalabalık Arap cemaatlerini teşkil ederken El-Hudecât (18 hane) en az nüfusa sahip cemaattir.

Grafik 244: 1005/1596-97 Senesi Salt Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Nahiye nüfusunun azınlık kısmını oluşturan Hristiyanlar Salt'ın iki mahallesinde ikamet etmekte ve eldeki defterlere nazaran 945/1538'deki 10 mücerred 29 hanelik nüfuslarına bir asır boyunca yeniden ulaşamamış gözükmektedirler.

Çoğunluk 21 hane ile Ekrâd Mahallesi'nde yaşamakta ve bakisi 1 mücerred 3 hane ile 'Avâmîl'de hayatlarını sürdürmektedir. 'Avâmîl Mahallesi'ndeki Hristiyanlara bir önceki tahrir defterinde tesadüf olunmaması Ekrâd ya da başka yerlerden gelerek buraya yerleşmiş olduklarını göstermektedir.

3.1.5. Allân Nahiyesi

Mahalle	Müslüman	
	H	M
1005/1596-97		
Mahalle-i El-Kâdî (القاضي)	58	
Mahalle-i Salih bin Fâйд (صالح بن فايد)	55	
Mahalle-i Muhammed bin Sâlih (محمد بن صالح)	70	
Abdullah (عبد الله)	87	
Tavâif-i 'Urbân-ı 'Allân	¹⁵⁵⁸	
TOPLAM	270	

Tablo 112: 1005/1596-97 Senesi Allân Nahiyesi

Allân'daki dört mahallenin sayısı yüzyıl boyunca değişmemiştir. Diğer sancak tahrirlerinde kimi mahallelerin defterlerde bir görünüp kaybolduğu hatırlandığında buradaki mahallelerin isimleri ve sayıları değişmez bir kural olarak Osmanlı hâkimiyetinin ilk asrı boyunca devam ede gelmiştir. Mevcut defter verilerine göre mahalleler yüzyıl boyunca inişli çıkışlı bir seyir izlemiş gözükmekle birlikte 945/1538'deki (4 mücerred 289 hanelik) nüfuslarına ulaşamamışlardır.

Nahiyede 270 hane ile yalnızca Müslümanlar yaşamaktadırlar. Abdullah (87 hane) ile Muhammed bin Salih (70 hane) en kalabalık nüfusa sahip mahallelerdir. El-Kâdî (58 hane) ve Salih bin Fâйд (55 hane) diğer ikisine nazaran az nüfusa sahiptir.

1005/1596-97'de 'Allân'da yaşayan Arap taifelerinden bahsedilerek "Ber-müceb-i defter-i 'atîk fî sene 20.000" kaydıyla senede 20.000 akçe alındığı ifade edilmiştir. Defter-i 'Atîk ifadesi ve Arap taifelerinin isminin ve hane sayılarının zikredilmeyişi tahrir edilemediklerini işaretidir. Kabilelerin tahrir edilemeyişi, nahiyeye ve sancak nüfusunun daha fazla olması gerektiğini ortaya koymaktadır.

3.1.6. Kûre Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman				Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	H	M
1005/1596-97						
Zevbiye (زوبية)	15	5			⁷ ¹⁵⁵⁹	
Kefr A'vân (كفر اعوان) ¹⁵⁶⁰	16	7				
Kefr İbîl (كفر ابييل) ¹⁵⁶¹	11	6				

¹⁵⁵⁸ Defterde "Ber-müceb-i defter-i 'atîk fî sene 20.000" ifadesiyle Allân'daki Arap topluluklarından bahsedilerek onlardan alınan senelik vergi defter-i 'atike göre tespit edilmiştir. **185 KKTD**, varak 77a

¹⁵⁵⁹ Beher nefer fî tis'in

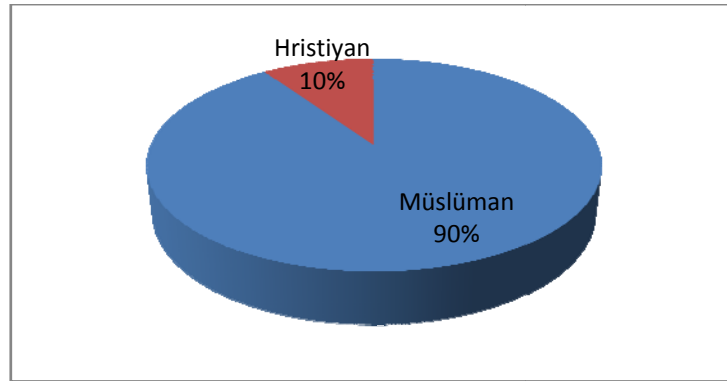
¹⁵⁶⁰ Vakf-u Zübeyr Feha? bin Yusuf tamâmen

¹⁵⁶¹ Vakf-u Feha? bin Yusuf tamâmen

Hazîrâ (خزيرة)?	20	3				
Cedîse (جديثة)	4	2				
Cenînu's-Safâ (جنين الصفا)	28	2				
Kefr Elmâ (كفر الما)	45	10				
Deyr Gafer (دير غفر)	17	3	1	1		
Deyr Yûsuf (دير يوسف)	12	3				
Fete (فتة)?	7					
Deyr 'Asel (دير عسل)	4					
Muhrime (مهرمة)					21 ¹⁵⁶²	
Cirâ (جيرة)?	23					
Beyt Yâfâ (بيت يافا)	42	5	1			
Bâ'ûn (باعون)	44	8				
Tebne (تبنة)	30	7				
Beyt Aydes (بيت ايدس)	10					
Racîm (رجيم)	8					
'Akabe (عقبة)	46	7				
Bukay'u'n-Nasârâ (بقيع النصارا)	4				18 ¹⁵⁶³	2 ¹⁵⁶⁴
Kefr Keyfâ (كفر كيفا)	13					
Semmû'â (سموعة)	15	4				
Ze'âl (زعال)?	11	1				
TOPLAM	425	73	2	1	46	2

Tablo 113: 1005/1596-97 Senesi Kûre Nahiyesi

Kûre'nin adına ilk olarak 955/1548-49 yılında rastlanmaktadır. Bu tarihten önce sancakta, nahiyenin adına tesadüf olunmamakla birlikte devlet, idari taksimatta değişikliğe giderek mezkûr nahiyeyi ihdas/ ya da Aclun'a bağlamıştır. Asrın sonunda da nahiyenin ismiyle karşılaşılması 955/1548-49'da yapılan taksimatın muhafaza edildiğini göstermektedir. 1005/1596-97'de nüfus kaybına uğrayan Kûre'nin en kalabalık olduğu yıl 955/1548-49 (12 mücerred 630 hane Müslüman; 48 hane Hristiyan) senesidir.

Grafik 245: 1005/1596-97 Senesi Kûre Nahiyesi Nüfus Dağılımı

23 köyden ibaret Kûre'de 1005/1596-97 senesinde 2 mücerred 46 hanesi Hristiyan 73 mücerred 425 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 75 mücerred 471 hane yaşamaktadır.

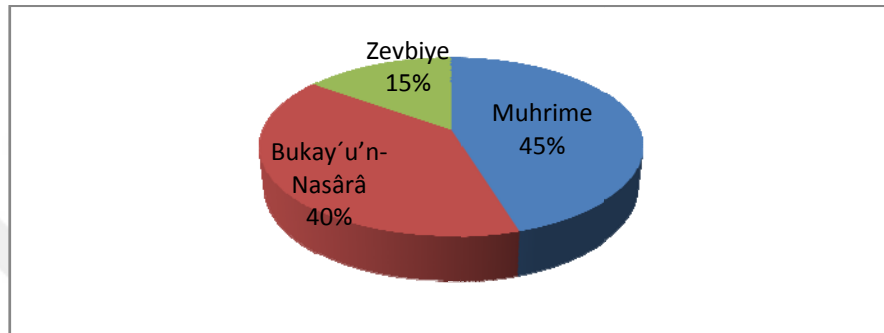
¹⁵⁶² Hâs cizye. Beher nefer fi tis'în 1890.

¹⁵⁶³ Kayıtta 19

¹⁵⁶⁴ Kayıtta 1

Adına ilk tesadüf olduğu tarihten asrın sonuna kadar nahiyede yaşayan Müslümanlar, mevcut defterlere göre devamlı surette nüfus kaybetmişlerdir. Ancak kayıplarına rağmen Müslüman ahali ekseriyeti teşkil etmektedir. 2 imam (Deyr Gafer, Beyt Yâfâ) ve 1 müezzîn (Deyr Gafer) köylerde dini görevli olarak kaydedilmiştir.

ʿAkabe (7 mücerred 46 hane), Kefr Elmâ (10 mücerred 45 hane), Bâʿûn (8 mücerred 44 hane) ile Beyt Yâfâ (5 mücerred 42 hane) en fazla nüfusa malik köylerdir. Buna mukabil Deyr ʿAsel (4 hane), Cedîse (2 mücerred 4 hane), Fete (7 hane) ile Racîm (8 hane) en az nüfusa sahip karyelerdir.

Grafik 246: 1005/1596-97 Senesi Kûre Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Kûre'de yaşayan tek gayrimüslim grup Hristiyanlar, Müslümanlar gibi nüfus kaybına maruz kalmışlar ve Muhrike (21 hane), Bukay'û'n-Nasârâ (2 mücerred 18 hane Hristiyan; 4 hane Müslüman) ile Zevbiye'de (7 hane Hristiyan; 5 mücerred 15 hane Müslüman) toplam 2 mücerred 46 hane olarak yaşamışlardır. Zevbiye'de Müslüman nüfusa oranla azınlıkta kalan Hristiyanlar, Bukay'û'n-Nasârâ'da ekseriyete sahip olmakla birlikte Muhrike Köyü'nde tek başlarına hayatlarını sürdürmekte ve 90 akçe cizye ödemektedirler.

3.1.7. Kerek Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman		Hristiyan	
	H	M	H	M
1005/1596-97				
Kerek (كرك)	76	3	110 ¹⁵⁶⁵	2 ¹⁵⁶⁶
Mezârî' (مزارع)	88			
Sarfâ (صرفا)	144			
Fedân (فدان)?	35			
ʿAyn Mûsâ (عين موسى)	15			
Kefr Riyâ (كفر ريا)	16		3	
Cûrâ (جورة)	14			
Ra's (راس)	13			
ʿArâk (عراق)	19			
Tayyibe (طيبة)	17			
Şecer (شجر)	13			
Tufeylâ (طفيلي)	33			

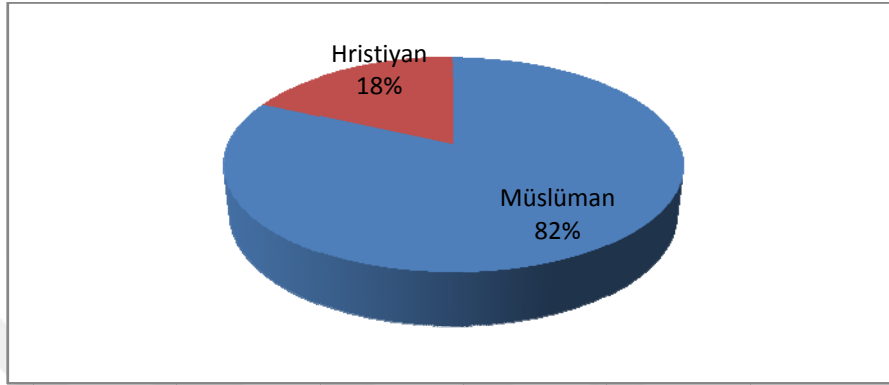
¹⁵⁶⁵ Kayıtta 103

¹⁵⁶⁶ Kayıtta 8

Sâfiyâ (صافية)	9			
Mezra'â (مزرعة)	14			
TOPLAM	506	3	113	2

Tablo 114: 1005/1596-97 Senesi Kerek Nahiyesi

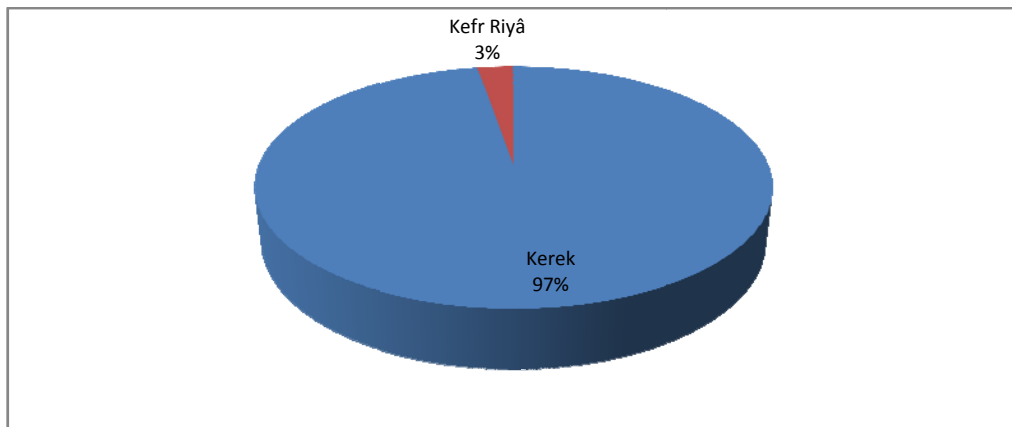
Kerek 945/1538'deki nüfusunu diğer tahrirlerde muhafaza edememiş gözükmektedir. Müslümanlar nüfus kaybına uğrarken Hristiyanların, 955/1548-49 hariç tutulursa yükselişe geçmeleri dikkat çekicidir. Ancak nüfuslarının artışları 945/1538'deki hane sayılarına ulaşmaya kifayet etmeyecektir.

Grafik 247: 1005/1596-97 Senesi Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılımı

1005/1596-97 senesine gelindiğinde 14 köyden ibaret nahiyede 3 mücerred 506 hanesi Müslüman ve 2 mücerred 113 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 5 mücerred 619 hane yaşamaktadır. Müslüman nüfus arasında herhangi bir dini görevliye işaret yoktur. Muhtemelen ahali arasında fahri şekilde dini görevleri eda eden kişiler vardı.

Kerek (2 mücerred 109 hane Hristiyan; 3 mücerred 77 hane Müslüman) ile Sarfâ (144 hane Müslüman) en fazla nüfusa sahip köylerdir. Sâfiyâ 9 hane ile en az nüfuslu karyedir. Kerek (2 mücerred 109 hane Hristiyan; 3 mücerred 77 hane Müslüman), Sarfâ (144 hane Müslüman) ve Mezra'â (88 hane) hariç tutulursa köyler nüfus açısından vasat bir görünüm arz etmektedir.

Grafik 248: 1005/1596-97 Senesi Kerek Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

2 mücerred 112 hane ile nahiyede kâin tek gayrimüslim kesim olan Hristiyanlar, Kerek (2 mücerred 109 hane Hristiyan; 3 mücerred 77 hane Müslüman) ile Kefr Riyâ (3 hane Hristiyan; 16 hane Müslüman) köylerinde hayatlarını sürdürerek 90 akçe cizye ödemişlerdir.

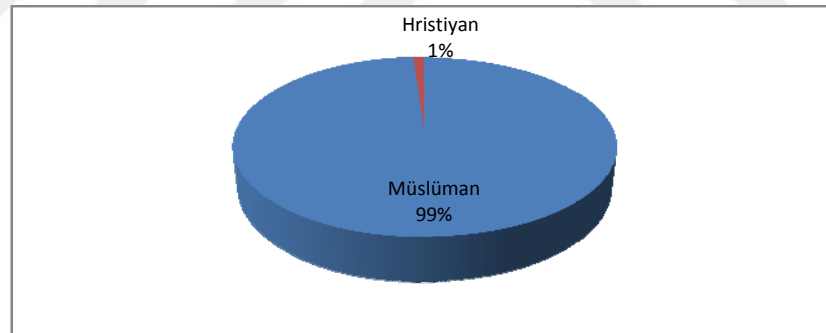
3.1.8. Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M
1005/1596-97					
Nemte/Temte (نمئة/تمنة)?	96		1		
Sanfece (صنفة)	81				
'Ayme/'İme (عيمة)	24				
Hazîr/Hinzîr/Hinzîrâ (خزير/خنزير/خنزيرة)	10				
'Ayn Şübül (عين شبل)	19			3	
Temây (تماي)	30				
Kantâ (قنتة) ¹⁵⁶⁷	22				
TOPLAM	282		1	3	

Tablo 115: 1005/1596-97 Senesi Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi

Kûre gibi adına 955/1548-49'da tesadüf olunan Cibâlû'l-Kerek 1005/1596-97 yılına kadar nüfusunu aynı şekilde muhafaza etmiş gözükmektedir. Yüzyılın nihayetinde 7 köyde 282 hanesi Müslüman ve 3 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 285 hane yaşamaktadır.

Bir imamın ikamet ettiği Nemte/Temte (96 hane) ile Sanfece (81 hane) en fazla nüfus barındıran köylerdir. Hazîr/Hinzîr/Hinzîrâ 10 hane ile nahiyenin en az nüfusa sahip karyesidir.

Grafik 249: 1005/1596-97 Senesi Kerek Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Hristiyanlar, Müslümanlardan sonra nahiyede yaşayan tek gayrimüslim topluluk olup 3 hanelik nüfuslarıyla 'Ayn Şübül'de yaşamakta (3 hane Hristiyan; 19 hane Müslüman) ve 90 akçe cizye ödemektedirler.

3.1.9. Şûbek Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman		Hristiyan	
	H	M	H	M
1005/1596-97				
Şûbek (شوبك)	65		5 ¹⁵⁶⁸	

¹⁵⁶⁷ Nâm-ı diğer A'cerî (اعجری)

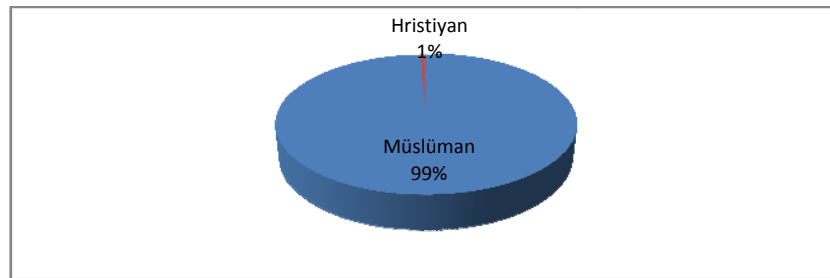
¹⁵⁶⁸ Hâs cizye. Beher nefer fi tis'in 450.

Belgar (بلغر)	15			
'Afrîr (عفرير)	10			
İrhâb (ارحاب)	18			
Şâhid (شاهد)	80			
Vâdî-yi Dağîm (وادي دغيم)	85			
Nahîl/Nuheyî (نحيل) ¹⁵⁶⁹	32			
El-Cebe (الجبعة) ¹⁵⁷⁰	40			
Tâife-i Harbiye (حربية)				
Cemâ'at-i Âl-i Mûsâ (ال موسى)	72			
Cemâ'at-i Âl-i Hasene ve'l-Hamârice (ال حسنة و الحمارجة)	45			
Cemâ'at-i Riyarân (ريران)	50			
Cemâ'at-i Hûbnân/Hûbyân (حوبنان/حوبيان)?	44			
Cemâ'at-i Ebî Tân (ابي طان)?	23			
Cemâ'at-i El-Hitâbân (الخطابان)?	61			
Cemâ'at-i Âl-i Yezîd ve'l-Muhammediyye (ال يزيد و المحمدية) ¹⁵⁷¹	34			
Cemâ'at-i A'râb-ı Kelâbna (كلابنة)	40			
Cemâ'at-i 'Urbân-ı Mûsâ'îd (مساعد)	38			
Cemâ'at-i A'râb-ı Tâife-i El-Mûvâherâ (المواهرة)	14			
Cemâ'at-i Su'yfân (سعيقان) min-Tâife-i Harâşe (حراشة)	27			
TOPLAM	793		5	

Tablo 116: 1005/1596-97 Senesi Şûbek Nahiyesi

955/1548-49'da (955 hane Müslüman; 5 hane Hristiyan) zirveye ulaşan Şûbek yüzyılın sonunda nüfus kaybına uğramıştır. 8 köy ve Harbiye taifesine bağlı 11 Arap cemaatte 5 hanesi Hristiyan 793 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 798 hanenin yaşamaktadır. Arap aşiretlerinin mühim miktardaki mevcudiyeti nahiyenin demografik yapısını etkilemektedir.

Dini, idari vazifelilerin isimlerine tesadüf edilemeyen nahiyede Vâdî-yi Dağîm (85 hane Müslüman) ile Şâhid (80 hane) en kalabalık köyler iken 'Afrîr 10 hane ile en az nüfusa sahip köydür.

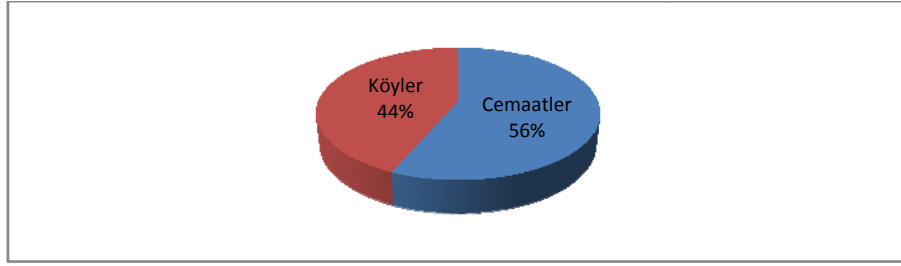
Grafik 250: 1005/1596-97 Senesi Şûbek Nahiyesi Nüfus

Müslümanlar haricinde 5 hanelik nüfuslarıyla Hristiyan ahali yalnızca Şûbek'te yaşamakta ve 90 akçe cizye ödemektedir. Hem genel nüfusa oranla hem de yaşadıkları karye nüfusuna nispetle çok düşük hane sayısına sahiptirler.

¹⁵⁶⁹ Der-Vâdî-i Mûsâ

¹⁵⁷⁰ Fî-Vâdî-i Mûsâ

¹⁵⁷¹ 'An-cemâ'at-i Sâdullah?, ve Ömer Emselek? Ve Şey Ulvân?

Grafik 251: 1005/1596-97 Senesi Şûbek Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Tâife-i Harbiye'ye (448 hane) tabi 11 Arap cemaatinin içinde Âl-i Mûsâ (72 hane) ile El-Hitâbân? (61 hane) en fazla nüfusa sahip cemaatler iken A'râb-ı Tâife-i El-Müvâherâ 14 hane ile en az nüfusa sahip cemaattir. Nahiyede 11 tane cemaatin 955/1548-49 yılında ve bu tarihte deftere kaydedilmesi devletin hâkimiyetini tanıdıklarına işarettir.

3.2. Gazze Sancağı

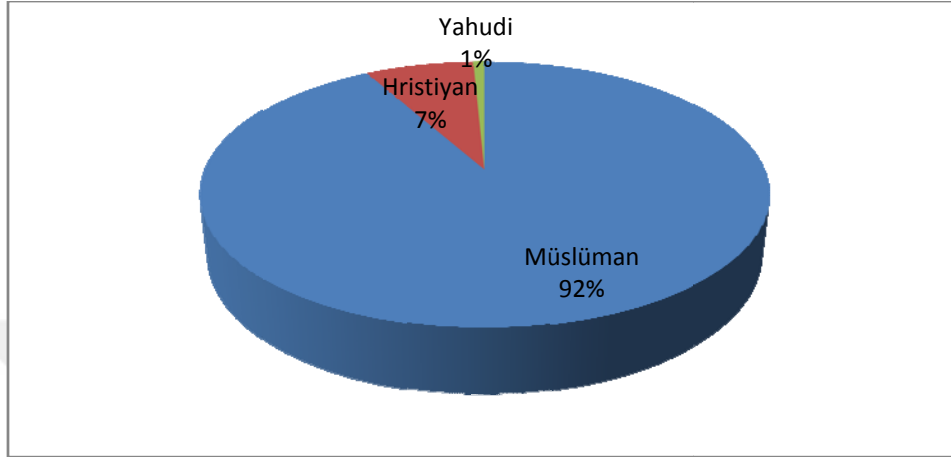
Mah/Nh y	932/1525-26						945/1538						955/1548-49						964/1557						1005/1596-97					
	Müs		Hrs		Yhd		Müs		Hrs		Yhd		Müs		Hrs		Yhd		Müs		Hrs		Yhd		Müs		Hrs		Yhd	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Gazze Mah.	580	38	232	1	120		1355	203	242	29	113		1829	173	324	9	134	7	1872	77	345		99		747	139	302		81	
Gazze Köyleri	2853	188	56				4102	304	84	12			6.307	397	180	11			6.854	112	150	16			6440	134	164	2		
Remle Mah.	319	15	26				409	29	32	1			532	64	58	7			550	77	75				213	23	82			
Remle Köyleri	962	100	129	11			1609	106	130	20			2330	100	248	12			2682	9	268				2427	39	245	11		
Toplam	4714	341	443	12	120		7475	642	488	62	113		10.998	734	810	39	134	7	11.958	275	838	16	99		9.827	335	793	13	81	

Tablo 117: XVI. Asır Gazze Sancağı

Gazze Sancağı nüfusu, Osmanlı hâkimiyetine girişinden 964/1557 yılına kadar devamlı surette artmıştır. Dördüncü tahririne denk gelen 964/1557 senesi ile son tahririn icra edildiği 1005/1596-97 arası takribi 41 yıllık bir boşluk vardır. Dolayısıyla sancağın nüfusunun tam olarak ne zaman düşmeye başladığını tespit etmek güçtür. Ancak kesin olan 964/1557 yılında bir asır içindeki zirvesine ulaşan sancak nüfusu bu tarihten belli bir vakit sonra düşmeye başlamış olmalıdır. Asrın sonundaki gerileme, sancakta 964/1557 yılından sonra işlerin kademeli bir şekilde bozulduğunu göstermektedir.

1555 yılından 1560'a kadar başta çekirge olmak üzere çeşitli afetler sancaktaki ekinlere zarar vermiş ve halkı pek çok cihetle zarara uğratmıştı. Bu afetlerden yalnızca yerleşik ahali etkilenmiyordu. Göçebe kabileler de en az köylüler ve şehirliler kadar mevcut durumdan muzdarip oluyorlardı.

I. Süleyman'ın vefatından sonra devletin Arap kabileler üzerindeki otoritesinin tedrici bir şekilde kayboluşu ve kabilelerin sisteminin zafiyetlerinin farkında olarak soygunculuk ve talana başlamaları¹⁵⁷² sancağın gerilemesine ve nüfus düşüşüne sebep olmuştur.¹⁵⁷³ III. Mehmed döneminde yapılan tahrirler, sancak/lardaki çözülmenin ulaştığı boyutları göstermektedir.

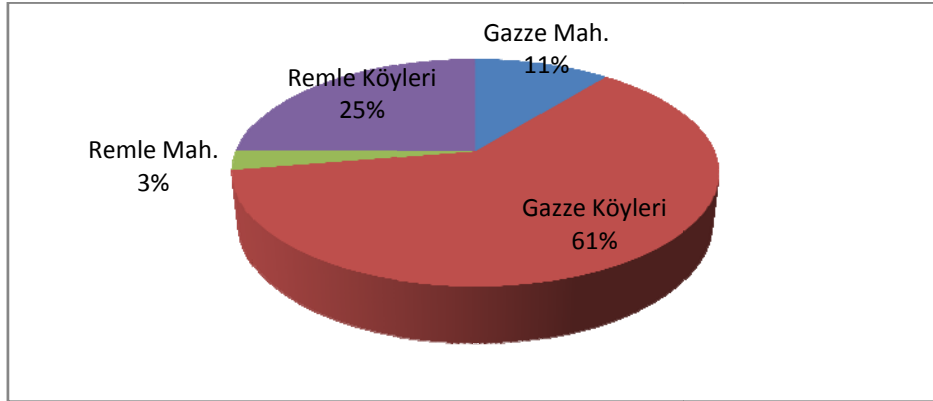
Grafik 252: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Nüfus

İlk tahrirden asrın sonuna gelinceye kadar idari taksimatın aynı şekilde muhafaza edildiği sancakta, 1005/1596-97 senesinde de Müslümanlar ekseriyeti teşkil etmeye devam etmektedirler. Nüfus dağılımında Hristiyanlar ikinci, Yahudiler ise en son sırada gelmektedirler. Gayrimüslimlerin sıralaması yüzyıl boyunca değişmemiş ve bütün kesimler on altıncı yüzyılı nüfus kaybıyla kapatmışlardır. Ancak takribi 41 yıllık döneme ait defterlerin

¹⁵⁷² “Gazze Beyi Sinân dâme ‘izzuhû ve Gazze ve Remle kâdıları mektûb gönderüp livâ’-i mezbûr kendüye sadaka olup, vardukda, vilâyet ahvâli perîşân ve ekser re’âyâ perâkende olup sebebi sü’âl olındukda üç-dört yıldur ki çekirge ve âfet-i semâvî olmakla tereke hâsıl olmayup ve sâbıkâ sancağı beyi olan Süleymân, beylerbeyi ile cem’iyetde iken ‘âsî ‘Arab fırsat bulup memleket halkına salgun salup kâdir olmayanların rızıkların ve tavarların gâret idüp ve yollarda sipâhîden ve gayrîden haylî âdem katl idüp kaht [ve] kesret-i zulm ve şiddet-i kaht sebebendendir deyü cevâb olup ve hâliyâ envâ’-ı istimâletle vilâyet islâhına ve ‘imâretine kasd olup tedbiri sadedinde iken hâliyâ sefer-i hümâyûna hâzır olmak için emr-i şerîfüm irsâl olunmağın sefer-i hümâyûna teveccüh olunmalu oldukda ‘âsî ‘Arab şerrinden Mısır yolu münkati’ olup vilâyet-i mezbûre bi’lküllüye harâb olmak mukarrerdür ..” 12 Recep 967/8 Nisan 1560 tarihli 929 numaralı hüküm, **A.DVN.MHM.d. III**, sf. 317

¹⁵⁷³ “Şam Beylerbeyine hüküm ki: Hâlâ Gazze Beyi Ahmed dâme izzuhu da isyân ve tuğyân üzere olan A'râbı ele getirüp haklarından gelmek için mu'âvenet lâzım gelüp senden mu'âvenet taleb eyledikte Şam askerinden kifâyet kadar âdem ta'yîn ve irsâl eylemek emr idüp ...” 21 Zilkade 980/25 Mart 1573 tarihli 473 numaralı hüküm, **A.DVN.MHM.d XXI**, sf. 199. “Gazze Beyi'nin mühürlü defteridir. Müşârun ileyh mühürlü defter gönderüp Nâblûs ve Kudüs-i Şerîf yolunda fesâd ve şekâvet iden ‘Arab eşkiyâsının haklarından gelindikde mezbûrlar yoldaşlıkta bulunmuşlardır deyü bildirmeğın zu'amâyâ ikişer sipâhîlere bin beş yüz ve garîb yiğitlere ibtidâdan üçer bin akçe timar buyuruldu. ..” 22 Ramazan 987/12 Kasım 1579 tarihli hüküm, **KK.d CCXXXVI**, sf. 165. “Şam Beylerbeyisine hüküm ki: Gazze Sancağı Beyi Ahmed mektûb gönderüp livâ-i mezbûrda timarı olan Ali oğlu Darende Sefer için Urbân-ı Benî Atıyye kabilesinin haklarından gelindikde yoldaşlıkta bulunmuştur deyü bildirmeğın sekiz bin akçe terakki emr yazılmıştır.” 24 Receb 993/22 Temmuz 1585 tarihli hüküm, **KK.d CVIII**, sf. 113

bulunmayışı, nüfusun ne zaman gerilemeye başladığı hususunu belirsizliğe mahkum etmektedir.

Grafik 253: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Nüfus Dağılımı

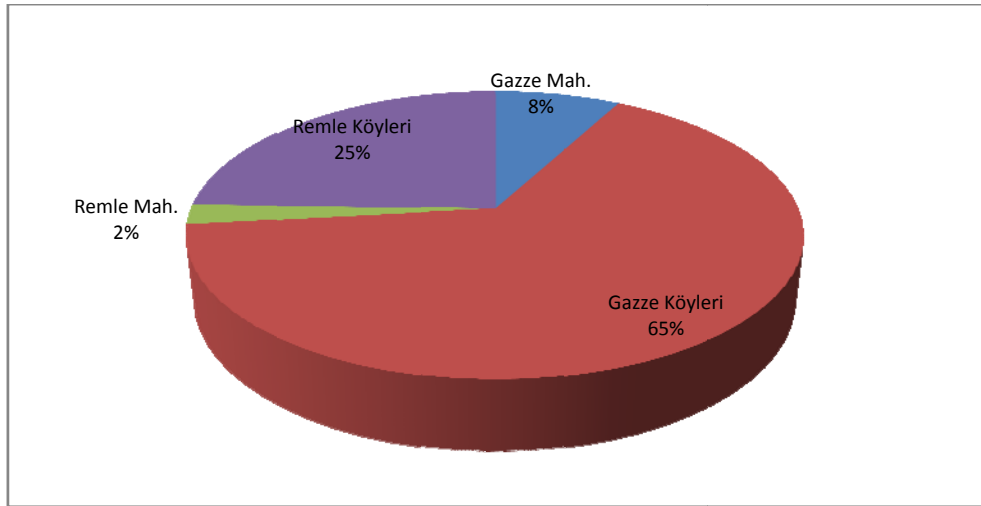
Nüfusun ekseriyeti Gazze'nin köylerinde kâindir. Sancak ahalisinin ikamet tercihlerinde ikinci sırada Remle Nahiyesi'nin köyleri yer almakta onu Gazze ile Remle'nin mahalleleri takip etmektedir. Ahalinin umumiyeti rakamların da işaret ettiği üzere köylerde hayatlarını sürdürmekte geri kalan ufak bir kısımda şehir merkezlerinde ikamet etmektedir.

Mahalle/Nahiye	1005/1596-97														
	Müs											Hr		Yh	
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	Ş	A	D	Ch		H	M	H	M
										H	M				
Gazze Mah.	747	139	13	17	13	7	16	11	1	134	7	302		81	
Gazze Köyleri	6440	134	3	1	2	1		1	1			164	2		
Remle Mah.	213	23	4	6	1			1				82			
Remle Köyleri	2427	39			1		12	4				245	11		
Toplam	9.827	335	20	24	17	8	28	17	2	134	7	793	13	81	

Tablo 118: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Müslümanları

Genel bir kaide olduğu üzere sancak nüfusun ekseriyetini teşkil eden Müslüman ahali, asrın sonunda nüfus kaybetmekle birlikte Hristiyan ve Yahudiler de onlara bu hususta iştirak etmişlerdir. Nüfustaki gerileme, sancağın durumuyla bizatihi yakından alakalıydı.

Müslümanlar, sancak genelinde her zaman olduğu gibi gayrimüslim guruplarla birlikte hayatlarını sürdürürken Gazze Şehri, üç semavi dinin müntesiplerine ev sahipliği yapmaktaydı. Şehrin haricindeki yerlerde Müslümanlar yalnızca Hristiyan ahali ile birlikte yaşamışlardır. Sancaktaki Müslüman, Hristiyan ve Yahudilerin yerleşim dağılımları yüz yıl boyunca aynı kalmıştır. Nüfusu oluşturan tarafların arasında ilan edilmemiş bir antlaşma varmışçasına her üç grup bu iskân taksimatına bir asır boyunca uymuştur.

Grafik 254: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

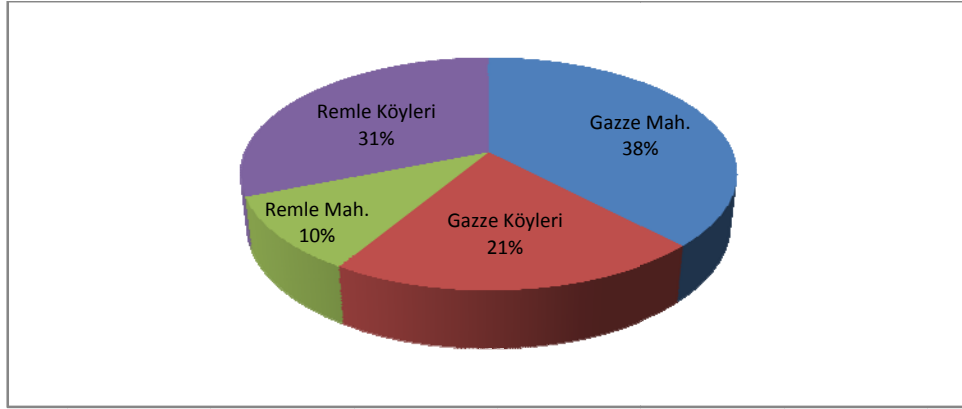
Müslüman ahalinin çoğunluğu kırsalda yaşamakta olup Gazze'nin köyleri yerleşim tercihlerinde ilk sırayı almaktadır. Remle'nin köyleri ise ikinci sırada gelmektedir. Müslümanların üçüncü ve dördüncü ikamet tercihleri ise Gazze Şehri ile Remle Kasabası'dır

20 imam (Remle'nin köyleri hariç), 24 müezzîn (Remle'nin köyleri hariç), 17 hatip, 8 hekim (Gazze mahalleleri ve köyleri), 28 şerif (Gazze mahalleleri ve Remle köyleri), 17 a'ma ve iki divane (Gazze mahalleleri ve köyleri) sancakta bulunmaktadır. Remle'nin köylerinde bir hatibin haricinde dini görevlilere 1005/1596-97'de tesadüf olunmamaktadır. Muhtemelen mezkûr tarihte berata sahip dini görevliler var olmadığından bu kişiler muharrir tarafından kaydedilmemiştir.

Mahalle/Nahiye	1005/1596-97									
	Hr					Müs		Yh		
	H	M	A	Hk	Ar	H	M	H	M	
Gazze Mah.	302		4	1	2	747	139	81		
Gazze Köyleri	164	2				6440	134			
Remle Mah.	82					213	23			
Remle Köyleri	245	11				2427	39			
Toplam	793	13	4	1	2	9.827	335	81		

Tablo 119: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Hristiyanları

932/1525-26 yılındaki ilk tahrirden itibaren nüfusunu devamlı surette arttıran Gazze Hristiyanları, 964/1557'de (838 hane 16 mücerred) yüzyıl içindeki en yüksek nüfus oranlarına ulaşmışlardır. Bu tarihten sonra onlar da Müslümanlar ve Yahudiler gibi nüfus kaybına uğramışlar ve Osmanlı hâkimiyetinin ilk yüzyılımı 13 mücerred 793 haneyle kapatmışlardır.

Grafik 255: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

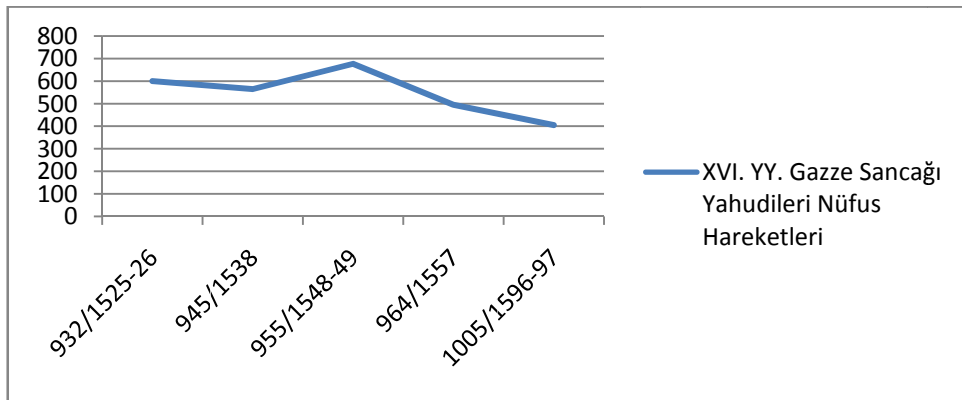
Sancak nüfus yelpazesindeki ikinci sıradaki yerini yüzyıl boyunca muhafaza eden Hristiyanlar, en çok Gazze Şehri'nde ikamet etmişlerdir. Remle'nin köyleri, yerleşim tercihlerinde ikinci sırada yer alırken onu sırasıyla Gazze'nin köyleri ve Remle'nin mahalleleri takip etmektedir.

Sancaktaki Hristiyan ahalinin neredeyse yarısının mahallelerde hayatlarını sürdürmesi, Müslümanlara kıyasla daha çok şehirli hayatın takipçileri olduklarını göstermektedir. Gazze mahallelerinde 4 a'ma, 1 hekim ve 2 a'rac vardır.

Mahalle/Nahiye	1005/1596-97					
	Yh		Müs		Hr	
	H	M	H	M	H	M
Gazze Mah.	81		747	139	302	
TOPLAM	81		9.827	335	793	13

Tablo 120: 005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Yahudileri

Yalnızca Gazze'nin Şehri'nde mukim olan Yahudiler, yüzyıl boyunca bu özelliklerini muhafaza etmiş gözükümleridir. Onlar da Müslüman ve Hristiyanlar gibi on altıncı yüzyılın sonunda nüfus kaybına maruz kalmışlardır.

Grafik 256: XVI. Yüzyıl Gazze Sancağı Yahudileri Nüfus Hareketleri

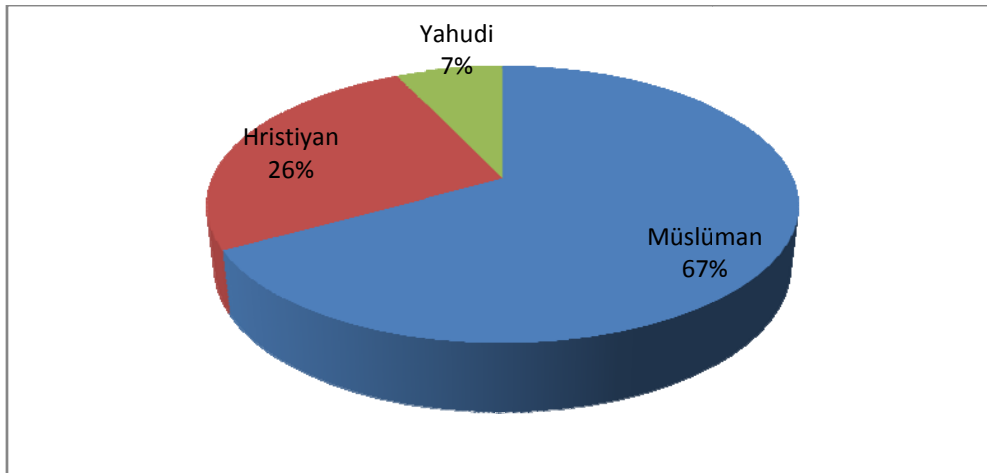
Yüzyıl boyunca dalgalanmaya uğrayan nüfus hareketleri, Yahudileri Müslüman ve Hristiyanlardan ayırmaktadır. Zira her iki kesim, onlara nazaran daha istikrarlı bir çizgi takip ederken Museviler bir asır boyunca değişken bir süreç izlemişlerdir. Muhtemelen bu farklılık Yahudi cemaatinin kendi içinde yaşadığı sorunlardan kaynaklanmaktaydı. Eğer sancakta genel bir sıkıntı olsaydı nüfusu oluşturan katmanların bu süreçten etkilenmeleri gerekirdi. Hâlbuki Müslümanlar ve Hristiyanlar istikrarlı bir büyüme süreci göstermişlerdir.

Sancak Yahudilerinin nüfusu, 932/1525-26'da 120 hane iken 945/1538'de mevcudiyetleri 113'e gerilemiş; 955/1548-49'da tekrar yükselişe geçerek yüz yıl içindeki en yüksek seviyeye 7 mücerred 134 haneye ulaşmıştır. Müslüman ve Hristiyanların on altıncı yüzyılda en çok nüfusa sahip olduğu 964/1557'de Yahudiler (99 hane) sert nüfus düşüşüne maruz kalmışlardır. III. Mehmed'in saltanatı esnasında icra edilen asrın son tahririnde 81 hanelik bir nüfusla şehirdeki varlıklarını devam ettiren Yahudiler, Müslüman ve Hristiyanlar gibi yüzyılı nüfus düşüşüyle kapatmışlardır. Sancakta kötüleşen durum onları da etkisi altına almıştır.

Yahudilerin sanayi sahibi olmaları taşraya açılmalarını engelleyerek onları tarımla ilgilenmekten uzak tutmuş ve sancakta şehirde yaşamaya sevk etmiştir.

3.2.1. Gazze Nahiyesi

3.2.1.1. Gazze Şehri

Grafik 257: 1005/1596-97 Senesi Gazze Şehri Nüfus Dağılımı

Semavi din müntesiplerinin bir arada yaşadığı Gazze Şehri'nde, Müslümanlar (747 hane 139 mücerred), Hristiyanlar (302 hane) ve Yahudiler (81 hane) her biri kendi mahallelerinde ikamet etmektedirler. Müslümanlar rakamların da işaret ettiği üzere şehir

nüfusunun baskın unsurunu oluştururken Hristiyanlar ikinci Yahudiler ise en son sırada yer almaktadırlar. Şehirde ikamet eden üç kesim de yüzyılın sonunda nüfus kaybetmişlerdir.

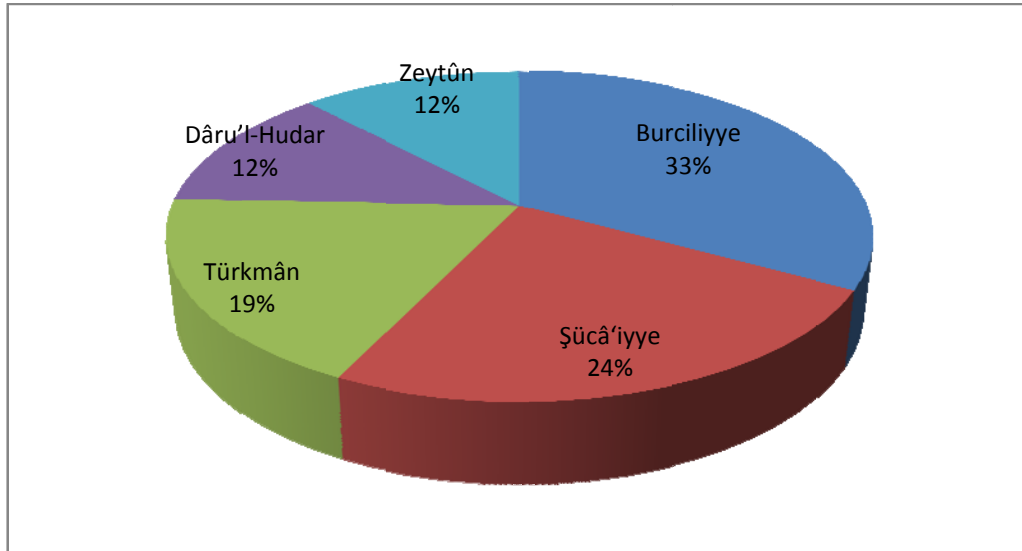
Şehirdeki Müslümanlar ile Hristiyan 932/1525-26 senesinden 964/1557 yılına varıncaya kadar mütemadiyen nüfuslarını arttırmışlardır. Bu son tarih -eldeki defter verilerine göre- Müslümanlarla Hristiyanların şehirde görebileceği nüfus zirvesini temsil etmektedir.

3.2.1.1.1. Müslüman Mahalleler

Mahalle Adı	Müslüman											
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	Ş	A	D	CH ¹⁵⁷⁴		
1005/1596-97											H	M
Zeytûn (زيتون)	78	16	3	4	2	2		3			17	
Burciliyye (برجلية)	213	45	3	4	6	5	9	8	1		26	5
Şücâ'iyye (شجاعية)	158	19	6	4	1		7				24	
Dâru'l-Hudar (دار الخضرة)	78	23									9	
Hıkr-u Tuffâh (حكر تفاح)	100	16		3	2						10	
Türkmân (تركمان)	120	20	1	2	2						48	2
TOPLAM	747	139	13	17	13	7	16	11	1		134	7

Tablo 121: 1005/1596-97 Senesi Gazze Şehri Müslüman Mahalleleri

Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Dâru'l-Hudar, Hıkr-u Tuffâh ve Türkmân adlı 6 mahallede ikamet eden Müslümanlar, 1005-1596-97 senesinde, 747 hane 139 mücerred nüfusa sahiptiler.

Grafik 258: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Mahalleler Nüfus Dağılımı

Burciliyye (213 hane 45 mücerred), Şücâ'iyye (158 hane 19 mücerred), Türkmân (120 hane 20 mücerred) ve Hıkr-u Tuffâh (100 hane 16 mücerred) en fazla nüfusa sahip

¹⁵⁷⁴ Cündiyyân-ı halka ki Çerakise zamânında cündilerden olup hâliyâ mahalle-i mezbûrede sâkinlerdir.

mahalleler olarak göze çarpmaktadır. Dâru'l-Hudar (23 mücerred 78 hane) ile Zeytûn (16 mücerred 78 hane) en az nüfusa sahip mahallelerdir. Şehirde Müslümanların yaşadıkları mahalleler, sancağın genel gidişatına paralel olarak 964/1557 yılından sonra nüfus kaybetmişlerdir. Şehirdeki gerileme aynı zamanda taşradaki sıkıntılarla yakından alakalıydı. İsyankâr Arap kabilelerinin hareketleri şehirdeki hayatı derinden etkilemiştir.

Şehirde 13 imam (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Türkmân), 17 müezzin (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Dâru'l-Hudar, Hıkr-u Tuffâh, Türkmân), 13 hatip (Zeytûn, Burciliyye, Şücâ'iyye, Hıkr-u Tuffâh), 7 Hekim (Zeytûn, Burciliyye), 16 şerif (Burciliyye, Şücâ'iyye), 11 a'ma (Zeytûn, Burciliyye,) ve 1 divane (Burciliyye) bulunmaktadır.

Memluk askeri sınıfına (Ecnâd-ı Halka) mensup toplam 7 mücerred 134 hane Türkman (2 mücerred, 48 hane), Burculiyye (5 mücerred 26 hane), Şücâ'iyye (24 hane), Zeytûn (17 hane), Hıkr-u Tuffâh (10 hane) ve Dâru'l-Hudar'da (9 hane) hayatlarını sürdürmektedir.

3.2.1.1.2. Gazze Şehri Hristiyanları

1005/1596-97	Hristiyan				
	H	M	A'mâ	Hk	A'rac
Mahalle-i Cemâ'at-i Nasâra Der- Nefs-i Gazze ¹⁵⁷⁵	95		1		
Cemâ'at-i Rizkullâh (رزق الله) ¹⁵⁷⁶	36				
Cemâ'at-i Nasârâ-i Vâdî-i Mûsa (وادی موسى) ¹⁵⁷⁷	15				
Cemâ'at-i Nasârâ-i Şûbek (شوبك) ¹⁵⁷⁸	31				
Cemâ'at-i Cebbâriyye (جبارية) ¹⁵⁷⁹	44		3	1	2
Cemâ'at-i Tekâ'ine (تقاعنة) ¹⁵⁸⁰	11				
Cemâ'at-i Nasârâ tâbi'-i Sahratullahi müşerrefe ¹⁵⁸¹	70				
TOPLAM	302		4	1	2

Tablo 122: 1005/1596-97 Senesi Gazze Şehri Hristiyanları

Şehirde Müslümanlardan sonra nüfus yelpazesinin ikinci kısmını teşkil eden Hristiyanlar, Osmanlı Devleti'nin idaresinde on altıncı yüzyıl boyunca bu sırayı muhafaza etmişlerdir. İlk tahrirden dördüncü tahrire kadar Müslümanlar gibi nüfuslarını arttıran Hristiyan ahali, 964/1557'den sonra nüfus kaybetmeye başlamıştır. Dördüncü tahririn icra edildiği tarih ile 1005/1596-97 yılı tahriri arasında yaklaşık 41 yıllık bir boşluk olduğundan ne zaman nüfus kaybetmeye başladıklarını belirlemek zordur.

¹⁵⁷⁵ Der-nefs-i Gazze. Kişi başına 90 akçe cizye tarh olunmuştur.

¹⁵⁷⁶ Der-nefs-i Gazze. Kişi başına 90 akçe cizye tarh olunmuştur.

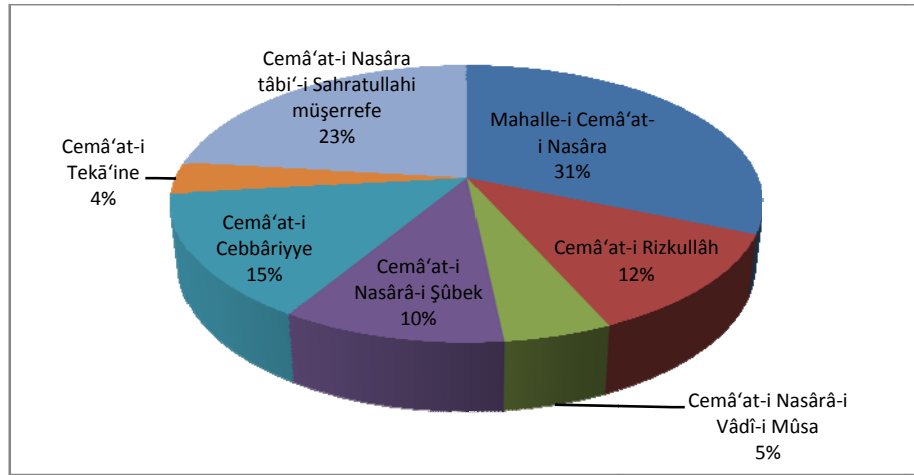
¹⁵⁷⁷ Der-nefs-i Gazze.

¹⁵⁷⁸ Der-Nefs-i Gazze. Kişi başına 90 Osmânî cizye tarh olunmuştur.

¹⁵⁷⁹ Der-nefs-i Gazze. Kişi başına 90 Osmânî cizye tarh olunmuştur.

¹⁵⁸⁰ Kuds-i Şerif âmedend. Kişi başına 90 Osmânî cizye tarh olunmuştur.

¹⁵⁸¹ Der-nefs-i Gazze. Kişi başına 90 Osmânî cizye tarh olunmuştur.

Grafik 259: 1005/1596-97 Senesi Gazze Şehri Hristiyan Nüfus Dağılımı

Toplam 302 hane Hristiyan'ın yaşadığı şehirde en çok nüfus 95 hane ile Mahalle-i Nasâra Der-Nefs-i Gazze'dedir. Diğer Hristiyanlar cemaatler şeklinde hayatlarını idame ettirmektedirler. En fazla nüfusa sahip cemaat, 70 hane ile Cemâ'at-i Nasâra tâbi'-i Sahratullahi Müşerreffe'dir. Cebbâriyye (44 hane), Şûbek (31 hane), Rizkullâh (36 hane), Cemâ'at-i Nasârâ-i Vâdî-i Mûsa (15 hane) ve Tekâ'ine (11 hane) kentte bulunan diğer cemaatlerdir. Bütün Hristiyan ahaliye ayırım yapılmaksızın 90 akçe cizye tarh olunmuştur.

Hristiyanlar arasında 4 a'ma (Mahalle-i Nasâra Der- Nefs-i Gazze, Cemâ'at-i Cebbâriyye), 1 hekim (Cemâ'at-i Cebbâriyye) ve 2 a'rac (Cemâ'at-i Cebbâriyye) bulunmaktadır.

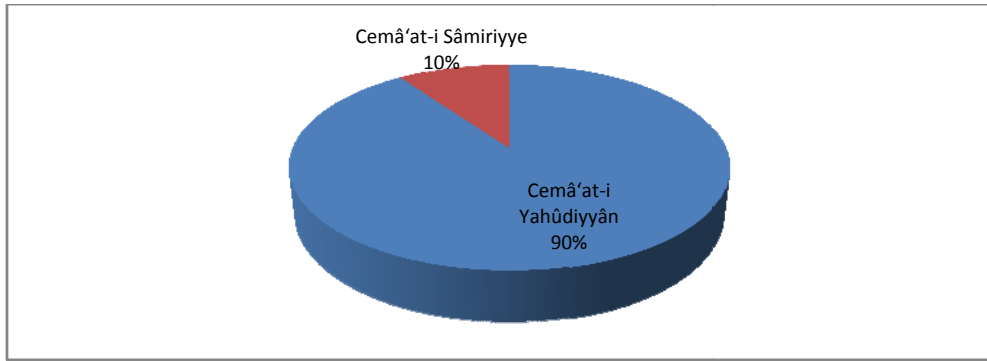
3.2.1.1.3. Gazze Şehri Yahudileri

1005/1596-97	Yahudi	
	H	M
Cemâ'at-i Yahûdiyyân	73 ¹⁵⁸²	
Cemâ'at-i Sâmiriyye (سامرية)	8	
TOPLAM	81	

Tablo 123: 1005/1596-97 Senesi Gazze Şehri Yahudileri

Yalnızca Gazze Şehri'nde ikamet eden Yahudilerin altıncı yüzyıl boyunca sancağın diğer yerlerinde ikameti tercih etmemişler yalnızca kentte kalmakla iktifa etmişlerdir. 932/1525-26 tarihli ilk tahrirden son tahririn icra edildiği 1005/1596-97 senesine kadar nüfusları Müslümanlar ve Hristiyanlardan farklı olarak inişli çıkışlı bir yapı arz etmiştir. 955/1548-49 yılı Yahudi nüfusunun şehirde ulaştığı en yüksek noktayı temsil etmesine mukabil şehir ve sancak genel nüfus dağılımında yerleri değişmemiştir.

¹⁵⁸² Kayıttan Halilurrahman reayası hariç 70 kişi olduğu ifade edilmiştir. Bunun haricinde 3 kişinin ismi Halilurrahman'ın reayası olarak ayrı olarak yazılmıştır.

Grafik 260: 1005/1596-97 Senesi Gazze Mahalleleri Yahudi Nüfus Dağılımı

Gazze Yahudileri 81 hane ile iki farklı Yahudi cemaatinden teşekkül etmektedir. Hâkim kesimi 73 hane ile Cemâ'at-i Yahûdiyyân oluşturmaktadır. Samiriler ise 8 hanelik nüfuslarıyla azınlıktır. Ne kadar cizye ödedikleri defter kaydında belirtilmemiş ise de kanunnameden, 100 akçe cizye ile mükellef oldukları bilinmektedir.

3.2.1.2. Gazze Nahiyesi Köyleri

Köy Adı	Müslüman								Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	D	H	M
1005/1596-97										
Cemâ'at-i Kureys (فريش)										
Savâfru'ş-Şarkī (صوافير الشرقى) ¹⁵⁸³	- ¹⁵⁸⁴									
Devâdî (دوادى) ^{1585?}	25									
'Amûkâ-i Benî Kinâne (عموكة بنى كنانة) ¹⁵⁸⁶	30									
'Usayfiriyye (عصيفرية) ¹⁵⁸⁷	- ¹⁵⁸⁷									
Mûn (مون)?	80									
Beyt Time (بيت طيمة) ¹⁵⁸⁸	121+5 1589									
	T 126									
Himāye-i Mecdel (حمایة مجدل)?	73+11 1590									
	T 84									
Bezzâ (بزا)?	50									
Beşâ (بشا) ¹⁵⁹¹	- ¹⁵⁹²									
Ahsâs-i 'Askalân (احصاص عسقلان)	55									
Ahsâs (احصاص)	201									

¹⁵⁸³ 18 Mayıs 1948'de İsrail tarafından işgal edilen köy tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. Bkz: <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Sawafir-al-Sharqiyya/ar/index.html>

¹⁵⁸⁴ "Hâlî 'ani're'âyâ. Mezra'adır" kaydından buranın artık mezra olduğunu anlıyoruz. Ancak burada mezkur yer köy olarak kaydedilmiştir.

¹⁵⁸⁵ Vakf-u Mencik? tamâmen.

¹⁵⁸⁶ Ah Hayır Bey'in tamamen evlatlarının vakfidır.

¹⁵⁸⁷ "Hâlî 'ani're'âyâ"

¹⁵⁸⁸ 18 Kasım 1948'de İsrail tarafından işgal edilen köy yerler bir edilerek halkı tehcir edilmiştir. Bkz: <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Bayt-Tima/ar/index.html>

¹⁵⁸⁹ Cemâ'at-i meşâyîh

¹⁵⁹⁰ Şeyh İbrahim veledân-i Şeyh Muhammed

¹⁵⁹¹ Der-nâhiye-i Mecdel.

¹⁵⁹² Sâbikâ karye olup hâliyâ mezra'a olmuştur.

Cedîde (جديدة)	13								
'Aclân (عجلان)	10								
Tînâ (تينا)?	10								
Yibnâ (يبنا) ¹⁵⁹³	129								
Kefr Kubbe (كفر قبة)?	55								
Satr (سطر) ¹⁵⁹⁴	45								
Zâviye (زاوية)	5								
Dimyata (دميطة)	62								
Sâm (سام)?	6								
Ezre (ازرة)? ¹⁵⁹⁵	3								
Haricetü's-Südûd (خارجة السدود)	15	3							
Südûd (سدود)	75								
Sekrîr (سكريير)	10								
Deyru'd-Dârûm (دير الداروم)	175							125	
Karâşî (قراشى)?	6								
Menşiyetü's-Sahlîn (منشية الساحلين)?	130								
Karâtiyyâ (قراتية) ¹⁵⁹⁶	121								
Bureyr (برير) ¹⁵⁹⁷	210								
Şa'âriyetü'l-Kübrâ (شعارية الكبرى) ¹⁵⁹⁸	6								
Cibâliyye (جبالية) ¹⁵⁹⁹	331								
Beyt Lehyâ (بيت لاهيا) ¹⁶⁰⁰	60+10 1601								
	T 70								
Mecdel (مجدل) ¹⁶⁰²	289 ¹⁶⁰³⁺ 270 ¹⁶⁰⁴								
	T 559								
Beyt 'Affâ (بيت عفا) ¹⁶⁰⁵	26								
Necdü'l-Garbî (نجد الغربي)	39								
Ni'liyâ (نعليا) ¹⁶⁰⁶	70	10							
Huleykât (حليقات) ¹⁶⁰⁷	30	5							
Beyt Circâ (بيت حرجة) ¹⁶⁰⁸	71	14							
Hiribyâ (هربية) ¹⁶⁰⁹	160	15							

¹⁵⁹³ 4 Haziran 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Yibna/ar/index.html>

¹⁵⁹⁴ İbn-i Mezher? El-Ensârî'nin medresesine vakfidır.

¹⁵⁹⁵ Sâbikâ mezra'a iken hâlâ karye olmuştur.

¹⁵⁹⁶ 17 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Karatiyya/ar/index.html>

¹⁵⁹⁷ 12 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. Bak. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Burayr/ar/index.html>

¹⁵⁹⁸ Der-nezd-i karye-i Bureyr

¹⁵⁹⁹ Vakf-u Câmî'-i Çavlı der-nefs-i Gazze.

¹⁶⁰⁰ Bugün Gazze'de bu isimde bir köy (بيت لاهيا) ve belediye vardır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=359>

¹⁶⁰¹ Cemâ'at-i Meşâyih

¹⁶⁰² Mecdel zamanla kendisine 45 köyün bağlı olduğu bir şehre dönüşmüştür. Bu şehir ve bu şehre bağlı olan köyler İsrail tarafından tamamen yok edilmiştir. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=359>

¹⁶⁰³ Mahalle-i Şeyh Ali ve Şeyh Hasan

¹⁶⁰⁴ Mahalle-i Şeyh Muhammed

¹⁶⁰⁵ 10 Ocak 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi.

¹⁶⁰⁶ 4 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Ni'ilya/ar/index.html>

¹⁶⁰⁷ 12 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Hulayqat/ar/index.html>

¹⁶⁰⁸ Vakf-u Bimâristân-ı Mansûrî. 30 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Bayt-Jirja/ar/index.html>

Zeytu'l-Harâvîn (زيت الحراوين)	22								
Katrâ (قطرا) ¹⁶¹⁰	47	15	1						
Beşît (بشيت) ¹⁶¹¹	85	10							
Sahzûr/Yahzûr (سحزور/يحزور)?	69								
Beyt Mâmîn (بيت مامين)	10								
'Arâk (عراق)	40 ¹⁶¹²	16							
Beyt Zeytûn (بيت زيتون) ¹⁶¹³	23								
Huyûc (هيوج)?	50								
Kevkeb (كوكب)	16								
Beyt Cimâl (بيت جمال)	37								
Cehtîn (جهتین)	43								
Batânu's-Şarkî (بطان الشرقى) ¹⁶¹⁴	7								
Kaytûn (قيتون)?	30								
Kubeybâ (كبيبة) ¹⁶¹⁵	33								
Kurâtyâ (قراتيا)?	23								
Kûznân/Kuztân (قوزنان/قوزتان)?	26								
Mua'ysyye (معيصية)?	44								
Fâlûcâ (فالوجة) ¹⁶¹⁶	70+5 ¹⁶¹⁷								
	T 75								
Bellîtâ (بليطا)?	16								
Cillis (جيس)?	64								
Sayhân (صيحان)?	10								
Beyt Dirâs (بيت دراس)	58								
'Azrâ (عذرا)?	59								
Sağâratâ's-Suğrâ (سغارتة الصغرى)	7								
Mağâr (مغار) ¹⁶¹⁸	22								
Şuhaylu'l-Mağâr (شحيل المغار)?	31								
Makûs/Mukavves (مقوس)	36								
Bâbiliye (بابلية)?	27					1	1	1	
Mansûrâ (منصورة) ¹⁶¹⁹	33								
Hattâ's-Şecereh (حتى الشجرة)	15								
Cesîr (جسير)?	51	9							
Zekrîn (ذكرين)?	40								
Zentâ (زنتة)?	30								
Sûk Mâzîn (سوق مازين)	19								
Berkâ (برقا) ¹⁶²⁰	12								

¹⁶⁰⁹ Gazze Bîmâristânî'na vakıftır. 1 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Hiribya/ar/index.html>

¹⁶¹⁰ 17 Mayıs 1948'de köy İsrail tarafından yok edilerek halkı tehcir edilmiştir. Bak. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Qatra/ar/index.html>

¹⁶¹¹ 18 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bashshit/ar/index.html>

¹⁶¹² Kayıtta 45

¹⁶¹³ Vakf-u Cevheru'z-Zimâm? 'alâ masâlihi'l-hankâh der-Kuds-i Şerîf

¹⁶¹⁴ 13 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Batani-al-Sharqi/ar/index.html>

¹⁶¹⁵ 27 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Qubayba/ar/index.html>

¹⁶¹⁶ El-Fâlûcâ (الفالوجة) adlı köy 1 Mart 1949'da İsrail işgaline uğrayarak tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Faluja/ar/index.html>

¹⁶¹⁷ Cemâ'at-i Hazret-i Şeyh Fâlûcâ kaddesallâhu sirrahu'l-azîz der-karye-i mezbûre

¹⁶¹⁸ 18 Mayıs 1948'de İsrail işgaline maruz kalan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Maghar/ar/index.html>

¹⁶¹⁹ 20 Nisan 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Mansura/ar/index.html>

¹⁶²⁰ 13 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Barqa/ar/index.html>

Beyt Hânûn (بيت خانون) ¹⁶²¹	36								
Santâ Zayye (صنّنة ضيئة)?	12								
Harsî (حرسى)?	50								
Beyt Derdes (بيت دردس)?	21								
Deyr Süneyd (ديرسنييد) ¹⁶²²	13								
Lesen (لسن)? ¹⁶²³	49								
Simsim (سمسم) ¹⁶²⁴	20								
Burciliyye (برجلية)	12								
Celediyye (جلدية) ¹⁶²⁵	16								
‘Arâk (عراق)	7								
Elbahâ (البيها)?	15								
Resîmu’l-Garbî (رسيم الغربى)	35								
Resîmu’ş-Şarkî (رسيم الشرقى)	43								
Selkâ (سلكا)?	63								
Şemsiyât (شمسيات)?	48								
Nuhâsiyye (نخاس)?	17								
Melâkis (ملاقس)?	44								
Berhâgâ (برحةغا)?	11								
Tehâd/ Suhâz (تحداد/ سحاز)?	18								
Ataryâ (اطرية)?	23								
‘Acûr (عجور)	35								
Kefr Neml (كفر نمل)? ¹⁶²⁶	65								
Kamsâ (قمصا)	8								
Savâfiru’l-Garbî (صوافير الغربى) ¹⁶²⁷	38		1		1				
Cûlis (جولس) ¹⁶²⁸	37								
Nâsirâ (ناصره)	16								
Kidnâ/Küdnâ (كندا) ¹⁶²⁹	46								
Beyt Cibrîn (بيت جبرين)	50								
‘Irâk Hâtem/Hâşim (عراق هاتم/هاشم)?	11								
Deyr Şâtîr (دير شاطر)	4								
Ümm-i Manzûr (ام منظور)	46								
Tell Cemme (تل جمّة)	33								
Eşrâf (اشراف)	29								
Bîre (بيرة)?	44								
Celme (جملة) ¹⁶³⁰	28	2							
Kastînâ (قسطينة) ¹⁶³¹	55	15							
‘Ibdîs (عبدس) ¹⁶³²	35								

¹⁶²¹Bugün bu köy Gazze’de mevcuttur. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=359>

¹⁶²² 30 Kasım 1948’de İsrail işgaline maruz kalan köy tamamen tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Dayr-Sunayd/ar/index.html>

¹⁶²³ Vakf-u Medrese-i Kayıtbay

¹⁶²⁴ 13 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Simsim/ar/index.html>

¹⁶²⁵ 8 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan El-Celediyye (الجلدية) köyü tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Jaladiyya/ar/index.html>

¹⁶²⁶ Vakf-u Melik Ez-Zâhir Baybars ‘alâ İlyâs Kirmânî ve ‘alâ evlâdîhi

¹⁶²⁷ 18 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Sawafir-al-Gharbiyya/ar/index.html>

¹⁶²⁸ 11 Haziran 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tamamen tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Julis/ar/index.html>

¹⁶²⁹ 22 Ekim 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Kudna/ar/index.html>

¹⁶³⁰ 1 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Haifa/al-Jalama/ar/index.html>

¹⁶³¹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ‘aleyhi’s-selâtu ve’s-selâm. 9 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Qastina/ar/index.html>

Karkakā (قرقة)?	8									
Dennebe (دنبه)?	36									
Cilyā (جليه) ¹⁶³³	17									
Beyt Sem'ân (بيت سمعان)	8									
'Ûkâ (عوقه)?	15									
Rukâ' (رقاع)? ¹⁶³⁴	15									
Menşiyetü'l-'Acûl (منشية العجول)	17									
'Amûriye (عمورية)	16									
Ceviyetü'l-Hacce (جوية الحجة)?	41									
Letfînâ (لتينة)?	19	1								
Tell Sâfiye (تل صافية)	88									
Gacru'r-Ra's (عجر الراس)	45	1								
Deyru'n-Necd (دير النجد)	60									
'Âmûkâ Benî 'Âmir (عاموقه بنى عامر)	38									
'Absân (عبسان) ¹⁶³⁵	28									
Savâfiru'l-Halîl (صوافير الخليل)	83	8							39 ¹⁶³⁶	2 ¹⁶³⁷
Summilu'l-Halîl (صميل الخليل) ¹⁶³⁸	59	7								
Reşîdâ (رشيدة) ¹⁶³⁹	33									
Berberâ (بربرا) ¹⁶⁴⁰	73		1	1	1					
Muharrakâ (محرقة) ¹⁶⁴¹	83									
Muğallis (مغلس) ¹⁶⁴²	77									
Yâsûr (ياسور) ¹⁶⁴³	55									
Riyâdât (ريادت) ¹⁶⁴⁴	90	3								
TOPLAM	6.440	134	3	1	2	1	1	1	164	2

Tablo 124: 1005/1596-97 Senesi Gazze Nahiyesi Köyleri

Sancağın en kalabalık kısmını teşkil eden Gazze köyleri, ilk tahrirden 964/1557 tarihine kadar nüfuslarını arttırmıştır. Adı geçen tarih yüzyıl içinde nahiyenin nüfus açısından ulaştığı en yüksek seviyeyi işaret etmektedir. Bu tarihten itibaren nüfus kaybettiği görülen

¹⁶³² 8 Temmuz 1948'de İsrail işgal uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. Bak. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Ibdis/ar/index.html>

¹⁶³³ Sâbikâ mezra'a iken hâlâ karye olmuştur. 9 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Jilya/ar/index.html>

¹⁶³⁴ Tâbi' Benî Süheyl

¹⁶³⁵ Vakf-u Halilirrahman 'aleyhissalâtu ve's-selâm tamâmen.

¹⁶³⁶ Kayıtta 41

¹⁶³⁷ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹⁶³⁸ Tâbi' nâhiye-i Kurâtnâ. Vakf-u Hazret-i Halîl 'Aleyhi's-Selâm. 8 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. Köy 1168 yılında Fransızlar tarafından Askalan'a hücum etmek için bir üst olarak kurulmuştur. Köyün adı Fransızlardan Samuyel adlı bir kişiden gelmektedir. Köy Sultan Berkuk tarafından Harem-i İbrahim'e vakfedildiğinden Berketü'l-Halil olarak da isimlendirilmektedir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Summil/ar/index.html>

¹⁶³⁹ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman

¹⁶⁴⁰ 4 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Barbara/ar/index.html>

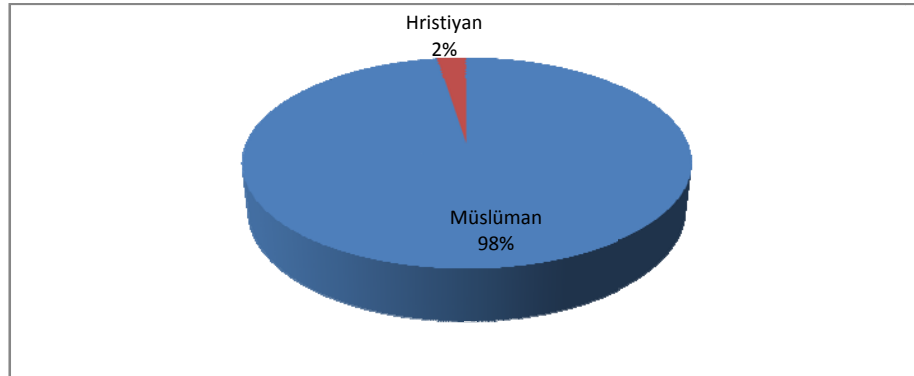
¹⁶⁴¹ Vakf-u Sahratullahi Müşerrefe ve Ribât-ı Mansûrî. 27 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/al-Muharraqa/ar/index.html>

¹⁶⁴² Vakf-u râh-ı âb der-Kudüs-i Şerîf. 9 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Mughallis/ar/index.html>

¹⁶⁴³ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman 'aleyhissalâtu ve's-selâm. 9 Haziran 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. Bak. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Yasur/ar/index.html>

¹⁶⁴⁴ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman 'aleyhissalâtu ve's-selâm.

nahiyede, 41 yıllık döneme ait defterlerinin olmamasından dolayı düşüşün ne zaman başladığını tespit etmek güçtür. Müslümanlar, köylerde nüfus kaybına uğrarken Hristiyanlar ise, sancaktaki düşüşlerine rağmen Gazze'nin köylerinde nüfuslarını arttırmışlardır.

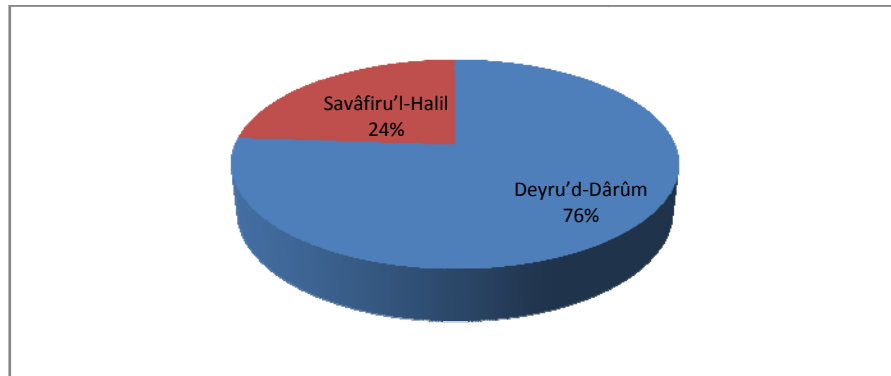

Grafik 261: 1005/1596-97 Senesi Gazze Köyleri Nüfus Dağılımı

1005/1596-97 senesinde 132 karyede 137 mücerred 6440 hanesi Müslüman ve 2 mücerred 164 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 136 mücerred 6604 hane yaşamaktadır. Hristiyan ahali nüfusunu arttırmasına rağmen azınlık konumundadır.

3 imam (Katrâ, Savâfiru'l-Garbî Berberâ), 1 müezzin (Berberâ), 2 hatip (Berberâ, Savâfiru'l-Garbî), 1 hekim (Bâbiliye), 1 a'ma (Bâbiliye) ve 1 divane (Bâbiliye) köylerde bulunmaktadır.

Karâtiyyâ (121 hane), Savâfiru'l-Halîl (10 mücerred, 122 hane), Beyt Tîme (126 hane), Yibnâ (129 hane), Menşiyetü's-Sâhlîn (130 hane), Hiribyâ (15 mücerred 160 hane), Ahsâs (201 hane), Bureyr (210 hane), Deyru'd-Dârûm (300 hane) ve Mecdel (559 hane) en kalabalık karyelerdir. Buna mukabil Ezre (3 hane), Deyr Şâtır (4 hane), Zâviye (5 hane), Sâm (6 hane), Karâşî (6 hane), Şa'âriyetü'l-Kübrâ (6 hane), Batânu'ş-Şarkî (7 hane), Sağâratâ's-Suğrâ (7 hane), 'Arâk (7 hane), Karkakâ (8 hane), Kamsâ (8 hane) ve Beyt Sem'ân (8 hane) ise en az nüfusa malik köylerdir.

Grafik 262: 1005/1596-97 Senesi Gazze Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

Toplam 2 mücerred 164 hanelik nüfusa sahip Hristiyan ahali, Müslümanlarla birlikte Deyru'd-Dârûm (125 hane Hristiyan; 175 hane Müslüman) ve Savâfiru'l-Halil (2 mücerred 39 hane Hristiyan; 6 mücerred 83 hane Müslüman) adlı iki köyde yaşamaktadır. Defter kaydının içinde Hristiyanların ne kadar cizye ödediği ifade edilmese de kanunnameye onlara 45 para Yahudilere de 50 para tayin olduğunu bilinmektedir. Her iki köyde de Müslümanlar Hristiyanlara nazaran daha fazla nüfusa maliktiler.

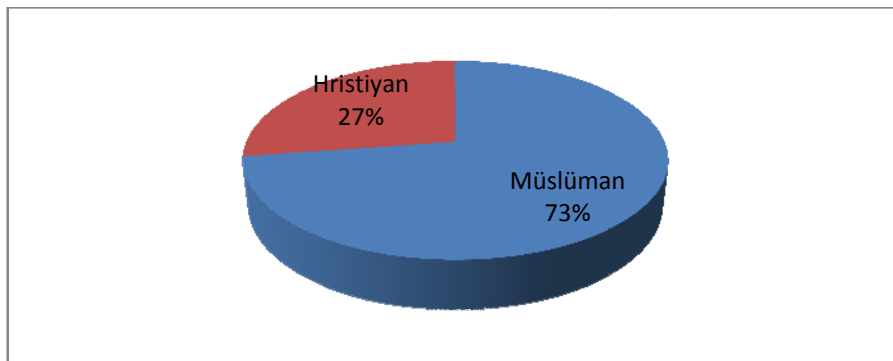
3.2.2. Remle Nahiyesi

3.2.2.1. Remle Kasabası

Mahalle Adı	Müslüman							Hr	
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	H	M
1005/1596-97									
Mısıriyyîn (مصريين)	59	11	1	2		1			
Halef (حلف)	36	4	1		1				
Başkardı (باشقاردى)	20	3	1	1					
Eş-Şakr (الشقر)	29							42	
Cemâ'at-i Nasârâ'-i Rîmâviyyîn Vakf-u Sahratullâhi Müşerrefe (ريماويين)								35	
Türkman (تركمان)	55	5	1	1			1	5 ¹⁶⁴⁵	
Câmi'ü'l-Ebyaz (جامع الابيض)	14			2					
TOPLAM	213	23	4	6	1	1	1	82	

Tablo 125: 1005/1596-97 Senesi Remle Kasabası

Remle Kasabası nüfusu, asrın sonunda sancaktaki genel nüfus gerilemesine paralel olarak düşmeye devam etmiştir. 1005/1596-97 senesinde 6 mahalle ve 1 Hristiyan cemaatin bulunduğu kasaba, 964/1557 yılına nazaran nüfus kaybetmesine rağmen, bu süreç Müslüman ve Hristiyanları aynı şekilde etkilememiş gözükmektedir. Kayıtlar Müslümanların mezkûr tarihte nüfus kaybettiğini gösterirken Hristiyanların ise nüfuslarını arttırdığına işaret etmektedir.

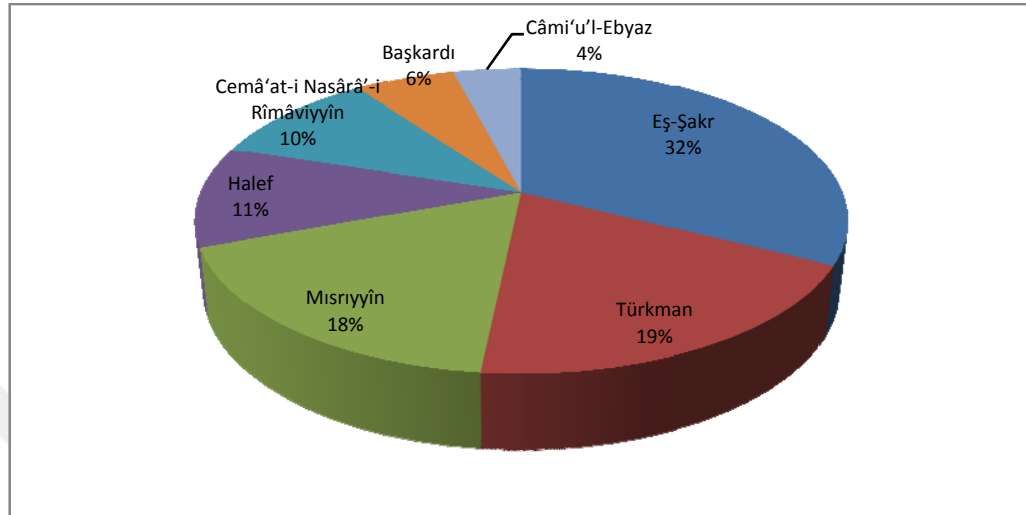

Grafik 263: 1005/1596-97 Senesi Remle Mahalleleri Nüfus

23 mücerred 213 hanesi Müslüman ve 82 hanesi Hristiyan olmak üzere şehirde toplam 23 mücerred 295 hane hayatlarını sürdürmektedir. Mahallelerin Eş-Şakr ve Türkman

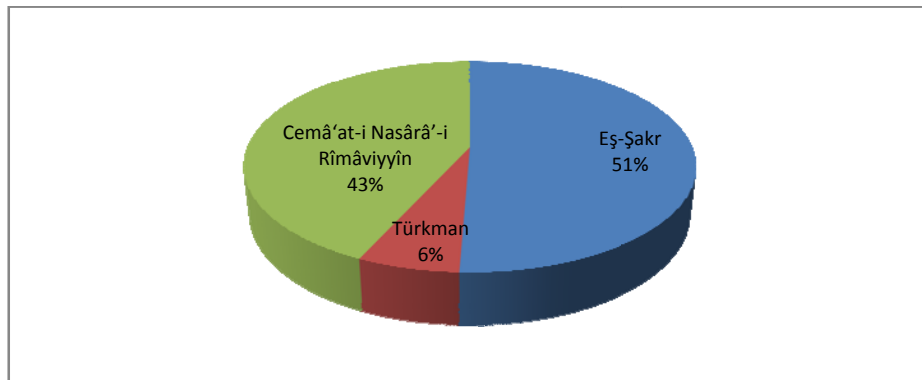
¹⁶⁴⁵ Hazret-i Halilurrahman 'aleyhissalâtu ve's-selâm fellâhlarıdır. Cizyeleri vakfa edâ olunur.

hariç bakisi Müslüman unsurlardan teşekkül etmekte ve 4 imam (Başkardî, Mısıryyîn, Türkman, Halef), 6 müezzin (Mısıryyîn, Başkardî, Türkman, Câmî‘u’l-Ebyaz), 1 hatip (Halef), 1 hekim (Mısıryyîn) ile 1 a‘ma (Türkman) kasabada Müslüman halkın içinde yaşamaktadır.

Grafik 264: 1005/1596-97 Senesi Remle Kasabası Nüfus Dağılımı

Kasabada, Eş-Şakr (71 hane Müslüman; 42 hane Hristiyan), Türkman (5 mücerred 60 hane Müslüman; 5 hane Hristiyan), Mısıryyîn (11 mücerred 59 hane), Halef (4 mücerred 36 hane) ve Cemâ‘at-i Nasârâ‘-i Rîmâviyyîn (35 hane) en kalabalık mahalleleri teşkil ederken Başkardî (3 mücerred 20 hane) ile Câmî‘u’l-Ebyaz (14 hane) ise nispeten düşük nüfusa sahiptirler.

Grafik 265: 1005/1596-97 Senesi Remle Kasabası Hristiyan Nüfus Dağılımı

Eş-Şakr (41 hanesi Hristiyan; 29 hane Müslüman) ve Türkman (5 hane Hristiyan 5 mücerred 55 hane,) mahalleleri ile 35 haneli Rîmâviyyîn Cemaati olarak kasabada 82 haneden müteşekkil bir şekilde Müslümanlarla birlikte hayatlarını sürdüren Hristiyanların defter kaydında ne kadar cizye ödedikleri belirtilmemişse de kanunnamede 45 para cizye bunlara tarh olunmuştur.

3.2.2.2. Remle Nahiyesi Köyleri

Köy Adı	Müslüman					Hristiyan	
	H	M	Ht	A'ma	Ş	H	M
1005/1596-97							
Kûlâ (قولة) ¹⁶⁴⁶	69						
Deyr Tarîf (دير طريف) ¹⁶⁴⁷	49						
Şebtîn (شبتين) ¹⁶⁴⁸	9						
Yâfâ (يافة) ¹⁶⁴⁹	15						
'Aslîn (عسلين)?	6						
Ba'teyni'ş-Şarkıyye ¹⁶⁵⁰ ve Garbiyye (بعنتين الشرقية وغربية)?	4						
Cimzû (جمزو) ¹⁶⁵¹	28						
Kefr Hîr/Mîr (كفر هير/مير)?	15						
Harbûne (خربونة)?	- ¹⁶⁵²						
Berfiliye (برفيلية) ¹⁶⁵³	8						
Sarfend El-Kübrâ (صرفند الكبرى) ¹⁶⁵⁴	48	17					
'Ayn Şems (عين شمس)	40						
'Arafât (عرفات)	40						
Deyr Garbî (دير غربي)	22	2					
'Artûf (عرطوف) ¹⁶⁵⁵	20						
Bil'in (بلعين) ¹⁶⁵⁶	33						
Beyt Sûsîn (بيت سوسين) ¹⁶⁵⁷	50	6					
Ûtaryâ/Evtaryâ (اوتارية)?	27						
Kefr Veye (كفر ورية)	9						
'Allîn (علين)?	14						
Hadîse (حديثه) ¹⁶⁵⁸	28						
Haldâ (خلدا)?	12						
Tîre (طيرة) ¹⁶⁵⁹	31 ¹⁶⁶⁰						
Deyr Eyyûb (دير أيوب) ¹⁶⁶¹	17						

¹⁶⁴⁶ 10 Temmuz 1948'de İsrail tarafından bu köy yok edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Qula/ar/index.html>

¹⁶⁴⁷ 10 Temmuz 1948'de İsrail tarafından işgal edip tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Dayr-Tarif/ar/index.html>

¹⁶⁴⁸ Bugün bu köy Ramallah İli'nde mevcut ve İsrail işgali altındadır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Shabtin_1572/ar/index.html

¹⁶⁴⁹ Yâfâ 1948'de İsrail işgaline uğramıştır. <http://www.palestineremembered.com/ar/JaffaTownsSnapshot.html>

¹⁶⁵⁰ Fihristte köyün adı Ba'teyni'ş-Şarkıyye olarak verilmiştir.

¹⁶⁵¹ 10 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Jimzu/ar/index.html>

¹⁶⁵² Köyden alınan "yekûn 4000" akçe vergi gösterilmiş hane sayısına yer verilmemiştir.

¹⁶⁵³ 10 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Barfiliya/ar/index.html>

¹⁶⁵⁴ Vakf-u Korkmaz Emîr-i Kebîr 'alâ medresetihî fi'l-Mısır tamâmen. Köyün bir diğer adı Sarfend El-'Amâr'dır. Bak. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=436> 20 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Sarafand-al-Amar/ar/index.html>

¹⁶⁵⁵ 18 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Artuf/ar/index.html>

¹⁶⁵⁶ Bugün Ramallah İli'nde bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bil_in_906/ar/index.html

¹⁶⁵⁷ 30 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy yıkılarak halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bayt-Susin/ar/index.html>

¹⁶⁵⁸ 12 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Haditha/ar/index.html>

¹⁶⁵⁹ 16 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/ar/HaifaTownsSnapshot.html>

¹⁶⁶⁰ Kayıtta 28. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 3 kişi olduğu ifade edilmiş ancak mücerredlere tesadüf olunmamıştır.

Kubeybâ (قببيا) ¹⁶⁶²	29						
Beyt Nebâle (بيت نبالا) ¹⁶⁶³	54						
Budrus (بدرس) ¹⁶⁶⁴	46						
Zikrîn (نكرين) ¹⁶⁶⁵	20						
Deyr Selâm (دير سلام)	14						
Benî Ebrakâ (بنى ابرقة)?	41						
‘Îmvâs (عمواس) ¹⁶⁶⁶	24						
Şevâ (شواع)	17						
‘Âkır (عاقر) ¹⁶⁶⁷	31						
Beşît (بشيت) ¹⁶⁶⁸	7						
Kefr ‘Âcûn (كفر عاجون)	24						
Beyt Harar (بيت حرر)?	16						
Saydâ (صيدا)?	- ¹⁶⁶⁹						
Ceblûs (جبيلوس)?	42						
Deyr Kîddîs (دير قديس)	11						
Yâlû (يالو) ¹⁶⁷⁰	38						
Medînetü’ş-Şarkıyye (مدينة الشرقية)	25						
Deyr Zâkir (دير ذاكِر)	5						
Beyt Ciz (بيت جز)?	17						
Kefr Rûd (كفر رود)?	15						
Şa‘bâ (شعبا)?	49						
Şelne (شلنة)?	17						
Beyt Lûbâ (بيت لوبه)	10						
Mezra‘a-i Cemâ‘at-i Cemâsîn (جماسين)	- ¹⁶⁷¹						
Kuceytâ (قجيتة)?	10						
Hîrgâ (خرغا)?	17						
Sâkine (ساكنة)	49						
Lud (لد) ¹⁶⁷²	316	14	1	4		162 ¹⁶⁷³ +60 1674 T 222	11
Cindâs (جنداس) ¹⁶⁷⁵	35				12		

¹⁶⁶¹ 6 Mart 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Dayr-Ayyub/ar/index.html>

¹⁶⁶² 27 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy (El-Kubeybâ القبيبة) tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Qubayba/ar/index.html>

¹⁶⁶³ 13 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bayt-Nabala/ar/index.html>

¹⁶⁶⁴ Bugün Ramallah’ta bu isimde bir köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Budrus_921/ar/index.html

¹⁶⁶⁵ 22 Ekim 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Thikrin/ar/index.html>

¹⁶⁶⁶ 7 Haziran 1967’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Imwas/ar/index.html>

¹⁶⁶⁷ Köy 6 Mayıs 1948’de İsrail tarafından işgal edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Aqir/ar/index.html>

¹⁶⁶⁸ 13 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bashshit/ar/index.html>

¹⁶⁶⁹ Köyün hane sayısı verilmem alınan hâsıl 4000 gösterilmiştir.

¹⁶⁷⁰ 7 Haziran 1967’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Yalu/ar/index.html>

¹⁶⁷¹ Hâsıl 1000. Cemâsîn Cemaati’nin mezrasından bahsedilmiş fakat mezkur cemaatin hane sayısı verilmemiştir.

¹⁶⁷² Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 10 Temmuz 1948’de İsrail işgali altına girmiştir. İşgalden sonra buradaki ahali İsrail tarafından sürülmüştür. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Lydd/ar/index.html>

¹⁶⁷³ Kayıtta 173. Kişi başına 90 akçe cizye tarh olduğu kayıta mesturdur.

¹⁶⁷⁴ Cemâ‘at-i Nasârâ-i Rimâviyyîn Vakf-u Sahratullahi Müşerrefe. Kişi başına 90 akçe cizye tarh olduğu kayıta mesturdur.

Beyt Decen (بيت دجن) ¹⁶⁷⁶	115						
Sâfiriye (سافرية) ¹⁶⁷⁷	53						
Sitbârâ (ستبارا) ¹⁶⁷⁸	122						
Yehûdiyye (يهودية) ¹⁶⁷⁹	126						
Yâzûr (يازور) ¹⁶⁸⁰	50						
‘İnnâbe (عنابة) ¹⁶⁸¹	30						
Zântiye/Rântiye (زانطية/رانطية) ¹⁶⁸²	24						
Bîr Ma‘în (بیر معین) ¹⁶⁸³	30						
Beyt Şenne (بيت شنة) ¹⁶⁸⁴	4						
Ni‘lîn (نعلين) ¹⁶⁸⁵	72						
Harbetâ (حربتا) ¹⁶⁸⁶	29					4	
Küneyyise (كنيسة) ¹⁶⁸⁷	11						
Kîbâb (قباب) ¹⁶⁸⁸	42						
‘Atrûn (عطرون) ¹⁶⁸⁹	62						
‘Abûd (عبود) ¹⁶⁹⁰	16					19 ¹⁶⁹¹	
Beyt Serâ (بيت سرا) ¹⁶⁹²	17						
Beyt Fevkâ (بيت فوقا) ¹⁶⁹³	11						
Küfratâ (کفرتا)	11						
Kefr Cennes (کفر جنس) ¹⁶⁹⁴	18						
Kefr ‘Âne (کفر عانة) ¹⁶⁹⁵	11						
TOPLAM	2.427	39	1	4	12	245	11

Tablo 126: 1005/1596-97 Senesi Remle Nahiyesi Köyleri

¹⁶⁷⁵ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 12 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy İsrail tarafındadır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jindas_1229/ar/index.html

¹⁶⁷⁶ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 25 Nisan 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jaffa/Bayt-Dajan/ar/index.html>

¹⁶⁷⁷ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 20 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jaffa/al-Safiriyya/ar/index.html>

¹⁶⁷⁸ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

¹⁶⁷⁹ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 4 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köyün bir diğer adı El-Abbâsiye’dir. Ancak tahrir defterlerinden Yehûdiyye ismi kullanılmaktadır. Köy tahrip edilip halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jaffa/al-Abbasiyya/ar/index.html>

¹⁶⁸⁰ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 1 Mayıs 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Jaffa/Yazur/ar/index.html>

¹⁶⁸¹ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 10 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Innaba/ar/index.html>

¹⁶⁸² Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

¹⁶⁸³ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 15 Temmuz 1948’de İsrail işgaline maruz kalan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bir-Ma'in/ar/index.html>

¹⁶⁸⁴ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 15 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Bayt-Shanna/ar/index.html>

¹⁶⁸⁵ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. Bugün Ramallah İli’nde bu adı taşıyan bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ni_lin_1458/ar/index.html

¹⁶⁸⁶ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

¹⁶⁸⁷ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 10 Temmuz 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Kunayyisa/ar/index.html>

¹⁶⁸⁸ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman. 15 Mayıs 1948’de İsrail tarafından işgal edilerek tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/al-Qubab/ar/#mod_Articles

¹⁶⁸⁹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ‘Aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

¹⁶⁹⁰ Vakf-u Haremeyn-i Şerîfeyn.

¹⁶⁹¹ Kişi başına 90 akçe cizye tarh olduğu kayıтта mesturdur.

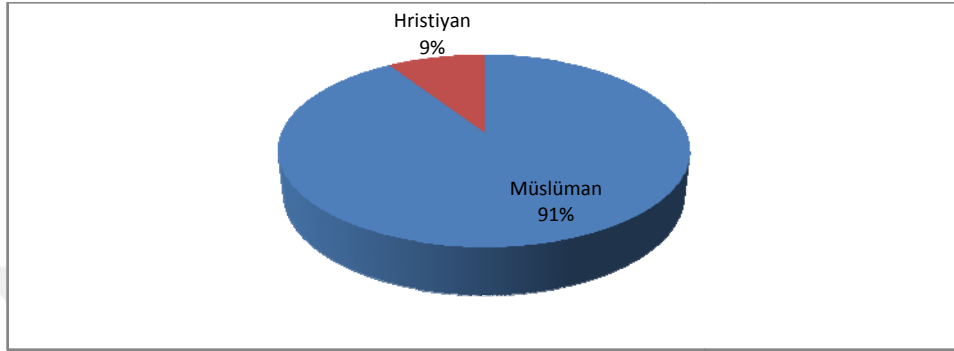
¹⁶⁹² Vakf-u Hazret-i Davud En-Nebiyi ‘Aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

¹⁶⁹³ Vakf-u Birmâristân der-Nefs-i Remle.

¹⁶⁹⁴ Vakf-u ‘Îmâret-i Kuds-i Şerîf.

¹⁶⁹⁵ Vakf-u Haseki Sultan der-Kuds-i Şerîf. 25 Nisan 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jaffa/Kafir-'Ana/ar/index.html>

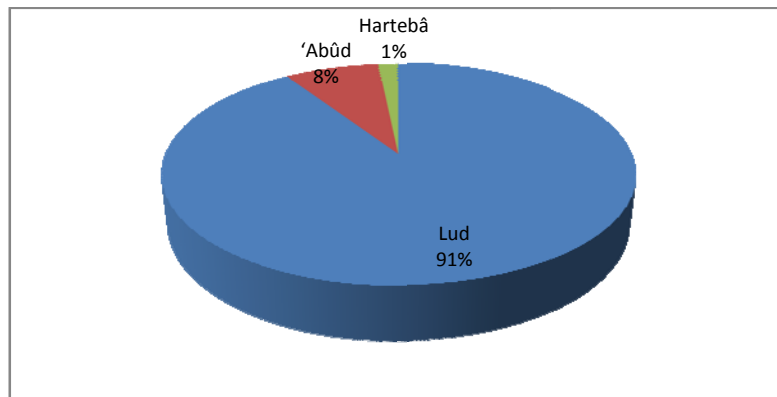
1005/1596-97 senesinde nüfus kaybeden Remle Nahiyesi'nde 72 köy ve bir cemaat (Cemmâsîn adlı cemaate isimlerini taşıyan mezrada tesadüf olunmuştur. Ancak bu cemaatin hane sayısı verilmemiştir.) vardır. Nüfusunun en kalabalık olduğu dönem 964/1557 senesidir. Bu tarihten sonra gerileme başlamıştır. Ancak adı geçen tarihle 1005/1596-97 yılı arasında takribi 41 yıllık zaman dilimine ait tahrir defterleri bulunmadığından düşüşün ne zaman başladığını söylemek mümkün gözükmemektedir.

Grafik 266: 1005/1596-97 Senesi Remle Köyleri Nüfus Dağılımı

Nahiye köylerinde 39'u mücerred 2427 hanesi Müslüman ve 11'i mücerred 245 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 50 mücerred 2672 hane yaşamaktadır. 1 hatip (Lud), 4 a'ma (Lud) ve 12 şerife (Cindâs) Müslümanlar arasında tesadüf olunmaktadır.

Lud (25 mücerred 538 hane), Yehûdiyye (126 hane), Sitbârâ (122 hane) ile Beyt Decen (115 hane) en kalabalık köyleri teşkil ederken Beyt Şenne (4 hane), Ba'teyni'-Şarkıyye ve Garbiyye (4 hane), Deyr Zâkir (5 hane), 'Aslîn (6 hane), Beşît (7 hane), Berfiliye (8 hane), Şebtîn (9 hane) ve Kefr Verye (9 hane) en az nüfusa malik karyelerdir.

Grafik 267: 1005/1596-97 Senesi Remle Köyleri Hristiyan Nüfus Dağılımı

11 mücerred 245 hanelik nüfuslarıyla Hristiyanlar, Lud (11 mücerred 222 hane Hristiyan; 14 mücerred 316 hane Müslüman), 'Abûd (19 hane Hristiyan; 16 hane Müslüman) ve Hartebâ'da (4 hane Hristiyan; 29 hane Müslüman) kişi başına 90 akçe cizye ile mükellef

olarak hayatlarını idame ettirmişlerdir. Rakamların da işaret ettiği üzere ‘Abûd’un dışında diğer yerlerde nüfusları, Müslüman ahalinin gerisindedir.

3.2.3. Arap Cemaatler

1005/1596-97				
‘Âdet-i ‘Arab-ı Benî Atıyye ve tavâifuhu (بني عطيا) ¹⁶⁹⁶	‘Urbân-ı Cerm ve tavâifuhu (عربان جرم) ¹⁶⁹⁷	‘Âdet-ı ‘Urbân-ı Hüteym (هتيم) ¹⁶⁹⁸	‘Urbân-ı Benî Atâ (بني عطا) ¹⁶⁹⁹	‘Arab-ı Benî Sevâlîme ve tavâifuhu (بني سوالمة) ¹⁷⁰⁰
Tâife-i Sevârik (سوارك)	Tâife-i Salmân (صلمان)?		Tâife-i ‘Âsîde (عاسيدة)?	Tâife-i Sevâlîme (سوالمة)
Tâife-i Reşîdât (رشيدات)	Tâife-i Mesbân (مصبان)?		Tâife-i ‘Arab-ı Meyvâmiyye/ Meyvâmîd (ميوامية/ميواميد)?	Tâife-i Bâsine (باسنة)
Tâife-i Vehîdât/Vüheydât (وهيدات)	Tâife-i Kar‘âvine/Fer‘âvine (قر عاونة/فر عاونة)		Tâife-i Dumeytâr/Ber-Mantâr (برمنطار/دميطار)?	Tâife-i Benî Eyyûb (بني ايوب)
Tâife-i Reşîmân (رشيمان)	Tâife-i El-Mahâviriye (المحاورية)		Tâife-i El-‘Ayz/El-‘Aysara (العيض/العيصرة)?	Tâife-i Benî ‘Âmir (بني عامر)
Tâife-i Er-Rûmâ/Er-Rûnâ/Er-Raviyye/Ed-Deviyye (الرومة/الرونة/الروية/الدوية)?	Tâife-i ‘Âlîk (عاليك)		Tâife-i ‘Ubeyde (عبيدة/عبدالله)	Tâife-i Benî Vâsîl (بني واصل)
Tâife-i El-Mâ ‘îd/El-Mâ‘iyye (الماعيد/الماعية)?	Tâife-i Hamîde (حميدة)		Tâife-i Râsiye (راصية)?	Tâife-i Ta‘libeyye-i Minhâr (تعليبية منحار)
Tâife-i Es-Serâyînî/Esrâs (اسراس/السراني)?	Tâife-i Benî Cümeyl (بني جميل)		Tâife-i Sikyîn/Sikbîn (سكيين/سكبين)?	Tâife-i Vâbîsa/Râbî‘a (وابصة/رابعة)?
Tâife-i Er-Rebâtîn (الرباتين)	Tâife-i Mukâbile (مقابلة)?		Tâife-i Berâmîd (براميد)?	Tâife-i Ed-Dîde (الديدة)?
Tâife-i El-‘Umrân/‘Umrîn (العمران/العمرين)			Tâife-i Bu‘ayliye (بعيلية)?	Tâife-i Benî Sâlih (بني صالح)
Tâife-i El-Huveytâb /El-Huveylân (الحويطاب/الحويلان)				
Tâife-i El-Ma‘âzâ/El-Ma‘ârâ/El-Matâra (المعازة/المعارة/المطارة)?				
Tâife-i Et-Tâniye (الطانية)				
Tâife-i Es-Serâfiye/Es-Esrârîne (السرافية/اسررينة)?				
Tâife-i El-‘Akeriyye/El-‘Îriyye (العكرية/العيرية)?				

Tablo 127: 1005/1596-97 Senesi Gazze Sancağı Arap Kabileleri

¹⁶⁹⁶ ‘An-hâshâ-i mirlivâ’-i Gazze. Yekûn tavâif 14 fi sene 15.000.

¹⁶⁹⁷ ‘An-hâshâ-i müşârun ileyh. Yekûn tavâif 8 fi sene 5.000.

¹⁶⁹⁸ ‘An-hâshâ-i mirlivâ’-i Gazze. Fî sene 6000

¹⁶⁹⁹ ‘An-hâshâ-i müşârun ileyh. Yekûn tavâif 9 fi sene 15.000.

¹⁷⁰⁰ ‘An-hâshâ-i müşârun ileyh. Yekûn tavâif 9 fi sene 15.000.

Hane sayıları verilmeyen ve vergileri mirliva geliri olarak kaydedilen Arap kabilelerin hane sayıları mevcut olsaydı sancak nüfusu dağılımında Müslümanların oranının yükseleceği tabiidir. Asrın son çeyreğinden itibaren kabileler, sancağın ve bölgenin gidişatına damga vurmuşlardır. Özellikle Beni Atıyye'ye mensup cemaatler, isyanlarda başat rol oynayarak nizamın bozulmasında etkili olmuşlardır.

3.3. Kudüs Sancağı

Mahalle/Nahiy e	932/1525-26						945/1538						961/1553-54						970/1562-63						1005/1596-97					
	Müs		Hr		Yh		Müs		Hr		Yh		Müs		Hr		Yh		Müs		Hr		Yh		Müs		Hr		Yh	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Kudüs Mah.	624	2	119		199		1204	74	177	27	222	21	1944	132	416	25	325	13	2.109	32	383	41	237	12	1463	54	148 ¹⁷⁰¹	90 ¹⁷⁰²		
Kudüs Köyleri	1056	107	356	1		1656	96	350	8			4.139	79	627	35			4.765	189	598	61			4504	70	825	2			
Halilurrahmân Mah.	133					774	231	7		21		930				8		989	134			11		680	22			11		
Halilurrahmân Köyleri	161		54			549	18	95	12			800		91				1036	90	106	7			1131	6	113				
Toplam	1974	109	529	1	199		4183	419	629	47	243	21	7.813	211	1.134	60	333	13	8.899	445	1.087	109	248	12	7.778	152	1086	2	101	

Tablo 128: XVI. Yüzyıl Kudüs Sancağı

932/1525-26 senesinden 970/1562-63 yılına kadar Kudüs Sancağı nüfusunda mütemadiyen bir artış gözükmemektedir. Adı geçen son tarih bir asır boyunca sancağın sahip olduğu en yüksek nüfus oranını temsil etmektedir. Bu tarihten sonra 1005/1596-97'ye varıncaya kadar mezkûr sancakta bir nüfus düşüşü göze çarpmaktadır. Son defterde Kudüs Şehri'nde yaşayan Hristiyan ve Yahudilere dair verilerinin eksik oluşu, düşüşün her kesimi kapsayıp kapsamadığı hususu ve boyutu hakkında bir müphemlik oluşturmakla birlikte XI numaralı Kudüs Şerriyye Sicili'ndeki, şehirde 148 Hristiyan ve 90 Yahudi'nin bulunduğu dair kayıt, problemi ortadan kaldırmaktadır.

¹⁷⁰¹ Defterin Hristiyanlarla alakalı kısmı eksik olduğundan yalnızca 42 hanelik bir Hristiyan ahaliden söz edilmektedir. Hristiyanlık dünyası için mühim olan bir şehirde oldukça az miktarda bir Hristiyan'ın olması elbette ki makul değildir. Tam bu noktada Kudüs Şerriyye Sicilleri'ndeki bir cizye kaydı şehirde ne kadar Hristiyan ve Yahudi olduğu hususunda bilgi vermekte ve araştırmacıya yardımcı olmaktadır. XI numaralı sicildeki kayıt "... sene 999 vâcibinden sene 1001 gâyetine değın üç senenin ziyâde-i cizyeleri vârid olan emr-i şerif ... mücebince taht-ı kazâ-i 'adâletinizde vâki' nefsi-i Kudüs-i Şerif'in kefare tâifesi 148 hane olup ..." şehirde 148 hane cizye ile mükellef Hristiyan ahalinden bahsetmektedir. Şehirdeki Hristiyan ahalinin eksik hane sayısı bu kayıtle ikmal edilmiştir. Bkz: Evâhir-i Şaban 1002/Mayıs 1594 tarihli hüküm, **KDŞŞSC XI**, s. 106

¹⁷⁰² 1005/1596-97 tarihli defterde Kudüs Şehri'nde kâin Yahudilerin hane sayıları verilmemiştir. Kudüs kadısına gönderilen emirde (... Yehûdi tâifesinin 90 hane olup öyle olsa her neferden ellışer Osmânî'dir...) Kudüs Şehri'nde 90 Yahudi'nin yaşadığı ifade edilip 999-1001 seneleri arasındaki cizyelerinin tahsili emredilmiştir. Bkz: gös.yer.

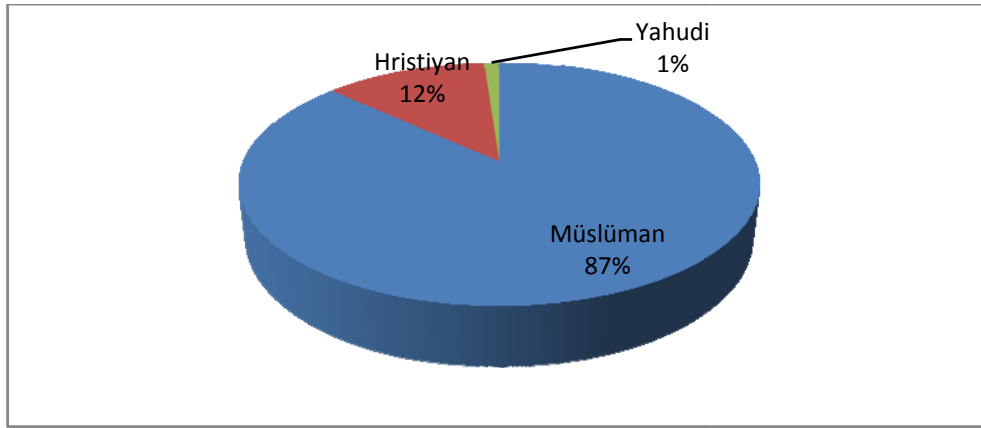
Nüfustaki düşüş her kesimi etkilemiş midir ya da her yerde eşit miktarda mı olmuştur soruları akıllara gelmektedir. Son sorudan başlarsak Halilurrahman'ın köyleri haricindeki diğer yerler, bir önceki tahrir verileriyle mukayese edildiğinde nüfus noktasında bir gerilemeye maruz kalmışlardır.

Kudüs Sancağı'ndaki nüfus düşüşü, diğer sancaklarla birlikte ele alındığında genel bir kaide olarak kabul edilebilir. Zira Aclun, Gazze ve Nablus'ta gidişatın kötüleşmesi, bölgedeki nüfusun seyrini derinden etkilemiştir. Kontrol altına alınamayan Arap kabileleri nüfus gerilemesinin ardındaki esas neden olmakla¹⁷⁰³ birlikte sancaktan sancağa geçebilecek bazı mahalli meseleler de durumun kötüleşmesinde müessir olmuştur. Örneğin Kudüs Sancağı'ndaki valilerin zulmü kimi zaman halkı canından bezdirmiş ve ahaliyi terk-i diyar ettirmiştir.¹⁷⁰⁴ Özellikle Vali Hüdavirdi'nin zulmü uluslar arası bir boyut kazanmıştır. Nihayetinde İstanbul'daki Avusturya elçisi şehirde yaşayan Hristiyanların lehine müdahil olarak durumun düzelmesi için hükümet nezdinde girişimde bulunmuştur.¹⁷⁰⁵

¹⁷⁰³ “Kudüs-i Şerif Kādısına ve beyine hüküm ki: Sábikâ Kudüs-i Şerif Kādısı Mevlânâ Hacı Mehmed zîdet fezâyiluhu ve Gazze Beyi Ahmed dâime ‘izzuhu ile Gazze ve Beyt Cibrîn kādıları mektûbları gönderüp ahâlî-i Halîl'den, Benî Dâr'dan Bedr bin Ebu Tabbâh ve Zîb ibn-i Berekât ve Abdülkerim nâm kimesneler ‘isyân ve tuğyân üzere olan Benî ‘Atâ ve Benî ‘Atıyye nâm kabîlenin hevâsına tâbî‘ olup dâimâ ‘usât-ı mezbûrînin hâc yolunda aldıkları emvâl-i huccâcî kâh ucuz bahâ ile ve kâh emânet tarîkı ile alup bey‘ idüp yatak olduklarından mâ‘adâ mezkûrlar geçen sene zîkr olunan kabîleye delîl olup Cebel-i Halîl'e kondurup Halilurrahman salavâtullâhî ‘alâ nebiyyînâ ve ‘aleyhi hazretlerinin dört beş pâre karyesinin mahsûlün yağma ve karyeleri harâb ittirmişlerdir deyü arz itmeğın ele getürülüp şer'le ba'de's-sübût haklarından gelinmesin emr idüp buyurdum ki mezkûrları ihzâr idüp gaybet iderler ise şer'le buldurasın. Lâzım olanlara buldurup getürdüp ve bi'l-cümle bi-eyyi tarîkın kâne ele getürdüp dahi ‘arz olunduğu üzere ‘âsî ‘Urbân ile bir olup fesâd ve şenâ‘at vâkî‘ ise ba'de's-sübût şer'le haklarından gelesiz. Amma hak üzere olup ahz ve celb sebebi ile ehl-i fesâd himâye olunmaktan be-gâyet ihtiyât idüp câdde-i hakdan ‘udûl itmeyesin” 260 numaralı 27 Cemaziyelahir 1001/31 Mart 1593 tarihli hüküm, **A.DVN.MHM.d LXX**, sf. 140

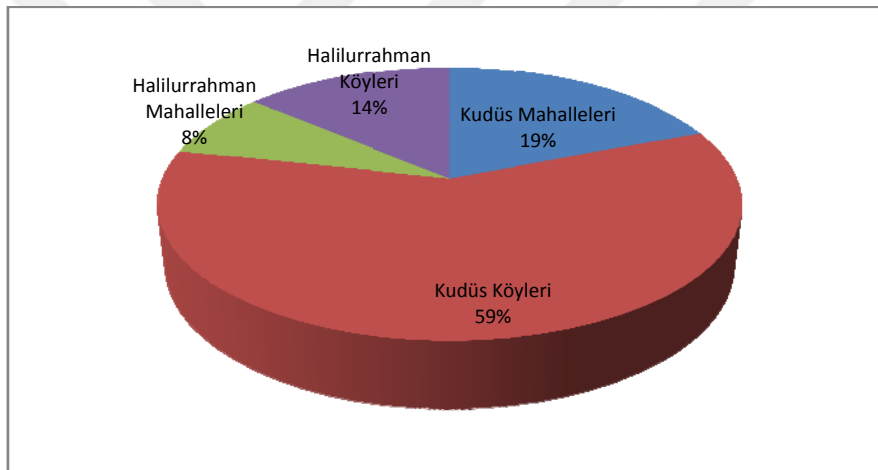
¹⁷⁰⁴ “Şam Beylerbeyine ve Kudüs-i Şerif Kādısına hüküm ki: Rikâb-ı hümâyûnuma ‘arzuhal sunulup Kudüs-i Şerif Sancağı beyi olan Ahmed beyoğlu ve sâbikâ Gazze Sancağı beyi olan babası Ahmed zâlimler olup fukarâ ve re'âyaya zulm ve te'addîsi olduğu ‘arz olunmağın müşârun ileyhin Ahmed beyoğlunun sancağı âhara virilüp vâkî‘ olan zulm ve te'addîsi dahi şer'le teftîş ve tefehhus olunup üzerlerine sâbit olan hukûk ba'de's-sübût ashâbına alıverilmek bâbında hatt-ı hümâyûnumla fermân-ı şerîfim sâdir olmuştur. Buyurdum vardukda mezkûrlardan da'va-yı hak idenlerin bu def'a şer'le görölüp fasl olmuş olmayup üzerinden 15 yıl mürûr etmiş olmayan husûsların müvâcehelerinde şer'le hak üzere teftîş ve tefehhus eyleyüp göresin. Fi'l-vâkî‘ ‘arz olunduğu üzere her kimin ne makule hakkı sâbit ve zâhir olursa ba'de's-sübût hükm idüp girü ashâbına alıvirdukda kimesne ne alıvirilüp ve bil-cümle müşârun ileyhimânın zulm ve te'addîlerinin defter idüp dahi mufassal ve meşrûh yazup südde-i sa'âdetime ‘arz eylesin.” 533 numaralı 6 Muharrem 1001/13 Ekim 1592 tarihli hüküm, **A.DVN.MHM.d LXIX**, sf. 270

¹⁷⁰⁵ “Şam Beylerbeyisi Sinan Paşa'ya, Şam ve Kudüs-i Şerif kâdîlarına zîde fedâiluhu tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki: Sen ki Kudüs-i Şerif kâdîsının dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp bi'l-fi'il Kudüs-i Şerif beyi olan Hüdavirdi'nin hilâf-ı şer‘ evzâ vu etvârından Kudüs-i Şerif'in sulehâ ve fukarâsı rencide olup ef'âl-i şen'inden Kudüs-i Şerif'de sâkin olan zimmilerin her tâifesinden zulmen ruhbânlarının başvebuğ olanların ahz idüp te'addî ittüğünden mâ'adâ kendülerinden mübâlâğa mâl taleb idüp iktidârımız yoktur didiklerinde tâife-i Süryân ruhbânlarının başvebuğ olanların katl idüp sair tâifenin ruhbânların dahi anunla korkutup on bin altunların alup fevka'l-had zulm eyleyüp bu mikdâr ile kanâ'at itmeyüp her birine birer bahâne ile envâ'-ı zulm ve te'addîye câzım olup fukarânın karâra tâkatleri kalmayup celâ-yı vatan idüp perâkende olmaların mukarrerdir deyü ‘arz idüp Dersâ'âdetimde olan Beç elçisi dahi ‘arzuhal virüp mezkûr Hüdavirdi için cemf‘-i Nasârâ tâifesinden pişkeş aldıktan sonra piskopos nam râhibinden ziyâde mâl isteyüp virmedüğü için siyâseten katl idüp vesâyir tâifeden dahi on bin filori taleb idüp virmezsenüz katl iderim deyü tahvîf idüp iki bin filorilerin alup

Grafik 268: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus

Müslümanlar, asrın sonunda (7778 hane 152 mücerred) sancağın hâkim unsuru olmaya devam ederken onları sırasıyla Hristiyanlar (1086 hane 2 mücerred) ve Yahudiler (101 hane) izlemektedirler.

Grafik 269: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Nüfus Dağılımı

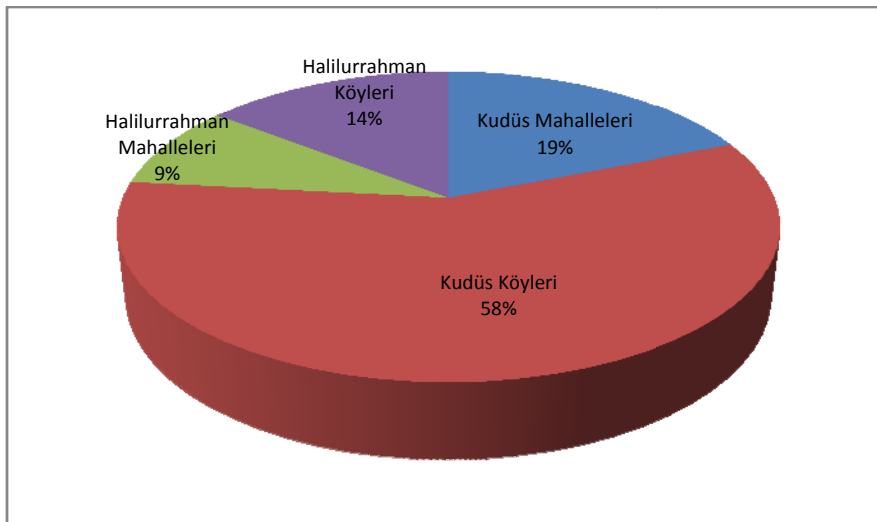
tekrâr on bin filori dahi taleb idüp ve nice yıldan berü şer'-i şerîf ve emr-i münîf muktazâsınca tasarruf idegeldikleri mülklerin ve bağ ve bahçelerin almak murâd idinüp mezbûr beyin zulm ve te'addîsinden bâzergânlardan ve ahâlî-i vilâyetten nice Müslüman ve Nasârâ ve Yahûdî firâr eylemişlerdir. Nice dahi firâr eylemek üzere olmağın bâzergânlardan (sf. 5) 'âyid olan mâl-ı pâdişâhî dahi zâyî' ve telef olur deyü ilâm eyledi. İmdi memleket ve vilâyete vâli ve hâkim nasb olunmaktan murâd şer'-i şerîf ve kanun-ı münîfem icrâ' olunup eyyâm-ı 'adâletimde re'âyâ vu berâyâ âsûde olup huzûr-ı bâl ile du'â-yı devâm-ı devletime iştigâl olalarındır. Efrâd-ı âharineden bir ferd zulm ve te'addî olduğuna rızâ-yı hümâyûnum yoktur. Mezbûr Hüdavirdi'nin ahvâli tefîş olunup hukûk-ı fukarâ bî-kusûr alıvrilmek emr idüp buyurdum ki dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından fahru'l-emâsil ve'l-a'yân Süleymân zîde kadruhu vardıkta mezbûr Hüdavirdi Şâm'a götürmeye emr olur yahud bir yarar ve mu'temed aleyh âdemin gönderüp mahallinde tefîş eylemek mi münâsibdir. Her kangısın vech ve münâsib görür vech ve münâsib gördüğün üzere eğer zikr olunan ve eğer andan mâ'adâdır mezbûrdan gelüp da'vâ-yı hak idenlerin bir defâ şer'le görölüp fasl olunmayup ve onbeş yıla bulûğdur terk olunmayan husûsların husemâ müvâcehesinde şer'le tefîş idüp göresiz. Vech-i meşrûh katl-i nefis idüp bi-gayr-i hak ol mikdâr mâl alup zulm ve te'addî ittüğü bi-hasebi's-şer'-i's-şerîf sâbit ve zâhir olursa şer'le sübût olan hukuku bî-kusûr ashâbına aluvirdikten sonra müşârun ileyhın üzerine katl-i nüfûsdan ve gayrîden ne makule mevâd sâbit oldu ise bir nesne ketm olunmayup huccet ve tafsîl üzere sicl olunup sûret-i sicilleriyle ma'an yazup Südde-i Sa'âdetime 'arz eylesin ki sonra hakkında emrim ne vecihle olursa müceb-i ile 'amel oluna. Şöyle bilesin. Tahîrân fî evâhir-i Cemâzeyilûlâ hamse ve tis'in ve tis'umieh. Be-makam-ı Kostantınyeti'l-Mahrûse." Evâhir-i Cemâzeyilûlâ 995/Nisan-Mayıs 1587 tarihli hüküm, **KDSSSCL LXVIII**, sf. 4-5.

Sancak nüfus dağılımında en çok nüfusa sahip yer Kudüs köyleridir. Onu her zamanki gibi Kudüs Şehri'nin mahalleleri takip etmektedir. Bu diziliş bir asır boyunca değişmemiştir. Son tahrirde üçüncü sırada Halilurrahman'ın köyleri gelirken en son sırada adı geçen nahiyenin kasabası yer almaktadır. Halilurrahman Nahiyesi'nin köyleri ve mahalleleri Kudüs'ün köyleri ve mahalleleri gibi istikrarlı bir sıralama takip etmemiştir. Bazen kasaba nüfusu, köy nüfusuna baskın gelmiş kimi zaman da tam tersi olmuştur. Ancak son tahrir, Halilurrahman'ın köylerinin bir asır boyunca büyümeye devam ettiğini göstermektedir. Buna mukabil kasaba 970/1562-63 yılından sonra nüfus kaybetmeye başlamıştır. Bu da durumun kötüleştiğini ve halkın burayı terk ettiği göstermektedir.

Mahalle/Köy	1005/1596-97															
	Müs												Hr		Yh	
	H	M	İ	Mz	Ht	Hd	Hf	Mm	Bv	Ky	A	Ş	H	M	H	M
Kudüs Mah.	1.463	54		2	1	3	4	1	1	2			148		90	
Kudüs Köyleri	4.504	70											825	2		
Halilurrahmân Mah.	680	22	1									2	1	11		
Halilurrahmân Köyleri	1.131	6												113		
TOPLAM	7.778	152	1	2	1	3	4	1	1	2	2	1	1086	2	101	

Tablo 129: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Müslümanlar

Müslümanlar 970/1562-63 yılında, bir asır içinde sahip oldukları en yüksek nüfus oranına ulaşmışlar fakat bu tarihten itibaren düşüşe geçmişlerdir. En son tahrir ile mezkûr tarih arasındaki yaklaşık 35 yıllık bir zaman dilimine ait defterlerin bulunmayışı nüfustaki gerilemenin ne zaman başladığı hususunu müphem bırakmaktadır. Ancak yüzyılın sonuna doğru bölgede Arap kabilelerinin hareketlenmesi ve buna paralel olarak sancaktaki valilerin zulümleri nüfusun azalmasında etkili olmuştur.

Grafik 270: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Genel bir kural olduğu üzere Müslüman ahali, en çok Kudüs'ün köylerinde yaşamaktadır. Şehrin mahalleleri ikamet tercihlerinde ikinci sıradadır. Üçüncü sırada Halilurrahman'ın köyleri yer alırken adı geçen nahiyenin kasabası listenin en sonunda gelmektedir.

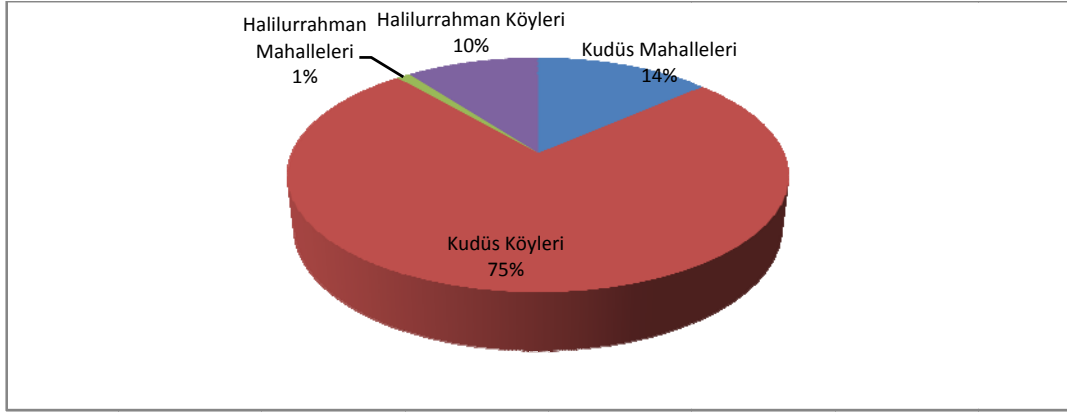
1005/1596-97'de Müslüman şehirli nüfus bir gerileme içindedir. Kent ve kasabadaki olumsuz gidişat, Müslüman ahali üzerinde menfi tesir yaparak onları yaşadıkları yerleri terke mecbur etmiştir. Mahalleleri terk eden Müslümanların ilk adresinin neresi olduğu belli değildir. Zira aynı tarihte Kudüs'ün köylerindeki Müslüman ahalinin nüfuslarının azalması, kırsal kesimde de işlerin yolunda gitmediğini göstermektedir.

1 imam, 2 müezzin, 1 hatip, 3 hadim, 4 hafız, 1 mimar, 1 bevvâb, 2 kayyum, 2 a'ma ve 1 şerife sancakta tesadüf olunmaktadır. Kudüs Sancağı gibi bir yerde bu kadar az dini vazifeliye tesadüf olunması makul ve mümkün değildir. Muhtemelen muharrir bu kişileri zikretmeyi lüzumsuz görerek sadece birkaç şahsı kaydetmekle yetinmiş olabilir.

Mahalle/Köy	1005/1596-97					
	Hristiyan		Müslüman		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M
Kudüs Mah.	148		1.463	54	90	
Kudüs Köyleri	825	2	4.504	70		
Halilurrahmân Mah.	11		680	22		
Halilurrahmân Köyleri	113		1.131	6		
TOPLAM	1086	2	7.778	152	101	

Tablo 130: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyanları

Yüzyılı en az kayıpla kapatan tek kesim Hristiyanlardır. 970/1562-63 senesindeki verilerini hemen hemen muhafaza eden Nasara, Kudüs Şehri hariç diğer yerlerde nüfuslarını arttırmışlardır. Her ne kadar nüfus düşüşünden en az etkilenenler onlar olsalar da şehirdeki nüfus kayıpları yaşanan sıkıntının had safhaya çıktığını ve olumsuz şartların herkesi derinden etkilediğini göstermektedir. Yukarıda işaret edildiği üzere 1005/1596-97 numaralı defterin Kudüs Şehri'nde yaşayan Hristiyan ahaliye ait kısımları eksik olmakla birlikte noksanlık XI numaralı Kudüs Şeriyeye Sicili'ndeki kayıtla giderilmiştir.

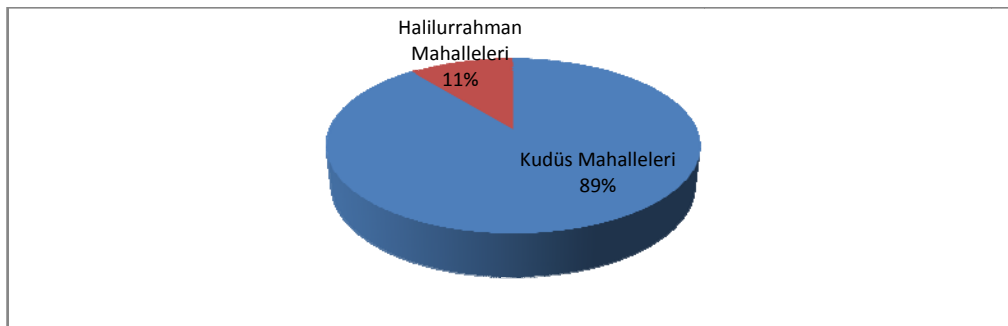
Grafik 271: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

Hristiyan nüfusun ikamet tercihinde Kudüs'ün köyleri birinci sırada yerini korurken onu şehir ile Halilurrahman'ın köyleri takip etmektedir. Kudüs'ün köylerindeki ahalinin nüfus değişimi, istikrarlı bir yapı arz etmemekle birlikte yüzyıl içindeki en yüksek orana 1005/1596-97'de ulaşmıştır. Aynı şeyi Kudüs Şehri'nde ikamet eden Hristiyan ahali için söylemek mümkün gözükmemektedir. Burada yaşayan İseviler, şehirdeki gidişattan etkilenerek 961/1553-54'ten itibaren devamlı bir surette gerileme yaşamışlar ve yeniden köylerine dönmeye başlamışlardır. Hristiyan ikamet tercihinde üçüncü sırada yer alan Halilurrahman'ın köylerinde de nüfus seyri çalkantılı bir süreç takip etmiştir.

Mahalle/Köy	1005/1596-97					
	Yahudi		Hristiyan		Müslüman	
	H	M	H	M	H	M
Kudüs Mah.	90		148		1.463	54
Halilurrahmân Mah.	11		11		680	22
TOPLAM	101		1086	2	7.778	152

Tablo 131: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Yahudileri

Yahudiler, 961/1553-54 senesinden itibaren sancak genelinde nüfus kaybetmeye başlamışlardır. Yüzyılın sonundaki hane sayıları, 932/1525-26 tarihli tahrir verilerinin de altındadır. Aynı zamanda bu rakam bir asır içindeki en düşük noktayı da temsil etmektedir.

Grafik 272: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı

Bir asır boyunca hiçbir surette köy hayatına intikal etmeyi düşünmeyip yalnızca kasaba ve şehirde hayatlarını sürdüren Yahudiler, sancaktaki genel nüfus kayıplarına rağmen Halilurrahman Kasabası'nda, yüzyılın sonunda nüfuslarını arttırmamakla birlikte 970/1562-63'teki hanelerini muhafaza etmişlerdir.

3.3.1. Kudüs Nahiyesi

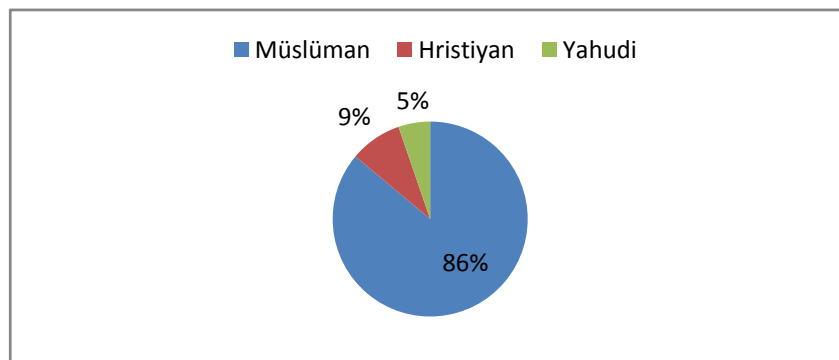
3.3.1.1. Kudüs Şehri

3.3.1.1.1. Müslüman Mahalleler

Mahalle Adı	Müslüman								
	H	M	Mz	Ht	Hd	Hf	Mm	B	Ky
1005/1596-97									
Şeref (شرف)	159 ¹⁷⁰⁶								
Bâbu'l-Kattânîn (باب القطانين)	150	12							
Rîşe (ريشة)	162	13							
Mağāribe (مغاربة)	126	7							
Bâbu'l-Âmûd (باب العامود)	274	19							
Akabetü's-Sit (عقبة الست)	24								
Bâbu'l-Hittâ (باب الحطة)	316 ¹⁷⁰⁷ +18 ¹⁷⁰⁸ T 334	3 ¹⁷⁰⁹	2	1	3	4	1	1	2
Zerâ'ine (زراعة)	234 ¹⁷¹⁰								
TOPLAM	1.463	54	2	1	3	4	1	1	2

Tablo 132: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Şehri Müslüman Mahalleri

On altıncı yüzyılı nüfus kaybıyla kapatan Müslüman ahalî son tahririn icra edildiği 1005/1596-97 senesinde 54 mücerred 1463 hanelik bir nüfusa sahip olarak Kudüs Şehri'nde ikamet etmeye devam etmiştir. 970/1562-63 yılı şehirdeki yaşayan Müslüman ahalinin bir asır içinde ulaştığı en yüksek nüfus oranını temsil etmektedir. Bu tarihten sonra şehirdeki gidişatın bozulmasına paralel olarak Müslümanlar, kenti terk etmeye başlamışlardır.

Grafik 273: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Şehri Nüfus Dağılımı

¹⁷⁰⁶ Kayıtta 150. Kaydın sonunda 9 tane mücerredten bahsedilmiş ancak kaydın içinde izhar edilmemişlerdir.

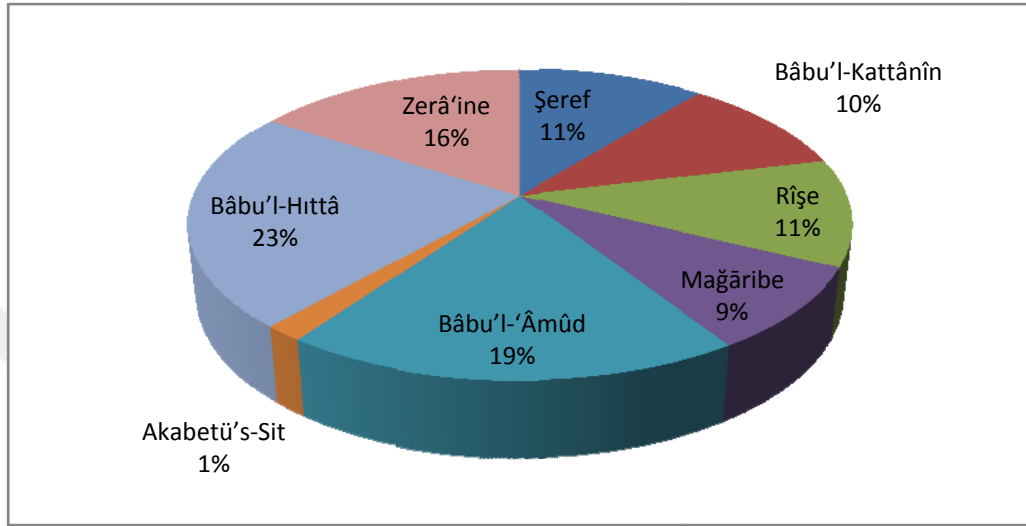
¹⁷⁰⁷ Kayıtta 226

¹⁷⁰⁸ Cemâ'at-i Eyyûbiyye der-mahalle-i mezbûre 'an-ecnâd-ı halkâ der-mahalle-i Bâbu'l-Hittâ. Ali veled-i Muslihiddin mi 'mâr-ı âb-râh,

¹⁷⁰⁹ Cemâ'at-i Eyyûbiyye der-mahalle-i mezbûre 'an-ecnâd-ı halkâ der-mahalle-i Bâbu'l-Hittâ

¹⁷¹⁰ Kayıtta 223. Kaydın sonunda 15 tane mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil isimler kaydın içinde belirtilmemiştir.

Bâbu'l-Hittâ Mahallesi'nde 3 hâdim-i Sahratullah, 1 hatip, 1 mimar, 2 müezzin, 4 hafız, 1 bevvâb ve 2 kayyım bulunmaktadır. Mahalleler içinde yalnızca Bâbu'l-Hittâ'ya yer verilmesi ve diğerlerinden yaşayan vazifelilerden bahsedilmemesi gariptir. Zira diğer yerlerde de mutlak surette görevlilerin olması elzemdir. Bu, daha önce de işaret olunduğu üzere muharririn tahrir esnasında takip ettiği usulden kaynaklanmaktadır.

Grafik 274: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Şehri Müslüman Nüfus Dağılımı

Bâbu'l-Hittâ (3 mücerred 334 hane), Bâbu'l-'Amûd (274 hane), Zerâ'ine (234 hane), Rîşe (13 mücerred 162 hane Müslüman), Şeref (159 hane Müslüman), Bâbu'l-Kattânîn (12 mücerred 150 hane), ve Mağâribe (7 mücerred 126 hane) mahallelerinde Müslümanlar hayatlarını sürdürmüşlerdir. Şehirde 24 hanelik nüfusuyla Akabetü's-Sit en küçük nüfusa sahip mahalle/cemaattir.

Müslüman unsur içinde Memluk eski askeri sınıfı Cündiyyân-ı Halka'ya müntesip 18 hanelik Cemâ'at-i Eyyûbiyye, Bâbu'l-Hittâ'da yaşamaktadır. Bu cemaatin haricinde diğer cemaatlere yönelik olarak herhangi bir malumat verilmemiştir.

3.3.1.1.2. Kudüs Şehri Hristiyanları

1005/1596-97	H	M
Cemâ'at-i Melikiye (ملكيّة)	42 ¹⁷¹¹	
TOPLAM	148¹⁷¹²	

Tablo 133: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Şehri Hristiyanları

¹⁷¹¹ Defter nakış olduğundan 15b'den sonra Melikiyye taifesine ait hane sayıları mevcut değildir.

¹⁷¹² Defterin nakışlığı 1005/1596-97 senesinde Kudüs'te kâin Hristiyanlar hakkında kati bir neticeye varılmadan araştırmacıyı men etmektedir. Ancak bu nakışlık, yukarıda işaret edildiği üzere, XI numaralı Kudüs Şerhi Sicili'nde, cizye mükellefi Hristiyan ahaliye dair verilen 148 hanelik sayıyla izale olunmaktadır. Bak., Evâhir-i Şaban 1002/Mayıs 1594 tarihli hüküm, **KDSSSC XI**, s. 106

961/1553-54 yılından itibaren şehirde ikamet eden Hristiyanlar, durumun kötüleşmesinden naşı kenti terk etmişlerdir. Özellikle Kudüs Sancakbeyi Hüdavirdi'nin Müslüman, Hristiyan ve Yahudi ayırımı yapmaksızın yapmış olduğu zulüm, ahaliyi canından bezdirmiş ve onları kenti terke etmeye icbar etmişti.¹⁷¹³ Şehirdeki nüfus kayıplarına rağmen sancak Hristiyanlar, 970/1562-63 tarihindeki nüfus oranlarını son tahrirde ufak bir farkla muhafaza etmeye devam etmişlerdir. Kentten kaçan Hristiyanlar, sancağın muhtelif yerlerine dağılarak hayatlarını sürdürmüşlerdir.

3.3.1.1.3. Kudüs Şehri Yahudileri

1005/1596-97	H	M
TOPLAM	90 ¹⁷¹⁴	

Tablo 134: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Şehri Yahudileri

Sancak beyi Hüdavirdi'nin yapmış olduğu zulümden ve şehirdeki gidişattan etkilenen Yahudiler, 961/1553-54 senesinden itibaren şehirdeki Hristiyanlar gibi nüfus kaybetmeye başlamışlardır. Asrın sonundaki 90 hanelik Yahudi nüfusu, on altıncı yüzyıldaki en düşük noktayı temsil etmektedir. Onlar, Hristiyanlardan farklı bir yol takip ederek sancağın muhtelif köşelerine yerleşmeyi tercih etmemişler bilakis Kudüs Sancağı'nı tamamen terk etmişlerdir. Anlaşılan Ağlama Duvarı'nın icadı/keşfi bile Yahudilerin Kudüs Şehri'ni terk etmesini engelleyememiştir.¹⁷¹⁵

¹⁷¹³ Evâhir-i Cemâziyelevvel 995/Nisan-Mayıs 1587 tarihli hüküm, **ags**, s. 4-5

¹⁷¹⁴ Kuyudu Kadime Arşivi 178 numaralı tapu tahrir defterinde, varak 15b'den sonra gayrimüslim unsurların tahririne başlanmış ancak bu taifeyi alakadar eden kısımlara defterde tesadüf olunmamıştır. Yalnızca Hristiyan Melikiyye taifesinin tahriri noksan bir şekilde verilmiş sonra Kudüs-i Şerîf köylerinin isimlerini havi fihriste geçilmiştir. Binaen aleyh bu defterde, Yahudilerin tahrirleri hakkında herhangi bir malumata vasıl olunamamaktadır. Muhtemelen deftere sonradan yapılan müdahaleler, gayrimüslimlere ait kısımların zayi olmasına neden oldu. Defterde 1228 tarihli Şam valisine gönderilen iki hükmün bulunması deftere sonradan birileri tarafından müdahale edildiğini göstermektedir. Ancak bu eksiklik yukarıda da işaret olduğu üzere Kudüs Şeriyeye Sicilleri'ne ait XI numaralı defterde şehirde yaşayan Yahudilerin cizyelerine dair kısmındaki 90 Yahudi hanesi ibaresiyle telâfi olmaktadır. Bak., **gös.yer**.

¹⁷¹⁵“Kudüs-i Şerîf kâdisına hüküm ki: Sâbıkâ Kudüs-i Şerîf kâdisı olan Ömer dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp nazargâh-ı hak ve mahall-i Mi'râc-ı resûl-i asdak kubeyle-i cemî-i enbiyâ ki Beyt-i Makdis ve Mescid-i Aksâ'dır. Ol makâm-ı şerîf ve ma'bed-i münîf ve latîfî Hazret-i Ömer radiyallâhu te'âlâ 'anh hicret-i Nebviyye'nin on altıncı senesinde Rebiulevvel ayında bi-'inâyetillâhi'l-fettâh sulhan feth idüp ba'dehu Melik Salahuddin beşyüz toksan yedi târihinde mâh-ı Receb'de bi-'avnilâhi'l-kahhâr kahran feth eylediğinde tâife-i Nasârâ şurût-ı İslâmiyye'ye ve cizyeye rızâ gösterdikleri için ellerinde olan kenîsâlar ibkâ olunup 'ahidnâmeleri verilmiştir. Feemmâ tâife-i Yehûd kable'l-feth ve ba'de'l-feth Kudüs-i Şerîf'de ma'bed ittihâz etmek vâki' olmadığı meşhûr ve mastûrdur. Lâkin ol tâife bir kaç senedir ki ol arz-ı mukaddesede Hazret-i Ömer radiyallâhu 'anh Mescid-i Şerîfi'nin dîvârına mulâsik ve mescidin binâsıyla müttehid ve müşâbih yerleri ma'bed idinüp kuzât-ı sâbika zamânında nice def'a ol kenîsa teftîş olunup şer'la men' olunmağa evâmîr-i şerîf vârid olmuş. Hâlâ ehl-i mahalleden Müslümânlardır. Şekvâ ve da'vâya gelip tâife-i Yehûdun âyine-i bâtilâlâri üzere âyin sadâları tâ'at ve 'ibâdetimize mâni'dir dimeğîn bâb-ı kenîse kapanup mühürlenmiş idi. Dîn ve devlete lâyük olan min-ba'd ol tâife ol mahalle gelmeyüp sedd bulunduğu üzere ibkâ olunup veyahud masârıf-ı Mescid-i Şerîf için galle hâsıl olur bir yer olup Mescid-i Şerîf'e ilhâk olunmak husûsun bildirmişsin. İmdi bu bâbda verilen fetevâ-yı şerîfe ve ulemâ-yı izâm ve meşâyih-i kirâm ... mazmûnunca 'amel olunmak emr edip buyurdum ki vusûl buldukta onat

3.3.1.2. Kudüs Nahiyesi Köyleri

Köy Adı	Müslüman		Hristiyan	
	H	M	H	M
1005/1596-97	H	M	H	M
Burkâ (برقا) ¹⁷¹⁶	28			
Biryekût (بريكوت) ¹⁷¹⁷	15			
‘Allâru’s-Süflâ (علازل السفلى) ¹⁷¹⁸	7			
Sârîs (ساريس) ¹⁷¹⁹	52 ¹⁷²⁰			
Ceb’â (جبعا)	3			
Beyt Kîsa (بيت كيسا) ¹⁷²¹	2			
Deyr Sâlih (دير صالح)	2			
Deyru’s-Sed (دير السد) ¹⁷²²	9			
Beyt ‘Uru’l-Fevkâ (بيت عور الفوقى)	5			
‘Ârûn (عارون) ¹⁷²³	57			
‘Abûnîn (عيونين)? ¹⁷²⁴	59			
Beyt Sikâyâ (بيت سقايا) ¹⁷²⁵	51			
Kîbeliye (قبليّة)	8			
Sâmiye (سامية)	4			
Zânû’ (زانوع) ¹⁷²⁶	7			
Necm/e (نجمة)	17			
Beyt Tûl (بيت تول)? ¹⁷²⁷	12			
‘Ayn Tût (عين توت) ¹⁷²⁸	7			
Sanâsîl (صناصيل)? ¹⁷²⁹	10			
Kastâl (قسطل) ¹⁷³⁰	1			
Şemmûyîl (شموييل)	5			
Kataniye (قطنية)	12			
Duveyr (دوير)	9			
‘Allâru’l-Fevkâ (علازل الفوقا) ¹⁷³¹	37			
Deyr Şeyh (دير شيخ) ¹⁷³²	39 ¹⁷³³			
Beyt Dukkû (بيت دقو) ¹⁷³⁴	3			

mukayyed olup tâife-i mezkûru Şer-i Şerîf iktizâ ittüğü üzere mahall-i mezbûru ma’bed edinmekten men idüp mescid-i mezbûra ilhâk idüp hilâf-ı şer kimesneye nizâ ittirmeyesin. Ve ne vecihle icrâ-yı şer olunup emrim yerine vârid ve amel yazup ‘arz eylesin.’ 10 Safer 996/10 Ocak 1588 tarihli hüküm için bkz: 528 numaralı hüküm, **A.DVN.MHM.d. LXIV**, sf. 210.

¹⁷¹⁶ Ramallah’ın güney doğusunda kâin bu köy 14-35 boylamı 31-35 enleminde yer almaktadır.

¹⁷¹⁷ Vakf. Kudüs şehrinin güney batısında yer alır.

¹⁷¹⁸ Vakf-u Medrese-i Mu’azzamiyye’l-Hanefiyye tamâmen.

¹⁷¹⁹ 16 Nisan 1948’de köy İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcire uğramıştır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=7176> 1948’deki nüfusu 650 kişi idi.

¹⁷²⁰ Kayıtta 53

¹⁷²¹ Der-nezd-i Karye-i Küber

¹⁷²² Vakf-u Medrese-i Mu’azzamiyye’l-Hanefiyye

¹⁷²³ Vakıf

¹⁷²⁴ Vakf-u Halilirrahmân

¹⁷²⁵ Vakf

¹⁷²⁶ Nâm-ı diğeri Zeynâ (زيننا)

¹⁷²⁷ Vakf-u Medrese-i Taylûniyye tamâmen. Kudüs’te Beyt Sûl (بيت ثول) adında bir köy vardır. Bu köy o köy olmalıdır. 1 Nisan 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Bayt-Thul/ar/index.html>

¹⁷²⁸ Kudüs’ün batısında Deyr Yâsîn Köyü’nün yanındadır.

¹⁷²⁹ Tâbi’-i Benî ‘Adî

¹⁷³⁰ Sâbıkâ mezra’â olup hâliyâ karye olmuştur. Vakf-u Medrese-i Salâhiyye

¹⁷³¹ Vakf-u Medrese-i Mu’azzamiyye-i Hanefiyye tamâmen.

¹⁷³² 21 Kasım 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Dayr-al-Shaykh/ar/index.html>

¹⁷³³ Kayıtta 36. 3 tane mücerred kişiden kaydın sonunda bahsedilmesine mukabil bu kişilerin isimleri izhar edilmemiştir.

Turmus 'Ayyâ (ترمس عيا) nâm-ı diğەر Tûr-u Mûsâviyye (طور موساويية) ¹⁷³⁵	43			
Dâr-ı Cerîr (دار جرير)	23			
Mezra'atü'l- 'Iyâs/ 'Abbâs (مزرعة العياص/العباس) ¹⁷³⁶	66	14		
Sincil (سنجل) ¹⁷³⁷	54	6		
Deyr Benî 'Ubeyd (دير بني عبيد)	49 ¹⁷³⁸			
Kefr Mâlik (كفر مالك) ¹⁷³⁹	21			
Cifnâ'n-Nasârâ (جفنة النصارى)			31 ¹⁷⁴⁰	
Yibnâ (يبنا) ¹⁷⁴¹	20			
Deyr Ebû Meş'al (دير ابو مشعل) ¹⁷⁴²	44			
Beyt Nettîf (بيت نتيف) ¹⁷⁴³	103 ¹⁷⁴⁴			
Beyt Ta'mer (بيت تاعم) ¹⁷⁴⁵	60			
Beyt Îllû (بيت ايللو)	30			
Cemmâlâ (جمالا) ¹⁷⁴⁶	22			
Tekû' (تقوع) ¹⁷⁴⁷	66		5 ¹⁷⁴⁸	
'Ayn Silvân (عين سلوان) ¹⁷⁴⁹	60			
Rîhâ (ريحا) ¹⁷⁵⁰	51			
'Atârâ (عطارا) ¹⁷⁵¹	54			
Kefr Tût (كفر توت)	10			
Tâife-i 'Urbân-ı Mezârik (طائفة عربان مزارق)				
Cemâ'at-i Bedâh (جماعة بداح)	- ¹⁷⁵²			
Cemâ'at-i Ra's (جماعة راس)	- ¹⁷⁵³			
Cemâ'at-i Benî 'Atıyye (جماعة بني عطية)	- ¹⁷⁵⁴			
Cemâ'at-i 'Urbân-ı Şukayrât Berâğişe 'an-	119			

- ¹⁷³⁴ Kudüs'ün 17 km kuzey batısında bu köy bugün mevcuttur.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Duquq_857/ar/index.html
- ¹⁷³⁵ Ramallah'ın 23 km kuzey batısında bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Turmus_Ayya_1656/ar/index.html
- ¹⁷³⁶ Vakf-u Hazret-i Musa 'aleyhi's-selâm
- ¹⁷³⁷ Ramallah'ın kuzey doğusunda 21 km mesafededir.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sinjal_1595/ar/index.html
- ¹⁷³⁸ Kayıtta 43. Kaydın sonunda 6 mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil bunların isimleri verilmemiştir.
- ¹⁷³⁹ Vakf. Ramallah'ın 17 km kuzey doğusunda bu isimde bir köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Malik_1260/ar/index.html
- ¹⁷⁴⁰ Hane-i Nasârâ neferen 31
- ¹⁷⁴¹ 4 Haziran 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Yibna/ar/index.html>
- ¹⁷⁴² Mezûr köy Ramallah'ın 24 km kuzeyinde bugün vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Abu_Mash_al_951/ar/index.html
- ¹⁷⁴³ Halil'in kuzey batısında kâin köy 21 Ekim 1948'de Yahudi işgaline uğrayarak tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Bayt-Nattif/ar/index.html>
- ¹⁷⁴⁴ Kayıtta 94. 10 tane mücerred kişiden kaydın sonunda bahsedilmesine mukabil bu kişilerin isimleri izhar edilmemiştir.
- ¹⁷⁴⁵ Vakf-u Burhanuddin. Beyt Lahm'in güneyindedir.
- ¹⁷⁴⁶ Defterde köyün adı Tukû' olarak harekelendirilmiştir. Ramallah'ın 18 km kuzey batısında bu adı taşıyan bir köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jammala_1213/ar/index.html
- ¹⁷⁴⁷ Bugün hala mevcut olan bu yer Beyt Lahm'in 10 km güney doğusundadır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Taqu_2102/ar/index.html
- ¹⁷⁴⁸ Hane-i Nasârâ 5 nefer fi tis'in 450
- ¹⁷⁴⁹ Vakfu'l-Meliki'n-Nâsir Es-Sultân Salâhuddîn Yusuf bin Eyyûb 'alâ medrasetihi bi'l-Kudusi's-Şerîf.
- ¹⁷⁵⁰ Vakf-u 'İmâret-i mezbûre
- ¹⁷⁵¹ Ramallah'ın 15 km kuzeyinde bugün bu adı taşıyan bir yer vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Atara_572/ar/index.html
- ¹⁷⁵² 'Âdet fi sene 7990
- ¹⁷⁵³ 'Âdet fi sene 1900
- ¹⁷⁵⁴ 'Âdet fi sene 2900

Tâife-i Hetîm (جماعة عربان شقيرات براغشة عن طائفة هتيم) ¹⁷⁵⁵				
Cemâ'at-i 'Asâkirâ (جماعة عساكرة) ¹⁷⁵⁶	55			
Cemâ'at-i 'Avâzime (جماعة عوازمة) ¹⁷⁵⁷	- ¹⁷⁵⁸			
Beyt-u Sâhûru'n-Nasârâ (بيت ساحور (النصارى) ¹⁷⁵⁹	15		9 ¹⁷⁶⁰	
Sûbâ (صوبا) ¹⁷⁶¹	15		7 ¹⁷⁶²	
Hûsân (حوسان)?	12			
Bettîr (بتير) ¹⁷⁶³	22	4		
Hirab (حرب) ¹⁷⁶⁴	10			
Biddu (بدو) ¹⁷⁶⁵	13			
Yebrûd (بيرود)?	24		4 ¹⁷⁶⁶	
Liftâ (لفتا) ¹⁷⁶⁷	72			
Kabû-yu Tahtânî ve Fevkânî (قبوى تحتانى و فوقانى)	21			
Haribe Benî Sibâ' (خريبة بنى سباع)?	8			
Bîr Zeyt (بير زيت) ¹⁷⁶⁸	27			
Velece (ولجة) ¹⁷⁶⁹	100	9		
Mîhmâs (ميخماس)	24			
Rammûn (رمون) ¹⁷⁷⁰	39			
Tayyibetü'l-İsm (طيبية الاسم) ¹⁷⁷¹	63			
Kalendiye (قلنديه) ¹⁷⁷²	15			
Cebe'u'l-Bittîh (جبعو البطيخ)	51			
Ebû Muğîrâ (ابو مغيرة) ¹⁷⁷³	- ¹⁷⁷⁴			
Bîretü'l-Kübrâ (بيرة الكبرى) ¹⁷⁷⁵	45			

¹⁷⁵⁵ Vakf-u 'Îmâret

¹⁷⁵⁶ 'An-'Urbân-ı Hetîm

¹⁷⁵⁷ 'An-'Urbân-ı Hetîm. Zikr olan üç taife 'Îmâret Vakfı'ndan Rihâ nâm karyenin ve sâyirlerün terekeleri yetişip kalundukta taşıyup Kudüs-i Şerîf'e götürüp kirâ almazlar ve her senede 'âdet deyu yirmi yedişer ra's koyun ve keçi virmek kanun mukarrer imiş.

¹⁷⁵⁸ Hane ve mücerred sayıları verilmemiştir.

¹⁷⁵⁹ Beyt Lahm'in doğusunda 1 km uzaklıktadır.

¹⁷⁶⁰ Hane-i Nasârâ 9 nefer fi tis'in 810

¹⁷⁶¹ Kudüs'ün 10 km batısında yer alan bu köy 10 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayarak yerle bir edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Suba/ar/index.html>

¹⁷⁶² Kayıtta 6. Hane-i Nasârâ 6 nefer fi tis'in 540

¹⁷⁶³ Vakf-u Medreseti'l-Mu'azzamiyyeti'l-Hanefiyye tamâmen. Kudüs'ün 8 km güney batısında kâin bu köy hala vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Battir_839/ar/index.html

¹⁷⁶⁴ Vakf-u Kaymas bin Abdullah 'alâ's-Şeyh Abdülazîz ba'de'l-inkırâz 'alâ Sahrâti's-Şerîfe ve Mescid-i Aksâ tamâmen. Kudüs'ün kuzey doğusundadır.

¹⁷⁶⁵ Vakf. Kudüs'ün kuzey batısında olan köy bugün bir şehre dönüşmüş ve 2007 nüfusu 5885 kişidir. Bak., http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Biddu_904/ar/index.html

¹⁷⁶⁶ Hane-i Nasârâ 4 nefer fi tis'in 360

¹⁷⁶⁷ Vakf. 1 Ocak 1948'te İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Lifta/ar/index.html>

¹⁷⁶⁸ Ramallah'ın kuzeyinde 11 km uzaklıktadır. Bak., Ed-Debbâğ, Bilâdunâ Filistîn, C. 8/2, s., 316-320. Bugün bir şehre dönüşen bu köy için bak., http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bir_Zeit_917/ar/index.html

¹⁷⁶⁹ Vakf-u Siracuddîn. Kudüs'ün 8 km batısında yer alan bu köy 21 Ekim 1948'de Siyonist işgaline uğrayarak tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/al-Walaja/ar/index.html>

¹⁷⁷⁰ Ramallah'ın 15 km kuzey doğusunda bugün bu ismi taşıyan bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Rammun_1510/ar/index.html

¹⁷⁷¹ Ramallah'ın kuzey doğusunda 12 km uzaklıktadır. Bak., Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, *Livâ'ü'l-Kudüsi's-Şerîf*, s. 234

¹⁷⁷² Kudüs'ün 11 km kuzeyinde olan bu köy bugün mevcuttur. Bak., http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qalandiya_1473/ar/index.html

¹⁷⁷³ Vakf

¹⁷⁷⁴ Hâlî ez-ra'îyyet

Hûbîn (حوبين)	20		
Artâs (ارتاس) ¹⁷⁷⁶	32		
Beyt Safâfâ (بيت صفافا) ¹⁷⁷⁷	41		
Deyr Sûdân (دير سودان)	14		
Till-i Ebû Za'rûr/Zagrûr (تل ابو زعرور/زغرور)	12		
Beyt Zulmâ (بيت ظلمة) ¹⁷⁷⁸	3		
Kûber (كوبر)	31		
Deyru's-Sene (دير السنة)?	36		
Saffâ (صفا) ¹⁷⁷⁹	18	2	
Sardâ (سردا)	10		
Râm/e (رام/ة) ¹⁷⁸⁰	28		
Ebû Dîs (ابو ديس) ¹⁷⁸¹	80		
Beyt 'Ûru's-Süflâ (بيت عور السفلى)	20		
'Innâbâ/'Anâtâ (عنابة/عنابة) ¹⁷⁸²	10		
'Almît (علميت) ¹⁷⁸³	18		
'Accûl (عجول) ¹⁷⁸⁴	79		
Tarfîn (طرفين)?	12		
Lisânu'l-Vâdî (لسان الوادي)	15	2	
Kabâle (قبالة) ¹⁷⁸⁵	11		
Beyt Sâvîr (بيت ساور) ¹⁷⁸⁶	6	2	
Ûmm-ü Tûbâ (ام طوبا) ¹⁷⁸⁷	37		
'Ayn Sîniyâ (عين سينية) ¹⁷⁸⁸	12		
Kefr 'Atıyye (كفر عطية)	9		
Kefr 'Akab (كفر عقا) ¹⁷⁸⁹	47		
Beyt Fâsîn (بيت فاسين) ¹⁷⁹⁰	28		
Tûr-u Zeytâ (طور زيتا) ¹⁷⁹¹	48	8	
Mezra'a-i Ebû Tâse (مزرعة ابو طاسي)	29		
Kefr Şû' (كفر شوع) ¹⁷⁹²	13		

¹⁷⁷⁵ Vakf. Kudüs'ün kuzeyindedir.

¹⁷⁷⁶ Vakf-u Ribât ve Bîmârîstân ve Sâkiye der-harem-i şerîf Seyyidunâ Halilurrahman 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm. Beyt Lahm'dan 4 kilometre uzaklıkta güney taraftadır.

¹⁷⁷⁷ Kudüs'ün haricinde güney batıda bulunan bu köyün adını taşıyan Kudüs'teki şehir için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Safafa_883/ar/index.html

¹⁷⁷⁸ Kudüs'ün kuzey batısındadır.

¹⁷⁷⁹ Bugün Ramallah'ın 18 km batısında bu ismi taşıyan bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Saffa_1535/ar/index.html

¹⁷⁸⁰ Kudüs'ün kuzeyinde 5 km uzaklıkta olan bu köyün adını taşıyan Kudüs'teki şehir için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Ram_2089/ar/index.html

¹⁷⁸¹ Ber-mûceb-i defter-i 'atîk. Vakfu's-Sultân Salâhuddîn Yusuf bin Eyyûb'alâ Şeyh Ahmed ve Şeyh Ali El-Hekkârî tamâmen. Kudüs'te bugün bu adı taşıyan bir şehir vardır. Mezkrûr şehir için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Abu_Dis_619/ar/index.html

¹⁷⁸² Vakf-u Nureddîn bin Hasan tamâmen. 10 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Innaba/ar/index.html>

¹⁷⁸³ Kudüs'ün kuzey doğusundadır. Bak., Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Livâ'ü'l-Kudüsi's-Şerîf**, s. 267

¹⁷⁸⁴ Vakf. Bugün bu köy Ramallah'ın 20 km kuzey batısındadır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ajjul_546/ar/index.html

¹⁷⁸⁵ Vakf-u Cemaleddin Abdullah bin Sâmî tamâmen.

¹⁷⁸⁶ Vakf-u Medrese-i Lûlû Gâzî tamâmen.

¹⁷⁸⁷ Vakf. Kudüs'ün haricinde güney doğudadır.

¹⁷⁸⁸ Vakf. Ramallah'ın 10 km kuzey doğusunda yer alan bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ayn_Siniya_585/ar/index.html

¹⁷⁸⁹ Kudüs'ün 13 km kuzeyinde bu köyün ismini taşıyan bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Aqab_1246/ar/index.html

¹⁷⁹⁰ Vakf-u Muhyiddin Er-Rızâ El-Muvakki' tamâmen

¹⁷⁹¹ Vakfu'l-Melik Salâhuddîn bin Eyyûb 'alâ Şeyh Ahmed bin Ebî Bekr el-Hekkârî tamâmen.

¹⁷⁹² Kayıtta 8. Kaydın sonunda 5 mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil bunların isimleri verilmemiştir.

Bîr Nebâlâ (بئر نبالة) ¹⁷⁹³	6 ¹⁷⁹⁴			
Deyru'l-`Îzâm (دير العظام)	5			
'Ayn Kârim (عين كارم) ¹⁷⁹⁵	39			
Kalveniye (قلونية) ¹⁷⁹⁶	20			
Tûratu'l-Cevz (طورة الجوز)	19			
Beyt Fecûs (بيت فجوس)	- ¹⁷⁹⁷			
'Ayn Kanyâ/Kaynâ (عين قينة/قنية) ¹⁷⁹⁸	32			
Deyr Buzey' (دير بزيع) ¹⁷⁹⁹ ?	29			
Refât (رفات) ¹⁸⁰⁰	27			
Nahhâlîn (نحالين) ¹⁸⁰¹	40		16 ¹⁸⁰²	
Mâlihatu's-Suġrâ (مالحة الصغرى) ¹⁸⁰³	45	7		
Beyt-u Sâhûri'l-Vâdî (بيت ساحور الوادي) ¹⁸⁰⁴	37			
Beyt Sûrik (بيت سوريق)	21			
'Ulyânâ (عليانة)	13			
Beyt Zekâriyye (بيت ذكارية)?	11			
Kefr Râ'in (كفر راعين)	8			
Bahtiyâr (بختيار)	6			
Cinciliyyâ (جنجالية) ¹⁸⁰⁵	8			
Deyr Ebû Sûr (دير ابو ثور) ¹⁸⁰⁶	18			
Sâtâf (ساطاف)	9			
Kefr 'Âne (كفر عانة)	21			
El-'Ayn (العين) ¹⁸⁰⁷	37			
Beyt İza (بيت ايزة)?	6			
Deyr Bân (دير بان)	23		23 ¹⁸⁰⁸	
Beyt 'Îtâru's-Süflâ ve'l-Fevkâ (بيت عطار السفلى والى الفوقا)	94			
Hazmâ (حزمة)?	28			
Beyt Karmîl (بيت قرميل) ¹⁸⁰⁹	31			
Şerefât (شرفات) ¹⁸¹⁰	12			
Sûr Bâhir (سور باهر) ¹⁸¹¹	29			
Şa'fât (شعفات)	8			
Deyr 'Ammâr (دير عمار) ¹⁸¹²	33			

¹⁷⁹³ Kudüs'ün kuzeyinde vadinin ağzının üstündedir. Bak., Muhammed Adnan El-Bahît, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Livâ'ü'l-Kudûsi's-Şerîf**, s. 206

¹⁷⁹⁴ Kayıtta 4. Kaydın sonunda 2 mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil bunların isimleri verilmemiştir.

¹⁷⁹⁵ Vakf-u zâviye-i Maġâribe der-Kudûsi-i Şerîf 'an-evkâf-ı Sultân Salâhuddin bin Yûsuf bin Eyyûb. 18 Temmuz 1948'de İsrail işgaline maruz kalan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jerusalem/Ayn-Karim/ar/index.html>

¹⁷⁹⁶ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye tamâmen. Kudüs'ün batısında 9 km uzaklıktadır.

¹⁷⁹⁷ Hâlî ez-ra'iyet

¹⁷⁹⁸ Vakıf

¹⁷⁹⁹ Vakf-u Medrese-i Melikiyye der-Kuds-i Şerîf tamâmen.

¹⁸⁰⁰ Kudüs'e 10 km uzaklıkta ve kuzey batıda denizden 800 metre yüksekliktedir.

¹⁸⁰¹ Beyt Lahm'in 14 km güney batısında bugün bu isimde bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Nahhalin_1449/ar/index.html

¹⁸⁰² Hane-i Nasârâ 16 neferan fi tis'in 1440

¹⁸⁰³ Vakf-u Hazret-i Halil 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm. Kudüs'e 5 kilometre uzaklıkta ve güney batıda yer almaktadır.

¹⁸⁰⁴ Vakf

¹⁸⁰⁵ Bugün Ramallah İli'nin 13 km kuzeyinde bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jiljilyya_1226/ar/index.html

¹⁸⁰⁶ Vakf-u Medrese-i Şeyh Ahmed Ebî Sûr tamâmen.

¹⁸⁰⁷ Vakıf

¹⁸⁰⁸ Hane-i Nasârâ neferan 23 fi tis'in 2070

¹⁸⁰⁹ Vakf

¹⁸¹⁰ Vakf-u Mencik 'alâ zâviye-i Bedriye der-karye-i mezbûrâ tamâmen. Kudüs'ün 6 km güney batısında olan bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sharafat_1575/ar/index.html

¹⁸¹¹ Vakıf tamâmen. Kudüs'ün güneyinde yüksek bir tepenin üzerindedir.

Kefr Ni'me (كفر نعمة) ¹⁸¹³	9			
Karniye (قرنية)	27			
Kefr Sûm (كفر صوم) ¹⁸¹⁴	20			
Beyt Hanînâ (بيت حنينة) ¹⁸¹⁵	28			
Deyr Debân (دير دبان)	72			
‘Îzeriyye (عيزرية) ¹⁸¹⁶	67			
Karâvâ (قراوا) ¹⁸¹⁷	32			
Deyr Gassânâ (دير غسانی) ¹⁸¹⁸	76			
Mezârî (مزارع) ¹⁸¹⁹	44			
Zekeriyye El-Bittîh (زكريا البطيخ) ¹⁸²⁰	47			
Râmallâh (رام الله) ¹⁸²¹	10		69 ¹⁸²²	2 ¹⁸²³
Beyt Ūnyâ (بيت اونيا) ¹⁸²⁴	74	6		
Ducâniye (دجانية) ^{1825?}	71			
Kefr Gill (كفر غل) ¹⁸²⁶	36			
Beyt Rîmâ (بيت ريمة) ¹⁸²⁷	54		14 ¹⁸²⁸	
‘Ayn Ebrûd (عين ابرود) ^{1829?}	24			
Beyt ‘Înân (بيت عنان) ¹⁸³⁰	28			
‘Ayn ‘Arîk (عين عريك) ¹⁸³¹	14		10 ¹⁸³²	
Nuvey’ime (نويعة) ¹⁸³³	33			
Kusûr (قصور) ¹⁸³⁴	27			
Beyt Lahm (بيت لحم) ¹⁸³⁵			47 ¹⁸³⁶ +29	

¹⁸¹² Vakfu’s-Sultâni’l-mu’azzam ‘Îsâ bin Eyyûb ‘alâ Tâvûse tamâmen. Ramallah’ın kuzey batısında 17 km mesafededir. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Ammar_948/ar/index.html

¹⁸¹³ Vakf. Ramallah’ın 13 km kuzey batısında bu isimde bir yer bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Ni_ma_1263/ar/index.html

¹⁸¹⁴ Ramallah’ın kuzeyindeki Kûber Köyü’nün batısında yüksek bir tepededir.

¹⁸¹⁵ Vakf. Kudüs’ n kuzey batısında 8 km uzaklıkta olan bu köyün adını taşıyan Kudüs’teki şehir için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Hanina_860/ar/index.html

¹⁸¹⁶ Vakf-u Halilirrahm n. Kudüs’te bugün bu köy mevcut. Mezk r Köy için bkz: http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bethany_4089/ar/index.html

¹⁸¹⁷ Vakf-u Halil a.s. ve Sahrat ’l-Müşerrefe

¹⁸¹⁸ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman aleyhi’s-sal tu ve’s-sel m tam men. Bu köy bugün Ramallah İli’nin 26 km kuzey batısında yer almaktadır. Bak. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Ghassana_963/ar/index.html

¹⁸¹⁹ Vakf-u Hazret-i Halilullah a.s. tam men.

¹⁸²⁰ Vakf-u Hazret-i Halilullah a.s. tam men.

¹⁸²¹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman aleyhi’s-sal tu ve’s-sel m tam men. R mall h bugün Filistin’in illerinden biridir. <http://www.palestineremembered.com/ar/TownSanpshot-Ramallah.html>

¹⁸²² Kayıtta 71. Hane-i Nas r  neferan 71 fi tis’in 6840. Aslında hesaba göre 6390 akçe olmalıdır.

¹⁸²³ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

¹⁸²⁴ Vakf-u’s-Sahrati’iş-Őer fe tam men.

¹⁸²⁵ Vakf-u Sahr tullah ve Mescid-i Aks  ve C mi’-i Meġ ribe tam men.

¹⁸²⁶ Vakf-u Sahratull hi’l-Müşerrefe tam men.

¹⁸²⁷ Vakf-u Sahratullahi Şerif tam men. Ramallah’ın 22 km kuzey batısında ve denizden 480 metre yükseklikte olan bu köy bugün bir Şehre dönüşmüştür. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Rima_882/ar/index.html

¹⁸²⁸ Cizye-i Nas r  14 neferan fi tis’in 1260

¹⁸²⁹ Vakf-u Sahr tullah ve Mescid-i Aks  ve C mi’-i Meġ ribe tam men. Ramallah’ın 7 km kuzey doġusunda ‘Ayn Yebr d adlı bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ayn_Yabrud_586/ar/index.html

¹⁸³⁰ Vakf-u Sahratullah tam men. Kudüs’ n 16 km kuzey batısında bugün bu isimde bir köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_I_nan_862/ar/index.html

¹⁸³¹ Ramallah İli’nin 7 km batısında bugün bu ismi taşıyan bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ayn_Arik_577/ar/index.html

¹⁸³² Cizye 10 neferan fi tis’in 900

¹⁸³³ Vakf-u Sahratullah tam men.

¹⁸³⁴ Vakf-u Med ne-i Münevvere tam men.

			1837 +21 ¹⁸³⁸ + 48 ¹⁸³⁹ +69 ¹⁸⁴⁰ + 66 ¹⁸⁴¹ +7 ¹⁸⁴² T 287 ¹⁸⁴³	
Beyt Câlâ (بيت جالا) ¹⁸⁴⁴			58 ¹⁸⁴⁵ +61 ¹⁸⁴⁶ +45 ¹⁸⁴⁷ + 75 ¹⁸⁴⁸ +6 ¹⁸⁴⁹ T 245 ¹⁸⁵⁰	
Beyt Lûkve (بيت لقيا) ¹⁸⁵¹	54			
Beyt Kîsâ (بيت كيسا) ¹⁸⁵²	79			
Cîb (جيب) ¹⁸⁵³			30 ¹⁸⁵⁴ +33 ¹⁸⁵⁵ + 30 ¹⁸⁵⁶ +12 ¹⁸⁵⁷ T 105 ¹⁸⁵⁸	
Fâğûr (فاغور) ¹⁸⁵⁹	60	2		
Bukay'û'z-Zâ'n (بقيع الضان) ¹⁸⁶⁰	14			
Harbetu Benî 'Ades (خربة بنى عدس)	4			
Cüdeyrâ (جديرة) ¹⁸⁶¹	45	5		
'Îsâviyye (عيسى وية) ¹⁸⁶²	35	3		

¹⁸³⁵ Vakf tamâmen. Bugün il ve şehir olan bu köy için bak.

<http://www.palestineremembered.com/ar/TownSanpshot-Bethlehem.html>

¹⁸³⁶ Rub' Caferât bin Müşâk (جعفرات بن مشاق)

¹⁸³⁷ Rub' Ali bin Ma'âlî (على بن معالي)

¹⁸³⁸ Rub' Ali bin Safer (على بن صفر)

¹⁸³⁹ Rub' El-Cemrâ (الجمرة)?

¹⁸⁴⁰ Rub' Zîn Nâcî (ذيب ناجى)?

¹⁸⁴¹ Rub' Halil bin Hudayr (خليل بن خضير)

¹⁸⁴² Rub' Saîd El-Câlî (سعيد الجالى)

¹⁸⁴³ Vakf-u 'Îmâret. Cizye-i Nasârâ 278 fi tis'in 35830. Hesaba göre toplam 25020 olması gerekir.

¹⁸⁴⁴ Bugün şehir olan bu köy için bak.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Jala_866/ar/index.html

¹⁸⁴⁵ Rub' Rabî' Ganem (ربيع غنم)

¹⁸⁴⁶ Rub' Zîb Ebu Za'tîr (ذيب ابو زعتير)

¹⁸⁴⁷ Rub' Mîhâil (ميخائيل)

¹⁸⁴⁸ Rub' Mahlûf bin Mansûr (مخلوف بن منصور)

¹⁸⁴⁹ Cemâ'at-i Meşârikâ

¹⁸⁵⁰ Cizye-i Nasârâ 239 fi tis'in 21500. Hesaba göre 21510 akçe olması lazım.

¹⁸⁵¹ Vakf-u 'Îmâret tamâmen.

¹⁸⁵² Vakf-u 'Îmâret

¹⁸⁵³ Vakf-u Sultân Ânâl tamâmen. Kudüs'e 10 kilometre uzaklıkta kuzey batıda yer alan bu köy için bkz:

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Jib_1025/ar/index.html

¹⁸⁵⁴ Rub' 'Assâf (عساف) Kayıtta 29

¹⁸⁵⁵ Rub' Veşşâh Mûsâ (وشاح موسى). Kayıtta 32

¹⁸⁵⁶ Rub' Berekât (بركات)

¹⁸⁵⁷ Rub' İsmail Zîb (اسماعيل ذيب)

¹⁸⁵⁸ Cizye-i Nasârâ 103 fi tis'in 9270. Köyde 105 tane Hristiyan bulunmaktadır.

¹⁸⁵⁹ Vakf-ı Hazret-i Musa ve Yunus ve Lut Enbiyâullâh salâvatullâhi 'aleyhim ecma'in tamâmen. Beyt Lahm'ın güney batısındadır.

¹⁸⁶⁰ Vakf-u 'Îmâret-i 'Âmireti'l-Mezbûre tamâmen.

¹⁸⁶¹ Vakf-u 'Îmâret der-Kuds-i Şerîf. Kudüs'ün 9 km kuzey batısındadır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Judayra_1238/ar/index.html

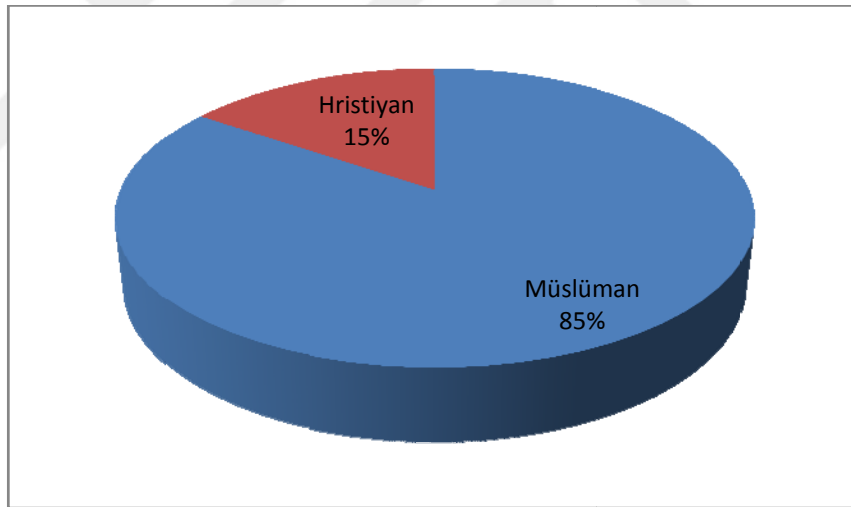
¹⁸⁶² Vakf. Kudüs'ün kuzey doğusunda yer alan bu köy için bkz: Ed-Debbâğ, [Bilâdunâ Filistîn, sf. 101-102]

<http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story25851.html>

Hay (حی)?	- ¹⁸⁶³			
TOPLAM	4.504	70	825	2

Tablo 135:1005/1596-97 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri

1005/1596-97 senesinde yapılan son tahrirde, 153 köy ve altı cemaatte, 2 mücerred 825 hanesi Hristiyan ve 70 mücerred 4504 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 72 mücerred 5329 hane hayatlarını sürdürmektedir. Müslüman nüfus arasında dini, idari vazifelilere dair bir işaret bu tahrirde bulunmamaktadır. İkinci tahririn icra edildiği 945/1538-39 senesinde Kudüs Nahiyesi'nde 133 köy bulunmakta ve toplam 104 mücerred 2006 hane ikamet etmekteydi. 970/1563-64 yılına gelindiğinde köylerdeki nüfus, 250 mücerred 5363 haneye ulaşmıştı. Dördüncü tahririn neticesiyle 1005/1596-97 yılı tahririnin sonuçları mukayese edildiğinde Kudüs köylerinin nüfuslarında ufak bir düşüşe tesadüf olunmaktadır. Ancak aradaki zamansal boşluk nüfustaki düşüşün ne zaman başladığı hususunu muallâkta bırakmaktadır. 970/1563-64'ten sonra nahiye köylerinde işlerin yolunda gitmediği bir hakikattir. Bedevi kabilelerin yerleşik yaşamı tehdit edici hareketlenmeleri bazı köylerin harabe olmasına neden olmuştur. Muhtemelen bazı köylerde yaşayan ahali yerleşik hayatı terk ederek yeniden bedevi hayat tarzını benimsemiş olabilirler.

Grafik 275: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

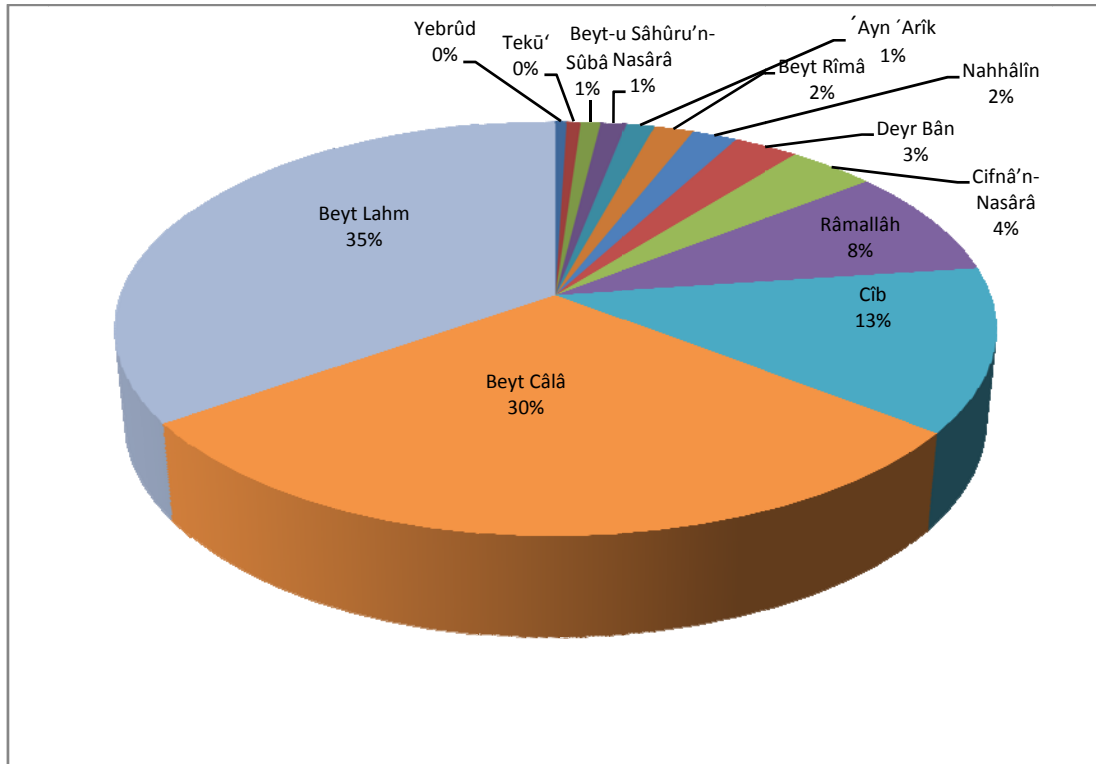
Müslümanlar nahiye köylerinde hâkim unsur olarak mevcudiyetlerini devam ettirmelerine mukabil asrın sonunda nüfus kaybına uğramışlardır. 970/1562-63 senesi Müslüman ahalinin Osmanlı İdaresi'nin ilk yüzyılında görebilecekleri en yüksek nüfusu işaret etmektedir. Hristiyanlar ise Müslümanların tersine nüfuslarını arttırmayı başarmışlardır. Her iki gurup arasındaki temel fark Müslümanların bir kısmının yerleşik hayatı terk ederek bedevi hayatı yeniden benimseyebilme yetenek ve seçeneklerinde saklıdır. Onların sahip olduğu bu

¹⁸⁶³ Hâlî ez-ra'iyet.

yetenek ve seçeneğe Hristiyan ahali sahip değildi. Nitekim şehirdeki zor şartlardan bunalan Hristiyanlar, yeniden köylerine avdet ederken sancaktan ayrılmamışlar ya da ayrılmayı düşünmemişlerdir. Müslümanlar ise göçebe kabilelerle tesis etmiş oldukları sıhriyet, dini ve içtimai çerçeve sayesinde gerektiğinde yerleşik hayatı terk edebilmişlerdir.

Aslında bu vakıa yeni bir şey değildir. Osmanlı Devleti'nin egemenlik yıllarının başlangıcında geçerli olan bir durumun tekrarlanmasından ibarettir. İlk tahririn yapıldığı 932/1525-26 yılına bakıldığında düşük bir nüfusla karşılaşmakta fakat 945/1538 senesinde ise birden nüfusun arttığı görülmektedir. Müslüman ahalinin zor durumlarda yerleşik hayatı terk ederek göçebe hayata süratli bir şekilde intikal etmesi artışın ardındaki yegâne nedendir. Hristiyan Araplar ile Yahudiler, Müslümanların bedevi Arap kabileleriyle tesis etmiş olduğu ilişkiye sahip olmadıklarından aynı durum ve şartlar onlar için geçerli değildi.

Velece (9 mücerred 100 hane), Beyt Nettîf (103 hane), Cîb (105 hane), Beyt Câlâ (245 hane), ve Beyt Lahm (287 hane) en fazla nüfusa malik köylerdir. Buna mukabil Beyt Kîsa (2 hane), Deyr Sâlih (2 hane), Ceb'â (3 hane), Beyt Zulmâ (3 hane), Beyt Dukkû (3 hane), Harbetu Benî 'Ades (4 hane), Sâmiye (4 hane), Deyru'l-'Îzâm (5 hane), Şemmûyîl (5 hane) ve Beyt 'Ûru'l-Fevkâ (5 hane) en az nüfuslu köylerdir. Nüfus kesafeti açısından Hristiyan ahalinin yaşadığı, köyler daha fazla öne çıkmaktadır. Asrın sonuna doğru şehirli Hristiyanların köylerine dönmeleri bunun nedeni olarak gösterilebilir.

Grafik 276: 1005/1596-97 Senesi Kudüs Nahiyesi Köyleri Hristiyan Ahali Nüfus Dağılımı

Kudüs köylerinin yegâne gayrimüslim unsuru olan Hristiyan ahali, Yebrûd (4 hane Hristiyan; 24 hane Müslüman), Tekû‘ (5 hane Hristiyan; 66 hane Müslüman), Sûbâ (7 hane Hristiyan; 15 hane Müslüman), Beyt-u Sâhûru’n-Nasârâ (9 hane Hristiyan; 15 hane Müslüman), ‘Ayn ‘Arîk (10 hane Hristiyan; 14 hane Müslüman), Beyt Rîmâ (14 hane Hristiyan; 54 hane Müslüman), Nahhâlîn (16 hane Hristiyan; 40 hane Müslüman), Deyr Bân (23 hane Hristiyan; 23 hane Müslüman), Cifnâ’n-Nasârâ (31 hane), Râmallâh (2 mücerred 69 hane Hristiyan; 10 hane Müslüman), Cîb (105 hane), Beyt Câlâ (245 hane) ve Beyt Lahm’da (287 hane) ikamet ederek 90 akçe cizye ödemişlerdir. Hristiyanlar, nahiye köylerindeki en yüksek nüfus oranına 1005/1596-97 yılında (825 hane 2 mücerred) ulaşmışlardır.

Kudüs’te köylerin haricinde defterde 6 tane cemaatten bahsedilmiştir. Bunlar Tâife-i ‘Urbân-ı Mezârik (Cemâ’at-i Bedâh, Cemâ’at-i Ra’s, Cemâ’at-i Benî ‘Atıyye), Cemâ’at-i ‘Urbân-ı Şukayrât Berâğişe ‘an-Tâife-i Hetîm (119 hane), Cemâ’at-i ‘Asâkirâ (55 hane), ve Cemâ’at-i ‘Avâzime’dir. Bunlardan yalnızca ‘Asâkirâ ile Şukayrât Berâğişe’nin hane sayıları gösterilmiş diğerlerinin ise verilmemiştir.

Bu tarihte Hay, Beyt Fecûs, Ebû Muğîrâ, Kastâl adlı köylerin tahrirleri verilmemiştir. Bunun nedeni olarak reyanın köyü terk etmesi gösterilmiştir.

3.3.2. Halîlurrahman Nâhiyesi

3.3.2.1. Halîlurrahman Kasabası

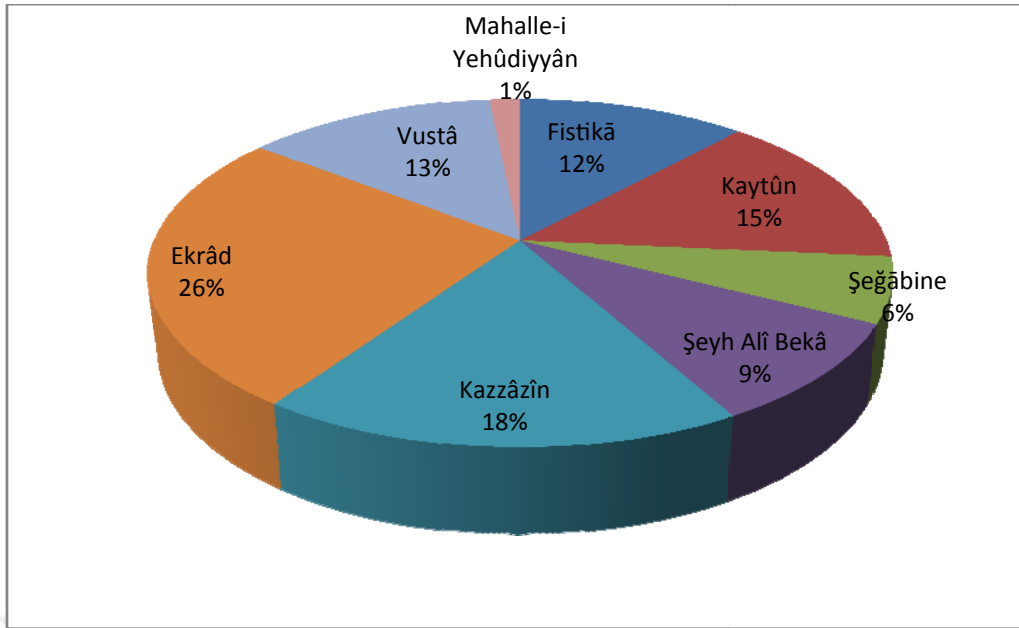
Mahalle Adı	Müslüman					Yahudi	
	H	M	İ	A	Ş	H	M
1005/1596-97							
Fistikâ (فستق)	78	22					
Kaytûn (قيطون)	102						
Şeğâbine (شغابنة)	42				1		
Şeyh Alî Bekâ (شيخ علي بك)	65						
Kazzâzîn (قزازين)	123			2			
Ekrâd (اكراد)	180						
Vustâ (وسطى)	90		1				
Mahalle-i Yehûdiyyân (يهوديان)						11 ¹⁸⁶⁴	
TOPLAM	680	22	1	2	1	11	

Tablo 136: 1005/1596-97 Senesi Halilurrahman Kasabası

945/1538-39 yılında 7 mahallenin mevcut olduğu Halilurrahman Nahiyesi’nde, 961/1553-54 yılında 9 mahalleye tesadüf olunmakta 8 hanesi Yahudi ve 930 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 938 hane hayatını sürdürmektedir. 970/1562-63 tarihinden itibaren kasabanın mahallelerinin nüfusu azalmaya başlamıştır.

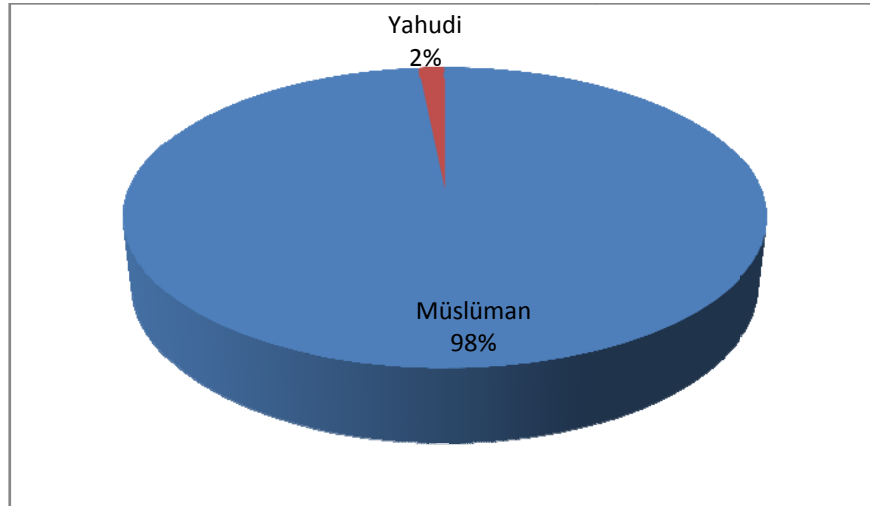
Vustâ Mahallesi’nde bir imamın haricinde diğer yerlerde Müslüman nüfus arasında dini ve idari görevlilere rastlanmamaktadır.

¹⁸⁶⁴ Vakf-u Hazret-i Halîl ‘aleyhi’s-selâm

Grafik 277: 1005/1596-97 Senesi Halilurrahman Kasabası Mahalleleri

Asrın son tahririnde nüfus kaybına uğrayan kasabada ahali Ekrâd (180 hane), Kazzâzîn (123 hane), Kaytûn (102 hane), Vustâ (90 hane), Fistikâ (78 hane 22 mücerred), Şeyh Alî Bekâ (65 hane), Şeğâbine (42 hane) ve Mahalle-i Yehûdiyyân'da (11 hane) hayatlarını sürdürmektedir. Görüldüğü üzere mahalleler dini mensubiyete göre ayrılmıştır. Müslümanlar kendi mahallelerinde hayatlarını sürdürürken Yahudiler de kendi mahallelerinin haricine çıkmamışlardır.

Grafik 278: 1005/1596-97 Senesi Halilurrahman Mahalleleri Nüfus Dağılımı

970/1562-63 senesi tahriri ile 1005/1596-97 yılı arasındaki yaklaşık 35 yıllık süreye dair tahrir defterleri mevcut olmadığından Yahudilerin nüfus hareketlerini tamamiyle izlemek mümkün gözükmemektedir. Ancak kasabada ikamet eden Musevilerin Kudüs'teki dindaşlarından farklı olarak bir önceki tahrir defterine göre nüfuslarını muhafaza ettikleri

açıktır. Bu aynı zamanda olumsuz durumdan etkilenmediklerini göstermektedir. Yahudi cizyesinin ne kadar olduğuna dair bir ifade bulunmamasına mukabil Halilurrahmân Vakfı'na tahsis edildiği defterde kaydedilmiştir.

3.3.2.2. Halilurrahmân Nâhiyesi Köyleri

Köy Adı	Müslüman		Hristiyan	
	H	M	H	M
1005/1596-97				
'Abdü'l-Miyâ (عبد الميا) ¹⁸⁶⁵	36			
'Abdâ (عبد)	15			
Deyr Bahhâ (دير باحا)	19			
Cemrîn (جمرين)	7			
Beyt Kânûn (بيت كانون)	8			
Sî'îr/Sa'îr (سيعير/سيعير) ¹⁸⁶⁶	72			
Nî'liyâ (نعليا) ¹⁸⁶⁷	20			
Berkümiyye (برقومية) ¹⁸⁶⁸	17			
'Uveyru'l/Guveyru'l-'Ulyâ (عوير/غوير العليا)	52			
Semû' (سموع) ¹⁸⁶⁹	16			
Katmân/Hatmân (قطمان/حطمان)	33			
Kükîn (قوقين)	82			
Beyt Hibrân (بيت حبران)	18			
Yattâ (يطا) ¹⁸⁷⁰	127			
Mecdel Fudayl (مجدل فضيل)			113 ¹⁸⁷¹	
Deyr Nahhâs (دير نحاس) ¹⁸⁷²	13			
Beyt Nassâ (بيت نصا)	16			
Deyr Şeyh (دير شيخ)	6			
Sîmyâ Bûrîn (سيميا بورين) ¹⁸⁷³	18			
Halhûl (حلول) ¹⁸⁷⁴	91	1		
Şüveykâ Benî Kays (شويكى بنى قيس) ¹⁸⁷⁵	69			
Sûbâ (صوبا) ¹⁸⁷⁶	17			
Ednâ (ادنى) ¹⁸⁷⁷	68			
Dûrî (دوري) ¹⁸⁷⁸	49			
Kefr Bûreyk (كفر بريك) ¹⁸⁷⁹	42			
Harsâ (خرسا) ¹⁸⁸⁰	31			

¹⁸⁶⁵ Vakf

¹⁸⁶⁶ Vakf-u Medrese-i Berkukiye tamâmen.

¹⁸⁶⁷ Vakf

¹⁸⁶⁸ Halil'in kuzey batısında 12 km mesafede Terkümiyye adında bir şehir vardır. Aynı yer olması muhtemeldir. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tarquimiya_1636/ar/index.html

¹⁸⁶⁹ Halil'in 14 km güney batısında kâin bu köy 2007 senesi itibarıyla 18.457 kişinin yaşamış olduğu bir şehre dönüşmüştür. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Samu_1095/ar/index.html

¹⁸⁷⁰ Bugün Halil'in 14 km güney batısında bu adı taşıyan bir şehir vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Yatta_1705/ar/index.html

¹⁸⁷¹ Cizye-i Nasârâ neferan 113 fi tis'in 10.170. Vakf-u Sahratullâhi'l-Müşerreffe ve Mescid-i Aksâ

¹⁸⁷² Halil'in 20 km kuzey batısında olan bu köy 29 Ekim 1948'de Yahudi işgaline uğrayarak tahrip edilmiş ve halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Hebron/Dayr-Nakhkhas/ar/index.html>

¹⁸⁷³ Nâm-ı diğer Ebû Hasan

¹⁸⁷⁴ Vakf-u Halilurrahman tamâmen. Bugün Halil'in 5 km kuzeyinde bu adı taşıyan bir şehir vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Halhul_1162/ar/index.html

¹⁸⁷⁵ Vakf-u Halilullâh a.m. tamâmen.

¹⁸⁷⁶ Vakf-u Halilurrahman 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm.

¹⁸⁷⁷ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm tamâmen.

¹⁸⁷⁸ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm. Bugün Halil'in 11 km güney batısında bu adı taşıyan bir şehir vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dura_982/ar/index.html

¹⁸⁷⁹ Vakf-u Hazret-i müşârun ileyh.

¹⁸⁸⁰ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm.

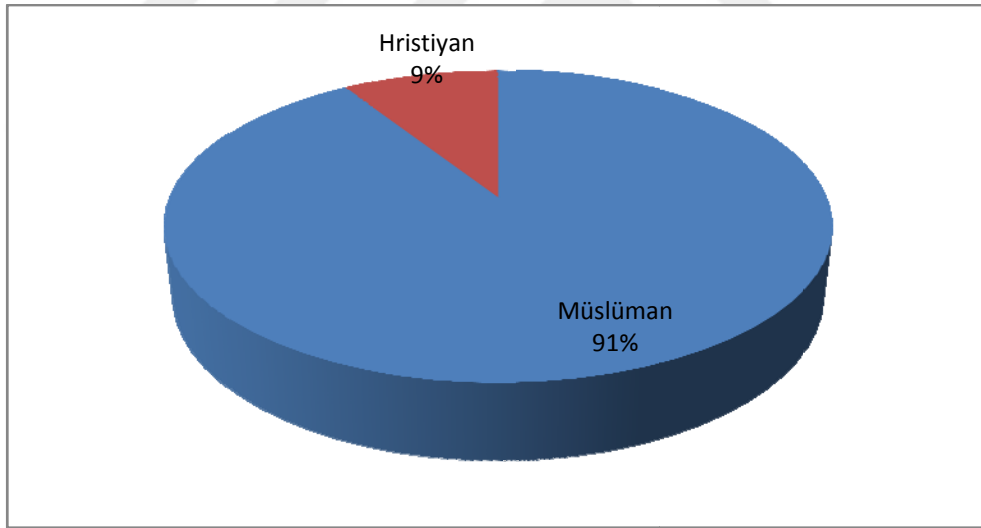
'Ānātu'l-Kübrâ (عانات الكبرى) ¹⁸⁸¹	55	5		
Şüveykâ Benî Sabrâ (شويكى بني صبرا) ¹⁸⁸²	34			
Nûbâ (نوبة) ¹⁸⁸³	82			
Beyt 'Aynûn (بيت عينون) ¹⁸⁸⁴	18			
TAMAM	1.131	6	113	

Tablo 137: 1005/1596-97 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri

Yüzyılın sonunda 30 köyde 113 hane Hristiyan, 6 mücerred 1131 hane Müslüman olmak üzere toplam 6 mücerred 1244 hane yaşamaktadır. 970/1562-63 yılında nahiyede 97 mücerred 1142 hane bulunmaktaydı. Sancak genel nüfusunda düşüşün yaşandığı 1005/1596-97'de nahiyeye köyleri, yüzyılı nüfus artışıyla kapatmıştır. Aslında bir asır boyunca nüfus hareketlerine yakından bakıldığında Halilurrahmân'ın yüzyıl boyunca mütemadiyen nüfusunu arttırdığı görülecektir. Muhtemelen Kudüs Şehri ve köylerindeki Müslüman ahalinin bir kısmı buraya göç etmiş olmalıdır.

Nüfusunu yüzyıl boyunca arttırmayı başaran Müslümanlar, arasında bu tarihte dini ve idari görevlilere ait bir işaret defterde bulunmamaktadır.

Mecdel Fudayl (113 hane) ile Yattâ (127 hane) en kalabalık köyler iken Deyr Şeyh 6 hane ile en az nüfusa sahip karyedir.

Grafik 279: 1005/1596-97 Senesi Halilurrahman Nahiyesi Köyleri Nüfus Dağılımı

113 hane Hristiyan'ın bulunduğu Mecdel Fudayl Köyü, nahiyede gayrimüslimlere ev sahipliği yapan tek köydür. Hane başına alınan 90 akçe cizye, Sahrâ-yı Şerîfe ile Mescid-i Aksa'ya tahsis edilmiştir.

¹⁸⁸¹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm.

¹⁸⁸² Vakf-u Hazret-i Müşârun ileyh ve Sahratu'ş-şerîfe tamâmen.

¹⁸⁸³ Vakf-u Sahratu'l-Müşerreffe ve Mescid-i Aksâ. Halil'in 11 km kuzey batısında bu ismi taşıyan bir yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Nuba_1462/ar/index.html

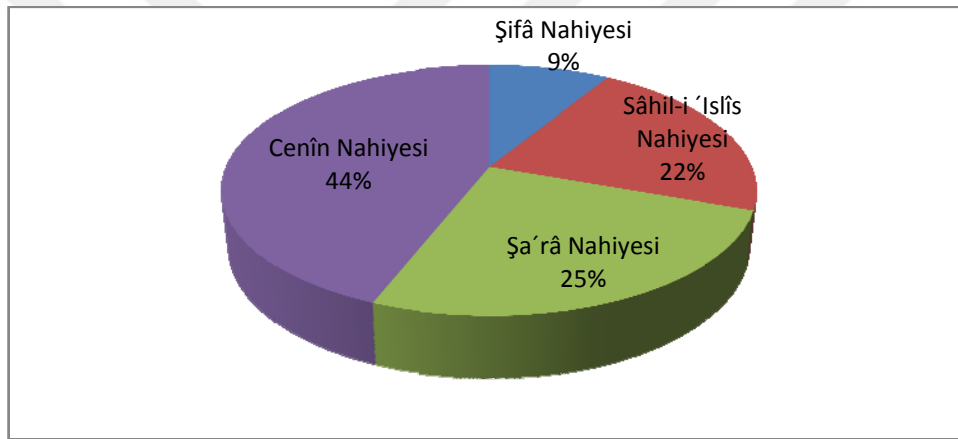
¹⁸⁸⁴ Vakf-u Temîm Ed-Dârî.

3.4. Leccûn Sancağı

Nahiye	1005/1596-97	
	Müslüman	
	H	M
Şifâ Nahiyesi	133	
Sâhil-i 'İslîs Nahiyesi	332	
Şa'ra Nahiyesi	389	
Cenîn Nahiyesi	672	
TOPLAM	1526	

Tablo 138: 1005/1596-97 Senesi Leccun Sancağı

1005/1596-97 senesi hariç hiçbir tahriri günümüze ulaşmayan Leccûn, yalnızca Müslüman ahalinin hayat sürdüğü ufak bir sancaktır. Dolayısıyla Osmanlı hâkimiyetinin ilk yıllarına dair hakkında bilinen şeyler oldukça mahduttur. İmam, müezzin, hatip gibi dini görevlilere dair malumat bulunmamaktadır.

Grafik 280: 1005/1596-97 Senesi Leccun Sancağı Nüfus Dağılımı

Dört nahiyeden müteşekkil Leccûn Sancağı'nda Cenîn (672 hane) en kalabalık nahiyedir. Onu sırasıyla Şa'ra (389 hane), Sâhil-i 'İslîs (332 hane) ve Şifa (133 hane) takip etmektedir. Nüfusu diğer sancaklarla mukayese olduğunda oldukça düşüktür.

3.4.1. Şifâ Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman	
	H	M
1005/1596-97		
Sîrîni'l-Hazân (سيرين الخزان)	45	
Dennâ (دنا)	5	
'Ayndûr (عيندور) ¹⁸⁸⁵	4	
Bîrâ (بيرة) ¹⁸⁸⁶	54	
Mezra'atu Kevkebi'l-Hevâ (كوكب الهوى) ¹⁸⁸⁷	9	

¹⁸⁸⁵ 24 Mayıs 1948'de Yahudi işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Nazareth/Indur/ar/index.html>

¹⁸⁸⁶ 16 Mayıs 1948'de Yahudi işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Baysan/al-Bira/ar/index.html>

Tayyibetu'l-İsm (طيبة الاسم)	13	
Bâğūrâ (باغورة)	3	
TOPLAM	133	

Tablo 139: 1005/1596-97 Senesi Şifa Nahiyesi Köyleri

En küçük nahiye olan Şifâ'da 6 köy ve 1 mezra bulunmaktadır. Toplam 133 hane ile yalnızca Müslüman ahalinin yaşadığı Şifâ'da dini ve idari vazifelilere tesadüf olunmamaktadır.

En kalabalık köyü 54 hanelik nüfusa sahip Bîre'dir. Buna mukabil 3 haneli Bâğūrâ en az nüfusa malik karyedir. Genel olarak hane sayılarının düşük olduğu nahiyede 'Ayndûr (4 hane) ve Dennâ (5 hane) da az nüfuslu köy listesine eklenebilir.

3.4.2. Sâhil-i 'İslîs Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman	
	H	M
1005/1596-97	H	M
Ganiyye (غنية)	39	
Mâr İlyâs (مار الياس)	4	
Cemâ'at-i Türkmanân-ı Sevâhîlî (تركمانان سواحلي) ¹⁸⁸⁸	39	
Cemâ'at-i Cemmâsîn (جماسين)	10	
Yâmûn (يامون) ¹⁸⁸⁹	28	
Şeyh Bureyk (شيخ بريك)	22	
Cinâne/Cibâne (جنانة/جبانة)	4	
Tîretu'l-Levz (طيرة اللوز)	52	
Hayfâ (حيفا)	32	
Kaymûn (قيمون)	16	
Cebâ Süvâr (جبا سوار)	12	
Cemâ'at-i A'râb-ı Benî Hârîse (اعراب بني حارثة)	10	
Milhâ (ملحة)	8	
'Aynu'l-Havz (عين الحوض) ¹⁸⁹⁰	8	
Cebâ (جبا)	18	
Eczem (اجزم)	10	
Şevâmir (شوامر)	3	
Sarfend (صرفند)	11	
Ümmü'l-Lusûs (ام اللصوص)	6	
TOPLAM	332	

Tablo 140: 1005/1596-97 Senesi Sâhil-i 'İslîs Nahiyesi Köyleri

Sancağın en kalabalık üçüncü nahiyesi olan Sâhil-i 'İslîs'de 16 köy ve 3 cemaatte 332 hane ile yalnızca Müslümanlar yaşamakta ve dini, idari vazifelilere tesadüf olunmamaktadır.

¹⁸⁸⁷ 16 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Baysan/Kawkab-al-Hawa/ar/index.html>

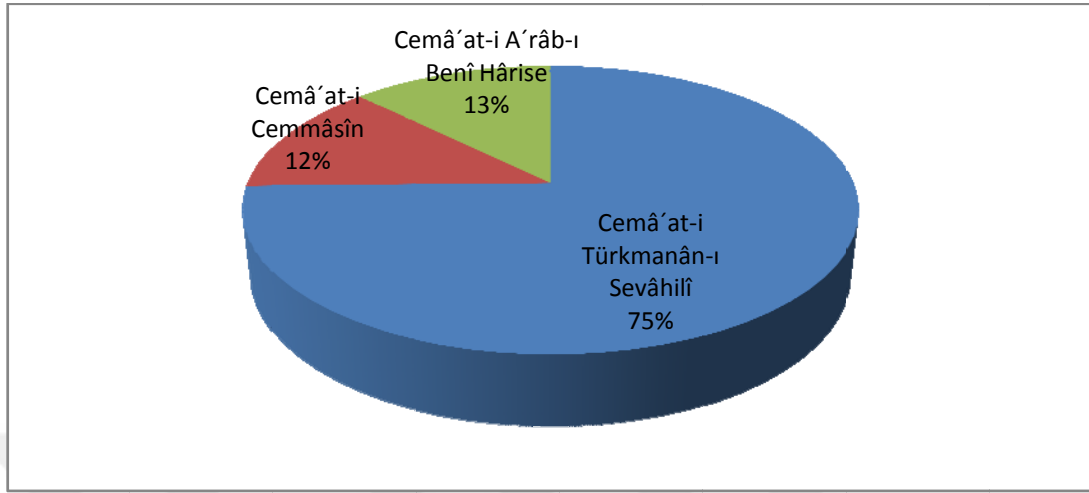
¹⁸⁸⁸ Der-nezd-i Hasmu'n-Nazar (خسم النظر)

¹⁸⁸⁹ Cenîn'de bugün bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Yamun_1069/ar/index.html

¹⁸⁹⁰ Vakf-u Şeyh Saîd Kevkebânî

Tîretu'l-Levz, 52 hane ile en kalabalık köydür. Şevâmir (3 hane) nahiyenin en küçük köyü olmakla birlikte Cinâne/Cibâne (4 hane) ve Mâr İlyâs (4 hane) karyeleri de bu listeye eklenebilir.

Grafik 281: 1005/1596-97 Senesi Sâhil-i İslîs Nahiyesi Cemaatler

Toplamda 59 haneye sahip üç cemaat nahiyede ikamet etmektedir. Cemaatler içinde en kalabalık nüfusa sahip 39 hane ile Türkmanân-ı Sevâhilî'dir. Onu 10'ar hanelik nüfuslarıyla Cemâ'at-i Cemmâsîn ile Cemâ'at-i A'râb-ı Benî Hârise takip etmektedir.

Nahiyedeki bazı mahallerin Osmanlı fethinden önce ve sonra harap olduğu ve haramilerin ile yol kesicilerin uğrak yeri olduğu Şam kadısına gönderilen hükümden öğrenilmektedir. Şeyh Süheyb ve oğulları harap yerlere varıp şenlendirerek ihya etmişlerdir.¹⁸⁹¹

3.4.3. Şa'râ Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman	
	H	M
1005/1596-97		
Bâkātu'ş-Şarkıyye (باقة الشرقية) ¹⁸⁹²	35	
'Ar'arâ (عرعرا)	8	
Mîsiye (ميسية)	13	
Leccûn (لجون) ¹⁸⁹³	40 ¹⁸⁹⁴	
Benîn (بنين)	119	

¹⁸⁹¹ “Şam kâdîsı ve hizâne-i 'âmirenin Şam cânibi defterdârına hüküm yazıla ki Hâliya Şam beylerbeyisi ve Leccûn kâdîsı kapuma 'arz gönderüp Leccûn Sancağı'na tâbi' Sâhil-i 'İslîs Akka kurbunda Kudüs-i Şerîf şerrefehâllâhunun yolu üzerinde Reşme ve Mağâr nam mahaller kable'l-feth ve ba'dehu hâlî ve harâbe olup ol cihetten hizâne-i 'âmireye bir akçe ve bir habbe 'âyd olmağın kuttâ'u't-tarîk” 22 Rebiulevvel 980/2 Ağustos 1572 tarihli hüküm, **KK.d. LXVII**, sf. 323.

¹⁸⁹² Tûlkerm'de bugün bu isimde bir köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Baq_a_l_Sharqiya_832/ar/index.html

¹⁸⁹³ 30 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Jinin/al-Lajjun/ar/index.html>

¹⁸⁹⁴ Kayıtta 41. Varak 11a'nın üstünde “Hâşhâ'-i Hazret-i Tarabay Bey Mîrlivâ'-i Leccûn” ibaresinden 1005/1596-97 senesinde Leccûn Sancak beyin Tarabay Bey olduğunu öğreniyoruz.

Kabâtiye (قباطية) ¹⁸⁹⁵	45	
Sâlîm (سالم)	9	
ʿArâ (عارا)	2	
ʿAnîn (عانين) ¹⁸⁹⁶	16	
Zebde (زبدة) ¹⁸⁹⁷	26	
Ced (جد)	5	
Kefr Dâ (كفر دان)	9	
Rûmâne (رومانة)	12	
Taʿnelak (تعنلق)	13	
Tayyibe (طيبة)	6	
Celeme (جملة) ¹⁸⁹⁸	7	
Ümmü'l-Fahm (ام الفحم) ¹⁸⁹⁹	24	
TOPLAM	389	

Tablo 141: 1005/1596-97 Senesi Şa'ra Nahiyesi Köyleri

17 köyde 389 hane Müslüman ahali hayatlarını sürdürmektedir. Sancağın en kalabalık ikinci nahiyesinde dini ve idari görevlilere tesadüf olunmamaktadır.

119 hane ile Benîn en kalabalık köydür. ʿArâ ise 2 hanesiyle en az nüfusa sahip karye olarak göze çarpmaktadır.

3.4.4. Cenîn Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman	
	H	M
1005/1596-97	H	M
Cenîn (جنين)	8	
Cemâʿat-i Necd ve Huceyr (نجد وحجير)	- ¹⁹⁰⁰	
Sebʿîn (سبعين)	6	
ʿArbûnî (عربوني)	14	
Harnûbe (خرنوبة)	3	
Gâbe (غابة) ¹⁹⁰¹	14	
Zerʿûn (زرعون)	4	
Beyt Kâd (بيت قاد)	20	
Deyru'l-Gazâl (دير الغزال)	5	
Suveylem (سويلم)	26	
Nûris (نورس) ¹⁹⁰²	16	
Mezraʿâ-i Debûne (ديونة)	9	
Celeme (جملة)	16	
ʿArrâbe (عراية)	17	
Reyhânâ (ريحانة)	20	
Kaffîn (قفين)	27	

¹⁸⁹⁵ Cenîn'de bu köy bugün vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qabatiya_1468/ar/index.html

¹⁸⁹⁶ Cenîn'de bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Anin_553/ar/index.html

¹⁸⁹⁷ Cenîn'de bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Zibda_1725/ar/index.html

¹⁸⁹⁸ Cenîn'de bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jalama_1207/ar/index.html

¹⁸⁹⁹ Cenîn'de bu köy bugün vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Umm_al_Fahm_1665/ar/index.html

¹⁹⁰⁰ “Zikr olan iki cemâʿat nâhiye-i Merc-i Benî ʿÂmir'den konup ve göçüp hakkı'l-mer'â deyu her cemâʿatin kadîmu'z-zamândan birer bahâr deve ve yahut deve bahâsı dörder yüz ʿOsmânî viregelmişlerdir deyu defter-i ʿatîka mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere defter-i cedîde dahi kayd olundu.” Kaydımdan bu iki cemaatin konargöçer olduğunu ve her bahar döneminde bir deve yahut deve bedeli dörder yüz akçe verdikleri öğrenilmektedir.

¹⁹⁰¹ Tâbiʿ-î Beyt Fâr (بيت فار)

¹⁹⁰² 29 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi. <http://www.palestineremembered.com/Jinin/Nuris/ar/index.html>

Sandele (صندلة)	8	
Tavâif-u 'Urbân-ı Merc-i Benî 'Âmir (مرج بني عامر)		
Cemâ'at-i Benî 'Âmir (بني عامر)	50	
Cemâ'at-i Benî Na'îm/Nu'aym (بني نعيم)	50	
Cemâ'at-i Zümer (بني زمر)	50	
Cemâ'at-i Kuveysem ibn-i Gannâm (قويسم ابن غنام) ¹⁹⁰³	15	
Cemâ'at-i Ahmed ibn-i Halef (احمد ابن خلف) ¹⁹⁰⁴	55	
Cemâ'at-i Hamûd ibn-i Yûsuf (حمود ابن يوسف) ¹⁹⁰⁵	15	
Cemâ'at-i Tâhir ibn-i Halife (طاهر ابن خليفة) ¹⁹⁰⁶	17	
Cemâ'at-i Selâme ibn-i Hammâd (سلامة ابن حماد) ¹⁹⁰⁷	10	
Cemâ'at-i Ganîm ibn-i Mâzî (غنيم ابن ماضي) ¹⁹⁰⁸	25	
Cemâ'at-i Fevvâz ibn-i Ma'âlî (فواز ابن معالي) ¹⁹⁰⁹	5	
Cemâ'at-i Hüseyin ibn-i Hasan (حسين ابن حسان) ¹⁹¹⁰	6	
Cemâ'at-i Sâlim bin Hüseyin (سالم بن حسين) ¹⁹¹¹	7	
Cemâ'at-i Mu'aykal ibn-i Ebû Şemrâ (معيقل ابن ابو شمرا) ¹⁹¹²	10	
Cemâ'at-i Ebû Şemrâ (ابو شمرا) ¹⁹¹³	30	
Cemâ'at-i 'Abd ibn-i Ebû Merzûk (عبد ابن ابو مرزوق) ¹⁹¹⁴	7	
Cemâ'at-i Mu'îr (معير) ¹⁹¹⁵	5	
Cemâ'at-i İbn-i 'Ulvân (ابن علوان) ¹⁹¹⁶	15	
Cemâ'at-i Ebû Hamrâ ibn-i Humeyr (ابو حمرا ابن حمير) ¹⁹¹⁷	7	
Cemâ'at-i Nefâ' ibn-i Berguşe (نفاع ابن برغشة) ¹⁹¹⁸	7	
Cemâ'at-i Yerdâniye (يردانية) ¹⁹¹⁸	13	
Cemâ'at-i 'Ulyân ibn-i 'Amr (عليان ابن عمر) ¹⁹¹⁹	5	
Cemâ'at-i Halife Ebu Hüseyin (خليفة ابو حسين) ¹⁹²⁰	15	
Cemâ'at-i Dersem (درسم) ¹⁹²¹	8	
Cemâ'at-i İbrâhîm bin 'Avâd (ابراهيم بن عواد) ¹⁹²²	7	
Cemâ'at-i Dûbân ibn-i Reşîd (دوبان ابن رشيد) ¹⁹²³	15	
Cemâ'at-i Rîzk ibn-i Hasan (رزق ابن حسن) ¹⁹²⁴	5	
Cemâ'at-i Ferî'â ibn-i Hâtır (فريعة ابن خاطر) ¹⁹²⁵	5	
TOPLAM	672	

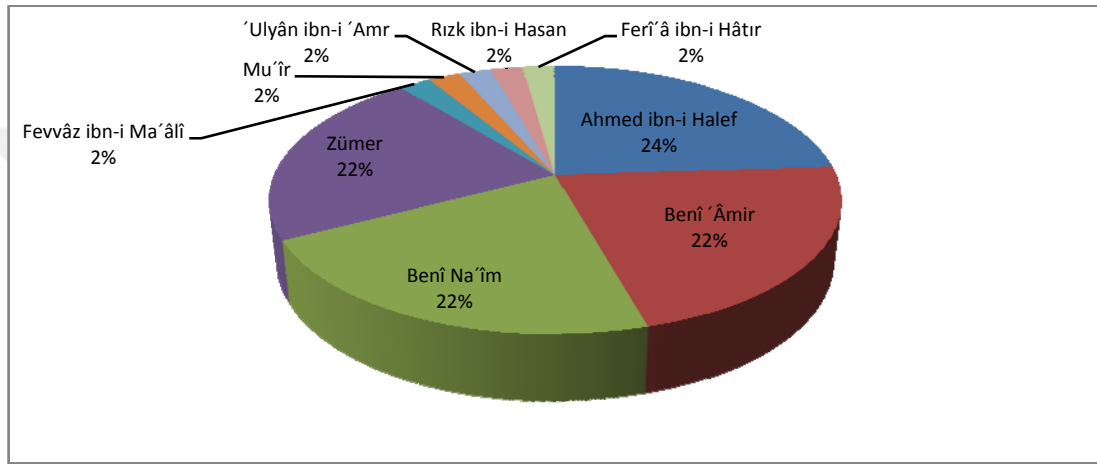
Tablo 142: 1005/1596-97 Senesi Cenîn Nahiyesi Köyleri

- 1903 'An-tâife-i Benî Zübde (بني زبده)
1904 'An-tâife-i Sâlim (سالم)
1905 'An-tâife-i De'âkine (دعاكنة)?
1906 'An-tâife-i Hamûd (حمود)
1907 'An-tâife-i Ziyâd (زياد)
1908 'An-tâife-i Tahûr (طهور)
1909 'An-tâife-i Berâmlî (براملی)?
1910 'An-tâife-i Kelîmâr (كليمار)
1911 'An-tâife-i Düveyrân (دويران)
1912 'An-tâife-i Bin-Si'âr (بن سعار)
1913 'An-tâife-i Burz (برز)
1914 'An-tâife-i Mu'aykile (معيقلة)
1915 'An-tâife-i Mu'âviye (معاوية)
1916 'An-tâife-i Debûr (دبور)
1917 'An-tâife-i Kûmî (قومي)
1918 Tâbi'-i Benî Hârîse (بني حارثة)
1919 'An-tâife-i Benî Hârîse (بني حارثة)
1920 'An-tâife-i Hârîsiyye (حارثية)
1921 'An-tâife-i Benî Na'ce (بني نعة)
1922 'An-tâife-i Gurâb (غراب)
1923 'An-tâife-i Benî Mârik (ماريق)?
1924 'An-tâife-i Mu'sira (معصرة)?
1925 'An-tâife-i Seyleyûn (سيليون)?

Sancağın en kalabalık nahiyesi Cenîn'de 15 köy, 28 cemaat (27 tane Merc-i Benî 'Âmir Tavaifi diğeri Cemâ't-i Necd ve Huceyr) ve 1 mezrada ceman 672 hane (459 hane Merc-i Benî 'Âmir Tavaifi) yaşamakta ve dini görevlilere dair bir işaret bulunmamaktadır.

Köylerin hane sayılarının vasat olduğu nahiyede, Kaffin (27 hane) ile Suveylem (26 hane) en kalabalık karyelerdir. 4 hane ile Zer'ûn en az nüfusa sahip köydür.

28 Arap cemaatinin ikamet ettiği Cenîn'de nüfus olarak kabilelerinin baskın olduğu barizdir. Kabilelerin hane sayılarından hareketle bunların göçebelikten daha ziyade yerleşik hayatı benimsedikleri ileri sürülebilir.

Grafik 282: 1005/1596-97 Senesi Cenîn Cemaatleri

Ahmed ibn-i Halef (55 hane), Benî 'Âmir (50 hane), Benî Na'im (50 hane), Zümer (50 hane) ve Merc-i Benî 'Âmir en kalabalık cemaatlerdir. Fevvâz ibn-i Ma'âlî, Mu'îr, 'Ulyân ibn-i 'Amr, Rızk ibn-i Hasan ile Ferî'â ibn-i Hâtır 5'er hane ile en az nüfusa sahip cemaatlerdir.

Merc-i Benî 'Âmir cemaatlerinden başka Cemâ't-i Necd ve Huceyr'den defterde bahsedilmiş ancak hane sayıları verilmemiştir. Bu cemaatin konargöçer olduğunu ve her bahar döneminde birer deve veyahut deve bedeli dörder yüz akçe verdikleri kayıttan öğrenilmektedir.¹⁹²⁶

3.5. Nablus Sancağı

Nahiye	945/1538						955/1548-49						1005/1596-97					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Nablus Mahalleleri	1022	30	15		100	4	927	108	15	2	70	6	797	4	16	2	35	

¹⁹²⁶ 181 TT.d., varak 10a

Cebel-i Şâmî	1095	25	11				1.920	355	11	1			1.953	86	39			
Cebel-i Kibelî	2199	80	18	4			3.027	344	6	2			2.821	191	93			
Kākūn	557	2					865	127					856	45	7			
Benî Sa‘b	936	16					1.108	147					1.116	116				
Nablus Cemaatler	22	4																
Merc-i Benî Âmir	410	1																
TOPLAM	6241	158	44	4	100	4	7.847	1.081	32	5	70	6	7.543	442	155	2	35	

Tablo 143: XVI. Yüzyıl Nablus Sancağı

Yüzyılın son tahririnde, sancağın nüfus kaybına uğradığı görülmekle birlikte defterlerin noksanlığından dolayı düşüşün ne zaman başladığı hakkında bir şey söylenememektedir. Eldeki tahrirlere göre, 955/1548-49 senesinden sonra gerilemenin başladığı müşahede olunmaktadır. Mezkûr tarih, aynı zamanda Nablus’un en çok nüfusa malik olduğu yıldır. Asrın sonundaki veriler, azalmanın her kesim için aynı olmadığını söylemekte ve Hristiyan nüfusun artışa geçtiğini göstermektedir.

Bölgedeki bedevi Arap kabilelerinin aktiviteleri¹⁹²⁷ ile sancak beylerinin yüzyılın nihayetine doğru göçebeler karşısında yetersiz kalışları ve idarecilerin kimi zaman zulme meyletmeleri¹⁹²⁸ köylerin ve ahalinin harap ve perişan olmasına neden olmuştur.

Müslümanlar, en çok nüfusa 955/1548-49 yılında ulaşmakla beraber 945/1538 tarihinden önceki tahrir defterinin olmayışı, ilk döneme ait nüfus gelişimi hakkında bir neticeye ulaşmayı mümkün kılmamaktadır. Fakat Kudüs, Gazze ve Safed sancaklarının

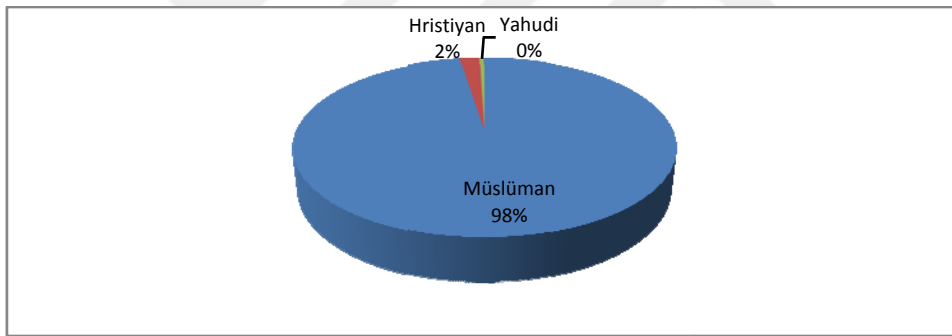
¹⁹²⁷ “Nablus Beyi Hüdavirdi Bey bendelerinin defteridir. A‘râb-ı şekâvet istî‘âbdan Nablus ve Kudüs-i Şerîf’de fesâd üzere olanların üzerlerinde vardıkda yoldaşlık idenleri ‘inâyet ricâsına ‘arz ider. On nefere kanun üzere. İbtidâdan timar ricâ olunun yirmi tokuz nefer. Zu‘emâ iki nefer. Erbâb-ı timar on üç nefer. [sf. 27] Nablus Sancağı’nda ve Kudüs-i Şerîf yollarında huccâc ve züvvâr ile gelüp gidüp tamâm-ı mertebe edâ-i hizmet ittiklerinden mâ‘adâ Kudüs-i Şerîf yolunda gafr ihdâs eyleyen ‘Arabların muhârebelerinde envâ‘-ı yoldaşlıkları zuhûra gelüp mahall-i semt ve müstahakk-ı ‘âtıf kulları olmağın ‘avâtıf-ı ‘aliyye hüsrevâniden ibtidâdan timar ve terakkiyle ber-murâd ve behre-mend buyurulmak ricâsına hasb-i hâlleri pâye-i serîr-i a‘lâya ‘arz olundu. Bâkî emr u fermân dergâh-ı mu‘allânındır. Bende-i Hüdaverdi. 10 Cemâziyelâhir 990/2 Temmuz 1582 tarihli hüküm, **KK.d. (V)CLVII**, sf. 26-27. “Şam Beylerbeyisine hüküm ki: Benî Lam ve Kudüs ve Nablus’ta fesad üzere olan Arab eşkiyasını elegetürmede yoldaşlık eden Musa oğlu dârende Ahmed için ...” 23 Zilhicce 988/29 Ocak 1581 tarihli hüküm, **KK. d., XCII**, sf. 341. “Nâblûs Beyine Hüküm ki: Gazze Beyi Rıdvan Dâme ‘uluvvuhu Südde-i Sa‘âdetime mektûb gönderüp Nâblûs Sancağı’nda müceddeden fermân olunan kal‘a Mısır yolu ve Şam yolu üzerinde ve ‘Urbân ağzında olmağın ‘Urbânın fesâd ve şenâ‘ati eksük olmayup” 20 Muharrem 979/14 Haziran 1571 tarihli hüküm, **A.DVNS.MHM.d, X/565**, sf. 349. “Şam Beylerbeyisine hüküm ki: Südde-i Sa‘âdetime mektûb gönderüp Safed ve Leccûn ve Nâblûs ve sâwir sancaklarında ba‘zı havâss-ı hümâyûnlarında ve ba‘zı kurâ halkından kabâil-i A‘râb’dan ba‘zıları ‘isyân ve tuğyân üzere olup üzerlerine nice eşkiyâ cem‘ idüp kendü hâllerinde olan kurâları urup gâret ve hasâret idüp sancakbeyleri zabta kâdir olmadıkların bildirmişsin. ...” 10 Rebûlevvel 976/2 Eylül 1568 tarihli 2010 numaralı hüküm, **A.DVNS.MHM.d, VII**, sf. 733

¹⁹²⁸ “Kudüs-i Şerîf Kâdîsına hüküm: Sâbıkâ Kudüs-i Şerîf kâdîsı Ahmed mektûb gönderüp Kudüs-i Şerîf’e tâbi‘ dârendegân-ı Nâblûs sipâhîleri meclis-i şerîfe gelüp dâimâ sancakbeyleri bunların re‘âyâlarına zulm itmekle bunlar dahi men‘ itmekle her birine garaz idüp ...” 19 Safer 1008/10 Eylül 1599 tarihli hüküm, **KK.d. CXXXVIII**, sf. 15

gelişimi dikkate alındığında aynı sürecin Nablus içinde geçerli olması beklenebilir. Eldeki ikinci tahriri ile son tahririn yapıldığı 1005/1596-97 arasındaki elli yıllık zaman dilimine ait defterlerin de olmayışı Müslümanların hangi vakitten itibaren nüfus kaybetmeye başladığı noktasını karanlıkta bırakmakla beraber son tahrirde nüfus kaybına maruz kaldıkları âşikardır.

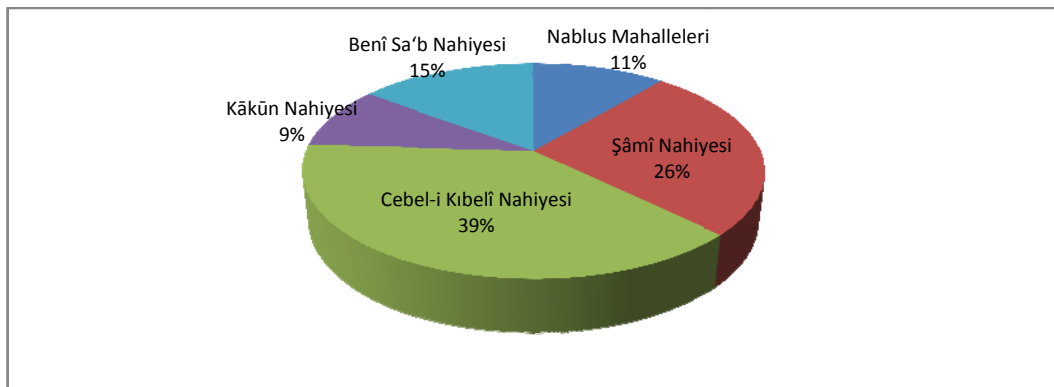
Yalnızca mahallelerde yaşayan ve köy hayatına iştirak etmeyen Yahudiler, 945/1538'den sonra mütemadiyen nüfus kaybetmişlerdir. Asrın sonuna kadar sancak genel nüfusu yelpazesinde ikinci sırada yer alan Museviler, 1005/1596-97'de yerlerini Hristiyanlara kaptırarak en son sıraya gerilemişlerdir.

935/1548'de sancak nüfus yelpazesinin üçüncü kesitini oluşturan Hristiyanlar, nüfus kaybına uğradıkları 955/1548-49 yılında da en son sırayı almışlardır. 1005/1596-97 senesinde icra edilen tahrir, diğerleri nüfus kaybederken bir artış yaşadıklarını ve sıralamada Yahudileri geçtiklerini göstermektedir. Nüfus noktasından bu asrı kazançla kapayan tek kesim olmakla birlikte tahrir defterlerinin eksikliğinden dolayı, sancaktaki nüfus hareketleri hususunda kesin bir şey söylenememektedir.

Grafik 283: 1005/1596-97 Senesi Nablus Sancağı Nüfus

955/1548-49'daki kaza taksimatını aynen muhafaza eden Nablus Sancağı'nda 7380 hane 437 mücerred Müslüman; 155 hane 2 mücerred Hristiyan ve 35 hane Yahudi olmak üzere toplam 7.570 hane 439 mücerred yaşamaktadır.

Grafik 284: 1005/1596-97 Senesi Nablus Sancağı Nüfus Dağılımı

Sancağın en büyük nahiyesi olma özelliğini yüzyıl boyunca muhafaza eden Cebel-i Kıbelî, en fazla nüfusa 955/1548-49'da (3027 hane 324 mücerred Müslüman; 6 hane 2 mücerred Hristiyan) ulaşmıştır. Ancak asrın sonundaki rakamlar (2821 hane 191 mücerred Müslüman; 93 hane Hristiyan) nahiyenin gerilemeye başladığını göstermektedir.

Sancağın ikinci büyük nahiyesi olan Cebel-i Şâmî, yüz yıl boyunca mütemadiyen nüfusunu arttırmıştır. Sancak genel nüfusunun düşüşüne rağmen asrın sonunda nüfusunu arttırması oldukça ilginçtir. Herhalde buradaki vasatın düzgün oluşu artışta etkili olmuştur. Bir diğer nokta da artışın yalnızca Müslümanlarla sınırlı kalmadığıdır. Cebel-i Şâmî'nin Hristiyanları, 955/1548-49'da 945/1538'deki sayılarını muhafaza etmekle beraber asrın sonunda artış kaydederek 39 haneye ulaşmışlardır.

Yalnızca Müslüman ahalinin yaşadığı Benî Sa'b Nahiyesi, yüzyıl boyunca bu hususiyetini muhafaza etmiş gözükmektedir. Bir diğer özelliği de tıpkı Cebel-i Şâmî gibi Osmanlı Devleti'nin egemenliğinin ilk asrı boyunca nüfusunu arttırmasıdır. 1005/1596-97 yılında 116 mücerred 1116 hanelik bir nüfus hayatlarını sürdürmüştür. Her iki nahiyenin de nüfuslarını arttırmış olması bedevi kabilelerin isyanlarının buralara sirayet etmediğini göstermektedir.

Nablus Kasabası, 945/1538'deki nüfusunu (1022 hane 30 mücerred Müslüman; 15 hane Hristiyan; 100 hane 4 mücerred Yahudi) yüz yıl boyunca bir daha yakalayamamıştır. 955/1548-49'dan itibaren düşüşe maruz kalan mahallelerde 1005/1596-97'da 797 hane, 4 mücerred Müslüman; 16 hane, 2 Mücerred Hristiyan ve 35 hane Yahudi bulunmaktadır. Hristiyanlar son tahrirde Müslüman ve Yahudilere nazaran nüfuslarını ufak bir miktar da olsa arttırmışlardır. Bu da gerilemenin her zaman her yerde aynı miktarda tahakkuk etmediğini göstermektedir.

Sancağın en küçük nüfuslu nahiyesi Kakun, yüzyıl içinde en fazla nüfusa 955/1548-49'da (865 hane 127 mücerred Müslüman) ulaşmış gözüküyor. İlk iki tahrirde yalnızca Müslümanların yaşadığı Kakun için bu kural 1005/1596-97'de bozulmuştur. Bu tarihte, nüfusları azalan Müslümanların (693 hane 40 mücerred) yanında 7 hanelik bir Hristiyan nüfusa rastlanmaktadır.

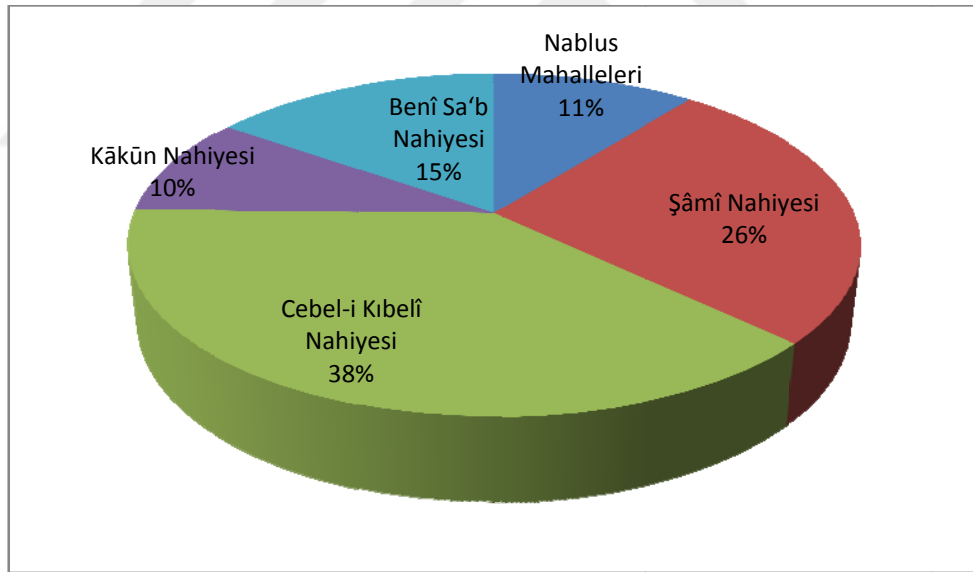
Mahalle/Nahiye	1005/1596-97			
	Müslüman			
	H	M	İ	Mc
Nablus Mahalleleri	797	4		
Şâmî Nahiyesi	1.953	86		

Cebel-i Kıbelî	2.821	191	2	
Kākūn Nahiyesi	693	40		
Benî Sa'b Nahiyesi	1.116	116		1
TOPLAM	7.380	437	2	1

Tablo 144: 1005/1596-97 Senesi Nablus Sancağı Müslümanları

Çoğunluğu oluşturan Müslümanlar, nüfuslarındaki azalmaya rağmen hâkim unsur olma özelliklerini muhafaza etmişlerdir. 955/1548-49 yılı tahriri (7380 hane 437 mücerred Müslüman), Osmanlı hâkimiyetinin ilk yüzyılında Müslüman ahalinin nüfusunun zirve yaptığı dönemdir. Burada akılda tutulması gereken nokta mezkûr tarihle asrın sonunda yapılan tahririn (1005/1596-97) arasında elli yıllık bir sürenin olduğudur. Bu süre zarfında nasıl bir değişim olduğunun tam olarak gözlemlenememesi, genel bir değerlendirme yapılmasını zorlaştırmaktadır.

Yüzyılın sonunda nüfus kaybına uğradıkları kati olan Müslümanlar, Benî Sa'b hariç geri kalan yerlerde Hristiyan ve Yahudilerle birlikte hayatlarını sürdürmüşlerdir. Önceki tahrirlerde yalnızca Müslümanların bulunduğu bir nahiyeye olarak tebarüz eden Kākūn'un, 1005/1596-97'de Hristiyan azınlığa ev sahipliği yaptığı görülmektedir.

Grafik 285: 1005/1596-97 Senesi Nablus Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Müslüman ahalinin ekseriyeti köylerde hayatlarını sürdürmekte küçük bir kısmı ise mahallelerde ikamet etmektedir. Cebel-i Kıbelî (2821 hane 191 mücerred Müslüman; 93 hane Hristiyan) Müslüman ahalinin ikamet tercih listesinin başında gelmektedir. Onu sırasıyla Şâmî (1953 hane 86 mücerred Müslüman; 39 hane Hristiyan), Benî Sa'b (1116 hane 116 mücerred Müslüman), Nablus Kasabası (797 hane 4 mücerred Müslüman; 16 hane 2 mücerred

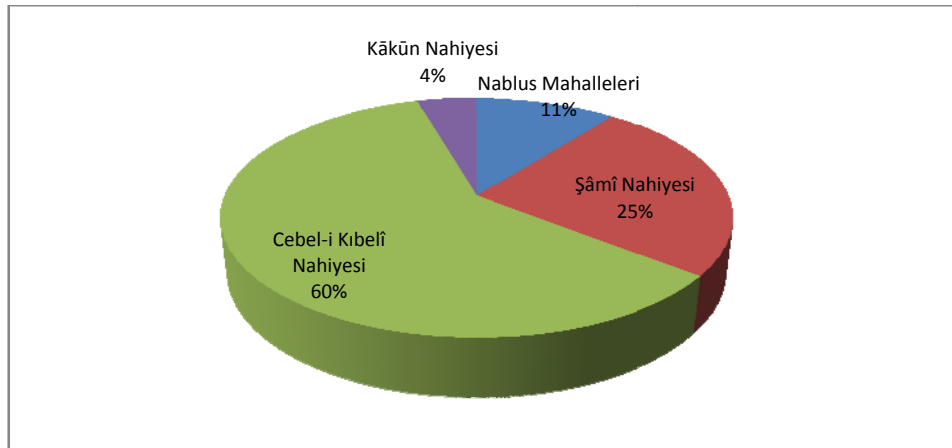
Hristiyan; 35 hane Yahudi) ve Kakun (693 hane 40 mücerred Müslüman; 7 hane Hristiyan) izlemektedir.

2 imam (Cebel-i Kıbelî) ve 1 mecnun (Benî Sa'b) asrın son tahririnde muharrirler tarafından kaydedilmiştir. Cebel-i Kıbelî haricinde diğer yerlerde dini görevlilere tesadüf olunmaması, ibadethanelerde görev yapan kişilerin devletten herhangi bir berat almadan fahri olarak vazifeleri eda etmelerinden kaynaklanabilir. Bunların masrafları ikamet ettikleri karye ya da mahalle ahalisi tarafından karşılanmış olmalıdır. Zira nüfusun ekseriyetini Müslümanların oluşturduğu sancakta dini görevlilerin olmaması düşünülemez.

Mahalle/Nahiye	1005/1596-97					
	Hristiyan		Müslüman		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M
Nablus Mahalleleri	16	2	797	4	35	
Şâmî Nahiyesi	39		1.953	86		
Cebel-i Kıbelî	93		2.821	191		
Kākūn Nahiyesi	7		693	40		
Toplam	155	2	7.380	437	35	

Tablo 145: 1005/1596-97 Senesi Nablus Hristiyanları

Yüzyıl boyunca çalkantılı bir seyir takip eden Hristiyanlar, 945/1538'de 4 mücerred 44 haneye sahip iken, on yıl sonra 955/15448-49'da 5 mücerred 32 haneye gerilemişlerdir. Defter serilerinin eksikliği, ilk tahrirdeki Hristiyan ahalinin nüfus sayısı hakkında bir boşluk oluşturmaktadır. Mevcut defterlere göre Yahudilerle birlikte 955/1548-49'da nüfus kaybına maruz kalan Hristiyanlar, 945/1538'de olduğu gibi mezkûr tarihte de sancak nüfusunun üçüncü kısmını oluşturmuşlar ancak bu durum asrın sonunda değişmiştir. Müslümanlar ile Yahudilerin gerilediği 1005/1596-97'de, yüz yıl içindeki en büyük nüfus oranlarına ulaşmışlardır. Müslüman ve Yahudilerle aynı mekânları paylaşan Hristiyanlar, Müslümanlar gibi köylerde ve kasabada hayatlarını sürdürmüşlerdir.

Grafik 286: 1005/1596-97 Senesi Nablus Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

Hristiyan ahalinin çoğu köylerde hayatlarını sürdürmektedir. Cebel-i Kıbelî (2821 hane 191 mücerred Müslüman; 93 hane Hristiyan) ikamet tercihlerinde birinci sırada yer almaktadır. Buradaki nüfus gelişimi değişken bir seyir izlemiştir. 945/1538'de 4 mücerred 18 hanelik nüfus (2199 hane 80 mücerred Müslüman) 955/1548-49'a gelindiğinde 2 mücerred 6 haneye (3027 hane 344 mücerred Müslüman) düşmüştür. 1005/1596-97 senesinde durumun tam tersi olduğu, hane sayısının 93 (2821 hane 191 mücerred Müslüman) olmasından anlaşılmaktadır. Son tahrir ile 955/1548-49 senesi arası takribi 50 yıllık döneme ait defterlerin olmayışı değişimi takip etmeyi zorlaştırmaktadır.

Şâmî Nahiyesi Hristiyanları, Cebel-i Kıbelî'de olduğu gibi Osmanlı hâkimiyetinin ilk asrını nüfus artışıyla kapatmışlardır. 945/1538 (11 hane Hristiyan; 1029 hane 25 mücerred Müslüman) ve 955/1548-49 (11 hane 1 mücerred Hristiyan; 1920 hane 355 mücerred Müslüman) yıllarında takribi aynı nüfusa sahip olarak yüzyılın nihayetinde 39 haneye (1953 hane 86 mücerred Müslüman) yükselmişlerdir. Defter serilerinin eksikliğinden dolayı bunun bir yükseliş mi ya da düşüş mü olduğu tam olarak belli değildir.

Nablus Kasabası Hristiyanları, Şâmî'deki dindaşlarına benzer bir nüfus seyrini tecrübe ederek 945/1538'de 15 hane iken (1022 hane 30 mücerred Müslüman; 100 hane 4 mücerred Yahudi) 955/1548-49'da 15 hane 2 mücerrede (927 hane 108 mücerred Müslüman; 70 hane 6 mücerred Yahudi) sahip olmuşlardır. Sınırlı nüfus artışı bu tarihte kasabadaki sıralamayı değiştirmemiştir. 1005/1596-97 yılında 16 hane 2 mücerrede ulaşan Hristiyan ahali (797 hane 4 mücerred Müslüman; 35 hane Yahudi) şehir nüfusunun üçüncü kısmını teşkil etmekle birlikte sıralamadaki yerleri değişmemiştir. Müslüman ve Yahudilere nazaran asrın sonunda mahallelerde yükseliş kaydetmişlerdir.

Kākūn, Hristiyan yerleşim tercihinde yukarıda zikredilen üç yere, asrın sonunda eklenmiştir. Mevcut defterlere göre 1005/1596-97 senesine kadar burada Hristiyan ahaliye tesadüf olunmamıştır. Bu tarihte 7 hanelik bir Hristiyana (693 hane 40 mücerred Müslüman) ilk defa burada rastlanmaktadır. Defterlerin eksikliği nahiyedeki ikamet ne zaman başladığı hususunu müphem bırakmaktadır.

Mahalle/Nahiye	1005/1596-97					
	Hristiyan		Müslüman		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M
Nablus Mahalleleri	16	2	797	4	35	
TOPLAM	155	2	7.380	437	35	

Tablo 146: 1005/1596-97 Senesi Nablus Kasabası Yahudileri

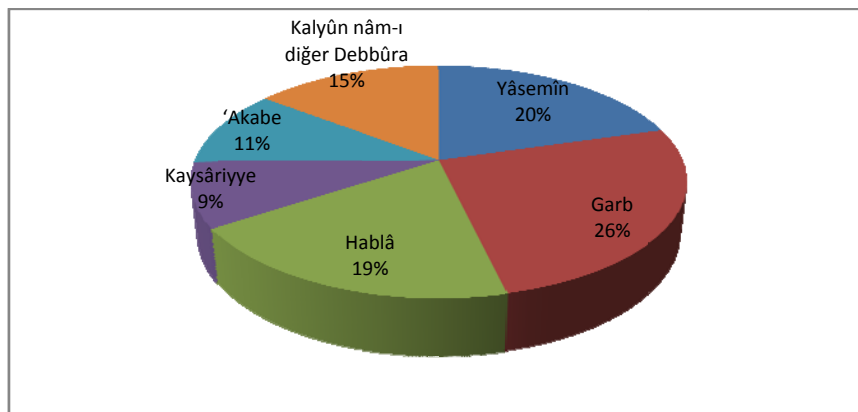
Genellikle şehir hayatını tercih eden Yahudiler, Nablus Sancağı'nda bir asır boyunca bu seçimlerinde karar kılmış gözükümler. Nüfusları devamlı bir surette azalmıştır. 945/1538'de 100 hane 4 mücerred kasabada yaşıyor iken (1022 hane 30 mücerred Müslüman; 15 hane Hristiyan) bu sayı 955/1548-49'da 70 hane 6 mücerrede (927 hane 108 mücerred Müslüman; 15 hane 2 mücerred Hristiyan) düşmüştür. Kasabada yaşadıkları nüfus kayıplarında Yahudiler yalnız değillerdir. Müslüman ahali de onlara eşlik etmiştir. Defterlerin bulunmadığı yaklaşık 50 yıllık süreçte, nüfus hareketlerinde nasıl bir değişim olduğu mevzu muammadır.

3.5.1. Nablus Kasabası

Mahalle Adı	Müslüman		Yahudi		Hristiyan	
	H	M	H	M	H	M
1005/1596-97						
Yâsemîn (ياسمين)	143	3	20 ¹⁹²⁹		10 ¹⁹³⁰	2
Garb (غرب)	213	1			6	
Hablâ (حبلأ)	164		1 ¹⁹³¹			
Kaysâriyye (قيسارية)	77					
'Akabe (عقبة)	89		1 ¹⁹³²			
Kalyûn nâm-ı diğêr Debbûra (قليون/دبورة)	111		13 ¹⁹³³			
TOPLAM	797	4	35		16	2

Tablo 147: 1005/1596-97 Senesi Nablus Kasabası

6 mahallede, 4 mücerred 797 hanesi Müslüman; 35 hanesi Yahudi ve 2 mücerred 16 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 6 mücerred 848 hane bulunmaktadır. Müslümanlar ve Yahudilerin nüfus kaybına maruz kaldığı 1005/1596-97'de Hristiyanlar, on altıncı yüzyılı nüfus artışıyla kapatmışlardır.

Grafik 287: 1005/1596-97 Senesi Nablus Mahalleleri Nüfus Dağılımı

¹⁹²⁹ Cemâ'at-i Sâmiriyyân

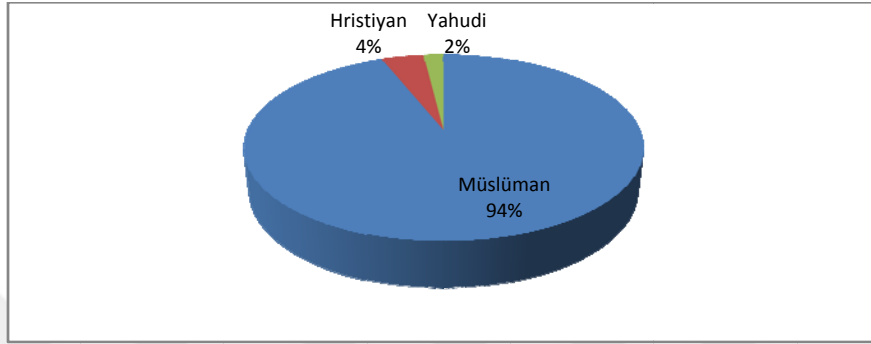
¹⁹³⁰ Kayıтта 12. Mezbûrlar Hazret-i Halilurrahman re'âyası olup cizyelerin vakfa edâ iderler.

¹⁹³¹ Cemâ'at-i Yahûdiyyân

¹⁹³² Cemâ'at-i Yahûdiyyân

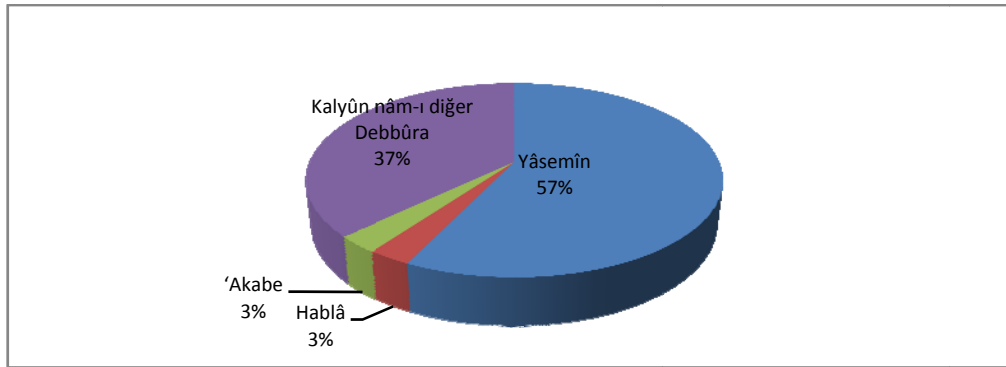
¹⁹³³ Cemâ'at-i Yahûdiyyân

Garb (1 mücerred 213 hane Müslüman; 6 hane Hristiyan), Yâsemîn (3 mücerred 143 hane Müslüman; 20 hane Yahudi; 10 hane 2 mücerred Hristiyan), Hablâ (164 hane Müslüman; 1 hane Yahudi), Debbûra (111 hane Müslüman; 13 hane Yahudi) en kalabalık mahalleleri oluştururken Kaysâriyye (77 hane Müslüman) ile ‘Akabe (89 hane Müslüman; 1 hane Yahudi) en az nüfusa sahip yerler olarak göze çarpmaktadır. Görüldüğü üzere Kaysâriyye hariç diğer mahalleler kozmopolit bir yapı arz etmektedir.

Grafik 288: 1005/1596-97 Senesi Nablus Kasabası Nüfus Dağılımı

4 mücerred 797 hane ile hâkim unsur olarak Garb (1 mücerred 213 hane), Hablâ (164 hane), Yâsemîn (3 mücerred 143 hane), Debbûra (111 hane), Kayseriyye (77 hane) ve ‘Akabe’de (89 hane) hayatlarını sürdürmekte olan Müslüman nüfus arasında dini ve idari görevlilerin isimlerine tesadüf olunmamaktadır. Kayseriyye hariç, diğer yerlerde gayrimüslim cemaatlerle karşılaşılmaktadır. Yâsemîn, Müslümanlar, Yahudiler ve Hristiyanların bir arada yaşadığı tek mahalle olma vasfını haizdir.

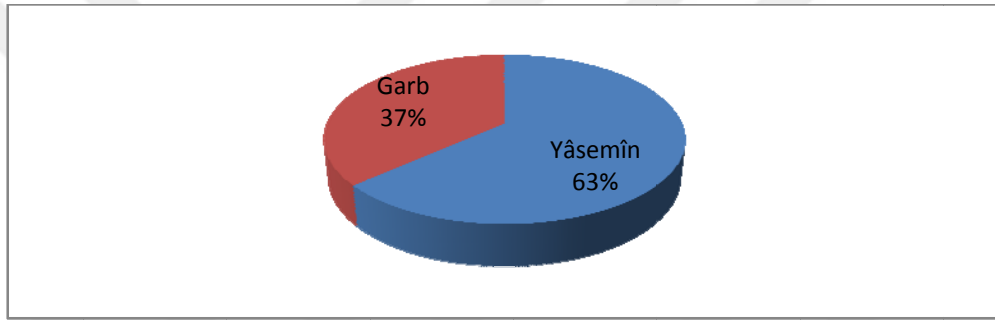

Grafik 289: 1005/1596-97 Senesi Nablus Kasabası Yahudi Nüfus Dağılımı

35 hane ile Müslüman ahaliden sonra ikinci mevkiyi işgal eden ve on altıncı yüzyılı düşüşle kapatan Yahudiler, kasabada Sâmirîler ve diğerleri olmak üzere iki kısımdan müteşekkildirler. Nüfus olarak baskın konumda olan Sâmirîler 20 haneyle yalnızca Yasemin Mahallesi’nde Müslümanlar (3 mücerred 143 hane) ve Hristiyanlarla (2 mücerred 10 hane) birlikte hayatlarını idame ettirmişlerdir. Diğerleri Debbûra (13 hane Yahudi; 111 hane

Müslüman), 'Akabe (1 hane) ve Hablâ'da (1 hane) yaşamaktadırlar. Ne kadar cizye ödedikleri defter kaydında vurgulanmamasına rağmen 85'er Osmânî ödedikleri kanunnamede beyan edilmiştir.

Sâmirîler, Arabi yazı, siyâkat ve defter tutma işlerini bildiklerinden subaşilar, eminler ve diğer ehl-i örf taifesi tarafından katip olarak istihdam edilmişlerdir. Anlaşılan konumlarından aldıkları güçle şımaran bu grup, ilk fırsatta Müslüman ahaliye zulüm edince, şikâyet devlet merkezine intikal etmiştir. İstanbul, Müslümanların Sâmirîler eliyle zulme uğramalarına razı olmayarak kitabet işlerinde kullanılmamasını istemiştir. Önceden de böyle bir emrin gönderildiğinden bahisle, Sâmirîleri yanlarında istihdam eden kişiler olursa sorumluluğun beylerbeyine ait olacağı hatırlatılarak ivedilikle konuyla ilgilenmesi Şam beylerbeyisine emredilmiştir.¹⁹³⁴

Grafik 290: 1005/1596-97 Senesi Nablus Kasabası Hristiyan Nüfus Dağılımı

Yâsemîn (2 mücerred 10 hane Hristiyan; 3 mücerred 143 hane Müslüman; 20 hane Yahudi) ve Garb'da (6 hane Hristiyan; 1 mücerred 213 hane Müslüman) yaşayan Hristiyanlar, en az nüfusa sahip gayrimüslim cemaat olarak göze çarpmaktadır. Ne kadar cizye ödedikleri defter kaydının içinde ifade edilmese de kanunnamede Yahudilerle birlikte aynı miktarı (85 Osmânî) ödedikleri belirtilmiştir. Müslümanlar ile Yahudilerin kasabada nüfus kaybına uğradığı bu tarihte, nüfuslarını arttırmış gözükmeyle birlikte defterlerin noksanlığı umumi bir tasviri mümkün kılmamaktadır.

¹⁹³⁴ “Şam Beylerbeyisine ve kâdısına hüküm ki senki kâdısın mektûb gönderüp işte Yahûdîden Sâmirî demekle ma'rûf olan tâife 'Arabî yazup ve siyâkat ve defter ahvâlin bilmekle emînler ve subaşilar kendüleri kâtib idüp şerîr ve müfsid tâife olmağla ehl-i İslâm'a envâ'-ı hiyel ve zûr idüp bî-vech mâlların aldırmağa sebep olup zu'afâ-yı re'âyâ ve fellâhîn havflerinden mezbûrlara hizmet idüp men' olunmaları lâzımdır deyü bildirmişsin. İmdî tâife-i mezbûreden emînler ve subaşilar yanlarına min-ba'd bir ferd varduğuna ve anları bile alup yanlarıncâ gezdirdiklerine rızâ-yı şerîfim yokdur. Buyurdum ki: Vusûl buldukda bu husûs gereği gibi tenbîh eylesesin ki min-ba'd eğer ümenâ ve 'ummâl ve eğer beylerbeyi ve beyler subaşıları ve sâyir mübâşirler Sâmirî tâifesinden kimesneyi kitâbet ve sâyir mesâlih-i Müslimîne müte'allik ümûrda istihdâmda eylemeyeler. Şöylekim ba'de'l-yevm tâife-i mezbûre beylerbeyilikde bir ferd ol vecihle istihdâm olunduğu istimâ' oluna 'özrün makbûl olmayup mes'ûl olursun. Ana göre emrimin icrâsında dakîka fevt itmeyesin. İşlemeyenleri isimleri ile yazup 'arz eylesesin. Bundan akdem bu husûs için sana hüküm-i şerîfim dahi irsâl olunmuşdu.” 15 Rebiulevvel 973/10 Ekim 1565 tarihli 470 numaralı hüküm, **A.DVNS.MHM.d, V** ,sf. 191

3.5.2. Cebel-i Şâmî Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman		Hristiyan	
	H	M	H	M
1005/1596-97	H	M	H	M
Benâbîr/Benâsîr (بنابير/بناسير)?	48 ¹⁹³⁵			
‘Akkâbâ (عقابة) ¹⁹³⁶	27 ¹⁹³⁷			
Tammûn (طمون) ¹⁹³⁸	18 ¹⁹³⁹			
Tûbâş (طوباش) ¹⁹⁴⁰	50	2		
Sîr (صير) ¹⁹⁴¹	35 ¹⁹⁴²			
Tabers/Tîrs (طبرس/طيرس)?	57			
Tallûzâ (طلوزا) ¹⁹⁴³	62			
Fendekûmiyye (فندقومية) ¹⁹⁴⁴	12 ¹⁹⁴⁵			
Râvne (راونة)?	16			
Celkâ (جلقة)?	42			
Berkâ/Yerkâ (برقة/يرقة)?	15			
Zevâtâ (زواتا) ¹⁹⁴⁶	11			
Kaysîn (قيصين)?	46			
Hasbiyâ (حسبيا)?	23	3		
Râmâ (رامة) ¹⁹⁴⁷	17			
‘Accâ (عجا) ¹⁹⁴⁸	13			
Bûrîn (بورين) ¹⁹⁴⁹	20			
‘Îllâr (علاير) ¹⁹⁵⁰	41			
‘Attîl (عتيل) ¹⁹⁵¹	59			
Deyr Şeref (دير شرف) ¹⁹⁵²	55			
Kefr Rummân (كفر رمان) ¹⁹⁵³	20			
Kefr Mezzân (كفر مزان)	6			
Şûfâ (شوفة) ¹⁹⁵⁴	8			

¹⁹³⁵ Kayıtta 39. 9 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.

¹⁹³⁶ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Aqqaba_555/ar/index.html

¹⁹³⁷ Kayıtta 22. 5 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.

¹⁹³⁸ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tammun_1631/ar/index.html

¹⁹³⁹ Kayıtta 15. 3 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.

¹⁹⁴⁰ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tubas_1653/ar/index.html

¹⁹⁴¹ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sir_1596/ar/index.html

¹⁹⁴² Kayıtta 31. 4 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.

¹⁹⁴³ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Talluza_1630/ar/index.html

¹⁹⁴⁴ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Fandaqumiya_1012/ar/index.html

¹⁹⁴⁵ Kayıtta 11. 1 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredin ismi verilmemiştir.

¹⁹⁴⁶ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Zawata_1719/ar/index.html

¹⁹⁴⁷ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Rama_1084/ar/index.html

¹⁹⁴⁸ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ajja_545/ar/index.html

¹⁹⁴⁹ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Burin_927/ar/index.html

¹⁹⁵⁰ Vakf-u Kutbuddîn Hafîrî? tamâmen. Tülkerm'de bu köy vardır. [http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/ Illar_588/ar/index.html](http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Illar_588/ar/index.html)

¹⁹⁵¹ Tülkerm'de bu köy vardır. [http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/ Attil_573/ar/index.html](http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Attil_573/ar/index.html)

¹⁹⁵² Vakf-u Medrese-i Hasekiyye der-Nefs-i Remle tamâmen. Nablus'ta bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Sharaf_973/ar/index.html

¹⁹⁵³ Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafir_Rumman_1270/ar/index.html

¹⁹⁵⁴ Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Shufa_1585/ar/index.html

Beyt Lîd (بيت ليد) ¹⁹⁵⁵	64			
Seffârîn (سفارين) ¹⁹⁵⁶	8			
Beyt Sellûm (بيت سلوم)? ¹⁹⁵⁷	23			
Yâsîd (ياصيد) ¹⁹⁵⁸	49			
Kefr Yâsilâ (كفر ياسيلي)?	25			
Kefr (كفر)	21 ¹⁹⁵⁹			
Bâkâ'l-Garbiyye (باقة الغربية) ¹⁹⁶⁰	5			
Râmîn (رامين) ¹⁹⁶¹	9			
Enbân/Îtân (انبان/ايتان)?	- ¹⁹⁶²			
'Anebtâ (عنبتا) ¹⁹⁶³	55			
Bel'â (بلعا) ¹⁹⁶⁴	6			
Bekkâ (بكا)	8			
'Akberâ (عقبرة)	25	3		
Harbetu Ebu 'Alî (خربة ابو على)	- ¹⁹⁶⁵			
Kaşdâ (قشدا)	22			
Kabâtiye (قباطية) ¹⁹⁶⁶	89	18		
Meskene (مسكنة)	6			
Cüdeydâ (جديدة) ¹⁹⁶⁷	8	2		
'Arrâbe (عرابة) ¹⁹⁶⁸	107 ¹⁹⁶⁹ +46 ¹⁹⁷⁰	T 153	5 ¹⁹⁷¹	
Ya'bed (يعبد) ¹⁹⁷²	61	1		
Kefrayn (كفرين) ¹⁹⁷³	28	5		
Berûkîn (بروقين) ¹⁹⁷⁴	25	3		
'Anze (عنزة) ¹⁹⁷⁵	20	4		
Kefr Kûd (كفر قود) ¹⁹⁷⁶	20	4		
Merkebe (مركبة)	9			
Lâvibe (لاوibe)?	23	4		
Sîrîs (سيريس) ¹⁹⁷⁷	15 ¹⁹⁷⁸			

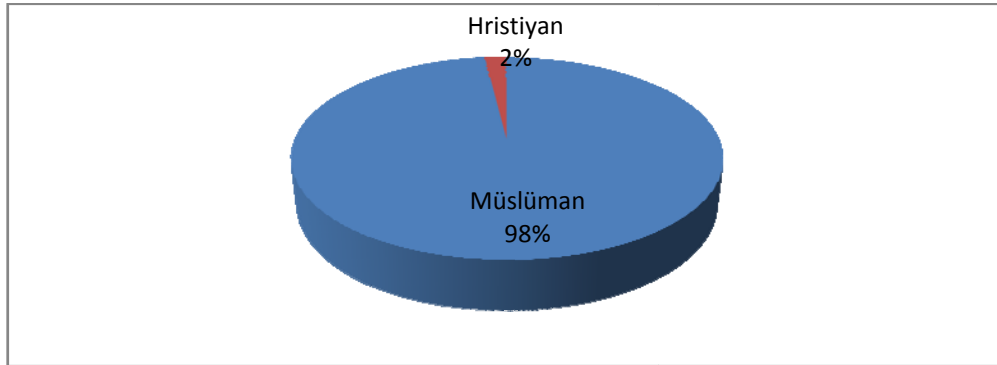
- ¹⁹⁵⁵ Bugün Tülkerm'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Lid_874/ar/index.html
- ¹⁹⁵⁶ Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Saffarin_1536/ar/index.html
- ¹⁹⁵⁷ Vakf-u Fakihuddin bin Hufeyri? tamâmen.
- ¹⁹⁵⁸ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Yasid_1701/ar/index.html
- ¹⁹⁵⁹ Kayıtta 15. 6 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.
- ¹⁹⁶⁰ Tülkerm'de bugün bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Baqa_al_Gharbiya_831/ar/index.html
- ¹⁹⁶¹ Bugün Tülkerm'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ramin_1508/ar/index.html
- ¹⁹⁶² Hâlî ez-ra'iyet.
- ¹⁹⁶³ Tülkerm'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Anabta_Iktaba_551/ar/index.html
- ¹⁹⁶⁴ Bugün Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bal_a_825/ar/index.html
- ¹⁹⁶⁵ Hâlî ez-ra'iyet.
- ¹⁹⁶⁶ Bugün Cenîn'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qabatiya_1468/ar/index.html
- ¹⁹⁶⁷ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Judeida_1237/ar/index.html
- ¹⁹⁶⁸ Bugün Cenîn'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Arabba_807/ar/index.html
- ¹⁹⁶⁹ Kayıtta 81
- ¹⁹⁷⁰ Zâviyelerân der-karye-i 'Arrâbe der-zâviye-i Şeyh Şule.
- ¹⁹⁷¹ Kayıtta 31
- ¹⁹⁷² Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ya_bad_1693/ar/index.html
- ¹⁹⁷³ 12 Nisan 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir.
<http://www.palestineremembered.com/Haifa/al-Kafrayn/ar/index.html>
- ¹⁹⁷⁴ Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Burqin_931/ar/index.html
- ¹⁹⁷⁵ Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Anza_554/ar/index.html
- ¹⁹⁷⁶ Bugün Cenîn'de bu köy vardır.
http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Qud_1268/ar/index.html

Mîselûn (ميتلون) ¹⁹⁷⁹	16	1		
Kemmerâ/Kemzâ (كمرا/كمزا)?	8	2		
Beled (بلد)?	4			
Kefr Lebed (كفر لبد) ¹⁹⁸⁰	57	6		
Sânûr (صانور) ¹⁹⁸¹	27	1		
Deyr Hamîd (دير حميد)	14 ¹⁹⁸²			
Karbedîs (قربديس)?	- ¹⁹⁸³			
Cerbâ (جربا) ¹⁹⁸⁴	11	2		
Sebastiya (سبسطية) ¹⁹⁸⁵	23 ¹⁹⁸⁶			
Erbe (اربة)?	11			
Fercebîn (فرجيين)?	30		39 ¹⁹⁸⁷	
Mağârâ (مغارة)	11	1		
Kūsîn (قوصين)?	16	6		
Seblâ (سبلا)	33	3		
Beyt Yârûn (بيت يارون)	8	3		
Râbâ (رابة)?	23			
Selhîn (سلحين)?	10 ¹⁹⁸⁸			
'Atârâ (عطارة) ¹⁹⁸⁹	15 ¹⁹⁹⁰			
Hîrmîtâ (حيرميطة)?	6	3		
Bezzârîye (بزارية) ¹⁹⁹¹	28 ¹⁹⁹²			
Hacce (حجة) ¹⁹⁹³	22	1		
Beyt İmrîn (بيت امرين) ¹⁹⁹⁴	19	2		
Seydâ (سيدا) ¹⁹⁹⁵	71+12 ¹⁹⁹⁶ T 83	1		
Anbân (انبان)?	- ¹⁹⁹⁷			
TOPLAM	1.953	86	39	

Tablo 148: 1005/1596-97 Senesi Cebel-i Şâmî Nahiyesi

- ¹⁹⁷⁷ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Siris_1598/ar/index.html
- ¹⁹⁷⁸ Kayıtta 12. Kaydın sonunda 3 mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil bu kişilere rastlanılmamıştır.
- ¹⁹⁷⁹ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Meithalun_1417/ar/index.html
- ¹⁹⁸⁰ Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_al_Labad_1253/ar/index.html
- ¹⁹⁸¹ Bugün Cenîn'de bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sanur_1550/ar/index.html
- ¹⁹⁸² Kayıtta 13. 1 tane mücerred kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerrede tesadüf olunmamıştır.
- ¹⁹⁸³ Hane sayısı verilmemiştir.
- ¹⁹⁸⁴ Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jarba_1218/ar/index.html
- ¹⁹⁸⁵ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Sabastiya_1533/ar/index.html
- ¹⁹⁸⁶ Kayıtta 20. Kaydın sonunda 3 tane mücerred olduğu ifade edilmesine mukabil bu kişilere rastlanılmamıştır.
- ¹⁹⁸⁷ Kayıtta 36. Mezbûrlar cümle Hazret-i Halilullah evkafından olup cizyelerin vakfa edâ iderler.
- ¹⁹⁸⁸ Kayıtta 8. Kaydın sonunda 2 mücerred için başlık açılmasına mukabil isimleri verilmemiştir.
- ¹⁹⁸⁹ Bugün Ramallah'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Atara_572/ar/index.html
- ¹⁹⁹⁰ Kayıtta 12. Kaydın sonunda 3 mücerred için başlık açılmasına mukabil isimleri verilmemiştir.
- ¹⁹⁹¹ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22480.html>
- ¹⁹⁹² Kayıtta 26. Kaydın sonunda 2 mücerred için başlık açılmasına mukabil isimleri verilmemiştir.
- ¹⁹⁹³ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Hajja_1161/ar/index.html
- ¹⁹⁹⁴ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Umrin_893/ar/index.html
- ¹⁹⁹⁵ Vakf-u Halilurrahman 'Aleyhi's-Selâm tamamen.
- ¹⁹⁹⁶ Zâviye-i Şeyh Muhammed Rufâ'î rahmetullahi aleyh medfûn fi karye-i mezkûre işbu zâviyede mütemekkin olan cemâ'at-i fukarâ zirâ'at etmeyun sadekât-ı müslimîn ile İderler deyu defter-i 'atıkta mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere yine defter-i cedîde kayd olundu.
- ¹⁹⁹⁷ Köyün adı verilip hane sayısı verilmemiştir.

Eldeki defterlerin verilerine göre nahiye, Müslüman ve Hristiyanları kapsayan bir nüfus artışı yaşamıştır. Sancaktaki düşüşe rağmen yükseliş olması, bir asır boyunca harici menfi etkilerden buranın muhafaza edilmesi ve gidişatın düzgün olmasıyla alakalıdır.

Grafik 291: 1005/1596-97 Senesi Cebel-i Şâmî Nahiyesi Nüfus Dağılımı

74 köyde 39 hanesi Hristiyan, 86 mücerred 1953 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 86 mücerred 1992 hane yaşamaktadır. Müslüman nüfus arasında dini ve idari vazifelilere tesadüf olunmamaktadır.

‘Arrâbe’nin (153 hane 5 mücerred) en fazla nüfusa sahip olduğu nahiyede, 100 hanenin üzerinde herhangi bir köy bu tarihte mevcut değildir. Buna mukabil 10 hanenin altında Beled (4 hane), Bâkâ’l-Garbiyye (5 hane), Kefr Mezzân (6 hane), Bel’â (6 hane), Meskene (6 hane), Hîrmîâtâ (6 hane 3 mücerred), Seffârîn (8 hane), Şûfâ (8 hane), Bekkâ (8 hane), Cüdeydâ (8 hane 2 mücerred), Kemmerâ/Kemmezâ (8 hane 2 mücerred), Beyt Yârûn (8 hane 3 mücerred), Merkebe (9 hane) ve Râmîn (9 hane) gibi karyelerle karşılaşılmaktadır.

39 haneyle Hristiyan ahali, yalnızca Fercebîn Köyü’nde (30 hane Müslüman) hâkim nüfus olarak ikamet ederek kanunnameye belirtilen cizyelerini Halilurrahman Vakfı’na ödemiştir.

3.5.3. Cebel-i Kibelfî Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M
1005/1596-97					
Sâlîm (سالم) ¹⁹⁹⁸	42				
Beyt Decen (بيت دجن) ¹⁹⁹⁹	41	12	1		
Tasnâ (طصنة)?	19	10			
‘Avartâ (عورتا) ²⁰⁰⁰	43	7			
‘Aynâbûs (عينابوس) ²⁰⁰¹	42	7			

¹⁹⁹⁸ Nablus’ta bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Salim_2208/ar/index.html

¹⁹⁹⁹ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye Der-Kudüs-i Şerîf. Bugün Nablus’ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Dajan_855/ar/index.html

²⁰⁰⁰ Bugün Nablus’ta bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Awarta_574/ar/index.html

²⁰⁰¹ Bugün bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Aynabus_587/ar/index.html

Deyr 'Ūrîf (دير عوريف)	- ²⁰⁰²				
Düveyr 'Ūrîf (دوير عوريف)	8				
'Ūrîf (عوريف) ²⁰⁰³	- ²⁰⁰⁴				
Kasdîne (قصدينة)?	3				
Kefrûz (كفروز)	63	16			
Libânü's-Sâvîr/'l-Vâdî ²⁰⁰⁵ (لبان الساویر/الوادی)?	77	8	1		
Mâdemâ (مادما) ²⁰⁰⁶	35	1			
Kefrîra (كفريرا) ²⁰⁰⁷	18	2			
Sukâke (سكاكة) ²⁰⁰⁸	33	4			
Cinferiye (جنفريه)?	- ²⁰⁰⁹				
'Akrabâ (عقربا) ²⁰¹⁰	93	10			
Reytâ Benî 'Âmir (ريتا بنى عافر)?	23	3			
Kefr Hâris (كفر حارث)	43	10			
Merdâ (مردا) ²⁰¹¹	162	1			
Mesîhâ (مسيحا) ²⁰¹²	5				
Hâris (حارث)	19	2			
Deyr Sicâle (دير سجالة)	- ²⁰¹³				
Deyr Sukâke (دير سكاكة)	42 ²⁰¹⁴				
Kabelân (قبلان) ²⁰¹⁵	4				
Bîretu'l-Hacce (بيرة الحجة)?	5	1			
Ez-Zâviye (الزاوية) ²⁰¹⁶	4				
El-Kefr Benî Hamîd (الكفر بنى حميد)	83				
Sûsyâ (صوسية)?	5				
Bûrîn (بورين) ²⁰¹⁷	125 ²⁰¹⁸				
Beyt Fûrik (بيت فوريك) ²⁰¹⁹	68				
Kefr 'Atıyye (كفر عطية)?	40				
Libânü'l-Kefr (لبان الكفر)?	30 ²⁰²⁰				
Mugayyar (مغير)	9	7			
Selkîbu'l-Basal (سلقيب البصل)?	110 ²⁰²¹				
Huvvârâ (حوارة) ²⁰²²	87				
Beyt İbâ (بيت ايبا) ²⁰²³	17	3			

²⁰⁰² Re'âyâsı perâkende ve perîşân olmağla karye-i mezbûre mezra'a olmuştur.

²⁰⁰³ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Urif_596/ar/index.html

²⁰⁰⁴ Köyün hane sayısı verilmeyip alınan "yekûn 2800" vergi gösterilmiştir.

²⁰⁰⁵ Defterin fihristinde Libânü'l-Vâdî ismi kullanılırken kayıta Libânü's-Sâvîr kullanılmıştır.

²⁰⁰⁶ Nâblus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Madama_1388/ar/index.html

²⁰⁰⁷ Vakf-u Halilullah 'aleyhisselâm

²⁰⁰⁸ Bu köy bugün Nablus'ta mevcuttur. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22573.html>

²⁰⁰⁹ Hane sayısı verilmeyip "yekûn 1865" olarak alınan vergiler gösterilmiştir.

²⁰¹⁰ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/_Aqraba_556/ar/index.html

²⁰¹¹ Vakf-u Bîmâristân-ı Mansûrî der-Mısır ve'l-bakiyye? ve'l-medrese li-hâni'l?-mezkûr. Bugün Nablus'ta bu yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Marda_1399/ar/index.html

²⁰¹² Bugün Nablus'ta bu yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Mas_ha_1402/ar/index.html

²⁰¹³ Köyün adı verilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

²⁰¹⁴ Kayıta 40. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 2 kişi oldukları ifade edilmiş ancak mücerrede tesadüf olunmamıştır.

²⁰¹⁵ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qabalan_1467/ar/index.html

²⁰¹⁶ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Zawiya_1720/ar/index.html

²⁰¹⁷ Bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Burin_927/ar/index.html

²⁰¹⁸ Kayıta 120. 5 mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlere tesadüf olunmamıştır.

²⁰¹⁹ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Furik_859/ar/index.html

²⁰²⁰ Kayıta 29

²⁰²¹ Kayıta 118. Kaydın sonunda 2 tane mücerredin olduğundan bahsedilmiş ancak isimleri verilmemiştir.

²⁰²² Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Huwwara_1181/ar/index.html

Kefr Sülüs (كفر ثلاث) ²⁰²⁴	13	1			
Karâvâ Benî Hassân (قراوا بنى حسان) ²⁰²⁵	16 ²⁰²⁶				
Cemmâ'in (جماعين) ²⁰²⁷	19	4			
Kabrâ (قبرة)?	9	1			
Kefr Kaddûm (كفر قَدوم) ²⁰²⁸	19	2			
Cerâbâ (جرابا)?	10				
Harbe Kays (خربة قيس) ²⁰²⁹	4				
Karâkatu'l-Gûr (قراقاة الغور)?	34				
Seblûn (سيلون)?	6				
Kefr Astûnâ (كفر اسطونا)	5				
Ceb'in (جبعين)?	23				
Mecdel (مجدل)	18				
Bil'in (بلعين)?	12				
Dûmâ (دوما) ²⁰³⁰	23				
Fera'tâ (فرعنا) ²⁰³¹	13	5			
Akfâs (اقفاص)?	2				
Ceyyid Cemâl (جيد جمال)?	50				
Evfâr/Evkâr (اوفار/اوفاار)?	29	2			
Berûkîn (بروقين) ²⁰³²	16				
Beytâ (بيتا) ²⁰³³	47	3			
Hablâ (حبلی) ²⁰³⁴	41				
Balât (بلاط) ²⁰³⁵	34				
Ferhâ (فرخة) ²⁰³⁶	17				
Kefr Habbe (كفر حبة)?	13				
'Arafât (عرفات)?	6				
Evdâ (اودا)?	18	2			
Kefr Bunyâ (كفر بنيا)?	14	1			
Refidyâ (رفيديا) ²⁰³⁷	9	6		85	
Yâsûfu'r-Rummân (ياسوف الرمان) ²⁰³⁸	41	4			
Sayyirâ (صيرا)?	19	10			
Til (تل) ²⁰³⁹	46				
'Akberâ (عقبرة)?	34	5			
Deyru'l-Emî (دير الامير)	6				
Berâ'aş (براعش)?	6				

²⁰²³ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Iba_863/ar/index.html

²⁰²⁴ Tûlkerm'de bu köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Thulth_1274/ar/index.html

²⁰²⁵ Bu köy için bkz: Debbâğ, <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22598.html>

²⁰²⁶ Kayıtta 13. Kaydın sonunda 3 mücerred için başlık açılmış ancak isimleri verilmemiştir.

²⁰²⁷ Nablus'ta bu köy bugün mevcuttur.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jamma_in_1212/ar/index.html

²⁰²⁸ Bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Qaddum_1264/ar/index.html

²⁰²⁹ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kh_Qeis_1338/ar/index.html

²⁰³⁰ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Duma_980/ar/index.html

²⁰³¹ Nablus'ta bu köyün adı taşıyan bir köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Far_ata_1123/ar/index.html

²⁰³² Nablus'ta bugün İbrûkîn adlı köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Buruqin_Ibruqin_932/ar/index.html

²⁰³³ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Beita_895/ar/index.html

²⁰³⁴ Hablâ adında köy bugün Tûlkerm İli'nde mevcuttur.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Habla_1158/ar/index.html

²⁰³⁵ Nablus'ta bu köy vardır. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22334.html>

²⁰³⁶ Nablus'ta bu köyün ismi bir köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Farkha_1129/ar/index.html

²⁰³⁷ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Rafidiya_1504/ar/index.html

²⁰³⁸ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Yasuf_1702/ar/index.html

²⁰³⁹ Nablus'ta köy bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Tall_1643/ar/index.html

Deyr Selîm (دير سليم)	36				
Kefr Kallîl (كفر قليل) ²⁰⁴⁰	57	4			
Mecd El-Fevkâ (مجد الفوقا)?	12				
Evsûn (اوسون)?	29	6			
Kusayrâ (قصيرا) ²⁰⁴¹	14				
Cûrîş (جوريش) ²⁰⁴²	16				
Yânûn (يانون)	18				
'Azmût (عزموط) ²⁰⁴³	20 ²⁰⁴⁴				
Kûrâ (قورة)?	15	2			
Evсарin (اوسارين) ²⁰⁴⁵	11	3			
Rûcîb (روجيب) ²⁰⁴⁶	15	2			
'Azzûn (عزون) ²⁰⁴⁷	29	2			
Sârîne (صارنة)	6				
'Arkîn (عركين)?	10				
Yemmâ (يما) ²⁰⁴⁸	10	2			
Mezra'â (مزرعة)	7				
Cezîme (جزيمة)	3				
'Ammûriyâ (عمورية) ²⁰⁴⁹	7	1			
Karyût (قريوت) ²⁰⁵⁰	13 ²⁰⁵¹				
Beyt Berîn (بيت برين)	3				
Yânîn (يانين)?	20	1			
El-Metvâ/ El-Metvîr (المطوى/المطوير)?	19	1			
Rases (رسس)?	21	2			
'Asker (عسكر) ²⁰⁵²	21			8 ²⁰⁵³	
Sûrnîb/Sûrtîb (صورتيب/صورتيب)?	36	5			
Beyt Evzen (بيت اوزن) ²⁰⁵⁴	55	1			
Deyr İstyâ (دير اصطيا) ²⁰⁵⁵	139	6			
Kefr Kar (كفر قرع) ²⁰⁵⁶	19				
Taksâ/Takyâ (طقسا/طقيا)? ²⁰⁵⁷	8				
Câlûd (جالود) ²⁰⁵⁸	20				
Bidyâ (بديا) ²⁰⁵⁹	8	1			

²⁰⁴⁰ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Qallil_1265/ar/index.html

²⁰⁴¹ Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qusra_1497/ar/index.html

²⁰⁴² Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jurish_1242/ar/index.html

²⁰⁴³ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Azmut_575/ar/index.html

²⁰⁴⁴ Kayıtta 18. Kaydın sonunda 2 mücerred için başlık açılmasına mukabil onların isimleri verilmemiştir.

²⁰⁴⁵ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Usarin_597/ar/index.html

²⁰⁴⁶ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Rujeib_1523/ar/index.html

²⁰⁴⁷ Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Azzun_2232/ar/index.html

²⁰⁴⁸ Tülkerm'de bulunan köy İsrail işgaline uğramıştır. Köy için Mustafa Debbağ, *Bilâdunâ Filistîn*, (Mezkur kitap linki verilen siteye taranıp konmuştur.) <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story23039.html>

²⁰⁴⁹ Nablus'ta bu isimde bir köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Ammuriya_789/ar/index.html

²⁰⁵⁰ Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qaryut_1482/ar/index.html

²⁰⁵¹ Kayıtta 12. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmiş ancak bu kişi gösterilmemiştir.

²⁰⁵² Bugün bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Askar_571/ar/index.html

²⁰⁵³ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman 'Aleyhi's-selâm.

²⁰⁵⁴ Nablus'ta bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Bayt_Wazan_894/ar/index.html

²⁰⁵⁵ Vakf-u Hazret-i Halilullah 'Aleyhi's-salâtu ve's-selâm. Bugün Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_Istiya_967/ar/index.html

²⁰⁵⁶ Vakf-u Medrese-i İsfehâniye el-ma'rûf bi-Nu'mâniye der- Kudûs-i Şerîf tamâmen gayr-i ez-'öşr. Hayfa'da bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Qari_1266/ar/index.html

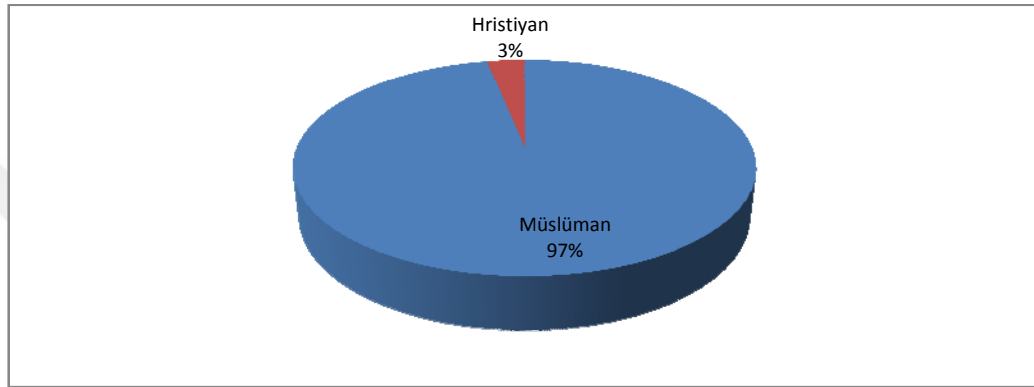
²⁰⁵⁷ Vakf-u Hazret-i Halilullah 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm tamâmen.

²⁰⁵⁸ Vakf-u Hazret-i Halilullah 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm. Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jalud_1211/ar/index.html

Mecdel Yâbâ (مجدل يابا) ²⁰⁶⁰	8				
Sâviye (ساوية) ²⁰⁶¹	40	2			
Cerrâ'â (جراعة)	6				
TOPLAM	2.821	191	2	93	

Tablo 149: 1005/1596-97 Senesi Cebel-i Kibeli Nahiyesi

Sancağın en büyük nahiyesi olan Cebel-i Kibelî, yüzyıl boyunca nüfus hareketleri zaviyesinden inişli çıkışlı bir seyir takip etmiştir. 955/1548-49 senesi nüfusun (3027 hane 344 mücerred Müslüman; 6 hane 2 mücerred Hristiyan) tavan yapmış olduğu yıldır. Bu tarihten sonra gerileme başlamıştır. Ancak düşüşünün ne zaman başladığını tayin ve tespit etmek tahrir defterlerinin noksan olmasından dolayı mümkün gözükmemektedir.

Grafik 292: 1005/1596-97 Senesi Cebel-i Kibeli Nahiyesi Nüfus Dağılımı

1005/1596-97 yılında 104 köyde 93'ü Hristiyan hane ve 191 mücerred 2821 hanesi Müslüman olmak üzere toplam 191 mücerred 2914 hane yaşamaktadır. Ahalisinin ekseriyeti Müslüman olan nahiyede, yalnızca 2 imam (Beyt Decen, Libânu's-Sâvîr/'l-Vâdî) bulunmaktadır.

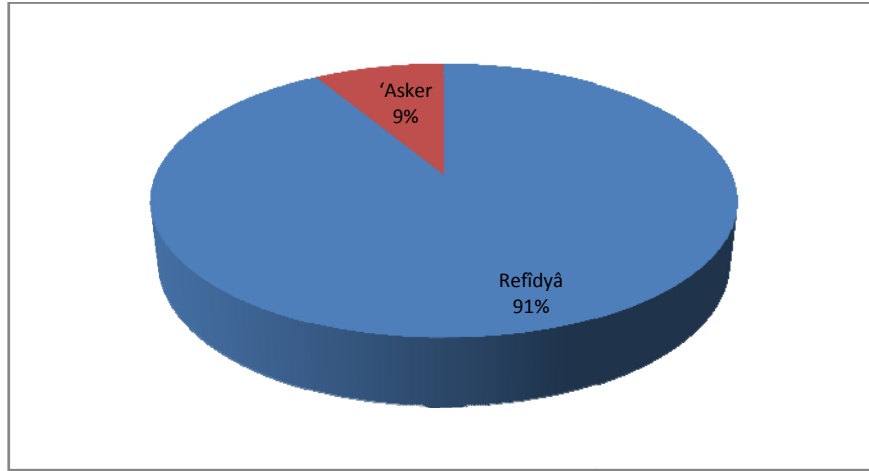
Merdâ (162 hane 1 mücerred), Deyr İstyâ (139 hane 6 mücerred), Bûrîn (125 hane) ve Selkîbu'l-Basal (110 hane) en kalabalık köyleridir. Akfâs (2 hane), Kasdîne (3 hane), Cezîme (3 hane), Beyt Berîn (3 hane), Kabelân (4 hane), Ez-Zâviye (4 hane), Harbe Kays (4 hane), Kefr Astûnâ (5 hane), Mesîhâ (5 hane), Sûsyâ (5 hane), Bîretu'l-Hacce (5 hane 1 mücerred), 'Arafât (6 hane), Deyru'l-Emîr (6 hane), Berâ'aş (6 hane), Cerrâ'â (6 hane), Seblûn (6 hane), Sârine (6 hane), Mezra'â (7 hane), 'Ammûriyâ (7 hane 1 mücerred), Düveyr 'Ûrîf (8 hane), Mecdel Yâbâ (8 hane), Taksâ/Takyâ (8 hane), Bidyâ (8 hane 1 mücerred),

²⁰⁵⁹ Bugün Nablus'ta bu yer vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Biddya_905/ar/index.html

²⁰⁶⁰ Vakf-u Cemaleddin Yusuf bin Muhammed El-Yâsir alâ... ber-müceb-i emr-i 'âlî. 13 Temmuz 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. Köy ayrıca Mecdel Es-Sâdik adıyla da bilinmektedir. <http://www.palestineremembered.com/al-Ramla/Majdal-Yaba/ar/index.html>

²⁰⁶¹ Vakf-u Zâviye-i Hazret-i Dâvûd En-Nebî 'Aleyhi's-salâtu ve's-selâm. Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Sawaiya_1100/ar/index.html

Kabrâ (9 hane 1 mücerred), Refidyâ (9 hane 6 mücerred) ve Mugayyar (9 hane 7 mücerred) en az nüfusa sahip karyelerdir.

Grafik 293: 1005/1596-97 Senesi Cebel-i Kibeli Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Nahiye'nin tek gayrimüslim unsurunu oluşturan Hristiyanlar, Refidyâ (85 hane Hristiyan, 9 hane 6 mücerred Müslüman) ve 'Asker'de (21 hane Müslüman, 8 hane Hristiyan) toplam 93 hane olarak ikamet etmektedirler. Redifya'da çoğunluk nüfusa sahip olmakla birlikte 'Asker'de Müslümanların gerisinde kalmaktadırlar. Redifya'da cizyelerin herhangi bir yere tevcih edilmemesi hazineye ait olduğuna işarettir. Buna mukabil 'Asker Köyü'ndeki cizyeler, Halilurrahman Vakfı'na tahsis edilmiştir.

Deyr 'Ûrîf, 'Ûrîf, Cinferiye ve Deyr Sicâle köylerinin hane sayıları verilmemiştir. Bunlardan Deyr 'Ûrîf'in ahalisinin perişan olduğu ve mezraya dönüştüğü belirtilmiştir.

3.5.4. Käkün Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman		Hristiyan	
	H	M	H	M
1005/1596-97				
Kefr Râ'î (كفر راعي) ²⁰⁶²	25	10		
Zeytâ (زيتا) ²⁰⁶³	82	9	7 ²⁰⁶⁴	
Şüveyka (شويكي) ²⁰⁶⁵	100+38 ²⁰⁶⁶ T 138	1		
Deyr Gusûn (دير غصون) ²⁰⁶⁷	20			
Tülkerm (طولكرم) ²⁰⁶⁸	160	16		

²⁰⁶² Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Ra_i_1269/ar/index.html

²⁰⁶³ Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Zayta_2085/ar/index.html

²⁰⁶⁴ Bu cümle Hazret-i Halilullah 'aleyhissalâtu ve's-selâm evkâfından olup cizyelerin vakfa edâ iderler.

²⁰⁶⁵ Tülkerm'de bugün bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Shuweika_1587/ar/index.html

²⁰⁶⁶ Cemmâsîn? mukâtâ'â ki Şüveyke'de sâkin olup mezra'a-i Deyr Râmîn'[de] zirâ'at iderler. Kısımların sâhib-i arza virirler. Çerâkise zamânında dirlik tasarruf iderlermiş. Ra'iyet olmayun sipâhîzâdelerdir deyu defter-i 'afıkta mukayyed olmağın yine vech-i meşrûh üzere defter-i cedîd-i hakaniye kayd olundu deyu defter-i 'afıkta mukayyed olmağın defter-i cedîde dahi kayd olundu.

²⁰⁶⁷ Vakf-u ... Ebubekir Ferhâd? Ensârî tamâmen. Bugün Tülkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Dayr_al_Ghusoun_959/ar/index.html

İfrâsîn (إفراسين) ²⁰⁶⁹	10	2		
Sinnâbâ (سنابا) ²⁰⁷⁰	21			
Cemâ'at-i Cemmâsîn (جماسين) ²⁰⁷¹	36 ²⁰⁷²			
Cemâ'at-i Bukâ' (بقاع) ²⁰⁷³	10			
Cemâ'at-i Seyrân (سيران) ²⁰⁷⁴	37	2		
Cemâ'at-i Mühennâ (مهنا) ²⁰⁷⁵	10			
Cemâ'at-i Hîrne/Sîrne (حيرنة/صيرنة) ²⁰⁷⁶ ?	17			
Cemâ'at-i Benî Celîs (بنى جليس) ²⁰⁷⁷	21			
Cemâ'at-i Zenânîra (زنانيرة) ²⁰⁷⁸	9			
Cemâ'at-i Hilâl (هلال) ²⁰⁷⁹	10			
Cemâ'at-i Ahmed Bâr (احمد بار) ²⁰⁸⁰	87			
Cemâ'at-i Dervîş ve Ali bin Raşid ve Sirâc ve Tâife-i Urbân-ı Mukâbilî (مقابلی) ²⁰⁸¹	-			
Cemâ'at-i Urbân-ı Yetîm (یتیم) Avazime ²⁰⁸²	-			
Dübbân (دبان)	16	3		
Yemmâ (يما)	22 ²⁰⁸⁴	1 ²⁰⁸⁵	7	
Kastel (قستل)?	2			
Nefs-i Kākūn (نفس قاقون)	22 ²⁰⁸⁶	1 ²⁰⁸⁷		
Kefr Şihîb (كفر شهيب)?	27			
Cemâ'at-i Türkânân-ı Renklü (رنكلو) ²⁰⁸⁸	56			
Cemâ'at-i Ekrâd ²⁰⁸⁹	18			
TOPLAM	856	45	7	

Tablo 150: 1005/1596-97 Senesi Kākūn Nahiyesi

945/1538 ile 955/1548-49 yıllarında yalnızca Müslümanların ikamet ettiği nahiyede 1005/1596-97 senesine ait son tahrirde bir değişikliğe şahit olunmaktadır. Bu tarihte

- ²⁰⁶⁸Vakıf tamâmen. Bugün Tülkerm bir il olmuştur. Bkz.: <http://www.palestineremembered.com/ar/TulkarmTownsSnapshot.html>
- ²⁰⁶⁹Cenîn'de bu köy vardır. <http://www.palestineremembered.com/Articles/Biladuna-Filisteen/Story22806.html>
- ²⁰⁷⁰Önceki defterlerde bu köyün adı Zinnâbâ olarak kaydedilmişken buradan Sinnâbâ olarak muharrir tarafından yazılmıştır. Bugün Tülkerm'de Zinnâbâ adlı köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Thinnaba_941/ar/index.html
- ²⁰⁷¹'Arab tâifesidir. Zirâ'at itmeyüp halkun câmûsların cem' idüp çobanlık iderler. Mevcûd bulunan câmûsların her sağılır camusa 50 'Osmânî resm virirler. Kendüler dahi ve resm-i ma'z ve nahl ve resm-i 'arûs ve bād-ı hevâlar mîr livâya virirler. **100 KKTD**, varak 73a
- ²⁰⁷²Kayıtta 34. Kaydın sonunda 2 mücerred ifade edilmesine mukabil onlara tesadûf olunmamıştır.
- ²⁰⁷³'An-'Arâb-ı Benî Hamîd. Şimdiye değin mezkûr cemâ'atler Turabay hâric ez-defter tasarruf idermiş. Amma kadîmî Nablus nâhiyelerinde mütemekkin oldukları ecilden 'âdet-i sâbıkâ Hac Bey ve Üveys Bey tasarruf itmeğın yine Nablus Sancağı'na kayd olundu. **100 KKTD**, varak 74b
- ²⁰⁷⁴'An-tâife-i Hamîd
- ²⁰⁷⁵'An-tâife-i Benî Fehd
- ²⁰⁷⁶'An-Tâife-i Benî Hamîd.
- ²⁰⁷⁷'An-Tâife-i Benî Fehd
- ²⁰⁷⁸'An-Tâife-i Benî Mühennâ
- ²⁰⁷⁹'An-tâife-i Benî Hamîd
- ²⁰⁸⁰'An- Tâife-i Benî Mühennâ
- ²⁰⁸¹Cemaatlerin isimleri verilerek Cebel-i Nablus'a tabi oldukları ifade edilerek senelik 5000 gelir alındığı gösterilmiştir.
- ²⁰⁸²Der-Cebel-i Nablus. Hâric-i ez-defter. Ber-mûceb-i mektûb-i mirlivâ-i Nablus
- ²⁰⁸³Hâsil 5000.
- ²⁰⁸⁴Kayıtta 18
- ²⁰⁸⁵Kayıtta 5
- ²⁰⁸⁶Kayıtta 19
- ²⁰⁸⁷Kayıtta 4
- ²⁰⁸⁸Mezbûr Türkmanlar Anbe? Nâm mevzi'de sâkin olup zirâ'at itmezler. Halkın camusların alup çobanlık iderler. Mevcûd bulunan camusun rûsûmun ve kendülerin resm-i gurûş ve bād-ı hevâların ve resm-i nahl ve resm-i ma'zların edâ iderler. **100 KKTD**, 117b, 117a
- ²⁰⁸⁹Göçer konar tâife olup zirâ'at ittikleri yerlerin kısmetin sâhib-i arza virirler. **100 KKTD**, 117a

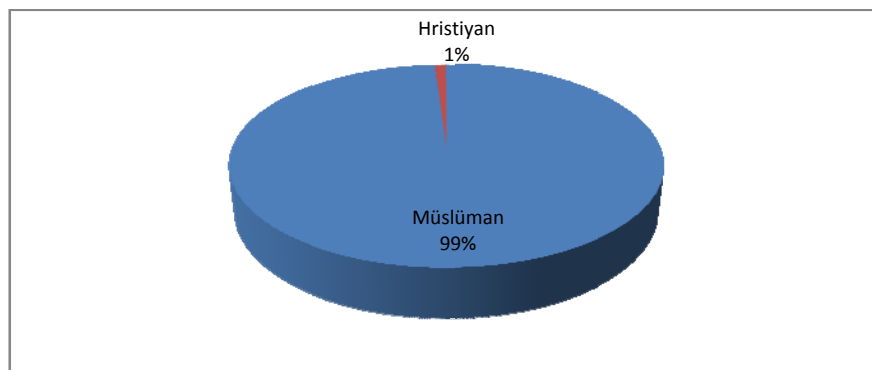
kozmpolit bir yapıya doğru yol almış gözükten Kakun'da, 12 köy 14 cemaatte 40 mücerred 700 hane hayatlarını sürdürmekte; 45 mücerred 856 hane ile Müslüman ahali hâkim unsuru teşkil ederken Hristiyanlar 7 haneyle azınlık olarak zuhur etmektedir. Dini ve idari vazifelilere dair herhangi bir işaret yoktur.

Köyler içinde en fazla nüfusa sahip olanı 1 mücerred 138 hane ile Şüveyka'dır. Kastel 2 haneyle en küçük karyedir. Şüveykâ'da 38 hanelik Cemmâsîn Cemaati vardır. Memlûklular zamanında dirliğe sahip oldukları defterde kaydedilen cemaatin "sipahi zade" olarak tavsifi ve şimdi ziraatla uğraştıklarına dair ifade, Osmanlı fethinden sonra eski imtiyazlarını kaybettiklerini ve yeni devletin askeri sınıfı içinde yer edinemediklerini göstermektedir.

Ahmed Bâr (87 hane) ile Cemâ'at-i Türkmânân-ı Renklü en fazla nüfusa malik cemaatlerdir. Zenânîra 9 hane ile en az nüfusa sahip cemaattir. Cemâ'at-i Derviş ve Ali bin Raşid ve Sirâc, Tâife-i Urbân-ı Mukâbilî, Cemâ'at-i Urbân-ı Yetîm-i Avazime adlı cemaatlerin hane sayıları verilmemiştir. Cemaatlerin önceden Tarabay tarafından tasarruf edildiği ve şimdi Nablus sancak beyine verildiği kaydedilmiştir.

Genel olarak Arap kabilelerin ikamet ettiği Kakun'da bir Türkmen (56 hane) ile Kürt cemaati de (18 hane) de bulunmaktadır. Kürtler, ziraat işleriyle meşgul olarak yarı göçebe bir hayat tarzını benimseyerek yazın bir yerde kışın ise başka yerde ikamet etmekte ve ekip biçtikleri yerin kısmetini, arazi sahibine vermekteydiler.

Türkler ise tarımla ilgilenmeyip çobanlıkla uğraşarak göçebe bir hayat tarzını tercih etmemişler ve devlete hem bu hayvanların hem de kendilerine tarh olunan muhtelif vergileri eda etmekle mesul kılınmışlardır.

Grafik 294: 1005/1596-97 Senesi Käkün Nahiyesi Nüfus Dağılımı

7 hanelik nüfusuyla Hristiyanlar, Zeytâ Köyü'nde (Müslümanlar 9 mücerred 82 hane) yaşamakta ve cizyelerini Halilurrahman Vakfı'na 85 akçe olarak ödemektedirler.

3.5.5. Benî Sa'b Nahiyesi

Köy Adı	Müslüman		
	H	M	Mc
1005/1596-97			
Funduk (فندق) ²⁰⁹⁰	79	7	
Cîm Sâfût (جيم صافوط) ²⁰⁹¹	26		
Askûr (اسكور)	9		
Hacce (حجة) ²⁰⁹²	78	18	
Kefr Sûr (كفر صور) ²⁰⁹³	16	6	
Cemâ'at-i Cemmâsîn der-mezra'a-i Bukye (بقية)?	42		
Celeme (جلمة) ²⁰⁹⁴	11	8	
Cirîşiye (جربشية) ²⁰⁹⁵	22		
Bâkâ (باقة)/Yâfâ (يافة)?	59		
Felâmiyye (فلامية) ²⁰⁹⁶	24	2	
Mecdel Muyûl (مجدل ميول)?	36	11	
Fer'ûn (فرعون) ²⁰⁹⁷	21	2	
Îrtâh (إرتاح) ²⁰⁹⁸	34	9	
Kalansivâ (قلنسوة) ²⁰⁹⁹	27	2	1
Mezra'a (مزرعة)	10	2	
Kalkîliya (قلقيلية) ²¹⁰⁰	11	2	
Celcûlye (جلجولية) ²¹⁰¹	94	6	
Kefr Sâbâ (كفر سابا) ²¹⁰²	36	6	
Kefr Zîbâd (كفر زيباد) ²¹⁰³	46	4	
Beyt Ceffâ (بيت جفة)	40	9	
Kûr (كور) ²¹⁰⁴	39 ²¹⁰⁵		
Kefr Cemmâl (كفر جمال) ²¹⁰⁶	22	8	
Sîr (صير)	10		

²⁰⁹⁰Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Funduk_1014/ar/index.html

²⁰⁹¹Bugün Nablus'ta Cinsâfût adlı köy vardır. Köyün isminde tarihi süreç içinde ufak bir farklılaşma olmuştur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jinsafut_1230/ar/index.html

²⁰⁹²Nablus'ta bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Hajja_1161/ar/index.html

²⁰⁹³Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Sur_1273/ar/index.html

²⁰⁹⁴Bugün Cenîn'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jalama_1207/ar/index.html

²⁰⁹⁵Vakf.

²⁰⁹⁶Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Falama_1121/ar/index.html

²⁰⁹⁷Vakf. Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Far_un_1124/ar/index.html

²⁰⁹⁸Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Irtah_1195/ar/index.html

²⁰⁹⁹Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qalansiwa_1474/ar/index.html

²¹⁰⁰Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Qalqiliya_1475/ar/index.html

²¹⁰¹Vakf. Bugün Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jaljuliya_1209/ar/index.html

²¹⁰²15 Mayıs 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Tulkarm/Kafr-Saba/ar/index.html>

²¹⁰³Tûlkerm'de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Zibad_1276/ar/index.html

²¹⁰⁴Tûlkerm'de bu köy bugün vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kur_1378/ar/index.html

²¹⁰⁵Kayıtta 32. Kaydın sonunda 7 mücerred olduğu ifade edilmesine mukabil mücerrede tesadüf olunmamıştır.

²¹⁰⁶Tûlkerm'de bugün bu köy mevcuttur. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Jammal_1255/ar/index.html

Ceyyûş (جيوش) ²¹⁰⁷	24	6	
İlyâs (الياس)?	2108		
‘Abbûş (عبوش)	19		
Arşûf (ارشوف)	22	4	
Kefr Lâkîf (كفر لاقف) ²¹⁰⁹	15		
‘Aslâ/‘Allâ (عسلا/علا)?	11		
Tayyibetü’l-İsm (طيبة الاسم) ²¹¹⁰	54	1	
Ferdîsyâ (فرديسيا) ²¹¹¹	15 ²¹¹²		
Deyr ‘Asfîn (دير عسفين) ²¹¹³	18 ²¹¹⁴	2	
Re’s (راس) ²¹¹⁵	24	1	
Serâfâ (سرافة) ²¹¹⁶	23 ²¹¹⁷		
Cemâ‘at-i Cemmâsîn der-mezra‘a-i Haşâne/Maşâne (حشانة/مشانة) ²¹¹⁸	95		
Berîkâ (بريكا)?	4		
TOPLAM	1.116	116	1

Tablo 151: 1005/1596-97 Senesi Benî Sa‘b Nahiyesi

Mevcut defter verilerine nazaran bir asır boyunca sadece Müslüman ahalinin hayatlarını sürdürdüğü Benî Sa‘b’da, 34 köy ve iki cemaatte 116 mücerred 1116 hane yaşamaktadır. Yüzyılın sonunda bir asır içindeki en yüksek nüfus oranına ulaşan nahiyeye, 945/1538 (936 hane 16 mücerred) yılından itibaren (955/1558-59’da 1108 hane 147 mücerred) devamlı bir surette nüfusunu arttırmış gözükmektedir.

Eldeki tahrir defter serisinin 50 yıllık süreyi muğlâkta bıraktığı esas alındığında yükselişin devamlı olup olmadığı meselesi ortaya çıkmaktadır. Ancak mevcut birinci ve ikinci defterler yüzyılın sonundaki tahrirle mukayese edildiğinde bir artışın olduğunu göstermekle birlikte tahrir defterlerin eksikliği, artışın devamlılığını ya da var ise düşüşün boyutlarını tasvir etmeyi zorlaştırmaktadır.

Nahiyede 1 mecnun Kalansivâ’da yaşamaktadır. Bunun haricinde köylerde dini ve idari vazifelilerle karşılaşılmamaktadır.

²¹⁰⁷ Bugün Tulkerm’de Ceyyûş adlı bir köy vardır.

http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Jayyus_1206/ar/index.html

²¹⁰⁸ Hâsıl 1200 olduğu gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

²¹⁰⁹ Bugün Nablus’ta bu köy

vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/Kafr_Laqif_1259/ar/index.html

²¹¹⁰ Vakf-u Hazret-i Halilullah ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

²¹¹¹ Vakf-u Hazret-i Halilullah. 1 Nisan 1948’de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi.

<http://www.palestineremembered.com/Tulkarm/Fardisya/ar/index.html>

²¹¹² Kayıtta 13. Kaydın sonunda 2 mücerred için başlık açılmasına mukabil isimler belirtilmemiştir.

²¹¹³ Vakf-u Hazret-i Halilullah ve Ribât El-Mansûrî.

²¹¹⁴ Kayıtta 13

²¹¹⁵ Vakf-u Hazret-i Halilullah ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm ve Ribât El-Mansûrî der-Kuds-i Şerîf tamâmen.

Bugün Tulkerm’de bu köy vardır. http://www.palestineremembered.com/GeoPoints/al_Ras_1085/ar/index.html

²¹¹⁶ Vakf-u İbn-i ‘aleyhi’s-selâm.

²¹¹⁷ Kayıtta 20. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılıp 3 kişi oldukları ifade edilmiş ancak isimleri verilmemiştir.

²¹¹⁸ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kudüs-i Şerîf.

100 hanenin üzerinde nüfusa sahip köylere, 1005/1596-97 senesinde tesadüf olunmamaktadır. Celcûlye (6 mücerred 94 hane) en kalabalık karyedir. Ondan sonra 95 hane ile Cemmâsîn Cemaati gelmektedir. Askûr (9 hane) ve Berikâ (4 hane) en az nüfusa sahip köyler olarak tebarüz ederken İlyâs? adlı karyenin hane sayısı defterde belirtilmemiştir.

Nahiyede aynı adı taşıyan fakat farklı yerlerde yaşayan Cemmâsîn Cemaati bulunmaktadır. Bunlardan Bukye'de? kâin fırka, 45 haneye sahipken Haşâne/Maşâne Mezraası'nda hayatlarını sürdüren kısım ise 95 haneden ibarettir. Aynı adı taşımalarına rağmen farklı yerlerde yaşamayı tercih etmeleri, cemaat içindeki ihtilaf, otlakların ya da mekânın kifayetsizliği gibi sebeplerden kaynaklanmış olabilir.

3.6. Safed Sancağı

Mahalle/Nahiye	932/1525-26						945/1538						955/1548-49						970/1562-63						981/1574						1005/1596-97 ²¹¹⁹					
	Müs		Hr		Yh		Müs		Hr		Yh		Müs		Hr		Yh		Müs		Hr		Yh		Müs		Hr		Yh							
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M						
Safed Mah.	737	39			233								1.271	185			928	79	1.151	195			723	63	1.016	323			901	16	1.089	373			981	
Cire Nahiyesi	1025	76			75		190						2.393	407			84	7	2.129	472			94	3	1.830	179			83		1.958	621			30	12
Şakif Nahiyesi	238	19					805	72					1.305	144					1.321	127					1.331	153					450	149				
Sur Nahiyesi	167	37																																		
Tibnin Nahiyesi	846	89	11				2194	97	20	9			3.365	386	38	11			3.341	520	44	12			3.542	387	38	15			2.375	1.010	33	20		
Taberiyye Nahiyesi	947	20	14		50		1530	131	12		52		3.053	284	23	3	95	1	2.609	261	26	1	69	8	2.593	71	27		77		783	262			77	
Akka Nahiyesi	817	78			33		1505	108			70	1	2.587	266	23		120	2	2.756	440	21		96	2	2.878	277	20	1	87		1.530	459	8		41	11
Tarabay Nahiyesi																																				
TOPLAM	4777	358	25		391		6224	408	32	9	122	1	13.974	1.672	84	14	1.227	89	13.307	2.015	91	13	982	76	13.190	1.390	85	16	1.148	16	8.185	2.874	41	20	1.129	23

Tablo 152: XVI. Yüzyıl Safed Sancağı

Sancak²¹²⁰ nüfusu, 932/1525-26 senesinden itibaren yüzyıl içinde en yüksek nüfus oranını göreceği 955/1548-49 senesine kadar devamlı bir şekilde artış kaydetmiştir. Bu tarihten sonra bir gerileme müşahade olunmaktadır. Düşüşün arkasındaki en büyük neden 955/1548-49'dan sonra sancağın kademeli olarak içine düşmüş olduğu menfi durumdur. Arap kabilelerinin sahaya çıkarak eşkıyalık²¹²¹ ile yol kesme²¹²² başta olmak üzere ahaliyi tedirgin

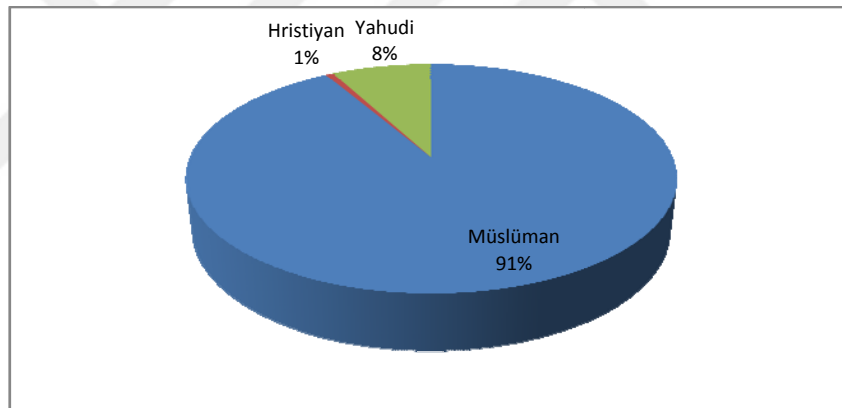
²¹¹⁹ 1005/1596-97 tarihli 686 numaralı Tahrir Defteri'nin Şakif, Tibnin, Akka ve Taberiyye nahiyelerinin tahrir verileri eksiktir.

²¹²⁰ Şam Eyaleti'nin güney sancakları içinde sadece Safed'in altı adet tahrir defterinin olması bölgede en az altı kez tahririn icra olunduğunu göstermektedir. Diğer sancakların tahrirleri zamanın ya da kişilerin tahribatına uğrayarak günümüze ulaşmamıştır.

²¹²¹ “Şam Beylerbeyisi mektûb gönderüp Safed Sancağı ile Şam sınırunda Cısr-i Yakub dimekle marûf mevzide beriyye A'râbından yirmi beş atlu mikdârı harâmî cem olup Mısır'dan gelan kafiyle inüp mâlların garet itmek kasd ittiklerinde Şam yeniçerilerinden beş akçe ulûfesi olan Süleyman bin Muhammed mezkûrûn harâmîlere râst gelüp birini attan yıkup helâk idüp ve nicesin mecruh itmiştir deyü bildirmeğin beş bin timar buyuruldu kanun üzere.” 15 Şaban 971/29 Mart 1564 tarihli hüküm, **KK.d CCXVIII**, sf. 129. “Şam Beylerbeyisi mektûb gönderüp Nur? ve Raşid ve Süheyb nam müfsidler Safed Nâhiyesi'nde hırsuzluk ve harâmîlik üzere âyende ve ravendenin mâlların ve kendülerin katl idüp ele gelmeleri müyesser değil iken nâhiye-i mezbûrede 7300 timara

edici çeşitli eylemlerde bulunmalarının halk üzerinde kötü bir tesiri olmuştur. Nitekim olumsuz vasata, idarecilerinin olaylar karşısında yetersizliği de eklenince gerileme durmamıştır.²¹²³ Mahalli kabile reislerinden seçilen yöneticilerin kendi aralarındaki iktidar mücadeleleri de işlerin bozulmasındaki bir diğer etkidir.²¹²⁴

1005/1596-97 senesine ait defterin Safed Kasabası ile Cire Nahiyesi hariç diğer kısımları (Şakif, Tibnin, Akka ve Taberiyye nahiyeleri) eksik olduğundan asrın son tahririnde düşüşün olup olmadığı var ise keyfiyetinin nasıl olduğu bilinmemekle beraber Safed Mahalleleri ile Cîre'nin bir önceki tahrir nazaran nüfuslarını arttırmış olduğu görülmektedir. Bazı sancaklar (1005/1596-97'de Nablus Sancağı'ndaki genel düşüşe aykırı olarak Benî Sa'b ile Cebel-i Şâmî nahiyelerinin nüfuslarını arttırması gibi) nüfus kaybederken nahiyeleri genel düşüşe aykırı bir şekilde yükselebiliyorlardı. Dolayısıyla kasaba ile Cire'deki yükseliş sancak nüfusun arttığını ispata yeterli gelmemektedir. Ayrıca III. Mehmed döneminde yapılan son tahrir umumiyetle bu coğrafyada bir nüfus düşüşünü ortaya koymaktadır. Safed Sancağı'nı da bu genel kaideden hariç tutmak eldeki veriler ışığında mümkün gözükmemektedir.

Grafik 295: 981/1574 Senesi Safed Sancağı Nüfus Dağılımı

mutasarrıf Hasan Çavuş üzerlerine irsâl olundukda mezbûrları tutup getürmüşdür deyü i'lâm itmeğin bin beş yüz terakki buyuruldu." 10 Ramazan 971/22 Nisan 1564 tarihli hüküm, **agd**, sf. 151

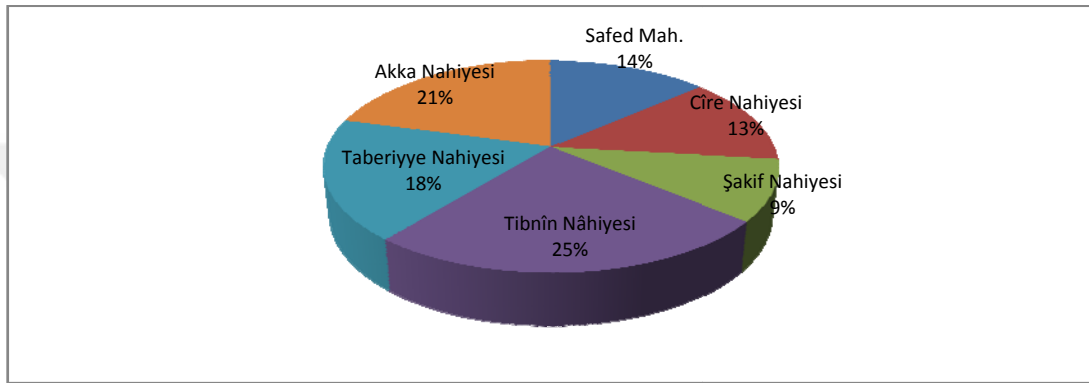
²¹²² "Şam Beylerbeyine hüküm ki Safet Beyi mektûb gönderüp Safed Sancağı'nda Livâ'-i mezbûrda Yâkût Derbendi'nde Useryr nâm müfsid kuttâ'-ı tarîk olup tavar sürüp âdem soyarken kapucubaşısı Şaban râyet gelüp başın kesdüğün bildirmeğin ..." 9 Cemaziyevvel 973/1 Aralık 1565 tarihli hüküm, **KK.d LXXV**, sf. 120. "Şam Beylerbeyine hüküm ki Safed Beyi Mehmed Bey mektub gönderüp livâ'-i mezkûrda Yâkût Derbendi'nde Âmir nâm müfsid nice zamân kat'-ı tarîk idüp re'âyânın tavarların sürüp adem soyarken kapucubaşı dârende Şaban râyet çeküp başın kesüp yoldaşlık eyledüğün bildirmeğin ecilden ..." 9 Cemaziyevvel 973/1 Aralık 1565 tarihli hüküm, **agd**, sf. 121

²¹²³ "Şâm Beylerbeyisine hüküm ki: Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüp Safed ve Leccûn ve Nâblûs ve sâyir sancaklarında ba'zı havâss-ı hümâyûnlarında ve ba'zı kurâ halkından kabâil-i A'râb'dan ba'zıları 'isyân ve tuğyân üzere olup üzerlerine nice eşkiyâ cem' idüp kendü hâllerinde olan kurâları urup gâret ve hasâret idüp sancakbeyleri zabta kâdir olmadıkların bildirmişsin. ..." **A.DVNS.MHM.d, VII**, 2010 numaralı hüküm, sf. 733

²¹²⁴ "Şâm Beylerbeyisine hüküm ki: Bundan akdem Aclun Sancağı beyi olan Ferrîhoğlu Mansur 'azl olunup sâbıkâ 'isyân iden Kansu'nun oğluna virilüp sonra yine mezkûr Ferrîhoğlu'na Safed Sancağı'yla emîr-i hâclik virilüp mâbeyinlerinde 'azîm cenk ü cidâl vâki' olup mezkûr Kansuoğlu gâlib olup zür ile livâ-i mezbûru zabt idüp ve mûmâ ileyh Ferrîhoğlu dahi mübâlağa 'Arab cem' idüp cenke gitmek üzere olup mâbeyninde nice re'âyâ kırılıp vilâyet harâbe-müşrif olduğu i'lâm olundu. ..." **A.DVNS.MHM.d., LXIX**, 25 numaralı hüküm sf. 13

Müslümanlarla Hristiyanların nüfus kaybınının devam ettiği 981/1574 yılında Yahudilerin yükseliş kaydetmeleri sancak nüfusunun düşüşünü engelleyecek ölçekte değildi. Muhtemelen diğer sancakları terk eden Yahudilerin bir kısmı Safed'e gelmiş olabilir. Eldeki veriler ışığında Yahudilerin 955/1548-49'daki nüfus oranlarına bir daha ulaşamadıkları söylenilebilir.

Müslümanların (13.190 hane 1390 mücerred) hâkim unsur olduğu sancakta Yahudiler (1148 hane 16 mücerred) ikinci, Hristiyanlar (85 hane 16 mücerred) ise en son sıradadırlar.

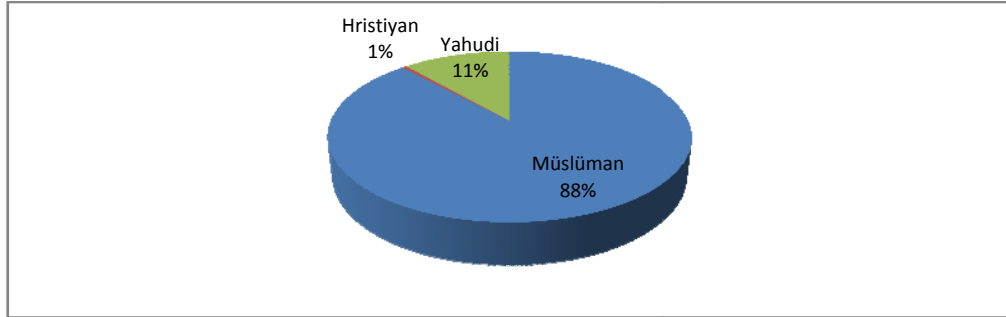
Grafik 296: 981/1574 Senesi Safed Sancağı Nahiyeler Nüfus Dağılımı

Tibnîn 932/1525-26 hariç bir asır boyunca sancağın en kalabalık nahiyesi olmuştur. 981/1574 senesi yüzyıl içindeki en yüksek nüfus oranına (3542 hane 387 mücerred Müslüman; 38 hane 15 mücerred Hristiyan) sahip olduğu yıldır. O tarihte sancak kayba uğrarken nahiye, genel gidişattan etkilenmeden nüfusunu arttırmıştır. Bu da sancak genelindeki olumsuz havanın aynı derecede her yerde hissedilmeye başlanmadığını göstermektedir.

Üç din müntesiplerinin hayatlarını idame ettirdiği Akka (2878 hane 277 mücerred Müslüman; 87 hane Yahudi; 20 hane 1 mücerred Hristiyan) ikinci sırada gelmektedir. Müslümanların, Yahudiler ve Hristiyanlarla bir arada yaşadığı bir diğer yer Taberiyye (2593 hane 71 mücerred Müslüman; 77 hane Yahudi; 27 hane Hristiyan) en kalabalık üçüncü nahiyedir. Yalnızca Müslümanlarla Yahudilerin yaşadığı Safed Kasabası (1016 hane 323 mücerred Müslüman; 901 hane 16 mücerred Yahudi) en kalabalık dördüncü yerdir. Son iki sırada Cîre (1830 hane 179 mücerred Müslüman; 83 hane Yahudi) ile bir asır boyunca yalnızca Müslüman ahalinin hayat sürdüğü Şakîf (1331 hane 153 mücerred) bulunmaktadır.

1005/1596-97 yılında yapılan son tahrir Safed Kasabası ile Cîre Nahiyesi hariç noksan olduğundan nahiyelere ve dolayısıyla nüfusa dair bir şey söylenememekle birlikte

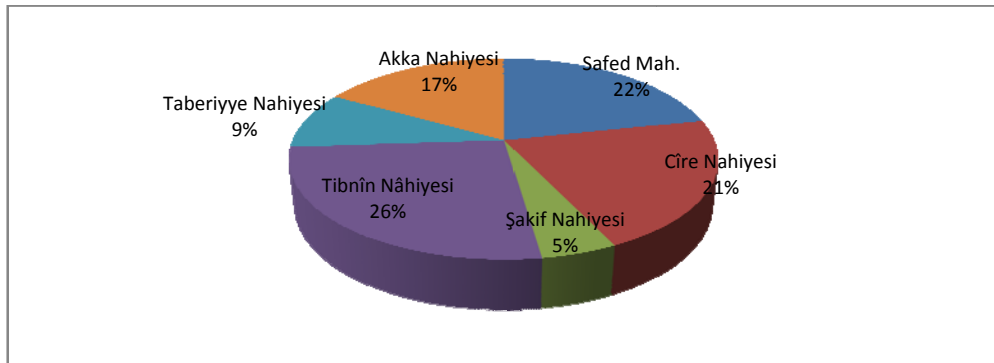
981/1574 tarihli tahrir defteri ile mukayese edildiğinde her iki yerin yüzyılın sonunda nüfuslarını arttırdıkları ortaya çıkmaktadır. Aynı durumun sancağın diğer nahiyeleri için geçerli olup olmadığı muamma olsa da isyankâr Arap kabilelerinin hareketleri ve sancak genelinde Dürzi taifesinin²¹²⁵ eylemleri esas alındığında bir düşüşün olması muhtemeldir.

Grafik 297: 1005/1596-97 Senesi Safed Sancağı Nüfus Dağılımı

1005/1596-97 senesi tahririnin eksikliğine rağmen genel nüfus taksimatında değişen bir şey yoktur. Müslümanlar (8185 hane 2874 mücerred) nüfusunun en büyük kesitini oluştururken Yahudiler (1129 hane 23 mücerred) ikinci, Hristiyanlar (41 hane 20 mücerred) ise en son sırada yer almaktadırlar.

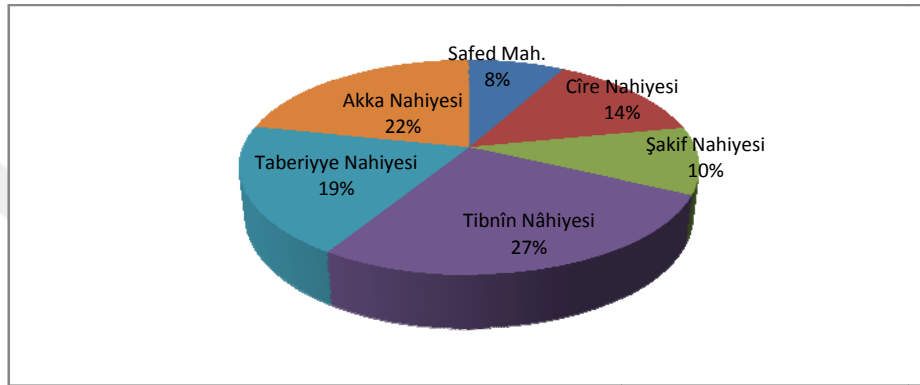
Rakamların da işaret ettiği üzere veriler konusunda en şanssız durumda olanlar Müslümanlar ile Hristiyanlardır. Diğer iki gruba nazaran Yahudiler, ufak eksiklikler haricinde tahrirleri hemen hemen tam gibidir. Eldeki verilerin ışığı altında yüzyılın sonunda da nüfus kaybetmeye devam etmişlerdir.

Grafik 298: 1005/1596-97 Senesi Safed Sancağı Nahiyeleri Nüfus Dağılımı

²¹²⁵ “Şam Beylerbeyine hüküm ki: Safed Beyi mektûb gönderüp hâliyâ kuttâ u’-t-tarîk Dürzî tâifesi Şâm-ı Şerîf”den Kudüs-i Şerîf ziyâretine giden kavâfil-i Müslimîn Tûr Tağî nâm mahalden mürûr iderlerken üzerlerine inüp esbâbların gâret ve” 25 Şevval 979/ 11 Mart 1572 tarihli hüküm, **KK.d. LXXIX**, sf. 222. “Şam Beylerbeyisine hüküm ki: Mektûb gönderüp hâlâ Safed Sancağı beyi olan Hasan için Şam tarafında fesâd üzere olan Dürüzî Tâifesi üzerine varup yararlılık etmiştir deyü terakki ricasına arz ittüğün ecilden yirmi bin akçe terakki emr idüp buyurdum ki düşenden tevcih idesiz” 8 Zilhicce 990/3 Ocak 1583 tarihli hüküm, **KK.d. XCVI, 00096 sf. 95**. “Safed Beyi Hasan Bey mühürlü defter gönderüp Dürüzi Âsîlerinin haklarından gelindikte on dokuz nefer zuemaya ikişer bin terakki ve altı nefer erbâb-ı timara bin beşer yüz ve iki nefer gurebâya üçer bin timar” 17 Zilhicce 990/12 Ocak 1583 tarihli hüküm, **agd**, sf. 109.

Tibnîn (2375 hane 1010 mücerred Müslüman; 33 hane 20 mücerred Hristiyan) eksik verilere rağmen en kalabalık nahiyeyi teşkil etmektedir. Safed Kasabası (1089 hane 373 mücerred Müslüman; 981 hane Yahudi) ikinci sırada yer alırken; Cîre (1958 hane 621 mücerred Müslüman; 30 hane 12 mücerred Yahudi) üçüncü sırada gelmektedir. Bunları sırasıyla Akka (1530 hane 459 mücerred Müslümanlar; 41 hane 11 mücerred Yahudi; 8 hane Hristiyanlar), Taberiyye (783 hane 262 mücerred Müslüman; 77 hane Yahudi) ve Şakîf (450 hane 149 mücerred) takip etmektedir. Yukarıda işaret olunduğu üzere 1005/1596-97 tarihli defterin noksanlığından dolayı taksimat, sancak nüfus genel dağılımını tam olarak yansıtmamaktadır.

Grafik 299: 981/1574 Senesi Safed Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

Her zaman olduğu gibi 981/1574'te de çoğunluğu oluşturan Müslümanlar, 970/1562-63 yılına nazaran (13.307 hane 2015 mücerred) ufakta olsa bir gerilemeye maruz kalmakla birlikte yüzyıl içindeki en yüksek nüfus oranlarına 955/1548-49'da (13.974 hane 1672 mücerred) ulaşmışlar ve bu tarihten sonra nüfus kaybetmeye başlamışlardır.

Tibnîn Müslüman ahalinin ikamet tercihinde 981/1574'te ilk sırada yer alırken onu sırasıyla Akka, Taberiyye, Cîre, Şakîf ve Safed takip etmiştir.

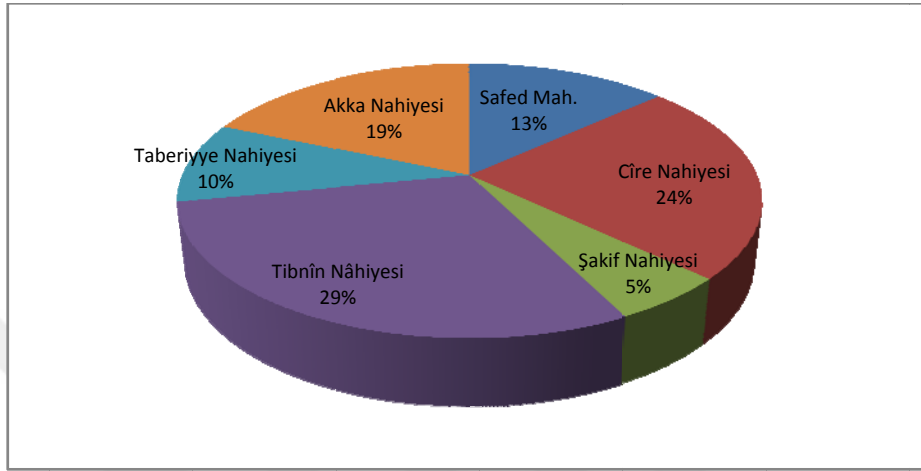
Mahalle/Nahiye	981/1574										1005/1596-97 ²¹²⁶															
	Müslüman							Hrs		Yhd		Müslüman							Hrs		Yhd					
	H	M	İ	Mz	Ht	F	EH	H	M	H	M	H	M	İ	Mz	Ht	Al	Kth	Ş	EH	H	M	H	M	H	M
Safed Mah.	1.016	323	9	29	2	3	8	5			901	16	1.089	373	11	37	7	1	1	46	12			981		
Cîre Nahiyesi	1830	179									83		1.958	621	1	1			2						30	12
Şakîf Nahiyesi	1.331	153	5		1								450	149	1	2										
Tibnîn Nâhiyesi	3.542	387	5	2					38	15			2.375	1.010	2	1	3						33	20		
Taberiyye Nahiyesi	2593	71	2				11		27		77		783	262											77	

²¹²⁶ 1005/1596-97 tarihli 686 numaralı Tahrir Defteri'nin Şakîf, Tibnîn, Akka ve Taberiyye nahiyelerinin tahrir verileri eksiktir.

Akka Nahiyesi	2878	277		1					20	1	87		1.530	459							8		41	11
TOPLAM	13.190	1.390	21	32	3	3	19	5	85	16	1.148	16	8.185	2.874	14	41	11	1	1	2	46	12	41	23

Tablo 153: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Safed Sancağı Müslüman Ahalisi

981/1574 senesinde, 21 imam (Safed mahalleleri, Şakîf, Tibnîn, Taberiyye), 32 müezzin (Safed mahalleleri, Tibnîn, Akkâ), 3 hatip (Safed mahalleleri, Şakîf), 3 fakih (Safed mahalleleri) ve 5 mücerred 19 hane Ecnâd-ı Halka (Safed mahalleleri, Taberiyye) nahiyelerde ikamet etmektedir.

Grafik 300: 1005/1596-97 Senesi Safed Sancağı Müslüman Nüfus Dağılımı

1005/1596-97 tarihli defter eksik olduğundan umumi bir mulahaza yapma imkânı olmamakla birlikte nüfus dağılımında büyük bir değişiklik meydana gelmeyerek her zamanki sıralamanın muhafaza edileceği ve Müslümanların ilk sırada yer alacağı katidir.

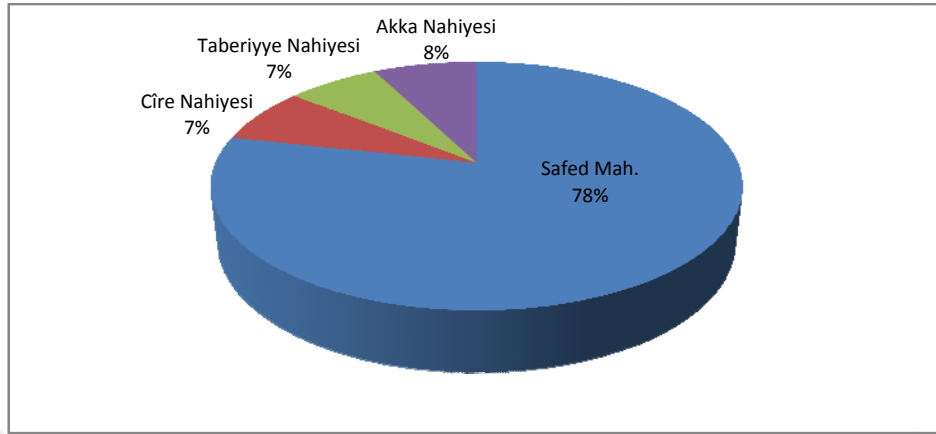
Cîre ve Safed Kasabası'nın verilerinin tam oluşu, Müslüman ahalinin 981/1574 senesine nazaran nüfuslarını arttırdığını göstermekle birlikte diğer nahiyelerdeki nüfuslarına dair bir şey söylenemez.

14 imam (Safed mahalleleri, Şakîf, Tibnîn), 41 müezzin (Safed mahalleleri, Cîre, Şakîf, Tibnîn), 11 hatip (Safed mahalleleri, Cîre, Tibnîn), 1 alaybeyi (Safed mahalleleri), 1 kethuda (Safed mahalleleri), 2 şerif (Cîre) ve 12 mücerred 46 hane Ecnâd-ı Halka (Safed mahalleleri) Müslümanların arasında yaşamaktadır.

Mahalle/Nahiye	981/1574						1005/1596-97					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Safed Mahalleleri	1.016	323			901	16	1.089	373			981	
Cîre Nahiyesi	1830	179			83		1.958	621			30	12
Taberiyye Nahiyesi	2593	71	27		77		783	262			77	
Akka Nahiyesi	2878	277	20	1	87		1.530	459	8		41	11
TOPLAM	13.190	1.390	85	16	1.148	16	8.185	2.874	41	20	1.129	23

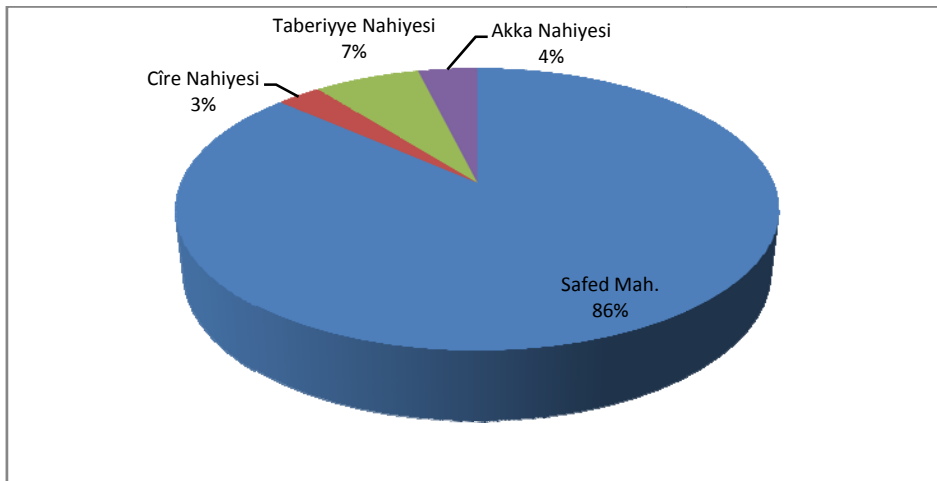
Tablo 154: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Safed Sancağı Yahudileri

On altıncı yüzyıl boyunca Yahudiler, Safed Sancağı'nda nüfus dağılımında ikinci sırada yer almışlardır. Bu sıralama yüz yıl boyunca değişmemiştir. Değişmeyen bir diğer husus da dağılımlarıdır. İstikrarlı bir şekilde Safed Kasabası ile Cîre, Taberiyye ve Akka'da hayatlarını sürdürerek Şakîf ve Tibnîn'e yerleşmeyi düşünmemiş gözükmektedirler.

Grafik 301: 981/1574 Seneleri Safed Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı

955/1548-49 senesinde yüzyıl içindeki en çok nüfusa sahip olan Yahudiler, bu tarihten sonra keskin bir düşüş yaşamakla birlikte 981/1574 yılında 16 mücerred 1148 haneye vasıl olmuşlardır. Bu da onların kendilerini topladıklarını göstermekle birlikte 955/1548-49 verilerine bir daha ulaşamamışlardır. 981/1574'de yerleşim tercihlerinde Safed Kasabası (901 hane 16 mücerred) ilk sırada yer almaya devam etmiş onu sırasıyla Akka (87 hane), Cîre (83 hane) ve Taberiyye (77 hane) izlemiştir. Rakamlara istinaden çoğunluğun kırsal yaşamdan daha ziyade kentli bir hayatı benimsediği söylenebilir.

Grafik 302: 1005/1596-97 Seneleri Safed Sancağı Yahudi Nüfus Dağılımı

Bir önceki tahrire nazaran mahallelerde nüfuslarını 1005/1596-97 senesinde de arttırmakla birlikte (981 hane) Cîre'de (30 hane 12 mücerred) kayba uğrayan Yahudiler için

Taberiyye (77 hane) ile Akka (41 hane 11 mücerred) yerleşim tercihlerinde üçüncü ve dördüncü sırada yer almaktadır. Ancak bu sıralama tahrir defterinin eksikliğinden dolayı kesinlik ifade etmemektedir.

On altıncı yüzyıl boyunca genel bir kaide gibi Akka (981/1574'de 2878 hane 277 mücerred Müslüman; 87 hane Yahudi; 20 hane 1 mücerred Hristiyan; 1005/1596-97'de 1530 hane 459 mücerred Müslüman; 41 hane 11 mücerred Yahudi; 8 hane Hristiyan) ve Taberiyye'de (981/1574'de 2593 hane 71 mücerred Müslüman; 77 hane Yahudi; 27 hane Hristiyan; 1005/1596-97'de 783 hane 262 mücerred Müslüman; 77 hane Yahudi) Müslümanlar ve Hristiyanlarla birlikte hayatlarını sürdüren Museviler, Safed Kasabası'nda (981/1574'de 1016 hane 323 mücerred Müslüman; 901 hane 16 mücerred Yahudi; 1005/1596-97'de 1089 hane 373 mücerred Müslüman; 981 hane Yahudi) ve Cîre'de ise (981/1574'de 1830 hane 179 mücerred Müslüman; 83 hane Yahudi; 1005/1596-97'de 1958 hane 621 mücerred Müslüman; 30 hane 12 mücerred Yahudi) yalnızca Müslüman ahali ile birlikte yaşamışlardır.

Kıbrıs'ın fethedilmesi akabinde adanının şenlenmesi için Safed Yahudilerinden zengin 1000 kişinin 983/1575-76'da Mağosa Kalesi'ne gönderilmesi emredilmişti.²¹²⁷ Variyetli 1000 kişinin sürgün edilmesi sancağı, iktisadi açıdan zora sokacağından görevliler, gönderilen emri uygulamamıştı. Bir bakıma taşra merkeze ayak diremişti. Devlet merkezi, önceki 1000 kişilik varlıklı Yahudi talebinde indirme giderek zengin 500 kişinin sürgünü hakkında 7 Muharrem 985/27 Mart 1577'de yeni bir emir daha göndermek zorunda kalmıştı.²¹²⁸ İş sıkıya almak maksadıyla bir hükümde Kıbrıs beylerbeyisine gönderilmişti.²¹²⁹

²¹²⁷ "Safed Sancağı bey ve kâdîsına hüküm ki: Hâlâ nefsi Safed'den ve nevâhîsinden bin nefer Yahûdî defter olunup dahi Kıbrıs'da Mağosa Kal'asına gönderilmesin emr idüp buyurdum ki: Varıcak te'hîr itmeyüp fermân-ı şerîfim mücebince bin nefer mâldâr ve mün'im Yahûdîleri defter eyleyüp dahi mâl ve esbâbları ve ehl-i 'iyâlleri ile yarar âdemler koşup kal'â-i mezbûreye gönderesin. Ve defter olunup yazdın. Yahûdîleri sonradan celb ve ahz olunmağla tekrâr ihrâc itmeyüp defterin bir sûretin mühürleyüp Südde-i Sa'âdetime gönderesin. Şöyle ki fermân olunan mikdârı Yahûdîler yazılıp defter olmağın kimesneye himâyet olunur yahud âhar yeri alınmağla ihrâc olundu. Yerlerine mâldâr olmayup fakîr olanlar yazar. Aslâ 'özümlük makbûl olmaz. Hufyeten yoklanup görölse gerek ki hilâf-ı emr-i şerîf iş olduğu mesmû'-u şerîfim ola mansıbınız alınmağla konulmayup eşedd-i 'ikâb ile mu'âteb olmanız mukarrerdir. Ana göre mukayyed olup hilâf-ı emr-i şerîf iş olunmaktan hazer eyleyesin. 983/1575-76 tarihli 99 numaralı hüküm, **A.DVNS.MHM.d, XXVIII**, sf. 40.

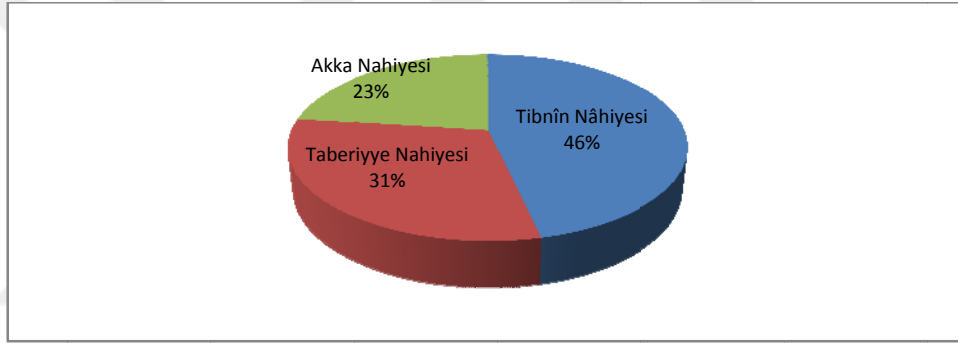
²¹²⁸ "Mansûra ve Kunaytra kâdîlarına hüküm ki: Hâlâ Safed'de olan Yahûdîlerden kudretlü ve mütemevvil olanlardan beş yüz hane Yahûdî Kıbrıs'a sürgün olmak emr idüp buyurdum ki: Süleyman Çavuş, vardıkda mübâşir ta'yîn olunup bu bâbda bi'z-zât kalkup kasaba-i mezkûrede sâkin olan Yahûdî tâifesinden Kıbrıs'a zendeğâni itmekle kâdir ve mütemevvil Yahûdîlerden beş yüz hanesi defter eyleyüp dahi ol yerlerden Yahûdîlerin kat' ittirüp ehl ve 'iyâlleri ve mâl ve esbâbları ile yarar âdemlerin koşup Kıbrıs'a irsâl eyleyesin. Ve eğer mezbûründen mukaddemâ âğâh olup dahi etrâfda olan kasabât ve karyeye ve gayride perâkeme olmuş Yahûdî var ise ol asılları dahi getürdüp ahvâllerin hak üzere teftîş idüp emrim mücebince göndermeye lâzım olanları defter idüp gönderesin. Husûs-ı mezbûr mühimdir. İhmâlinden ve bu bahâne ile ağınyâsından celb ve ahz olunup ve fukarâsın yazup göndermekden ve kimesneye himâyet idüp eksük göndermekden hazer idüp ihtimâmında kusûr itmeyesin. Şöyle ki bir kimesne gelüp ağınyâsına himâyet olunup fukarâsı yazıldı deyü

İsrarlı emirlere rağmen yetkililer, sürgünlere iktisadi nedenlerden dolayı karşı çıkarak İstanbul'u fikrinden vazgeçirmişlerdir. Son tahlilde Merkez taşra mücadelesinde taşranın dediği olmuş ve Museviler sancakta kalmaya devam etmişlerdir.²¹³⁰

Mahalle/Nahiye	981/1574						1005/1596-97					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Tibnîn Nâhiyesi	3.542	387	38	15			2.375	1.010	33	20		
Taberiyye Nahiyesi	2593	71	27		77		783	262			77	
Akka Nahiyesi	2878	277	20	1	87		1.530	459	8		41	11
TOPLAM	13.190	1.390	85	16	1.148	16	8.185	2.874	41	20	1.129	23

Tablo 155: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Safed Sancağı Hristiyanları

Sancak genel nüfus taksimatında daimi bir surette üçüncü sırada kendisine yer bulan Hristiyanlar için bu durum yüzyıl boyunca değişmemiştir. 970/1562-63 en çok nüfusa sahip oldukları yıldır. Bu tarihten sonra düşüşe maruz kalmışlar ve 981/1574 senesinde 16 mücerred 85 hanelik bir nüfusa malik olmuşlardır.

Grafik 303: 981/1574 Senesi Safed Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

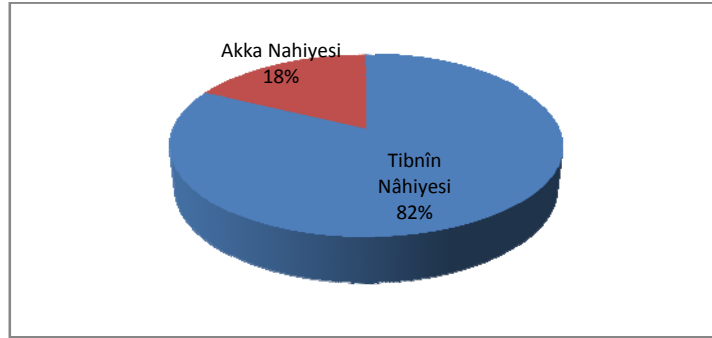
On altıncı yüzyıl boyunca ikamet seçeneklerini değiştirmeyen Hristiyanlar, Tibnîn'de (981/1574'de 3542 hane 387 mücerred Müslüman; 38 hane 15 mücerred Hristiyan; 1005/1596-97'de 2375 hane 1010 mücerred Müslüman; 33 hane 20 mücerred Hristiyan) yalnızca Müslüman ahali ile birlikte yaşamışlardır. Taberiyye (981/1574'de 2593 hane 71 mücerred Müslüman; 77 hane Yahudi; 27 hane Hristiyan; 1005/1596-97'de 783 hane 262

şikâyet oluna "özüünüz makbûl olmaz. Mu'âteb olursuz. Şöyşe bilesiz." 7 Muharrem 985/27 Mart 1577 tarihli 411 numaralı hüküm, **A.DVNS.MHM.d, XXXI**, sf. 184.

²¹²⁹ "Kıbrıs Beylerbeyine hüküm ki: Cezîre-i mezbûre mühimmi için Safed Yahûdîlerinden beş yüz hane yazılıp gönderilmek için Kudüs-i Şerîf kâdîsına hüküm-i şerîfim yazılıp Süleyman Çavuş mübâşir ta'yîn olunmuştur. Zikr olunan Yahûdîler yazılıp defter olup dahi emrim mücebince cezîre-i mezbûreye gönderilüp yalıya vardıklarında yanında olan kadırgalardan birer yeni kadırğa gönderüp cezîre-i merkûmeye geçürüp dahi münâsib olan yerlere iskân eylesin. Ve ne vecihle tedârük ittiğın yazup bildiresin". 416 numaralı hüküm, Hükümde tarih belirtilmemekle birlikte muhtemelen yukarıdaki aynı tarih, **Gös yer**.

²¹³⁰ Safed kâdîsına hüküm ki: Mektûb gönderüp nefsi Safed'de mütemekkin olan Yahûdî tâifesi meclis-i şer'â gelüp bu arâzî-i mukaddeseden Kıbrıs'a sürülme emri olunmuş bu haber şüyû' bulalı tâcir olanlar ticâret ve sâiyir kâr-u kesbe varmayup bi'l-küllîye el çeküp bakâlarında her vecihle beytü'l-mâle nefi'-i 'azîm vardır deyü Kıbrıs'a sürülme emri olunmalarına 'arz eyledüğün ecilden buyurdum ki : Vardıkda Yahûdî tâifesi Kıbrıs'a sürülme emri ferâğat idüp yerlü yerlerine sâkin olup kâr u kesblerine Husûs-ı mezbûr için mezbûrları rencide ittirmeyesin." 986/1578 tarihli 581 numaralı hüküm, **A.DVNS.MHM.d, XXXIV**, sf. 278.

mücerred Müslüman; 77 hane Yahudi) ve Akka'da ise Yahudiler ve Müslümanlarla birlikte hayatlarını sürdürmeye devam etmişlerdir.

Grafik 304: 1005/1596-97 Senesi Safed Sancağı Hristiyan Nüfus Dağılımı

Sancak ahalisinin nüfusu ve dağılımları hakkında 1005/1596-97 tarihli tahrir eksik olmakla birlikte, Tibnin (33 hane 20 mücerred) ve Akka'da (8 hane) Hristiyanlar yaşamaya devam etmiştir.

3.6.1. Safed Kasabası

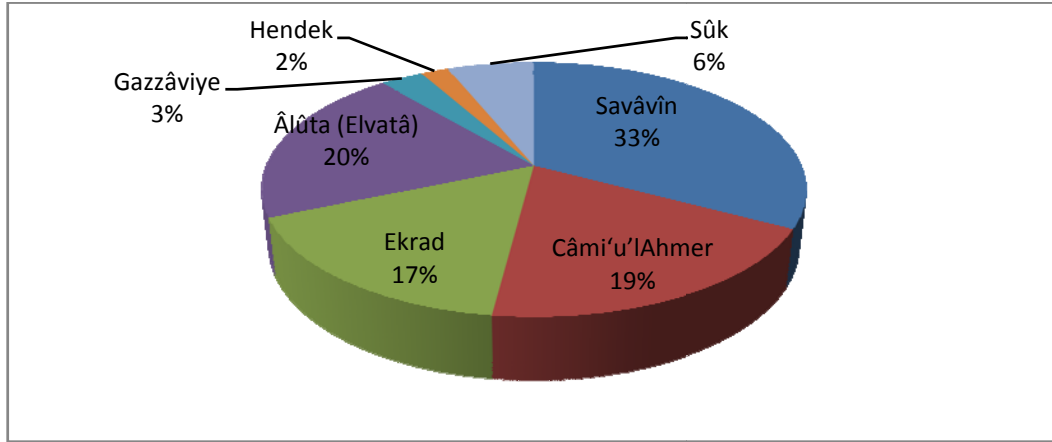
3.6.1.1. Müslüman Mahalleler

Mahalle/Nahiye	981/1574										1005/1596-97								
	Müslüman										Müslüman								
	H	M	İ	Mz	Ht	F	Ecnâd-ı Halkâ		Cemâ'at -i Ekrâd		H	M	İ	Mz	Ht	Al	Kth	Ecnâd-ı Halkâ	
							H	M	H	M								H	M
Savâvîn	324	154	4	9			28	3	8	5	492	205	8	23	1			21	10
Câmi'ü'l-Ahmer	201	33	2	8	2	2	30	5			166	46	1	6	2	1		12	2
Ekrad	165	65	1	5			6	4			179	42	1	5	2			2	
Âlûta (Elvatâ)	213	32	2	3		1	11				190	57	1	3	2		1	11	
Gazzâviye	30	15		1							35	10							
Hendek	19	11									25	11							
Sûk	64	13		3			6				2	2							
TOPLAM	1.016	323	9	29	2	3	81	12	8	5	1.089	373	11	37	7	1	1	46	12

Tablo 156: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Safed Kasabası Müslümanları

Yüzyılın başında (932/1525-26) 39 mücerred 742 haneye sahipken asrın sonunda (1005/1596-97) 373 mücerred 1089 haneye ulaşan mahalleler, XVI. yy. boyunca dalgalı bir seyir izlemiş ve en çok nüfusa (185 mücerred 1276 hane), 955/1548-49 senesinde vasil olmuştur. Bu yıldan sonra nüfuslarında kademe kademe bir azalma gözükerek 970/1562-63'te 195 mücerred 1151 haneye, 981/1574 yılında ise 323 mücerred 1016 haneye gerilemiştir. 1005/1596-97'de 373 mücerred 1089 haneye sahip olarak Savâvîn, Ekrâd, Gazzâviye ve Hendek mahallelerinde artış gözlemlenmektedir. Osmanlı Devleti'nin sağlamış olduğu emniyet, sancak genelinde nüfus artışına neden olduğu gibi emniyetin tedrici tedrici kayboluşu düşüşe sebebiyet vermiştir. Asrın sonunda kasabada yeniden bir toparlanmanın

görülmesi, en azından sancağın merkezinde asayiş ve huzurun temin edildiğini göstermektedir.

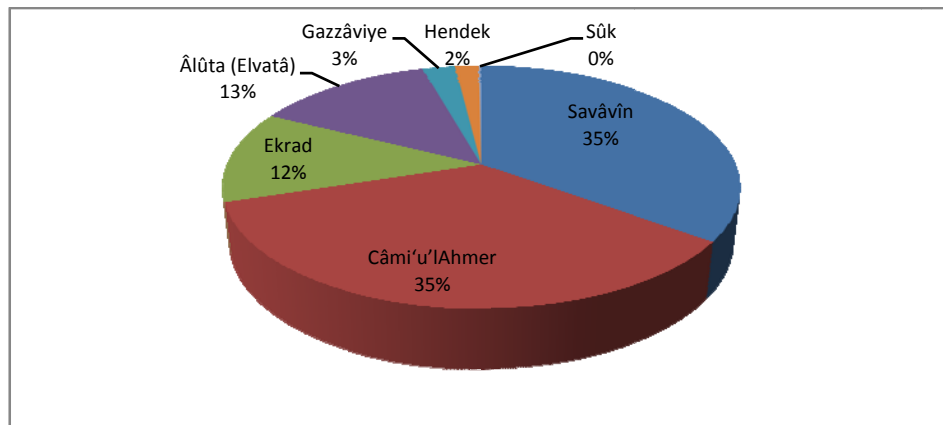

Grafik 305: 981/1574 Senesi Safed Sancağı Müslüman Mahalleleri Nüfus Dağılımı

En kalabalık mahalle unvanını yüzyıl boyunca muhafaza eden Savâvîn, 981/1574 yılında da 324 hane 154 mücerred ile ilk sırada yer almıştır. Onu sırasıyla Âlûta/Elvatâ (213 hane 32 mücerred), Câmî'ü'l-Ahmer (201 hane 33 mücerred), Ekrâd (165 hane 65 mücerred), Sûk (64 hane 13 mücerred), Gazzâviye (30 hane 15 mücerred) ve Hendek (19 hane 11 mücerred) takip etmektedir.

Bu tarihte 9 imam (Savâvîn, Câmî'ü'l-Ahmer, Ekrâd, Âlûta/Elvatâ), 29 müezzin (Savâvîn, Câmî'ü'l-Ahmer, Ekrâd, Âlûta/Elvatâ, Gazzâviye), 2 hatip (Câmî'ü'l-Ahmer) ve 3 fakih (Câmî'ü'l-Ahmer, Âlûta/Elvatâ) mahallelerde bulunmaktadır.

Toplam 12 mücerred 81 hanelik nüfuslarıyla Memluk askeri sınıfına mensup Ecnâd-ı Halka, Savâvîn, Câmî'ü'l-Ahmer, Ekrâd, Âlûta/Elvatâ ve Sûk'da yaşamaktadır. Ecnâd-ı Halka'nın haricinde 5 mücerred 8 hanelik nüfuslarıyla bir Kürt Cemaati 981/1574'de Savâvîn'de hayatlarını sürdürmektedir.

Grafik 306: 1005/1596-97 Seneleri Safed Müslüman Mahalleleri

1005/1596-97'de Müslümanların yaşadığı mahallelerin nüfusları artmaya devam etmiştir. Savâvîn (492 hane 205 mücerred) her zamanki gibi en kalabalık mahalledir. Onu sırasıyla Âlûta/Elvatâ (190 hane 57 mücerred), Ekrâd (179 hane 42 mücerred), Câmî'ü'l-Ahmer (166 hane 46 mücerred), Gazzâviyye (35 hane 10 mücerred), Hendek (25 hane 11 mücerred) ve Sûk (2 hane 2 mücerred) izlemektedir.

Câmî'ü'l-Ahmer, Âlûta/Elvatâ ve Sûk 981/1574 yılına nazaran nüfus kaybına uğramıştır. Bunların içinde en fazla nüfus düşüşüne uğrayan Sûk, asrın sonunda 2 mücerred ve 2 haneye gerilemiştir. Mahallenin adının Sûk oluşu, burada bir çarşının varlığına delalet etmektedir. Muhtemelen dükkânların sayılarının artması ahaliyi başta Savâvîn olmak üzere diğer mahallelere göç etmeye teşvik etmiş olmalıdır.

Müslümanlar arasında Savâvîn, Câmî'ü'l-Ahmer, Ekrâd, Âlûta/Elvatâ mahallelerinde 11 imam, 37 müezzin ve 7 hatip görev yapmaktadır. Ayrıca bu tarihte 1 alaybeyine Câmî'ü'l-Ahmer'de ve 1 kethudaya Âlûta/Elvatâ'da rastlanmaktadır.

981/1574'te toplam 12 mücerred 81 hanelik nüfuslarıyla Savâvîn, Câmî'ü'l-Ahmer, Ekrâd, Âlûta/Elvatâ ve Sûk'da yaşayan Ecnâd-ı Halka, 1005/1596-97 yılında da aynı yerlerde hayatlarını sürdürmeye devam etmekle birlikte nüfus kaybına uğrayarak 12 mücerred 46 haneye gerilemiştir.

3.6.1.2. Yahudi Mahalleler

Mahalle	981/1574		1005/1596-97
	H	M	H
Müstağribe	118	2	99
Talyâ	35		61 ²¹³¹
Mağaribe	53	2	66
Portagal	200		201
Kastilya	200 ²¹³²		201
'Aragon	70 ²¹³³		101 ²¹³⁴
Kalabiriye	20 ²¹³⁵		35 ²¹³⁶
Kurtuba	53	2	
Pulya	24	1	20
Sûbiliyye	71	1	
Alaman	42 ²¹³⁷	8	60 ²¹³⁸
Macar	15		

²¹³¹ Burada İtalya nâm-ı diğer Tulya olarak kaydedilmiştir.

²¹³² Burada Kastîlî olarak kaydedilmiştir.

²¹³³ Bu tarihte mahalle yalnızca Aragon olarak verilmiştir.

²¹³⁴ Bu tarihte mahallenin adı 'Aragon ma'a cemâ'at-i Franca olarak kaydedilmiştir.

²¹³⁵ Kalaviriyye olarak bu defterde kaydedilmiştir.

²¹³⁶ Kalaviriyye olarak kaydedilmiştir.

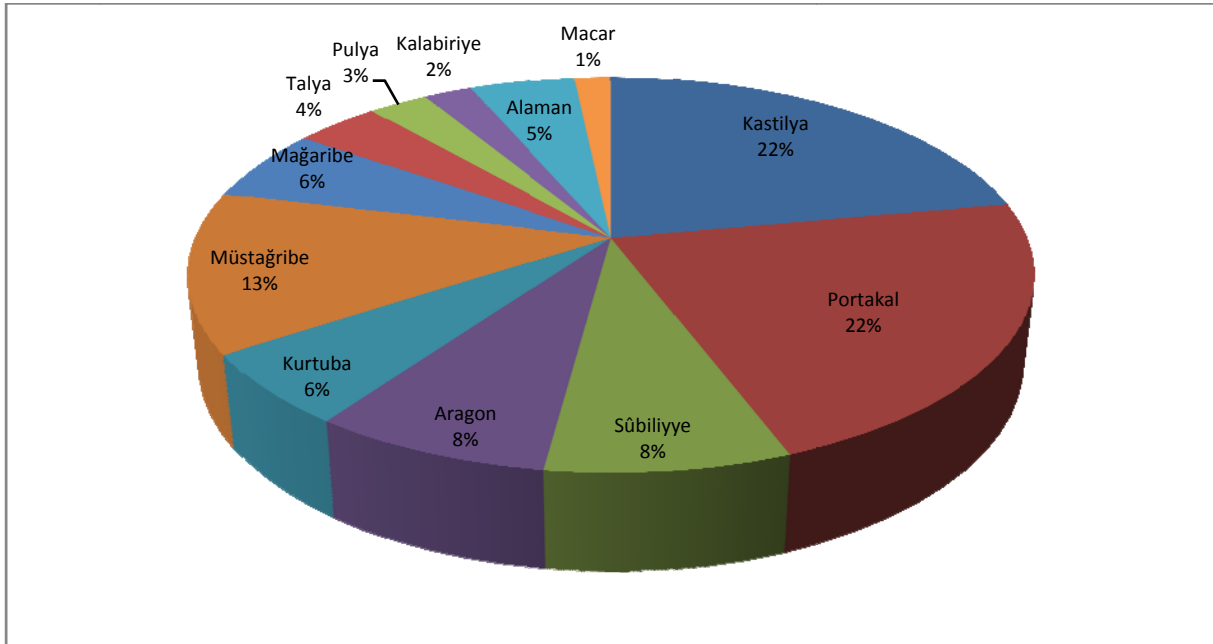
²¹³⁷ Bu mahallenin ismi 1574 tarihli (MAD 17738) defterin fihristinde Alaman içinde ise Alaman ma'a Macar olarak kaydedilmiştir.

²¹³⁸ Bu tarihte mahallenin adı Alaman ma'a mahalle-i Macar olarak kaydedilmiştir.

Romanya			22
Mayor			40
İskelbin			75
TOPLAM	901	16	981

Tablo 157: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Safed Kasabası Yahudi Mahalleleri

Yüzyılın başında 4 mahalle’de toplam 233 haneye sahip olan Yahudiler on altıncı yüzyıl boyunca 970/1562-3 ile 945/1538 (1038 numaralı Tahrir Defterinin mahalleler kısmı eksik) seneleri hariç devamlı surette artış içinde olmuşlardır. 955/1548-49’dan sonra nüfus kaybeden Yahudi mahalleleri, 970/1563’te 63 mücerred 723 haneye gerilemiş ardından 1574 yılında tekrar toparlanıp 16 mücerred 866 haneye yükselmiş ve 1005/1596-97 yılında 981 hane ile bir asır içindeki en zirve noktasına ulaşmıştır. Bütün bu artışlara karşın Müslümanlar, Safed’in merkezinde nüfus açısından her zaman çoğunluğu teşkil etmişlerdir.

Grafik 307: 981/1574 Senesi Safed Yahudi Mahalleleri Nüfus Dağılımı

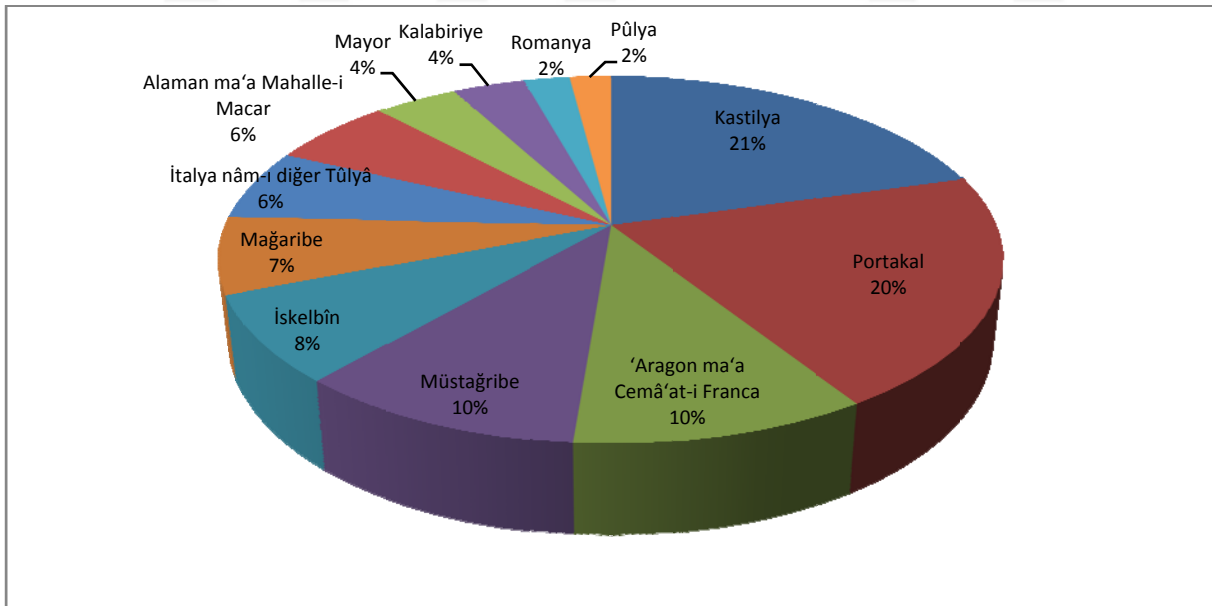
İber kökenli Yahudiler, hâkim unsur olarak liderliklerini 981/1574’de de sürdürerek Kastilya (200 hane), Portakal (200 hane), Sûbiliyye (71 hane 1 mücerred), Aragon (70 hane) ve Kurtuba’da (53 hane 2 mücerred) toplam 594 hane 3 mücerred olarak yaşamışlardır. 970/1563 yılındaki nüfus kayıplarının ardından tekrar toparlandıkları 981/1574 yılı verilerinden anlaşılmaktadır.

Arap Yahudilerinin yaşadığı Müstağribe (2 mücerred 118 hane) ile Mağaribe’de (2 mücerred 53 hane) toplam 2 mücerred 171 hane bulunmaktadır. 970/1563 yılındaki düşüşün (17 mücerred 136 hane) ardından dindaşları Sefarad Yahudileri gibi kendilerini toparlamışlardır.

Talya (35 hane), Pulya (24 hane 1 mücerred) ve Kalabiriye'de (20 hane) hayatlarını sürdüren İtalyan Yahudileri, toplam 1 mücerred 79 hanelik nüfusa malik olarak bir önceki tahrirde yaşamış oldukları gerilemeyi giderek kasaba Yahudileri içinde üçüncü büyük grubu oluşturmuşlardır.

Toplam nüfusları 8 mücerred 57 hane olan Aşkenaz kökenli Yahudiler, Alaman (42 hane 8 mücerred) ile Macar (15 hane) mahallerinde ikamet etmektedirler. Bunlar da diğer dindaşları gibi 970/1563 (1 mücerred 36 hane) senesine nazaran nüfuslarını arttırmışlardır.

Safed kadısının İstanbul'a yaptığı şikâyetten, kasabada yedi caminin mevcudiyetine mukabil Yahudi tâifesinin eskiden üç havraları varken sayılarının otuz yediye ulaşarak binalarının ziyâde mürtefi olduğu ve mabetlerine pek çok emlakın vakfedildiği öğrenilmektedir. Anlaşılan kadının şikâyetinin ardında Müslümanların durumdan duydukları sıkıntı yatmaktaydı. Osmanlı Devleti'nde gayrimüslimlerin yeni bir mabet yapması zor olduğundan sancak Yahudilerinin bunu başarabilmeleri ancak yerel idarecilerin kendilerine arka çıkmalarıyla mümkündür. Nitekim hükümde, işin tahkik edilip mezkûr ibadethanelerin feth-i hakaniden kalmış kadim kiliseler mi yoksa hadis kiliseler mi olduğu hususunun tespiti, eğer mabetler yeni ise ne zaman yapıldıklarına dair Şam valisinden ve kadısından arz yapılması talep edilmiştir.²¹³⁹

Grafik 308: 1005/1596-97 Senesi Safed Yahudi Mahalleleri Nüfus Dağılımı

²¹³⁹ “Şam beylerbeyisine ve kâdisına hüküm ki: Safed kâdisı Südde’-i Sa’âdetime mektûb gönderüp nefsi Safed’de ancak yedi câmi’-i şerif olup ve Yahûdî tâifesinin kadîmi üç kenîseleri var iken hâlâ otuz iki kenîseleri olup binâların ziyâde irtifâ‘ üzere idüp ve nice emlâk alup kenîselerine vakf idüp Müslimîne ziyâde muzâyakâ virilmiştir deyu bildirmeğın ...” 21 Zilkade 992/24 Kasım 1584 tarihli 85 numaralı hüküm, **A.DVNS.MHM.d, LV, sf. 48.**

1005/1596-97'de 12 mahallede 981 hane teşkil eden Yahudiler, nüfuslarını zirveye taşımışlardır. En büyük mahalleyi egemen kesimi oluşturan İber kökenli Yahudilerin yaşadığı Portakal (201 hane) ile Kastilya (201 hane) teşkil etmektedir. Bu mahalleleri 'Aragon ma'a Cemâ'at-i Franca (101 hane) ile Müstağribe (99 hane) takip etmektedir. Onları da sırayla İskelbin (75 hane), Mağāribe (66 hane), İtalya nâm-ı diğer Tûlyâ (61) ve Alaman ma'a Mahalle-i Macar (60 hane) izlemektedir. En az nüfus ise Pulya (20 hane), Romanya (22 hane), Kalaviriye (35 hane) ile Mâyor'da (40 hane) bulunmaktadır.

Yüzyılın sonunda kasaba Yahudileri arasında sarraflık yapmak isteyenlerin çoğaldığı görülmektedir. Herhalde kısa yoldan zengin olma isteği bir kısmının aklını başından almıştı. Ancak esas mesleği sarraflık olanlar kanun dışı faaliyette bulunan dindaşlarını hoş karşılamamıştı. Zira sarraflığı gizli bir şekilde yapanlar vergisini ödeyenlerin kazancına engel olmaktaydı. İşte bu nedenle asıl işlerini kısa yoldan zengin olmak hevesiyle terk edip sarraflığa yönelenler devlete şikâyet edilerek engellenmek istenmiştir.²¹⁴⁰

3.6.2. Cîre Nahiyesi

Köy	981/1574 ²¹⁴¹					1005/1596-97							
	Müslüman		Yh			Müslüman					Yh		
	H	M	H	M	A	H	M	Mz	Ht	Ş	Ecnâd-ı Halkâ		
											H	M	
Câ'ûnâ (جاعونه)	30	9				31	18						
Fir'im (فر عيم)	80					59	23						
Aynu'z-Zeytûn (عين الزيتون) ²¹⁴²	78		45		1	66	14			2		12	2
'Almâ (علما)	271	79	3 ²¹⁴⁵			281	69						
Taytabâ (طيّطبا)	80					66	15	1	1				
Yâkûk (ياقوق)	48	2				38	12						
Fârâ (فارا)	47	3				42	7						
Mellâhâ (ملاحه)	7	1				5	3						
'Ulmâniyye (علمانيه) ²¹⁴⁶	4					4							
Deyru'l Vakkâsiyye	76	2				54	24						

²¹⁴⁰ "Safed Beyine ve kadısına hüküm ki: Dârendegân-ı Safed'de olan Yahûdâ tarafından 'arzuhal sunulup kasaba-i mezbûrede olan Yahûdîlerden ba'zıları idegeldikleri kâr u kesbleri bırakup sarrâflık idüp ve kalb akçe ve pâra ile kurâlarda açılan yerlerde mezkûr Yahûdâ tâifesi sarrâflık itmişlerdir deyü emr-i şerîfimle men olunmak vilâyet-i mezbûrede dahi Yahûdî tâifesinden gayrı sarrâflık itmemek bâbında hük-m-i hümâyûnum ricâ ittükleri ecilden buyurdum ki: Yahûdâ tâifesini mezbûr kasabada sarrâflık yerlerinden gayrı men eylesiz. ..."

²¹⁴¹ 559 numaralı tahrir defterinde 16 köyün adına mezkûr defterin fihristinde tesadüf olunmasına karşın defter

mevcut değildir. Defterin Cîre Nahiyesi kısmı eksiktir.

²¹⁴² Bu köy İsrail tarafından yok edilmiştir. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

²¹⁴³ 45 Yahudi hane. Kişi başına 90 akçeden toplamda 4050 akçe cizye alınmıştır. 1 tane Yahudi a'ma vardır.

²¹⁴⁴ 12 Yahudi hanesi. Yahudiler 14 kişiden toplamda 1400 akçe cizye ödemektedirler.

²¹⁴⁵ 3 Yahudi Hane kişi başına 90 akçeden toplamda 270 akçe cizye ödüyorlar.

²¹⁴⁶ Köyün adı 427 numaralı Tahrir Defterinde adı verilmiş fakat nüfusu verilmemiştir.

(دير الوقاسية)																			
Ciş (جش)	47	13			34	16													
Carmak (جرمق)	80	10			108	40													
Kaddîta ²¹⁴⁷ (قديتا)	18				15	3													
Zâhiriyyetü't Tahtâ (ظاهرية التحتا)					26	21													
Meyrûn (ميرون) ²¹⁴⁸	90	15			80	25													
Zâhiriyyetü'l-Fevka (ظاهرية الفوقا)	34				29	10													
Dîşûn (ديشون) ²¹⁴⁹					5	2													
Bismûn/Bişmûn (بيسمون/بيشمون)?					7	3													
Hâliſa (خالصه)	30				19	11													
Câhûla (جاحولا)	11				8	3													
Kabbâ'a (قباعه) ²¹⁵⁰	14	6			16	9													
Kefr Bir'im (كفر برعيم)	102	1			78	25													
Ferâdiyye (فرادية)	39	1			28	10													
Cübb-i Yusuf (جب يوسف) ²¹⁵¹					8														
Safsafâ (صفصفا) ²¹⁵²	24	1			18	7													
Mârûniyye (مارونية)					16	7													
Tâbiġa (طابغة)	14				5	3													
Zâbûd (زابود)	18				12	6													
Maġârû'l-Hayt (مغار الحيط)	13	3			13	3													
Tüleyl (تليل)	41				41	4													
Kefr 'Înân (كفر عنان)	28		18	2153	18	16											10	2154	9
Dellâte (دلاته)	25				12	3													
Cemâ'at-i Türkmân-ı Hüseyin bin Arab (حسين بن عرب)					26								7						
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Kanâytlı/Kabâbli (قنايتلى قبايلى) ²¹⁵⁵					24														
Cemâ'at-i Hâbek-i Tâife-i Ekrâd (جماعت حابكة طائفة)					13														

²¹⁴⁷ Köy İsrail tarafından yok edilmiştir. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

²¹⁴⁸ 1931 senesinde yapılan sayımda köyde toplam 47 hane 85'i bayan 104'ü erkek toplam 189 kişi yaşamaktadır. 31 yılına ait sayımda Müslümanlar 72'si bayan 86'sı erkek Yahudiler ise 13 bayan 18 erkek nüfustur. Bak., E. Mills, **Census of Palestine 1931, Population of Villages, Towns, and Administrative Areas**, Jerusalem 1932, s.108. Köy İsrail tarafından yok edilmiştir. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

²¹⁴⁹ Safed Kazası'nda yıkılan köyler arasında ديشوم adında bir köy vardır. Muhtemelen bu köy Dîşûn köyüdür. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

²¹⁵⁰ İsrail tarafından Safet'te yıkılan köylerin arasında Kabbâ'iyye (قباعية) adında bir köy bulunmaktadır. Bu köyün Kabbâ'a Köyü olma ihtimali vardır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

²¹⁵¹ Köyün adı Cübb-i Yusuf ma'a Mezra'a-i Cabâ olarak bu defterde kayıtlıdır. Köy mezraası ile birlikte Mukbil El-Husâmî tarafından çocuklarına vakfedilmiştir. Ahalisi Müslüman olan bu köy İsrail tarafından yıkılmıştır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

²¹⁵² Bugün İsrail tarafından yok edilen köyler arasında صفصف Safsad adında bir köy vardır. Bu köyün o köy olma ihtimali vardır. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>

²¹⁵³ 18 Yahudi hane. Yahudiler kişi başına 90 akçeden toplamda 1620 akçe cizye ödüyorlar.

²¹⁵⁴ 10 Yahudi hanesi. Yahudiler kişi başına 100 akçeden toplamda 1900 akçe cizye ödemişlerdir.

²¹⁵⁵ 955/1548-49 kaydında Kabâbli olarak kaydedilmiştir.

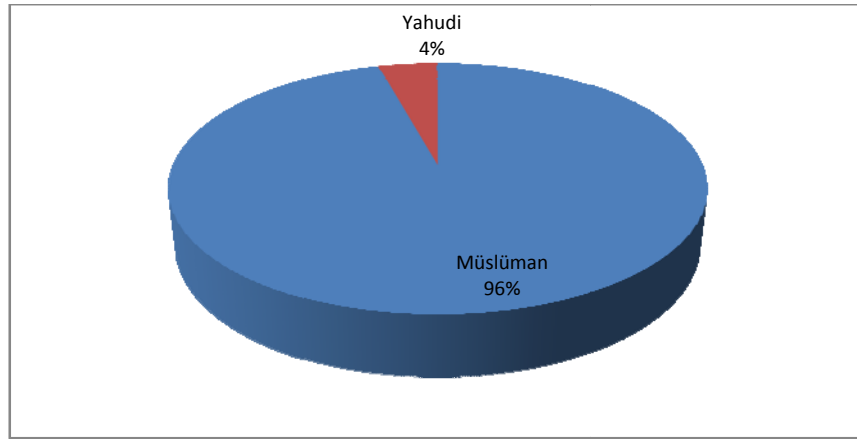
اكراد)														
Cemâ'at-i Mehâmid-i Tâife-i Ekrâd (جماعت محامدة) (طائفة اكراد)					6									
Cemâ'at-i A'râb-ı Kelbîn (اعراب كلبين)	20				20									
Cemâ'at-i A'râb-ı Hârîse (اعراب حارثة)	15				13									
Cemâ'at-i Süleymân 'an- A'râb-ı Hârîse (جماعت سليمان) (عن اعراب حارثة)					30									
Cemâ'at-ı Şomar an A'râb-ı Hârîse (جماعت شومر عن اعراب) (حارثة)	24				24									
Semû'iyye Köyü (سموعية)	41	9			35	15								
Mansûra (منصوره)	25				16	8								
Neber-fîn (نبرتين)?														
Kefr Mârûs (كفر ماروس)	30				20	10								
Kaysûn (قيسون)					20	5								
Sa'd İbn-i Ebî Vakkâs (سعد ابن ابى وقاص)					5	2								
'Ammukâ (عموقه)					22	6								
Re'su'l-Ahmer (رأس الاحمر)	46				31	15								
Minye (منية)					44	25								
Mecdel (مجدل)	22				7	14								
Kayyumiyye (قيومية)	35				26	9								
'Akbaratu'l-Hikâb? (عكبره) (الحقاب)					20	10								
Mu'azzamiyye (معظمية)	3				3									
Bîre (بيرة)	35		17 2156	1	27	7						8 ²¹⁵⁷	1	
Sa'sa' (سوسع)	48	2			59	16								
Hurfeyş (حرفيش)	54	7			80	26								
Hikâb? (حقاب)?	32	1			24	9								
Mu'aysıra (معيصرة)	8	2			13	7								
Kefr İllâ (كفر ايلا)?	15	3			27	9								
Ukbâ/'Uteybe (عقبه/عتيبة)?	6	2			5	2								
İbnetü'l-Hevâ (ابنت الهوا)?	18	7			18	7								
Seryûn (سريون)?	4				4									
Sibâne (سبانة)?					5	1								
Seydî (سيدى)					39	4								
TOPLAM	1830	179	83	2	1958	621	1	1	2	7		30	12	

Tablo 158: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Cîre Nahiyesi

981/1574 yılında nahiyenin nüfusu düşmeye devam etmiştir. Ancak burada umumi neticeler çıkarmaya mani olan şey, defterde 11 köyün ve 5 cemaatin hane verilerinin nakis oluşudur. Geri kalan köylerin ismi fihristten çıkartılarak listeye eklenmiştir. Nahiyede hiçbir surette dini görevlilere rastlanılmamaktadır.

²¹⁵⁶ 17 Yahudi hane. Yahudilerden kişi başına 90 akçeden toplamda 1530 akçe cizye alınmaktadır.

²¹⁵⁷ 8 Yahudi hane. 9 kişiden toplamda 900 akçe cizye Yahudiler tarafından ödemektedir.

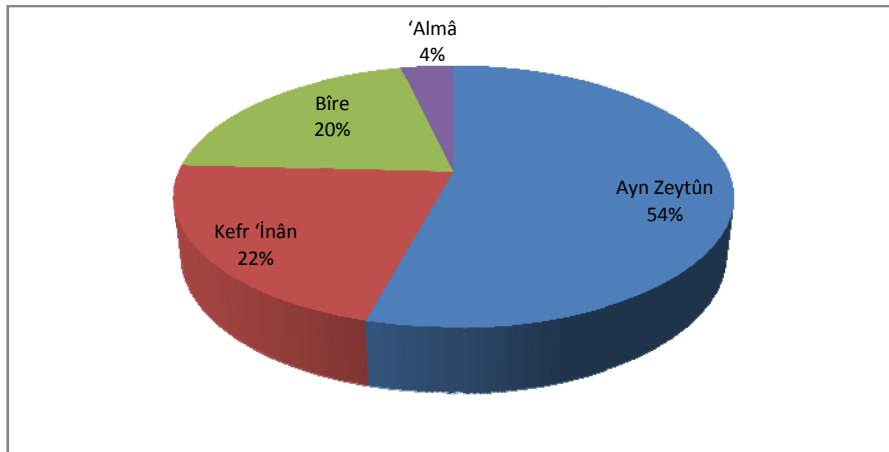

Grafik 309: 981/1574 Senesi Cîre Nahiyesi Nüfus Dağılımı

8 cemaat 54 köyde 1.913 hane (1830 hane Müslüman, 83 hane Yahudi) ve 179 mücerred yaşamaktadır. Nahiyede Hristiyan ahali bulunmamaktadır. Fihristte 28 tane padişah hassı karye verilmesine mukabil ancak 17 tanesinin ismine tesadüf olunmuştur.

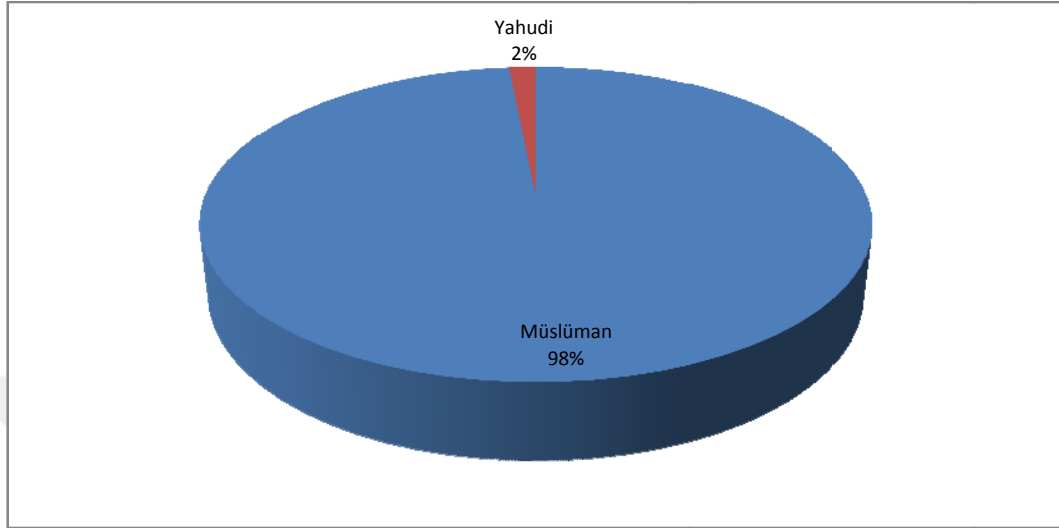
‘Almâ (271 hane 79 mücerred ve 3 Yahudi hanesi), Kefr-Bir‘îm (102 hane 1 mücerred) ve Meyrûn (90 hane 15 mücerred) en kalabalık köylerdir. Buna mukabil Mu‘azzamiyye (3 hane) ‘Ulmâniyye (4 hane), Seryûn (4 hane) ‘Uteybe/Ukba (6 hane 2 mücerred), Mellâha (7 hane 1 mücerred) ve Mu‘aysıra (8 hane 2 mücerred) nüfusu en az karyelerdir.

Nahiye de 8 cemaat bulunmakla birlikte bunlardan yalnızca 3 tanesinin Cemâ‘at-ı A‘râb-ı Kelbîn (20 hane), Cemâ‘at-ı A‘râb-ı Hârise (15 hane) ve Cemâ‘at-ı A‘râb-ı Şomer’in (24 hane) hane sayıları verilmiştir. Cemaatlerin arasında dini görevlilere tesadüf olunmamaktadır. Hane sayıları verilmeyen fakat nahiyenin fihristinde isimleri bulunan cemaatler ise şunlardır: Cemâ‘at-i Türkmân bin Hüseyin, Cemâ‘at-i Ekrâd-ı Kabablı/Kanaytlı, Cemâ‘at-i Ekrâd-ı Hâbeki, Cemâ‘at-i Ekrâd-ı Mehâmide Cemâ‘at-i A‘râb-ı Süleyman.

Grafik 310: 981/1574 Senesi Cîre Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı

Yahudiler (83 hane), arasında iki a‘ma (Bîre, Ayn Zeytûn) bulunmakta ve 45 hane ile Ayn Zeytûn’da (Müslümanlar 78 hane), 18 hane ile Kefr ‘Înân’da (Müslümanlar 28 hane) onu takiben 17 hane ile Bîre’de (Müslümanlar 35 hane) ve 3 hane ile ‘Almâ’da (Müslümanlar 79 mücerred 271 hane) yaşamaktadırlar.Bütün köylerde kişi başına 90 akçe cizye ödemişlerdir.

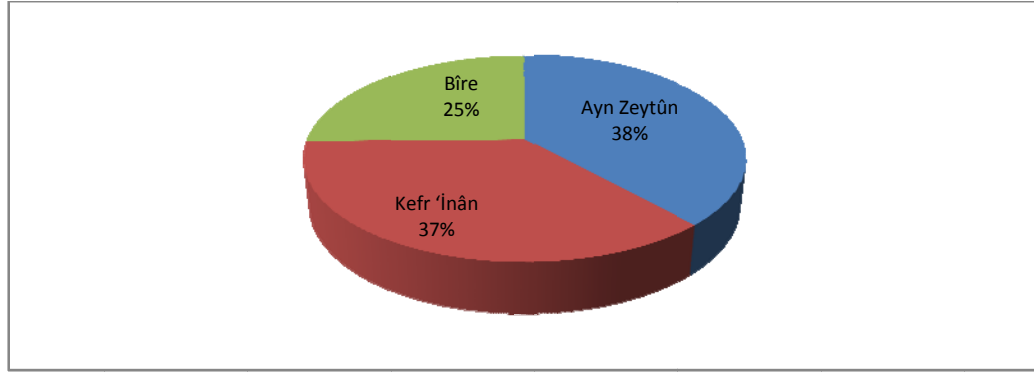

Grafik 311: 1005/1596-97 Senesi Cîre Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Asrın sonunda (1005/1596-97 senesi) 633 mücerred 1988 haneye vasıl olan nahiye nin toparlandığı ya da nüfus kaybetmeye devam ettiği hususu, 1574 tarihli 559 numaralı tahrir defterin eksikliğinden dolayı münakaşaya açık bir mevzudur. 56 köy, 8 cemaatte 621 mücerred 1958 hane Müslüman ve 12 mücerred 30 hane Yahudi olmak üzere toplam 1.988 hane ve 633 mücerred yaşamaktadır. Müslüman nüfus arasında 1 müezzin (Taytâbâ), ve 1 hatip (Taytâbâ) ve 2 şerîf (Aynu’z-Zeytûn) vardır.

‘Almâ (281 hane 69 mücerred), Hurfeys (80 hane 26 mücerred), Meyrûn (80 hane 25 mücerred) ve Kefr-Bir‘îm (78 hane 25 mücerred) en kalabalık köylerdir. Mu‘azzamiyye (3 hane) ‘Ulmâniyye (4 hane), Seryûn (4 hane), Sibâne (5 hane 1 mücerred), Dîsûn (5 hane 2 mücerred), Sa‘d bin Ebî Vakkâs (5 hane 2 mücerred), ‘Uteybe/Ukba (5 hane 2 mücerred), Tâbîğa (5 hane 3 mücerred), Mellâhâ (5 hane 3 mücerred), Bismûn (7 hane 3 mücerred), Mecdel (7 hane 14 mücerred) Cübb-i Yusuf (8 hane) ve Câhûla (8 hane 3 mücerred) nüfusu en az olan karyelerdir.

Türkmân-ı Hüseyin Arab (26 hane), Kabâblî-i Tâife-i Ekrâd (24 hane), Hâbek-i Tâife-i Ekrâd (13 hane), Mehâmide-i Tâife-i Ekrâd (6 hane), A‘râb-ı Kelbîn (20 hane), A‘râb-ı Hârise (13 hane), Süleymân ‘an-A‘râb-ı Hârise (30 hane), A‘râb-ı Şomar (24 hane) adlı cemaatler Cîre’de yaşamaya devam etmişlerdir.

Grafik 312: 1005/1596-97 Senesi Cüre Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı

Nahiyede Gayrimüslim tebaadan 12 mücerred 30 hane ile Yahudiler hayatlarını idame ettirmeye devam etmekte ve Aynu'z-Zeytûn (12 hane, 2 mücerred), Keفر 'Înân (9 mücerred 10 hane) ile Bîre'de (1 mücerred 8 hane) bulunmaktadır.

Hane başına 100 akçe cizye ile yükümlü tutulan Yahudiler, toplamda Aynu'z-Zeytûn'da 1400 akçe, Keفر 'Înân'da 1900 akçe ve Bîre'de 900 akçe ödemişlerdir. Bir önceki tahrirde 'Almâ Köyü'nde bulunan 3 hanelik Yahudi nüfus 1005/1596-97'de burayı terk ederek başka yere göç etmiştir.

3.6.3. Tibnin Nahiyesi

Köy	981/1574						1005/1596-97 ²¹⁵⁸						
	Müslüman				Hr		Müslüman					Hr	
	H	M	İ	Mz	H	M	H	M	İ	Mz	Ht	H	M
'Aynâta (عيناتا) ²¹⁵⁹	66	64					68	62					
Mecdel Selîm (مجدل سليم)	55	5					30	21					
Itrâ/Atrâ (اطرا)	47	14	1				23	7					
Şem' (شمع)	22						14	8					
Merkebe el-meşhûr bi-Merc Kebe (مركبه المشهور بمرج كيه)	19	1											
Bint-i Cübeyl (بنت جبيل)	197	48					154	92					
Mâlikiyye (مالكية)	43	12					39	18					
'Ayterûn (عيترون)	98	20					91	30					
Bir'asît/Bir'aşît (بر عسيت)	49	6	1				46	9	1				
Mîs (ميس)	55	2					46	15					
Büleyda/Bilîda (بليدة)	50						39	16					
Kades (قدس)	52	1					42	12					
Keفر Tîn(كفرتين)?	67	10					52	25	1	1			

²¹⁵⁸ 1005/1596-97 tarihli 686 numaralı Tahrir Defteri'nin Şakif, Tibnin, Akka ve Taberiyye nahiyelerinin tahrir verileri eksiktir.

²¹⁵⁹ Köy Muhammed bin Sultan Gûri'nin vakfidir.

İşhûr (اشحور)	51	4				57	13						
Yârûnu'ş-Şikâyâ (يارون الشقايا)	34	2		1		24	18						
Tîretu Haddâse /Haddâtâ (طيرة حدائا/حدائا)	39	3				23	16						
'Ayta'l-Gacer (عينا العجر)	14	11				19	11						
Şakrâ (شقرا)	53	3				42	18						
Nefs-i Tibnîn (نفس تبنين)	157	25				147	77						
Hâris (حارص)	107	1	1	1		93	25						
Şeyhayn (شيخين)? ²¹⁶⁰	30					20	10						
İdmit (ادميت) ²¹⁶¹	5					* ²¹⁶²	*						
Tîrbîhâ/Tîrşîhâ (طير بيخا/طير شيخا)?	19	1				*	*						
Dibil (دبل)	14	4				*	*						
İkrît (اقرت)? ²¹⁶³	47	6				34	10						
Yârûnu'n-Nasârâ (النصارى يارون)	46	9		38 2164	15	34	15 ²¹⁶⁵				33 2166	20	
Kefr Kûlâ (كفر كولا)	23					*	*						
Cedîde (جديده)	38	5											
Balât (بلاط)	53	7				42	16						
Dibîn (دبين)	45					33	12						
Hıyâm (خيام)?	129 ²¹⁶⁷					109 ²¹⁶⁸	30			1			
Bassâ (بصا)	104	6				86	24						
Salhâ (صلحة)	30					21	7						
Abil/İbil (ابل)?	31					*	*						
'Ûbâ (عوبا)	32	8				32	8			1			
Deyr Bestâ (دير بسطة)	103	17				110	38						
Haddâtâ/Haddâsa (حدائا/حدائا)?	45					72	20						
Râmiyye (رامية)						*	*						
Ahrîfiyye (احريفية)?	31	4				*	*						
Fasûtâ (فصوتا)	45					26	16						
Akbaru'l-Garbiyye (عكبر الغربية) ²¹⁶⁹	28	4				24	8						
Tayr Filsîye/Kalsiye (طير فلسية/كلسية)?	29	3				19	15						
Deyr Siryân (دير سريان)	7					*	*						

²¹⁶⁰ Adı okunamayan bir kişi tarafından yine adı tespit edilemeyen bir medrese ile zürriyetine vakıftır.

²¹⁶¹ Medine-i Münevvere'ye vakfedilmiştir.

²¹⁶² Bu işaretin olduğu köyler defterin fihristinde zikredilmiş ancak defter eksik olduğundan defterin içinde bulunamamıştır.

²¹⁶³ Wafa Info'nun İsrail tarafından yıkılan köyleri vermiş olduğu listede adında Celil Livası Akka İlçesi'ne bağlı **أقرت** İkrît adında bir köy vardır. Bu köyün o köy olma ihtimali vardır. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

²¹⁶⁴ 38 Hristiyan hane. Kişi başına 80 akçeden toplamda 4240 akçe cizye Hristiyan ahaliden alınması gerekirken defterdeki kayda göre toplamda 4505 akçe cizye toplanmıştır.

²¹⁶⁵ 20 Hristiyan mücerred.

²¹⁶⁶ 33 Hristiyan hane. Kişi başına 90 akçeden toplamda 4770 akçe cizye alınmıştır.

²¹⁶⁷ Hıyâm 'İre olarak köyün adı verilmiştir.

²¹⁶⁸ Hıyâm 'İre olarak köyün adı verilmiştir.

²¹⁶⁹ İsrail Devleti tarafından Celil Livası Safed İlçesi'nde yok edilen köyler arasında 'Akbara (عكبرة) adlı bir köy vardır. Bu köyün o köy olma ihtimali vardır. (<http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416>)

Mecdel Mîs (مجدل ميس)	41	1				10	5					
Tayru Zenbâ /Zibâ (طيرزنباء/زيباء)?	18					*	*					
Savâfi (صوافي)	5					5						
Hânîn (حانين)	28 ²¹⁷⁰	2				23	8					
Mansûrâ (منصورة)	34	1				*	*					
Mecâdil (مجادل)	82					48	29					
Cîbbîn (جبين)	10					6	4					
Îrmit (ارميت)?	9					5	4					
Siddîkîn (صديقين)	38	4	1			30	10					
Kânâ (قانا)	53	5				38	24					
El-Bâzûriyye (البازوريية)	24		1			19	5			1		
Ceviyye (جوية)	122	16				74	28					
El-Ma'reke (المعركة)	129	3				91	40					
Mezra'a (مزرعة)	147	12				44	21					
Sûr ve'l-Ma'sûkâ (صور والمعشوقة)	74	1				53	22					
Şu'aytiye (شعيطية)?	52					32	20					
'Umrân (عمران)?						*	*					
Düneybe (دنبيه)?						*	*					
Safed El- Bittîh (صفد البطيخ)	13	3				9	5					
Zîbkîn (زبكين)	19					*	*					
El/Ferâdiye (الفرادية)	11	2										
Şennâ (شنا)	9	2				*	*					
Sarûfi't-Tahtâ (صروفي التحتا)?	18					*	*					
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	10					10	3					
Kefr Benîn (كفر بنين)?						*	*					
Yârîni's-Şemr/ Şemrâ (يارين الشمر/الشمر)	32	3				*	*					
Burc-i Resmûn /Reşmûn (برج رسمون)	4					4						
Yârûn/Mârûnu'r-Re's (يارون/مارون/الراس)?	93	7				75	25					
Kûrâ (كورة)	20	1				*	*					
Dertiye (درتية)?	35	5				*	*					
Taytarâtâ (طيطراتا)?	6					4	2					
Abilu'l-Kamh (ابل القمح)						*	*					
Râmiyye (رامية)	39	4				*	*					
Şârfi/Şerfi (شارفي/شرفي)?	10					*	*					
Havrâne (حورانة)? ²¹⁷¹	52	8				42	18					
Kersîfe (كرسيفة)	12					18	7					
Telfyâ (تلفيا)? ²¹⁷²	32					24	8					

²¹⁷⁰ Bu tarihte köy ahalisinin perakende olduğu ve Safed Mir Âlemi Müslim'in ahaliyi yerine getirmek şartıyla defter-i hakaniye mîri olarak kaydedildiği defterde mevcuttur.

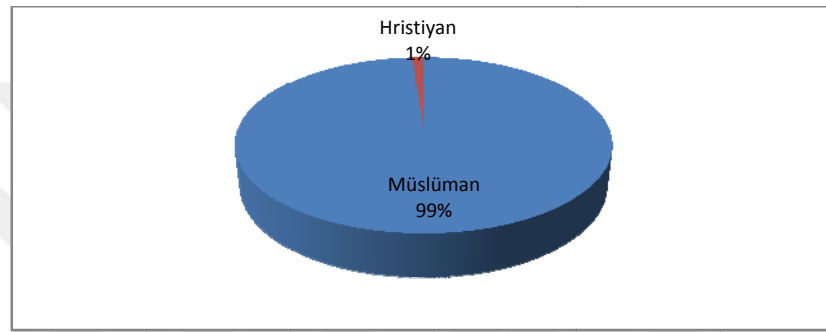
²¹⁷¹ Önceden mezra olduğu ve şimdi karye haline dönüştüğü defterde kayıtlıdır. Fatıma hatun bint-i Muhammed bin Sultan Gûri tarafından cami ve tekkesine vakfedilmiştir.

²¹⁷² Defterdeki "Sâbika mezra'a olup hâliyâ karye olmuştur" kaydından buranın yeni bir köy olduğu ortaya çıkmaktadır. 559 TT.d., s. 209

Kefr Nîn/Kûnîn? (كفرنين/كونين)	12	1											
Denîne (دنينة)?	23						*	*					
İbnü'l-'Acem (ابن العجم)?	22												
Fezâriye (فزارية)?							*	*					
TOPLAM	3585	402	5	2	38	15	2.408	1.030	2	1	3	33	20

Tablo 159: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Tibnîn Nahiyesi

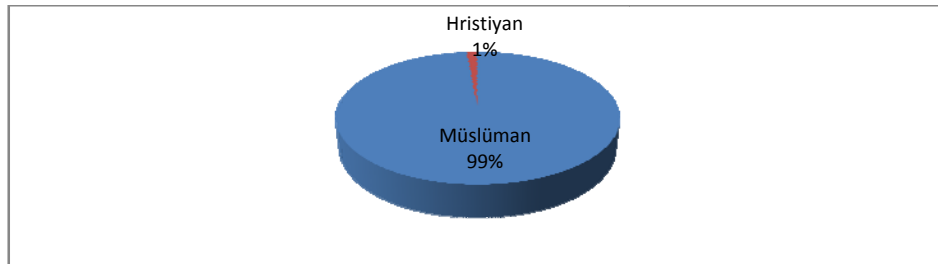
1574 yılında 387 mücerred 3547 hanesi Müslüman ve 15 mücerred 38 hanesi Hristiyan olmak üzere toplam 3.585 hane 402 hane Tibnin'in 77 köyünde yaşamaktadır. Müslüman nüfusun yoğun olduğu nahiyede 5 imam (İtrâ/Atrâ, Hâris, El Bâzûrîyye, Bir'aşî, Sıddîkîn) ve 2 müezzinin (Yârûn Eş-Şikâyâ, Hâris) haricinde dini görevlilere tesadüf olunmamaktadır.

Grafik 313: 981/1574 Senesi Tibnîn Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Hristiyan ahali, 15 mücerred 38 hanelik nüfuslarıyla Yârûnu'n-Nasârâ Köyü'nde (9 mücerred 46 hane Müslüman) bulunmakta ve kişi başına 85 akçeden toplamda 4505 akçe cizye ödemektedir. Bu köyün dışındaki diğer yerlerde herhangi bir gayrimüslim unsura tesadüf olunmamaktadır.

Bint-i Cübeyl (197 hane 48 mücerred), Nefs-i Tibnîn (157 hane 25 mücerred), Mezra'a (147 hane 12 hane), Ma'reke (129 hane), Hıyâm 'Îre (129 hane), Ceviyye (122 hane 16 mücerred), Hâris (107 hane 1 mücerred), Bassâ (104 hane 6 mücerred) ve Deyr Bestâ (103 hane 17 mücerred) en kalabalık köylerdir. Burc-ı Reşmûn (4 hane), Savâfi (5 hane), İdmîd (5 hane), Taytârâtâ (6), Deyr Siryân (7 hane), İrmit (9 hane) ve Şennâ (9 hane 2 mücerred) en az nüfusa sahip karyelerdir.

Grafik 314: 1005/1596-97 Senesi Tibnîn Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Yüzyılın sonunda nahiyenin nüfusunda bir düşüş göze çarpmakla birlikte bu, defterin hane sayılarının eksikliğinden (686 numaralı tahrir defterinde 23 köyün hane verileri eksiktir.) kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla Tibnin'deki nüfusun artıp artmadığı hususunda bir belirsizlik vardır. 1005/1596-97 yılında da 78 köyde 1010 mücerred 2375 hane ile Müslümanlar, hâkim unsur olmaya devam ederken 20 mücerred 33 hane ile Hristiyan ahali onları takip etmektedir.

Müslüman nüfusun içinde 2 imam (Bir'aşît, Kefr Tîn), 1 müezzin (Kefr Tîn) ve 3 hatip (Hıyâm 'Îre, El-Bâzûriyye, 'Ûbâ) görevlerini eda etmektedir.

20 mücerred 33 hane ile Hristiyan ahali Yârûnu'n-Nasârâ'da yaşamaya devam etmiştir. Müslümanlara (15 mücerred 34 hane) yakın nüfusa sahip Hristiyanlar, kişi başına (toplam 53 kişi) 90 akçeden toplamda 4770 akçe cizye ödemişlerdir.

Bint-i Cübeyl (154 hane 92 mücerred), Nefs-i Tibnîn (147 hane 77 mücerred), Hıyâm (109 hane 30 mücerred) ile Deyr Bestâ (110 hane 38 mücerred) en kalabalık köylerdir. Burc-i Reşmûn (4 hane), Taytarâta (4 hane 2 mücerred), Savâfi (5 hane), İrmit (5 hane 4 mücerred), Cibbîn/Cibin (6 hane 4 mücerred) ve Safed El-Bittîh (9 hane 5 mücerred) ise en az nüfusa malik karyelerdir.

3.6.4. Şakîf Nahiyesi

Köy	981/1574				1005/1596-97 ²¹⁷³			
	Müslüman				Müslüman			
	H	M	İ	Ht	H	M	İ	Mz
Telefhâtâ (تلفحاتا) ²¹⁷⁴ ?	5	1						
Kefûr (كفور) ²¹⁷⁵	50	1	1		39	12	1	
Vâdî Reyhân (وادي ربحان)	44	3						
Deyru's-Sağîr (دير الصغير)	79	11						
Nebâtiyyetü'l-Fevkâ (نباطيه الفوقا) ²¹⁷⁶	123	1						
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	58	4			42	20		
Kefr Rumân (كفر رمان)	83	9	1		74	19		
Habûş (حبوش)?	52	8						
Carmak (جرمق)	46	5			36	14		
'Aytâ (عيتا)	15							

²¹⁷³ 1005/1596-97 tarihli 686 numaralı Tahrir Defteri'nin Şakîf, Tibnin, Akka ve Taberiyye nahiyelerinin tahrir verileri eksiktir.

²¹⁷⁴ Dividâri'nin evlatlarına tamamıyla vakfedilmiştir.

²¹⁷⁵ Bugün Lübnan'ın iki farklı ilinde; En-Nebtiyye İli En-Nebtiyye İlçesi'nde (<http://www.localiban.org/spip.php?article1877>) ; ve Cebel-i Lübnân İli'nin Kisrevân İlçesi'nde (<http://www.localiban.org/spip.php?article3178>) bu isim de köy bulunmaktadır.

²¹⁷⁶ Köy Hammad bin Seleme El-Hasenî ? tarafından tamamıyla vakfedilmiştir.

Deyr-i Kebîr (دير كبير)	42	12			36	18		1
Yuhmur (يحممر)	46	4			35	15		
Kefr Zeydîn (كفر زيدين)?	21	5						
Nebâtiyyetü't-Tahtâ (نباطية التحتا)	153	17	1	1	131	37		1
Hamrâ (حمرا) ²¹⁷⁷	20	3						
Deyr Burka (دير برقع)	12							
'Aramtâ (عرمتا) ²¹⁷⁸	15							
Meyfedûn (ميفدون)	16	1						
Harûf (حروف)	13	3						
Şarkıyye (شرقية)	21	3						
Kefr 'Aytâ (كفر عينا)?								
Sîr? (صير)?	11	1						
Cibşîd (جيشيد)	55	8						
Tûl (تول)	13	4						
Dilib (دلب)	20	5	1					
Lüveysiyye (لوسية)	6	2						
Levîziyye/Luveyziyye (لويزية)?	4							
Şelyûn (شليون)	9	1						
Kefr 'Îmâ (كفر عيما)								
Raftâ/Zaftâ (رفتا/زفتا)	23	4						
Numeyriye (نميرية)	21	1						
Dimeşkiyye (دمشقية)	31	3						
Sarîrâ (صاريرة)?	7				7			
Ka'ka'iyye (قعقعية)	44	2			32	14		
Kefr Sîr (كفر صير)	10							
Marma'iyye/Marmakiyye (مرمعية امرمقية)?	68	21	1					
Bikâ (بيقا)?	26							
Kefr Temîm (كفر تميم)	22	4						
Feykabiye (فيقبية)?	33	6						
Lûtriyye (لوطرية)?					4			
Şerrîtâ / Serrîtâ (شريطة/سريطة)?	14				14			
TOPLAM	1331	153	5	1	450	149	1	2

Tablo 160: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Şakîf Nahiyesi

Şakîf, yüzyıl boyunca ulaşabileceği en yüksek nüfusa 153 mücerred 1331 hane ile 981/1574'te ulaşmıştır. 38 köyün bulunduğu nahiyede yalnızca Müslümler hayatlarını sürdürmektedirler. 5 imam (Nebâtiyyetü't-Tahtâ, Marma'iyye/Marmakiyye, Dilib, Kefr Rumân, Kefûr) ile 1 hatip (Nebâtiyyetü't-Tahtâ) dini vazifelerini karyelerde eda etmektedir.

Nebâtiyyetü't-Tahtâ (153 hane 17 mücerred) ile Nebâtiyyetü'l-Fevka (123 hane 1 mücerred) en kalabalık köyler iken Luveyziyye/Levîziyye (4 hane), Telefhâtâ (5 hane 1 mücerred), Lûsiyye (6 hane 2 mücerred), Sarîrâ (7 hane) ve Şelyûn (9 hane 1 mücerred) ise en az nüfusa sahip yerlerdir.

686 numaralı defterin eksik oluşundan dolayı nahiyenin 1005/596-97 senesi nüfus artışı ya da eksilişi hakkında bir mütalaaya varılması mümkün gözükmemektedir. Bu dönemde -eldeki eksik verilere istinaden- 11 köyde, 149 mücerred 450 hane ile yine

²¹⁷⁷ Bu köy Akboğa'nın ve onun oğlu Muhammed'in çocuklarına vakfidir

²¹⁷⁸ Muhammed bin Hoşkadem'in vakfidir.

Müslüman ahali yaşamaya devam etmiştir. 1 imam (Kefûr) ile 2 müezzin (Nebâtiyyetü't-Tahtâ, Deyr-i Kebîr) köylerde vardır.

Nahiyede en fazla nüfusa Nebâtiyyetü't-Tahtâ (37 mücerred 131 hane) ile Kefr Rumân (19 mücerred 74 hane) köyleri sahiptir. En az nüfus ise Lûtriyye (4 hane) ile Sarfîrâ'da (7 hane) bulunmaktadır.

3.6.5. Akka Nahiyesi

Köy	981/1574						1005/1596-97 ²¹⁷⁹						
	Müslüman			Hr		Yh		Müs		Hr		Yh	
	H	M	Mz	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Ebu Sinan (سنان ابو) ²¹⁸⁰	127	18						200	57				
Ġābiye (غابية) ²¹⁸¹	54												
El-Bukay'a (البقيعة)	84	6				45 ²¹⁸²		66	23			34 ²¹⁸³	11
Kefr Sümey'a (كفر سميع) ²¹⁸⁴	37	13						142	55				
Râmâ/Râne (راماة رانة)	88	36						122	40				
Beyt Cîn (بيت جن) ²¹⁸⁵	103	10						217	46				
Kefr Yâsif (كفر ياسف) ²¹⁸⁶	93	8				18 ²¹⁸⁷							
Nefs-i 'Akkâ (نفس عكا)	46	4											
Telli'ş-Şakaf (تل الشقف) ma'a mezra'a-i Senberiyе /Şenberiyе (سنبرية اشنبرية) ²¹⁸⁸	19	1											
Yerkâ (يركا) ²¹⁸⁹	211	44						242	53				
Tarşihâ (طرشحا)	131	4						64	26				
İklîl (اكليل)	20			3 ²¹⁹⁰				20		3 ²¹⁹¹			
Kâbûl (كابول)	42		1			15 ²¹⁹²							
Safed 'Adî (صفد عادي)	34	1						26	9				
El-Mekr (المكر)	18	7											
Kefr Kefât (كفر كفات)?	26			3 ²¹⁹³									
'Amkâ (عمقا)	37												

²¹⁷⁹ 1005/1596-97 tarihli 686 numaralı Tahrir Defteri'nin Şakif, Tibnin, Akka ve Taberiyye nahiyelerinin tahrir verileri eksiktir.

²¹⁸⁰ Bugün Akka'da bu köy vardır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

²¹⁸¹ Köy Mısır'daki Mansûrî Bimâristânı'na vakıftır.

²¹⁸² 45 Yahudi hane 90 akçeden toplamda 4050 akçe cizye ödemişlerdir.

²¹⁸³ 34 Yahudi hane 100 akçeden toplamda 4500 akçe cizye ödenmektedir.

²¹⁸⁴ Bu köy bugün Akka'da mevcuttur. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

²¹⁸⁵ Bu köy bugün Akka'dadır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

²¹⁸⁶ Mazak'ın? oğlunun vakfidir.

²¹⁸⁷ 18 Yahudi hanesinden 90 akçeden toplamda 1620 akçe cizye alınmışlar.

²¹⁸⁸ Köy Akka Burcu'na vakıftır.

²¹⁸⁹ Akka'da bugün bu köy halen mevcuttur. <http://www.wafainfo.ps/atemplate.aspx?id=2416> Köy El-Yakîfe'ye tabi olduğu defterde ifade edilmiştir.

²¹⁹⁰ 3 Hristiyan hane başına 78 kûsür akçe toplam 235 akçe cizye ödemişlerdir.

²¹⁹¹ 3 Hristiyan hane 90 akçeden 270 akçe cizye ödemişlerdir.

²¹⁹² 15 Yahudi hane 90 akçeden toplamda 1620 akçe cizye ödemektedirler.

²¹⁹³ 3 Hristiyan hane 85 akçeden toplamda 255 akçe cizye ödemişlerdir.

Muğayra(مغيرة) nâm-ı diğ̃er El-Mağ̃ar (المغار)	30																		
Tell Kisân (تل كسان) ²¹⁹⁴	14																		
Temrâ (تمرا)	10																		
Mecdel Urkamâs (مجدل اركماس)	31																		
Kefr Bûdâ (كفر بودا)	22																		
Kabrâ (قبرا) ²¹⁹⁵	13																		
Sehm Vatâ (سحم وطا) ²¹⁹⁶	122	8							140	29									
Şa‘ab (شعب) ²¹⁹⁷	105																		
El-Mezra‘â (المزرعة) ²¹⁹⁸	24																		
Mîliye (ميلية) ²¹⁹⁹	14	1																	
Da‘ûk	36	13																	
Şeyhayn (شيخين)?	71	4																	
Cûlis (جولس) ²²⁰⁰	93	9		9 ²²⁰¹					62	39								7 ²²⁰²	
Cid/Ced (جد) ²²⁰³	32								24	7									
Meşta/Mestâ (مشطا/مسطا)	10								5										
El-Munye (المونية)	9								9										
Basûtâ/Baslûtâ (بصوتا/بصلوتا)	20	1																	
Nahaf (نحف) ²²⁰⁴	123	1																	
Sartaba (صرطبا)?	10																		
Abtîn/Aytîn (ابطين/اليطين)?	7																		
Küfratâ (كفرتا)	20																		
Mecdel El-Kurûm (مجدل الكروم)	97	11																	
Sa‘sa‘ (سعسع) ²²⁰⁵	7																		
Kevkebü‘l-Ekrâd (كوكب الاكراد) ²²⁰⁶	37																		
El-Bukye (البقية)?	31	4		14 ²²⁰⁷	1														

²¹⁹⁴ Köyün adının yazılımlında Kisân ‘da sonda “nun” harfi düşmüş ve تل كسا olarak yazılmıştır.

²¹⁹⁵ Köyün Akka ‘da Şâğûr ‘a tabi olduğu belirtilmiştir.

²¹⁹⁶ Bu köy defterde Akka tevabiinden El-Bukay ‘a ‘ya bağlı olarak gösterilmiştir. Köy Senbatiye Burcu ‘na (برج) vakfedilmiştir.

²¹⁹⁷ Köyün Şâ ‘ûr ‘da bulunduğu defterde kayıtlıdır. Mencik tarafından Mısır ‘daki Mencikiyye Medresesi ‘ne ve Sarnıca? Vakfedilmiştir. Bakisi ise evlatlarına ve zürriyetine vakfedilmiştir.

²¹⁹⁸ Mukbil El-Hac tarafından evlatlarına vakfedilmiştir. Neslinin inkırazından sonra Haremeyn-i Şerîfeyn ‘e vakfedilmiştir.

²¹⁹⁹ Akka ‘nın Şâ ‘ûr ‘unda olduğu kayıtlıdır.

²²⁰⁰ Bugün Akka ‘da bu köy vardır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319> Köy defterde Akka ‘nın tevabiinden Bukay ‘a ‘ya bağlı olarak gösterilmiştir.

²²⁰¹ 9 Hristiyan hane 90 akçeden toplamda 810 akçe cizye ödemişlerdir.

²²⁰² 7 Yahudi hane 100 akçeden toplamda 700 akçe cizye vermişlerdir.

²²⁰³ 963/1555-6 tarihli defterde **Cid/Ced Köyü (جد)** olarak okunan bir köy vardır. İki köyde aynı köylerdir. Sadece bu defterde ismin sonunda “te” harfi kullanılmıştır. Bugün Akka ‘da Cit/Cet (جت) adında bir köy vardır. <http://www.mawteny.org/index.php?action=detail&nid=319>

²²⁰⁴ Defterde köyün Şâ ‘ûr ‘a bağlı olduğu kayıtlıdır.

²²⁰⁵ Baybars Melik Ez-Zâhir tarafından Safed ‘deki Câmî-i Ahmer ‘e vakfedilmiştir.

²²⁰⁶ “Ammâ karye-i mezbûre kadimü ‘l-eyyâmdan ‘avâriz-i dîvâniyeden ve tekâlif-i ‘örfiyeden ve mâl-ı sultâniden ve ‘âdet-i devriyeden ve himâyeden ve sâyir teklîfâtan mu ‘âf ve müsellemler olmağın yine eyle mukarrer kıldı.” diye köyün mâl-ı sultânî, âdet-i örfî ve himâyeden mu ‘âf ve müsellemler olduklarına dair defterde açıklama vardır. Bu açıklamalardan defterin ilk tahrir defteri olabileceği ihtimali ortaya çıkmaktadır. Zira bahsedilen mâl-ı sultânî, âdet-i devriye ve himâye vergileri Memlûlular dönemine aittir. Osmanlılar daha sonra bu vergiler bidat olarak addecekler ve kaldıracaklardır.

²²⁰⁷ 14 Hristiyan haneden kişi başına 85 akçeden toplamda 1275 akçe cizye alınmıştır.

Kesrâ (كثرا)	7							7					
Şağbe/Şa'be (شغبة/شعبه)?	10							10	5				
Cemâ'at-i 'Arab-ı Şeref (شرف عرب)	13												
Mîgâr/Mî'âr (مىغار/مىعار)	9												
Dâmûn (دامون)	42	4											
Yâ Nûhu'l-Verd (يانوح الورد)	23												
Mecdel 'Ulyâ (مجدل عليا) ²²⁰⁸													
Ca'tûn (جعتون)	11												
Kâbrâ (كابرا)								9					
Telli Şakaf (تل شقف)	21	1											
Cemâ'at-i Hüseyin 'an-Türkmânân-ı Cemâsin der-Sâhil-i Akkâ (ترکمانان جماسن)	18							13					
Ferec (فرج)	44												
Yânûsiye/Bânûsiye (يانوصية/بانوصية)?	19	4											
Mitvân (متوان)	33	15						32	16				
Kerdâne (کردانه)	10							17	8				
Yarkâ	19	9											
Bu'ayne (بعينه)								14	5	5 ²²¹¹			
Sâcûr (ساجور)	46	39						51	35				
Tîretü'ş-Şumer (طيرة الشومر)	10												
'Aylebûn/Ableyûn (عيلبون/عيلبون)?	40												
Şartaba/Şartâ (شرطابا/شرطبا)	34	1											
Hâkire/Sâkire (حاکرة/صاکرة)?	9												
Hûşe/Sûşe? (حوشة/صوشة)?	33												
Cemâ'at-i A'râb-ı Kelbîn (کلبين)	21												
Cemâ'at-ı Kirâblı (کراىلى)	15												
Zîbâ/Zeybâ (ذيبا)	131												
Birûn (برون)?								21	7				
TOPLAM	2878	277	1	20	1	87		1530	459	8		41	11

Tablo 161: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Akka Nahiyesi

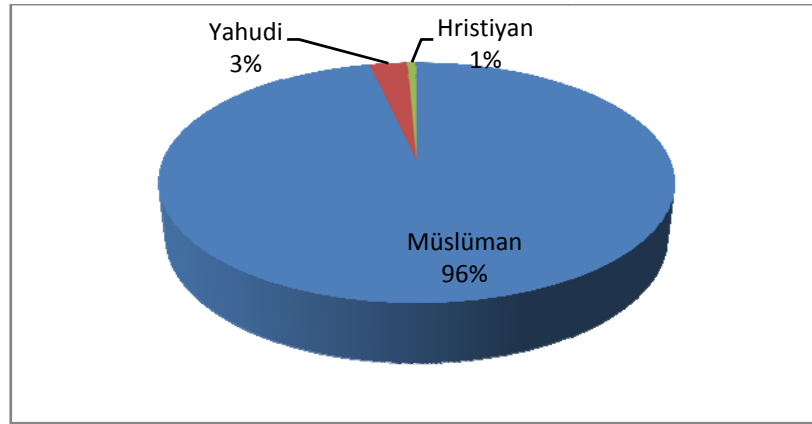
970/1562-63 senesinden itibaren Safed Sancağı nüfus kaybetmesine rağmen nahiyelerin hepsi genel bozulmadan etkilenerak nüfus açısından gerilemiş gözükmemektedir. Akka bu bağlamda bir istisna olarak tezahür etmektedir. Mezkûr nahiyeye, 932/1525-26 yılından itibaren devamlı bir surette artarak 981/1574'te bir asır içindeki en yüksek orana ulaşmıştır. 1005/1596-97 verilerini ihtiva eden defter eksik olduğundan yüzyılın sonunda nüfusun arttırıp arttırmadığı hususu belli değildir.

²²⁰⁸ Mecdel Kurûm köyünün yanındadır.

²²⁰⁹ Köyden alınan vergiler gösterilmekle beraber hane sayısı verilmemiştir.

²²¹⁰ Köyün adı verilmiş fakat haneleri verilmemiştir.

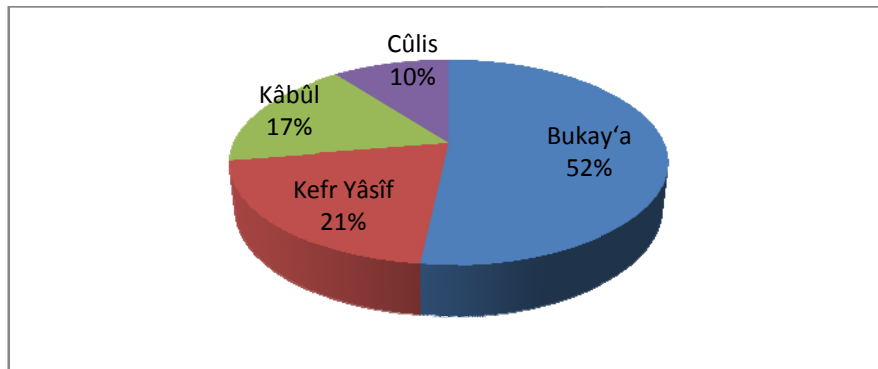
²²¹¹ 5 Hristiyan hane 90 akçeden toplamda 450 akçe cizye ödemişlerdir.

Grafik 315: 981/1574 Senesi Akka Nahiyesi Nüfus Dağılımı

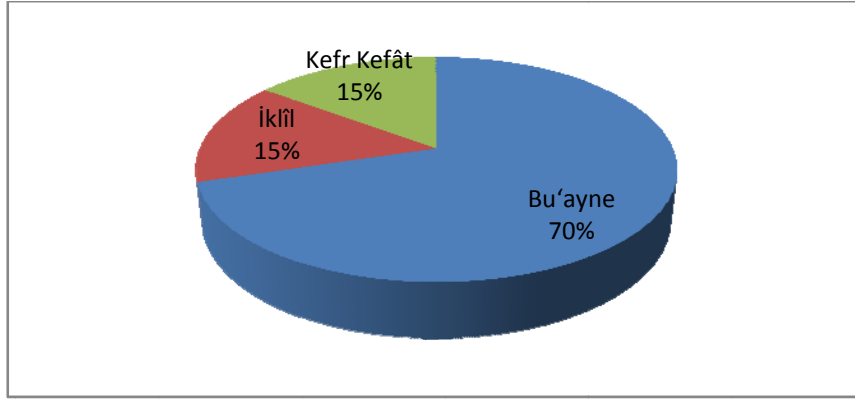
981/1574 yılında nahiyede, toplam 2.985 hane 278 mücerred nüfus yaşamaktadır. Müslümanlar 2878 hane 277 mücerred ile her zaman olduğu üzere kahir ekseriyeti teşkil etmekteydi. Gayrimüslimler ezici Müslüman çoğunluğu karşısında düşük nüfus oranlarına sahiptiler. Yahudiler 87 hane ile ikinci, Hristiyanlar ise (1 mücerred 20 hane) en son sırada gelmektedir.

Toplam 63 köy ve 4 tane cemaatte Müslüman nüfus arasında 1 müezzine (Kâbûl) tesadüf olunmaktadır. Bu kadar yoğun nüfus içinde sadece bir köyde dini görevliye rastlanması ve diğer dini vaifelilerden bahsedilmemesi ilginçtir. Daha öncede işaret olunduğu üzere karyelerde fahri bir şekilde dini vazifeleri eda eden kişiler vardır. Devlet nezdinde resmi görevli olabilmek için berata sahip olmak iktiza ettiğinden muhtemelen bu şahıslar muharrir tarafından imam, müezzin, hatip ve kayyım olarak kaydedilmiyorlardı.

Grafik 316: 981/157 Senesi Akka Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı

Yahudiler 45 hane ile Bukay'a'da (Müslümanlar 6 mücerred 84 hane), 18 hane ile Kêfr Yâsîf'te (Müslümanlar 8 mücerred 93 hane), 15 hane ile Kâbûl'da (Müslümanlar 42 hane) ve 9 hane ile Cûlis'te (Müslümanlar 9 mücerred 93 hane) Müslümanlar ile birlikte yaşamaktadırlar. Toplamda 87 haneye sahip olarak kişi başına 90 akçe cizye ödemişlerdir.

Grafik 317: 981/1574 Senesi Akka Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

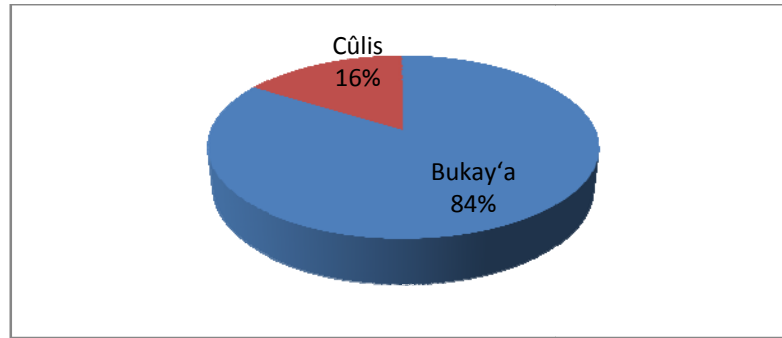
Müslüman ve Yahudilerle birlikte aynı nahiyeyi paylaşan Hristiyanların 1 mücerred 20 hanelik nüfusları vardır. 1 mücerred 14 hane olarak Bu'ayne'de (Müslümanlar 4 mücerred 31 hane) ve 3'er hane olarak İklîl (Müslümanlar 20 hane) ile Keفر Kefât'ta (Müslümanlar 26 hane) hayatlarını sürdürmüşlerdir. Bu'ayne ve Keفر Kefât köyünde 85 akçe cizye öderlerken bu oran İklîl Köyü'nde 78 küsür akçeye kadar düşmüştür. Yahudilerin Hristiyanlara nazaran daha fazla cizye ödemiş olmaları zengin olduklarını gösterir.

En çok nüfusa sahip karyeler sırasıyla 44 mücerred 211 hane ile Yerkâ, 4 mücerred 131 hane ile Tarşîhâ, 131 hane ile Zîbâ/Zeybâ, 18 mücerred 127 hane ile Ebu Sinan, 1 mücerred 123 hane ile Nahaf, 8 mücerred 122 hane ile Sehm Vatâ, 10 mücerred 103 hane ile Beyt Cin ve 102 hane ile Şefâ 'Amr'dır. 7 hane ile Abtîn/Aytîn ve Sa'sa'; 9'ar hane ile Mîgâr, El-Mûnye ve Hâkire/Sâkire en az nüfusa sahip köylerdir.

Nahiyede 4 tane cemaat bulunmaktadır. Bunlar 21 hane ile Cemâ'at-i A'râb-ı Kelbîn; 18 hane ile Cemâ'at-i Hüseyin 'an-Türkmânân-ı Cemâsire; 15 hane ile Cemâ'at-ı Kirâblı ve 13 hane ile Cemâ'at-i A'râb-ı Eşref'dir.

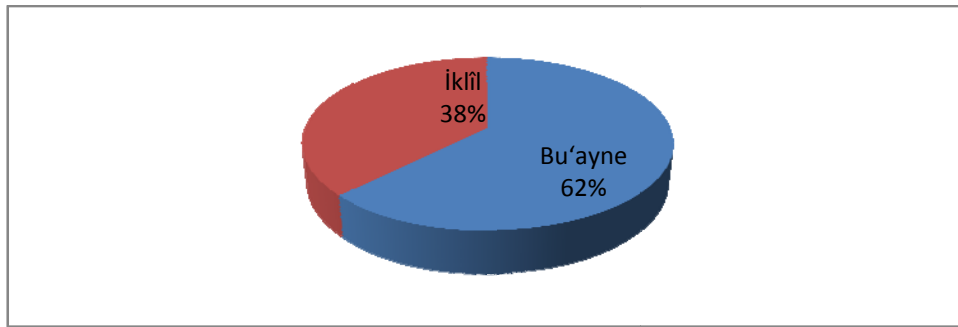
Defterin eksikliğinden dolayı asrın sonunda yapılan tahrir, nüfusta bir düşüşün olup olmadığı hususunda sıhhatli bir bilgi vermemektedir. 1005/1596-97'de Akka'da 23 köy ve 2 cemaatte 459 mücerred 1530 hane ile Müslümanlar, 11 mücerred 41 haneden ibaret nüfusla Yahudiler ve 8 hane ile Hristiyanlar ikamet etmeye devam etmektedirler. Mevcut defter kaydına göre toplam 470 mücerred ile 1.579 hane yaşıyor gözükse de yukarıda işaret olunan nedenden dolayı Akka'nın bu tarihteki hakiki nüfusu daha fazla olmalıdır.

Yerkâ (242 hane 53 mücerred), Ebu Sinan (200 hane 57 mücerred) Keفر Sümeý' (142 hane 55 mücerred), Sehm Vata (140 hane 29 mücerred) ile Rânâ (122 hane 40 mücerred) en kalabalık köylerdir. Meştâ (5 hane), Kesrâ (7 hane), Kâbrâ (9 hane) ile El-Munye (9 hane) en az nüfusa sahip karyelerdir.

Grafik 318: 1005/1596-97 Senesi Akka Nahiyesi Yahudi Nüfus Dağılımı

Yahudiler 11 mücerred 41 hane ile gayrimüslim tebaa içinde en kalabalık kesiti oluşturmakla birlikte bu rakam yukarıda işaret edildiği üzere gerçek sayıyı yansıtmıyor olabilir. Musevilerin 34 hane 11 mücerrede sahip olduğu Bukay'a'da, Müslümanlar 66 hane 23 mücerrede (981/1574'de Yahudiler 45 hane; Müslümanlar 6 mücerred 84 hane) maliktirler. Cûlis'te ise (981/1574'de Yahudiler 9 hane; Müslümanlar 9 mücerred 93 hane) Müslümanların 62 hane 39 mücerredine mukabil Yahudilerin yalnızca 7 haneleri vardır. İki köyün verileri 981/1574 yılına ait verilerle mukayese olduğunda hem Müslümanların hem de Yahudilerin 1005/1596-97 senesinde nüfus kaybettikleri gözükmektedir. Bukay'a'da Museviler, kişi başına (45 kişi) 100 akçeden toplamda 4500 akçe cizye tediye ederken Cûlis'te 100 akçeden (7 kişi) toplamda 700 akçe cizye ödemişlerdir.

Grafik 319: 1005/1596-97 Senesi Akka Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Gayrimüslim ahali içinde en az nüfusa sahip olan Hristiyanlar, toplam 8 haneyle, 20 hanelik Müslüman nüfusun bulunduğu İklîl'de 3 hane (981/1574'de 3 hane Hristiyan; Müslümanlar 20 hane) ve 4 mücerred 14 Müslüman hanenin bulunduğu Bu'ayne'de (981/1574'de 1 mücerred 14 hane Hristiyan; Müslümanlar 4 mücerred 31 hane) 5 hane olarak yaşamaktadırlar. Hristiyan ahali kişi başına 90 akçeden İklîl'de 270 akçe ve Bu'ayne'de 400 akçe cizye ödemiştir.

Müslüman, Hristiyan ve Yahudilerin bir arada yaşadığı köy Akka Nahiyesi'nde mevcut değildir. Yahudilerin zengin oluşları devleti onlardan daha fazla cizye almaya sevk

etmiş olabilir. Hristiyanların yaşadıkları köylerde Müslümanlarla birlikte 981/1574 yılına nazaran nüfus kaybetmeleri, 1005/1596-97 senesi için Akka Nahiyesi'nde nüfus düşüş beklentisini arttırmaktadır.

3.6.6. Taberiyye Nahiyesi

Köy	981/1574								1005/1596-97 ²²¹²					
	Müslüman				Hr		Yh		Müslüman		Hr		Yh	
	H	M	İ	EH	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
			H	M										
Nüceymiye (نجيمية)	17													
'Arrâbe (عرايه)	100								81	40				
Lûbiye/Lûbye (لوبيية)	139								106	33				
Meşhed-i Yûnus (مشهد يونس) ²²¹³	32	5												
Salâmiye (سلامية)	10													
Şecere (شجرة) ²²¹⁴	54	6												
Tur'ân (ترعان)	74								61	24				
Saffûriyye (صفورية)	377													
Bu'ayne (بعينه)?	36	4												
Hittîn (حطين) ²²¹⁵	132		1											
Cancâr (جنجار)?	34	2												
Kefr Kenne (كفر كنة)	313	2						77 2216	244	70			77 2217	
Rayna (رينة) ²²¹⁸	63	7				10 ²²¹⁹								
Kefr Mendâ (كفر مندنا)?	73	2	1											
Eksâl (اكسال) ²²²⁰	35			11					19	6				
Nâsirâ (ناصره)	210	5				17 ²²²¹								
Rûnâ (رونه)	84													
Yâfâ (يافا)	12	2												
Müceydel (مجيدل)	13								15	5				
Ma'lûl (معلول) ²²²²	21													
Meskene (مسكنه)	40	3												
Kefr Keme (كفر كمة)	38													
Kebşâne (كباشانه)	5													
Mağâr-ı Hazûr (مغار حزور) ²²²³	135	25							105	45				

²²¹² 1005/1596-97 tarihli 686 numaralı Tahrir Defteri'nin Şakif, Tibnin, Akka ve Taberiyye nahiyelerinin tahrir verileri eksiktir.

²²¹³ Köy türbesine vakıftır. Köy ahalisinin başka yerlerde yapmış oldukları ziraatlar için öşürlerini oralarda verirken kendi köylerinde yaptıkları ziraatin öşürlerini kendileri tasarruf edip gelen ve giden sarf ettikleri defterde kayıtlıdır.

²²¹⁴ Defterde Kefr Kene'ye tabi olarak gösterilmiştir.

²²¹⁵ Melik En-Nâsirî Salâhuddin Yusuf tarafından Hz. Şuayb'ın (as) türbesine vakfedilmiştir.

²²¹⁶ 77 Yahudi hane 90 akçeden toplamda 6930 akçe cizye vermişlerdir.

²²¹⁷ 77 Yahudi hane 100 akçeden toplam 7700 akçe cizye ödemişlerdir.

²²¹⁸ Köy Kefr Kene'ye tabi olarak gösterilmiştir.

²²¹⁹ 10 Hristiyan hane 85 akçeden toplamda 850 akçe cizye ödemişlerdir.

²²²⁰ Merc-i Benî 'Âmir'e tabidir.

²²²¹ 17 Hristiyan hane 85 akçeden toplam 1445 akçe cizye ödemişlerdir.

²²²² Merc-i Benî 'Âmir'e tabidir.

²²²³ Kefr Kene'ye tabidir.

Debbûriyye (دبورية)	42																		
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Kebâşe (اكراد كباشة)	7								7										
Cemâ'at-ı Ekrâd-ı Havâlîde (اكراد حوالدة)	31								24	7									
Cemâ'at-i Ekrâd-ı 'Aşâfire (عشافرة)?	42	1							40	2									
Hazûr (حزور)	16								18	8									
Mesîhâ (مسیحا)	6																		
Hadese (حدثة)?	27																		
Şârûniyye (شارونية) ²²²⁴	3																		
Kefr Ma'zer/Ma'der (كفر معذر/معذر)	14								25	6									
Dâmiyye (دامية)	12																		
'Aylebûn/'Ayleyûn (عيلبون/عيلبون)	13																		
Tayyibe (طيبة)	10																		
Kāna (قانا)	25	2																	
'Ülem (عولم)?	18																		
Erbil (اربل) ²²²⁵	2																		
Beyt-i Lahm (بيت لحم)	32								19	8									
Cübeyl (جيبيل)	15																		
Ümmü'l-Ġanem (ام الغنم)	9																		
Sercûn (سرجون)?	3																		
Mâ'ûn (ماعون)	25																		
Ma'arru's-Şifâ (معر (الشفافا) ²²²⁶)	32																		
Es-Sâra (الثارة)?	4																		
Kefr Yimmâ (كفر يما)	16																		
Sibânetü'l-Fevkâ (سبانة الفوقا)	30																		
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	21	5																	
Bîru'l-Yedevîye (بیر الیودیویه)	20																		
'Aynu Mâyîl (عين ماییل)?	13																		
'Arten (عرتن)	18																		
Tîrâ (طیره) ²²²⁷	40																		
Cedbe (جدبة)										19	8								
TOPLAM	2593	71	2	11			27		77	783	262								77

Tablo 162: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Taberiyye Nahiyesi

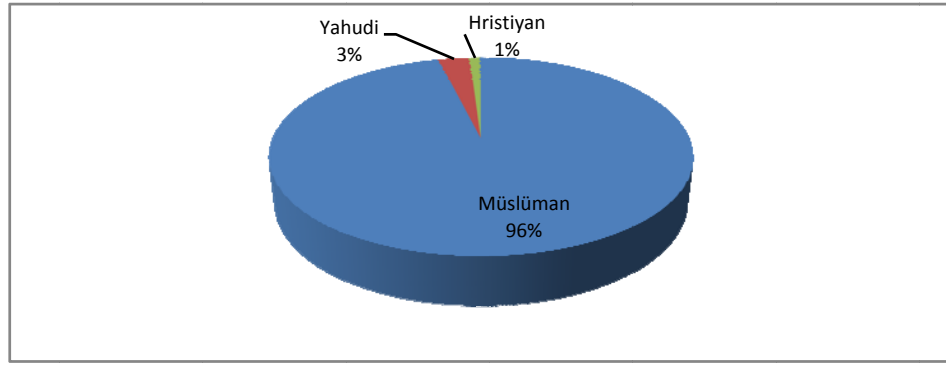
955/1548-49 senesinde yüzyıl içindeki en yüksek nüfus oranına (3053 hane 284 mücerred Müslüman; 95 hane 1 mücerred Yahudi; 23 hane 3 mücerred Hristiyan) ulaşan Taberiyye bu tarihten itibaren gerilemeye başlamış ve 981/1574 yılında 71 mücerred 2697 haneye düşmüştür.

²²²⁴ Kefr Ma'der'in yanındadır diye defterde kayıt vardır.

²²²⁵ Hz. Şuayb'a (as) vakıftır.

²²²⁶ Kefr Keme Köyü'nün yanında olduğu defterde belirtilmiştir.

²²²⁷ Şam'daki Sultan Süleyman İmaretî'ne tamamıyla vakıftır. Kayıttta mücerrede tesadüf olunmadığı gibi ayrıca başlık açılmış ancak mücerredle ilgili bir rakam verilmemiştir.

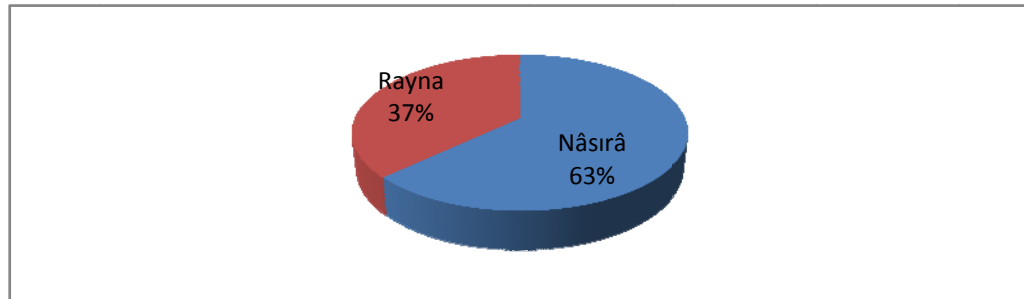

Grafik 320: 981/1574 Senesi Taberiyye Nahiyesi Nüfus Dağılımı

Taberiye Nahiyesi'nde 981/1574'te 50 köy ve 3 cemaat bulunmaktadır. Kahir ekseriyeti teşkil eden Müslümanlar, 71 mücerred 2.593 hanelik bir nüfusa maliktirler. Gayrimüslimler, Müslüman ahaliye nazaran azınlık olmakla birlikte Yahudiler, (77 hane) Hristiyanlara (27 hane) nazaran daha fazla nüfusa sahiptirler.

Kefr Mendâ ve Hittîn'de birer imamla karşılaşılrken diğer köylerde herhangi bir dini görevliye tesadüf olunmamaktadır. Bunun dışında Memluk dönemi askerî sınıfının temsilcileri olan 11 hane Ecnâd-ı Halka'ya Eksâl'da rastlanmaktadır.

77 hane ile yalnızca Kefr Kenne'de (Müslümanlar 2 mücerred 313 hane) hayatlarını idame ettiren Yahudiler, kişi başına 90 akçeden toplamda 6.930 akçe cizye ödemişlerdir.

Grafik 321: 981/1574 Senesi Taberiyye Nahiyesi Hristiyan Nüfus Dağılımı

Nâsırâ'da 17 hane (Müslüman ahali 5 hane 210 mücerred) ve Rayna'da (Müslümanlar 7 mücerred 63 hane) 10 hane olmak üzere toplamda 27 haneye sahip Hristiyanlar, Yahudilerden 5 akçe düşük olmak üzere kişi başına 85 akçe cizye (Nâsırâ'da 1445 akçe; Rayna'da 850 akçe) ödemektedirler.

390 hane ile Kefr Kenne (77 Yahudi Hane), Saffûriyye (377 hane), 227 hane 5 mücerred ile Nâsıra (17 hanesi Hristiyan), Mağâr-ı Hazûr (25 mücerred 135 hane), Hittîn (132 hane) ve 'Arrâbe (100 hane) en kalabalık köylerdir. En az nüfus ise 2 hane ile Erbil; 3'er hane

ile Sercûn ve Sârûniye'de; 4 hane ile Es-Sâre'de; 5 hane ile Kebşâne'de; 6 hane ile Mesîhâ'da ve 9 hane ile Ümmü'l-Ganem'de bulunmaktadır.

Taberiye'deki yaşayan cemaatlerin hepsi Kürt'tür. Toplam nüfusları 1 mücerred 80 haneye vasıl olmaktadır. Bunların içinde en az nüfusa sahip cemaat 7 hane ile Ekrâd-ı Kebâşe'dir. En fazla nüfus, 1 mücerred 42 hane ile Ekrâd-ı Aşâfire'de ve 31 hane ile Ekrâd-ı Havâlîde'de bulunmaktadır.

Asrın sonunda yapılan (1005/1596-97) tahrir eksik olduğundan düşüşün devam edip etmediği hususu belli değildir. 686 numaralı tahrir defterinde nahiyeye ait 11 köy ve 3 cemaatte 262 mücerred 783 hane ile Müslümanlar çoğunluğu teşkil ederken; Yahudiler 77 hane ile ikinci sırayı almaktadırlar. Toplam nüfus 262 mücerred 860 hanedir. Nahiye nüfusunun bu rakamdan daha fazla olduğu kesindir.

Kefr Kenne (70 mücerred 321 hane), Lûbiye/Lûbye (33 mücerred 106 hane) ve Mağâr-ı Hazûr (45 mücerred 105 hane) en kalabalık köylerdir. Müceydil (5 mücerred 15 hane) en az nüfusa sahip karyedir.

Ekrâd-ı Havâlîde (24 hane 7 mücerred), Ekrâd-ı 'Aşâfire (40 hane, 2 mücerred) ve Ekrâd-ı Kebâbişe (7 hane) adlı üç Kürt cemaati toplam 9 mücerred 71 hanelik nüfuslarıyla Taberiyye Nahiyesi'nde yaşamaya devam etmektedir. 981/1575 yılına nazaran nüfus kaybetmişlerdir.

77 hane ile ikinci sırayı işgal eden Yahudiler, yalnızca geçen tahrirde olduğu gibi Kefr Kenne Köyü'nde (Müslümanlar 70 mücerred 244 hane) yaşamaya devam ederek kişi başına 100 akçeden toplamda (77 kişi) 7700 akçe cizye ödemişlerdir.

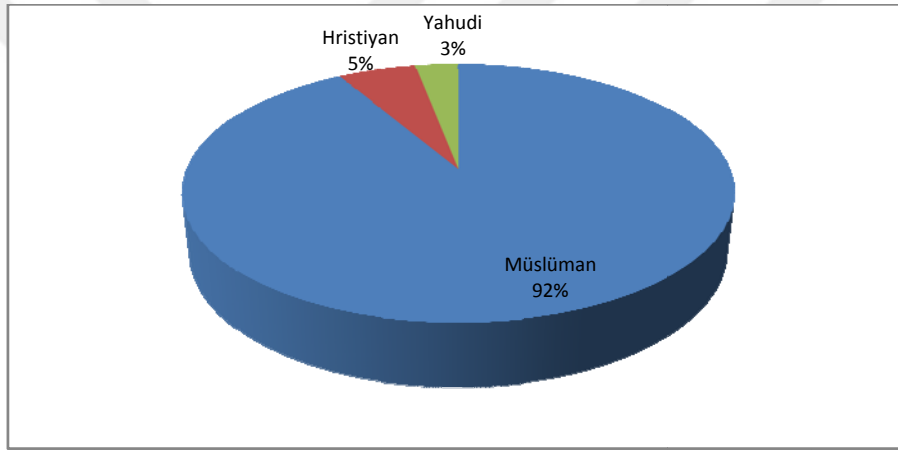
3.7. Genel Değerlendirme

Sancak	V. Tahrir 981/1574						VI. Tahrir 1005/1596-97					
	Müslüman		Hristiyan		Yahudi		Müslüman		Hristiyan		Yahudi	
	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M	H	M
Aclûn							5896	222	378	15		
Gazze							9.827	335	793	13	81	
Kudüs							7.778	152	1086	2	101	
Nablus							7.380	437	155	2	35	
Leccûn							1526					
Safed	13.190	1.390	85	16	1.148	16	8.185	2.874	41	20	1.129	23
Toplam	13.190	1.390	85	16	1.148	16	40.592	4.020	2.453	52	1.346	23

Tablo 163: 981/1574-1005/1596-97 Seneleri Sancaklar Nüfusu

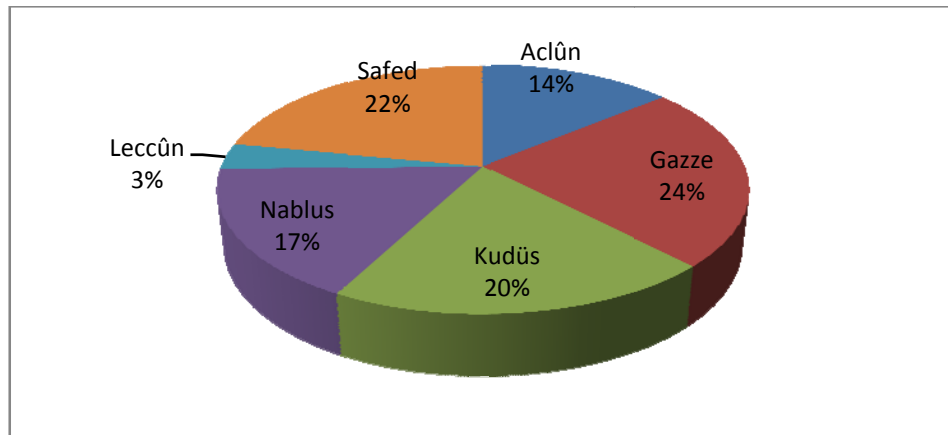
981/1574'de Safed Sancağı (13.190 hane 1390 mücerred Müslüman; 1148 hane 16 mücerred Yahudi; 85 hane 16 mücerred Hristiyan) haricinde diğer yerlerin tahrir kayıtları mevcut değildir. Dolayısıyla Safed'i diğer sancaklarla mukayese imkânı maalesef yoktur. Nüfus gerilemesinin ne zaman başladığı meselesi her sancağa göre değişiklik arz etmekte ve bu hususta müşterek bir tarih bulunmamaktadır. Ancak on altıncı yüzyıl hitama ererken Şam Eyaleti'nin güney sancaklarında işlerin yolunda gitmediği ve devleti zirveye taşıyan klasik yapının sarsıldığı sarihtir. Nitekim olumsuz durumun etkileri 1005/1596-97 tahrir kayıtlarında görülmektedir.

On altıncı yüzyılın son tahriri aynı zamanda tezin konusunu oluşturan sancakların bütün tahrir kayıtlarının bulunduğu evreyi temsil eder. Zira Leccûn Sancağı'nın tek tahrir kaydı bu tarihe aittir.

Grafik 322: 1005/1596-97 Senesi Şam Eyaletinin Güney Sancaklarında Nüfus Dağılımı

Şam Eyaleti'nin güney sancaklarda yaşayan ahalinin ekserisi her zaman olduğu üzere Müslümanlardan oluşuyordu. Hristiyanlar, Yahudilerden daha fazla nüfusa sahip olarak ikinci olurken Yahudiler ise üçüncü sırada gelmekteydi.

Grafik 323: 1005/1596-97 Senesi Şam Eyaletinin Güney Sancakları Nüfus Taksimatı

Mevcut veriler ışığı altında Gazze Sancağı'nda yüzyılın sonunda 9827 hane 335 mücerred Müslüman, 793 hane 13 mücerred Hristiyan ve 81 hane Yahudi yaşamaktadır. Bu haliyle en kalabalık sancak olmakla birlikte Safed Sancağı'nın 1005/1596-97 tarihli defterinin eksikliğinden dolayı mevcut tablonun değişmesi muhtemeldir.

Safed Sancağı'nda ise 1005/1596-97'de 8185 hane 2874 mücerred Müslüman, 1129 hane 23 mücerred Yahudi ve 41 hane 20 mücerred Hristiyan bulunmaktadır. Eldeki verilere bakıldığında özellikle Müslüman ve Hristiyan ahalinin verilerinin daha çok eksik olduğu görülmekte buna mukabil Yahudilerin verilerinin çok az bir kısmının noksan olduğu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla mezkûr tarih için adı geçen sancakta doğruya en yakın veriler Yahudilere aittir denilse hata olmaz.

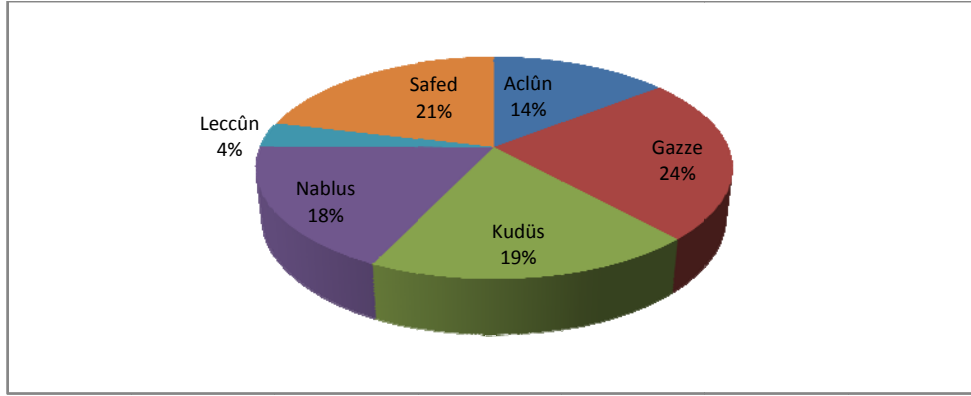
Üç dinin takdis ettiği şehrin bulunduğu Kudüs Sancağı, on altı asır boyunca hiçbir surette Safed ve Gazze gibi insanların tercih sıralamasında birinci gelmemiştir. 7778 hane 152 mücerred Müslüman, 1086 hane 2 mücerred Hristiyan ve 101 hane Yahudi'nin yaşadığı sancak daha çok Müslüman biraz Hristiyan ve çok az oranda Yahudi hususiyeti izhar etmektedir.

7380 hane 437 mücerred Müslüman, 155 hane 2 mücerred Hristiyan ve 35 hane Yahudi Nablus Sancağı'nda ikamet etmektedir. Üç dinin bir arada hayat sürdüğü Gazze, Safed ve Kudüs sancakları listesine Nablus da ilave edilebilir.

Aclûn 5896 hane 222 mücerred Müslüman ile 378 hane 15 mücerred Hristiyanın bir arada yaşadığı ve Yahudilerin ikamet etmediği sancaktır. Museviler, 945/1538 senesi tahririnde burada yaşarken daha sonrakilerin hiç birinde gözükmemişlerdir. Sancağı bir daha dönmek üzere terk ederek başka yere gitmişlerdir.

Hem nüfus hem de mesaha itibarıyla Şam Eyaleti'nin güney sancakları içinde en küçüğü olan Leccun'da, 1526 hane ile yalnızca Müslüman ahali yaşamıştır. Sadece 1005/1596-97 senesine ait tahrir defterinin bulunuşu ve diğerlerinin olmayışı evveliyatı hakkında bir boşluk teşkil etmekte ve yüz yıl içindeki gelişimini ve değişimini takip ve tahlil etmeyi zorlaştırmaktadır.

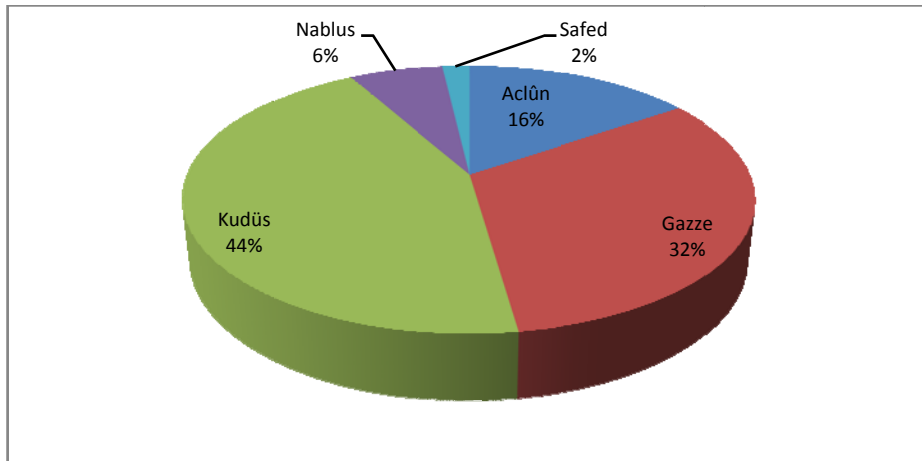
Leccun, üç semavi dinin derin tarihi köklerinin bulunduğu topraklarda gayrimüslimlerin ikamet etmemesi özelliğiyle diğer sancaklardan farklılık arz etmekle birlikte onaltıncı asır boyunca bu hususiyetini devam ettirip ettirmediği tahrirlerin eksikliğinden dolayı bilinmemektedir.

Grafik 324: 1005/1596-97 Senesi Şam Eyaletinin Güney Sancaklarında Müslüman Nüfus Dağılımı

Müslümanlar, sırasıyla Gazze (9827 hane 335 mücerred), Safed (8185 hane 2874 mücerred), Kudüs (7778 hane 152 mücerred), Nablus (7380 hane 437 mücerred) ve Leccûn'da (1526 hane) hayatlarını idame ettirmişlerdir. Safed'in verileri tam olmadığından mevcut tablo yanıltıcı olabilir. Zira Safed her zaman hem nüfus hem de mesaha noktasından Gazze'den daha büyük ola gelmiştir.

Gazze, Kudüs, Safed ve Nablus sancaklarında Hristiyanlar ve Yahudilerle birlikte hayatlarını sürdürmelerine mukabil Aclûn Sancağı'nda yalnızca Hristiyan ahaliyle yaşayan Müslümanlar, sadece 1005/1596-97 yılına ait tahrir defteri bulunan Leccûn Sancağı'nda ise tek başlarına ikamet etmişlerdir.

Grafik 325: 1005/1596-97 Senesi Şam Eyaletinin Güney Sancakları Hristiyan Nüfus Dağılımı

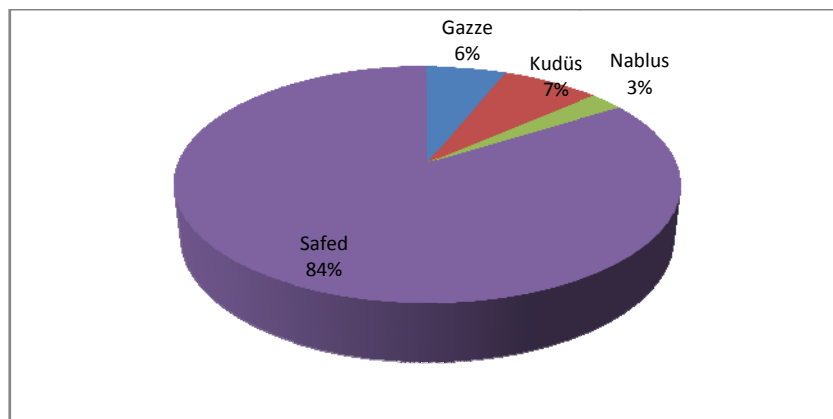
On altıncı asır boyunca Müslümanlardan sonra nüfus pastasında ikinci kesiti oluşturan Hristiyanlar için bu kural 1005/1596-97 senesinde de değişmemiş gözüküyor. Leccûn Sancağı hariç her yerde ikamet eden Hristiyan ahali en çok Kudüs Sancağı'nda (1086 hane 2 mücerred Hristiyan; 7778 hane 152 mücerred Müslüman; 101 hane Yahudi) yaşamaktadır.

Gazze Sancağı (793 hane 13 mücerred Hristiyan; 9827 hane 335 mücerred Müslüman; 81 hane Yahudi) ikamet tercihlerinde ikinci sırada bulunmaktadır. Burada yüzyıl boyunca nüfuslarını arttıran Hristiyanlar, 964/1557 senesinde (838 hane 16 mücerred) en yüksek nüfus oranına ulaşmalarına rağmen asrın nihayetinde düşüşe maruz kalmışlardır.

Aclûn Sancağı, Hristiyan ahalinin on altıncı yüzyıl boyunca ikamet tercihlerinde üçüncü sırada yer almakla birlikte 955/1548-49'da nüfus kaybına (347 hane 43 mücerred) uğramışlardır. Asrın sonunda (378 hane 15 mücerred Hristiyan; 5896 hane 222 mücerred Müslüman) toparlanmış gözükmekle birlikte kati bir neticeden bahsedilememesinin önündeki en büyük engel 955/1548-49 ile 1005/1596-97 seneleri arasındaki yıllara ait tahrir defterlerinin olmayışıdır. Dolayısıyla sarîh bir şekilde toparlanma ya da nüfus artış durumundan bahsedilemese de 955/1548-49 senesi verilerine nazaran bir ilerlemenin olduğu söylenebilir.

Nablus da Aclûn Sancağı için zikrolunan problemlerden dolayı aynı durumdadır. 955/1548-49 senesinde 32 hane 5 mücerrede sahip olan Hristiyanlar, asrın hitamında 155 hane 2 mücerrede ulaşmışlardır. Nüfus artışı, aynı zamanda sancak nüfus dağılımındaki yerlerini değiştirerek Yahudilerin arkaya düşmesine, onların ise ikinci sıraya yükseltmesine neden olmuştur. Defter serilerinin tam olmayışı, nüfus değişimini takip etmeyi zorlaştırmaktadır.

Safed, Hristiyan ahalinin yüzyıl boyunca nüfus yelpazesinin en sonunda yer aldığı tek sancaktır. 1005/1596-97 tarihli tahrir defterinin eksik oluşu asrın sonunda Hristiyanların hane sayıları hususunda işleri zora sokmaktadır. 981/1574'te nüfusları 85 hane 16 mücerred olan Hristiyanlar, 1005/1596-97 tahririnde olması gereken rakamın altına (41 hane 20 mücerred) düşmüş gözükyorlar. Son tahrir defter, tam olsaydı nüfuslarının daha yüksek olması beklenmekle birlikte 981/1574 senesini geçmesi ihtimal dâhilinde değildir. Zira bölgede bir nüfus gerilemesinin olduğu âşikardır.

Grafik 326: 1005/1596-97 Senesi Şam Eyaletinin Güney Sancakları Yahudi Nüfus Dağılımı

Genel nüfus dağılımında en son sırada yer alan Yahudiler, yüzyılın sonunda Safed, Kudüs, Gazze ve Nablus sancaklarında ikamet etmişlerdir. 945/1538 senesindeki Aclûn'daki mevcudiyetleri (55 hane 3 mücerred Yahudi; 6392 hane 213 mücerred Müslüman; 358 hane 7 mücerred Hristiyan) istisna tutulursa devamlı bir surette bu dört sancakta yaşamışlardır.

Safed, Yahudiler nazarında on altıncı yüzyıl boyunca Kudüs'ten daha makbul ve muteber olmuştur. 955/1548-49'da bir asır içindeki ulaşabilecekleri en yüksek nüfus oranına (1227 hane 89 mücerred) ulaşmışlardır. Bu tarihten sonra çöküşe geçen Museviler, 981/1574'de (1148 hane 16 mücerred) kendilerini toparlamaya başlasalar da nüfus artış sürecinin devam edip etmediği hususu, 1005/1596-97 yılı defterinin nakışlığından dolayı belirsizdir.

Kudüs Sancağı, on altıncı yüzyıl boyunca Safed'in kazanmış olduğu teveccühü Yahudiler nezdinde elde edememiş gözükmetedir. 961/1553-54'te (325 hane 13 mücerred Kudüs Şehri, 8 hane Halilurrahman Kasabası) en yüksel nüfus oranına ulaşan Yahudiler, mezkûr tarihten itibaren sancakta nüfus kaybetmeye başlayarak asrın nihayetinde 101 haneye gerilemişlerdir. Sancak Yahudi nüfus dağılımında esas payın sahibi Kudüs Şehri'ndeki Yahudilerin nüfus kaybı (1005/1596-97'de 90 hane; 970/1562-63'te 237 hane 12 mücerred; 961/1553-54'te 325 hane 13 mücerred; 945/1538 222 hane 21 mücerred; 932/1525-26'da 199 hane), ciddi boyuttadır. Anlaşılan Kudüs'teki bugünkü Ağlama Duvarı'nın 1585 senesi civarındaki keşfi bile şehri terk etmelerini engelleyememiştir.²²²⁸ Bu da aslında on altıncı asır boyunca Museviler katında Kudüs'ün Safed ve civarından daha üstün olmadığına işaretidir.

Gazze Sancağı Yahudi ikamet tercihinde bir asır boyunca her zaman üçüncü sırada yer almıştır. Mevcudiyetleri inişli çıkışlı bir süreç takip etmiş olmakla birlikte 955/1548-49

²²²⁸ Kudüs-i Şerîf kadısına hüküm ki: Sâbıkâ Kudüs-i Şerîf kadısı olan Ömer dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp nazargâh-ı hak ve mahall-i Mi'râc-ı resûl-i asdak kubeyle-i cemî-i enbiyâ ki Beyt-i Makdis ve Mescid-i Aksa'dır. Ol makam-ı şerîf ve ma'bed-i münîf ve latîfi Hazret-i Ömer radiyallâhu te'âlâ anh hicret-i Nebeviyye'nin on altıncı senesinde Rebiulevvel ayında bi-inâyettillâhi'l-fettâh sulhan feth idüp ba'dehu Melik Salahuddin beşyüz toksan yedi târihinde mâh-ı Receb'de bi-avnilâhi'l-kahhâr kahran feth eylediğinde tâife-i Nasârâ şurût-ı İslâmiye'ye ve cizyeye rızâ gösterdikleri için ellerinde olan kenîsâlar ibka olunup ahidnâmeleri verilmiştir. Feemmâ tâife-i Yehûd kable'l-feth ve ba'de'l-feth Kudüs-i Şerîf'de ma'bed ittihaz etmek vâki olmadığı meşhûr ve mastûrdur. Lâkin ol tâife bir kaç senedir ki ol arz-ı mukaddesede Hazret-i Ömer radiyallâhu anh Mescid-i Şerîf'i'nin dîvârına mulâsık ve mescidin binâsıyla müttehid ve müşâbih yerleri ma'bed idinüp kuzât-ı sâbıkâ zamânında nice def'a ol kenîsa teftîş olunup şer'la men olunmağa evâmîr-i şerîf vârid olmuş hâlâ ehl-i mahalleden Müslûmânlardır şevvâ ve da'vâya gelip tâife- Yehûdun âyine-i bâtilâları üzere âyin sadaları tâ'at ve ibâdetimize mâni'dir dimeğîn bâb-ı kenîse kapanup mühürlenmiş idi. Dîn ve devlete lâyük olan min-ba'd ol tâife ol mahalle gelmeyüp sedd olunduğu üzere ibka olunup veyahut masârif-i Mescid-i Şerîf için galle hâsıl olur bir yer olup Mescid-i Şerîf'e ilhâk olunmak husûsun bildirmişsin. İmdi bu bâbda verilen fetevâ-yı şerîfe ve ulemâ-yı izâm ve meşâyih-i kirâm ... mazmûnunca amel olunmak emr edip buyurdum ki vusûl buldukta onat mukayyed olup tâife-i mezkûru Şer-i Şerîf iktizâ ittüğü üzere mahall-i mezbûru ma'bed edinmekten men idüp mescid-i mezbûra ilhâk idüp hilâf-ı şer kimesneye nizâ ittirmeyesin ve ne vecihle icrâ-yı şer olunup emrim yerine vârid ve amel yazup arz eylesin. 10 Safer 996 tarihli 528 numaralı hüküm, **A.DVN.MHM.d. LXIV**, 210

yılı (134 hane 7 mücerred) nüfuslarının yüzyıl içinde zirve yaptığı senedir. Bu tarihten itibaren düşüşe geçen Musevî nüfusu, 1005/1596-97'de 81 haneye gerileyecektir.

Yahudilerin en az ikamet ettiği sancak Nablus'tur. 945/1538'de (100 hane 4 mücerred) bir asır içindeki en yüksek nüfus oranına malik olmakla beraber bu tarihten sonra 1005/1596-97'ye kadar devamlı bir surette nüfus kaybederek nüfus dağılımında, yüzyılı Hristiyan ahalinin peşinden (35 hane Yahudi; 155 hane 2 mücerred Hristiyan) en son sırada kapatmışlardır.

Sonuç olarak Şam Eyaleti'nin güney sancaklarını ya da diğer bir ifadeyle Filistin'i oluşturan Aclun, Gazze, Kudüs, Nablus, Safed ve Leccûn'da on altıncı asrın sonunda nüfus düşüşü görülmektedir. İmparatorluğun diğer bölgelerinde olduğu üzere on altıncı yüzyılda dâhili nizamının sarsılması devlet idaresinin zaafına ve buna paralel olarak ahalinin perişan olmasına neden olmuştur. Dolayısıyla Osmanlı hâkimiyetinin başlangıcında az olan nüfus, istikrarın ve emniyetin yerleşmesine paralel olarak nasıl artmışsa işler tersine döndüğünde de halk süreçten etkilenmiştir.

SONUÇ

Yavuz Sultan Selim'in Arap topraklarını imparatorluğa katmasının ardından Osmanlı egemenliğine giren Filistin ya da Şam Eyaleti'nin güney sancakları (Aclun, Gazze, Nablus, Leccun, Kudüs, Safed) on altıncı yüzyılın başında savaşlardan ve ardından çıkan çeşitli isyanlardan mütevellit harap olmuştu. I. Selim'in kısa süreli saltanatı, olumsuz durumun izalesi için gerekli şartları temin edememiş ve bu görev oğlu I. Süleyman'a kalmıştı. Babasının vefatının akabinde tahta çıkan genç sultan Arap topraklarındaki Osmanlı hâkimiyetini tehdit eden Gazali isyanı ile karşılaşmıştı. İsyanın bastırılmasının ardından bölgenin imparatorlukla bütünleşme süreci nizamın tesisiyle başarılı bir şekilde tamamlanmıştı. Bedevi Arap kabilelerin kontrol altına alınması ve sancaklarda yapılan çeşitli düzenlemeler, anarşiden ve kargaşadan kaçan halkın hızlı bir şekilde yerlerine dönmelerini mümkün kılmış ve buna paralel olarak nüfus hızlı bir şekilde artmıştır.

Kanuni Sultan Süleyman döneminde inşa edilen sistem, II. Selim'in saltanatının sonuna kadar başarılı bir şekilde işlemekle birlikte yüzyılın ortasında yavaş yavaş sahneye çıkan göçebe kabilelerin etkili hale gelmeleriyle bozulmaya yüz tutmuştur. III. Murad döneminde gerek Şark seferleri ve gerekse batıdaki mücadeleler, devletin dâhili bünyesinde ciddi problemlere sebebiyet vermiştir. Celali isyanları ile meşgul olan devlet merkezi, sancaklarda meydana gelen olaylar karşısında zamanında etkin bir siyaset takip edememekle göçebe Arap kabilelerinin isyanlarına uygun bir zemin sağlamıştır. Kabilelerin engellenemeyişi, mevcut nizamı sarsarak ahalinin perişan olmasına neden olmuştur. Nitekim III. Mehmed devrinde yapılan son tahrir nüfus düşüşünü, bariz şekilde gözler önüne sermektedir.

On altıncı yüzyıl boyunca sancaklarda, Müslümanlar, Hristiyanlar ve Yahudiler olmak üzere üç semavi dine mensup kişiler hayatlarını sürdürmüştür. Müslümanlar bölge nüfusunun kahir ekseriyetini teşkil ederken gayrimüslimler azınlık konumundaydılar. Yahudilere nazaran daha fazla nüfusa sahip olan Hristiyanların büyük çoğunluğunu yerel halk oluşturmaktaydı.

Sancakların hepsinde istisnasız bir nüfus üstünlüğüne sahip olan Müslüman ahali, yeknesak bir yapı arz etmemektedir. Bölgedeki Müslümanların hâkim unsurunu Araplar teşkil ederken başta Türkler olmak üzere diğer Müslüman milletler de onlara eşlik etmekteydi.

Ekseriyeti köylerde yaşamakla birlikte azımsanmayacak bir kısmı da şehirlerde hayatlarını sürdüren Müslümanlar, çeşitli zanaatlarla iştiğal etmekteydiler. Tahrir defterlerinin bedevi kabilelerinin hane sayılarını tam olarak vermemesi, Müslüman ahalinin hane sayısının mevcut rakamdan daha fazla olması gerektiği sonucunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla nüfus dağılımında Müslümanların oranları gayrimüslimlerin aleyhine olacak bir şekilde artacaktır.

Buna ilaveten tahrir defterleri incelendiğinde hekimlik mesleğinin yalnızca gayrimüslimler tarafından icra edilmediği ve Müslümanların hekimlikle ciddi bir şekilde ilgilendiği gözükmektedir. Müslüman hekimlere ilişkin veriler, gayrimüslimlerin tababet alanına hâkim olduğu ve Müslümanların tabipliği Hristiyan ve Yahudilere bıraktığı ön kabulünü sarsacak düzeydedir.

Nüfus dağılımında ikinci sırada yer alan Hristiyanlar, on altıncı yüzyıl boyunca bu hususiyetlerini kaybetmemiş gözükümlerler. Safed sancağı dışında diğer yerlerde Müslümanlardan sonra ikinci sırada yer alan Hristiyan ahalinin çoğunluğu yerli ahalden oluşmaktadır. Müslümanlar gibi hem şehirlerde hem de köylerde hayatlarını sürdüren Hristiyanlar, bu özellikleriyle Yahudilerden farklılık arz etmektedirler.

Yahudiler, Osmanlı egemenliğinin ilk asrında nüfus yelpazesinde her zaman en son sırada yer almışlardır. 945/1538 senesine kadar ağırlıklı olarak Arapça konuşan Şarklı Yahudilerin sancaklarda ikamet ettikleri görülmekle beraber bu tarihten sonra batıdan gelen Yahudi nüfusla durumun değiştiği müşahade olunmaktadır. Ancak gelen göçler Yahudilerin nüfus dağılımındaki yerini değiştirmemiştir. Safed ile Aclun sancakları (kısa bir müddet) hariç diğer yerlerde kasabalarda ve şehirlerde ikamet etmeyi sürdüren Yahudiler, genellikle köy hayatından uzak kalmışlardır.

Safed kasabası ve küçük ölçüde de nahiye köyleri on altıncı yüzyılda Yahudi ikamet tercihinde ilk sırada yer almıştır. Kudüs Şehri ve sancağı, Safed Kasabası kadar Museviler nezdinde popüler olmamıştır. Meşhur kabalist hahamların Safed'i merkez edinmeleri, ikamet tercihlerinde belirleyici olmuştur. Aynı zamanda bu durum, Kudüs'ün Yahudiler nezdinde yaygın kabulün aksine muteber bir yer olmadığını göstermektedir. Eğer böyle bir şey olsaydı Safed Sancağı'ndaki Yahudilerin kesretle Kudüs ve civarında ikamet etmeleri gerekirdi. Yüzyılın son çeyreğinde Ağlama Duvarı'nın icadının ya da keşfinin Yahudilerin Kudüs Şehri'ni benimsemeleri hususunda yetersiz kaldığı görülmektedir. Muhtemelen duvarın o dönemki Yahudi zihninde/fikrinde merkezi bir yer edinmemiş olması bunda etkendir. Zira "Ağlama Duvarı'na" rağmen şehirdeki Yahudi nüfusu asrın sonuna doğru trajik bir şekilde erimeye devam etmiştir.

Tahrir Defterleri verileri, bugünkü İsrail'in ekseriyetini teşkil eden sancakların on altıncı yüzyılda Yahudiler tarafından tercih edilen bir "arz-ı mev'ûd" olmadığını da göstermektedir. Çünkü 945/1538 senesinden sonra, muhtemelen imparatorluğun muhtelif yerlerinden ve dışarıdan gelenler haricinde göçlerin gelmediği tam tersine sancaklarda durumlar bozuldukça Yahudilerin nüfus kaybettiği görülmektedir. Mahalli idarecilerin Yahudileri kovmak bir yana, sürgünlerine mani olmaları bölgede onların yerleşimi için fazlasıyla müsait ortamın olduğunu göstermektedir. Anlaşılan Yahudiler, imparatorluğun içinde ve dışında alıştıkları kâr u kesplerinden "Filistin" için feragat etmeyi lüzumsuz görerek buldukları yerlerde hayatlarını sürdürmeyi tercih etmişlerdir.

EKLER

Aclun Tahrir Defterleri

1) Başbakanlık Osmanlı Arşivi 945/1538 Tarihli 970 Numaralı Tahrir Defteri

945/1538 Tarihli 970 Numaralı Tahrir Defteri (BOA)														
Mahalle/Köy	Müslüman									Hristiyan			Yahudi	
	H	M	İ	Mz	Z	B	A	S	R	H	M	R	H	M
Aclûn Mahalleleri														
Adâra 'â (ادارة)	46 ²²²⁹	3	2 ²²³⁰											
'Arâk (عراق)	34	1												
Bi'ne (بعنة)	51 ²²³¹	4 ²²³²	2 ²²³³	2 ²²³⁴	1 ²²³⁵									
Munâh (مناح)	72 ²²³⁶	1	2 ²²³⁷	2 ²²³⁸										
Cemâ'at-i Nasârâ der-nefs-i 'Aclûn										9 ²²³⁹				
TOPLAM	203	9	6	4	1					9				
Aclûn Nahiyesi Köyleri														
Rabez (ربض)	15	4 ²²⁴⁰	1 ²²⁴¹							10 ²²⁴²	1 ²²⁴³			
Kefr 'Avân (كفر عوان) ²²⁴⁴	35 ²²⁴⁵		1 ²²⁴⁶											
Kefr Bîl (كفر بيل) ²²⁴⁷	15 ²²⁴⁸		1 ²²⁴⁹											
TOPLAM	65	4	3							10	1			
Beni 'Ulvân Nahiyesi														
Dibîn (دبين) ²²⁵⁰										47 ²²⁵¹	1 ²²⁵²			
Merc-i Şeyh (مرج شيخ)	5									17 ²²⁵³				

2229 Kayıtta 44

2230 Muhammed veled-i Ahmed. Diğer imamın adı verilmemiştir.

2231 Kayıtta 48

2232 Kayıtta 5

2233 İmamların adları verilmemiştir.

2234 Sâ'ûr? veled-i Muhammed ile İsmail veled-i Muhammed adındaki iki müezzîn için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

2235 Şeyh Muhammed veled-i Ahmed adlı şeyh-i zâviye için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

2236 Kayıtta 70

2237 İmamların adları verilmemiştir.

2238 Kasım veled-i Ebubekir ile Ahmed veled-i Muhammed adlı iki müezzîn için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

2239 Hâss-ı şâhî cizye-i gebrân tis'a neferan fi semânîn 720.

2240 Kayıtta 3

2241 İmamın adı verilmemiştir.

2242 Cizye-i gebrân 11 fi semânîn 880.

2243 Mücerred için başlık açılmamıştır.

2244 Vakf-u Zeyn? Müheyya? Bin Yusuf tamâmen.

2245 Kayıtta 34

2246 İmamın adı verilmemiştir.

2247 Vakf-u Zeyn? Müheyya? Bin Yusuf tamâmen.

2248 Kayıtta 14

2249 İmamın adı verilmemiştir.

2250 Nasârâ tâifesidir.

2251 Kayıtta 48. Hâss-ı Şâhî 48 neferan fi semânîn 3840.

2252 Mücerred için başlık açılmamıştır.

2253 Hâss-ı Şâhî cizye-i nasârâ 17 neferan fi semânîn 1360.

Cemâ'at-i ... ²²⁵⁴	48 ²²⁵⁵		1 ²²⁵⁶		2 ²²⁵⁷													
Na'netu's-Su'âl (نعنة السعال)?	47 ²²⁵⁸		1 ²²⁵⁹							4 ²²⁶⁰								
Bermâ (برمة)	34 ²²⁶¹																	
Gancerâ (غنجرأ)	34 ²²⁶²	3 ²²⁶³	1 ²²⁶⁴							16 ²²⁶⁵	3 ²²⁶⁶							
Hazbernâ (خزبرنة)?	37 ²²⁶⁷	2	1 ²²⁶⁸															
Cenînü's-Safâ (جنين الصفا) ²²⁶⁹	45 ²²⁷⁰	2	1 ²²⁷¹															
Semmû' (سموع)	37 ²²⁷²	4	1 ²²⁷³															
Deyr Gafr (دير غفر)	35 ²²⁷⁴		1 ²²⁷⁵															
Zevbiyâ (زوبية)	29 ²²⁷⁶	6 ²²⁷⁷	1 ²²⁷⁸															
Kefr Almâ (كفر المأ) ²²⁷⁹	59 ²²⁸⁰	1 ²²⁸¹	1 ²²⁸²															
Râcib Reyân (راجب ريان)?	19 ²²⁸³		1 ²²⁸⁴															
'Aynu'l-Ceddi'l-Kusayf (عين الجد القصيف) ²²⁸⁵	50 ²²⁸⁶	4	1 ²²⁸⁷							21 ²²⁸⁸								
İşteb (اشتب)?	10 ²²⁸⁹		1 ²²⁹⁰															

²²⁵⁴ Defterin 13.cü sf.sının başı tahrip olduğundan cemaatin ismi okunamamıştır.

²²⁵⁵ Kayıtta 45

²²⁵⁶ Şeyh-i Zâviye ve imam bir başlık altında toplanmış bir 2 zaviye şeyhinin ismi verilmiş ancak imamın adı verilmemiştir.

²²⁵⁷ Ahmed veled-i Şeyh Ahmed ile Hacı İbrahim şeyh-i zâviye olarak kaydedilmiştir.

²²⁵⁸ Kayıtta 46

²²⁵⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²²⁶⁰ Hâss-ı Şâhî Erba'a neferan fî semânîn 320.

²²⁶¹ Kayıtta 33

²²⁶² Kayıtta 32

²²⁶³ Kayıtta 4

²²⁶⁴ İmamın adı verilmemiştir.

²²⁶⁵ Hâss-ı şâhî cizye neferan 19 beher nefer fî semânîn 1520.

²²⁶⁶ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²²⁶⁷ Kayıtta 36

²²⁶⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²²⁶⁹ Tâbi'-i Kûre

²²⁷⁰ Kayıtta 44

²²⁷¹ İmamın adı verilmemiştir.

²²⁷² Kayıtta 36

²²⁷³ İmamın adı verilmemiştir.

²²⁷⁴ Kayıtta 34

²²⁷⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²²⁷⁶ Kayıtta 30

²²⁷⁷ Kayıtta 4

²²⁷⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²²⁷⁹ Tâbi'-i Kûre

²²⁸⁰ Kayıtta 57

²²⁸¹ Kayıtta 2

²²⁸² İmamın adı verilmemiştir.

²²⁸³ Kayıtta 18

²²⁸⁴ İmamın adı verilmemiştir.

²²⁸⁵ Tâbi'-i 'Aclûn

²²⁸⁶ Kayıtta 49

²²⁸⁷ Muhammed veled-i 'Ammâd

²²⁸⁸ Hâss-ı şâhî cizye-i nasârâ 21 neferan beher nefer fî semânîn 1680.

²²⁸⁹ Kayıtta 9

²²⁹⁰ İmamın adı verilmemiştir.

Râ'â (رأعة)	14 ²²⁹¹		1 ²²⁹²							19 ²²⁹³				
'Asâ (عسا)	28 ²²⁹⁴		1 ²²⁹⁵											
Kefr İncî (كفر انجي)	16 ²²⁹⁶		1 ²²⁹⁷											
Kâfsâ (قافصة)?	12 ²²⁹⁸		1 ²²⁹⁹											
'Atek/'Abek/'Anek/'Ayek (عتك/عك/عك/عك)? ²³⁰⁰	33 ²³⁰¹		1 ²³⁰²											
Kefr Katrâ (كفر قطرا)	2													
'Alimûn (علمون) ²³⁰³	10 ²³⁰⁴		1 ²³⁰⁵											
Cîre (جيرة)	9 ²³⁰⁶		1 ²³⁰⁷											
Halâk (حلاق) ²³⁰⁸	20 ²³⁰⁹	1	1 ²³¹⁰											
Deyr Yûsuf (دير يوسف) ²³¹¹	7 ²³¹²	2	1 ²³¹³											
Fete (فتة)?	4													
Mansûrâ Vâdi-yi Şûf (منصورة وادی (شوف) ²³¹⁴	31 ²³¹⁵	2	1 ²³¹⁶							5 ²³¹⁷				
'Ayn-u Necde (عين نجدة) ²³¹⁸	7													
'Ayn-u Ceddi'l-Kâdî (عين جد (القاضي) ²³¹⁹	16 ²³²⁰		1 ²³²¹							3 ²³²²				
Necde (نجدة) ²³²³	41 ²³²⁴	10 ²³²⁵	1 ²³²⁶											

²²⁹¹ Kayıtta 13

²²⁹² İmamın adı verilmemiştir.

²²⁹³ Kişi başına 80 akçeden toplamda 1520 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

²²⁹⁴ Kayıtta 30. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak bir kişi olduğu ifade edilmesine mukabil mücerredin ismi verilmemiştir.

²²⁹⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²²⁹⁶ Kayıtta 15

²²⁹⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²²⁹⁸ Kayıtta 11

²²⁹⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁰⁰ Tâbi'-i 'Aclûn

²³⁰¹ Kayıtta 32

²³⁰² İmamın adı verilmemiştir.

²³⁰³ Tâbi'-i 'Aclûn

²³⁰⁴ Kayıtta 9

²³⁰⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁰⁶ Kayıtta 8

²³⁰⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁰⁸ Tâbi'-i Benî Ulvân

²³⁰⁹ Kayıtta 19

²³¹⁰ İmamın adı verilmemiştir.

²³¹¹ Tâbi'-i 'Aclûn

²³¹² Kayıtta 6

²³¹³ İmamın adı verilmemiştir.

²³¹⁴ Tâbi'-i 'Aclûn

²³¹⁵ Kayıtta 30

²³¹⁶ İmamın adı verilmemiştir.

²³¹⁷ Hâss-ı şâhî cizye-i nasârâ neferan hamse beher nefer fî semânîn 400.

²³¹⁸ Tâbi'-i 'Aclûn

²³¹⁹ Tâbi'-i Benî Kıddîs/Kureys (بنی قديس/قريش)

²³²⁰ Kayıtta 15

²³²¹ İmamın adı verilmemiştir.

²³²² Hâss-ı şâhî cizye-i nasârâ neferan selâse beher nefer fî semânîn 240.

²³²³ Tâbi'-i Benî 'Ulvân

²³²⁴ Kayıtta 38

²³²⁵ Kayıtta 12

²³²⁶ İmamın adı verilmemiştir.

Kāf (قاف) ²³²⁷	11 ²³²⁸	1																
Hamîmu'l-Fevkâ ve't-Tahtâ (حميم الفوقا والتحتا)	8 ²³²⁹	1	1 ²³³⁰															
'Anbe (عنبه)	49 ²³³¹	5 ²³³²	2 ²³³³															
Nef' Li'n-Nasârâ (نفع للنصارى)										27 ²³³⁴	2							
Rummâl (رمال)	15	2 ²³³⁵	1 ²³³⁶															
Deyr-u 'Amûd (دير عمود)	16 ²³³⁷	2 ²³³⁸	1 ²³³⁹															
İstalûs (اسطلوس) ²³⁴⁰	5																	
Mansûrâ (منصورة) ²³⁴¹	9	1 ²³⁴²	1 ²³⁴³															
Evsarâ (اوصرة) ²³⁴⁴	5	1																
El-Bedriye (البدرية) ²³⁴⁵	12 ²³⁴⁶		1 ²³⁴⁷															
Hatlà (حطلا)	14 ²³⁴⁸		1 ²³⁴⁹															
Deyr Zıkrît (دير زقريط) ²³⁵⁰	7																	
'Aynâ (عينا)	12 ²³⁵¹																	
Musallâ-yı Şeref (مصلى شرف)	36 ²³⁵²		1 ²³⁵³							6 ²³⁵⁴								
Nasbâ (نصبا)	3																	
Racmu's-Sa'di'l-Fevkâ (رجم السعد الفوقا)	12 ²³⁵⁵		1 ²³⁵⁶															
'Absarâ (عبصرة) ²³⁵⁷	8 ²³⁵⁸		1 ²³⁵⁹															

²³²⁷ Tâbi'-i 'Aclûn

²³²⁸ Kayıtta 10

²³²⁹ Kayıtta 7

²³³⁰ İmamın adı verilmemiştir.

²³³¹ Kayıtta 50

²³³² Kayıtta 2

²³³³ İmamın adı verilmemiştir.

²³³⁴ Kayıtta 29.

²³³⁵ Kayıtta 1

²³³⁶ Tâbi'-i Kûre

²³³⁷ Tâbi'-i Benî Vahdân

²³³⁸ Kayıtta 3

²³³⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁴⁰ Tâbi'-i Benî Kıddîs/Kureys (بنى قديس/قريس)

²³⁴¹ Tâbi'-i Benî Vahdân

²³⁴² Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²³⁴³ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁴⁴ Tâbi'-i Benî Kusayb (بنى قصيب)

²³⁴⁵ Der-nezd-i ahâlî-i karye-i 'Ayn Cerâ (عين جرا)

²³⁴⁶ Kayıtta 11

²³⁴⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁴⁸ Kayıtta 13

²³⁴⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁵⁰ Tâbi'-i Benî 'Ulvân

²³⁵¹ Kayıtta 11. Mücerred için kaydın sonunda başlık açılıp 1 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil mücerredin ismine tesadüf olunmamıştır.

²³⁵² Kayıtta 35

²³⁵³ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁵⁴ Hâss-ı şâhî cizye-i nasârâ neferan sitte beher nefer fî semânîn 480.

²³⁵⁵ Kayıtta 11

²³⁵⁶ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁵⁷ Tâbi'- Benî 'Ulvân

²³⁵⁸ Kayıtta 7

²³⁵⁹ İmamın adı verilmemiştir.

Sâkib (ساكيب) ²³⁶⁰	14 ²³⁶¹		1 ²³⁶²															
Tebnetu'l-Fevkâni (تبنة الفوقاني) ²³⁶³	9 ²³⁶⁴																	
Tebne (تبنة) ²³⁶⁵	33 ²³⁶⁶		1 ²³⁶⁷															
Şeceriye (شجرية) ²³⁶⁸	18 ²³⁶⁹		1 ²³⁷⁰															
Deyr Varakâ (دير ورقة)	5																	
Beyt Eydes (بيت ايدس)	- ²³⁷¹																	
El-Harâf (الحراف)? ²³⁷²	19 ²³⁷³	2	1 ²³⁷⁴															
Vâdi-i Şûf (وادي شوف) ²³⁷⁵	74 ²³⁷⁶	3 ²³⁷⁷	2 ²³⁷⁸							8 ²³⁷⁹								
Deyr İbn-i Kubeys (دير ابن قبيس)	15 ²³⁸⁰		1 ²³⁸¹															
Müşrife (مشرفة) ²³⁸²	17 ²³⁸³		1 ²³⁸⁴															
Kâmiye (قامية) ²³⁸⁵	10 ²³⁸⁶		1 ²³⁸⁷															
'Arcânu'l-Fevkâni ve't-Tahtâni (عرجان الفوقاني والتحتاني)	35 ²³⁸⁸		1 ²³⁸⁹															
Beyt Yâfâ (بيت يافا) ²³⁹⁰	39 ²³⁹¹	1	1 ²³⁹²															
Bâ'ûn (باعون) ²³⁹³	36 ²³⁹⁴		1 ²³⁹⁵															
Deyru'l-'Aseli's-Suğrâ (دير العسل الصغرى)	4																	

²³⁶⁰ Tâbi'-i 'Aclûn

²³⁶¹ Kayıtta 13

²³⁶² İmamın adı verilmemiştir.

²³⁶³ Tâbi' Benî 'Ulvân

²³⁶⁴ Kayıtta 8

²³⁶⁵ Tâbi'-i Benî Sa'd

²³⁶⁶ Kayıtta 32

²³⁶⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁶⁸ Tâbi'-i Savîn (صوين)?

²³⁶⁹ Kayıtta 17

²³⁷⁰ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁷¹ Köyden alınan "hâsil kısmun mine'r-rub' 1510" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

²³⁷² Tâbi' Benî 'Ulvân

²³⁷³ Kayıtta 18

²³⁷⁴ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁷⁵ Tâbi'-i 'Aclûn

²³⁷⁶ Kayıtta 71

²³⁷⁷ Kayıtta 4

²³⁷⁸ Fakih Ahmed adlı imamın ismine tesadüf olunurken diğer imamın adı verilmemiştir.

²³⁷⁹ Hâss-ı şâhî cizye-i nasârâ neferan semâniye beher nefer fî semânîn 640.

²³⁸⁰ Kayıtta 13

²³⁸¹ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁸² Tâbi'-i Benî Vahdân

²³⁸³ Kayıtta 16

²³⁸⁴ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁸⁵ Tâbi'-i Vâdi-yi Şûf

²³⁸⁶ Kayıtta 9

²³⁸⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁸⁸ Kayıtta 34

²³⁸⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁹⁰ Tâbi'-i 'Aclûn

²³⁹¹ Kayıtta 38

²³⁹² İmamın adı verilmemiştir.

²³⁹³ Tâbi'-i Kûre

²³⁹⁴ Kayıtta 34. Mücerred için başlık açılıp 1 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil mücerredin ismi verilmemiştir.

²³⁹⁵ İmamın adı verilmemiştir.

Cebâ (جبا) ²³⁹⁶	31 ²³⁹⁷		1 ²³⁹⁸												
Harş ma'a Mezra'a-i Harbûne ve Sûkne (خرش مع مزرعة حربونة و سوقنة)	6														
Kefr Keyfâ (كفر كيفا) ²³⁹⁹	9 ²⁴⁰⁰	1	1 ²⁴⁰¹												
Deyr Bîl (دير بيل) ²⁴⁰²	9 ²⁴⁰³		1 ²⁴⁰⁴												
Raymûn (ريمون) ²⁴⁰⁵	11 ²⁴⁰⁶		1 ²⁴⁰⁷												
Harsâ (حرثة) ²⁴⁰⁸	56 ²⁴⁰⁹	11	2 ²⁴¹⁰												
Deyr Şübeik (دير شبيك) ²⁴¹¹	6														
Dâ'îye ²⁴¹²	- ²⁴¹³														
TOPLAM	1.417	68	53								173	6			
Salt Gavr Nahiyesi															
Mahalle/Köy	Müslüman									Hristiyan			Yahudi		
	H	M	İ	Mz	Z	B	A	S	R	H	M	R	H	M	
Mahalle-i 'Avâmîl ²⁴¹⁴	85 ²⁴¹⁵	2	2 ²⁴¹⁶												
Mahalle-i Ekrâd ²⁴¹⁷	69 ²⁴¹⁸ +6 ²⁴¹⁹ T	6 ²⁴²⁰	2 ²⁴²¹			2 ²⁴²²									
Cemâ'at-i Nasârâ										10 ²⁴²³					
Beyt Râmâ (بيت رامه) ²⁴²⁴	- ²⁴²⁵														
Hasbân (حسبان)	7														
Ümmü'l-'Amd (ام العمد) ²⁴²⁶	8														

²³⁹⁶ Tâbi'-i Benî 'Aclûn

²³⁹⁷ Kayıtta 30

²³⁹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²³⁹⁹ Der-Hûk (در حوك)?

²⁴⁰⁰ Kayıtta 8

²⁴⁰¹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁰² Tâbi' Benî 'Ulvân

²⁴⁰³ Kayıtta 8

²⁴⁰⁴ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁰⁵ Tâbi' Benî 'Ulvân

²⁴⁰⁶ Kayıtta 10

²⁴⁰⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁰⁸ Tâbi'-i Benî Vahdân

²⁴⁰⁹ Kayıtta 54

²⁴¹⁰ İmamların adları verilmemiştir.

²⁴¹¹ Tâbi'-i Benî Vahdân

²⁴¹² Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

²⁴¹³ Defter "hâsıl 3000" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

²⁴¹⁴ Fî-Şarki'l-kal'â

²⁴¹⁵ Kayıtta 83

²⁴¹⁶ İmamların adları verilmemiştir.

²⁴¹⁷ Fî-Garbi'l-kal'â

²⁴¹⁸ Kayıtta 65

²⁴¹⁹ Neferât-ı Kal'â-i Salt.

²⁴²⁰ Kayıtta 8

²⁴²¹ İmamların adları verilmemiştir.

²⁴²² Muhammed veled-i Zeyneddin ile onun biraderi 'Asher kalenin bevâbları olarak kaydedilmiştir.

²⁴²³ Cizye-i nasârâ 'aşera nefer beher nefer fî semânin 800. Vakf-u Ebâ 'Ubeyde bin Cerrâh rahmetullâhi 'aleyh'dir.

²⁴²⁴ Tâbi'-i Gavr-Salt

²⁴²⁵ Köyden alınan "yekûn 2290" gösterilerek hane sayısı verilmemiştir.

²⁴²⁶ Tâbi'-i Salt

'Alâkûn (علاقون) ²⁴²⁷	14	7																	
Mezra'a-i Semâh/Yesmâh/Besmâh (سماح/يسماح/يسماح) ²⁴²⁸	9																		
Düveyr (دوير) ²⁴²⁹	24		1	2430															
Kefrîn (كفرين) ²⁴³¹	38		1	2433															
Nemrîn (نمرين) ²⁴³⁴	5																		
Refik/Reffîf (رفيق/رفيف) ²⁴³⁵	30		7	2437	1	2438													
Bîsân (بيسان)? ²⁴³⁹	21		1		1	2440													
Kusayr (قصير) ²⁴⁴¹	39				1	2443													
Kûmâ (كوما) ²⁴⁴⁴	11		1																
Mezra'a-i Nâsîr (ناصر) ²⁴⁴⁶	9																		
Mezra'a-i Mağârâ (مغارة) ²⁴⁴⁷	9				1	2449													
Subhân (صبحان) ²⁴⁵⁰	24		1		1	2451													
Muşrife (مشرفة)	2																		
Fahlu't-Tahtâ (فحل التحتا)	-																		
Fahlu'l-Fevkâ (فحل الفوقا)	-																		
Er-Rad'â (الردعة) ²⁴⁵²	25		3	2454	1	2455													
'Allân (علان) ²⁴⁵⁶	16		1		1	2458													

²⁴²⁷ Tâbi'-i Salt

²⁴²⁸ Tâbi'-i Gavr. Cemâ'at-i 'Arab-ı Kerîm ve Cemâ'at-i Ekrâd zirâ'at ider.

²⁴²⁹ Kayıtta 23

²⁴³⁰ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴³¹ Tâbi'-i Gavr-u Salt

²⁴³² Kayıtta 37

²⁴³³ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴³⁴ Tâbi'-i Gavr-u Tahtânî min-mu'âmele-i Salt. Vakf-u Sultân Melik Nâsîr bin Ferec Sa'd Berkuk 'alâ mescidihi ve's-sahrâ ve türbe fi'l-Mısır

²⁴³⁵ Tâbi'-i Gavr

²⁴³⁶ Kayıtta 28

²⁴³⁷ Kayıtta 8

²⁴³⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴³⁹ Kayıtta 20

²⁴⁴⁰ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁴¹ Tâbi'-i Gavr

²⁴⁴² Kayıtta 38

²⁴⁴³ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁴⁴ Tâbi'-i Gavr

²⁴⁴⁵ Kayıtta 10

²⁴⁴⁶ Der-nezd-i mezra'a-i Basîr. Tâbi'-i Gavr. Kerîm Cemâ'at zirâ'at ider.

²⁴⁴⁷ Der-nezd-i Karye-i Muhdise (محدثه). 'Arab-ı Kerîm zirâ'at ider.

²⁴⁴⁸ Kayıtta 8

²⁴⁴⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁵⁰ Kayıtta 23

²⁴⁵¹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁵² Tâbi'-i Gavr

²⁴⁵³ Kayıtta 23

²⁴⁵⁴ Kayıtta 4

²⁴⁵⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁵⁶ Tâbi'-i Havrân mu'âmele-i Salt

²⁴⁵⁷ Kayıtta 15

²⁴⁵⁸ İmamın adı verilmemiştir.

Kefr Almâ (كفر الما) ²⁴⁵⁹	11 ²⁴⁶⁰		1 ²⁴⁶¹												
Hal'â/Cel'â (حلعة/جلعة)	6														
Muhdise (محدثه) ²⁴⁶²	35 ²⁴⁶³	4 ²⁴⁶⁴	1 ²⁴⁶⁵												
Mezra'a-i Cûne (جونة) ²⁴⁶⁶	18 ²⁴⁶⁷		1 ²⁴⁶⁸												
Hüsâmiye (حسامية)	16 ²⁴⁶⁹		1 ²⁴⁷⁰												
Zirâ'â (زراعة) ²⁴⁷¹	12 ²⁴⁷²		1 ²⁴⁷³												
Deyr 'Ali ma'a Till-i Na'r (دير على مع تل نعر)	35	5	1 ²⁴⁷⁴												
Merkabâ's-Süflâ (مرقب السفلى)	27 ²⁴⁷⁵	3											55 ²⁴⁷⁶	3	
Mezra'a-i Eş-Şâhekiyye'ş- Şarkıyye (الشاهكية الشرقية) ²⁴⁷⁷	21 ²⁴⁷⁸		1 ²⁴⁷⁹												
Kafâris (قفارس) ²⁴⁸⁰	29	1 ²⁴⁸¹	1 ²⁴⁸²												
Kahvâne/Fehvâne (قحوانة/فحوانة) ²⁴⁸³	58 ²⁴⁸⁴		1 ²⁴⁸⁵												
Ümm-ü Karve' (ام قروغ) ²⁴⁸⁶	26 ²⁴⁸⁷		1 ²⁴⁸⁸												
Huseyne (حسينة)	16 ²⁴⁸⁹		1 ²⁴⁹⁰												
Deyr-i Rad'â (دير ردعة)	28 ²⁴⁹¹		1 ²⁴⁹²												

²⁴⁵⁹ Tâbi'-i Salt

²⁴⁶⁰ Kayıtta 10

²⁴⁶¹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁶² Tâbi'-i Gavr

²⁴⁶³ Kayıtta 33

²⁴⁶⁴ Kayıtta 7

²⁴⁶⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁶⁶ Der-nezd-i Mihrân? Türkman Tâifesi zirâ'at ider. Ve mezbûr? mezra'âda sâkinlerdir.

²⁴⁶⁷ Kayıtta 17

²⁴⁶⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁶⁹ Kayıtta 15

²⁴⁷⁰ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁷¹ Vakf-u Sultân Melik En-Nâsır Ebî Saïd Berkuk 'alâ mescidihi fi's-Sahrâ fi'l-Mısır tamâmen.

²⁴⁷² Kayıtta 11

²⁴⁷³ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁷⁴ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁷⁵ Kayıtta 26

²⁴⁷⁶ Kayıtta 58. Cemâ't-i Yehûd. Yahudilerin ne kadar cizye ile mükellef oldukları belirtilmemiştir. Diğer sancak defterlerinden edindiğimiz malumatın ışığında bunların bu tarihte Nasârâ tâifesi ile aynı cizyeyi ödedikleri muhtemeldir.

²⁴⁷⁷ Benî Kerîm Cemâ'at zirâ'at iderler.

²⁴⁷⁸ Kayıtta 20

²⁴⁷⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁸⁰ Tâbi'-i Gavr

²⁴⁸¹ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁴⁸² İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁸³ Tâbi'-i Gavr

²⁴⁸⁴ Kayıtta 57

²⁴⁸⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁸⁶ Tâbi'-i Gavr

²⁴⁸⁷ Kayıtta 25

²⁴⁸⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁸⁹ Kayıtta 15

²⁴⁹⁰ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁹¹ Kayıtta 27

²⁴⁹² İmamın adı verilmemiştir.

Mezra'â-i Yüsrâ (يوسرا)? ²⁴⁹³	12 ²⁴⁹⁴		1 ²⁴⁹⁵											
Cübûlu's-Süflâ (جبول السفلى)? ²⁴⁹⁶	10 ²⁴⁹⁷		1 ²⁴⁹⁸											
Milhâ (ملحة)? ²⁴⁹⁹	15 ²⁵⁰⁰		1 ²⁵⁰¹											
Muhsîr (محسير)	- ²⁵⁰²													
Ceme Ceder (جمعة جدر)	- ²⁵⁰³													
TOPLAM	826	42	28			2				10			55	3
Tavâif-i A'râb Der-Livâ'-i 'Aclûn														
Cemaat/Tâife	Müslüman									Hristiyan			Yahudi	
	H	M	İ	Mz	Z	B	A	S	R	H	M	R	H	M
Tâife-i Benî Mehdî (مهدي)														
Cemâ'at-i Şeyh Ali veled-i Seb'a (سبع)? ²⁵⁰⁴	33	2					1							
Cemâ'at-i Şeyh Tarîf/Zarîf veled-i Hasan ²⁵⁰⁵	56	2												
Cemâ'at-i Şeyh Tav'ân veled-i 'Amîr ²⁵⁰⁶	13	2												
Tâife-i A'râb-ı Hetîm (هتيم)														
Cemâ'at-i Şeyh Ganim veled-i Mûn/Kûn (مون/قون) ²⁵⁰⁷	150	9												
Cemâ'at-i Şeyh Sâlim veled-i Humeys (خميس)	206	9												
Cemâ'at-i Şeyh Şâhân veled-i Vetâ/Vesâ (وتا/وتئا)	64	1												
Cemâ'at-i Şeyh Gaydan (غايدن) veled-i Süleyman	107	1												
Tâife-i A'râb-ı Dümeydâd (دميداد)														
Cemâ'at-i Şeyh Müslim veled-i Hasbî (خصبي)?	45													
Cemâ'at-i Şeyh Berkî veled-i Bezâr (بركي ولد بزار)	45													
Cemâ'at-i Şeyh Seb' veled-i Hamza (سبع ولد حمزة)	94													
Tâife-i A'râb-ı Muhammedî (محمدى)														
Cemâ'at-i Şeyh Şüleyb veled-i Berke (شليب ولد بركة) ²⁵⁰⁸	54													

²⁴⁹³ Der-nezd-i Bâhir/Nâhir. Cemâ'at-i Kûrîm zirâ'at ider.

²⁴⁹⁴ Kayıtta 11

²⁴⁹⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁹⁶ Gavr'da Tahâliye Tâifesi zirâ'at ider. İktâ'-ı Tarabay.

²⁴⁹⁷ Kayıtta 9

²⁴⁹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²⁴⁹⁹ Der-nezd-i Karye-i Bîsân (بيسان). Tâbi'-i Gavr. Sâ'u'l Yâbir? Cemâ'at eker. İktâ'-ı Turabay

²⁵⁰⁰ Kayıtta 14

²⁵⁰¹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁰² Defterde "hâsıl 1200" gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

²⁵⁰³ Defterde "hâsıl 1440" gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

²⁵⁰⁴ Mezkûr 'Arablar Nâhiye-i Belkâ'dan hâric mezra'alar zirâ'at idüp koyunları ve keçileri için sâl be-sâl iki bin akçe virmeyi mültezim oldular.

²⁵⁰⁵ Mezkûrlar dahi kezâlik resm-i ağnâmları için sâl be-sâl üç bin akçe virmeyi mültezim oldular.

²⁵⁰⁶ Zikr olan 'Urbân-ı Benî Mehdî bin beş yüz haneden ziyâde olup kitâbet olunmak için âdem gönderildikte ekserî 'ısyân üzere olup yazılmayup nihâyet bu mikdârı deftere kayd olundular. **970 TT.d.**, sf. 75

²⁵⁰⁷ Kayıtta 180

Tâife-i A'râb-ı Benî Sahr (بنی صخر)														
Cemâ'at-i Şeyh 'Âmir veled-i Meğâmis (عمر ولد مغامس)?	253	4												
Cemâ'at-i Şeyh Ali veled-i Ganîm (علي ولد غشيم)	308 ²⁵⁰⁹													
Cemâ'at-i Şeyh 'Ankâ veled-i Hâtır (عنقا ولد خاطر)	125	1												
Tâife-i A'râb-ı Kerîm (كريم)														
Cemâ'at-i Şeyh Fevvâz veled-i 'Âmir (فواض ولد عامر) ²⁵¹⁰	91 ²⁵¹¹	2												
TOPLAM	1.644	33							1					
Kerek Nahiyesi														
Köy	Müslüman									Hristiyan			Yahudi	
	H	M	İ	Mz	Z	B	A	S	R	H	M	R	H	M
Nefs-i Kerek (كرك)	66 ²⁵¹²		2 ²⁵¹³	1 ²⁵¹⁴						117 ²⁵¹⁵		2 ²⁵¹⁶		
Bedân/Bezân (بدان/بذان)	56 ²⁵¹⁷		1 ²⁵¹⁸											
'Ayn Mûsâ (عين موسى)	9 ²⁵¹⁹		1 ²⁵²⁰											
Mukîr (مقير)	12 ²⁵²¹		1 ²⁵²²											
Ra's (راس)	54 ²⁵²³		1 ²⁵²⁴						1 ²⁵²⁵					
Cûrâ (جورة)	74 ²⁵²⁶		1 ²⁵²⁷											
Temâyî (تماي)	53 ²⁵²⁸		1 ²⁵²⁹											
Kefr Riyâ (كفر ريا)	111 ²⁵³⁰		1 ²⁵³¹							5 ²⁵³²				

²⁵⁰⁸ Mezkûr A'râb Muhammedî'nin cümlesi bin haneden ziyâde olup kitâbet olunmak için âdem gönderildikte 'ısyân idüp mezkûr Şeyh Şüleyb tâbî' oldukda deftere kayd olundu. **970 TT.d.**, sf. 82

²⁵⁰⁹ Kayıtta 300. Kaydın sonunda mücerredler için başlık açılarak 8 kişi olduğu ifade edilmiş ancak bu kişilerin isimleri verilmemiştir.

²⁵¹⁰ Mezkûr tâife-i Benî Sahr ve Kerîm sâl be-sâl resm-i ağnâmları için beher haneye ellişer akçe virmeyi mültezim oldukları ecilden defter-i cedîde kayd olundu. Min-ba'd zirâ'at itdikleri arâzinin kısmın sâhib-i arza virüp ve resm-i ağnâmları için her haneye ellişer akçe havâs emînlerine virdüklerinden sonra ziyâde nesne talep olunmaya. **970 TT. d.**, sf. 89

²⁵¹¹ Kayıtta 96

²⁵¹² Kayıtta 64

²⁵¹³ İmamların adları verilmemiştir.

²⁵¹⁴ Ebubekir veled-i Abdulvehhab adlı müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁵¹⁵ Cemâ'at-i Nasârâ der-nefs-i Kerek fî semânîn.

²⁵¹⁶ Nasârâ veled-i Müslim ile Sual? veled-i Menl adlı iki tane kişinin "reis" olduğu belirtilmesine mukabil kaydın sonunda bu kişiler için başlık açılmamıştır.

²⁵¹⁷ Kayıtta 55

²⁵¹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵¹⁹ Kayıtta 8

²⁵²⁰ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵²¹ Kayıtta 11

²⁵²² İmamın adı verilmemiştir.

²⁵²³ Kayıtta 53

²⁵²⁴ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵²⁵ İsa veled-i Ali adlı Reis için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁵²⁶ Kayıtta 73

²⁵²⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵²⁸ Kayıtta 52

²⁵²⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵³⁰ Kayıtta 110

²⁵³¹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵³² Cizye-i gebrân 5 hane fî semânîn 400.

Şecer (شجر)	15 ²⁵³³		1 ²⁵³⁴											
'Arāk (عراق)	86 ²⁵³⁵		1 ²⁵³⁶											
Tayyibe (طيبة)	114 ²⁵³⁷		3 ²⁵³⁸							1 ²⁵³⁹				
Zarîrâ/Hinzîrâ (ضريرة/خنزيرة)?	62 ²⁵⁴⁰		2 ²⁵⁴¹							2 ²⁵⁴²				
'Ayn Şübül (عين شبل)	66		1 ²⁵⁴³							8 ²⁵⁴⁴				
Mezra'â (مزرعة)	64 ²⁵⁴⁵		2 ²⁵⁴⁶											
Sarfâ (صرفا)?	219 ²⁵⁴⁷		2 ²⁵⁴⁸					3 ²⁵⁴⁹		12 ²⁵⁵⁰				
Mecd Lîn (مجد لين)	23 ²⁵⁵¹		1 ²⁵⁵²											
Kafra'/Kafû' (قفور/قفوع)?	- ²⁵⁵³													
TOPLAM	1.084		22	1				3	1	145				

Gavr Nahiyesi Tâbi'-i Kerek-Şûbek

Köy/Tâife	Müslüman									Hristiyan			Yahudi	
	H	M	İ	Mz	Z	B	A	S	R	H	M	R	H	M
Mezra'â (مزرعة)	13 ²⁵⁵⁴		1 ²⁵⁵⁵											
Sâfiye (صافية)	6													
Tâife-i 'Urbân-ı Kilâbnâ/Kilâbtâ (كلابنا/كلابتا) ²⁵⁵⁶	- ²⁵⁵⁷													
Tâife-i 'Urbân-ı Mûsâ'îd (مساعد)	-													
Tâife-i 'Urbân-ı Harâşe (حراشة) ²⁵⁵⁸	-													
Tâife-i 'Urbân-ı El-Hasene (الحسنة)	-													
Tâife-i 'Urbân-ı El-Medâhir (المداهر)?	-													
Tâife-i 'Urbân-ı Âl-i Yezîd	-													

²⁵³³ Kayıtta 14

²⁵³⁴ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵³⁵ Kayıtta 84

²⁵³⁶ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵³⁷ Kayıtta 112

²⁵³⁸ İmamların adları verilmemiştir.

²⁵³⁹ 80 akçe ile cizye mükellef kılınmıştır.

²⁵⁴⁰ Kayıtta 60

²⁵⁴¹ İmamların adları verilmemiştir.

²⁵⁴² 80 akçe ile cizye mükellef kılınmışlardır.

²⁵⁴³ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁴⁴ Kayıtta 7. Cizye fi semânin.

²⁵⁴⁵ Kayıtta 62

²⁵⁴⁶ İmamların adları verilmemiştir.

²⁵⁴⁷ Kayıtta 214

²⁵⁴⁸ İmamların adları verilmemiştir.

²⁵⁴⁹ Hufeyr veled-i Seyf, İsa veled-i Mahmud, Musa veled-i Şükr

²⁵⁵⁰ 80 akçe ile cizye mükellef kılınmışlardır.

²⁵⁵¹ Kayıtta 22

²⁵⁵² İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁵³ Köyün adı verilmiş hane sayısı gösterilmemiştir.

²⁵⁵⁴ Kayıtta 12

²⁵⁵⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁵⁶ Tâbi'-i Kerek

²⁵⁵⁷ Arap taifelerinin yalnızca isimleri ve onlardan alınan vergiler verilmiş hane sayıları hakkında herhangi bir malumat verilmemiştir.

²⁵⁵⁸ Tâbi'-i Kerek

ve'l-Muhammediyye (ال يزيد والمحمدية) ²⁵⁵⁹																		
Tâife-i 'Urbân-ı Âl-i Mûsâ (ال موسى) ²⁵⁶⁰	-																	
TOPLAM	19		1															
Nahiye-i Şûbek Tâbi'-i Kerek																		
Köy/Tâife	Müslüman										Hristiyan			Yahudi				
	H	M	İ	Mz	Z	B	A	S	R	H	M	R	H	M				
Nefs-i Şûbek (شوبك)	147 ²⁵⁶¹	16	2 ²⁵⁶²							11 ²⁵⁶³								
Şâhid (شاهد)	190 ²⁵⁶⁴	10	3 ²⁵⁶⁵															
Vâdî-i Dağîm (وادي دغيم)	19 ²⁵⁶⁶	1	1 ²⁵⁶⁷															
TOPLAM	356	27	6							11								
Nahiye-i Vâdî-i Mûsâ																		
Kuhayl (قحيل)?	91 ²⁵⁶⁸	11	2 ²⁵⁶⁹															
El-Cebe (الجببة)	48 ²⁵⁷⁰		1 ²⁵⁷¹															
TOPLAM	139	11	3															
Nahiye-i Cebel-i Hamîde																		
Nemte (نمته)	79 ²⁵⁷²	4 ²⁵⁷³	1 ²⁵⁷⁴															
Tufeyl (طفيل)	61		1 ²⁵⁷⁵															
Ganem (غنم)	62 ²⁵⁷⁶	5	1 ²⁵⁷⁷															
Kanhâ (قنحة)?	104 ²⁵⁷⁸	6	1 ²⁵⁷⁹															
'Afer/'Akar (عفر/عقر)?	15 ²⁵⁸⁰		1 ²⁵⁸¹															
'Avmer/'Umer (عومر)	10 ²⁵⁸²		1 ²⁵⁸³															
Arhâb (ارحاب)	18 ²⁵⁸⁴		1 ²⁵⁸⁵															

²⁵⁵⁹ 'An-cemâ'at-i Şeyh ...Harben ve Ömer El-Misk ve Şeyh 'Ulvân?

²⁵⁶⁰ Mine'l-Harbend

²⁵⁶¹ Kayıtta 145

²⁵⁶² İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

²⁵⁶³ Cizye-i mezkûrîn fi semânîn

²⁵⁶⁴ Kayıtta 187

²⁵⁶⁵ İmamların adları verilmemiştir.

²⁵⁶⁶ Kayıtta 18

²⁵⁶⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁶⁸ Kayıtta 89

²⁵⁶⁹ İmamların isimleri zikredilmemiştir.

²⁵⁷⁰ Kayıtta 47

²⁵⁷¹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁷² Kayıtta 77

²⁵⁷³ Kayıtta 5

²⁵⁷⁴ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁷⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁷⁶ Kayıtta 61

²⁵⁷⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁷⁸ Kayıtta 103

²⁵⁷⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁸⁰ Kayıtta 14

²⁵⁸¹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁸² Kayıtta 9

²⁵⁸³ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁸⁴ Kayıtta 17

²⁵⁸⁵ İmamın adı verilmemiştir.

TOPLAM	349	15	7											
Nahiye-i 'Allân														
Mahalle	Müslüman									Hristiyan			Yahudi	
	H	M	İ	Mz	Z	B	A	S	R	H	M	R	H	M
Mahalle-i El-Kādî (القاضي)	58 ²⁵⁸⁶	1	1 ²⁵⁸⁷											
Mahalle-i Salih bin Fâyid (صالح بن فايد)	56 ²⁵⁸⁸		1 ²⁵⁸⁹											
Mahalle-i Muhammed bin Sâlih (محمد بن صالح)	82 ²⁵⁹⁰	2	2 ²⁵⁹¹											
Abdullah (عبد الله)	93 ²⁵⁹²	1	1 ²⁵⁹³											
TOPLAM	289	4	5											

2) 955/1548-49 Tarihli 266 Numaralı Tahrir Defteri

955/1548-49 Tarihli 266 Numaralı Tahrir Defteri (BOA) ²⁵⁹⁴										
Mahalle/Köy	Müslüman							Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	Ht	Z	B	H	M	
Aclûn Mahalleleri										
'Arâk (عراق)	39 ²⁵⁹⁵			1 ²⁵⁹⁶						
Adâra 'â (ادارة)	88 ²⁵⁹⁷	4	2 ²⁵⁹⁸							
Munâh (مناخ)	83 ²⁵⁹⁹	3 ²⁶⁰⁰		4 ²⁶⁰¹						
Bassâ (بصة)	85 ²⁶⁰²	3			1 ²⁶⁰³					
Cemâ'at-i Nasârâ der-nefs-i 'Aclûn								10 ²⁶⁰⁴		
TOPLAM	295	10	2	5	1			10		
Aclûn Nahiyesi Köyleri										
Deyr Benî Vahdân (دير بني واحدان) ²⁶⁰⁵	17									
Ebü'l-Harûf (ابو الحروف) ²⁶⁰⁶	9									

²⁵⁸⁶ Kayıtta 57

²⁵⁸⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁸⁸ Kayıtta 55

²⁵⁸⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁹⁰ Kayıtta 80

²⁵⁹¹ İmamların adları verilmemiştir.

²⁵⁹² Kayıtta 92

²⁵⁹³ İmamın adı verilmemiştir.

²⁵⁹⁴ İcmâl-i a'dâd-ı bilâd ve kurâ ve mezâri' ve iktâ'-ı arâzî ve hânehâ ve mücerredân ve mahsûlât-ı Livâ'-i 'Aclûn ve a'dâd-ı erbâb-ı timar ve mahsûlât-ı işân kasaba 4, kurâ 134, mezâri' 420, kıt'â 26; hane-i 'avâriz 5624, mücerredân-ı işân 166, hânehâ-i eşrâf ve e'imme ve hutebâ ve 'umyânki 'avârizdan mu'âflıdır ma'a fellâhîn-i evkâf-ı Kudüs-i Şerîf ve Haremeyn-i Şerîfeyn 122.

²⁵⁹⁵ Kayıtta 84

²⁵⁹⁶ Abdullah bin Abdullah adlı müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁵⁹⁷ Kayıtta 86

²⁵⁹⁸ Hacı Muhammed, Abdullah bin Muhammed

²⁵⁹⁹ Kayıtta 76

²⁶⁰⁰ Kayıtta 5

²⁶⁰¹ Kayıtta 3 müezzinin olduğu belirtilmesine mukabil Muhammed bin Ebubekir, Ahmed bin Ebubekir, Abdulkadir bin Muhammed ve Ali bin Halil adlı dört kişinin müezzin olduğu görülmektedir.

²⁶⁰² Kayıtta 84

²⁶⁰³ Osman bin Ali

²⁶⁰⁴ Hâss-ı şâhî cizye-i nasârâ beher nefer fi semânîn 7120. Burada bir hesap hatası vardır. Zira toplam cizye 800 akçe olması gerekir. Herhalde bu meblağın içinde başka vergiler de bulunmaktadır.

²⁶⁰⁵ Nâm-ı diğer Deyr 'Amûd (دير عمود)

²⁶⁰⁶ Tâbi'-i Benî Vahdân (بني واحدان)

Harbe (خربة) ²⁶⁰⁷	87								
Gancerâ (غنجرأ)	42							18 ²⁶⁰⁸	
'Ayn-u Cenneti'l-Fizzâ (عين جنة (الفضا)	51 ²⁶⁰⁹	5	1 ²⁶¹⁰	1 ²⁶¹¹				9 ²⁶¹²	
Râcib Reyân (راجب ريان)?	27	1	1 ²⁶¹³						
Halâfe (حلافة)	21								
İşteb (اشتب)?	7								
Evsarâ (اوصرة)	8								
'Arcânu'l-Fevkâ ve't-Tahtâ (عرجان الفوقا والتحتا)	32								
Hâkisâ (خاقصة)?	8								
Kefr İncî (كفر انجى)	23								
Mansûr (منصور)	9								
Fârâ (فارة)	32								
Müşrife (مشرفة)	11								
Deyr Şübeyk (دير شبيبك)	4								
Hamîmu'l-Cemîmu'l-Fevkâ ve't-Tahtâ (حميم/جميم الفوقا والتحتا)	7								
Râsûn (راسون)	9								
İstâlûs (اسطالوس)	3								
El-Bedriye (البدرية)	12								
Kefr Tarâ (كفر طرة)	13								
Rabez (ربض) ²⁶¹⁴	26							12 ²⁶¹⁵	
TOPLAM	458	6	2	1				39	
Benî 'Ulvân Nahiyesi Köyleri									
Köy	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Z	Hd	H	M
'Alîmûn (عليمون) ²⁶¹⁶	9								
Nefite's-Süflâ (نفيتة السفلى)	74							7 ²⁶¹⁷	
Dibin (دين) ²⁶¹⁸								59 ²⁶¹⁹	23
Bûrmâ (بورمة)	54 ²⁶²⁰	12 ²⁶²¹							
Merc-i Şeyh (مرج شيخ)	9							10 ²⁶²²	1 ²⁶²³

²⁶⁰⁷ Tâbi'-i 'Aclûn

²⁶⁰⁸ Hâs. Cizye beher neferan fî semânîn 1440.

²⁶⁰⁹ Kayıtta 49

²⁶¹⁰ Ali bin Ammâr

²⁶¹¹ Müezzinin adı verilmemiştir.

²⁶¹² Cizye-i hâs beher neferan fî semânîn 720.

²⁶¹³ Yusuf bin Muhammed

²⁶¹⁴ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman 'Aleyhisselâm tamâmen.

²⁶¹⁵ Vakf-u mezbûr. Cizye beher neferan fî semânîn 960.

²⁶¹⁶ Tâbi'-i 'Aclûn

²⁶¹⁷ Hâs. Cizye Beher nefer fî semânîn 560

²⁶¹⁸ Nasârâ tâifesidir.

²⁶¹⁹ Hâs. Cizye fî semânîn 6740. Hesapta bir hata vardır. Olması gereken 6560 akçedir.

²⁶²⁰ Kayıtta 52

²⁶²¹ Kayıtta 14

²⁶²² Hâs. Cizye beher nefer fî semânîn 880.

²⁶²³ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Nahlâ (نحلى)	56 ²⁶²⁴		1 ²⁶²⁵	1 ²⁶²⁶					
Necde (نجدة) ²⁶²⁷	38 ²⁶²⁸	8 ²⁶²⁹							
Deyr Benî Kubeys (دير ابن قبيس)	42 ²⁶³⁰	3				1 ²⁶³¹			
Mansûr (منصور) ²⁶³²	47	2						8 ²⁶³³	
Ceraş (جرش)	15 ²⁶³⁴					2 ²⁶³⁵	2 ²⁶³⁶		
Sâkib (ساكب)	18								
ʿAbsarâ (عيصرة)	7								
Nefitû'l-Fevkâ (نفيتة الفوقا)?	13								
Râgâ (راغة)	11	1						11 ²⁶³⁷	9
Musallâ (مصلى)	58					2 ²⁶³⁸		10 ²⁶³⁹	
Bassâ (بصا)	2								
Sûk (صوق) ²⁶⁴⁰	87 ²⁶⁴¹	4	2 ²⁶⁴²	1 ²⁶⁴³				10 ²⁶⁴⁴	
Kefr Katrâ (كفر قطرة)?	3								
Rummân (رمان)	23								
Raymûn (ريمون) ²⁶⁴⁵	30 ²⁶⁴⁶	1 ²⁶⁴⁷							
ʿAyn-u Necde (عين نجدة)	15							2 ²⁶⁴⁸	1
ʿAyn-u Cennetü'l-Kâdî (عين جنة القاضي)	12	2							
Hemtâ (همتا)	15								
Kâmiye (قامية)	44 ²⁶⁴⁹	2	2 ²⁶⁵⁰						
Deyr Tuley (دير تلليل)	7								
Şeceriye (شجرية)	9								

²⁶²⁴ Kayıtta 55

²⁶²⁵ Necmeddin bin Ahmed

²⁶²⁶ Müezzinin adı verilmemiştir.

²⁶²⁷ Tâbi'-i Benî 'Ulvân

²⁶²⁸ Kayıtta 37

²⁶²⁹ Kayıtta 9

²⁶³⁰ Kayıtta 41

²⁶³¹ Ali bin Abdurrahman

²⁶³² Tâbi'-i Benî 'Aclûn

²⁶³³ Hâs. Beher neferan fî semânîn 640.

²⁶³⁴ Kayıtta 13

²⁶³⁵ Zaviyedarlar için kaydın sonunda başlık açılmakla birlikte isimleri zikredilmemiştir.

²⁶³⁶ Şeyh Ahmed, Hacı Ahmed bin Ali adlı kişilerin "hâdim-i Hûd Nebî as." olarak kaydedilmekle birlikte kaydın sonunda kendileri için başlık açılmamıştır.

²⁶³⁷ Hâs Cizye. Beheran nefer fî semânîn 1600.

²⁶³⁸ Hamid bin Ebubekir, Huzeyfe bin Kûr

²⁶³⁹ Cizye. Beher neferan fî semânîn 800.

²⁶⁴⁰ Nâm-ı diğêr Vâdî-i Sûk

²⁶⁴¹ Kayıtta 84

²⁶⁴² Hasan bin Burd?, Ahmed bin Muhammed

²⁶⁴³ Müezzinin adı verilmemiştir.

²⁶⁴⁴ Kişi başına 80 akçeden toplamda 800 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

²⁶⁴⁵ Tâbi' Benî 'Ulvân

²⁶⁴⁶ Kayıtta 31

²⁶⁴⁷ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁶⁴⁸ Hâs cizye. Beher neferan fî semânîn 240

²⁶⁴⁹ Kayıtta 42

²⁶⁵⁰ Hasan bin El-fakih? adlı imamın adı verilmiş diğeri belirtilmemiştir.

Cerâze (جرآزة)	15								
'Anbâ (عنا)	- ²⁶⁵¹								
Deyr Varakâ (دير ورقة)	- ²⁶⁵²								
Cebâ (جبا)	11								
'Atek/'Abek/'Anek/'Ayek (عتك/عنك/عنك/عنك)?	40								
Deyr Zikrît (دير زقريط)	14 ²⁶⁵³		1 ²⁶⁵⁴						
TOPLAM	778	35	6	2		5	2	117	34
Gavr Nahiyesi									
Köy	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Z	Hd	H	M
Nemrîn (نمرين)	6								
Kefrîn (كفرين)	43								
Fahlu't-Tahtâ (فحل التحتا)	9								
Düveyr (دوير)	17								
Huseyne (حسينة)	22								
El-Beyse (البيسة)?	12								
Beyt Râmâ (بيت رامة)	- ²⁶⁵⁵								
Ümm-ü Cerû' (ام جروع)	- ²⁶⁵⁶								
Ceme Cûr (جمعة جور) ²⁶⁵⁷	- ²⁶⁵⁸								
Kuceybe (قجيبة)	14								
Deyr 'Alâ (دير علا)	60								
Rafik (رفيق)	44	1							
Kûmâ (كوما)	16								
Bisân (بيسان)	56								
Deyr Radgâ (ديرردغة)	41								
Radgâ (ردغة)	24								
Kahvâne/Fehvâne (قحوانة/فحوانة)	96 ²⁶⁵⁹								
Hüsâmiye (حسامية)	25								
Kafâris (قفارس)	47	1							
Zirâ'â (زراعة) ²⁶⁶⁰	17								
Kasîr/Kusayr (قصير)	55								
Sâsiye (ساسية)	15								
Mirfekatu't-Tahtâ (مرفقة التحتا)	80+18 ²⁶⁶¹ T 98								

²⁶⁵¹ Hâsıl kısmun mine'r-rub' 2500 olarak gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

²⁶⁵² Hâsıl kısmun mine'r-rub' 1500 olarak gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

²⁶⁵³ Kayıtta 13

²⁶⁵⁴ İmamın adı verilmemiştir.

²⁶⁵⁵ Hâliyâ harâb.

²⁶⁵⁶ Hâricden zirâ'at olunur.

²⁶⁵⁷ Nezd-i Kuceybe

²⁶⁵⁸ Hâricden zirâ'at olunur.

²⁶⁵⁹ Kayıtta 9

²⁶⁶⁰ Vakf-u Sultan Berkuk 'alâ mescidihî fi'l-Mısır tamâmen.

²⁶⁶¹ Cemâ'at-i Hindiyân der-karye-i mezbûre.

Muhdise (محدثه)	42	1							
Mezra 'a-i Hamâzîne (حمازينة) nâm-ı diğêr Sâhâtu'l-Ba'l (ساحة البعل) ma'a arz-ı Berîm (بريم) ²⁶⁶²	9 ²⁶⁶³								
TOPLAM	768	3							
Kûre Nahiyesi									
Köy	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Z	Hd	H	M
Zevbiye (ذوبية) ²⁶⁶⁴	38	5						7 ²⁶⁶⁵	
Kefr A'vân (كفر اعوان) ²⁶⁶⁶	48								
Kefr İbîl (كفر ابييل) ²⁶⁶⁷	26 ²⁶⁶⁸		1 ²⁶⁶⁹						
Zarîrâ/Hinzîrâ (ضريرة/خنزيرة) ²⁶⁷⁰	47								
Hadîse (حديثه) ²⁶⁷¹	5								
Cenînü's-Safâ (جنين الصفا)	35								
Deyr Gafer (دير غفر)	25								
Kefr Elmâ (كفر الما)	66 ²⁶⁷²								
Deyr Yûsuf (دير يوسف)	12	1							
Kubbe (قبة)?	7								
Deyr 'Asel (دير عسل)	4								
Muhrime (مهرمة)								21 ²⁶⁷³	
Hasîrâ (حسيرة)?	23								
Beyt Yâfâ (بيت يافا)	57 ²⁶⁷⁴		1 ²⁶⁷⁵						
Bâ'ûn (باعون)	50	1							
Tebne (تبنة)	36	3							
Beyt Aydes (بيت ايدس)	10								
Racîm (رجيم)	8								
'Akabe (عقبة)	81 ²⁶⁷⁶	2 ²⁶⁷⁷							
Bukay'u'n-Nasârâ (بقيع النصارا)	4							20 ²⁶⁷⁸	

²⁶⁶² Vakf-u Zâviye-i Hazret-i Sa'âd bin Ubeyde radiyallâhu 'anh.

²⁶⁶³ Mezkûr fukarânın ba'zı zâviye-i mezbûrenin kadîmleri olup ve ba'zı dahi şerifleri 'uzlet ihtiyât etmiş fukarâ oldukları ecilden külliyâ zâviye-i mesfûrda mütemekkin olmayup vukû' üzere deftere kayd olundu.

²⁶⁶⁴ Tâbi' Kûre der-'Aclûn

²⁶⁶⁵ Cizye Beher nefer fî semânîn 720. Kayıttaki hesaba göre toplamda 9 kişilik cizye Hristiyan ahaliye tarh edilmiş gözükyor.

²⁶⁶⁶ Tâbi' Kûre der-'Aclûn. Vakf-u Zübeyr Feha? bin Yusuf tamâmen

²⁶⁶⁷ Tâbi' Kûre. Vakf-u Feha? bin Yusuf tamâmen

²⁶⁶⁸ Kayıtta 25

²⁶⁶⁹ Muhammed bin Nasr

²⁶⁷⁰ Tâbi' Kûre.

²⁶⁷¹ Tâbi' Kûre.

²⁶⁷² Kayıtta 67

²⁶⁷³ Hâs cizye. Beher nefer fî semânîn 1680.

²⁶⁷⁴ Kayıtta 56. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil mücerrede tesadûf olunmamıştır.

²⁶⁷⁵ İbrahim bin Yusuf adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁶⁷⁶ Kayıtta 79

²⁶⁷⁷ Kayıtta 5

²⁶⁷⁸ Kayıtta 19. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil mücerrede tesadûf olunmamıştır.

Kefr Keyfâ (كفر كيفا)	13								
Semmû'â (سموعة)	23								
Ze'âl (زعال)	12								
TOPLAM	630	12	2					48	
Salt Nahiyesi									
Mahalle/Köy/Tâife/Cemâat	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	S	B	H	M
Mahalle-i 'Avâmil	103 ²⁶⁷⁹	21 ²⁶⁸⁰			1 ²⁶⁸¹				
Mahalle-i Ekrâd ²⁶⁸²	119 ²⁶⁸³ +5 ²⁶⁸⁴	7 ²⁶⁸⁵				1 ²⁶⁸⁶	2 ²⁶⁸⁷	21 ²⁶⁸⁸	
Subhân (صبحان)	26								
'Alâkûn (علاقون) ²⁶⁸⁹	8	2							
Hasbân (حسبان)	₂₆₉₀								
Ümmü'l-'Amd (ام العمد) ²⁶⁹¹	₂₆₉₂								
Muşrife (مشرفة)	₂₆₉₃								
Cel'â (جلعة)	₂₆₉₄								
Kefr Hûd (كفر هود)	22	1							
'Allân (علان)	31								
Kefr Almâ (كفر الما) ²⁶⁹⁵	₂₆₉₆								
Tâife-i Benî Sahr (بني صخر)									
Cemâ'at-i Şeyh Ahmed bin Şeyh Ali bin Benî Muhammed	27	3							
Cemâ'at-i Şeyh Sâlim (سالم)	82 ²⁶⁹⁷								
Cemâ'at-i Musa bin Rûbek (موسي بن روبك)	68	7							
Cemâ'at-i Şeyh Cenâl bin Fudayl (جنال بن فضيل)?	22								
Cemâ'at-i Şeyh Nâkes bin Nâsır (ناكس بن ناصر)?	75	5							

²⁶⁷⁹ Kayıtta 99

²⁶⁸⁰ Kayıtta 23

²⁶⁸¹ Necib/Süheyb bin Yusuf hem imam hem de hatip olarak kayıta gösterilmekle birlikte kaydın sonunda yalnız hatip için başlık açılmıştır.

²⁶⁸² Fî-Garbi'l-kal'â

²⁶⁸³ Kayıtta 126

²⁶⁸⁴ Neferât-ı Kal'â-i Salt.

²⁶⁸⁵ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁶⁸⁶ Muhammed bin Musa adlı seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁶⁸⁷ Muhammed bin Zeyneddin ile Ömer bin Zeyneddin kalenin bevâbları olarak kaydedilmiş fakat kaydın sonunda onlar için başlık açılmamıştır.

²⁶⁸⁸ Cizye Beher nefer fî semânîn 1680. Vakf-u Ebâ Ubeyde ibn-i Cerrâh.

²⁶⁸⁹ Tâbi'-i Salt

²⁶⁹⁰ Kayıtta "Hâsıl fî sene 2500" gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

²⁶⁹¹ Tâbi'-i Salt

²⁶⁹² Kayıtta "Hâsıl 800" gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

²⁶⁹³ Kayıtta "Hâsıl 1000" gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

²⁶⁹⁴ Kayıtta "hâliyâ dâd" denilerek hane sayısı verilmemiştir.

²⁶⁹⁵ Tâbi'-i Salt

²⁶⁹⁶ Kayıtta "Hâsıl 1600" gösterilmesine mukabil hane sayısı verilmemiştir.

²⁶⁹⁷ Kayıtta 75. 7 tane mücerred kişiden bahsedildiği halde kaydın içinde onlara tesadüf olunmamıştır.

Cemâ'at-i Şeyh Halîfe bin Fâdıl (خليفة بن فاضل)	100 ²⁶⁹⁸	10 ²⁶⁹⁹							
Cemâ'at-i Levâbîsâ (لوابيصة)	50 ²⁷⁰⁰	2 ²⁷⁰¹							
Cemâ'at-i Sumeyrâ (صميرا)	49 ²⁷⁰²								
Cemâ'at-i Benî Şûbek (بنى شوبك)	23								
Cemâ'at-i Cuhne (جهنة)?	26								
Cemâ'at-i Ravh ve Sîb (روح و سيب)	51								
Cemâ'at-i Kerîm (كريم)	85								
Tâife-i Sumendân (صمندان)									
Cemâ'at-i El-'Âniye (العانية)	60								
Cemâ'at-i El-Helvâniye ve'l-Hanâcirâ (الهلوانية والحناجرة)	49								
Cemâ'at-i El-'Ulmân ve'd-Devbân (العلمان والدوبان)	33								
Tâife-i Hefîm (هتيم)									
Cemâ'at-i Mebrîk (مبريك)	131 ²⁷⁰³								
Cemâ'at-i Sa'rân (سعران)	111								
Cemâ'at-i El-Hudecât (الحدجات)	18								
Cemâ'at-i Ebu Becce (ابو بجة)?	20								
Cemâ'at-i 'Abân (عبان)?	306 ²⁷⁰⁴	1 ²⁷⁰⁵							
Tâife-i Benî Mehdî (مهدي)									
Cemâ'at-i Kayâr (قيار)?	44								
Cemâ'at-i Sumâ'îye ve Savâlih ve'l-Mâtiye (سماعية و صوالح و الماطية)	45								
Cemâ'at-i Muhâne ve Berâce ve 'Arafe (محاندة وبراجة و عرفة)	49								
TOPLAM	1.838	59			1	2	21		
'Allân Nahiyesi									
Mahalle	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	S	B	H	M
Mahalle-i El-Kādî (الفاضى)	58 ²⁷⁰⁶		1 ²⁷⁰⁷						
Mahalle-i Salih bin Fâiid (صالح بن فايد)	55		1 ²⁷⁰⁸						
Mahalle-i Muhammed bin Sâlih (محمد بن صالح)	68 ²⁷⁰⁹	2	2 ²⁷¹⁰						
Abdullah (عبد الله)	87 ²⁷¹¹		1 ²⁷¹²						

²⁶⁹⁸ Kayıtta 97

²⁶⁹⁹ Kayıtta 12

²⁷⁰⁰ Kayıtta 53

²⁷⁰¹ Kayıtta 1

²⁷⁰² Kayıtta 48

²⁷⁰³ Kayıtta 132

²⁷⁰⁴ Kayıtta 308

²⁷⁰⁵ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁷⁰⁶ Kayıtta 57. Mücerred için başlık açılarak bir kişi olduğu ifade edilmiş ancak bu kişinin adı verilememiştir.

²⁷⁰⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²⁷⁰⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²⁷⁰⁹ Kayıtta 80

²⁷¹⁰ İmamlarına adları verilmemiştir.

²⁷¹¹ Kayıtta 92. Mücerred için başlık açılarak bir kişi olduğu ifade edilmiş ancak bu kişinin adı verilememiştir.

²⁷¹² İmamın adı verilmemiştir.

Tavâif-i 'Urbân-ı 'Allân	- ²⁷¹³								
TOPLAM	268	2	5						
Kerek Nahiyesi									
Köy	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	S	B	H	M
Kerek (كرك)	78	2	1 ²⁷¹⁴	1 ²⁷¹⁵				102 ²⁷¹⁶	9 ²⁷¹⁷
Mezârî' (مزارع)	88								
Sarfâ (صرفا)	144								
Bedân/Bezân (بدان/بذآن)	35								
'Ayn Mûsâ (عين موسى)	15								
Kefr Riyâ (كفر ريا)	16							2	
Cûrâ (جورة)	14								
Ra's (راس)	13								
'Arâk (عراق)	19								
Tayyibe (طيبة)	17								
Şecer (شجر)	13								
Tufeylâ (طفيلي)	33								
Sâfiyâ (صافية)	9								
Mezra'â (مزرعة)	14								
TOPLAM	508	2	1	1				104	9
Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi									
Köy	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	S	B	H	M
Nemte/Temte (نمته/تمته)	96		1						
Sanfece (صنفة)	81								
'Ayme/'İme (عيمة)	24								
Hınzîrâ (خنزيرة)	10								
'Ayn Şübül (عين شبل)	19							3 ²⁷¹⁸	
Temây (تماي)	30								
Kantâ (قنتة) ²⁷¹⁹	22								
TOPLAM	282		1					3	
Şûbek Nahiyesi									
Köy/Tâife/Cemâat	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	S	B	H	M

²⁷¹³ Defterde "Ber-mûceb-i defter-i 'atık fî sene 20.000" ifadesiyle Alân'daki Arap topluluklarından bahsedilerek onlardan alınan senelik vergi defter-i' atike göre tespit edilmiştir. Buradan bu topluluklar üzerinde devletin hâkimiyet tesis edemediğini görmekteyiz.

²⁷¹⁴ Muhyiddin adlı kişi imam ve hatip olarak ifade edilmesine mukabil kaydın sonunda kendisi için başlık açılmamıştır.

²⁷¹⁵ Osman bin Ebubekir adlı müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁷¹⁶ Kayıtta 103

²⁷¹⁷ Kayıtta 8

²⁷¹⁸ Cizye beher nefer fî semânîn 240.

²⁷¹⁹ Nâm-ı diğeri A'cerî (اعجری)

Şûbek (شوبك)	165								5 ²⁷²⁰
Belgar (بلغر) ²⁷²¹	15								
'Afrîr (عفرير)	10								
Arhâb (ارحاب)	18								
Şâhid (شاهد)	139								
Vâdî-yi Dağîm (وادي دغيم)	85								
Nahîl/Nuheyl (نحيل) ²⁷²²	32								
El-Cebe (الجبة) ²⁷²³	40								
Tâife-i Harbiye (حربية)									
Cemâ'at-i Âl-i Mûsâ (ال موسى)	72								
Cemâ'at-i Âl-i Hasene ve'l-Hamârice (ال حسنة والعمارجة)	45								
Cemâ'at-i Riyârân (رياران)	50								
Cemâ'at-i Hûbnân/Hûbyân (حوبنان/حوبيان)?	44								
Cemâ'at-i Ebî Tân (ابي طان)?	23								
Cemâ'at-i El-Hitâbân (الخطابان)?	66								
Cemâ'at-i Âl-i Yezîd ve'l Muhammediyye (ال يزيد والمحمدية) ²⁷²⁴	34								
Cemâ'at-i A'râb-ı Kelâbna (كلابنة)	40								
Cemâ'at-i 'Urbân-ı Mûsâ'îd (مساعيد)	38								
Cemâ'at-i A'râb-ı Tâife-i El-Müvâherâ (المواهرة)	14								
Cemâ'at-i Sesân (سسان)? min-Tâşfe-i Harâşe (حراشة)	27								
Toplam	957								5

3) 1005/1596-97 Tarihli 532/185 Numaralı Kuyudu Kadime Arşivi Tapu Tahrir Defteri

1005/1596-97 Tarihli 532/185 Numaralı Tahrir Defteri (KKTD)								
Mahalle/Köy	Müslüman						Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Şh	Z	H	M
Aclûn Mahalleleri								
'Arâk (عراق)	54	2						
Adâra'â (ادارة)	72 ²⁷²⁵	10 ²⁷²⁶					7 ²⁷²⁷	
Munâh (مناخ)	90	14			1 ²⁷²⁸			
Bassâ (بصاة)	96 ²⁷²⁹	5		2 ²⁷³⁰				
Cemâ'at-i Nasârâ der-nefs-i 'Aclûn							16 ²⁷³¹	

²⁷²⁰ Hâs cizye. Beher nefer fî semânîn 400.

²⁷²¹ Tâbi'-i Cibâl-i Şûbek

²⁷²² Der-Vâdî-i Mûsâ

²⁷²³ Fî-Vâdî-i Mûsâ

²⁷²⁴ 'An-cemâ'at-i Sâdullah?, ve Ömer Emselek? Ve Şey Ulvân?

²⁷²⁵ Kayıtta 71

²⁷²⁶ Kayıtta 11

²⁷²⁷ Kayıtta 5. Beher nefer fî tis'în 637. 630 olması gerekir.

²⁷²⁸ Şihâb veled-i Muhammed'in "Şeyhu'l-Hârre" olduğu ifade edilmesine mukabil kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁷²⁹ Kayıtta 94

²⁷³⁰ Ali veled-i Amr, İsmail veled-i Umrân

²⁷³¹ Hâs-ı Şâhî. Cizye beher nefer fî tis'în 1500. Hesaba göre 1440 akçe olması gerekir.

Toplam	312	31		2	1		23	
Aclûn Nahiyesi Köyleri								
Köy	Müslüman						Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	F	Z	H	M
Deyr Benî Vahdân (دير بني واحدان) ²⁷³²	5	3						
Ebû'l-Harûf (ابو الحروف) ²⁷³³	2 ²⁷³⁴							
'Ancerâ (عنجرأ)	29 ²⁷³⁵	2 ²⁷³⁶					13 ²⁷³⁷	1
'Ayn-u Cenneti'l-Fizzâ (عين جنة الفضة)	43	3					12 ²⁷³⁸	3
Râcib Reyân (راجب ريان)	10 ²⁷³⁹							
Halâfe (حلافة)	14	1						
İşteb (اشتب)?	11	2						
Evsarâ (اوصرة)	8							
'Arcânû'l-Fevkâ ve't-Tahtâ (عرجان الفوقا والتحتا)	24				1 ²⁷⁴⁰			
Hâkısâ (خاقصة)?	8							
Kefr İncî (كفر انجى)	9 ²⁷⁴¹	1 ²⁷⁴²						
Mansûr (منصور)	7	2						
Fârâ (فارة)	30	3						
Müşrife (مشرفة)	11							
Deyr Şübeyk (دير شببك)	4	1						
Hamîmu'lFevkâ ve't-Tahtâ (حميم الفوقا والتحتا)	7							
Râsûn (راسون)	5 ²⁷⁴³							
İstâlûs (اسطالوس)	3							
El-Bedriye (البدرية)	12							
Kefr Tarâ (كفر طرة)	13							
Rabez (ربض) ²⁷⁴⁴	26						12 ²⁷⁴⁵	
Harbe (خربة) ²⁷⁴⁶	32	3						
TOPLAM	311	21			1		37	4
Benî 'Ulvân Nahiyesi								
Köy	Müslüman						Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Z	F	H	M
'Alimûn (علمون)	9							

²⁷³² Nâm-ı diğêr Deyr 'Amûdâ (دير عمودة)

²⁷³³ Tâbi'-i Benî Vahdân (بني واحدان)

²⁷³⁴ Karye-i mezbûrenin fellâhları perâkende ve perîşân olmuşlardır. Hâricden zirâ'at iderler.

²⁷³⁵ Kayıtta 27

²⁷³⁶ Kayıtta 4

²⁷³⁷ Has. Cizye beher nefer fî tis'în 1260

²⁷³⁸ Hâs. Cizye beher nefer fî tis'în 1350

²⁷³⁹ Kayıtta 8. Mücerred için kaydın sonunda başlık açılarak 2 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil bu kişilerin isimleri belirtilmemiştir.

²⁷⁴⁰ Muhammed veled-i Sefer adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁷⁴¹ Kayıtta 8

²⁷⁴² Kayıtta 2

²⁷⁴³ Kayıtta 4. Mücerred için kaydın sonunda başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil bu kişinin ismi belirtilmemiştir.

²⁷⁴⁴ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman 'Aleyhisselâm tamâmen.

²⁷⁴⁵ Vakf-u mezbûr. Cizye beher neferan fî tis'în 1080.

²⁷⁴⁶ Tâbi'-i 'Aclûn

Nefite's-Süflâ (نفیة السفلی)?	31 ²⁷⁴⁷	3 ²⁷⁴⁸					9 ²⁷⁴⁹	
Dibîn (دیین) ²⁷⁵⁰							71 ²⁷⁵¹	4 ²⁷⁵²
Bûrmâ (بورمة)	32	4						
Merc-i Şeyh (مرج شیخ)	8						11 ²⁷⁵³	
Nahlâ (نحلی)	50 ²⁷⁵⁴		1 ²⁷⁵⁵	1 ²⁷⁵⁶				
Necde (نجدة) ²⁷⁵⁷	35 ²⁷⁵⁸	6 ²⁷⁵⁹						
Deyr Benî Kubeys (دیر ابن قییس)	42 ²⁷⁶⁰	3			1 ²⁷⁶¹			
Mansûr (منصور) ²⁷⁶²	48	2				1 ²⁷⁶³	8 ²⁷⁶⁴	
Ceraş (جرش)	14 ²⁷⁶⁵				2 ²⁷⁶⁶			
Sâkib (ساکب)	12							
'Absarâ (عبصرة)	7							
Nefite'l-Fevkâ (نفیة الفوقا)?	13							
Râğâ (راغة)	6	1					8 ²⁷⁶⁷	2
Musallâ (مصلی)	44	5					7 ²⁷⁶⁸	
Bassâ (بصا)	2							
Sûk (صوق) ²⁷⁶⁹ ?	75	5	1 ²⁷⁷⁰			1 ²⁷⁷¹	10 ²⁷⁷²	
Kefr Katrâ (کفر قطرة)?	3							
Rummân (رمان)	18							
Raymûn (ریمون)	25 ²⁷⁷³	5 ²⁷⁷⁴						
'Ayn-u Necde (عين نجدة)	18 ²⁷⁷⁵	2 ²⁷⁷⁶					3 ²⁷⁷⁷	
'Ayn-u Cennetü'l-Kādî (عين جنة القاضي)	12	3						

²⁷⁴⁷ Kayıtta 34

²⁷⁴⁸ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁷⁴⁹ Hâs. Cizye beher nefer fi tis'in 810

²⁷⁵⁰ Nasârâ tâifesidir.

²⁷⁵¹ Kayıtta 75. Beher nefer fi tis'in 6750

²⁷⁵² Kaydın sonunda mücerredler için başlık açılmamıştır.

²⁷⁵³ Hâs. Cizye beher nefer fi tis'in 990.

²⁷⁵⁴ Kayıtta 48

²⁷⁵⁵ Necmeddin bin Ahmed

²⁷⁵⁶ Muhammed

²⁷⁵⁷ Tâbi'-i Benî 'Ulvân

²⁷⁵⁸ Kayıtta 34

²⁷⁵⁹ Kayıtta 7

²⁷⁶⁰ Kayıtta 41

²⁷⁶¹ Ali veled-i Ömer

²⁷⁶² Tâbi'-i Benî 'Aclûn

²⁷⁶³ Ömer veled-i Ebu Zaîm adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁷⁶⁴ Cizye beher nefer fi tis'in 720.

²⁷⁶⁵ Kayıtta 12

²⁷⁶⁶ Şeyh Ahmed, Hacı Ahmed veled-i Ali. Bu iki kişi "hâdim-i Hûd Nebî" as. Olarak kaydedilmişlerdir.

²⁷⁶⁷ Hâs Cizye beher nefer fi tis'in 900.

²⁷⁶⁸ Hâs Cizye beher nefer fi tis'in 630.

²⁷⁶⁹ Nâm-ı diğeri Vâdî-i Sûk

²⁷⁷⁰ Hasan bin Yusuf adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁷⁷¹ İsmail veled-i Ömer adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁷⁷² Cizye beher nefer fi tis'in 900.

²⁷⁷³ Kayıtta 27

²⁷⁷⁴ Kayıtta 3

²⁷⁷⁵ Kayıtta 17

²⁷⁷⁶ Kayıtta 3

²⁷⁷⁷ Cizye. Beher nefer fi tis'in 270.

Hemtâ (همتا)	13	2 ²⁷⁷⁸							
Kâmiye (قامية)	32 ²⁷⁷⁹	4 ²⁷⁸⁰							
Cebâ (جبة)	12								
Deyr Tuley (دير تليل)	7								
Şeceriye (شجرية)	9								
Cerâze (جراسة)	21								
'Anbâ (عنا)	- ²⁷⁸¹								
Deyr Varakâ (دير ورقة)	- ²⁷⁸²								
Cebâ (جبا)	43								
'Atek/'Abek/'Anek/'Ayek (عتك/عنك/عنك/عيك)?	25								
Deyr Zikrît (دير زقريط)	14								
TOPLAM	680	45	2	1	3	2	127	6	
Gavr Nahiyesi									
Köy	Müslüman						Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	Z	F	H	M	
Nemrîn (نمرين)	6								
Kefrîn (كفرين)	43								
Fahlu't-Tahta (فحل التحتا)	9								
Düveyr (دوير)	17								
Huseyne (حسينة)	22 ²⁷⁸³								
El-Beyse (البيسة)?	12								
Beyt Râmâ (بيت رامة)	- ²⁷⁸⁴								
Ümm-ü Yerû' (ام يروع)?	- ²⁷⁸⁵								
Ceme Cûr (جمة جور)	- ²⁷⁸⁶								
Kuceyne (قجينة)	- ²⁷⁸⁷								
Deyr 'Alâ (دير علا)	46	4							
Rafîk (رفيق)	45								
Kûmâ (كوما)	16								
Bîsân (بيسان)	38	4							
Deyr Radgâ (ديرردغة)	41								
Radgâ (ردغة)	24								
Kahvâne/Fehvâne (قحوانة/فحوانة)	79 ²⁷⁸⁸	3 ²⁷⁸⁹							

²⁷⁷⁸ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁷⁷⁹ Kayıtta 34

²⁷⁸⁰ Kayıtta 2

²⁷⁸¹ Hâsıl kısmun mine'r-rub' 2500 olarak gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

²⁷⁸² Hâsıl kısmun mine'r-rub' 1500 olarak gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

²⁷⁸³ Kayıtta 42

²⁷⁸⁴ Hâliyâ harâb.

²⁷⁸⁵ Hâricden zirâ'at olunur.

²⁷⁸⁶ Hâricden zirâ'at olunur.

²⁷⁸⁷ Karye-i mezbûrenin fellâhları perâkende ve perîşân olmuşlar. Hâricden zirâ'at olunur.

²⁷⁸⁸ Kayıtta 80

²⁷⁸⁹ Kayıtta 2

Hüsâmiye (حسامية)	23								
Kafâris (قفارس)	47								
Zirâ'â (زراعة) ²⁷⁹⁰	17								
Kasîr/Kusayr (قصير)	46 ²⁷⁹¹	4 ²⁷⁹²							
Sâsiye (ساسية)	15								
Mirfekatü't-Tahtâ (مرفقة التحتا)	70+13 ²⁷⁹³ T 83	5							
Muhdise (محدثه)	32								
Mezra'a-i Hamâzîne (حمازينة) nâm-ı diğêr Sâhâtu'l-Ba'l (ساحة البعل) ma'a arz-ı Berîm? (بريم) ²⁷⁹⁴	9 ²⁷⁹⁵								
TOPLAM	670	20							
Kûre Nahiyesi									
Köy	Müslüman						Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	Z	F	H	M	
Zevbiye (زوبية)	15 ²⁷⁹⁶	5 ²⁷⁹⁷					7 ²⁷⁹⁸		
Kefr A'vân (كفر اعوان) ²⁷⁹⁹	16	7							
Kefr İbil (كفر ايبيل) ²⁸⁰⁰	11	6							
Hazîrâ (خزيرة)	20	3							
Cedîse (جديثة)	4	2							
Cenînu's-Safâ (جنين الصفا)	28	2							
Kefr Elmâ (كفر الما)	45	10							
Deyr Gafer (دير غفر)	17 ²⁸⁰¹	3	1 ²⁸⁰²	1 ²⁸⁰³					
Deyr Yûsuf (دير يوسف)	12	3							
Fete (فتة)	7								
Deyr 'Asel (دير عسل)	4								

²⁷⁹⁰ Vakf-u Sultan Berkuk 'alâ mecdihî fi'l-Mısır tamâmen.

²⁷⁹¹ Kayıtta 47

²⁷⁹² Kayıtta 3

²⁷⁹³ Cemâ'at-i Hindiyân der-karye-i mezbûre.

²⁷⁹⁴ Vakf-u Zâviye-i Hazret-i Mu'âz bin Cebel radıyallâhu 'anh [der] nezd-i Kasîr

²⁷⁹⁵ Mezkûrûn fukarânın ba'zı zâviye-i mezbûrenin hâdimleri olup ve ba'zı dahi şerifleri 'uzlet ihtiyâr etmiş fukarâ oldukları ecilden külliye zâviye-i mezbûrda mütemekkin olmağın vukû' üzere deftere kayd olundu deyu defter-i 'atıkta mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere zâviye-i merkûmenin hâdimleri ve fukarâsı olmak üzere defter-i cedîde kayd olundu. Sâlih ve mütediyyin kimesnelerdir. 'Avârızdan ve tekâlîf-i 'örfiyeden külliye mu'âf ve müsellemlerdir.

²⁷⁹⁶ Kayıtta 16

²⁷⁹⁷ Kayıtta 4

²⁷⁹⁸ Beher nefer fi tis'in

²⁷⁹⁹ Vakf-u Zübeyr Feha? bin Yusuf tamâmen

²⁸⁰⁰ Vakf-u Feha? bin Yusuf tamâmen

²⁸⁰¹ Kayıtta 15

²⁸⁰² Abd Fakih

²⁸⁰³ Hamid veled-i İsa

Muhrime (مهرمة)							21 ²⁸⁰⁴	
Cirâ (جيرة)?	23							
Beyt Yâfâ (بيت يافا)	42 ²⁸⁰⁵	5 ²⁸⁰⁶	1 ²⁸⁰⁷					
Bâ'ûn (باعون)	44 ²⁸⁰⁸	8 ²⁸⁰⁹						
Tebne (تبنة)	30	7						
Beyt Aydes (بيت ايدس)	10							
Racîm (رجيم)	8							
'Akabe (عقبة)	46	7						
Bukay' u' n-Nasârâ (بقيع النصارا)	4						18 ²⁸¹⁰	2 ²⁸¹¹
Kefr Keyfâ (كفر كيفا)	13							
Semmû'â (سموعة)	15 ²⁸¹²	4 ²⁸¹³						
Ze'âl (زعال)?	11	1						
TOPLAM	425	73	2	1			46	2
Salt Nahiyesi								
Mahalle/Köy	Müslüman						Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Z	F	H	M
Mahalle-i 'Avâmil	27 ²⁸¹⁴	4	1 ²⁸¹⁵				3 ²⁸¹⁶	1
Mahalle-i Ekrâd	13	1		1 ²⁸¹⁷			21 ²⁸¹⁸	
Subhân (صبحان)?	26							
'Alâkûn (علاقون)	8	2						
Hasbân (حسبان)	- ²⁸¹⁹							
Ümmü'l-'Amd (ام العمد)	- ²⁸²⁰							
Muşrife (مشرفة)	- ²⁸²¹							
Cel'â (جلعة)	- ²⁸²²							

²⁸⁰⁴ Hâs cizye beher nefer fî tis'în 1890.

²⁸⁰⁵ Kayıtta 47

²⁸⁰⁶ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁸⁰⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²⁸⁰⁸ Kayıtta 45

²⁸⁰⁹ Kayıtta 7

²⁸¹⁰ Kayıtta 19

²⁸¹¹ Kayıtta 1

²⁸¹² Kayıtta 19

²⁸¹³ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁸¹⁴ Kayıtta 26

²⁸¹⁵ Abdulhadi veled-i Eş-Şerîf

²⁸¹⁶ Kayıtta 4

²⁸¹⁷ İbrahim veled-i Musayfi? Adlı müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁸¹⁸ Cizye beher nefer fî tis'în 1890. Vakf-u Ebâ 'Ubeyde bin Cerrâh.

²⁸¹⁹ Harâb ve hâricden zirâ'at olunur. Hâsıl fî sene 2600

²⁸²⁰ Hâlî 'ani'r-re'âyâ hâricden zirâ'at olunur. Hâsıl fî sene 1000

²⁸²¹ Hâlî 'ani'r-re'âyâ. Hâricden zirâ'at olunur. Hâsıl fî sene 1100

²⁸²² Hâlâ harâb

Kefr Hûd (كفر هود)	22	1						
'Allân (علان)	31							
Kefr Almâ (كفر الما)	²⁸²³							
Tâife-i Benî Sahr (بني صخر)								
Cemâ'at-i Şeyh Ahmed bin Şeyh Ali ibn-i Muhammed	22	3						
Cemâ'at-i Şeyh Sâlim bin Meğamis? (سالم)	82 ²⁸²⁴							
Cemâ'at-i Musa [bin] Rûbek? (موسي بن رويك)	71 ²⁸²⁵	4 ²⁸²⁶						
Cemâ'at-i Şeyh Cenâl bin Fudayl (جنال بن فضل) ? (فضيل)	22							
Cemâ'at-i Şeyh Nâkes [bin] Nâsır (ناكس ناصر)?	77 ²⁸²⁷	3 ²⁸²⁸						
Cemâ'at-i Şeyh Halîfe bin Fâdıl (خليفة بن فاضل)	101 ²⁸²⁹	9 ²⁸³⁰						
Cemâ'at-i Levâbisâ (لوابيسة)	50 ²⁸³¹	2 ²⁸³²						
Cemâ'at-i Sumeyrâ (صميرا)	48							
Cemâ'at-i Şûbek (شوبك)	23							
Cemâ'at-i Cuhne (جهنة)?	26							
Cemâ'at-i Ravh ve Sîb (روح و سيب)	51							
Cemâ'at-i Kerîm (كريم)	85							
Tâife-i Sumendân (صمندان)								
Cemâ'at-i El-Âniye (العانية)	60							
Cemâ'at-i El-Helvâniye ve'l-Hanâcirâ (الهلوانية والحناجرة)	44							
Cemâ'at-i El-'Ulmân ve'd-Devbân (العلمان والديوان)	33							
Tâife-i Hetîm (هتيم)								
Cemâ'at-i Mebrîk (مبريك)	131							
Cemâ'at-i Sa'rân (سعران)	111							
Cemâ'at-i El-Hudecât (الحدجات)	18							
Cemâ'at-i Ebu Becce (ابو بجة)?	20							
Cemâ'at-i 'Abân (عبان)?	307							
Tâife-i Benî Mehdî (مهدي)								
Cemâ'at-i Kayâr (قيار)?	44							
Cemâ'at-i Sumâ'iyе ve Savâlîh ve'l-Mâtiye (سماعية و صوالح و الماطية)	45							

²⁸²³ Hâlî ez-ra'yyet ber-mûceb-i defter-i 'atîk hâsıl.

²⁸²⁴ Kayıtta 75. Kaydın sonunda 7 mücerredin mevcudiyetinden bahsedilmekle birlikte bu kişilere tesadüf olunulmamıştır.

²⁸²⁵ Kayıtta 68

²⁸²⁶ Kayıtta 7

²⁸²⁷ Kayıtta 75

²⁸²⁸ Kayıtta 5

²⁸²⁹ Kayıtta 97

²⁸³⁰ Kayıtta 13

²⁸³¹ Kayıtta 51

²⁸³² Kayıtta 1

Cemâ'at-i Muhâned ve Berâce ve 'Arafe (محاندة وبراجة و عرفة)	49								
TOPLAM	1647	29	1	1				24	1
Allân Nahiyesi									
Mahalle	Müslüman						Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	Z	F	H	M	
Mahalle-i El-Kādî (القاضى)	58								
Mahalle-i Salih bin Fâyid (صالح بن فايد)	55								
Mahalle-i Muhammed bin Sâlih (محمد بن صالح)	70								
Abdullah (عبد الله)	87								
Tavâif-i 'Urbân-ı 'Allân	²⁸³³								
TOPLAM	270								
Kerek Nahiyesi									
Köy	Müslüman						Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	Z	F	H	M	
Kerek (كرك)	76 ²⁸³⁴	3 ²⁸³⁵	1 ²⁸³⁶	1 ²⁸³⁷			110 ²⁸³⁸	2 ²⁸³⁹	
Mezârî (مزارع)	88								
Sarfâ (صرفا)	144								
Fedân (فدان)?	35								
'Ayn Mûsâ (عين موسى)	15								
Kefr Riyâ (كفر ريا)	16						3		
Cûrâ (جورة)	14								
Ra's (راس)	13								
'Arâk (عراق)	19								
Tayyibe (طيبة)	17								
Şecer (شجر)	13								
Tufeylâ (طفيلي)	33								
Sâfiyâ (صافية)	9								
Mezra'â (مزرعة)	14								
TOPLAM	506	3	1	1			113	2	

²⁸³³ Defterde "Ber-mûceb-i defter-i 'atîk fî sene 20.000" ifadesiyle Alân'daki Arap topluluklarından bahsedilerek onlardan alınan senelik vergi defter-i' atike göre tespit edilerek hane sayılarına ve isimlerine dair malumat verilmemiştir.

²⁸³⁴ Kayıtta 78

²⁸³⁵ Kayıtta 2

²⁸³⁶ Muhyiddin adlı kişi imam ve hatip olarak ifade edilmesine mukabil kaydın sonunda kendisi için başlık açılmamıştır.

²⁸³⁷ Osman bin Ebubekir adlı müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁸³⁸ Kayıtta 103

²⁸³⁹ Kayıtta 8

Cibâlû'l-Kerek Nahiyesi								
Köy	Müslüman						Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Z	F	H	M
Nemte/Temte (نمته/تمته)	96		1 ²⁸⁴⁰					
Sanfece (صنفة)	81							
'Ayme/'İme (عيمة)	24							
Hazîr/Hinzîr/Hinzîrâ (خزير/خنزير/خنزيرة)	10							
'Ayn Şübül (عين شبل)	19						3	
Temây (تماي)	30							
Kantâ (قنتة) ^{2841?}	22							
TOPLAM	282		1				3	
Şübek Nahiyesi								
Köy	Müslüman						Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Z	F	H	M
Şübek (شوبك)	65						5 ²⁸⁴²	
Belgar (بلغر)	15							
'Afrîr (عفرير)	10							
Arhâb (ارحاب)	18							
Şâhid (شاهد)	80							
Vâdî-yi Dağîm (وادي دغيم)	85							
Nahîl/Nuheyîl (نحيل) ²⁸⁴³	32							
El-Cebe (الجبنة) ²⁸⁴⁴	40							
Tâife-i Harbiye (حربيية)								
Cemâ'at-i Âl-i Mûsâ (ال موسي)	72							
Cemâ'at-i Âl-i Hasene ve'l-Hamârîce (ال حسنة والحمارحة)	45							
Cemâ'at-i Riyarân (ريران)?	50							
Cemâ'at-i Hûbnân/Hûbyân (حوبنان/حوبيان)?	44							
Cemâ'at-i Ebî Tân (ابي طان)?	23 ²⁸⁴⁵							
Cemâ'at-i El-Hitâbân (الخطابان)?	61							
Cemâ'at-i Âl-i Yezîd ve'l-Muhammediyye (ال يزيد والمحمدية) ²⁸⁴⁶	34							
Cemâ'at-i A'râb-ı Kelâbna (كلابنة)	40							

²⁸⁴⁰ Yasir adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁸⁴¹ Nâm-ı diğeri A'cerî (اعجری)

²⁸⁴² Cizye beher nefer fi tis'in 450.

²⁸⁴³ Der-Vâdî-i Mûsâ

²⁸⁴⁴ Fî-Vâdî-i Mûsâ

²⁸⁴⁵ Kayıtta 24

²⁸⁴⁶ 'An-cemâ'at-i Sâdullah?, ve Ömer Emselek? Ve Şey Ulvân?

Cemâ'at-i 'Urbân-ı Müsâ'id (مساعيد)	38											
Cemâ'at-i A'râb-ı Tâife-i El-Müvâherâ (المواهرة)	14											
Cemâ'at-i Sesân (سسان)? min-Tâşfe-i Harâşe (حراشة)	27											
TOPLAM	793									5		

Gazze Sancağı Tahrir Defterleri

1) 932/1525-26 Tarihli 427 Numaralı Tahrir Defteri (BOA)

932/1525-26 Tarihli 427 Numaralı Tahrir Defteri (BOA)

Gazze Şehri

Mahalle/Cemaat	Müslüman									Hristiyan		Yahudi	
	H	M	İ	Mz	Ht	Fk	C	Kd	V.d.	H	M	H	M
Hıkrı Tuffâh (حكر تفاح)	80 ²⁸⁴⁷		2 ²⁸⁴⁸		1 ²⁸⁴⁹	3 ²⁸⁵⁰							
Dâru'l-Hudar ²⁸⁵¹ (دار الخضر)	47 ²⁸⁵²	3	2 ²⁸⁵³		2 ²⁸⁵⁴								
Sabbâğa (صبغاغة)	62 ²⁸⁵⁵	4 ²⁸⁵⁶			2 ²⁸⁵⁷				1 ²⁸⁵⁸				
Zeytûn (زيتون)	61 ²⁸⁵⁹	28 ²⁸⁶⁰	2 ²⁸⁶¹	1 ²⁸⁶²	1 ²⁸⁶³		1 ²⁸⁶⁴						
Burciliyye (برجلية)	152 ²⁸⁶⁵	2	11 ²⁸⁶⁶					1 ²⁸⁶⁷					
Türkmân (تركمان)	88 ²⁸⁶⁸	1 ²⁸⁶⁹											
Ekrâd (اكراد)	90												
Der- Nefs-i Gazze										81 ²⁸⁷⁰	1 ²⁸⁷¹		
Cemâ'at-i Şûbeke (شوبكة)										28			

²⁸⁴⁷ Kayıtta 74

²⁸⁴⁸ Kaydın sonunda İmam, Hatip ve Fukâhâ için başlık açılmış ve altı nefer oldukları beyan edilmiştir. Kaydın içinde hatip ve fakihlerin adları verilmiş ancak imamların isimlerine işaret edilmemiştir. Burada isimleri verilmeyen iki imam vardır.

²⁸⁴⁹ Ahmed bin 'Arnâs?

²⁸⁵⁰ Kemaleddin bin Cessâlf?, Celâleddin veled-i o, Ebu'l-Hasan bin Fakîh

²⁸⁵¹ der-nefs-i Garb

²⁸⁵² Kayıtta 43

²⁸⁵³ Muhammed bin İbrahim, Şeyh Esedüddin El-Müderrişî?. İmam, Hatip ve Fukâhâ bir başlık altında toplanmış ve 4 kişi oldukları belirtilmiştir.

²⁸⁵⁴ Şerefüddin bin Bedrüddin, Celâleddin ibn-i 'ammihî

²⁸⁵⁵ Kayıtta 57

²⁸⁵⁶ Kayıtta 6

²⁸⁵⁷ Muhyiddin Nûrâ?, Veliyyüddin bin Kādî, İmam, Hatip ve Fukâhâ bir başlık altında toplanmış ve 3 kişi oldukları belirtilmiş ancak bunlardan iki tane hatibin adı verilmiştir.

²⁸⁵⁸ Rumezî Bedrî? Adlı bir kişiden "vâkıfu'd-dükkân" olarak bahsedilmekle birlikte kaydın sonunda kendisi için başlık açılmamıştır.

²⁸⁵⁹ Kayıtta 54

²⁸⁶⁰ Kayıtta 30

²⁸⁶¹ Kemâlüddin bin Cîrbel?, Ebû'z-Zerkâ bin Cessâlf?. İmam, Hatip ve Müezzin bir başlık altında toplanmış ve 5 kişi oldukları belirtilmiştir.

²⁸⁶² Ali bin Aytâs?

²⁸⁶³ Yusuf bin Tercümân

²⁸⁶⁴ Şihâbüddin bin Tercümân

²⁸⁶⁵ Kayıtta 141

²⁸⁶⁶ İmam hatip ve fukahâ tek bir başlık altında toplanıp 11 kişi oldukları belirtilmiş ancak isimleri verilmemiştir.

²⁸⁶⁷ Ali bin Nehhâs?

²⁸⁶⁸ Kayıtta 89

²⁸⁶⁹ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁸⁷⁰ Kayıtta 82

²⁸⁷¹ Kaydın sonunda mücerred için başlık açılmamıştır.

Cemâ'at-i Rizkullâh (رزق الله)											35		
Cemâ'at-i Vâde (واده)?											16		
Cemâ'at-i El-Cebbârâ (الجبارة)											25		
Cemâ'at-i Fellâhîn-i Sahrâ-yı Şerîfe											19		
Cemâ'at-i Halîl											23		
Cemâ'at-i Kıbt (قبط)											5		
Cemâ'at-i Sâmiriyyân (سامريان)												25	
Cemâ'at-i Yahûdiyyân													95
Toplam	580	38	17	1	6	3	1	1	1	1	232 ²⁸⁷²	1	120

Gazze Köyleri

Köy	Müslüman									Hristiyan		Yahudi	
	H	M	İ	Mz	Ht	Fk	C	Kd	K.İ.	H	M	H	M
Hiribyâ (هريبية) ²⁸⁷³	116 ²⁸⁷⁴	8	1 ²⁸⁷⁵		1 ²⁸⁷⁶								
Mecdel (مجدل) ²⁸⁷⁷	186 ²⁸⁷⁸	6	1 ²⁸⁷⁹		2 ²⁸⁸⁰								
Hemâme (همامة) ²⁸⁸¹	33 ²⁸⁸²	1	1 ²⁸⁸³										
Deyru' d-Dârûm (دير الداروم)	87 ²⁸⁸⁴		2 ²⁸⁸⁵							56 ²⁸⁸⁶			
Devâdî (دوادى) ²⁸⁸⁷	58 ²⁸⁸⁸		1 ²⁸⁸⁹										
Cibâliyye (جبالية) ²⁸⁹⁰	122 ²⁸⁹¹		1 ²⁸⁹²		1 ²⁸⁹³								
Beyt Lehyâ (بيت لھيا)	34												
Mûn (مون)? ²⁸⁹⁴	59	2 ²⁸⁹⁵											
Aksâs/Afsâs (اقصاص اقصاص)?	50												

²⁸⁷² Cizye-i Nasârâ ve'l-Yehûd ve's-Semere beher nefer fi sittîn fi sene 21.180. **427 TT. d.**, sf. 169.

²⁸⁷³ Vakf-u Bimaristân-ı Gazze

²⁸⁷⁴ Kayıtta 114

²⁸⁷⁵ İmam ile hatip bir başlık altında verilmiş ve iki kişi oldukları belirtilmesine karşın imamın adı verilmemiştir.

²⁸⁷⁶ Hatibin adı verilmemiştir.

²⁸⁷⁷ Tâbi'-i 'Aklûn/'Aflûn min-mu'âmele'i'l-Gazze

²⁸⁷⁸ Kayıtta 184

²⁸⁷⁹ Ali bin Hatîb

²⁸⁸⁰ Ahmed bin Ahmed, Ahmed bin Ömer

²⁸⁸¹ Tâbi'-i 'Aklûn/'Aflûn min-mu'âmele-i Gazze

²⁸⁸² Kayıtta 30 hane

²⁸⁸³ İmamın adı verilmemiştir.

²⁸⁸⁴ Kayıtta 84. Mücerred için kaydın sonunda başlık açılarak 1 kişi olduğu belirtilmesine karşın kaydın içinde mücerrede tesadüf olunmamıştır.

²⁸⁸⁵ İmamlarına adları verilmemiştir.

²⁸⁸⁶ 56 hanelik Hristiyan ahalden senelik 8000 akçe cizye alınmaktadır. Bu hesaba göre hane başına takribi 142,85 akçe cizye düşmektedir.

²⁸⁸⁷ Vakf-u Beyt-i Mencik

²⁸⁸⁸ Kayıtta 57 hane

²⁸⁸⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁸⁹⁰ Alâmüddin bin Sencer El-Câzâ'nın tamamen vakfidir.

²⁸⁹¹ Kayıtta 120 hane

²⁸⁹² İmam ve hatip bir başlık altında toplanıp iki kişi oldukları ifade edilmiş ancak imamın ismine tesadüf olunmamıştır.

²⁸⁹³ Halil bin Zeynülaziz Hasan?

²⁸⁹⁴ Tâbi'-i Benî Süheyl min mu'âmele-i'd-Dârûm 'an-tevâbi'-i Gazze. Kaydın sonunda köyün bir zamanlar mamur olduğunu ve fidan başına altışar altın ödedikleri ancak şu an harap olduğunda köyde on bir fidan kaldığını ve bu sebeple iki altın mukarrer kılındığı belirtilmiştir. **427 TT. d.**, sf. 180

²⁸⁹⁵ Kayıtta 3 mücerred

Satr (سطر) ²⁸⁹⁶	29																		
Zente (زنتة)?	22																		
Kûfyē (كوفية)	52 ²⁸⁹⁷	9	1 ²⁸⁹⁸																
Burciliyye (برجلية)	5																		
Resîmu'ş-Şarkî (رسيم الشرقى) ²⁸⁹⁹	27	4																	
Ni'liyâ (نعليا)	39 ²⁹⁰⁰	3 ²⁹⁰¹																	
Beyt Circâ (بيت جرجة) ²⁹⁰²	42	3																	
Kefr Neml (كفر نمل) ²⁹⁰³	29 ²⁹⁰⁴	2	1 ²⁹⁰⁵																
Mansûrâ (منصورة)	17	4																	
'Usayfiriye (عصيفرية)?	16	2																	
Lesen (لسن)? ²⁹⁰⁶	31	2																	
Beyt Derdes? (بيت دريس)	5																		
Resîmu'l-Garbî (رسيم الغربى)	10	4																	
Dümeşşe (دميشة)	22	1																	
Simsim (سمسم)	24	2																	
'Ibdîs (عبدس) ²⁹⁰⁷	24	2																	
Tellü's-Sâfiye (تل الصافية) ²⁹⁰⁸	82 ²⁹⁰⁸	4	1 ²⁹⁰⁹																
Hûc (هوج)	51 ²⁹¹⁰	5	1 ²⁹¹¹																
Menşiyetü Tell-i 'Acûl (منشية تل عجول)	11																		
Harsâ (خرسا)?	39 ²⁹¹²	4	1 ²⁹¹³																
Tell-ü Kebed (تل كبد)?	5																		
Hazûr (خزور)?	33	2																	
Nâsîrâ (ناصره)?	6																		
Bureyr (برير) ²⁹¹⁴	68 ²⁹¹⁵	3	1 ²⁹¹⁶																
Zeytû'l-Harâdîn (زيت الحرادين) ²⁹¹⁷	18	2																	
Deyru'n-Necd (دير النجد) ²⁹¹⁸	27	2																	
El-Behâ (الباها)	16	1																	
Necdü'l-Garbî (نجد الغربى)	36	2																	

²⁸⁹⁶ İbn-i Fezher El-Ensârî'nin ve medresesine tamamen vakfidır.

²⁸⁹⁷ Kayıtta 51 hane

²⁸⁹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²⁸⁹⁹ El-meşhûr bi-Resîmi'l-Lâfdene (رسيم الافدنة)? ve Resîmi'l-'Fudayl (رسيم الفضيل)

²⁹⁰⁰ Kayıtta 38

²⁹⁰¹ Kayıtta 4

²⁹⁰² Tâbi'-i 'Aklûn/'Aflûn min-mu'âmele-i Gazze.

²⁹⁰³ Vakf-u Melik Ez-Zâhir Baybars 'alâ ünâs-i Kirmân ve 'alâ evlâdihî ve zürriyetihî.

²⁹⁰⁴ Kayıtta 28

²⁹⁰⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹⁰⁶ Vakf-u Sultân Kayıtbây 'alâ medrasetihî tamâm.

²⁹⁰⁷ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹⁰⁸ Kayıtta 80

²⁹⁰⁹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹¹⁰ Kayıtta 50

²⁹¹¹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹¹² Kayıtta 38

²⁹¹³ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹¹⁴ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹¹⁵ Kayıtta 67

²⁹¹⁶ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹¹⁷ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹¹⁸ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

Bizâ/Bezâ (بزة)? ²⁹¹⁹	11													
Cehnîn (جهنين)	7													
El-Kader (القدر)?	28 ²⁹²⁰	2												
Bâbiliye (بابلية) ²⁹²¹	14													
Sayhân (صيحان)? ²⁹²²	31 ²⁹²³	2 ²⁹²⁴												
Sa'ûd (صعود)	6													
'Ûkâ (عوقة)?	14													
Beyt Zeytûn (بيت زيتون) ²⁹²⁵	16													
Beyt Tîme (بيت طيمة) ²⁹²⁶	53 ²⁹²⁶	5	1 ²⁹²⁷											
Mihâvî/Nehâzî (نحاذى/محاوى)?	7	4												
Beyt Hânûn (بيت حانون) ²⁹²⁸	18													
Berberâ (بربرا) ²⁹²⁹	45	5 ²⁹³⁰	1 ²⁹³¹											
'Acrû'r-Ra's (عجرالراس) ²⁹³²	30	5												
Kûfhâ (كوفحا)	18													
Eşrâf (اشراف)	10													
'Arâk (عراق) ²⁹³³	45													
Beyt Dirâsî'l-Kübrâ (بيت دراس الكبرى) ²⁹³⁴	22													
Bîre (بيرة) ²⁹³⁵	17 ²⁹³⁶		1 ²⁹³⁷											
Celeme (جملة)	13													
Sevâfiru's-Şarkî (صوافير الشرقى) ²⁹³⁸	23 ²⁹³⁹		1 ²⁹⁴⁰											
Makûs/Mukavves (مقوس) ²⁹⁴¹	19													
Dûs (دوس) ²⁹⁴²	22													
Sedûd (سدود)?	40	4												

²⁹¹⁹ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹²⁰ Kayıtta 30

²⁹²¹ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹²² Vakf-u Tâcüddîn bin Abdulvehhâb bin Harâre 'alâ-mekteb-i li'ta'lîmi'l-eytâm ve 'amelihim ve gayrihim ve 'alâ evlâdihî ve zürriyetihî.

²⁹²³ Kayıtta 30

²⁹²⁴ Kayıtta 3

²⁹²⁵ Vakf-u Medrese-i'l-Cevheriyye.

²⁹²⁶ Kayıtta 52

²⁹²⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹²⁸ Vakf-u Muhammed bin Mukbil Er-Rûmî 'alâ cihât-i birr ve's-sadaka.

²⁹²⁹ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹³⁰ Kayıtta 4

²⁹³¹ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹³² Tâbi'-i Kartiyye (قرتبية)? min-mu'âmele-i Gazze

²⁹³³ Tâbi'-i Kartiyye (قرتبية)? min-mu'âmele-i Gazze

²⁹³⁴ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹³⁵ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹³⁶ Kayıtta 16

²⁹³⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹³⁸ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹³⁹ Kayıtta 22

²⁹⁴⁰ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹⁴¹ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹⁴² Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

Kartiyyâ (قرنية)? ²⁹⁴³	62 ²⁹⁴⁴	5 ²⁹⁴⁵	1 ²⁹⁴⁶										
Yibnâ (بيننا)	38 ²⁹⁴⁷	3	1 ²⁹⁴⁸										
Kevkeb (كوكب) ²⁹⁴⁹	10												
Huleykât (حليقات)	18	1											
Sûk Yâzîn (سوق يازين)?	11												
Ma'siyye (معصية) ²⁹⁵⁰	11	1											
'Amûkâ Benî Kinâne (عموكة بني كنانة)? ²⁹⁵¹	32 ²⁹⁵²	1	1 ²⁹⁵³										
Ümm-ü Mantûr (ام منطور)?	19 ²⁹⁵⁴	2	1 ²⁹⁵⁵										
'Amûkâ Benî 'Âmir (عموكة بني عامر) ²⁹⁵⁶	23	2											
Karâniye (قرانية)	11												
Kidnâ/Küdnâ (كدنا) ²⁹⁵⁷	13	2											
Melâkîs (ملاقيس) ²⁹⁵⁸	24	3											
Beşâ (بشا)	19	2											
Deyr Süneyd (دير سنيد)	5												
Deyr Besnîde (دير بسنيدة) ²⁹⁵⁹	13												
Fâlûcâ (فالوجة) ²⁹⁶⁰	49	4											
Fesdhane (فسدحنة) ²⁹⁶¹	8	1											
Beyt Yâfil (بيت يافل)?	10	2											
Tânise (طانسة)?	12	3											
Zâviye (زاوية)	7	3											
Kaytûn (قيتون) ²⁹⁶²	13	7											
Beyt 'Affâ (بيت عفا) ²⁹⁶³	18 ²⁹⁶³	2 ²⁹⁶⁴											
Summilu'l-Mağâr (صميل المغار)	10	2											
Celediyye (جلدية) ²⁹⁶⁵	6												
Harbetü'l-Cevz (خرية الجوز) ²⁹⁶⁶	4												
Sakrate's-Suğrâ (سقرتا الصغرى)	8	2											

²⁹⁴³ “Karye-i mezbûreden cümle-i mutahassıldan evvel ‘öşr alınur. Andan sonra kısım olunur. Benî ‘Atâ nâm ‘Arab alur ‘an kadîmi’z-zamân” kaydından bu köyün tekrar timar olarak Beni Atâ Arabı’na Osmanlılar tarafından tevdi edildiğini görüyoruz. **427 TT. d.**, sf. 204

²⁹⁴⁴ Kayıtta 60

²⁹⁴⁵ Kayıtta 6

²⁹⁴⁶ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹⁴⁷ Kayıtta 37

²⁹⁴⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹⁴⁹ Tâbi‘ ‘Aklûn/‘Aflûn?

²⁹⁵⁰ Tâbi‘ ‘Aklûn/‘Aflûn?

²⁹⁵¹ Umûr Hayır Bey’in tamamen evlatlarının vakfidir.

²⁹⁵² Kayıtta 31

²⁹⁵³ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹⁵⁴ Kayıtta 18

²⁹⁵⁵ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹⁵⁶ Tâbi‘ Ed-Dârûm

²⁹⁵⁷ Tâbi‘-i Yibnâ

²⁹⁵⁸ Tâbi‘ ‘Aklûn/‘Aflûn?

²⁹⁵⁹ Vakf-u Halîlurrahman

²⁹⁶⁰ Tâbi‘-i Kartiyye (قرنية)?

²⁹⁶¹ Tâbi‘ Beytâ (بيننا)

²⁹⁶² Tâbi‘ ‘Aklûn/‘Aflûn?

²⁹⁶³ Kayıtta 17

²⁹⁶⁴ Kayıtta 3

²⁹⁶⁵ Tâbi‘ Behâ‘â (بهاعة)? “Cüseyr nâm karye halkı eker” kaydı vardır. **agd**, sf. 213

²⁹⁶⁶ Tâbi‘ ‘Aklûn/‘Aflûn? Deyru’n-Necd halkı sâkîn olup beraber zirâ‘at ederler. **agd**, sf. 214

Zeytû'l-Melâd (زيت الملاد) ²⁹⁶⁷	8	1												
Şitârâ (شتارة)	19	2												
Cüseyr (جسير) ²⁹⁶⁸	15	3												
'Arakâ (عرفة)	25	1												
Sevâfiru'l-Mâlihâ (سوافير المالحة) ²⁹⁶⁹	73	3												
Summîl (صميل) ²⁹⁷⁰	25 ²⁹⁷¹	2 ²⁹⁷²												
Cils (جلس)?	19	2												
Cedîde (جديدة) ²⁹⁷³	9	1												
Melîta (مليطا)?	10	2												
Ferâtiye (فرا تية)	6	1												
Müşîrfe't-Tayyâr (مشيرفة الطيار)?	21													
El-Menşiyye (المنشية) ²⁹⁷⁴	16	2												
Kamsâ (قمصا)	3													
Atraba/Atrayâ (اطرية/اطرية) ²⁹⁷⁵	24	2												
Riyârân (رياران)?	28	2												
Aksâs/Afsâs (اقصاص/افصاص) ²⁹⁷⁶	- ²⁹⁷⁷													
'Amûriyye (عمورية)	- ²⁹⁷⁸													
Sevâfiru'l-Garbî (سوافير الغربى)	- ²⁹⁷⁹													
Dâcûn (داجون)	- ²⁹⁸⁰													
Ed-Denbile (الدنبلة) ²⁹⁸¹	- ²⁹⁸²													
Deyr-i 'Âr (دير عار)?	- ²⁹⁸³													
Zikrîn (ذكرين) ²⁹⁸⁴	33	7												
Beşît (بشيت) ²⁹⁸⁵	24	3												
TOPLAM	2.853	188	21			4						56		
Remle Kasabası														
Mahalle	Müslüman										Hristiyan		Yahudi	
	H	M	İ	Mz	Ht	Fk	C	Kd	T.İ.	H	M	H	M	

²⁹⁶⁷ Tâbi' Benî 'Abâş (بنى عياش)

²⁹⁶⁸ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

²⁹⁶⁹ Vakf-ı Halil

²⁹⁷⁰ Tamamen Halilurrahmân vakfidır.

²⁹⁷¹ Kayıtta 24

²⁹⁷² Kayıtta 3

²⁹⁷³ Tâbi'-i Kartiyye (فرتية) Min-mu'âmle-i Gazze

²⁹⁷⁴ Tâbi' Benî 'Abâş (بنى عياش) El-meşhûr El-Menşiyye Sahlîn (سحلين)?

²⁹⁷⁵ Tâbi'-i Beyt Cibril (بيت جبريل) min-mu'âmele-i Gazze

²⁹⁷⁶ Tâbi'-i Gazze.

²⁹⁷⁷ Der-nezd-i Karye-i Mecdel hudûduyla bile mahdûd olup bir karyede bile Derler. 'Amel olunmayup müstakil karyedir. Ol sebebden fellâhları gelüp yazılmadı.

²⁹⁷⁸ Fellâhları perâkende bulunduğu ecilden gelüp yazılmadı.

²⁹⁷⁹ Fellâhları perâkende bulunduğu sebebden yazılmadı.

²⁹⁸⁰ Fellâhları perâkende bulunduğu sebebden yazılmadı.

²⁹⁸¹ "Der-nezd-i Telli's-Sâfiye" kaydından bu köyün mezkûr köyün yanında olduğu ortaya çıkar.

²⁹⁸² Köyün adı verilmesine karşın hane ve mücerred sayıları belirtilmemiştir.

²⁹⁸³ "Esâmî-i fellâh perâkende olmağın yazılmadı."

²⁹⁸⁴ Tâbi'-i Telli's-Sâfiye min-mu'âmele-i Gazze

²⁹⁸⁵ Tâbi' Beytâ (بيتا)

Mısıryî'n (مصريين)	39 ²⁹⁸⁶	2	1 ²⁹⁸⁷							1 ²⁹⁸⁸			
Başkardî (باشقردى)	29 ²⁹⁸⁹	2	1 ²⁹⁹⁰										
Câmi 'u' l-Ebyaz (جامع الابيض)	31 ²⁹⁹¹	2 ²⁹⁹²											
Halef (خلف)	104 ²⁹⁹³	4	2 ²⁹⁹⁴										
Eş-Şakr (الشقر)?	60 ²⁹⁹⁵	2	2 ²⁹⁹⁶										
Türkman (ترکمان)	56 ²⁹⁹⁷	3	1 ²⁹⁹⁸						1 ²⁹⁹⁹				
Der- Nefs-i Remle											26 ³⁰⁰⁰		
TOPLAM	319	15	7						1		1	26	
Remle Nahiyesi Köyleri													
Köy	Müslüman									Hristiyan		Yahudi	
	H	M	İ	Mz	Ht	Fk	C	Kd	K.İ.	H	M	H	M
'Akır (عقار)	8												
Sarfent (صرفنت) ³⁰⁰¹	45 ³⁰⁰²	3 ³⁰⁰³											
'İmvâs (عمواس) ³⁰⁰⁴	6												
Yâfâ (يافا)	27												
Sâkâ (ساكا)	35	5											
Sînârâ (سينارة)	47	3	1 ³⁰⁰⁵										
Kefr 'Îmân (كفر عمان) ³⁰⁰⁶	6												
Kûlâ (قولة) ³⁰⁰⁷	35 ³⁰⁰⁸	6	1 ³⁰⁰⁹										
Benî Irkâ (بنى ايرقة)?	18 ³⁰¹⁰	2	1 ³⁰¹¹										
Dikrîn/Zikrîn (دكرين) ³⁰¹²	8	2											
Mezra 'a-i Ersûf (مزرعة ارسوف) ³⁰¹³	11												
Kuleyl (قليل)	1												

²⁹⁸⁶ Kayıtta 38

²⁹⁸⁷ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹⁸⁸ Esîruddîn bin Şihâbuddîn'in "tâlibu'l-'ilm" olduğu kaydın içinde ifade edilmesine mukabil kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

²⁹⁸⁹ Kayıtta 28

²⁹⁹⁰ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹⁹¹ Kayıtta 30

²⁹⁹² Kayıtta 3

²⁹⁹³ Kayıtta 102

²⁹⁹⁴ İmamların adları verilmemiştir.

²⁹⁹⁵ Kayıtta 58

²⁹⁹⁶ İmamların adları verilmemiştir.

²⁹⁹⁷ Kayıtta 54

²⁹⁹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

²⁹⁹⁹ Hatibin adı verilmemiştir.

³⁰⁰⁰ Cizye beher nefer fî sittîn 1560.

³⁰⁰¹ Kûzkamazkân'ın [(قوزقمازكان) Çerakise zamanında Emîr-i Kebîr] Kahire'deki türbesine ve medresesine tamamen vakfidir.

³⁰⁰² Kayıtta 44

³⁰⁰³ Kayıtta 4

³⁰⁰⁴ Tâbi'-i Atrûn (اطرون) min-mu'âmele-i Remle

³⁰⁰⁵ İmamın adı verilmemiştir.

³⁰⁰⁶ Tâbi' el-meşhûr bi'l-Mezraka (بالمزرقة). Amma halkı ba'zı ve Kefr Ecyen (كفر اجين)? Karyede sâkin olup mezra'aların zirâ'at idüp hâsılların yine sâhib-i timara virürler.

³⁰⁰⁷ 10 Temmuz 1948'de İsrail tarafından bu köy yok edilmiştir.

³⁰⁰⁸ Kayıtta 34

³⁰⁰⁹ İmamın adı verilmemiştir.

³⁰¹⁰ Kayıtta 18

³⁰¹¹ İmamın adı verilmemiştir.

³⁰¹² Der-nezd- Mecdel Yâbâ (مجدل بابا)

³⁰¹³ Der-nezd- mezâr-ı Alî bin Alîm (رحمة الله عليه)

'Ayn-u Şems (عين شمس)	15												
Yâlû (يالو) ³⁰¹⁴	3015												
Beyt Sûsîn (بيت سوسين) ³⁰¹⁶	-												
Bedâs (بداس) ³⁰¹⁷	-												
Beyt Nebâle (بيت نبالا) ³⁰¹⁸	-												
Atrûn (اطرون) ³⁰¹⁹	-												
'Âyûd (عايود) ³⁰²⁰	-												
Tîrbâs (طرباس) ³⁰²¹	-												
El-Kîbâb (القباب) ³⁰²²	-												
Kefr Cins (كفر جنس) ³⁰²³	-												
Deyr 'Umrân (دير عمران) ³⁰²⁴	-												
Deyru's-Selâm (دير السلام) ³⁰²⁵	-												
Beşît (بشيت) ³⁰²⁶	-												
Beyt Fedkâ (بيت فدقا) ³⁰²⁷	-												
Lûd (لد) ³⁰²⁸	197	33						129 ³⁰²⁹	11				
Cimzû (جمزو) ³⁰³⁰	10	1											
Kefr Tâb (كفر طاب) ³⁰³¹	9	2											
Beyt 'Arîf (بيت عريف)	7	1											
Kefr Ecûn (كفر اجون)	16	4											
Deyr Tarîf (دير طريف) ³⁰³²	43 ³⁰³³	2 ³⁰³⁴											
Ûyaryâ/Ûyârî (اويارية/اويارئة) ³⁰³⁵	39	5											
Cebelûs (جبلوس) ³⁰³⁶	22	2											
Sâfiriye (سافريه) ³⁰³⁷	53	7											
Cindâs (جنداس) ³⁰³⁸	14 ³⁰³⁹	3 ³⁰⁴⁰											

³⁰¹⁴ Zikr olan karyeler gelüp yazıldığı ecilden esâmî yazılmadı. Ammâ icmâl üzerine kayd olundu. Hâsıl kısmun mine's-sülüs 3677.

³⁰¹⁵ Sonraki köylerin yalnızca isimleri ve alınan vergiler verilmiştir.

³⁰¹⁶ Hasıl 2400.

³⁰¹⁷ Hasıl 2400

³⁰¹⁸ Hasıl 2000.

³⁰¹⁹ Vakf-ı Halilurrahman hasıl 2500

³⁰²⁰ Vakf-ı Haremeyn-i Şerîfeyn hasıl 2000

³⁰²¹ Vakf-ı Haremeyn-i Şerîfeyn hasıl 2000

³⁰²² Hasıl kısmun mine's-sülüs 2000.

³⁰²³ Hasıl 2400

³⁰²⁴ Hasıl kısmun mine's-sülüs 2400.

³⁰²⁵ Hasıl 3300

³⁰²⁶ Vakf-ı evlâd-ı Ebu'l-Hüda Muhammed el-'Arîfîllâh Hasıl 4500.

³⁰²⁷ Hasıl 3000

³⁰²⁸ "Tâbi'-i Remle amma başka nâhiyedir." Köyün başında mevcuttur. Bu ifadeden Lûd'un Remle'ye tabi fakat Remle içinde müstakil bir nahiye olduğu neticesi zahir olur.

³⁰²⁹ "Ber-vech-i maktû ma'a cizye'i'n-nasârâ gayr-i ez-vakf-ı sahrâ-yı şerîfe fi sene 40.000" kaydından Hristiyan ahalinin cizyeleri bu miktarın içinde olup sarîh olarak ifade edilmemiştir.

³⁰³⁰ Tâbi'-i Lüdd. Fellâhları Lüdd'de sâkin olup yine kendü yerlerin zirâ'ât iderler.

³⁰³¹ Tâbi'-i Lüdd min-tevâbi'-i Remle der-Livâ'-i Gazze ve Kudüs-i Şerîf

³⁰³² Tâbi'-i Lüdd.

³⁰³³ Kayıtta 42

³⁰³⁴ Kayıtta 3

³⁰³⁵ Tâbi'-i Lüdd.

³⁰³⁶ Tâbi'-i Lüdd min-tevâbi'-i Remle

³⁰³⁷ Tâbi'-i Lüdd min-tevâbi'-i Remle

³⁰³⁸ Tâbi'-i Lüdd min-tevâbi'-i Remle

³⁰³⁹ Kayıtta 15

³⁰⁴⁰ Kayıtta 2

Yâzûr (يازور) ³⁰⁴¹	63	7 ³⁰⁴²	1 ³⁰⁴³									
Beyt Decen (بيت دجن)	121 ³⁰⁴⁴	8 ³⁰⁴⁵	2 ³⁰⁴⁶									
Kefr Hîr/Mîr (كفر هير/مير) ³⁰⁴⁷	7											
Yehûdiyye (يهودية) ³⁰⁴⁸	88 ³⁰⁴⁹	4 ³⁰⁵⁰	2 ³⁰⁵¹									
Zântiye (زانطية) ³⁰⁵²	6											
‘İnnâbe (عنابة) ³⁰⁵³	8	1										
Celyebe (جليبة)	6											
Tîme (طيمة) ³⁰⁵⁴	- ³⁰⁵⁵											
‘Accûr (عجور) ³⁰⁵⁶	-											
Bîr-u Ümm-i ‘Ayn (بیر ام عین) ³⁰⁵⁷	-											
Nî‘lîn (نعلین) ³⁰⁵⁸	-											
Taberiyye (طبرية) ³⁰⁵⁹	-											
‘Uyûn-ı Fârâ (عیون فارا) ³⁰⁶⁰	-											
TOPLAM	971	101	8						129	11		

2) 945/1538 Tarihli 1015 Numaralı Tahrir Defteri (BOA)

945/1538 Tarihli 1015 Numaralı Tahrir Defteri (BOA)												
Gazze Şehri												
Mahalle/Cemaat	Müslüman							Hristiyan		Yahudi		
	H	M	İ	Ş	A	Ht	T.İ.	F	H	M	H	M
Burciliyye (برجلیة)	431 ³⁰⁶¹	80	7 ³⁰⁶²	8 ³⁰⁶³								
Dâru'l-Hudar ma'a mahalle-i Tabbâğıyye (دار الخضر مع محلة طباعية)	142 ³⁰⁶⁴	23	3 ³⁰⁶⁵		1 ³⁰⁶⁶							
Hıkr-u Tuffâh (حکر تفاع)	221 ³⁰⁶⁷	38	5 ³⁰⁶⁸	5 ³⁰⁶⁹								

³⁰⁴¹ Tâbi‘-i Lüdd min-tevâbi‘-i Remle

³⁰⁴² Kayıtta 6

³⁰⁴³ İmamın adı verilmemiştir.

³⁰⁴⁴ Kayıtta 120

³⁰⁴⁵ Kayıtta 9

³⁰⁴⁶ İmamların adları verilmemiştir.

³⁰⁴⁷ Tâbi‘-i Lüdd

³⁰⁴⁸ Tâbi‘-i Lüdd min-tevâbi‘-i Remle

³⁰⁴⁹ Kayıtta 87

³⁰⁵⁰ Kayıtta 3

³⁰⁵¹ İmamların adları verilmemiştir.

³⁰⁵² Karye-i Yahûdiye’de sâkinlerdir.

³⁰⁵³ Tâbi‘-i Lüdd.

³⁰⁵⁴ Tâbi‘-i Lüdd hasıl 1500

³⁰⁵⁵ Zıkr olan kurânın halkı perâkende olmuş bulunduğu ecilden esâmî-i fellâh yazılıp icmâl üzerine kayd olunmuştur.

³⁰⁵⁶ Tâbi‘-i Remle hasıl 6300

³⁰⁵⁷ Tâbi‘-i Benî Hâris

³⁰⁵⁸ Tâbi‘-i Lüdd hasıl kısmun mine’s-sülüs 4000.

³⁰⁵⁹ Hasıl kısmun mine’r-rub‘

³⁰⁶⁰ Tâbi‘-i Remle hasıl kısmun mine’s-sülüs 800

³⁰⁶¹ Kayıtta 415

³⁰⁶² İmamların adları zikredilmemiştir.

³⁰⁶³ Şeriflerin adları zikredilmemiştir.

³⁰⁶⁴ Kayıtta 138

³⁰⁶⁵ Muhyiddin, Muhyiddin, Şeyh Emînuddîn

³⁰⁶⁶ Şemseddin bin El-Mevlâ

³⁰⁶⁷ Kayıtta 211

³⁰⁶⁸ İmamların isimleri verilmemiştir.

³⁰⁶⁹ Şeriflerin isimleri verilmemiştir.

Şücâ'iyetü'l-Ekrâd (شجاعة الاكراد)	266 ³⁰⁷⁰	25	4 ³⁰⁷¹										
Türkmân (ترکمان)	184 ³⁰⁷²	20 ³⁰⁷³	3 ³⁰⁷⁴										
Zeytûn (زيتون)	111 ³⁰⁷⁵	17	2 ³⁰⁷⁶										
Mahalle-i Nasâra Der- Nefs-i Gazze									115 ³⁰⁷⁷				
Cemâ'at-i Kıbt (قبط) ³⁰⁷⁸									5	2			
Cemâ'at-i Rizkullâh (رزق الله) ³⁰⁷⁹									30	5			
Cemâ'at-i Vâdî (وادی) ³⁰⁸⁰									19				
Cemâ'at-i Şûbek (شوبك) ³⁰⁸¹									19	7			
Cemâ'at-i Cebbâriyye (جبارية) ³⁰⁸²									20	7			
Cemâ'at-i Tekâ'ine (تقاعة) ³⁰⁸³									6				
Cemâ'at-ü Sahrâti's-Şerife ³⁰⁸⁴									18 ³⁰⁸⁵	8 ³⁰⁸⁶			
Cemâ'at-i Sahrâti's-Şerife mütemekkinîn fi'Mısr ³⁰⁸⁷									10				
Cemâ'at-i Sâmiri (سامرية) ³⁰⁸⁸												15	
Cemâ'at-i Yahûdiyyân												98	
Toplam	1355	203	24	13	1				242	29	113		
Gazze Köyleri													
Köy	Müslüman								Hristiyan		Yahudi		
	H	M	İ	F	Ş	Ht	T.İ.	A	H	M	H	M	
Hamâme (حمامة)	30 ³⁰⁸⁹	2	1 ³⁰⁹⁰										
Beşâ (بشا)	26 ³⁰⁹¹	1	1 ³⁰⁹²										
Mecdel (مجدل)	506 ³⁰⁹³	30 ³⁰⁹⁴	5 ³⁰⁹⁵										
Yâsûr (ياسور)	15 ³⁰⁹⁶				5 ³⁰⁹⁷								

³⁰⁷⁰ Kayıtta 278

³⁰⁷¹ İmamların isimleri verilmemiştir.

³⁰⁷² Kayıtta 181

³⁰⁷³ Kayıtta 19

³⁰⁷⁴ İmamların isimleri verilmemiştir.

³⁰⁷⁵ Kayıtta 108

³⁰⁷⁶ İmamların adları verilmemiştir.

³⁰⁷⁷ Cizye beher nefer fi semânîn

³⁰⁷⁸ 'an-Nasârâ der-nefs-i Gazze. Cizye beher nefer fi semânîn.

³⁰⁷⁹ Der-nefs-i Gazze. Cizye beher nefer fi semânîn.

³⁰⁸⁰ 'an-Nasârâ. Cizye fi semânîn.

³⁰⁸¹ 'an-Nasârâ der-Nefs-i Gazze. Cizye fi semânîn.

³⁰⁸² 'an-Nasârâ der-nefs-i Gazze. Cizye fi semânîn.

³⁰⁸³ Min-cebel-i Kudüs-i Şerîf der-nefs-i Gazze. Cizye fi semânîn.

³⁰⁸⁴ Min-Nasârâ der-Gazze. Cizye fi semânîn.

³⁰⁸⁵ Kayıtta 20

³⁰⁸⁶ Kayıtta 7

³⁰⁸⁷ Beher nefer fi semânîn 800.

³⁰⁸⁸ Cizye fi 80

³⁰⁸⁹ Kayıtta 29

³⁰⁹⁰ İmamın adı verilmemiştir.

³⁰⁹¹ Kayıtta 25

³⁰⁹² İmamın adı verilmemiştir.

³⁰⁹³ Kayıtta 500

³⁰⁹⁴ Kayıtta 31

³⁰⁹⁵ İmamların isimlerine tesadüf olunmamıştır.

³⁰⁹⁶ Kayıtta 10

³⁰⁹⁷ Şerif veled-i Muhammed, Yunus veled-i Seydî Halil, Muslih veled-i Seydî Muhammed ve Ahmed veled-i Şihâb adlı dört şerifin ismine tesadüf olunmaktadır.

Zâviye (زاوية)	10 ³⁰⁹⁸		1 ³⁰⁹⁹										
Zeytû'l-Melât (زيت الملاط)	- ³¹⁰⁰												
Sitâre Benî 'Ayyâş (ستارة بنى عياش)?	- ³¹⁰¹												
Deyr-i 'Âr (دير عار)?	- ³¹⁰²												
Besre (بصرة) ³¹⁰³	- ³¹⁰⁴												
Cedîde (جديدة)	- ³¹⁰⁵												
'Ammûriye (عمورية)	- ³¹⁰⁶												
Sa'ûd (سعود)?	- ³¹⁰⁷												
Harbetu'l-Cevz (خرابة الجوز)	- ³¹⁰⁸												
Remnîsâ (رمنيسا)?	2	1											
Devâdî (دوادى) ³¹⁰⁹	55 ³¹¹⁰			1 ³¹¹¹									
'Usayfiriye (عصيفرية)?	17 ³¹¹²			1 ³¹¹³									
Kûfyê (كوفية)	55	3 ³¹¹⁴		1 ³¹¹⁵									
Yibnâ (يبنا)	52 ³¹¹⁶	1 ³¹¹⁷		1 ³¹¹⁸									
Resîmu'l-Garbî (رسم الغربى)	10 ³¹¹⁹	2		2 ³¹²⁰									
Savâfiru's-Şarkî (صوافير الشرقى)	24 ³¹²¹	2		1 ³¹²²									
'Aclâne (عجلانة)	19 ³¹²³	2		1 ³¹²⁴									
Deyru'n-Necd (دير النجد)	28 ³¹²⁵	2		1 ³¹²⁶									
Mansûrâ (منصورة)	16 ³¹²⁷	2		1 ³¹²⁸									
Sedûd (سدود)	50 ³¹²⁹	6		1 ³¹³⁰									
Hârîce Sedûd (خارجة سدود)?	10 ³¹³¹			1 ³¹³²									

³⁰⁹⁸ Kayıtta 9

³⁰⁹⁹ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁰⁰ Köyün adı verilmiş hane sayıları yerine alınan vergiler gösterilmiştir. Hinta 42, 480; Şa'ır 45, 650.

³¹⁰¹ Kesret-i mehâyifden perâkende olmuşlar.

³¹⁰² Hasıl 2400

³¹⁰³ Vakf-u Sultân Kayıtbây 'alâ medresetihî tamâmen

³¹⁰⁴ Hasıl 3000

³¹⁰⁵ Kesret-i mehâyifden perâkende olmuşlar.

³¹⁰⁶ Kesret-i mehâyifden harâb olmuş.

³¹⁰⁷ Kesret-i mehâyifden harâb olmuş.

³¹⁰⁸ Kesret-i mehâyifden harâb olmuş.

³¹⁰⁹ Vakf-u Beyt Mencik? tamâmen.

³¹¹⁰ Kayıtta 60

³¹¹¹ İmamın adı verilmemiştir.

³¹¹² Kayıtta 16

³¹¹³ İmamın adı verilmemiştir.

³¹¹⁴ Kayıtta 2

³¹¹⁵ İmamın adı verilmemiştir.

³¹¹⁶ Kayıtta 50

³¹¹⁷ Kayıtta 2

³¹¹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

³¹¹⁹ Kayıtta 9

³¹²⁰ İmamın adı verilmemiştir.

³¹²¹ Kayıtta 23

³¹²² İmamın adı verilmemiştir.

³¹²³ Kayıtta 18

³¹²⁴ İmamın adı verilmemiştir.

³¹²⁵ Kayıtta 27

³¹²⁶ İmamın adı verilmemiştir.

³¹²⁷ Kayıtta 15

³¹²⁸ İmamın adı verilmemiştir.

³¹²⁹ Kayıtta 49

³¹³⁰ İmamın adı verilmemiştir.

³¹³¹ Kayıtta 9

³¹³² İmamın adı verilmemiştir.

El-Tebne (التبنة)?	10 ³¹³³		1 ³¹³⁴							
Sekriyyetü'l-Kâdî (سكرية القاضى)	9 ³¹³⁵	3								
Menşiyetü Sahlîn (منشئية ساحلين)?	29 ³¹³⁶	3	1 ³¹³⁷							
Katrâ (قطرا)	40 ³¹³⁸	4	1 ³¹³⁹							
'Arâk (عراق)	35 ³¹⁴⁰	6	1 ³¹⁴¹							
Kâmâs (قاماص)	- ³¹⁴²									
Dümeşse (دميشة)	91 ³¹⁴³	3	2 ³¹⁴⁴							
'Ibdîs (عبدس)	22 ³¹⁴⁵	1	1 ³¹⁴⁶							
Deyru'd-Dârûm (دير الداروم)	80	16 ³¹⁴⁷	2 ³¹⁴⁸			54 ³¹⁴⁹	8			
Kartiyyâ (قرتيا)?	70 ³¹⁵⁰	4	2 ³¹⁵¹							
Gacru'r-Ra's (عجرالراس)	26 ³¹⁵²	1	1 ³¹⁵³							
Beyt Tîme (بيت طيمة)	61 ³¹⁵⁴	3	2 ³¹⁵⁵							
Cibâliyye (جبالية) ³¹⁵⁶	219 ³¹⁵⁷	31	4 ³¹⁵⁸	1 ³¹⁵⁹						
Beyt Derâs (بيت دراس)	25 ³¹⁶⁰	3	1 ³¹⁶¹							
Bureyr (برير)	85 ³¹⁶²	5	2 ³¹⁶³							
Sakratâ'l-Kübrâ (سقرتا الكبرى)?	- ³¹⁶⁴									
Tellü's-Sâfiye (تل الصافية)	83 ³¹⁶⁵	7	2 ³¹⁶⁶							
Huleykât (حليقات)	20	2	1 ³¹⁶⁷							
Hiribyâ (هربية) ³¹⁶⁸	159 ³¹⁶⁹	25	2 ³¹⁷⁰							
Celeme (جملة)	34 ³¹⁷¹	5	1 ³¹⁷²							

³¹³³ Kayıtta 9

³¹³⁴ İmamın adı verilmemiştir.

³¹³⁵ Kayıtta 8

³¹³⁶ Kayıtta 28

³¹³⁷ İmamın adı verilmemiştir.

³¹³⁸ Kayıtta 37

³¹³⁹ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁴⁰ Kayıtta 34

³¹⁴¹ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁴² Hasıl ma'a rüsûm 1500. Köyün hane sayısı verilmemiştir.

³¹⁴³ Kayıtta 89

³¹⁴⁴ İmamların adları verilmemiştir.

³¹⁴⁵ Kayıtta 21

³¹⁴⁶ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁴⁷ Kayıtta 14

³¹⁴⁸ İmamların adları verilmemiştir.

³¹⁴⁹ Hâss-ı Şâhî cizye-i Nasârâ neferan 62 beher nefer fî semânîn 4960 .

³¹⁵⁰ Kayıtta 69

³¹⁵¹ İmamların adları verilmemiştir.

³¹⁵² Kayıtta 25

³¹⁵³ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁵⁴ Kayıtta 50

³¹⁵⁵ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁵⁶ Alâmüddin bin Sencer Temir'in tamamen vakfidır.

³¹⁵⁷ Kayıtta 215

³¹⁵⁸ Ali veled-i Hasan adlı imamın dışında diğer imamların isimlerine tesadüf olunmamıştır.

³¹⁵⁹ Davud veled-i Süleyman adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³¹⁶⁰ Kayıtta 24

³¹⁶¹ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁶² Kayıtta 83

³¹⁶³ İmamların adları verilmemiştir.

³¹⁶⁴ Hasıl 4742. Köyün haneleri verilmemiştir.

³¹⁶⁵ Kayıtta 81

³¹⁶⁶ İmamların adları verilmemiştir.

³¹⁶⁷ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁶⁸ Gazze Bîmâristânî'na vakıftır.

³¹⁶⁹ Kayıtta 155

³¹⁷⁰ İmamların isimleri verilmemiştir.

Burciliyye (برجلية)	6	1											
'Ûkâ (عوقة)?	20		1 ³¹⁷³										
Ni'liyâ (نعليا)	50 ³¹⁷⁴	5	1 ³¹⁷⁵										
Beyt Lehyâ (بيت لحيان)	43 ³¹⁷⁶	3	1 ³¹⁷⁷										
'Amûkâ Benî 'Amir (عموقة بنى عامر) ³¹⁷⁸	27 ³¹⁷⁹	3	1 ³¹⁸⁰										
Riyârân (رياران)?	38 ³¹⁸¹		1 ³¹⁸²										
Kidânyâ (قدانية)?	19 ³¹⁸³		1 ³¹⁸⁴										
Cilis (جلس)?	26 ³¹⁸⁵	3	1 ³¹⁸⁶										
Ûmm-i Mantûrâ (ام منظورة)	20	5 ³¹⁸⁷	1 ³¹⁸⁸										
Kevkebâ (كوكبا)	13 ³¹⁸⁹		1 ³¹⁹⁰										
Mihâvî (محاوى)?	10 ³¹⁹¹	1	1 ³¹⁹²										
Menşiyetü Tell-i 'Acûl (منشية تل عجول)	24 ³¹⁹³	1	1 ³¹⁹⁴										
Kidâtâ (قداتا)?	4												
Berde'â (بردعا)?	9 ³¹⁹⁵		1 ³¹⁹⁶										
Berkâ (برقا)	4												
'Acûr (عجور)	18 ³¹⁹⁷		1 ³¹⁹⁸										
Atarba/Ataryâ (اطربة/اطرية)?	- ³¹⁹⁹												
Batânu'l-Garbî (بطان الغربى)	8 ³²⁰⁰	1	1 ³²⁰¹										
Hazûr/Sahrûr/Yahrûr (سحرور/يحرور/خزور)	44 ³²⁰²		1 ³²⁰³										
Simsim (سمسم)	24 ³²⁰⁴	1	1 ³²⁰⁵										

³¹⁷¹ Kayıtta 33

³¹⁷² İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁷³ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁷⁴ Kayıtta 49

³¹⁷⁵ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁷⁶ Kayıtta 42

³¹⁷⁷ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁷⁸ Tâbi' Ed-Dârûm

³¹⁷⁹ Kayıtta 26

³¹⁸⁰ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁸¹ Kayıtta 37

³¹⁸² İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁸³ Kayıtta 18

³¹⁸⁴ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁸⁵ Kayıtta 25

³¹⁸⁶ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁸⁷ Kayıtta 4

³¹⁸⁸ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁸⁹ Kayıtta 12

³¹⁹⁰ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁹¹ Kayıtta 9

³¹⁹² İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁹³ Kayıtta 21

³¹⁹⁴ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁹⁵ Kayıtta 8

³¹⁹⁶ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁹⁷ Kayıtta 17

³¹⁹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

³¹⁹⁹ Hasıl 1455. Köyün hane sayısı verilmemiştir.

³²⁰⁰ Kayıtta 7

³²⁰¹ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁰² Kayıtta 43

³²⁰³ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁰⁴ Kayıtta 23

³²⁰⁵ İmamın adı verilmemiştir.

Sakratâ's-Suğrâ (سقرتا الصغرى)	8 ³²⁰⁶		1 ³²⁰⁷										
Selkâ (سلفا)?	28 ³²⁰⁸	7	1 ³²⁰⁹										
Kubeybetü'l-Beyt (قبيبة البيت)	17	1	1 ³²¹⁰										
El-Mağâr (المغار)	13 ³²¹¹		1 ³²¹²										
Cûn (جون)?	56 ³²¹³	1	1 ³²¹⁴										
Hûc (هوج)	66 ³²¹⁵		2 ³²¹⁶										
Cüseyr (جسير)	27 ³²¹⁷	4	1 ³²¹⁸										
Lesen (لسن)?	38 ³²¹⁹	2	1 ³²²⁰										
Deyr Süneyd (دير سنيد)	10 ³²²¹		1 ³²²²										
Muşirfe't-Tayyâr (مشيرفة الطيار)	17 ³²²³	1	1 ³²²⁴										
Deyr Şâtır (دير شاطر)	3												
Cûlis (جولس)	29 ³²²⁵	2	1 ³²²⁶										
Dekrîn/Zekrîn (ذكرين اذكرين)?	37 ³²²⁷	1	1 ³²²⁸										
Denbe (دنبه)?	16 ³²²⁹	2	1 ³²³⁰										
Zeytü'l-Harâdîn (زيت الخرادين)	16 ³²³¹	1	1 ³²³²										
Cehşîn (جهشين)?	17 ³²³³	1	1 ³²³⁴										
Fâlûcâ (فالوجة)	49 ³²³⁵		1 ³²³⁶										
Şemsiyât (شمسيات)?	26 ³²³⁷	1	1 ³²³⁸										
Tell Ceme (تل جمه)	11 ³²³⁹	1 ³²⁴⁰	1 ³²⁴¹										

³²⁰⁶ Kayıtta 6. Müezzin için başlık açılarak 1 kişi olduğu belirtilmesine karşın kayıtta mücerrede tesadüf olunmamıştır.

³²⁰⁷ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁰⁸ Kayıtta 27

³²⁰⁹ İmamın adı verilmemiştir.

³²¹⁰ İmamın adı verilmemiştir.

³²¹¹ Kayıtta 12

³²¹² İmamın adı verilmemiştir.

³²¹³ Kayıtta 55

³²¹⁴ İmamın adı verilmemiştir.

³²¹⁵ Kayıtta 64

³²¹⁶ İmamların adları verilmemiştir.

³²¹⁷ Kayıtta 26

³²¹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

³²¹⁹ Kayıtta 37

³²²⁰ İmamın adı verilmemiştir.

³²²¹ Kayıtta 8. Mücerred için başlık açılıp bir kişi olduğu belirtilmesine mukabil mücerrede tesadüf olunmamıştır.

³²²² İmamın adı verilmemiştir.

³²²³ Kayıtta 16

³²²⁴ İmamın adı verilmemiştir.

³²²⁵ Kayıtta 28

³²²⁶ İmamın adı verilmemiştir.

³²²⁷ Kayıtta 35

³²²⁸ İmamın adı verilmemiştir.

³²²⁹ Kayıtta 15

³²³⁰ İmamın adı verilmemiştir.

³²³¹ Kayıtta 15

³²³² İmamın adı verilmemiştir.

³²³³ Kayıtta 16

³²³⁴ İmamın adı verilmemiştir.

³²³⁵ Kayıtta 48

³²³⁶ İmamın adı verilmemiştir.

³²³⁷ Kayıtta 25

³²³⁸ İmamın adı verilmemiştir.

³²³⁹ Kayıtta 10

³²⁴⁰ Kayıtta 2

³²⁴¹ İmamın adı verilmemiştir.

Sevâfiru'l-Garbî (سوافير الغربى)	9 ³²⁴²	2	1 ³²⁴³										
Elbahâ (البها)?	22 ³²⁴⁴		1 ³²⁴⁵										
Resîm-u Şarkî (رسيم الشرقى)	31 ³²⁴⁶	2	1 ³²⁴⁷										
Harsâ (حرسا)?	52 ³²⁴⁸	7	1 ³²⁴⁹										
Beşît (بشيت)	31	2	1 ³²⁵⁰										
Kûfhâ (كوفحا)	22 ³²⁵¹		1 ³²⁵²										
Bîre (بيرة)?	25 ³²⁵³		1 ³²⁵⁴										
Ma'siyye (معصية)?	19 ³²⁵⁵		1 ³²⁵⁶										
Sekrîr (سكرير)	19 ³²⁵⁷	2 ³²⁵⁸	1 ³²⁵⁹										
Karkakâ (قرققا)?	5												
Satr (سطر) ³²⁶⁰	29 ³²⁶¹	1	1 ³²⁶²										
Aksâs/Afsâs (اقصاص/افصاص)?	60 ³²⁶³		2 ³²⁶⁴										
Beyt Cimâl (بيت جمال)	16 ³²⁶⁵		1 ³²⁶⁶										
Kefr Neml (كفر نمل) ³²⁶⁷	29 ³²⁶⁸	2	1 ³²⁶⁹										
Beyt Circâ (بيت جرجا) ³²⁷⁰	49 ³²⁷¹	1 ³²⁷²	1 ³²⁷³										
Nuhâsiyye (نحاسية)?	9 ³²⁷⁴	2	1 ³²⁷⁵										
Kamsâ (قمصا)	3												
Bezâ (بزا)?	13 ³²⁷⁶		1 ³²⁷⁷										
Beyt Hayrâb (بيت خيراب)?	8		1										
Bâbiliye (بابلية)?	19 ³²⁷⁸		1 ³²⁷⁹										
Kaytûn (قيتون)?	23	5 ³²⁸⁰	1 ³²⁸¹										

³²⁴² Kayıtta 8

³²⁴³ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁴⁴ Kayıtta 21

³²⁴⁵ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁴⁶ Kayıtta 30

³²⁴⁷ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁴⁸ Kayıtta 51

³²⁴⁹ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁵⁰ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁵¹ Kayıtta 21

³²⁵² İmamın adı verilmemiştir.

³²⁵³ Kayıtta 24

³²⁵⁴ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁵⁵ Kayıtta 18

³²⁵⁶ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁵⁷ Kayıtta 17

³²⁵⁸ Kayıtta 4

³²⁵⁹ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³²⁶⁰ İbn-i Mezher? El-Ensârî'nin vakfidır.

³²⁶¹ Kayıtta 28

³²⁶² İmamın adı verilmemiştir.

³²⁶³ Kayıtta 58

³²⁶⁴ İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

³²⁶⁵ Kayıtta 15

³²⁶⁶ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁶⁷ Vakf-u Melik Ez-Zâhir Baybars

³²⁶⁸ Kayıtta 28

³²⁶⁹ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁷⁰ Vakf-u Bîmâristân-ı Mansûrî.

³²⁷¹ Kayıtta 47

³²⁷² Kayıtta 2

³²⁷³ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁷⁴ Kayıtta 8

³²⁷⁵ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁷⁶ Kayıtta 12

³²⁷⁷ İmamın adı verilmemiştir.

³²⁷⁸ Kayıtta 18

³²⁷⁹ İmamın adı verilmemiştir.

Beyt Hânûn (بيت خانون)	19 ³²⁸²		1 ³²⁸³									
Beyt 'Affâ (بيت عفا)	18 ³²⁸⁴	3	1 ³²⁸⁵									
Eşrâf (اشراف)?	13 ³²⁸⁶	1	1 ³²⁸⁷									
Beyt Derdes? (بيت دردمس)	9 ³²⁸⁸		1 ³²⁸⁹									
El-'Azâr/El-Kadâr (العذار/القدار)?	20 ³²⁹⁰	3	1 ³²⁹¹									
Mîtâ/Melîtâ (ميطا/مليطا)?	10 ³²⁹²		1 ³²⁹³									
Kastîniyye (قسطينية)	37	4 ³²⁹⁴	1 ³²⁹⁵									
Santâ Zayye (صنتة ضية)?	10 ³²⁹⁶		1 ³²⁹⁷									
Necdü'l-Garbî (نجد الغربى)	28 ³²⁹⁸	7	1 ³²⁹⁹									
Aksâs (اقصاص)?	49 ³³⁰⁰		2 ³³⁰¹									
Nâsirâ (ناصره)	5											
Sayhân (صيحان)?	26 ³³⁰²		1 ³³⁰³									
Beyt Zeytûn (بيت زيتون) ³³⁰⁴	16 ³³⁰⁵	3	1 ³³⁰⁶									
Kidnâ/Küdnâ (كدنا)	23 ³³⁰⁷	2	1 ³³⁰⁸									
Deyr Dübân nâm-ı diğêr Benî 'Âmir (دير ديبان بنى عامر)	9 ³³⁰⁹		1 ³³¹⁰									
Melâkis (ملاقس)?	37 ³³¹¹	1	1 ³³¹²									
Makûs/Mukavves (مقوس)?	19 ³³¹³		1 ³³¹⁴									
Kûznân/Kuztân (قوزنان/قوزتان)?	32 ³³¹⁵		1 ³³¹⁶									
Zente (ذنتة)?	19	2 ³³¹⁷	1 ³³¹⁸									

- 3280 Kayıtta 4
3281 İmamın adı verilmemiştir.
3282 Kayıtta 18
3283 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3284 Kayıtta 17
3285 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3286 Kayıtta 12
3287 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3288 Kayıtta 8
3289 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3290 Kayıtta 11
3291 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3292 Kayıtta 9
3293 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3294 Kayıtta 3
3295 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3296 Kayıtta 9
3297 İmamın adına kayıta tesadüf olunmamıştır.
3298 Kayıtta 26
3299 Ali Veled-i Muhammed
3300 Kayıtta 47
3301 İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.
3302 Kayıtta 25
3303 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3304 Vakf-u Medrese-i'l-Cevheriyye tamâmen.
3305 Kayıtta 15
3306 İmamın adına tesadüf olunmadı.
3307 Kayıtta 22
3308 İmamın adına tesadüf olunmadı.
3309 Kayıtta 8
3310 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3311 Kayıtta 36
3312 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3313 Kayıtta 18
3314 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3315 Kayıtta 31
3316 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.
3317 Kayıtta 1

Tinâ (تينة)	23 ³³¹⁹		1 ³³²⁰									
Berberâ (بربر)	68 ³³²¹	8 ³³²²	2 ³³²³									
'Abesân (عيسان) ³³²⁴	10 ³³²⁵		1 ³³²⁶									
Muharrakâ (محرقة) ³³²⁷	39 ³³²⁷		1 ³³²⁸									
Samûyîl (صمويل) ³³²⁹	36											
'Amûkâ-i Benî Kinâne (عموكة بنى كنان) ³³³⁰	34 ³³³¹		1 ³³³²									
Bir Beşîde (بیر بشیده) ³³³³ ?	25	1										
Savâfiru'l-Mâlihâ (صوافر المالحة) ³³³⁴	61	15							30 ³³³⁵	4		
Muğallis (مغلس) ³³³⁶	15	4	1 ³³³⁷									
Toplam	4133	306	128	1	5				84	12		
Remle Mahalleleri												
Mahalle	Müslüman								Hristiyan		Yahudi	
	H	M	İ	Ht	Ş	F	T.İ.	A	H	M	H	M
Câmi' u'l-Ebyaz (جامع الأبيض)	41 ³³³⁸	6	1 ³³³⁹									
Eş-Şakr (الشقر)?	74 ³³⁴⁰	8 ³³⁴¹	2 ³³⁴²						32 ³³⁴³	1		
Mısriyyîn (مصريين)	72 ³³⁴⁴	3	2		12							
Başkardı (باشقردی)	35 ³³⁴⁵		2 ³³⁴⁶	1 ³³⁴⁷								
Türkman (ترکمان)	65	7	2 ³³⁴⁸		1 ³³⁴⁹							
Halef (خلف)	122		5 ³³⁵⁰									
TOPLAM	409	24	14	1	13				32	1		
Remle Nahiyesi Köyleri												
Köy	Müslüman								Hristiyan		Yahudi	
	H	M	İ	Ht	Ş	F	T.İ.	A	H	M	H	M
Sar'â (صرعا)	6 ³³⁵¹	1	1 ³³⁵²									

³³¹⁸ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³³¹⁹ Kayıtta 21

³³²⁰ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³³²¹ Kayıtta 65

³³²² Kayıtta 9

³³²³ İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

³³²⁴ Vakf-u Halilirrahman 'aleyhissalâtu ve's-selâm tamâmen.

³³²⁵ Kayıtta 9

³³²⁶ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³³²⁷ Kayıtta 38

³³²⁸ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³³²⁹ Vakf-u Halilirrahman (as)

³³³⁰ Umûr? Hayır Bey'in tamamen vakfidir.

³³³¹ Kayıtta 33

³³³² İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³³³³ Halilurrahmân'ın vakfidir.

³³³⁴ Vakf-u Halilirrahman tamâmen.

³³³⁵ Cemâ'at-i Nasâr der-karye-i mezbûre cizye fî semânin

³³³⁶ Vakf-u râh-ı âb der-Kudüs-i Şerîf tamâmen.

³³³⁷ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³³³⁸ Kayıtta 40

³³³⁹ İmamın adı verilmemiştir.

³³⁴⁰ Kayıtta 73

³³⁴¹ Kayıtta 7

³³⁴² İmamların adları verilmemiştir.

³³⁴³ Cizye fî semânin

³³⁴⁴ Kayıtta 59

³³⁴⁵ Kayıtta 33

³³⁴⁶ İmamların adları verilmemiştir.

³³⁴⁷ Hasan veled-i Basır adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³³⁴⁸ İmamların adları verilmemiştir.

³³⁴⁹ Yunus

³³⁵⁰ İmamların adları verilmemiştir.

Rafātu's-Sâhil nâm-ı diğeri 'Arafât (رفات الساحل/عرفات)	13 ³³⁵³	5	1 ³³⁵⁴										
Rafātu'l-Cebel (رفات الجبل)	4	1											
'İllîn (علين)	5												
Şevâ' (شواع)	10 ³³⁵⁵		1 ³³⁵⁶										
Fehbiyâ (فحيبيا)?	8 ³³⁵⁷		1 ³³⁵⁸										
Lud (لد)	268 ³³⁵⁹	3 ³³⁶⁰	4 ³³⁶¹					130 ³³⁶²	20				
Kûlâ (قولة)	68 ³³⁶³	1 ³³⁶⁴	2 ³³⁶⁵	1 ³³⁶⁶									
Yâfâ (يافا)	34 ³³⁶⁷	2	1 ³³⁶⁸										
Deyr Zarîf (دير ظريف)	59 ³³⁶⁹		2 ³³⁷⁰										
Beyt Fevkâ (بيت فوقا)	8 ³³⁷¹		1 ³³⁷²										
Dâcûn (داجون)	- ³³⁷³												
'Âbûd (عابود)	- ³³⁷⁴												
Beyt Sîrâ (بيت سير)	- ³³⁷⁵												
Beyt 'Ûri's-Süflâ (بيت عور السفلى)	- ³³⁷⁶												
Sitbârâ (ستبارا)? ³³⁷⁷	72 ³³⁷⁸	5	2 ³³⁷⁹										
Beyt Decen (بيت دجن) ³³⁸⁰	116 ³³⁸¹	11	3 ³³⁸²										
Sâfiriye (سافرية)	73 ³³⁸³		2 ³³⁸⁴										
Beyt Sûsîn (بيت سوسين)	12 ³³⁸⁵	2	1 ³³⁸⁶										
Yâzûr (يازور)	72 ³³⁸⁷	10 ³³⁸⁸	2 ³³⁸⁹										

3351 Kayıtta 5

3352 İmamın adı verilmemiştir.

3353 Kayıtta 12

3354 İmamın adı verilmemiştir.

3355 Kayıtta 8. Mücerred için başlık açılarak bir kişi olduğu ifade edilmesine mukabil kaydın içinde mücerred gösterilmemiştir.

3356 İmamın adı verilmemiştir.

3357 Kayıtta 7

3358 İmamın adı verilmemiştir.

3359 Kayıtta 252

3360 Kayıtta 7

3361 İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

3362 Cizye-i Nasârâ 150 neferan fî semânîn 12.000

3363 Kayıtta 66

3364 Kayıtta 2

3365 İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

3366 Ali Fakih adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

3367 Kayıtta 33

3368 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3369 Kayıtta 57

3370 İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

3371 Kayıtta 7

3372 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3373 Hane sayısı verilemeyerek köyden alınan "Hâsıl 2400" gösterilmiştir.

3374 Vakf-u Haremeyn-i Şerîfeyn. Hane sayısı verilmeyerek köyde alınan "hâsıl 1000" gösterilmiştir.

3375 Tâbi'-i Cebel-i Benî Hâris. Ma'mûr karyedir 'âsîlerdir. Hâsıl 3000.

3376 'Âsîlerdir. Tâbi'- m[ezbûr]. Hâsıl 500

3377 Vakf

3378 Kayıtta 70

3379 İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

3380 Vakf ve mülk.

3381 Kayıtta 113

3382 İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

3383 Kayıtta 72

3384 İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

3385 Kayıtta 11

3386 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3387 Kayıtta 64

3388 Kayıtta 11

'Âkır (عاقِر)	9 ³³⁹⁰	1	1 ³³⁹¹										
'Ayn Şems (عين شمس)	54 ³³⁹²	2	1 ³³⁹³										
Sarfend El-Kübrâ (صرفند الكبرى)	55 ³³⁹⁵	2	1 ³³⁹⁶										
Yehûdiyye (يهودية)	87 ³³⁹⁷	15	2 ³³⁹⁸										
Summîl (صمیل)	6												
Cemîz (جمیز)?	- ³³⁹⁹												
Kefr Hîr/Mîr (کفر هیر/میر)?	- ³⁴⁰⁰												
Tîre (طيرة)	20 ³⁴⁰¹		1 ³⁴⁰²										
Bîr Ma'în (بیر معین)	10 ³⁴⁰³		1 ³⁴⁰⁴										
'İnnâbe (عنابة)	14 ³⁴⁰⁵	2	1 ³⁴⁰⁶										
Beyt Nebâle (بيت نبالة)	21 ³⁴⁰⁷	5	1 ³⁴⁰⁸										
'Artûf (عرتوف)	14 ³⁴⁰⁹	2	1 ³⁴¹⁰										
Zântiye (زانطية)?	12 ³⁴¹¹												
Ûtaryâ/Evtâryâ (اوتارية)?	39 ³⁴¹²	6	1 ³⁴¹³										
Kefr Vây (کفر وای)?	16 ³⁴¹⁴		1 ³⁴¹⁵										
'İmvâs (عمواس)	12 ³⁴¹⁶		1 ³⁴¹⁷										
Sâkâ (ساکة)	43 ³⁴¹⁸	3	1 ³⁴¹⁹										
Hadîse (حدیثة)	8 ³⁴²⁰	2	1 ³⁴²¹										
Cindâs (جنداس)	17 ³⁴²²	1	1 ³⁴²³										

3389 İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

3390 Kayıtta 8

3391 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3392 Kayıtta 53

3393 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3394 Vakf-u Korkmaz.

3395 Kayıtta 54

3396 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3397 Kayıtta 85

3398 İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

3399 Hâsıl ma'a resm-i ma'z ve gayrihi 1500. Köyün hane sayısı verilmemiştir.

3400 Hâsıl 1066. Köyün hane sayısı verilmemiştir.

3401 Kayıtta 19

3402 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3403 Kayıtta 9

3404 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3405 Kayıtta 13

3406 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3407 Kayıtta 20

3408 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3409 Kayıtta 13

3410 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3411 Kayıtta 11. Mücerred için başlık açılarak 1 kişi olduğu belirtilmesine mukabil mücerrede tesadüf olunmamıştır.

3412 Kayıtta 38

3413 İmamın adına tesadüf olunmadı.

3414 Kayıtta 15

3415 İmamın adına tesadüf olunmadı.

3416 Kayıtta 11

3417 İmamın adına tesadüf olunmadı.

3418 Kayıtta 42

3419 İmamın adına tesadüf olunmadı.

3420 Kayıtta 7

3421 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

3422 Kayıtta 16

3423 İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

Benî İrkā/Ebrakā (بنى ايرقة/ابقة)?	28 ³⁴²⁴		1 ³⁴²⁵							
Bedās (بداس)?	11 ³⁴²⁶	3	1 ³⁴²⁷							
Dikrîn (دكرين)	10 ³⁴²⁸	1	1 ³⁴²⁹							
Cebelûs (جبلوس)	28	1	1 ³⁴³⁰							
Kefr Ecûn (كفر اجون)	24 ³⁴³¹	2	1 ³⁴³²							
Yâlû (يالو)	42 ³⁴³³	3	1 ³⁴³⁴							
Deyr Selâm (دير سلام)	19 ³⁴³⁵		1 ³⁴³⁶							
‘İslîn (عسلين)	16 ³⁴³⁷	3	1 ³⁴³⁸							
Bel‘ît (بلعيت)?	5									
Kubeybâ (قبيا)	13 ³⁴³⁹		1 ³⁴⁴⁰							
Harbetâ (خربتا)?	8 ³⁴⁴¹		1 ³⁴⁴²							
Ni‘lîn (نعلين)	15 ³⁴⁴³		1 ³⁴⁴⁴							
Şebten (شبتن)? ³⁴⁴⁵	8 ³⁴⁴⁶		1 ³⁴⁴⁷							
Şa‘bâ (شعبا)	5									
Deyr Kıddîs (دير قديس)	5									
Deyr Eyyûb (دير أيوب)	7 ³⁴⁴⁸	1	1 ³⁴⁴⁹							
Kıbbâb (قباب) ³⁴⁵⁰	44 ³⁴⁵¹	2	1 ³⁴⁵²							
Atrûn (اطرون) ³⁴⁵³ ?	57 ³⁴⁵⁴	8 ³⁴⁵⁵								
Tûbâs (طوباس) ³⁴⁵⁶ ?	-									
TOPLAM	1.610	106	54	1				130	20	

3) 265 TD

³⁴²⁴ Kayıtta 27

³⁴²⁵ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴²⁶ Kayıtta 10

³⁴²⁷ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴²⁸ Kayıtta 9

³⁴²⁹ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴³⁰ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴³¹ Kayıtta 23

³⁴³² İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴³³ Kayıtta 41

³⁴³⁴ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴³⁵ Kayıtta 16. Mücerred için başlık açılarak bir kişi olduğu ifade edilmesine mukabil mücerrede tesadüf olunmamıştır.

³⁴³⁶ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴³⁷ Kayıtta 15

³⁴³⁸ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴³⁹ Kayıtta 12

³⁴⁴⁰ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴⁴¹ Kayıtta 7

³⁴⁴² İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴⁴³ Kayıtta 14

³⁴⁴⁴ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴⁴⁵ Vakf-u evlâd-ı Ebu'l-Hüdâ Muhammed El-‘Ârif

³⁴⁴⁶ Kayıtta 7

³⁴⁴⁷ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴⁴⁸ Kayıtta 6

³⁴⁴⁹ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴⁵⁰ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ve Kuds-i Şerîf.

³⁴⁵¹ Kayıtta 43

³⁴⁵² İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁴⁵³ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

³⁴⁵⁴ Hane için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁵⁵ Mücerred için başlık açılmamıştır.

³⁴⁵⁶ Vakf-u Haremeyni’ş-Şerîfeyn. Hâsıl ‘âtıl.

Mahalle Adı	Müslüman											
	H	M	İ	Mz	Ht	Ş	S	Mh	Dl ³⁴⁵⁷	A	C H	
											H	M
Zeytûn (زيتون) ³⁴⁵⁸	167 3459	16 3460	1 3461	2 3462		1 3463	1 3464	2 3465	1 3466		18	4
Burciliyye (برجلية)	541 3467	34 3468	2 3469			5		11 3470			20	9
Şücâ'iyetü'l-Ekrâd (شجاعية الاكراد) ³⁴⁷¹	408 3472	6 3473	1 3474			6 3475	4 3476	4 3477			17 3478	22
Dâru'l-Hudar (دار الخضر)	162 3479	3	1 3480	3 3481	1 3482			4 3483			8	
Hıkr-u Tuffâh (حكر تفاح)	253 3484	21	1 3485	2 3486			1 3487	1 3488		3 3489	12	10
Türkmân (تركمان)	201 3490	5	5 3491	1 3492				3 3493			27	38

³⁴⁵⁷ Dellal

³⁴⁵⁸ Mahallede toplam 185 hane 20 mücerred mevcuttur.

³⁴⁵⁹ 162

³⁴⁶⁰ Kayıtta 20

³⁴⁶¹ Kemaleddin veled-i

³⁴⁶² Ali veled-i Abbas, Abdülkerim veled-i İbrahim adlı iki müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁶³ Muhammed veled-i Nassâr adlı şerif için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁶⁴ Ramazan veled-i Adlı seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁶⁵ Ebu'l-Vefâ veled-i Sunbulî, Muhammed veled-i İbrahim adlı iki muhassıl için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁶⁶ Dumeyrî? Veled-i Abdullah adlı dellal için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁶⁷ Kayıtta 527. Bir tane "cünd-i halka" hanelerin içinde zikredilmiştir. Normalde bu sınıf için kaydın sonunda ayrı bir başlık açılarak haneleri ve mücerredleri ayrı ayrı belirtilirdi. Ecnâd-ı Halka ile birlikte toplam 561 hane vardır.

³⁴⁶⁸ Kayıtta 41. Ecnâd-ı Halka ile birlikte toplam 43 mücerred vardır.

³⁴⁶⁹ İmamların adları verilmemiştir.

³⁴⁷⁰ Muhassılların 5 tanesinin isminin yanına "âlim" işareti konmuştur. Buradan ilim adamlarının vergi tahsildarlığıyla iştigal ettiklerini söyleyebiliriz. Muhassıl için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁷¹ Toplam 425 hane, 28 mücerred (Ecnâd-ı Halka ile birlikte)

³⁴⁷² Kayıtta 406

³⁴⁷³ Kayıtta 7

³⁴⁷⁴ Yusuf bin İbrahim

³⁴⁷⁵ Kaydın sonunda şerifler için başlık açılmamıştır.

³⁴⁷⁶ Kaydın sonunda seyyidler için başlık açılmamıştır.

³⁴⁷⁷ Muhassıllardan biri de cünd-i halkadır.

³⁴⁷⁸ "Cemâ'at-i Cündiyyân-ı Halka ki sâbıka Çerâkise zamânında cündî tâifesinden olup hâliyâ Şücâ'iyeh Mahallesi'nde mütemekkindir."

³⁴⁷⁹ Kayıtta 161

³⁴⁸⁰ Muhammed bin Bûrî?

³⁴⁸¹ Ebu'l-Lutf (Mü'ezzin-i Câmi'-i Kebîr), Ebu'l-'İz? bin Ferruh, Yunus bin Bârû/Yârû (Mü'ezzin-i Câmi'-i Kelendi?). Üç müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁸² Muhyiddin bin Bûrî? Adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁸³ Dört muhassıl için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁸⁴ Kayıtta 247

³⁴⁸⁵ İmamın adı verilmemiştir.

³⁴⁸⁶ Ali bin Musa

³⁴⁸⁷ Ali Şerîf ... adlı seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁸⁸ Şeyh Nureddin bin Ali adlı muhassıl için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁸⁹ A'maların isimleri verilmemiştir.

³⁴⁹⁰ Kayıtta 195

³⁴⁹¹ Muhammed bin Yusuf, Şihâbüddin bin Zeyneddin, Ali bin Da'yûs, Abdülkerim bin Atras, Ebu'l-Asîr bin El-Atras

TOPLAM	1732	85	11	8	1	12	6	25	1	3	102	83
---------------	-------------	-----------	-----------	----------	----------	-----------	----------	-----------	----------	----------	------------	-----------

265 TD Gazze Hristiyanları	Hristiyanlar	
955/1548-49	H	M
Mahalle-i Nasâra Der- Nefs-i Gazze ³⁴⁹⁴	116	3
Cemâ'at-i Kibt (قبط) ³⁴⁹⁵	5	
Cemâ'at-i Rizkullâh (رزق الله) ³⁴⁹⁶	34	
Cemâ'at-i Velfe/Velkâ (ولفة/ولفة) ^{3497?}	24	
Cemâ'at-i Şevbek (شوبك) ³⁴⁹⁸	46	1
Cemâ'at-i Sârnâ (صارنة) ^{3499?}	40	1
Cemâ'at-i Ye'âkibe (يعاقبة) ³⁵⁰⁰	8	
Cemâ'at-i Sahrâti'ş-Şerife ³⁵⁰¹	41 ³⁵⁰² +10 ³⁵⁰³ : T	4 ³⁵⁰⁴
TOPLAM	324	9

265 TD Gazze Yahudileri	Yahudi	
955/1548-49	H	M
Cemâ'at-i Yahûdiyyân	116	5
Cemâ'at-i Sâmiriyyân (سامريان)	18	2
TOPLAM	134	7

Gazze Sancağı Köyleri	Müslüman							
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	H	M
265 TD 955/1548-49								
Savâfiru'ş-Şarkī (صوافير الشرقى)	14							
Devâdî (دوادى) ^{3505?}	37 ³⁵⁰⁶	2	1 ³⁵⁰⁷					

³⁴⁹² Hacı Muhammed bin Hattâb

³⁴⁹³ Muhammed El-Garanî?, Abdurrahman bin Bat El-Hüseyin, Zeynülabidin bin Huveydî? Adlı üç muhassıl için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁴⁹⁴ Kişi başına cizyenin 60 olduğu mahallenin isminin yazdığı yerde belirtilmesine karşın toplamın ne kadar olduğu gösterilmemiştir. Bu hesaba göre 7140 akçe eder.

³⁴⁹⁵ Kişi başına cizyenin 60 olduğu mahallenin isminin yazdığı yerde belirtilmesine karşın toplamın ne kadar olduğu gösterilmemiştir. Bu hesaba göre 300 akçe eder.

³⁴⁹⁶ Kişi başına cizyenin 60 olduğu mahallenin isminin yazdığı yerde belirtilmesine karşın toplamın ne kadar olduğu gösterilmemiştir. Bu hesaba göre 2040 akçe eder.

³⁴⁹⁷ Kişi başına cizyenin 60 olduğu mahallenin isminin yazdığı yerde belirtilmesine karşın toplamın ne kadar olduğu gösterilmemiştir. Bu hesaba göre 1.440 akçe eder.

³⁴⁹⁸ Kişi başına cizyenin 60 olduğu mahallenin isminin yazdığı yerde belirtilmesine karşın toplamın ne kadar olduğu gösterilmemiştir. Bu hesaba göre 2820 akçe eder.

³⁴⁹⁹ Kişi başına cizyenin 60 olduğu mahallenin isminin yazdığı yerde belirtilmesine karşın toplamın ne kadar olduğu gösterilmemiştir. Bu hesaba göre 2460 akçe eder.

³⁵⁰⁰ Kişi başına cizyenin 60 olduğu mahallenin isminin yazdığı yerde belirtilmesine karşın toplamın ne kadar olduğu gösterilmemiştir. Bu hesaba göre 480 akçe eder. Defterde cemaat ismi okunmadığı gibi yanında Kudüs-i Şerîf ibaresi konmuştur. Ancak mezkûr ifadede önce "mezbur" olarak okunmaya müsait bir kelime olmakla birlikte sarîh olmayan bir yazı vardır. Eğer mezbur olarak burayı okursak o zaman bu cemaatin önceden Kudüs'te bulunduğu neticesine varabiliriz. 21 p.

³⁵⁰¹ Min-Nasârâ

³⁵⁰² Kayıtta 42

³⁵⁰³ "Cemâ'ati's-Sahrâti'ş-Şerife **Zeyl**" başlığı altında 19 numara olarak cemaatin kaydı devam etmiştir.

³⁵⁰⁴ Kayıtta 3. Kişi başına cizyenin 60 olduğu mahallenin isminin yazdığı yerde belirtilmesine karşın toplamın ne kadar olduğu gösterilmemiştir. Bu hesaba göre 3300 akçe eder.

³⁵⁰⁵ Mencik'in tamamıyla vakfidir.

³⁵⁰⁶ Kayıtta 36

³⁵⁰⁷ Ali veled-i Fakîh Hüseyin

‘Amûkâ-i Benî Kinâne (عموكة بنى كنانة)? ³⁵⁰⁸	39 ³⁵⁰⁹		1 ³⁵¹⁰				
‘Aksûne (عقسونة)?	14						
Mûn (مون)?	50 ³⁵¹¹	20	1 ³⁵¹²				
Zâviye (زاوية)?	10						
Akastâs (اقصتاص)?	188 ³⁵¹³	11	1 ³⁵¹⁴				
Satr (ساطر) ³⁵¹⁵	38 ³⁵¹⁶	2	1 ³⁵¹⁷				
Kefr Kubbe (كفر قبة)?	59						
Beyt Tîme (بيت طيمة)	103	25					
Riyârân (رياران)?	86 ³⁵¹⁸	1	1 ³⁵¹⁹				
Deyr Şâtr (دير شاطر)	3						
‘Ammâne (عمانة)?	82 ³⁵²⁰ +10 ³⁵²¹ : T 92	2	1 ³⁵²²				
Berâ/ Yerâ (براليرا)?	23						
Besâ/Yesâ (بسايسا) ³⁵²³	42						
Ahsâs-ı Aklûn (احصاص عقلون) ³⁵²⁴	57						
‘Aclâne/Ahlâne (عجلانة/احلانة)?	26						
Cedîre/Hadîre (جديرة/احديرة)?	47						
Yâsûr (ياسور)	50						
Beyt/Selbît (بيت/سلبيت) ³⁵²⁵	121						
Tibn (تين)	50	3					
‘Arâkatü Lelheha (عراقة للهجة)?	7						
Beyt Hayrîn (بيت خيرين) ³⁵²⁶	8						
Kâmâs (قاماس)	9						
Deyru’ d-Dârûm (دير الداروم)	185 ³⁵²⁷	23				114 ³⁵²⁸	11 ³⁵²⁹
Katrâ (قطرة)	56						
Menşiyetü Sahlîn	138 ³⁵³⁰		1				

³⁵⁰⁸ Umûr Hayır Bey’in tamamen evlatlarının vakfidır.

³⁵⁰⁹ Kayıtta 38

³⁵¹⁰ Ahmed veled-i Mesûd

³⁵¹¹ Kayıtta 49

³⁵¹² Ali bin Abdullah

³⁵¹³ Kayıtta 187

³⁵¹⁴ İmamın adı verilmemiştir.

³⁵¹⁵ İbn-i Mezher? El-Ensârî’nin medresesine tamamen vakfidır.

³⁵¹⁶ Kayıtta 37

³⁵¹⁷ Ali veled-i Ömer

³⁵¹⁸ Kayıtta 85

³⁵¹⁹ Alim bin Medîn?

³⁵²⁰ Kayıtta 81

³⁵²¹ Cemâ‘at-i Şeyh İbrahim veled-i Şeyh Muhammed

³⁵²² Hasan bin Hüseyin

³⁵²³ Kaydın sonunda hane ve mücerred için başlık açılmamıştır.

³⁵²⁴ 427 Numaralı defterde bu köyün ismine tesadüf olunarak atlanılmıştı. Halbuki bu köy Aklûn/Aflûn’a tabi bir diğer köydür. **Tashih edilmesi lazım**

³⁵²⁵ Vakf-u Vahâz?

³⁵²⁶ Bu köy de dahil olmak üzere buraya kadar olan köyler padişah haslarıdır.

³⁵²⁷ Kayıtta 186

³⁵²⁸ Hıristiyan ahalinin cizyeleri belirtilmemiştir.

³⁵²⁹ Kayıtta 15

(منشية سحلين)?							
El-Bine (البنة)	15						
Beyt Dirâsi'l-Kübrâ (بيت دراس الكبرى) ³⁵³¹	34 ³⁵³²	2	1 ³⁵³³				
Harce Sedûd (خرجة سدود)?	17	1					
Bedûkâ (بدوقه)?	68 ³⁵³⁴	4	1 ³⁵³⁵				
Kartiyyâ (قرتيا)?	119 ³⁵³⁶	13	1 ³⁵³⁷				
Tellü's-Sâfiye (تل الصافية)	143	2					
Gacru'r-Ra's (عجر الرأس)	51 ³⁵³⁸		1 ³⁵³⁹				
'Ibdîs (عبدس)	35 ³⁵⁴⁰	2	1 ³⁵⁴¹				
Bureyr (بيرير)	214 ³⁵⁴²	16 ³⁵⁴³	1 ³⁵⁴⁴				
Sağratâ'l-Kübrâ (سغرتا الكبرى) ³⁵⁴⁵	6						
Cibâliyye (جبالية) ³⁵⁴⁶	263 ³⁵⁴⁷	46 ³⁵⁴⁸	2 ³⁵⁴⁹				
Deyru'n-Necd (دير النجد)	55 ³⁵⁵⁰	7	1 ³⁵⁵¹				
Menşiyetü Tell-i 'Acûl (منشية تل عجول)	14	1					
'Amûkâ Benî 'Âmir (عموكة بني عامر) ³⁵⁵²	37						
Bi'lîn (بعلين) ³⁵⁵³	9						
Mecdel (مجدل) ³⁵⁵⁴	314 ³⁵⁵⁵ +309 ³⁵⁵⁶		3 ³⁵⁵⁷	2 ³⁵⁵⁸	1 ³⁵⁵⁹	4 ³⁵⁶⁰	

³⁵³⁰ Kayıtta 137

³⁵³¹ Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

³⁵³² Kayıtta 33

³⁵³³ Abdülmuhsin bin 'Ali

³⁵³⁴ Kayıtta 67

³⁵³⁵ Ömer bin Ali

³⁵³⁶ Kayıtta 118

³⁵³⁷ Ebu'l-Vak? Bin Ebu'l-Feth

³⁵³⁸ Kayıtta 50

³⁵³⁹ İbrahim bin Osman

³⁵⁴⁰ Kayıtta 34

³⁵⁴¹ Ali bin İsmail

³⁵⁴² Kayıtta 111

³⁵⁴³ Kayıtta 18

³⁵⁴⁴ Fakîh İbrahim

³⁵⁴⁵ Der-nezd-i Karye-i Burayr

³⁵⁴⁶ Alâmüddin bin Sencer El-Câzâ'nın tamamen vakfidır.

³⁵⁴⁷ Kayıtta 259

³⁵⁴⁸ Kayıtta 48

³⁵⁴⁹ Muhammed bin Berekât adında 2 imam vardır.

³⁵⁵⁰ Kayıtta 54

³⁵⁵¹ Hattâb bin Ömer

³⁵⁵² Tâbi' Ed-Dârûm

³⁵⁵³ "Nezd-i Tell Sâfiye. Sâbıkâ mezra'a imiş hâliyâ karye yazıldı."

³⁵⁵⁴ Mecdel köyü Şeyh Muhammed Muammer ve Şeyh Hasan veled-i Bibîs? Olmak üzere iki mahalleden teşekkül etmiştir.

³⁵⁵⁵ Kayıtta Şeyh Muhammed Muammer'de 313 hane.

³⁵⁵⁶ Kayıtta Şeyh Hasan veled-i Bibîs? Mahallesi'nde 307 hane

³⁵⁵⁷ Şeyh Hasan veled-i Bibîs? Mahallesi'nde Ahmed bin Sünâ ile adına tesadüf edilemeyen iki imam; Şeyh Muhammed Muammer Mahallesi'nde adına tesadüf edilmeyen bir imam olmak üzere köyde toplam üç imam bulunmaktadır.

	T 623						
Hûretu'l-Hac (حورة الحج)?	31						
Burciliyye (برجلية)	6						
Beyt Lehyâ (بيت لهيا)	46						
Ni'liyâ (نعليا)	62	9					
Hiribyâ (هربية)	193	16					
Huleykât (حليقات)	22	1					
Beyt Cimâl (بيت جمال)	37 ³⁵⁶¹	1	1 ³⁵⁶²				
Beyt 'Affâ (بيت عفا) ³⁵⁶³	29						
Beyt Zeytûn (بيت زيتون) ³⁵⁶⁴	15 ³⁵⁶⁵	8					
Beyt Circâ (بيت جرجا) ³⁵⁶⁶	88						
Zibâ Atradîn (زيبا اطردين)?	19	8					
Celme/Belme (جلمة)?	37	7	1 ³⁵⁶⁷				
Celediyye (جلدية)	20 ³⁵⁶⁸	1	1 ³⁵⁶⁹				
Nuhâsiyye (نحاسية)?	9	7					
Kamsiyâ (قمصيا)	3						
Makûs/Mukavves (مقوس)?	39 ³⁵⁷⁰		1 ³⁵⁷¹				
Hamsîn/Hahsîn (حمسين/حيسين)?	39		2 ³⁵⁷²				
Lesen (لسن) ³⁵⁷³ ?	54	4	1 ³⁵⁷⁴				
Simsim (سمسم)	25 ³⁵⁷⁵						
Denbe (دنبية)?	27						
Ma'siyye (معصية)?	23	19	1 ³⁵⁷⁶				
Ataryâ (اطريا)	18 ³⁵⁷⁷	10	1 ³⁵⁷⁸				
'Acûr (عجور)	39	8					
Sevâfiru'l-Garbî	32 ³⁵⁷⁹		1 ³⁵⁸⁰				

³⁵⁵⁸ Şeyh Hasan veled-i Bibîs? Mahallesi'nde Zeyneddin bin Sârim ve Ahmed bin İsa adındaki iki müezzîn için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁵⁵⁹ Şeyh Hasan veled-i Bibîs? Mahallesi'nde Muhammed bin Hatib adında bir hatip.

³⁵⁶⁰ Süleyman bin Muhammed, Halil bin İmrân adlı iki hekim Şeyh Muhammed Muammer Mahallesi'nde; İsmail bin El-Hatîb ile (bu kişinin aynı zaman Hatîp olduğu belirtilmiştir.) Ahmed bin Hatîb adında 2 hekim Şeyh Hasan veled-i Bibîs? Mahallesi'nde yaşamaktadır.

³⁵⁶¹ Kayıtta 35

³⁵⁶² Ömer bin İsa

³⁵⁶³ 10 Ocak 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi.

³⁵⁶⁴ Vakf-u Cevher El-Aysây Ez-Zimâm ? (العيساى الزمام) 'alâ masâlihi'l-hankâh bi'l-Kudsi'-ş-Şerîf tamâmen

³⁵⁶⁵ Kayıtta 18

³⁵⁶⁶ Vakf-u Bîmâristân-ı Mansûrî.

³⁵⁶⁷ Muhammed bin Ramazan adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁵⁶⁸ Kayıtta 19

³⁵⁶⁹ İmamın adı verilmemiştir.

³⁵⁷⁰ Kayıtta 37. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil kaydın içinde mücerrede tesadüf olunmamıştır.

³⁵⁷¹ Ali bin İsa

³⁵⁷² Hasan bin Halil ve Halife bin Ali adlı iki imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁵⁷³ Vakf-u Medrese-i Sultân Kayıtbây tamâmen

³⁵⁷⁴ İbrahim bin İbrahim

³⁵⁷⁵ Kayıtta 24. Muhammed El-Fakîh adında Şeyh Dânyâl'in hâdimi mezkûr köyde yaşamaktadır.

³⁵⁷⁶ Abdulganî bin İsa adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁵⁷⁷ Kayıtta 17

³⁵⁷⁸ Halil bin Fer'î?

³⁵⁷⁹ Kayıtta 31

(سوافير الغزبي)							
Mesrife (مسرفة)	20 ³⁵⁸¹		1 ³⁵⁸²				
Cûlis (جولس)	33 ³⁵⁸³	1	1 ³⁵⁸⁴				
Mihâvî (محاوی)?	20						
Karâniye (قرانية)?	21						
Kûrtâtâ (قورتاتا)?	23 ³⁵⁸⁵	3	1 ³⁵⁸⁶				
Beyt Derdes? (بيت دريس)	11	5					
Kırâşî (قراشي)?	5	1					
Beyt Sem'ân (بيت سمعان)	7						
Sâm (سام)	12	3					
Rayne (رينة)	32	13 ³⁵⁸⁷					
Kefr Neml (كفر نمل) ³⁵⁸⁸	50						
El-Kadâr (القدار)?	23 ³⁵⁸⁹						
Sekâratü's-Suğrâ (سقارة الصغرى) ³⁵⁹⁰	7	1					
Yeşîn (يشين) ³⁵⁹¹	68	8					
Deyr Süneyd (دير سنيد)	11						
Dekrîn (دكرين) ³⁵⁹²	47 ³⁵⁹³		1 ³⁵⁹⁴				
Nâsirâ (ناصره)	5						
Sahârâ (صحاره)	13						
Bîre (بيرة)	42 ³⁵⁹⁵	3	1 ³⁵⁹⁶				
Karûd (قروء)	7						
El-Makâr (المقار)	15	1					
Hamînu'l-Makâr (حمين المقار)?	13 ³⁵⁹⁷						
Silkâ (سلقا)?	51 ³⁵⁹⁸	9	1 ³⁵⁹⁹				
Simyât (سميات)?	34 ³⁶⁰⁰		1 ³⁶⁰¹				
Melâkis (ملائس)?	44						
Kaytûn (قيتون) ³⁶⁰² ?	25 ³⁶⁰³	5	1 ³⁶⁰⁴				

³⁵⁸⁰ Ahmed bin Hacûr?

³⁵⁸¹ Kayıtta 19

³⁵⁸² Abdurrahman bin Bersem?

³⁵⁸³ Kayıtta 32

³⁵⁸⁴ 'Îd? bin Hacı Muhammed

³⁵⁸⁵ Kayıtta 22

³⁵⁸⁶ Ali bin Ganim

³⁵⁸⁷ Kayıtta 3

³⁵⁸⁸ Vakf-u Melik Ez-Zâhir Baybars 'ale'n-nâsi'l-kuremâ? Ve 'alâ evlâdihî

³⁵⁸⁹ Kayıtta 22. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılmış ve bir kişi olduğu ifade edilmesine mukabil kayıta mücerrede tesadüf olunmamıştır.

³⁵⁹⁰ Nezd-i 'Adâr

³⁵⁹¹ Tâbi' Beytâ (بيتا)

³⁵⁹² Tâbi'-i Telli's-Sâfiye fi-mukâbele-i Gazze

³⁵⁹³ Kayıtta 46

³⁵⁹⁴ Salih bin Eshar

³⁵⁹⁵ Hane ve mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁵⁹⁶ Ali bin Fakîh

³⁵⁹⁷ Kayıtta 12. Mücerred için başlık açılmış ancak tesadüf olunmamıştır.

³⁵⁹⁸ Kayıtta 50

³⁵⁹⁹ 'Îd bin Abdullah

³⁶⁰⁰ Kayıtta 33

³⁶⁰¹ İmamın adına tesadüf olunmamaktadır.

³⁶⁰² Tâbi' 'Aklûn/'Aflûn?

³⁶⁰³ Kayıtta 24

³⁶⁰⁴ Salih bin Hasan

HabliyeBeyt (حبلىة بيت)? ³⁶⁰⁵	27 ³⁶⁰⁶	1	1 ³⁶⁰⁷				
Sitâretü'l-Garbî (سطارة الغربى)	13 ³⁶⁰⁸	2 ³⁶⁰⁹					
Fâlûcâ (فالوجة)	98+11 ³⁶¹⁰ : T 109						
Bellîâ (بلىطا)?	9	5					
Cillis (جلس)?	30						
Îlheyâ (الهىا)?	22	2					
Resmu'l-Garbî (رسم الغربى)	5						
Resm-u Şarkî'l- Kebîr (رسم شرقى الكبير)	25						
Yerde'â (يردعا)?	17	1					
Yerkâ (يرقا)?	13						
Dimyârâ (دميارا)?	98	9					
Hart (حرت)?	47						
Telûh (تلوح)?	87						
Kefr Kîn (كفر كين)?	19						
Ümm-i Mantûrâ (ام منظورة)	33	4					
Tell Ceme (تل جمة)	25 ³⁶¹¹						
Kastîne (قسطينة)	54	2					
'Uhâ/'Ucâ (عوحا/عوحا)?	14						
Sekrî (سكرى)	19						
Mansûrâ (منصورة)	16						
Necdü'l-Garbî (نجد الغربى)	40	6					
Hayr (خير)	40 ³⁶¹²	12	1 ³⁶¹³				
Eşrâf (اشراف)?	28						
Mânlityâ (مانلتية)?	24	4					
Mahrûr (محرور)?	60	3	1 ³⁶¹⁴				
Beyt Mâyil (بيت مايل)	17						
'Arâk (عراق)? ³⁶¹⁵	46 ³⁶¹⁶		1 ³⁶¹⁷				
Beyt Hânûn (بيت حانون)	18	2					
Hattâ'ş-Şecereh (حتى الشجرة)?	17						
Kefr Femâ/Fehâ (كفر فمافحا)	13	1					
Sekerne El-Kādî (سكرنة القاضى)	12	1					
Sanîd Zayye	16	2					

³⁶⁰⁵ Tâ[bi']-i Mecdel?

³⁶⁰⁶ Kayıtta 28

³⁶⁰⁷ Muhammed bin Ahmed

³⁶⁰⁸ Muhammed bin Şeyh İvaz Hazret-i Şeyh İvaz'ın türbedarıdır.

³⁶⁰⁹ Kayıtta 1. Abdullah bin Muhammed adındaki mücerred Şeyh İvaz'ın Türbesi'nin hadimidir.

³⁶¹⁰ Cemâ'at-i Hızır bin Şeyh Fâlûca Kuddise Sirruhu

³⁶¹¹ Mücerred için başlık açılmış altı boş bırakılmıştır. Mamafih mücerrede de tesadüf olunmamıştır.

³⁶¹² Kayıtta 39

³⁶¹³ Hattab bin Ömer

³⁶¹⁴ Ali bin Abdulkadir

³⁶¹⁵ Tâbi'-i Kartiyye (فرتية)? fi-mukâbele-i Gazze

³⁶¹⁶ Kayıtta 45

³⁶¹⁷ Hıdır bin Ali

(صنيد ضية)?											
Kidnâ/Küdnâ (كدنا)	30										
‘Amûrâ (عمورة)	4										
‘Asârâ (عسارة)?	19	1									
Sevâfir (سوافير)	140								66 ³⁶¹⁸		
Yemil (يميل)? ³⁶¹⁹	62	1									
Deyr Lesenre (دير لسنة)? ³⁶²⁰	26										
Berberâ (بربرا)	82			1 ³⁶²¹							
Muharrakâ (محرقة)	33	2									
Muğallis (مغلس)	67 ³⁶²²	1		1 ³⁶²³							
TOPLAM	6.283	397	44	2	1	4	180	11			

Remle Mahalleleri	Müslüman								Hrs		
	H	M	İ	Mz	C.H	Mc	Kt	Ş	H	M	A
265 TD 955/1548-49											
Câmi‘u’l-Ebyaz (جامع الابيض)	56	10				1 ³⁶²⁴					
Türkman (ترکمان)	107 ³⁶²⁵	19					1 ₃₆₂₆	8 ³⁶²⁷			
Başkaydî (باشقايدى)	72 ³⁶²⁸	7					1 ₃₆₂₉	1 ³⁶³⁰			
Halef (حلف)	95 ³⁶³¹	15	2 ³⁶³²	1 ₃₆₃₃							
Mısıryyîn (مصريين)	115 ³⁶³⁴	10 ₃₆₃₅	1 ³⁶³⁶				1 ₃₆₃₇	9 ³⁶³⁸			
Eş-Şakr (الشقر)?	87	3				1 ₃₆₃₉			58 ₃₆₄₀	7	2 ³⁶⁴¹

³⁶¹⁸ Hıristiyan ahalî kişi başına 80 akçeden toplamda 5260 akçe cizye ödemektedirler. Toplam akçenin 5280 akçe olması gerekirken arada 20 akçe fark zuhur etmektedir. Herhalde bu muharririn hatası olmalıdır.

³⁶¹⁹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

³⁶²⁰ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

³⁶²¹ Ahmed bin Ali

³⁶²² Kayıtta 66

³⁶²³ Ali bin Şabân? (İsmi altındaki yazılar deforme olduğundan muğlaklık vardır.)

³⁶²⁴ Şeyh Muhammed Trablûs adlı kişi Câmi‘u’l-Ebyaz’ın minaresinin yanında mücavidir. Mezkur kişi için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶²⁵ Kayıtta 117

³⁶²⁶ Muhammed veled-i Ahmed adlı kethuda için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶²⁷ İsimlerinin yanına “sah” işareti konan şürefâ için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶²⁸ Kayıtta 74

³⁶²⁹ Muhyiddin veled-i Şerîfuddîn adlı kethuda için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶³⁰ İsmi yanına “sah” işareti konmuş olan Muhammed adlı şerif için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶³¹ Kayıtta 96

³⁶³² İmamlardan yalnızca Muhammed veled-i Cuma? Adındaki imamın ismine tesadüf olunmaktadır.

³⁶³³ Müezzinin adına tesadüf olunmamaktadır.

³⁶³⁴ Kayıtta 114

³⁶³⁵ Kayıtta 9

³⁶³⁶ Muhammed veled-i Hacı İbrahim

³⁶³⁷ Ahmed veled-i ‘Ükâ? Adlı kethuda için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶³⁸ Şürefa için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶³⁹ Halil birâder-i O adlı cündî-i halka için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶⁴⁰ Kayıtta 57. Mezkûr Hıristiyan ahaliden 25 kişi “Minhâ Cemâ‘at-i Rîmâviyyîn ki bundan akdem livâ’-i Kudsi Şerîf’de Sahratullâh Vakfı olan Beyt Rîme nâm karyeden gelüp bunda mütemekkin olmuşlardır. Anların cevâlîsi hükm-i şerif ile yine Sahratullâh’a vakf için zabt olunmak buyrulmağın emri ‘âli üzere defter-i cedîde kayd olunduğu karye-i mezburden hâliyâ yirmi beş nefer kimesnenin cevâlîsi zabt iderler.” Kaydın da işaret ettiği üzere cizyelerini Sahratullah’a 80 akçeden toplamda 2000 akçe olarak ödemektedirler. Bu kişilerin

TOPLAM	532	64	3	1	1	1	3	18	58	7	2
--------	-----	----	---	---	---	---	---	----	----	---	---

Remle Köyleri	Müslüman				Hrs	
	H	M	İm	Fk	H	M
265 TD 955/1548-49						
Mahyâ (محيا)?	10					
Lud (لد)	302 ³⁶⁴²	3	1 ³⁶⁴³		198 ³⁶⁴⁴	8
Sitbârâ (سنبارا)?	86					
Sarfend El-Kübrâ (صرفند الكبرى) ³⁶⁴⁵	50 ³⁶⁴⁶	7	1 ³⁶⁴⁷			
Yâzûr (يازور)	57 ³⁶⁴⁸		1 ³⁶⁴⁹			
‘Âkır (عاقر)	11 ³⁶⁵⁰	2 ³⁶⁵¹	1 ³⁶⁵²			
Kûlâ (قولة)	89 ³⁶⁵³	3	1 ³⁶⁵⁴			
Deyr Tarîf (دير طرف)	52					
Şenîb (شنيب)?	9					
Şevâ (شواع)	16					
Beyt Şarkıyye ve Garbiyye (بيت شرقية و غربية) ³⁶⁵⁵	11					
‘Allîn (علين)?	6					
Yâfâ (يافا)	44					
Sâfirîye (سافرية)	54 ³⁶⁵⁶	1	2 ³⁶⁵⁷			
Kefr Sır (كفر صر)?	16	6				
Hîr‘â (خير عا)?	16					
‘Ayn Şems (عين شمس)	44	1 ³⁶⁵⁸				
Beyt Decen (بيت دجن)	106 ³⁶⁵⁹	1	1 ³⁶⁶⁰			
Reyâtü’ s-Sâhil (ريات الساحل)?	44	3				

dışındaki diğer Hıristiyan ahalinin ne kadar ve nereye cizye ödedikleri hususunda herhangi bir malumat olmamasına mukabil bunların da diğerleri gibi 80 akçe cizye ödemeleri muhtemeldir.

³⁶⁴¹ Rızkullah bin İbrahim ile Ta‘m bin Musa adlı iki tane a‘mâ vardır.

³⁶⁴² Kayıtta 311

³⁶⁴³ Vefâ bin Muhammed

³⁶⁴⁴ Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur. Alınan toplam akçe belirtilmemiştir. Kaydın sonunda “*Minhâ Cemâ‘at-i Re‘âvenîbki bundan akdem livâ‘-i Kuds-i Şerîf‘de Sahratullâh Vakfı olan Beyt Rîme nâm karyeden geliip bunda mütemekkin olmuşlardır. Anların cevâlîsî hükm-i şerîf ile yine Sahratullâh‘a vakf için zabt olunmak buyrulup ber-müceb-i emr-i ‘âlî hâliyâ zabt-ı Nasârânın cevâlîsi defter-i cedîde emr-i şerîf üzere Sahratullah vakfı yazıldı.*” bir başlık açılarak 48 kişinin Beyt Rîme adlı köyden gelen Cemâ‘at-i Re‘âvenîb olduğu ve bunların kişi başına 80 akçeden toplamda 3840 akçe cizye ödedikleri ve bu cizyelerin kadîmi üzere Sahratullah‘a tahsis edildiği belirtilmiştir.

³⁶⁴⁵ Vakf-u Korkmaz Emîr-i Kebîr ‘alâ tûbetihi ve medresetihi fi‘l-Mısır tamâmen

³⁶⁴⁶ Kayıtta 49

³⁶⁴⁷ Ahmed bin Hamid

³⁶⁴⁸ Kayıtta 55. Mücerred için başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmesine karşın mücerrede tesadüf olunmamıştır.

³⁶⁴⁹ Şeyh Ahmed bin Şeyh Ömer

³⁶⁵⁰ Kayıtta 10

³⁶⁵¹ Kayıtta 3

³⁶⁵² Bâin? bin Ömer

³⁶⁵³ Kayıtta 88

³⁶⁵⁴ Ali bin Muhammed

³⁶⁵⁵ Nezd-i Karye-i Beyâle?

³⁶⁵⁶ Kayıtta 52

³⁶⁵⁷ Muhammed bin Cuma?, Hüseyin bin Ali hem imam hem de hatip olarak kaydedilmiştir. Ancak hatip için kaydın sonunda bir ifade yoktur.

³⁶⁵⁸ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶⁵⁹ Kayıtta 104

³⁶⁶⁰ Muhammed bin Abdulvehhâb

Deyr Garbî (دير غربي)	24				
Yehûdiyye (يهودية) ³⁶⁶¹	110	8	1 ³⁶⁶²		
Beyt Sûsîn (بيت سوسين)	52				
Yâlû (يالو)	61 ³⁶⁶³	4	1 ³⁶⁶⁴		
‘İnnâbe (عنابة)	25	2			
Zântiye/Rântiye (زانطية/رانطية)?	22	2			
‘Acencûl (عجنجول)	³⁶⁶⁵				
Hadîse (حديثه)	31				
Cendâs (جنداس)	36	4			
Cimzû (جمزو)	15	7			
Kefr Hîr/Mîr (كفر هير/مير)?	11				
Bedâs (بداس)?	37	2			
Dekrîn (دكرين) ³⁶⁶⁶	24	3			
Harbetâ (خربتا)?	17				
Ûtaryâ/Evtâryâ (اوتارية)?	59 ³⁶⁶⁷	5 ³⁶⁶⁸	1 ³⁶⁶⁹	1 ³⁶⁷⁰	
Kefr Ecûn (كفر اجون)	29	2			
Beyt Nebâle (بيت نبالا)	46				
Ni‘lîn (نعلين)	28				
Medînetü’s-Şarkî (مدينة الشرقى) ³⁶⁷¹	23				
Bermu‘în (بر معين)?	19	1 ³⁶⁷²			
Beyt Şennâ (بيت شننا)	8				
Cebîlûs (جبيلوس)	56		1 ³⁶⁷³		
Benî Ebrakâ (بنى ابرقة)?	32	5	1 ³⁶⁷⁴		
Deyr Kureyş (دير قریش)	20				
‘Artûf (عرتوف)	19				
Deyr Selâm (دير سلام)	25 ³⁶⁷⁵	1	1 ³⁶⁷⁶		
Deyr Eyyûb	13	3			6 ³⁶⁷⁷

³⁶⁶¹ Tâbi‘-i Lüdd min-tevâbi‘-i Remle

³⁶⁶² Alauddin Fakih adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶⁶³ Kayıtta 60

³⁶⁶⁴ Muhammed bin Hüseyin

³⁶⁶⁵ “Tâbi‘-i Remle nezd-i Yâlû. Sâbıkâ ‘âlemin mezra‘a[sı] iken Çavuş Bayram nam kimesne teğâdî tarîkıyla ba‘zı A‘râbı temkîn itdürüp zirâ‘at ve hırâset itdürdükten sonra bedel-i kısm sülûsü Hizâne-i ‘Âmiriye akçe virmeyi iltizâm itmeğın defter-i cedîde kayd olundu ki ber-vech-i maktû‘ tasarruf ide.” Kaydından buranın önceden mezra olduğu mezkûr çavuş vasıtasıyla Arapları iskanıyla köy suretini kazandığı anlaşılmaktadır. Fakat bu malumata nazaran yeni karyenin hane ve mücerred sayısı verilmemiştir. Kayıttan öğrendiğimiz hasılın 200 olduğudur.

³⁶⁶⁶ Der-nezd- Mecdel Yâbâ (مجدل يابا)

³⁶⁶⁷ Hane için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶⁶⁸ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶⁶⁹ Yusuf bin Mer‘î adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶⁷⁰ İbrahim bin Halil adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶⁷¹ Tâbi‘-i Remle. Sâbıkda mezra‘a olup hâliyâ ma‘mûr karye olmuştur.

³⁶⁷² Mücerred için başlık açılmamıştır.

³⁶⁷³ Hasan bin Muhammed

³⁶⁷⁴ Muhammed bin Muhammed

³⁶⁷⁵ Kayıtta 24

³⁶⁷⁶ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁶⁷⁷ Kişi başına 80 akçeden toplamda 560 akçe cizye Hıristiyan ahali tarafından ödenmektedir. Cizyesi Halilurrahman vakfına aittir. Bu konudaki defter kaydı şudur: “Cizye beher nefer fi 80 560. Vakf-u

(دير أيوب)						
Tîre (طيرة)	29					
Kefr 'Annâ (كفر عنا)?	5					
Fi'ân/Ka'ân (فعلين اقلين)?	66	6				
Şa'bâ (شعبا)	30	6				
Kubeybâ (قببيا)	52 ³⁶⁷⁸	1	1 ³⁶⁷⁹			
'Îmvâs (عمواس)	29					
Selbît (سلبيت)	13					
Kefr Verne (كفر ورنه)?	14	2				
Aslîn (عسلين)	14					
Sâkâ (ساکة)	49	5				
Atrûn (اطرون) ^{3680?}	73	1				
Kıbâb (قباب)	58	2				
'Âbûkâ (عابوقه) ³⁶⁸¹	33	1			44	3
TOPLAM	2330	100	15	1	248	12

4) 304 TD

Gazze Mahalleleri	Müslüman										
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	Mh	Ş	A	Mc	CH 3682
304 TD 964 Recep/1557 Nisan											
Zeytûn (زيتون)	170 3683		1 3684	4 3685	5 3686	2 3687	3 3688	1 3689	3 3690		15
Burciliyye (برجلية)	481 3691	57 3692	3 3693	4 3694	2 3695	1 3696	1 3697	9 3698	7 3699	1 3700	35
Şücâ'iyye (شجاعية)	412 3701		5 3702	5 3703	2 3704	5 3705	3 3706	15 3707	2 3708		34 3709

Halîlurrahman. Kadîmî vakf cizyeden gelmeğın cizyesi yine vakf yazıldı. Ber-muceb-i defter-i muhâsebe-i nâzır-ı defterdâr” sf. 292b

³⁶⁷⁸ Kayıtta 51

³⁶⁷⁹ Hasan bin Hamdân

³⁶⁸⁰ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

³⁶⁸¹ Vakf-u Haremeyn vakıf tamâmen

³⁶⁸² Cündiyyân-ı halka ki Çerakise zamânında cündilerden olup hâliyâ mahalle-i mezbûrede sâkinlerdir.

³⁶⁸³ Kayıtta 160

³⁶⁸⁴ Ömer bin Ali

³⁶⁸⁵ Yusuf bin Lihâm?, Abdülvehhâb bin Ahmed, Ali bin Ahmed, Ali bin Abbas

³⁶⁸⁶ Müezzin imam ve hatip bir başlık altında toplanarak 10 kişi oldukları ifade edilmiştir. Kaydın içinde 4 müezzin ve 1 imama tesadüf olunmuştur. Baki 5 kişi hatip olmalıdır.

³⁶⁸⁷ Ali bin Şahin, Ebu't-Tûn bin Bukrâ?

³⁶⁸⁸ Muhammed bin Hasan, Muhammed bin Sıbây?, Muhammed bin İbrahim adlı muhassıllar için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶⁸⁹ Ramazan bin Sülem

³⁶⁹⁰ Vefâ bin İvaz, Ebu'l-Vefâ bin Efel?, Yakub bin 'Ulyâdî?

³⁶⁹¹ Kayıtta 453

³⁶⁹² Kayıtta 58

³⁶⁹³ Ahmed bin El-mûden?, İsmail bin Derrer? İmam muezzin ve hatip tek bir başlık altında toplanıp 9 kişi oldukları ifade edilmesine karşın 8 kişinin ismi belirtilmiştir. Kalan kişi imama eklenmiştir.

³⁶⁹⁴ Muhammed bin Fervânî?, Şemseddin bin Sûlmî, Ahmed bin Meclâdî?, Muhâdî bin Ahmed

³⁶⁹⁵ Muhyiddin bin Kulkî?, İbrahim bin Sıbây

³⁶⁹⁶ İbrahim bin Ramazan

³⁶⁹⁷ Ebu'l-Feth bin Ser'? Adlı muhassıl için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁶⁹⁸ Musa bin Şerefüddin, Nureddin bin Berekat, Berkat bin Şeref, Muhammed bin Şihabüddin, Şihabüddin bin Muhammed, Ebu'n-Nasr bin Şerefüddin, Berekat bin Şeref, Şerefüddin bin Muhammed, Muhammed bin Ömer?

³⁶⁹⁹ Muhammed bin Zünnûr, Ebu'l-Vefâ bin Mûden?, Mamuka? Bin Sad, Muhammed bin Rabî', Ali bin Ra'îf?,

Ali bin Harîrânî, Yusuf bin İbrahim

³⁷⁰⁰ Osman bin Yâlif?

Dâru'l-Hudar (دار الخضر)	155 3710	15	3 3711	7 3712	3 3713	1 3714	2 3715	2 3716	8 3717		10
Hıkr-u Tuffâh (حكر تفاح)	262 3718	5	1 3719	1 3720	1 3721			4 3722			9
Türkmân (ترکمان)	220 3723		2 3724	1 3725			1 3726	1 3727			69 3728
TOPLAM	1700	77	15	22	13	9	10	32	20	1	172

304 TD Gazze Hristiyanları	Hristiyanlar	
964 Recep/1557 Nisan	H	M
Mahalle-i Nasâra Der- Nefs-i Gazze ³⁷²⁹	99 ³⁷³⁰	
Cemâ'at-i Rizkullâh (رزق الله) ³⁷³¹	38	

³⁷⁰¹ Kayıtta 380

³⁷⁰² Yahya bin İsa, Muhyiddin bin Yahya, Şaban bin Ömer, Şeyh Sâlim bin Salâh, Yusuf bin İbrahim

³⁷⁰³ Muhammed bin Sûne?, Ömer bin Ganîm, Ali bin Mısrî, Harken? Bin Ferecullah, Ali bin Yasin?

³⁷⁰⁴ İmam, müezzin, hatip ve muhassıl için başlık açılarak 15 kişi oldukları belirtilmiş hatiplerin haricindeki 13 kişinin isimleri verilmiştir. Geri kalan iki kişi isimleri verilmeyen hatipler olmalı.

³⁷⁰⁵ Muhammed bin Abdulkadir, Ömer bin Hattâb, Safedî El-Müden?, Ebu Abdullah Muhdilevvel?, Faris bin Ahmed. Hekim ve a'ma bir başlık altında toplanarak toplam 5 kişi oldukları ifade edilmesine karşılık kayıtta 5 hekim ve 5 a'maya tesadüf olunmuştur.

³⁷⁰⁶ Şihâbüddin bin Ebu'l-Fazl, Ebu'l-Feth bin Ahmet Mardîni?, Ahmed bin Ali

³⁷⁰⁷ Ebu'l-Fadl bin Şihâb, Zeynüddin bin Ebu'l-Fadl, Ebu'l-Hûd? Bin Ebu'l-Fadl, Ahmed bin İsmail, İsmail bin Ahmed, Muhammed bin Muhammed, Zeynuddin bin Baba, Sarâyîn? Bin Zeynulabidin, Taysa? Bin Zeynulabidin, Ömer bin Ahmed, Ebu'l-Yusr bin Şerefüddin, Ahmed bin Dehrûh?, Ebubekir bin Dehrûh, Ömer? bin Muhammed, Ömer bin Muhammed

³⁷⁰⁸ Cihânşâh bin Saklıyur?, Da'nât? bin Yusuf

³⁷⁰⁹ Muhammed bin Necmüddin adlı bir muhassıl ile Muhammed bin Rûmî adlı birer imam vardır.

³⁷¹⁰ Kayıtta 128

³⁷¹¹ Şihâbüddin bin İzzeddin, Abdurrahman bin Muhammed, Yunus bin Yâzû' (hem imam hem müezzin olarak kayıt düşülmüş). Hatip ve müezzin ve imam ve muhassıl bir başlık altında toplanarak 19 kişi oldukları ifade edilmiş ancak isimleri belirtilen 17 kişiye tesadüf olunmamıştır.

³⁷¹² Hasan bin Tercümân, Ali bin Cuma, Ebu'l-Lutf bin Tomyâ?, Ebu'l-Feth bin Safedî?, Ali bin Suleyt?, Muhammed bin Ebu'l-Vefâ, Nureddin bin Yâzû'?

³⁷¹³ Muhyiddin bin Abdülvehhâb, Muhammed bin Veliyyüddîn, Muhammed bin Yâzû'?

³⁷¹⁴ Vefâ bin Mustafa

³⁷¹⁵ Şeyh İbrahim bin Şaban, Bin Zeyneddin Berekât

³⁷¹⁶ Yâsir bin El-Mısrî, İsa bin Mısrî

³⁷¹⁷ Muhammed bin Süveydî, İbrahim bin Muhammed, Halil bin İbrahim, Yusuf bin İsmail, Yusuf bin İsmail, İsmail bin Ayas?, Abd bin Ükâ?, Zeynu'n-Nâblûs? A'ma ve divane bir başlık altında 8 kişi oldukları ifade edilmiş ancak divaneye tesadüf olunmamıştır.

³⁷¹⁸ Kayıtta 254

³⁷¹⁹ Abdülkerim bin Muhammed. İmam ve Hatip ve Müezzin bir başlık altında toplanarak 3 kişi oldukları ifade edilmiş yalnızca imamın adı verilmiştir.

³⁷²⁰ Müezzinin adına tesadüf olunmamıştır.

³⁷²¹ Hatibin adına tesadüf olunmamıştır.

³⁷²² Ali bin Mısrî, Ahmed bin Ali, Muhammed bin Ali, El-Hunkîn? Bin Ali

³⁷²³ Kayıtta 207

³⁷²⁴ Muhammed bin Dakdûk?, Ali bin Murfî'. Hatîb ve İmâm ve Müezzin bir başlık altında toplanarak 3 kişi oldukları ifade edilmiş ancak hatibe tesadüf olunmamıştır.

³⁷²⁵ Muhammed bin Hattâb

³⁷²⁶ Celaleddin bin Mısr?

³⁷²⁷ Ramazan bin Şirîn

³⁷²⁸ Kayıtta 70. Halil bin Sıddık, Abdurrahman bin Sıddık, Ebubekir bin Nebîl adlı 3 imamla Abdurrahman bin Hasan adlı 1 hatip Ecnâd-ı Halka arasında vardır.

³⁷²⁹ Kişi başına cizyenin 80 olduğu mahallenin isminin yazdığı yerde belirtilmesine karşın toplamın ne kadar olduğu gösterilmemiştir.

³⁷³⁰ Kayıtta 96. Ferec bin İbrahim, Ferecullah bin Nasîr adlı iki tane a'ma vardır.

Cemâ'at-i Nasârâ-i Vâdî-i Mûsa (وادی موسی) ^{3732?}	26	
Cemâ'at-i Nasârâ-i Şevbek (شوبک) ³⁷³³	45 ³⁷³⁴	
Cemâ'at-i Cebbâriyye (جباریة) ³⁷³⁵	51	
Cemâ'at-i Tekâ'ine (تقاعة) ^{3736?}	11 ³⁷³⁷	
Cemâ'at-i Nasâra tâbi'-i Sahratullahi müşerrefe ³⁷³⁸	75 ³⁷³⁹	
TOPLAM	345	
304 TD Gazze Yahudileri	Yahudi	
964 Recep/1557 Nisan	H	M
Cemâ'at-i Yahûdiyyân	81 ³⁷⁴⁰	
Cemâ'at-i Sâmiriyye (سامریة)	18	
TOPLAM	99	

304 TD Gazze Köyleri	Müslüman											Hristiyan	
964 Recep/1557 Nisan	H	M	İ	M	Ht	Hk	A	Z/H	Ş/S	L	D	H	M
Cemâ'at-i Kureyş (قریش)	24												
Savâfiru'ş-Şarkî (صوافير الشرقی)	11												
Devâdî (دوادی) ^{3741?}	25 ³⁷⁴²						1 3743						
'Amûkâ-i Benî Kinâne (عموكة بنی کنانة) ^{3744?}	31												
'Usayfiriyye (عصيفرية)	14												
Mûn (مون)?	80												
Beyt Tîme (بيت طيمة)	126 ³⁷⁴⁵		1 ³⁷⁴⁶					2 ³⁷⁴⁷					
Himâye-i Mecdel (حمایة مجدل)?	67 ³⁷⁴⁸ +17 3749 T 84	10 3750	1 ³⁷⁵¹	1 ³⁷⁵²									

³⁷³¹ Der-nefs-i Gazze. Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

³⁷³² Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

³⁷³³ der-Nefs-i Gazze. Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

³⁷³⁴ Kayıtta 43. İki tane a'ma kaydın sonunda gösterilmiş ancak defterde 1 a'maya ve kaydın sonunda kendisinden bahsedilmeyen bir divaneye tesadüf olunmamaktadır.

³⁷³⁵ der-nefs-i Gazze. Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

³⁷³⁶ Kuds-i Şerîf âmedend. Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

³⁷³⁷ Kayıtta 9. İki kişinin Halilurrahman reayası olduğu belirtilmiştir.

³⁷³⁸ Der-nefs-I Gazze. Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

³⁷³⁹ Yakub bin Müslim adlı a'ma için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁷⁴⁰ Kayıtta Halilurrahman reayası hariç 78 kişi olduğu ifade edilmiştir. Bunun haricinde 3 kişinin ismi Halilurrahman'ın reayası olarak ayrı olarak yazılmıştır.

³⁷⁴¹ Vakf-u Mencik? tamâmen.

³⁷⁴² Kayıtta 24

³⁷⁴³ Ömer bin Amîr

³⁷⁴⁴ Hayır Bey'in tamamen evlatlarının vakfidir.

³⁷⁴⁵ Kayıtta 121

³⁷⁴⁶ Abdülkerim bin Fakih Ahmed imam ve hatip olarak kaydedilmekle birlikte kaydın sonunda kendisi için başlık açılmamıştır.

³⁷⁴⁷ Ahmed bin Şeyh Ahmed, Muhammed bin Şey Ahmed adlı iki kişi Şeyh Yusuf Zâviyesi'nin hadimleridir.

³⁷⁴⁸ Kayıtta 65

³⁷⁴⁹ Cemâ'at-i Şeyh İbrahim veledân-i Şeyh Muhammed

³⁷⁵⁰ Kayıtta 9

³⁷⁵¹ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁷⁵² Müezzinin adına tesadüf olunmamıştır.

Bezzâ (بزا)?	50													
Beşâ (بشا)? ³⁷⁵³	24													
Ahsâs-ı 'Askalân (اخصاص عسقلان)	55	2 ³⁷⁵⁴												
Ahsâs (اخصاص)	200 ³⁷⁵⁵										2 ₃₇₅₆			
Cedîde (جديدة)	47													
'Aclân (عجلان)	25													
Tinâ (تينا)	53													
Yibnâ (بيننا)	124													
Kefr Kubbe (كفر قبة)?	55													
Satr (سطر) ³⁷⁵⁷	47 ³⁷⁵⁸					1 ³⁷⁵⁹								
Zâviye (زاوية)	12 ³⁷⁶⁰								1 ³⁷⁶¹					
Dimyata (دميطة)	116 ³⁷⁶²							1 ₃₇₆₃		1 ³⁷⁶⁴				
Sâm (سام)?	13 ³⁷⁶⁵													
Kâmâs (قاماص)?	9													
Deyru'd-Dârûm (دير الداروم)	180					1 ³⁷⁶⁶							114	11
Menşiyetü's-Sahlîn (منشية السهلين)?	137					1 ³⁷⁶⁷								
Letfinâ (لتينة)?	14	1												
Haricetü's-Südûd (خارجة السود)	18													
Südûd (سود)	68	4						1 ₃₇₆₈						
Karâtiyyâ (قراتيا)	124													
Tell Sâfiye (تل صافية)	112 ³⁷⁶⁹													
Gacru'r-Ra's (عجر الراس)	46													
Bureyr (برير)	212 ³⁷⁷⁰													
Şa'âriyetü'l-Kübrâ (شعارية الكبرى) ³⁷⁷¹	6													
Cibâliyye (جبالية) ³⁷⁷²	330 ³⁷⁷³												1 ₃₇₇₄	

³⁷⁵³ Der-nâhiye-i Mecdel. **Besâ/Yesâ olarak okunan köy ile aynı köy mü?**

³⁷⁵⁴ Kayıtta 1

³⁷⁵⁵ Kayıtta 198

³⁷⁵⁶ Kayıtta 2 tane lâldan bahsedilmesine mukabil yalnızca Abdunnebi bin Ahmed'in adına tesadüf olunmuştur.

³⁷⁵⁷ İbn-i Mezher? El-Ensârî'nin medresesine vakfidır.

³⁷⁵⁸ Kayıtta 46

³⁷⁵⁹ Âmir bin Ömer

³⁷⁶⁰ Kayıtta 11

³⁷⁶¹ Ahmed bin Şeyh Şihâb, Şeyh Şihab'ın hadimi olarak gösterilmiştir.

³⁷⁶² Kayıtta 114

³⁷⁶³ Mikmâl? Bin Muhammed

³⁷⁶⁴ Şerifin ismine tesadüf olunmamıştır.

³⁷⁶⁵ Kayıtta 14

³⁷⁶⁶ Sinan bin Resne? adındaki hekim için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁷⁶⁷ Mahmûd bin Hâne? adındaki hekim için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁷⁶⁸ A'manın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁷⁶⁹ Kayıtta 114

³⁷⁷⁰ Kayıtta 207

³⁷⁷¹ Der-nezd-i karye-i Bureyr

³⁷⁷² Alâmüddin bin Sencer Temir'in tamamen vakfidır.

³⁷⁷³ Kayıtta 334

³⁷⁷⁴ Osman bin Zarîf/Tarîf?

Deyru'n-Necd (دير النجد)	59													
'Amûkâ (عموكة)	40													
Bi'lin (بعلين)?	9													
Mecdel (مجدل)	292 ³⁷⁷⁵⁺⁷ 3776+306: T 605 ³⁷⁷⁷	2 ³⁷⁷⁸	1 ³⁷⁷⁹	2 ³⁷⁸⁰	4+									
Ni'liyâ (نعليا)	74 ³⁷⁸³	3 ³⁷⁸⁴												
Beyt Lehyâ (بيت لاهيا)	53				1									
Huleykât (حليقات)	35 ³⁷⁸⁶							2						
Beyt 'Affâ (بيت عفا) ³⁷⁸⁸	16													
Beyt Circâ (بيت جرجة) ³⁷⁸⁹	85	2												
Hiribyâ (هربية)	162 ³⁷⁹⁰	2 ³⁷⁹¹						1						
Rîfu'l-Haravîn (ريف الحراوين)	22													
Katrâ (قطرا)	53	9												
Beşît (بشيت)	96 ³⁷⁹³		1 ³⁷⁹⁴					2		1 ³⁷⁹⁶				
Sahzûr/Yahzûr (سحزور/يحزور)?	69													
Beyt Mâmîn (بيت مامين)	10													
'Arâk (عراق)	56													
Beyt Zeytûn (بيت زيتون) ³⁷⁹⁷	22													
Heyvîc (هيويج)?	50													
Kevkeb (كوكب)	16													
Beyt Cimâl (بيت جمال)	37 ³⁷⁹⁸	1	1 ³⁷⁹⁹											

³⁷⁷⁵ Şeyh Ali ve Şeyh Hasan Mahallesi. Kayıtta 288.

³⁷⁷⁶ Cemâ'at-i Fukarâ'-i Şeyh Abdulkadir Geylânî kaddesallâhu sirrehu der-karye-i mezbûre

³⁷⁷⁷ Kaydın sonunda muharrir iki mahalledeki toplam hane sayısının 558 olduğunu belirtmiştir.

³⁷⁷⁸ Şeyh Muhammed Mahallesi'nde yaşayan iki mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁷⁷⁹ Şeyh Muhammed Mahallesi'nde İsmail bin Muhammed (hem imam hem müezzîn), Muhammed bin Fedh

³⁷⁸⁰ Şeyh Muhammed Mahallesi'nde Ahmed bin Hamûr, Abd bin Yusuf

³⁷⁸¹ Şeyh Ali ve Şeyh Hasan Mahallesi'ndeki 4 hatibin ismine tesadûf olunmamıştır.

³⁷⁸² Şeyh Muhammed Mahallesi'nde İsmail bin Yusuf, Ahmed bin İsmail, Muhammed bin Ahmed, Ahmed bin Muhammed, Muhammed bin Muhammed. Kaydın sonunda İmam, müezzîn ve hatibin 18 olduğu belirtilmesine karşın bu rakama ulaşılammaktadır.

³⁷⁸³ Kayıtta 71

³⁷⁸⁴ Kayıtta 6

³⁷⁸⁵ Ali bin İsmail adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁷⁸⁶ Kayıtta 34

³⁷⁸⁷ Kayıtta 1. Ömer bin İbrahim, Ahmed bin Nasıruddîn

³⁷⁸⁸ 10 Ocak 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edildi.

³⁷⁸⁹ Vakf-u Bîmâristân-ı Mansûrî. 30 Kasım 1948'de İsrail işgaline uğrayan köy tahrip edilerek halkı tehcir edilmiştir. <http://www.palestineremembered.com/Gaza/Bayt-Jirja/ar/index.html>

³⁷⁹⁰ Kayıtta 157

³⁷⁹¹ Kayıtta 3

³⁷⁹² Ebubekir bin Garîb

³⁷⁹³ Kayıtta 92

³⁷⁹⁴ Ahmed bin Muhammed

³⁷⁹⁵ Ahmed bin Muhammed, Hüseyin bin Ali

³⁷⁹⁶ Hasan bin Sencer? Hâdim-u Beytinnebi?

³⁷⁹⁷ Vakf-u Cevheru'z-Zimâm? 'alâ masâlihi'l-hankâh der-Kuds-i Şerîf

Cehtën (جهنين)	42																		
Batānu'ş-Şarkī (بطان الشرقى)	21																		2 ³⁸⁰⁰
Kaytūn (قيتون)?	30																		
Kubeybâ (قببية)	33																		
Kurâtyâ (قراتيا)?	21																		
Kūznân/Kuztân (فوزنان/فوزنان)?	26																		
Ma'siyye (معصية)?	44																		
Fâlûcâ (فالوجة)	90+12 ³⁸⁰¹																		
	T 102																		
Bellîtâ (بليطا)?	15																		
Cillis (جلس)?	64																		
Sahân (صحان)?	25																		
Beyt Dirâs (بيت دراس)	58																		
'Azâr (عذار)?	51 ³⁸⁰²																		1 3803
Sağaratâ's-Suğrâ (سغارتة الصغرى)	8																		
Mağār (مغار)	22																		
Şuhaylu'l-Mağār (شحيل المغار)?	13																		
Makūs/Mukavves (مقوس)	36	4																	
Bâbiliye (بابلية)?	28 ³⁸⁰⁴																		1 ³⁸⁰⁵
Necdü'l-Garbî (نجد الغربى)	39																		
Mansûrâ (منصورة)	33																		
Hattâ'ş-Şecereh (حتى الشجرة)?	15																		
Cesîr (جسير)?	60																		
Zekrîn (نكرين)?	49																		
Zente (زننة)?	32																		
Sûk Mâzîn (سوق مازين)	19																		
Berkâ (برقا)	13																		
Beyt Hânûn (بيت حانون)	36																		
Santâ Zayye (صننة ضية)?	11																		
Hars (خرس)?	50																		1 ³⁸⁰⁶
Beyt Derdes (بيت درديس)?	21																		
Deyr Süneyd (دير سنيد)	13																		
Lesen (لسن) ³⁸⁰⁷	61 ³⁸⁰⁸																		
Simsim (سمسم)	19	2																	

³⁷⁹⁸ Kayıtta 36

³⁷⁹⁹ İmran bin Ali

³⁸⁰⁰ Abdullah bin Muhammed, İvaz bin Muhammed adlı iki kişi Şeyh İvaz'ın Türbesi'nin hadimleridir.

³⁸⁰¹ Cemâ'at-i Hazret-i Şeyh Fâlûcâ Kaddese'llâhu sirrehû'l-'azîz

³⁸⁰² Kayıtta 60

³⁸⁰³ Divanenin adına tesadüf olunmamıştır.

³⁸⁰⁴ Kayıtta 27

³⁸⁰⁵ Hekimin adına tesadüf olunmamıştır.

³⁸⁰⁶ Mahmud bin Matar adlı müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁸⁰⁷ Vakf-u Medrese-i Kayıtbay

³⁸⁰⁸ Kayıtta 59

Burciliyye (برجلية)	8																		
Sekrîr (سكرير)	19																		
Celediyye (جلدية)	16																		
'Arâk (عراق)	- ³⁸⁰⁹																		
Elbahâ (البها)?	24																		
Resîmu'l-Garbî (رسيم الغربي)	28																		
Resîm-u Şarkî (رسيم الشرقي)	41																		
Selkâ (سلكا)?	66																		
Şemsiyât (شمسيات)?	51																		
Nuhâsiyye (نخاس)?	17																		
Melâkis (ملاكس)?	45																		
Berhâgâ (برحةغا)?	11																		
Kurâş (قراش)?	6																		
Tehâd/ Suhâz (تحداد/ سحاز)?	22																		
Ataryâ (اطرية)?	29																		
'Acûr (عجور)	42																		
Kefr Neml (كفر نمل) ³⁸¹⁰	50 ³⁸¹¹																		
Kamsâ (قمصا)	8																		
Savâfiru'l-Garbî (صوافير الغربي)	38+7 ³⁸¹² T 45	1																	
Muşrife (مشرفة)	18																		
Cûlis (جولس)	36	1																	
Nâsirâ (ناصره)	16																		
Kidnâ/Küdnâ (كدنا)	46 ³⁸¹³									1 ³⁸¹⁴									
Beyt Cibrîn (بيت جبرين)	50																		
'Irâk Hâtem/Hâşim (عراق هاتم/هاشم)?	10																		
Deyr Şâtır (دير شاطر)	4																		
Ümm-i Manzûr (ام منظور)	48																		
Tell Cemme (تل جمه)	31																		
Eşrâf (اشراف)?	28																		
Bîre (بيره)?	43	1																	
Celme (جمه)	55																	1 3815	
Kastînâ (قسطينة)	57 ³⁸¹⁶	15 3817																	
'Ibdîs (عبدس)	34																		
Karkakâ (قرققة)?	8																		
Dennebe (دنبه)?	27																		
Beyt Sem'ân (بيت سمعان)	8																		
'Ûkâ (عوقه)?	15 ³⁸¹⁸									1 ³⁸¹⁹									

³⁸⁰⁹ Bu köy ikinci kere tekrar etmiş ancak burada hane sayısı verilmemiş sadece alınan vergiler gösterilmiştir. Bu da aynı ismi taşıyan iki köyün olduğunun işaretidir.

³⁸¹⁰ Vakf-u Melik Ez-Zâhir Baybars

³⁸¹¹ Kayıtta 48. 2 tane mücerred için başlık açılmasına mukabil kayıta onlara tesadüf olunmamıştır.

³⁸¹² Cemâ'at-i evlâd-ı Şeyh Muhammed Savâfirî

³⁸¹³ Kayıtta 45

³⁸¹⁴ Muhyiddin bin Nasiruddin

³⁸¹⁵ Ramazan bin Ebu Ra's?

³⁸¹⁶ Kayıtta 54

³⁸¹⁷ Kayıtta 18

Rukā‘ (رقاع)? ³⁸²⁰	35														
Menşiyetü Tell-i ‘Acûl (منشية تل عجول)	17														
‘Amûriye (عمورية)	6														
Ceviyetü'l-Mecce (جوية المجبة)?	28 ³⁸²¹	4 ³⁸²²													
Beyt Derdes? (بيت دردس)	- ³⁸²³														
Mezzâ (مزا)	- ³⁸²⁴														
‘Abesân (عبسان) ³⁸²⁵	28														
Savâfru'l-Halîl (صوافير الخليل)	78 ³⁸²⁶	13 ³⁸²⁷											36 ³⁸²⁸	5 ³⁸²⁹	
Summilu'l-Halîl (صميل الخليل) ³⁸³⁰	57	9													
Reşîdâ (رشيدة)? ³⁸³¹	33														
Berberâ (بربرا)	72	10													
Muharrakâ (محرقة)	85														
Muğallis (مغلس) ³⁸³²	71														
Yâsûr (ياسور) ³⁸³³	49 ³⁸³⁴	5											11/1 ³⁸³⁵		
Riyâdât (ريادات)? ³⁸³⁶	82 ³⁸³⁷	11											1 ³⁸³⁸		
TOPLAM	6830	112	5	4	10	6	8	6	14	2	3	150	16		

Remle Mahalleleri	Müslüman									Hrs	
	H	M	İ	Mz	A	D	Ş	CH	H	M	
964 Recep/1557 Nisan											
Mısıryyîn (مصريين)	118 ³⁸³⁹	12 ³⁸⁴⁰			1 ³⁸⁴¹			13 ³⁸⁴²			
Halef (حلف)	100 ³⁸⁴³	11 ³⁸⁴⁴	2 ³⁸⁴⁵	2							

³⁸¹⁸ Kayıtta 14

³⁸¹⁹ Salih bin Halil

³⁸²⁰ Tâbi‘ Benî Süheyl

³⁸²¹ Kayıtta 27

³⁸²² Kayıtta 5

³⁸²³ Köyün hane sayısı verilmemiş yalnızca alınan vergiler gösterilmiştir. Hâsıl 14.500

³⁸²⁴ Köyün hane sayısı verilmemiş yalnızca alınan vergiler gösterilmiştir. Hâsıl ma‘a‘r-rusûm 3500.

³⁸²⁵ Vakf-u Halilirrahman ‘aleyhissalâtu ve’s-selâm tamâmen.

³⁸²⁶ Kayıtta 91

³⁸²⁷ Mücerred için başlık açılmış fakat rakam belirtilmemiştir.

³⁸²⁸ Kayıtta 41

³⁸²⁹ Kaydın içinde mücerred kişiler belirtilmiş fakat kaydın sonunda toplam için başlık açılmamıştır.

³⁸³⁰ Tâbi‘ nâhiye-i Kurâtnâ. Vakf-u Hazret-i Halîl ‘Aleyhi’s-Selâm.

³⁸³¹ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman

³⁸³² Vakf-u râh-ı âb der-Kudüs-i Şerîf tamâmen.

³⁸³³ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman ‘aleyhissalâtu ve’s-selâm.

³⁸³⁴ Kayıtta 30

³⁸³⁵ Kaydın içindeki 1 seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁸³⁶ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman ‘aleyhissalâtu ve’s-selâm.

³⁸³⁷ Kayıtta 77

³⁸³⁸ Şihâb bin Selef?

³⁸³⁹ Kayıtta 105

³⁸⁴⁰ Kayıtta 11

³⁸⁴¹ Hasan bin Halil

³⁸⁴² Seyyidler için ayrı bir başlık açılmamış onlar “Şürefâ” başlığı altında toplanarak 13 kişi olduğu belirtilmesine karşın 9 seyyid ve 3 şerif olmak üzere 12 kişiye tesadüf olunmuştur.

³⁸⁴³ Kayıtta 92

³⁸⁴⁴ Kayıtta 15

Başkardı (باشقاردى)	69 ³⁸⁴⁶	18 ³⁸⁴⁷	1 ³⁸⁴⁸	1 ³⁸⁴⁹	2 ³⁸⁵⁰		1 ³⁸⁵¹			
Eş-Şakr (الشقر)	89 ³⁸⁵²	8 ³⁸⁵³					1 ³⁸⁵⁴		5 ³⁸⁵⁵	41
Cemâ'at-i Nasârâ'-i Rîmâviyyîn Vakf-u Sahratullâhi Müşerrefe (ريماويين)										29
Türkman (ترکمان)	117 ³⁸⁵⁶	19 ³⁸⁵⁷	1 ³⁸⁵⁸	1	1 ³⁸⁵⁹	1	9 ³⁸⁶⁰			5 ³⁸⁶¹
Câmi'ü'l-Ebyaz (جامع الابيض)	57 ³⁸⁶²	9 ³⁸⁶³								
TOPLAM	550	77	4	4	4	2	23	5	75	

304 TD Remle Köyleri	Müslüman									Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	D	Ş	H	M	
964 Recep/1557 Nisan												
Sarfend El-Kübrâ (صرفند الكبرى) ³⁸⁶⁴	67				1 ³⁸⁶⁵							
Kûlâ (قوله)	71											
Deyr Tarîf (دير طريف)	52											
Şebten (شبتن)?	9											
Yâfâ (يافة)	15											
'Allîn (علين)?	6											
Ba'teyni'ş-Şarkıyye ve Garbiyye (بعتين الشرقية وغربية)?	11											
Cimzû (جمزو)	31											
Kefr Hîr/Mîr (كفر هير/مير)?	13 ³⁸⁶⁶	2 ³⁸⁶⁷										
Harbûne (خربونة)?	- ³⁸⁶⁸											
Berfiliye (برفيلية)	8											

³⁸⁴⁵ İmam ve müezzin tek başlık altında toplanarak 4 kişi oldukları belirtilmiş ancak kişilerin isimlerine tesadüf olunmamıştır.

³⁸⁴⁶ Kayıtta 65

³⁸⁴⁷ Kayıtta 22

³⁸⁴⁸ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

³⁸⁴⁹ Ahmed bin Hasan adlı müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁸⁵⁰ Muhammed bin Matar, Halil bin Lemi?

³⁸⁵¹ Şerifin adına tesadüf olunmamıştır.

³⁸⁵² Kayıtta 85

³⁸⁵³ Kayıtta 6

³⁸⁵⁴ Ahmed bin Muhammed

³⁸⁵⁵ Cündî Halkaların isimleri belirtilmemiştir.

³⁸⁵⁶ Kayıtta 101

³⁸⁵⁷ Kayıtta 22

³⁸⁵⁸ Şeyh Rî'âs? bin Yusuf

³⁸⁵⁹ Ali bin Sûdûn?

³⁸⁶⁰ Kayıtta 8. 6 şerif 3 seyyidin ismine tesadüf olunmakla birlikte hepsi şürefâ başlığı altında tefrik edilmeksizin 8 kişi olarak verilmiştir.

³⁸⁶¹ Hazret-i Halilurrahman 'aleyhissalâtu ve's-selâm fellâhlarıdır. Cizyeleri vakfa edâ olunur.

³⁸⁶² Kayıtta 54

³⁸⁶³ Kayıtta 12

³⁸⁶⁴ Vakf-u Korkmaz Emîr-i Kebîr 'alâ medresetihî fi'l-Mısır tamâmen.

³⁸⁶⁵ Ali bin Kasım adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁸⁶⁶ Kayıtta 12

³⁸⁶⁷ Kayıtta 3

³⁸⁶⁸ Köyden alınan "yekûn 3500" akçe vergi gösterilmiş hane sayısına yer verilmemiştir.

Bil'in (بلعين)	33												
Kefr Cennes (كفر جنس)?	19 ³⁸⁶⁹											2 ³⁸⁷⁰	
'Ayn Şems (عين شمس)	41												
Hîr'â (خرعا)?	20												
'Arafât (عرفات)	42												
Deyr Garbî (دير غربي)	24												
'Artûf (عرطوف)	18												
Sâkine (ساكنة)	55 ³⁸⁷¹											1 ³⁸⁷²	
Kefr 'Âne (كفر عانة)	11												
Beyt Sûsîn (بيت سوسين)	56												
Mezra'a-i Cemâ'at-i Cemâsîn (جماسين)	- ³⁸⁷³												
Ûtaryâ/Evtaryâ (اوتارية)?	57												
Kefr Verne (كفر ورنه)	9												
Aslîn (عسلين)?	14												
Hadise (حديثه)	28												
Haldâ (خلدا)?	12												
Tîre (طيرة)	30												
Deyr Eyyûb (دير أيوب)	17												
Kubeybâ (قببيا)	61												
Beyt Nebâle (بيت نبالا)	58												
Bedrîs (بدريس)?	50	1										1 ³⁸⁷⁴	
Dekrîn (دكرين)?	22												
Deyr Selâm (دير سلام)	27												
Beşît (بشيت)	12												
Kefr 'Âcûn (كفر عاجون)	22												
Tell Cezr (تل جزر)	16												
Benî Ebrakâ (بنى ابرقة)?	44												
'Îmvâs (عمواس)	54 ³⁸⁷⁵	6											
Kuceytâ (قجيتة)?	10												
Şevâ' (شواع)	17												
'Âkîr (عاقير)	33												
Saydâ (صيدا)?	- ³⁸⁷⁶												
Cebîlûs (جبيلوس)	43												
Deyr Kîddîs (دير قديس)	17												
Yâlû (يالو)	40											1 ³⁸⁷⁷	
Medînetü'ş-Şarkîyye (مدينة الشرقية)	25												
Deyr Zâkir (دير ذاكِر)	5												
Beyt Cîz (بيت جز)?	17												
Kefr Rûd (كفر رود)?	15												
Şa'bâ (شعبا)?	50												
Şelne (شلنة)?	8												

³⁸⁶⁹ Kayıtta 17

³⁸⁷⁰ Şerif Seyyid Hasan bin Hasan, Seyyid Halil bin Abdulaziz

³⁸⁷¹ Kayıtta 54

³⁸⁷² İbrahim bin Halil

³⁸⁷³ Hâsıl 1000. Cemâsîn Cemaati'nin mezrasından bahsedilmiş fakat mezkur cemaatin hane sayısı verilmemiştir.

³⁸⁷⁴ Salim bin Esmer

³⁸⁷⁵ Kayıtta 60

³⁸⁷⁶ Köyün hane sayısı verilmem alınan hâsıl 3500 gösterilmiştir.

³⁸⁷⁷ Hakât? bin Sâtır

Beyt Nûbâ (بيت نوبة) ³⁸⁷⁸	10										
Lud (لد) ³⁸⁷⁸	335				3 ³⁸⁷⁹					160 ³⁸⁸⁰ +85 3881 T 245	
Cindâs (جنداس) ³⁸⁸²	39 ³⁸⁸³								15		
Beyt Decen (بيت دجن) ³⁸⁸⁴	115										
Sâfirîye (سافرية) ³⁸⁸⁵	58										
Sitbârâ (سنتبارا) ³⁸⁸⁶	125										
Yehûdiyye (يهودية) ³⁸⁸⁷	126 3888		1 ³⁸⁸⁹	1 ³⁸⁹⁰	1 ³⁸⁹¹						
Yâzûr (يازور) ³⁸⁹²	53										
‘İnnâbe (عنابة) ³⁸⁹³	30 ³⁸⁹⁴										
Zântiye/Rântiye (زانطية/رانطية) ³⁸⁹⁵	24										
Bîr Ma‘în (بیر معین) ³⁸⁹⁶	49										
Beyt Şenne (بيت شنة) ³⁸⁹⁷	4										
Ni‘lîn (نعلین) ³⁸⁹⁸	72										
Harbetâ (خربتا) ³⁸⁹⁹	36									4	
Küneyyise (كنيسة) ³⁹⁰⁰	11										
Kıbâb (قباب) ³⁹⁰¹	56										
‘Atrûn (عطرون) ³⁹⁰²	62										
‘Âbûd (عابود) ³⁹⁰³	16									19	
Beyt Serâ (بيت سرا) ³⁹⁰⁴	17										
Beyt Fevkâ (بيت فوقا) ³⁹⁰⁵	11										
Küfratâ (كفرتا)	18										
TOPLAM	2.682	9	1	1	5	1	1	1	17	268	

5) 192 KKTĐ

³⁸⁷⁸ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf. 10 Temmuz 1948’de İsrail işgali altına girmiştir. İşgalden sonra buradaki ahali İsrail tarafından sürülmüştür.

³⁸⁷⁹ Şemseddin bin Muhammed, Ahmed bin Berekât,

³⁸⁸⁰ Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

³⁸⁸¹ Cemâ‘at-i Rîmâviyyîn ve Sahratullahi Müşerrefe. Kişi başına 80 akçe cizye tarh olunmuştur.

³⁸⁸² Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁸³ Kayıtta 24

³⁸⁸⁴ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁸⁵ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁸⁶ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁸⁷ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁸⁸ Kayıtta 125

³⁸⁸⁹ Hüseyin bin Ali

³⁸⁹⁰ Yusuf bin Ali

³⁸⁹¹ Fakih Ali bin Ali

³⁸⁹² Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁹³ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁹⁴ Kayıtta 31

³⁸⁹⁵ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁹⁶ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁹⁷ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁹⁸ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁸⁹⁹ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁹⁰⁰ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

³⁹⁰¹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman.

³⁹⁰² Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ‘Aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

³⁹⁰³ Vakf-u Haremeyn-i Şerîfeyn.

³⁹⁰⁴ Vakf-u Hazret-i Davud En-Nebiiyi ‘Aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

³⁹⁰⁵ Vakf-u Bîrmâristân der-Nefs-i Remle.

Gazze Müslüman Mahalleri	Müslüman										
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	Ş	A	D	CH ³⁹⁰⁶	
										H	M
Zeytûn (زيتون)	61 ³⁹⁰⁷	16 ³⁹⁰⁸	3 ₃₉₀₉	4 ³⁹¹⁰	2 ³⁹¹¹	2 ₃₉₁₂		3 ₃₉₁₃		17	
Burciliyye (برجلية)	187 ³⁹¹⁴	40 ³⁹¹⁵	3 ₃₉₁₆	4 ³⁹¹⁷	6 ³⁹¹⁸	5 ₃₉₁₉	9 ₃₉₂₀	8	1 ₃₉₂₁	26 ³⁹²²	5 ³⁹²³
Şücâ'iyye (شجاعية)	134 ³⁹²⁴	19 ³⁹²⁵	6 ₃₉₂₆	4 ³⁹²⁷	1 ³⁹²⁸		7			24	
Dâru'l-Hudar (دار الخضر)	69	23								9	
Hıkr-u Tuffâh (حكر تفاح)	90	16		3 ³⁹²⁹	2 ³⁹³⁰					10	
Türkmân (تركمان)	72 ³⁹³¹	18	1 ₃₉₃₂	2 ³⁹³³	2 ³⁹³⁴					48 ³⁹³⁵	2 ³⁹³⁶
TOPLAM	613	132	13	17	13	7	16	11	1	134	7

192 KKTD Gazze Hristiyanları	Hristiyanlar				
1005/1596-97	H	M	A'ma	He	A'rac
Mahalle-i Cemâ'at-i Nasâra Der- Nefs-i	95 ³⁹³⁸		1 ³⁹³⁹		

- ³⁹⁰⁶ Cündiyyân-ı halka ki Çerakise zamânında cündilerden olup hâliyâ mahalle-i mezbûrede sâkinlerdir.
- ³⁹⁰⁷ Kayıtta 53
- ³⁹⁰⁸ Kayıtta 12
- ³⁹⁰⁹ Şemseddin veled-i Abdulhak, Şeyh Mehmed veled-i Abdulhak, Şeyh Halil veled-i Hacı Muhammed
- ³⁹¹⁰ Ali veled-i Belâ', Şeyh Nureddin veled-i Zeyneddin, Ahmed veled-i Hanbelî?, Şeyh Abdulkadir veled-i Muhammed
- ³⁹¹¹ Şeyh Ahmed veled-i Şeyh Yusuf, Şeyh Ömer veled-i İbrahim
- ³⁹¹² Muhammed veled-i Muhrika?, Abdurrahman
- ³⁹¹³ Muhammed veled-i Cemal, Ahmed veled-I Seymuddîn?, Asfûr veled-I Hayyat
- ³⁹¹⁴ Kayıtta 156
- ³⁹¹⁵ Kayıtta 35
- ³⁹¹⁶ Şeyh Muhammed veled-i Yahya, Şeyh Alaüddin veled-i Medûl, Nureddin veled-i Yusuf
- ³⁹¹⁷ Saduddin veled-i Yahya, Muhammed veled-i Mansur, Muhammed veled-i Zarîk, Şeyh Ahmed veled-i Refâ
- ³⁹¹⁸ Hacı Ali veled-i Zayfân?, Ahmed veled-i Verân, Abdullah veled-i Yahya, Şeyh İbrahim veled-i İsa, Zeynuddin veled-i Muhammed, Muhammed veled-i Muhammed
- ³⁹¹⁹ Ömer veled-i Memî?, Muhammed veled-I Ayyas?, Halil veled-I Serîm, Muhammed veled-i Bunlu, Muhammed veled-I Kerârî
- ³⁹²⁰ Şürefâ olarak kaydedilen kişilerin isimlerinin başlarında "seyyid" kullanılmıştır.
- ³⁹²¹ Ahmed veled-i Tayyân
- ³⁹²² Kayıtta 31
- ³⁹²³ Kayıtta 5 kişilik mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.
- ³⁹²⁴ Kayıtta 125
- ³⁹²⁵ Kayıtta 10
- ³⁹²⁶ Berekat veled-i Muhammed, Musa veled-I Ebu'l-Beka, Ahmed veled-i Abdülbasıt, Ali veled-I Mahmud, Zeynuddin veled-i Muhammed
- ³⁹²⁷ Ahmed veled-i Harara, Ali veled-i Harara, Abdullah veled-i Muhammed, Receb veled-i Hamdan
- ³⁹²⁸ Celaleddin veled-i Ahmed
- ³⁹²⁹ Nureddin veled-i Kalam?, İbrahim veled-i Kalam?, Hasan veled-i Halal
- ³⁹³⁰ Hayreddin veled-i İbrahim, Necmeddin veled-i Şeyh Yahya
- ³⁹³¹ Kayıtta 67
- ³⁹³² Şeyh Rıdvan
- ³⁹³³ Ahmed veled-i Muşaka?, Muhammed veled-i Muşaka?
- ³⁹³⁴ Muhammed veled-i Bahrî, Miruddin veled-i Nuveyrîn
- ³⁹³⁵ Kayıtta 50
- ³⁹³⁶ 2 mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Gazze ³⁹³⁷					
Cemâ'at-i Rizkullâh (رزق الله) ³⁹⁴⁰	36 ³⁹⁴¹				
Cemâ'at-i Nasârâ-i Vâdî-i Mûsa (وادی موسى) ³⁹⁴²	15				
Cemâ'at-i Nasârâ-i Şevbek (شوبك) ³⁹⁴³	31				
Cemâ'at-i Cebbâriyye (جبارية) ³⁹⁴⁴	44 ³⁹⁴⁵	3 ³⁹⁴⁶	1 ³⁹⁴⁷	2 ³⁹⁴⁸	
Cemâ'at-i Bekâ'ine (بقاعة) ³⁹⁴⁹	11 ³⁹⁵⁰				
Cemâ'at-i Nasâra tâbi'-i Sahratullahi müşerrefe ³⁹⁵¹	70				
TOPLAM	302	4	1	2	

192 KKTD Gazze Yahudileri	Yahudi	
1005/1596-97	H	M
Cemâ'at-i Yahûdiyyân	73 ³⁹⁵²	
Cemâ'at-i Sâmiriyye (سامرية)	8	
TOPLAM	81	

192 KKTD Gazze Köyleri	Müslüman								Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	D	H	M
1005/1596-97										
Cemâ'at-i Kureş (قریش)										
Savâfiru'ş-Şarkî (صوافير الشرقى)	- ³⁹⁵³									
Devâdî (دوادی) ³⁹⁵⁴ ?	25									
'Amûkâ-i Benî Kinâne (عموكة بني كنانة) ³⁹⁵⁵ ?	30									
'Usayfiriyye (عصيفرية)	- ³⁹⁵⁶									
Mûn (مون)?	80									
Beyt Tîme (بيت طيمة)	121+5 ³⁹⁵⁷									
	T 126									
Himāye-i Mecdel	73+11 ³⁹⁵⁸									

³⁹³⁸ Kayıtta 94.

³⁹³⁹ Musa veled-i Halif

³⁹³⁷ Der-nefs-i Gazze. Kişi başına 90 akçe cizye tarh olunmuştur.

³⁹⁴⁰ Der-nefs-i Gazze. Kişi başına 90 akçe cizye tarh olunmuştur.

³⁹⁴¹ Kayıtta 35

³⁹⁴² Der-nefs-i Gazze.

³⁹⁴³ Der-Nefs-i Gazze. Kişi başına 90 Osmânî cizye tarh olunmuştur.

³⁹⁴⁴ Der-nefs-i Gazze. Kişi başına 90 Osmânî cizye tarh olunmuştur.

³⁹⁴⁵ Kayıtta 37

³⁹⁴⁶ Selman veled-i İsa, Subey' veled-i Salim, Avvad veled-i Selam

³⁹⁴⁷ Musa veled-i İsa

³⁹⁴⁸ Halil veled-i İsa, Avvad veled-i Ömer

³⁹⁴⁹ Kuds-i Şerif âmedend. Kişi başına 90 Osmânî cizye tarh olunmuştur.

³⁹⁵⁰ Kayıtta 9. Diğer iki kişi toplam hane sayısından ayrı tutularak Halilurrahman reayası olduğu belirtilmiştir.

³⁹⁵¹ Der-nefs-i Gazze. Kişi başına 90 Osmânî cizye tarh olunmuştur.

³⁹⁵² Kayıtta Halilurrahman reayası hariç 70 kişi olduğu ifade edilmiştir. Bunun haricinde 3 kişinin ismi Halilurrahman'ın reayası olarak ayrı olarak yazılmıştır.

³⁹⁵³ "Hâlî 'ani're'âyâ. Mezra'adır" kaydından buranın artık mezra olduğunu anlıyoruz. Ancak burada mezkur yer köy olarak kaydedilmiştir.

³⁹⁵⁴ Vakf-u Mencik? tamâmen.

³⁹⁵⁵ Ah Hayır Bey'in tamamen evlatlarının vakfidir.

³⁹⁵⁶ "Hâlî 'ani're'âyâ"

³⁹⁵⁷ Cemâ'at-i meşâyih

³⁹⁵⁸ Şeyh İbrahim veledân-i Şeyh Muhammed

(حمایة مجدل)?	T 84								
Bezzâ (بزا)?	50								
Beşâ (بشا)? ³⁹⁵⁹	₃₉₆₀								
Ahsâs-ı 'Askalân (اخصاص عسقلان)	55								
Ahsâs (اخصاص)	201								
Cedîde (جدیده)	13								
'Aclân (عجلان)	10								
Tînâ (تینا)?	10								
Yibnâ (بینا)	129								
Kefr Kubbe (کفر قبة)?	55								
Satr (سطر) ³⁹⁶¹	45								
Zâviye (زاوية)	5								
Dimyata (دمیطة)	62								
Sâm (سام)?	6								
Ezre (ازرة)? ³⁹⁶²	3								
Haricetü's-Südûd (خارجة السدود)	15	3							
Südûd (سدود)	75								
Sekrîr (سکریر)	10								
Deyru'd-Dârûm (دير الداروم)	175							125	
Karâşî (قراشی)?	6								
Menşiyetü's-Sahlîn (منشیه السحلین)?	130								
Karâtiyyâ (قراتیة)	121								
Bureyr (بریر)	210								
Şa'âriyetü'l-Kübrâ (شعاریه الكبرى)? ³⁹⁶³	6								
Cibâliyye (جبالیه) ³⁹⁶⁴	331								
Beyt Lehyâ (بيت لاهیا)	60+10 ³⁹⁶⁵								
Mecdel (مجدل)	289 ³⁹⁶⁶ +270 ³⁹⁶⁷								
	T 559								
Beyt 'Affâ (بيت عفا)	26								
Necdü'l-Garbî (نجد الغربی)	39								
Ni'liyâ (نعلیا)	70	10							
Huleykât (حلیقات)	30	5							
Beyt Circâ (بيت جرجة)	71	14							
Hiribyâ (هربیه) ³⁹⁶⁸	160	15							
Zeytu'l-Harâvîn (زیت الحرأوین)	22								
Katrâ (قطرا)	47	15	1						
			3969						

³⁹⁵⁹ Der-nâhiye-i Mecdel.

³⁹⁶⁰ Sâbıkâ karye olup hâliyâ mezra'a olmuştur.

³⁹⁶¹ İbn-i Mezher? El-Ensârî'nin medresesine vakfidır.

³⁹⁶² Sâbıkâ mezra'a iken hâlâ karye olmuştur.

³⁹⁶³ Der-nezd-i karye-i Bureyr

³⁹⁶⁴ Vakf-u Câmî-i Çavlı der-nefs-i Gazze.

³⁹⁶⁵ Cemâ'at-i Meşâyih

³⁹⁶⁶ Mahalle-i Şeyh Ali ve Şeyh Hasan

³⁹⁶⁷ Mahalle-i Şeyh Muhammed

³⁹⁶⁸ Gazze Bîmâristânı'na vakıftır.

³⁹⁶⁹ Ahmed veled-i İsa Fakih

Beşît (بشيت)	85	10							
Sahzûr/Yahzûr (سحزور/يحزور)?	69								
Beyt Mâmîn (بيت مامين)	10								
‘Arâk (عراق)	40 ³⁹⁷⁰	16							
Beyt Zeytûn (بيت زيتون) ³⁹⁷¹	23								
Huyûc (هيوج)?	50								
Kevkeb (كوكب)	16								
Beyt Cimâl (بيت جمال)	37								
Cehîm (جهنم)	43								
Batânu’ş-Şarkî (بطان الشرقى)	7								
Kaytûn (قبتون)?	30								
Kubeybâ (قبيبة)	33								
Kurâtyâ (قراتيا)?	23								
Kûznân/Kuztân (قوزنان/قوزتان)?	26								
Mua‘ysiyye (معيصية)?	44								
Fâlûcâ (فالوجة)	70+5 ³⁹⁷² T 75								
Bellîta (بليط)?	16								
Cillis (جلس)?	64								
Sayhân (صيحان)?	10								
Beyt Dirâs (بيت دراس)	58								
‘Azrâ (عذرا)?	59								
Sağâratâ’s-Suğrâ (سغارثة الصغرى)	7								
Mağâr (مغار)	22								
Şuhaylu’l-Mağâr (شحيل/المغار)?	31								
Makûs/Mukavves (مقوس)	36								
Bâbiliye (بابلية)?	27					1 ³⁹⁷³	1 3974	1 3975	
Mansûrâ (منصورة)	33								
Hattâ’ş-Şecereh (حتى الشجرة)	15								
Cesîr (جسير)?	51 ³⁹⁷⁶	9 ³⁹⁷⁷							
Zekrîn (ذكرين)?	40								
Zentâ (زنتة)?	30								
Sûk Mâzîn (سوق مازين)	19								
Berkâ (برقا)	12								
Beyt Hânûn	36								

³⁹⁷⁰ Kayıtta 45

³⁹⁷¹ Vakf-u Cevheru’z-Zimâm? ‘alâ masâlihi’l-hankâh der-Kuds-i Şerîf

³⁹⁷² Cemâ‘at-i Hazret-i Şeyh Fâlûcâ kaddesallâhu sirrahu’l-azîz der-karye-i mezbûre

³⁹⁷³ Ahmed veled-i Ömer adlı hekim için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁹⁷⁴ Salih veled-i İsmail adlı a‘ma için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁹⁷⁵ Muhammed veled-i Hilal adlı divane için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁹⁷⁶ Kayıtta 60

³⁹⁷⁷ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

(بيت خانون)										
Santâ Zayye (صنئة ضية)?	12									
Harsi (حرسی)?	50									
Beyt Derdes (بيت دريس)?	21									
Deyr Sûneyd (دير سنيد)	13									
Lesen (لسن)? ³⁹⁷⁸	49									
Simsim (سمسم)	20									
Burciliyye (برجلیه)	12									
Celediyye (جلدیه)	16									
‘Arâk (عراق)	7									
Elbahâ (البها)?	15									
Resîmu’l-Garbî (رسیم الغربی)	35									
Resîmu’ş-Şarkî (رسیم الشرقی)	43									
Selkâ (سلفا)?	63									
Şemsiyât (شمسیات)?	48									
Nuhâsiyye (نخاس)?	17									
Melâkis (ملاکس)?	44									
Berhâgâ (برحه غا)?	11									
Tehâd/ Suhâz (تحداد/ سحاز)?	18									
Ataryâ (اطریه)?	23									
‘Acûr (عجور)	35									
Kefr Neml (کفر نمل)? ³⁹⁷⁹	65									
Kamsâ (قمصا)	8									
Savâfiru’l-Garbî (صوافیر الغربی)	38		1 3980			1 ³⁹⁸¹				
Cûlis (جولس)	37									
Nâsirâ (ناصره)	16									
Kidnâ/Küdnâ (كدنا)	46									
Beyt Cibrîn (بيت جبرین)	50									
‘Irâk Hâtem/Hâşim (عراق هاتم/هاشم)?	11									
Deyr Şâtır (دير شاطر)	4									
Ümm-i Manzûr (ام منظور)	46									
Tell Cemme (تل جمه)	33									
Eşrâf (اشراف)	29									
Bîre (بیره)?	44									
Celme (جلمه)	28	2								
Kastînâ (قسطنینه) ³⁹⁸²	55	15								
‘Ibdis (عبدس)	35									
Karkakâ (قرقکه)?	8									
Dennebe (دنبه)?	36									
Cilyâ (جلیه) ³⁹⁸³	17									

³⁹⁷⁸ Vakf-u Medrese-i Kayıtbay

³⁹⁷⁹ Vakf-u Melik Ez-Zâhir Baybars ‘alâ İlyâs Kirmânî ve ‘alâ evlâdihî

³⁹⁸⁰ Hisan veled-i Abdullah adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁹⁸¹ Halil veled-i İbrahim adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁹⁸² Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ‘aleyhi’s-selâtu ve’s-selâm.

Beyt Sem‘ân (بيت سمعان)	8									
‘Ükâ (عوقة)?	15									
Rukâ‘ (رقاع)? ³⁹⁸⁴	15									
Menşiyetü’l-‘Acûl (منشية العجول)	17									
‘Amûriye (عمورية)	16									
Ceviyetü’l-Hacce (جوية الحجة)?	41 ³⁹⁸⁵									
Letfînâ (لتينة)?	19 ³⁹⁸⁶	1								
Tell Sâfiye (تل صافية)	88									
Gacru’r-Ra’s (عجر الرأس)	45 ³⁹⁸⁷	1 ³⁹⁸⁸								
Deyru’n-Necd (دير النجد)	60									
‘Âmûkâ Benî ‘Âmir (عاموقة بنى عامر)	38									
‘Absân (عيسان) ³⁹⁸⁹	28									
Savâfiru’l-Halîl (صوافير الخليل)	83 ³⁹⁹⁰	8 ³⁹⁹¹							39 ³⁹⁹²	2 ³⁹⁹³
Summilu’l-Halîl (صميل الخليل) ³⁹⁹⁴	59 ³⁹⁹⁵	7 ³⁹⁹⁶								
Reşîdâ (رشيدة)? ³⁹⁹⁷	33									
Berberâ (بربرا)	73		1 ³⁹⁹⁸	1 ³⁹⁹⁹	1 ⁴⁰⁰⁰					
Muharrakâ (محرفة) ⁴⁰⁰¹	83									
Muğallis (مغلس) ⁴⁰⁰²	77									
Yâsûr (ياسور) ⁴⁰⁰³	55									
Riyâdât (ريادت)? ⁴⁰⁰⁴	90 ⁴⁰⁰⁵	3 ⁴⁰⁰⁶								
TOPLAM	6.440	134	3	1	2	1	1	1	164	2

192 KKTD Mahalleleri	Remle	Müslüman							Hrs	
1005/1596-97	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	H	M	

³⁹⁸³ Sâbikâ mezra‘a iken hâlâ karye olmuştur.

³⁹⁸⁴ Tâbi‘ Benî Süheyl

³⁹⁸⁵ Kayıtta 46

³⁹⁸⁶ Kayıtta 20

³⁹⁸⁷ Kayıtta 46

³⁹⁸⁸ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁹⁸⁹ Vakf-u Halilirrahman ‘aleyhissalâtu ve’s-selâm tamâmen.

³⁹⁹⁰ Kayıtta 71

³⁹⁹¹ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁹⁹² Kayıtta 41

³⁹⁹³ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁹⁹⁴ Tâbi‘ nâhiye-i Kurâtânâ. Vakf-u Hazret-i Halîl ‘Aleyhi’s-Selâm.

³⁹⁹⁵ Kayıtta 66

³⁹⁹⁶ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

³⁹⁹⁷ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman

³⁹⁹⁸ Şeyh Ahmed

³⁹⁹⁹ Abdulkadir

⁴⁰⁰⁰ Muhammed veled-i o [el-imam]

⁴⁰⁰¹ Vakf-u Sahratullahi Müşerrefe ve Ribât-ı Mansûrî.

⁴⁰⁰² Vakf-u râh-ı âb der-Kudüs-i Şerîf.

⁴⁰⁰³ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman ‘aleyhissalâtu ve’s-selâm.

⁴⁰⁰⁴ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman ‘aleyhissalâtu ve’s-selâm.

⁴⁰⁰⁵ Kayıtta 93

⁴⁰⁰⁶ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Mısıryî'n (مصريين)	59 ⁴⁰⁰⁷	11	1 ⁴⁰⁰⁸	2 ⁴⁰⁰⁹		1 ⁴⁰¹⁰			
Halef (حلف)	36 ⁴⁰¹¹	4	1 ⁴⁰¹²		1 ⁴⁰¹³				
Başkardı (باشقاردى)	20 ⁴⁰¹⁴	3	1 ⁴⁰¹⁵	1 ⁴⁰¹⁶					
Eş-Şakr (الشقر)	29							42	
Cemâ'at-i Nasârâ'-i Rîmâviyyîn Vakf-u Sahratullâhi Müşerrefe (ريماويين)								35	
Türkman (ترکمان)	55 ⁴⁰¹⁷	5	1 ⁴⁰¹⁸	1 ⁴⁰¹⁹			1 ⁴⁰²⁰	5 ⁴⁰²¹	
Câmi'ü'l-Ebyaz (جامع الابيض)	14			2 ⁴⁰²²					
TOPLAM	213	23	4	6	1	1	1	82	

192 KKTD Remle Köyleri	Müslüman					Hristiyan	
	H	M	Ht	A	Ş	H	M
1005/1596-97							
Kûlâ (قولة)	69						
Deyr Tarîf (دير طريف)	49						
Şebtîn (شبتين)	9						
Yâfâ (يافة)	15						
'Aslîn (عسلين)?	6						
Ba'teyni'ş-Şarkıyye Garbiyye (بعنتين الشرقية و غربية) ⁴⁰²³ ve	4						
Cimzû (جمزو)	28						
Kefr Hîr/Mîr (كفر هير/مير)?	15						
Harbûne (خربونة)? ⁴⁰²⁴							
Berfiliye (برفيلية)	8						
Sarfend El-Kübrâ (صرفند الكبرى) ⁴⁰²⁵	48	17					
'Ayn Şems (عين شمس)	40						
'Arafât (عرفات)	40						
Deyr Garbî (دير غربى)	22	2					
'Artûf (عرطوف)	20						
Bil'in (بلعين)	33						
Beyt Sûsîn (بيت سوسين)	50	6					
Ûtaryâ/Evtaryâ (اوتارية)?	27						
Kefr Verye (كفر وربة)	9						
'Allîn (علين)?	14						

⁴⁰⁰⁷ Kayıtta 56

⁴⁰⁰⁸ Abdullah veled-i Ali

⁴⁰⁰⁹ İsmail veled-i Numâ?, Hasan veled-i Bahîr?

⁴⁰¹⁰ Muhammed veled-i Mahlul adlı hekim için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁰¹¹ Kayıtta 34

⁴⁰¹² Alauddin veled-i Rabâs?

⁴⁰¹³ Ahmed veled-i Kusayb

⁴⁰¹⁴ Kayıtta 18

⁴⁰¹⁵ Halil veled-i Kabul

⁴⁰¹⁶ Şeyh Ahmed veled-i Acluli

⁴⁰¹⁷ Kayıtta 52

⁴⁰¹⁸ Hacı İbrahim veled-i Havârî?

⁴⁰¹⁹ Muhammed veled-i Murebbi?

⁴⁰²⁰ Muhammed veled-i Suveydân

⁴⁰²¹ Hazret-i Halilurrahman 'aleyhissalâtu ve's-selâm fellâhlarıdır. Cizyeleri vakfa edâ olunur.

⁴⁰²² Muhammed veled-i Ali, Ali veled-i Mudan?

⁴⁰²³ Fihristte köyün adı Ba'teyni'ş-Şarkıyye olarak verilmiştir.

⁴⁰²⁴ Köyden alınan "yekûn 4000" akçe vergi gösterilmiş hane sayısına yer verilmemiştir.

⁴⁰²⁵ Vakf-u Korkmaz Emîr-i Kebîr 'alâ medresetihî fi'l-Mısır tamâmen.

Hadîse (حديثة)	28						
Haldâ (خلدا)?	12						
Tîre (طيرة)	31 ⁴⁰²⁶						
Deyr Eyyûb (دير أيوب)	17						
Kubeybâ (قبيا)	29						
Beyt Nebâle (بيت نبالا)	54						
Budrus (بدرس)	46						
Zikrîn (نكرين)	20 ⁴⁰²⁷						
Deyr Selâm (دير سلام)	14						
Benî Ebrakâ (بنى ابرقة)?	41						
‘Îmvâs (عمواس)	24						
Şevâ‘ (شواخ)	17						
‘Âkır (عافر)	31						
Beşît (بشيت)	7						
Kefr ‘Âcûn (كفر عاجون)	24						
Beyt Harar (بيت حرر)?	16						
Saydâ (صيدا)?	- ⁴⁰²⁸						
Cebîlûs (جبيلوس)?	42						
Deyr Kiddîs (دير قديس)	11						
Yâlû (يالو)	38						
Medînetü’ş-Şarkıyye (مدينة الشرقية)	25						
Deyr Zâkir (دير زاكر)	5						
Beyt Ciz (بيت جز)?	17						
Kefr Rûd (كفر رود)?	15						
Şa‘bâ (شعبا)?	49						
Şelne (شلنة)?	17						
Beyt Lûbâ (بيت لوبه)	10						
Mezra‘a-i Cemâ‘at-i Cemâsîn (جماسين)	- ⁴⁰²⁹						
Kuceytâ (قجيتة)?	10						
Hîrgâ (خرغا)?	17						
Sâkine (ساكنة)	49						
Lud (لد) ⁴⁰³⁰	316 ⁴⁰³¹	14	1 ⁴⁰³²	4 ⁴⁰³³		162 ⁴⁰³⁴ +60 ⁴⁰³⁵ T 222	11 ⁴⁰³⁶
Cindâs (جنداس) ⁴⁰³⁷	35 ⁴⁰³⁸					12 ⁴⁰³⁹	
Beyt Decen (بيت دجن) ⁴⁰⁴⁰	115						
Sâfirriye (سافررية) ⁴⁰⁴¹	53						

⁴⁰²⁶ Kayıtta 28. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 3 kişi olduğu ifade edilmiş ancak mücerredlere tesadüf olunmamıştır.

⁴⁰²⁷ Kayıtta 21

⁴⁰²⁸ Köyün hane sayısı verilmem alınan hâsıl 4000 gösterilmiştir.

⁴⁰²⁹ Hâsıl 1000. Cemâsîn Cemaati'nin mezrasından bahsedilmiş fakat mezkur cemaatin hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁰³⁰ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰³¹ Kayıtta 237

⁴⁰³² Hatibin adına tesadüf olunmamıştır.

⁴⁰³³ Kayıtta 3 a‘madan bahsedilmesine karşın Ahmed veled-i Dalî?, Fenâtlı veled-i Ahmed, Ebu ‘Ûca? veled-i Ahmed, Ömer veled-i Nişâsî? Adlı 4 a‘maya tesadüf olunmaktadır.

⁴⁰³⁴ Kayıtta 173. Kişi başına 90 akçe cizye tarh olduğu kayıta mesturdur.

⁴⁰³⁵ Cemâ‘at-i Nasârâ-i Rimâviyyîn Vakf-u Sahratullahi Müşerrefe. Kişi başına 90 akçe cizye tarh olduğu kayıta mesturdur.

⁴⁰³⁶ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁰³⁷ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰³⁸ Kayıtta 23

⁴⁰³⁹ 11 tanesinin ismine tesadüf olunmuştur.

⁴⁰⁴⁰ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁴¹ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

Sitbârâ (ستبارا)? ⁴⁰⁴²	122 ⁴⁰⁴³						
Yehûdiyye (يهودية) ⁴⁰⁴⁴	126						
Yâzûr (يازور) ⁴⁰⁴⁵	50						
‘İnnâbe (عنابة) ⁴⁰⁴⁶	30						
Zântiye/Rântiye (زانطية/رانطية)? ⁴⁰⁴⁷	24						
Bîr Ma‘în (بير معين) ⁴⁰⁴⁸	30						
Beyt Şenne (بيت شنة) ⁴⁰⁴⁹	4						
Ni‘lîn (نعلين) ⁴⁰⁵⁰	72						
Harbetâ (خربتا)? ⁴⁰⁵¹	29					4	
Küneyyise (كنيسة)? ⁴⁰⁵²	11						
Kıbâb (قباب) ⁴⁰⁵³	42						
‘Atrûn (عطرون) ⁴⁰⁵⁴ ?	62						
‘Abûd (عبود) ⁴⁰⁵⁵	16					19 ⁴⁰⁵⁶	
Beyt Serâ (بيت سرا) ⁴⁰⁵⁷	17						
Beyt Fevkâ (بيت فوقا) ⁴⁰⁵⁸	11 ⁴⁰⁵⁹						
Küfratâ (كفرتا)	11						
Kefr Cennes (كفر جنس) ⁴⁰⁶⁰	18						
Kefr ‘Âne (كفر عانة) ⁴⁰⁶¹	11						
TOPLAM	2.427	39	1	4	12	245	11

Leccun Tahrir Defteri

1) 535/181 KKTD

Şifâ Nahiyesi Köyleri	Müslüman	
	H	M
1005/1596-97		
Sîrîni'l-Hazân (سيرين الخزان)	45	
Dennâ (دنا)	5	
‘Ayndûr (عيندور)	4	
Bîrâ (بيرة)	54	
Mezra‘atu Kevkebi'l-Hevâ (كوكب الهوى)	9	
Tayyibetu'l-İsm (طيبة الاسم)	13	
Bâğûrâ (باغورة)	3	
TOPLAM	133	

⁴⁰⁴² Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁴³ Kayıtta 123

⁴⁰⁴⁴ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁴⁵ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁴⁶ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁴⁷ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁴⁸ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁴⁹ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁵⁰ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁵¹ Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁵² Vakf-u ‘Îmâret-i ‘Âmire der-Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁵³ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman.

⁴⁰⁵⁴ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ‘Aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

⁴⁰⁵⁵ Vakf-u Haremeyn-i Şerîfeyn.

⁴⁰⁵⁶ Kişi başına 90 akçe cizye tarh olduğu kayıta mesturdur.

⁴⁰⁵⁷ Vakf-u Hazret-i Davud En-Nebiyi ‘Aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

⁴⁰⁵⁸ Vakf-u Birmâristân der-Nefs-i Remle.

⁴⁰⁵⁹ Kayıtta 16

⁴⁰⁶⁰ Vakf-u ‘Îmâret-i Kuds-i Şerîf.

⁴⁰⁶¹ Vakf-u Haseki Sultan der-Kuds-i Şerîf.

Sâhil-i 'İslîs Köyleri	Müslüman	
	H	M
1005/1596-97		
Ganiyye (غنية)	39	
Mâr İlyâs (مار الياس)	4	
Cemâ'at-i Türkmanân-ı Sevâhîlî (ترکمانان سواحلی) ⁴⁰⁶²	39	
Cemâ'at-i Cemmâsîn (جماسين)	10	
Yâmûn (يامون)	28	
Şeyh Bureyk (شيخ بريك)	22	
Cinâne/Cibâne (جنانة/جبانة)	4	
Tîretu'l-Levz (طيرة اللوز)	52	
Hayfâ (حيفا)	32	
Kaymûn (قيمون)	16	
Cebâ Suvâr (جبا سوار)	12	
Cemâ'at-i A'râb-ı Benî Hârîse (اعراب بني حارثة)	10	
Milhâ (ملحة)	8	
'Aynu'l-Havz (عين الحوض) ⁴⁰⁶³	8	
Cebâ (جبا)	18	
Eczem (اجزم)	10	
Şevâmir (شوامر)	3	
Sarfend (صرفند)	11	
Ümmü'l-Lusûs (ام اللصوص)	6	
TOPLAM	332	

Şa'râ Nahiyesi Köyleri	Müslüman	
	H	M
1005/1596-97		
Bâkâtu'ş-Şarkıyye (باقة الشرقية)	35	
'Ar'arâ (عرعرا)	8	
Mîsiye (ميسية)	13	
Leccûn (لجون)	40 ⁴⁰⁶⁴	
Benîn (بنين)	119	
Kabâtiye (قباطية)	45	
Sâlim (سالم)	9	
'Ârâ (عارا)	2	
'Ânîn (عائين)	16	
Zebde (زبدة)	26	
Ced (جد)	5	
Kefr Dân (كفر دان)	9	
Rûmâne (رومانية)	12	
Ta'nelak (تعنلق)	13	
Tayyibe (طيبة)	6	
Celeme (جلمة)	7	
Ümmü'l-Fahm (ام الفحم)	24	
TOPLAM	389	
Cenîn Nahiyesi Köyleri		Müslüman
1005/1596-97	H	M
Cenîn (جنين)	8	
Cemâ'at-i Necd ve Huceyr (نجد وحجير)	- ⁴⁰⁶⁵	

⁴⁰⁶² Der-nezd-i Hasmu'n-Nazar (خسم النظر)

⁴⁰⁶³ Vakf-u Şeyh Saîd Kevkebânî

⁴⁰⁶⁴ Kayıtta 41. "Hâshâ'-i Hazret-i Turabay Bey Mîrivâ'-i Leccûn" Varak 11a

⁴⁰⁶⁵ "Zikr olan iki cemâ'at nâhiye-i Merc-i Benî 'Âmir'den konup ve göçüp hakku'l-mer'â deyu her cemâ'atin kadîmu'z-zamândan birer bahâr deve ve yahut deve bahâsı dörder yüz 'Osmânî viregelmişlerdir deyu defter-i 'atîkta mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere defter-i cedîde dahi kayd olundu." Kaydından bu iki cemaatin konar göçer olduğunu ve Merc-i Benî 'Âmir Nahiyesi ile Cenîn arasında gidip geldiklerini ve her bahar döneminde bird eve yahut deve bedeli dörder yüz akçe verdiklerini öğreniyoruz.

Seb'în (سبعين)	6	
'Arbûnî (عربوني)	14	
Harnûbe (خرنوبه)	3	
Gâbe (غابه) ⁴⁰⁶⁶	14	
Zer'ûn (زرعون)	4	
Beyt Kād (بيت قاد)	20	
Deyru'l-Gazâl (دير الغزال)	5	
Suveylem (سوليم)	26	
Nûris (نورس)	16	
Mezra'â-i Debûne (دبونه)	9	
Celeme (جلمة)	16	
'Arrâbe (عرابه)	17	
Reyhânâ (ريحانه)	20	
Kaffin (قفين)	27	
Sandele (صندلة)	8	
Tavâif-u 'Urbân-ı Merc-i Benî 'Âmir (مرج بني عامر)		
Cemâ't-at-i Benî 'Âmir (بني عامر)	50	
Cemâ't-at-i Benî Na'im (بني نعيم)	50	
Cemâ't-at-i Zümer (بني زمر)	50	
Cemâ't-at-i Kuveysem ibn-i Gannâm (قويسم ابن غنام) ⁴⁰⁶⁷	15	
Cemâ't-at-i Ahmed ibn-i Halef (احمد ابن خلف) ⁴⁰⁶⁸	55	
Cemâ't-at-i Hamûd ibn-i Yûsuf (حمود ابن يوسف) ⁴⁰⁶⁹	15	
Cemâ't-at-i Tâhir ibn-i Halife (طاهر ابن خليفة) ⁴⁰⁷⁰	17	
Cemâ't-at-i Selâme ibn-i Hammâd (سلامة ابن حماد) ⁴⁰⁷¹	10	
Cemâ't-at-i Ganîm ibn-i Mâzî (غنيم ابن ماضي) ⁴⁰⁷²	25	
Cemâ't-at-i Fevvâz ibn-i Ma'âlî (فواز ابن معالي) ⁴⁰⁷³	5	
Cemâ't-at-i Hüseyin ibn-i Hasan (حسين ابن حسان) ⁴⁰⁷⁴	6	
Cemâ't-at-i Sâlim bin Hüseyin (سالم بن حسين) ⁴⁰⁷⁵	7	
Cemâ't-at-i Mu'aykal ibn-i Ebû Şemrâ (معيقل ابن ابو شمرا) ⁴⁰⁷⁶	10	
Cemâ't-at-i Ebû Şemrâ (ابو شمرا) ⁴⁰⁷⁷	30	
Cemâ't-at-i 'Abd ibn-i Ebû Merzûk (عبد ابن ابو مرزوق) ⁴⁰⁷⁸	7	
Cemâ't-at-i Mu'îr (معير) ⁴⁰⁷⁹	5	
Cemâ't-at-i İbn-i 'Ulvân (ابن علوان) ⁴⁰⁸⁰	15	
Cemâ't-at-i Ebû Hamrâ ibn-i Humeyr (ابو حمرا ابن حمير) ⁴⁰⁸¹	7	
Cemâ't-at-i Nefâ' ibn-i Berguşe (نفاع ابن برغشة)	7	
Cemâ't-at-i Yerdâniye (يردانية) ⁴⁰⁸²	13	
Cemâ't-at-i 'Ulyân ibn-i 'Amr (عليان ابن عمر) ⁴⁰⁸³	5	
Cemâ't-at-i Halife Ebu Hüseyin (خليفة ابو حسين) ⁴⁰⁸⁴	15	

⁴⁰⁶⁶ Tâbi'-i Beyt Fâr (بيت فار)

⁴⁰⁶⁷ 'An-tâife-i Benî Zübde (بني زبده)

⁴⁰⁶⁸ 'An-tâife-i Sâlim (سالم)

⁴⁰⁶⁹ 'An-tâife-i De'âkine (دعاكنة)

⁴⁰⁷⁰ 'An-tâife-i Hamûd (حمود)

⁴⁰⁷¹ 'An-tâife-i Ziyâd (زياد)

⁴⁰⁷² 'An-tâife-i Tahûr (طهور)

⁴⁰⁷³ 'An-tâife-i Berâmlî (براملی)?

⁴⁰⁷⁴ 'An-tâife-i Kelîmâr (كليمار)

⁴⁰⁷⁵ 'An-tâife-i Düveyrân (دويران)

⁴⁰⁷⁶ 'An-tâife-i Bin-Sî'âr (بن سعار)

⁴⁰⁷⁷ 'An-tâife-i Burz (برز)

⁴⁰⁷⁸ 'An-tâife-i Mu'aykile (معيقلة)

⁴⁰⁷⁹ 'An-tâife-i Mu'âviye (معاوية)

⁴⁰⁸⁰ 'An-tâife-i Debûr (دبور)

⁴⁰⁸¹ 'An-tâife-i Kûmî (قومي)

⁴⁰⁸² Tâbi'-i Benî Hârîse (بني حارثة)

⁴⁰⁸³ 'An-tâife-i Benî Hârîse (بني حارثة)

⁴⁰⁸⁴ 'An-tâife-i Hârîse (حارثة)

Cemâ'at-i Dersem (درسم) ⁴⁰⁸⁵	8	
Cemâ'at-i İbrâhîm bin 'Avâd (ابراهيم بن عواد) ⁴⁰⁸⁶	7	
Cemâ'at-i Dûbân ibn-i Reşîd (دوبان ابن رشيد) ⁴⁰⁸⁷	15	
Cemâ'at-i Rîzk ibn-i Hasan (رزق ابن حسن) ⁴⁰⁸⁸	5	
Cemâ'at-i Ferî'â ibn-i Hâtîr (فريعة ابن خاطر) ⁴⁰⁸⁹	5	
TOPLAM	672	

Nablus Tahrir Defterleri

1) 945/1538

Nablus Mahalleleri	Müslüman								Yahudi		Hıristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Ş	A	Mc	H	M	H	M
El-Kaysâriyye (القيسارية)	102 ⁴⁰⁹⁰	2 4091	2 4092					2 ⁴⁰⁹³				
'Akabe (عقبة)	104 ⁴⁰⁹⁴	2	2 4095									
Ed-Debbûra (الدبورة)	96 ⁴⁰⁹⁶	2	2 4097				1 4098	1 ⁴⁰⁹⁹	32			
Garb (غرب)	259 ⁴¹⁰⁰	17 4101	4 4102				2 4103				7	
Yâsemîn (ياسمين)	157 ⁴¹⁰⁴	5 4105	3 4106	1 4107		2 4108					8	
Habele (حبله)	304 ⁴¹⁰⁹	2 4110	5 4111		1 4112							
Cemâ'at-i Yahûdiyyânî'l-Müsta'rib (مستعريب)									34			
Yahûdiyyân-ı İfrenç (افرنج)									5			

⁴⁰⁸⁵ 'An-tâife-i Benî Na'ce (بني نعة)

⁴⁰⁸⁶ 'An-tâife-i Gurâb (غراب)

⁴⁰⁸⁷ 'An-tâife-i Benî Mârîk (ماريق)?

⁴⁰⁸⁸ 'An-tâife-i Mu'sıra (معصرة)?

⁴⁰⁸⁹ 'An-tâife-i Seyleyûn (سيلون)?

⁴⁰⁹⁰ Kayıtta 97

⁴⁰⁹¹ Kayıtta 3

⁴⁰⁹² İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

⁴⁰⁹³ Mecnunlardan Ebubekir birader-i o [Halil bin El-Cevâlî?] adlı kişiye tesadüf olunmuştur.

⁴⁰⁹⁴ Kayıtta 102

⁴⁰⁹⁵ İmamlardan yalnızca Zeynelabidin veled-i Mekin? Adlı imama tesadüf olunmuştur.

⁴⁰⁹⁶ Kayıtta 92

⁴⁰⁹⁷ İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

⁴⁰⁹⁸ İbrahim veled-i Harb

⁴⁰⁹⁹ Ali veled-i Rererune?

⁴¹⁰⁰ Kayıtta 251

⁴¹⁰¹ Kayıtta 20

⁴¹⁰² İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

⁴¹⁰³ Kayıtta 1. Halil veled-i Cümeyl, Şeyh Hüseyin veled-i Bilâlî?

⁴¹⁰⁴ Kayıtta 155

⁴¹⁰⁵ Kayıtta 2

⁴¹⁰⁶ İmamların adlarına tesadüf olunmamıştır.

⁴¹⁰⁷ 'Asfur veled-i Hüsîse?

⁴¹⁰⁸ Muhammed veled-i Şerîf, Alauddin veled-i O

⁴¹⁰⁹ Kayıtta 287

⁴¹¹⁰ Kayıtta 14

⁴¹¹¹ Muhammed veled-i Mecd? adlı imamın haricindeki diğer imamlara tesadüf olunmamaktadır.

⁴¹¹² Şeyh Abdülkerim veled-i Bâs? Adlı hatîb-i câmi' için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Cemâ'at-i Sâmiriyân der-Nablûs (سامريان)									29	4		
TOPLAM	1022	30	18	1	1	2	3	3	100	4	15	

Köy Adı	Müslüman	
Cemaatler 1038 TD 945/1538	H	M
Tâife-i 'Urbân-ı Benî Na'ce (نعجة)? ⁴¹¹³	-	-
Tâife-i 'Urbân-ı Temîm (تميم) ⁴¹¹⁴	-	-
Tâife-i 'Urbân-ı Benî Şâkir (شاكِر) ⁴¹¹⁵	-	-
Tâife-i 'Urbân-ı Benî Fuheyd (فهييد) ⁴¹¹⁶	-	-
Tâife-i 'Urbân-ı Hamîde (حميدة)? ⁴¹¹⁷	-	-
Cemâ'at-i Ekrâd	22	4
TOPLAM	22	4

Cebel-i Kibeli Köyleri	Müslüman					Hrs	
1038 TD 945/1538	H	M	İ	F	Ş	H	M
Leybu'l-Kefr (ليب الكفر)?	22 ⁴¹¹⁸	1	1 ⁴¹¹⁹				
El-Kefr Benî Hamîd (الكفر بنى حميد)	57	5 ⁴¹²⁰	1 ⁴¹²¹			7 ⁴¹²²	
Reşâ Benî 'Âmir (رشا بنى عامر)	18 ⁴¹²³	3	1 ⁴¹²⁴				
Deyr Sukâke (دير سكاكة)	17 ⁴¹²⁵	1					
Hâris (حارث)	17	1					
Sûsbâ (سوسبا)	6						
'Azzûn (عزون)	30	3					
Kefr Hâris (كفر حارث)	39	3					
Sukâke (سكاكة)	26						
Deyr Sicâle (دير سجالة)	3						
Sâviye (ساوية)	30						
Dûmâ (دوما)	21	5					
Hakîr (حقير)?	19	3					
Beyt Fûrik (بيت فوريك)	30	2					
Kefr 'Âtiye (كفر عاطية)	25	1					
Evsarîn (اوصرين)	6						
Kefr Kar (كفر قرع) ⁴¹²⁶	30						
'Ûrif (عوريف)	7						
Kefrûr (كفرور)	112						
Mâdemâ (مادما)	24	5					
'Amrâ (عمرة)?	90						
Til (تل)	22						
Kefr Astûnâ (كفر اسطونا)	4						
Kabelân (قبلان)	7						

⁴¹¹³ Fî sene 4000

⁴¹¹⁴ Fî sene 6000

⁴¹¹⁵ Fî sene 6000

⁴¹¹⁶ Fî sene 10000

⁴¹¹⁷ Fî sene 5000

⁴¹¹⁸ Kayıtta 21

⁴¹¹⁹ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

⁴¹²⁰ Kayıtta 4

⁴¹²¹ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

⁴¹²² Kişi başına 80 akçeden toplamda 560 akçe cizye Hristiyanlara tarh olunmuştur.

⁴¹²³ Kayıtta 17

⁴¹²⁴ İmamın adına tesadüf olunmamıştır.

⁴¹²⁵ Hane ve mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹²⁶ Vakf-u Medrese-i Isfehâniye el-ma'rûf 'Osmâniye fî Kudûs-i Şerîf tamâmen gayr-i ez-'öşr.

Sâmiriye (سامرية)	9					
Bîretu Rahm (بيرة رحم)?	- ⁴¹²⁷					
Ezrûne/Errûne (ازرونة/اررونة)?	- ⁴¹²⁸					
Zayfîrne/Sayfîrne (ضيفيرنة/صيفيرنة)?	4					
Deyr Bellût (ديربلوط)	- ⁴¹²⁹					
Mestavî (مسطوير)?	14				3 ⁴¹³⁰	
‘Avartâ (عورتا)	37					
Rases (رسس)?	36					
Cerâ‘â (جراعا)?	3					
Deyr ‘Ûrif (دير عوريف)	- ⁴¹³¹					
Merdâ (مردا) ⁴¹³²	259					
Bidyâ (بديا)	8					
Sartâ (صرطا)	2	5				
Mesihâ (مسيحة)	4					
Kânâ/Tânâ (كانا/طانا)?	5	2				
Karâvâ Benî Hassân (قراوا بنى حسان)	3					
Bûrîn (بورين)	97	10				
‘Aynâbûs (عينابوس)	29					
Deyr ‘Ûrif (دير عوريف) ⁴¹³³	4	1				
Sûrnîb/Sûrtîb (صورنيب/صورتيب)?	12					
Sâlim (سالم)	20					
Beyt Îbâ (بيت ايبا)	20	1				
Karâvâ Lefûr/Lekûr (قراوا لفور القور)	11 ⁴¹³⁴			1 ⁴¹³⁵		
‘Asker (عسكر)	21	4			11 ⁴¹³⁶	4
Balât (بلاط)	25					
Deyru’l-Emîr (ديرالامير)	9					
Kefr Kaddûm (كفر قَدوم)	11					
‘Ûsfîrâ (عسفيرا)?	18					
Mecdel Yâbâ (مجدل يابا)	11					
Hablâ (حبلى)	38	1 ⁴¹³⁷				
Kefr Kallîl (كفر قَليل)	33					
Mecd El-Fevkâ (مجد الفوقا)?	12					
Kûzîr (قوزير)	6					
Seblûn (سيلون)?	10	3				
Telfîr (تلفيت)	4					
Huvvârâ (حوارة)	37	1				
‘Azmût (عزموط)	13					
Rûcîb (روحيب)	16					
Ruveysûn (رويسون)?	16					
Kefr Hattâ (كفر حتى)	9					

⁴¹²⁷ Köyden alınan vergiler “yekûn 540” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴¹²⁸ Köyden alınan vergiler “yekûn 917” olarak kaydedilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴¹²⁹ Köyden alınan vergiler “yekûn 2130” olarak kaydedilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴¹³⁰ Hacı Ahmed veled-i Osman, Muhammed birâder-i O, Ali birâder-i O adlı üç şerif için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹³¹ Köyden alınan verginin “hâsil el-ma‘âl? 800” olduğu gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴¹³² Vakf-u Bîmâristân-ı Mansûrî der-Mısır ve’l-bakiyye? ve’l-medrese li-hâni’l?-mezkr.

⁴¹³³ Bu köy ismi ikinci kez tekrar etmiş hane sayısı verilerek köyden alınan vergilerin “yekûn 4131” olduğu gösterilmiştir. Bu da aynı isme sahip iki köyün olduğunun işaretidir.

⁴¹³⁴ Kayıtta 10

⁴¹³⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁴¹³⁶ Kişi başına 80 akçeden toplamda 1200 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

⁴¹³⁷ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Evfâr (اوفار)?	25						
Evdâ (اودا)?	8						
Yezûkîn (يزوقين)?	10	4					
Aknediyâ (اقديا)?	4						
Mâtîn (ماتين)?	15						
Cerlîmâ (جرليما)?	3						
Yânûn (يانون)	18						
Yâsûfu'r-Rummân (ياسوف الرمان)	20						
Cüneyd Cemâl (جنيد جمال)?	29	3		4 ⁴¹³⁸			
Behâ/Sehâ (بحاسحا)?	4	1					
'Arkîn (عرفين)?	4						
Fera'tâ (فرعتا)	8						
Refât (رفات)	16						
Bîrâ/Hîrâ/Mîrâ (بيرا/حيرا/ميرا)	18						
Şahînu'l-Yakîn (شخين اليقين)?	38			2 ⁴¹³⁹			
'Ammûriyâ (عموريا)	6	1					
Ferhâ (فرخا)	19						
Karyût (قريوت)	6	1					
Kefr Bunyâ (كفر بنيا)	10						
Cemmâ'in (جماعين)	20						
Kabrâ (قبرا)	13						
Deyr Kîs (دير قيس)	- ⁴¹⁴⁰						
Mezra'â (مزرعة)	4						
Cebkîn/Ceykîn (جبقين/جيقين)?	9						
Beyt Vezen (بيت وزن)	32						
Kusrâ (قصر)	12						
Cûrîş (جوريش)	7						
'Ûrîm (عوريم)?	4						
Deyr Sâlim (دير سالم)	23						
Beytâ (بيتا)	60	9					
Merâ'aş/Berâ'aş (مراعى/براعى)?	2						
Mecdel (مجدل)	9						
Akfâs (اقفاص)?	2						
Câlût (جالوت) ⁴¹⁴¹	19						
Lebîbu's-Şâvir (ليبب الشاوير) ⁴¹⁴²	25						
Deyr İstyâ (دير اسطيا) ⁴¹⁴³	130		1 ⁴¹⁴⁴				
Beyt Decen (بيت دجن)	36						
Taksâ/Takyâ (طقسا/طقيا) ⁴¹⁴⁵	3						
TOPLAM	2.199	80	5	4	5	18	4

Şâmî Nahiyesi Köyleri	Müslüman				Hristiyan	
	H	M	İ	Ht	H	M
1038 TD 945/1538						
Revân (روان)?	10	1				
Kefr Yâseslâ (كفر ياسسلا)?	16					
Kefr Fidân (كفر فدان)?	15	3				

⁴¹³⁸ Muhammed veled-i İbrahim, Ali veled-i İbrahim, Ahmed birâder-i O, Musa veled-i O adlı dört fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹³⁹ Musa veled-i Hiryân? ile Muhammed veled-i O adlı iki şerif için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁴⁰ Köyden alınan vergi "hâsıl kısmun mine's-sülüs 1145" olarak gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

⁴¹⁴¹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman (a.s.)

⁴¹⁴² Vakf

⁴¹⁴³ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman (a.s.)

⁴¹⁴⁴ Zübeyir veled-i Musa adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁴⁵ Vakf-u Halilurrahman (a.s.) tamâmen.

Celsiyâ/Halsiyâ (جلسيا/حلسيا)	14				
'Ace (عجة)	30				
Râbâ (رابة)	18				
'Îllâr (علائر)	15				
Bûrîn (بورين)	11				
'Attîl (عتيل)	21+10 ⁴¹⁴⁶ T 31				
Râvne (راونة)?	9				
'Akkâbâ (عقابا)	7				
Kufeyr (كفير)	6				
Beyt Lîd (بيت ليد)	42				
Harbe (خربة)	8				
Seffârîn (سفارين)	8				
Râmîn (رامين)	4	1			
Cebe (جبع)	38	1	1 ⁴¹⁴⁷		
'Îsbâ/Îsyâ	40	1			
Musliye (مسلية)?	6				
Anâsîd (اناصيد)?	5	8			
Tallûzâ (طلوزة)	29				
Kaşdâ (قشدا)	15				
Bel'â (بلعا)	5				
Tebâsîr (تباسير)?	21				
Beyt Selûm (بيت سلوم)?	19				
Kaysîn (قيصين)?	36		1 ⁴¹⁴⁸		
Dâliye (دالية)	9				
Berkâ/Yerkâ (برقا/يرقا)?	7				
Tammûn (طمون)	27				
Îbrîk (ابريق)	5				
Tabers/Tîrs (طبرس/طيرس)?	19				
Sûv/Sûd/Seded (سوى/سود/سدد)?	2				
Yasbud/Yakbud (يصبدا/يقبد)?	28	2			
'Asrîr (عصرير)?	15				
Kefr Rummân (كفر رمان)	13				
Tûbâs (طوباس)	19				
Fendekûmiyye (فندقومية)	21				
Sîr (صير)	12				
Beyt Berîn (بيت برين)?	3				
Kefâ (كفا)	10				
Resâbe/Esâbe (رسابة/اسابة)?	18				
Merkebe (مركبة)	24				
Beyt Zembrîn (بيت زميرين)?	8				
Fercebîn (فرجبين)?	12	1		11	
Mislîn/Miskîn (مسلين/مسكين)?	11				
Funduku'l-Menâcis (فندق المناجس)	7				
Cüdeydâ (جديدة)	11				
Lâvibe/Lâvine (لاوية/لاونة)?	21	1			
'Anze (عنزة)	9				
El-Cirbâ (الجربا)	3				
Selhîn (سلحين)?	11				
Kefr Kûd (كفر قود)	9	1			

⁴¹⁴⁶ Şeyh Muhammed Er-Rufâ'î'nin Zâviyesi'nde sâkin olan cemaatidir.

⁴¹⁴⁷ Fakih Muhammed veled-i Abdurrahman

⁴¹⁴⁸ Faki Kayyas veled-i Osman? Adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Seberbes (سبربس)?	12				
Birkîn (برقين)	22				
Kemmerâ/Kemzâ (كمرا/كمزا)?	5				
‘Arrâbe (عرابة)	66+19 ⁴¹⁴⁹ T 85	1 ⁴¹⁵⁰		1 ⁴¹⁵¹	
Bâkâ’ş-Şarkıyye (باقا الشرقية)	36				
Kabâtiye (قباطية)	33				
Sânûr (صانور)	14				
Kefrayn (كفرين)	22				
Beyt/Nîl/Tîl/Bîl (نیل/تیل/بیل/بیت)?	5				
Sebastiya (سبسطية)	17				
Deyr Hamîd (دير حميد)	4				
Karbedîs (قربديس)?	6				
Kefr Lebed (كفر لبد)	17		1 ⁴¹⁵²		
Mağârâ (مغارة)	9				
Râbâ/Râne (رابة/رانة)?	13				
Beyt Yârûn (بيت يارون)	9				
Bezzârîye (بزارية)	8		1 ⁴¹⁵³		
‘Amâ/‘Abâ/Yemâ (عما/عبا/يما)?	17			1 ⁴¹⁵⁴	
Es-Sebilî (السبيلي)?	40				
‘Atârâ (عطارة)	13				
Bâkâ’l-Garbiyye (باقالغربية)	7				
Meydâ (ميدا)?	39		1 ⁴¹⁵⁵		
Deyr Şeref (دير شرف) ma’a Beyt Cidbâ (بیت جدبا) ve’l-Batlâ (بطلی) ve’l-Bu‘ayrâ (البعيرة)	30	4			
TOPLAM	1.095	25	5	2	11

Benî Sa‘b Nahiyesi Köyleri	Müslüman		
	H	M	İ
1038 TD 945/1538			
Sanem Sâfût (صنم صافوط)	18	7	
‘Askûr (عسكور)	7		
Funduk (فندق)	58	4	
Ceyyûs (جبيوس)	27		1 ⁴¹⁵⁶
‘Aslâ (عسلا)	13		
Beyt Cefâ (بيت جفا)	46	2	
Kefr Lâkîf (كفر لاقف)	22		
Sîr (صير)	17		
Îlyâs (الياس)?	3		
Cemâ‘at-i Cemmâsîn der-mezra‘a-i ‘Aşâne/Kaşâne (عشانة/قشانة)	19		

⁴¹⁴⁹ Zâviyederân der-karye-i mezbûre.

⁴¹⁵⁰ Zâviyederân der-karye-i mezbûre.

⁴¹⁵¹ Fakî Hasan veled-i Kadî adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁵² Muhammed veled-i Fakîh Ahmed adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁵³ Fakîh Süleyman veled-i Hacı Halil adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁵⁴ Ahmed veled-i Fakîh adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁵⁵ Hatîr veled-i Kisam adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁵⁶ Fakîh İshak veled-i Cavid adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Cemâ'at-i Cemmâsîn der-mezra'a-i Bukye (بقية)?	19		
Kalkîliya (قلقلية)	16		
Berîkâ (بريكا)?	4		
Celeme (جملة)	16		
Kefr Sâbâ (كفر سابا)	73		
Kefr Sûr (كفر صور)	20		
Kefr 'Abbûş (كفر عبوش)	11		
İrtâh (ارتاح)	28		
Kûr (كور)	33		
Arsûf/Arsûk (ارسوف/ارسوق)?	10		
Kefr Cemmâl (كفر جمال)	23		
Mezra'a (مزرعة)	11	1	
Kefr Zibâd (كفر زيباد)	44		
Mecdel Muyûl (مجدل ميول)?	42		
Felâmiyye (فلامية)	32		
Halîl (خليل)	8		
Tâife-i 'Arab-ı Benî Munîf (بنى منيف)	- ⁴¹⁵⁷		
Tâife-i 'Arab-ı Mehâne (محنة)?	-		
Tâife-i El-Fer'avne (الفرعانة)?	-		
Tâife-i Şeref (شرف)	-		
Tâife-i Fâtîha (فاتحة)?	-		
Tâife-i Benî 'Âmir (بنى عامر)	-		
Tâife-i Benî Mu'allim Kâkûn fi'l-Ġâbe (بنى معلم فى الغابة)	-		
Tâife-i Benî Mu'allim (بنى معلم)	-		
Tâife-i Hurrem ve'l-Merâzîkâ (حرم والمرازيكا)?	-		
Cirîşîye (جريشية)	11		
Bâkâ (باقة)	38	1	
Kalansivâ (قلنسوة)	27		
Cemâ'at-i A'râbu'l-Ġâbe (اعراب الغابة)	17		
Mahâ (محا)? ⁴¹⁵⁸	84		
Celcûlye (جلجولية) ⁴¹⁵⁹	53		
Serâfâ (سرافا)? ⁴¹⁶⁰	5		

⁴¹⁵⁷ Aşağıda adları verilen Arap aşiretlerinin adı verilmiş ancak hane sayıları ifade edilmemiştir.

⁴¹⁵⁸ Vakf-u Bimâristân-ı Mansûrî der-Mısır tamâmen.

⁴¹⁵⁹ Vakf tamâmen.

⁴¹⁶⁰ Vakf-u İbn-i 'aleyhi's-selâm.

Deyr 'Asfîn (دير عسفين) ⁴¹⁶¹	7		
Ferdîsyâ (فرديسيا) ⁴¹⁶²	10		
Tayyibetu'l-İsmi'l-Müslimîn (طيبة الاسم المسلمين) ⁴¹⁶³	46	1	
Fer'ûn (فرعون)	12		
Re's (راس)	6		
Kefr Sûm (كفر سوم)	- ⁴¹⁶⁴		
TOPLAM	936	16	1

Kākūn Nahiyesi Köyleri	Müslüman		
	H	M	İ
1038 TD 945/1538			
Asbân/Asyân (اسبان/اسيان)	13		
Şüveyka (شويكي)	114+28 ⁴¹⁶⁵ T 142		1 ⁴¹⁶⁶
Zeytâ (زيتا)	107		
İfrâsîn (إفراسين)	5		
Kefr Râ'î (كفر راعي)	21		
Kefr Sît (كفر سبت)	22		
Nefs-i Kākūn (فاقون)	35		
Cemâ'at-i Cemmâsîn (جماسين) ⁴¹⁶⁷	18		
Cemâ'at-i Türkmânân ⁴¹⁶⁸	23		
Mahmâ (محمة)?	23		
Zinnâbâ (ذنابة)	9		
Celme Benî Sa'd (جملة بنى سعد)	13		
Misîn (مسين) ⁴¹⁶⁹	2		
Tülkerm (طولكرم)	93	2	
Deyr Gusûn (دير غصون)	31		
TOPLAM	557	2	1

Merc-i Benî Âmir Nahiyesi Köyleri	Müslüman	
	H	M
1038 TD 945/1538		
Sevâfir (سوافير)	11	
El-Cebâ (الجبا)	8	
Serâyâ/Serâbâ (سرايا/سرابا)?	- ⁴¹⁷⁰	
Tîretu'l-Levz (طيرة اللوز)	43	
Sarfend (صرفند)	8	
Kefr Râm (كفر رام)	6	

⁴¹⁶¹ Vakf-u Halilirrahman a.s.

⁴¹⁶² Vakf-u Hazret-i Halilirrahman a.s. tamâmen.

⁴¹⁶³ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman 'aleyhi's-selâm tamâmen.

⁴¹⁶⁴ Köyden alınan verginin "hâsil kısmun mine's-sülûs 2000" olduğu gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

⁴¹⁶⁵ Cemmâsîn mukâtâ'â ki mezra'a-i Deyr Râmîn'[de] zirâ'at iderler. Kısımların virirler. Çerâkise zamânında dirlik tasarruf iderlermiş. Ra'iyet olmayun sipâhîzâdelerdir.

⁴¹⁶⁶ Muhammed veled-i Fakih Halil adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁶⁷ 'Arab tâifesidir. Zirâ'at itmezler. Halkun câmûsların cem' idüp çobanlık iderler. Mevcûd bulunan câmûsun resmîn edâ iderler. Hâss-ı mirlivâ.

⁴¹⁶⁸ Renklu Ayşe nâm mevzi'de sâkin olup zirâ'at itmezler. Halkun câmûsların cem' idüp çobanlık iderler. Mevcûd bulunan câmûsun rûsûmların virirler. Hâss-ı mirlivâ.

⁴¹⁶⁹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

⁴¹⁷⁰ Köyden alınan "hâsil 1200" verilmiş fakat hane sayıları gösterilmemiştir.

Ümmi'l-Sûs (ام الصوص)	9	
Sayfâ (صيفا)	16	
Şeyh Bureyk (شيخ بريك)	14	
Cibîn (جبين) ⁴¹⁷¹	4	
Zir'in (زرعين)	11	
'Arrâne (عرانة)	11	
Celeme (جلمة)	13	
Deyr Gazâlâ (دير غزاله)	5	
Kefr Dâh (كفر دان)	8	
Sûlem (سولم)	3	
Deyr Karvân (دير قروان)	3	
Tûres (تورس)?	6	
Ebîra (ابيرة)?	23	
Ümmü'l-Fahm (ام الفحم)	5	
'Ānîn (عانين)	6	
Rummânâ (رمانه)	9	
Zebdâ (زبدا)	6	
'Arrâ (عرا)?	12	
Had (حد)	8 ⁴¹⁷²	1 ⁴¹⁷³
Tayyibe (طيبه)	3	
'Arnûr/'Arbûr (عرنور/عربور)	5	
Kusayb (قصيب)	7	
Han Leccûn (خان لجون)	7	
Serînu'l-Mîzân (سرین الميزان)	22	
Salhâ (صلحا)	4	
Mansûrâ (منصورة)	2	
Harûr (حرور)	2	
El-Mahfer (المحفر)	2	
Belgam (بلغم)?	2	
Seykîn (سيفين)?	3	
Ümmü't-Tûn (ام التون)	3	
Deyr Serdân (دير سردان)?	2	
Ecbâ Süvâr (اجبا سوار)?	8	
Et-Tayyibetu'l-İsm (الطيبة الاثم)	4	
'Aydûr (عيدور)	2	
Tîretü'l-Kıbeliyye (طيرة القبليّة)	2	
Tîretü'ş-Şimâliyye (طيرة الشماليّة)	2	
El-Kevkebu'l-Hevâ (الكوكب الهوا)	4	
E cram (اجرم)	4	
Deyr Sibâh (دير سباح)	3	
Beyt Kâr (بيت قار)	6	
En-Nâ'ûrâ (الناعورا)	3	
El-Bâmûn (البامون)	34	
Cemâ't-i Cemmâsîn (جماسين)	13	
Cemâ't-i Türkmânân	13	
TOPLAM	410	1

2) 955/1548-49

Nablus Mahalleleri	Müslüman									Yahudi		Hristiyan	
	H	M	İ	Mü	Ha	He	S	A	Mh	H	M	H	M
258 TD 955/1548-49													
Garb (غرب)	274 4174	56	2 4175	2 4176	1 4177	1 4178	5 4179	4 4180	1 ⁴¹⁸¹			5	1

⁴¹⁷¹ Vakf-u Muhammed Bey bin Temûrdî tamâmen.

⁴¹⁷² Kayıtta 9

⁴¹⁷³ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Yâsemîn (ياسمين)	180 4182	18	1 4183		1 4184					34 4185	1	10	1
Kalyûn nâm-ı diğ̃er Debbûra (قليون/دبورة)	120 4186	13	2 4187	8 4188						21	1		
Hablâ (حبلی)	353 4189	21 4190	1 4191	3 4192		1 4193			1 ⁴¹⁹⁴	12	3		
‘Akabe (عقبة)										3	1		
TOPLAM	927	108	6	13	2	2	5	4	2	70	6	15	2

Şâmî Nahiyesi Köyleri	Müslüman							Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	F	S	H	M
955/1548-49									
Benâbîr (بنابیر)?	30 ⁴¹⁹⁵	18			1 4196				
‘Akkâbâ (عقابة)	23	3				1 ⁴¹⁹⁷			
Kaşdâ (قشدا)	25								
Tammûn (طمون)	42	5							
Tûbâs (طوباس)	51	16					2 ⁴¹⁹⁸		
‘Asîrâ (عصيرة)	20	8							
Kufeyr (كفير)	15	5							
Sîr (صير)	32	3							
Tabers/Tîrs (طبرس/اطيرس)?	44	8							
Meskene (مسكنة)	5	2							
Fendekûmiyye (فندقومية)	18	3							
Râvne (راونة)?	12	4							
Tallûzâ (طلوزة)	78	7							
Kabâtiye (قباطية)	89	18							
‘Cebe (جبع)	30	15							
Berkâ/Yerkâ (برقة/ايرقة)?	21	3							

⁴¹⁷⁴ Kayıtta 94

⁴¹⁷⁵ İmamların adları verilmemiştir.

⁴¹⁷⁶ Müezzinlerden Bahaüddin bin Birruddîn’in adı verilmiştir.

⁴¹⁷⁷ Muhammed veled-i İbrahim

⁴¹⁷⁸ Hekimin adı verilmemiştir.

⁴¹⁷⁹ Nureddin veled-i Hafveyr Sîbâre?, Abdullatif bin Muhammed, Muhammed bin Muhammed, Ahmed bin Muhammed, Halil bin Muhammed adlı seyyitler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁸⁰ Abdullah veled-i İbrahim, Halil veled-i Kalyîra?, Hamîfe veled-i Uneyn?, Yunus veled-i Fâris

⁴¹⁸¹ Ebu’t-Tîre bin İbrahim adlı muhassıl için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁸² Kayıtta 124

⁴¹⁸³ Ulvân veled-i Kasım adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴¹⁸⁴ Hatîbin adı verilmemiştir.

⁴¹⁸⁵ Şâmîrî Yahudileridir.

⁴¹⁸⁶ Kayıtta 110

⁴¹⁸⁷ Abdülkerim bin Gânim, Ahmed bin Kefâvîr?

⁴¹⁸⁸ Muhammed bin Ömer, Tacüddin bin Ebubekir, Ahmed bin Muhammed, Yahya bin Ali, Ahmed bin Muhammed, Abdullatif bin Ahmed, Hacı İbrahim bin Muhammed

⁴¹⁸⁹ Kayıtta 349

⁴¹⁹⁰ Kayıtta 22

⁴¹⁹¹ Muhammed bin Muhammed

⁴¹⁹² Kayıtta 2 müezzin olduğu ifade edilmesine mukabil Abdülkerim bin Abdülkadir, Kâbir bin Muhammed ve Hacı İbrahim bin Ömer adlı 3 müezzine tesadüf olunmaktadır.

⁴¹⁹³ Ali bin Şîhab

⁴¹⁹⁴ Abdulhafız bin Remâd

⁴¹⁹⁵ Kayıtta 29

⁴¹⁹⁶ İsa bin Ahmed

⁴¹⁹⁷ Ahmed bin Ramazan

⁴¹⁹⁸ Ahmed bin Yusuf ile Muhammed bin Yusuf adlı iki seyit için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Revâbe (روابا)	5								
Kaysîn (قيصين)?	64	7							
Hasbiyâ (حسبيا)?	24	5							
Râmâ (رامة)	14	8							
Hacce (حجة)	25	3							
Abraik (ابرق)?	13	3							
Bûrîn (بورين)	11 ⁴¹⁹⁹	9 ⁴²⁰⁰							
‘Îllâr (علاز)	38 ⁴²⁰¹	7							
Bâkâ’l-Garbiyye (باقة الغربية)	2	2							
‘Attîl (عتيل)	57	7							
Asâk (اساق)?	18	3							
Râmîn (رامين)	9								
Nemesnâ (نمسننا)?	76	3							
Deyr Şeref (دير شرف)	48 ⁴²⁰²	10 ⁴²⁰³							
Kefr Rummân (كفر رمان)	18	4							
Bel‘â (بلعا)	11	1							
Kefr Kîrân (كفر قران)?	14	1							
Kefâ (كفا)	11								
Şûfâ (شوفا)	8								
Beyt Lîd (بيت ليد)	82	11	4 ⁴²⁰⁴						
Seffârîn (سفارين)	12	1							
Beyt Sellûm (بيت سلوم) ⁴²⁰⁵	20	3							
Dâliye (دالية)	- ⁴²⁰⁶								
Yâsîd (ياصيد)	38	11							
Harbe (خربة)	- ⁴²⁰⁷								
Kefr Yâseslâ (كفر ياسسلا) ⁴²⁰⁸	11		1 ⁴²⁰⁹						
Cüdeydâ (جديدة)	11	2							
Funduku’l-Menâcis (فندق المناجس)	9	4							
Merkebe (مركبة)	16	2							
Fercebîn (فرجبين)?	7	5						11 4210	1
Erbe (اربة)?	20	3							
Mîselûn (ميتلون)	16	1							
Sedâvîn (سداوين)?	15 ⁴²¹¹	6 ⁴²¹²							
‘Arrâbe (عرابة)	81+31 4213	18 ⁴²¹⁴ +4 4215	1 ⁴²¹⁶	1 4217					

⁴¹⁹⁹ Kayıtta 10

⁴²⁰⁰ Kayıtta 10

⁴²⁰¹ Kayıtta 39

⁴²⁰² Kayıtta 49

⁴²⁰³ Kayıtta 9

⁴²⁰⁴ Yusuf, Abdurrahman bin Abdulvehhâb, Ali bin Abdulvehhâb, Halil bin El-Kusayba?

⁴²⁰⁵ Vakf-u Fakihuddin bin Hufeyri? tamâmen.

⁴²⁰⁶ Mezâlimden sâbikâ harâb olmuşdur Kısmun mine’s-sülüs 2500.

⁴²⁰⁷ “Yekûn 1470” vergi alındığı gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

⁴²⁰⁸ Tâbi‘ Cebel-i Kîbâl

⁴²⁰⁹ Abdulaziz bin Osman adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²¹⁰ Kişi başına 80 akçeden toplamda 960 akçe cizye ödedikleri ve bu cizyelerin Vakf-u Hazret-i Halilurrahman olduğu defterde kayıtlıdır.

⁴²¹¹ Kayıtta 16

⁴²¹² Kayıtta 5

⁴²¹³ Zâviyederân der-karye-i mezbûre der-zâviye-i Şeyh Şule.

⁴²¹⁴ Kayıtta 19

⁴²¹⁵ Zâviyederân der-karye-i mezbûre der-zâviye-i Şeyh Şule.

⁴²¹⁶ Hasan bin Muhammed adındaki imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

	T 112	T 22							
‘Anze (عززة)	19	5							
Kefr Kūd (كفر قود)	16								
Kemmerâ/Kemzâ (كمر/كمزا)?	6	3							
Birkîn (برقين)	23	5							
Lâvibe/Lâvine (لاوبه/لاونة)?	21	6							
Sebîd (سبيد)?	45	15					1 ⁴²¹⁸		
Kefrayn (كفرين)	29	4							
Sîrîs (سيريس)	18 ⁴²¹⁹	2 ⁴²²⁰							
Sebastiya (سبسطية)	22	8							
Sânûr (صانور)	22	6							
Deyr Hamîd (دير حميد)	8	2							
Karbedîs (قربديس)?	7								
Kefr Lebed (كفر لبد)	62		1 ⁴²²¹						
Cerbâ (جربا)	8	5							
Bezzârîye (بزارية)	17	9							
Beyt Yârûn (بيت يارون)	17								
Râbâ/Râne (رابه/رانه)?	22	1							
Mağârâ (مغارة)	10	1							
‘Amâ/‘Abâ/Yemâ (عما/عبا/يما)?	23								
Selhîn (سلحين)?	15	1							
Seblâ (سبلا)	27	9					1 ⁴²²²		
‘Atârâ (عطارة)	10	6							
Hîrmeykâ (حيرميكا)	4	3							
Bîl/Nîl/Tîl (بيل/نيل/تيل)?	4	2							
Seydâ (سيدا) ⁴²²³	83+ 12 ⁴²²⁴								
TOPLAM	1.920	355	7	1	2	2	2	11	1

Cebel-i Kibeli Köyleri	Müslüman							Hrs	
	H	M	İ	Ht	F	Hk	A	H	M
258 TD 955/1548-49									
Sâlim (سالم)	32	5							
Beyt Decen (بيت دجن) ⁴²²⁵	78	34							
Tasbâ/Tasyâ (طصبية/طصبية)?	17	12							
‘Avartâ (عورتا)	52	5							
‘Aynâbûs (عينابوس)	39	5							

⁴²¹⁷ Muhammed bin Hasan adlı müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²¹⁸ Musa bin Melâhi? adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²¹⁹ Kayıtta 17

⁴²²⁰ Kayıtta 3

⁴²²¹ Muhammed bin Ahmed adındaki imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²²² Muhammed bin Ahmed

⁴²²³ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman

⁴²²⁴ Zâviye-i Şeyh Muhammed Rufâ’î rahmetullahi aleyh medfûn fi karye-i mezkûre işbu zâviyede mütemekkin olan cemâ’at-i fukarâ zirâ’at etmeyun sadekât-ı müslimîn ile İderler deyu defter-i ‘atıkta mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere yine defter-i cedîde kayd olundu.

⁴²²⁵ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye fi’l-Kudüs-i Şerîf.

Deyr 'Ūrîf (دير عوريف)	6	1						
'Ūrîf (عوريف)	7	1						
Ferâ'â (فراعة)?	5	1						
Deyr 'Ūrîf (دير عوريف) ⁴²²⁶	6	2						
Kasdîne (قصدينة)?	2	1						
Kefrûr (كفرور)	109	15	1 4227					
Benânu's-Sâmîr (بنان السامير)?	28	12						
Mâdemâ (مادما)	31	1						
Kefrîra (كفريرا)	16							
Sukâke (سكاكة)	27	2						
'Asratâ/'Afratâ (عصرتا\عفرتا)	148	26				1 4228		
Reşâ Benî 'Âmir (رشا بنى عامر)	24							
Kefr Hâris (كفر حارث)	47	3						
Sâviye (ساوية)	41							
Bidyâ (بديا)	5	3						
Merdâ (مردا) ⁴²²⁹	321							
Mesîhâ (مسيحا)	5							
Hâris (حارث)	29							
Deyr Sicâle (دير سجالة) ⁴²³⁰	-							
Deyr Sukâke (دير سكاكة) ⁴²³¹	31	7 4232						
Kabelân (قبلان)	4							
Bîretu'l-Hac (بيرة الحج)?	5	1						
Ed-Dâvbe/Ed-Dâvne (الداوية الداونة)?	4							
Mecdel Yâbâ (مجدل يابا) ⁴²³³	8							
Sîferne (صيفرنة)?	10							
Deyr Sukâke (دير سكاكة) ⁴²³⁴	36							
Samûs (صموص)?	44							
Evsarîn (اوصرين)	12	4						
Mestavî (مسطوير)?	17							
Libânu'l-Kefr (لبان الكفر)?	29							
Mîr (مير)	14	2						
El-Kefr Benî Hamîd (الكفر بنى حميد)	99	2						

⁴²²⁶ Bu köy ismi ikinci kez tekrar etmiştir. Bu da aynı isme sahip iki köyün olduğunun işaretidir.

⁴²²⁷ Abdulkadir bin Rebî' adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²²⁸ İbrahim bin Davud adlı hekim için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²²⁹ Vakf-u Bîmâristân-ı Mansûrî der-Mısır ve'l-bakiyye? ve'l-medrese li-hâni'l?-mezkr.

⁴²³⁰ Köyün adı verilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

⁴²³¹ Kayıtta 30

⁴²³² Kayıtta 8

⁴²³³ Vakf-u Cemaleddin Yusuf bin Muhammed El-Yâsir alâ... ber-mûceb-i emr-i 'âlî.

⁴²³⁴ Bu köyün ikinci kez tekrar edişi aynı isme sahip iki köyün bulunduğu işaretidir.

Beyt Fûrîk (بيت فوريك)	79	12					2 ⁴²³⁵	
Sûrnîb/Sûrtîb (صور نيب/صور تيب)?	32	2						
Bûrîn (بورين)	88	22	1 4236					
Sedâyebe (سدایب)?	21	7						
Karâkatu'l-Gür (قراقة الغور)?	34							
Refât (رفات)	17							
Mecdel (مجدل)	21							
Deyr Belâmîr (دير بلامير)	10							
Dûmâ (دوما)	23							
Kefr Astûnâ (كفر اسطونا)	5							
Rases (رسس)?	9							
Seblûn (سبلون)?	6							
Fera'tâ (فرعتا)	4							
Merâ'aş/Berâ'aş (مراعاتش/براعش)?	3							
Sa'b (صعب)	18							
'Azzûn (عزون)	24	7						
Karâvâ Benî Hassân (قراوا بنی حسان)	5	1						
Cemmâ'in (جماعین)	22							
Akfâs (اقفاص)?	5							
Kafrâ (قفر)	4							
Cüneyd Cemâl (جنید جمال)?	52	12						
'Arbût (عربوط)	15	5						
Evdâ (اودا)?	14	4						
Kefr Bunyâ (كفر بنيا)	19							
Renîdyâ (رنیدیا)?	6	4						
Kûzîr (قوزیر)	13							
Beyt Evzen (بيت اوزن)	30	1						
Hablâ (حبلی)	34	2						
Kefr Hattâ (كفر حتی)	13							
Beytâ (بیٹا)	69	14			1 ⁴²³⁷			
Yânûn (یانون)	20					1 4238		
Evsûn (اوسون)?	21							
Kefr Kallîl (كفر قائل)	45	17						
Mecd El-Fevkâ (مجد الفوقا)?	23	2						
'Afirâ (عفیرة)	31	2	1 4239		1 ⁴²⁴⁰			

⁴²³⁵ Kaydın sonunda iki Hristiyandan bahsedilerek adları verilmemiş ancak 160 akçe cizye verdikleri ifade edilmiştir.

⁴²³⁶ Ramazan bin Faran?

⁴²³⁷ Ahmed bin Muhammed adındaki fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²³⁸ Ahmed bin Muhammed adındaki hekim için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²³⁹ Racul bin Hasan adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

‘Asker (عسكر)	35	3	1 4241				4 ⁴²⁴²	2
Huvvârâ (حوارة)	64	12						
Sîrâ (صيرا)	21	5			1 ⁴²⁴³			
Sârine (صارنة)	7	1						
Deyr Sâlim (دير سالم)	35	2						
Balât (بلاط)	32	3						
Karûkîn (قروقين)?	16							
Telfît (تلفيت)	5							
Yâsûfu’r-Rummân (ياسوف الرمان)	50	6	1 4244					
Kar’atâ (قر عتا)	9	6						
Rûcîb (روجيب)	21							
Evfâr (اوفار)?	26	5						
Til (تل)	35	1					1 4245	
Ferhâ (فرخا)	19							
‘Arkîn (عرقين)?	8	1						
Belmâ (بلما)	6							
Mezra‘â (مزرعة)	5							
Kusrâ (قصرا)	30	3						
Cûrîş (جوريش)	15							
‘Ûrim (عوريم)?	5							
Kefr Kaddûm (كفر قديم)	20 ⁴²⁴⁶	1 4247						
Harâbâ (خرابا)?	7							
Harbe Kays (خرية قيس)	- ⁴²⁴⁸							
Hânîn (حانين)?	13	7						
Selkîbu’l-Basal (سلقيب البصل)?	137							
‘Ammûriyâ (عموريا)	6	1						
Karyût (قريوت)	9							
Câlût (جالوت) ⁴²⁴⁹	20	12						
Taksâ/Takyâ (طقسا/طقيا)? ⁴²⁵⁰	8							
Deyr İstyâ (دير اسطيا)	128	16	1 4251					

⁴²⁴⁰ Abdulvehhab adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁴¹ Ahmed bin İsmail adındaki hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁴² “Vakf-u Halilurrahman ber-mûceb-i hük-m-i şerîf” kaydıyla kişi başına 80 akçeden toplamda 480 akçe cizye Hıristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

⁴²⁴³ Ali bin İbrahim adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁴⁴ Sinan bin Süleyman adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁴⁵ Ebu Yakub bin Şeyh Ali adlı a’ma için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁴⁶ Kayıtta 19

⁴²⁴⁷ Kayıtta 2

⁴²⁴⁸ Köyün adı verilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴²⁴⁹ Vakf-u Halilurrahman ‘aleyhi’s-selâm.

⁴²⁵⁰ Vakf-u Halilurrahman (a.s.) tamâmen.

⁴²⁵¹ Kaydın sonunda kendisi için başlık açılmamış olan Halil bin İbrahim adlı imam aynı zamanda fakih olarak kaydedilmiştir.

Kefr Kar' (كفر قرع)	12								
TOPLAM	3.027	344	5	1	3	2	1	6	2

Kākūn Köyleri	Müslüman		
	H	M	İ
258 TD 955/1548-49			
Kefr Râ'î (كفر راعي)	31	7	
Zeytâ (زيتا)	90	27	
Şüveyka (شويكى)	84+32 ⁴²⁵² T 116	34+8 ⁴²⁵³ T 42	
Deyr Gusûn (دير غصون)	50	1	
Tülkerm (طولكرم)	189	4	
İstânâ (استانا)	19	2	
İfrâsîn (إفراسين)	6	1	
Zinnâbâ (ذنابية)	16	2	
Kefr Sît (كفر سبت)	27	5	1 ⁴²⁵⁴
Nefs-i Kākun (فاقون)	34	5	
Cemâ'at-i Türkmanân ⁴²⁵⁵	54 ⁴²⁵⁶		
Cemâ'at-i Cemmâsîn (جماسين) ⁴²⁵⁷	40	3	
Cemâ'at-i Ekrâd ⁴²⁵⁸	16	2	
Cemâ'at-i Seyrân ⁴²⁵⁹ (سيران)	26	13	
Cemâ'at-i Mehyâ? ⁴²⁶⁰ (مهيا)	7	3	
Cemâ'at-i Hirne ⁴²⁶¹ (حيرنة)?	14	3	
Cemâ'at-i Benî Celîs (بنى جليس) ⁴²⁶²	14	7	
Cemâ'at-i Rebâbende (ربابنده) ⁴²⁶³	9		
Cemâ'at-i Bukâ' (بقاع) ⁴²⁶⁴	8		
Cemâ'at-i Hilâl (هلال) ⁴²⁶⁵	10		
Cemâ'at-i Ahmed bin Bâr (احمد بن بار) ⁴²⁶⁶	87		
Kasek (قسك)?	2		
TOPLAM	865	127	1

⁴²⁵² Cemmâsîn mukâtâ'â ki mezra'a-i Deyr Râmîn'[de] zirâ'at iderler. Kısımların sâhib-i arza virirler. Çerâkise zamânında dirlik tasarruf iderlermiş. Ra'iyet olmayun sipâhîzâdelerdirden deyu defter-i 'atıkta mukayyed olmağın yine vech-i meşrûh üzere defter-i cedîde kayd olundu.

⁴²⁵³ Cemâ'at-i Me'âlice

⁴²⁵⁴ Ferâc bin Musa adındaki imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁵⁵ Mezbûrlar Türkmanlar Abîd/Ubeyd nâm mevzi'de sâkin olup zirâ'at itmezler. Halkun câmûsların cem' idüp çobanlık iderler. Mevcûd bulunan câmûsun rûsûmların ve kendülerün ve resm'-i 'arûs ve bâd-ı hevâların ve resm-i nahl ve resm-i ma'zların edâ [i]derler.

⁴²⁵⁶ Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmesine mukabil mücerrede tesadüf olunmamıştır.

⁴²⁵⁷ 'Arab tâifesidir. Zirâ'at itmezler. Halkun câmûsların cem' idüp çobanlık iderler. Mevcûd bulunan câmûsun her sağılın camusa 50 'Osmânî resm virirler. Ve kendüler dahi resm-i ma'z ve nahl ve resm-i 'arûs ve bâd-ı hevâsın mir livâyâ virirler.

⁴²⁵⁸ Göçer ve konar tâife olup zirâ'at itdikleri yerlerin kısmın sâhib-i arza virirler. 'An-hâshâ-i mir livâ-i Nablûs.

⁴²⁵⁹ 'An-tâife-i Benî Mühend

⁴²⁶⁰ 'An-tâife-i Benî Mühend

⁴²⁶¹ 'An-Tâife-i Benî Hamîd Mühend.

⁴²⁶² 'An-Tâife-i Benî Mühend

⁴²⁶³ 'An-Benî Mühend

⁴²⁶⁴ 'An-tâife-i Benî Hamîd. Şimdiye değin mezkûr cemâ'atler Turabay hâric ez-defter tasarruf idermiş. Amma kadîmî Nablus nâhiyelerinde mütemekkin oldukları ecilden 'âdetlerin sâbıkâ Hac Bey ve Üveys Bey tasarruf itmeğın yine Nablus'a yazıldı.

⁴²⁶⁵ 'An-tâife-i Benî Hamîd

⁴²⁶⁶ Tâife-I Benî Hamîd hâric ez-defter. Şimdiye değin Turabay tasarruf idermiş.

Benî Sa‘b Nahiyesi Köyleri	Müslüman					
	H	M	İ	Mz	Mh	Hd
258TD 955/1548-49						
Funduk (فندق)	76	14	2 ⁴²⁶⁷			
Sanem Sâfût (صنم صافوط) ?	25	1				
‘Askûr (عسكور)	8	1				
Mahâ (محا)? ⁴²⁶⁸	92	31			1 ⁴²⁶⁹	
Cemâ‘at-i Cemmâsîn der-mezra‘a-i Haşâne/Maşâne (حشانة/مشانة)?	47	7				
Kefr Sûr (كفر صور)	18	3				
Cemâ‘at-i Cemmâsîn der-mezra‘a-i Bukye (بقية)?	37	4 ⁴²⁷⁰				
Celeme (جملة)	15 ⁴²⁷¹	3 ⁴²⁷²				
Cirîşîye (جربشية)	11					
Bâkâ (باقة)	123 ⁴²⁷³	14	1 ⁴²⁷⁴			
Felâmiyye (فلامية)	17	5				
Mecdel Muyûl (مجدل ميول)?	42	3				
Fer‘ûn (فرعون) ⁴²⁷⁵	14					
İrtâh (ارتاح)	26	6	1 ⁴²⁷⁶			
Kalansivâ (قلنسوة)	22	5				
Mezra‘a (مزرعة)	17					
Kalkîliya (قلقيلية)	10	3				
Berîkâ (بريكا)?	4					
Celcûlye (جلجولية)	94	9	1 ⁴²⁷⁷			
Kefr Sâbâ (كفر سابا)	37	4	1 ⁴²⁷⁸			
Kûr (كور)	35					
Kefr Zîbâd (كفر زيباد)	48					
Beyt Cefâ (بيت جفا)	48					
Kefr Cemmâl (كفر جمال)	28					
İlyâs (اللياس)?	- ⁴²⁷⁹					
‘Aslâ (عسلا)	11					
Sîr (صير)	10					
Kefr Lâkîf (كفر لاقف)	24	1				

⁴²⁶⁷ Ali bin Abdullah ile Yusuf bin Et-Tavîl adlı imamlar için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁶⁸ Vakf-u Bimâristân-ı Mansûrî der-Mısır tamâmen.

⁴²⁶⁹ Ahmed bin Abdullatif adlı muhassıl için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁷⁰ Kayıtta 5

⁴²⁷¹ Kayıtta 14

⁴²⁷² Kayıtta 4

⁴²⁷³ Kayıtta 122

⁴²⁷⁴ Ali Salih

⁴²⁷⁵ Vakf.

⁴²⁷⁶ Ali bin Abdulhalık adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁷⁷ Ahmed bin Ali adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁷⁸ Fakih Ahmed adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁷⁹ Hâsıl 1200 olduğu gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

Kefr ‘Abbûş (كفر عبوش)	10					
Arsûf (ارسوف)	19 ⁴²⁸⁰	1	1 ⁴²⁸¹	1 ⁴²⁸²		2 ⁴²⁸³
Halil (خليل)	2					
Deyr ‘Asfîn (دير عسفين) ⁴²⁸⁴	19	3				
Re’s (راس) ⁴²⁸⁵	28 ⁴²⁸⁶	6				
Ferdîsyâ (فرديسيا) ⁴²⁸⁷	11	4	1 ⁴²⁸⁸			
Tayyibetu’l-İsmi’l-Müslimîn (طيبة الاسم المسلمين) ⁴²⁸⁹	66	18	3 ⁴²⁹⁰			
Serâfâ (سرافا) ⁴²⁹¹	14	1				
TOPLAM	1.108	147	11	1	1	2

3) 549/100

Nablus Mahalleleri	Müslüman		Yahudi		Hristiyan	
	H	M	H	M	H	M
100 KKTD 1005/1596-97						
Yâsemîn (ياسمين)	143 ⁴²⁹²	3 ⁴²⁹³	20 ⁴²⁹⁴		10 ⁴²⁹⁵	2 ⁴²⁹⁶
Garb (غرب)	213	1			6	
Hablâ (حبلی)	164		1 ⁴²⁹⁷			
Kaysâriyye (قيسارية)	77					
‘Akabe (عقبة)	89		1 ⁴²⁹⁸			
Kalyûn nâm-ı diğeri Debbûra (قليون/دبورة)	111 ⁴²⁹⁹		13 ⁴³⁰⁰			
TOPLAM	797	4	35		16	2

Cebel-i Şâmî Nahiyesi Köyleri	Müslüman		Hristiyan	
	H	M	H	M
1005/1596-97				
Benâbîr/Benâsîr (بنابير/بناسير)?	48 ⁴³⁰¹			
‘Akkâbâ (عقابة)	27 ⁴³⁰²			

⁴²⁸⁰ Kayıtta 18

⁴²⁸¹ Muhammed bin Mukrî?

⁴²⁸² Hasan bin Ureyb?

⁴²⁸³ Salih bin Yusuf, Berekat bin Yusuf

⁴²⁸⁴ Vakf-u Halilirrahman a.s.

⁴²⁸⁵ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman.

⁴²⁸⁶ Kayıtta 29

⁴²⁸⁷ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman a.s. tamâmen.

⁴²⁸⁸ Hasan bin Ziyâd

⁴²⁸⁹ Vakf-u Hazret-i Halilirrahman ‘aleyhi’s-selâm tamâmen.

⁴²⁹⁰ Ahmed bin Abdülhâdî, Abdulhak bin Abdülhâdî ve Abdullah bin Abdülhâdî adlı 3 kardeş imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁹¹ Vakf-u İbn-i ‘aleyhi’s-selâm.

⁴²⁹² Kayıtta 137

⁴²⁹³ Kayıtta 9

⁴²⁹⁴ Cemâ’at-i Sâmiriyyân

⁴²⁹⁵ Kayıtta 12. Mezbûrlar Hazret-i Halilurrahman re’âyâsı olup cizyelerin vakfa edâ iderler.

⁴²⁹⁶ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴²⁹⁷ Cemâ’at-i Yahûdiyyân

⁴²⁹⁸ Cemâ’at-i Yahûdiyyân

⁴²⁹⁹ Kayıtta 116

⁴³⁰⁰ Cemâ’at-i Yahûdiyyân

⁴³⁰¹ Kayıtta 39. 9 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.

Tammûn (طمون)	18 ⁴³⁰³			
Tûbâş (طوباش)	50 ⁴³⁰⁴	2 ⁴³⁰⁵		
Sîr (صير)	35 ⁴³⁰⁶			
Tabers/Tîrs (طبرس/طيرس)?	57			
Tallûzâ (طلوزا)	62			
Fendekûmiyye (فندقومية)	12 ⁴³⁰⁷			
Râvne (راونة)?	16			
Celkâ (جلقه)?	42			
Berkâ/Yerkâ (برقة/ايرقة)?	15			
Zevâtâ (زواتا)	11			
Kaysîn (قيصين)?	46			
Hasbiyâ (حسبيا)?	23 ⁴³⁰⁸	3 ⁴³⁰⁹		
Râmâ (رامة)	17			
Accâ (عجا)	13			
Bûrîn (بورين)	20			
Illâr (علاز)	41			
Attîl (عتيل)	59			
Deyr Şeref (دير شرف)	55			
Kefr Rummân (كفر رمان)	20			
Kefr Mezzân (كفر مزان)	6			
Şûfâ (شوفه)	8			
Beyt Lîd (بيت ليد)	64			
Seffârîn (سفارين)	8			
Beyt Sellûm (بيت سلوم) ⁴³¹⁰	23			
Yâsîd (ياصيد)	49			
Kefr Yâsîlâ (كفر ياسيلي)?	25			
Kefr (كفر)	21 ⁴³¹¹			
Bâkâ'l-Garbiyye (باقة الغربية)	5			
Râmîn (رامين)	9			
Enbân/Îtân (انبان/ايتان)?	- ⁴³¹²			
Anebtâ (عنبتا)	55			
Bel'â (بلعا)	6			
Bekkâ (بكا)	8			
Akberâ (عقبرة)	25	3		
Harbetu Ebu 'Alî (خربة ابو على)	- ⁴³¹³			
Kaşdâ (قشدا)	22			
Kabâtiye (قباطية)	89	18		
Meskene (مسكنة)	6			
Cüdeydâ (جديدة)	8 ⁴³¹⁴	2 ⁴³¹⁵		

⁴³⁰² Kayıtta 22. 5 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.

⁴³⁰³ Kayıtta 15. 3 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.

⁴³⁰⁴ Kayıtta 54

⁴³⁰⁵ Kayıtta 3

⁴³⁰⁶ Kayıtta 31. 4 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.

⁴³⁰⁷ Kayıtta 11. 1 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.

⁴³⁰⁸ Kayıtta 22

⁴³⁰⁹ Kayıtta 4

⁴³¹⁰ Vakf-u Fakihuddin bin Hufeyri? tamâmen.

⁴³¹¹ Kayıtta 15. 6 tane mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlerin isimleri verilmemiştir.

⁴³¹² Hâli ez-ra'iyet.

⁴³¹³ Hâli ez-ra'iyet.

⁴³¹⁴ Kayıtta 7

‘Arrâbe (عرابة)	107 ⁴³¹⁶ +46 ⁴³¹⁷ T 153	5 ⁴³¹⁸		
Ya’bed (يعبد)	61 ⁴³¹⁹	1 ⁴³²⁰		
Kefrayn (كفرين)	28 ⁴³²¹	5 ⁴³²²		
Berûkîn (بروقين)	25 ⁴³²³	3 ⁴³²⁴		
‘Anze (عزرة)	20 ⁴³²⁵	4 ⁴³²⁶		
Kefr Kûd (كفر قود)	20 ⁴³²⁷	4 ⁴³²⁸		
Merkebe (مركبة)	9			
Lâvibe (لاوية)?	23 ⁴³²⁹	4 ⁴³³⁰		
Sîrîs (سيريس)	15 ⁴³³¹			
Mîselûn (ميتلون)	16	1		
Kemmerâ/Kemzâ (كمرا/كمزا)?	8	2		
Beled (بلد)?	4			
Kefr Lebed (كفر لبد)	57	6		
Sânûr (صانور)	27 ⁴³³²	1 ⁴³³³		
Deyr Hamîd (دير حميد)	14 ⁴³³⁴			
Karbedîs (قربديس)?	- ⁴³³⁵			
Cerbâ (جربا)	11	2		
Sebastiya (سبسطية)	23 ⁴³³⁶			
Erbe (اربه)?	11			
Fercebîn (فرجبين)?	30		39 ⁴³³⁷	
Mağârâ (مغارة)	11	1		
Kûsîn (قوصين)?	16 ⁴³³⁸	6 ⁴³³⁹		
Seblâ (سبلا)	33 ⁴³⁴⁰	3 ⁴³⁴¹		
Beyt Yârûn (بيت يارون)	8	3		
Râbâ (رابة)?	23			
Selhîn (سلحين)?	10 ⁴³⁴²			
‘Atârâ (عطارة)	15 ⁴³⁴³			
Hîrmîtâ (حيرميطة)?	6	3		

⁴³¹⁵ Kayıtta 3

⁴³¹⁶ Kayıtta 81

⁴³¹⁷ Zâviyederân der-karye-i ‘Arrâbe der-zâviye-i Şeyh Şule.

⁴³¹⁸ Kayıtta 31

⁴³¹⁹ Kayıtta 62

⁴³²⁰ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴³²¹ Kayıtta 29

⁴³²² Kayıtta 4

⁴³²³ Kayıtta 23

⁴³²⁴ Kayıtta 4

⁴³²⁵ Kayıtta 19

⁴³²⁶ Kayıtta 5

⁴³²⁷ Kayıtta 19

⁴³²⁸ Kayıtta 5

⁴³²⁹ Kayıtta 21

⁴³³⁰ Kayıtta 6

⁴³³¹ Kayıtta 12. Kaydın sonunda 3 mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil bu kişilere rastlanılmamıştır.

⁴³³² Kayıtta 23

⁴³³³ Kayıtta 5

⁴³³⁴ Kayıtta 13. 1 tane mücerred kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerrede tesadüf olunmamıştır.

⁴³³⁵ Hane sayısı verilmemiştir.

⁴³³⁶ Kayıtta 20. Kaydın sonunda 3 tane mücerred olduğu ifade edilmesine mukabil bu kişilere rastlanılmamıştır.

⁴³³⁷ Kayıtta 36. Mezbûrlar cümle Hazret-i Halilullah evkafından olup cizyelerin vakfa edâ iderler.

⁴³³⁸ Kayıtta 15

⁴³³⁹ Kayıtta 7

⁴³⁴⁰ Kayıtta 27

⁴³⁴¹ Kayıtta 9

⁴³⁴² Kayıtta 8. Kaydın sonunda 2 mücerred için başlık açılmasına mukabil isimleri verilmemiştir.

⁴³⁴³ Kayıtta 12. Kaydın sonunda 3 mücerred için başlık açılmasına mukabil isimleri verilmemiştir.

Bezzârye (بزارية)	28 ⁴³⁴⁴			
Hacce (حجة)	22 ⁴³⁴⁵	1 ⁴³⁴⁶		
Beyt İmrîn (بيت إمرين)	19	2		
Seydâ (سيدا) ⁴³⁴⁷	71 ⁴³⁴⁸ +12 ⁴³⁴⁹ T 83	1 ⁴³⁵⁰		
Anbân (انبان)?	- ⁴³⁵¹			
TOPLAM	1.953	86	39	

Cebel-i Kıbelî Nahiyesi Köyleri	Müslüman			Hrs	
	H	M	İ	H	M
100KKTĐ 1005/1596-97					
Sâlîm (سالم)	42				
Beyt Decen (بيت دجن) ⁴³⁵²	41 ⁴³⁵³	12 ⁴³⁵⁴	1 ⁴³⁵⁵		
Tasnâ (طصنة)?	19 ⁴³⁵⁶	10 ⁴³⁵⁷			
‘Avartâ (عورتا)	43	7			
‘Aynâbûs (عينابوس)	42 ⁴³⁵⁸	7 ⁴³⁵⁹			
Deyr ‘Ûrif (دير عوريف)	- ⁴³⁶⁰				
Düveyr ‘Ûrif (دوير عوريف)	8				
‘Ûrif (عوريف)	- ⁴³⁶¹				
Kasdîne (قصدينة)?	3				
Kefrûz (كفرون)	63 ⁴³⁶²	16 ⁴³⁶³			
Libânü’s-Sâvîr/’l-Vâdî ⁴³⁶⁴ (لبان الساور/الوادي)?	77 ⁴³⁶⁵	8 ⁴³⁶⁶	1 ⁴³⁶⁷		
Mâdemâ (مانما)	35 ⁴³⁶⁸	1 ⁴³⁶⁹			
Kefrîra (كفريرا) ⁴³⁷⁰	18 ⁴³⁷¹	2 ⁴³⁷²			
Sukâke (سكاكة)	33 ⁴³⁷³	4 ⁴³⁷⁴			
Cinferiye (جنفريه)?	- ⁴³⁷⁵				

⁴³⁴⁴ Kayıtta 26. Kaydın sonunda 2 mücerred için başlık açılmasına mukabil isimleri verilmemiştir.

⁴³⁴⁵ Kayıtta 21

⁴³⁴⁶ Kayıtta 2

⁴³⁴⁷ Vakf-u Halilurrahman ‘Aleyhi’s-Selâm tamâmen.

⁴³⁴⁸ Kayıtta 70

⁴³⁴⁹ Zâviye-i Şeyh Muhammed Rufâ’î rahmetullahi aleyh medfûn fî karye-i mezkûre işbu zâviyede mütemekkin olan cemâ‘at-i fukarâ zirâ‘at etmeyun sadekât-ı müslimîn ile İderler deyu defter-i ‘atıfta mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere yine defter-i cedide kayd olundu.

⁴³⁵⁰ Kayıtta 2

⁴³⁵¹ Köyün adı verilir hane sayısı verilmemiştir.

⁴³⁵² Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye Der-Kudüs-i Şerif.

⁴³⁵³ Kayıtta 39

⁴³⁵⁴ Kayıtta 14

⁴³⁵⁵ Seyfuddin bin Musır? Adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴³⁵⁶ Kayıtta 17

⁴³⁵⁷ Kayıtta 12

⁴³⁵⁸ Kayıtta 43

⁴³⁵⁹ Kayıtta 6

⁴³⁶⁰ Re’âyâsı perâkende ve perîşân olmağla karye-i mezbûre mezra ‘a olmuştur.

⁴³⁶¹ Köyün hane sayısı verilmeyip alınan “yekûn 2800” vergi gösterilmiştir.

⁴³⁶² Kayıtta 64

⁴³⁶³ Kayıtta 15

⁴³⁶⁴ Defterin fihristinde Libânü’l-Vâdî ismi kullanılırken kayıtta Libânü’s-Sâvîr kullanılmıştır.

⁴³⁶⁵ Kayıtta 64

⁴³⁶⁶ Kayıtta 21

⁴³⁶⁷ Fakih Hasan adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴³⁶⁸ Kayıtta 34

⁴³⁶⁹ Kayıtta 2

⁴³⁷⁰ Vakf-u Halilullah ‘aleyhisselâm

⁴³⁷¹ Kayıtta 16

⁴³⁷² Kayıtta 4

⁴³⁷³ Kayıtta 34

⁴³⁷⁴ Kayıtta 33

'Akrabâ (عقربا)	93 ⁴³⁷⁶	10 ⁴³⁷⁷			
Reytâ Benî 'Âmir (ریتا بنی عافر)?	23	3			
Kefr Hâris (کفر حارث)	43 ⁴³⁷⁸	10 ⁴³⁷⁹			
Merdâ (مردا)	162 ⁴³⁸⁰	1 ⁴³⁸¹			
Mesihâ (مسیحا)	5				
Hâris (حارث)	19 ⁴³⁸²	2 ⁴³⁸³			
Deyr Sicâle (دير سجالة)	- ⁴³⁸⁴				
Deyr Sukâke (دير سكاكة)	42 ⁴³⁸⁵				
Kabelân (قبلان)	4				
Bîretu'l-Hacce (بيرة الحجة)?	5	1			
Ez-Zâviye (الزاوية)	4				
El-Kefr Benî Hamîd (الكفر بنی حمید)	83				
Sûsyâ (صوسية)?	5				
Bûrîn (بورین)	125 ⁴³⁸⁶				
Beyt Fûrîk (بيت فوریک)	68				
Kefr 'Atiyye (کفر عطية)	40				
Libânu'l-Kefr (لیان الکفر)?	30 ⁴³⁸⁷				
Mugayyar (مغیر)	9	7			
Selkîbu'l-Basal (سلقیب البصل)?	110 ⁴³⁸⁸				
Huvvârâ (حوارة)	87				
Beyt Îbâ (بيت ایبا)	17 ⁴³⁸⁹	3 ⁴³⁹⁰			
Kefr Sûlûs (کفر ثلث)	13	1			
Karâvâ Benî Hassân (قراوا بنی حسان)	16 ⁴³⁹¹				
Cemmâ'in (جماعین)	19 ⁴³⁹²	4 ⁴³⁹³			
Kabrâ (قبرة)?	9	1			
Kefr Kaddûm (کفر قدوم)	19	2			
Cerâbâ (جرابا)?	10				
Harbe Kays (خربة قیس)	4				
Karâkatu'l-Gûr (قراقة الغور)?	34				
Seblûn (سبلون)?	6				
Kefr Astûnâ (کفر اسطونا)	5				
Ceb'in (جبعین)?	23				
Mecdel (مجدل)	18				
Bil'in (بلعین)?	12				
Dûmâ (دوما)	23				

⁴³⁷⁵ Hane sayısı verilmeyip “yekûn 1865” olarak alınan vergiler gösterilmiştir.

⁴³⁷⁶ Kayıtta 95

⁴³⁷⁷ Kayıtta 7

⁴³⁷⁸ Kayıtta 42

⁴³⁷⁹ Kayıtta 11

⁴³⁸⁰ Kayıtta 150

⁴³⁸¹ Kayıtta 13

⁴³⁸² Kayıtta 20

⁴³⁸³ Kayıtta 1

⁴³⁸⁴ Köyün adı verilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

⁴³⁸⁵ Kayıtta 40. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 2 kişi oldukları ifade edilmiş ancak mücerrede tesadüf olunmamıştır.

⁴³⁸⁶ Kayıtta 120. 5 mücerred olduğu kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil mücerredlere tesadüf olunmamıştır.

⁴³⁸⁷ Kayıtta 29

⁴³⁸⁸ Kayıtta 118. Kaydın sonunda 2 tane mücerredin olduğundan bahsedilmiş ancak isimleri verilmemiştir.

⁴³⁸⁹ Kayıtta 20

⁴³⁹⁰ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴³⁹¹ Kayıtta 13. Kaydın sonunda 3 mücerred için başlık açılmış ancak isimleri verilmemiştir.

⁴³⁹² Kayıtta 18

⁴³⁹³ Kayıtta 5

Fera'tâ (فرعتا)	13 ⁴³⁹⁴	5 ⁴³⁹⁵			
Akfâs (اقفاص)?	2				
Ceyyid Cemâl (جيد جمال)?	50				
Evfâr/Evkâr (اوفار/اوقار)?	29 ⁴³⁹⁶	2 ⁴³⁹⁷			
Berûkîn (بروقين)	16				
Beytâ (بيتا)	47 ⁴³⁹⁸	3 ⁴³⁹⁹			
Hablâ (حبلی)	41				
Balât (بلاط)	34				
Ferhâ (فرخة)	17				
Kefr Habbe (كفر حبة)?	13				
ʿArafât (عرفات)?	6				
Evdâ (اودا)?	18	2			
Kefr Bunyâ (كفر بنيا)?	14 ⁴⁴⁰⁰	1 ⁴⁴⁰¹			
Refidyâ (رفيديا)	9	6		85	
Yâsûfu'r-Rummân (ياسوف الرمان)	41	4			
Sayyirâ (صيرا)?	19	10			
Til (تل)	46				
ʿAkberâ (عقبرة)?	34 ⁴⁴⁰²	5 ⁴⁴⁰³			
Deyru'l-Emîr (دير الامير)	6				
Berâ'aş (براعش)?	6				
Deyr Selîm (دير سليم)	36				
Kefr Kallîl (كفر قليل)	57 ⁴⁴⁰⁴	4 ⁴⁴⁰⁵			
Meçd El-Fevkâ (مجد الفوقا)?	12				
Evsûn (اوسون)?	29 ⁴⁴⁰⁶	6 ⁴⁴⁰⁷			
Kusayrâ (قصيرا)	14				
Cûrîş (جوريش)	16				
Yânûn (يانون)	18				
ʿAzmût (عزموط)	20 ⁴⁴⁰⁸				
Kûrâ (قورة)?	15	2			
Evsarîn (اوصرين)	11 ⁴⁴⁰⁹	3 ⁴⁴¹⁰			
Rûcîb (روجيب)	15 ⁴⁴¹¹	2 ⁴⁴¹²			
ʿAzzûn (عزون)	29	2			
Sârîne (صارنة)	6				
ʿArkîn (عرفين)?	10				
Yemmâ (يما)	10	2			
Mezra'â (مزرعة)	7				
Cezîme (جزيمة)	3				
ʿAmmûriyâ (عمورية)	7	1			

⁴³⁹⁴ Kayıtta 12

⁴³⁹⁵ Kayıtta 6

⁴³⁹⁶ Kayıtta 25

⁴³⁹⁷ Kayıtta 6

⁴³⁹⁸ Kayıtta 50

⁴³⁹⁹ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁴⁰⁰ Kayıtta 13

⁴⁴⁰¹ Kayıtta 2

⁴⁴⁰² Kayıtta 33

⁴⁴⁰³ Kayıtta 6

⁴⁴⁰⁴ Kayıtta 50

⁴⁴⁰⁵ Kayıtta 11

⁴⁴⁰⁶ Kayıtta 27

⁴⁴⁰⁷ Kayıtta 8

⁴⁴⁰⁸ Kayıtta 18. Kaydın sonunda 2 mücerred için başlık açılmasına mukabil onların isimleri verilmemiştir.

⁴⁴⁰⁹ Kayıtta 10

⁴⁴¹⁰ Kayıtta 4

⁴⁴¹¹ Kayıtta 16

⁴⁴¹² Kayıtta 1

Karyût (قريوت)	13 ⁴⁴¹³				
Beyt Berîn (بيت برين)	3				
Yânîn (يانين)?	20	1			
El-Metvâ/ El-Metvîr (المطوى/المطوير)?	19 ⁴⁴¹⁴	1 ⁴⁴¹⁵			
Rases (رسس)?	21 ⁴⁴¹⁶	2 ⁴⁴¹⁷			
‘Asker (عسكر)	21			8 ⁴⁴¹⁸	
Sûrnîb/Sûrtîb (صورنيب/صورتيب)?	36 ⁴⁴¹⁹	5 ⁴⁴²⁰			
Beyt Evzen (بيت اوزن)	55 ⁴⁴²¹	1 ⁴⁴²²			
Deyr İstyâ (دير اصطيا) ⁴⁴²³	139 ⁴⁴²⁴	6 ⁴⁴²⁵			
Kefr Kar (كفر قرع) ⁴⁴²⁶	19				
Taksâ/Takyâ (طقسا/طقيا)? ⁴⁴²⁷	8				
Câlûd (جالود) ⁴⁴²⁸	20				
Bidyâ (بديا)	8	1			
Mecdel Yâbâ (مجدل يابا) ⁴⁴²⁹	8				
Sâviye (ساوية) ⁴⁴³⁰	40	2			
Cerrâ‘â (جراعة)	6				
TOPLAM	2.821	191	2	93	

Kākūn Nahiyesi Köyleri	Müslüman		Hristiyan	
	H	M	H	M
1005/1596-97	H	M	H	M
Kefr Râ‘î (كفر راعي)	25	10		
Zeytâ (زيتا)	82	9	7 ⁴⁴³¹	
Şüveyka (شويكي)	100+38 ⁴⁴³² T 138	1		
Deyr Gusûn (دير غصون) ⁴⁴³³	20			
Tûlkerm (طولكرم) ⁴⁴³⁴	160 ⁴⁴³⁵	16 ⁴⁴³⁶		
İfrâsîn (اfrasين)	10	2		
Sinnâbâ (سنابا)	21			
Cemâ‘at-i Cemmâsîn (جماسين) ⁴⁴³⁷	36 ⁴⁴³⁸			

⁴⁴¹³ Kayıtta 12. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak 1 kişi olduğu ifade edilmiş ancak bu kişi gösterilmemiştir.

⁴⁴¹⁴ Kayıtta 20

⁴⁴¹⁵ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁴¹⁶ Kayıtta 20

⁴⁴¹⁷ Kayıtta 3

⁴⁴¹⁸ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ‘Aleyhi’s-selâm.

⁴⁴¹⁹ Kayıtta 35

⁴⁴²⁰ Kayıtta 6

⁴⁴²¹ Kayıtta 52

⁴⁴²² Kayıtta 4

⁴⁴²³ Vakf-u Hazret-i Halilullah ‘Aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

⁴⁴²⁴ Kayıtta 133

⁴⁴²⁵ Kayıtta 12

⁴⁴²⁶ Vakf-u Medrese-i İsfehâniye el-ma‘rûf bi-Nu‘mâniye der- Kudüs-i Şerîf tamâmen gayr-i ez-‘öşr.

⁴⁴²⁷ Vakf-u Hazret-i Halilullah ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm tamâmen.

⁴⁴²⁸ Vakf-u Hazret-i Halilullah ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

⁴⁴²⁹ Vakf-u Cemaleddin Yusuf bin Muhammed El-Yâsir alâ... ber-mûceb-i emr-i ‘âlî.

⁴⁴³⁰ Vakf-u Zâviye-i Hazret-i Dâvûd En-Nebî ‘Aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

⁴⁴³¹ Bu cümle Hazret-i Halilullah ‘aleyhissalâtu ve’s-selâm evkâfından olup cizyelerin vakfa edâ iderler.

⁴⁴³² Cemmâsîn mukâtâ‘â ki Şüveyke’de sâkin olup mezra‘a-i Deyr Râmîn’[de] zirâ‘at iderler. Kısımların sâhib-i arza virirler. Çerâkise zamânında dirlik tasarruf iderlermiş. Ra‘iyyet olmayun sipâhîzâdelerdir deyu defter-i ‘atîka mukayyed olmağın yine vech-i meşrûh üzere defter-i cedîd-i hakaniye kayd olundu deyu defter-i ‘atîka mukayyed olmağın defter-i cedîde dahi kayd olundu.

⁴⁴³³ Vakf-u ... Ebubekir Ferhâd? Ensârî tamâmen.

⁴⁴³⁴ Vakıf tamâmen.

⁴⁴³⁵ Kayıtta 156

⁴⁴³⁶ Kayıtta 20

Cemâ'at-i Bukâ' (بقاع) ⁴⁴³⁹	10			
Cemâ'at-i Seyrân ⁴⁴⁴⁰ (سيران)	37	2		
Cemâ'at-i Mehyâ? ⁴⁴⁴¹ (مهيا)	10			
Cemâ'at-i Hîrne ⁴⁴⁴² (حيرنة)?	17			
Cemâ'at-i Benî Celîs ⁴⁴⁴³ (بنى جليس)	21			
Cemâ'at-i Rebâbende ⁴⁴⁴⁴ (ربابنده)	9			
Cemâ'at-i Hilâl ⁴⁴⁴⁵ (هلال)	10			
Cemâ'at-i Ahmed Bâr ⁴⁴⁴⁶ (احمد بار)	87			
Cemâ'at-i Dervîş ve Ali bin Raşid ve Serrac? ve Tâife-i Urbân-ı Makabil? ⁴⁴⁴⁷				
Cemâ'at-i Urbân-ı Heysem ? ⁴⁴⁴⁹ Avazime ⁴⁴⁴⁸				
TOPLAM	693	40	7	

Benî Sa'b Nahiyesi Köyleri	Müslüman		
	H	M	Mc
1005/1596-97	H	M	Mc
Funduk (فندق)	79	7	
Cîm Sâfût (جيم صافوط)	26		
Askûr (اسكور)	9		
Hacce (حجة)	78 ⁴⁴⁵⁰	18 ⁴⁴⁵¹	
Kefr Sûr (كفر صور)	16	6	
Cemâ'at-i Cemmâsîn der-mezra'a-i Bukye (بقية)?	42		
Celeme (جلمة)	11	8	
Cirîşîye (جريشية) ⁴⁴⁵²	22		
Bâkâ (باقة)/Yâfâ (يافة)?	59		
Felâmiyye (فلامية)	24	2	
Mecdel Muyûl (مجدل ميول)?	36	11	
Fer'ûn (فرعون)	21	2	
İrtâh (ارتاح)	34 ⁴⁴⁵³	9 ⁴⁴⁵⁴	
Kalansivâ (قلنسوة)	27 ⁴⁴⁵⁵	2 ⁴⁴⁵⁶	1 ⁴⁴⁵⁷
Mezra'a (مزرعة)	10	2	

⁴⁴³⁷ Arab tâifesidir. Zirâ'at idmeyüp halkun câmûsların cem' idüp çobanlık iderler. Mevcûd bulunan câmûsların her sağilur camusa 50 'Osmânî resm virirler. Kendüler dahi ve resm-i ma'z ve nahl ve resm-i 'arûs ve bād-ı hevâlar mîr livâya virirler.

⁴⁴³⁸ Kayıtta 34. Kaydın sonunda 2 mücerred ifade edilmesine mukabil onlara tesadüf olunmamıştır.

⁴⁴³⁹ 'An-'Arâb-ı Benî Hamîd. Şimdiye değin mezkûr cemâ'atler Turabay hâric ez-defter tasarruf idermiş. Amma kadîmî Nablus nâhiyelerinde mütemekkin oldukları ecilden 'âdet-i sâbıkâ Hac Bey ve Üveys Bey tasarruf itmeğın yine Nablus Sancağı'na kayd olundu.

⁴⁴⁴⁰ 'An-tâife-i Hamîd

⁴⁴⁴¹ 'An-tâife-i Benî Mühend

⁴⁴⁴² 'An-Tâife-i Benî Hamîd.

⁴⁴⁴³ 'An-Tâife-i Benî Mühend

⁴⁴⁴⁴ 'An-Tâife-i Benî Mehyâ

⁴⁴⁴⁵ 'An-tâife-i Benî Hamîd

⁴⁴⁴⁶ 'An- Tâife-i Benî Mühend.

⁴⁴⁴⁷ Cemaatlerin isimleri verilerek Cebel-i Nablus'a tabi oldukları ifade edilerek senelik 5000 gelir alındığı gösterilmiştir.

⁴⁴⁴⁸ Der-Cebel-i Nablus. Hâric-i ez-defter. Ber-mûceb-i mektûb-i mirlivâ-i Nablus

⁴⁴⁴⁹ Hâsıl 5000.

⁴⁴⁵⁰ Kayıtta 71

⁴⁴⁵¹ Kayıtta 25

⁴⁴⁵² Vakf.

⁴⁴⁵³ Kayıtta 33

⁴⁴⁵⁴ Kayıtta 10

⁴⁴⁵⁵ Kayıtta 21

⁴⁴⁵⁶ Kayıtta 8

⁴⁴⁵⁷ Maamis bin Medes?

Kalkīliya (قلقيلية)	11	2	
Celcūlye (جلجولية)	94 ⁴⁴⁵⁸	6 ⁴⁴⁵⁹	
Kefr Sâbâ (كفر سابا)	36 ⁴⁴⁶⁰	6 ⁴⁴⁶¹	
Kefr Zibâd (كفر زيباد)	46 ⁴⁴⁶²	4 ⁴⁴⁶³	
Beyt Ceffâ (بيت جفة)	40	9	
Kûr (كور)	39 ⁴⁴⁶⁴		
Kefr Cemmâl (كفر جمال)	22 ⁴⁴⁶⁵	8 ⁴⁴⁶⁶	
Sîr (صير)	10		
Ceyyûş (جبيوش)	24	6	
İlyâs (اللياس)?	- ⁴⁴⁶⁷		
‘Abbûş (عبوش)	19		
Arşûf (ارشوف)	22	4	
Kefr Lâkîf (كفر لاقف)	15		
‘Aslâ/‘Allâ (عسلا/علا)?	11		
Tayyibetü'l-İsm (طيبة الاسم) ⁴⁴⁶⁸	54 ⁴⁴⁶⁹	1 ⁴⁴⁷⁰	
Ferdîsyâ (فرديسيا) ⁴⁴⁷¹	15 ⁴⁴⁷²		
Deyr ‘Asfîn (دير عسفين) ⁴⁴⁷³	18 ⁴⁴⁷⁴	2	
Re’s (راس) ⁴⁴⁷⁵	24 ⁴⁴⁷⁶	1 ⁴⁴⁷⁷	
Serâfâ (سرافة)? ⁴⁴⁷⁸	23 ⁴⁴⁷⁹		
Cemâ‘at-i Cemmâsîn der-mezra‘a-i Haşâne/Maşâne (حشانة/مشانة) ⁴⁴⁸⁰	95		
Berîkâ (بريكا)?	4		
TOPLAM	1.116	116	1

Kudüs Sancağı Tahrir Defterleri

1) 427 TD 932/1525-26

Kudüs Müslüman Mahalleleri	Müslüman		
	H	M	İ
427 TD 932/1525-26			
Bâbu'l-Hittâ (باب الحطة)	111 ⁴⁴⁸¹		1 ⁴⁴⁸²
Bâbu'l-Kattânîn (باب القطانين)	102	1	
Zerâ‘ine (زراعة)	110		
Rîşe (ريشة)	15		

⁴⁴⁵⁸ Kayıtta 80

⁴⁴⁵⁹ Kayıtta 20

⁴⁴⁶⁰ Kayıtta 37

⁴⁴⁶¹ Kayıtta 5

⁴⁴⁶² Kayıtta 50

⁴⁴⁶³ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁴⁶⁴ Kayıtta 32. Kaydın sonunda 7 mücerred olduğu ifade edilmesine mukabil mücerrede tesadüf olunmamıştır.

⁴⁴⁶⁵ Kayıtta 17

⁴⁴⁶⁶ Kayıtta 13

⁴⁴⁶⁷ Hâsıl 1200 olduğu gösterilmiş ancak hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁴⁶⁸ Vakf-u Hazret-i Halilullah ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

⁴⁴⁶⁹ Kayıtta 50

⁴⁴⁷⁰ Kayıtta 5

⁴⁴⁷¹ Vakf-u Hazret-i Halilullah.

⁴⁴⁷² Kayıtta 13. Kaydın sonunda 2 mücerred için başlık açılmasına mukabil isimler belirtilmemiştir.

⁴⁴⁷³ Vakf-u Hazret-i Halilullah ve Rıbât El-Mansûrî.

⁴⁴⁷⁴ Kayıtta 13

⁴⁴⁷⁵ Vakf-u Hazret-i Halilullah ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm ve Rıbât El-Mansûrî der-Kuds-i Şerîf tamamen.

⁴⁴⁷⁶ Kayıtta 25

⁴⁴⁷⁷ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁴⁷⁸ Vakf-u İbn-i ‘aleyhi’s-selâm.

⁴⁴⁷⁹ Kayıtta 20. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılıp 3 kişi oldukları ifade edilmiş ancak isimleri verilmemiştir.

⁴⁴⁸⁰ Vakf-u ‘İmâret-i ‘Âmire der-Kudüs-i Şerîf.

⁴⁴⁸¹ Kayıtta 110

⁴⁴⁸² Celâleddîn bin Kâsım

Benî Hâris (بني حارث)	7		
Zaviye (ضوية)	24		
Havâlidî (خوالدي)	11		
Şeref ⁴⁴⁸³ (شرف)	89		
Bâbu'l-Âmûd (باب العامود)	78	1	
Benî Zeyd (بني زيد)	46		
Mağârîbe ⁴⁴⁸⁴	31		
TOPLAM	624	2	1

Hristiyan Mahalleler	Hristiyan	
427 TD 932/1525-26	H	M
Melkiye (ملكية)	96	
Ya'âkıbetü'n-Nasrânî (يعاقبة النصراني)	15	
Süryân (سريان) ⁴⁴⁸⁵	8	
TOPLAM	119	

Kudüs Yahudileri	Yahudi	
427 TD 932/1525-26	H	M
Cemâ'at-i Yahüdiyyân	199	

Kudüs Köyleri	Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M
(427 TD) 932/1525-26					
'İzeriyye (عيزرية) ⁴⁴⁸⁶	25	1			
Beyt-u Sâhûri'l-Vâdî (بيت ساحور الوادي)	18				
Ebû Dîs (أبو ديس) ⁴⁴⁸⁷	29 ⁴⁴⁸⁸	2	1 ⁴⁴⁸⁹		
'İsâviyye (عيسى وية)	12				
Tûr-u Zeytâ (طور زيتا) ⁴⁴⁹⁰	18 ⁴⁴⁹¹		1 ⁴⁴⁹²		
Lîkâ/Liftâ (ليقا/لفتا)	22 ⁴⁴⁹³		1 ⁴⁴⁹⁴		
Sârîs (ساريس)	9				
Beyt Lahm (بيت لحم)	39			60 ⁴⁴⁹⁵	
Beyt Câlâ (بيت جالا)				128 ⁴⁴⁹⁶	1
Burkâ (برقا)	11 ⁴⁴⁹⁷				

⁴⁴⁸³ Nâm-ı diğêr 'Alem (علم)

⁴⁴⁸⁴ Cema'ât olarak kaydedilen bu mahallenin başında mahallenin nasıl oluştuğu hakkında bilgi verilmiştir. Bu bilgilere göre mahalle Salahaddin bin Yusuf bin Eyyub tarafından vakfedilip Mağribîlere (mücavir olarak yaşadıklarından dolayı) bunların içinde kimsesiz ölenlerin muhalefatının zaviye tarafından zabtedilip zaviyenin masrafına harcanmasına dair mersûm verilmiştir. Sonraki sultanlar da bu mersumları aynen kabul ettikleri ecilden Osmanlılar da bunu aynı şekilde mukarrer etmişlerdir.

⁴⁴⁸⁵ Cemâ'at olarak kaydedilmişlerdir.

⁴⁴⁸⁶ Vakf-u Halîlirrahmân.

⁴⁴⁸⁷ Vakf-u evlâd-ı Salâhuddîn bin Eyyûb.

⁴⁴⁸⁸ Kayıtta 28

⁴⁴⁸⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁴⁹⁰ Vakf-u evlâd-ı Melik Salâhuddîn bin Eyyûb tamâmen

⁴⁴⁹¹ Kayıtta 17

⁴⁴⁹² İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁴⁹³ Kayıtta 21

⁴⁴⁹⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁴⁹⁵ Defter kaydından 60 hane bulunmasına karşın 61 kişiden 70 akçeden toplamda 4270 akçe cizye alınmıştır. Neden 61 kişi zikredilmiş bu sarîh değil.

⁴⁴⁹⁶ Yalnızca Hristiyan ahalinin bulunduğu köyde kişi başına 70 akçeden cizye alındığı ifade edilmiş bu hesaba göre 9030 akçe cizye alınması gerekirken kayıtta toplam 7740 akçe cizye alındığı belirtilmiştir. Burada bir tutarsızlık olduğu aşîkârdır. Eğer cizyeyi 60 akçe esas alırsak o zaman defterdeki 7740 akçe toplam tutara ulaşılabilir. Muharrir belki de 60 yazacakken sehven 70 yazmış olabilir.

⁴⁴⁹⁷ Kayıtta 10

Mâlihâtü's-Suğrâ (مالحة الصغرى)	16 ⁴⁴⁹⁸	1 ⁴⁴⁹⁹	1 ⁴⁵⁰⁰		
Artâs (ارطاس) ⁴⁵⁰¹	40 ⁴⁵⁰²		1 ⁴⁵⁰³		
Cîb (جيب) ⁴⁵⁰⁴	43 ⁴⁵⁰⁵	6	1 ⁴⁵⁰⁶		
'Ayn Kârim (عين كارم) ⁴⁵⁰⁷	10				
Beyt-u Sâhûru'n-Nasârâ (بيت ساحور النصارى)	7			5 ⁴⁵⁰⁸	
Sûr Bâhir (صور باهر)	19 ⁴⁵⁰⁹	1 ⁴⁵¹⁰			
Ümm-ü Tûbâ (ام طوبا)	10				
Kâlîn (قالين)?	14 ⁴⁵¹¹				
Kefr Sûm (كفر صوم)	5				
Beyt Safâfâ (بيت صفافا)	8				
Bîr Nebâlâ (بیر نبالة)	9	1			
Beyt Hanînâ (بيت حنینا)	9 ⁴⁵¹²	2			
Refât (رفات)	8	1			
Râm (رام)	18	2			
Harbâ (خربا)	12 ⁴⁵¹³	2 ⁴⁵¹⁴			
Cebe'u'l-Bittîh (جبع البطيخ)	19	2			
Deyr Dîvân (دير دیوان)	15				
Bîr Zeyt (بیر زیت)	11	3			
El-Harb (الحرب) ⁴⁵¹⁵	10	3			
Biddu (بدو)	6	3			
Fâğûr (فاغور) ⁴⁵¹⁶	10				
Karbîd (قربید)?	3	1			
Beyt Sâvîr (بيت ساویر) ⁴⁵¹⁷	6	1			
Biryekût (بریگوت)	11 ⁴⁵¹⁸	1 ⁴⁵¹⁹			
Velece (ولجة)	11 ⁴⁵²⁰	2 ⁴⁵²¹			
Rihâ (ریحا)	49 ⁴⁵²²	1 ⁴⁵²³			
Mezra'atü'l-Feyyâz? (مزرعة الفياض) ⁴⁵²⁴	16 ⁴⁵²⁵	2	1 ⁴⁵²⁶		

⁴⁴⁹⁸ Kayıtta 14

⁴⁴⁹⁹ Kayıtta 2

⁴⁵⁰⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁵⁰¹ Vakf-u Sâkiye ve'r-Ribât ve Bîmâristân fi harem-i Halîlirrahmân 'aleyhi's-selâm.

⁴⁵⁰² Kayıtta 39

⁴⁵⁰³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁵⁰⁴ Vakf-u Sultân İnâl 'alâ hankâh ve Surrâ/Hayr? der-mahrûse-i Mısır.

⁴⁵⁰⁵ Kayıtta 42

⁴⁵⁰⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁵⁰⁷ Vakf-u zâviye-i'l-Mağâribe fi Kudüs-i Şerîf. El-vâkıf Salâhuddin bin Eyyûb.

⁴⁵⁰⁸ Hane başına 60 akçeden toplamda 300 akçe cizye Hıristiyan ahaliye tarh olunmuştur.

⁴⁵⁰⁹ Kayıtta 20

⁴⁵¹⁰ Mücerred için başlık açılmamıştır.

⁴⁵¹¹ Kayıtta 13. Kaydın sonunda mücerred için bir rakamı konmuş ancak defterde mücerrede tesadüf olunmamıştır.

⁴⁵¹² Kayıtta 10

⁴⁵¹³ Kayıtta 11

⁴⁵¹⁴ Kayıtta 3

⁴⁵¹⁵ Vakf-u Kaymas bin Abdullah En-Necmî 'alâ zürriyetihî ve ba'de'l-inkırâz 'alâ Sahrâ ve Mescid-i Aksâ.

⁴⁵¹⁶ Vakf-ı Hazret-i Musa ve Yunus ve Lut Enbiyâ (عليهم الصلاة والسلام).

⁴⁵¹⁷ Vakf-u medrese-i Lu'lu'iyye ma'a zâviye fi Kudüs-i Şerîf.

⁴⁵¹⁸ Kayıtta 12

⁴⁵¹⁹ Kaydın içinde 1 tane mücerred bulunmasına mukabil kaydın sonunda mücerred için başlık açılmamıştır.

⁴⁵²⁰ Kayıtta 10

⁴⁵²¹ Kayıtta 3

⁴⁵²² Kayıtta 50

⁴⁵²³ Kaydın içinde 1 tane mücerred bulunmasına mukabil kaydın sonunda mücerred için başlık açılmamıştır.

⁴⁵²⁴ Tâbi'-i Benî Zeyd

⁴⁵²⁵ Kayıtta 15

Beyt Rîmâ (بيت ريماء)	30			
Mezârî-i Benî Zeyd (مزارع بنى زيد) ⁴⁵²⁷	8 ⁴⁵²⁸	2 ⁴⁵²⁹		
Kefr ‘Ayn (كفر عين)	7	3		
Karâvâ Benî Zeyd (قراوا بنى زيد)	8 ⁴⁵³⁰	2 ⁴⁵³¹		
‘Arvarâ (عرورا)?	10	3		
‘Abûnîn (عبونين)?	7	3		
Deyr ‘Asâkî (دير عساقى)?	26	2		
‘Atârâ Benî Zeyd (عطارة بنى زيد)	6	2		
Tarfîn (طرفين)	3			
Kefr Sevâ (كفر سوا)?	4			
Tuveyr (طوير)	6			
Bîrûn (بيرون)?	4			
Tayyibetü’l-İsm (طيبة الاسم)			98 ⁴⁵³²	
Kefr ‘Annâ (كفر عنا) ⁴⁵³³	6 ⁴⁵³⁴			
Cifnâ (جفنا)			10 ⁴⁵³⁵	
Sincil (سنجل)	13	2		
Seb‘îr (سبعير) ^{4536?}	24	4		
Beyt Fehûş (بيت فحوش)	6	2		
‘Ayn Kaynâ (عين قينا) ⁴⁵³⁷	12	4		
Sevân (سوان)?	4			
Nîlû (نيلو) ⁴⁵³⁸	15	2		
Cemmâlâ (جمالا) ⁴⁵³⁹	10	1		
‘Îneb (عناب)?	5	2		
Deyr Şette (دير شتة)?	16	2		
Beyt Karnel (بيت قرنل)?	3	3		
Deyr ‘Ammâr (دير عمار) ⁴⁵⁴⁰	18	4		
Beyt Sikâyâ (بيت سقاياء)	5	3		
‘Ayn Silvân (عين سلوان) ⁴⁵⁴¹	6	3		
Kabâle/Kayâle (قبالة/قبالة) ⁴⁵⁴²	3			
Cüdeyrâ (جديرة)	8	2		
Kalveniye (قلونييه) ⁴⁵⁴³	5			
‘Ayn Tût (عين توت)	3			
Bint-i ‘Înân (بنت عنان) ^{4544?}	4			
Kalbiye (قلبية)	2			
Beyt Kâsîn (بيت قاسين) ⁴⁵⁴⁵	6			

⁴⁵²⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁵²⁷ Vakf-u Halilurrahmân ‘aleyhi’s-selâm.

⁴⁵²⁸ Kayıtta 7

⁴⁵²⁹ Kayıtta 3

⁴⁵³⁰ Kayıtta 7

⁴⁵³¹ Kayıtta 3

⁴⁵³² Yalnızca 98 Hıristiyan ahalinin yaşadığı köyde hane başına 60 akçeden toplamda 5880 akçe cizye ödenmektedir.

⁴⁵³³ Tâbi‘-i Hâris?

⁴⁵³⁴ Kayıtta 5. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak bir kişi olduğu ifade edilmesine karşın mücerrede tesadüf olunmamıştır.

⁴⁵³⁵ Yalnızca 10 Hıristiyan ahalinin yaşadığı köyde hane başına 60 akçeden toplamda 600 akçe cizye ödenmektedir.

⁴⁵³⁶ Vakf-u Medrese-i Berkukiye tamamen

⁴⁵³⁷ Vakf-u Medrese-i Denkiziye?

⁴⁵³⁸ Tâbi‘-i İklîm-i Benî Hâris

⁴⁵³⁹ Tâbi‘-i İklîm-i Benî Hâris.

⁴⁵⁴⁰ Tâbi‘-i Benî Hâris. Vakf-u Sultân Ebî Bekr bin Eyyûb ‘alâ kırâ’eti’l-Mesâb Et-Tâvise.

⁴⁵⁴¹ Vakf-u Medrese-i Salâhiyye

⁴⁵⁴² Vakf-u Cemaleddin bin Abdullah Es-Sâmit ‘alâ evlâdihi ve zürriyetihi

⁴⁵⁴³ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye fi’l-Kâhire.

⁴⁵⁴⁴ Vakf-ı Sahrâ’i’ş-şerîfe

Sûrîk (سوريق)	5				
Beyt Ta'mer (بيت تعمر)	9	3			
Deyr Benî 'Ubeyd (دير بنى عبيد)	8	3			
Necme (نجمة)	7				
Beyt İksâl (بيت اكسال)	7				
Beyt Zulmâ (بيت ظلما)	5				
Kalendiye (قلنديه)	4	1			
Deyr Benî Şücâ' (دير بنى شجاع)	6				
Tekû' (تقوع)	25	2		55 ⁴⁵⁴⁶	
Bîretü'l-Kübrâ (بيرة الكبرى) ⁴⁵⁴⁷	22 ⁴⁵⁴⁸	4 ⁴⁵⁴⁹			
Beyt Nettîf (بيت نتيف) ⁴⁵⁵⁰	7				
Zânû/Rânû' (زانوع/رانوع) ⁴⁵⁵¹	4				
Kefr 'Akab (كفر عقب) ⁴⁵⁵²	10	2			
'Almî't (علميت)	5	1			
Şa'fât (شعفات)	6				
Kar/Hay (قر/حي)?	12	2			
Bukay'u's-Sârâ (بقيع الصارة)?	12				
'Anâtâ (عناتا) ⁴⁵⁵³	4				
Bettîr (بتير) ⁴⁵⁵⁴	9				
El-Kasûr (القصور) ^{4555?}	7				
Mezra'a (مزرعة) ⁴⁵⁵⁶	5				
Kefr Bîr (كفر بير)	7				
Büreyk (بريك) ⁴⁵⁵⁷	- ⁴⁵⁵⁸				
'Ayn Ebrût (عين ابروت) ⁴⁵⁵⁹	-				
'Accûl (عجول)	-				
Beyt 'Îtâb (بيت عطاب)	-				
Beyt Evliyâ (بيت اوليا) ⁴⁵⁶⁰	-				
Sanâsîl/Sanâcîl (صناصيل/صنائجيل) ⁴⁵⁶¹	-				
'Ayn Hâdûr/Câdûr (عين حادور/عين جادور)	-				
Beyt Erze (بيت ارزة)?	-				
Bermûs/Yermûs/Termes Bena (ترمس/يرمس/يرمس بنا) ⁴⁵⁶²	-				
Bîr-u Eyyûb (بير ايوب) ⁴⁵⁶³	-				
Kefr Mâlik (كفر مالك)	-				
Harûbe (خروبة) ⁴⁵⁶⁴	-				

⁴⁵⁴⁵ Mülk-ü evlâd-ı Muhibbuddin bin Muvakki' Ebubekir ve Ali ve Osman ve Ömer ve Ebu'l-Fazl ve gayrihim tamâmen.

⁴⁵⁴⁶ Kişi başına 60 akçeden toplamda 3360 akçe cizye Hıristiyan ahali tarafından ödenmiştir. Bu hesaba göre 56 haneden cizye ödemiştir. Hâlbuki defterde 55 hane vardır.

⁴⁵⁴⁷ Kudüs'ün kuzeyindedir.

⁴⁵⁴⁸ Kayıtta 21

⁴⁵⁴⁹ Kayıtta 5

⁴⁵⁵⁰ Tâbi'-i Benî 'Ömer.

⁴⁵⁵¹ Nâm-ı diğêr Zeynâ (زينا)

⁴⁵⁵² Min-mu'âmele-i Benî 'Umeyra.

⁴⁵⁵³ Vakf-u Bedreddin Hasan bin Katîna/Kuteynâ 'alâ evlâdihî ve zürriyetihî ba'de'l-inkırâz 'alâ haramî'l Kuds ve Halilurrahman 'aleyhi's-selâm tamâmen.

⁴⁵⁵⁴ Vakf-u Medreseti'l-Mu'azzamiyyeti'l-Hanefiyye.

⁴⁵⁵⁵ Vakf-u Medîneti'l-Münevvera (عليه افضل الصلاة والسلام)

⁴⁵⁵⁶ Tâbi'-i Bilâd-ı Benî Hâris

⁴⁵⁵⁷ Vakf-u Sahrâ-yî'ş-Şerîfe ve ve Mescid-i Aksâ ve Câmi'-i Meğâribetü'l-Ömeriyye

⁴⁵⁵⁸ Min-ba'd zikr olan kurânın fellâhları perâkende olmuş bulunup esâmî-i fellâh yazılmadı. Ammâ yine âhar yerlerde sâkin olup yerlerin zirâ'at idüp haklarının virirler.

⁴⁵⁵⁹ Vakf-u Sahrâ-yî'ş-Şerîfe ve ve Mescid-i Aksâ ve Câmi'-i'l-Meğâribeti'l-Ömerî

⁴⁵⁶⁰ Vakf-u Sahrâ-yî'ş-Şerîfe

⁴⁵⁶¹ Tâbi'-i Benî 'Adî

⁴⁵⁶² Hissâ-i Vakf-ı Türbe-i Mûsâ 'Aleyhi's-Selâm

⁴⁵⁶³ Vakf-u Medrese-i Salâhiyye

Ridâye (رداية)?	-				
Siltâ (صلتا) ⁴⁵⁶⁵ ?	-				
Rabûn (ربون)?	-				
Duhâniye (دحانية) ⁴⁵⁶⁶ ?	-				
Kefr Râ'in (كفر راعين)?	-				
Deyr Ebû Meş'al (دير ابو مشعل)	-				
Beyt Lûkye (بيت لوقية)?	-				
Muğallis (مغلس)	-				
'Arlâyâ (عرلايا) ⁴⁵⁶⁷ ?	- ⁴⁵⁶⁸				
Bû'râ (بو عرا) ⁴⁵⁶⁹	-				
Sârâ (سارا) ⁴⁵⁷⁰	-				
'Âlîn (عالين) ⁴⁵⁷¹	-				
Artûf (ارتوف) ⁴⁵⁷²	-				
Şevâ (شوا) ⁴⁵⁷³ ?	-				
Aslîn (اصلين) ⁴⁵⁷⁴ ?	-				
Kefr Verne/Verbe (كفر ورنه/وربة)?	-				
TOPLAM	1056	107	7	356	1

Halilurrahman Mahalleleri	Müslüman	
427 TD 932/1525-26	H	M
Şeyh Alî Bekâ Yemânî (شيخ علي بكا يمانى)	17	
Kaytûn (قيطون)	17	
Cebâniye (جبانية)	22	
Hâfizu'd-dîn (حافظ الدين)	14	
Kazzâzî (قزازی)	15	
Ekrâd-u Kaysî (اکراد قیسی)	48	
TOPLAM	133	

Halilurrahman Köyleri	Müslüman		Hristiyan	
427 TD 932/1526	H	M	H	M
'Uselu'l /'Uveylu'l /'Ubelu'l-'Ûlyâ (عوتل/عويل/عويل العوليا)?	17			
Semû' (سموع)	7			
Mecdel Fudayl/Fusayl (مجدل فضيل/فضيل)			54 ⁴⁵⁷⁵	
Harsâ (خرسا) ⁴⁵⁷⁶	25			
Halhûl (حلحول) ⁴⁵⁷⁷	30			
Kefr Büreyk (كفر بريك) ⁴⁵⁷⁸	20			

⁴⁵⁶⁴ Hissa-i Vakf-ı Muhammed bin Ahmed bin Sirâcüddin 150

⁴⁵⁶⁵ Vakf-u Halilurrahmân

⁴⁵⁶⁶ Vakf-u Sahrâ-yı'ş-Şerîfe ve ve Mescid-i Aksâ

⁴⁵⁶⁷ Nâhiye-i Benî 'Ömer tâbi'-i Kudüs-i Şerîf. Halkı perâkende olup yazılmadılar. Bundan sonraki köyler Benî Ömer Nâhiyesi'ne bağlıdır.

⁴⁵⁶⁸ Hâsıl 2790

⁴⁵⁶⁹ Hâsıl 3000

⁴⁵⁷⁰ Hâsıl 4050

⁴⁵⁷¹ Hâsıl 4500

⁴⁵⁷² Hâsıl 3000

⁴⁵⁷³ Hâsıl 5000

⁴⁵⁷⁴ Hâsıl 5000

⁴⁵⁷⁵ Kişi başına 60 akçe cizye tarh olunmuş, 3240 akçe cizye alınması gerekirken toplam 3780 akçe cizye gösterilmiştir. Bu hesaba göre köyde 63 hane olması gerekirken kayıttaki 54 hane vardır. Bu farkın nedeni acaba farklı kişilerden daha fazla cizye alınması mı? Ahalisinin tamamı Hristiyan olan köyün cizyesi Sahrâ-yı Şerîfe ile Mescid-i Aksâ'ya vakfedilmiştir.

⁴⁵⁷⁶ Vakf-u Halilurrahmân.

⁴⁵⁷⁷ Vakf-u 'alâ darîh-i Halîl ve's-Smât tamâmen.

⁴⁵⁷⁸ Vakf-u Halilurrahmân 'aleyhi's-selâm.

Nakliyâ (نقليا)	19			
Seymâ Bûrîn (سيما بورين) ⁴⁵⁷⁹ ?	15			
Şüveyke Benî Kays (شويكة بنى قيس)	10			
Beyt Bâ'ir (بيت باعر)	18			
Katmân (قطمان) ⁴⁵⁸⁰	- ⁴⁵⁸¹			
Reyâkyâ (رياقيا) ⁴⁵⁸² ?	-			
Bâkiye (باقية)?	-			
Anka/Nukûr (انقة/نقور)?	-			
Beyt A'lâm (بيت اعلام)	-			
Beyt Cemâl (بيت جمال)	-			
Beyt Cibrîn (بيت جبرين) ⁴⁵⁸³	-			
Beyt Ümmer (بيت امر) ⁴⁵⁸⁴	-			
Beyt Fuzayl (بيت فضيل)	-			
Beyt 'Îrâ (بيت عيرا)?	-			
Beyt 'Aynûn/'Aynût (بيت عينون/عينوت)	-			
Beyt Nâhiyâ (بيت ناحيا)	-			
Benî Selîm (بنى سليم)	-			
Berkûmiye/Terkûmiye (برقومية/ترقومية)	-			
Teffûh (تفوح)	-			
Celcelâyâ (جلجلايا)	-			
Cemrût (جمروت)	-			
Cemrîn (جمرين)	-			
Deyr Âbân (دير ابان)	-			
Deyr Benî 'Âmir? (دير بنى عامر)	-			
'Idâne (عيدانة)	-			
'Aclûn (عجلون)	-			
'Abdu'l-Meyâ (عبد الميا)	-			
Bûzâ (بوزا)	-			
Yettâ (يطا)	-			
Şüveykâ (شويكي)	-			
Düveyr (دوير)	-			
TOPLAM	161		54	

2) 1015 TD 945/1538

Kudüs Mahalleleri	Müslüman								Hristiyan		Yahudi	
	H	M	İ	H	A	Ş	S. H.	N. K.	H	M	H	M
1015 TD 945/1538												
Şeref (شرف)	272 ⁴⁵⁸⁵	26 ⁴⁵⁸⁶	5 ⁴⁵⁸⁷								83 ⁴⁵⁸⁸	11 ⁴⁵⁸⁹
Bâbu'l-Kattânîn	131 ⁴⁵⁹⁰	7	3 ⁴⁵⁹¹									

⁴⁵⁷⁹ Tu'rafı eyzan Seymâ Benî Hasan

⁴⁵⁸⁰ Hasıl ber-vech-i maktû' 5000

⁴⁵⁸¹ Min-ba'd zikr olan kurâ ki Halilurrahman (as) Nâhiyesi'ndedir. Esâmî yazdırmadılar. Fellâh perâkende olmuştur deyu ammâ hâsılları icmâl üzerine yazılmıştır. Maktû' olmayandan gayrî kısm mine's-sülûsdür.

⁴⁵⁸² Hasıl 500

⁴⁵⁸³ Ber-vech-i maktû' 5100

⁴⁵⁸⁴ Halhûl kurbundadır.

⁴⁵⁸⁵ Kayıtta 266

⁴⁵⁸⁶ Kayıtta 27

⁴⁵⁸⁷ İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁵⁸⁸ Kayıtta 85. Cemâ'at-i Yahûdiyyân başlığı Kıbtîler'in nüfus tahririnden sonra 191.ci sf.da açılarak tahrir verilmiştir.

⁴⁵⁸⁹ Kayıtta 9

⁴⁵⁹⁰ Kayıtta 128

⁴⁵⁹¹ İmamların adları verilmemiştir.

(باب القطانين)													
Bâbu'l-‘Âmûd (باب العامود)	103 ⁴⁵⁹² +1 6 ⁴⁵⁹³ T 119	14	2 ⁴⁵⁹⁴ +1 4595 T 3										
Zerâ‘ine (زراعة)	162 ⁴⁵⁹⁶	4	3 ⁴⁵⁹⁷							19 4598			
Benî Hâris (بنی حارث)	9												
Ruhbân Der- Deyr-i Zeytûn										3			
Ruhbân Der- Deyr-i Anderyâs										3			
Ruhbân Der- Deyr-i Mâr Yâkûb.										15 4599			
Benî Zeyd (بنی زيد)	120 ⁴⁶⁰⁰ +8 4601 T 128	1	3 ⁴⁶⁰² +1 4603 T 4										
Cemâ‘at-i Akabetü’s-Sit (عقبة الست)	35 ⁴⁶⁰⁴	1	1 ⁴⁶⁰⁵										
Bâbu'l-Hittâ (باب الحطة)	177 ⁴⁶⁰⁶	19	3 ⁴⁶⁰⁷	1 4608	1 4609	8 4610	1 ⁴⁶¹¹						
Cemâ‘at-i Mağârîbe	70 ⁴⁶¹²	1	1 ⁴⁶¹³							1 ⁴⁶¹⁴			
Cemâ‘at-i Sûryânî										13			
Cevâlidî (حوالدي)	17 ⁴⁶¹⁵		1 ⁴⁶¹⁶										
Rîşe ve Sahyûn (ریشه و صهیون)	84 ⁴⁶¹⁷	1	2 ⁴⁶¹⁸							12			
Cemâ‘at-i					3					85	22		

⁴⁵⁹² Kayıtta 101

⁴⁵⁹³ Cemâ‘at-i Döğer. Kayıtta 15

⁴⁵⁹⁴ İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁵⁹⁵ Cemâ‘at-i Döğer’in imamının adı verilmemiştir.

⁴⁵⁹⁶ Kayıtta 159

⁴⁵⁹⁷ İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁵⁹⁸ Der-Deyr-i Frenk fî mahalle-i m. Râhibân

⁴⁵⁹⁹ **Mansûr adlı kişinin isminin altında reîs-i deyr yazılmıştır.** Bu kişi buranın idarecisi olmalıdır.

⁴⁶⁰⁰ Kayıtta 117

⁴⁶⁰¹ Cemâ‘at-i Döğer. Kayıtta 7

⁴⁶⁰² İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁶⁰³ Cemâ‘at-i Döğer’in imamının adı verilmemiştir.

⁴⁶⁰⁴ Kayıtta 34

⁴⁶⁰⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁰⁶ Kayıtta 166

⁴⁶⁰⁷ Şeyh Ömer adlı kişinin imâm-ı câmi’ olduğu ifade edilmiş diğer imamların adları gösterilmemiştir.

⁴⁶⁰⁸ Zeyneddin adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁶⁰⁹ Ebû'l-Basîr El-‘Arî adlı a‘ma için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁶¹⁰ Musa, İbrahim birâder-i O, Musa, Muhammed, Şeyh Ahmed, Abdülkadir, Muhammed veled-i O, Muhammed veled-i Sayha?

⁴⁶¹¹ İbrahim veled-i Rimlâvî sâhibü'l-harem olarak kaydedilmiştir. Herhalde bu kişi haremın mücavirlerindedir.

⁴⁶¹² Kayıtta 69

⁴⁶¹³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶¹⁴ ‘Alâ veled-i ‘İzzeddîn

⁴⁶¹⁵ Kayıtta 16

⁴⁶¹⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶¹⁷ Kayıtta 81

⁴⁶¹⁸ İmamların adları verilmemiştir.

Melikiye (ملكية)					4619					4620		
Cemâ'at-i Kıbtıyân (قبطيان)									27 4621	5 4622		
Meslah (مسلخ)											43	4
Ed-Dâbişe (الدابشة)											96 ⁴⁶²³	6
TOPLAM	1204	74	26	1	4	8	1	1	177	27	222	21

Kudüs Köyleri	Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M
1015 TD 945/1538-39					
Şakrân (شقران)	3				
Beyt Câlâ (بيت جالا)				151 ⁴⁶²⁴	6
Beyt Lahm (بيت لحم)	47 ⁴⁶²⁵		1 ⁴⁶²⁶	81 ⁴⁶²⁷	2
Kar/Hay (قر/حى)?	21 ⁴⁶²⁸		1 ⁴⁶²⁹		
Deyr Gassânâ (دير غسانى) ⁴⁶³⁰	25				
Biryekût (بريكوت)	- ⁴⁶³¹				
Beytûniye (بيطونية)	56 ⁴⁶³²		1 ⁴⁶³³		
'Ayn Birûd/Yebrûd (عين بيرود/بيرود) ⁴⁶³⁴	11 ⁴⁶³⁵		1 ⁴⁶³⁶		
Zânû' (زانوع) ⁴⁶³⁷	- ⁴⁶³⁸				
Deyr Sâlih (دير صالح)	2				
El-Mezra'a ve'd-Dâs (المزرعة والداس) ⁴⁶³⁹	6				
Beyt Likyâ (بيت لقيا) ⁴⁶⁴⁰	1				
Karîbe (قريبة)?	- ⁴⁶⁴¹				
Beyt Sâvir (بيت ساور) ⁴⁶⁴²	- ⁴⁶⁴³				
Necme (نجمة)	- ⁴⁶⁴⁴				
Sâbâk/Sâyâk (صابق/صاباق) ⁴⁶⁴⁵	- ⁴⁶⁴⁶				
Karâvâ Benî Zeyd (قراوا بنى زيد)	15 ⁴⁶⁴⁷	2	1 ⁴⁶⁴⁸		

⁴⁶¹⁹ Kayıtta Hristiyan a'ma 2 kişi verilmiştir.

⁴⁶²⁰ Kayıtta 20

⁴⁶²¹ Kayıtta 26. Tahrir kaydında Hadîd, Ref'î, Tûmâ, Yûsuf veled-i Dâvud, Sâmir veled-i Mîhâyîl ve Mîhâyîl adlı 6 rahip ile Harhas? adında "reis-i mezbûrân" kişilere tahrir kaydında tesadûf olunmaktadır.

⁴⁶²² Kayıtta 6

⁴⁶²³ Menaham adlı kişinin isminin altında "Şeyhu'l-Yehûdiyyân" notu düşülmüştür. Burada bu kişinin bu mahallede bulunan Yahudilerin reisi olduğu neticesine vasıl olabiliriz.

⁴⁶²⁴ Yalnızca Hristiyan ahalinin bulunduğu köyde kişi başına 80 akçeden toplamda 12.560 akçe cizye alınmıştır.

⁴⁶²⁵ Kayıtta 46

⁴⁶²⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶²⁷ 83 kişiden 80 akçeden toplamda 6.640 akçe cizye alınmıştır.

⁴⁶²⁸ Kayıtta 20

⁴⁶²⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶³⁰ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen.

⁴⁶³¹ Köyden alınan "hâsil 4362" gösterilmiş hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶³² Kayıtta 55

⁴⁶³³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶³⁴ Vakf-u Sahrâ-yı ş-Şerîfe ve ve Mescid-i Aksâ ve Câmî'-i'l-Megâribeti'l-Ömerî tamâmen.

⁴⁶³⁵ Kayıtta 10

⁴⁶³⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶³⁷ Nâm-ı diğêr Zeynâ (زينا)

⁴⁶³⁸ "Hâsil 750" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶³⁹ Tâbi'-i Benî Hâris

⁴⁶⁴⁰ Der-nezd-i Kûber.

⁴⁶⁴¹ "Hâsil 700" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶⁴² Vakf-u medrese-i Lu'lu'yye ma'a zâviye fi Kudüs-i Şerîf.

⁴⁶⁴³ "Hâsil 1000" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶⁴⁴ Hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶⁴⁵ Der-nezd-i Kusûr

⁴⁶⁴⁶ Hane sayısı verilmemiştir.

'Anâtâ (عناتا) ⁴⁶⁴⁹	5				
Bîr-u Eyyûb (بیر ایوب) ⁴⁶⁵⁰	- ⁴⁶⁵¹				
Beyt Nettîf (بیت نتیف)	22 ⁴⁶⁵²		1 ⁴⁶⁵³		
Ebû Dîs (أبو دیس) ⁴⁶⁵⁴	46 ⁴⁶⁵⁵	1	1 ⁴⁶⁵⁶		
Kefr Râ'îl (کفر راعیل)	3				
Deyr Ebû Meş'al (دیر ابو مشعل)	- ⁴⁶⁵⁷				
Sanâsîl (صناییل) ⁴⁶⁵⁸	- ⁴⁶⁵⁹				
Tıbnâ/Tînâ (طبنا/طینا)	5				
Tayyibetü'l-İsm (طیبة الاسم)				100	
Tarfîn (طرفین)?	5				
Artâs (ارطاس) ⁴⁶⁶⁰	46				
Kefr Mâlik (کفر مالک)	- ⁴⁶⁶¹				
'Abûnîn (عبونین)?	21 ⁴⁶⁶²		1 ⁴⁶⁶³		
Tuveyr (طویر)	6				
Kefr Şû' (کفر شوغ)	5				
Beyt Karnel (بیت کرنل)?	8 ⁴⁶⁶⁴		1 ⁴⁶⁶⁵		
Rihâ (ریحا)	60 ⁴⁶⁶⁶	7	1 ⁴⁶⁶⁷		
Beyt-u Sâcûru'n-Nasârâ (بیت ساحور النصاری) ⁴⁶⁶⁸	8			8	
Beyt Sikâyâ (بیت سقایا)	- ⁴⁶⁶⁹				
Likâ/Liftâ (لیقا/لفتا)	24 ⁴⁶⁷⁰		1 ⁴⁶⁷¹		
Kalendiye (قلندیه)	13 ⁴⁶⁷²		1 ⁴⁶⁷³		
El-Cîfâ (الجیفا)	3				
Beyt Kisa (بیت کسا)	16 ⁴⁶⁷⁴		1 ⁴⁶⁷⁵		
Cîb (جیب) ⁴⁶⁷⁶	45 ⁴⁶⁷⁷	10	1 ⁴⁶⁷⁸		

⁴⁶⁴⁷ Kayıtta 14

⁴⁶⁴⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁴⁹ Vakf-u Bedreddîn Hasan bin Katînâ/Kuteynâ ba'de'l-inkırâz 'ale'l-Harameyni's-Şerîfeyn ve Harem-i Halîl 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm.

⁴⁶⁵⁰ Vakf-u Medrese-i Salâhiyye tamâmen

⁴⁶⁵¹ Hâsıl 3000" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶⁵² Kayıtta 21

⁴⁶⁵³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁵⁴ Vakf-u evlâd-ı Salâhuddîn bin Eyyûb.

⁴⁶⁵⁵ Kayıtta 45

⁴⁶⁵⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁵⁷ "Hâsıl 500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶⁵⁸ Tâbi'-i Benî 'Adî

⁴⁶⁵⁹ "Hâsıl 626" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶⁶⁰ Vakf-u Ribât ve Sâkiye ve Bîmâristân harem-i Halîlirrahmân 'aleyhi's-selâm tamâmen.

⁴⁶⁶¹ "Hâsıl 2000" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶⁶² Kayıtta 20

⁴⁶⁶³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁶⁴ Kayıtta 7

⁴⁶⁶⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁶⁶ Kayıtta 59

⁴⁶⁶⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁶⁸ Beyt Lahm'in doğusunda 1 km uzaklıktadır. Defterde Beyt Sâcûr olarak kaydedilmiştir.

⁴⁶⁶⁹ "Hâsıl 4000" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶⁷⁰ Kayıtta 23

⁴⁶⁷¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁷² Kayıtta 12

⁴⁶⁷³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁷⁴ Kayıtta 15

⁴⁶⁷⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁷⁶ Vakf-u Sultân İnâl 'alâ hankâh ve Surrâ/Hayr? der-mahrûse-i Mısır.

⁴⁶⁷⁷ Kayıtta 44

⁴⁶⁷⁸ İmamın adı verilmemiştir.

Beyt Lûkye (بيت لوقية)?	4			
Mezra'â (مزرعة)	6			
Beyt Erze (بيت ارزة)? ⁴⁶⁷⁹	2	2		
Turrâ (طرة)? ⁴⁶⁸⁰	5			
Deyr 'Ammâr (دير عمار) ⁴⁶⁸¹	26 ⁴⁶⁸²		1 ⁴⁶⁸³	
Hûbîl (هوبيل)	- ⁴⁶⁸⁴			
Deyr Sûdîn (دير سودين)	3			
Deyr Benî 'Ubeyd (دير بني عبيد) ⁴⁶⁸⁵	12 ⁴⁶⁸⁶		1 ⁴⁶⁸⁷	
Cebe'u'l-Bittîh (جبع البطيخ)	22 ⁴⁶⁸⁸	3	1 ⁴⁶⁸⁹	
Refât (رفات)	17 ⁴⁶⁹⁰	1	1 ⁴⁶⁹¹	
'Ayn (عين)	11 ⁴⁶⁹²	1	1 ⁴⁶⁹³	
El-'Alâru'l-Fevkâ (العلار الفوقا) ⁴⁶⁹⁴	7 ⁴⁶⁹⁵	1	1 ⁴⁶⁹⁶	
'Ayn Tût (عين توت)	6			
Hûsân (حوسان)?	5	1		
Velece (ولجة)	20 ⁴⁶⁹⁷	1	1 ⁴⁶⁹⁸	
Yebrûd (بيروود)	3	1		
Beyt Zulmâ (بيت ظلما)	5			
Burkâ (برقا)	21 ⁴⁶⁹⁹		1 ⁴⁷⁰⁰	
Deyr Şette/Şene (دير شتة/شنة)?	19 ⁴⁷⁰¹	1	1 ⁴⁷⁰²	
Ebû Muğîr (ابو مغير)	6			
Ümm-ü Tûbâ (ام طوبا)	12 ⁴⁷⁰³	1	1 ⁴⁷⁰⁴	
Bukay'atu'z-Zân (بقيعه الضان)?	14 ⁴⁷⁰⁵		1 ⁴⁷⁰⁶	
Beyt Ta'mer (بيت تمر) ⁴⁷⁰⁷	61 ⁴⁷⁰⁸	1	1 ⁴⁷⁰⁹	
Râm (رام)	26 ⁴⁷¹⁰	3	1 ⁴⁷¹¹	
Biddu (بدو)	15 ⁴⁷¹²		1 ⁴⁷¹³	

⁴⁶⁷⁹ Vakf-u Muhammed bin Muhammed El-Hakkârî

⁴⁶⁸⁰ Der-nezd-i Cübne?

⁴⁶⁸¹ Vakf-u El-Melil El-Mu'azzam 'Îsâ bin Eyyûb 'alâ Tâvûse bint-i Ebu'l-Kasım bin Muhammed El-Hakkârî.

⁴⁶⁸² Kayıtta 25

⁴⁶⁸³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁸⁴ "Hâsıl 579" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁶⁸⁵ Nâm-ı diğer Deyr Devâkis

⁴⁶⁸⁶ Kayıtta 11

⁴⁶⁸⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁸⁸ Kayıtta 21

⁴⁶⁸⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁹⁰ Kayıtta 16

⁴⁶⁹¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁹² Kayıtta 10

⁴⁶⁹³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁹⁴ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiye'l-Hanefiye tamâmen.

⁴⁶⁹⁵ Kayıtta 6

⁴⁶⁹⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁹⁷ Kayıtta 19

⁴⁶⁹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁶⁹⁹ Kayıtta 20

⁴⁷⁰⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁰¹ Kayıtta 17

⁴⁷⁰² İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁰³ Kayıtta 11

⁴⁷⁰⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁰⁵ Kayıtta 13

⁴⁷⁰⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁰⁷ Vakf.

⁴⁷⁰⁸ Kayıtta 60

⁴⁷⁰⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷¹⁰ Kayıtta 25

⁴⁷¹¹ İmamın adı verilmemiştir.

Cemmâlâ (جمالا) ⁴⁷¹⁴	12 ⁴⁷¹⁵		1 ⁴⁷¹⁶		
Deyr Burhân (دير برهان) nâm-ı diğەر Cenâ'îr (جناعير)	- ⁴⁷¹⁷				
Beyt 'Îtâbu's-Süflâ ve'l-Fevkâ (بيت عتاب السفلى والى)	11 ⁴⁷¹⁸		1 ⁴⁷¹⁹		
Sûr Bâhir (صور باهر)	18 ⁴⁷²⁰		1		
Kefr 'Akab (كفر عكب) ⁴⁷²¹	21 ⁴⁷²²	4	1 ⁴⁷²³		
Beyt 'Îllû (بيت ايلو)	11 ⁴⁷²⁴		1 ⁴⁷²⁵		
Harbâ/Hazmâ (خربا/حزما)?	18 ⁴⁷²⁶	2	1 ⁴⁷²⁷		
Cüdeyrâ (جديره)	8 ⁴⁷²⁸	2	1 ⁴⁷²⁹		
'Îsâviyye (عيسى وية)	13 ⁴⁷³⁰		1 ⁴⁷³¹		
Bettîr (بتير) ⁴⁷³²	14 ⁴⁷³³	1	1 ⁴⁷³⁴		
Kefr 'Annâ (كفر عنا)	8				
'Arvarâ (عرورا)?	20 ⁴⁷³⁵	2	1 ⁴⁷³⁶		
'Accûl (عجول)	14 ⁴⁷³⁷	2	1 ⁴⁷³⁸		
Kalveniye (قلونييه) ⁴⁷³⁹	8 ⁴⁷⁴⁰	1	1 ⁴⁷⁴¹		
Beyt Hanînâ (بيت حنينا)	16 ⁴⁷⁴²	1 ⁴⁷⁴³	1 ⁴⁷⁴⁴		
'Ayn Kârim (عين كارم) ⁴⁷⁴⁵	29 ⁴⁷⁴⁶	1	1 ⁴⁷⁴⁷		
Beyt-u Sâhûri'l-Vâdi (بيت ساحور الوادي)	14 ⁴⁷⁴⁸		1 ⁴⁷⁴⁹		

⁴⁷¹² Kayıtta 14

⁴⁷¹³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷¹⁴ Tâbi'-i İklîm-i Benî Hârîs.

⁴⁷¹⁵ Kayıtta 11

⁴⁷¹⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷¹⁷ "Hâsıl 2500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁷¹⁸ Kayıtta 10

⁴⁷¹⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷²⁰ Kayıtta 17

⁴⁷²¹ Min-mu'âmele-i Benî 'Umeyra.

⁴⁷²² Kayıtta 20

⁴⁷²³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷²⁴ Kayıtta 10

⁴⁷²⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷²⁶ Kayıtta 17

⁴⁷²⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷²⁸ Kayıtta 7

⁴⁷²⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷³⁰ Kayıtta 12

⁴⁷³¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷³² Vakf-u Medreseti'l-Mu'azzamiyyeti'l-Hanefiyye.

⁴⁷³³ Kayıtta 12

⁴⁷³⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷³⁵ Kayıtta 19

⁴⁷³⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷³⁷ Kayıtta 13

⁴⁷³⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷³⁹ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye tamâmen.

⁴⁷⁴⁰ Kayıtta 7

⁴⁷⁴¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁴² Kayıtta 15

⁴⁷⁴³ Kayıtta 2

⁴⁷⁴⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁴⁵ Vakf-u zâviye-i'l-Mağaribe fî Kudüs-i Şerîf. El-vâkıf Salâhuddin bin Eyyûb.

⁴⁷⁴⁶ Kayıtta 28

⁴⁷⁴⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁴⁸ Kayıtta 13

⁴⁷⁴⁹ İmamın adı verilmemiştir.

Beyt Fecûs (بيت فجوس)	- ⁴⁷⁵⁰				
Tibnâ (تبنا)	- ⁴⁷⁵¹				
Havrâ (حورا)	3				
El-Hirab (الخراب) ⁴⁷⁵²	13 ⁴⁷⁵³		1 ⁴⁷⁵⁴		
Tekû (تقوع)	28 ⁴⁷⁵⁵		1 ⁴⁷⁵⁶	4 ⁴⁷⁵⁷	
‘Ayn Silvân (عين سلوان) ⁴⁷⁵⁸	11 ⁴⁷⁵⁹		1 ⁴⁷⁶⁰		
Mâlihatsu’s-Suğrâ (مالحة الصغرى)	21 ⁴⁷⁶¹		1 ⁴⁷⁶²		
Bîr Nebâlâ (بیر نبالة)	8 ⁴⁷⁶³				
Sincil (سنجل)	- ⁴⁷⁶⁴				
‘Almît (علميت)	14 ⁴⁷⁶⁵		1 ⁴⁷⁶⁶		
Beyt ‘Atârâ (بيت عطارا)	- ⁴⁷⁶⁷				
Beyt ‘Ûru’s-Süflâ (بيت عور السفلى)	- ⁴⁷⁶⁸				
Kefr Nî’me (کفر نعمة)	- ⁴⁷⁶⁹				
‘Ayn Kaynâ (عين فينا)	- ⁴⁷⁷⁰				
Turmus ‘Ayyâ (ترمس عيا)	8 ⁴⁷⁷¹		1 ⁴⁷⁷²		
Beyt Sûrîn (بيت سورين)	10 ⁴⁷⁷³		1 ⁴⁷⁷⁴		
Sârîs (ساریس)	13 ⁴⁷⁷⁵	6	1 ⁴⁷⁷⁶		
Kefr Sûm (کفر صوم)	- ⁴⁷⁷⁷				
Beyt Safâfâ (بيت صفافا)	8 ⁴⁷⁷⁸		1 ⁴⁷⁷⁹		
Bîretü’l-Kübrâ (بيرة الكبرى) ⁴⁷⁸⁰	19 ⁴⁷⁸¹		1 ⁴⁷⁸²		
Deyr Dîvân (دير دیوان)	50 ⁴⁷⁸³		1 ⁴⁷⁸⁴		

⁴⁷⁵⁰ “Hâsıl 2200” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁷⁵¹ “Hâsıl 800” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁷⁵² Vakf-u Kaymas bin Abdullah En-Necmî ‘alâ’s-Şeyh Abdülazîz ba‘de’l-inkırâz ‘alâ Sahrâti’ş-Şerîfe ve Mescid-i Aksâ.

⁴⁷⁵³ Kayıtta 12

⁴⁷⁵⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁵⁵ Kayıtta 27

⁴⁷⁵⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁵⁷ Kişi başına 80 akçeden toplamda 320 akçe cizye Hristiyan ahali tarafından ödenmiştir.

⁴⁷⁵⁸ Vakf-u Medrese-i Salâhiyye

⁴⁷⁵⁹ Kayıtta 10

⁴⁷⁶⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁶¹ Kayıtta 20

⁴⁷⁶² İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁶³ Kayıtta 7

⁴⁷⁶⁴ “Hâsıl 6500” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁷⁶⁵ Kayıtta 13

⁴⁷⁶⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁶⁷ “Hâsıl 1000” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁷⁶⁸ “Hâsıl 1500” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁷⁶⁹ “Hâsıl 1206” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁷⁷⁰ “Hâsıl 1170” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁷⁷¹ Kayıtta 7

⁴⁷⁷² İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁷³ Kayıtta 9

⁴⁷⁷⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁷⁵ Kayıtta 12

⁴⁷⁷⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁷⁷ “Hâsıl 6300” gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁷⁷⁸ Kayıtta 7

⁴⁷⁷⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁸⁰ Kudüs’ün kuzeyindedir.

⁴⁷⁸¹ Kayıtta 18

⁴⁷⁸² İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁸³ Kayıtta 49

Gālîn (غالين)	17 ⁴⁷⁸⁵	1	1 ⁴⁷⁸⁶		
Kabâle/Kayâle (قبالة/قبالة) ⁴⁷⁸⁷	6 ⁴⁷⁸⁸	3	1 ⁴⁷⁸⁹		
Till-i Ebû Za'rûr (تل ابو زعرور)	2				
Bîr Zeyt (بیر زيت)	16 ⁴⁷⁹⁰	1	1 ⁴⁷⁹¹		
Deyr Şeyh (دير شيخ)	- ⁴⁷⁹²				
Tûr-u Zeytâ (طور زيتا) ⁴⁷⁹³	14 ⁴⁷⁹⁴		1 ⁴⁷⁹⁵		
Rammûn (رمون)	38 ⁴⁷⁹⁶	9	1 ⁴⁷⁹⁷		
Ulyânâ (عليانا)	2				
Cilciliyyâ (جلجلية)	4				
Beyt Fâsîn (بيت فاسين) ⁴⁷⁹⁸	7				
Beyt Dukvâ (بيت دقوا)	3				
Kahmâs (قحماص)	13 ⁴⁷⁹⁹		1 ⁴⁸⁰⁰		
El-'Alâru's-Süflâ (العلار السفلى) ⁴⁸⁰¹	4	1			
Deyr Ebû's-Sûr (دير ابو الثور) ⁴⁸⁰²	4				
Deyru's-Sed (دير السد) nâm-ı diğêr Deyr Selâm (دير السلام) ⁴⁸⁰³	5				
Mezra'atü'l-'Iyâs (مزرعة العياص) ⁴⁸⁰⁴	10 ⁴⁸⁰⁵	4	1 ⁴⁸⁰⁶		
'Avcâ (عوجة) ⁴⁸⁰⁷	23 ⁴⁸⁰⁸		1 ⁴⁸⁰⁹		
Gayzeriyye (غيزرية)/'Îzeriyye (عيزرية) ⁴⁸¹⁰	31	2 ⁴⁸¹¹	1 ⁴⁸¹²		
Fâ'ûr/Fâğûr (فاعور/فاغور) ⁴⁸¹³	10 ⁴⁸¹⁴		1 ⁴⁸¹⁵		
Duhâniye (دحانية) ^{4816?}	14 ⁴⁸¹⁷		1 ⁴⁸¹⁸		

⁴⁷⁸⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁸⁵ Kayıtta 16

⁴⁷⁸⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁸⁷ Vakf-u Cemaleddin bin Abdullah Es-Sâmit tamâmen.

⁴⁷⁸⁸ Kayıtta 5

⁴⁷⁸⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁹⁰ Kayıtta 15

⁴⁷⁹¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁹² "Hâsıl 2500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁷⁹³ Vakf-u evlâd-ı Melik Salâhuddîn bin Eyyüb tamâmen

⁴⁷⁹⁴ Kayıtta 13

⁴⁷⁹⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁹⁶ Kayıtta 37

⁴⁷⁹⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁷⁹⁸ Vakf-u Evlâd-ı Muhyiddin bin Muvakki' Ebu Bekir ve Ali ve Osman ve Ömer ve Ebu'l-Fazl ve gayruhum tamâmen

⁴⁷⁹⁹ Kayıtta 12

⁴⁸⁰⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁰¹ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiyye El-Hanefiyye

⁴⁸⁰² Vakf-u Medrese-i Şeyh Ahmed Ebû's-Sûr tamâmen.

⁴⁸⁰³ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiyye El-Hanefiyye

⁴⁸⁰⁴ Vakf-u Hazret-i Musa

⁴⁸⁰⁵ Kayıtta 9

⁴⁸⁰⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁰⁷ Vakf-u Kudüs-i Şerif ve Halîlurrahmân

⁴⁸⁰⁸ Kayıtta 22

⁴⁸⁰⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸¹⁰ Vakf-u Halîlurrahmân.

⁴⁸¹¹ Kayıtta 1

⁴⁸¹² İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸¹³ Vakf-ı Hazret-i Musa ve Yunus ve Lut Enbiyâ (عليهم الصلاة والسلام).

⁴⁸¹⁴ Kayıtta 9

⁴⁸¹⁵ İmamın adı verilmemiştir.

Kusûr (قصور)	9 ⁴⁸¹⁹		1 ⁴⁸²⁰		
Râmallâh (رام الله)	4				
Bint-i 'Înân (بنت عنان) ^{4821?}	11 ⁴⁸²²		1 ⁴⁸²³		
Zekeriyye El-Bittîh (زكريا البطيخ) ⁴⁸²⁴	11 ⁴⁸²⁵	1	1 ⁴⁸²⁶		
Beyt Ünyâ (بيت اونيا) ⁴⁸²⁷	46 ⁴⁸²⁸	11	1 ⁴⁸²⁹		
Kefr 'Ayn (كفر عين)	15 ⁴⁸³⁰		1 ⁴⁸³¹		
Beyt Rîmâ (بيت ريما)	31 ⁴⁸³²	2	1 ⁴⁸³³	6 ⁴⁸³⁴	
Mezârî' (مزارع) ⁴⁸³⁵	9 ⁴⁸³⁶	2	1 ⁴⁸³⁷		
Halebbâ (حلبا) ⁴⁸³⁸	- ⁴⁸³⁹				
TOPLAM	1.656	96	72	350	8

Halilurrahman Mahalleleri	Müslüman						Yahudi		Hristiyan	
	H	M	İm	Ş Z	Şerif	Müd	H	M	H	M
1015 TD 945/1538-39										
Kazzâzîn (قزازين)	179 ⁴⁸⁴⁰	76	4 ⁴⁸⁴¹		2 ⁴⁸⁴²					
Şeyh Alî Bekâ (شيخ علي بكا)	47 ⁴⁸⁴³	21 ⁴⁸⁴⁴	2 ⁴⁸⁴⁵							
El-Vustâ ve'l-Kaytûn (الوسطا والقيطون)	237 ⁴⁸⁴⁶	53 ⁴⁸⁴⁷	5 ⁴⁸⁴⁸		4 ⁴⁸⁴⁹	1 ⁴⁸⁵⁰				
El-Medrese (المدرسة) ve'l- 'Akabe (العقبة) ve's-	160 ⁴⁸⁵¹	51 ⁴⁸⁵²	5 ⁴⁸⁵³		1 ⁴⁸⁵⁴					

⁴⁸¹⁶ Vakf-u Sahrâtu 'ş-Şerîfe ve ve Mescidi'l-Aksâ

⁴⁸¹⁷ Kayıtta 13

⁴⁸¹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸¹⁹ Kayıtta 8

⁴⁸²⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸²¹ Vakf-ı Sahrâ'i 'ş-şerîfe

⁴⁸²² Kayıtta 10

⁴⁸²³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸²⁴ Vakf-u Seyyidinâ Halîl 'Aleyhisselâm tamâmen.

⁴⁸²⁵ Kayıtta 10

⁴⁸²⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸²⁷ Vakf-u's-Sahrati'îş-Şerîfe tamâmen.

⁴⁸²⁸ Kayıtta 45

⁴⁸²⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸³⁰ Kayıtta 14

⁴⁸³¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸³² Kayıtta 30

⁴⁸³³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸³⁴ Kişi başına 80 akçeden toplamda 480 akçe cizye ile mükellef kılınmışlardır.

⁴⁸³⁵ Vakf-u Seyyidinâ Halîl 'Aleyhisselâm tamâmen.

⁴⁸³⁶ Kayıtta 8

⁴⁸³⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸³⁸ Vakf-u Halilurrahman 'Aleyhi's-selâm

⁴⁸³⁹ "Hâsıl 500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁸⁴⁰ Kayıtta 170

⁴⁸⁴¹ İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁸⁴² Şerif İbrahim, Zeyneddin veled-i O.

⁴⁸⁴³ Kayıtta 46

⁴⁸⁴⁴ Kayıtta 20

⁴⁸⁴⁵ İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁸⁴⁶ Kayıtta 229

⁴⁸⁴⁷ Kayıtta 52

⁴⁸⁴⁸ İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁸⁴⁹ Dört şeriften Seyyid Muhammed veled-i Seydâlî?, Muhammed birâder-i O adlı kişilerin isimleri verilmiştir.

⁴⁸⁵⁰ Şeyh Alauddin veled-i Şeyhulislam adlı müderris için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁸⁵¹ Kayıtta 155

⁴⁸⁵² Kayıtta 50

Şi'âniye/Şe'âbine (الشعانية/الشعابية)									
El-Ekrâd (الاکراد)	151 ⁴⁸⁵⁵	30 ⁴⁸⁵⁶	4 ⁴⁸⁵⁷	1 ⁴⁸⁵⁸	2 ⁴⁸⁵⁹				
El-Yehûd (اليهود)							21 ⁴⁸⁶⁰		
Cemâ'at-i Nasârâ (نصاری)								7 ⁴⁸⁶¹	
TOPLAM	774	231	20	1	9	1	21	7	

Halülurrahman Köyleri	Müslüman			Hrs	
1015 TD 945/1538-39	H	M	İm	H	M
Mecdel Fudayl (مجدل فضیل)				95 ⁴⁸⁶²	12
İdü'l-Miyâ (عيد الميا) nâm-ı diğêr Sûr (سور)	6	1			
Beyt Evliyâ (بيت اوليا) ⁴⁸⁶³	4 ⁴⁸⁶⁴				
Celciyâ (جلجيا)	8 ⁴⁸⁶⁵		1 ⁴⁸⁶⁶		
Katmân (قطمان)	24	3	1 ⁴⁸⁶⁷		
Terkûmiyye (ترقومية)	28 ⁴⁸⁶⁸	1	1 ⁴⁸⁶⁹		
Guveyru'l-'Ulyâ (غوير العليا)	24 ⁴⁸⁷⁰		1 ⁴⁸⁷¹		
Benî Selîm (بنی سليم)	11 ⁴⁸⁷²	2	1 ⁴⁸⁷³		
Deyr Nahhâs (دير نحاس)	5				
Semû' (سموع)	7 ⁴⁸⁷⁴	1	1 ⁴⁸⁷⁵		
İdâne/Abdâne (عيدانة/عبدانة)	10 ⁴⁸⁷⁶		1 ⁴⁸⁷⁷		
Sî'îr (سيعير) ⁴⁸⁷⁸	36 ⁴⁸⁷⁹		1 ⁴⁸⁸⁰		
Cemrûn (جمرون)	5				
Beyt Makdûm (بيت مقدم)	3				
Deyr Sâmit (دير صامت)	9 ⁴⁸⁸¹		1 ⁴⁸⁸²		

⁴⁸⁵³ İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁸⁵⁴ Seyyid Câbir

⁴⁸⁵⁵ Kayıtta 135

⁴⁸⁵⁶ Kayıtta 29

⁴⁸⁵⁷ İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁸⁵⁸ İbrahim adında bir kişi Şeyh-i Zâviye olarak kaydedilmiştir.

⁴⁸⁵⁹ Ali veled-i Şerîf, Muhammed veled-i O

⁴⁸⁶⁰ Bir tane a' mâ var. Kayıtta 20.

⁴⁸⁶¹ Mahallelerin kaydının sonunda "Cizye-i Nasârâ ve Yehûdiyyân der-nefs-i Halilurrahmân 'aleyhi's-selâm neferan 27 beher nefer fî semânîn 2160."

⁴⁸⁶² Kişi başı 80 akçeden toplamda 8560 akçe cizye Vakfu's-Sahrati's-Şerîfe ve Mescidi'l-Aksâ'dır.

⁴⁸⁶³ Vakf

⁴⁸⁶⁴ "Hâsıl 1500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁸⁶⁵ Kayıtta 7

⁴⁸⁶⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁶⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁶⁸ Kayıtta 27

⁴⁸⁶⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁷⁰ Kayıtta 23

⁴⁸⁷¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁷² Kayıtta 10

⁴⁸⁷³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁷⁴ Kayıtta 6

⁴⁸⁷⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁷⁶ Kayıtta 9

⁴⁸⁷⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁷⁸ Vakf-u Medrese-i Berkükiye

⁴⁸⁷⁹ Kayıtta 35

⁴⁸⁸⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁸¹ Kayıtta 8

⁴⁸⁸² İmamın adı verilmemiştir.

Sîmyâ Ebu'l-'Ayn (سيميا ابو العين)	- ⁴⁸⁸³			
Yattâ (بطا)	29 ⁴⁸⁸⁴		1 ⁴⁸⁸⁵	
Teffûh (تفوح)	5	1		
Beyt Havrân (بيت حوران)	7 ⁴⁸⁸⁶		1 ⁴⁸⁸⁷	
Ni'liyâ/Nikliyâ (نعليا/نقليا)	68 ⁴⁸⁸⁸		2 ⁴⁸⁸⁹	
Sîmyâ Bûrîn (سيميا بورين) ^{4890?}	13 ⁴⁸⁹¹		1 ⁴⁸⁹²	
Beyt Hânûn (بيت حانون)	13 ⁴⁸⁹³		1 ⁴⁸⁹⁴	
Beyt A'lâm (بيت اعلام)	12 ⁴⁸⁹⁵		1 ⁴⁸⁹⁶	
Burcu'l-Hiyâm (برج الخيام)	4			
Derûsiye (دروسية)	15 ⁴⁸⁹⁷		1 ⁴⁸⁹⁸	
Beyt Emre (بيت امرة)?	6			
Ednâ (ادنى) ⁴⁸⁹⁹	21 ⁴⁹⁰⁰	2	1 ⁴⁹⁰¹	
Halhûl (حلول) ⁴⁹⁰²	45	2	1 ⁴⁹⁰³	
Kefr Bûreyk (كفر بريك) ⁴⁹⁰⁴	17 ⁴⁹⁰⁵		1 ⁴⁹⁰⁶	
Nûbâ (نوبا) ⁴⁹⁰⁷	22 ⁴⁹⁰⁸	3	1 ⁴⁹⁰⁹	
Sûbâ (سوبا) ⁴⁹¹⁰	11 ⁴⁹¹¹		1 ⁴⁹¹²	
Beyt 'Aynûn (بيت عينون) ⁴⁹¹³	7 ⁴⁹¹⁴	2	1 ⁴⁹¹⁵	
Şüveykâ Benî Hafîr (شويكى بني حفير) ⁴⁹¹⁶	15		1 ⁴⁹¹⁷	
Harsâ (خرسا) ⁴⁹¹⁸	12 ⁴⁹¹⁹		1 ⁴⁹²⁰	
'Ânâb/'Ânâtu'l-Kübâ (عاناب/عانات)	12 ⁴⁹²²		1 ⁴⁹²³	

⁴⁸⁸³ "Hâsıl 1500" gösterilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁴⁸⁸⁴ Kayıtta 28

⁴⁸⁸⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁸⁶ Kayıtta 6

⁴⁸⁸⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁸⁸ Kayıtta 66

⁴⁸⁸⁹ İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁸⁹⁰ Nâm-ı diğeri Ebû Hasan

⁴⁸⁹¹ Kayıtta 12

⁴⁸⁹² İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁹³ Kayıtta 12

⁴⁸⁹⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁹⁵ Kayıtta 11

⁴⁸⁹⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁹⁷ Kayıtta 14

⁴⁸⁹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁸⁹⁹ Vakf-u Seyyidünâ Halîl 'a.m. tamâmen.

⁴⁹⁰⁰ Kayıtta 20

⁴⁹⁰¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹⁰² Vakf-u Hazret-i Halilurrahman 'a.m. tamâmen.

⁴⁹⁰³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹⁰⁴ Vakf-u Halilurrahmân 'aleyhi's-selâm.

⁴⁹⁰⁵ Kayıtta 16

⁴⁹⁰⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹⁰⁷ Vakfu's-Sahrati's-Şerife tamâmen.

⁴⁹⁰⁸ Kayıtta 21

⁴⁹⁰⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹¹⁰ Vakf-u Seyyidünâ Halîl 'a.m. tamâmen.

⁴⁹¹¹ Kayıtta 10

⁴⁹¹² İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹¹³ Vakfu'n-Nebî 'a.m. 'alâ Temîm-i Dârî ve ihvetihi.

⁴⁹¹⁴ Kayıtta 6

⁴⁹¹⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹¹⁶ Vakf-u Seyyidünâ Halîl 'a.m. tamâmen.

⁴⁹¹⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹¹⁸ Vakf-u Hazret-i Halilurrahmân 'a.m. tamâmen.

⁴⁹¹⁹ Kayıtta 11

⁴⁹²⁰ İmamın adı verilmemiştir.

الكبرى ⁴⁹²¹					
Dûrâ (دورى)	23 ⁴⁹²⁴		1 ⁴⁹²⁵		
Şüveykâ Benî Kays (شويكى بنى قيس) ⁴⁹²⁶	16 ⁴⁹²⁷		1 ⁴⁹²⁸		
TOPLAM	549	18	28	95	12

3) 289 TD 961/1553-54

Kudüs Mahalleleri	Müslüman							
	H	M	İ	Mz	A	B	C	Hd
Şeref (شرف)	279 ⁴⁹²⁹	20 ⁴⁹³⁰	3 ⁴⁹³¹		1 ⁴⁹³²			
Bâbu'l-Kattânîn (باب القطانين)	219 ⁴⁹³³	17 ⁴⁹³⁴	1 ⁴⁹³⁵	2 ⁴⁹³⁶			2 ⁴⁹³⁷	
Bâbu'l-Âmûd (باب العامود)	437 ⁴⁹³⁸ +17 ⁴⁹³⁹ T 454	25 ⁴⁹⁴⁰ +5 ⁴⁹⁴¹ T 30	1 ⁴⁹⁴²	3 ⁴⁹⁴³				9 ⁴⁹⁴⁴
Bâbu'l-Hittâ (باب الحطة)	357 ⁴⁹⁴⁵ +25 ⁴⁹⁴⁶ T 382	23 ⁴⁹⁴⁷	1 ⁴⁹⁴⁸	1 ⁴⁹⁴⁹				1 ⁴⁹⁵⁰
Zerâ'ine (زرعنة)	280	28						
Rîşe ve Sahyûn (ريشة و صهيون)	168 ⁴⁹⁵¹	3						
Cemâ'at-u Mağâribe	84+32 ⁴⁹⁵² T 116	11						

⁴⁹²² Kayıtta 11

⁴⁹²³ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹²¹ Vakf-u Seyyidünâ Halîl 'a.m. tamâmen.

⁴⁹²⁴ Kayıtta 22

⁴⁹²⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹²⁶ Vakf-u Seyyidünâ Halîl tamâmen.

⁴⁹²⁷ Kayıtta 15

⁴⁹²⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹²⁹ Kayıtta 240

⁴⁹³⁰ Kayıtta 25

⁴⁹³¹ İmamların adları verilmemiştir.

⁴⁹³² A'mânın adı verilmemiştir.

⁴⁹³³ Kayıtta 215

⁴⁹³⁴ Kayıtta 16

⁴⁹³⁵ Şeyh Necmeddîn

⁴⁹³⁶ Muhammed bin Abdulkerim isminde bir müezzinin adı verilmiştir. Diğer müezzinin ismi belirtilmemiştir.

⁴⁹³⁷ Hâtem bin Abdullah, Halil bin Hâtem

⁴⁹³⁸ Kayıtta 429

⁴⁹³⁹ Cemâ'at-i Döğeri. Kayıtta 18

⁴⁹⁴⁰ Kayıtta 32

⁴⁹⁴¹ Cemâ'at-i Döğeri. Kayıtta 4

⁴⁹⁴² İmamın adı verilmemiştir.

⁴⁹⁴³ Zeyneddin bin 'Uzmân, Ahmed bin Abdulbaz?, Şemseddin bin Abdussair? Adlı 3 müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁹⁴⁴ Şihabüddin bin Hammad, Şeyh bin Şerif, Mahmud bin Harun, Yusuf bin Muhammed, Ali bin Ukbe, Musa bin Ukbe, Ömer bin Harun, Ukbe bin Harun, Yusuf bin Ukbe adlı 9 kişi için "Hâdim- Hazret-i Musa" olarak kaydedilmişler ve bu kişiler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁹⁴⁵ Kayıtta 362

⁴⁹⁴⁶ Cemâ'at-i Eyyûbiye 'an-Cündiyyân-ı Halka. Kayıtta 26

⁴⁹⁴⁷ Kayıtta 22

⁴⁹⁴⁸ Zeynelabidin bin Ermî?

⁴⁹⁴⁹ Ahmed bin Dehen? Adlı müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁹⁵⁰ "Hâdim-i Aksâ" olarak kaydedilen Ebu'l-Vefâ adındaki kişi için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁹⁵¹ Kayıtta 160

⁴⁹⁵² Cemâ'at-i Şeyh Ahmed Mağribî 'an-mahalle-i mezbûrâ.

Cemâ'at-u Akabeti's-Sit (عقبة الست)	46 ⁴⁹⁵³		4 ⁴⁹⁵⁴			2 ⁴⁹⁵⁵		2 ⁴⁹⁵⁶
TOPLAM	1944	132	10	6	1	2	2	12

Kudüs Hristiyan Mahalleleri 289 TD 961/1553-54	H	M	Mc	Hk
Mahalle-i Süryânî (سريانى)	22	4		
Der-Deyr-i Mâr Ya'kûb (مار يعقوب) ⁴⁹⁵⁷	54			
Deyr Zeytûn (زيتون)	1 ⁴⁹⁵⁸			
Deyr Anderyâs (اندرياس)	1 ⁴⁹⁵⁹			
Cemâ'at-i Kıbtıyân (قبطيان) ⁴⁹⁶⁰	43 ⁴⁹⁶¹	4		
Cemâ'at-i Melikiye (ملكية)	138 ⁴⁹⁶²	14	3 ⁴⁹⁶³	1 ⁴⁹⁶⁴
Cemâ'at-i Nasârâ Der-Karye'-i Beyt Lahm ⁴⁹⁶⁵	30	3		
Cemâ'at-i Nasârâ 'an-Karye'-i Beyt Câlâ ⁴⁹⁶⁶	19			
Der-Deyr-i Mende (دير مندة) ⁴⁹⁶⁷	30			
Der-Deyr-i Sik (سيق) ⁴⁹⁶⁸	20			
Der-Deyr-i Kamâme (قمامة) ⁴⁹⁶⁹	9			
Der-Deyr-i Sîrb (سرب) ⁴⁹⁷⁰	15			
Der-Deyr-i Maryâs (مارياس)?	1 ⁴⁹⁷¹			
Der-Deyr-i Hızır (خضر)	1 ⁴⁹⁷²			
Der-Deyr-i Sahyûn (صهيون) ⁴⁹⁷³	14			
Der-Deyr-i Lahm (لحم) ⁴⁹⁷⁴	3			
Der-Deyr-i Musallabe (مصلبة) ⁴⁹⁷⁵	15			
TOPLAM	416	25	3	1

Kudüs Yahudileri 289 TD 961/1553-54	H	M	A	Mc	Kth
Cemâ'at-i Yehûdiyyân der-Kuds-i Şerîf	107	3	1 ⁴⁹⁷⁶		
Mahalle-i Maslah	79	3			
Mahalle-i Rîşe	139	7		1 ⁴⁹⁷⁷	1 ⁴⁹⁷⁸

⁴⁹⁵³ Kayıtta 39

⁴⁹⁵⁴ Abdülkerim bin Muhyiddin, Yahya bin Muhyiddin, Ebu'l-Vefâ bin Muhyiddin, Şeyh Musa (İmâm-u Sahratullah) haricindekiler "İmâm-u Aksâ" olarak kaydedilmişlerdir.

⁴⁹⁵⁵ Kayıtta 1. Süleyman, İlyas bin Abdullah "Bevvâbu's-Sahrâ".

⁴⁹⁵⁶ Süleyman "Hâdimu's-Sahrâ" haricinde diğer hadimin adı verilmemiştir.

⁴⁹⁵⁷ 'An-Cemâ'at-i Ermeniyyân

⁴⁹⁵⁸ Râhib

⁴⁹⁵⁹ Râhib

⁴⁹⁶⁰ 'An-Nasârâ

⁴⁹⁶¹ 3 kişinin isminin altına "El-Mısrî" notu düşülmüştür.

⁴⁹⁶² Kayıtta 135

⁴⁹⁶³ Süleyman bin Sumeyl, Sertâr? bin Tıbâl, İsa bin Avf?

⁴⁹⁶⁴ Mansur bin Şucâ' adlı hekim için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁹⁶⁵ ki Kudüs-i Şerîf'de mütemekkindirler. Harâcları..

⁴⁹⁶⁶ ki Kudüs-i Şerîf'de mütemekkindirler. Harâcları Hazret-i Halilurrahman'a zabt olur.

⁴⁹⁶⁷ Ki Cemâ'at-i Habeş mütemekkinlerdir.

⁴⁹⁶⁸ Cemâ'at-i Rûmiyyân der-nezd-i Bahr-i Lût

⁴⁹⁶⁹ Cemâ'at-i Nasârâ-i Rûmiyyân

⁴⁹⁷⁰ Cemâ'at-i Nasârâ-i Rûmiyyân

⁴⁹⁷¹ Râhib

⁴⁹⁷² Râhib

⁴⁹⁷³ Cemâ'at-i Nasârâ-i Frenk

⁴⁹⁷⁴ 'An-Cemâ'at-i Frenk

⁴⁹⁷⁵ Cemâ'at-i Nasârâ-i Gürciyyân

⁴⁹⁷⁶ İshak bin Yakub adlı a'mâ için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁹⁷⁷ Eseydül bin Lûr?

TOPLAM	325	13	1	1	1
---------------	------------	-----------	----------	----------	----------

Kudüs Köyleri	Müslüman						Hrs	
	H	M	A	Hk	A	Mc	H	M
289 TD 961/1553-54								
Cebâ (جبا) ⁴⁹⁷⁹	3							
Beyt Lukâ ? (بيت لقا) ⁴⁹⁸⁰	2							
Deyr Sâlih (دير صالح)	2							
Deyru's-Sed (دير السد) ⁴⁹⁸¹	8							
Beyt 'Uru'l-Fevkâ (بيت عور الفوقى)	5							
Sehzûr (سحزور) ⁴⁹⁸²	62							
'Abûnîn (عبونين) ⁴⁹⁸³	40							
Beyt Sikâyâ (بيت سقايا) ⁴⁹⁸⁴	31							
Kubeybâ (قبيبة)	7							
Kefr Nî me (كفر نعمة) ⁴⁹⁸⁵	42							
Sâmiye (سامية)	4							
Zânû' (زانوع) ⁴⁹⁸⁶	7							
Necme (نجمة)	17							
Beyt Tûl (بيت تول) ⁴⁹⁸⁷	7							
'Ayn Tût (عين توت) ⁴⁹⁸⁸	7							
Sanâsîl (صناصيل) ⁴⁹⁸⁹	10							
Deyr Şeyh (دير شيخ)	30							
Rihâ (ريحا)	59 ⁴⁹⁹⁰	6		1 ⁴⁹⁹¹	1 ⁴⁹⁹²			
Beyt Lahm (بيت لحم)	152	10				1 ⁴⁹⁹³	152 ⁴⁹⁹⁴	12
Beyt Câlâ (بيت جالا)							219 ⁴⁹⁹⁵ +36 ⁴⁹⁹⁶	22 ⁴⁹⁹⁷
							T 255	
Artâs (ارطاس) ⁴⁹⁹⁸	61	6					7 ⁴⁹⁹⁹	
Ebû Dîs (أبو ديس) ⁵⁰⁰⁰	112	6						
Duveyr (دوير)	9							

⁴⁹⁷⁸ Bakon adındaki Yahudi "Kethudâ-i Yehûdiyyân" olarak ifade edilmesine mukabil kendisi için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁹⁷⁹ Nezd-i 'Ayn Kerem

⁴⁹⁸⁰ Nezd-i Kûber

⁴⁹⁸¹ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiye'l-Hanefiyye

⁴⁹⁸² Vakf-u Halilirrahmân

⁴⁹⁸³ Vakf-u Halilirrahmân

⁴⁹⁸⁴ Vakf

⁴⁹⁸⁵ Bu köyün adı sf. 104 ve 105'te bir kere daha tekrar edilmiştir. Bundan dolayı ikinci bir kez yazma ihtiyacı duyulmamıştır.

⁴⁹⁸⁶ Nâm-ı diğêr Zeynâ (زينا)

⁴⁹⁸⁷ Vakf-u Medrese-i Tulûniyye tamâmen.

⁴⁹⁸⁸ Kudüs'ün batısında Deyr Yâsîn Köyü'nün yanındadır.

⁴⁹⁸⁹ Tâbi'-i Benî 'Adî

⁴⁹⁹⁰ Kayıtta 57

⁴⁹⁹¹ Avad bin Ganim

⁴⁹⁹² Cami bin Abdurrahman

⁴⁹⁹³ Hüseyin bin Sa'b adlı mecnun için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁴⁹⁹⁴ Kişi başına 80 akçeden toplamda 13.200 akçe cizye Hristiyan ahaliye tarh olunmuştur. Bu hesaba göre 165 kişi eder. Ancak defterde kayıtlı 164 kişi vardır.

⁴⁹⁹⁵ Kayıtta 220

⁴⁹⁹⁶ Cemâ'at-i Kesâbire ki karye-i mezbûrede sâkin olup harâcları kadîmden Hazret-i Halilurrahman Vakfî'na tasarruf olunur. Bu cemaatin cizyesi 80 akçeden toplamda 3120 akçe olarak tayin edilmiştir. Bu hesaba göre 39 kişiden cizye almaktadır. Ancak defterde kayıtlı kişi 36'dır.

⁴⁹⁹⁷ Kayıtta 21

⁴⁹⁹⁸ Vakf-u Sâkiye ve Ribât ve Bîmâristân der-harem-i Halilirrahmân 'aleyhi's-selâm.

⁴⁹⁹⁹ Cizye-i Nasârâ beher nefer fi semânin

⁵⁰⁰⁰ Vakf-u evlâd-ı Salâhuddîn bin Eyyûb.

Kar/Hay (قر/حی)?	23						
Sincil (سنجل)	45						
Dâr-ı Cerîr (دار جریر)	17						
Kefr Mâlik (کفر مالک)	23						
Tayyibetü'l-İsm (طیبة الاسم)						101 ⁵⁰⁰¹	
Kefr Bân (کفر بان)	31						
Cifnâ'n-Nasârâ (جفنا النصراری)						42 ⁵⁰⁰²	
Tayyibâ (طیبا)	17					3 ⁵⁰⁰³	
Deyr Ebû Meş'al (دير ابو مشعل)	29						
Beyt Ta' mer (بيت تمر) ⁵⁰⁰⁴	70	1	1 ⁵⁰⁰⁵				
Deyr 'Ammâr (دير عمار) ⁵⁰⁰⁶	36 ⁵⁰⁰⁷					1 ⁵⁰⁰⁸	
Beyt Nettîf (بيت نثیف)	95						
Beyt Kîsa (بيت کيسا)	35	2					
Mezra'atü'l-'Iyâs (مزرعة العیاص) ⁵⁰⁰⁹	70						
Tûr-u Mûsâviyye (طور موساویة) Turmus 'Ayyâ (ترمس عیا)	15						
Beyt Lûkye (بيت لوفیة)?	39						
Harîbe Benî Sibâ' (خریبة بنی سباع)?	4						
Yebrûd (یبرود)?	18						
Harbetu Ebû 'Ades (خریبة ابو عدس)	4						
Liftâ (لفتا)	72						
Velece (ولجة)	48						
Bukay'atu'z-Zân (بقیعة الضان)?	17						
Kahmâs (قحماص)	37						
Râm (رام)	33 ⁵⁰¹⁰	1 ⁵⁰¹¹					
Beyt Safâfâ (بيت صفافا)	30	5	1 ⁵⁰¹²				
Cîb (جیب) ⁵⁰¹³	95						
Deyr Sûdîn (دير سودین)	7 ⁵⁰¹⁴		1 ⁵⁰¹⁵				
Till-i Ebû Za'rûr (تل ابو زعرور)	6						
Beyt-u Sâhûru'n-Nasârâ (بيت ساحور النصراری) ⁵⁰¹⁶	21					13 ⁵⁰¹⁷	1
Ebû Muğîr/â (ابو مغیر/ة) ⁵⁰¹⁸	5						
Ümm-ü Tûbâ (ام طوبا)	38	3					
Tûr-u Zeytâ (طور زیتا) ⁵⁰¹⁹	47						
Kefr Şû' (کفر شوغ)	29						

⁵⁰⁰¹ Beher nefer fî semânîn 8080

⁵⁰⁰² Kayıtta 44. Beher neferan fî semânîn 3360.

⁵⁰⁰³ Beher neferan fî semânîn 340

⁵⁰⁰⁴ Vakf.

⁵⁰⁰⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁰⁰⁶ Vakf-u El-Melil El-Mu'azzam 'Îsâ bin Eyyûb 'alâ Tâvûse bint-i Ebu'l-Kasım bin Muhammed El-Hakkârî.

⁵⁰⁰⁷ Kayıtta 37

⁵⁰⁰⁸ Musa adlı kişinin ismi altına "Nasrânî" kaydı konulmuştur. Ancak Hristiyan olan bu kişi için kaydın sonunda Hristiyanlar için açılan başlık açılmamış ve Müslüman hane içinde verilmiştir. Müslüman hane sayısı bu Hristiyan olan kişi ile birlikte 37'dir.

⁵⁰⁰⁹ Vakf-u Hazret-i Musa

⁵⁰¹⁰ Kayıtta 30

⁵⁰¹¹ Kayıtta 3

⁵⁰¹² Şeyh Hasan bin Fakih?

⁵⁰¹³ Vakf-u Sultân İnâl 'alâ hankâh ve Surrâ/Hayr? der-mahrûse-i Mısır.

⁵⁰¹⁴ Kayıtta 6

⁵⁰¹⁵ Berekat bin Ramazan

⁵⁰¹⁶ Beyt Lahm'in doğusunda 1 km uzaklıktadır.

⁵⁰¹⁷ Beher nefer fî semânîn 1120.

⁵⁰¹⁸ Vakf

⁵⁰¹⁹ Vakf-u evlâd-ı Melik Salâhuddîn bin Eyyûb tamâmen

Bîr Nebâlâ (بئر نباله)	8						
Sûr Bâhir (صور باهر)	56						
Deyr Ebân/Emân (دير ابان/امان)	20					22 ⁵⁰²⁰	
Beyt 'Îtâru's-Süflâ ve'l-Fevkâ (بيت عطار السفلى والىفوقا)	38						
Beyt 'Îllû (بيت ايللو)	14						
Kefr 'Ayn (كفر عين)	38						
Şa'fâz (شعفاظ)	7	5					
Beyt-u Sâhûri'l-Vâdi (بيت ساحور (الوادي)	42						
Beyt Sûrik (بيت سوريق)	22						
Beyt Hanînâ (بيت حنينا)	28						
Deyru's-Sene (دير السنة)?	52						
Beyt 'Ûru's-Süflâ (بيت عور السفلى)	16						
'Înnâbâ (عنابة) ⁵⁰²¹	13						
'Almît (علميت)	20	6					
'Atârâ (عطارا)	29						
'Ayn Silvân (عين سلوان) ⁵⁰²²	31						
Deyr Ebû Sûr (دير ابو ثور) ⁵⁰²³	8						
Safâfâ (صفافا)	11						
Kefr 'Annâ (كفر عنا)	14						
Bettîr (بتير) ⁵⁰²⁴	53						
'Accûl (عجول)	79	3					
Hûsân (حوسان)?	10						
Deyr Debân (دير دبان)	75 ⁵⁰²⁵	5	1 ⁵⁰²⁶				
Tekû (تقوع)	115					14 ⁵⁰²⁷	
Bîretü'l-Kübrâ (بيرة الكبرى) ⁵⁰²⁸	28						
'Ayn Kârim (عين كارم) ⁵⁰²⁹	39						
Kalveniye (قلونية) ⁵⁰³⁰	20	3					
Şeyh Bahtiyâr (شيخ بختيار)	3	1					
Deyr Benî 'Ubeyd (دير بني عبيد)	45						
'Îsâviyye (عيسى وية) ⁵⁰³¹	38						
Cüdeyrâ (جديرة)	28						
Harbâ/Hazmâ (خربا/حزما)?	33						
Beyt Zulmâ (بيت ظلما)	9						
Biddu (بدو) ⁵⁰³²	24						
Beyt Fâsîn (بيت فاسين) ⁵⁰³³	26						
Beyt Ferik (بيت فريك)?	22						
'Anbâ (عنا) ⁵⁰³⁴	24						
Cebe'u'l-Bittîh (جبع البطيخ)	59						

⁵⁰²⁰ Beher nefer fî semânî 1780. 20 akçe fazla cizye hesaplanmıştır.

⁵⁰²¹ Vakf-u Nureddin bin Hasan tamâmen.

⁵⁰²² Vakf-u Medrese-i Salâhiyye

⁵⁰²³ Vakf-u Medrese-i Şeyh Ahmed Ebû's-Sûr tamâmen.

⁵⁰²⁴ Vakf-u Medreseti'l-Mu'azzamiyyeti'l-Hanefiyye.

⁵⁰²⁵ Kayıtta 74

⁵⁰²⁶ Süleyman bin Fakih

⁵⁰²⁷ Cizye beher nefer fî semânî 1120

⁵⁰²⁸ Kudüs'ün kuzeyindedir.

⁵⁰²⁹ Vakf-u zâviye-i'l-Mağâribe fî Kudüs-i Şerîf. El-vâkıf Salâhuddin bin Eyyüb.

⁵⁰³⁰ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniyye tamâmen.

⁵⁰³¹ Vakf.

⁵⁰³² Vakf.

⁵⁰³³ Vakf-u Evlâd-ı Muhyiddin bin Muvakki' Ebu Bekir ve Ali ve Osman ve Ömer ve Ebu'l-Fazl ve gayruhum tamâmen

⁵⁰³⁴ Vakf

Sûbâ (صوبا)	21						6 ⁵⁰³⁵
'Ayn Siniyâ (عين سينية) ⁵⁰³⁶	5						
Kefr 'Atiyye (كفر عطية)	5						
Tûru'l-Cevz (طور الجوز)	14						
Beyt Fecûs (بيت فجوس)	17						
Şerefât (شرفات) ⁵⁰³⁷	10						
Lisânu'l-Vâd (لسان الواد)	8	1					
'Ayn Kanyâ/Kaynâ (عين قينا/قنيا) ⁵⁰³⁸	20	1					
Deyr Burey' (دير بريع) ⁵⁰³⁹	15						
Refât (رفات)	22						
Kalendiye (قلنديه)	20						
Beyt İza (بيت ايزة)?	6						
Beyt Havfâ (بيت حوفا)	2						
Kabâle (قبالة) ⁵⁰⁴⁰	11						
Nahhâlîn (نحالين)	27						
Mâlihātu's-Suġrâ (مالحة الصغرى)	45	5					
Saffâ (صفا)	19						
Sardâ (سردا)	6						
Bîr Zeytâ (ببر زيتا)	24						
Harîb/ Hirab (خرب/خراب) ⁵⁰⁴¹	14						
Kefr Sûm (كفر صوم)	12						
Cilciliyyâ (جلجلية)	6						
Tarfîn/Tarfîl (طرفين/طرفيل)?	10						
Hûbîl (هوبيل)	7						
Cemmâlâ (جمالا) ⁵⁰⁴²	14						
'Alâru'l-Fevkâ (علا الفوقا) ⁵⁰⁴³	40						
'Ulyânâ (عليانة)	6						
Beyt Zekâriyye (بيت زكارية)?	14						
Rammûn (رمون)	47						
Beyt Sâvîr (بيت ساوير) ⁵⁰⁴⁴	5						
Mezra'a-i Ebû Dâse (مزرعة ابو داسة)	13						
Kefr E'yun (كفر اعين)	7						
Fâġûr (فاغور) ⁵⁰⁴⁵	57						
Gayzeriyye (غيزرية)/'Îzeriyye (عيزرية) ⁵⁰⁴⁶	72						
Kusûr (قصور)	21						
Beyt 'Înân (بيت عنان)	12						
Beyt Ūnyâ (بيت اونيا) ⁵⁰⁴⁷	57	7					
Râmallâh (رام الله) ⁵⁰⁴⁸	6						
'Ayn Ebrûd/Bîrûd/Yebrûd	24						

⁵⁰³⁵ Cizye beher nefer fî semânîn 480

⁵⁰³⁶ Vakf.

⁵⁰³⁷ Vakf.

⁵⁰³⁸ Vakıf

⁵⁰³⁹ Vakf-u Medrese-i Melikiyye tamâmen

⁵⁰⁴⁰ Vakf-u Cemaleddin bin Abdullah Es-Sâmit tamâmen.

⁵⁰⁴¹ Vakf-u Kaymas bin Abdullah En-Necmî 'alâ's-Şeyh Abdülazîz ba'de'l-inkırâz 'alâ Sahrâtî's-Şerife ve Mescid-i Aksâ tamâmen.

⁵⁰⁴² Tâbi'-i İklîm-i Benî Hârîs.

⁵⁰⁴³ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiye'l-Hanefiyye tamâmen.

⁵⁰⁴⁴ Vakf-u Medrese-i Lûlû Gâzî ma'a zâviye ve ribât tamâmen.

⁵⁰⁴⁵ Vakf-ı Hazret-i Musa ve Yunus ve Lut Enbiyâ (عليهم الصلاة والسلام).

⁵⁰⁴⁶ Vakf-u Halilirrahmân.

⁵⁰⁴⁷ Vakf-u's-Sahrati'îs-Şerife tamâmen.

⁵⁰⁴⁸ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen.

(عين ابرود/بيروود/بيروود) ⁵⁰⁴⁹								
Deyr Gassânâ (دير غسانى) ⁵⁰⁵⁰	89							
Beyt Rîmâ (بيت ريماء) ⁵⁰⁵¹	63						11 ⁵⁰⁵²	
Ducâniye (دجانية) ⁵⁰⁵³ ?	39							
Kefr 'Ayn (كفر عين) ⁵⁰⁵⁴	36							
Karâvâ (قراوة) ⁵⁰⁵⁵	34							
Mezârî' (مزارع) ⁵⁰⁵⁶	48							
Zekeriyye El-Bittîh (زكريا البطيخ) ⁵⁰⁵⁷	24							
'Avcâ (عوجة) ⁵⁰⁵⁸	23							
'Ayn 'Arîk (عين عريك) ⁵⁰⁵⁹	13	2						
TOPLAM	4.139	79	4	1	1	1	627	35

Halilurrahman Mahalleleri	Müslüman			Yahudi	
	H	M	İ	H	M
289 TD 961/1553-54					
Vustâ (وسطى)	155		1 ⁵⁰⁶⁰		
Şegâbine (شغابينة) ve 'I-Medrese (المدسة)	79				
'Akabe (عقبة)	90				
Kazzâzîn (قزازين)	143				
Ra's-u Kaytûn (رأس قيطون)	88				
Fistikâ (فستقة)	99				
Ekrâd (اكراد)	207 ⁵⁰⁶¹				
Şeyh Alî Bekâ (شيخ علي بكا)	69				
Cemâ'at-i Yehûdiyyân (يهوديان)				8 ⁵⁰⁶²	
TOPLAM	930		1	8	

Halilurrahman Köyleri	Müslüman				Hrs	
	H	M	İ	Mz	H	M
289 TD 961/1553-54						
'Abdü'l-Miyâ (عبد المية) nâm-ı diğ er Sûr (سور)	36					
'Abdâ (عبدا)	15					
Deyr Bahâ (دير بحاء)	18					
Cemrîn (جمرين)	7					
Sî'îr/Sa'îr (سعيير/سعيير)	97 ⁵⁰⁶³					
Berkûmiyye (برقومية)	26					
'Uveyru'l/Guvevru'l-	52 ⁵⁰⁶⁴					

⁵⁰⁴⁹ Vakf-u Sahrâ-yı'ş-Şerîfe ve Mescid-i Aksâ ve Câmi'-i Meğâribe tamâmen.

⁵⁰⁵⁰ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen.

⁵⁰⁵¹ Vakf-u Sahratullahi Şerîf tamâmen.

⁵⁰⁵² Cizye beher nefer fî semânîn 880

⁵⁰⁵³ Vakf-u Sahrâtullah ve Mescidi'l-Aksâ ve Mağâribe tamâmen.

⁵⁰⁵⁴ Der-Benî Zeyd. Vakf-u Sahratullah ve Mescid-i Aksa ve Câmi'-i Mağâribe tamâmen.

⁵⁰⁵⁵ Vakf-u Halilurrahman ve Sahratü'ş-Şerîfe

⁵⁰⁵⁶ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen.

⁵⁰⁵⁷ Vakf-u Halilurrahman tamâmen.

⁵⁰⁵⁸ Vakf-u Kudüs.

⁵⁰⁵⁹ Kayıtta 15

⁵⁰⁶⁰ Denâyib? bin Ali

⁵⁰⁶¹ Kayıtta 247

⁵⁰⁶² Cizye beher nefer fî semânîn 640 Vakf-u Hazret-i Halilurrahman.

⁵⁰⁶³ Defter kaydında 103'tür. Burada köyün sf.larında tanzim edilirken hatalı bir terkip olmuştur. Kendi tahkikatımıza göre defterin 216 ve 217 numaralı sf.larına şamil olan Sî'îr/Sa'îr Köyü 218. Ci sf.da kaydın sonu 52 hane ile bitmektedir. Hâlbuki 214. Cü sf. 103 hane ile biten fakat başı belli olmayan bir köy vardır. Bu kaydın Sî'îr/Sa'îr Köyü'ne ait olması ve kayıttaki mantığa münasip düşmesi bakımından burasının mezkûr köyün sonu olduğu kanaati hâsil oldu ve netice olarak buraya eklendi.

'Ulyâ (عویر/غویر العلیا)					
Ni'liyâ (نعلیا)	47				
Kūkîn (قوین)	83 ⁵⁰⁶⁵	1 ⁵⁰⁶⁶	1 ⁵⁰⁶⁷		
Yattâ (یطا)	48				
Mecdel Fudayl (مجدل فضیل)				91 ⁵⁰⁶⁸	
Benî Selîm (بنی سلیم)	- ⁵⁰⁶⁹				
Semû' (سموع)	16				
Deyr Nahhâs (دیر نحاس)	7 ⁵⁰⁷⁰				
Katmân (قطمان)	27				
Beyt Kânûn (بیت کانون)	8				
Deyr Şeyh (دیر شیخ)	6				
Sımyâ Bûrîn (سیمیا بورین) ^{5071?}	18 ⁵⁰⁷²				
Beyt Fesâ/Kasâ (بیت فضا/قضا)	7				
Sartâ (صرتا) ⁵⁰⁷³	24				
Nûbâ (نوبه) ⁵⁰⁷⁴	29				
Ednâ (ادنئ) ⁵⁰⁷⁵	30				
Kefr Bûreyk (کفر بریک) ⁵⁰⁷⁶	39				
Halhûl (حلحول) ⁵⁰⁷⁷	33				
Şüveykâ Benî Kays (شوئیکئ بنئ قیس) ⁵⁰⁷⁸	39				
'Anâtu'l-Kübrâ (عانات الکبری) ⁵⁰⁷⁹	8				
Şüveykâ Benî Sabr/Cebr (شوئیکئ بنئ صبر/جبر) ⁵⁰⁸⁰	35				
Dûrâ (دوری) ⁵⁰⁸¹	34				
Şûbâ/Sûbâ (شوبا/سوبا) ⁵⁰⁸²	11				
TAMAM	800	1	1	91	

4) 112 TD 970/1562-63

Kudûs Mahalleleri	Müslüman
-------------------	----------

⁵⁰⁶⁴ Defterin hatalı terkiibinden naşı bu köyün tahrir kaydında da bir hata meydana gelmiştir. Sî'îr/Sa'îr Köyü'nün 218. ci sf.da kaydının sonu 52 hane ile bitmektedir. İşbu kayıt 215.ci sf.daki 'Uveyru'l/Guvevru'l-'Ulyâ köyünün âhiri olması gerekir. Zira köyün sayımında 50 haneye vasıl olunmaktadır. Ancak kati hane sayısı verilmemektedir. İşte bu kati hane sayısına 218.ci sf.daki 52 hane ile vasıl olunmaktadır.

⁵⁰⁶⁵ Kayıtta 82

⁵⁰⁶⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁰⁶⁷ Hatibin adı verilmemiştir.

⁵⁰⁶⁸ Kişi başı 80 akçeden toplamda 7280 akçe cizye Vakfu's-Sahrati'ş-Şerife ve Mescidi'l-Aksâ'dır.

⁵⁰⁶⁹ Halkı Mısır'a rihlet etmiştir.

⁵⁰⁷⁰ Kayıtta 8

⁵⁰⁷¹ Nâm-ı diğeri Ebû Hasan

⁵⁰⁷² Kayıtta 17

⁵⁰⁷³ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen

⁵⁰⁷⁴ Vakf-u Sahratullâh-i şerîf tamâmen.

⁵⁰⁷⁵ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen.

⁵⁰⁷⁶ Vakf-u Halilurrahmân tamâmen.

⁵⁰⁷⁷ Vakf-u Halilurrahman tamâmen.

⁵⁰⁷⁸ Vakf-u Seyyidünâ Halîl tamâmen.

⁵⁰⁷⁹ Vakf-u Seyyidünâ Halîl 'a.m. tamâmen.

⁵⁰⁸⁰ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen ve Sahratu'ş-şerife şerrefâhallâhu tamâmen.

⁵⁰⁸¹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen.

⁵⁰⁸² Vakf-u Hazret-i Halilurrahman tamâmen.

112 TD 970/1562-63	H	M	İ	Mz	Ht	A	Kd	Hk	Ş	B	Ky
Şeref (شرف)	415 ⁵⁰⁸³					1 5084	2 ⁵⁰⁸⁵				
Bâbu'l-Kattânîn (باب القطانين)	195 ⁵⁰⁸⁶	3 ⁵⁰⁸⁷	19 ⁵⁰⁸⁸					1 ⁵⁰⁸⁹			
Rîşe (ريشة)	188 ⁵⁰⁹⁰							1 ⁵⁰⁹¹			
Mağâribe (مغاربة)	130	2									
Bâbu'l-Âmûd (باب العمود)	395 ⁵⁰⁹²					1 5093			1 ⁵⁰⁹⁴		
Akabetü's-Sit (عقبة الست)	49 ⁵⁰⁹⁵		1 ⁵⁰⁹⁶					1 ⁵⁰⁹⁷		1 5098	
Bâbu'l-Hittâ (باب الحطة)	399 ⁵⁰⁹⁹⁺ 20 ⁵¹⁰⁰ T 419	22 ⁵¹⁰¹⁺ 2 ⁵¹⁰² T 24	42 ⁵¹⁰³	5 ⁵¹⁰⁴	1 ⁵¹⁰⁵				20	1 5106	2 ⁵¹⁰⁷
Zerâ'ine (زراعة)	318 ⁵¹⁰⁸	3 ⁵¹⁰⁹									
TOPLAM	2.109	32	41	5	1	2	2	3	21	2	2

⁵⁰⁸³ Kayıtta 379. Kaydın sonunda 19 tane mücerretten bahsedilmiş ancak kaydın içinde izhar edilmemişlerdir. Ayrıca kaydın sonunda “mu'îdîn ve müderrişin ve hutebâ ve e'imme ve mü'zzinân neferan 21” olarak ifade edilmesine mukabil kimin imam kimin müezzin vesaire olduğu kayıtta belirtilmemiştir.

⁵⁰⁸⁴ A'mânın adı verilmemiştir.

⁵⁰⁸⁵ Kadı Nasreddin veled-i 'Ulem ile Kadı Neferüddin veled-i 'Ulem adlı meşhur Ulemî ailesine mensup iki kadı hakkında kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵⁰⁸⁶ Kayıtta 166

⁵⁰⁸⁷ Kayıtta 13

⁵⁰⁸⁸ “Hutebâ ve e'imme ve mü'zzinân ve gayruhu 19” olarak ifade edilmiş ancak kaydın içinde kimin imam, hatip ve müezzin olduğuna dair bir işaretle bulunulmamıştır.

⁵⁰⁸⁹ Hekimin adı verilmemiştir.

⁵⁰⁹⁰ Kayıtta 189

⁵⁰⁹¹ Hekimin adı verilmemiştir.

⁵⁰⁹² Kayıtta 386. Kaydın sonunda 2 mücerredin varlığından bahsedilmesine mukabil bu kişilerin isimleri kaydın içinde izhar edilmemiştir.

⁵⁰⁹³ A'mânın adı verilmemiştir.

⁵⁰⁹⁴ Şerifin adı verilmemiştir.

⁵⁰⁹⁵ Kayıtta 50

⁵⁰⁹⁶ İmâmu'l-Aksâ vazifesinde olan Şeyh Kerimüddin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵⁰⁹⁷ Zeyneddin veled-i Şemseddin adlı tabip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵⁰⁹⁸ Kasım veled-i Rûmî adlı İmaretin Bevvâbı için kaydın sonunda başlık açılmamıştır. Yine Abdulkadir veled-i Şeyh Ali “kâtib-i 'imâret” ve “nakîb-u 'imâret” Hâcî Ahmed “ adlı kişiler için de kaydın sonunda başlık açılmamıştır. Herhalde burada imareten kasıt Hürrem Sultan'ın Kudüs'te bina ettiği imaret olmalıdır.

⁵⁰⁹⁹ Kayıtta 308. Ali veled-i Muslihiddin “mi'mâr-ı âb-ı râh”, Şeyh İbrahim veled-i Ukbe “hâdim-i Hazret-i Mûsâ” Şihâbeddin veled-i Hacârâ “hâdim-i Seyyid Musa”; Ahmed veled-i Şeyh İbrahim “hâdim-i Hazret-i Mûsâ”; Ahmed veled-i Abdullah “hâdim-i Sahratullâh”, Şeyh Şemseddin veled-i Serdî? “hâdim-i Sahratullâh”, Şihâbeddin veled-i Ma'âlî “hâdim-i Sahratullâh”, Hasan veled-i 'Ali “hâdim-i Sahratullâh”, Şeyh Ebussafâ veled-i Mahmûd “hâdim-i Sahratullâh”; Abdulvahhâb veled-i Muhammed “hâfiz-ı Aksâ”, Şihâbeddin veled-i İshak “hâfiz”, Muhammed veled-i Muhammed “hâfiz”, Zeynealabidin veled-i Ali “hâfiz”, Ahmed veled-i Zeynealabidin “hâfiz”; ve Muhammed veled-i Hasan adlı kişinin isminin yanına okuyamadığımız Kanır Bey? İfadesi konulmuştur.

⁵¹⁰⁰ Cemâ'at-i Eyyûbiyye der- mahalle-i mezbûre 'an-ecnâd-ı halkâ Kayıtta 19 hane

⁵¹⁰¹ Kayıtta 52

⁵¹⁰² Cemâ'at-i Eyyûbiyye der- mahalle-i mezbûre 'an-ecnâd-ı halkâ Kayıtta 3 mücerred

⁵¹⁰³ “Müderrişin ve hutebâ ve e'imme ve huddâm ve mü'zzinân ve gayruhu 48 neferan” kaydın sonunda ifade edilmesine mukabil müderresi ve e'immeden eşhasın ismi kaydın içinde verilmemiştir.

⁵¹⁰⁴ İbrahim veled-i Sayyâd, Abdulkadir veled-i İbrahim, Sadeddin veled-i İbrahim, Abdulkadir veled-i Ahmed, Hüseyin “müezzin-i Mesicidi'l-Aksâ”

⁵¹⁰⁵ Muhammed veled-i Ebussafâ “hâdim-i 'ilm ve hatîb”

⁵¹⁰⁶ Cemâ'at-i Eyyûbiyye'den Kasım veled-i Ahmed “bevvâb” olarak izhar edilmiştir.

⁵¹⁰⁷ Nureddin veled-i Şihâbuddin “kayyim der-Mescid-i Aksa”, Hasan veled-i Hasan “kayyim-i Aksa”

⁵¹⁰⁸ Kayıtta 306

⁵¹⁰⁹ Kayıtta 4

Kudüs Hristiyanları 112 TD 970/1562-63	H	M	A	Hk
Cemâ'at-i Melikiye (ملكيّة) ⁵¹¹⁰	91 ⁵¹¹⁰	7 ⁵¹¹¹		
Cemâ'at-i Melikiye 'an-tâife-i Rîmâviyyîn ⁵¹¹²	15	5		
Tâife-i Belediyî (بلديين) ⁵¹¹³	13	8		
Tâife-i Nasârâ-i Halîliyyûn (خليليون) ⁵¹¹⁴	4	3		
Cemâ'at-i Nasârâ-i Melkiyye 'an-Karye'-i Beyt Câlâ ⁵¹¹⁵	21	1		
Cemâ'at-i Nasârâ Karye'-i Beyt Lahm ⁵¹¹⁶	28	1	2 ⁵¹¹⁷	
Tâife-i Süryânî (سرياني)	19	5		
Cemâ'at-i Ermeniyyân der-Deyr-i Mâr Ya'kûb (مار يعقوب)	31	3		
Deyr Zeytûn (زيتون)	7			
Deyr Anderyâs (اندرياس)	7			
Cemâ'at-i Kıbtıyân (قبطيان)	53	8		
Der-Deyr-i Sîk (سيق) ⁵¹¹⁸	31			
Der-Deyr-i Musallabe (مصليّة) ⁵¹¹⁹	15			
Der-Deyr-i 'Âmûd (عامود) ⁵¹²⁰	14			
Der-Deyr-i Beyt-i Lahm (لحم) ⁵¹²¹	4			
Der-Deyr-i Kamâme (قمامة) ⁵¹²²	7			
Der-Deyr-i Mâr İlyâs (مار الياس)?	3			
Der-Deyr-i Mende (دير مندة) ⁵¹²³	20			
TOPLAM	383	41	2	

Kudüs Yahudileri 112 TD 970/1562-63	H	M
Cemâ'at-i Yehûdiyyân der-Kuds-i Şerîf 'an-Mahalle-i Rîşe	51	5
Mahalle-i Vustâ	40	6
Mahalle-i Şeref	146	1
TOPLAM	237	12

Kudüs Köyleri 112 TD 970/1562-63	Müslüman				Hrs	
	H	M	Hk	A	H	M
Burkâ (برقا) ⁵¹²⁴	29 ⁵¹²⁵					
Biryekût (بريكوت) ⁵¹²⁶	16					
'Allâru's-Süflâ (علازل السفلى) ⁵¹²⁷	7					

⁵¹¹⁰ Kayıtta 98

⁵¹¹¹ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵¹¹² Nasârâ-i Melkiyye

⁵¹¹³ Melkiyye-i nasârâ-yı Rûm

⁵¹¹⁴ Ki nefsi Kudüs-i Şerîf de sâkinlerdir.

⁵¹¹⁵ ki Kudüs-i Şerîf de sâkinlerdir.

⁵¹¹⁶ ki Kudüs-i Şerîf de mütemekkindirler. Harâcları..

⁵¹¹⁷ Dimitr veled-i Belhemî, Halife veled-i Ferrih

⁵¹¹⁸ Cemâ'at-i Rûmiyyân der-nezd-i Bahr-i Lût

⁵¹¹⁹ Cemâ'at-i Nasârâ-i Gürciyyân

⁵¹²⁰ Der-yed-i Ruhbân-ı İfrenç mütemekkindir. Deyr-i mezbûr ber-mûceb-i hükm-i şerîf ve hucet-i şer'iyye

⁵¹²¹ Tâife-i İfrenç

⁵¹²² Cemâ'at-i Rûmiyyân

⁵¹²³ Ki Cemâ'at-i Habeş mütemekkinlerdir.

⁵¹²⁴ Ramallah'ın güney doğusunda kâin bu köy 14-35 boylamı 31-35 enleminde yer almaktadır.

⁵¹²⁵ Kayıtta 30

⁵¹²⁶ Vakf.

⁵¹²⁷ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiyye'l-Hanefiyye tamâmen.

Sârîs (ساريس)	53				
Ceb'â (جبعا) ⁵¹²⁸	3				
Beyt Kîsa (بيت كيسا) ⁵¹²⁹	2				
Deyr Sâlih (دير صالح)	2				
Deyru's-Sed (دير السد) ⁵¹³⁰	9				
Beyt 'Ûru'l-Fevkâ (بيت عور الفوقى)	5				
'Ârûn (عارون) ⁵¹³¹	62				
'Abûnîn (عبونين) ⁵¹³²	57				
Beyt Sikâyâ (بيت سقايا) ⁵¹³³	49 ⁵¹³⁴	3 ⁵¹³⁵			
Kîbeliye (قبليية)	8				
Sâmiye (سامية)	4				
Zânû' (زانوع) ⁵¹³⁶	7 ⁵¹³⁷				
Necme (نجمة)	17				
Beyt Tûl (بيت تول) ⁵¹³⁸	9 ⁵¹³⁹	3 ⁵¹⁴⁰			
'Ayn Tût (عين توت)	7				
Sanâsîl (صناصيل) ⁵¹⁴¹	10				
Semmûyîl (سمويل)	5				
Kataniye (قطنية)	12				
Duveyr (دوير)	9 ⁵¹⁴²				
'Allâru'l-Fevkâ (علاى الفوقا) ⁵¹⁴³	28	9			
Deyr Şeyh (دير شيخ)	36	4			
Beyt Dukkû (بيت دقو)	3				
Turmus 'Ayyâ (طور موساوية) nâm-ı diğey Tûr-u (ترمس عيا)	43				
Dâr-ı Cerîr (دار جريىر)	23				
Ebû Dîs (أبو ديس) ⁵¹⁴⁴	101 ⁵¹⁴⁵	1 ⁵¹⁴⁶			
Mezra'atû'l-'Iyâs/'Abbâs (مزرعة العياىس/العباىس) ⁵¹⁴⁷	60	21			
Hay (حى)	21				
Sincil (سنجل)	60 ⁵¹⁴⁸				
Deyr Benî 'Ubeyd (دير بني عبيد)	44 ⁵¹⁴⁹	5 ⁵¹⁵⁰			

⁵¹²⁸ Nezd-i 'Ayn Kerem

⁵¹²⁹ Der-nezd-i Karye-i Kûber

⁵¹³⁰ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiye'l-Hanefiyye

⁵¹³¹ Vakıf

⁵¹³² Vakf-u Halîlirrahmân

⁵¹³³ Vakf

⁵¹³⁴ Kayıtta 51

⁵¹³⁵ Kayıtta 4

⁵¹³⁶ Nâm-ı diğey Zeytâ (زيتا)

⁵¹³⁷ Karye-i mezbûrenin defter-i cedîdde esâmiler mukayyed bulunmadığına mebnî defter-i 'atıktan kayd olundu.

112 TT.d., vr. 23b

⁵¹³⁸ Vakf-u Medrese-i Tulûniyye tamâmen.

⁵¹³⁹ Kayıtta 12

⁵¹⁴⁰ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵¹⁴¹ Tâbi'-i Benî 'Adî

⁵¹⁴² Karye-i mezbûrenin defter-i cedîdde esâmileri mukayyed bulunmadığından defter-i 'atıktan kayd olundu.

112 TT.d., vr. 27b

⁵¹⁴³ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiye'l-Hanefiyye tamâmen.

⁵¹⁴⁴ Vakf-u Salâhuddîn Yûsuf bin Eyyûb 'alâ Şeyh Ahmed ve Ali El-Hekkârî tamâmen.

⁵¹⁴⁵ Kayıtta 102

⁵¹⁴⁶ Kaydın sonunda mücerred için başlık açılmamıştır.

⁵¹⁴⁷ Vakf-u Hazret-i Musa

⁵¹⁴⁸ Kayıtta 55. Kaydın sonunda 6 mücerred kişiden bahsedilmesine rağmen onların isimlerine tesadüf olunmamıştır.

⁵¹⁴⁹ Kayıtta 43

⁵¹⁵⁰ Kayıtta 6

Kefr Mâlik (كفر مالك) ⁵¹⁵¹	21				
Kûber (كوبر)	31				
Cifnâ'n-Nasârâ (جفنا النصرارى)				31 ⁵¹⁵²	
Yibnâ (يبنا)	20				
Deyr Ebû Meş'al (دير ابو مشعل)	45				
Beyt Nettîf (بيت ننيف)	94	9 ⁵¹⁵³			
Beyt Ta'mer (بيت تمر) ⁵¹⁵⁴	54 ⁵¹⁵⁵	11 ⁵¹⁵⁶			
Beyt Îllû (بيت ايلو)	28	2			
Cemmâlâ (جمالا)	22				
Tekû' (تقوع)	90 ⁵¹⁵⁷	15 ⁵¹⁵⁸		5 ⁵¹⁵⁹	
Tâife-i 'Urbân-ı Mezârik (طائفة عربان مزارق)					
Cemâ'at-i Bedâh (جماعة بداح)	⁵¹⁶⁰				
Cemâ'at-i Ra's (جماعة راس)	⁵¹⁶¹				
Cemâ'at-i Benî 'Atıyye (جماعة بني عطية)	⁵¹⁶²				
Beyt-u Sâhûru'n-Nasârâ (بيت ساحور النصرارى) ⁵¹⁶³	17			9 ⁵¹⁶⁴	
Sûbâ (صوبا)	19	2		3 ⁵¹⁶⁵	3
Hûsân (حوسان)?	11				
Bettîr (بتير) ⁵¹⁶⁶	39 ⁵¹⁶⁷	5 ⁵¹⁶⁸			
Hirab (خراب) ⁵¹⁶⁹	21				
Biddu (بدو) ⁵¹⁷⁰	12				
Yebrûd (بيرود)?	23			3 ⁵¹⁷¹	
Liftâ (لفتا) ⁵¹⁷²	72				
Kabû-yu Tahtânî ve Fevkânî (قبوى تحتانى وفوقانى)	12				
Harbetu Benî 'Ades (خربة بنى عدس)	4				
Harîbe Benî Sibâ' (خريبة بنى سباع)?	4				
Bîr Zeyt (بیر زیت)	25 ⁵¹⁷³				
Velece (ولجة) ⁵¹⁷⁴	43				
Mîhmâs (میخماس)	32				
Cüdeyrâ (جدیره)	33				

⁵¹⁵¹ Vakf.

⁵¹⁵² Cizye-i Nasârâ neferen 31 fî semânîn 2480

⁵¹⁵³ Kayıtta 10

⁵¹⁵⁴ Vakf-u Burhanuddin. Beyt Lahm'in güneyindedir.

⁵¹⁵⁵ Kayıtta 51

⁵¹⁵⁶ Kayıtta 14

⁵¹⁵⁷ Kayıtta 91

⁵¹⁵⁸ Kayıtta 14

⁵¹⁵⁹ Cizye-i Nasârâ 5 neferan fî semânîn 400.

⁵¹⁶⁰ 'Âdet fî sene 8000

⁵¹⁶¹ 'Âdet fî sene 1000

⁵¹⁶² 'Âdet fî sene 2000

⁵¹⁶³ Beyt Lahm'in doğusunda 1 km uzaklıktadır.

⁵¹⁶⁴ Cizye-i Nasârâ 9 neferan fî semânîn 720.

⁵¹⁶⁵ Cizye-i Nasârâ 6 neferan fî semânîn 480.

⁵¹⁶⁶ Vakf-u Medreseti'l-Mu'azzamiyyeti'l-Hanefiyye.

⁵¹⁶⁷ Kayıtta 38

⁵¹⁶⁸ Kayıtta 6

⁵¹⁶⁹ Vakf-u Kaymas bin Abdullah En-Necmî 'alâ's-Şeyh Abdülazîz ba'de'l-inkırâz 'alâ Sahrâti's-Şerife ve Mescid-i Aksâ tamâmen.

⁵¹⁷⁰ Vakf.

⁵¹⁷¹ Cizye hâss-ı şâhî 3 neferan fî semânîn 240.

⁵¹⁷² Vakf.

⁵¹⁷³ Kayıtta 24

⁵¹⁷⁴ Vakf-u Siracuddîn.

‘İsâviyye (عیسی ویه) ⁵¹⁷⁵	32				
Rammûn (رمون)	68				
Tayyibetü'l-İsm (طیبة الاسم)				115 ⁵¹⁷⁶	
Kalendiye (قلندیه)	15				
Cebe’u’l-Bittîh (جبع البطیخ)	47	3			
Ebû Muğîrâ (ابو مغیره) ⁵¹⁷⁷	7				
Bîretü’l-Kübrâ (بیره الكبرى) ⁵¹⁷⁸	38				
Hûbîn (حوبین)	19 ⁵¹⁷⁹				
Artâs (ارطاس) ⁵¹⁸⁰	59 ⁵¹⁸¹				
Beyt Safâfâ (بيت صفافا)	41 ⁵¹⁸²				
Deyr Sûdân (دير سودان)	14				
Till-i Ebû Za’rûr (تل ابو زعرور)	12				
Beyt Zulmâ (بيت ظلمة) ⁵¹⁸³	3				
‘Ayn Silvân (عين سلوان) ⁵¹⁸⁴	57 ⁵¹⁸⁵	2 ⁵¹⁸⁶			
Deyru’s-Sene (دير السنة)?	36				
Saffâ (صفا)	18	2			
Sardâ (سردا)	10				
Râm (رام)	29	4			
‘Atârâ (عطارا)	55				
Kefr Tût (كفر توت)	10				
Beyt ‘Ûru’s-Süflâ (بيت عور السفلى)	17	3			
‘İnnâbâ/‘Anâtâ (عنابة/عنابة) ⁵¹⁸⁷	9 ⁵¹⁸⁸	1 ⁵¹⁸⁹			
‘Almît (علمیت)	16	2			
‘Accûl (عجول) ⁵¹⁹⁰	81 ⁵¹⁹¹	9 ⁵¹⁹²			
Tarfîn (طرفین)?	12				
Lisânu’l-Vâdî (لسان الوادی)	18				
Kabâle (قبالة) ⁵¹⁹³	11				
Beyt Sâvîr (بيت ساویر) ⁵¹⁹⁴	7 ⁵¹⁹⁵	1 ⁵¹⁹⁶			
Ûmm-ü Tûbâ (ام طوبا) ⁵¹⁹⁷	36 ⁵¹⁹⁸				
‘Ayn Siniyâ (عين سینیة) ⁵¹⁹⁹	11 ⁵²⁰⁰	2			
Kefr ‘Atiyye (كفر عطیة)	9				
Kefr ‘Akab (كفر عقب) ⁵²⁰¹	46				

⁵¹⁷⁵ Vakf.

⁵¹⁷⁶ Kayıtta 116

⁵¹⁷⁷ Vakf

⁵¹⁷⁸ Vakf. Kudüs’ün kuzeyindedir.

⁵¹⁷⁹ Kayıtta 20

⁵¹⁸⁰ Vakf-u Ribât ve Bîmâristân ve Sâkıye der-harem-i şerîf.

⁵¹⁸¹ Kayıtta 60

⁵¹⁸² Kayıtta 42

⁵¹⁸³ Kudüs’ün kuzey batısındadır.

⁵¹⁸⁴ Vakfu’l-Meliki’n-Nâsır Es-Sultân Salâhuddîn Yusuf bin Eyyûb ‘alâ medrasetihi bi’l-Kudusi’ş-Şerîf.

⁵¹⁸⁵ Kayıtta 55

⁵¹⁸⁶ Kayıtta 4

⁵¹⁸⁷ Vakf-u Nureddin bin Hasan tamâmen.

⁵¹⁸⁸ Kayıtta 10

⁵¹⁸⁹ Mücerred için başlık açılmamıştır.

⁵¹⁹⁰ Vakf.

⁵¹⁹¹ Kayıtta 80

⁵¹⁹² Kayıtta 10

⁵¹⁹³ Vakf-u Cemaleddin Abdullah bin Sâmit tamâmen.

⁵¹⁹⁴ Vakf-u Medrese-i Lûlû Gâzî tamâmen.

⁵¹⁹⁵ Kayıtta 6

⁵¹⁹⁶ Kayıtta 2

⁵¹⁹⁷ Vakf. Kudüs’ün haricinde güney doğudadır.

⁵¹⁹⁸ Kayıtta 37

⁵¹⁹⁹ Vakf.

⁵²⁰⁰ Kayıtta 10

Beyt Fâsîn (بيت فاسين) ⁵²⁰²	30				
Tûr-u Zeytâ (طورزينا) ⁵²⁰³	55 ⁵²⁰⁴		1 ⁵²⁰⁵		
Mezra 'a-i Ebû Tâse (مزرعة ابو طاسى)	28 ⁵²⁰⁶				
Kefr Şû' (كفر شوع)	30				
Bîr Nebâlâ (بير نبالة)	18				
Deyru'l- 'Îzâm (دير العظام)	5				
'Ayn Kârim (عين كارم) ⁵²⁰⁷	39 ⁵²⁰⁸	2 ⁵²⁰⁹			
Kalveniye (قلونية) ⁵²¹⁰	31				
Tûratu'l-Cevz (طوره الجوز)	19				
Beyt Fecûs (بيت فجوس)	33	7			
'Ayn Kanyâ/Kaynâ (عين قينة/قنية) ⁵²¹¹	27	6			
Deyr Burey' /Buzey' (دير بريع/بزيغ) ⁵²¹²	30				
Refât (رفات)	22				
Nahhâlîn (نحالين)	24				7 ⁵²¹³
Mâlihatsu's-Suğrâ (مالحة الصغرى)	41 ⁵²¹⁴	21 ⁵²¹⁵			
Beyt-u Sâhûri'l-Vâdi (بيت ساحور الوادي) ⁵²¹⁶	36 ⁵²¹⁷				
Beyt Sûrik (بيت سوريق)	21				
'Ulyânâ (عليانة)	13				
Beyt Zekâriyye (بيت زكارية)?	11				
Kefr Râ'in (كفر راين)	8				
Bahtiyâr (بختيار)	6				
Cinciliyyâ (جنجالية)	8				
Deyr Ebû Sûr (دير ابو ثور) ⁵²¹⁸	18				
Sâtâf (ساطاف)	11				
Kefr 'Âne (كفر عانة)	31 ⁵²¹⁹	1 ⁵²²⁰			
El-'Ayn (العين) ⁵²²¹	28 ⁵²²²	6			
Beyt Îza (بيت ايزة)?	3				
Deyr Bân (دير بان)	21 ⁵²²³	2 ⁵²²⁴			23 ⁵²²⁵
Beyt 'Îtâbu's-Süflâ ve'l-Fevkâ (بيت عتاب السفلى والى الفوقا)	101				
Hazmâ (حزمة)?	29				

⁵²⁰¹ Kayıtta 47

⁵²⁰² Vakf-u Muhyiddin Er-Rızâ El-Muvakki' tamâmen

⁵²⁰³ Vakf-u evlâd-ı Melik Salâhuddîn bin Eyyûb tamâmen

⁵²⁰⁴ Kayıtta 54

⁵²⁰⁵ Şenbe? veled-i Süleyman

⁵²⁰⁶ Kayıtta 29

⁵²⁰⁷ Vakf-u zâviye-i Mağâribe der-Kudüs-i Şerif ber-evkâf-ı Sultân Salâhuddin bin Yûsuf bin Eyyûb.

⁵²⁰⁸ Kayıtta 38

⁵²⁰⁹ Kayıtta 3

⁵²¹⁰ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye tamâmen. Kudüs'ün batısında 9 km uzaklıktadır.

⁵²¹¹ Vakıf

⁵²¹² Vakf-u Medrese-i Melikiyye der-Kuds-i Şerif tamâmen.

⁵²¹³ Cizye-i Nasârâ hâss-ı şâhî 7 neferan fi semânîn 560.

⁵²¹⁴ Kayıtta 42

⁵²¹⁵ Kayıtta 20

⁵²¹⁶ Vakf

⁵²¹⁷ Kayıtta 37

⁵²¹⁸ Vakf-u Medrese-i Şeyh Ahmed Ebî Sûr tamâmen.

⁵²¹⁹ Kayıtta 32

⁵²²⁰ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵²²¹ Vakıf

⁵²²² Kayıtta 29

⁵²²³ Kayıtta 23

⁵²²⁴ Mücerredler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵²²⁵ Cizye-i Nasârâ hâss-ı şâhî neferan 23 fi semânîn 1840.

Beyt Karmîl (بيت قرميل) ⁵²²⁶	34					
Şerefât (شرفات) ⁵²²⁷	17					
Sûr Bâhir (سور باهر) ⁵²²⁸	47 ⁵²²⁹					
Şa' fâz (شعفات)	12					
Deyr 'Ammâr (دير عمار) ⁵²³⁰	45					
Kefr Ni'me (كفر نعمة)	64					
Karniye (قرنية)	6					
Kefr Sûm (كفر صوم)	20					
Beyt Hanînâ (بيت حنينة) ⁵²³¹	28					
Deyr Debân (دير دبان) ⁵²³²	74 ⁵²³²		1 ⁵²³³			
'Îzeriyye (عيزرية) ⁵²³⁴	67 ⁵²³⁵	1 ⁵²³⁶				
Karâvâ (قراوة) ⁵²³⁷	32					
Deyr Gassânâ (دير غسانى) ⁵²³⁸	76 ⁵²³⁹					
Mezârî' (مزارع) ⁵²⁴⁰	44					
Zekeriyye El-Bittîh (زكريا البطيخ) ⁵²⁴¹	46 ⁵²⁴²	1 ⁵²⁴³				
Râmallâh (رام الله) ⁵²⁴⁴	10				64 ⁵²⁴⁵	7 ⁵²⁴⁶
Beyt Ūnyâ (بيت اونيا) ⁵²⁴⁷	75 ⁵²⁴⁸	5 ⁵²⁴⁹				
Ducâniye (دجانية) ⁵²⁵⁰	72					
Kefr Gill (كفر غل) ⁵²⁵¹	36		1 ⁵²⁵²			
Beyt Rîmâ (بيت ريمة) ⁵²⁵³	55 ⁵²⁵⁴		1 ⁵²⁵⁵		14 ⁵²⁵⁶	
'Ayn Ebrûd (عين ابرود) ⁵²⁵⁷	23 ⁵²⁵⁸	1 ⁵²⁵⁹				

⁵²²⁶ Vakf

⁵²²⁷ Vakf-u Mencik 'alâ zâviye-i Bedriye der-karye-i mezbûrâ tamâmen.

⁵²²⁸ Vakıf tamâmen.

⁵²²⁹ Kayıtta 49

⁵²³⁰ Vakfu's-Sultâni'l-mu'azzam 'Îsâ bin Eyyûb 'alâ Tâvûse tamâmen.

⁵²³¹ Vakf.

⁵²³² Kayıtta 63. Kaydın sonunda 10 tane mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil kaydın içinde isimlerine tesadüf olunmamıştır.

⁵²³³ Deyyan/Deyyar veled-i Ebu Rızık

⁵²³⁴ Vakf-u Halilirrahmân.

⁵²³⁵ Kayıtta 65

⁵²³⁶ Kayıtta 3

⁵²³⁷ Vakf-u Halil a.s. ve Sahrâtü'l-Müşerreffe

⁵²³⁸ Vakf-u Halilullah a.s. tamâmen.

⁵²³⁹ Kayıtta 77

⁵²⁴⁰ Vakf-u Hazret-i Halilullah a.s. tamâmen.

⁵²⁴¹ Vakf-u Hazret-i Halilullah a.s. tamâmen.

⁵²⁴² Kayıtta 44

⁵²⁴³ Kayıtta 3

⁵²⁴⁴ Vakf-u Hazret-i Halilullah a.s. tamâmen.

⁵²⁴⁵ Kayıtta 63. Cizye-i Nasârâ vakf-u Halilullah a.s. 71 neferan fî semânin 5680.

⁵²⁴⁶ Kayıtta 8

⁵²⁴⁷ Vakf-u's-Sahratî'iş-Şerîfe tamâmen.

⁵²⁴⁸ Kayıtta 74

⁵²⁴⁹ Kayıtta 6

⁵²⁵⁰ Vakf-u Sahrâtullah ve Mescid-i Aksâ ve Câmi'-i Mağâribe tamâmen.

⁵²⁵¹ Vakf-u Sahrâtullâhi'l-Müşerreffe tamâmen.

⁵²⁵² Halil veled-i Mesud

⁵²⁵³ Vakf-u Sahrâtullahi Şerîf tamâmen.

⁵²⁵⁴ Kayıtta 56

⁵²⁵⁵ İsa veled-i İsa

⁵²⁵⁶ Kayıtta 13. Kaydın sonunda mücerred için başlık açılarak bir kişi olduğu ifade edilmesine mukabil kaydın içinde mücerredin ismine tesadüf olunmamıştır. Vakfu's-Sahrâ. Cizye-i Nasârâ 14 neferan fî semânin 1120.

⁵²⁵⁷ Vakf-u Sahrâtullah ve Mescid-i Aksâ ve Câmi'-i Meğâribe tamâmen.

⁵²⁵⁸ Kayıtta 25

Beyt 'Înân (بيت عنان) ⁵²⁶⁰	28						
'Ayn 'Arîk (عين عريك)	11	3				10 ⁵²⁶¹	
Nuvey'ime (نويعمة) ⁵²⁶²	34						
Kusûr (قصور) ⁵²⁶³	27 ⁵²⁶⁴						
Beyt Lahm (بيت لحم) ⁵²⁶⁵	106	1				144 ⁵²⁶⁶	4 ⁵²⁶⁷
Beyt Câlâ (بيت جالا)	2					170 ⁵²⁶⁸	47
Rihâ (ريحا) ⁵²⁶⁹	50						
Bukay'u'z-Zâ'n (بقيع الضان) ⁵²⁷⁰	9						
Beyt Lûkye (بيت لقيية) ⁵²⁷¹	49 ⁵²⁷²						
Beyt Kîsâ (بيت كيسا)	49						
Cîb (جيب) ⁵²⁷³	102 ⁵²⁷⁴				1 ⁵²⁷⁵		
Cemâ'at-i 'Urbân-ı Şukayrât Berâğişe 'an-Tâife-i Hetîm (جماعة عربان شقيرات براغشة عن طائفة هتيم) ⁵²⁷⁶	119 ⁵²⁷⁷						
Cemâ'at-i 'Asâkirâ (جماعة عساكرة) ⁵²⁷⁸	54 ⁵²⁷⁹						
Cemâ'at-i 'Avâzime (جماعة عوازمة) ⁵²⁸⁰	5 ⁵²⁸¹						
Fâğûr (فاغور) ⁵²⁸²	49	13 ⁵²⁸³					
TOPLAM	4.765	189	4	1		598	61

Halilurrahman Mahalleleri	Müslüman							Yahudi	
	H	M	İ	A	Ş	Hk	D	H	M
112 TD 970/1562-3									
Fistikâ (فستقة)	99 ⁵²⁸⁴	29 ⁵²⁸⁵							
Kaytûn/Kabtûn (قبطون/قبطون)	76 ⁵²⁸⁶	32 ⁵²⁸⁷							
Şegâbine (شغابينة)	144 ⁵²⁸⁸	32 ⁵²⁸⁹		1 ⁵²⁹⁰	1				

⁵²⁵⁹ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵²⁶⁰ Vakf-u Sahratullah tamâmen.

⁵²⁶¹ Cizye 10 neferan fî semânîn 800. Vakf-u Sahratu'l-Müşerrefe.

⁵²⁶² Vakf-u Sahratullah tamâmen.

⁵²⁶³ Vakf-u Medîne-i Münevvere tamâmen.

⁵²⁶⁴ Kayıtta 28

⁵²⁶⁵ Vakf tamâmen.

⁵²⁶⁶ Vakf-u 'Îmâret. Cizye-i Nasârâ neferan 149 fî semânîn 11920.

⁵²⁶⁷ Kayıtta 5

⁵²⁶⁸ Kayıtta 171. Vakf-u 'Îmâret. Cizye-i Nasârâ 218 neferan fî semânîn 17.440.

⁵²⁶⁹ Vakf-u 'Îmâret-i mezbûre

⁵²⁷⁰ Vakf-u 'Îmâret-i 'Âmireti'l-Mezbûre tamâmen.

⁵²⁷¹ Vakf-u 'Îmâret tamâmen.

⁵²⁷² Kayıtta 50

⁵²⁷³ Vakf-u Sultân İnâl tamâmen.

⁵²⁷⁴ Kayıtta 103

⁵²⁷⁵ Hüseyin veled-i Musa

⁵²⁷⁶ Vakf-u 'Îmâret

⁵²⁷⁷ Kayıtta 137

⁵²⁷⁸ 'An-'Urbân-ı Hetîm

⁵²⁷⁹ Kayıtta 56

⁵²⁸⁰ 'An-'Urbân-ı Hetîm. Zıkr olan üç taife 'Îmâret Vakfı'ndan Rihâ nâm karyenin ve sâyirlerün terekeleri yetişip kalundukta taşıyup Kudüs-i Şerîf'e getirüp kirâ almazlar ve her senede 'âdet deyu yirmi yedişer ra's koyun ve keçi virmek kanun mukarrer imiş.

⁵²⁸¹ Defter-i cedîd-i vilâyette Esâmileri mukayyed olmaduğundan ber-vech-i icmal kayd olundu.

⁵²⁸² Vakf-ı Hazret-i Musa ve Yunus ve Lut Enbiyâullâh (صلوة الله عليهم اجمعين) tamâmen.

⁵²⁸³ Kayıtta 11

⁵²⁸⁴ Kayıtta 98

⁵²⁸⁵ Kayıtta 23

⁵²⁸⁶ Kayıtta 77

⁵²⁸⁷ Kayıtta 31

					5291				
Şeyh Ali Bekâ (شيخ علي بكا)	46	19				1 ⁵²⁹²			
Kazzâzîn (قزازين)	164	9		3 ⁵²⁹³		2 ⁵²⁹⁴	1 ⁵²⁹⁵		
Ekrâd (اکراد)	304	12		1 ⁵²⁹⁶		2 ⁵²⁹⁷			
Vustâ (وسطى)	156 ⁵²⁹⁸	1 ⁵²⁹⁹				3 ⁵³⁰⁰			
Mahalle-i Yehûdiyyân (يهوديان)								11 ⁵³⁰¹	
TOPLAM	989	134		5	1	8	1	11	

Halilurrahman Köyleri	Müslüman		Hrs	
	H	M	H	M
112 TD 970/1562-3	H	M	H	M
'Abdü'l-Miyâ (عبد الميا) ⁵³⁰²	36			
'Abdâ (عبدا)	15 ⁵³⁰³			
Deyr Bahhâ (دير باحا)	19			
Cemrîn (جمرين)	7 ⁵³⁰⁴			
Beyt Kânûn (بيت كانون)	8			
Sî'îr/Sa'îr (سيعير/سيعير) ⁵³⁰⁵	64	8		
Ni'liyâ (نعليا) ⁵³⁰⁶	18	2		
Berkûmiyye (برقومية)	17 ⁵³⁰⁷			
'Uveyru'l/Guveyru'l-'Ulyâ (عوير/غوير العليا)	52 ⁵³⁰⁸			
Semû' (سموع)	16 ⁵³⁰⁹			
Sîmyâ Bûrîn (سيميا بورين) ^{5310?}	18			
Katmân/Hatmân (قطمان/حطمان)	29	4		

⁵²⁸⁸ Kayıtta 141

⁵²⁸⁹ Kayıtta 33

⁵²⁹⁰ Abdülhak veled-i Mısırî a'mâ

⁵²⁹¹ Alauddin veled-i Şerîf adlı şerif için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵²⁹² Muhyiddin veled-i Bedreddin

⁵²⁹³ Mahmud veled-i Hüseyin, Nasıruddin veled-i Ali, Abdulmu'ti veled-i Ali

⁵²⁹⁴ Berekat veled-i Abdülkerim, Halil veled-i Muhammed

⁵²⁹⁵ Abdullatif veled-i Ali divane

⁵²⁹⁶ A'manın ismi verilmemiştir.

⁵²⁹⁷ Ahmed veled-i Ali, Muhammed veled-i Ali

⁵²⁹⁸ Kayıtta 155

⁵²⁹⁹ Mücerred için başlık açılmış fakat boş bırakılmıştır.

⁵³⁰⁰ Abdullah veled-i Şerif, Ahmed veled-i Muhammed, Muhammed veled-i Ahmed

⁵³⁰¹ Fî semânî'nin 880 Vakf-u Halil 'a.m.

⁵³⁰² Vakf

⁵³⁰³ Karye-i mezbûrenin defter-i cedîdde esâmîleri mukayyed bulunmadığından defter-i 'atıktan tahrîr ve tesviye olundu.

⁵³⁰⁴ Karye-i mezbûrenin defter-i cedîdde esâmîleri mukayyed olmadığından defter-i 'atıktan tahrîr ve tesviye olundu.

⁵³⁰⁵ Vakf-u Medrese-i Berkukiye tamâmen.

⁵³⁰⁶ Vakf

⁵³⁰⁷ Kayıtta 18

⁵³⁰⁸ Karye-i mezbûrenin defter-i cedîdde esâmîleri olmadığından defter-i 'atıktan kayd olundu.

⁵³⁰⁹ Karye-i mezbûrenin dahi defter-i cedîdde esâmîleri olmadığından defter-i 'atıktan nakl olundu.

⁵³¹⁰ Nâm-ı diğeri Ebû Hasan

Kūkīn (قوفين)	71 ⁵³¹¹	10 ⁵³¹²		
Beyt Hibrân (بيت حبران)	8			
Yattâ (بطا)	121 ⁵³¹³	6 ⁵³¹⁴		
Mecdel Fudayl (مجدل فضيل)			106 ⁵³¹⁵	7
Deyr Nahhâs (دير نحاس)	20			
Deyr Şeyh (دير شيخ)	6 ⁵³¹⁶			
Beyt Nassâ (بيت نصا)	7 ⁵³¹⁷			
Halhûl (حلحول) ⁵³¹⁸	75	17		
Şüveykâ Benî Kays (شويكى بنى كيس) ⁵³¹⁹	68 ⁵³²⁰	1 ⁵³²¹		
Sûbâ (صوبا) ⁵³²²	15	2		
Ednâ (ادنى) ⁵³²³	62 ⁵³²⁴	6 ⁵³²⁵		
Dûrî (دورى) ⁵³²⁶	46 ⁵³²⁷	3 ⁵³²⁸		
Kefr Büreyk (كفر بريك) ⁵³²⁹	31	11		
Harsâ (خرسا) ⁵³³⁰	27 ⁵³³¹	5 ⁵³³²		
'Ânâtu'l-Kübrâ (عانات الكبرى) ⁵³³³	46 ⁵³³⁴	15 ⁵³³⁵		
Şüveykâ Benî Sabrâ (شويكى بنى صبرا) ⁵³³⁶	34			
Nûbâ (نوبة) ⁵³³⁷	82			
Beyt 'Aynûn (بيت عينون) ⁵³³⁸	18			
TAMAM	1036	90	106	7

5) 515/178 1005/1596-97

Kudüs Mahalleri	Müslüman
-----------------	----------

⁵³¹¹ Kayıtta 70⁵³¹² Kayıtta 11⁵³¹³ Kayıtta 122⁵³¹⁴ Kayıtta 5⁵³¹⁵ Kayıtta 112. Cizye-i Nasârâ neferan 119 fi semânîn 9520. Vakf-u Sahratullâhi'l-Müşerrefe ve Mescid-i Aksâ⁵³¹⁶ Karye-i mezbûrenin defter-i cedîdde esâmîleri bulunmadığından defter-i 'atıktan kayd olundu.⁵³¹⁷ Karye-i mezbûrenin dahi defter-i cedîdden esâmîleri bulunmadığından defter-i 'atıktan kayd olundu.⁵³¹⁸ Vakf-u Halilurrahman tamâmen.⁵³¹⁹ Vakf-u Halilullâh a.m. tamâmen.⁵³²⁰ Kayıtta 67⁵³²¹ Kayıtta 2⁵³²² Vakf-u Halilullâh a.m. tamâmen.⁵³²³ Vakf-u Halilullâh a.m. tamâmen.⁵³²⁴ Kayıtta 64⁵³²⁵ Kayıtta 5⁵³²⁶ Vakf-u Halilullâh a.m. tamâmen.⁵³²⁷ Kayıtta 47⁵³²⁸ Kayıtta 2⁵³²⁹ Vakf-u Halilullâh a.m. tamâmen.⁵³³⁰ Vakf-u Hazret-i Halilullâh a.m. tamâmen.⁵³³¹ Kayıtta 28⁵³³² Kayıtta 4⁵³³³ Vakf-u Halilullâh a.m. tamâmen.⁵³³⁴ Kayıtta 48⁵³³⁵ Kayıtta 13⁵³³⁶ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ve Sahratu'ş-şerîfe tamâmen.⁵³³⁷ Vakf-u Sahratu'l-Müşerrefe ve Mescid-i Aksâ.⁵³³⁸ Vakf.

178 KKTD 1005/1596-97	H	M	Mz	Ht	Hd	Hf	Mm	B	Ky
Şeref (شرف)	159 ⁵³³⁹								
Bâbu'l-Kattânîn (باب القطانين)	150	12							
Rîşe (ريشة)	162 ⁵³⁴⁰	13 ⁵³⁴¹							
Mağâribe (مغاربة)	126	7							
Bâbu'l-Âmûd (باب العامود)	274 ⁵³⁴²	19							
Akabeti's-Sit (عقبة الست)	24								
Bâbu'l-Hittâ (باب الحطة)	316 ⁵³⁴³ +18 ⁵³⁴⁴	3 ⁵³⁴⁵	2 ⁵³⁴⁶	1 ⁵³⁴⁷	3 ⁵³⁴⁸	4 ⁵³⁴⁹	1 ⁵³⁵⁰	1 ⁵³⁵¹	2 ⁵³⁵²
	T 334								
Zerâ'ine (زراعة)	234 ⁵³⁵³								
TOPLAM	1.463	54	2	1	3	4	1	1	2

Kudüs Hristiyan Mahalleleri 178 KKTD 1005/1596-97	H	M
Cemâ'at-i Melikiye (ملكية)	42 ⁵³⁵⁴	
TOPLAM	42	

Kudüs Köyleri	Müslüman		Hrs	
	H	M	H	M
178 KKTD 1005/1596-97				
Burkâ (برقا)	28			
Biryekût (بريكوت) ⁵³⁵⁵	15			
'Allâru's-Süflâ (علاز السفلى) ⁵³⁵⁶	7			
Sârîs (ساريس)	52 ⁵³⁵⁷			
Ceb'â (جبعا)	3			
Beyt Kîsa (بيت كيسا) ⁵³⁵⁸	2			
Deyr Sâlih (دير صالح)	2			
Deyru's-Sed (دير السد) ⁵³⁵⁹	9			
Beyt 'Ûru'l-Fevkâ (بيت عور الفوقى)	5			

⁵³³⁹ Kayıtta 150. Kaydın sonunda 9 tane mücerretten bahsedilmiş ancak kaydın içinde izhar edilmemişlerdir.

⁵³⁴⁰ Kayıtta 183

⁵³⁴¹ Kayıtta 11

⁵³⁴² Kayıtta 188

⁵³⁴³ Kayıtta 226

⁵³⁴⁴ Cemâ'at-i Eyyûbiyye der-mahalle-i mezbûre 'an-ecnâd-ı halkâ der-mahalle-i Bâbu'l-Hittâ. Ali veled-i Muslihiddin mi'mâr-ı âb-râh,

⁵³⁴⁵ Cemâ'at-i Eyyûbiyye der-mahalle-i mezbûre 'an-ecnâd-ı halkâ der-mahalle-i Bâbu'l-Hittâ

⁵³⁴⁶ İbrahim veled-i Sâhâ?, Hüseyin Muhammed Müezzîn-i Aksâ,

⁵³⁴⁷ Muhammed birâder-i o hâdim-i 'ilm hafîb

⁵³⁴⁸ Şeyh Ebulatif veled-i Mahmud hâdim-i Sahratullah, Ahmed Abdullah hâdim-i sahratullah, Şeyh İbrahim veled-i Ukba hâdim-i sahratullah

⁵³⁴⁹ Zeynelabidin veled-i Ali, Ahmed veled-i Zeynelabidin, Abdülvehhab veled-i Muhammed Hâfız-ı Aksâ, Şihabüddin veled-i İshak,

⁵³⁵⁰ Ali veled-i Muslihiddin mi'mâr-ı âb-râh

⁵³⁵¹ Kasım veled-i Ahmed

⁵³⁵² Nureddin veled-i Şihabüddin, Mahmud veled-i Hasan, Kayyim-i Mescid-i Aksa,

⁵³⁵³ Kayıtta 223. Kaydın sonunda 15 tane mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil isimler kaydın içinde belirtilmemiştir.

⁵³⁵⁴ Defter nakıs olduğundan 15b'den sonra Melikiye taifesine ait hane sayıları mevcut değildir.

⁵³⁵⁵ Vakf.

⁵³⁵⁶ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiyye'l-Hanefiyye tamâmen.

⁵³⁵⁷ Kayıtta 53

⁵³⁵⁸ Der-nezd-i Karye-i Kûber

⁵³⁵⁹ Vakf-u Medrese-i Mu'azzamiyye'l-Hanefiyye

‘Ārûn (عارون) ⁵³⁶⁰	57 ⁵³⁶¹		
‘Abûnîn (عبونين) ⁵³⁶²	59 ⁵³⁶³		
Beyt Sikâyâ (بيت سقايا) ⁵³⁶⁴	51		
Kıbeliye (قبليية)	8		
Sâmiye (سامية)	4 ⁵³⁶⁵		
Zânû’ (زانوع) ⁵³⁶⁶	7 ⁵³⁶⁷		
Necm/e (نجمة)	17		
Beyt Tûl (بيت تول) ⁵³⁶⁸	12 ⁵³⁶⁹		
‘Ayn Tût (عين توت)	7 ⁵³⁷⁰		
Sanâsîl (صناصيل) ⁵³⁷¹	10 ⁵³⁷²		
Kastâl (قسطال)	- ⁵³⁷³		
Şemmûyîl (شموييل)	5		
Kataniye (قطنية)	12		
Duveyr (دوير)	9		
‘Allâru’l-Fevkâ (علاير الفوقا) ⁵³⁷⁴	37		
Deyr Şeyh (دير شيخ)	39 ⁵³⁷⁵		
Beyt Dukkû (بيت دقو)	3		
Turmus ‘Ayyâ (طور موساوية) nâm-ı diğeri Tûr-u Mûsâviyye (ترمس عيا)	43		
Dâr-ı Cerîr (دار جرير)	23		
Mezra‘atü’l-‘Iyâs/‘Abbâs (مزرعة العيائس/العبائس) ⁵³⁷⁶	66	14	
Sincil (سنجل)	54 ⁵³⁷⁷	6 ⁵³⁷⁸	
Deyr Benî ‘Ubeyd (دير بني عبيد)	49 ⁵³⁷⁹		
Kefr Mâlik (كفر مالك) ⁵³⁸⁰	21		
Cifnâ’n-Nasârâ (جفنة النصارى)			31 ⁵³⁸¹
Yibnâ (يبنا)	20		
Deyr Ebû Meş‘al (دير ابو مشعل)	44 ⁵³⁸²		
Beyt Nettîf (بيت نتيف)	103 ⁵³⁸³		
Beyt Ta‘mer (بيت تعمر) ⁵³⁸⁴	60 ⁵³⁸⁵		

⁵³⁶⁰ Vakıf

⁵³⁶¹ Kayıtta 62

⁵³⁶² Vakf-u Halîlirrahmân

⁵³⁶³ Kayıtta 57. Ber-mûceb-i defter-i ‘atîk

⁵³⁶⁴ Vakf

⁵³⁶⁵ Ber-mûceb-i defter-i ‘atîk

⁵³⁶⁶ Nâm-ı diğeri Zeynâ (زينا)

⁵³⁶⁷ Ber-mûceb-i defter-i ‘atîk

⁵³⁶⁸ Vakf-u Medrese-i Taylûniyye tamâmen.

⁵³⁶⁹ Ber-mûceb-i defter-i ‘atîk

⁵³⁷⁰ Ber-mûceb-i defter-i ‘atîk

⁵³⁷¹ Tâbi’-i Benî ‘Adî

⁵³⁷² Ber-mûceb-i defter-i ‘atîk

⁵³⁷³ Sâbikâ mezra‘â olup hâliyâ karye olmuştur. Vakf-u Medrese-i Salâhiyye

⁵³⁷⁴ Vakf-u Medrese-i Mu‘azzamiyye-i Hanefiyye tamâmen.

⁵³⁷⁵ Kayıtta 36. 3 tane mücerred kişiden kaydın sonunda bahsedilmesine mukabil bu kişilerin isimleri izhar edilmemiştir.

⁵³⁷⁶ Vakf-u Hazret-i Musa ‘aleyhi’s-selâm

⁵³⁷⁷ Kayıtta 55

⁵³⁷⁸ Kayıtta 5

⁵³⁷⁹ Kayıtta 43. Kaydın sonunda 6 mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil bunların isimleri verilmemiştir.

⁵³⁸⁰ Vakf.

⁵³⁸¹ Hane-i Nasârâ neferen 31

⁵³⁸² Kayıtta 45

⁵³⁸³ Kayıtta 94. 10 tane mücerred kişiden kaydın sonunda bahsedilmesine mukabil bu kişilerin isimleri izhar edilmemiştir.

Beyt İllû (بيت ايللو)	30			
Cemmâlâ (جمالا)	22			
Tekû (تقوع) ⁵³⁸⁶	66		5 ⁵³⁸⁷	
'Ayn Silvân (عين سلوان) ⁵³⁸⁸	60			
Rihâ (ريحا) ⁵³⁸⁹	51			
'Atârâ (عطارا) ⁵³⁹⁰	54			
Kefr Tût (كفر توت)	10			
Tâife-i 'Urbân-ı Mezârik (طائفة عربان مزارق)				
Cemâ'at-i Bedâh (جماعة بداح) ⁵³⁹¹				
Cemâ'at-i Ra's (جماعة راس) ⁵³⁹²				
Cemâ'at-i Benî 'Atıyye (جماعة بني عطية) ⁵³⁹³				
Cemâ'at-i 'Urbân-ı Şukayrât Berâğişe 'an-Tâife-i Hetîm (جماعة عربان شقيرات براغشة عن طائفة هتيم) ⁵³⁹⁴	119			
Cemâ'at-i 'Asâkirâ (جماعة عساكرة) ⁵³⁹⁵	55			
Cemâ'at-i 'Avâzime (جماعة عوازمة) ⁵³⁹⁶				
Beyt-u Sâhûru'n-Nasârâ (بيت ساحور النصارى)	15		9 ⁵³⁹⁸	
Sûbâ (صوبا)	15		7 ⁵³⁹⁹	
Hûsân (حوسان)?	12			
Bettîr (بتير) ⁵⁴⁰⁰	22	4		
Hirab (خراب) ⁵⁴⁰¹	10			
Biddu (بدو) ⁵⁴⁰²	13			
Yebrûd (بيبرود)?	24		4 ⁵⁴⁰³	
Liftâ (لفتا) ⁵⁴⁰⁴	72			
Kabû-yu Tahtânî ve Fevkânî (قبوى تحتانى وفوقانى)	21			
Harîbe Benî Sibâ (خريبة بني)	8			

⁵³⁸⁴ Vakf-u Burhanuddin.

⁵³⁸⁵ Kayıtta 65

⁵³⁸⁶ Ber-mûceb-i defter-i 'atîk

⁵³⁸⁷ Hane-i Nasârâ 5 nefer fî tis'în 450

⁵³⁸⁸ Vakfu'l-Meliki'n-Nâsır Es-Sultân Salâhuddîn Yusuf bin Eyyûb 'alâ medresetihi bi'l-Kudusi's-Şerîf.

⁵³⁸⁹ Vakf-u 'Îmâret-i mezbûre

⁵³⁹⁰ Kayıtta 55

⁵³⁹¹ 'Âdet fî sene 7990

⁵³⁹² 'Âdet fî sene 1900

⁵³⁹³ 'Âdet fî sene 2900

⁵³⁹⁴ Vakf-u 'Îmâret

⁵³⁹⁵ 'An-'Urbân-ı Hetîm

⁵³⁹⁶ 'An-'Urbân-ı Hetîm. Zikr olan üç taife 'Îmâret Vakfı'ndan Rihâ nâm karyenin ve sâyirlerün terekeleri yetişip kalundukta taşıyup Kudüs-i Şerîf'e getirüp kirâ almazlar ve her senede 'âdet deyu yirmi yedişer ra's koyun ve keçi virmek kanun mukarrer imiş.

⁵³⁹⁷ Hane ve mücerred sayıları verilmemiştir.

⁵³⁹⁸ Hane-i Nasârâ 9 nefer fî tis'în 810

⁵³⁹⁹ Kayıtta 6. Hane-i Nasârâ 6 nefer fî tis'în 540

⁵⁴⁰⁰ Vakf-u Medreseti'l-Mu'azzamiyyeti'l-Hanefiyye tamâmen.

⁵⁴⁰¹ Vakf-u Kaymas bin Abdullah 'alâ's-Şeyh Abdülazîz ba'de'l-inkirâz 'alâ Sahrâti's-Şerîfe ve Mescid-i Aksâ tamâmen.

⁵⁴⁰² Vakf.

⁵⁴⁰³ Hane-i Nasârâ 4 nefer fî tis'în 360

⁵⁴⁰⁴ Vakf. 1

سباع)?				
Bîr Zeyt (بیر زیت)	27			
Velece (ولجة) ⁵⁴⁰⁵	100	9		
Mîhmâs (میخماس)	24			
Rammûn (رمون)	39			
Tayyibetü'l-İsm (طیبة الاسم) ⁵⁴⁰⁶	63			
Kalendiye (قلندیه)	15			
Cebe'u'l-Bittîh (جبعا البطیخ)	51			
Ebû Muğîrâ (ابو مغیره) ⁵⁴⁰⁷	- ⁵⁴⁰⁸			
Bîretü'l-Kübrâ (بیره الكبرى) ⁵⁴⁰⁹	45			
Hûbîn (حوبین)	20			
Artâs (ارطاس) ⁵⁴¹⁰	32			
Beyt Safâfâ (بیت صفافا)	41			
Deyr Sûdân (دیر سودان)	14			
Till-i Ebû Za'rûr/Zağrûr (تل ابو زعرور/زغرور)	12			
Beyt Zulmâ (بیت ظلمه)	3			
Kûber (کوبر)	31			
Deyru's-Sene (دیر السنه)?	36			
Saffâ (صفا)	18	2		
Sardâ (سردا)	10			
Râm/e (رام/ه)	28			
Ebû Dîs (ابو دیس) ⁵⁴¹¹	80			
Beyt 'Ûru's-Süflâ (بیت عور السفلی)	20			
'İnnâbâ/'Anâtâ (عناتة/عنابه) ⁵⁴¹²	10			
'Almît (علمیت)	18			
'Accûl (عجول) ⁵⁴¹³	79			
Tarfîn (طرفین)?	12			
Lisânu'l-Vâdî (لسان الوادی)	15	2		
Kabâle (قبالة) ⁵⁴¹⁴	11			
Beyt Sâvîr (بیت ساور) ⁵⁴¹⁵	6	2		
Ümm-ü Tûbâ (ام طوبا) ⁵⁴¹⁶	37 ⁵⁴¹⁷			
'Ayn Sîniyâ (عين سینیة) ⁵⁴¹⁸	12			
Kefr 'Atıyye (کفر عطیة)	9			
Kefr 'Akab (کفر عقبا)	47			
Beyt Fâsîn (بیت فاسین) ⁵⁴¹⁹	28			
Tûr-u Zeytâ (طورزیتا) ⁵⁴²⁰	48	8		
Mezra'a-i Ebû Tâse (مزرعة ابو طاسی)	29			

⁵⁴⁰⁵ Vakf-u Siracuddîn.

⁵⁴⁰⁶ Ber-mûceb-i defter-i 'atîk

⁵⁴⁰⁷ Vakf

⁵⁴⁰⁸ Hâlî ez-ra'ıyyet

⁵⁴⁰⁹ Vakf.

⁵⁴¹⁰ Vakf-u Ribât ve Bîmâristân ve Sâkiye der-harem-i şerîf Seyyidunâ Halilurrahman 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm.

⁵⁴¹¹ Ber-mûceb-i defter-i 'atîk. Vakfu's-Sultân Salâhuddîn Yusuf bin Eyyûb'alâ Şeyh Ahmed ve Şeyh Ali El-Hekkârî tamâmen.

⁵⁴¹² Vakf-u Nureddin bin Hasan tamâmen.

⁵⁴¹³ Vakf.

⁵⁴¹⁴ Vakf-u Cemaleddin Abdullah bin Sâmî tamâmen.

⁵⁴¹⁵ Vakf-u Medrese-i Lûlû Gâzî tamâmen.

⁵⁴¹⁶ Vakf. Kudûs'un haricinde güney doğudadır.

⁵⁴¹⁷ Kayıtta 36

⁵⁴¹⁸ Vakf.

⁵⁴¹⁹ Vakf-u Muhyiddin Er-Rızâ El-Muvakki' tamâmen

⁵⁴²⁰ Vakfu'l-Melik Salâhuddîn bin Eyyûb 'alâ Şeyh Ahmed bin Ebî Bekr el-Hekkârî tamâmen.

Kefr Şû' (كفر شوع)	13 ⁵⁴²¹			
Bîr Nebâlâ (بئر نبالة)	6 ⁵⁴²²			
Deyru'l- 'Îzâm (دير العظام)	5 ⁵⁴²³			
'Ayn Kârim (عين كارم)	39 ⁵⁴²⁴			
Kalveniye (قلونية)	20 ⁵⁴²⁵			
Tûratu'l-Cevz (طورة الجوز)	19			
Beyt Fecûs (بيت فجوس)	- ⁵⁴²⁶			
'Ayn Kanyâ/Kaynâ (عين قينة/قنية)	32 ⁵⁴²⁷			
Deyr Buzey' (دير بزيع)	29 ⁵⁴²⁸			
Refât (رفات)	27			
Nahhâlîn (نحالين)	40		16 ⁵⁴²⁹	
Mâlihatu's-Suğrâ (مالحة الصغرى)	45 ⁵⁴³¹	7 ⁵⁴³²		
Beyt-u Sâhûri'l-Vâdi (بيت ساحور الوادي)	37 ⁵⁴³⁴			
Beyt Sûrik (بيت سوريق)	21			
'Ulyânâ (عليانة)	13			
Beyt Zekâriyye (بيت زكارية)?	11			
Kefr Râ'in (كفر رعين)	8			
Bahtiyâr (بختيار)	6			
Cinciliyyâ (جنگلية)	8			
Deyr Ebû Sûr (دير ابو ثور)	18 ⁵⁴³⁵			
Sâtâf (ساطاف)	9			
Kefr 'Âne (كفر عانة)	21			
El-'Ayn (العين)	37 ⁵⁴³⁷			
Beyt İza (بيت ايزة)?	6			
Deyr Bân (دير بان)	23		23 ⁵⁴³⁸	
Beyt 'Îtâru's-Süflâ ve'l-Fevkâ (بيت عطار السفلى وال فوقا)	94			
Hazmâ (حزمة)?	28			
Beyt Karmîl (بيت قرميل)	31 ⁵⁴³⁹			
Şerefât (شرفات)	12 ⁵⁴⁴⁰			
Sûr Bâhir (سور باهر)	29 ⁵⁴⁴¹			
Şa'fât (شعفات)	8			
Deyr 'Ammâr (دير عمار)	33 ⁵⁴⁴²			

⁵⁴²¹ Kayıtta 8. Kaydın sonunda 5 mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil bunların isimleri verilmemiştir.

⁵⁴²² Kayıtta 4. Kaydın sonunda 2 mücerred kişiden bahsedilmesine mukabil bunların isimleri verilmemiştir.

⁵⁴²³ Kayıtta 4

⁵⁴²⁴ Vakf-u zâviye-i Mağâribe der-Kudüs-i Şerîf 'an-evkâf-ı Sultân Salâhuddin bin Yûsuf bin Eyyûb.

⁵⁴²⁵ Vakf-u Medrese-i Şeyhûniye tamâmen.

⁵⁴²⁶ Hâlî ez-ra'iyet

⁵⁴²⁷ Vakıf

⁵⁴²⁸ Vakf-u Medrese-i Melikiyye der-Kuds-i Şerîf tamâmen.

⁵⁴²⁹ Hane-i Nasârâ 16 neferan fi tis'in 1440

⁵⁴³⁰ Vakf-u Hazret-i Halil 'aleyhi's-salâtu ve's-selâm.

⁵⁴³¹ Kayıtta 52

⁵⁴³² Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵⁴³³ Vakıf

⁵⁴³⁴ Kayıtta 40

⁵⁴³⁵ Vakf-u Medrese-i Şeyh Ahmed Ebî Sûr tamâmen.

⁵⁴³⁶ Kayıtta 24

⁵⁴³⁷ Vakıf

⁵⁴³⁸ Hane-i Nasârâ neferan 23 fi tis'in 2070

⁵⁴³⁹ Vakıf

⁵⁴⁴⁰ Vakf-u Mencik 'alâ zâviye-i Bedriye der-karye-i mezbûrâ tamâmen.

⁵⁴⁴¹ Vakıf tamâmen.

⁵⁴⁴² Vakfu's-Sultâni'l-mu'azzam 'Îsâ bin Eyyûb 'alâ Tâvûse tamâmen.

Kefr Ni'me (كفر نعمة) ⁵⁴⁴³	9			
Karniye (قرنية) ⁵⁴⁴⁴	27			
Kefr Sûm (كفر صوم)	20			
Beyt Hanînâ (بيت حنينة) ⁵⁴⁴⁵	28			
Deyr Debân (دير دبان)	72			
'Îzeriyye (عيزرية) ⁵⁴⁴⁶	67			
Karâvâ (قراوا) ⁵⁴⁴⁷	32			
Deyr Gassânâ (دير غسانی) ⁵⁴⁴⁸	76			
Mezârî' (مزارع) ⁵⁴⁴⁹	44			
Zekeriyye El-Bittîh (زكريا البطيخ) ⁵⁴⁵⁰	47			
Râmallâh (رام الله) ⁵⁴⁵¹	10 ⁵⁴⁵²		69 ⁵⁴⁵³	2 ⁵⁴⁵⁴
Beyt Ūnyâ (بيت اونيا) ⁵⁴⁵⁵	74 ⁵⁴⁵⁶	6 ⁵⁴⁵⁷		
Ducâniye (دجانية) ⁵⁴⁵⁸	71			
Kefr Gill (كفر غل) ⁵⁴⁵⁹	36			
Beyt Rîmâ (بيت ريمة) ⁵⁴⁶⁰	54		14 ⁵⁴⁶¹	
'Ayn Ebrûd (عين ابرود) ⁵⁴⁶²	24			
Beyt 'Înân (بيت عنان) ⁵⁴⁶³	28			
'Ayn 'Arîk (عين عريك)	14		10 ⁵⁴⁶⁴	
Nuvey'ime (نويعمة) ⁵⁴⁶⁵	33			
Kusûr (قصور) ⁵⁴⁶⁶	27			
Beyt Lahm (بيت لحم) ⁵⁴⁶⁷			47 ⁵⁴⁶⁸ +29 ⁵⁴⁶⁹ +21 ⁵⁴⁷⁰ + 48 ⁵⁴⁷¹ +69 ⁵⁴⁷² + 66 ⁵⁴⁷³	

⁵⁴⁴³ Vakf.

⁵⁴⁴⁴ Kayıtta 22

⁵⁴⁴⁵ Vakf.

⁵⁴⁴⁶ Vakf-u

⁵⁴⁴⁷ Vakf-u Halil a.s. ve Sahrâtü'l-Müşerreffe

⁵⁴⁴⁸ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman aleyhi's-salâtu ve's-selâm tamâmen.

⁵⁴⁴⁹ Vakf-u Hazret-i Halilullah a.s. tamâmen.

⁵⁴⁵⁰ Vakf-u Hazret-i Halilullah a.s. tamâmen.

⁵⁴⁵¹ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman aleyhi's-salâtu ve's-selâm tamâmen.

⁵⁴⁵² Kayıtta 9

⁵⁴⁵³ Kayıtta 71. Hane-i Nasârâ neferan 71 fi tis'in 6840. Aslında hesaba göre 6390 akçe olmalıdır.

⁵⁴⁵⁴ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵⁴⁵⁵ Vakf-u's-Sahrati' iş-Şerîfe tamâmen.

⁵⁴⁵⁶ Kayıtta 75

⁵⁴⁵⁷ Kayıtta 5

⁵⁴⁵⁸ Vakf-u Sahrâtullah ve Mescid-i Aksâ ve Câmî'-i Mağâribe tamâmen.

⁵⁴⁵⁹ Vakf-u Sahrâtullâhi'l-Müşerreffe tamâmen.

⁵⁴⁶⁰ Vakf-u Sahrâtullahi Şerîf tamâmen.

⁵⁴⁶¹ Cizye-i Nasârâ 14 neferan fi tis'in 1260

⁵⁴⁶² Vakf-u Sahrâtullah ve Mescid-i Aksâ ve Câmî'-i Meğâribe tamâmen.

⁵⁴⁶³ Vakf-u Sahrâtullah tamâmen.

⁵⁴⁶⁴ Cizye 10 neferan fi tis'in 900

⁵⁴⁶⁵ Vakf-u Sahrâtullah tamâmen.

⁵⁴⁶⁶ Vakf-u Medîne-i Münevvere tamâmen.

⁵⁴⁶⁷ Vakf tamâmen.

⁵⁴⁶⁸ Rub' Caferât bin Müşâk (جعفرات بن مشاق)

⁵⁴⁶⁹ Rub' Ali bin Ma'âlî (على بن معالی)

⁵⁴⁷⁰ Rub' Ali bin Safer (على بن صفر)

⁵⁴⁷¹ Rub' El-Cemrâ (الجمرة)?

⁵⁴⁷² Rub' Zîn Nâcî (ذيب ناجی)?

⁵⁴⁷³ Rub' Halil bin Hudayr (خليل بن خضير)

			+7 ⁵⁴⁷⁴ T 287 ⁵⁴⁷⁵	
Beyt Câlâ (بيت جالا)			58 ⁵⁴⁷⁶ +61 ⁵⁴⁷⁷ +45 ⁵⁴⁷⁸ + 75 ⁵⁴⁷⁹ +6 ⁵⁴⁸⁰ T 245 ⁵⁴⁸¹	
Beyt Lûkye (بيت لقيا) ⁵⁴⁸²	54 ⁵⁴⁸³			
Beyt Kîsâ (بيت كيسا) ⁵⁴⁸⁴	79			
Cîb (جيب) ⁵⁴⁸⁵			30 ⁵⁴⁸⁶ +33 ⁵⁴⁸⁷ + 30 ⁵⁴⁸⁸ +12 ⁵⁴⁸⁹ T 105 ⁵⁴⁹⁰	
Fâğûr (فاغور) ⁵⁴⁹¹	60 ⁵⁴⁹²	2 ⁵⁴⁹³		
Bukay'u'z-Zâ'n (بقيع الضان) ⁵⁴⁹⁴	14			
Harbetu Benî 'Ades (خربة بني عدس)	4			
Cüdeyrâ (جديرة) ⁵⁴⁹⁵	45	5		
'Îsâviyye (عيسى وية) ⁵⁴⁹⁶	35	3		
Hay (حي) ⁵⁴⁹⁷	- ⁵⁴⁹⁷			
TOPLAM	4.504	70	825	2

178 KKTD Mahalle Adı	Müslüman					Yahudi	
	H	M	İ	A	Ş	H	M
1005/1596-97	H	M	İ	A	Ş	H	M
Fistikâ (فستقة)	78	22					
Kaytûn/Kabtûn (قيطون/قبطون)	102						
Şegâbine (شغابنة)	42				1 ⁵⁴⁹⁸		
Şeyh Alî Bekâ (شيخ علي بكا)	65						
Kazzâzîn (قزازين)	123			2 ⁵⁴⁹⁹			

⁵⁴⁷⁴ Rub' Saîd El-Câlî (سعيد الجالی)

⁵⁴⁷⁵ Vakf-u 'Îmâret. Cizye-i Nasârâ 278 fi tis'in 35830. Hesaba göre toplam 25020 olması gerekir.

⁵⁴⁷⁶ Rub' Rabî' Ganem (ربيع غنم)

⁵⁴⁷⁷ Rub' Zîb Ebu Za'tîr (ذيب ابو زعتير)

⁵⁴⁷⁸ Rub' Mîhâil (ميخائل)

⁵⁴⁷⁹ Rub' Mahlûf bin Mansûr (مخلوف بن منصور)

⁵⁴⁸⁰ Cemâ'at-i Meşârikâ

⁵⁴⁸¹ Cizye-i Nasârâ 239 fi tis'in 21500. Hesaba göre 21510 akçe olması lazım.

⁵⁴⁸² Vakf-u 'Îmâret tamâmen.

⁵⁴⁸³ Kayıtta 50

⁵⁴⁸⁴ Vakf-u 'Îmâret

⁵⁴⁸⁵ Vakf-u Sultân İnâl tamâmen.

⁵⁴⁸⁶ Rub' 'Assâf (عساف) Kayıtta 29

⁵⁴⁸⁷ Rub' Veşşâh Mûsâ (وشاح موسى). Kayıtta 32

⁵⁴⁸⁸ Rub' Berekât (بركات)

⁵⁴⁸⁹ Rub' İsmail Zîb (اسماعيل ذيب)

⁵⁴⁹⁰ Cizye-i Nasârâ 103 fi tis'in 9270. Köyde 105 tane Hristiyan bulunmaktadır.

⁵⁴⁹¹ Vakf-ı Hazret-i Musa ve Yunus ve Lut Enbiyâullâh salâvatullâhi 'aleyhim ecma'in tamâmen.

⁵⁴⁹² Kayıtta 60

⁵⁴⁹³ Mücerred kişiler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵⁴⁹⁴ Vakf-u 'Îmâret-i 'Âmireti'l-Mezbûre tamâmen.

⁵⁴⁹⁵ Vakf-u 'Îmâret der-Kuds-i Şerîf.

⁵⁴⁹⁶ Vakf.

⁵⁴⁹⁷ Hâlî ez-ra'iyet.

⁵⁴⁹⁸ Alauddin [veled]-i Şerif adlı şerif için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Ekrâd (اکراد)	180 ⁵⁵⁰⁰						
Vustâ (وسطى)	90		1				
Mahalle-i Yehûdiyyân (يهوديان)						11	
						5502	
TOPLAM	680	22	1	2	1	11	

Halilurrahman Köyleri	Müslüman		Hrs	
	H	M	H	M
178 KKTD 1005/1596-97				
‘Abdü’l-Miyâ (عبد الميا) ⁵⁵⁰³	36			
‘Abdâ (عبدا)	15			
Deyr Bahhâ (دير باحا)	19			
Cemrîn (جمرين)	7			
Beyt Kânûn (بيت كانون)	8			
Sî’îr/Sa’îr (سعيير/سعيير) ⁵⁵⁰⁴	72			
Ni’liyâ (نعليا) ⁵⁵⁰⁵	20			
Berkümiyye (برقومية)	17			
‘Uveyru’l/Guvevru’l-‘Ulyâ (عوير/غوير العليا)	52			
Semû‘ (سموع)	16			
Katmân/Hatmân (قطمان/حطمان)	33			
Kükîn (قوقين)	82			
Beyt Hibrân (بيت حبران)	18			
Yattâ (بطا)	127			
Mecdel Fudayl (مجدل فضيل)			113 ⁵⁵⁰⁶	
Deyr Nahhâs (دير نحاس)	13			
Beyt Nassâ (بيت نصا)	16			
Deyr Şeyh (دير شيخ)	6			
Sîmyâ Bûrîn (سيميا بورين) ⁵⁵⁰⁷	18			
Halhûl (حلحول) ⁵⁵⁰⁸	91 ⁵⁵⁰⁹	1 ⁵⁵¹⁰		
Şüveykâ Benî Kays (شويكى بنى كيس) ⁵⁵¹¹	69 ⁵⁵¹²			
Sûbâ (صوبا) ⁵⁵¹³	17			
Ednâ (ادنى) ⁵⁵¹⁴	68			
Dûrî (دوري) ⁵⁵¹⁵	49			
Kefr Büreyk (كفر بريك) ⁵⁵¹⁶	42			
Harsâ (خرسا) ⁵⁵¹⁷	31			

⁵⁴⁹⁹ Abdulmu’tî [veled]-i ‘Ali ile Nasıruddin veled-i Ali adlı 2 a’ma için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵⁵⁰⁰ Kayıtta 172

⁵⁵⁰¹ Kadı Ebulvefâ adlı kişinin isminin üzerine “hatîb ve imâm ... ve müderris” kaydı düşülmüştür.

⁵⁵⁰² Vakf-u Hazret-i Halîl ‘aleyhi’s-selâm

⁵⁵⁰³ Vakf

⁵⁵⁰⁴ Vakf-u Medrese-i Berkukiye tamâmen.

⁵⁵⁰⁵ Vakf

⁵⁵⁰⁶ Cizye-i Nasârâ neferan 113 fi tis’in 10.170. Vakf-u Sahratullâhi’l-Müşerrefe ve Mescid-i Aksâ

⁵⁵⁰⁷ Nâm-ı diğeri Ebû Hasan

⁵⁵⁰⁸ Vakf-u Halilurrahman tamâmen.

⁵⁵⁰⁹ Kayıtta 93

⁵⁵¹⁰ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁵⁵¹¹ Vakf-u Halîlullâh a.m. tamâmen.

⁵⁵¹² Kayıtta 70

⁵⁵¹³ Vakf-u Halilurrahman ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

⁵⁵¹⁴ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm tamâmen.

⁵⁵¹⁵ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

⁵⁵¹⁶ Vakf-u Hazret-i müşârun ileyh.

⁵⁵¹⁷ Vakf-u Hazret-i Halilurrahman ‘aleyhi’s-salâtu ve’s-selâm.

ʿĀnātu'l-Kübrâ (عانات الكبرى) ⁵⁵¹⁸	55	5		
Şüveykâ Benî Sabrâ (شويكى بني صبرا) ⁵⁵¹⁹	34			
Nûbâ (نوبة) ⁵⁵²⁰	82			
Beyt ʿAynûn (بيت عينون) ⁵⁵²¹	18			
TAMAM	1.131	6	113	

Safed Tahrir Defterleri

1) 427 TD 932/1525-26

Safed Mahalleleri	Müs				Sipahi		Cemâ'at-ı Ecnâd-ı Halka ⁵⁵²²	
	H	M	İ	A	H	M	H	M
427 TD 932/1525-26								
Ekrad Mahallesi	128 ⁵⁵²³	26	5 ⁵⁵²⁴		5 ⁵⁵²⁵			
Savâvîn Mahallesi	206 ⁵⁵²⁶	5 ⁵⁵²⁷	6 ⁵⁵²⁸	4 ⁵⁵²⁹			20	
Âlûta (Elvatâ) Mahallesi	157 ⁵⁵³⁰	8 ⁵⁵³¹	6 ⁵⁵³²	3 ⁵⁵³³			6	
Câmi'ü'l-Ahmer Mahallesi	164 ⁵⁵³⁴		5 ⁵⁵³⁵	2 ⁵⁵³⁶			21	
Hendek Mahallesi	42 ⁵⁵³⁷		1 ⁵⁵³⁸					
Sûk Mahallesi	45 ⁵⁵³⁹		3 ⁵⁵⁴⁰					
Toplam	742	39	26	9	5		47	

Safed Yahudi Mahalleleri	Yahudi	
	H	M
427 TD 932/1525-26		
Müstağribe	131 ⁵⁵⁴¹	
İfrence ⁵⁵⁴²	48	

⁵⁵¹⁸ Vakf-u Hazret-i Halîlurrahman ʿaleyhi's-salâtu ve's-selâm.

⁵⁵¹⁹ Vakf-u Hazret-i Müşârun ileyh ve Sahratu'ş-şerîfe tamâmen.

⁵⁵²⁰ Vakf-u Sahratu'l-Müşerreffe ve Mescid-i Aksâ.

⁵⁵²¹ Vakf-u Temîm Ed-Dârî.

⁵⁵²² Kayıtta bunların kadim sipahi oldukları ifade edilmiştir.

⁵⁵²³ Kayıtta 105

⁵⁵²⁴ Kayıtta imam ve hatip tek başlık altında verilmiştir. Defter içinde isimlerin e tesadüf olunmamaktadır.

⁵⁵²⁵ Kayıtta sipahilerin sayısı 13 olarak verilmiştir. Defterde yalnızca 5 kişinin ismine tesadüf olunmaktadır.

⁵⁵²⁶ Kayıtta 174

⁵⁵²⁷ Kayıtta 7

⁵⁵²⁸ İmam ve hatip kayıtta bir başlıkta 6 kişi olarak verilmiştir. Ancak bunlardan yalnızca 1 hatip ile bir imamın ismi verilmiştir.

⁵⁵²⁹ Kayıtta 4 tane a'ma verilmiş ancak isimlerine tesadüf olunmamıştır.

⁵⁵³⁰ Kayıtta 135

⁵⁵³¹ Kayıtta 7

⁵⁵³² İmam ve hatip kayıtta bir başlıkta 6 kişi olarak verilmiştir. Ancak bunlardan yalnızca 1 hatibin ismi verilmiştir.

⁵⁵³³ Kayıtta 2 tane a'mânın ismi verilmiştir.

⁵⁵³⁴ Kayıtta 136

⁵⁵³⁵ İmam ve hatip kayıtta bir başlıkta 5 kişi olarak verilmiştir. Ancak bunların isimleri verilmemiştir.

⁵⁵³⁶ Kayıtta yalnızca birinin ismi verilmiştir.

⁵⁵³⁷ Kayıtta 41 imam hariç tutularak

⁵⁵³⁸ Kayıtta 1 tane imam verilmiş ancak ismi belirtilmemiştir.

⁵⁵³⁹ Kayıtta 42

⁵⁵⁴⁰ İmam- hatip ve müezzin kayıtta bir başlıkta 3 kişi olarak verilmiştir. İki müezzinle bir hatibin ismi verilmiştir.

⁵⁵⁴¹ Kayıtta 130

⁵⁵⁴² Kayıtta Cemâ'at-ı Yahûd-ı İfrence

Tâlyâ ⁵⁵⁴³	21	
Mağârîbe ⁵⁵⁴⁴	33	
TOPLAM	233	

Cire Nahiyesi Köyleri	Müslüman				Yahudi	
	H	M	İ	Ht	H	M
(427 TD) 932/1525-26						
Câ'ûnâ (جاعونه)	8					
İnbîr (انبير)?	13					
Fir'îm (فرعيم) ⁵⁵⁴⁵	25 ⁵⁵⁴⁶	2	1 ⁵⁵⁴⁷			
Aynu'z-Zeytûn (عين الزيتون)	45			1	42	
'Almâ (علما)	137 ⁵⁵⁴⁸	2	3 ⁵⁵⁴⁹			
Taytabâ (طيطبا)	31 ⁵⁵⁵⁰	3 ⁵⁵⁵¹	1 ⁵⁵⁵²			
Yâkûk (ياقوق)	20 ⁵⁵⁵³	6	1 ⁵⁵⁵⁴			
Fârâ (فارا)	13	1		1 ⁵⁵⁵⁵		
El-Yîrbâ (البيربا)?	13	3			19	
Mellâhâ (ملاحه)	4					
'Ulmâniyye (علمانيه) ⁵⁵⁵⁶						
Deyru'l Vakkâsiyye (دير الوقاسية)	17 ⁵⁵⁵⁷	3	1 ⁵⁵⁵⁸			
Ciş (جش)	47 ⁵⁵⁵⁹	3	1 ⁵⁵⁶⁰			
Carmak (جرمق)	42 ⁵⁵⁶¹	3	1 ⁵⁵⁶²			
Kaddîtâ (قديتا)	20		1 ⁵⁵⁶³			
Zâhiriyyetu't Tahtâ (ظاهرية التحتا) ⁵⁵⁶⁴	17	1				
Mîrûn (ميرون)	30 ⁵⁵⁶⁵	3 ⁵⁵⁶⁶	1			
El-Bukye/El-Bakiyye Köyü (البقية) ⁵⁵⁶⁷	7					

⁵⁵⁴³ Mahalle cemâ'at adıyla kaydedilmiştir.

⁵⁵⁴⁴ Mahalle cemâ'at adıyla kaydedilmiştir.

⁵⁵⁴⁵ Köy Hazreti Halid bin Velid'in türbesine vakfedilmiştir.

⁵⁵⁴⁶ Kayıtta Hane Sayısı (imam hariç tutularak) 24 olarak verilmiştir.

⁵⁵⁴⁷ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁵⁴⁸ Kayıtta hane sayısı imam ve hatip hariç tutularak 134 olarak verilmiştir.

⁵⁵⁴⁹ Burada İmam ve Hatip bir başlık altında verilmiştir.

⁵⁵⁵⁰ Kayıtta 29

⁵⁵⁵¹ Kayıtta 4

⁵⁵⁵² İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁵⁵³ Kayıtta imam hariç tutularak 19

⁵⁵⁵⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁵⁵⁵ Hatibin adı verilmiştir.

⁵⁵⁵⁶ Köyün adı zikredilmiş fakat nüfusu verilmemiştir.

⁵⁵⁵⁷ Kayıtta imam hariç tutularak 16

⁵⁵⁵⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁵⁵⁹ Kayıtta 46 imam hariç tutularak

⁵⁵⁶⁰ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁵⁶¹ Kayıtta imam hariç tutularak 41

⁵⁵⁶² İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁵⁶³ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁵⁶⁴ Melik Eşref İnal'ın çocukları ile sadaka ve fukara için vakfidir.

⁵⁵⁶⁵ Kayıtta 27

⁵⁵⁶⁶ Kayıtta 5

⁵⁵⁶⁷ Mazak'ın ? çocuklarına ve Medine-i Münevvere'ye vakfedilmiştir.

Zâhiriyyetü'l-Fevka (ظاهريّةالقوقا)	6	3				
Dîşûn (ديشون) ⁵⁵⁶⁸	8					
Bismûn/Bişmûn (بيسمون/بشمون)?	5	1				
Hâliſa (خالصه)	10					
Sefetî (سفتى)?	4					
Câhûla (جاحولا)	5					
Kabbâ'a (قباعه)	5					
Kefr Bir'im (كفر برعيم)	36 ⁵⁵⁶⁹	7 ⁵⁵⁷⁰	1			
Ferâdiyye (فرادية)	12					
Cübb-i Yusuf (جب يوسف) ⁵⁵⁷¹	14		1 ⁵⁵⁷²			
Meyfed (ميفد) ⁵⁵⁷³	3					
Behlûne/Mehlûne (بهلونة/مهلونة)?	6					
Safsafâ (صفصفا)	6					
Mârûniyye (مارونية) ⁵⁵⁷⁴	5					
El-Hikâbâ (الحقابا)? ⁵⁵⁷⁵	14 ⁵⁵⁷⁶	1 ⁵⁵⁷⁷				
Tâbiġa (طابغة) ⁵⁵⁷⁸	4					
Abîs (ابيص) ⁵⁵⁷⁹	5					
Zâbûd (زابود)	14					
Maġâru'l-Hayt (مغار الحيط)	9		1 ⁵⁵⁸⁰			
Tüleyl (تليل)	8					
Kefr 'Înân (كفر عنان)	12	4			14 ⁵⁵⁸¹	
Dellâte (دلّاته)	9	4				
Cemâ'at-i Türkân-ı Hüseyin bin Arab (حسين بن عرب)	29					
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Kanâytlı (قنايتلى) (جماعت اكراد)	39					
Cemâ'at-ı Tâife-i Ekrâd-Kebâbişe ve Havâlîde ve Eşâfire (جماعت (اكراد كبايشة و خوالدة و اشافرة)	34					
Sibânetü'l-Fevkâ (سبانة القوقا)?	11					
Semû'yye Köyü (سموعية)	29 ⁵⁵⁸²	3	1			

⁵⁵⁶⁸ Dividari tarafından çocuklarına vakfedilmiştir.

⁵⁵⁶⁹ Kayıtta 34

⁵⁵⁷⁰ Kayıtta 8

⁵⁵⁷¹ Köyün adı Cübb-i Yusuf ma'a Mezra'a-i Cabâ olarak bu defterde kayıtlıdır. Köy mezraası ile birlikte Mukbil El-Husâmî tarafından çocuklarına vakfedilmiştir.

⁵⁵⁷² İmamın ismi Ahmet'tir.

⁵⁵⁷³ Köy Emiru'l-Hacc'ın çocuklarına vakfedilmiştir.

⁵⁵⁷⁴ Defterde Nâsirî bin Muhammed bin Muhammed Dividârî'nin bu köyü tamamen evlatlarına vakfettiğine dair kayıt vardır.

⁵⁵⁷⁵ Köy Şemseddin bin Mazak ? tarafından vakfedilmiştir.

⁵⁵⁷⁶ Kayıtta 15

⁵⁵⁷⁷ Defter kaydında mücerrede yer açılmamıştır.

⁵⁵⁷⁸ Bu köy Seyyid Rufâ'î'nin aynı köydeki zaviyesine vakfidir.

⁵⁵⁷⁹ Köy Bûs bin Şihâbüddin bin Bûs ? tarafından evlatlarına vakfedilmiştir.

⁵⁵⁸⁰ İmamın adı Abdullah bin El-Fakih'dir. ?

⁵⁵⁸¹ Yahudiler 14 haneden kişi başına 70 akçeden toplamda 980 akçe cizye vermektedirler.

⁵⁵⁸² Kayıtta imam hariç 28 kişi

Mansûra (منصورة)	14					
Nebratîn (نبرتين)	4					
Kefr Mârûs (كفر ماروس)	11	2				
Kaysûn (قيسون)	7					
Sa'd İbn-i Ebî Vakkâs (سعد ابن ابي وقاص)	4					
'Ammukâ (عموكة)	36 ⁵⁵⁸³	8	1 ⁵⁵⁸⁴			
Sebcûr nâm-ı diğ̈er Şîrûz (سبجورنام ديكرشيزوز)	17	1				
Re'su'l-Ahmer (رأس الاحمر)	12					
Minye (منية) ⁵⁵⁸⁵	54	5 ⁵⁵⁸⁶	1 ⁵⁵⁸⁷			
Mecdel (مجدل)	2	1				
Kayyumiyye (قيومية)	10	3				
'Akbaratu'l-Hikâb? (عكبرة الحقاب)	20 ⁵⁵⁸⁸	3 ⁵⁵⁸⁹	1 ⁵⁵⁹⁰			
Mu'azzamiyye (معظمية) ⁵⁵⁹¹	3					
TOPLAM	1025	76	18	2	75	

Tibnîn Köyleri	Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M
427 TD 932/1525-26	H	M	İ	H	M
'Aynâta (عيناتا) ⁵⁵⁹²	28	5 ⁵⁵⁹³	1 ⁵⁵⁹⁴		
Mecdel Selîm (مجدل سليم)	4				
Itrâ/Atrâ (اطرا)	8				
Yârîn (يارين)?	5				
Şem' (شمع)	6				
Merkebe el-meşhûr bi-Merc Kebe (مرج كبه المشهور)	4				
Bint-i Cübeyl (بنت جبيل)	39 ⁵⁵⁹⁵	5	1 ⁵⁵⁹⁶		
Nümeysiyye (نميرية)	6				

⁵⁵⁸³ Kayıtta 35

⁵⁵⁸⁴ İmamın adı İbrahim bin Bakır'dır?

⁵⁵⁸⁵ Köy Kudüs-i Şerîf'deki Zâhiriyye Medresesi'ne vakfedilmiştir.

⁵⁵⁸⁶ Kayıtta 4

⁵⁵⁸⁷ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁵⁸⁸ Kayıtta 18

⁵⁵⁸⁹ Kayıtta 4

⁵⁵⁹⁰ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁵⁹¹ Defterde köy Kefr Bir'im'in yanında gösterilmiştir. Köy halkının Kefr Bir'im'de oturduğu bu defterde kayıtlıdır.

⁵⁵⁹² Köy Muhammed bin Sultan Gûrî'nin vakfidir.

⁵⁵⁹³ Kayıtta 4

⁵⁵⁹⁴ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁵⁹⁵ Kayıtta 38 imam hariç tutularak

⁵⁵⁹⁶ İmamın ismi verilmemiştir.

Mâlikiyye (مالكية)	53	10 ⁵⁵⁹⁷	2 ⁵⁵⁹⁸		
'Ayterûn (عيترون)	31	8	1 ⁵⁵⁹⁹		
Yârûn/Mârûn (يارون/مارون)	10				
Bir'asît (برعسيت)	15 ⁵⁶⁰⁰	3 ⁵⁶⁰¹	1 ⁵⁶⁰²		
Mîs (ميس)	10	3			
Büleyda/Bilîda (بليدة)	6				
Kades (قدس)	24	14	1 ⁵⁶⁰³		
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	35		1 ⁵⁶⁰⁴		
Îşhûr (اشحور)	9				
Mârûn Şikâyâ (مارون شقايا)	5				
Tîretu Haddâse (طيرة حداثا)	9				
'Ayta'l-Ğacer (عيتا العجر)	11				
Şakrâ (شقرا)	36	2 ⁵⁶⁰⁵	1		
Nefs-i Tibnîn (نفس تبنين)	44 ⁵⁶⁰⁶	8 ⁵⁶⁰⁷	1 ⁵⁶⁰⁸		
Hâris (حارص)	18				
Şeyhayn (شيخين)? ⁵⁶⁰⁹	10				
İdmit (ادميت) ⁵⁶¹⁰	1				
Tîrbihâ (طيربيخا)	13				
Sarfa (صرف)?	11				
Dibil (دبل)	10				
İkrît (اقرت) ?	18				
Yârûnu'n-Nasârâ (النصارى) (يارون)	17 ⁵⁶¹¹	1 ⁵⁶¹²		11 5613	

⁵⁵⁹⁷ Kayıtta 8

⁵⁵⁹⁸ İmamların isimleri verilmemiştir.

⁵⁵⁹⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶⁰⁰ Kayıtta 16

⁵⁶⁰¹ Kayıtta 2

⁵⁶⁰² İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁶⁰³ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶⁰⁴ İmamın adı Ali bin Attar'dır.

⁵⁶⁰⁵ Kayıtta 1

⁵⁶⁰⁶ Kayıtta 41

⁵⁶⁰⁷ Kayıtta 10

⁵⁶⁰⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶⁰⁹ Adı okunamayan bir kişi tarafından yine adı tespit edilemeyen bir medrese ile zürriyetine vakıftır.

⁵⁶¹⁰ Medine-i Münevvere'ye vakfedilmiştir.

⁵⁶¹¹ Kayıtta 18

⁵⁶¹² Kayıtta mücerred için başlık açılmamıştır.

⁵⁶¹³ Kayıtta Hristiyan cizyesi kişi başına 80 akçeden toplamda 770 akçe olarak belirtilmiştir. Halbuki defterde 11 hane Hristiyan ahali gözükmektedir. Ve buna göre de toplam cizye 880 akçe olmalıdır. Buradan her haneden farklı oranda cizye alındığı anlaşılmaktadır.

Abraşâk/İrşâk (ابرشاق/ايرشاق)?	19				
Kefr Kûlâ (كفر كولا)	13				
Cedîde (جدیده)	10				
Balât (بلاط)	11				
Dibîn (دبین)	7				
Fiyâm (فیام)?	63		2 ⁵⁶¹⁴		
Şitâ Efzâriyye (شتا افزاریه)?	5	1			
Bassâ (بصا)	23 ⁵⁶¹⁵		1 ⁵⁶¹⁶		
Salhâ (صلحه)	25 ⁵⁶¹⁷	7	1 ⁵⁶¹⁸		
Âbil (أبل)	6				
‘Ûbâ (عوبا)	17	2			
Deyr Bestâ (دير بسطة)	38 ⁵⁶¹⁹	8 ⁵⁶²⁰	1 ⁵⁶²¹		
Kadâtâ (قاداتا)?	14 ⁵⁶²²	1 ⁵⁶²³			
Râmiyye (رامیه)	16	2			
Kafkafâ (ققققا)	4 ⁵⁶²⁴	1 ⁵⁶²⁵			
Harîrle (حریرله)?	4 ⁵⁶²⁶	1 ⁵⁶²⁷			
Yârînu’s-Semer (یارین التمر) ⁵⁶²⁸	3				
El-Beyzâ (البيضا) ⁵⁶²⁹	4				
Ahrîfe (احریفه)?	8				
Fasûtâ (فصوتا)	10	2			
Akbaru’l-Ġarbiyye (عکبر الغربية)	5	3			
Tayr Kalsiye (طیر فلسیه)?	5				
Deyr Siryân (دير سريان)	4				

⁵⁶¹⁴ İmamların adı verilmemiştir.

⁵⁶¹⁵ Kayıtta imam hariç tutularak 22

⁵⁶¹⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶¹⁷ Kayıtta 24

⁵⁶¹⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶¹⁹ Kayıtta 34

⁵⁶²⁰ Kayıtta 7

⁵⁶²¹ İmamın adı Halil bin Fakih’dır.

⁵⁶²² Kayıtta 14

⁵⁶²³ Kayıtta 2

⁵⁶²⁴ Kayıtta 5

⁵⁶²⁵ Kayıtta mücerred ile alakalı başlık açılmamıştır.

⁵⁶²⁶ Kayıtta 5

⁵⁶²⁷ Kayıtta mücerred ile alakalı başlık açılmamıştır.

⁵⁶²⁸ Defterde köyün ziraat edilecek yerinin az olduğu ifade edilmiştir. Bkz: **427 TT.d.**, sf. 65

⁵⁶²⁹ Şemseddin Muhammed El-‘Akkâr’ın çocuklarına vakıflarıdır.

Mecdel Mîs (مجدل ميس)	12				
Tayru Zebnâ (طير زينا)?	5				
Savâfî (صوافى)	7				
Hânîn (حانين)	8 ⁵⁶³⁰	2 ⁵⁶³¹			
Mecdel Zevîl/Züveyl (مجدل زويل)? ⁵⁶³²	4				
Mansûrâ (منصورة) ⁵⁶³³					
TOPLAM	846	89	15	11	

Sûr Köyleri	Müslüman		
	H	M	İ
427 TD 932/1525-26	H	M	İ
Ceviyye (جوية) ⁵⁶³⁴	29	14	1 ⁵⁶³⁵
El-Bâzûrî (البازورى) ⁵⁶³⁶	10	1	1 ⁵⁶³⁷
Siddîkîn (صديقين) ⁵⁶³⁸	16	1	1 ⁵⁶³⁹
El-Ma'reke (المعركة) ⁵⁶⁴⁰	13	4	
Mezra'a ma'a Deyr-i 'Âmis? (مزرعة مع دير عامص) ⁵⁶⁴¹	24	9 ⁵⁶⁴²	1 ⁵⁶⁴³
Kanâ (قانا) ⁵⁶⁴⁴	10	4 ⁵⁶⁴⁵	
Şibkiye (شيبكية)?	10		
Mecâdil (مجادل) ⁵⁶⁴⁶	13	1 ⁵⁶⁴⁷	
Sûr ve'l-Ma'sûka (صور والمعشوقة) ⁵⁶⁴⁸	29	3	1 ⁵⁶⁴⁹
Ermît (ارميت)? ⁵⁶⁵⁰	3		
Zenîn Köyü (زينين)?	10		
TOPLAM	167	37	5

Şakîf Nâhiyesi Köyleri	Müslüman	
	H	M
427 TD 932/1525-26	H	M
Telefhâyâ (تلفحايا)?	5	

⁵⁶³⁰ Kayıtta 7

⁵⁶³¹ Kayıtta 3

⁵⁶³² Şam'daki Davud Zaviyesi'ne vakıftır.

⁵⁶³³ Muharrir karye halkının perakende oluşundan dolayı isminin yazılmadığını belirtiyor. **427 TT.d.**, sf. 68

⁵⁶³⁴ Kayıtta 28

⁵⁶³⁵ İmamın adı verilmemiş

⁵⁶³⁶ Kayıtta 9

⁵⁶³⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶³⁸ Kayıtta 15

⁵⁶³⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶⁴⁰ Köy tamamen Mısır'daki Mansûrî Bimâristânî'na vakıf olarak kaydedilmiştir.

⁵⁶⁴¹ Kayıtta 22

⁵⁶⁴² Kayıtta 10

⁵⁶⁴³ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶⁴⁴ Kayıtta 9

⁵⁶⁴⁵ Kayıtta 5

⁵⁶⁴⁶ Kayıtta 12

⁵⁶⁴⁷ Kayıtta 2

⁵⁶⁴⁸ Kayıtta 28 imam hariç tutularak

⁵⁶⁴⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶⁵⁰ Defterde köyün Sûr'un tevabiinden Sekendûn? adlı bir yere tabi olduğu belirtilmiştir.

Cemâ'at-i Türkmân-ı Tayboğa (طبيغا)? ⁵⁶⁵¹	53	2
Kefür (كفور)	7	
Vâdi Reyhân (وادي ريحان)	7	1
Deyru's-Sağır (دير الصغير)	10	
Nebâtiyyetü'l-Fevkâ (نباطية الفوقا) ⁵⁶⁵²	18	3 ⁵⁶⁵³
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	6	3
Kefr Rumân (كفر رمان)	8 ⁵⁶⁵⁴	2
Belûş (بلوش)?	5	2
Carmak (جرمق)	9	2
Kusaybâ (قصيبة)	4	
'Abbâ (عبه)	7	
Rît (ريط)	8	
Ka'ka'iyetü's-Şehr (ققعية الشهر)	3	
Deyr-i Kebîr (دير كبير)	14	2
Yuhmur (يحممر)	9	
Kefr Zeydîn (كفر زيدين)?	2	
Nebâtiyyetü't-Tahtâ (نباطية التحتا)	19	2
Hamrâ (حمرا) ⁵⁶⁵⁵	3	
Deyr Burku' (دير برقع)	3	
'Aramtâ (عرمتا) ⁵⁶⁵⁶	4	
Meyfedûn (ميفدون)	4	
Harûf (حروف)	4	
Şarkıyye (شرقية)	4	
Kefr 'Aytâ (كفر عيتا)	5	
Sîr? (صير)?	5	
Cibşîd (جيشيد)	10	
Tûl (تول)	2	
Dilib (دلب) ⁵⁶⁵⁷		
Lûsiyye (لوسية) ⁵⁶⁵⁸		
Kadîde (قديدة)? ⁵⁶⁵⁹		
Safsâfa ⁵⁶⁶⁰		
TOPLAM	238	19

Akka ve'l-Bukay'a Köyleri	Müslüman			Yahudi	
	H	M	İ	H	M
427 TD 932/1525-26	H	M	İ	H	M
Ebu Sinan (سنان ابو)	13	5			

⁵⁶⁵¹ Defterde adı okunamayan bir yerde ziraat ettikleri yazılıdır. Bu kayıttan onların yerleşik hayata geçtikleri anlaşılabilir.

⁵⁶⁵² Köy Hammad bin Seleme El-Hasenî ? tarafından tamamıyla vakfedilmiştir.

⁵⁶⁵³ Kayıtta 4

⁵⁶⁵⁴ Kayıtta 10

⁵⁶⁵⁵ Bu köy Akboğa'nın ve onun oğlu Muhammed'in çocuklarına vakfidır

⁵⁶⁵⁶ Muhammed bin Hoşkadem'in vakfidır.

⁵⁶⁵⁷ Köyden alınan mahsulat verilmiş fakat nüfus hakkında herhangi bir malumat yoktur.

⁵⁶⁵⁸ Halkının perakende olmasından naşi ahalisinin isminin yazılmadığı defterde beyan edilmiştir. Köyün adı Şakîf'in mezralarının olduğu yerde zikredilmiştir. **427 TT.d., sf. 104**

⁵⁶⁵⁹ Halkının perakende olmasından naşi ahalisinin isminin yazılmadığı defterde beyan edilmiştir. Köyün adı Şakîf'in mezralarının olduğu yerde zikredilmiştir. **427 TT.d., sf. 104**

⁵⁶⁶⁰ Nüfusu verilmeyen köyün adı Şakîf mezralarının olduğu yerde zikredilmesine karşın köyle ilgili buraya öncekilerde olduğu gibi kayıt düşülmemiştir. **427 TT.d., sf. 104**

Dîb (ديب)? ⁵⁶⁶¹	28 ⁵⁶⁶²	5	1 ⁵⁶⁶³		
‘Āyisiye (عائيسية) ⁵⁶⁶⁴	8 ⁵⁶⁶⁵	1 ⁵⁶⁶⁶			
El-Bukay‘a (البقيعة)	23 ⁵⁶⁶⁷	7 ⁵⁶⁶⁸		33 ⁵⁶⁶⁹	
Sârân (ساران)? ⁵⁶⁷⁰	14				
Kefr Sümey‘ (كفر سميع)	16				
Râmâ (رامة)	47 ⁵⁶⁷¹	5	1 ⁵⁶⁷²		
Beyt Cîn (بيت جن)	33	7			
Kefr Yâsif (كفر ياسف) ⁵⁶⁷³	29				
Nefs-i ‘Akkâ (نفس عكا)	31				
Tellü’ş-Şakaf (الشقف تل) ma‘a mezra‘a-i Senberiye (سنبرية) ⁵⁶⁷⁴	13 ⁵⁶⁷⁵	1 ⁵⁶⁷⁶			
Yerkâ (يركا)	40	13 ⁵⁶⁷⁷	1 ⁵⁶⁷⁸		
Şirne (شرنة) ⁵⁶⁷⁹	9	2			
Şefâ ‘Amr (شفاعمر) ⁵⁶⁸⁰	27 ⁵⁶⁸¹		1 ⁵⁶⁸²		
El-Mîrvâ (الميروا) ⁵⁶⁸³ ?	8				
Tarşihâ (طرشيجا)	49				
İmkîl (امكيل)	6				
Kâbûl (كابول)	18				
Safed ‘Adî (صفد عادي)	6				
El-Mekr (المكر)	7				
Kefr Yekât (كفر يكات)?	14	2			
‘Amtâ (عمتا)	3				
Muğayra (مغيرة) nâm-ı diğēr El-Mağār (المغار)	11				
Tell Kisân (تل كسان) ⁵⁶⁸⁴	3				
Temrâ (تمرا)	7	1			
Mecdel Urkamâs (مجدل اركامس)	6				
Kefr Bûdâ (كفر بودا)	3				
Harfîş (حرفيش) ⁵⁶⁸⁵	30				
Kabrâ (قبرا) ⁵⁶⁸⁶	5				

⁵⁶⁶¹ Köy Mısır’daki Mansûrî Bîmâristânî’na vakıftır.

⁵⁶⁶² Kayıtta 27 (imam hariç tutularak)

⁵⁶⁶³ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶⁶⁴ Köy Mısır’daki Mansûrî Bîmâristânî’na vakıftır.

⁵⁶⁶⁵ Kayıtta 9

⁵⁶⁶⁶ Kayıtta mücerretle alakalı bir başlık açılmamıştır.

⁵⁶⁶⁷ Kayıtta 24

⁵⁶⁶⁸ Kayıtta 6

⁵⁶⁶⁹ Kişi başına 80 akçeden toplamda 2640 akçe cizye alınmıştır.

⁵⁶⁷⁰ Mısır’daki Şahûniyye? Medresesi’ne vakıftır.

⁵⁶⁷¹ Kayıtta 46 İmam hariç tutularak

⁵⁶⁷² İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶⁷³ Mazak’ın? oğlunun vakfidir.

⁵⁶⁷⁴ Köy Akka Burcu’na vakıftır.

⁵⁶⁷⁵ Kayıtta 14

⁵⁶⁷⁶ Kayıtta mücerrede başlık açılmamıştır.

⁵⁶⁷⁷ Kayıtta 12

⁵⁶⁷⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶⁷⁹ Mısır’daki Mansûrî Bimarhane’sine vakıftır.

⁵⁶⁸⁰ Eşrefiye Vakfı’na tamamıyla vakfedilmiştir.

⁵⁶⁸¹ Kayıtta 26 İmam hariç tutularak

⁵⁶⁸² İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁶⁸³ Tamamıyla Sultân Gûrî’nin oğlunun vakfidir. Köyün adı El-Bervâ/El-Yervâ okunmaya müsaittir.

⁵⁶⁸⁴ Köyün adının yazılımlında Kisân’da sonda “nun” harfi düşmüş ve كسا تل olarak yazılmıştır.

⁵⁶⁸⁵ Sultân Gûrî’nin oğlunun vakfidir.

Sehm Vatâ (سهم وطا) ⁵⁶⁸⁷	35				
Şa'ab (شعب) ⁵⁶⁸⁸	31	3			
El-Mezra'â (المزرعة) ⁵⁶⁸⁹	8				
Mîlfiye (ميلية) ⁵⁶⁹⁰	4				
Da'ûk	7				
Sahnîn (سحنين)	25				
Cûlis (جولس) ⁵⁶⁹¹	30	1			
Cit/Cet (جت)	15	4			
Meşta (مشطا)	4				
El-Bi'ne (البعنة) ⁵⁶⁹²	6	6			
Dâcûn (داجون)	6				
El-Munyâ (المونية)	4				
Hazûr (حزور)	9				
Basûtâ/Bassûta (بصوتا)	5				
Nahaf (نحف) ⁵⁶⁹³	36				
Sartaba (صرطبة)?	4				
Aytan (ايطن)?	3				
Küfratâ (كفرتا)	4				
Mecdel El-Kurûm (مجدل الكروم)	28	5			
Sa'sa' (سسع) ⁵⁶⁹⁴	37 ⁵⁶⁹⁵	10 ⁵⁶⁹⁶	1 ⁵⁶⁹⁷		
Kevkebü'l-Ekrâd (كوكب الاكراد)	9				
TOPLAM	817	78	5	33	

Taberiye ve Merc-i Beni 'Âmir Köyleri	Müslüman								Yahudi		Hristiyan	
	H	M	İm	Mü	Hat	He	A'ma	Div	H	M	H	M
(427 TD)												
Nüceymiye (نجيميية) ma'a 'Aynu'n-Nâtîf (عين الناطيف) ⁵⁶⁹⁸	6	4										
'Arrâbe (عرايه)	60 ⁵⁶⁹⁹	7 ⁵⁷⁰⁰	1 ⁵⁷⁰¹									
Lûbiye (لوبيية)	106 ⁵⁷⁰²		2 ⁵⁷⁰³									
Meşhed-i Yûnus (مشهد)	9											

⁵⁶⁸⁶ Köyün Akka'da Şâğûr'a tabi olduğu belirtilmiştir.

⁵⁶⁸⁷ Bu köy defterde Akka tevabiinden El-Bukay'a'ya bağlı olarak gösterilmiştir. Köy Senbatiye Burcu'na (برج) vakfedilmiştir.

⁵⁶⁸⁸ Köyün Şâ'ûr'da bulunduğu defterde kayıtlıdır. Mencik tarafından Mısır'daki Mencikiye Medresesi'ne ve Sarnıca? Vakfedilmiştir. Bakisi ise evlatlarına ve zürriyetine vakfedilmiştir.

⁵⁶⁸⁹ Mukbil El-Hac tarafından evlatlarına vakfedilmiştir. Neslinin inkırazından sonra Haremeyn-i Şerîfeyn'e vakfedilmiştir.

⁵⁶⁹⁰ Akka'nın Şâ'ûr'unda olduğu kayıtlıdır.

⁵⁶⁹¹ Köy defterde Akka'nın tevabiinden Bukay'a'ya bağlı olarak gösterilmiştir.

⁵⁶⁹² Akka'nın Şâ'ûr'una bağlı olarak defterde gösterilmiştir.

⁵⁶⁹³ Defterde köyün Şâ'ûr'a bağlı olduğu kayıtlıdır.

⁵⁶⁹⁴ Baybars Melik Ez-Zâhir tarafından Safed'deki Câmi-i Ahmer'e vakfedilmiştir.

⁵⁶⁹⁵ Kayıtta 33

⁵⁶⁹⁶ Kayıtta 11

⁵⁶⁹⁷ İmamın adı Ali bin İsa'dır.

⁵⁶⁹⁸ Mezraa köyün ziraat yeri olarak defterde kaydedilmiştir.

⁵⁶⁹⁹ Kayıtta 57

⁵⁷⁰⁰ Kayıtta 8

⁵⁷⁰¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁰² Kayıtta 104 (İmamlar hariç tutularak)

⁵⁷⁰³ İmamların adı verilmemiştir.

یونس ⁵⁷⁰⁴																			
‘Aylebûn (عیلبون) ⁵⁷⁰⁵	4																		
Sallâme (سلامة) ⁵⁷⁰⁶	6																		
Şecere (شجرة) ⁵⁷⁰⁶	40																		
Tur‘ân (ترعان) ⁵⁷⁰⁷	20 ⁵⁷⁰⁷			1 ⁵⁷⁰⁸															
Saffûriyye (صفورية) ⁵⁷⁰⁹	212 ⁵⁷⁰⁹			5 ⁵⁷¹⁰															
El-Bu‘ayne (البعينة) ⁵⁷¹¹	13																		
Hittîn (حطين) ⁵⁷¹¹	29 ⁵⁷¹²																		
Nefs-i Taberiyye (طبرية)	6																		
Cancâd (جنگاد) ⁵⁷¹³	7																		
Kefr Kene (کفرکنة)	104									50									
Rayna (رينة) ⁵⁷¹⁴	32																	8 ⁵⁷¹⁵	
Kefr Mendâ (کفرمندا)? Nâm-ı diğ er Kefr Medîn?(مدین)	25	5																	
Eksâl (اکسال) ⁵⁷¹⁶	19																		
Nâsrâ (ناصره)	43																		6 ⁵⁷¹⁷
Deyr (دير)	2																		
Rûnâ (رونه)	40																		
Yâfâ (يافا)	5																		
Müceydel (مجيدل) ⁵⁷¹⁸	6																		
Ma‘lûl (معلول) ⁵⁷¹⁹	11																		
Meskene (مسكنة)	14																		
Kefr Sebt (کفرسبت)	8																		
Kefr Keme (کفرکمة)	23																		
Kebşâne (کبشانة)	4																		
Kanâ (قانا)	9																		
Nimrîn (نمرين)	13																		
Mağâr-ı Hazûr (مغارحزور) ⁵⁷²⁰	46 ⁵⁷²¹	4		1 ⁵⁷²²															
Debbûriyye (ديورية)	25																		
Mecdel El-Meşhûr bi'l-Mecdeli'l-‘Alâuddin ⁵⁷²³																			

⁵⁷⁰⁴ Köy türbesine vakıftır. Köy ahalisinin başka yerlerde yapmış oldukları ziraatlar için öşürlerini oralarda verirken kendi köylerinde yaptıkları ziraatin öşürlerini kendileri tasarruf edip gelen ve giden sarf ettikleri defterde kayıtlıdır.

⁵⁷⁰⁵ Kefr Kene ile Taberiye’ye tabi oldukları belirtilmiştir.

⁵⁷⁰⁶ Defterde Kefr Kene’ye tabi olarak gösterilmiştir.

⁵⁷⁰⁷ Kayıtta 19 (İmam hariç tutularak)

⁵⁷⁰⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁰⁹ Kayıtta 210

⁵⁷¹⁰ Kayıtta imam ve hatip tek bir başlık altında değerlendirilerek tasnife gidilmemiştir. İmam ve hatiplerin isimleri verilmemiştir.

⁵⁷¹¹ Melik En-Nâsirî Salahuddin Yusuf tarafından Hz. Şuayb’ın (as) türbesine vakfedilmiştir.

⁵⁷¹² Kaydın içinde Şuayb (as) Türbesi’nin hadimleri için ayrı bir paraf açılmış ve bunların hane sayısı 4 olarak verilmiştir. Burada bu haneler genel hane sayısına ilave edilmiştir.

⁵⁷¹³ Köy Taberiye Nahiyesi Merc-i Benî ‘Âmir’e tabi olarak gösterilmiştir.

⁵⁷¹⁴ Köy Kefr Kene’ye tabi olarak gösterilmiştir.

⁵⁷¹⁵ Kişi başına 70 akçe cizyeden toplamda 560 akçe cizye Hristiyanlardan alınmaktadır.

⁵⁷¹⁶ Merc-i Benî ‘Âmir’e tabidir.

⁵⁷¹⁷ Kişi başına 80 akçeden toplamda 480 akçe kaydedilmiştir.

⁵⁷¹⁸ Merc-i Benî ‘Âmir’e tabidir.

⁵⁷¹⁹ Merc-i Benî ‘Âmir’e tabidir.

⁵⁷²⁰ Kefr Kene’ye tabidir.

⁵⁷²¹ Kayıtta 45 (İmam hariç tutularak)

⁵⁷²² İmamın adı verilmemiştir.

‘Aynu’l-Havz ⁵⁷²⁴												
TOPLAM	947	20	10						50		14	

Tarabay Nâhiyesi Köyleri	Müslüman	
(427 TD)	H	M
Fer‘în (فرعين) ⁵⁷²⁵		
Sayfâ (صيفا)		
Rest Derây (درای رست)?		
‘Arbûn (عربون)		
Kakî (قفيت)?		
Kefr Edân (كفرادان)?		
Ehûrs (اهورس)?		
‘Artemâd (عرتماذ)?		
Serâyâ (سرایا)		
Meshâ ⁵⁷²⁶		
Beyt Nâle ? (نالة بيت)?		
Celme (جملة) ⁵⁷²⁷		
Deyr Gazâl (غزال دير)		
‘Ânîn (عانين)		
El-Bâmûn (البامون)		
Tibnîn (تبنين)		

2) 1038 TD 945/1538

Köy Adı	Müslüman		
1038 TD 945/1538	H	M	İ
Kefr Bir‘îm (بر عيم كفر)	51 ⁵⁷²⁸		1 ⁵⁷²⁹
Semû‘iyye Köyü (سموعية)	33 ⁵⁷³⁰		1 ⁵⁷³¹
Yâkûk (ياقوق)	45 ⁵⁷³²		1 ⁵⁷³³
Bir‘îm/Fir‘îm (فر عيم/بر عيم) ⁵⁷³⁴	61 ⁵⁷³⁵		1 ⁵⁷³⁶
TOPLAM	190		4

Tibnîn-i Benî Beşâre Köyleri	Müslüman				Hristiyan	
(1038 TD) 945/1538	H	M	İ	Ş	H	M
Şakrâ (شقرا)	56 ⁵⁷³⁷		1 ⁵⁷³⁸			
Bir‘aşit (بر عشت)	45 ⁵⁷³⁹	6	1 ⁵⁷⁴⁰			

⁵⁷²³ Defterde köyün sakinlerinin başka yerler fellahları olduğu kaydedilmiş fakat nüfusları verilmiştir.

⁵⁷²⁴ Köy Şeyh Sad bin Ebu Bekir bin Ebu’l-Heycâ tarafından Ekrâd Zâviyesi’ne vakfedilmiştir. Köy ahalisinin nüfusu verilmemiştir.

⁵⁷²⁵ El-meşhûr Şeyh Yermuk ? (يرمك) köyün bir diğer adı olarak bu isim defterde verilmiştir.

⁵⁷²⁶ Kefr Kene’ye tabidir. Eş-Şefâ diye de (الشفا)? meşhurdur.

⁵⁷²⁷ Merc-i Benî ‘Âmir’e tabidir.

⁵⁷²⁸ Kayıtta 50

⁵⁷²⁹ Kayıtta bir tane imam verilmiştir. Ancak isme tesadüf olunmamıştır. Defterin bir kısmında isimler yarıktık olduğu için bariz değildir.

⁵⁷³⁰ Kayıtta 32

⁵⁷³¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷³² Kayıtta 44

⁵⁷³³ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷³⁴ Köy Hazreti Halid bin Velid’in türbesine vakfedilmiştir.

⁵⁷³⁵ Kayıtta Hane Sayısı (imam hariç tutularak) 60 olarak verilmiştir.

⁵⁷³⁶ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁷³⁷ Kayıtta 55

⁵⁷³⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷³⁹ Kayıtta 44

⁵⁷⁴⁰ İmamın adı verilmemiştir.

Mücâdil (مجادل)	36	1 ⁵⁷⁴¹	1 ⁵⁷⁴²			
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	59 ⁵⁷⁴³	1	1 ⁵⁷⁴⁴			
İşhûr (اشحور)	25 ⁵⁷⁴⁵	3	1 ⁵⁷⁴⁶			
Dibîn (دبين)	25 ⁵⁷⁴⁷	1	1 ⁵⁷⁴⁸			
‘Atrûn/‘Ayterûn (عيترون)	48 ⁵⁷⁴⁹	1	1 ⁵⁷⁵⁰			
Ferdâne (فردانة)?	6 ⁵⁷⁵¹	1	1 ⁵⁷⁵²			
Cibbîn (جيبين)?	7					
Deyr Bestâ (دير بسطا)	89 ⁵⁷⁵³	1	2 ⁵⁷⁵⁴	1 ⁵⁷⁵⁵		
İrmit (ارمت)	10 ⁵⁷⁵⁶		1 ⁵⁷⁵⁷			
Siddîkîn (صديقين) ⁵⁷⁵⁸	32 ⁵⁷⁵⁹	2	1 ⁵⁷⁶⁰			
Kānâ (قانا)	36 ⁵⁷⁶¹	3	1 ⁵⁷⁶²			
Akbaru'l-Ġarbiyye (عكبر الغربية)	33 ⁵⁷⁶³		1 ⁵⁷⁶⁴	3 ⁵⁷⁶⁵		
Îrşâf (ايرشاف) ⁵⁷⁶⁶						
‘Aytâ Benî Selmân (عيتا بني سلمان)	3	2				
İkrît (اقرت)	50 ⁵⁷⁶⁷		1 ⁵⁷⁶⁸			
Hânîn (حانين)	30 ⁵⁷⁶⁹		1 ⁵⁷⁷⁰			
Şem (شمع)	8					
El Bâzûrî (البازوري) ⁵⁷⁷¹	19 ⁵⁷⁷²		1 ⁵⁷⁷³			
Yârûnu'n-Nasârâ (النصارى)	36 ⁵⁷⁷⁴	20	1 ⁵⁷⁷⁵		20	9

⁵⁷⁴¹ Kayıtta mücerred için başlık açılmamıştır.

⁵⁷⁴² İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁴³ Kayıtta 58

⁵⁷⁴⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁴⁵ Kayıtta 24

⁵⁷⁴⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁴⁷ Kayıtta 24

⁵⁷⁴⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁴⁹ Kayıtta 47

⁵⁷⁵⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁵¹ Kayıtta 5

⁵⁷⁵² İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁵³ Kayıtta 79

⁵⁷⁵⁴ İmamların adı verilmemiştir.

⁵⁷⁵⁵ Şerifin adı verilmemiştir.

⁵⁷⁵⁶ Kayıtta 9

⁵⁷⁵⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁵⁸ Mısır'daki Mansûrî Bimaristanı'na tamamıyla vakfedilmiştir.

⁵⁷⁵⁹ Kayıtta 31

⁵⁷⁶⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁶¹ Kayıtta 35

⁵⁷⁶² İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁶³ Kayıtta 31

⁵⁷⁶⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁶⁵ Şeriflerin adı verilmemiştir.

⁵⁷⁶⁶ Köyün adı verilmiş fakat nüfus verilmemiştir. Toplamda dört kalem vergiden mâl-ı maktû' 3000, resm-i ma'z 200, 'âdet-i devriye 500 ve bâd-ı hevâ'dan 10 akçe vergi alındığı köyün kaydına yazılmıştır. Köy hâss-ı şâhî olarak gözükmektedir. **1038 TT. d.**, sf. 11 (sf. numarası verilmediğinden numara tarafımızdan verilmiştir.)

⁵⁷⁶⁷ Kayıtta 49

⁵⁷⁶⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁶⁹ Kayıtta 29

⁵⁷⁷⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁷⁷¹ Mısır'daki El-Mansûrî Bimaristanı'na tamamıyla vakıftır.

⁵⁷⁷² Kayıtta 18

⁵⁷⁷³ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁷⁷⁴ Kayıtta 35

⁵⁷⁷⁵ İmamın ismi verilmemiştir.

(يارون)					5776
Ceviyye (جوية)	64 ⁵⁷⁷⁷		1 ⁵⁷⁷⁸		
'Übâ (عوبا)	21 ⁵⁷⁷⁹		1 ⁵⁷⁸⁰		
Tîretu Haddâse (طيرة حداتا)?	15 ⁵⁷⁸¹		1 ⁵⁷⁸²		
Mâlikiyye (مالكية)	67 ⁵⁷⁸³	2	1 ⁵⁷⁸⁴		
El-Ma'reke (المعركة) ⁵⁷⁸⁵	62 ⁵⁷⁸⁶		1 ⁵⁷⁸⁷		
Bint-i Cübeyl (بنت جبيل)	81 ⁵⁷⁸⁸	13	1 ⁵⁷⁸⁹		
Nefs-i Tibnîn (نفس تينين)	118 ⁵⁷⁹⁰		2 ⁵⁷⁹¹		
Yârûn (يارون)	26 ⁵⁷⁹²		1 ⁵⁷⁹³		
'Aytâ'l-Ğacr (عينتا العجر)	23 ⁵⁷⁹⁴		1 ⁵⁷⁹⁵		
Mezra'a (مزرعة)	83 ⁵⁷⁹⁶		2 ⁵⁷⁹⁷		
Salhâ (صلحة) ⁵⁷⁹⁸					
Haddâtâ (حداتا)	32 ⁵⁷⁹⁹		1 ⁵⁸⁰⁰		
Sûr ve'l-Ma'sûkâ (صور والمعشوقة)	82 ⁵⁸⁰¹	1	2 ⁵⁸⁰²		
Hıyâm (خيام)	67 ⁵⁸⁰³	5	2 ⁵⁸⁰⁴		
Kades (قدس)	52 ⁵⁸⁰⁵		1 ⁵⁸⁰⁶	1 ⁵⁸⁰⁷	
Tabtaram (طبترام)?	4				
Ahrîfiye (احريفية)?	15 ⁵⁸⁰⁸		1 ⁵⁸⁰⁹		
Deyr Siryân (دير سريان)	12 ⁵⁸¹⁰		1 ⁵⁸¹¹		
Hâris (حارص)	38 ⁵⁸¹²		1 ⁵⁸¹³		

⁵⁷⁷⁶ Kişi başına 80 akçeden toplamda 2320 akçe alınması gerekirken hesapta 2520 akçe cizye Hristiyanlara tarh olunmuştur.

⁵⁷⁷⁷ Kayıtta 63

⁵⁷⁷⁸ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁷⁷⁹ Kayıtta 20

⁵⁷⁸⁰ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁷⁸¹ Kayıtta 14

⁵⁷⁸² İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁷⁸³ Kayıtta 66

⁵⁷⁸⁴ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁷⁸⁵ El-Mansûrî Bimaristanı'na tamamıyla vakıftır.

⁵⁷⁸⁶ Kayıtta 61

⁵⁷⁸⁷ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁷⁸⁸ Kayıtta 80

⁵⁷⁸⁹ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁷⁹⁰ Kayıtta 116

⁵⁷⁹¹ İmamların adı verilmemiştir.

⁵⁷⁹² Kayıtta 25

⁵⁷⁹³ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁷⁹⁴ Kayıtta 22

⁵⁷⁹⁵ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁷⁹⁶ Kayıtta 81

⁵⁷⁹⁷ İmamların adı verilmemiştir.

⁵⁷⁹⁸ Köyün adı ve aldığı vergiler verilmiş fakat nüfus hakkında herhangi bir malumat verilmemiştir.

⁵⁷⁹⁹ Kayıtta 31

⁵⁸⁰⁰ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁸⁰¹ Kayıtta 81

⁵⁸⁰² İmamların adı verilmemiştir.

⁵⁸⁰³ Kayıtta 65

⁵⁸⁰⁴ İmamların adı verilmemiştir.

⁵⁸⁰⁵ Kayıtta 50

⁵⁸⁰⁶ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁸⁰⁷ Şerifin adı verilmemiştir.

⁵⁸⁰⁸ Kayıtta 14

⁵⁸⁰⁹ İmamın ismi verilmemiştir.

⁵⁸¹⁰ Kayıtta 11

⁵⁸¹¹ İmamın ismi verilmemiştir.

Tayr Filsiyê (طير فلسية)?	8 ⁵⁸¹⁴		1 ⁵⁸¹⁵		
Savâfî (صوافي)?	7				
Mecdel Mîs (مجدل ميس)	31 ⁵⁸¹⁶		1 ⁵⁸¹⁷	2 ⁵⁸¹⁸	
Büleyda/Bilîda (بليدة)?	24 ⁵⁸¹⁹	4	1 ⁵⁸²⁰		
Cedîde (جدیده)	24 ⁵⁸²¹	2	1 ⁵⁸²²		
Şey'atiye (شييعتية)?	21 ⁵⁸²³	5	1 ⁵⁸²⁴		
Abil/İbil (ابل)?	20 ⁵⁸²⁵		1 ⁵⁸²⁶		
Mîs (ميس)	64 ⁵⁸²⁷		2 ⁵⁸²⁸		
Kefr Kûlâ (كفر كولا)	16 ⁵⁸²⁹		1 ⁵⁸³⁰		
Itrâ/Atrâ (اطرا)	8 ⁵⁸³¹		1 ⁵⁸³²		
Bassâ (بصا)	63 ⁵⁸³³	2	2 ⁵⁸³⁴	2 ⁵⁸³⁵	
Fasûtâ (فصوتا)	24 ⁵⁸³⁶	7	1 ⁵⁸³⁷		
'Îmrân (عمران)?	4				
Düneybe (دنبيه)?	12 ⁵⁸³⁸		1 ⁵⁸³⁹		
Mansûrâ (منصورة)	26 ⁵⁸⁴⁰		1 ⁵⁸⁴¹		
Mecdel Selîm (مجدل سليم)	22 ⁵⁸⁴²	2	1 ⁵⁸⁴³		
Safed El- Bittîh (صفد البطيخ)	6				
Tayr Şîmyâ (طير شيميا)?	25 ⁵⁸⁴⁴		1 ⁵⁸⁴⁵		
Yârûn Şikâyâ (يارون شقايا)	14 ⁵⁸⁴⁶		1 ⁵⁸⁴⁷		
Zıbkîn (زبكين)	10 ⁵⁸⁴⁸		1 ⁵⁸⁴⁹		

5812 Kayıtta 37

5813 İmamın ismi verilmemiştir.

5814 Kayıtta 7

5815 İmamın ismi verilmemiştir.

5816 Kayıtta 29

5817 İmamın ismi verilmemiştir.

5818 Şeriflerin adı verilmemiştir.

5819 Kayıtta 23

5820 İmamın adı verilmemiştir.

5821 Kayıtta 23

5822 İmamın adı verilmemiştir.

5823 Kayıtta 20

5824 İmamın adı verilmemiştir.

5825 Kayıtta 19

5826 İmamın adı verilmemiştir.

5827 Kayıtta 62

5828 İmamların adları verilmemiştir.

5829 Kayıtta 15

5830 İmamın adı verilmemiştir.

5831 Kayıtta 7

5832 İmamın adı verilmemiştir.

5833 Kayıtta 59

5834 İmamların adları verilmemiştir.

5835 Şeriflerin adı verilmemiştir.

5836 Kayıtta 23

5837 İmamın adı verilmemiştir.

5838 Kayıtta 11

5839 İmamın adı verilmemiştir.

5840 Kayıtta 25

5841 İmamın adı verilmemiştir.

5842 Kayıtta 21

5843 İmamın adı verilmemiştir.

5844 Kayıtta 24

5845 İmamın adı verilmemiştir.

5846 Kayıtta 13

5847 İmamın adı verilmemiştir.

5848 Kayıtta 9

5849 İmamın adı verilmemiştir.

Balât (بلاط)	28 ⁵⁸⁵⁰	3	1 ⁵⁸⁵¹			
Mecdel Zevîl (مجدل زويل) ⁵⁸⁵² ?	14 ⁵⁸⁵³	1	1 ⁵⁸⁵⁴			
El-Ferâdiye (الفرادية)	6	2				
Şennâ (شنا)	8	1				
Dibil (دبل) ⁵⁸⁵⁵						
Sarûhu't-Tahtâ (صروح التحتا)?	15	1				
Tayr Zibâ (طير ذيبا) ⁵⁸⁵⁶ ?	5					
Zâmiyye (زامية)?	35 ⁵⁸⁵⁷	3	1 ⁵⁸⁵⁸			
Şeyhayn (شيخين) ⁵⁸⁵⁹	23 ⁵⁸⁶⁰		1 ⁵⁸⁶¹			
Merkebe (مركبه) el-meşhûr bi-Kebe (كبة)	14	1				
Kefr Tibîn (كفر تبين)?	3					
Kafkafa (قفقفا) ⁵⁸⁶²						
Yârîn Es-Semrâ (يارين السمرا)	24 ⁵⁸⁶³		1 ⁵⁸⁶⁴			
Admît/İdmît (ادميت) ⁵⁸⁶⁵	4					
'Aynâta (عيناتا) ⁵⁸⁶⁶	71 ⁵⁸⁶⁷		1 ⁵⁸⁶⁸			
TOPLAM	2.194	97	64	9	20	9

Şakîf Nahiyesi Köyleri	Müslüman		
	H	M	İ
(1038 TD) 945/1538			
Ka'ka'iyyetü'n-Neh (قعقعية النهر)	27 ⁵⁸⁶⁹	3	1 ⁵⁸⁷⁰
Deyr Burku (دير برقع)	12	1	
Cibşîd (جيشيد)	29 ⁵⁸⁷¹		1 ⁵⁸⁷²
Deyr Kîs (دير قيس)	3	1	
'Ayn İbnîn (عين ابنين)?	5		
Deyr-i Kîr (دير كير)	32 ⁵⁸⁷³		1 ⁵⁸⁷⁴
Kefûr (كفور)	23 ⁵⁸⁷⁵	2	1 ⁵⁸⁷⁶
Telefhâtâ (تلفحاتا) ⁵⁸⁷⁷	9 ⁵⁸⁷⁸	1	1 ⁵⁸⁷⁹

⁵⁸⁵⁰ Kayıtta 27

⁵⁸⁵¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁸⁵² Şam'daki sâ bir zaviyeye vakıftır.

⁵⁸⁵³ Kayıtta 13

⁵⁸⁵⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁸⁵⁵ Köyün adı verilmiş fakat hane sayısı ile ilgili malumat verilmemiştir.

⁵⁸⁵⁶ Zeyneddin Muhammed bin Cemaleddin Mahmud bin Müneddî'in (مندد)? Vakıftır.

⁵⁸⁵⁷ Kayıtta 34

⁵⁸⁵⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁸⁵⁹ Zeyneddin Ebu Bekir bin Ferhad'ın tamamıyla vakıftır.

⁵⁸⁶⁰ Kayıtta 22

⁵⁸⁶¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁸⁶² Köyün adı verilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁵⁸⁶³ Kayıtta 23

⁵⁸⁶⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁸⁶⁵ Haremeyn-i Şerîfeyn'e vakıftır.

⁵⁸⁶⁶ Muhammed bin Sultân Gûrî'nin vakıftır.

⁵⁸⁶⁷ Kayıtta 70

⁵⁸⁶⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁸⁶⁹ Kayıtta 26

⁵⁸⁷⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁸⁷¹ Kayıtta 28

⁵⁸⁷² İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁸⁷³ Kayıtta 31

⁵⁸⁷⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁸⁷⁵ Kayıtta 22

⁵⁸⁷⁶ İmamın adı verilmemiştir.

Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	37 ⁵⁸⁸⁰	2	1 ⁵⁸⁸¹
Nebâtiyyetü'l-Fevka (نباطية الفوقا) ⁵⁸⁸²	59 ⁵⁸⁸³	13	1 ⁵⁸⁸⁴
Nebâtiyyetü't-Tahtâ (نباطية التحتا)	83 ⁵⁸⁸⁵	13	1 ⁵⁸⁸⁶
Kefr Rumân (كفر رمان)	48	11	1 ⁵⁸⁸⁷
El-Beyzâ (البيضا) ⁵⁸⁸⁸	23 ⁵⁸⁸⁹		1 ⁵⁸⁹⁰
Levîziyye (لويزية)	12 ⁵⁸⁹¹		1 ⁵⁸⁹²
Carmak (جرمق)	32 ⁵⁸⁹³	2	1 ⁵⁸⁹⁴
Habûş (حبوش)	36 ⁵⁸⁹⁵		1 ⁵⁸⁹⁶
Deyru's-Sağîr (دير الصغير)	49 ⁵⁸⁹⁷	3	1 ⁵⁸⁹⁸
Meyfedûn (ميفدون)	7		
Kefr Zeydîn (كفر زيدين)	6		
Harûf (حروف)	9	1	
Hamrâ (حمرا)	16		
Şelyûn (شليون)	4		
Kefr 'Îmâ (كفر عيما)	18	3	
Tûl (تول) ⁵⁸⁹⁹	7	1	
Raftâ (رفتا)	6		
Numeyriye (نميرييه)	10	2	
'Abbâ (عبا)	19 ⁵⁹⁰⁰	1	
Sîr (صير)	9	1	
Dimeşkiyye (دمشقية)	23 ⁵⁹⁰¹	1	1 ⁵⁹⁰²
Hadîrâ (حديرة)?	3		
Lüveysiye (لويسية)	3		
Yuhmur (يحممر)	22 ⁵⁹⁰³	1	1 ⁵⁹⁰⁴
'Aramtâ (عرمتة) ⁵⁹⁰⁵	17 ⁵⁹⁰⁶		1 ⁵⁹⁰⁷

- 5877 Dividârî'nin çocuklarına tamamen vakfidir.
- 5878 Kayıtta 8
- 5879 İmamın adı verilmemiştir.
- 5880 Kayıtta 35
- 5881 İmamın adı verilmemiştir.
- 5882 Hammad bin Seleme El-Huseyni'nin tamamen vakfidir.
- 5883 Kayıtta 60
- 5884 İmamın adı Ali'dir.
- 5885 Kayıtta 82
- 5886 İmamın adı verilmemiştir.
- 5887 İmamın adı verilmemiştir.
- 5888 Şemseddib bin Muhammed El-Baytârî'nin çocuklarına vakfidir.
- 5889 Kayıtta 22
- 5890 İmamın adı verilmemiştir.
- 5891 Kayıtta 11
- 5892 İmamın adı verilmemiştir.
- 5893 Kayıtta 31
- 5894 İmamın adı verilmemiştir.
- 5895 Kayıtta 35
- 5896 İmamın adı verilmemiştir.
- 5897 Kayıtta 48
- 5898 İmamın adı verilmemiştir.
- 5899 Kayıtta ma'a mezra'a-i Râbık ? Cüneyd ilavesi var.
- 5900 Kayıtta 20
- 5901 Kayıtta 22
- 5902 İmamın adı verilmemiştir.
- 5903 Kayıtta 21
- 5904 İmamın adı verilmemiştir.
- 5905 Nâsîrî Muhammed bin Hoşkadem'in tamamen vakfidir.
- 5906 Kayıtta 16
- 5907 İmamın adı verilmemiştir.

Kasabiye (قصبيية)	16	3	
Şarkıyye (شرقية)	14	1	
Vâdî Reyhân (وادي ريحان)	35 ⁵⁹⁰⁸	3	1 ⁵⁹⁰⁹
Kamsiyâ (قمصيا)?	42 ⁵⁹¹⁰	2	1 ⁵⁹¹¹
TOPLAM	805	72	19

Akka Nâhiyesi Köyleri	Müslüman			Yahudi	
	H	M	İ	H	M
(1038 TD) 945/1538					
Cûlis (جولس)	37	8 ⁵⁹¹²	1 ⁵⁹¹³		
Cid/Ced (جد)	21 ⁵⁹¹⁴		1 ⁵⁹¹⁵		
Yerkâ (يركا)	69 ⁵⁹¹⁶	2	1 ⁵⁹¹⁷		
Safed 'Adî (صفد عادي)	12 ⁵⁹¹⁸				
Kefr Dâne (كفر دانة) ⁵⁹¹⁹	9				
Mecdel El-Kurûm (مجدل الكروم)	46 ⁵⁹²⁰		1 ⁵⁹²¹		
Şeyhayn (شيخين)?	53 ⁵⁹²²		1 ⁵⁹²³		
El-Bukye (البقية)?	24 ⁵⁹²⁴	3	1 ⁵⁹²⁵		
Mastâ (مسطا)?	15				
Râme (رامة)	70 ⁵⁹²⁶		1 ⁵⁹²⁷		
Beyt Cîn (بيت جن)	69 ⁵⁹²⁸	1	1 ⁵⁹²⁹		
El-Bukay'a (البقيعة)	57 ⁵⁹³⁰	1	1 ⁵⁹³¹	44 ⁵⁹³²	1
Kefr Sümey' (كفر سميع)	42 ⁵⁹³³		1 ⁵⁹³⁴		
Tarşihâ (طرشحا)	63 ⁵⁹³⁵		1 ⁵⁹³⁶		
Münâvelen/Münâvelet (مناولت/مناولن)?	33 ⁵⁹³⁷		1 ⁵⁹³⁸		

⁵⁹⁰⁸ Kayıtta 34

⁵⁹⁰⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹¹⁰ Kayıtta 41

⁵⁹¹¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹¹² Kayıtta 7

⁵⁹¹³ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹¹⁴ Kayıtta 20

⁵⁹¹⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹¹⁶ Kayıtta 68

⁵⁹¹⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹¹⁸ Kayıtta 11

⁵⁹¹⁹ Mısır'daki Mansûrî Bimaristânı'na vakıftır.

⁵⁹²⁰ Kayıtta 45

⁵⁹²¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹²² Kayıtta 52

⁵⁹²³ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹²⁴ Kayıtta 23

⁵⁹²⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹²⁶ Kayıtta 69

⁵⁹²⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹²⁸ Kayıtta 68

⁵⁹²⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹³⁰ Kayıtta 55

⁵⁹³¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹³² Yahudilerden kişi başına 80 akçeden toplamda 3600 akçe cizye alınmıştır.

⁵⁹³³ Kayıtta 41

⁵⁹³⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹³⁵ Kayıtta 62

⁵⁹³⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹³⁷ Kayıtta 32

⁵⁹³⁸ İmamın adı verilmemiştir.

Kesrâ (كثرا)	5	2			
Şağbe (شغبة)?	6				
Ebu Sinan (سنان ابو)	59 ⁵⁹³⁹	2	1 ⁵⁹⁴⁰		
Cemâ'at-i 'Arab-ı Şeref (عرب شرف) ⁵⁹⁴¹					
Kefr Yâsîf (كفر ياسيف)	31 ⁵⁹⁴²	1	1 ⁵⁹⁴³	10 5944	
El-Mekr (المكر)	16 ⁵⁹⁴⁵		1 ⁵⁹⁴⁶		
Nefs-i 'Akkâ (نفس عكا)	60 ⁵⁹⁴⁷		1 ⁵⁹⁴⁸		
'Amkâ (عمقا)	17 ⁵⁹⁴⁹	4	1 ⁵⁹⁵⁰		
Kefr Kefât (كفر كفات)? ⁵⁹⁵¹					
Dîb (ديب) ⁵⁹⁵²	86	6	1 ⁵⁹⁵³		
Nümâyisiye (نمائية) ^{5954?}	46		1 ⁵⁹⁵⁵		
Şefâ 'Amr (شفا عمر) ⁵⁹⁵⁶	67 ⁵⁹⁵⁷	3	1 ⁵⁹⁵⁸	10 5959	
Mecdel Urkamâs (مجدل اركماس)	7 ⁵⁹⁶⁰				
El-Mezra'a ⁵⁹⁶¹ (المزرعة)	14 ⁵⁹⁶²	4 ⁵⁹⁶³	1 ⁵⁹⁶⁴		
Mîgâr (ميغار)	8				
'Ayn 'Ât (عين عات)	5				
Sartaba (صرتبا)?	6				
Da'ûk (دعوق)	15 ⁵⁹⁶⁵	1	1 ⁵⁹⁶⁶		
Kevkebü'l-Ekrâd (كوكب الاكراد)	13 ⁵⁹⁶⁷		1 ⁵⁹⁶⁸		
Küfratâ (كفرتا)	6				

⁵⁹³⁹ Kayıtta 58

⁵⁹⁴⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁴¹ Defterde cemaatin ismi verilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir. Kayıtta resm-i ma'z vergisinden 250 akçe alındığı kaydedilmiştir.

⁵⁹⁴² Kayıtta 30

⁵⁹⁴³ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁴⁴ Yahudilerden kişi başına 80 akçeden toplamda 800 akçe cizye alınmıştır.

⁵⁹⁴⁵ Kayıtta 15

⁵⁹⁴⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁴⁷ Kayıtta 59

⁵⁹⁴⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁴⁹ Kayıtta 16

⁵⁹⁵⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁵¹ Defter kaydında toplam 2273 akçe verginin alındığı köyün nüfusu verilmemiştir.

⁵⁹⁵² Mısır'daki Mansûrî Bîmâristânî'na tamamıyla vakıftır.

⁵⁹⁵³ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁵⁴ Mısır'daki Mansûrî Bîmâristânî'na tamamıyla vakıftır.

⁵⁹⁵⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁵⁶ Tamamıyla Eşrefiye Vakfı'na vakfedilmiştir.

⁵⁹⁵⁷ Kayıtta 66

⁵⁹⁵⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁵⁹ Yahudi cizyesinin kişi başına 80 akçe olduğu söylenmiş ancak toplam rakam verilmemiştir. Bu hesaba göre toplam cizye 800 akçe eder.

⁵⁹⁶⁰ Kayıtta 6

⁵⁹⁶¹ Mu'in El-Hac'ın önce evlatlarına neslinin inkırazından sonra Haremeyn Şerifeyn'e vakıftır.

⁵⁹⁶² Kayıtta 15

⁵⁹⁶³ Kayıtta 2

⁵⁹⁶⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁶⁵ Kayıtta 14

⁵⁹⁶⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁶⁷ Kayıtta 12.

⁵⁹⁶⁸ İmamın adı verilmemiştir.

Temrâ (تمرآ)	12 ⁵⁹⁶⁹		1 ⁵⁹⁷⁰		
Tell Kîsân (تل كيسان)	5				
Kâbûl (كابول)	12			6 ⁵⁹⁷¹	
Şa'ab (شعب) ⁵⁹⁷²	104 ⁵⁹⁷³	42	2 ⁵⁹⁷⁴		
Şîrûr/Şeyrûr (شيرور)	40 ⁵⁹⁷⁵	2	1 ⁵⁹⁷⁶		
Mîliye (ميلية)	6				
Kâbrâ (قابرا)	8				
İklîl (اكليل)	6				
Muğayr (مغير) nâm-ı diğēr Mağâr (مغار)	13				
Kefr Bûdâ (كفر بودا)	5 ⁵⁹⁷⁷	4	1 ⁵⁹⁷⁸		
Baslûtâ (بصلوتا)	10				
Nahaf (نحف)	51 ⁵⁹⁷⁹	12	1 ⁵⁹⁸⁰		
Şirne (شرنة) ⁵⁹⁸¹	31 ⁵⁹⁸²		1 ⁵⁹⁸³		
Dâmûn (دامون)	18 ⁵⁹⁸⁴		1 ⁵⁹⁸⁵		
Senberiyē ma'a Tell Şakaf (سنبرية)	15 ⁵⁹⁸⁶		1 ⁵⁹⁸⁷		
Tâyira (طائيرة) ⁵⁹⁸⁸	7 ⁵⁹⁸⁹	7	1 ⁵⁹⁹⁰		
Yâ Nûhu'l-Verd (يانوح الورد)	8 ⁵⁹⁹¹		1 ⁵⁹⁹²		
El-Mûnye (المونية)	5				
Sehm Vatâ (سهم وطآ) ⁵⁹⁹³	47	3			
El-Birvâ (البروا) ⁵⁹⁹⁴	15 ⁵⁹⁹⁵		1		
TOPLAM	1.505	108	35	70	1

Taberiyye Nahiyesi Köyleri	Müslüman			Hristiyan	
	H	M	İ	H	M
(1038 TD) 945/1538					
Kefr Mendâ	40 ⁵⁹⁹⁶		1 ⁵⁹⁹⁷		

⁵⁹⁶⁹ Kayıtta 11

⁵⁹⁷⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁷¹ Kayıtta 7 Yahudilerden kişi başına 80 akçe cizye alınmıştır.

⁵⁹⁷² Mancık'ın? tamamen vakıftır.

⁵⁹⁷³ Kayıtta 98

⁵⁹⁷⁴ İmamların adı verilmemiştir.

⁵⁹⁷⁵ Kayıtta 39

⁵⁹⁷⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁷⁷ Kayıtta 4

⁵⁹⁷⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁷⁹ Kayıtta 50

⁵⁹⁸⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁸¹ Mansûri Bîmâristânî'na tamamıyla vakıftır.

⁵⁹⁸² Kayıtta 30

⁵⁹⁸³ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁸⁴ Kayıtta 17

⁵⁹⁸⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁸⁶ Kayıtta 14

⁵⁹⁸⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁸⁸ Mansûri Bîmâristânî'na tamamıyla vakıftır.

⁵⁹⁸⁹ Kayıtta 6

⁵⁹⁹⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁹¹ Kayıtta 7

⁵⁹⁹² İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁹³ Senbatıye (سنبطية) Burcu'na tamamen vakfedilmiştir.

⁵⁹⁹⁴ Tamamen Sultan Gûri'nin vakıftır.

⁵⁹⁹⁵ Kayıtta 14

(كفر مندا)					
Cemâ'at-i Ekrâd-1 Kebâşe (اكراد كباشه)	11				
Cemâ'at-1 Ekrâd-1 Havâlide (اكراد حوالده)	38 ⁵⁹⁹⁸	2	1 ⁵⁹⁹⁹		
Cemâ'at-i Ekrâd-1 'Aşâfire (عشافرة)?	32 ⁶⁰⁰⁰	6	1 ⁶⁰⁰¹		
Cemâ'at-i Ekrâd-1 Kabâyılı ve Mahâmide (قبایلی ومحامده)	25 ⁶⁰⁰²	2	1 ⁶⁰⁰³		
Deyr-i Bevvâbîn (ديريوابين) ⁶⁰⁰⁴					
'Arrâbe (عرايه)	61 ⁶⁰⁰⁵	12	1 ⁶⁰⁰⁶		
Mağâr-ı Hazûr (مغارحزور)	99	25 6007	2 ⁶⁰⁰⁸		
Hazûr (حزور)	17 ⁶⁰⁰⁹	4	1 ⁶⁰¹⁰		
Lûbiye/Lûbya (لوبييه)	123 6011	2	2 ⁶⁰¹²		
Mesihâ (مسيحا)	5	2			
Bu'ayne (بعينه)	1				
Hadese (حدثة)? ⁶⁰¹³	31 ⁶⁰¹⁴	1	1 ⁶⁰¹⁵		
Kefr Kene? (كفر كنه)	93 ⁶⁰¹⁶	2	1 ⁶⁰¹⁷	52 ⁶⁰¹⁸	
Rûnâ (رونه)	45 ⁶⁰¹⁹		1 ⁶⁰²⁰		
Eksâl (اكسال)	29 ⁶⁰²¹		1 ⁶⁰²²		
Tibîn (تبين)?	145 6023	10	2 ⁶⁰²⁴		
Sârûniye	4				

⁵⁹⁹⁶ Kayıtta 39

⁵⁹⁹⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁵⁹⁹⁸ Kayıtta 37

⁵⁹⁹⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰⁰⁰ Kayıtta 31

⁶⁰⁰¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰⁰² Kayıtta 23

⁶⁰⁰³ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰⁰⁴ Kayıtta köyün adı verilmiş fakat nüfusla ilgili rakamlar verilmemiştir. Toplam alınan vergi 715 akçedir.

⁶⁰⁰⁵ Kayıtta 60

⁶⁰⁰⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰⁰⁷ Kayıtta 23

⁶⁰⁰⁸ İmamların adı verilmemiştir.

⁶⁰⁰⁹ Kayıtta 16

⁶⁰¹⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰¹¹ Kayıtta 121

⁶⁰¹² İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰¹³ Şeyh Said bin Şeyh Ebu Bekir El-Kevkebi'nin vakfidir.

⁶⁰¹⁴ Kayıtta 30

⁶⁰¹⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰¹⁶ Kayıtta 92

⁶⁰¹⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰¹⁸ Kişi başına 80 akçeden toplamda 4160 akçe cizye alınmaktadır.

⁶⁰¹⁹ Kayıtta 44

⁶⁰²⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰²¹ Kayıtta 28

⁶⁰²² İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰²³ Kayıtta 143

⁶⁰²⁴ İmamların adı verilmemiştir.

6025 (شارونية)					
Müceydel 6026 (مجيدل)					
Saffüriyye (صفورية) 6027	240 6027	16 6028	2 ⁶⁰²⁹		
Nâsirâ (ناصره)	96 ⁶⁰³⁰		1 ⁶⁰³¹	6 ⁶⁰³²	
Rayna (رينة)	52 ⁶⁰³³	5	1 ⁶⁰³⁴	6 ⁶⁰³⁵	
Tur‘ân (ترعان)	25 ⁶⁰³⁶	2	1 ⁶⁰³⁷		
El-Yakîne (اليقينة)?	26 ⁶⁰³⁸		1 ⁶⁰³⁹		
Kefr Sebt (كفر سبت)	15 ⁶⁰⁴⁰	7	1 ⁶⁰⁴¹		
Kefr Keme (كفر كمة)?	25 ⁶⁰⁴²		1 ⁶⁰⁴³		
Şecere (شجرة)	31 ⁶⁰⁴⁴	2	1 ⁶⁰⁴⁵		
Kefr Ma‘der (كفر معدر)	7 ⁶⁰⁴⁶	1	1 ⁶⁰⁴⁷		
Şebâtâ (شباتا)?	11 ⁶⁰⁴⁸		1 ⁶⁰⁴⁹		
Dâmiye (دامية)	7				
Debbüriyye (دبورية) 6050					
‘Aylebûn (عيلبون)	5 ⁶⁰⁵¹	2	1 ⁶⁰⁵²		
Sancâr (صنجان)? 6053	11 ⁶⁰⁵⁴	2	1 ⁶⁰⁵⁵		
Tayyibe (طيبة)	3	1			
Taberiyye (طبرية)	16 ⁶⁰⁵⁶		1 ⁶⁰⁵⁷		
Kâna (قانا)	8 ⁶⁰⁵⁸	3	1 ⁶⁰⁵⁹		

6025 Kefr Ma‘der’in yanındadır diye defterde kayıt vardır.

6026 Köyün nüfusu verilmemiştir.

6027 Kayıtta 236

6028 Kayıtta 18

6029 İmamların adı verilmemiştir.

6030 Kayıtta 95

6031 İmamın adı verilmemiştir.

6032 Kişi başında 80 akçeden toplam 480 akçe cizye alınmaktadır.

6033 Kayıtta 51

6034 İmamın adı verilmemiştir.

6035 Kişi başında 80 akçeden toplam 480 akçe cizye alınmaktadır.

6036 Kayıtta 24

6037 İmamın adı verilmemiştir.

6038 Kayıtta 25

6039 İmamın adı verilmemiştir.

6040 Kayıtta 14

6041 İmamın adı verilmemiştir.

6042 Kayıtta 24

6043 İmamın adı verilmemiştir.

6044 Kayıtta 30

6045 İmamın adı verilmemiştir.

6046 Kayıtta 6

6047 İmamın adı verilmemiştir.

6048 Kayıtta 10

6049 İmamın adı verilmemiştir.

6050 Köyün adı verilmiştir ancak hane sayıları verilmemiştir.

6051 Kayıtta 4

6052 İmamın adı verilmemiştir.

6053 Bedreddin El-Bâ‘ûnî’nin evlatlarına tamamen vakfidir.

6054 Kayıtta 10

6055 İmamın adı verilmemiştir.

6056 Kayıtta 15

6057 İmamın adı verilmemiştir.

Salâmiye (صلامية)	13 ⁶⁰⁶⁰	2	1 ⁶⁰⁶¹		
'Ükem (عوكم)?	13 ⁶⁰⁶²		1 ⁶⁰⁶³		
Meskene (مسكنة)	31 ⁶⁰⁶⁴	9	1 ⁶⁰⁶⁵		
Cibîn (جيبين) ⁶⁰⁶⁶					
Nüceymiye (نجيمية)	15 ⁶⁰⁶⁷	1	1 ⁶⁰⁶⁸		
Hittîn (حطين) ⁶⁰⁶⁹	70	9			
Erbil (اربل) ⁶⁰⁷⁰	3	1			
Meşhed-i Yûnus ⁶⁰⁷¹ (مشهد يونس)	8				
TOPLAM	1.530	131	35	64	

3) KKTD 72

Safed Mahalleri	Müs												Cemâ'at-1 Sâmiriyân	Cemâ'at-1 Ekrâd		Cemâ'at-1 Ecnâd-1 Halka	
	H	M	İ	Mü	Ht	Fk	A'ma	He k	S	Ş	Mu	R		H	M	H	M
KKTD 72 (955/1548-49)																	
Savâvîn	382 ⁶⁰⁷²	73	9 ⁶⁰⁷³	6 ⁶⁰⁷⁴		4 ⁶⁰⁷⁵	2 ⁶⁰⁷⁶					1 ⁶⁰⁷⁷		12	3	26	4
Hendek	37	6		1 ⁶⁰⁷⁸			1 ⁶⁰⁷⁹										
El-Gazâviye	37 ⁶⁰⁸⁰	7	1 ⁶⁰⁸¹				1 ⁶⁰⁸²	1 ⁶⁰⁸³									
Câmi' u'l-Ahmer	222 ⁶⁰⁸⁴	4		5	1 ⁶⁰⁸⁵	2 ⁶⁰⁸⁶			8 ⁶⁰⁸⁷	2 ⁶⁰⁸⁸	1 ⁶⁰⁸⁹					33	1

⁶⁰⁵⁸ Kayıtta 7

⁶⁰⁵⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰⁶⁰ Kayıtta 12

⁶⁰⁶¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰⁶² Kayıtta 12

⁶⁰⁶³ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰⁶⁴ Kayıtta 30

⁶⁰⁶⁵ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰⁶⁶ Kayıtta köyün adı verilmiş fakat nüfus verilmemiştir.

⁶⁰⁶⁷ Kayıtta 14

⁶⁰⁶⁸ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰⁶⁹ Hz. Şuayb (as) türbesine vakıftır. Vâkıf El-Melik En-Nâsirî Salahuddin Yusuf'tur.

⁶⁰⁷⁰ Hz. Şuayb'a (as) vakıftır.

⁶⁰⁷¹ Yunus (as) Türbesi'ne vakıftır.

⁶⁰⁷² Kayıtta 368.

⁶⁰⁷³ Kayıtta 8

⁶⁰⁷⁴ Müezzinlerden 4 tanesinin adı verilmiştir.

⁶⁰⁷⁵ İki tanesi imam ve müezzinlik vazifesini aynı anda etmektedirler. Fakih için ayrı bir başlık kaydın sonunda açılmamıştır.

⁶⁰⁷⁶ Kaydın sonunda bu sınıf için başlık açılmamıştır.

⁶⁰⁷⁷ Defterde Reîs-i mahalle adında Ahmed bin Nâfi'in üzerine işaret konmuştur.

⁶⁰⁷⁸ Müezzinin adı İbrahim'dir.

⁶⁰⁷⁹ Kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁰⁸⁰ Kayıtta 38

⁶⁰⁸¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁰⁸² Cuma bin Savâf adında bir a'ma vardır.

⁶⁰⁸³ Hekimin adı Ali'dir.

⁶⁰⁸⁴ Kayıtta 216

⁶⁰⁸⁵ Berakât bin Kadı.

⁶⁰⁸⁶ Kaydın sonunda başlık açılmamış fakat metin içinde isimleri verilmiştir.

Ekrad	199 ⁶⁰⁹⁰	42 ⁶⁰⁹¹	2 ⁶⁰⁹²	1 ⁶⁰⁹³	1 ⁶⁰⁹⁴				10 ⁶⁰⁹⁵	6 ⁶⁰⁹⁶			5 ⁶⁰⁹⁷			13	1
Âlûta (Elvatâ)	237 ⁶⁰⁹⁸	26 ⁶⁰⁹⁹	3	3 ⁶¹⁰⁰	1		5 ⁶¹⁰¹									9 ⁶¹⁰²	
Sûk	64 ⁶¹⁰³	18		4 ⁶¹⁰⁴													
TOPLAM	1178	176	15	20	3	6	9	1	18	8	1	1	5	12	3	81	6

Safed Yahudi Mahalleleri	Yahudi							
KKTD 72 (955/1548-49)	H	M	Hk	Lal	A	Misafir	A'rac	Dîvâne
Portagal ⁶¹⁰⁵	191 ⁶¹⁰⁶	28	3 ⁶¹⁰⁷	1 ⁶¹⁰⁸				
Sortunya (صورتونيا)	49 ⁶¹⁰⁹	10			2 ⁶¹¹⁰	4 ⁶¹¹¹		
Kastilya (قستالية)	220 ⁶¹¹²	20 ⁶¹¹³	2		6 ⁶¹¹⁴	21 ⁶¹¹⁵	1 ⁶¹¹⁶	
Sibilye	85 ⁶¹¹⁷	3 ⁶¹¹⁸			2 ⁶¹¹⁹	6		1 ⁶¹²⁰

⁶⁰⁸⁷ Kaydın sonunda kendileri için başlık açılmayan Seyyidlerin isimleri şunlardır: Hars bin Şeref, Ahmed bin Şeref, Muhammed bin Osman, Ali bin Osman, Muhammed bin Sîre, Şeref bin Halil, Şerefüddin bin Muhammed ve Nureddin bin Muhammed.

⁶⁰⁸⁸ Kaydın sonunda kendileri için başlık açılmayan Şeriflerin isimleri şunlardır: Muhammed bin Dâde ? İbrahim bin Sâlim

⁶⁰⁸⁹ Yahya bin Şeyh Muhammed adında bir tane muhassıl vardır.

⁶⁰⁹⁰ Kayıtta 196

⁶⁰⁹¹ Kayıtta 41

⁶⁰⁹² Ahmed bin Abdulkadir, Muhammed bin Muhammed

⁶⁰⁹³ Zeyneddin bin Ahmed,

⁶⁰⁹⁴ Şemseddin bin Hatip

⁶⁰⁹⁵ Kaydın sonunda kendileri için başlık açılmayan Seyyidlerin isimleri şunlardır: Abdulkadir bin Sadreddin, Yusuf bin Abdulkadir, Muhammed bin Abdulkadir, Muhammed bin Vefa, Zeynelabidin bin Sadreddin, Bedreddin bin Sadreddin, İbrahim bin Ali, Ali bin Haccac, Muhammed bin Ahmed, Muhammed bin Muhammed.

⁶⁰⁹⁶ Kaydın sonunda kendileri için başlık açılmayan Şeriflerin isimleri şunlardır: Şihâb bin Muhammed, Muhammed bin Muhammed, İbrahim bin Ahmed, Muhammed bin Ahmed, Ahmed bin İbrahim ve Ebu Bekir bin Muhammed

⁶⁰⁹⁷ Kişi başına 40 akçeden toplamda 200 akçe cizye Yahudilerden alınmaktadırlar.

⁶⁰⁹⁸ Kayıtta 231

⁶⁰⁹⁹ Kayıtta 25

⁶¹⁰⁰ Kaydın içinde 2 taneye teadüf olunmuştur.

⁶¹⁰¹ Kaydın sonunda a'malar için başlık açılmamıştır.

⁶¹⁰² Kayıtta Cündiyyân-ı Halka

⁶¹⁰³ Cündiyyân-ı Halka'dan Mansur için ayrı bir başlık açılmayarak mevcut haneler arasında gösterilmiştir.

⁶¹⁰⁴ Kaydın sonunda müezzin için başlık açılmamıştır.

⁶¹⁰⁵ Defterde buralar mahalle olarak değil kabile şeklin tesmiye edilmişlerdir. Bu da Yahudilerin geldikleri yerleri işaret eden delillerden birisidir.

⁶¹⁰⁶ Kayıtta 169. Halbuki sayım neticesinde ortaya çıkan rakam 191 hanedir. Bu fark neden? 22 kişi cizyeden muaf mı tutuldular?

⁶¹⁰⁷ İshak bin Salamon, Yusuf bin Dibn?, Musa bin Senyo?,

⁶¹⁰⁸ Yahuda bin Musa

⁶¹⁰⁹ Kayıtta 47. 2 a'ma ile 4 misafir çıkartıldığında defterdeki 47 hane sayısına ulaşılır. Buradan bunların cizyeden muaf oldukları ve haneye eklenmedikleri sonucu çıkar. Yukarıdaki mevcut rakama misafir eklenmemiştir.

⁶¹¹⁰ Yalnızca birinin ismi verilmiştir.

⁶¹¹¹ Misafirlerin isimleri ve nereden geldikleri ile ilgili bilgi verilmemiştir.

⁶¹¹² Kayıtta 207. Yukarıdaki rakama misafir sayısı dâhil değildir.

⁶¹¹³ Kayıtta 22

⁶¹¹⁴ Defterde 4 tane ismi verilmiş a'ma vardır. Bunlardan biri hem a'ma hem de a'racdır.

⁶¹¹⁵ Kayıtta 22

⁶¹¹⁶ Kaydın sonunda bunun için başlık açılmamıştır.

⁶¹¹⁷ Kayıtta 81

Pusya (پوسية)?	26	2										
'Aragon ma'a Katalan	59 ⁶¹²¹	3	1 ⁶¹²²			1		7				
Talyâ (تالية)	27 ⁶¹²³	5						5 ⁶¹²⁴	1			
Macar	13	1										
Alaman	27 ⁶¹²⁵	1	1 ⁶¹²⁶					5 ⁶¹²⁷				
Kalabiriye (قلابرية)	25 ⁶¹²⁸	1						2	1			
Mağaribe	60	2						1				
Müstağribe	141 ⁶¹²⁹	3						9				
TOPLAM	923	79	7	1	11	60	3	1				

Cîre Nahiyesi Köyleri	Müslüman								Yah			
	H	M	İ	M	Ht	H	A	S	H	M	A	
(72 KKTD) (955/1548-49)												
Bîre (بيرة)	35 ⁶¹³¹	3	1 ⁶¹³²						16	1		
Ayn-Zeytûn (عين زيتون)	59 ⁶¹³³	6	1 ⁶¹³⁴	1 ⁶¹³⁵			1		45 ⁶¹³⁶	3	1 ⁶¹³⁷	
Hadîse (حدیثة)	26 ⁶¹³⁸	1 ⁶¹³⁹	1 ⁶¹⁴⁰									
Tabtayâti (طبیطیاتی)	73 ⁶¹⁴¹	6	1 ⁶¹⁴²									
Zâhiriyyetü't-Tahtâ (ظاهرية التحتا) ⁶¹⁴³	56 ⁶¹⁴⁴		1 ⁶¹⁴⁵	1 ⁶¹⁴⁶								
Re'su'l-Ahmer (راس الاحمر)	54 ⁶¹⁴⁷	22	1 ⁶¹⁴⁸									
Kaysûn Köyü (قيسون)	23 ⁶¹⁴⁹	8	1									

⁶¹¹⁸ Kayıtta 5

⁶¹¹⁹ Yalnızca bir kişinin ismi verilmiştir.

⁶¹²⁰ Divanenin adı verilmemiştir.

⁶¹²¹ Kayıtta 64

⁶¹²² Abraham bin Radol

⁶¹²³ Kayıtta 26

⁶¹²⁴ Misafirler için kaydın sonunda ayrı bir başlık açılmamıştır.

⁶¹²⁵ Kayıtta 31

⁶¹²⁶ Hekimin adı verilmemiştir.

⁶¹²⁷ Misafirler için kaydın sonunda ayrı bir başlık açılmamıştır.

⁶¹²⁸ Kayıtta 24

⁶¹²⁹ Kayıtta 161

⁶¹³⁰ A'ma

⁶¹³¹ Kayıtta 34

⁶¹³² İmam için başlık açılmamıştır. İmamın adı Ahmed bin Muhammed'dir.

⁶¹³³ Kayıtta 57

⁶¹³⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁶¹³⁵ Ahmed bin Muhammed

⁶¹³⁶ Kayıtta kişi başına 80 akçeden toplam 3260 akçe cizye alınmıştır. Bu hesaba göre 40,75 kişiden cizye alınmıştır. Ancak kayıtta 48 kişi vardır. Bu hesaba göre takribi 7 kişiden cizye alınmamıştır.

⁶¹³⁷ Kayıtta a'ma için başlık açılmamıştır.

⁶¹³⁸ Kayıtta 24

⁶¹³⁹ Kayıtta 2

⁶¹⁴⁰ Muhammed bin Ömer

⁶¹⁴¹ Kayıtta 72

⁶¹⁴² Muhammed bin Kasım

⁶¹⁴³ Melik Eşref İnal'ın evlatlarının bir ve sadaka olmak üzere fakirlere tamamen vakfedilmiştir.

⁶¹⁴⁴ Kayıtta 54

⁶¹⁴⁵ İmamın ismi okunamadı.

⁶¹⁴⁶ Halil bin Muhammed

⁶¹⁴⁷ Kayıtta 53

⁶¹⁴⁸ Abd bin Ali

			6150										
Mu‘azzamiyye Köyü (معظمية)	3												
Kayyumiyye Köyü (قيومية)	30	2	1 6151										
Cübb-i Yusuf (جب يوسف) ma‘a mezra‘a-i Caba (جبا)	13			1 6152					9				
Zâhiriyyetü'l-Fevka (ظاهرة الفوقا)	48 ⁶¹⁵³		1 6154										
‘Ammukā (عموقة)	65 ⁶¹⁵⁵	6	1 6156										
Kefr-Bir‘im (كفر بريم)	115 6157	41 6158	1 6159										
‘Akbaru’l-Hikāb/Hakāb? (عكبر الحقاب)	36 ⁶¹⁶⁰	1	1 6161										
Cemâ‘at-i Türkân-ı Hüseyin Arab	50 ⁶¹⁶²	15	1 6163										
Ciş (جش)	70 ⁶¹⁶⁴	20	2 6165										
Mârûniyye Köyü (مارونية) ⁶¹⁶⁶	20												
Sa‘sa‘ (سسع) ⁶¹⁶⁷	61 ⁶¹⁶⁸	22		1 6169									
Mîrûn (ميرون)	117 6170	13 6171	1 6172					1 6173					
Deyru’l-Vakkâsiyye (دير الوقاسية) ⁶¹⁷⁴	62 ⁶¹⁷⁵	15	1 6176					1 6177					
Tâbiğa (طابغة) ⁶¹⁷⁸	8												

⁶¹⁴⁹ Kayıtta 22

⁶¹⁵⁰ Hasan bin Muhammed

⁶¹⁵¹ İbrahim bin Şerît

⁶¹⁵² Ahmed bin Hasan

⁶¹⁵³ Kayıtta 45. Defterde mücerred için başlık açılmış 2 kişi oldukları bildirilmiş fakat kaydın içinde mücerrede rastlanılmamıştır.

⁶¹⁵⁴ Muhammed bin Hayr.

⁶¹⁵⁵ Kayıtta 64

⁶¹⁵⁶ Ali bin Sûs?

⁶¹⁵⁷ Kayıtta 113

⁶¹⁵⁸ Kayıtta 42

⁶¹⁵⁹ Abdulaziz Fakih

⁶¹⁶⁰ Kayıtta 35

⁶¹⁶¹ Ali bin Ömer

⁶¹⁶² Kayıtta 49

⁶¹⁶³ Ali bin Halil

⁶¹⁶⁴ Kayıtta 69

⁶¹⁶⁵ Hüseyin bin El-Fakih, Yusuf bin Ali

⁶¹⁶⁶ Nâsirî Muhammed bin Mahmûd Ed-Divirân’ın? tamamen vakfidır.

⁶¹⁶⁷ Safed’deki Câmî‘u’l-Ahmer’e tamamıyla vakfedilmiştir. Kaydın sonunda mücerred ve hane ile ilgili bilgiler verilmemiştir.

⁶¹⁶⁸ Kayıtta 60

⁶¹⁶⁹ Hatibin adına tesadüf olunmamıştır.

⁶¹⁷⁰ Kayıtta 113

⁶¹⁷¹ Kayıtta 15

⁶¹⁷² Ali bin

⁶¹⁷³ Ahmed bin Bekir

⁶¹⁷⁴ Bedreddin bin Muhammed’in evlatlarına tamamen vakfidır.

⁶¹⁷⁵ Kayıtta 60

⁶¹⁷⁶ Suare bin Ağur?

⁶¹⁷⁷ Kenâr? bin Resûl

Cemâ'at-i Kabâblî-i Tâife-i Ekrâd (جماعت قبائلي) (طائفة اكراد)	24											
Cemâ'at-i Hâbek-i Tâife- i Ekrâd (جماعت حابكة طائفة) (اكراد)	13											
Minye (منية) ⁶¹⁷⁹	110 6180	2	1 6181									
Kabbâ'a (قباعه)	16	2										
Cemâ'at-i Mehâmide-i Tâife-i Ekrâd (جماعت) (محامدة طائفة اكراد)	6											
Carmak (جرمق)	79 ⁶¹⁸²	12	1 6183									
Harfîş (حرفيش) ⁶¹⁸⁴	41	10										
Sa'ad bin Ebî Vakkâs (سعد بن ابي وقاس) ⁶¹⁸⁵	24		1 6186									
Semû'iyye (سموعية) ⁶¹⁸⁷	52 ⁶¹⁸⁷	4	1 6188	1 6189								
Dîsûn (ديسون) ⁶¹⁹⁰	9											
Yâkûk (ياقوق)	70	2										
Ferâdiyye (فرادية)	40	3										
Semûk (سموق) ⁶¹⁹¹												
Safsafâ (صفصافا) ⁶¹⁹²	25 ⁶¹⁹²		1 6193									
Cemâ'at-i A'râb-ı Kelbîn (اعراب كلبين) ⁶¹⁹⁴	35											
Cemâ'at-i A'râb-ı Hârîse (اعراب حارثة) ⁶¹⁹⁵	33											
'Almâ (علما) ⁶¹⁹⁶	300 6197	128 6198	3 6199	2 6200	2 6201	3 6202	1 6203		7 ⁶²⁰⁴	1		

⁶¹⁷⁸ Sinan Ali'nin Seyyid Rufâ'î'ye ve çocuklarına vakfidır. Neslinin inkırazından sonra Seyyid Rufâ'î'nin zaviyesinin fukarasına tamamıyla vakfedilmiştir.

⁶¹⁷⁹ Köy Kudüs-i Şerif'teki Zâhiriyye Medresesi'ne tamamen vakfedilmiştir.

⁶¹⁸⁰ Kayıtta 109

⁶¹⁸¹ Ali bin Dibâlî ?

⁶¹⁸² Kayıtta 78

⁶¹⁸³ Ramazan bin Resul

⁶¹⁸⁴ Muhammed bin Sultan Gûrî

⁶¹⁸⁵ Köyde Sa'ad bin Ebi Vakkas'ın (r.a.) türbesinin Şeyh Mübarek bin Abdullah adında bir hâdimi vardır.

⁶¹⁸⁶ Ahmed bin El-....

⁶¹⁸⁷ Kayıtta 50

⁶¹⁸⁸ Said bin Ali

⁶¹⁸⁹ Muhammed bin Şükri

⁶¹⁹⁰ Dividârî'nin evlatlarına tamamen vakfidır.

⁶¹⁹¹ Muhammed bin Fakih'in evlatlarına tamamen vakfidır. Köyün adı verilmiş hane sayısı verilmemiştir. Köyden alınan vergiler gösterilmiştir.

⁶¹⁹² Kayıtta 24

⁶¹⁹³ Ahmed bin Salih

⁶¹⁹⁴ Defterdeki kayda göre bu topluluk ziraat etmektedir. Buna göre bu cemaatin yerleşik olduğuna işaret eder.

⁶¹⁹⁵ Defterdeki kayda göre bu topluluk ziraat etmektedir. Buna göre bu cemaatin yerleşik olduğuna işaret eder.

⁶¹⁹⁶ Melik Müeyyed'in Mısır'daki camisine ve birr ve sadaka cihetine tamamen vakıftır.

⁶¹⁹⁷ Kayıtta 277

⁶¹⁹⁸ Kayıtta 140

⁶¹⁹⁹ Ahmed bin Hasan, Muhammed bin Yusuf, Muhammed bin Gannâm

⁶²⁰⁰ Muhammed bin Muhammed, Muhammed bin Ahmed

Cemâ'at-i Süleymân 'an-A'râb-ı Hârise (جماعت سليمان عن اعراب حارثة) ⁶²⁰⁵	23										
Cemâ'at-ı Şomar an A'râb-ı Hârise (جماعت شومر عن اعراب حارثة) ⁶²⁰⁶	24										
Melâme (ملامة)?	4										
Câ'ûnâ (جاعونه)	29 ⁶²⁰⁷	3	1 6208								
Dellâte (دلایته)	21 ⁶²⁰⁹	2									
Hikâb? (حقب)?	34	12	1 6210								
Mu'aysıra (معصرة) ⁶²¹¹	11	2									
Kefr Mârûs (کفر ماروس) ⁶²¹²	32 ⁶²¹²		1 6213								
Kefr 'Înân (کفر عنان)	22 ⁶²¹⁴	7 ⁶²¹⁵						16 6216	2		
Mağâru'l-Hayt (الحيط مغار)	17										
Tebr-Tibn (تبرتين)?	4										
'Ulmâniyye (علمانيه) ⁶²¹⁷	9 ⁶²¹⁸	2	1 6219								
Fârâ (فارا)	40 ⁶²²⁰	11	1 6221								
İbnîn (ابنين)	21 ⁶²²²	4	1 6223								
Zâbûd (زابود)	22	2									
Hâlisa (خالصه)	29										
Kefr İllâ (کفر ایلا)?	7	1									
Tüleyl (تليل)	36 ⁶²²⁴	3	1 6225			1 6226					

⁶²⁰¹ Ahmed bin Yusuf adında bir hatibin ismine tesadüf olunmaktadır.

⁶²⁰² Kayıtta 3 hekim gözükmeye karşın yalnızca Ahmed bin Batara adındaki hekimin ismine tesadüf olunmaktadır.

⁶²⁰³ Muhammed bin Muhammed

⁶²⁰⁴ Kişi başına 80 akçeden toplamda 640 akçe cizye alınmaktadır.

⁶²⁰⁵ Defterde ziraat ettikleri yerin sahibine kısmet verdikleri kayıtlıdır. Bu kayda göre bunların konargöçer değil yerleşik oldukları zahirdir.

⁶²⁰⁶ Defterde ziraat ettikleri yerin sahibine kısmet verdikleri kayıtlıdır. Bu kayda göre bunların konargöçer değil yerleşik oldukları zahirdir.

⁶²⁰⁷ Kayıtta 26

⁶²⁰⁸ Muhammed bin ...

⁶²⁰⁹ Hanelerin içinde adı okunamayan **bir tane cünd-i halka** vardır.

⁶²¹⁰ Saîd bin Semû'î ? adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶²¹¹ Nâsırî Muhammed ile baki şürekânın (emîr-i haccın evlatlarının) vakfidir.

⁶²¹² Kayıtta 31

⁶²¹³ Ali bin Halil

⁶²¹⁴ Kayıtta 21

⁶²¹⁵ Kayıtta 8

⁶²¹⁶ 18 kişiden 80 akçeden toplamda 1440 akçe cizye alınmaktadır.

⁶²¹⁷ Bedreddin Muhammed bin Fakih'in evlatlarına tamamıyla vakfidir.

⁶²¹⁸ Kayıtta 8

⁶²¹⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶²²⁰ Kayıtta 39

⁶²²¹ Yusuf bin Abdurrahman

⁶²²² Kayıtta 20

⁶²²³ Hasan bin İbrahim

⁶²²⁴ Kayıtta 35

El-Mansûra (المنصورة)	17	5									
Câhûla (جاحولا)	5										
El-Ukbâ (العقبه) ⁶²²⁷	13 ⁶²²⁸		1 6229								
Fir'îm (فرعيم) ⁶²³⁰	72 ⁶²³¹	9 ⁶²³²	1 6233								
TOPLAM	2393	407	34	5	4	5	3	9	84	7	1

Tibnîn Benî Beşâre Köyleri (72 KKATD) 955/1548-49	Müslüman									Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	S	Ş	H	M
'Aynâta (عيناتا) ⁶²³⁴	109 ⁶²³⁵	22									
Tîretu Haddâse (طيرة حدائثا)	29 ⁶²³⁶	7						1 ⁶²³⁷			
Hânîn (حاتين)	35 ⁶²³⁸						1 ⁶²³⁹				
'Ûbâ (عوبا)	34	11									
Mâlikiyye (مالكية)	67										
Bir'aşît (برعشيت)	46 ⁶²⁴⁰	7						2 ⁶²⁴¹			
Beyt Cibîn (بيت حبيبن)	239 ⁶²⁴²	59 ⁶²⁴³	2	1		1 ⁶²⁴⁴	2 ⁶²⁴⁵	25			
Yârûnu'n- Nasârâ (النصارى يارون)	37 ⁶²⁴⁶	20				2 ⁶²⁴⁷				38 ⁶²⁴⁸	11
Kefr Tîn (كفرتين)	51	12									
Temrûre (تمرورة)	92 ⁶²⁴⁹	14 ⁶²⁵⁰	1	1			2				

⁶²²⁵ Hasan bin Hasan

⁶²²⁶ Receb? bin Hasan adında bir hekim vardır.

⁶²²⁷ Şemseddin bin Farak tarafından Medîne-i Münevvere'nin yağına ve gerisi evlatlarına vakıftır.

⁶²²⁸ Kayıtta 12

⁶²²⁹ Hayreddin bin Bedr

⁶²³⁰ Halid bin Velid (ra) Türbesi'ne vakıftır.

⁶²³¹ Kayıtta 71

⁶²³² Kayıtta 8

⁶²³³ Muhammed bin Süleyman

⁶²³⁴ Köy Muhammed bin Sultan Gûrî'nin vakıftır.

⁶²³⁵ Kayıtta 111

⁶²³⁶ Kayıtta 28

⁶²³⁷ Seyyid Ali bin Rahme?

⁶²³⁸ Kayıtta 34

⁶²³⁹ Ahmed bin Tûs

⁶²⁴⁰ Kayıtta 43

⁶²⁴¹ Ahmed bin Hasan, Muhammed bin İzzeddin

⁶²⁴² Kayıtta 232

⁶²⁴³ Kayıtta 60

⁶²⁴⁴ Ahmed bin Lem'a?

⁶²⁴⁵ A'ma ile hekim bir başlık altında verilmiş ve altlarına 3 sayısı eklenmiştir. Defterde 2 a'ma bir hekim bulunmaktadır.

⁶²⁴⁶ Kayıtta 35

⁶²⁴⁷ Muhammed bin Ahmed, Abdulhalık bin Salhân

⁶²⁴⁸ 3 kişinin Halil (as) vakfının çiftçisi olarak kaydedilmişlerdir.

⁶²⁴⁹ Kayıtta 87

⁶²⁵⁰ Kayıtta 15

Siddikîm (صدیقین) ⁶²⁵¹	46										
Sa' rā (سعرا)?	58 ⁶²⁵²	3				2 ⁶²⁵³					
Ermeheh (ارمهه)?	6										
Kānâ (قانا)	47	5	1 ⁶²⁵⁴					4 ⁶²⁵⁵			
Nefs-i Tibnîn (نفس تبنین)	148	13				2 ⁶²⁵⁶		3 ⁶²⁵⁷			
Cinîn (جنین)	7										
Îrşâf (ايرشاف) ⁶²⁵⁸	31							1 ⁶²⁵⁹			
Îkrît (اقریت)?	58	10						11 ⁶²⁶⁰			
Sem' (سمع)	21										
El-Ma'reke (المركة) ⁶²⁶¹	119 ⁶²⁶²	3	1 ⁶²⁶³								
Deyr Bestâ (دير بسطا)	105 ⁶²⁶⁴	1						1 ⁶²⁶⁵			
El-Bâzûrî (البازوري) ⁶²⁶⁶	22										
Cûbâ (جوبة)	88 ⁶²⁶⁷	37 ⁶²⁶⁸						1 ⁶²⁶⁹			
Eşhûr/Îşhûr (اشحور)	48										
Uteybâ Benî Selmân (عتيبا بني سلمان)	5										
Mücâdil (مجادل)	54	1 ⁶²⁷⁰									
Akbaru'l- Ġarbiyye (عكر الغربية)	26										
Burc-i Resmûn (برج رسمون)	4										

⁶²⁵¹ Köyün yeri Sur'un yanı olarak gösterilmiştir.

⁶²⁵² Kayıtta 56

⁶²⁵³ Abdulmunim bin Musa, Abd bin Hamûra

⁶²⁵⁴ Kayıtta Yusuf bin Şaban? adlı imam için başlık açılmamıştır.

⁶²⁵⁵ Kayıtta seyyidler için başlık açılmamıştır.

⁶²⁵⁶ Hekimlerin adları: Hasan bin Muhammed, Ali bin Demâyik?

⁶²⁵⁷ Kayıtta seyyidler için başlık açılmamıştır.

⁶²⁵⁸ Defterde bu köyün önceden vergilerini maktu ödediklerini ancak buna takat getiremediklerinden perakende oldukları bu yüzden bu deftere kısım olarak kaydedildikleri yazılıdır. S. 104

⁶²⁵⁹ Ahmed bin Sâ'î adlı seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶²⁶⁰ Kayıtta seyyidler için başlık açılmamıştır.

⁶²⁶¹ Mısır'daki Mansûrî Bîmârîstânı'na tamamıyla vakıftır.

⁶²⁶² Kayıtta 118

⁶²⁶³ Ali bin Yârîh?

⁶²⁶⁴ Kayıtta 104

⁶²⁶⁵ Seyyid Ahmed bin Ravîk

⁶²⁶⁶ Mısır'daki Mansûrî Bîmârîstânı'na tamamıyla vakıftır.

⁶²⁶⁷ Kayıtta 87

⁶²⁶⁸ Kayıtta 38

⁶²⁶⁹ Ali bin İzzeddin adındaki seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶²⁷⁰ Mücerred için başlık açılmamıştır.

Cerdiyye (جرديية) ⁶²⁷¹											
Mecdel Zevîl/Züveyl (مجدل زویل)? ⁶²⁷²											
Dibîn (دبين)	41	6									
Mârûnu'r-Re's (مارون الرأس)	97										
Kûrâ (كورة)	20										
Mîs (ميس)	76	10			1 ⁶²⁷³		1 ⁶²⁷⁴	2 ⁶²⁷⁵			
Hâris (حارص)	100 ⁶²⁷⁶	9 ⁶²⁷⁷									
Mecdel Selîm (مجدل سليم)	51	8						9 ⁶²⁷⁸			
Bassâ (بصا)	76	28									
Mezra'a (مزرعة) ⁶²⁷⁹	125	15						4 ⁶²⁸⁰			
Sûr ve'l- Ma'sûkâ (صور والمعشوقة)	81 ⁶²⁸¹	6					1 ⁶²⁸²				
Kades (قدس)	49 ⁶²⁸³	9	1 ⁶²⁸⁴								
Haynâm (حينام)?	111 ⁶²⁸⁵	7	1 ⁶²⁸⁶								
Mecdel Mîs (مجدل ميس)	38	5						9 ⁶²⁸⁷			
Dertiye (درتية)?	30	1									
Elkîn (القين)?	12	2					1 ⁶²⁸⁸				
Yârûn Sikâyâ (يارون سقايا)	31		1 ⁶²⁸⁹	1 ⁶²⁹⁰			1 ⁶²⁹¹				

⁶²⁷¹ Hâss-ı Şâhî olduğu belirtilen köyün nüfusu verilmemiştir. Toplamda 1570 akçe vergi alındığı defterde kayıtlıdır.

⁶²⁷² Şam'daki Davud Zaviyesi'ne vakıftır. Köyün hane sayısı verilmemiştir. Yalnızca 535 akçe alınan gelir gösterilmiştir.

⁶²⁷³ İbrahim bin Ali

⁶²⁷⁴ Abdullah bin Yusuf

⁶²⁷⁵ Kayıtta 1 tane seyyid gözükmekle birlikte defterin içinde Muhammed bin Şerif ile Ahmed bin Muhammed adında iki seyyide tesadüf olunmaktadır.

⁶²⁷⁶ Kayıtta 102

⁶²⁷⁷ Kayıtta 8

⁶²⁷⁸ Kaydın sonunda seyyidler için başlık açılmamıştır.

⁶²⁷⁹ Safed'deki Şihâbüddîn Camii'ne tamamıyla vakıftır.

⁶²⁸⁰ Kaydın sonunda dört tane seyyid için başlık açılmamıştır.

⁶²⁸¹ Kayıtta 80

⁶²⁸² Muhyiddin Busaylî ?

⁶²⁸³ Kayıtta 48

⁶²⁸⁴ Ali bin Hasan

⁶²⁸⁵ Kayıtta 110

⁶²⁸⁶ Muhyiddin bin Hasan

⁶²⁸⁷ Şerif olarak kaydedilen 9 kişinin üzerine işaret olarak "sin" harfi konulmuştur.

⁶²⁸⁸ Ali bin Hasan adlı bir ama vardır.

⁶²⁸⁹ Muhammed bin Rîre

⁶²⁹⁰ Ali bin Rîre?

⁶²⁹¹ Abdullah bin Dîre?

Kefr Bîl (كفر بيل)	14	2								
Kafkafâ (قفقفا) ⁶²⁹²										
Tayr Zebâ (طير زنبأ) ⁶²⁹³	16									
'Umrân (عمران)?	15	2								
Merkebe el- meşhûr bi-Merc Kebe (مرج كبة مركبه المشهور)	15	1								
Cedîde (جدیده)	28 ⁶²⁹⁴	12	1 ⁶²⁹⁵							
Râmiyye (رامية)	49	4								
Senhâl (سنحال)? ⁶²⁹⁶	38									
Deyr Siryân (دير سريان)	10	1								
Şa'biyye (شعبية)	40	2								
Îyil (ایل)?	25	5								
Safed El-Bittîh (صفد البطح)	10	2								
Yârînu'ş-Şemrâ (يارين الثمرا)?	25						2 ⁶²⁹⁷			
Salhâ (صلحة)	26	2								
Taytarâkâ (طيطراقة)	6						1 ⁶²⁹⁸			
Sâlîye (سالية)?	5									
Fasûtâ (فصوتا)	53									
Tayr Filsîye (طير فلسية)?	14									
Savâfî (صوافي)	7									
Ahrîfe/Ahrafiye (احريفة/احرفية)?	27 ⁶²⁹⁹	1	1 ⁶³⁰⁰							
Balât (بلاط)	56	2								
Tarbihâ (طربحا)	16									
Mansûrâ (منصورة)	33									
Düneybe (دنبيه)	16	3								

⁶²⁹² Köyün adı verilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶²⁹³ Mahmud bin Münzir'in tamamen vakfidir.

⁶²⁹⁴ Kayıtta 27

⁶²⁹⁵ Mukalled bin Reyn?

⁶²⁹⁶ Zeyneddin bin Ebu Bekir bin Ferhâd tarafından vakfedilmiştir.

⁶²⁹⁷ Muhammed bin Hasan ile Ahmed bin Hasan adındaki iki seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶²⁹⁸ Kasım bin Ahmed adındaki seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶²⁹⁹ Kayıtta 26

⁶³⁰⁰ Ali bin Hasan

Abilu'l-Kamh (ابل القمح)	23 ⁶³⁰¹	2	1 ⁶³⁰²								
'Ayta'l-Ġacer (عينتا العجر)	12	3									
Ferâdine (فرادنة)	10										
Tenâ (تننا)?	11										
Büleyda/Bilîda (بليدة)	39	2									
Kefr Tibnîn (كفر تينين)?	10										
Hadâsâ (حدائنا)	52										
Dibil (دبل)	13 ⁶³⁰³	6	1 ⁶³⁰⁴			1 ⁶³⁰⁵					
Sarûff't-Tahtâ (صروفي التحتا)	10										
Kefr Kûlâ (كفر كولا)	31	2									
Itrâ/Atrâ (اطرا)	40 ⁶³⁰⁶	1									
Ermît (ارميت) ⁶³⁰⁷											
TOPLAM	3365	386	12	3	1	8	9	67	9	38	11

Şakîf Nâhiyesi Köyleri	Müslüman					
	H	M	İ	Ht	A	S
(72 KKATD) 955/1548-49						
Sartabâ (صرتبا)?	16	1				
Kefer Tîn (كفر تين)	58	5				1 ⁶³⁰⁸
Kefür (كفور)	48		1 ⁶³⁰⁹			
Ka'ka'iyetü'n-Nehr (قعقعية النهر)	40		1 ⁶³¹⁰			
Cibşîd (جيشيد)?	39	10				3
Kefr Ulmâ (كفر علما)?	30	4				
Deyr Burka' (دير برقع)	24	2				
Deyr-i Kebîr (دير كبير)	42	7				
Carmak (جرمق)	52	6				
Kefr Rumân (كفر رمان)	83	1	1 ⁶³¹¹			
'Ayn-u İbnîn (عين ابنين)	8					
Nebâtiyyetü't-Tahtâ (نباطية التحتا)	151	28				
Telefhâtâ Köyü (تلفحاتا) ⁶³¹²	6					

⁶³⁰¹ Kayıtta 22

⁶³⁰² Muhammed bin Yahya

⁶³⁰³ Kayıtta 12

⁶³⁰⁴ Hasan bin Hamid

⁶³⁰⁵ Ahmed bin Muhammed adında bir hekim

⁶³⁰⁶ Kayıtta 39. Hasan bin Muhammed adlı bir kişi Hz. Yakub'un çocuklarından birinin hadimidir.

⁶³⁰⁷ Haremeyn-i Şerîfeyn'e tamamen vakıf olan bu köyün hane sayısı verilmemiştir.

⁶³⁰⁸ Sadaka bin Sâkir? Adlı seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶³⁰⁹ Ahmed bin Suâre?

⁶³¹⁰ Feyyaz bin Hasan?

⁶³¹¹ Ali bin Mü'min ?

Nebâtiyyetü'l-Fevkâ (نباطية الفوقا) ⁶³¹³	104	25		1 ⁶³¹⁴	1 ⁶³¹⁵	
Deyr Kabes (دير قيس) ⁶³¹⁶ ?						
Levîziyye Köyü (لوزيزية)	4					
'Aytâ (عيتا)	22 ⁶³¹⁷	2 ⁶³¹⁸				4 ⁶³¹⁹
Nümeysiyye (نميرية)	23	6				
Meyfedûn (ميفدون)	11					
Huveyr Es-Sağîr (حوير الصغیر)?	73 ⁶³²⁰	17		1 ⁶³²¹	2 ⁶³²²	
Harûf (حروف)	12					
Hamrâ (حمرا)	18					
Dimeşkiyye (دمشقية)	36					
Lûsiyye (لوسية)	13					
Yuhmur (يحمير)	42	5				
Zaftâ (زفتا)	17	4				
Tûl (تول)	15 ⁶³²³	2	1 ⁶³²⁴			
Sîr (صير)	10					
Sarîrâ (صاريرة)?	10					
Kamsiyâ (قمصيا)?	58	5				
Helbûş (هلوش)?	60	2				
Vâd Reyhân (واد ريحان)	47					
'Aramtâ (عرمتا) ⁶³²⁵	14 ⁶³²⁶		1 ⁶³²⁷			
Şelba'l (شابلعل)	8	1				
Kefr Zeydîn (كفر زيدین)	12	4				
Dilib (دلب)	23					
Kusayba (قصيبة)	26 ⁶³²⁸	7				
Şarkıyye (شرقية)	24					
Rabîzâ (ربيضنا) ⁶³²⁹	26					
TOPLAM	1305	144	5	2	3	8

Taberiye Nahiyesi Köyleri	Müslüman												Yh		Hr			
	H	M	İ	M	Ht	M	A	M	S	Hk	Z	E	İ	H	M	H	M	
(72 KKATD) 955/1548- 49																		

⁶³¹² Tamamen vakıf olduğuna dair kayıt vardır. Ancak nereye ve kimin tarafından vakfedildiğine dair işaret yoktur.

⁶³¹³ Ammâr bin Şeyh El-Huseynî

⁶³¹⁴ Ali bin Abdullah adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶³¹⁵ Abdüsse'm' bin Ali adlı a'ma için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶³¹⁶ Köyün hane sayısı verilmemiştir. Yalnızca köyden alınan vergiler mevcuttur. Kayıttan anlaşıldığına göre köy gelirlerinden 885 akçe Hazreti Şuayb Nebî (as) Vakfı'nın hissesidir.

⁶³¹⁷ Kayıtta 24

⁶³¹⁸ Kaydın sonunda 2 mücerred için başlık açılmamıştır.

⁶³¹⁹ Kaydın sonunda dört seyyid için başlık açılmamıştır.

⁶³²⁰ Kayıtta 72

⁶³²¹ Seyyid bin Ali

⁶³²² Kayıtta Muhammed bin Yunus adlı a'maya tesadüf olunmaktadır. Diğer a'manın ismi verilmemiştir.

⁶³²³ Kayıtta 14

⁶³²⁴ Ömer bin Hasan

⁶³²⁵ Muhammed bin Hoşkadem'in tamamen vakfidir.

⁶³²⁶ Kayıtta 13

⁶³²⁷ Hasan bin Muhammed

⁶³²⁸ Abdurrahman bin Abdurrahman adlı bir mecnun var.

⁶³²⁹ Şemseddin Muhammed El-'Attârî'nin çocuklarına vakfı olup zürriyeti munkatı' olduğundan Haremeyn-i Şerîfeyn'e intikal etmiştir.

Kesân (كسان)	17 6330	1									1 633				
Müceydil (مجيدل)	4														
Cemâ'at-ı Ekrâd-ı 'Âmire (اكراد عامرة)	53														
Kefer Mendâ (كفر مندأ)	93	13	1	1 6332	1 6333										
Rûmâ (رومة)	68	10	1 6334	1 6335											
Nîn (نين)	210	18	3 6336		1 6337				2 6338		1 6339				
Şârûniyye (شارونية) ⁶³⁴⁰	17														
Hadese (حدثة) ⁶³⁴¹	22														
Cemâ'at-ı Ekrâd-ı Kebâbişe (جماعت اكراد كباششة)	7														
Kefr Kene (كفر كنة)	426 6342	49	2	10	6 6343	3 6344	4 6345	2 6346	5 6347		2 6348	95 6349	1		
Lûbiye (لويبة)	175+ 7 ⁶³⁵⁰ / 182	29+ 3 6351/ 32	1 6352												
Cemâ'at-ı Ekrâd-ı Havâlîde (جماعت اكراد خوالدة)	43	7													
Mağâr-ı Hazûr (مغار حزور)	160 6353	17					1								
Garâne/Garâbe (غرانة) ⁶³⁵⁴	125 6355	2	1	2 6356											

⁶³³⁰ Kayıtta 16

⁶³³¹ Ahmed bin

⁶³³² Ali bin Muhammed

⁶³³³ Kaydın sonunda hatip için başlık açılmamakla beraber defterin için Muhammed bin Ali adlı kişinin hem imam hem de hatip olduğu belirtilmiştir.

⁶³³⁴ Halil bin Hasan

⁶³³⁵ Ahmed bin Ömer

⁶³³⁶ Ahmed bin Abdullah, İbrahim bin Hatip, Harat bin Musa

⁶³³⁷ Muhammed bin Süleyman adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶³³⁸ Süleyman bin Ahmed, Haşim bin Ömer adlı iki seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶³³⁹ İsmail bin Muhammed

⁶³⁴⁰ Defterdeki kayda göre köy Kefer Ma'der'in yanındadır.

⁶³⁴¹ Şeyh Ebubekir El-Kevkebî'nin tamamen vakfidir.

⁶³⁴² Kayıtta 404

⁶³⁴³ Kayıtta 6 hatipten bahsedilmekle birlikte 5 kişinin ismi verilmiştir. Hatiplerden Yusuf bin Hasan aynı zamanda muhassıldır.

⁶³⁴⁴ Kaydın sonunda muhassıl için başlık açılmamıştır. Muhassıllardan biri aynı zamanda hatiptir.

⁶³⁴⁵ Kayıtta 2

⁶³⁴⁶ Kayıtta 2 tane olmakla birlikte yalnızca birisinin ismi verilmiştir.

⁶³⁴⁷ Kaydın sonunda seyyidler için başlık açılmamıştır.

⁶³⁴⁸ Muhammed bin Ebubekir, Yusuf bin Muhammed adlı iki kişi için Ehl-i İlim diye isimlerinin altına yazılmıştır. Kaydın sonunda ayrıca müstakil bir başlık açılmıştır.

⁶³⁴⁹ Kişi başından 80 akçeden toplamda 7760 akçe cizye alınmıştır. Bu hesaba göre 97 kişiden cizye alınmıştır. Halbuki 96 kişi cizye ile mükelleftir.

⁶³⁵⁰ Kayıtta Haddâdın sınıfı için başlık açılmıştır. 7 haneleri vardır.

⁶³⁵¹ 3 tane haddâdın mücerredü vardır.

⁶³⁵² Ammar bin İsa

⁶³⁵³ Kayıtta 168

⁶³⁵⁴ 'Arrâbe (عرايه) adlı köyle bu köyün aynı olabilme ihtimali vardır.

Meshâ (مسحا) ⁶³⁵⁷																	
Rabîsa (ربيصة) ⁶³⁵⁸																	
Hazûr (حزور) ⁶³⁵⁹																	
Beyt-i Lahm (بيت لحم)	27	2															
Rayna (رينة)	130 6360	5 6361	1 6362						2 6363							6 6364	
Nâsirâ (ناصرية) ⁶³⁶⁵	255 6366	28 6367	2 6368	4 6369		3 6370				1 6371	1 6372				17 6373	3	
Saffûriyye (صفورية)	367 6374	33 6375	6 6376	5 6377	2		2 6378			1 6379	2 6380						
Kefr Sîb (كفر سيب)	29 6381																
Meşhed-i Yûnus (مشهد يونس) ⁶³⁸²	31 6383	6	1 6384														
Tur‘ân (ترعان)	48																
Taberiyye (طبرية)	50 6385 3 ch 6386	4					3 6387	1 6388									

⁶³⁵⁵ Kayıtta 122

⁶³⁵⁶ Kayıtta 1 müezzine rastlanmaktadır.

⁶³⁵⁷ Köyün ismi ile birlikte köyden alınan vergiler verilmiş fakat hane verilmemiştir.

⁶³⁵⁸ Köyün ismi ile birlikte köyden alınan vergiler verilmiş fakat hane verilmemiştir.

⁶³⁵⁹ Köyün ismi ile birlikte köyden alınan vergiler verilmiş fakat hane verilmemiştir.

⁶³⁶⁰ Kayıtta 138. Kaydın sonunda kendisine başlık açılmayan bir tane cünd-i halka vardır.

⁶³⁶¹ Kayıtta 6

⁶³⁶² İsmail bin Yahya

⁶³⁶³ İki seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶³⁶⁴ Kişi başına 80 akçeden toplamda 480 akçe cizye alınmaktadır.

⁶³⁶⁵ Köyde 19 kişinin isminin altına “Azm” işareti konmuştur. Bu onların hepsini Azm sülâlesine mensup olduklarına işaret eder.

⁶³⁶⁶ Kayıtta 254

⁶³⁶⁷ Kayıtta 29

⁶³⁶⁸ İmamlardan Şeyh İsa bin Abdullah aynı zamanda müezzindir. İmamlar için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶³⁶⁹ Müezzinlerden biri aynı zamanda imamlık görevini deruhte etmektedir.

⁶³⁷⁰ Muhassıllar için başlık açılmamıştır.

⁶³⁷¹ Ahmed bin Derâdî? adında bir hekim var.

⁶³⁷² Kaydın içinde Şeyh Ömer bin Ubeyd adında bir müderris vardır.

⁶³⁷³ Hristiyan ahaliden toplamda 1680 akçe cizye alınmıştır. Bu da kişi başına 84 akçe cizye etmektedir. Bu hesaba göre 20 kişilik Hristiyan ahaliden 21 kişilik cizye toplanmıştır.

⁶³⁷⁴ Kayıtta 353

⁶³⁷⁵ Kayıtta 34

⁶³⁷⁶ Defter kaydında 3 tane imamın ismine tesadüf olunmaktadır.

⁶³⁷⁷ Defter kaydında iki tane müezzinin ismine tesadüf olunmaktadır.

⁶³⁷⁸ A‘malardan biri ehl-i ilim olarak kaydedilen Abdülkadir bin İsmail’dir.

⁶³⁷⁹ Abdurrezzak bin Halil adında bir tane zaviye hadimi vardır.

⁶³⁸⁰ Ehl-i ilimlerden biri a‘madır.

⁶³⁸¹ Kayıtta 28. İsmi verilmeyen bir tane a‘rac bulunmaktadır. Bir kişinin altına “azm” işareti konmuştur. Acaba bu nîm olabilir mi?

⁶³⁸² Köy türbesine vakıftır. Köy ahalisinin başka yerlerde yapmış oldukları ziraatlar için öşürlerini oralarda verirken kendi köylerinde yaptıkları ziraatin öşürlerini kendileri tasarruf ettikleri defterde kayıtlıdır.

⁶³⁸³ Kayıtta 30. Ayrıca köyde Şeyh Ganim bin Ali ile Şeyh Ömer bin Şeyh Ali Abdülkadir Geylani’nin neslinden oldukları masturdur.

⁶³⁸⁴ Muhammed bin Yusuf

⁶³⁸⁵ Kayıtta 44.

⁶³⁸⁶ Kaydın sonunda Muhammed bin Debbûs, Cemaeddin bin Debbus ve Ali bin Debbus adlı üç tane cündî halka için başlık açılmıştır. Bu kişiler 50 hane sayısına dâhildir.

Tayyibe (طيبة)	15 6389	3	1 6390					1 6391										
Kānā (قانا)	23	3		1 6392														
Rûmânâ (رومانه)	9																	
Sahâr (صحار) ⁶³⁹³	10																	
Cübeyl (جبيل)	17																	
Meskene (مسكنه)	47	1																
Kefr Îmâ/Îhâ (كفر ايما ايحا)	14																	
‘Ayn Mâhîl (عين ماهيل)	28																	
Ümmü’l-Ġanem (ام الغنم)	13																	
Debbûriyye (دبورية)	41 6394	2 6395																
Nimrîn (نمرين)	20																	
Sercîn (سرجين)?	3																	
‘Ûlem (عولم)?	12	3																
Kebşâne (كبشانه)	6																	
Şebâtâ (شباتا)	30	1																
Dâmiye (دامية)	12																	
Mimlâ (مملا)	2																	
El-Bu‘ayne (البعينه)	38	6	1 6396															
‘Aylût (عيلوط)	9																	
Ma‘lûl (معلول)	14																	
‘Aylebûn (عيلبون)	13																	
Necmiyye (نجمية)	27 6397	1 6398																
Mâ‘ûn (ماعون)	30 6399	1						1 6400										
Ma‘arru’s-Şifâ (معر الشفا) ⁶⁴⁰¹	10																	
Salâmiye (سلامية)	13																	
Kefr Keme (كفر كمة)	34		1 6402															
Şecere (شجرة)	60	12																
Kefr Ma‘der (كفر معدر)	17																	
Nâfâ/Nâkâ (نافا/ناقا)?	14																	
Es-Sâra (السارة)?	4																	
Mansûra (منصورة)	16																	
Hittîn (حطين) ⁶⁴⁰³	86 6404	24	1 6405															

⁶³⁸⁷ Ahmed bin Ahmed, İsmail bin Esed, Ahmed bin Deyyâr?

⁶³⁸⁸ Kessâr bin İsmail adlı mecnun için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶³⁸⁹ Kayıtta 13

⁶³⁹⁰ Halil bin Hammâd?

⁶³⁹¹ Halil bin Deyyâr?

⁶³⁹² Cuma bin Hıdır? adlı müezzîn için defterinde sonunda başlık açılmamıştır.

⁶³⁹³ Şihabüddin El-Bâ‘ûnî’nin çocuklarına tamamen vakfidir.

⁶³⁹⁴ Kayıtta 40

⁶³⁹⁵ Kayıtta 3

⁶³⁹⁶ Hasan bin Ahmed

⁶³⁹⁷ Kayıtta 26

⁶³⁹⁸ Kayıtta 2

⁶³⁹⁹ Kayıtta 29

⁶⁴⁰⁰ Aydûn bin Gannâm

⁶⁴⁰¹ Kefr Keme Köyü’nün yanında olduğu defterde belirtilmiştir.

⁶⁴⁰² İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁴⁰³ Salahuddin bin Yusuf tarafından Hz. Şuayb’ın (as) türbesine vakfedilmiştir.

Erbil (اربل)? ⁶⁴⁰⁶	2																
TOPLAM	3053	284	23	24	10	6	11	4	9	1	3	5	95	1	23	3	

Akka Nahiyesi Köyleri	Müslüman												Yh		Hr	
	H	M	İ	M	Ht	A	M	S	Z	F	H	M	H	M		
(72 KKATD) 955/1548-49																
Rânâ (رانة)	96															
El-Burur/El-Bürûz? (البرور البروز) ⁶⁴⁰⁷	23	1						1 6408								
El-Bi'ne (البعنة)	44	2 6409	2 6410							2 6411			15 6412			
Mecdel Kurûm (كروم مجدل)	85 6413	5	1 6414							1 6415						
Mecdel 'Ulyâ (مجدل عليا) ⁶⁴¹⁶	12	10 6417														
Cûlis (جولس)	58	12									8 ⁶⁴¹⁸	1				
Şa'ba (شعبة)	8															
Münâvelet (مناولت) ⁶⁴¹⁹	37	5														
Habeş (حبش)	29	2														
Meşta (مشطا)	13															
Şeyhayn (شيخين)? ⁶⁴²⁰	66 6421	8	1 6422		1 6423											
Kefr Yâsîf (كفر ياسيف)	58	7											19 6424			
Ebu Sinan (ابوسنان)	102 6425	3					1 6426									
Kefr Sümey' (كفر سميع)	42	2														
Kesrâ (كثرا)	11															
Yerkâ (يركا)	172	24														
Safed 'Adî (صفد عادي)	27	5														

⁶⁴⁰⁴ Kayıtta 84. Hz Şuayb'ın Türbesi'nin hadimi olarak Abdullah bin Muhammed'in adı kaydedilmiştir.

⁶⁴⁰⁵ Salim bin İsa

⁶⁴⁰⁶ Şahîn bin Abdullah tarafından çocuklarına neslinin inkırazından sonra Haremeyn-i Şerîfeyn ile Seyyid Şu'ayb ve Safed'deki Bimârîstân'a vakfedilmiştir. Defter kaydına göre vâkıfın nesli inkıraza uğramış ve vakıf yukarıda zikrolunan yerlere sarf olunmuştur.

⁶⁴⁰⁷ Muhammed bin Sultân Gûrî'nin tamamen vakfidır.

⁶⁴⁰⁸ Ali bin İbrahim

⁶⁴⁰⁹ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁴¹⁰ Muhammed bin Muhammed ile Hasan bin Hasan adlı imamların adına fakih notu düşülmüştür.

⁶⁴¹¹ Fakihlerle imamlar aynı kişilerdir.

⁶⁴¹² Kişi başına 80 akçeden toplamda 1200 akçe cizye alınmıştır.

⁶⁴¹³ Kayıtta 84

⁶⁴¹⁴ Muhammed bin Muhammed

⁶⁴¹⁵ Fakih ile imam aynı kişidir.

⁶⁴¹⁶ Mecdel Kurûm köyünün yanındadır.

⁶⁴¹⁷ Kayıtta 11

⁶⁴¹⁸ Toplam 640 akçe cizye alınmaktadır. Bu hesaba göre 8 kişiden cizye alınmaktadır. Halbuki kayıtta mücerred ile birlikte 8 hane yanı toplamda 9 kişi vardır. Buna göre mücerred ya da başkası cizyeden düşmüş olabilir. Yahudiler cizyelerini Halilurrahman Vakfı'na verdikleri defterde masturdur.

⁶⁴¹⁹ Mısır'daki Şeyhüniyye Medresesi'ne tamamen vakfedilmiştir.

⁶⁴²⁰ Sahnîn Köyü (سخنين)?

⁶⁴²¹ Kayıtta 64

⁶⁴²² İsa bin Ahmed

⁶⁴²³ Musa bin Musa

⁶⁴²⁴ Kayıtta 17. Yahudiler arasında bir tane a'ma ve bir tane a'rac bulunmaktadır. Yahudilerden kişi başına 80 akçeden toplamda 17 kişiden 1860 akçe cizye alınmıştır. Bu hesaba göre a'ma ve a'ractan cizye alınmamıştır.

⁶⁴²⁵ Kayıtta 101

⁶⁴²⁶ A'manın adı Muhammed bin Hasan'dır.

Kefr Dâne (كفر دانة) ⁶⁴²⁷														
Tarşihâ (طرشحا)	107	3	1 6428		1 6429									
El-Bukay'a (البقيعة)	77	7										79 6430		
Beyt Cîn (بيت جين)	102	5												
Nahaf (نحف)	107	10 6431	1 6432											
El-Mekr (المكر)	22	3												
Nefs-i 'Akkâ (نفس عكا)	80	15	1 6433								1 6434			
Cemâ'at-ı Cum'a-i Tâyife-i A'râb-ı Kelbîn (كلبين) ⁶⁴³⁵	26													
'Amkâ (عمقا)	39													
Dibil (دبل) ⁶⁴³⁶	132 6437	27	1 6438		1 6439									
Ca'tûn (جعنون)	11													
Temrâ (تمرا)	22													
Şefâ 'Amr (شفا عمر) ⁶⁴⁴⁰	84 6441	6 6442								1 6443				
Cemâ'at-ı A'râb-ı Eşref (اعراب اشرف)	12									3 6444				
Kefr Reykât (كفر ريكات)?	22	2												3 6445
Kâbûl (كابول)	33 6446	9	1 6447									14 6448	1	
Şa'ab (شعب) ⁶⁴⁴⁹	88 6450/	33 6452/	1 6454	1 6455	1 6456									

⁶⁴²⁷ Mısır'daki Mansûrî Bîmâristânı'na tamamıyla vakıftır. Köyden alınan vergiler verilmiş fakat hane sayısı verilmemiştir.

⁶⁴²⁸ Muhammed bin Sinan

⁶⁴²⁹ Yakub bin Abdullah

⁶⁴³⁰ Bir tane a'ma kişi var. A'ma hariç tutularak 78 kişiden 80 akçeden toplamda 6240 akçe cizye alınmıştır.

⁶⁴³¹ Kayıtta 9

⁶⁴³² Ebu Bekir bin Halil

⁶⁴³³ Abdulkadir bin İsmail

⁶⁴³⁴ Abdulkadir bin Süleyman adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁴³⁵ Kayıtta ziraat ettikleri mukayyettir. Buradan bunların yerleşik olduğu sonucuna varabiliriz.

⁶⁴³⁶ Mısır'daki El-Mansûrî Bîmâristânı'na tamamıyla vakıftır.

⁶⁴³⁷ Kayıtta 130

⁶⁴³⁸ Süleyman bin Abd

⁶⁴³⁹ Receb bin Cedîr? adında bir tane ama vardır.

⁶⁴⁴⁰ Tamamıyla Mısır'daki Eşrefiye Vakfı'na vakfedilmiştir.

⁶⁴⁴¹ Kayıtta 82

⁶⁴⁴² Kayıtta 8

⁶⁴⁴³ Seyyidin ismi verilmemiştir.

⁶⁴⁴⁴ Hasan bin Ali, Muslu bin Hamid, Şâhîn bin Mîm

⁶⁴⁴⁵ Kişi başına 80 akçeden cizye aldığı belirtilmiş fakat toplam miktar verilmemiştir. Bu hesaba göre 240 akçe cizye alınmaktadır.

⁶⁴⁴⁶ Kayıtta 31. Şeyh Ali bin Muhammed adlı Hz Yakup (as) evlatlarının hadimidir. Kaydın sonunda onun için hadim adı altında başlık açılmıştır.

⁶⁴⁴⁷ Muhammed bin Fakih adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁴⁴⁸ Kişi başına 80 akçeden toplamda 1200 akçe cizye alınmıştır.

⁶⁴⁴⁹ Mancık'ın? tamamen vakfidir.

⁶⁴⁵⁰ Kayıtta 86

	13 6451	5 6453																	
	T 101	T 38																	
Küfratâ (كفرناتا)	15																		
Dâmûn (دامون)	33 6457	2	1 6458																
Mecdel Urkamâs (مجدل ارکماس)	28																		
Kefr Bûdâ (كفر بودا)	28																		
Kâbrâ (کابرا) ⁶⁴⁵⁹	10																		
Şenberiyê (شنبرية)	28							1 6460											
Tell Şakaf (تل شقف) ⁶⁴⁶¹	29																		
Şeyrûz (شيروز)	74 6462	5 6463																	
Da'ûk (دعوق)	28	7																	
Mî'âr (ميعار)?	10																		
Cemâ'at-i Hüseyin 'an-Türkmânân-ı Cemâsin der-Sâhil-i Akkâ (ترکمانان جماسن)	13	5																	
Ferec (فرج) ⁶⁴⁶⁴	24	13																	
Muğayr (مغير) nâm-ı diğêr Mağar (مغار)	21 6465							1 6466											
Sehm Vatâ (سهم وطا) ⁶⁴⁶⁷	123	4																	
Kabrâ (قابرا)	11	4																	
Tell Kîsân (تل كيسان)	6																		
Mî'liyê (معلية)	15																		2 6468
Yânûsiye/Bânûsiye (يانوسية بانوسية)?	13																		
Ġâbiye (غابية) ⁶⁴⁶⁹	58	2																	
Basûtâ (بصوتا)	12	3																	
El-Mûnye (المونية)	4																		
Ekyel (اكيل)?	13																		3 6470

⁶⁴⁵² Kayıtta 32

⁶⁴⁵⁴ Halil bin Halil

⁶⁴⁵⁵ Halil bin Ali

⁶⁴⁵⁶ Halil bin Ganîm?

⁶⁴⁵¹ Köyde Cemâ'at-ı Kirâblı adında bir gurup yaşamaktadır. 13 Haneleri vardır.

⁶⁴⁵³ Cemâ'at-ı Kirâblı'nın 5 mücerredi vardır.

⁶⁴⁵⁷ Kayıtta 32

⁶⁴⁵⁸ Ahmed bin Harfuş

⁶⁴⁵⁹ Mansûrî Bîmâristânı'na tamamen vakıftır.

⁶⁴⁶⁰ A'manın ismi verilmemiştir.

⁶⁴⁶¹ Akka Burcu'na vakfedilmiştir.

⁶⁴⁶² Kayıtta 75

⁶⁴⁶³ Kayıtta 4

⁶⁴⁶⁴ Eşrefiye'ye vakfedilmiştir.

⁶⁴⁶⁵ Kayıtta 20

⁶⁴⁶⁶ Ahmed bin İsa

⁶⁴⁶⁷ Senbatıye (سنبطية) Burcu'na tamamen vakfedilmiştir.

⁶⁴⁶⁸ 80 akçeden toplamda 160 akçe cizye alınmaktadır.

⁶⁴⁶⁹ Mısır'daki El-Mansûrî Bîmâristânı'na tamamen vakıftır.

⁶⁴⁷⁰ Kişi başına 80 akçeden toplamda 240 akçe cizye alınmaktadır.

Yâ Nûhu'l-Verd (يانوح (الورد)	16	2															
'Ayn 'Âtâ (عين عاتا)	9																
Şime (شيمة) ⁶⁴⁷¹	29																
El-Mezra'a (المزرعة) ⁶⁴⁷²	27																
Kevkebü'l-Ekrâd (كوكب (الاکراد)	30 6473/ 11 6474 T 41 6475	6/2 6476 T 8 6477	1 6478							1 6479							
Sartaba (صرتبا)?	9																
TOPLAM	2587	266	12	1	3	3	1	5	1	4	120	2	23				

4) 300 TD 970/1563

Safed Mahalleleri	Müs										Cemâ'at-1 Ekrâd		Cemâ'at-1 Ecnâd-1 Halka	
	H	M	İ	Mü	Ht	Fk	A	He	S	D	H	M	H	M
300 TD 28 Zilkade 970/19 Temmuz 1563														
Savâvîn	410 ⁶⁴⁸⁰	15 ⁶⁴⁸¹	8 6482	8 6483			2 6484	2 6485	1 6486	1 6487	14	1	26	3
Hendek	27	1												
Gazzâviye	40	4												
Câmi'u'l-Ahmer	167 ⁶⁴⁸⁸	37 ⁶⁴⁸⁹	7 6490	9 6491			1 6492	1 6493					37	
Ekrâd	157 ⁶⁴⁹⁴	67 ⁶⁴⁹⁵	2 6496	2 6497			1 6498	1 6499					12	

⁶⁴⁷¹ Mansûri Bîmârîstanı'na tamamen vakıftır.

⁶⁴⁷² Mugil/Müfeyl El-Hacı'nın çocuklarına neslinin inkırazından sonra da Haremeyn-i Şerîfeyn'e vakıftır.

⁶⁴⁷³ Kayıtta 28

⁶⁴⁷⁴ Cemâ'at-i Mu'âfîn'in hane sayısı

⁶⁴⁷⁵ Toplam hane sayısı

⁶⁴⁷⁶ Cemâ'at-i Mu'âfîn'in mücerred sayısı

⁶⁴⁷⁷ Toplam mücerred sayısı

⁶⁴⁷⁸ Muhammed bin Sadaka

⁶⁴⁷⁹ Ahmed bin Süleyman

⁶⁴⁸⁰ Kayıtta 385 hane

⁶⁴⁸¹ Kayıtta 30

⁶⁴⁸² Kayıtta 6 imamın isimbe tesadüf olunmaktadır.

⁶⁴⁸³ Müezzinlerin hepsinin isimleri verilmiştir.

⁶⁴⁸⁴ A'maların isimleri verilmiştir.

⁶⁴⁸⁵ Hekimlerden bir tanesinin ismine tesadüf olunmaktadır.

⁶⁴⁸⁶ Seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁴⁸⁷ Divane için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁴⁸⁸ Kayıtta 157

⁶⁴⁸⁹ Kayıtta 39

⁶⁴⁹⁰ Kayıtta imam ile hatip bir başlık altında toplanarak altına 7 rakamı konmuştur. Ancak kaydın içinde hatip ve imamların isimlerine tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁴⁹¹ Müezzinlerin isimleri verilmiştir.

⁶⁴⁹² A'manın ismine tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁴⁹³ Hekimin ismi verilmemiştir.

⁶⁴⁹⁴ Kayıtta 153

⁶⁴⁹⁵ Kayıtta 71

⁶⁴⁹⁶ İmamların adına tesadüf olunmamaktadır.

Âlûta (Elvatâ)	187 ⁶⁵⁰⁰	56 ⁶⁵⁰¹	2 6502	5 6503	1 6504		1 6505						9	1
Sûk	65 ⁶⁵⁰⁶	10 ⁶⁵⁰⁷	2 6508	13 6509						1 6510				
TOPLAM	1.053	190	21	37	1	1	5	3	1	2	14	1	84	4

Safed Yahudi Mahalleleri	Yahudi	
300 TD (963/1555-56?)	H	M
Portagal	143	18
Kurtuba	35	7
Kastilya	181	12
Müstağribe	98	10
Mağaribe	38	7
'Aragon ma'a Katalan	51	3
Macar	12	
Pulya	21	1
Kalaviriye	24	
Sibilye	67	4
Talyân	29	
Alaman	24	1
TOPLAM	723	63

Cire Nahiyesi Köyleri	Müslüman											Yhd		
300 TD 28 Zilkade 970/19 Temmuz 1563	H	M	İ	M ü	Ht	He	A	D	S	Ş	H	M	A	
Bîre (بيرة)	36										16	1		
Zâhiriyyetü'l-Fevka (ظاهريةالوقفا)	27	4												
Ayn-Zeytûn (عين زيتون)	63 ⁶⁵¹¹	16 6512	1 6513	1 6514							53 6515		1 6516	
Taytâyâ (طيطايا)	69 ⁶⁵¹⁷	14	1 6518	1 6519										

⁶⁴⁹⁷ Müezzinlerin ismine tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁴⁹⁸ Ahmed bin Mansur adlı fakih için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁴⁹⁹ A'manın adı verilmiştir.

⁶⁵⁰⁰ Kayıtta 183

⁶⁵⁰¹ Kayıtta 63

⁶⁵⁰² 1 imamın adı verilmiştir.

⁶⁵⁰³ 4 müezzinin adı verilmiştir.

⁶⁵⁰⁴ Kaydın sonunda kendisi için başlık açılmayan bir hatip kaydın içinde mevcuttur.

⁶⁵⁰⁵ A'manın adına tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁵⁰⁶ Kayıtta 50

⁶⁵⁰⁷ Kayıtta 9

⁶⁵⁰⁸ İki imamın adı verilmiştir.

⁶⁵⁰⁹ 6 müezzinin adı verilmiştir.

⁶⁵¹⁰ Divanenin adı verilmemiştir.

⁶⁵¹¹ Kayıtta 59

⁶⁵¹² Kayıtta 13

⁶⁵¹³ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁵¹⁴ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁵¹⁵ Kayıtta 52.

⁶⁵¹⁶ Mansur bin Nasr.

⁶⁵¹⁷ Kayıtta 67

⁶⁵¹⁸ Ahmed bin Debûr?

⁶⁵¹⁹ Müezzinin adı verilmemiştir.

Kayyumiyye (قيومية)	31 ⁶⁵²⁰	5	1 6521										
Kaddîta (قديتا) ⁶⁵²²	27 ⁶⁵²³		1 6524										
Re'su'l-Ahmer (رأس الاحمر)	46 ⁶⁵²⁵	12 6526	1 6527										
Mu'azzamiyye (معظمية)	3												
Kefr-Bir'im (كفر بريم)	86	34 6528	1 6529	1 6530									
Ciş (جش) ⁶⁵³¹	51		1 6532					1 6533	1 6534				
Deyru'l-Vakkāsiyye (دير الوقاسية) ⁶⁵³⁵	52 ⁶⁵³⁶	23	1 6537	1 6538									
Harfiş (حرفيش) ⁶⁵³⁹	47 ⁶⁵⁴⁰	16	1 6541	1 6542									
Carmak (جرمق)	79 ⁶⁵⁴³	17 6544	1 6545			1 6546	1 6547						
Mîrûn (ميرون)	94	27 6548	1 6549										
Semû'iyye (سموعية)	49 ⁶⁵⁵⁰	8 ⁶⁵⁵¹	1 6552										

⁶⁵²⁰ Kayıtta 30

⁶⁵²¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁵²² Hadîse (حدیثة) olarak kaydedilen köy Kaddîta mı?

⁶⁵²³ Kayıtta 26

⁶⁵²⁴ Kayıtta imam ve müezzin bir başlık altında verilerek 1 rakamı konulmuş ancak metnin içinde imam ve müezzinin adına tesadüf olunmamıştır.

⁶⁵²⁵ Kayıtta 44

⁶⁵²⁶ Kayıtta 13

⁶⁵²⁷ Kayıtta imam ve müezzin bir başlık altında verilerek 1 rakamı konulmuş ancak metnin içinde imam ve müezzinin adına tesadüf olunmamıştır.

⁶⁵²⁸ Kayıtta 32

⁶⁵²⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁵³⁰ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁵³¹ Kayıtta köy ahalisinin mahsulünün defter-i 'atıka maktu' olarak kaydedildiği ve ahalinin bunu ödemeye kadir olamadığından naşı perakende oldukları ve bu sebeple defter-i cedîde kısım ve harâc olarak mahsullerinin kaydedildiği masturdur. **300 TT. d.**, sf. 50

⁶⁵³² Kayıtta imam ve müezzin bir başlık altında verilerek 1 rakamı konulmuş ancak metnin içinde imam ve müezzinin adına tesadüf olunmamıştır.

⁶⁵³³ Seyyid Ömer bin Seyyid Muhammed

⁶⁵³⁴ Seyyid Ali bin Muhammed adında bir şerif.

⁶⁵³⁵ Bedreddin bin Muhammed'in evlatlarına tamamen vakfidir.

⁶⁵³⁶ Kayıtta 51

⁶⁵³⁷ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁵³⁸ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁵³⁹ Muhammed bin Sultan Gûri'nin tamamen vakfidir.

⁶⁵⁴⁰ Kayıtta 45

⁶⁵⁴¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁵⁴² Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁵⁴³ Kayıtta 75

⁶⁵⁴⁴ Kayıtta 18

⁶⁵⁴⁵ İmamın adı okunamamaktadır.

⁶⁵⁴⁶ Ahmed bin Deyyâr

⁶⁵⁴⁷ Muhammed bin Sa'îd?

⁶⁵⁴⁸ Kayıtta 31

⁶⁵⁴⁹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁵⁵⁰ Kayıtta 47

⁶⁵⁵¹ Kayıtta 9

Ferâdiyye (فراذية)	42	4											
Sa'sa' (سسع) ⁶⁵⁵³	62 ⁶⁵⁵⁴	23 6555	1 6556										
Zâhiriyyetü't-Tahtâ (ظاهريية التحتا) ⁶⁵⁵⁷	35 ⁶⁵⁵⁸	15 6559	1 6560	1 6561									
'Akbaratu'l Hıkab/Hakab? (عكبرةالحقاب)	30 ⁶⁵⁶²	3		1 6563									
Mınye (منية) ⁶⁵⁶⁴	111 6565	11	1 6566	1 6567			1 6568	1 6569					
Tâbiğa (طابغة) ⁶⁵⁷⁰	8 ⁶⁵⁷¹												
Cübb-i Yusuf (جب يوسف) ma'a mezra'a-i Caba (جبا) ⁶⁵⁷²	6								3 6573	3 6574			
'Ammukā (عموكة)	47 ⁶⁵⁷⁵	21 6576	1 6577										
Kaysûn Köyü (قيسون)	27 ⁶⁵⁷⁸	6	1 6579										

⁶⁵⁵² Kayıtta imam ve müezzin bir başlık altında verilerek 1 rakamı konulmuş ancak metnin içinde imam ve müezzinin adına tesadüf olunmamıştır.

⁶⁵⁵³ Safed'deki Câmî'u'l-Ahmer'e tamamıyla vakfedilmiştir.

⁶⁵⁵⁴ Kayıtta 59

⁶⁵⁵⁵ Kayıtta 25

⁶⁵⁵⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁵⁵⁷ Melik El-Eşref'in evlatlarının birr ve sadaka olmak üzere fakirlere tamamen vakfidir.

⁶⁵⁵⁸ Kayıtta 32

⁶⁵⁵⁹ Kayıtta 16

⁶⁵⁶⁰ İmamın adına tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁵⁶¹ Müezzinin adına tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁵⁶² Kayıtta 29

⁶⁵⁶³ İmam ve müezzin bir başlık altında verilmiştir. Kayıtta Muhammed bin Muhammed adlı müezzine tesadüf olunmaktadır.

⁶⁵⁶⁴ Köy Kudüs-i Şerif'teki Zâhiriyye Medresesi'ne tamamen vakfedilmiştir.

⁶⁵⁶⁵ Kayıtta 107

⁶⁵⁶⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁵⁶⁷ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁵⁶⁸ Halil bin?

⁶⁵⁶⁹ Divanenin adı verilmemiştir.

⁶⁵⁷⁰ Sinan'ın? Seyyid Rufâ'î'ye ve çocuklarına vakfidir. Neslinin inkırazından sonra Seyyid Rufâ'î'nin zaviyesinin fukarasına tamamıyla vakfedilmiştir.

⁶⁵⁷¹ Kayıtta mücerred için başlık açılmış fakat bir rakam verilmemiştir.

⁶⁵⁷² Defterde köyün yol üzerinde bulunduğundan naşi avarız-ı divaniyeden ve tekalif-i örfiyeden muaf ve müsellemler oldukları defter-i atıkta mukayyet olmanın bu şekilde defter-i cedide kaydedilmişlerdir diye kayıt vardır. 300 TD, sf. 65

⁶⁵⁷³ Hacı İbrahim bin, İsa? Bin Süleyman, Şeref bin Musa adlı seyyidler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁵⁷⁴ Muslî bin Musa, Ali bin Hacı Ahmed, Yunus bin Süleyman adlı şerifler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁵⁷⁵ Kayıtta 45

⁶⁵⁷⁶ Kayıtta 22

⁶⁵⁷⁷ İmam ve müezzin başlığı altında 1 rakamı verilmiştir. Yusuf bin Fakih İmad? Adlı kişi imam olarak belirtilmiştir.

⁶⁵⁷⁸ Kayıtta 26

⁶⁵⁷⁹ İmamın adı verilmemiştir.

Dîsûn (ديسون) ⁶⁵⁸⁰	5	2											
Mârûniyye Köyü (مارونية) ⁶⁵⁸¹	17 ⁶⁵⁸²	7 ⁶⁵⁸³											
Cemâ'at-i Türkân-ı Hüseyin bin Arab	23 ⁶⁵⁸⁴ / 7 ⁶⁵⁸⁵	1 ⁶⁵⁸⁶		1 6587									
Cemâ'at-ı Ekrâd-ı Kabâblî (جماعت اكراد قبائلي)	24												
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Hâbeki (جماعت اكراد حابكي)	13												
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Mehâmide (جماعت اكراد محامدة)	6												
Sa'd bin Ebî Vakkâs (سعد بن ابي وقاس) ⁶⁵⁸⁸	15												
Bismûn (بسمون) ⁶⁵⁸⁹ ?	8	2											
Sârre (سارة) ⁶⁵⁹⁰	5												
Cemâ'at-i A'râb-ı Süleymân 'an-A'râb-ı Hârise (جماعت سليمان عن اعراب حارثة) ⁶⁵⁹¹	30												
Safsafâ (صفصافا)	25												
Yâkûk (ياقوق)	56 ⁶⁵⁹²	6 ⁶⁵⁹³	1 6594	1 6595									
Kabbâ'a (قباعه)	16	2											
'Almâ (علما) ⁶⁵⁹⁶	274 6597	84 6598	3 6599	5 6600	2 6601	1 6602	5 6603				8 6604		

⁶⁵⁸⁰ Dividârî'nin evlatlarına tamamen vakfidır.

⁶⁵⁸¹ Nâsîrî Muhammed bin Mahmûd Ed-Dividârî'nin? tamamen vakfidır.

⁶⁵⁸² Kayıtta 18

⁶⁵⁸³ Kayıtta 6

⁶⁵⁸⁴ Kayıtta 22

⁶⁵⁸⁵ 7 kişi Cemâ'at-i Ecnâd-ı Halka olarak kaydedilmiştir.

⁶⁵⁸⁶ Kayıtta 2

⁶⁵⁸⁷ İsa bin Abdullah

⁶⁵⁸⁸ Köy Sa'ad bin Ebi Vakkas'ın (r.a.) türbesine vakıftır.

⁶⁵⁸⁹ Muhammed bin Fakih'in çocuklarının tamamen vakfidır.

⁶⁵⁹⁰ Muhammed bin Sultan Gûrî'nin tamamen vakfidır.

⁶⁵⁹¹ Defterde ziraat ettikleri yerin sahibine kısmet verdikleri kayıtlıdır. Sf. 76'da 963 tarihi vardır. Buradaki kayda göre Vakkâsiye Mezraası Saad bin Ebi Vakkas'ın türbesine vakfedilmiştir. 300 TD, sf.76

⁶⁵⁹² Kayıtta 57

⁶⁵⁹³ Kayıtta 7

⁶⁵⁹⁴ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁵⁹⁵ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁵⁹⁶ Melik Müeyyed'in Mısr'daki camisine ve birr ve sadaka cihetine vakıftır. Kaydın sonunda Muhammed bin Nasır ile Hüseyin bin Ürkmas? Adlı iki fakih için başlık açılmamıştır.

⁶⁵⁹⁷ Kayıtta 270

Cemâ'at-i A'râb-ı Kelbîn (اعراب كلبين) ⁶⁶⁰⁵	20	5																	
Cemâ'at-i A'râb-ı Hârîse (اعراب حارثة) ⁶⁶⁰⁶	21																		
Cemâ'at-ı Şomar (جماعت) (شومر) ⁶⁶⁰⁷	24																		
Tüleyl (تليل)	33	10																	
Melâme (ملامة)?	8																		
Kefr İliyyâ (كفر ايلييا)? ⁶⁶⁰⁸	12	1																	
Mağaru'l-Hayt (الحيط) (مغار)	23																		
İbnîn (ابنين) ⁶⁶⁰⁹	17	10																	
Câ'ûnâ (جاعونه)	28	14																	
Zâbûd (زابود)	16	4																	
Fârâ (فارا)?	41	13																	
Nebrafîn (نبرتين)	2	2																	
Hâlîsa (خالصة)	24	7																	
Kefr Mârûs (كفر ماروس)	32																		
Hikâb? (حقب)?	28	4																	
Mansûra (منصوره)	23 ⁶⁶¹⁰	6 ⁶⁶¹¹																	
Kefr 'Înân (كفر عنان)	21	7																17 6612	1
Mu'aysira (معصرة) ⁶⁶¹³	12	1																	

⁶⁵⁹⁸ Kayıtta 70

⁶⁵⁹⁹ Muhammed bin Yusuf, Muhammed bin Gannâm, Ahmed bin Hüseyin

⁶⁶⁰⁰ Ahmed bin Hüseyin, Abdulkadir bin Rızık? Adlı iki müezzini adı verilmiştir.

⁶⁶⁰¹ Hatiplerden yalnızca Ahmed bin Yusuf adlı hatibe tesadüf olunmaktadır.

⁶⁶⁰² Hekimin adı verilmemiştir.

⁶⁶⁰³ Hacı Ahmed bin Yusuf, Muhammed bin İsmail, Hacı Muhammed bin Yusuf, Muhammed bin Aneh?, Muhammed bin?

⁶⁶⁰⁴ Kişi başına 80 akçe cizyeden toplamda 640 akçe cizye Yahudiler tarafından ödenmektedir.

⁶⁶⁰⁵ Defterdeki kayda göre bu topluluk ziraat etmektedir. Buna göre bu cemaatin yerleşik olduğuna işaret eder.

300 TT.d., sf. 216

⁶⁶⁰⁶ Defterdeki kayda göre bu topluluk ziraat etmektedir. Buna göre bu cemaatin yerleşik olduğuna işaret eder.

300 TT.d., sf. 217

⁶⁶⁰⁷ Defterde ziraat ettikleri yerin sahibine kısmet verdikleri kayıtlıdır. Bu kayda göre bunların konargöçer değil yerleşik oldukları zahirdir. **300 TT.d.**, sf. 217

⁶⁶⁰⁸ Kefr İllâ (كفر ايللا)? Olarak kaydedilen köyün İliyyâ olması muhtemeldir.

⁶⁶⁰⁹ İnbîr diye kaydedilen köyün adı İbnîn'dir.

⁶⁶¹⁰ Kayıtta 24

⁶⁶¹¹ Kayıtta 5

⁶⁶¹² Yahudiler kişi başına (18 kişi) 80 akçeden toplamda 1440 akçe cizye ödemişlerdir.

⁶⁶¹³ Nâsırî Muhammed ile baki şürekânın (emîr-i haccın evlatlarının) vakfidir.

Câhûla (جاهولا)	16	3												
'Ulmâniyye(علمانيه) ⁶⁶¹⁴	4													
Dellâte (دلته)	18	4												
Fir'im (فرعيم) ⁶⁶¹⁵	48	16												
'Uteybe (عتيبة) ⁶⁶¹⁶	6	2												
TOPLAM	2.129	472	21	15	2	2	7	1	4	4	94	3	1	

Tibnin Nahiyesi Köyleri	Müslüman											Hristiyan		
	H	M	İ	Mz	Ht	Hk	A	S	Ş	H	M			
300 TD 28 Zilkade 970/19 Temmuz 1563														
Yârûnu'n- Nasârâ (يارون النصاري)	51 ⁶⁶¹⁷	10						1 ⁶⁶¹⁸				44 ⁶⁶¹⁹	12 ⁶⁶²⁰	
'Ûbâ (عوبا)	33 ⁶⁶²¹	9 ⁶⁶²²												
'Aynâta (عين آنة) ⁶⁶²³	122 ⁶⁶²⁴	16 ⁶⁶²⁵			1 ⁶⁶²⁶				5 ⁶⁶²⁷					
Mâlikiyye (مالكية)	65 ⁶⁶²⁸	5 ⁶⁶²⁹												
'Ayterûn (عيترون)	96	14 ⁶⁶³⁰	1 ⁶⁶³¹	1 ⁶⁶³²				2 ⁶⁶³³						

⁶⁶¹⁴ Bedreddin bin Muhammed Fakih'in evlatlarının vakfidir.

⁶⁶¹⁵ Halid bin Velid (ra) Türbesi'ne vakıftır.

⁶⁶¹⁶ Şemseddin bin Feraka'nın ? Medine-i Münevvere yağında ve bakisi evlatlarına vakfidir.

⁶⁶¹⁷ Kayıtta 50

⁶⁶¹⁸ A'manın ismi verilmemiştir.

⁶⁶¹⁹ Kayıtta 46

⁶⁶²⁰ Kayıtta 10

⁶⁶²¹ Kayıtta 32

⁶⁶²² Kayıtta 10

⁶⁶²³ Köy Muhammed bin Sultan Gûri'nin vakfidir.

⁶⁶²⁴ Kayıtta 120

⁶⁶²⁵ Kayıtta 18

⁶⁶²⁶ Ahmed bin Ahmed adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁶²⁷ Bekir bin Kemaleddin, Ali bin Kemâleddin, Muhammed bin Aneh?, Yusuf bin Muhammed, Hasan bin Abdullah adlı 5 seyyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁶²⁸ Kayıtta 63

⁶⁶²⁹ Kayıtta 7

⁶⁶³⁰ Kayıtta 10

⁶⁶³¹ Hüsameddin bin Hasan

⁶⁶³² Ahmed bin Muhammed

⁶⁶³³ Musa bin Mansur adlı a'manın dışında diğer a'manın ismi verilmemiştir.

Bint-i Cübeyl (بنت جبيل)	221 ⁶⁶³⁴	31 ⁶⁶³⁵	1 ⁶⁶³⁶	1 ⁶⁶³⁷		1 ⁶⁶³⁸	1 ⁶⁶³⁹	23 ⁶⁶⁴⁰			
Kefr Tîn (كفر تين)	71 ⁶⁶⁴¹	7 ⁶⁶⁴²	1 ⁶⁶⁴³	1 ⁶⁶⁴⁴							
'Akbaratu'l- Ġarbiyye (عكيرة الغربية)	27	3									
Hânîn (حاتين)	34										
Deyr Bestâ (دير بسطة)	101	19									
İkrît (اقریط)	47	8						2 ⁶⁶⁴⁵	3 ⁶⁶⁴⁶		
Siddîkîn (صدیقین)	37	7									
Kânâ (قانا)	50 ⁶⁶⁴⁷	9 ⁶⁶⁴⁸									
Şem' (شمع)	22										
Ceviyye (جوية)	115 ⁶⁶⁴⁹	23 ⁶⁶⁵⁰									
Burc-i Reşmûn (برج رشمون)	4										
Eşhûr/İşhûr (اشحور)	57	3									
Mücâdil (مجادل)	56	4									
Nefs-i Tibnîn (نفس تبنین)	158 ⁶⁶⁵¹	20 ⁶⁶⁵²									
Tîretu Haddâse (طيرة حدائثا)	34	5									
Bir'aşît (بر عشيت)	57 ⁶⁶⁵³	9 ⁶⁶⁵⁴									
Şakrâ (شقرأ)?	50	10									
Dibbîn (دببین)	42	3									

⁶⁶³⁴ Kayıtta 222

⁶⁶³⁵ Kayıtta 32

⁶⁶³⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁶³⁷ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁶³⁸ Ahmed bin Mekke?

⁶⁶³⁹ Ahmed bin Hatîb

⁶⁶⁴⁰ Seyyidler için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁶⁴¹ Kayıtta 70

⁶⁶⁴² Kayıtta 6

⁶⁶⁴³ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁶⁴⁴ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁶⁴⁵ Şerefüddin bin İzzeddin, Şerefüddin bin Hasan

⁶⁶⁴⁶ Muhammed bin Muhammed, İzzeddin bin Şerefüddin, Muhammed bin Seyyid Muhammed

⁶⁶⁴⁷ Kayıtta 49

⁶⁶⁴⁸ Kayıtta 10

⁶⁶⁴⁹ Kayıtta 113

⁶⁶⁵⁰ Kayıtta 25

⁶⁶⁵¹ Kayıtta 162

⁶⁶⁵² Kayıtta 17

⁶⁶⁵³ Kayıtta 58

⁶⁶⁵⁴ Kayıtta 8

Sûr ve'l-Ma'sûkâ (سور معشوقه)	68	11								
El-Bâzûrî (البازوري) ⁶⁶⁵⁵	21	3								
Mârûnu'r-Re's (مارون الرأس)	88	11	1 ⁶⁶⁵⁶							
Kûrâ (كورة)	20									
Bassâ (بصا)	88	21								
Hâris (حارص)	88 ⁶⁶⁵⁷	18 ⁶⁶⁵⁸								
Mezra'a (مزرعة) ⁶⁶⁵⁹	147 ⁶⁶⁶⁰	10								
Mîs (ميس)	60	4			1 ⁶⁶⁶¹					
Büleyda/Bilîda (بليدة)	37	3								
Hadâsâ (حدائثا)	38 ⁶⁶⁶²	10 ⁶⁶⁶³								
Fasûtâ (فصوتا)	60	3								
Hiyâm (خيام)?	107	26								
Kades (قدس)	52 ⁶⁶⁶⁴	13					1 ⁶⁶⁶⁵			
Salhâ (صلحة)	20	9 ⁶⁶⁶⁶					1 ⁶⁶⁶⁷			
Taytarâta (طيتراتة)	6									
Şuaytıyye (شعيطية)?	39	15								
Mecdel Mîs (مجدل ميس)	35	7					1 ⁶⁶⁶⁸	1 ⁶⁶⁶⁹		
Mecdel Selîm (مجدل سليم)	59									
Safed El-Bittîh (صفدالبيطخ)	12									
Şenâ (شنا)?	12									
Ferâdiyye (فرادية)	12									

⁶⁶⁵⁵ Mısır'daki Mansûrî Bîmârîstânı'na tamamıyla vakıftır.

⁶⁶⁵⁶ Kayıtta imam ve müezzin adı altında bir başlık açılmış ve imamın altına 1 rakamı konulmuştur. Ancak kaydın içinde imamın adı verilmemiştir.

⁶⁶⁵⁷ Kayıtta 87

⁶⁶⁵⁸ Kayıtta 15

⁶⁶⁵⁹ Safed'deki Şihâbüddîn Camii'ne tamamıyla vakıftır.

⁶⁶⁶⁰ Kayıtta 152

⁶⁶⁶¹ Şeyh İbrahim bin Ali adlı hatip için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁶⁶² Kayıtta 39

⁶⁶⁶³ Kayıtta 9

⁶⁶⁶⁴ Kayıtta 51

⁶⁶⁶⁵ İsmi okunamayan bir a'ma

⁶⁶⁶⁶ Kayıtta 8

⁶⁶⁶⁷ Ganem bin Abdülmünim

⁶⁶⁶⁸ Seyyid Hasan bin Yusuf adlı seyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁶⁶⁹ Seyyid Kasım bin Haşim adlı şerif için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

Yârînu'ş-Şemer (يارين (الشمر)?)	43 ⁶⁶⁷⁰	13 ⁶⁶⁷¹									
Râmiyye (رامية)	37 ⁶⁶⁷²	13 ⁶⁶⁷³									
Ermît (ارميت)?) ⁶⁶⁷⁴	7	3									
Ma'reke (معركة)	100	26									
Balât (بلاط)	46 ⁶⁶⁷⁵	13 ⁶⁶⁷⁶									
Cedîde (جدیده)	39										
Merkebe (مركبه)	18	1									
Itrâ/Atrâ (اطرا)	39	10									
İbil/Abil? ⁶⁶⁷⁷	20	10									
Kefr Kûlâ (کفر کولا)	25										
'Ayta'l-Ğacer (عينا العجر)	12	7									
Kefr Tibnîn (کفر تبنين)?)	15										
Tîrbihâ (طير بيخا)	18	2									
Mârûnu'ş-Şikâyâ (مارون (الشقايا)?) ⁶⁶⁷⁸	30	6									
Tayr Zeynâ (طير زينا)?) ⁶⁶⁷⁹	15	3									
Deyr Siryân (دير سريان)	7										
Şârfi (شارفی)	7	1									
Tayr Filsîye (طير فلسي)?)	25										
Savâfi (صوافی)	6										
Ahrafiye (احرفية)?)	22	10									
Cibbîn (جبین)	10										
Şahbîn (شحبين)?) ⁶⁶⁸⁰	29 ⁶⁶⁸¹	11 ⁶⁶⁸²									

⁶⁶⁷⁰ Kayıtta 42

⁶⁶⁷¹ Kayıtta 14

⁶⁶⁷² Kayıtta 38

⁶⁶⁷³ Kayıtta 12

⁶⁶⁷⁴ Köyün adı defterin fihrisinde ارميط olarak yazılmıştır.

⁶⁶⁷⁵ Kayıtta 45

⁶⁶⁷⁶ Kayıtta 14

⁶⁶⁷⁷ İyil (ایل) diye kaydedilen köy İbil/Abil olmalı.

⁶⁶⁷⁸ Yârûn Sikâyâ diye kaydedilen köy Mârûnuş'Şikâyâ olmalı.

⁶⁶⁷⁹ Mahmud bin Münzir'in tamamen vakfidir. Tayr Zenbâ (طير زنبأ) olarak kaydedilen köy Tayr Zeynâ olmalı.

⁶⁶⁸⁰ Zeyneddin bin Ebu Bekir Mezher'in ? tamamen vakfidir.

⁶⁶⁸¹ Kayıtta 30

⁶⁶⁸² Kayıtta 10

Abilu'l-Kamh (ابل القمح)	19	2									
Zıbkîn (زبقين)	13 ⁶⁶⁸³	1					1 ⁶⁶⁸⁴				
'Umrân (عمران)?	11	1									
Düneybe (دنيبة)	22										
Dibil (دبل)	15	3									
Sarûfi't-Tahtâ (صروفي التحتا)	15	3									
Mansûrâ (منصورة)	37	2									
Kefr Benîn (كفر بنين)	10										
Derrîne (درينة) ⁶⁶⁸⁵	20										
TOPLAM	3.341	520	4	3	2	1	7	31	4	44	12

Şakîf Nâhiyesi Köyleri	Müslüman			
	H	M	İ	Mz
300 TD 28 Zilkade 970/19 Temmuz 1563				
Ka'ka'iyye (قعقعية)	42	3		
Kefr Sîr (كفر صير)	9			
Cibşîd (جيشيد)?	56	4		
Kefr 'Îhâ (كفر عيحا)	25 ⁶⁶⁸⁶	7 ⁶⁶⁸⁷		
Deyr Burka' (دير برقع)	13			
Kefûr (كفور)	42 ⁶⁶⁸⁸	4 ⁶⁶⁸⁹	1 ⁶⁶⁹⁰	
Deyr-i Kebîr (دير كبير)	51			
Nebâtiyyetü't-Tahtâ (نباطية التحتا)	165 ⁶⁶⁹¹	15 ⁶⁶⁹²	1 ⁶⁶⁹³	1 ⁶⁶⁹⁴
Levîziyye Köyü (لويزية)	4			
Nebâtiyyetü'l-Fevkâ (نباطية الفوقا)	127 ⁶⁶⁹⁵		1 ⁶⁶⁹⁶	1 ⁶⁶⁹⁷
Kefer Tibnîn (كفر ثنين)	61 ⁶⁶⁹⁸	1 ⁶⁶⁹⁹	1 ⁶⁷⁰⁰	
Kefr Akmân Rumân	82 ⁶⁷⁰¹	8 ⁶⁷⁰²		

⁶⁶⁸³ Kayıtta 12

⁶⁶⁸⁴ Ali bin Hasan

⁶⁶⁸⁵ Mücerred için başlık açılmış ancak rakam konmamıştır.

⁶⁶⁸⁶ Kayıtta 26

⁶⁶⁸⁷ Kayıtta 6

⁶⁶⁸⁸ Kayıtta 41

⁶⁶⁸⁹ Kayıtta 9

⁶⁶⁹⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁶⁹¹ Kayıtta 164

⁶⁶⁹² Kayıtta 14

⁶⁶⁹³ Muhammed bin Ali

⁶⁶⁹⁴ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁶⁹⁵ Kayıtta 125

⁶⁶⁹⁶ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁶⁹⁷ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁶⁹⁸ Kayıtta 57

⁶⁶⁹⁹ Kayıtta 5

⁶⁷⁰⁰ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁷⁰¹ Kayıtta 73

(? اقمان/كفر رمان)				
Carmak (جرمق)	39 ⁶⁷⁰³	10 ⁶⁷⁰⁴		
Huveyr Es-Sağır (حوير الصغیر)?	62	27		
Abbâ (عبه)	12			
Yuhmur (يحمر)	42 ⁶⁷⁰⁵	3		
Dimeşkiyye (دمشقية)	32 ⁶⁷⁰⁶	6		
Lûsiyye (لوسية)	10			
Telefhâtâ Köyü (تلفحاتا)	6			
Kefr Zeydîn (كفر زيدین)	19 ⁶⁷⁰⁷			
Dilib (دلب)	23			
Vâdî Reyhân (وادی ریحان)	47			
‘Aramtâ (عرمتا) ⁶⁷⁰⁸	15			
Harûf (حروف)	12			
Hamrâ (حمرا)	19	1		
Hebûş (? هبوش)	53	11		
Kusayba (قصيبة)	33			
Zeftâ (زفتة)	27	2		
Sarîrâ (? صريرة)	7			
Tûl (تول)	18			
Meyfedûn (ميفدون)	16	1		
Şarkıyye (شرقية)	23	1		
Şelba‘l (شليعل)	8	2		
Nümevriyye (نميرية)	21			
Serrife/Serrika (سريفة/سريقة) ⁶⁷⁰⁹	14			
Marmakiye (? مرمقية)	49	21		
Sîr (صير)	11			
Bîkâ (? بيكا) ⁶⁷¹⁰	26			
TOPLAM	1.321	127	4	2

Taberiye Nahiyesi Köyleri	Müslüman											C.H.	Yh		Hr		
	H	M	İ	M z	Ht	A	M c	S	Hk	Z	H		M	H	M		
300 TT. D., 28 Zilkade 970/19 Temmuz 1563																	
Mağâr-ı Hazûr (مغار حزور)	163 6711	25 6712				2 6713											
Hazûr (حزور)	10 ⁶⁷¹⁴	6 6715															
‘Arrâbe (عرابة)	101	23				1											

⁶⁷⁰² Kayıtta 7

⁶⁷⁰³ Kayıtta 35

⁶⁷⁰⁴ Kayıtta 14

⁶⁷⁰⁵ Kayıtta 47

⁶⁷⁰⁶ Kayıtta 30

⁶⁷⁰⁷ Kayıtta 18

⁶⁷⁰⁸ Muhammed bin Hoşkadem’in tamamen vakfidır.

⁶⁷⁰⁹ Nâsırî Muhammed bin Hoşkadem’in vakfidır.

⁶⁷¹⁰ Şemseddin Muhammed El-‘Attârî’nin çocuklarına vakfı olup zürriyeti munkatı‘ olduğundan Haremeyn-i Şerîfeyn’e intikal etmiştir.

⁶⁷¹¹ Kayıtta 166

⁶⁷¹² Kayıtta 20

⁶⁷¹³ A‘malardan Muhammed bin Fakih adlı a‘maya tesadüf olunurken diğerinin adı verilmemiştir.

⁶⁷¹⁴ Kayıtta 12

⁶⁷¹⁵ Kayıtta 4

	6716	6717				6718								
Rûnâ (رونة)	72 ⁶⁷¹⁹	12 6720												
Kefr Kenne (كفر كنة)	377 6721	50 6722	3 6723	4 6724		1 6725			1 6726		69 6727	8 6728		
Lûbiye (لوبيية)	125 6729	14 6730												
Müceydil (مجيدل) ⁶⁷³¹	10	3												
Eksâl (اكسال) ⁶⁷³²	15 ⁶⁷³³	9 6734				1 6735			1 6736	11 ⁶⁷³⁷				
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Kebâbişe (جماعت اكراد كباششة)	7													
Cemâ'at-ı Ekrâd-ı Uşşâka (عشاقا)?	32 ⁶⁷³⁸	11 6739												
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Havâlîde (جماعت اكراد خوالدة)	30	1												
Hadese (حدثة) ⁶⁷⁴⁰	27													
Tur'ân (ترعان)	72 ⁶⁷⁴¹	2 6742												
Saffûriyye (صفورية)	403 6743	1 6744		4 6745	1 6746	5 6747		6 6748	4 6749					

⁶⁷¹⁶ Kayıtta 107

⁶⁷¹⁷ Kayıtta 21

⁶⁷¹⁸ Ömer bin Ahmed

⁶⁷¹⁹ Kayıtta 73

⁶⁷²⁰ Kayıtta 11

⁶⁷²¹ Kayıtta 368. Kaydın sonunda bir tane Cünd-i Halka'dan bahsedilmiş ancak ismi verilmemiştir.

⁶⁷²² Kayıtta 49

⁶⁷²³ Kayıtta imam ve hatip bir başlık altında toplanmış ve 3 kişi oldukları belirtilmiştir. Ancak defterin içinde bu kişilerin ismine tesadüf olunmamıştır.

⁶⁷²⁴ Kayıtta Ahmed bin Hasan, Ahmed bin Muhammed adlı 2 tane müezzinin adlarına tesadüf olunmaktadır.

⁶⁷²⁵ Ahmed bin Musa

⁶⁷²⁶ Hekimin adı verilmemiştir.

⁶⁷²⁷ Kayıtta 65. Kaydın sonunda 1 tane divane ile 1 tane a'madan bahsedilmiş ancak bunları isimleri verilmemiştir. 75 haneden 80 akçeden toplamda 6000 akçe cizye Yahudilerden alınmıştır.

⁶⁷²⁸ Kayıtta 10

⁶⁷²⁹ Kayıtta 124. Kaydın sonunda Haddâdîn-i Şems adlı kişilerden bahsedilerek bunların 4 kişi olduğu isimleriyle belirtilmiştir.

⁶⁷³⁰ Kayıtta 16

⁶⁷³¹ Muhammed Bey bin Sultan Gürî'nin vakfidir.

⁶⁷³² Muhammed bin Sultan Gürî'nin tamamen vakfidir.

⁶⁷³³ Kayıtta 14

⁶⁷³⁴ Kayıtta 8

⁶⁷³⁵ A'manın adı verilmemiştir.

⁶⁷³⁶ Ahmed bin Aris?

⁶⁷³⁷ Ecnâd-ı Halka olarak kaydedilen bu kişileri eski Memluklu sipahileridir. Burada genel Müslüman nüfusa dâhil edilmeden ayrı olarak haneleri hesaplanmıştır.

⁶⁷³⁸ Kayıtta 34

⁶⁷³⁹ Kayıtta 9

⁶⁷⁴⁰ Şeyh Ebubekir El-Kevkebî'nin tamamen vakfidir.

⁶⁷⁴¹ Kayıtta 71

⁶⁷⁴² Kayıtta 3

⁶⁷⁴³ Kayıtta 373

⁶⁷⁴⁴ Kayıtta 2

⁶⁷⁴⁵ Ahmed bin Ahmed, Muhammed bin İbrahim, Ahmed bin Abdurrahman, Süleyman bin Haddad

⁶⁷⁴⁶ Hüseyin bin Ramazan

Kefr Nîn (كفر نين)?	20	6													
Nâsirâ (ناصره) ⁶⁷⁵⁰	206	12	1 6751	1 6752	1 6753	2 6754				2 6755				16 6756	1 6757
Kefr Mendâ (كفر منداه)	93 ⁶⁷⁵⁸	8	1 6759	1 6760											
Kefr Keme (كفر كمة)	38														
Ma'lûl (معلول)	20	1													
Rayna (رينة)	95	10	1 6761											10 6762	
Meşhed-i Yûnus (مشهد يونس)	35	2													
Bey-i Lahm (بيت لحم)	30	2													
Meshâ (مسحا)	6														
Şârûniyye (شارونية)	3														
Mâ'ûn (معاون)	24	1													
Kefr Yimmâ (كفر يما)	16														
Taberiyye (طبرية)	32	8 6763				1 6764	1 6765								
Kânâ (قانا)	21 ⁶⁷⁶⁶	6 6767													
Tayyibe (طيبة)	8	2													
Debbûriyye (دبورية)	40 ⁶⁷⁶⁸	2 6769													
'Ûlem (عولم)?	18														
Ûmmü'l-Ġanem (ام الغنم)	9														
Şecere (شجرة)	60	3													
Sallâmiye (صلامية)	9	3													
Makarru'ş-Şifâ (مقر الشفاه) ⁶⁷⁷⁰	12														
Rûmânâ (روماناه) ⁶⁷⁷¹															

⁶⁷⁴⁷ Kayıtta 4 a'ma

⁶⁷⁴⁸ 6 seyid için kaydın sonunda başlık açılmamıştır. Ayrıca 1 tane de Abdulkadir bin Ahmed adında bir şerif vardır. Bunun içinde kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁷⁴⁹ Muhammed bin Muhammed, Muhammed bin ..., Ömrî bin Ömrî, İbrâhim bin İbrâhîm

⁶⁷⁵⁰ Köyde 19 kişinin isminin altına "Azm" işareti konmuştur. Bu onların hepsini Azm sülâlesine mensup olduklarına işaret eder.

⁶⁷⁵¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁶⁷⁵² Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁷⁵³ Hatibin adı verilmemiştir.

⁶⁷⁵⁴ Ali bin Hasan adlı a'manın ismi verilmiştir.

⁶⁷⁵⁵ Hekimlerden yalnızca Ahmed bin Redâvî ? adlı hekimin ismi verilmiştir.

⁶⁷⁵⁶ Kişi başına 80 akçeden toplamda 1360 akçe cizye Hristiyan ahali tarafından ödenmektedir.

⁶⁷⁵⁷ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁷⁵⁸ Kayıtta 91

⁶⁷⁵⁹ İmam ve Hatip bir başlık altında verilerek bir rakamı konmuştur. Bu görevlilere ait isme tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁷⁶⁰ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁷⁶¹ Yahya bin İsmail

⁶⁷⁶² Hristiyan ahali 80 akçeden toplamda 800 akçe cizye ödemektedir.

⁶⁷⁶³ Kayıtta 6

⁶⁷⁶⁴ Ahmed bin Muhammed

⁶⁷⁶⁵ Kesân bin İsmail adında bir mecnun vardır.

⁶⁷⁶⁶ Kayıtta 19

⁶⁷⁶⁷ Kayıtta 8

⁶⁷⁶⁸ Kayıtta 39

⁶⁷⁶⁹ Kayıtta 3

⁶⁷⁷⁰ Misru'ş-Şifâ olarak okunduğu yerler olmuştur ancak Makarru'ş-Şifâ olarak okunması daha doğrudur.

⁶⁷⁷¹ Defterde köyün hane sayısı verilmemiş yalnızca buradan alınan mahsuller gösterilmiştir.

Cancâr (جنجار)	10																		
Yafa/Bâkâ (باقفة/يافا)?	14																		
Nimrîn (نمرين)	20																		
Meskene (مسكنة)	40	3																	
Yercûn/Nercûn (نرجون/يرجون)?	3																		
‘Ayn Mâhîl (عين ماهيل)	24 ⁶⁷⁷²	4 ⁶⁷⁷³																	
Kebşâne (كباشانة) ⁶⁷⁷⁴	5																		
Necmiyye (نجمية)	15 ⁶⁷⁷⁵	3 ⁶⁷⁷⁶																	
Kefr Ma‘zer (كفر معذر) ⁶⁷⁷⁷	14																		
Sibânetü'l-Fevkâ (سبانة الوقفا)	23 ⁶⁷⁷⁸	7 ⁶⁷⁷⁹																	
Dâmiye (دامية)	12																		
‘Aylebûn (عليون)	13																		
Es-Sâra (الثارة)?	4																		
Bu‘ayne (بعينة)	33 ⁶⁷⁸⁰	7 ⁶⁷⁸¹																	
Cübeyl (جبيل)	15																		
Hittîn (حطين) ⁶⁷⁸²	123 ⁶⁷⁸³	14	1 ⁶⁷⁸⁴																
Erbil (اربل)? ⁶⁷⁸⁵	2																		
TOPLAM	2.609	261	7	10	2	13	1	6	7	1	11	69	8	26	1				

Akka Nahiyesi Köyleri	Müslüman							Yhd		Hr	
	H	M	İ	M	A	Mc	Z	H	M	H	M
300 TD 28 Zilkade 970/19 Temmuz 1563											
Beyt Cîn (بيت جين)	113										
Bukay‘a (بقية)	91	17						45			
Kefr Sümey‘ (كفر سميع)	45	3									
Tarşihâ (طرشيجا)	122 ⁶⁷⁸⁶	18 ⁶⁷⁸⁷									
Cid/Ced (جد)	30	2									
Kesrâ (كثرا)	7										
Yerkâ (يركا)	225 ⁶⁷⁸⁸	25 ⁶⁷⁸⁹			1 ⁶⁷⁹⁰						

⁶⁷⁷² Kayıtta 23

⁶⁷⁷³ Kayıtta 5

⁶⁷⁷⁴ Defterdeki kayda göre köy, Tur‘ân Köyü’nün yanındadır.

⁶⁷⁷⁵ Kayıtta 14

⁶⁷⁷⁶ Kayıtta 4

⁶⁷⁷⁷ Kefr Ma‘der olarak kaydedilen köyle aynı köydür. Burada bu şekilde kaydedilmiştir.

⁶⁷⁷⁸ Kayıtta 22

⁶⁷⁷⁹ Kayıtta 8

⁶⁷⁸⁰ Kayıtta 31

⁶⁷⁸¹ Kayıtta 9

⁶⁷⁸² Hz. Şuayb‘ın (as) türbesine vakfedilmiştir.

⁶⁷⁸³ Şeyh Muhammed bin Abdullah adlı kişi Hz. Şuayb Türbesi’nin hadimi olarak kaydedilmiştir.

⁶⁷⁸⁴ Ahmed bin Sâlim

⁶⁷⁸⁵ Şahîn bin Abdullah tarafından çocuklarına neslinin inkırazından sonra Haremeyn-i Şerifeyn ile Seyyid Şu‘ayb ve Safed‘deki Bîmârîstân‘a vakfedilmiştir. Defter kaydına göre vâkıfın nesli inkırazı uğramış ve vakıf yukarıda zikrolunan yerlere sarf olunmuştur.

⁶⁷⁸⁶ Kayıtta 123

⁶⁷⁸⁷ Kayıtta 17

⁶⁷⁸⁸ Kayıtta 222

⁶⁷⁸⁹ Kayıtta 27

⁶⁷⁹⁰ Mu‘ammer bin Ahmed

Cûlis (جولس)	84 ⁶⁷⁹¹	18 ⁶⁷⁹²						9		
Ebu Sinan (ابوسنان)	123	27			1 ⁶⁷⁹³					
Kefr Yâsîf (كفر ياسيف)	86	16						29 ⁶⁷⁹⁴		
Mitvân (مٲوان) ⁶⁷⁹⁵	39	9								
Tell Şakaf (تل شقف)	21	3								
Nümeysiye (نميرية)	25	3								
Safed ‘Adî (صفد عادي)	32	3								
Kerdâne (کردانه) ⁶⁷⁹⁶										
Rânâ (رانة)	79 ⁶⁷⁹⁷	23 ⁶⁷⁹⁸								
Yarkâ ⁶⁷⁹⁹	25	4								
Mecdel ‘Ulyâ (مجدل عليا) ⁶⁸⁰⁰	20 ⁶⁸⁰¹	1 ⁶⁸⁰²								
Şa‘biyye (شعبية)	9	1								
Meşta (مشطا) ⁶⁸⁰³	17	5								
Bu‘ayne (بعينة)	41	7								15 ⁶⁸⁰⁴
Sehm Vatâ (سحم وطا)	102 ⁶⁸⁰⁵	28 ⁶⁸⁰⁶								
Sâcûr (ساجور)	69 ⁶⁸⁰⁷	15 ⁶⁸⁰⁸								
Cemâ‘at-i Hüseyin ‘an- Türkmânân-ı Cemâsin der- Sâhil-i Akkâ (ترکمانان جماسين)	18									
Cemâ‘at-i A‘râb-ı Eşref (اعراب اشرف)	12									
Kâbrâ (كابرا) ⁶⁸⁰⁹	10									
Nahaf (نحف)	118 ⁶⁸¹⁰	6 ⁶⁸¹¹								
‘Amkâ (عمقة)	40	2								
Mekr (مكر)	23	2								
Şeyhayn (شيخين)? ⁶⁸¹²	50	25 ⁶⁸¹³	1 ⁶⁸¹⁴							
‘Akkâ (عكا) ⁶⁸¹⁵	54	12								

⁶⁷⁹¹ Kayıtta 83

⁶⁷⁹² Kayıtta 19

⁶⁷⁹³ Muhammed bin Hüseyin

⁶⁷⁹⁴ Kişi başına 80 akçeden toplamda 2320 akçe cizye Yahudilerden alınmaktadır.

⁶⁷⁹⁵ Mısır’daki Şeyhûniyye Medresesi’ne tamamen vakfedilmiştir. 955 tarihli defterde ve bazı yerlerde köyün adı Münâvelet (مناولت) olarak okunmuştur. Doğrusu Mitvân’dır.

⁶⁷⁹⁶ Mansûri Bîmâristânı’na vakıftır. Köyün hane sayısı verilmiştir.

⁶⁷⁹⁷ Kayıtta 182

⁶⁷⁹⁸ Kayıtta 23

⁶⁷⁹⁹ Muhammed bin Sultân Gûri’nin vakfidır.

⁶⁸⁰⁰ Mecdel Kurûm köyünün yanındadır.

⁶⁸⁰¹ Kayıtta 21

⁶⁸⁰² Kaydın sonunda mücerred için başlık açılmamıştır.

⁶⁸⁰³ Tamamen vakıftır. Ancak kimin tarafından nereye vakfedildiği kayıtta belirtilmemiştir.

⁶⁸⁰⁴ Kişi başına 80 akçeden toplamda 1200 akçe cizye alınmaktadır.

⁶⁸⁰⁵ Kayıtta 107

⁶⁸⁰⁶ Kayıtta 25

⁶⁸⁰⁷ Kayıtta 66

⁶⁸⁰⁸ Kayıtta 18

⁶⁸⁰⁹ Mansûri Bîmâristânı’na tamamen vakıftır.

⁶⁸¹⁰ Kayıtta 127

⁶⁸¹¹ Kaydın sonunda mücerred için başlık açılmamıştır.

⁶⁸¹² Sahnîn Köyü (سخنين)? Şeyhayn olarak diğer defterlerde köyün adı bu şekilde okunmakla birlikte köyün adının Sahnîn olabilme ihtimali yüksektir.

⁶⁸¹³ Kayıtta 24

⁶⁸¹⁴ İmamın adı verilmemiştir.

Temrâ (تمرا)	10										
Mecdel Kurûm (مجدل كروم)	91 ⁶⁸¹⁶	17 ⁶⁸¹⁷	2 ⁶⁸¹⁸	1 ⁶⁸¹⁹	1 ⁶⁸²⁰						
Da'ûk (دعوق)	42 ⁶⁸²¹	4 ⁶⁸²²									
Mecdel Urkamâs (مجدل اركماس)	27 ⁶⁸²³	7 ⁶⁸²⁴									
Abtîn/Aytîn (ابطين ايطين)	12										
Sa'sa' (سسعع)	4	3									
Dâmûn (دامون)	42 ⁶⁸²⁵	1 ⁶⁸²⁶									
Kâbûl (كابول)	28 ⁶⁸²⁷	14 ⁶⁸²⁸					13 ⁶⁸²⁹	2 ⁶⁸³⁰			
Dibin (دين) ⁶⁸³¹	119 ⁶⁸³²	12 ⁶⁸³³									
Şefâ ' Amr (شفاعمر) ⁶⁸³⁴	93 ⁶⁸³⁵	9									
Kefr Yekât (كفريكات) ⁶⁸³⁶	26									3 ⁶⁸³⁷	
Mî'âr/Mîgâr (ميعار اميغار)	9										
Ġabiye (غابية) ⁶⁸³⁸	45	9									
Ferec/Ferce (فرج/فرجة) ⁶⁸³⁹	41	3									
Muğayr (مغبر) nâm-ı diğēr Mağar (مغار)	21 ⁶⁸⁴⁰	2				1 ⁶⁸⁴¹					
Tîretü's-Şumer (طيرة الشومر) ⁶⁸⁴²											
Kefr Bûdâ/Yûda (كفر بودا/يودا)	23										
Tell Kîsân (تل كيسان)	9	5									
Şa'ab (شعب) ⁶⁸⁴³	93+11	30+2	1	1	1						

⁶⁸¹⁵ Kudüs-i Şerîf'teki El-Mansûrî Ribâtı'na vakıftır.

⁶⁸¹⁶ Kayıtta 86

⁶⁸¹⁷ Kayıtta 19

⁶⁸¹⁸ Kayıtta imam ve hatip tek bir başlık altında toplanarak 2 kişi oldukları ifade edilmiş ancak isimleri verilmemiştir.

⁶⁸¹⁹ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁶⁸²⁰ Sa'd bin Ahmed

⁶⁸²¹ Kayıtta 41

⁶⁸²² Kayıtta 5

⁶⁸²³ Kayıtta 29

⁶⁸²⁴ Kayıtta 5

⁶⁸²⁵ Kayıtta 40

⁶⁸²⁶ Kayıtta 3

⁶⁸²⁷ Kayıtta 26

⁶⁸²⁸ Kayıtta 15. Mansûr bin Si'âr adındaki mücerred aynı zamanda Hz. Yakup'un çocuklarının hadimidir.

⁶⁸²⁹ Kişi başında 80 akçeden toplamda 1200 akçe cizye Yahudilerden alınmıştır. Cizye Hâss-I Şâhî olarak kaydedilmiştir.

⁶⁸³⁰ Kaydın sonunda mücerred için başlık açılmamıştır.

⁶⁸³¹ Mansûrî Bîmâristânı'na tamamen vakıftır.

⁶⁸³² Kayıtta 102

⁶⁸³³ Kayıtta 128

⁶⁸³⁴ Tamamıyla Mısır'daki Eşrefiye Vakfı'na vakfedilmiştir.

⁶⁸³⁵ Kayıtta 97

⁶⁸³⁶ Kefr Reykât (كفريكات)? Olarak kaydedilen yer Kefr Yekât olmalıdır.

⁶⁸³⁷ Hıristiyanlardan 80 akçeden toplamda 240 akçe cizye alınmaktadır.

⁶⁸³⁸ Mısır'daki El-Mansûrî Bîmâristânı'na tamamen vakıftır.

⁶⁸³⁹ Eşrefiye'ye vakfedilmiştir.

⁶⁸⁴⁰ Kayıtta 20

⁶⁸⁴¹ Ahmed bin İsa

⁶⁸⁴² Kayıtta köyün hane sayısı verilmemiştir. Ancak köyden alınan gelirler gösterilmiştir. Bu, köyün tahrir zamanı perakende olduğuna işaret eder.

⁶⁸⁴³ Mancık'ın? tamamen vakıftır.

	6844	6845	6846	6847	6848						
	T 104	T 32									
Miliye (میلیه)	16	1									
El-Mûnye (المونیة)	9										
İklîl (اکلیل)	14	6								3	
Yânûsiyye/Bânûsiyye (یانوسییه/بانوسییه)?	15										
Kabrâ (قبرا)	11	3									
Nümeysiyye (نمیریة) ⁶⁸⁴⁹	25	3									
Tell Şakaf (تل شقف) ⁶⁸⁵⁰	21	3									
Yâ Nûhu'l-Verd (یانوح الورد)	19	4									
Ca'tûn (جعنون)	11										
'Aylebûn/Aleyûn (عیلیون/عیلیون)?	5										
Küfratâ (کفرتا)	21										
Sartaba (صرطبا)?	9 ⁶⁸⁵¹										
Şartaba (شرطبة/شرطبا) ⁶⁸⁵²	31	5									
Mezra'a (مزرعة) ⁶⁸⁵³	24										
Kevkebû'l-Ekrâd (کوکب الاکراد) ⁶⁸⁵⁴	25 ⁶⁸⁵⁵ +7 6856	13					1 ⁶⁸⁵⁷				
	T 32										
Baslûtâ (بصلوتا) ⁶⁸⁵⁸	17 ⁶⁸⁵⁹	9 ⁶⁸⁶⁰									
TOPLAM	2.756	440	5	2	4	1	1	96	2	21	

5) MAD 17738 1574

Mahalle Adı	Müs						Cemâ'at-ı Ekrâd		Cemâ'at-ı Ecnâd-ı Halka		
	H	M	İ	Ht	Mz	F	H	M	H	M	
MAD d 17738											
Sûk Mahallesi	58 ⁶⁸⁶¹	13 ⁶⁸⁶²			3 ⁶⁸⁶³				6		
Ekrad Mahallesi	159 ⁶⁸⁶⁴	61 ⁶⁸⁶⁵	1 ⁶⁸⁶⁶		5				6	4	
Hendek Mahallesi	19	11									

⁶⁸⁴⁴ Kirâblı adındaki cemaatin 11 hanesi vardır.

⁶⁸⁴⁵ Kirâblı Cemaati'nin 2 tane hanesi vardır.

⁶⁸⁴⁶ Halil adlı imam için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁸⁴⁷ Halil adlı müezzin için kaydın sonunda başlık açılmamıştır.

⁶⁸⁴⁸ Hasan bin Mur'î

⁶⁸⁴⁹ Köy Akka Burcu'na vakıftır.

⁶⁸⁵⁰ Köy Akka Burcu'na vakıftır.

⁶⁸⁵¹ Kayıtta 8. Mücerred için başlık açılmış ve 1 rakamı konulmakla beraber kaydın içinde mücerrede tesadüf olunmamıştır.

⁶⁸⁵² Mansûri Bimâristanı'na tamamen vakıftır.

⁶⁸⁵³ Muğil/Müfeyl El-Hacı'nın çocuklarına neslinin inkırazından sonra da Haremeyn-i Şerîfeyn'e vakıftır.

⁶⁸⁵⁴ Bu köyün padişahın Şam'daki imaretine vakıf olarak kaydedildiği defterde kayıtlıdır. 300 TD, sf. 380

⁶⁸⁵⁵ Kayıtta 24.

⁶⁸⁵⁶ Yedi kişi "Cemâ'at-i Mu'âfîn" olarak kaydedilerek umumi hane sayısına dâhil edilmemişlerdir.

⁶⁸⁵⁷ Ahmed bin Süleyman adlı zaviye hadiminden bahsedilmesi köyde bir zaviyenin oluşunun işaretidir.

⁶⁸⁵⁸ Basûtâ olarak kaydedilen köyün adı bu olmalıdır.

⁶⁸⁵⁹ Kayıtta 16

⁶⁸⁶⁰ Kayıtta 10

⁶⁸⁶¹ Kayıtta 59

⁶⁸⁶² Kayıtta 12

⁶⁸⁶³ Kayıtta müezzinler için başlık açılmamakla birlikte metnin içinde 3 tane müezzine tesadüf ediliyor.

⁶⁸⁶⁴ Kayıtta 155

⁶⁸⁶⁵ Kayıtta 59

⁶⁸⁶⁶ İmanın ismi Halil'dir. Kayda göre zaviyede imamlık yapmaktadır.

Ğazâviye	30 ⁶⁸⁶⁷	15			1 ⁶⁸⁶⁸					
Câmi'ü'l-Ahmer Mahallesi	171 ⁶⁸⁶⁹	28 ⁶⁸⁷⁰	2	2	8	2			30 ⁶⁸⁷¹	5 ⁶⁸⁷²
Âlûta (Elvatâ) Mahallesi	202 ⁶⁸⁷³	32 ⁶⁸⁷⁴	2		3 ⁶⁸⁷⁵	1 ⁶⁸⁷⁶			11	
Savâvîn Mahallesi	288 ⁶⁸⁷⁷	146 ⁶⁸⁷⁸	4 ⁶⁸⁷⁹		9 ⁶⁸⁸⁰		8	5	28	3
TOPLAM	927	306	9	2	29	3	8	5	81	12

Mahalle Adı	Yahudi	
MAD d 17738	H	M
Portagal	200	
Kastilî	200	
Alaman ma'a Macar	42 ⁶⁸⁸¹	8
Aragon	70	
Tâlyâ	35	
Serbiliye	71 ⁶⁸⁸²	1
Mağaribe	53 ⁶⁸⁸³	2
Kalaviriye	20	
Müstağribe	118 ⁶⁸⁸⁴	2
Kurtuba	53 ⁶⁸⁸⁵	2
Tolya	24 ⁶⁸⁸⁶	1
Macar	15	
TOPLAM	901	16

Cire Nahiyesi Köyleri	Müslüman		Yahudi		
(Mad 17738) 1570	H	M	H	M	A'
Bîre (بيرة)	35 ⁶⁸⁸⁷		17 ⁶⁸⁸⁸		1

⁶⁸⁶⁷ Kayıtta 29

⁶⁸⁶⁸ Müezzinin ismi Celal Vefâ'dır.

⁶⁸⁶⁹ Kayıtta 160

⁶⁸⁷⁰ Kayıtta 27

⁶⁸⁷¹ Kayıtta 31

⁶⁸⁷² Kayıtta 4

⁶⁸⁷³ Kayıtta 198

⁶⁸⁷⁴ Kayıtta 31

⁶⁸⁷⁵ Kayıtta 2 taneye tesadüf olundu.

⁶⁸⁷⁶ Kaydın sonun fakih için başlık açılmamış.

⁶⁸⁷⁷ Kayıtta 278

⁶⁸⁷⁸ Kayıtta 143

⁶⁸⁷⁹ Kayıtta 3 tane imama tesadüf olundu.

⁶⁸⁸⁰ Kayıtta 7 tane bulundu.

⁶⁸⁸¹ Kayıtta 50. Fihristte Alaman ile Macar ayrı mahalleler olarak gösterilmiştir.

⁶⁸⁸² Kayıtta 72

⁶⁸⁸³ Kayıtta 55

⁶⁸⁸⁴ Kayıtta 120

⁶⁸⁸⁵ Kayıtta 55

⁶⁸⁸⁶ Kayıtta 25

⁶⁸⁸⁷ Kayıtta 28. Kayıtta 7 tane mücerred sayısı verilmiştir. Fakat metin içinde herhangi bir isme işaret konmamıştır.

⁶⁸⁸⁸ Kayıtta 16. 1 tane mücerred verilmiş fakat listede herhangi bir isime işaret konmamıştır. Yahudilerden kişi başına 90 akçeden toplamda 1530 akçe cizye alınmaktadır.

Zâhiriyyetü'l-Fevka (ظاهريّة الفوقا)	34 ⁶⁸⁸⁹				
Ayn Zeytûn (عين زيتون)	78 ⁶⁸⁹⁰		45 ⁶⁸⁹¹		1 ⁶⁸⁹²
Taytabâ (طيطبا)	80 ⁶⁸⁹³				
Kayyumiyye (قيومية)	35 ⁶⁸⁹⁴				
Kadditâ (قديتا)	18 ⁶⁸⁹⁵				
Re'su'l-Ahmer (رأس الاحمر) ⁶⁸⁹⁶	46 ⁶⁸⁹⁷				
Mu'azzamiyye (معظمية)	3				
Kefr Bir'im (كفر برعيم)	102 ⁶⁸⁹⁸	1 ⁶⁸⁹⁹			
Deyru'l Vakkâsiyye (دير الوقاسية) ⁶⁹⁰⁰	76 ⁶⁹⁰¹	2 ⁶⁹⁰²			
Harfiş (حرفيش)	54 ⁶⁹⁰³	7 ⁶⁹⁰⁴			
Carmak (جرمق)	80 ⁶⁹⁰⁵	10 ⁶⁹⁰⁶			
Mîrûn (ميرون)	90	15			
Semû'iyye Köyü (سمو عية)	41	9			
TOPLAM	772	44	62		2

6) 559 TD/1574

Köy Adı	Müslüman		Yahudi		
	H	M	H	M	A
(Mad 17738) 1570	H	M	H	M	A

⁶⁸⁸⁹ Kayıtta 26. Defterin sonunda mücerred için kayıt açılmış ve 8 adet olduğu ifade edilmiştir. Ancak kaydın içinde herhangi bir mücerrede tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁸⁹⁰ Kayıtta 58. Defterin sonunda mücerred için kayıt açılmış ve 20 adet olduğu ifade edilmiştir. Ancak kaydın içinde herhangi bir mücerrede tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁸⁹¹ Kayıtta 36. Defterin sonunda mücerred için kayıt açılmış ve 8 adet olduğu ifade edilmiştir. Ancak kaydın içinde herhangi bir mücerrede tesadüf olunmamaktadır. Kişi başına 90 akçeden toplamda 4050 akçe cizye alınmıştır.

⁶⁸⁹² A'manın ismi verilmemiştir.

⁶⁸⁹³ Kayıtta 65. Defterin sonunda mücerred için kayıt açılmış ve 15 adet olduğu ifade edilmiştir. Ancak kaydın içinde herhangi bir mücerrede tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁸⁹⁴ Kayıtta 26. Defterin sonunda mücerred için kayıt açılmış ve 6 adet olduğu ifade edilmiştir. Ancak kaydın içinde herhangi bir mücerrede tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁸⁹⁵ Kayıtta 15. Defterin sonunda mücerred için kayıt açılmış ve 3 adet olduğu ifade edilmiştir. Ancak kaydın içinde herhangi bir mücerrede tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁸⁹⁶ Köyün Vezir Sinan Paşa'ya temlik olduğuna dair kayıt vardır.

⁶⁸⁹⁷ Kayıtta 41. Defterin sonunda mücerred için kayıt açılmış ve 5 adet olduğu ifade edilmiştir. Ancak kaydın içinde herhangi bir mücerrede tesadüf olunmamaktadır.

⁶⁸⁹⁸ Kayıtta 90

⁶⁸⁹⁹ Kayıtta 13

⁶⁹⁰⁰ Bedreddin bin Muhammed'in çocuklarına vakfidır.

⁶⁹⁰¹ Kayıtta 70

⁶⁹⁰² Kayıtta 8

⁶⁹⁰³ Kayıtta 43

⁶⁹⁰⁴ Kayıtta 18

⁶⁹⁰⁵ Kayıtta 73

⁶⁹⁰⁶ Kayıtta 17

Ferâdiyye (فردية)	39 ⁶⁹⁰⁷	1 ⁶⁹⁰⁸			
Sa'sa' (سعسع) ⁶⁹⁰⁹	48	2			
Zâhiriyyetü't-Tahtâ (ظاهرة التحتا) ⁶⁹¹⁰					
'Akbaru'l- Hikâb/Hakâb? (عكبر الحقاب)					
Minye (منية)					
Cübb-i Yusuf (جب يوسف)					
'Ammukâ (عموكة)					
Kaysûn (قيسون) ⁶⁹¹¹					
Dîsûn (ديسون) ⁶⁹¹²					
Mârûniyye (مارونية)					
Bismûn (بسمون)					
Sa'd bin Ebî Vakkâs (سعد بن ابي وقاس)					
Sibâne/Sibâre (سبانة/سبارة)?					
Cemâ't-i Türkmân bin Hüseyin					
Cemâ't-i Ekrâd-ı Kanâblî					
Cemâ't-i Ekrâd-ı Hâbeki					
Cemâ't-i Ekrâd-ı Mehâmide					
Cemâ't-i A'râb-ı Süleymân					
Mellâhâ (ملاحه) ⁶⁹¹³	7 ⁶⁹¹⁴	1 ⁶⁹¹⁵			
Safsafâ (صفصافا)	24	1			
Yâkûk (ياقوق)	48 ⁶⁹¹⁶	2 ⁶⁹¹⁷			
Cemâ't-i A'râb-ı Küleyb (اعراب كليب)	20				
Cemâ't-i A'râb-ı Hârîse (اعراب حارثة)	15				

⁶⁹⁰⁷Kayıtta 35

⁶⁹⁰⁸Kayıtta 5

⁶⁹⁰⁹Safed'deki Câmi'u'l-Ahmer'e tamamıyla vakfedilmiştir. Kaydın sonunda mücerred ve hane ile ilgili bilgiler verilmemiştir.

⁶⁹¹⁰Hane sayıları verilmeyen bu köyler **Mad_17738** numaralı defterin fihristinde vardır. Ancak defter nakıs olduğundan naşi köylere tesadüf olunamamıştır.

⁶⁹¹¹Fihristte Kasyûn (قيسون) şeklinde yazılmıştır.

⁶⁹¹²Kayıtta Disyûb (ديسيوب) olarak kaydedilmiştir.

⁶⁹¹³559 numaralı defterde Padişah hasları olarak Cîre nahiyesi köylerinden yalnızca 3 tanesi verilmiştir. Diğer köyler bu defterde mevcut değildir.

⁶⁹¹⁴Kayıtta 6

⁶⁹¹⁵Kayıtta 2

⁶⁹¹⁶Kayıtta 46

⁶⁹¹⁷Kayıtta 4

Cemâ'at-i A'râb-ı Şomer (اعراب شومر)	24				
Ciş (جش)	47	13			
Mu'aysıra (معصرة) ⁶⁹¹⁸	8	2			
Mağaru'l-Hayt (الحيط مغار)	13 ⁶⁹¹⁹	3 ⁶⁹²⁰			
İbnetü'l-Hevâ (ابنت الهوا)?	18	7			
'Ulmâniyye (علمانيه) ⁶⁹²¹	4				
Kabbâ'a (قباعه)	14	6			
'Almâ (علماء) ⁶⁹²²	271 ⁶⁹²³	79 ⁶⁹²⁴	3 ⁶⁹²⁵		
Kefr İlhâ/İlmâ (كفر ايلحا/ايلما)	15	3			
Câ'ûnâ (جاعونه)	30	9			
Fârâ (فارا)	47	3			
Mansûra (منصوره)	25 ⁶⁹²⁶				
Kefr 'Înân (كفر عنان)	28 ⁶⁹²⁷		18 ⁶⁹²⁸		
Zâbûd (زابود)	18 ⁶⁹²⁹				
Câhûla (جاهولا)	11				
Kefr Mârûs (كفر ماروس)	30 ⁶⁹³⁰				
Hâliisa (خالصه)	30 ⁶⁹³¹				
Dellâte (دلته)	25 ⁶⁹³²				
Hikâb? (حقاب)?	32 ⁶⁹³³	1 ⁶⁹³⁴			
Seryûn (سريون)?	4				
Fir'im (فر عيم) ⁶⁹³⁵	80 ⁶⁹³⁶				

⁶⁹¹⁸ Nâsirî Muhammed ile baki şürekanın vakfidır.

⁶⁹¹⁹ Kayıtta 11

⁶⁹²⁰ Kayıtta 5

⁶⁹²¹ Nureddin Muhammed Fakih'in evlatlarına tamamıyla vakfidır.

⁶⁹²² Melik Müeyyed'in Mısır'daki camisine vakıftır.

⁶⁹²³ Kayıtta 269

⁶⁹²⁴ Kayıtta 81

⁶⁹²⁵ Yahudiler kişi başına 90 akçeden toplamda 270 akçe cizye ödüyorlar.

⁶⁹²⁶ Mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁶⁹²⁷ Mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁶⁹²⁸ Yahudiler kişi başına 90 akçeden toplamda 1620 akçe cizye ödüyorlardı.

⁶⁹²⁹ Mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁶⁹³⁰ Mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁶⁹³¹ Mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁶⁹³² Mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁶⁹³³ Kayıtta 33

⁶⁹³⁴ Kayıtta mücerred için başlık açılmış fakat rakam verilmemiştir. Metnin için bir mücerrede tesadüf olunmaktadır.

⁶⁹³⁵ Halid bin Velid (ra) Türbesi'ne vakıftır.

⁶⁹³⁶ Mücerred için başlık açılmış ancak rakam verilmemiştir.

Akbâ (عقبه) ⁶⁹³⁷	6	2			
Mecdel (مجدل) ⁶⁹³⁸	22				
Tâbiğa (طابغة) ⁶⁹³⁹	14				
Tüleyl (تليل) ⁶⁹⁴⁰	41 ⁶⁹⁴¹				
TOPLAM	1.830	179	83		2

Tibnîn-i Benî Beşâre Nâhiyesi Köyleri (559 TD)	Müslüman				Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	H	M
‘Übâ (عوبا)	32 ⁶⁹⁴²	8 ⁶⁹⁴³				
Yârûnu’n-Nasârâ (يارون النصرارى)	46	9			38 ⁶⁹⁴⁴	15 ⁶⁹⁴⁵
‘Aynâta (عيناتا) ⁶⁹⁴⁶	66 ⁶⁹⁴⁷	64 ⁶⁹⁴⁸				
Mâlikiyye (مالكية) ⁶⁹⁴⁹	43 ⁶⁹⁴⁹	12 ⁶⁹⁵⁰				
‘Ayterûn (عيترون) ⁶⁹⁵¹	98 ⁶⁹⁵¹	20 ⁶⁹⁵²				
Bint-i Cübeyl (بنت حبيبيل)	197 ⁶⁹⁵³	48 ⁶⁹⁵⁴				
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	67 ⁶⁹⁵⁵	10 ⁶⁹⁵⁶				
Akbaru’l-Garbiyye (عكبر الغربية)	28	4				
Hânîn (حانين)	28	2				
Deyr Bestâ (دير بسطة)	103 ⁶⁹⁵⁷	17 ⁶⁹⁵⁸				
İkrît (اقريط) ⁶⁹⁵⁹	47 ⁶⁹⁵⁹	6 ⁶⁹⁶⁰				
Sıddîkîn (صديقين) ⁶⁹⁶¹	38 ⁶⁹⁶²	4 ⁶⁹⁶³	1 ⁶⁹⁶⁴			

⁶⁹³⁷ Şemseddin bin Mazak’ın ismi okunamayan bir yere vakfidir.

⁶⁹³⁸ Mücerred için başlık açılmış fakat herhangi bir veri verilmemiştir.

⁶⁹³⁹ Lala Mustafa Paşa’nın vakfidir.

⁶⁹⁴⁰ “Karye-i mezbûr Vezîr Mustafa Paşa Hazretlerine temlik olunup mülk-nâme-i hümâyûn sadaka buyruldu. 6 Zilkade 981”

⁶⁹⁴¹ Mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁶⁹⁴² Kayıtta 29

⁶⁹⁴³ Kayıtta 11

⁶⁹⁴⁴ Kayıtta 35

⁶⁹⁴⁵ Kayıtta 18. Hristiyanlardan toplamda 4505 akçe cizye alınmaktadır.

⁶⁹⁴⁶ Fatıma Hatun bint-i Muhammed Bey bin Sultân Gûrî’nin camiine vakıftır.

⁶⁹⁴⁷ Kayıtta 65

⁶⁹⁴⁸ Kayıtta 70

⁶⁹⁴⁹ Kayıtta 40

⁶⁹⁵⁰ Kayıtta 15

⁶⁹⁵¹ Kayıtta 96

⁶⁹⁵² Kayıtta 22

⁶⁹⁵³ Kayıtta 194

⁶⁹⁵⁴ Kayıtta 51

⁶⁹⁵⁵ Kayıtta 64

⁶⁹⁵⁶ Kayıtta 13

⁶⁹⁵⁷ Kayıtta 107

⁶⁹⁵⁸ Kayıtta 13

⁶⁹⁵⁹ Kayıtta 38

⁶⁹⁶⁰ Kayıtta 5

⁶⁹⁶¹ Mansûrî Bimaristanı’na tamamıyla vakfedilmiştir.

⁶⁹⁶² Kayıtta 37 (imam hariç tutularak)

⁶⁹⁶³ Kayıtta 5

⁶⁹⁶⁴ Ahmed adında bir imam vardır. Bunun için kaydın sonunda ayrı bir başlık açılmamıştır.

Kānâ (قانا)	53 ⁶⁹⁶⁵	5 ⁶⁹⁶⁶			
Şem' (شمع)	22				
Ceviyye (جوية)	122 ⁶⁹⁶⁷	16 ⁶⁹⁶⁸			
Burc-ı Reşmûn (برج رشمون)	4				
İşhûr (اشحور)	51 ⁶⁹⁶⁹	4 ⁶⁹⁷⁰			
Nefs-i Tibnîn (نفس تبنين)	157 ⁶⁹⁷¹	25			
Mecâdil (مجادل)	82 ⁶⁹⁷²				
Tîretu Haddâse (طيرة حداتا) ⁶⁹⁷³	39	3			
Ber'in (برعين)	49	6	1 ⁶⁹⁷⁴		
Şakrâ (شقرا)	53	3			
Dibîn (ديبن)	45				
El Bâzûriyye (البازورية) ⁶⁹⁷⁵	24 ⁶⁹⁷⁶		1 ⁶⁹⁷⁷		
Tantânâ (طنطانة)	6				
Cibin (جبن)?	10				
Havrâne (حورانة) ⁶⁹⁷⁸	52 ⁶⁹⁷⁹	8 ⁶⁹⁸⁰			
Mârunu'r-Ra's (مارون الراس)	93	7			
Bassâ (بصا)	104 ⁶⁹⁸¹	6 ⁶⁹⁸²			
Hâris (حارص)	107 ⁶⁹⁸³	1	1 ⁶⁹⁸⁴	1 ⁶⁹⁸⁵	
Mîs (ميس)	55	2			
Büleyda/Bilîda (بليدة)?	50 ⁶⁹⁸⁶				
Şeyhayn (شيخين) ⁶⁹⁸⁷	30				
Sûr ve'l-Ma'sûkâ (سور والمعشوقة)	74	1			
Fasûtâ (فصوتا)	45 ⁶⁹⁸⁸				
Hiyâm 'Îre	129 ⁶⁹⁸⁹				

⁶⁹⁶⁵ Kayıtta 54

⁶⁹⁶⁶ Kayıtta 4

⁶⁹⁶⁷ Kayıtta 123

⁶⁹⁶⁸ Kayıtta 15

⁶⁹⁶⁹ Kayıtta 49

⁶⁹⁷⁰ Kayıtta 6

⁶⁹⁷¹ Kayıtta 175

⁶⁹⁷² Kayıtta 77 Mücerred için başlık açılmış ne metnin içinde ne de sonunda mücerred hakkında bir bilgi verilmemiştir.

⁶⁹⁷³ Burada köyün adı Haddâtâ olarak da okunmaya müsaittir.

⁶⁹⁷⁴ Muhammed bin Sâd? adında bir imam vardır.

⁶⁹⁷⁵ Mısır'daki El-Mansûrî Bimaristanı'na tamamıyla vakıftır.

⁶⁹⁷⁶ Kayıtta 23

⁶⁹⁷⁷ İmamın ismi verilmemiştir.

⁶⁹⁷⁸ Önceden mezra olduğu ve şimdi karye haline dönüştüğü defterde kayıtlıdır. Fatıma hatun bint-i Muhammed bin Sultan Gûrî tarafından cami ve tekkesine vakfedilmiştir.

⁶⁹⁷⁹ Kayıtta 53

⁶⁹⁸⁰ Kayıtta 7

⁶⁹⁸¹ Kayıtta 105

⁶⁹⁸² Kayıtta 5

⁶⁹⁸³ Kayıtta 104

⁶⁹⁸⁴ İmamın adı İbrahim'dir.

⁶⁹⁸⁵ Müezzinin adı Ali'dir.

⁶⁹⁸⁶ Mücerred için kayıt açılmış fakat rakam verilmemiştir.

⁶⁹⁸⁷ Tamamen vakıf olduğu kayıtlıdır. Ancak nereye ve kimin tarafından vakfedildiği kayıtlı değildir.

⁶⁹⁸⁸ Mücerred için kayıt açılmış fakat rakam verilmemiştir.

⁶⁹⁸⁹ Kayıtta 179

Kades (قدس)	52	1			
Şa'tiyye (شعته)	52 ⁶⁹⁹⁰				
Kersîfe (كرسيفة)	12				
Salhâ (صلحا)	30				
Mecdel Behîs (مجدل بهيس)?	41	1			
Haddâtâ (حداتا)	45 ⁶⁹⁹¹				
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	10				
Mezra'a (مزرعة)	147 ⁶⁹⁹²	12 ⁶⁹⁹³			
İdmit (ادميت)	9				
Telfiyâ (تلفيا)? ⁶⁹⁹⁴	32				
'Aytâ'l-Ğacr (عيطة العجر)	14	11			
Ma'reke (مركة) ⁶⁹⁹⁵	129	3			
Balât (بلاط)	53	7			
Yârûn Eş-Şikâyâ (يارون الشقايا)	34 ⁶⁹⁹⁶	2 ⁶⁹⁹⁷		1 ⁶⁹⁹⁸	
Tayr Filsîrâ (طير فلسيرة)?	29	3			
Savâfi (صوافي)?	5				
Mecdel Selîm (مجدل سليم)	55	5			
Safed El- Bittîh (صفد البطيخ)	13	3			
Itrâ/Atrâ (اطرا)	47 ⁶⁹⁹⁹	14		1 ⁷⁰⁰⁰	
Abil/İbil (ابل)?	31 ⁷⁰⁰¹				
Tarşîhâ (طرشيجا)	19	1			
Kefr Nîn/Kûnîn? (كفر نين كونين)	12 ⁷⁰⁰²	1 ⁷⁰⁰³			
Şerfi (شرفي)?	10				
Merkebe (مركبه)	19	1			
Cedîde (جديده)	38 ⁷⁰⁰⁴	5 ⁷⁰⁰⁵			
Yârînu'ş-Şemr (يارين الشمر)	32	3			
Kefr Kûlâ (كفر كولا)	23				
Derrîne (درينة)?	35	5			
Denîne (دنية)?	23				
Deyr Siryân (دير سريان)	7				
Zıbkîn (ذبكين)	19				

⁶⁹⁹⁰ Mücerred için başlık açılmış fakat rakam verilmemiştir.

⁶⁹⁹¹ Mücerred için başlık açılmış fakat rakam verilmemiştir.

⁶⁹⁹² Kayıtta 149

⁶⁹⁹³ Kayıtta 11

⁶⁹⁹⁴ Defterdeki "Sâbika mezra'a olup hâliyâ karye olmuştur" kaydından buranın yeni bir köy olduğu ortaya çıkmaktadır. **559 TT.d**, sf. 209

⁶⁹⁹⁵ Köy tamamen Mısır'daki Mansûrî Bimâristânî'na vakıf olarak kaydedilmiştir.

⁶⁹⁹⁶ Kayıtta 33

⁶⁹⁹⁷ Kayıtta 3

⁶⁹⁹⁸ Muhammed isimli müezzin için kaydın sonunda ayrı bir başlık açılmamıştır.

⁶⁹⁹⁹ Kayıtta 46

⁷⁰⁰⁰ İmamın adı Hasan'dır.

⁷⁰⁰¹ Mücerred için başlık açılmış ancak rakam verilmemiştir.

⁷⁰⁰² Kayıtta 13

⁷⁰⁰³ Kayıtta mücerred başlığı açılmış ancak altına rakam konulmamıştır. Metnin içinde Salih isimli bir mücerrede tesadüf olunmaktadır.

⁷⁰⁰⁴ Kayıtta 37

⁷⁰⁰⁵ Kayıtta 3

Mansûrâ (منصورة)	34	1				
Tayr Zibâ (طير ذيبا) ⁷⁰⁰⁶	18					
Ferâdiyye (فراذية)	11	2				
Şennâ (شنا)	9	2				
Sarûfi't-Tahtâ (صروفي التحتا)?	18					
Râmiyye (رامية)	39	4				
Dibil (دبل)	14 ⁷⁰⁰⁷	4 ⁷⁰⁰⁸				
Kefr- Râ (كفررا)?	20 ⁷⁰⁰⁹	1 ⁷⁰¹⁰				
İbnü'l-'Acem (ابن العجم)?	22					
Ahrîfe (احريفة)?	31 ⁷⁰¹¹	4 ⁷⁰¹²				
TOPLAM	3.542	387	5	2	38	15

Şakîf Sancağı Köyleri	Müslüman			
	H	M	İ	Ht
(559 TD) 981/1574	H	M	İ	Ht
Ka'ka'iyye (قعقعية)	44	2		
Kefûr (كفور)	50 ⁷⁰¹³	1 ⁷⁰¹⁴	1 ⁷⁰¹⁵	
Deyr-i Kîr (دير كبير)	42 ⁷⁰¹⁶	12 ⁷⁰¹⁷		
Nebâtiyyetü't-Tahtâ (نباطية التحتا)	153 ⁷⁰¹⁸	17	1 ⁷⁰¹⁹	1 ⁷⁰²⁰
Lûziyye (لوزية)	4 ⁷⁰²¹			
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)	58	4		
Kefr Rumân (كفر رمان)	83 ⁷⁰²²	9 ⁷⁰²³	1 ⁷⁰²⁴	
Carmak (جرمق)	46 ⁷⁰²⁵	5 ⁷⁰²⁶		
Yuhmur (يحممر) ⁷⁰²⁷	46	4		
Sarîrâ (صريرة)?	7			
Serîta/Şerîta (سريطة اشريطة)	14			

⁷⁰⁰⁶ Muhammed bin Meydak'ın (ميدق)? Vakfidır.

⁷⁰⁰⁷ Kayıtta 15

⁷⁰⁰⁸ Kayıtta 3

⁷⁰⁰⁹ Kayıtta 21

⁷⁰¹⁰ Kayıtta mücerred için başlık açılmış ancak metnin içinde bir tane mücerred bulunmasına karşın altına herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰¹¹ Kayıtta 35

⁷⁰¹² Kayıtta mücerred için herhangi bir başlık açılmamıştır.

⁷⁰¹³ Kayıtta 48

⁷⁰¹⁴ Kayıtta 2

⁷⁰¹⁵ İmamın adı Ahmed

⁷⁰¹⁶ Kayıtta 43

⁷⁰¹⁷ Kayıtta 11

⁷⁰¹⁸ Kayıtta 152

⁷⁰¹⁹ Muhammed bin Ali adında imam. Kayıtta imam ve hatip bir başlık altına konmuş ve 1 kişi olarak işaretlenmişlerdir. Ancak metnin içinde hem imamın hem de hatibin isimlerine tesadüf olunuyor.

⁷⁰²⁰ Muhammed bin Muhammed adında bir hatip

⁷⁰²¹ Mücerred için başlık açılmış ancak altına herhangi bir rakam konulmamıştır. Ayrıca metnin içinde mücerrede tesadüf olunmamaktadır.

⁷⁰²² Kayıtta 79

⁷⁰²³ Kayıtta 12

⁷⁰²⁴ Yusuf bin Muhammed adında bir imam

⁷⁰²⁵ Kayıtta 45

⁷⁰²⁶ Kayıtta 6

⁷⁰²⁷ "Mezra'a-i mezbûr tamâmen Vezîr Mustafa Paşa Hazretlerine temlik olup mülknâme-i hümâyûn virilmiştir. 6 Zi'l-ka'de 981"

Kefr Sîr (كفر صير)	10 ⁷⁰²⁸			
Deyr Burkay (دير برقيع)	12 ⁷⁰²⁹			
Cibşîd (جيشيد)	55	8		
Kefr Temîm (كفر تميم)	22	4		
Deyru's-Sağîr (دير الصغير)	79	11		
'Abbâ (عبه)	15 ⁷⁰³⁰			
Dimeşkiyye (دمشقية)	31	3		
Lûsiyye (لوسية)	6	2		
Telefhâtâ (تلفحاته) ⁷⁰³¹	5	1		
Marma'iyye/Marmakiyye (مرمعية امرمية)?	68	21	1 ⁷⁰³²	
Kefr Dibnît (كفر دينيت)?	21	5		
Dilib (دلب)	20	5	1 ⁷⁰³³	
Hamrâ (حمرا)	20	3		
Harûf (حروف)	13	3		
Vâdî Reyhân (وادي ریحان)	44	3		
'Aramtâ (عرمته) ⁷⁰³⁴	15 ⁷⁰³⁵			
Feykabiye (فيقية)?	33	6		
Zaftâ (ذفتة)	23	4		
Şarkıyye (شرقية)	21	3		
Meyfedûn (ميفدون)	16	1		
Numeyriye (نميرية)	21	1		
Tûl (تول)	13	4		
Şelyûn (شليون)	9	1		
Sîr (صير)	11	1		
Nebâtiyyetü'l-Fevka (نباطية الفوقا) ⁷⁰³⁶	123	1		
Bîftâ (بيفتا)?	26 ⁷⁰³⁷			
Belûş (بلوش)?	52	8		
TOPLAM	1.331	153	5	1

Akka Nahiyesi Köyleri	Müslüman			Yahudi		Hristiyan	
	H	M	Mz	H	M	H	M
(559 TD) 981/1574	H	M	Mz	H	M	H	M
Beyt Cîn (بيت جن)	103 ⁷⁰³⁸	10 ⁷⁰³⁹					
Bukay'a (بقية)	84	6		45 ⁷⁰⁴⁰			
Kefr Sümei (كفر سمع)	37	13 ⁷⁰⁴¹					
Tarşîhâ (طرشحا)	131 ⁷⁰⁴²	4 ⁷⁰⁴³					

⁷⁰²⁸ Kayıtta mücerred için başlık açılmış fakat rakam verilmemiştir.

⁷⁰²⁹ Kayıtta mücerred için başlık açılmış fakat rakam verilmemiştir.

⁷⁰³⁰ Kayıtta mücerred için başlık açılmış fakat rakam verilmemiştir.

⁷⁰³¹ Muhammed bin Ali Ed-Dividârî'nin vakfidir.

⁷⁰³² Kaydın sonunda 1 tane imamdan bahsedilmiş ancak isim verilmemiştir.

⁷⁰³³ Muhammed adında bir imam vardır. Kaydın sonunda imamlar için ayrı bir başlık açılmamıştır.

⁷⁰³⁴ Muhammed bin Hoşkadem'in tamamen vakfidir.

⁷⁰³⁵ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmış fakat herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰³⁶ Lala Mustafa Paşa'nın vakfidir.

⁷⁰³⁷ Mücerred için kaydın sonunda başlık açılmış fakat herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰³⁸ Kayıtta 105

⁷⁰³⁹ Kayıtta 8

⁷⁰⁴⁰ Kaydın sonunda mücerredler için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam konmamıştır. Yahudilerden toplamda 4050 akçe cizye alınmıştır. Bu da kişi başına 90 akçe cizye eder.

⁷⁰⁴¹ Kayıtta 12

Cid/Ced (جد)	32 ⁷⁰⁴⁴						
Kesrâ (كسرا)	7						
Yerkâ (يركا)	211 ⁷⁰⁴⁵	44 ⁷⁰⁴⁶					
Cûlis (جولس)	93	9		9 ⁷⁰⁴⁷			
Ebu Sinan (سنان ابو)	127 ⁷⁰⁴⁸	18 ⁷⁰⁴⁹					
Mitvân (متوان)? ⁷⁰⁵⁰	33	15					
Tell Şakaf (تل شقف) ⁷⁰⁵¹	21	1					
Seherne (سهرنة)? ⁷⁰⁵²	19 ⁷⁰⁵³	1 ⁷⁰⁵⁴					
Safed 'Adî (صفد عادي)	34	1					
Kefr Dâne (كفر دانة)? ⁷⁰⁵⁵	10						
Râme/Râne (رام رانة)?	88 ⁷⁰⁵⁶	36 ⁷⁰⁵⁷					
Yarka/Marka (يرقة/مرقة) ⁷⁰⁵⁸	19	9					
Mecdel Aliyye/Ulyâ (مجدل عليية)? ⁷⁰⁵⁹							
Şa'biye (شعبية)?	10						
Meşta (مشطا)	10						
Nasnâ (نصنة)?	31 ⁷⁰⁶⁰	4 ⁷⁰⁶¹			14 ⁷⁰⁶²	1	
Sehm Vatâ (سحم وطا) ⁷⁰⁶³	122 ⁷⁰⁶⁴	8 ⁷⁰⁶⁵					
Sâcûr (ساجور)	46 ⁷⁰⁶⁶	39 ⁷⁰⁶⁷					
Cemâ'at-i Hüseyin ^{an} -Türkmânân-ı Cemâsire der-Sâhil-i Akk (تركمانان جماسرة)	18						
Cemâ'at-i A'râb-ı	13						

⁷⁰⁴² Kayıtta 132

⁷⁰⁴³ Kayıtta 3

⁷⁰⁴⁴ Kayıtta mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam konmamıştır.

⁷⁰⁴⁵ Kayıtta 208

⁷⁰⁴⁶ Kayıtta 47

⁷⁰⁴⁷ Mücerred için ayrı bir başlık açılmamış. Toplamda 810 akçe cizye alınmıştır. Kişi başına 90 akçe cizye eder.

⁷⁰⁴⁸ Kayıtta 122

⁷⁰⁴⁹ Kayıtta 23

⁷⁰⁵⁰ Mısır'daki Şeyhuniye Medresesi'ne tamamıyla vakfedilmiştir.

⁷⁰⁵¹ Akka Burcu'na vakfedilmiştir.

⁷⁰⁵² Akka Burcu'na vakfedilmiştir.

⁷⁰⁵³ Kayıtta 20

⁷⁰⁵⁴ Kayıtta mücerred için başlık açılmamıştır.

⁷⁰⁵⁵ Mısır'daki Mansûrî Bîmâristânı'na tamamıyla vakıftır.

⁷⁰⁵⁶ Kayıtta 86

⁷⁰⁵⁷ Kayıtta 38

⁷⁰⁵⁸ Muhammed Bey Sultan Gûr Kızı Fatıma a-Hatun'un Catun'daki ? cami ve tekkesine tamamıyla vakfidir.

⁷⁰⁵⁹ Köyün adı verilmiş fakat nüfusu verilmemiştir. Köyden alınan vergiler teker teker sıralanmıştır.

⁷⁰⁶⁰ Kayıtta 28

⁷⁰⁶¹ Kayıtta 7

⁷⁰⁶² Hristianlardan kişi başı 85 akçeden toplamda 1275 akçe cizye alınmaktadır. Hristiyan ahali Yahudilere nispetle 5 akçe düşük cizye ödemektedir.

⁷⁰⁶³ Senbatıye (سنبطية) Burcu'na tamamen vakfedilmiştir. Defterdeki kayda göre şu an has olarak zabt olunmaktadır. **559 TT. d.**, sf. 113

⁷⁰⁶⁴ Kayıtta 123

⁷⁰⁶⁵ Kayıtta 7

⁷⁰⁶⁶ Kayıtta 50

⁷⁰⁶⁷ Kayıtta 35

Eşref (اعراب اشرف)						
Hâkire/Sâkire (حاکرة/صاکرة)? ⁷⁰⁶⁸	9					
El-Mûnye (المونية)	9					
İklîl (اکلیل)	20				3 ⁷⁰⁶⁹	
Hûşe/Sûşe? (حوشة/صوشة)?	33 ⁷⁰⁷⁰					
Nahaf (نحف)	123 ⁷⁰⁷¹	1 ⁷⁰⁷²				
Şeyhayn (شیحین)?	71	4				
Mecdel Kurûm (کروم مجدل)	97	11				
'Akkâ (عکا)	46	4				
Kefr Yâsîf (کفر یاسیف)	93	8		18 7073		
Da'ûk (دعوق)	36	13				
Dâmûn (دامون)	42	4				
Kâbûl (کابول)	42		1 ⁷⁰⁷⁴	15 7075		
Mekr (مکر)	18	7				
Mecdel Urkamâs (ارکماس مجدل)	31 ⁷⁰⁷⁶					
Aytîn (ایطین)?	7					
Sa'sa' (سسع)	7					
Cemâ'at-i A'râb-ı Kelbîn (کلبین)	21					
'Âyıkıye (عایقیه)? ⁷⁰⁷⁷	54					
Ferec (فرج) ⁷⁰⁷⁸	44					
'Amkâ (عمقه) ⁷⁰⁷⁹	37					
Temrâ (تمرا) ⁷⁰⁸⁰	10					
Kefr Bûdâ (کفر بودا) ⁷⁰⁸¹	22					
Muğayr (مغیر) nâm-ı diğēr Mağar (مغار)	30					
Şa'ab (شعب) ⁷⁰⁸²	105					
Cemâ'at-ı Kirâblı (کرایلی) ⁷⁰⁸³	15					
Mîğâr (میغار)	9					

⁷⁰⁶⁸ Mısır'daki Mansûrî Bîmâristânî'na tamamen vakıftır.

⁷⁰⁶⁹ Toplamda 235 akçe cizye alınmıştır. Kişi başına takribi 78 kûsür akçe etmektedir.

⁷⁰⁷⁰ Kayıtta 30. Defterin sonunda mücerredin sayısı 3 olarak verilmiştir. Ancak kaydın içinde hiçbir mücerrede tesadüf olunmamaktadır.

⁷⁰⁷¹ Kayıtta 124

⁷⁰⁷² Kayıtta mücerred için başlık açılmış fakat rakam verilmemiştir. Metnin içinde bir tane mücerrede tesadüf olunmaktadır.

⁷⁰⁷³ Yahudilerden kişi başına 90 akçeden toplamda 1620 akçe cizye alınmaktadır.

⁷⁰⁷⁴ Şaban ayında bir müezzin olmasına karşın kaydın sonunda müezzin için başlık açılmamıştır.

⁷⁰⁷⁵ Kişi başına 90 akçeden toplam 1350 akçe cizye alınmaktadır.

⁷⁰⁷⁶ Kayıtta mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰⁷⁷ Mısır'daki Mansûrî Bimaristanı'na tamamen vakıftır.

⁷⁰⁷⁸ Eşrefiye'ye vakfedilmiştir.

⁷⁰⁷⁹ Kayıtta mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰⁸⁰ Kayıtta mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰⁸¹ Kayıtta mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰⁸² Mancık'ın? tamamen vakıftır.

⁷⁰⁸³ Kayıttan Mecdel Kurûm'un mezrasını kullandıkları anlaşılıyor.. 559 TT.d, sf. 295

‘Ableyûn (عبلون)	40 ⁷⁰⁸⁴						
Tell Kîsân (تل كيسان)	14						
Tîratu’ş-Şûmer (طيرة الشومر)	10						
Küfratâ (كفرتا)	20 ⁷⁰⁸⁵						
Sartaba (صرطبا)?	10						
Baslûtâ (بصلوتة)	20	1					
Yânûsiye/Bânûsiye (يانوصية/بانوصية)?	19	4					
Mîliye (ميلية)	14	1					
Yâ Nûhu’l-Verd (يانوح الورد)	23 ⁷⁰⁸⁶						
Ca’tûn (جعنون)	11 ⁷⁰⁸⁷						
Kâbrâ (قابرا)	13						
Mezra’a ⁷⁰⁸⁸	24						
Şartâ (شرطا)? ⁷⁰⁸⁹	34	1					
Zîbâ/Zeybâ (ذيبا)	131						
Şefâ ‘Amr (شفاعمر) ⁷⁰⁹⁰	102 ⁷⁰⁹¹						
Kefr Kefât (كفر كفات)?	26					3 ⁷⁰⁹²	
Kevkebû’l-Ekrâd (الاکراد كوكب)	37 ⁷⁰⁹³						
TOPLAM	2.878	277	1	87		20	1

Taberiyye Nahiyesi Köyleri	Müslüman			Cemât-i Ecnâd-ı Halka		Yahudi		Hıristiyan	
	H	M	İ	H	M	H	M	H	M
(559 TD) 981/1574	H	M	İ	H	M	H	M	H	M
Mağâr-ı Hazûr (مغار حزور)	135 ⁷⁰⁹⁴	25 ⁷⁰⁹⁵							
Hazûr (حزور)	16								
‘Arrâbe (عرايه)	100 ⁷⁰⁹⁶								
Rûnâ (رونه)	84 ⁷⁰⁹⁷								
Kefr Kîne? (كفر كينة)	313	2				77 ⁷⁰⁹⁸			
Lûbiye (لوبية)	139								
Müceydel (مجيدل)	13								
Eksâl (اكسال)	24			11					
Cemâ‘at-i Ekrâd-ı Kebâşe (اکراد)	7								

⁷⁰⁸⁴ Kayıtta 41

⁷⁰⁸⁵ Kayıtta mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰⁸⁶ Kayıtta mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰⁸⁷ Kayıtta mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰⁸⁸ Adı okunamayan bir şahsın önce evlatlarına neslinin inkırazından sonra Haremeyn Şerifeyn’e vakfidir.

⁷⁰⁸⁹ Bimaristan-ı Mansûrî’ye tamamen vakfedilmiştir.

⁷⁰⁹⁰ Tamamıyla Mısır’daki Eşrefiye Vakfı’na vakfedilmiştir.

⁷⁰⁹¹ Kayıtta mücerred için başlık açılmış ancak herhangi bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰⁹² Kişi başına 85 akçeden toplamda 255 akçe alınmaktadır.

⁷⁰⁹³ 7 kişi defterde cemâ‘at-i mu‘âfîn olarak kaydedilmişlerdir.

⁷⁰⁹⁴ Kayıtta 134

⁷⁰⁹⁵ Kayıtta 26

⁷⁰⁹⁶ Kayıtta mücerrede tesadüf olunmadığı gibi ayrıca başlık açılmış ancak mücerredle ilgili bir rakam verilmemiştir.

⁷⁰⁹⁷ Kayıtta 179. Mücerrede yer verilmemiştir.

⁷⁰⁹⁸ Kayıtta mücerredlere yer verilmemiştir. Kişi başına 90 akçeden toplamda 6930 akçe Yahudilerden cizye alınmıştır.

كباشه ⁷⁰⁹⁹								
Cemâ'at-i Ekrâd-1 Assâfe (اكراد عسافة)	42	1						
Cemâ'at-1 Ekrâd-1 Havâlîde (اكراد حوالدة)	31							
Hadese (حدثه)? ⁷¹⁰⁰	27							
Tur'ân (ترعان)	74							
Beyt Lahm	32							
Saffûriyye (صفورية)	377 ⁷¹⁰¹							
Kefr Mendâ (كفر مندة)	73 ⁷¹⁰²	2 7103	1 ⁷¹⁰⁴					
Nâsrâ (ناصره)	210 ⁷¹⁰⁵	5 7106					17 7107	
Kefr-Nît (كفر نيت)?	21	5						
Bîru'l-Yedeviye (بیر الیدویه)	20							
Sârûniye (سارونیه)	3							
Kefr Kemne (كفر كمنه)?	38							
Meshâ (مسحا)	6							
Ma'lûl (معلول)	21							
Kefr Ma'der (كفر معدر)	14							
Sibânetü'l-Fevkâ (سبانه الفوقا)	30							
Kefr Lemâ (كفر لما)?	16							
Selâmiye/Selâfiye (سلامیه اسلافیه)	10							
Makarru'ş-Şifâ (مقر الشفا)	32							
Debbûriyye (دبورية)	42 ⁷¹⁰⁸							
'Ülem (عولم)	18							
Ümmü'l-Ġanem (ام الغنم)	9							
Yâfâ (یافه)	12	2						
'Aynu Mâyîn (عینمایین)	13							
Kîşâne (کیشانه)	5							
Cübeyl (جیبیل)	15							
Meskene (مسكنه)	40	3						
Yermûn (یرمون)?	3							
'Arten (عرتن)	18							

⁷⁰⁹⁹ Kayıttan ziraat etikleri anlaşılıyor. Zira ziraat etiklerinin mezra'anın humusunu sâhib-i arza verirler diye kayıt vardır. **559 TT. d.**, sf. 143

⁷¹⁰⁰ Şeyh Ebu Bekir Gûlânî'nin vakfidir.

⁷¹⁰¹ Kayıttan mücerrede tesadüf olunmadığı gibi ayrıca başlık açılmış ancak mücerredle ilgili bir rakam verilmemiştir.

⁷¹⁰² Kayıttan 75

⁷¹⁰³ Kayıttan mücerred için başlık açılmamış

⁷¹⁰⁴ İmamın adı Muhammed'dir.

⁷¹⁰⁵ Kayıttan 215

⁷¹⁰⁶ Kayıttan mücerrede başlık açılmamıştır.

⁷¹⁰⁷ Kişi başına 85 akçeden toplamda 1445 akçe cizye alınmıştır. **559 TT. d.**, sf. 325

⁷¹⁰⁸ Kayıttan mücerrede tesadüf olunmadığı gibi ayrıca başlık açılmış ancak mücerredle ilgili bir rakam verilmemiştir.

Dâmiye (دامية)	12								
Şecere (شجرة)	54	6							
Bu'ayne (بعينة)	36	4							
'Aylebûn (عيلبون)	13								
Es-Sâre (الثارة)	4								
Nüceymiye (نجيمية)	17								
Rayna (رينة)	63	7						10	7109
Meşhed-i Yûnus ⁷¹¹⁰ (يونس مشهد)	32	5							
Hittîn (حطين) ⁷¹¹¹	132 ⁷¹¹²		1 ⁷¹¹³						
Erbil (اربل) ⁷¹¹⁴	2								
Tîrâ (طيرة) ⁷¹¹⁵	40								
Tayyibe (طيبة) ⁷¹¹⁶	10 ⁷¹¹⁷								
Mâ'ûn (ماعون)	25								
Kâna (قانا)	25	2							
Cancâd/Cancâr (جنجاد) ⁷¹¹⁸	34	2							
TOPLAM	2.582	71	2	11		77		27	

7) 686 TD 1005/1596-97

Mahalle Adı	Müs							Cemâ'at-ı Ecnâd-ı Halka	
	H	M	İ	Mz	Ht	Al. By.	Kth	H	M
686 TD 1005/1596- 97									
Ekrâd	177 ⁷¹¹⁹	42 ⁷¹²⁰	1 ⁷¹²¹	5 ⁷¹²²	2 ⁷¹²³			2	
Hendek	25	11							
Gazzâviye	35 ⁷¹²⁴	10 ⁷¹²⁵							
Câmi' u'l- Ahmer	154 ⁷¹²⁶	44 ⁷¹²⁷	1 ⁷¹²⁸	6 ⁷¹²⁹	2 ⁷¹³⁰	1 ⁷¹³¹		12	2

⁷¹⁰⁹ Kişi başına 85 akçeden toplamda 850 akçe ödemişlerdir.

⁷¹¹⁰ “Vakf-ı Hazret-i Yûnus Aleyhisselâm ber-müceb-i defter-i ‘atîk” kaydı defterde mevcuttur.

⁷¹¹¹ Hz. Şuayb (as) türbesine vakıftır.

⁷¹¹² Kayıtta mücerrede tesadüf olunmadığı gibi ayrıca başlık açılmış ancak mücerredle ilgili bir rakam verilmemiştir. Kayıtta türbe hadimi 1 kişiye tesadüf olunuyor.

⁷¹¹³ Ahmed adında bir imam vardır. Kaydın sonunda imam için başlık açılmamıştır.

⁷¹¹⁴ Tamamen vakıftır. Nereye vakıf olduğu belirtilmemiştir.

⁷¹¹⁵ Şam'daki Sultan Süleyman İmareti'ne tamamıyla vakıftır. Kayıtta mücerrede tesadüf olunmadığı gibi ayrıca başlık açılmış ancak mücerredle ilgili bir rakam verilmemiştir.

⁷¹¹⁶ Şam'daki Sultan Süleyman İmareti'ne tamamıyla vakıftır.

⁷¹¹⁷ Kayıtta mücerrede tesadüf olunmadığı gibi ayrıca başlık açılmış ancak mücerredle ilgili bir rakam verilmemiştir.

⁷¹¹⁸ Lala Mustafa Paşa'nın tamamen vakfidir.

⁷¹¹⁹ Kayıtta 170

⁷¹²⁰ Kayıtta 45

⁷¹²¹ Şihabüddin

⁷¹²² Hacı Zeyneddin veled-i, Cum'a, Hacı Muhyiddin, Mahmud veled-i Osman, Hacı Muhammed veled-i Cum'a

⁷¹²³ Muhammed veled-i Şeyh Süveylîn?, Şeyh Muhammed (imam ve hatip olarak kaydedilmiştir)

⁷¹²⁴ Kayıtta 37

⁷¹²⁵ Kayıtta 8

⁷¹²⁶ Kayıtta 142

⁷¹²⁷ Kayıtta 43

⁷¹²⁸ Muhammed. İmamların sayısı verilmemiştir.

⁷¹²⁹ Ahmed veled-i Ali, Hacı Ahmed veled-i İzzeddin, Ahmed veled-i Muhammed, Ahmed veled-i Saltamî?, Hacı Muhammed veled-i Mesâkâl, Muhammed Hicâzî

⁷¹³⁰ Hatiplerin ismi verilmemiştir.

Âlûta (Elvatâ)	179	57	1 7132	3 7133	2 7134		1 ⁷¹³⁵	11	
Savâvîn	248 ⁷¹³⁶ +6 7137+ 22 ⁷¹³⁸	195 7139	8 7140	23 7141	1 7142			21	10
	T 471								
Sûk	2	2							
TOPLAM	1.043⁷¹⁴³	361	11	37	7	1	1	46	12

Safed Yahudi Mahalleleri	Yahudi
686 TD 1005/1596-97	H
Portagal	201
Kastilya	201
Alaman ma'a Mahalle-i Macar	60
'Aragon ma'a Cemâ'at-i Franca	101
İtalya nâm-ı diğêr Tûlyâ	61
Mağâribe	66
Kalaviriye	35
Müstağribe	99
Pulya	20
Romanya	22
Mâyor	40
İskelbin	75
TOPLAM	981⁷¹⁴⁴

Köy Adı	Müslüman					Yah		
686 TD 1005/1596-97	H	M	Mz	Ht	Ş	H	M	A
Bîre (بيرة)	27	7				8 ⁷¹⁴⁵	1	
Zâhiriyyetü'l-Fevka (ظاهريّة الفوقا)	29	10						
Aynu'z-Zeytûn (عين الزيتون)	66 ⁷¹⁴⁶	14			2 ⁷¹⁴⁷	12 ⁷¹⁴⁸	2	
Taytâyâ (طيّطايّا)	66 ⁷¹⁴⁹	15 ⁷¹⁵⁰	1 ⁷¹⁵¹	1 ⁷¹⁵²				

⁷¹³¹ Alaybeyinin adı Ahmed'dir.

⁷¹³² Abdullah veled-i Muhammed

⁷¹³³ Şerif veled-i Ebu Bekir, Muhammed veled-i Bedr, Hacı Muhammed veled-i Annân

⁷¹³⁴ Hatip ve imam tek bir başlık altında toplanmış altına 3 rakamı konmuştur. Ömer veled-i İbrahim, Abdullah veled-i Ömer

⁷¹³⁵ Muhammed veled-i Süleyman

⁷¹³⁶ Kayıtta 218

⁷¹³⁷ Dervîşân-ı Beyt-i Ahzân-ı Hazret-i Ya'kûb başlığı altında 6 kişi ayrı olarak kaydedilmiştir.

⁷¹³⁸ Tetimme-i mahalle-i Savâvîni'l- mezkûr adlı ayrı bir başlık açılarak 22 kişinin adı verilmiştir.

⁷¹³⁹ Kayıtta 194

⁷¹⁴⁰ İmam ve hatip bir başlık altında verilmiş ve 8 rakamı konmuştur.

⁷¹⁴¹ Kayıtta 13

⁷¹⁴² Hacı Nureddin veled-i Salahuddin

⁷¹⁴³ "Hânehâ-i Müslimîn der-nefs-i Safed hâne 797, hatîb ve imâm 16, müezzinîn 27, mücerredîn 355, kethudâ-i mahalle-i 1." 686 TT. d., sf. 40.

⁷¹⁴⁴ "Hânehâ-i Yahûdiyyân der-nefs-i mezbûr 977 Cizye-i mezbûrîn ber-vech-i maktû' der-'uhde-i mezkûrîn fi sene 162.600" kaydı vardır. 686 TT. d., sf. 40. Ancak sayımda 981 hane Yahudi vardır.

⁷¹⁴⁵ 9 kişiden toplamda 900 akçe cizye Yahudiler tarafından ödemektedir.

⁷¹⁴⁶ Kayıtta 61

⁷¹⁴⁷ Muhammed veled-i Zeyneddin, Muhammed

⁷¹⁴⁸ Yahudiler 14 kişiden toplamda 1400 akçe cizye ödemektedirler.

⁷¹⁴⁹ Kayıtta 56

⁷¹⁵⁰ Kayıtta 14

⁷¹⁵¹ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁷¹⁵² Hatibin adı verilmemiştir.

Kayyumiyye (قيومية)	26	9					
Kadditâ (قديتا)	15	3					
Re'su'l-Ahmer (رأس الاحمر)	31	15					
Mu'azzamiyye (معظمية) ⁷¹⁵³	3						
Kefr-Bir'im (كفربرعيم)	78	25					
Deyru'l-Vakkâsiyye (ديرالوقاسية) ⁷¹⁵⁴	54 ⁷¹⁵⁵	24 ⁷¹⁵⁶					
Harfiş (حرفيش) ⁷¹⁵⁷	80	26					
Carmak (جرمق)	108	40					
Mîrûn (ميرون)	80	25					
Semû'iyye (سموعية)	35 ⁷¹⁵⁸	15 ⁷¹⁵⁹					
Ferâdiyye (فرادية)	28	10					
Sa'sa' (سسع) ⁷¹⁶⁰	59 ⁷¹⁶¹	16 ⁷¹⁶²					
Zâhiriyyetü't-Tahtâ (ظاهرية التحتا) ⁷¹⁶³	26	21					
'Akbaratu'l Hikâb/Hakâb? (عكبرةالحقائب)	20 ⁷¹⁶⁴	10 ⁷¹⁶⁵					
Minye (منية) ⁷¹⁶⁶	44 ⁷¹⁶⁷	25 ⁷¹⁶⁸					
Cübb-i Yusuf (جب يوسف) ⁷¹⁶⁹	8						
'Ammukâ (عموكة)	22	6					
Kaysûn (قيسون)	20	5					
Dîsûn (ديسون) ⁷¹⁷⁰	5	2					
Mârûniyye Köyü (مارونية) ⁷¹⁷¹	16	7					
Bismûn (بسمون) ⁷¹⁷²	7	3					

⁷¹⁵³ Kayıtta “ber-mûceb-i defter-i ‘atîk” kaydı vardır.

⁷¹⁵⁴ Bedreddin bin Muhammed’in evlatlarına tamamen vakfidır.

⁷¹⁵⁵ Kayıtta 56

⁷¹⁵⁶ Kayıtta 22

⁷¹⁵⁷ Fatıma Hatun bint-i Muhammed bin Sultan Gûri’nin Cenîn Karyesindeki tekke ve camine tamamen vakfidır.

⁷¹⁵⁸ Kayıtta 36

⁷¹⁵⁹ Kayıtta 14

⁷¹⁶⁰ Safed’deki Câmî‘u’l-Ahmer’e tamamıyla vakfedilmiştir.

⁷¹⁶¹ Kayıtta 60

⁷¹⁶² Kayıtta 15

⁷¹⁶³ Melik El-Eşref’in evlatlarının birr ve sadaka olmak üzere fakirlere tamamen vakfidır.

⁷¹⁶⁴ Kayıtta 22

⁷¹⁶⁵ Kayıtta 8

⁷¹⁶⁶ Köy Kudüs-i Şerif’teki Zâhiriyye Medresesi’ne tamamen vakfedilmiştir.

⁷¹⁶⁷ Kayıtta 49

⁷¹⁶⁸ Kayıtta 22

⁷¹⁶⁹ Defterde köyün yol üzerinde bulunduğundan naşi avarız-ı divaniyeden ve tekalif-i örfiyeden muaf ve müsellemler oldukları defter-i atıkta mukayyet olmanın bu şekilde defter-i cedide kaydedilmişlerdir diye kayıt vardır. **686 TT. d.**, sf. 65

⁷¹⁷⁰ Dividâri’nin evlatlarına tamamen vakfidır.

⁷¹⁷¹ Nâsiri Muhammed bin Mahmûd Dividâri’nin tamamen vakfidır.

⁷¹⁷² Muhammed bin Fakih’in çocuklarının tamamen vakfidır.

Sa‘d bin Ebî Vakkās (سعد بن ابي وقاس) ⁷¹⁷³	5	2						
Sibâne? ⁷¹⁷⁴ (سبانة)	5	1						
Cemâ‘at-i Türkmanân- ı Hüseyin bin Arab	19+ ⁷¹⁷⁵							
	T 26							
Cemâ‘at-ı Ekrâd-ı Kabâblî (جماعت اكراد (قبابلي) ⁷¹⁷⁶)	24							
Cemâ‘at-ı Ekrâd-ı Hâbeki (جماعت اكراد (حابكي)	13							
Cemâ‘at-ı Ekrâd-ı Mehâmide (جماعت اكراد (محامدة)	6							
Cemâ‘at-ı A‘râb-ı Süleymân ‘an-A‘râb-ı Hârîse (جماعت سليمان عن (اعراب حارثة)	30							
Melâme? ⁷¹⁷⁷ (ملامة)	5	3						
Yâkûk (ياقوق)	38	12						
Cemâ‘at-ı A‘râb-ı Kelbîn (اعراب كلبين)	20							
Cemâ‘at-ı A‘râb-ı Hârîse (اعراب حارثة) ⁷¹⁷⁸	13							
Cemâ‘at-ı A‘râb-ı Şomar (جماعت اعراب (شومر)	24							
Ciş (جش)	34	16						
Mu‘aysıra? ⁷¹⁷⁹ (معصرة)	13	7						
Mağâru‘l-Hayt (الحيط (مغار)	13	3						
İbnetü‘l-Hevâ (ابنة الهوا)	18	7						
‘Ulmâniyye? ⁷¹⁸⁰ (علمانيه)	4							
Kabbâ‘a (قباعه)	16 ⁷¹⁸¹	9 ⁷¹⁸²						

⁷¹⁷³ Köy Sa‘ad bin Ebi Vakkas’ın (r.a.) türbesine vakıftır.

⁷¹⁷⁴ Seyyâre? Köy Cîsr-i Yakûb’un yanındadır. Fatıma bint-i Muhammed Bey bin Sultân Gûrî’nin kızı tarafından Cenin Köyü’ndeki tekke ve zaviyesine vakfedilmiştir. **686 TT. d.**, sf. 73

⁷¹⁷⁵ Bu 7 kişi Cema‘at-ı Ecnâd-ı Halka’dır. Bunlar mevcut hanelerin dışında ayrı bir başlık altında verilmiştir.

⁷¹⁷⁶ Ekrâd-ı Kanaytlı?

⁷¹⁷⁷ Mellâme?

⁷¹⁷⁸ Defterdeki kayda göre bu topluluk ziraat etmektedir. Buna göre bu cemaatin yerleşik olduğuna işaret eder. **300 TD**, sf. 217

⁷¹⁷⁹ Nâsırî Muhammed’in vakfidir.

⁷¹⁸⁰ Bedreddin bin Muhammed Fakih’in evlatlarının vakfidir.

⁷¹⁸¹ Kayıtta 15

‘Almâ (علماء) ⁷¹⁸³	281 ⁷¹⁸⁴	69 ⁷¹⁸⁵						
Kefr İllâ (كفر ايلا)	27 ⁷¹⁸⁶	9 ⁷¹⁸⁷						
Câ‘ûnâ (جاعونه)	31	18						
Fârâ (فارا)?	42 ⁷¹⁸⁸	7 ⁷¹⁸⁹						
Mansûra (منصوره)	16	8						
Kefr ‘Înân (كفر عنان)	18 ⁷¹⁹⁰	16				10 ⁷¹⁹¹	9 ⁷¹⁹²	
Zâbûd (زابود)	12	6						
Câhûla (جاهولا)	8	3						
Safsafâ (صفصافا)	18	7						
Manzaru’l-Cevz (منظر الجوز)?	10	2						
Kefr Mârûs (كفر ماروس)	20	10						
Hâlisa (خالصه)	19 ⁷¹⁹³	11 ⁷¹⁹⁴						
Dellâte (دلته)	12	3						
Hikâb? (حقب)?	24	9						
Sernûb (سرنوب)?	4							
Fir‘îm (فرعيم) ⁷¹⁹⁵	59 ⁷¹⁹⁶	23 ⁷¹⁹⁷						
Ukbâ (عقبه) ⁷¹⁹⁸	5	2						
Mecdel (مجدل) ⁷¹⁹⁹	7	14						
Tâbîğa (طابغة) ⁷²⁰⁰	5	3						

⁷¹⁸² Kayıtta 10

⁷¹⁸³ Melik El-Müeyyed’in Mısır’daki camisine ve birr ve sadaka cihetine vakıftır.

⁷¹⁸⁴ Kayıtta 243

⁷¹⁸⁵ Kayıtta 107

⁷¹⁸⁶ Kayıtta 26

⁷¹⁸⁷ Kayıtta 10

⁷¹⁸⁸ Kayıtta 34

⁷¹⁸⁹ Kayıtta 15

⁷¹⁹⁰ Kayıtta 17

⁷¹⁹¹ Kayıtta hane sayısı için başlık açılmamış yalnızca toplam 19 nefer başlığı açılmıştır. Yahudiler kişi başına 100 akçeden toplamda 1900 akçe cizye ödemişlerdir.

⁷¹⁹² Mücerred için başlık açılmamıştır.

⁷¹⁹³ Kayıtta 20

⁷¹⁹⁴ Kayıtta 10

⁷¹⁹⁵ Halid bin Velid (ra) Türbesi’ne vakıftır.

⁷¹⁹⁶ Kayıtta 57

⁷¹⁹⁷ Kayıtta 25

⁷¹⁹⁸ Şemseddin bin Feraka’nın ? Medine-i Münevvere yağında ve bakisi evlatlarına vakıftır.

⁷¹⁹⁹ Münye Köyü’nün yanındadır. Lala Mustafa Paşa’nın vakıftır.

⁷²⁰⁰ Vezir Lala Mustafa Paşa’nın vakıftır.

Tüleyl (تليل) ⁷²⁰¹	41	4						
Seydî (سیدی) ⁷²⁰² ?	39	4						
TOPLAM	1.958	621	1	1	2	30	12	

Tibnîn Köyleri	Müslüman					Hristiyan	
	H	M	İ	Mz	Ht	H	M
‘Übâ (عوبا) ⁷²⁰³	32	8			1		
Yârûnu'n-Nasârâ (يارون النصارى) ⁷²⁰⁷	34	15				33	20
‘Aynâta (عين آتة) ⁷²⁰⁷	68	62					
Mâlikiyye (مالكية)	39	18					
‘Ayterûn (عينرون)	91	30					
Bint-i Cübeyl (بنت حبيل) ⁷²⁰⁸	154	92					
Kefr Tîn (كفر تين) ⁷²⁰⁹ ?	52	25	1	5			
‘Akbaratu'l-Ġarbiyye (عكيرة الغربية)	24	8					
Hânîn (حاتين) ⁷²¹³	23	8					
Deyr Bestâ (دير بسطة) ⁷²¹⁵	110	38					
İkrît (اقريط) ⁷²¹⁷	34	10					
Siddîkîn (صديقين) ⁷²¹⁹	30	10					
Kânâ (قانا)	38	24					
Şem (شمع)	14	8					
Ceviyye (جوية)	74	28					

⁷²⁰¹ Vezir Lala Mustafa Paşa'nın vakfidir.

⁷²⁰² Vezir Lala Mustafa Paşa'nın vakfidir.

⁷²⁰³ Kayıtta 30

⁷²⁰⁴ Kayıtta 9

⁷²⁰⁵ Muhammed Gannâm

⁷²⁰⁶ Kişi başına 90 akçeden toplamda 4770 akçe cizye alınmıştır.

⁷²⁰⁷ Köy Fatıma Hatun bint-i Muhammed bin Sultan Ġurî'nin Cenin'deki tekke ve camisine vakfidir.

⁷²⁰⁸ Kayıtta 153

⁷²⁰⁹ Kûnîn, Kefr Nîn? Adları da bu köyün ismi olabilir.

⁷²¹⁰ Kayıtta 38

⁷²¹¹ İmamın adı verilmemiştir.

⁷²¹² Müezzinin adı verilmemiştir.

⁷²¹³ Kayıtta 25

⁷²¹⁴ Kayıtta 6

⁷²¹⁵ Kayıtta 111

⁷²¹⁶ Kayıtta 37

⁷²¹⁷ Kayıtta 36

⁷²¹⁸ Kayıtta 8

⁷²¹⁹ Bimâristân-ı Mansûrî'ye tamamen vakıftır.

Burc-i Reşmûn (برج رشمون)	4					
Eşhûr/İşhûr (اشحور)	57 ⁷²²⁰	13 ⁷²²¹				
Nefs-i Tibnîn (نفس تبين)	147 ⁷²²²	77 ⁷²²³				
Mücâdil (مجادل)	48 ⁷²²⁴	29 ⁷²²⁵				
Tîretu Haddâte (طيرة حدائة) ⁷²²⁶	23 ⁷²²⁷	16 ⁷²²⁸				
Bir'in (برعين)?	46 ⁷²²⁹	9 ⁷²³⁰	1 ⁷²³¹			
Şakrâ (شقرا)	42	18				
Debbîrâ (دبيرة)	33	12				
El-Bâzûriyye (البازورية) ⁷²³²	19 ⁷²³³	5		1 ⁷²³⁴		
Taytarâta (طيتراتة)	4	2				
Cibbîn/Cibin (جبين)	6	4				
Havrâne (حورانة)? ⁷²³⁵	42	18				
Mârûnu'r-Re's (مارون الرأس)	75	25				
Bassâ (بصا)	86	24				
Hâris (حارص)	93 ⁷²³⁶	25				
Mîs (ميس)	46	15				
Büleyda/Bilîda (بليدة)	39	16				
Şahbîn (شحبين)? ⁷²³⁷	20	10				
Sûru'l-Ma'sûkâ (سور المعشوقة)	53	22				

⁷²²⁰ Kayıtta 50

⁷²²¹ Kayıtta 20

⁷²²² Kayıtta 150

⁷²²³ Kayıtta 75

⁷²²⁴ Kayıtta 47

⁷²²⁵ Kayıtta 30

⁷²²⁶ Tîrettu Haddâsa olarak diğer yerlerde okunmuştur.

⁷²²⁷ Kayıtta 22

⁷²²⁸ Kayıtta 20

⁷²²⁹ Kayıtta 43

⁷²³⁰ Kayıtta 11

⁷²³¹ Muhammed veled-i Hayâdî?

⁷²³² Mısır'daki Mansûrî Bîmârîstânı'na tamamıyla vakıftır.

⁷²³³ Kayıtta 18

⁷²³⁴ İbrahim veledi Fahrüddin adında bir hatip.

⁷²³⁵ Köy Fatıma Hatun bint-i Muhammed bin Sultan Gûrî'nin Cenîn'deki tekke ve camisine vakıftır.

⁷²³⁶ Kayıtta 97

⁷²³⁷ Zeyneddin bin Ebu Bekir Mezher'in ? tamamen vakıftır.

Fasûtâ (فصوتا)	26 ⁷²³⁸	16 ⁷²³⁹					
Hiyâm 'Îre (خيام عيرة)?	109 ⁷²⁴⁰	30			1 ⁷²⁴¹		
Kades (قدس)	42	12					
Şuaytıyye (شعيطية)?	32	20					
Kerseyfe (كرسيفة)?	18	7					
Salhâ (صلحا)	21	7					
Mecdel Mîs (مجدل ميس)	10	5					
Hadâsâ/Hadâtâ (حدائا/حداتا)	72 ⁷²⁴²	20 ⁷²⁴³					
Kefr Tibnîn (كفر تبنين)?	10	3					
Mezra'a (مزرعة)	44	21					
Ermen (ارمن)?	5	4					
Telfînâ (تلفينا)?	24	8					
'Ayta'l-Gacer (الغجر عيتا)	19 ⁷²⁴⁴	11 ⁷²⁴⁵					
Ma'reke (معركة)	91 ⁷²⁴⁶	40					
Balât (بلاط)	42 ⁷²⁴⁷	16 ⁷²⁴⁸					
Mârûnu'ş-Şikâyâ (مارون الشقايا)	24	18					
Tayr Filistîn (طير فلسطين)	19	15					
Savâfi (صوافي)	5						
Mecdel Selîm (مجدل سليم)	30	21					
Safed El-Bittîh (صفدالبطيخ)	9	5					
Itrâ/Atrâ (اطرا) ⁷²⁴⁹	23	7					

⁷²³⁸ Kayıtta 22

⁷²³⁹ Kayıtta 15

⁷²⁴⁰ Kayıtta 108

⁷²⁴¹ Hatibin adı verilmemiştir.

⁷²⁴² Kayıtta 73

⁷²⁴³ Kayıtta 19

⁷²⁴⁴ Kayıtta 20

⁷²⁴⁵ Kayıtta 10

⁷²⁴⁶ Kayıtta 66

⁷²⁴⁷ Kayıtta 41

⁷²⁴⁸ Kayıtta 17

⁷²⁴⁹ 686 numaralı TT.d., sf. 289'tan sonra nihayete ermektedir. Bu köyün hane sayımı burada eksik kalmaktadır. Bundan sonra isimlerini verdiğimiz köyler 251-253.cü sayflarda bulunan Tibnin has ve zeametleri fihristinden tespit edilmiştir.

İbil/Abil? ⁷²⁵⁰							
Tarşihâ (طرشيجا) ⁷²⁵¹							
Kefr Benîn (كفر بنين) ⁷²⁵²							
Şârî (شارفى) ⁷²⁵³							
Cedîde (جديده) ⁷²⁵⁴							
Yârînu's-Şemer (يارين الشمير) ⁷²⁵⁵							
Kefr Kûlâ (كفر كولا) ⁷²⁵⁶							
Derrîne (درينه) ⁷²⁵⁷							
Düneybe (دنيبه) ⁷²⁵⁸							
Deyr Sîryân (دير سريان) ⁷²⁵⁹							
Zîbkîn (زبقين) ⁷²⁶⁰							
'Umrân (عمران) ⁷²⁶¹							
Mansûrâ (منصورة) ⁷²⁶²							
Tayr Zeynâ (طير زيننا) ⁷²⁶³							
Fezâriyye (فزاريه) ⁷²⁶⁴							
Şenâ (شنا) ⁷²⁶⁵							
Sarûfi't-Tahtâ (صروفى التحتا) ⁷²⁶⁶							
Râmiyye (راميه) ⁷²⁶⁷							
Dibil (دبل) ⁷²⁶⁸							

⁷²⁵⁰ Köyün geliri 7000 olarak gösterilmiştir.

⁷²⁵¹ 3800 akçe geliri vardır.

⁷²⁵² 10500 akçe geliri vardır.

⁷²⁵³ 6500 akçe geliri vardır.

⁷²⁵⁴ 11200 akçe geliri vardır.

⁷²⁵⁵ 5200 akçe geliri vardır.

⁷²⁵⁶ 6500 akçe geliri vardır.

⁷²⁵⁷ 5500 akçe geliri vardır.

⁷²⁵⁸ 7500 akçe geliri vardır.

⁷²⁵⁹ 4500 akçe geliri vardır.

⁷²⁶⁰ 2500 akçe geliri vardır.

⁷²⁶¹ 1500 akçe geliri vardır.

⁷²⁶² 5500 akçe geliri vardır.

⁷²⁶³ 2500 akçe geliri vardır.

⁷²⁶⁴ 2000 akçe geliri vardır.

⁷²⁶⁵ Tenâ olarak kaydedilen köy Şenâ olmalıdır. 1700 akçe geliri vardır.

⁷²⁶⁶ 3700 akçe geliri vardır.

⁷²⁶⁷ 2600 akçe geliri vardır.

⁷²⁶⁸ 3200 akçe geliri vardır.

Kûrâ (كورة) ⁷²⁶⁹							
Abilu'l-Kamh (ابل القمح) ⁷²⁷⁰							
İdmîd (ادميد) ⁷²⁷¹							
Ahrafiye (احرفية)? ⁷²⁷²							
TOPLAM	2.375	1.010	2	1	3	33	20

Şakif Nahiyesi Köyleri	Müslüman			
	H	M	İ	Mz
686 TD 1005/1596-97				
Ka'ka'iyye (قعقعية)	32	14		
Kefür (كفور) ⁷²⁷³	39	12	1	
Deyr-i Kebîr (دير كبير) ⁷²⁷⁶	36	18		1
Nebâtiyyetü't-Tahtâ (نباطية التحتا) ⁷²⁷⁹	131	37		1
Lûtriyye (لوطرية)?	4			
Kefer Tibnîn (كفر تبنين) ⁷²⁸²	42	20		
Kefr Rumân (كفر رمان)?	74	19		
Carmak (جرمق) ⁷²⁸⁵	36	14		
Yuhmur (بحمر)	35	15		
Sarîrâ (صريرة)?	7			
Şerîtâ (شریطة)? ⁷²⁸⁷	14			
TOPLAM	450	149	1	2

Akka Nahiyesi Köyleri	Müslüman		Yhd		Hrs	
	H	M	H	M	H	M
686 TD 1005/1596-97						
Beyt Cîn (بيت جين) ⁷²⁸⁹	217	46				
Bukay'a (بقية) ⁷²⁹¹	66	23	34	11		

⁷²⁶⁹ 4100 akçe geliri vardır.

⁷²⁷⁰ 1710 akçe geliri vardır.

⁷²⁷¹ 1700 akçe geliri vardır.

⁷²⁷² 1700 akçe geliri vardır.

⁷²⁷³ Kayıtta 37

⁷²⁷⁴ Kayıtta 13

⁷²⁷⁵ Ahmed

⁷²⁷⁶ Kayıtta 37

⁷²⁷⁷ Kayıtta 19

⁷²⁷⁸ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁷²⁷⁹ Kayıtta 125

⁷²⁸⁰ Kayıtta 41

⁷²⁸¹ Müezzinin adı verilmemiştir.

⁷²⁸² Kefr Benîn?, Kefr Nît,

⁷²⁸³ Kayıtta 53

⁷²⁸⁴ Kayıtta 30

⁷²⁸⁵ Kayıtta 35

⁷²⁸⁶ Kayıtta 15

⁷²⁸⁷ Nâsırî Muhammed bin Hoşkadem'in vakfidır. Defter 289.cu sf.dan sonra eksik olduğundan has, zeamet-timar köyleri hakkındaki veriler nakıs kalmaktadır.

⁷²⁸⁸ Kayıtta 9. Kaydın sonunda 5 mücerretten bahsedilmiş ancak kaydın içinde mücerrede tesadüf olunmamıştır.

⁷²⁸⁹ Kayıtta 226

⁷²⁹⁰ Kayıtta 42

⁷²⁹¹ Kayıtta 59

⁷²⁹² Kayıtta 25

⁷²⁹³ Kayıtta 35. Yahudiler kişi başına (45 kişiden) 100 akçeden toplamda 4500 akçe cizye ödemektedirler.

Kefr Sümeý (كفر سمیع)	142 ⁷²⁹⁵	55 ⁷²⁹⁶				
Tarşîhâ (طرشحا)	64 ⁷²⁹⁷	26 ⁷²⁹⁸				
Cid/Ced (جد)	24 ⁷²⁹⁹	7				
Kesrâ (كثرا)	7 ⁷³⁰⁰					
Yerkâ (يركا)	242 ⁷³⁰¹	53 ⁷³⁰²				
Cûlis (جولس)	62 ⁷³⁰³	39 ⁷³⁰⁴	7 ⁷³⁰⁵			
Ebu Sinan (ابوسنان)	200 ⁷³⁰⁶	57 ⁷³⁰⁷				
Mitvân (متوان) ⁷³⁰⁸	32 ⁷³⁰⁹	16 ⁷³¹⁰				
Safed 'Adî (صفد عادي)	26 ⁷³¹¹	9 ⁷³¹²				
Kerdâne (کردانه) ⁷³¹³	17	8				
Rânâ (رانة)	122 ⁷³¹⁴	40 ⁷³¹⁵				
Birûn (برون) ⁷³¹⁶	21 ⁷³¹⁷	7 ⁷³¹⁸				
Mecdel 'Aliyye (مجدل عليه) ⁷³¹⁹						
Şa'biyye (شعبية)	10	5				
Meşta (مشط)	5					
Bu'ayne (بعينة)	14	4			5 7320	
Sehm Vatâ (سحم وطا) ⁷³²¹	140 ⁷³²²	29 ⁷³²³				
Sâcûr (ساجور)	51 ⁷³²⁴	35 ⁷³²⁵				
Cemâ'at-i Hüseyin 'an- Türkmânân-ı Cemâsin der- Sâhil-i Akkâ (ترکمانان جماسين) ⁷³²⁶	17					

⁷²⁹⁴ Kayıtta 10

⁷²⁹⁵ Kayıtta 137

⁷²⁹⁶ Kayıtta 60

⁷²⁹⁷ Kayıtta 63

⁷²⁹⁸ Kayıtta 27

⁷²⁹⁹ Kayıtta 23

⁷³⁰⁰ Kayıtta 4. Mücerred için kaydın sonunda 3 kişi olduğuna dair başlık açılmakla birlikte kaydın içinde mücerrede tesadüf olunmamıştır.

⁷³⁰¹ Kayıtta 245

⁷³⁰² Kayıtta 90

⁷³⁰³ Kayıtta 60

⁷³⁰⁴ Kayıtta 40

⁷³⁰⁵ Kişi başına 100 akçeden toplamda 700 akçe cizye alınmıştır.

⁷³⁰⁶ Kayıtta 177

⁷³⁰⁷ Kayıtta 80

⁷³⁰⁸ Mısır'daki Şeyhûniyye Medresesi'ne tamamen vakfedilmiştir..

⁷³⁰⁹ Kayıtta 29

⁷³¹⁰ Kayıtta 19

⁷³¹¹ Kayıtta 25

⁷³¹² Kayıtta 15

⁷³¹³ Sinan Paşa'nın vakfidir.

⁷³¹⁴ Kayıtta 119

⁷³¹⁵ Kayıtta 43

⁷³¹⁶ Fatıma Hatun bint-i Muhammed Bey bin Sultân Gûrî'nin Cenin'deki tekke ve camisine vakfidir.

⁷³¹⁷ Kayıtta 20

⁷³¹⁸ Kayıtta 8

⁷³¹⁹ Köyün adı verilmiş fakat haneleri verilmemiştir.

⁷³²⁰ Kişi başına 90 akçeden toplam 450 akçe cizye ödemişlerdir.

⁷³²¹ Senbatıyye Burcu'na vakıftır.

⁷³²² Kayıtta 110

⁷³²³ Kayıtta 58

⁷³²⁴ Kayıtta 54

⁷³²⁵ Kayıtta 32

⁷³²⁶ Cemâ'at-i Hüseyin 'an-Türkmânân-ı Cemâsire?

Cemâ'at-i A'râb-ı Eşref (اعراب اشراف)	13					
Kâbrâ (كابرا) ⁷³²⁷	9					
El-Mûnye (المونية)	9					
İklîl (اكليل)	20				3 7328	
TOPLAM	1.530	459	41	11	8	

Taberiyye Köyleri	Müslüman		Yh	
	H	M	H	M
686 TD 1005/1596-97				
Mağâr-ı Hazûr (مغارحزور)	105 7329	45 7330		
Hazûr (حزور)	18	8		
'Arrâbe (عرابة)	81	40		
Kefr Kenne (كفركنة)	244	70	77 7331	
Lûbiye (لوبية)	106 7332	33 7333		
Müceydil (مجيدل) ⁷³³⁴	15	5		
Eksâl (اكسال)	19 ⁷³³⁵	6 ⁷³³⁶		
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Kebâbişe (جماعت اكراد كباششة)	7			
Cemâ'at-ı Ekrâd-ı Uşşâka (عشاقه)?	40 ⁷³³⁷	2 ⁷³³⁸		
Cemâ'at-i Ekrâd-ı Havâlîde (جماعت اكراد خوالدة)	24 ⁷³³⁹	7 ⁷³⁴⁰		
Cedbe (جدبة) ⁷³⁴¹	19	8		
Tur'ân (ترعان)	61	24		
Beyt-i Lahm (بيت لحم)	19	8		
Kefr Ma'der (كفرمعدر) ⁷³⁴²	25	6		
TOPLAM	783	262	77	

⁷³²⁷ Mansûrî Bîmâristânî'na tamamen vakıftır. Hâkirâ olma ihtimali var mı?

⁷³²⁸ Kişi başına 90 akçeden toplamda 270 akçe cizye ödenmektedir.

⁷³²⁹ Kayıtta 118

⁷³³⁰ Kayıtta 42

⁷³³¹ Kişi başına 100 akçeden toplamda 7700 akçe cizye alınmaktadır. Defter kaydında "ber-müceb-i 'atîk" ibaresi vardır.

⁷³³² Kayıtta 104

⁷³³³ Kayıtta 35

⁷³³⁴ Burada Mecdel şeklinde yazılmıştır.

⁷³³⁵ Kayıtta 17

⁷³³⁶ Kayıtta 8

⁷³³⁷ Kayıtta 42

⁷³³⁸ Kaydın sonunda 2 mücerred için başlık açılmamıştır.

⁷³³⁹ Kayıtta 31

⁷³⁴⁰ Kaydın sonunda 7 mücerred için başlık açılmamıştır.

⁷³⁴¹ Şeyh Ebu Bekir Kevkebânî'nin tamamen vakıftır.

⁷³⁴² Defter 289. cu sf.da hitama erdiğinden has ve zemaet-timar köylerinin isimleri nakıs kalmaktadır.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

Tapu Tahrir Defterleri (TT. d.)

A) Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)

192, 258, 265, 266, 289, 300, 304, 427, 559, 686, 970, 1015, 1038

B) Kuyudu Kadime Arşivi (KKTĐ)

72, 100/549, 112, 178, 181, 185, 192

Mühimme Defterleri (A.DVNS.MHM.d.)

3, 5, 6, 7, 10, 12, 21, 28, 31, 34, 36, 55, 61, 64, 67, 69, 70, 120

Maliyeden Müdevver Defterler (MAD)

17738, 18054

Kamil Kepeci Defterleri (KK.d.)

67, 74, 75, 76, 77, 79, 88, 92, 96, 108, 133, 138, 210, 213, 214, 216, 218, 225, 236, 5157

Kudüs Şer‘iyye Sicilleri (KDSŞSCL)

1, 4, 6, 7, 9, 11, 29, 32, 34, 42, 47, 54, 68

İnternet Siteleri

<http://www.mawteny.org>

<http://www.palestineremembered.com>

<http://www.wafainfo.ps>

<http://www.localiban.org/>

Çalışma Eserleri

el-ASELÎ, Kamil Cemîl, “Kudüs” **DİA**, **XXVI**, Ankara 2002, 334-338

AYDIN, Ali İhsan, **Akkâ’nın İdari ve Sosyo-Ekonomik Yapısı (1864-1918)**, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2013

AYDIN, Mahmut, “Nâsıra” **DİA**, **XXXII**, İstanbul, 2006, 397-399

BARKAN, Ömer Lütfi, “Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi” **Türkiyat Mecmuası X (1951-53)**, 1-25

el-BAHÎT, Muhammed Adnan, “El-‘Aşâiru’l-‘Arabiyye Fî Vilâyet-i Dimaşkı’ş-Şâm fi’l-karni’l-‘âşiri’l-hicrî/ Es-Sâdis ‘Aşer El-Mîlâdî fî zav’-i Defâtiri’t-Tabu ve’l-mühimmeti’l-‘Osmâniyye” **Dirâsât fî târîh-i Bilâdi’ş-Şâm Suriye ve Lübnan**, Dimaşk, 2008, 227-282

_____, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Livâ’ü’l-Kudüsi’ş-Şerîf Livâ’ü’l-Kuds min-Defter-i Mufassal-i Livâ’-i Safed ve’l-Gazze ve Kuds-i’ş-Şerîf min-Defter-i Tahrîr (T.D. 427) 932hc/1525-26-934/1527-28ml**, Amman, 2005

_____, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Livâ’ü’l-Kudüsi’ş-Şerîf min-Defter-i Tahrîr (T.D. 1015) 945hc/1538-39ml**, Amman, 2008

_____, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Livâ’ü’l-Kudüsi’ş-Şerîf Defter-u Mufassal (T.D. 289) 961hc/1553-54ml**, Amman, 2010

_____, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Livâ’ü’l-Kudüsi’ş-Şerîf, Defter-u Mufassal (516) (970hc/1562-63ml)**, Ammân, 2011

_____, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Livâ’ü’l-Kudüsi’ş-Şerîf, Defter-u Mufassal (T.D. 515) (1005hc/1596-97ml)**, Ammân 2012

_____, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Defter-u Mufassal Livâ’-i ‘Aclûn Tapu Defteri rakam 970, Dirâseh ve Tahkîk ve Tercüme**, Amman, 2011

_____, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Defter-u Mufassal Livâ’-i ‘Aclûn Tapu Defteri rakam-i 185 Dirâseh ve Tahkîk ve Tercüme**, Amman, 1991

_____, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Defter-u Mufassal Livâ’-i’l-Leccûn Tapu Defteri 181 Dirâse Tahlîliyye li’n-Nassi’l-‘Osmânî ve tercümetühu ile’l-‘Arabiyye ma’a’ş-Şurûhâtî’l-Îzâhiyye**, Amman, 2010

_____, Nûfân Recâ Es-Sevâriye, **Defter-u Mufassal Nâhiye-i Merc-i Benî ‘Âmir ve tev’abi’uhâ ve levâhikuhâ elletî kânet fî tasarrufi’l-Emîr Tarabay Sene 945hc/1538ml, Dirâsetün Tahlîliyyetün li’n-nassi’l-‘Osmânî ve tercümetühu ile’l-‘Arabiyye ma’a’ş-Şurûhâtî’l-Îzâhiyye**, Ammân, 2010

_____, **Studies in the Histroy of Bilâd al-Shâm in the Sixteenth Century**, Introduced and co-edited by Thaer T. Al-Kadi, Bilâd al-Shâm History Committee The University of Jordan, Amman 2009

BİLGE, Mustafa L., “Gazze” **DİA, XIII**, İstanbul 1996, 534-536

BOSTAN, İdris “Aclûn” **DİA, I**, İstanbul 1988, 326-327

BRAUDE, Benjamin, “Introduction” **Christian and Jews in the Ottoman Empire The Functioning of a Plural Society, Volume II, The Arabic Speaking Lands**, ed., Benjamin Braude and Bernard Lewis, Holmes&Meier Publishers, Inc, New York-London, 1-5

BUZPINAR, Ş. Tufan, “Nablus” **DİA, XXXII**, İstanbul 2006, 265-268

CATTAN, Henry, **Palestine, The Arabs&Israels: The Search For Justice**, Longmans, 1969
_____, **The Palestine Question**, Bristol, England, 1988

COHEN, Amnon, “The Walls of Jerusalem” **The Islamic World, from Classical to Modern Times: Essays in Honor of Bernard Lewis**, eds C. E. Bosworth, Ch. Issawi, R. Savory, and A. L. Udovitch, Princeton, NJ: The Darwin Press, 1989, 467-477

_____, **Studies on Ottoman Palestine**, V Ashgate Variorum, 2011

_____, **Osmanlı Kudüs’ünde Loncalar**, (çev.) Nurettin Elhüseyni, Tarih Vakfı Yurt Yayınları İstanbul 2003

_____, “Local Trade, International Trade and Government Involvement in Jerusalem During The Early Ottoman Period” **Asian and African Studies 12**, 1978, 5-12

_____, “New Evidence on Demographic Change: The Jewish Community in the 16th Century Jerusalem” **Mémorial Ömer Lütfi Barkan**, ed., R. Mantran. Paris: Librairie d’Amerérique et d’Orient Adrien Maisonneuve, 1980, 57-64

_____, “The Jews under Islam: c. 1500-Today” **The Jewish World: Revelation, Prophecy and History**, ed. E. Kedourie, London: Thames and Hudson, 1979, sayfa 186-191

_____, and Bernard Lewis, **Population and Revenue in the Towns of Palestine in the Sixteenth Century**, Princeton University Press, Princeton-New Jersey, 1978

COŞKUN, Ali, AhmetÖzkılınç, Abdullah Sivridağ, Murat Yüzbaşıoğlu (haz), **998 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Diyâr-i Bekr ve ‘Arab ve Zü’l-Kâdiriyye Defteri (937/1530) I-II**, Ankara 1998

CURTIS, Michael “Introduction” **The Palestinians People, History, Politics**, Michael Curtis Joseph Neyer, Chaim I. Waxman, Allen Pollack (ed.), Transaction Books New Brunswick, New Jersey, 1975, 1-5

ÇAKAR, Enver, **Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)**, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2012

ed-DEBBÂĞ, Mustafa Murad, **Bilâdunâ Filistin I-X**, Dâru'l-Hüdâ, Filistin, 1991

EMECEN, M. Feridun, "Canbirdi Gazâlî" **DİA**, VII, İstanbul 1993, 141-143

_____, "The Early Period of Ottoman Rule in Jerusalem" **Proceedings of the International Congress on Al-Quds During The Ottoman Era**, Damascus 22-25 June 2009, Ircica, İstanbul 2012, 27-35

ERDOĞAN, Emine, **XVI. Yüzyılda Kudüs Merkez ve Nahiyesinde Nüfus ve Etnik Yapı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998

GALANTI, Avram, **Türkler ve Yahudiler Târîhî ve Siyâsî Tedkik**, İstanbul 1928

GARAUDY, Roger, **İlâhî Mesajlar Toprağı Filistin**, Çeviren Cemal Aydın, Türk Edebiyat Vakfı Yayınları, İkinci Baskı, İstanbul, 2011

GÖYÜNÇ, Nejat, "Hane" **DİA**, XV, İstanbul, 1997, 552-553

GÜLSOY, Ersin, "Safed" **DİA**, XXXV, İstanbul 2008, 445-447

GÜRKAN, Salime Leyla, "Yahudilik Giriş ve Tarih" **DİA**, XLIII, İstanbul, 2013, 189-191

HATHAWAY, Jane, "The Grand Vizier and the False Messiah: The Sabbatai Sevi Controversy and the Ottoman Reform in Egypt", **Journal of the American Oriental Society**, Vol.117, No. 4 (Oct-Dec., 1997), 665-671

HÜTTEROTH, Wolf-Dieter, Kamal Abdulfettah, **Historical Geography of Palestine, Transjordan and Southern Syria in the Late 16th Century**, Erlangen 1977

İBN-İ BATTUTA (1304-1369), **Büyük Dünya Seyahatnamesi Tuhfetü'n-Nuzzâr fi-garâibi'l-Emsâr ve'l-Acâibi'l-Esfar**, Yenişafak Kültür Armağanı, [Basım yeri ve tarihi yok]

İNALCIK, Halil, "Ottoman Archival Materials on Millets" **Christian and Jews in the Ottoman Empire The Functioning of a Plural Society, Volume I** (ed) Benjamin Braude and Bernard Lewis, Holmes&Meier Publishers, Inc, New York-London, 437-449

KAMEN, Henry, "The Mediterranean and the Expulsion of Spanish Jews in 1492" **Past and Present**, Issue 119 (May, 1988), 30-55

KRAEMER, Joel L., "The Jerusalem Question" **Jerusalem Problems and Prospects**, Edited by Joel L. Kraemer, Praeger, 1982, 16-40

KOÇ, Ümit, **1527-28 (H. 934) Tarihli Gazze Mufassal Tahrir Defteri'nin Değerlendirilmesi**, basılmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996

LAMDAN, Ruth, "Communal Regulations as a Source for Jewish Women's Lives in the Ottoman Empire" **The Muslim World**, Volume XCV, No II, April 2005, 249-263

LEVTZION, Nehemia, "Conversion to Islam in Syria and Palestine, and the Survival of Christian Communities" **Conversions and Continuity: Indigenous Christian Communities in Medieval Islamic Lands, Eight to Eighteenth Century**, eds., M. Gervers and R. J. Bikhazi, Toronto: Pontifical Institute of Medieval Studies, 1990, 289-311

_____, **Islam in Africa and the Middle East, Studies on Conversion and Renewal**, Edited by Michel Abitbol and Amos Nadan, Ashgate Variorum, 2007

LEWIS, Bernard, "Nazareth in the Sixteenth Century, According to The Ottoman Tapu Registers" **Arabic and Islamic Studies in Honor of Hamilton A. R. Gibb**, Leiden 1965, 418-425

_____, "A Jewish Source on Damascus Just After the Ottoman Conquest" **Bulletin of the School of Oriental Studies**, University of London, Volume 10, Issue 1 February 1940, 179-184

_____, "Some English Travellers in the East" **Middle Eastern Studies**, Volume 4, No. 3, (Apr., 1968), 296-315

_____, "Palestine: On the History and Geography of a Name" **The International History Review**, Vol., 2, No. 1 (Jan., 1980), 1-12

MANNA, Adel, "Eighteenth and Nineteenth Century Rebellions in Palestine" **Journal of Palestine Studies**, Vol. 24, No. 1 (Autumn 1994), 51-66

MILLS, E., **Census of Palestine 1931, Population of Villages, Towns, and Administrative Areas**, Jerusalem 1932

ÖZTÜRK, Mustafa, "Population of Safad in the First Half of 16th Century According to the Tahrir Defters" **Orta Doğu Araştırmaları Dergisi**, VII/1, Elazığ, 2010, sayfa 61-93

Palestine and Transjordan, Geographical Handbook Series, Naval Intelligence Division, December 1943

PEDERSEN, Kirsten Stoffregen, “Pilgrims and Ascetics From Africa: The Ethiopian Church and Community of Jerusalem” **The Christian Communities of Jerusalem and the Holy Land, Studies in History, Religion and Politics**, (edited by) Anthony O'MAHONY, University of Wales Press, Cardiff 2003, 130-146

PHILIPP, Thomas, “ The Economic Impact of the Ottoman Conquest on Bilad Al-Sham” **Syrian and Bilad Al-Sham Under Ottoman Rule, Essays in Honor of Abdulkarim Rafeq**, (edited by) Peter Sluglett with Stefan Weber, Brill, Leiden Boston 2010, 101-114

RHODE, Harold, **The Administration and Population of the Sancak of Safed in the Sixteenth Century**, (basılmamış doktora tezi) Columbia University, 1979.

_____, “The Geogrpahy of the 16th Century Sanjak of Safad” **Archivum Ottomanicum, X**, 1985 [1987], Otto Harrassowitz Wiesbaden, 179-213

es-SAKKAR, Sami, “Remle” **DİA, XXXIV**, İstanbul 2007, sayfa 560-561

es-SEVÂRIYE, Nûfân Recâ, “Nâhiyetü Gazze fi'n-Nısfı'l-Karni'l-Evvel mine'l-Karni'l-Âşiri'l-Hicrî/En-Nısfı'l-Evvel mine'l-Karni's-Sâdisi 'Aşeri'l-Mîlâdî Dirâse fi'l-İdâre ve's-Sükkân ve't-Timar” **El-Mecelletü'l-Ürdüniyye li'-Târîh ve'l-Âsâr, El-Mücelled 2**, El-'Aded 3, 2008, 72-117

SHARON, Moshe, “Palestine in the Islamic and Ottoman Period” **The Palestinians People, History, Politics**, Michael Curtis Joseph Neyer, Chaim I. Waxman, Allen Pollack (ed.), Transaction Books New Brunswick, New Jersey, 1975, 9-20

_____, “The Political Role of the Bedouins in Palestine in the Sixteenth and Seventeenth Century” **Studies on Palestine During the Ottoman Period, Moshe Ma'oz** (ed.), Jerusalem, 1975, 11-30

SINGER, Amy, “The Countryside of Ramle in the Sixteenth Century: A Study of Villages with Computer Assistance” **Journal of the Economic and Social History of the Orient, Volume XXXIII**, No 1, 1990, 51-79

TAŞKIN, Ünal, **Osmanlı İdaresinde Safed (1516-1600)**, Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları, Elazığ, 2011

TIBAWI, A. L., **Anglo-Arab Relations and The Question of Palestine 1914-1921**, London, 1978

TOLEDANO, Ehud R., “The Sanjaqof Jerusalem in the Sixteenth Century: Aspects of Topography and Population” **Archivum Ottomanicum**, IX, 1984, Otto Harrassowitz Wiesbaden, 279-319

UBEYD, Yusuf, **Delîl-u Mevâki‘-i‘l-Müdün ve‘l-kurâ fi‘l-Ürdün**, Menşûrât-i Lecenet-i Târîh-i Bilâdişşam, Amman 2005

YALÇINKAYA, Sinan, **265 numaralı Mufassal Tahrir defterine göre 1548 yılında Gazze Sancağı**, basılmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006

ZE‘EVI, Dror, **Kudüs 17. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağında Toplum ve Ekonomi**, çev., Serpil Çağlayan, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2000

ÖZGEÇMİŞ

1981’de İstanbul’da doğan Mustafa Öksüz ilk, orta ve yüksek tahsilini İstanbul’da tamamladı. 2005 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü’nden mezun oldu. Aynı yıl mezkûr üniversitede yüksek lisans eğitimine başlayıp 2009’da Sosyal Bilimler Enstitüsü’nden “Şemdânizâde Fındıklı Süleyman Efendi’nin Mür’i’t –Tevârih Adlı Eserinin (180b-345a) Tahlil ve Tenkidi Metni” tezi ile mezun oldu. 2009 senesinde aynı enstitüde doktora kaydolup 2016 yılında doktora derecesini alarak mezun oldu.

